

VALTIOPÄIVÄT

1936

PÖYTÄKIRJAT

I

ISTUNNOT 1—33

VALTIOPÄIVIEN ALUSTA JOULUKUUN 5 PÄIVÄÄN

HELSINKI 1936
VALTIONEUVOSTON KIRJAPAINO

Pöytäkirjat

vuoden 1936 varsinaisilla valtiopäivillä.

Heinäkuun 1 ja 2 päivinä 1936 valittu Suomen Eduskunta kokoontui tiistaina syyskuun 1 päivänä vuoden 1936 varsinaisille valtiopäiville maan pääkaupunkiin Helsinkiin. Edellisenä päivänä esittivät eduskunnan jäsenet valtakirjansa tarkastettaviksi Esittelijäneuvos A. E. Rautavaaralle, jolle valtiopäiväjärjestyksen 23 §:ssä säädetty tehtävä oli uskottu.

Pöytäkirja, joka tehtiin heinäkuun 1 ja 2 päivinä 1936 toimituissa edustajanvaaleissa Suomen Eduskuntaan valittujen, saman vuoden varsinaisia valtiopäiviä varten kokoontuneiden kansanedustajain valtakirjain tarkastamistilaisuudessa Helsingissä, eduskuntatalossa, elokuun 31 päivänä 1936.

Sittenkuin Esittelijäneuvos A. E. Rautavaara, jonka Tasavallan Presidentti oli määrännyt tarkastamaan edustajain valtakirjat syyskuun 1 päivänä 1936 kokoontuvilla varsinaisilla valtiopäivillä, oli yllämainittuna päivänä kello 12 saapunut eduskuntataloon ja allekirjoittanut Eduskunnan kanslisti kutsusta ryhtynyt pitämään pöytäkirjaa, merkittiin, että Esittelijäneuvos Rautavaara oli pääkaupungin suuremmissa sanomalehdissä julkaistulla sekä

eduskuntatalon pääovelle ja ilmoitustauluille julkipannulla ilmoituksella kutsunut kaikki edustajat saapumaan elokuun 31 päivänä 1936 eduskuntatalossa olevaan suuren valiokunnan huoneeseen, Uudenmaan, Turun, Hämeen ja Viipurin läänien vaali-piireistä valitut kello kaksitoista ja muut edustajat kello kolmetoista, esittääkseen valtakirjansa tarkastettaviksi.

Tämän jälkeen jättivät tähän pöytäkirjaan liitettyssä luettelossa mainitut kansanedustajat, kukin henkilökohtaisesti, edustajanvaltakirjansa Esittelijäneuvos Rautavaaralle tarkastettaviksi.

Jätetyt valtakirjat, yhteensä 200, hyväksyttiin; ja oli niistä edustajista, jotka näin olivat näyttäneet olevansa oikein valtuutetut, säädetty luettelo kirjeen kera Eduskunnalle lähetettävä, jota paitsi valtakirjat oli Eduskunnan sihteerin kautta edustajille toimitettava.

Vakuudeksi:
Bärtta Rainio.

Luettelo

niistä edustajista vuoden 1936 varsinaisilla valtiopäivillä, jotka valtiopäiväjärjestyksen 23 §:n mukaisesti toimitetussa valtakirjain tarkastuksessa ovat näyttäneet olevansa oikein valtuutetut.

Aarniokoski, Paavo, maanviljelijä.
Aattela, Hugo Emil, järjestötoimitsija.
Ala-Kulju, Reino, lehtori.
Alestalo, Anshelm, maanviljelijä.
Ampuja, Mikko, viilaaja.
Andersson, Sven Gunnar, förbundssekreterare.
Annala, Juho Anton, kirkkoherra.
Annala, Vilho, filosofiantohtori.
Arhama, Kusti, pienviljelijä.
Asikainen, Albin, maanviljelijä.
Bonsdorff, Elsa, fröken, skolföreståndarinna.
von Born, Ernst Viktor Lorentz, godsägare, friherre.
Brander, Akseli, agronomi.
Bryggari, Tuomas, kivityömies.
Böök, Leo Rikhard, pastori.

Cajander, Aimo Kaarlo, pääjohtaja.
Colliander, Rafael, redaktör.

Eskola, Valfrid, asutusneuvoja.
Estlander, Ernst, professor.

Fagerholm, Karl-August, redaktör.
von Frenekell, Erik, diplomingeniör.
Frietsch, Carl Olof, filosofiedoktor, bankprokurist.
Furuhjelm, Ragnar, professor.

Haga, Edvard, bonde.
Hakala, Kalle, sanomalehdentoimittaja.
Hakkila, Väinö Pietari, pormestari.
Halonen, Antti, maanviljelijä.
Halonen, Toivo, pienviljelijä.
Hannula, Mandi, opettaja.
Hannula, Uuno, filosofianmaisteri, päätoimittaja.
Harja, Matti Eemeli, maanviljelijä.
Harvala, Kaarlo, Pienviljelijäin Liiton sihteeri.
Heikkinen, Pekka Ville, maanviljelijä.
Helenelund, Edvard, bonde.
Helenius, Yrjö Mikael, piirisihteeri.
Hildén, Amanda Katariina, taloudenhoitaja.

Hildén, Uno, agronom.
Hiltunen, Onni, myymälänhoitaja.
Hirvensalo, Lassi Olli, agronomi, maa-mieskoulun johtaja.
Honka, Aarne Uno Johannes, lehtori.
Horelli, Toivo, varatuomari, pankinjohtaja.
Huittinen, Kaapro, maanviljelijä.
Huotari, Anni, rouva.
Hämäläinen, Alex, työmies.
Hänninen, Kaarlo, filosofiantohtori.
Hästbacka, Johan Emil, ekonomieråd.

Ikonen, Toivo, maanviljelijä.
Inkilä, Arvo, filosofianmaisteri, työväenopiston johtaja.

Janhonen, Toivo Aapeli, rovasti.
Jern, Levi, bonde.
Jokinen, Emil, Pienviljelijäliiton toimitsija.
Jokinen, Kalle, työmies.
Joukanen, Kalle, maanviljelijä.
Jovero, Antti, puuseppä.
Junes, Antti, kunnallisneuvos.
Jussila, Kustaa Aadolf, maanviljelijä.
Jutila, Emil, maanviljelijä.
Juutilainen, Jere, maalari.

Kaasalainen, Väinö Viljami, filosofianmaisteri, kansanopiston johtaja.
Kaijalainen, Lauri, sanomalehdentoimittaja.
Kallio, Kyösti, maanviljelijä, Suomen Pankin johtokunnan jäsen.
Kalliokoski, Viljami, maanviljelijä.
Kannisto, Heikki Albert, kunnallispuhemies.
Kares, Kaarle Reetrikki, lääninrovasti.
Karjalainen, Eetu, varastonhoitaja.
Karvetti, Einari, agronomi.
Kekkonen, Urho Kaleva, lakitieteentohtori, hallitussihteeri.
Kemppi, Antti, maanviljelijä.
Kilpeläinen, Kaarlo Edvard, tuomiokapitulin asessori.
Kilpeläinen, Viljo Oskari, työmies.
Kilpi, Sylvi-Kyllikki, filosofianmaisteri.
Kirra, Kalle Johannes, maanviljelijä.
Kivimäki, Toivo Mikael, pääministeri, professori.
Kivioja, Vilho Heikki, pastori.
Kivisalo, Väinö, palstatilallinen.
Koivisto, Juho, maanviljelijä, kunnallisneuvos.
Koivulahti-Lehto, Hilma, pienviljelijä.
Koivuranta, Janne, maanviljelijä.

Kokko, Väinö, säästöpankinjohtaja, filosofianmaisteri.

Komu, Vilho, sanomalehdentoimittaja.

Koponen, Albin, levyseppä.

Kosonen, Antti Juho, toimittaja.

Kuittinen, Juho, talollinen.

Kujala, Edvard, pienviljelijä.

Kukkonen, Antti, maanviljelijä.

Kullberg, Henrik, jordbrukare.

Kulovaara, Urho, kansankoulunopettaja.

Kupari, Ville, kirvesmies.

Kuusisto, August, maanviljelijä.

Kylänpää, Kustaa, lääninrovasti.

Kämäräinen, Kalle, maanviljelijä.

Kääriäinen, Heikki, pienviljelijä.

Lahdensuo, Jalo, filosofianmaisteri, maanviljelijä.

Lahtela, Matti Oskari, maanviljelijä.

Lastu, Anton Agapetus, kansakoulunopettaja.

Laurén, Karl Fredrik, jordbrukare.

Lehtokoski, Aino, rouva.

Lehtonen, Oskari, lakitieteenkandidaatti, varatuomari.

Leinonen, Artturi, päätoimittaja.

Lepistö, Leevi Matti, pienviljelijä.

Leppälä, Juhani, maanviljelijä, kunnallisuusneuvos.

Lindström, Gottfrid, arbetare.

Linkomies, Edwin, professori.

Linna, Jalmari, pienviljelijä.

Lintulahti, Arvo Aleksanteri, pankinjohtaja.

Lohi, Kalle Aukusti, maanviljelijä.

Lonkainen, Jussi, toimittaja.

Lumme, Alpo, lastensuojelutyön johtaja.

Luostarinen, Aino, emäntä.

Luukka, Eemil Vihtori, kunnankirjuri.

Löthman-Koponen, Tilda, kansanopistonjohtajatar.

Malkamäki, Aino, opettaja.

Malmivaara, Arvi, kirkkoherra.

Mantere, Oskari, filosofiantohtori, ministeri.

Marttila, Otto, pienviljelijä.

Meriläinen, Antti, maanviljelijä.

Metsäranta, Elsa Matilda, rouva.

Miikki, Matti, maanviljelijä.

Moilanen, Kaapro, sanomalehdentoimittaja.

Muhonen, Atte, maanviljelijä.

Mustasilta, Frans, pienviljelijä.

Mäkeläinen, Onni, pienviljelijä.

Nikkola, Iisakki, maanviljelijä.

Niskanen, Heikki, maanviljelijä.

Niukkanen, Juho, maanviljelijä.

Nordström, Torsten Edvin, diplomingeniör.

Nurmesniemi, Eero, maanviljelijä.

Oksala, Arvi, insinööri.

Oksanen, Kaino Wilhelmiina, filosofiantohtori.

Paasonen, Armas, rautatieläinen.

Paavolainen, Erkki, kansanopistonjohtaja, filosofianmaisteri.

Pekkala, Mauno, ylijohtaja.

Peltonen, Onni, veturinkuljettaja.

Pennanen, Pekka, kunnallisneuvos.

Penttala, Isak, talonmistaja.

Perho, Kustaa, kirvesmies.

Pesonen, Edvard, asioitsija.

Pilkama, Jalmari, maanviljelijä.

Pilppula, Juho Erland, maanviljelijä.

Pitkäsilta, Anselm, vaatturi.

Pohjala, Kyllikki, sairaanhoitajatar.

Pohjannoro, Arvo, kirkkoherra.

Puittinen, Matti, kirvesmies.

Pyy, Juho, asutustilallinen.

Raatikainen, Jussi, päätoimittaja.

Raatikainen, Uuno, myymälänhoitaja.

Rantala, Viljo, maatyöläinen.

Rapo, Jussi, asioitsija.

Reinikainen, Oskar Brynolf, lääketieteenlisensiaatti.

Riipinen, Hilja, filosofianmaisteri, rehtori.

Rytinki, Eino Jaakko, pienviljelijä.

Ryömä, Hannes, pääjohtaja.

Ryömä, Mauri, lääketieteenkandidaatti.

Räisänen, Yrjö, toimittaja.

Saarinen, Yrjö Reino, maanviljelysinsinööri.

Salmenoja, Johan Pietari, tarkastaja.

Salmiala, Bruno Aleksander, professori.

Salo, Sulo, pienviljelijä.

Salovaara, Kaarlo, lääninrovasti.

Sariola, Lauri Artturi, maanviljelijä.

Sergelius, Max, rektor, ingeniör.

Sillanpää, Miina, sos. dem. työläisnaisliiton sihteeri.

Simojoki, Lauri Elias, pastori.

Sinisalo, Väinö Viljami, työmies.

Soini, Kalle, maanviljelysneuvos.

Soininen, Heikki, maanviljelijä.

Stenwall, Edvin, kapellani.

Sundström, Cay, odontologiankandidaatti.

Swentorjetski, Reinhold, sanomalehdentoimittaja.

Syrjälä, Helena, lehtori.
Syrjänen, August, kansankoulunopettaja.
Söderhjelm, Johan Otto, jurisdoktor.

Takala, Juho, opettaja.
Tanner, Väinö, toimitusjohtaja.
Tarkkanen, Mikko Emil, maanviljelijä,
kunnallisneuvos.
Tervo, Samuli, piirisihteeri.
Toivonen, Otto, luennoitsija.
Tolonen, Juho Fredrik, pienviljelijä.
Tolppanen, Matti, maanviljelijä.
Tukia, Elias, maanviljelijä.
Tuomivaara, Eino Aarne, agronomi.
Tuorila, Pauli, professori, maatalouskoelaitoksen maanviljelyskemian ja -fysiikan osaston johtaja.
Turkia, Matti, toimittaja.

Turkka, Arvi, toimittaja.
Törngren, Ralf, filosofiemagister.

Vaarama, Edvard, rehtori.
Wainio, Jalo Weikko, lehtori.
Vallas, Vilho, maanviljelijä.
Vehkaoja, Heikki, maanviljelijä.
Welling, Yrjö, maanviljelijä.
Venho, Viljo, agronomi.
Wenman, Karl Johan, bonde.
Vesterinen, Vihtori, maanviljelijä.
Wickman, Albin, predikant.
Wiik, Karl Harald, filosofianmaisteri.
Vilhula, Taavi Nikolai, agronomi.
Wirtanen, Atos Kasimir, typograf.
Voionmaa, Väinö, professori.
Väisänen, Jalmari, maanviljelijä.
Österholm, John, redaktör.

Helsingissä elokuun 31 päivänä 1936.

A. E. Rautavaara.

Eduskunnan jäsenet

vaalipiirittäin lueteltuina

vuoden 1936 varsinaisilla valtiopäivillä.

Uudenmaan läänin vaalipiiri.

Ampuja, Mikko, viilaaja, Helsingin maalauskunnasta. S. 1882.
Andersson, Sven Gunnar, förbundssekreterare, Helsingfors. F. 1896.
Bonsdorff, Elsa, fröken, skolföreståndarinna, Pernå socken. F. 1883.
von Born, Ernst Viktor Lorentz, godsägare, friherre, Pernå socken. F. 1885. (Toinen varapuhemies. Andre vicetalmän.)
Cajander, Aimo Kaarlo, pääjohtaja, Helsingin kaupungista. S. 1879.
von Frenckell, Erik, diplomingeniör, Helsingfors. F. 1887.
Frietsch, Carl Olof, filosofiedoktor, bankprokurist, Helsingfors. F. 1901.
Furuhjelm, Ragnar, professor, Helsingfors. F. 1879.
Hannula, Mandi, opettaja, Helsingin kaupungista. S. 1880.
Hildén, Uno, agronom, Ingå socken. F. 1890.
Huotari, Anni, rouva, Helsingin kaupungista. S. 1874.
Kilpi, Sylvi-Kyllikki, filosofianmaisteri, Helsingin kaupungista. S. 1899.
Kullberg, Henrik, jordbrukare, Strömfors socken. F. 1891.
Kuusisto, August, maanviljelijä, Vihdin pitäjältä. S. 1883.
Linkomies, Edwin, professori, Helsingin kaupungista. S. 1894.

Linna, Jalmari, pienviljelijä, Lohjan maalauskunnasta. S. 1891.
Pilkama, Jalmari, maanviljelijä, Kuusankoskelta. S. 1881.
Riipinen, Hilja, filosofianmaisteri, rehtori, Lapuan pitäjältä. S. 1883.
Ryömä, Hannes, pääjohtaja, Helsingin kaupungista. S. 1878.
Ryömä, Mauri, lääketieteenkandidaatti, Helsingin kaupungista. S. 1911.
Sergelius, Max, rektor, ingeniör, Helsingfors. F. 1879.
Syrjänen, August, kansakoulunopettaja, Kuusankoskelta. S. 1883.
Turkia, Matti, toimittaja, Helsingin kaupungista. S. 1871.
Wiik, Karl Harald, filosofianmaisteri, Helsingin maalauskunnasta. S. 1883.
Wirtanen, Atos Kasimir, typograf, Helsingfors. F. 1906.
Österholm, John, redaktör, Helsingfors. F. 1882.

Turun läänin eteläinen vaalipiiri.

Colliander, Rafael, redaktör, Helsingfors. F. 1878.
Helenius, Yrjö Mikael, piirisihteeri, Raision pitäjältä. S. 1896.
Honka, Aarne Uno Johannes, lehtori, Turun kaupungista. S. 1889.
Jokinen, Emil, Pienviljelijäin Liiton toimitsija, Perniön pitäjältä. S. 1890.

Jokinen, Kalle, työmies, Perniön pitäjistä. S. 1900.
Karvetti, Einari, agronomi, Naantalin maalaiskunnasta. S. 1897.
Kilpeläinen, Kaarlo Edvard, tuomiokapitulin asessori, Rauman kaupungista. S. 1879.
Kivimäki, Toivo Mikael, pääministeri, professori, Helsingin kaupungista. S. 1886.
Kulovaara, Urho, kansakoulunopettaja, Turun kaupungista. S. 1889.
Laurén, Karl Fredrik, jordbrukare, Pargas socken. F. 1879.
Lehtokoski, Aino, rouva, Helsingin kaupungista. S. 1886.
Lindström, Gottfrid, arbetare, Dalsbruk. F. 1887.
Perho, Kustaa, kirvesmies, Maarian pitäjistä. S. 1885.
Pilppula, Juho Erland, maanviljelijä, Laitilan pitäjistä. S. 1886.
Saarinén, Yrjö Reino, maanviljelysinsinööri, Turun kaupungista. S. 1899.
Törngren, Ralf, filosofiemagister, Åbo. F. 1899.

Turun läänin pohjoinen
vaalipiiri.

Aarniokoski, Paavo, maanviljelijä, Kankkaan pitäjistä. S. 1893.
Alestalo, Anshelm, maanviljelijä, Ulvilan pitäjistä. S. 1880.
Joukanen, Kalle, maanviljelijä, Kankaanpään pitäjistä. S. 1892.
Jovero, Arvi, puuseppä, Porin kaupungista. S. 1909.
Kares, Kaarle Reetrikki, lääninrovasti, Lapuan pitäjistä. S. 1873.
Kirra, Kalle Johannes, maanviljelijä, Huittisten pitäjistä. S. 1893.
Komu, Vilho, sanomalehdentoimittaja, Ulvilan pitäjistä. S. 1895.
Kylänpää, Kustaa, lääninrovasti, Noormarkun pitäjistä. S. 1881.
Lastu, Anton Agapetus, kansakoulunopettaja, Ulvilan pitäjistä. S. 1882.
Mustasilta, Frans, pienviljelijä, Hämeenkyrön pitäjistä. S. 1879.
Pohjala, Kyllikki, sairaanhoitajatar, Nakkilan pitäjistä. S. 1894.
Rantala, Viljo, maatyöläinen, Punkalaitumen pitäjistä. S. 1892.

Sillanpää, Miina, sos. dem. työläisnaisliiton sihteeri, Helsingin kaupungista. S. 1866.
Soini, Kalle, maanviljelysneuvos, Tampereen kaupungista. S. 1884.
Tanner, Väinö, toimitusjohtaja, Helsingin kaupungista. S. 1881.

Hämeen läänin eteläinen
vaalipiiri.

Jussila, Kustaa Aadolf, maanviljelijä, Hämeenlinnan maalaiskunnasta. S. 1879.
Kivisalo, Väinö, palstatilallinen, Hämeenlinnan maalaiskunnasta. S. 1882.
Lehtonen, Oskari, lakitieteenkandidaatti, varatuomari, Lahden kaupungista. S. 1889.
Malkamäki, Aino, opettaja, Janakkalan pitäjistä. S. 1895.
Mantere, Oskari, filosofiantohtori, opetusministeri, Helsingin kaupungista. S. 1874.
Marttila, Otto, pienviljelijä, Janakkalan pitäjistä. S. 1879.
Pitkäsilta, Anselm, vaatturi, Lahden kaupungista. S. 1879.
Salmiala, Bruno Aleksander, professori, Helsingin kaupungista. S. 1890.
Sariola, Lauri Artturi, maanviljelijä, Someron pitäjistä. S. 1887.
Sinisalo, Väinö Viljami, työmies, Riihimäen kauppala. S. 1892.
Toivonen, Otto, luennoitsija, Hämeenlinnan kaupungista. S. 1884.

Hämeen läänin pohjoinen
vaalipiiri.

Aattela, Hugo Emil, järjestötoimittaja, Tampereen kaupungista. S. 1897.
Böök, Leo Rikhard, pastori, Tampereen kaupungista. S. 1891.
Eskola, Valfrid, asutusneuvoja, Jämsän pitäjistä. S. 1889.
Hakkila, Väinö Pietari, pormestari, Tampereen kaupungista. S. 1882. (Ensimmäinen varapuhemies.)
Harvala, Kaarlo, Pienviljelijäin Liiton sihteeri, Helsingin kaupungista. S. 1885.
Hildén, Amanda Katariina, taloudenhoitaja, Tampereen kaupungista. S. 1891.

Horelli, Toivo, varatuomari, pankinjoh-
taja, Jyväskylän kaupungista. S. 1888.
Kujala, Edvard, pienviljelijä, Ruoveden
pitäjästä. S. 1884.
Lumme, Alpo, lastensuojelutyön johtaja,
Tampereen kaupungista. S. 1890.
Tuorila, Pauli, professori, maatalouskoe-
laitoksen maanviljelyskemian ja -fysi-
ikan osaston johtaja, Tikkurilasta. S.
1900.
Voionmaa, Väinö, professori, Helsingin
kaupungista. S. 1869.

Viipurin läänin läntinen
vaalipiiri.

Annala, Vilho, filosofiantohtori, Helsingin
kaupungista. S. 1888.
Inkilä, Arvo, filosofianmaisteri, työväen-
opiston johtaja, Viipurin kaupungista.
S. 1881.
Juutilainen, Jere, maalari, Lappeenran-
nan kaupungista. S. 1889.
Kekkonen, Urho Kaleva, lakitieteentoh-
tori, hallitussihteeri, Helsingin kaupun-
gista. S. 1900.
Kemppi, Antti, maanviljelijä, Viipurin
maalaiskunnasta. S. 1893.
Kupari, Ville, kirvesmies, Kymin pitä-
jästä. S. 1900.
Lintulahti, Arvo Aleksanteri, pankinjoh-
taja, Viipurin kaupungista. S. 1885.
Metsäranta, Elsa Matilda, rouva, Kotkan
kaupungista. S. 1887.
Moilanen, Kaapro, sanomalehdentoimit-
taja, Viipurin kaupungista. S. 1878.
Oksanen, Kaino Wilhelmiina, filosofian-
tohtori, Helsingin kaupungista. S. 1884.
Pyy, Juho, asutustilallinen, Viipurin kau-
pungista. S. 1884.
Reinikainen, Oskar Brynolf, lääketieteen-
lensiaaatti, Viipurin kaupungista. S.
1885.
Salmenoja, Johan Pietari, tarkastaja, Hel-
singin kaupungista. S. 1893.
Sundström, Cay, odontologian kandidaatti,
Helsingin kaupungista. S. 1902.
Tukia, Elias, maanviljelijä, Lappeen pitä-
jästä. S. 1877.
Venho, Viljo, agronomi, Haminan kau-
pungista. S. 1893.

Viipurin läänin itäinen
vaalipiiri.

Halonen, Antti, maanviljelijä, Jaakkiman
pitäjästä. S. 1885.
Huittinen, Kaapro, maanviljelijä, Kurki-
joen pitäjästä. S. 1893.
Ikonen, Toivo, maanviljelijä, Antrean pitä-
jästä. S. 1891.
Kaasalainen, Väinö Viljami, filosofian-
maisteri, kansanopistonjohtaja, Räisälän
pitäjästä. S. 1902.
Kuittinen, Juho, talollinen, Ensosta (Jääs-
ken pitäjä). S. 1882.
Leppälä, Juhani, maanviljelijä, kunnallis-
neuvos, Sortavalan pitäjästä. S. 1880.
Lonkainen, Jussi, toimittaja, Viipurin
kaupungista. S. 1890.
Luukka, Emil Vihtori, kunnankirjuri,
Muolaan pitäjästä. S. 1892.
Miikki, Matti, maanviljelijä, Ruokolahden
pitäjästä. S. 1889.
Niukkanen, Juho, maanviljelijä, Kirvun
pitäjästä. S. 1888.
Oksala, Arvi, insinööri, Sortavalan kau-
pungista. S. 1891.
Paavolainen, Erkki, kansanopistonjohtaja,
filosofianmaisteri, Kanneljärven pitä-
jästä. S. 1890.
Raatikainen, Jussi, päätoimittaja, Sortava-
lan kaupungista. S. 1898.
Rapo, Jussi, asioitsija, Sortavalan kaupun-
gista. S. 1878.
Tuomivaara, Eino Aarne, agronomi,
Uudenkirkon pitäjästä. S. 1887.
Vallas, Vilho, maanviljelijä, Valkjärven
pitäjästä. S. 1894.
Welling, Yrjö, maanviljelijä, Kirvun pi-
täjästä. S. 1885.

Mikkelin läänin vaalipiiri.

Asikainen, Albin, maanviljelijä, Mikkelin
pitäjästä. S. 1873.
Hakala, Kalle, sanomalehdentoimittaja,
Mikkelin kaupungista. S. 1880.
Halonen, Toivo, pienviljelijä, Säämingin
pitäjästä. S. 1893.
Hämäläinen, Alex, työmies, Mikkelin pitä-
jästä. S. 1894.
Jutila, Emil, maanviljelijä, Mäntyharjun
pitäjästä. S. 1884.
Luostarinen, Aino, emäntä, Kerimäen pitä-
jästä. S. 1889.

Pesonen, Edvard, asioitsija, Sysmän pitäjistä. S. 1904.
Pohjannoro, Arvo, kirkkoherra, Kerimäen pitäjistä. S. 1893.
Salovaara, Kaarlo, lääninrovasti, Pieksämäen kauppala. S. 1874.
Swentorzetski, Reinhold, sanomalehdentoimittaja, Helsingin kaupungista. S. 1881.
Syrjälä, Helena, lehtori, Heinolan kaupungista. S. 1883.
Tolonen, Juho Fredrik, pienviljelijä, Kerimäen pitäjistä. S. 1882.

Kuopion läänin läntinen
vaalipiiri.

Heikkinen, Pekka Wille, maanviljelijä, Muuruveden pitäjistä. S. 1883.
Hiltunen, Onni, myymälänhoitaja, Varkauden kauppala. S. 1895.
Hirvensalo, Lassi Olli, agronomi, maamieskoulun johtaja, Iisalmen maalaiskunnasta. S. 1882.
Kämäräinen, Kalle, maanviljelijä, Kiuruveden pitäjistä. S. 1892.
Kääriäinen, Heikki, pienviljelijä, Iisalmen maalaiskunnasta. S. 1872.
Löthman-Koponen, Tilda, kansanopiston johtajatar, Kuopion maalaiskunnasta. S. 1874.
Mäkeläinen, Onni, pienviljelijä, Tervon pitäjistä. S. 1889.
Paasonen, Armas, rautatieläinen, Kuopion kaupungista. S. 1885.
Räisänen, Yrjö, toimittaja, Helsingin kaupungista. S. 1888.
Simojoki, Lauri Elias, pastori, Kiuruveden pitäjistä. S. 1899.
Takala, Juho, opettaja, Varkauden kauppala. S. 1902.
Vaarama, Edvard, rehtori, Kuopion kaupungista. S. 1878.

Kuopion läänin itäinen
vaalipiiri.

Brander, Akseli, agronomi, Kiteen pitäjistä. S. 1876.
Koponen, Albin, levyseppä, Lieksasta. S. 1881.
Kosonen, Antti Juho, toimittaja, Pielisensuun pitäjistä. S. 1888.

Kukkonen, Antti, maanviljelijä, Pielisensuun pitäjistä. S. 1889.
Pennanen, Pekka, kunnallisneuvos, Kesälahden pitäjistä. S. 1872.
Puittinen, Matti, kirvesmies, Helsingin kaupungista. S. 1883.
Soininen, Heikki, maanviljelijä, Polvijärven pitäjistä. S. 1891.
Tervo, Samuli, piirisihteeri, Joensuun kaupungista. S. 1871.
Tolppanen, Matti, maanviljelijä, Pyhäselän pitäjistä. S. 1882.
Väisänen, Jalmari, maanviljelijä, Pälkjärven pitäjistä. S. 1893.

Vaasan läänin itäinen
vaalipiiri.

Ala-Kulju, Reino, lehtori, Seinäjoen kauppala. S. 1898.
Bryggari, Tuomas, kivityömies, Helsingin kaupungista. S. 1881.
Koivulahti-Lehto, Hilma, pienviljelijä, Virtain pitäjistä. S. 1881.
Leinonen, Artturi, päätoimittaja, Vaasan kaupungista. S. 1888.
Muhonen, Atte, maanviljelijä, Laukaan pitäjistä. S. 1888.
Pekkala, Mauno, ylijohdaja, Helsingin kaupungista. S. 1890.
Peltonen, Onni, veturinkuljettaja, Jyväskylän kaupungista. S. 1894.
Raatikainen, Uuno, myymälänhoitaja, Pihtiputaan pitäjistä. S. 1900.
Vesterinen, Vihtori, maanviljelijä, Laukaan pitäjistä. S. 1885.
Vilhula, Taavi Nikolai, agronomi, Jyväskylän kaupungista. S. 1897.

Vaasan läänin eteläinen
vaalipiiri.

Annala, Juho Anton, kirkkoherra, Teuvan pitäjistä. S. 1897.
Estlander, Ernst, professor, Helsingfors. F. 1870.
Harja, Matti Eemeli, maanviljelijä, Kauhajoen pitäjistä. S. 1879.
Helenelund, Edvard, bonde, Solv socken. F. 1885.
Jern, Levi, bonde, Korsholm socken. F. 1893.

Koivisto, Juho, maanviljelijä, kunnallisneuvos, Kurikan pitäjältä. S. 1885.
Nikkola, Isakki, maanviljelijä, Ilmajoen pitäjältä. S. 1888.
Nordström, Torsten Edvin, diplomingeniör, Vasa stad. F. 1897.
Penttala, Isak, talonomistaja, Seinäjoen kauppalasta. S. 1883.
Stenwall, Edvin, kapellan, Närpes socken. F. 1899.
Tarkkanen, Mikko Emil, maanviljelijä, kunnallisneuvos, Laihian pitäjältä. S. 1886.
Wenman, Karl Johan, bonde, Närpes socken. F. 1895.

Vaasan läänin pohjoinen
vaalipiiri.

Fagerholm, Karl-August, redaktör, Helsingfors. F. 1901.
Haga, Edvard, bonde, Vörå socken. F. 1893.
Hästbacka, Johan Emil, ekonomieråd, Terijärvi socken. F. 1872.
Kalliokoski, Viljami, maanviljelijä, Halsuan pitäjältä. S. 1894.
Lahdensuo, Jalo, filosofianmaisteri, maanviljelijä, Lapuan pitäjältä. S. 1882.
Lepistö, L. Matti, pienviljelijä, Toholammin pitäjältä. S. 1901.
Malmivaara, Arvi, kirkkoherra, Ylistaron pitäjältä. S. 1885.
Söderhjelm, Johan Otto, jurisdoktor, Helsingfors. F. 1898.
Vehkaoja, Heikki, maanviljelijä, Ylistaron pitäjältä. S. 1889.
Wickman, Albin, predikant, Terijärvi socken. F. 1896.

Oulun läänin eteläinen
vaalipiiri.

Arhama, Kusti, pienviljelijä, Sotkamon pitäjältä. S. 1885.
Janhonen, Toivo Aapeli, rovasti, Sotkamon pitäjältä. S. 1886.
Kallio, Kyösti, maanviljelijä, Suomen Pankin johtokunnan jäsen, Helsingin kaupungista. S. 1873. (Puhemies.)

Kannisto, Heikki Albert, kunnallisporimestari, Oulun kaupungista. S. 1898.
Karjalainen, Eetu, varastonhoitaja, Kaajanin kaupungista. S. 1895.
Kivioja, Vilho Heikki, pastori, Kalajoen pitäjältä. S. 1896.
Kokko, Väinö, säästöpankinjohtaja, filosofianmaisteri, Oulun kaupungista. S. 1880.
Meriläinen, Antti, maanviljelijä, Sotkamon pitäjältä. S. 1887.
Niskanen, Heikki, maanviljelijä, Nivalan pitäjältä. S. 1896.
Nurmesniemi, Eero, maanviljelijä, Kärämäen pitäjältä. S. 1882.
Salo, Sulo, pienviljelijä, Puolangan pitäjältä. S. 1887.
Turkka, Arvi, toimittaja, Oulun kaupungista. S. 1894.
Wainio, Jalo Veikko, lehtori, Oulun kaupungista. S. 1894.

Oulun läänin pohjoinen
vaalipiiri.

Hannula, Uuno, filosofianmaisteri, päätoimittaja, Kemin kaupungista. S. 1891.
Hänninen, Kaarlo, filosofiantohtori, Helsingin kaupungista. S. 1876.
Junes, Antti, kunnallisneuvos, Alatornion pitäjältä. S. 1874.
Kilpeläinen, Viljo Oskari, työmies, Kemin kaupungista. S. 1906.
Koivuranta, Janne, maanviljelijä, Rovaniemen pitäjältä. S. 1885.
Lahtela, Matti Oskari, maanviljelijä, Kemijärven pitäjältä. S. 1881.
Lohi, Kalle Aukusti, maanviljelijä, Rannan pitäjältä. S. 1872.
Rytinki, Eino Jaakko, pienviljelijä, Pudasjärven pitäjältä. S. 1903.

Lapinmaan vaalipiiri.

Kaijalainen, Lauri, sanomalehdentoimittaja, Rovaniemen kauppalasta. S. 1900.

1. Tiistaina 1 p. syyskuuta 1936

kello 12.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

	Siv.
1) Eduskunnan puhemiehen ja kahden varapuhemiehen vaali	11
2) Neljän jäsenen vaali kansliatoukuntaan	13

Ikäpuhemies alkajaissanat.

Puhemiehen paikalle asetuttuaan ikäpuhemies, edustaja Miina Sillanpää julistaa täysistunnon alkaneeksi.

Tämän jälkeen lausuu

Ikäpuhemies: Valtioapäiväjärjestyksen 25 §:n mukaan tulee minun iältäni vanhimpana eduskunnan jäsenenä johtaa tässä täysistunnossa puhetta, kunnes eduskunta keskuudestaan on valinnut puhemiehen ja kaksi varapuhemiestä ja nämä ovat eduskunnan edessä antaneet säädetyn juhallisen vakuutuksen. Tämän vuoksi olen eduskunnan työjärjestyksen 2 §:n 1 momentin mukaisesti asettunut puhemiehen paikalle.

Pyydän sihteeriä tulkitsemaan lausuntoni ruotsiksi.

Nimenhuuto.

Ikäpuhemies: Valtioapäiväjärjestyksen 23 §:ssä säädetty edustajavaltakirjain tarkastus on sanotun pykälän mukaisesti toimitettu eilen ja on kansliapäällikkö A. E. Rautavaara, jolle tasavallan presi-

dentti on valtakirjain tarkastuksen uskonut, eduskunnalle antanut aakkosellisen luettelon niistä edustajista, jotka ovat näyttäneet olevansa oikein valtuutetut. Valtioapäiväjärjestyksen 25 §:n 1 momentin ja työjärjestyksen 3 §:n 1 momentin mukaisesti on nyt toimitettava nimenhuuto tämän luettelon mukaan.

Pyydän sihteeriä toimittamaan tämän nimenhuudon.

Nimenhuuto toimitetaan ja siinä merkitään läsnäoleviksi kaikki mainittuun luetteloon merkityt edustajat.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Eduskunnan puhemiehen ja kahden varapuhemiehen vaali.

Ikäpuhemies: Nyt seuraa puhemiehen vaali, joka, kuten varapuhemieskin vaali, on toimitettava umpilipuvin ja noudattamalla työjärjestyksen 2 §:n 2 momentin ja 45 §:n 2 momentin säännöksiä. Edustajat panevat vaalilippunsa uurnaan nimenhuudon mukaan, joka toimitetaan aakkosjärjestyksessä.

Avustajiksi vaalissa pyydän seuraavat edustajat: Pekkala, Janhonen, Pohjala ja Österholm.

Vaali toimitetaan.

Vaalissa saavat ääniä: ed. Kallio 159, ed. Salmiala 13, ed. Hakkila 6, ed. Kallio-koski 4, ed. von Born 3 ja ed. Pekkala 2 sekä edustajat Linkomies, Lahdensuo, Tanner ja Annala, V. kukin yhden. Sitäpaitsi on jätetty 8 tyhjää vaalilippua.

Ikäpuhemies: Eduskunnan puhemieheksi vuoden 1936 valtiopäivillä on siis valittu kansanedustaja **Kyösti Kallio**.

Ikäpuhemies: Nyt seuraa ensimmäisen varapuhemiehen vaali.

Avustajiksi vaalissa pyydän seuraavat edustajat: **Kilpi, Vesterinen, Wainio ja Hästbacka**.

Vaali toimitetaan.

Vaalissa saavat ääniä: ed. **Hakkila 145**, ed. **Linkomies 24**, ed. **Pekkala 13** ja ed. **Salmiala 12** sekä edustajat **Tanner, Pennanen ja Annala, V.** kukin yhden. Sitäpaitsi on jätetty yksi tyhjä vaalilippu.

Ikäpuhemies: Eduskunnan ensimmäiseksi varapuhemieheksi vuoden 1936 valtiopäivillä on siis valittu kansanedustaja **Väinö Hakkila**.

Ikäpuhemies: Nyt seuraa toisen varapuhemiehen vaali.

Avustajiksi vaalissa pyydän seuraavat edustajat: **Reinikainen, Hirvensalo, Hanula, M. ja von Frenckell**.

Vaali suoritetaan.

Vaalissa saavat ääniä: ed. **von Born 107**, ed. **Linkomies 69**, ed. **Salmiala 13** ja ed. **Furuhjelm 4** sekä edustajat **Pekkala, Pennanen ja Annala, V.** kukin yhden äänen; sitäpaitsi on jätetty 2 tyhjää vaalilippua.

Ikäpuhemies: Eduskunnan toiseksi varapuhemieheksi vuoden 1936 valtiopäivillä on siis valittu kansanedustaja **Ernst von Born**.

Puhemiehen ja varapuhemiesten juhlalliset vakuutukset.

Ikäpuhemies: Kehoitän valittua puhemiestä ja varapuhemiehiä kutakin vuoronsa mukaan antamaan eduskunnan edessä valtiopäiväjärjestyksen 25 §:ssä säädetyn juhlallisen vakuutuksen.

Kaikki edelläolevat ikäpuhemiesen lausumat on eduskunnan sihteerin tulkinnut ruotsiksi.

Puhujakorokkeelle asettuen lausuvat:

Puhemies Kallio: Minä **Kyösti Kallio** vakuutan, että minä puhemiestoimessa tahdon voimieni mukaan puolustaa Suomen kansan, eduskunnan ja hallituksen oikeutta perustuslakien mukaan.

Ensimmäinen varapuhemies Hakkila: Minä **Väinö Hakkila** vakuutan, että minä puhemiestoimessa tahdon voimieni mukaan puolustaa Suomen kansan, eduskunnan ja hallituksen oikeutta perustuslakien mukaan.

Toinen varapuhemies von Born: Jag **Ernst Viktor Lorentz von Born** försäkrar, att jag vill i utövningen av talmansbefattningen efter all min förmåga upprätthålla finska folkets, riksdagens och regeringens rätt i enlighet med grundlagarna.

Minä **Ernst Viktor Lorentz von Born** vakuutan, että minä puhemiestoimessa tahdon voimieni mukaan puolustaa Suomen kansan, eduskunnan ja hallituksen oikeutta perustuslakien mukaan.

Ikäpuhemies: Pyydän herra puhemiestä ottamaan paikkansa eduskunnassa ja ryhtymään toimeensa.

Puhemiehen puhe.

Noustuaan puhemiehen paikalle lausuu

Puhemies Kallio:

Arvoisat edustajat! Kiitän kunnioittavimmin puhemiehen vaalissa saamastani luottamuksesta. Kun eduskunta on viidenkentoista kerran uskonut minulle puutteistani huolimatta tämän tehtävän, niin näen siinä pyrkimyksen luoda meilläkin perinnäistapoja, joilla vanhempien maiden parlamentissa on niin merkittävä sija. Samaa pyrkimystä osoittaa myöskin varapuhemiesen vaalin tulos.

Sen jälkeen kuin eduskunta viime huhtikuussa päätti istuntonsa, on kansallamme

ollut tilaisuus vaaliurnilla lausua mieltä, mitenkä tämän maan asioita heidän mielestään olisi hoidettava. Vaalin tuloksena voimme me todeta, että eduskunnan kokoonpano on suhteellisesti vähän muuttunut. Tosin keskuudessamme on noin 15 prosenttia ensikertalaisia, mutta sehän on luonnollinen elämän kiertokulku. Meidän valitsijamme kuuluvat eri yhteiskuntaluokkiin, eri elinkeinoelämän harjoittajiin, jotka käytännöllisessä jokapäiväisessä elämässään ovat omaksuneet erilaisia elämäkäsityksiä olevista oloista ja niiden järjestelystä ja asettavat niiden mukaan toivonsa meidän työhömmme. Edustajien tehtävä on kumminkin tämän ohella laajempi. Meidän täytyy asioita harkitessamme ottaa huomioon samalla koko kansan ja valtakunnan etu, sen mahdollisuudet ja tarpeet. On luonnollista, että parhaimmillaan isänmaan ystäville voi muuttelevissa oloissa olla eri käsityksiä yhteisestä hyvästä, mutta jos meillä on kansan ja valtakunnan etu pyrkimystemme päämääränä, kuten tulee olla, niin edistää se aina yhteisymmärrystä toisinajattelevienkin keskuudessa. Tämän isänmaata rakentavan yhteishengen toivon elävöittävän meidän pyrkimyksiämme nyt alkavassa työssämme. Siinä hengessä yhteistyömme menestyksen tähden toivon edustajien myötämielisesti suhtautuvan myöskin puhemiesten tehtäviin.

Puhemiehen puhetta kuuntelevat edustajat seisten.

Yleistulkin tehtävien hoitaminen.

Puhemies: Ilmoitan, että olen pyytänyt johtaja Heikki Koivulan hoitamaan yleistulkin tehtäviä, kunnes toimi tulee täytetyksi.

2) Neljän jäsenen vaali kansliatoimikuntaan.

Puhemies: Päiväjärjestykseen sisältyy myös neljän jäsenen valitseminen kansliatoimikuntaan. Pyydän esittämään ehdokkaita.

Puheenvuoron saatuaan lausuvat:

Ed. Lohi: Yhdeksi jäseneksi kansliatoimikuntaan pyydän ehdottaa ed. Kalliokosken.

Ed. Inkilä: Pyydän yhdeksi jäseneksi esittää ed. Mandi Hannulan.

Ed. Pennanen: Ehdotan kansliatoimikuntaan yhdeksi jäseneksi ed. Pohjalan.

Ed. Tanner: Ehdotan ed. Harvalan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Lohi ehdottanut kansliatoimikunnan jäseneksi ed. Kalliokosken, ed. Inkilä ed. Mandi Hannulan, ed. Pennanen ed. Pohjalan ja ed. Tanner ed. Harvalan.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun useampia kuin neljä ehdokasta ei ole ehdotettu, niin on eduskunnan katsottava jäseniksi kansliatoimikuntaan yksimielisesti valinneen edustajat Kalliokosken, Mandi Hannulan, Pohjalan ja Harvalan.

Ilmoitus valtiopäivien avajaisista.

Puhemies: Valtiopäivien juhlamenojen ohjajalta on saapunut kirjelmä, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan
Juhlamenojen ohjaaja.

Helsingissä 28 päivänä elokuuta 1936.

Eduskunnan Puhemiehelle.

Tasavallan Presidentin ilmoitettua, että vuoden 1936 varsinaiset Valtiopäivät juhlaallisesti avataan keskiviikkona 2 päivänä syyskuuta 1936, tulee Tasavallan Presidentti mainittuna päivänä sen jälkeen kuin Suurkirkossa on pidetty jumalanpalvelus, Eduskunnan istuntosalissa julista-

maan Valtiopäivät avatuiksi. Juhlamenojen ohjaajaksi määrättyä ja Tasavallan Presidentin määräyksestä kutsun kunnioittaen Teidät, Herra Puhemies, sekä Eduskunnan Varapuhemiehet ja Edustajat jumalanpalvelukseen Suurkirkkoon, ilmoittaen samalla, että jumalanpalvelus alkaa kello 14 ja että juhlamenot Eduskunnan istuntosalissa tapahtuvat heti kirkonmenojen päätyttyä.

Rafael Hakkarainen.

Riksdagens
Ceremonimästare.

Helsingfors den 28 augusti 1936.

Till Riksdagens Talman.

Sedan Republikens President meddelat, att 1936 års lagtima Riksdag skall högtidligen öppnas onsdagen den 2 september 1936, kommer Republikens President sagda dag, efter det gudstjänst i Storkyrkan förrättats, att i Riksdagens sessionssal förklara Riksdagen öppnad. I egenskap av tillförordnad ceremonimästare och på uppdrag av Republikens President har jag äran härmed inbjuda Eder, Herr Talman, och Riksdagens Vicetalmän och Riksdagsmän till gudstjänsten i Storkyrkan samt tillika anmäla, att gudstjänsten vidtager kl. 14 och att ceremonin i Riksdagens sessionssal äger rum omedelbart därefter.

Rafael Hakkarainen."

Ilmoitus puhemiehen ja varapuhemiesten vaalista.

Puhemies: Tarkistamista varten esitellään äsken toimitettua eduskunnan puhemiehen ja varapuhemiesten vaalia koskeva Tasavallan Presidentille osoitettu kirjelmä.

Sihteeri lukee kirjelmän:

„Tasavallan Presidentille.

Eduskunta ilmoittaa kunnioittavimmin, että eduskunta on voimassaolevan valtio-

päiväjärjestyksen 25 §:n mukaisesti tänä päivänä toimittanut puhemiehen ja kahden varapuhemiehen vaalit vuoden 1936 varsinainen valtiopäivien ajaksi ja että tällöin on valittu:

puhemieheksi Suomen Pankin johtokunnan jäsen Kyösti Kallio;

ensimmäiseksi varapuhemieheksi pormestari Väinö Hakkila; sekä

toiseksi varapuhemieheksi tilanomistaja, vapaaherra Ernst von Born.

Helsingissä 1 p:nä syyskuuta 1936.

Till Republikens President.

Riksdagen har äran härmed anmäla, att Riksdagen jämlikt 25 § riksdagsordningen denna dag förrättat val av talman och tvenne vicetalmän för 1936 års lagtima riksdag och att därvid utsetts:

till talman medlemmen i Finlands Banks direktion Kyösti Kallio;

till förste vicetalman borgmästaren Väinö Hakkila; samt

till andre vicetalman godsägaren, friherre Ernst von Born.

Helsingfors den 1 september 1936."

Kirjelmä hyväksytään.

Puhemies: Eduskunnan istunto keskeytetään 15 minuutiksi.

Kansliatoimikunnan pyydän kokoontumaan.

Täysistunto keskeytetään kello 13,25.

Täysistuntoa jatketaan

kello 13,50.

Edustajain istumajärjestys.

P u h e m i e s: Kansliatoimikunta, jonka työjärjestyksen 7 §:n mukaan tulee antaa lausunto edustajien istumajärjestyksestä, ehdottaa eduskunnan päätettäväksi, että edustajat istuisivat täysistunnossa eduskuntaryhmittäin siten, että puhemiehen paikalta katsottuna äärimmäisenä oikealla on ruotsalaisen kansanpuolueen eduskuntaryhmä sekä siitä lähtien muut eduskuntaryhmät seuraavassa järjestyksessä: isänmaallisen kansanliikkeen eduskuntaryhmä, kansallisen kokoomuspuolueen eduskuntaryhmä, kansallisen edistyspuolueen eduskuntaryhmä, maalaisliiton eduskuntaryhmä, sen vasemman sivustan takana Suomen pienviljelijäin ja kansanpuolueen edustajat sekä äärimmäisenä vasemmalla sosialidemokraattisen puolueen eduskuntaryhmä, ku-

kin ryhmä kansliatoimikunnan tarkemmin määräämillä paikoilla.

Kansliatoimikunnan ehdotus hyväksytään.

P u h e m i e s: Kehoitin eduskunnan jäseniä kokoontumaan huomenna keskiviikkona kello 13,50 Säätytalolle mennäksemme sieltä kulkueessa jumalanpalvelukseen Suurkirkkoon. Kirkosta edustajat saapuvat tänne eduskuntataloon, jossa valtiopäivien avajaiset tapahtuvat. Sittenkuin avajaiset ovat päättyneet, kokoontuu eduskunta täysistuntoon kello 16,30.

Täysistunto lopetetaan kello 13,55.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

Valtiopäiväjumalanpalvelus

keskiviikkona syyskuun 2 päivänä 1936

kello 14.

Kokoonnuttuaan Säätytalon edustalle kello 13,50 lähtivät edustajat kulkueessa, puhemies ja varapuhemiehet etumaisina, valtiopäiväjumalanpalvelukseen Suurkirkkoon, jonne myös apulaisoikeuskansleri, eduskunnan oikeusasiamies, korkein sotilaspäällystö, korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden jäseniä saapui.

Sittenkuin eduskunnan jäsenet, kutsuvieraat ja muu yleisö olivat asettuneet paikoilleen, saapuivat kirkkoon tasavallan presidentti, valtioneuvoston jäsenet ja oikeuskansleri.

Jumalanpalveluksessa avusti Suomen Laulu professori Heikki Klemetin johtamana. Alttaripalveluksen suorittivat pastorit Väinö Forsman, A. Mikkonen ja J. Sinemäki. Urkujen soitosta huolehti urkuri John Sundberg.

Valtiopäiväsaarnan piti suomeksi ja ruotsiksi kansanedustaja, asessori K. E. Kilpeläinen.

Suomenkielinen saarna oli näin kuulua:

„Autuaat ovat ne ihmiset, joilla on voimansa sinussa, joilla on mielessänsä pyhät matkat! Kun he käyvät kyynellaakson kautta he muuttavat sen lähteitten maaksi, ja syysade peittää sen siunauksilla.” Ps. 84: 6—7.

Jerusaleminkin kaupungin pohjoispuolella oli laakso, jota kutsuttiin kyynellaaksoksi. Pyhiinvaeltajat, jotka tulivat Jerusalemiin

pohjoisesta käsin, joutuivat kulkemaan tämän laakson läpi. Siinä he tapasivat levähtää, siinä he tuskiaan ja murheitaan toisilleenkin valittivat ja virsiään veisasivat. Siitä nimitys kyynellaakso.

Pyhiinvaeltajan, joka tekee matkaa tai vaalliseen Jerusalemiin, täytyy vielä nytkin kulkea kyynellaakson kautta, joka on tämä maailma. On kyllä totta, että tässä maailmassa on paljon kaunista ja hyvää, jota ihminen saa käyttää hyväkseen, mutta samalla on täällä myöskin tuskaa ja kärsimystä, joka on synnin seurausta. Kullakin on oma taakkansa, kenellä sisällinen, kenellä ulkonainen, kannettavana. Tie kulkee ahdistusten kautta.

Lukumamme raamatunkohta kertoo, että kyynellaaksossa oli jalosydämissä ihmisiä, jotka kulkivat murheellisten kesken kyynelitä kuivaamassa. He lohduttivat ja kärsivien taakkoja kantoivat. Näin saatiin kyynellaaksossa kokea iloakin ja mielen virkistystä. Siunauksen lähteet avautuivat.

Tällaisia kyynelten kuivaajia tarvitaan nytkin. Niitä tarvitaan ensinnäkin koteihimme. Monessa kodissa on elämä pelkkää kärsimystä. Mieli on siellä hermostunut ja riittainen. Tarvitaan päivänpaistetta, ymmärtämystä ja ystävällisiä sanoja. Tarvitaan henkilöitä, jalosydämissä, jotka taittavat leipää nälkäiselle ja vaatettavat alastonta.

Myöskin yhteiskuntamme kaipaa kansalaisia, joiden elämää kirkastavat jalot ihanteet ja jotka sellaisina voivat viedä yhteiskuntaamme vihan tilalle pyhää rakautta, vääryyden tilalle oikeutta ja jotka ovat valmiit uhraamaan itsekkäät luokkat ja ryhmäedut voidakseen siten sulostuttaa lähimmäistensä elämää.

Valtiommeekin tarvitsee henkilöitä, jotka eivät tee parannusta toisten synneistä, vaan ensi kädessä omistaan, sellaisia henkilöitä, jotka nöyrästi tunnustavat omat vikansa ja erehdyksensä ja myöntävät toistenkin monasti olleen oikeassa. Ilman tällaista yksityistä rippiä ja puoluerippiä emme voi rakentaa rauhaa ja toimia siunaukseksi.

Niin, helppoahan tästä on puhua, näin papinkin. Ja yhtä helppoa on tätä kuunnella, mutta sanan toteuttaminen elämässä on ylen vaikeaa. Ei ole itsekäälle ihmiselle mikään huvimatka lähteä palvelemaan kärsivää maailmaa, monasti sellaisia, joilta ei koskaan mitään palkkaa saa. Ei ole ihmislunnon mukaista ruveta kantamaan toisten kuormia. Mieluummin sitä menee haavoitetun ohii papin ja leviitan kera.

Ketkä tällaista rakkauden työtä sitten voivat tehdä? Tekstimme vastaa: Vain ne, joiden voima on Herrassa ja joilla on mielessä pyhät matkat. Tällaiset ihmiset ovat tehneet hengellisen vararikon ja saaneet tilalle taivaalliset rikkaudet, rauhan ja uudet voimat. He ovat tulleet väsyneinä ja syntisinä Herran eteen, tunnustaneet syntinsä ja tahransa sekä jääneet odottamaan armon kirkastumista. Aikanaan Herra on antanut heille vakuutuksen syntien anteeksi saamisesta. Armon voimat ovat lähteneet liikkeelle muuttamaan itsestä ja kovaa sydäntä laupiaaksi ja nöyräksi. Kristuksen rakkaus on heidän voimanaan. Se vaatii uhrautumaan kärsivän maailman hyväksi, jakamaan ilot ja surut ja siten tekemään uskominen Jumalaan monelle harhassa kulkevalle helpommaksi. Tällaisia henkilöitä tarvitsee maa ja kansa, kirkko ja valtio. He ovat kuin pilareita, jotka kannattavat rakennusta.

Hyvät kuulijat! Jumala odottaa, että meistäkin tulisi kärsivien auttajia ja todellisen rauhan rakentajia rakkaudettoman ja eripuraisen kansan keskuuteen, meistä kansanedustajistakin. Mutta voidaksemme tällaisiksi tulla meidän täytyy olla tinkimättömän rehellisiä itseämme, lähimmäisiämme ja Jumalaa kohtaan. Meidän täytyy katsoa omia syntejämme silmästä silmään Jumalan valossa ja asettua sen ristin eteen, jolla kerran sovitettiin koko maailman synnit. Sillä paikalla, ristin rakkauden edessä, me vasta oikein näemme, mitä me olemme tehneet ja mitä laiminlyöneet.

Elämämme näyttäytyy tahallisten syntien ja rikosten sarjaksi. Meille tulee hätä. Tunto tuomitsee ja syntien mustat muistot ajavat takaa. Tällöin pusertuu sydämehtämme tuo tuttu vanhojen hurskaiden rukous: „Oi, Sinä kaikkein armollisin, ristiin-naulittu Herra Jeesus Kristus, armahda minua, vaivaista syntistä”, ja vastauksena kuuluu täysääninen evankeliumi: Se on täytetty. Sinunkin syntisi on sovitettu. Anteeksiantamus on ollut varattuna jo Kristuksen kuolemasta lähtien sille, joka syntinsä tunnustaa, sinullekin. Älä pelkää. Usko että syntisi on anteeksi annettu Jumalan Pojan nimessä!

Näin painuu sydämiimme rauha, me vapaudumme pahasta omastatunnosta ja me saamme käytettäväiksemme kaikki pyhitysvoimat. Meistä on tullut ihmisiä, jotka olemme itsessämme heikkoja, mutta väkeviä Herrassa. Olemme tulleet lähemmäksi Herraa, lähemmäksi veljiä ja lähemmäksi kärsiviä voidaksemme kuivata heidän kyyneleitään.

Aloitammeko me, kansanedustajat, työmme näissä pyhiinvaeltajien merkeissä, nöyrässä rukousmielessä? Lähdemmekö me laatimaan lakeja, jotka omalla tavallaan edistävät vanhurskautta ja estävät pahaa? Jos näin teemme, silloin me voimme näilläkin valtiopäivillä suorittaa työtä, joka koituu rakkaalle kansallemme onneksi ja siunaukseksi. Herra sen armon meille antakoon!

Tämän jälkeen jatkoi puhuja ruotsiksi:

„De gå från kraft till kraft; så träda de fram inför Gud på Sion.”
Ps. 84: 8.

Denna vers är en fortsättning på de verser som vi hade till vår finska text för i dag. Och i denna vers talas det om lyckliga människor, vilka — medan de vandra genom tåredalen — vinna segrar i livets strider och därför bli segrare och icke besegrade. „De gå från kraft till kraft”, heter det i vår text.

Alla äro icke lika lyckliga. De flesta av oss lida nederlag på nederlag i våra strider. I stället för att gå från kraft till kraft, gå vi från fall till fall. Våra frestelser äro starkare än vi. Ofta måste vi instämma i Pauli ord: Det goda som vi

vilja, det göra vi icke, men det onda, som vi ej vilja, det göra vi. Vi äro icke herrar i vårt eget hus, och allt detta kommer fram även i vår vandel. Vi äro ofta nervösa, kritiska och egoistiska. Vi stappla och falla i våra skötesynder. Hurudant vittnesbörd ge våra egna och kamrater om vårt kristliga liv? En indisk professor, som var i Europa för att studera kristendomen, skrev: „Kristendomen i Europa är utmärkt, men det är så svårt att finna kristna”. Detta låter sorgligt. Vi lida själva och Guds sak lider för vår skull. Världen ser på oss och säger: Ni har en dålig Frälsare. Vi vilja icke bli hans lärjungar. Ja, hurudana spår lämnar vårt liv i hemmet, samhället och i det politiska livet? Äro vi av sanningen och handla vi rätt och rättfärdigt i allt vad vi tala, skriva och göra?

Jag tror, att om vi uppriktigt granska oss i Herrens ljus, så blir svaret nekande. Kraften har ofta fattats. Och då uppstår frågan: Vad skola vi göra för att kunna leva rättfärdigt, segra i vår kamp och bli människor, vilka gå från kraft till kraft? Texten svarar på denna fråga: Vi måste ha vår starkhet i Herren, gå från egen kraft till Guds kraft. Våra egna föresat-

ser, vackra löften och ansträngningar äro ej nog. Vi måste vända oss till Herren, bekänna våra synder och taga emot en full förlåtelse för dem genom en enkel tro. Då få vi ett nytt sinne och nya krafter. Ty kraften är alltid bunden vid syndernas förlåtelse. Ordningen inom Guds rike är nämligen denna: Först försoning, sedan kraft. Först långfredag, sedan pingst. När Jesu Kristi kärlek klarnar för oss, då ha vi ingen lust att synda, utan då ha vi lust att älska honom och lyda honom, huru bristfälligt det än må vara. Då älska vi även våra medmänniskor, icke endast i ord utan även i gärning.

Vi, representanter för Finlands folk, ha framför oss ett viktigt arbete för vårt gemensamma fädernesland i dessa kritiska, oroliga tider. Må vi begynna vårt arbete i bön till Gud. Han vill vara vår starkhet och han vill välsigna vårt arbete.

Saarnan jälkeen seurasi ruotsinkielinen alttaripalvelus.

Jumalanpalveluksen jälkeen lähtivät edustajat eduskuntatalolle, jossa valtiopäivien avajaiset tapahtuivat.

Valtiopäiväin avajaiset

Eduskunnan istuntosalissa

syyskuun 2 p:nä 1936.

Pöytäkirja, joka laadittiin 1936 vuoden varsinaisten valtiopäivien avajaisissa Eduskunnan istuntosalissa keskiviikkona 2 p. syyskuuta 1936.

Oltuaan läsnä Suurkirkossa pidetyssä, kello 14 alkaneessa valtiopäiväjumalanpalveluksessa saapuivat tasavallan presidentti, ent. valtionhoitaja Pehr Evind Svinhufvud sekä eduskunnan puhemiehet ja jäsenet eduskuntataloon. Eduskunnan jäsenet ja eduskunnan oikeusasiamies asettuivat paikoilleen eduskunnan istuntosalissa. Valtioneuvoston jäsenet ja apulaisoikeuskansleri saapuivat heille puhemiehen vasemmalle puolelle varatuille paikoille. Tämän jälkeen asettui puhemiehenkorokkeen oikeanpuoleiselle sivustalle eduskunnan puhemies, Suomen Pankin johtokunnan jäsen Kyösti Kallio. Pöytäkirjaa ryhtyi 20 päivänä tammikuuta 1928 annetun valtiopäivien avajaisissa ja päättäjäisissä noudatettavia juhlamenonohjeita koskevan asetuksen 7 §:n määräyksen mukaisesti pitämään allekirjoittanut eduskunnan sihteeri.

Ulkovaltain diplomaattiset edustajat olivat asettuneet heille varattuun aitiioon oikealle alaparvekkeelle sekä korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden presidentit ja jäsenet, sotaväen päällikkö, yleisesikunnan päällikkö ynnä muut kutsuvieraat keski- ja vasemmanpuoleiselle alaparvekkeelle.

Kun kaikki olivat asettuneet paikoilleen, saapui juhlamenojen ohjaajan saattamana istuntosaliin tasavallan presidentti asettuen puhemieskorokkeen vasemmanpuoleiselle sivustalle.

Tasavallan presidentti tervehti Eduskuntaa ja julisti valtiopäivät avatuiksi seuraavin, ensin suomeksi ja sitten ruotsiksi lausutuin sanoin:

Suomen kansan edustajat!

Uusien vaalien jälkeen kokoontuvan eduskunnan pyydän lausua tervetulleeksi aloittamaan työtänsä.

Se lamaanuskausi, joka vielä kolme vuotta sitten tuntui raskaana talouselämässämme, on meidän maamme kohdalta suuresti helpottunut. Edellisen Eduskunnan valtakaudelle olivat ominaisia tilapäistömenpiteet, jotka tarkoittivat pulan torjumista tai sen tuottamien vaurioiden korjaamista, mutta nyttemmin voi eduskunta enemmän omistautua pysyvään yhteiskunnalliseen rakennustyöhön.

Valtiotalouden tila on jatkuvasti vahvistunut. Tulo- ja menoarvioesityksessä, jonka käsittely on teidän tärkeimpiä tehtäviäenne nyt alkavalla istuntokaudella, vaativat ulko- ja maisten velkojen korkomenot sekä agiotapit huomattavasti vähemmän varoja kuin aikaisemmin. Kun elinkeinotoiminnan vilkastuttua siinä määrässä, että pula-ajan aiheuttama työttömyys on miltei kokonaan loppunut, ei myöskään pulan torjumiseen ole ollut tarpeellista osoittaa varoja niin paljon kuin edellisinä vuosina, ja kun yleisen vaurastumisen johdosta valtion verotuloissa voidaan odottaa jonkin verran lisääntymistä, on tulo- ja menoarvio jälleen saatu tasapainoon ilman uusia veroja. Ensi vuonna erääntyvien valtion velkojen ja säännöllisten kuoletusten suoritukset peitetään vain osaksi uusilla lainoilla, joten valtion velkaa lyhennetään entistä suuremmalla erällä. Samalla on kuitenkin määrä-

rahoja eri tarkoituksiin voitu jossakin määrässä korottaa ja suhdannerahastoa huomattavasti lisätä. Parantuneet taloudelliset olosuhteet, joita kuluvan vuoden hyvänlainen sato vielä vahvistanee, ovat tehneet mahdolliseksi pula-aikana vallinneen alhaisen palkkatason nousemisen. Samasta syystä ja valtion raha-asiajn vakiintuneen tilan vuoksi voidaan myöskin Eduskunnalle istuntokauden alkupuolella antaa ehdotukset vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaiksi sekä laiksi äitiyshuollosta.

Taloudellinen toiminta on jatkunut valtiollisesti rauhallisissa oloissa.

Suhteemme ulkovaltoihin ovat pysyneet hyvinä ja kehittyneet säännöllisesti. Amerikan Yhdysvaltain, Turkin ja Rumanian kanssa tehtyjä kauppasopimuksia on osittain uudistettu tai täydennetty. Kansainliiton päätettyä, että pakotetoimenpiteistä Italiaa vastaan oli luovuttava, kumottiin niitä tarkoittavat asetukset 15 päivästä viimekulunutta heinäkuuta. Kansainvälinen poliittinen tila antaa kuitenkin jatkuvasti aihetta huolestumiseen ja velvoittaa meidänkin kansaamme kaikin tavoin huolehtimaan turvallisuudestaan. Vakava aika asettaa tavallista suuremmat vaatimukset niin kansakunnalle kokonaisuudessaan kuin sen johtaville elimille.

Eduskunnalle annetaan nyt seuraavat Hallituksen esitykset:

N:o 1. Esitys valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1937.

N:o 2. Esitys laiksi tullien kantamisesta vuonna 1937.

N:o 3. Esitys laiksi moottoriajoneuvoverosta.

N:o 4. Esitys laiksi margariinivalmisteista ja rehuaineista vuodelta 1937 suoritettavasta verosta.

N:o 5. Esitys laiksi makeisvalmisteverosta.

N:o 6. Esitys laiksi tulitikkuverosta.

N:o 7. Esitys laiksi korotetun tupakka- valmisteveron kantamisesta vuonna 1937.

N:o 8. Esitys valtioneuvoston lainanottovaltuuksista.

N:o 9. Esitys laiksi uusien peruspalkkaisten ja sopimuspalkkaisten virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin.

N:o 10. Esitys laiksi valtion bilanssin ulkopuolella olevien lainasaamisten siirtämisestä suhdannerahastoon.

N:o 11. Esitys laiksi Suomen leimakonttorin ja aksiiisikonttorin yhdistämisestä leima- ja valmisteverokonttoriksi.

N:o 12. Esitys valtion takuun myöntämisestä Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiön obligatiolainasta.

N:o 13. Esitys laiksi Suomen Hypoteekkiyhdistyksen vanhan osaston asiain selvittelystä.

N:o 14. Esitys erikoisasutustoiminnasta annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä.

N:o 15. Esitys Amerikan Yhdysvaltain kanssa tehdyn tariffisopimuksen hyväksymisestä.

N:o 16. Esitys Turkin kanssa tehtyyn kaupalliseen sopimukseen liittyvän toisen lisäpöytäkirjan hyväksymisestä.

N:o 17. Esitys laiksi vapausrangaistusten koventamisesta annetun lain muuttamisesta.

N:o 18. Esitys laiksi järjestyksen ja turvallisuuden tehostamisesta 17 päivänä maaliskuuta 1933 annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä.

N:o 19. Esitys mielisairaslaiksi.

N:o 20. Esitys laiksi lääninhallituksen viroista ja toimista.

N:o 21. Esitys laiksi yhteiskunnallisen huollon piiritarkastuksen viroista ja toimista.

N:o 22. Esitys köyhäinhoitolain 78 §:n selittämisestä.

Arvoisat Edustajat! Toivotan Teille menestystä vastuunalaisessa työssänne ja julistan 1936 vuoden valtiopäivät avatuiksi.

Representanter för Finlands folk!

Den efter nya val sammanträdande Riksdagen ber jag att få hälsa välkommen till sitt begynnande värv.

Den depression som för ännu tre år sedan vilade tung över vårt ekonomiska liv, har för vårt lands vidkommande väsentligen lättat. Under det att den föregående Riksdagens mandattid utmärktes av tillfälliga åtgärder till bekämpande av krisen eller avhjälpande av de skador den med-

fört, kan Riksdagen numera i större omfattning ägna sig åt bestående samhälleligt uppbyggnadsarbete.

Statshushållningens ställning har fortgående stabiliserats. I propositionen angående statsförslaget, vars granskning hör till Edra viktigaste uppgifter vid den nu begynnande sessionen, kräva ränteutgifterna för den utländska skulden samt agioförlusterna betydligt mindre belopp än tidigare. Då näringslivet upplivats i sådan grad, att den av kristiden föranledda arbetslösheten nästan helt och hållet upphört, har det ej heller varit påkallat att i och för krisens avväjande binda så mycket medel, som under de föregående åren; och då på grund av allmänt tilltagande välstånd en viss ökning av statens skatteinkomster kan emotes, har i statsförslaget jämvikt jämväl nu kunnat åvägbringas utan nya skatter. Till erläggande av statens nästa år förfallande skulder och deras regelmässiga amorteringar användas endast delvis nya lån, vadan vår statsskuld avkortas med större belopp än tidigare. Samtidigt har dock anslag för olika ändamål kunnat i någon mån ökas. De förbättrade ekonomiska förhållandena, vilka den goda skörden under innevarande år ytterligare befäster, hava möjliggjort en höjning av den under kristiden härskande låga lönenivån. Av samma orsak och till följd av statens konsoliderade finansiella läge kan även till Riksdagen inom kort överlämnas förslag till lagar om ålderdoms- och invaliditetsförsäkring samt lag om moderskapsvård.

Den ekonomiska verksamheten har fortgått under politiskt lugna förhållanden.

Våra relationer till utländska makter hava förblivit goda och utvecklats normalt. De med Amerikas Förenta Stater, Turkiet och Rumänien avslutade handelsfördragen hava delvis reviderats eller kompletterats. Sedan Nationernas Förbund beslutat, att sanktionsåtgärderna emot Italien skulle inställas, upphävdes förordningarna angående dem från den 15 sistlidna juli. Den internationella politiska situationen ger emellertid fortfarande anledning till bekymmer och förpliktar även vårt folk att på alla sätt draga försorg om sin trygghet. Tidens allvar ställer större krav än vanligt å såväl folket i dess helhet som å dess ledande organ.

Till Riksdagen överlämnas nu följande Regeringens propositioner:

N:o 1. Proposition angående statsförslaget för år 1937.

N:o 2. Proposition angående lag om uppbärande av tull under år 1937.

N:o 3. Proposition angående lag om skatt å motorfordon.

N:o 4. Proposition angående lag om skatt å margarintillverkningar och fodermedel år 1937.

N:o 5. Proposition angående lag om accis å sötsaker.

N:o 6. Proposition angående lag om skatt å tändsticker.

N:o 7. Proposition angående lag om uppbärande av förhöjd accis å tobak under år 1937.

N:o 8. Proposition angående bemyndigande för statsrådet att upptaga lån.

N:o 9. Proposition angående lag om inrättande av nya tjänster och befattningar med grund- eller avtalslön vid särskilda ämbetsverk och allmänna inrättningar.

N:o 10. Proposition angående lag om överföring till konjunkturfonden av lånetillgodohavanden, som stå utanför statsverkets bilans.

N:o 11. Proposition om lag om sammanslagning av Finlands stämpelkontor och acciskontoret till ett stämpel- och acciskontor.

N:o 12. Proposition angående beviljande av statsgaranti för ett Andelskassornas Centralkreditanstalt Aktiebolags obligationslån.

N:o 13. Proposition angående lag om avveckling av den gamla avdelningen vid Finlands Hypoteksförening.

N:o 14. Proposition om förlängning av giltighetstiden för lagen angående speciell kolonisationsverskamhet.

N:o 15. Proposition angående godkännande av en tarifföverenskommelse med Amerikas Förenta Stater.

N:o 16. Proposition angående godkännande av ett tilläggsprotokoll II till handelsavtalet med Turkiet.

N:o 17. Proposition angående lag om ändring av lagen om skärpning av frihetsstraff.

N:o 18. Proposition angående lag om förlängning av giltighetstiden för lagen den 17 mars 1933 om effektivare upprätthållande av ordning och säkerhet.

N:o 19. Proposition angående sinnessjuklag.

N:o 20. Proposition angående lag om tjänster och befattningar vid länsstyrelsen.

N:o 21. Proposition angående tjänster och befattningar vid distriktsinspektionen för samhällsvården.

N:o 22. Proposition angående förklaring av 78 § i lagen om fattigvården.

Ärade Folkrepresentanter! Jag tillönskar Eder framgång i Edert ansvarsfulla värv och förklarar 1936 års Riksdag öppnad.

Avauspuheeseen vastasi eduskunnan puolesta puhemies Kallio lausuen:

Kunnioitettava Herra Tasavallan Presidentti!

Niissä lakimääräisissä vaaleissa, jotka toisen kerran Teidän presidenttikautenne on, Herra Tasavallan Presidentti, toimeenpantu, on kansa valinnut meidät lakiasäättävän ja valtiotaloudesta huolehtivan vallan edustajiksi. Eduskunnan kokoonpano on vaaleissa muuttunut suhteellisen vähän, joka osoittaa kansalaisten mielipiteiden vakiintumista.

Avauspuheessanne olette Te, Herra Tasavallan Presidentti, kiinnittänyt huomiota taloudellisen tilan vakiintumiseen, joka onkin terveellisenä pohjana yhteiskuntaolojen vakaannuttamisessa, jos sen vaikutukset saadaan ulottumaan kaikkiin kansankerroksiin.

Te olette puheessanne, Herra Tasavallan Presidentti, ilmoittanut hallituksen tänään jättävän eduskunnalle 22 esitystä, joissa luonnollisesti hallitus ohjelmoi olojemme kehitystä vakaumuksensa mukaisesti.

Sellainen ohjelmanhuontoinen on tavaltaan lukuisiin momentteihinsa nähden myös valtion tulo- ja menoarvio liitteineen, sillä valtion talousarvion järjestelystä suuressa määrin riippuu kansan tarpeiden tyydyttäminen, talouselämän kehitys ja suunta, jopa koko valtakunnan puolustuskuntoisuuskin.

Jo ennen julkaistuista ennakotiedoista, samoin kuin Herra Tasavallan Presidentin puheesta olemme saaneet kuulla menoarvion olevan kestäväällä pohjalla, jopa tulovoittoisinkin, vaikka huomattavia summia on siirretty huonojen aikojen varalle.

Velvollisuutensa mukaisesti ryhtyy eduskunta nyt sille jätettyjä esityksiä käsittelemään. Samoin tulee eduskunta uudelleen arvioimaan ne lakiehdotukset, jotka edellisellä vaalikaudella äänestettiin lepäämään yli vaalien.

Niiden joukossa on myös kauaskantoinen asutuslaki, joka on ollut kauan valmistelun alaisena ja johon on tarkoitus sisällyttää kaikki ne sangen moninaiset lakisäädökset, joita tällä alalla nykyään on olemassa. Kuten yli vaalien äänestäminen jo sinänsä osoittaa, ei tämän suuren kysymyksen ratkaisussa ole edellinen eduskunta päässyt yksimielisyyteen, joten erimielisyyttä voi vieläkin syntyä; mutta kun pääasiasta, lain tarpeellisuudesta, ollaan yhtämieltä, niin on toivottavaa, että myös asia silloin saadaan kulkemaan eteenpäin kansamme onneksi.

Talouselämän vakaantumisen ohella viittasitte Te, Herra Tasavallan Presidentti, puheessanne olojemme sisäpoliittiseen vakavuuteen ja hyviin suhteisiimme ulkovaltoihin. Sen panee eduskunta myös tänä vakavana aikana tyydytyksellä merkille ja toivoo, että toimintamme tukemana voisi kansamme sisäisesti yhä eheytyä, kansallisesti lujittua ja taloudellisesti varttua, niin että luottamus tulevaisuuteen kansassamme vahvistuisi. Nuori valtiomme ja suhteellisesti vähävarainen kansamme ei ole tähän saakka jaksanut m. m. kansan syvien rivien vanhuksista eikä työkyvyttömistä, jotka eivät ole valtion palveluksessa, pitää rakentavalla tavalla huolta, ja sen tähden eduskunta panee tyydytyksellä merkille Herra Tasavallan Presidentin tiedonannon, että hallitus on harkinnut valtion ja kansan taloudellisen tilan sellaiseksi, että esitykset yleisestä vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaista ja äitiyshuollosta, joista eduskunta on kehoittanut hallitusta esitykset antamaan, saadaan pian eduskunnan harkittaviksi.

Aika, jolloin useiden kansojen sisäinen rikkinäisyys raatelee niiden omaa olemusta, kehoittaa meitä kansakuntana astumaan yhä lähemmäksi toisiamme kansallisessa rakennustyössä.

Tietoisena siitä, että tämä isänmaallinen pyrkimys elähdyttää myös hallitusta, on minulla kunnia eduskunnan puolesta tervehtää Teitä, Herra Tasavallan Presidentti.

Kun tämä oli tapahtunut, poistui tasavallan presidentti juhlamenojenohjaajan saattamana istuntosalista, minkä jälkeen

valtioneuvoston jäsenet ja apulaisoikeuskansleri sekä eduskunnan puhemies ja jäsenet ynnä oikeusasiamies lähtivät salista.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

2. Keskiviikkona 2 p. syyskuuta 1936

kello 16,30.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Puhetta johtaa puhemies Kallio.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Harvala, Helenelund, Kulovaara, Kuusisto, Reinikainen ja Söderhjelm.

Ilmoitusasiat:

Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1935.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime kesäkuun 29 päivästä on eduskunnalle saapunut kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1935, joka on nyt edustajille jaettu.

Kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1934.

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle on tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime kesäkuun 19 päivästä saapunut kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1934, joka on jaettu edustajille.

Kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1935.

Puhemies: Niinikään ilmoitetaan, että eduskunnalle on tasavallan presidentin

kirjelmän ohella viime kesäkuun 19 päivästä saapunut kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1935, joka on nyt edustajille jaettu.

Kertomus niistä toimenpiteistä, joihin eduskunnan tekemät muistutukset valtiovarain hoidosta ja tilinpidosta vuonna 1933 ovat antaneet aihetta.

Puhemies: Eduskunnalle on tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime toukokuun 29 päivästä saapunut kertomus niistä toimenpiteistä, joihin eduskunnan tekemät muistutukset valtiovarain hoidosta ja tilinpidosta vuonna 1933 ovat antaneet aihetta. Kertomus on jaettu edustajille.

Hallituksen esitykset.

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle on saapunut tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluven vuoden syyskuun 1 päivästä hallituksen esitykset n:ot 1—22, jotka on nyt edustajille jaettu.

Asetus Turkin kanssa tehdyn maksusopimuksen voimaansaattamisesta.

Puhemies: Siinä tarkoituksessa, kuin hallituksen oikeuttamisesta antamaan tarpeen vaatimia säännöksiä Suomen vientikaupan turvaamisesta 31 päivänä joulukuuta 1935 annetun lain 2 §:ssä säädetään, on tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime heinäkuun 4 päivästä eduskunnan puhemiehelle lähetetty sanotun lain nojalla 4 päivänä heinäkuuta 1936 annettu aset

Turkin kanssa tehdyn maksusopimuksen voimaansaattamisesta. Asetus ynnä siihen liittyvä sopimus on nyt edustajille jaettu.

Asetus Suomen—Rumanian maksusopimukseen tehdyn lisäsopimuksen voimaansaattamisesta.

Puhemies: Siinä tarkoituksessa kuin hallituksen oikeuttamisesta antamaan tarpeen vaatimia säännöksiä Suomen vientikaupan turvaamisesta 31 päivänä joulukuuta 1935 annetun lain 2 §:ssä säädetään, on tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime kesäkuun 24 päivästä eduskunnan puhemiehelle lähetetty sanotun lain nojalla 4 päivänä heinäkuuta 1936 annettu asetus Suomen—Rumanian maksusopimukseen tehdyn lisäsopimuksen voimaansaattamisesta. Tämä asetus siihen liittyvine sopimuksineen on nyt edustajille jaettu.

Asetus eräiden Italian ulkomaiseen tavara-vaihtoon tai luottosuhteisiin kohdistuvien asetusten kumoamisesta.

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä tarkoituksessa kuin eräiden Kansainliiton peruskirjasta johtuvien velvoitusten toteuttamiseksi 14 päivänä joulukuuta 1935 annetun lain 2 §:ssä säädetään, on tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime heinäkuun 27 päivästä eduskunnan puhemiehelle lähetetty 10 päivänä heinäkuuta 1936 annettu asetus eräiden Italian ulkomaiseen tavaravaihtoon tai luottosuhteisiin kohdistuvien asetusten kumoamisesta. Asetus on painettuna jaettu edustajille.

Valtiontilintarkastajain kertomus vuodelta 1934.

Puhemies: Vielä ilmoitetaan, että valtion tilintarkastajain kertomus vuodelta 1934, joka on kirjelmällä viime huhtikuun 29 päivästä jätetty eduskunnalle, on nyt edustajille jaettu.

Lakimääräisten valiokuntien jäsenluku.

Puhemies: Puhemiehistö ehdottaa, että lakimääräisten valiokuntien jäsenluku määrättäisiin olemaan seuraava: valtiomainvaliokunnan 21, pankkivaliokunnan 13 sekä muiden, nimittäin perustuslakivaliokunnan, lakivaliokunnan ja ulkoasiainvaliokunnan, 17 kunkin.

Asian johdosta lausuu

Ed. von Frenckell: Då riksdagens talman omnämnde vilket antal medlemmar som komma att tillhöra varje utskott ber jag få framhålla, att jag icke hörde huruvida talmannen föreslog att även ett försvarsutskott skall tillsättas. Jag förbehåller mig därför att få yttra mig därom, då förslag framställes om vilka utskott som skola tillsättas.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiehistön ehdotus hyväksytään.

Ylimääräisten valiokuntien asettaminen ja niiden jäsenluku.

Puhemies: Nojautuen työjärjestyksen 10 §:n 3 momenttiin puhemiehistö ehdottaa, että eduskunta lakimääräisten valiokuntien lisäksi päättäisi asetettavaksi seuraavat ylimääräiset valiokunnat: laki- ja talousvaliokunnan, talousvaliokunnan, sivistysvaliokunnan, maatalousvaliokunnan, työväenasiainvaliokunnan ja kulkulaitosvaliokunnan, sekä että jäsenluku näissä kussakin määrättäisiin 17:ksi.

Asiassa viriää seuraava

Keskustelu:

Ed. von Frenckell: Herr talman! Enligt 40 § i R. O. skall, såsom talmannen just framhöll, fem utskott tillsättas. Dessutom har riksdagen rätt att, „när behov därav yppas, utöver dessa lagbestämda utskott tillsätta extraordinarie utskott.” Talmannen har meddelat, vilka extraordinarie utskott äro avsedda att tillsättas, men därvid icke nämnt ett försvarsutskott. Jag

tillåter mig därför påkalla riksdagens uppmärksamhet i syfte att föreslå, att även ett försvarsutskott skulle tillsättas.

Under de senaste tre riksdagarna har visserligen ett försvarsutskott icke varit tillsatt. Man har vid början av riksdagarna framhållit att några sådana ärenden, som enbart och direkt höra till försvarsutskottet, icke förefunnits, och sedermera har man, då sådana ärenden förekommit, icke ansett sig kunna föreslå ärendets remiss till specialutskott emedan något försvarsutskott icke funnits. Man har därigenom kommit därhän, att samtliga militära frågor av vad slag det vara må, vilka egentligen borde hava blivit behandlade i ett specialutskott, endast tillställts statsutskottet.

Man har således ansett att hela den militära budgeten och frågor om de militära anslagen enbart vore en ekonomisk fråga, som icke krävde utredning i specialutskott. Jag tillåter mig helt kort nämna om att i den extra budgeten för senaste år, — om mitt minne icke sviker, — c. 80 miljoner mark anvisades och att behovet av detta anslag enbart prövades av statsutskottet.

Skulle riksdagen fatta sitt beslut enbart med den utredning statsutskottet förebringar, hade jag ingenting att tillägga därtill. Emellertid har det visat sig, att under de senaste åren en praxis tillämpats, som jag anser vara stridande mot R. O. Enligt R. O. är det antingen regeringen eller riksdagens medlemmar som äga taga initiativ i olika frågor. Däremot äga utomstående icke rätt att på eget initiativ söka påverka riksdagen i den ena eller andra riktningen. Emellertid hava vi under de gångna riksdagarna sett att i vissa viktiga militära frågor militära specialister hava på eget initiativ besökt samtliga riksdagsgrupper och givit nog så behövlig och — jag måste erkänna det — synnerligen upplysande motiveringar till anslagen. Men här föreligger faran att, om en gång ett ämbetsverk anser sig vara berättigat att taga initiativ och informera riksdagsgrupper, även andra ämbetsverk anse sig hava rätt att tillämpa samma förfaringssätt vid för dem viktiga frågor.

Det ligger i den mänskliga naturen att den person, som besöker respektive riksdagsgrupper och där framlägger sin syn på saken, men icke har ett skriftligt an-

förande, utan framför detta mer eller mindre fritt, blir utsatt för frestelsen att välja sina ord olika inom de olika grupperna. — Utan att själv vara medveten därom kan han giva en viss färg åt sin framställning beroende av att han omedvetet blir påverkad av den grupp, som åhör honom. Enligt min uppfattning är detta en oriktig väg, som man så snart som möjligt borde sluta att beträda. Det är riksdagens utskott, som skola tillkalla sakkunniga, ställa till dem de frågor, de anse nödvändiga, och av dem få den utredning de anse vara påkallad, och icke tvärtom.

Jag förmodar att riksdagens herrar talmän, som nu allena hava förberett frågan om vilka extra utskott som skola tillsättas, icke föreslagit tillsättande av ett försvarsutskott då någon regeringsproposition icke föreligger, som direkt skulle krävt tillsättande av ett sådant. Motionstiden har ju ännu icke utgått och några sådana motioner hava icke inlämnats till riksdagen. En formell grund saknas måhända för tillsättande av ett dylikt försvarsutskott. Men, av erfarenheten blir man vis, och jag har sett, att om man icke i början av en session tillsätter ett försvarsutskott blir detta försvarsutskott icke heller senare tillsatt. På denna grund tillåter jag mig, herr talman, föreslå att riksdagen jämväl skulle tillsätta ett försvarsutskott av enahanda storlek som övriga utskott, som icke äro förutsatta i riksdagsordningen. Jag vill tillägga, att någon större betungande kostnad ju icke uppstår vid tillsättande av ett dylikt utskott. En sekreterare och måhända en tolk böra avlönas, men dessa små utgifter borde icke vara avskräckande.

Ed. Colliander: Jag har vid ett par tidigare tillfällen ansett mig böra påyrka tillsättande av ett särskilt utskott för försvarsfrågorna. Det har visat sig, att statsutskottet av naturliga skäl behandlar dessa frågor relativt ytligt, emedan en stor del av utskottets medlemmar icke bliva i tillfälle att närmare sätta sig in i dem. Helt annat blir förhållandet om ett specialutskott tillsättes och statsutskottet begär dess utlåtande. Samma sak förekommer ju beträffande flere andra utskott. Frågan går till statsutskottet, men remitteras till andra utskott i och för ut-

låtande. Jag kan verkligen icke förstå, varför man i riksdagen är rädd för att tillsätta ett sådant utskott, då alla sakliga skäl tala för att det bör tillsättas. Då man ger bort så pass många hundra miljoner som årligen sker, tycker jag, att saken borde prövas icke enbart ur ekonomisk synpunkt utan, såsom den föregående talaren framhöll, också ur sakliga synpunkter.

Ed. Tanner: Minun nähdäkseni eivät edelliset puhujat ole voineet esittää riittäviä perusteita siihen, että asetettaisiin erikoinen puolustusasiainvaliokunta. Ei ole ainakaan tiedossa, että hallituksen taholta tulisi annettavaksi mitään esityksiä, jotka tämmöiseen valiokuntaan tulisivat lähetettäväksi eikä muitakaan isompia asioita liene, joita sinne olisi lähetettävä. Jos hallitus olisi noudattanut oikeata menettelytapaa ja esittänyt esim. sen perushankintaohjelmansa, joka jo viime syksynä pantiin alulle, erikoisena esityksenä, joka olisi yksityiskohtaisesti perusteltu, niin se olisi kyllä ollut riittävä aihe asettaa erikoisvaliokunta. Niinkuin asiat nyt ovat, joutuu eduskunta käsittelemään puolustuslaitoksen asioita ainoastaan määrärahojen puitteissa ja tässä suhteessa on valtiovarainvaliokunnalla ja sen erikoisjaostolla erittäin hyvät tiedot ja hyvä kokemus joten luulen, että ne vastedeskin voivat tämän asian tyydyttävällä tavalla täyttää. En siis pidä ensinkään tarpeellisenä, että ehdotettu erikoisvaliokunta tulisi täällä asetettavaksi.

Sen sijaan tahtoisin nyt jo tässä vaiheessa puhua erään toisen erikoisvaliokunnan puolesta. Sanomalehtiutisissa on mainittu ja äskeisessä tasavallan presidentin puheessa myöskin mainittiin, että eduskunnalle tulee annettavaksi erittäin laaja asia, joka koskee vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutusta samoinkuin äitiyshuoltoa. Minä luulisin, että nämä asiat ovat siksi laajakantoisia, että jos ne joutuvat jonkin täällä nyt asetettavan valiokunnan käsiteltäviksi, ne hukkuvat muiden asiain joukkoon eivätkä ehdi lähiaikoina valmiiksi. Sen vuoksi olisi syytä nyt jo, vaikkakaan ei esitystä vielä ole annettu, sopia, että tämmöinen valiokunta tulee aikanaan asetettavaksi, niin pian kuin esitys on annettu. Se olisi tärkeätä eduskuntaryhmille

nyt jo tietää, koska muuten ei voida varata riittävästi sopivia jäseniä tähän erikoisvaliokuntaan.

Puolustusministeri Oksala: Tällä hetkellä minäkään en näe välttämätöntä tarvetta puolustusvaliokunnan asettamiseen. Jos ehditään saada valmiiksi puolustuslaitosta syvästi koskevia lakiehdotuksia, niinkuin sotaväen rikoslaki j. n. e., niin silloin luonnollisesti puolustusvaliokunta on asetettava. Kun perushankintaohjelma on edellisessä eduskunnassa perinpohjin tutkittu ja myöskin hyväksytty, niin välttämätöntä tarvetta puolustusvaliokunnan perustamiseen ei minunkaan nähdäkseni tällä hetkellä ole, mutta otaksuisin, että sovitaisiin puolustusvaliokunnankin suhteen samalla tavalla kuin täällä äsken esitettiin sosialivaliokunnan suhteen, että kun tarve tulee, niin se sitten myöskin asetetaan.

Ed. von Frenckellin lausunnon johdosta pyydän esittää sen oikaisun, että upseeristo ei ole käynyt luvatta eikä tietämättä selvittämässä ryhmille puolustuslaitoksen tarpeita eikä minun tietääkseni esittänyt myöskään niitä ilman, että ne eivät ole olleet kirjoitetut ja kaikille esitetyt samalla tavalla.

Ed. V. Annala: Minä olen kyllä toisella kannalla kuin kaksi edellistä puhujaa puolustusasiainvaliokuntaan nähden. Pidän sitä samoista syistä, joihin ed. von Frenckell täällä viittasi, hyvinkin tarpeellisenä. En ryhdy enää niitä toistamaan. Herra puolustusministeri mainitsi, että valiokunta saattaisi käydä tarpeelliseksi siinä tapauksessa, että sotaväen rikoslakiesitys annettaisiin eduskunnalle. Minun käsitykseni mukaan se ei ole sitä varten ensinkään tarpeellinen, sillä tämä asia ei suinkaan mene puolustusasiainvaliokuntaan, vaan perustuslakivaliokuntaan (Eduskunnasta: Lakivaliokuntaan!) tai lakivaliokuntaan. Minä pidän luonnottomana sitä tapaa, jota hallituksen taholta on noudatettu, että nim. eduskuntaryhmille annetaan tietoja puolustusasioista ja näiden puoleen käännytään silloin, kun hallitus tahtoo jotain maanpuolustusta koskevaa asiaa hoitaa. Voi olla, että herra puolustusministerin huomautus on oikea, että kaikille asiat esitellään samalla tavalla. Mutta keskustelut eri ryhmissä esitetty-

jen asiain johdosta eivät ole missään tapauksessa samansisältöisiä. Keskustelun kuluessa tulee asioita käsitellyksi eri ryhmissä aivan eri tavalla, mikä ei ole suinkaan maanpuolustusasiain käsittelylle ja hoidolle eduksi. Kun lisäksi saattaa tulla myöskin sellaisia eduskunta-aloitteita, jotka tekevät puolustusasiainvaliokunnan välttämättömäksi, olisi nähdäkseni kaikin puolin aiheellista asettaa tällainen valiokunta nyt jo heti alussa, ja nimenomaan siitä syystä, minkä ed. Tanner täällä mainitsi, nim. että ryhmät jo etukäteen tietäisivät valiokuntia miehittäessään varata miehiä myös tähän valiokuntaan.

Mitä taas tulee ed. Tannerin mainintaan erikoisen sosiaalivaliokunnan tarpeellisuudesta, niin kun hallituksen taholta on nyt jo ilmoitettu, että juuri ne kaksi aloitetta, jotka hän mainitsi, tulevat eduskunnalle annettavaksi, niin minä myöskin pidän tarpeellisena tällaisen valiokunnan asettamista, mutta se on asia erikseen eikä sitä ole sidottava millään tavoin puolustusasiainvaliokuntaan.

Ed. Colliander: Rdm. Tanner motiverar sitt avböjande av herr von Freneckells förslag på följande sätt: Om regeringens hade, såsom den bort, avlätit en proposition rörande grundanskaffningarna, så hade det varit naturligt att ett försvarsutskott hade tillsatts. Då den begick den, skola vi säga, inkorrektheten att icke avlåta denna proposition, så är rdm. Tanner nöjd med att icke hava något utskott. Det är ett ganska egendomligt motiv för ett avslag på ett välmotiverat förslag.

Ed. Tanner: Ei minun perustelukseni mitään vikaa ollut. Eduskunnan porvarilliset ryhmät olivat valmiita viime vuoden syksyllä hyväksymään perushankintaohjelman saamatta oikeastaan minikäänlaisia yksityiskohtaisia tietoja sen sisällöstä. Nyt on jokseenkin myöhäistä enää siitä asiasta puhua. Minä arvaan, että porvarilliset ryhmät ovat edelleenkin halukkaita jatkamaan sillä ladulla kuin ovat alkaneet.

Ed. Colliander: Jag ber att få påpeka att herr Tanner icke har rätt i vad han sade. Vi hade nämligen från vårt håll önskat att få saken grundligare be-

handlad genom tillsättande av ett försvarsutskott, men detta gick man icke med på ens på vänsterhåll.

Ed. Vallas: Kun todellakin saattaa olla syytä uskoa, että tulee senlaatuksia aloitteita, jotka olisi käsiteltävä tällaisessa erikoisvaliokunnassa, niin kuin puolustusvaliokunta on, niin minäkin pyydän kannattaa ed. von Freneckellin tekemää ehdotusta valiokunnan asettamisesta.

Ed. Salmiala: Nykyinen poliittinen tila maailmassa on sellainen, että se saattaa vaatia meidänkin taholtamme aivan erikoisia toimenpiteitä maanpuolustuksen turvaamiseksi. Kun tällä kertaa on harkittava kysymystä niistä määrärahoista, jotka on uhrattava puolustuslaitokselle, saattaa olla tärkeätä, että maanpuolustuskysymykset otetaan aivan erikoisen tarkkan harkinnan alaisiksi. Silloin on välttämätöntä, että erikoinen valiokunta tätä asiaa tutkii. Mielestäni olisi tarpeellista, että valtiovarainvaliokunnalla olisi mahdollisuus kääntyä puolustusasiainvaliokunnan puoleen ja pyytää tältä erikoislausuntoa. Tämä näkökohta on niin tärkeä, että eduskunnan ei pitäisi jättää sitä varteen ottamatta. Kaikkialla maailmassa pannaan tällä hetkellä päähuomio maanpuolustukseen, ja minä luulisin, että meillä Suomessakin olisi aivan erikoinen tarve kiinnittää tähän huomiota. Katson sen vuoksi, että erikoinen puolustusasiainvaliokunta on välttämätön.

Ed. Puittinen: Ed. Salmialan lausunnon johdosta pyydän vain huomauttaa, että jos puolustusasiainvaliokunta asetetaan siinä mielessä, että siltä pyydetään lausuntoja määräraha-asioissa, niin silloin täällä saattaa käydä niin, että budjetti valtiovarainvaliokunnassa tulee viipymään juuri siitä syystä, että pyydetään lausuntoja määräraha-asioissa erikoisvaliokunnilta. Tähän on kokemusta olemassa ja ne vaikeudet, jotka tästä johtuvat, tietävät kaikki ne eduskunnan jäsenet, jotka ovat joutuneet valtiovarainvaliokunnassa asioita käsittelemään. Mitä tulee viime vuotisiin kokemuksiin, niin sillä kolmen vuoden ajallahan ei asiallisesti ole ollut eduskunnalla mitään semmoista asiaa käsiteltävänä, joka olisi vaatinut erikoispuo-

lustusvaliokunnan olemassaoloa. Ne asiat, jotka ovat joutuneet eduskunnan käsiteltäviksi, ovat pääasiassa olleet määrärahasioita, ja minä toivoisin, että edelleenkin pysyttäisiin sillä kannalla, että määrärahasiat käsitellään vain siinä valiokunnassa, jossa ne on käsitelty tähänkin saakka eikä kuluteta ammattivaliokunnan aikaa tarpeettomien lausuntojen pyytämiseen.

Ed. Salmiala: Kysymystä maanpuolustuksesta ja varojen hankkimisesta sitä varten ei voida käsitellä pelkkänä määrärahasiana, vaikka se onkin rahakysymys. Se on ennenkaikkea maanpuolustusasia. Jos missään, niin siinä todellakin tarvitaan asiantuntemusta, muutakin kuin mitä ne henkilöt edustavat, jotka lähinnä, minä sanoisin, finanssikysymysten tuntijoina, tulevat valtiovarainvaliokuntaan. Toivoisin, että tämä erikoisvaliokunta asetettaisiin. Sitä varmasti tarvitaan. Eihän ole sanottu, ettei tulla tekemään ehdotuksia maanpuolustuspäämäärärahajen huomattavasta koroittamisesta. Silloin tulee varmasti esille kysymys, ovatko ne tarpeellisia vai tarpeettomia. Vasemmistossa nauretaan. Siellä varmasti ollaan valmiita pyyhkimään pois nuo määrärahat. Mutta on toisia, jotka eivät näille kysymyksille naura. Täytyisi todella olla erikoisvaliokunta, joka osaisi esittää sellaisia tosiasioita myöskin vasemmistolle, niin että siellä ehkä hymy huulille jäättyisi.

Ed. Lohi: Jos meillä olisi nähtävissä kysymys asevelvollisuuslain muuttamisesta tai puolustuslaitoksen jotenkin uudelleen järjestämisestä, silloin olisi luonnollinen erikoinen valiokunta sitä varten, mutta kun nyt ei ole tiedossa muuta kuin määrärahojen myöntäminen puolustusta varten, niin kuin kaikkia muita valtion tarpeita varten, niin minusta tuntuu luonnottomalta, että osa budjetista johonkin toiseen valiokuntaan lähetettäisiin. Kyllä meillä täytyy kokonaisuutta silmällä pitäen kaikki määräraha-asiat sittenkin valtiovarainvaliokunnassa tutkia.

Ed. von Frenckell: Jag beklagar att diskussionen har tagit en sådan vändning, att omröstningen antagligen kommer att gå efter den linjen att den,

som önskar ökade anslag, röstar för ett utskott och den, som vill nedpruta dessa röstar emot.

Min avsikt har icke varit att få ett militärutskott för att öka de militära anslagen, utan för att beredningen skulle ske på enahanda sätt, som ifråga om samtliga andra ärenden. Jag vädjar nu till riksdagen för att få detta. Jag kan icke kalla det annat än oskick, som bör upphävas, att, på initiativ av utomstående, riksdagsgrupperna upplysas om vilka anslag som är nödvändiga och vilka som icke äro det. Kärnan i mitt anförande ligger däri att initiativ till hörande av sakkunniga bör ligga i utskottens händer.

Då herr försvarsministern ansåg sig böra korrigerera mitt uttalande därhän, att officerare icke av eget initiativ och ej heller utan tillstånd hade besökt grupperna ber jag att få påpeka, att jag ej heller har påstått detta. Vem som varit initiativtagare till besöken är likgiltigt, initiativ har i alla händelser tagits utom riksdagen och icke inom riksdagen. I fråga om de skriftliga anförandenas uppläsande är det att observera, att måhända stommen till anförandena varit skriven, men framförandet har, åtminstone i svenska gruppen, skett fritt. Jag uttalar därför förhoppningen, att riksdagen lidelsefritt skall pröva även denna fråga, och tillsätta ett utskott för att bereda riksdagsmännen möjlighet att, på sätt R. O. det förutsätter, även pröva militära angelägenheter.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. von Frenckell ed. Collianderin y. m. kannattamana ehdottanut, että puhemiestön ehdottamien ylimääräisten valiokuntien lisäksi perustettaisiin myös puolustusasiainvaliokunta ja siihen määrättäisiin 17 jäsentä. Kutsun tätä ehdotusta ed. von Frenckellin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy puhemiestön ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. von Frenckellin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 127 jaa- ja 46 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 23.

Eduskunta on siis hyväksynyt puhemiehistöön ehdotuksen.

Valitsijamiesten luku.

Puhemies: Puhemiehistö, nojautuen työjärjestyksen 10 §:n 1 momenttiin, ehdottaa, että eduskunta määräisi valitsijamiesten luvun 45:ksi.

Ehdotus hyväksytään.

Suuren valiokunnan jäsenluku.

Puhemies: Niinikään puhemiehistö työjärjestyksen 10 §:n 2 momentin nojalla ehdottaa, että suuren valiokunnan jäsenluku määrättäisiin 45:ksi.

Hyväksytään.

Nimenhuuto lippuäänestyksissä ja vaaleissa.

Puhemies: Työjärjestyksen 46 §:n mukaan voi eduskunta päättää nimenhuudon lippuäänestyksissä ja vaaleissa toimitettavaksi yhtäikaa kahdessa paikassa istuntosalissa. Puhemiehistö ehdottaa, että lippuäänestykset ja vaalit toimitetaan siten, että puhemiehestä vasemmalla olevalla uurnalla äänestävät ne edustajat, joilla puhemiehen paikalta katsottuna on paikansa istuntosalin keskikäytävän vasemmalla puolen ja oikeanpuoleisella uurnalla taas ne edustajat, jotka istuvat keskikäytävän oikealla puolella.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Kivioja: Minä haluaisin selvyyttä, hyväksytäänkö tämä järjestys näille valtiopäiville yksistään, vai koko vaalikaudeksi, siitä syystä, että ennen on päätetty vain kullekin valtiopäiville mutta siitä huolimatta seuraavien alussa puhemiehen vaalissa toisinaan on äänestetty yhdellä uurnalla, toisinaan kahdella. Mi-

nun mielestäni kävisi päinsä päättää heti, että tämä päätös tarkoittaa koko vaalikautta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiehistön ehdotus hyväksytään.

Ilmoitus suuren valiokunnan jäsenten vaalista.

Puhemies: Ilmoitan, että suuren valiokunnan jäsenten vaali toimitetaan ensi perjantaina pidettävässä täysistunnossa, joten ehdokaslistat tätä vaalia varten on jätettävä eduskunnan sihteerille viimeistään torstaina ennen kello 12.

Ilmoitus valitsijamiesten vaalista.

Puhemies: Ilmoitetaan, että valitsijamiesten vaali toimitetaan ensi perjantaina pidettävässä täysistunnossa, joten ehdokaslistat tätäkin vaalia varten on myös jätettävä eduskunnan sihteerille viimeistään huomenna torstaina ennen kello 12.

Ilmoitus tarkistajain ja heidän varamiestensä vaalista.

Puhemies: Ilmoitan, että valtiopäiväjärjestyksen 85 §:ssä mainittujen viiden tarkistajan ja heidän varamiestensä vaali toimitetaan ensi perjantaina pidettävässä täysistunnossa.

Puhemies: Seuraava eduskunnan istunto on ensi perjantaina kello 13.

Täysistunto lopetetaan kello 17,23.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

3. Perjantaina 4 p. syyskuuta 1936

kello 13.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.	Siv.	Siv.
1) Valitsijamiesten vaali	36	39
2) Suuren valiokunnan vaali	”	”
3) Eduskunnan tarkistajain vaali	”	”
Esitellään:		”
4) Hallituksen esitys n:o 1 valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1937 ..	37	”
5) Hallituksen esitys n:o 2 laiksi tullien kantamisesta vuonna 1937 ...	”	”
6) Hallituksen esitys n:o 3 laiksi moottoriajoneuvoverosta	38	”
7) Hallituksen esitys n:o 4 laiksi margariinivalmisteista ja rehuaineista vuodelta 1937 suoritettavasta verosta ..	”	”
8) Hallituksen esitys n:o 5 laiksi makeisvalmisteverosta	39	40
9) Hallituksen esitys n:o 6 laiksi tulitikkuverosta	”	”
10) Hallituksen esitys n:o 7 laiksi korotetun tupakkavalmisteveron kantamisesta vuonna 1937	”	”
11) Hallituksen esitys n:o 8 valtioneuvoston lainanottovaltuuksista	”	”
12) Hallituksen esitys n:o 9 laiksi uusien peruspalkkaisten ja sopimus-palkkaisten virkojen ja toimien perustamisesta erinäisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin	”	”
13) Hallituksen esitys n:o 10 laiksi valtion bilanssin ulkopuolella olevien lainasaamisten siirtämisestä suhdan-nerahastoon	”	”
14) Hallituksen esitys n:o 11 laiksi Suomen leimakonttorin ja aksisikonttorin yhdistämisestä leima- ja valmisteverokonttoriksi	”	41
15) Hallituksen esitys n:o 12 valtion takuun myöntämisestä Osuuskas-sojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiön obligatiolainasta	39	39
16) Hallituksen esitys n:o 13 laiksi Suomen Hypoteekkiyhdistyksen van-han osaston asiain selvittelystä	”	”
17) Hallituksen esitys n:o 14 eri-koisasutustoiminnasta annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä	”	”
18) Hallituksen esitys n:o 15 Ame-rikan Yhdysvaltain kanssa tehdyn ta-riffisopimuksen hyväksymisestä	”	”
19) Hallituksen esitys n:o 16 Tur-kin kanssa tehtyyn kaupalliseen sopi-mukseen liittyvän toisen lisäpöytäkir-jan hyväksymisestä	”	”
20) Hallituksen esitys n:o 17 laiksi vapausrangaistusten koventamisesta annetun lain muuttamisesta	40	40
21) Hallituksen esitys n:o 18 laiksi järjestyksen ja turvallisuuden tehosta-misesta 17 päivänä maaliskuuta 1933 annetun lain voimassaoloajan pidentä-misestä	”	”
22) Hallituksen esitys n:o 19 mieli-sairaslaiksi	”	”
23) Hallituksen esitys n:o 20 laiksi lääninhallituksen viroista ja toimista ..	”	”
24) Hallituksen esitys n:o 21 laiksi yhteiskunnallisen huollon piiritarkas-tuksen viroista ja toimista	”	”
25) Hallituksen esitys n:o 22 köy-häinhoitolain 78 §:n selittämisestä ..	”	”
26) Asetus eräiden Italian ulkomai-seen tavaravaihtoon tai luottosuhtei-siin kohdistuvien asetusten kumoami-sesta	41	41
27) Asetus Suomen—Rumanian maksusopimukseen tehdyn lisäsopi-muksen voimaansaattamisesta	”	”

28) Asetus Turkin kanssa tehdyn maksusopimuksen voimaansaattamisesta

29) Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1935

30) Kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1934

31) Kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1935

32) Kertomus Eduskunnalle niistä toimenpiteistä, joihin Eduskunnan tekemät muistutukset valtiovarainhoidosta ja tilinpidosta vuonna 1933 ovat antaneet aihetta

33) Valtiontilintarkastajain kertomus vuodelta 1934

Puhetta johtaa puhemies Kallio.

Nimenhuudossa merkitään kaikki edustajat läsnäoleviksi.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyyntö.

Vapautusta eduskuntatyöstä osanoton takia hallituksen lähettämänä edustajana ulkomailla pidettävään kongressiin tämän kuun 7 päivästä 18 päivään saa ed. Cajander.

Yksityistulkin asettaminen.

Puhemies: Kansliatoimikunta ehdottaa, että eduskunta niiden virkamiesten lisäksi, jotka mainitaan työjärjestyksen 8 §:ssä, päättäisi asettaa yksityistulkin ruotsalaisia kansanmiehiä varten.

Kansliatoimikunnan ehdotus hyväksytään.

Siv.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Valitsijamiesten vaali.

Puhemies: Nyt tulee toimitettavaksi valitsijamiesten vaali. Vaalia varten on jätetty kuusi ehdokaslistaa, ja on ne yhdistetty vaalilipuksi, joka on edustajille jaettu. Asiantuntijaksi vaalitoimituksessa olen pyytänyt kanslianeuvos Onni Hallstenin.

Pyydän niitä edustajia, jotka ovat ehdokaslistat sihteerille jättäneet, nimittäin edustajia Furuhjelm, Pilppula, Honka, Aattela, Wainio ja Kannisto, tulemaan avustamaan vaalitoimituksessa.

Sittenkuin vaaliliput on annettu ja avattu, jatketaan täysistuntoa.

Vaali toimitetaan.

2) Suuren valiokunnan vaali.

Puhemies: Nyt on toimitettava suuren valiokunnan jäsenten vaali. Vaalia varten on jätetty kuusi ehdokaslistaa. Ne on yhdistetty vaalilipuksi, joka on edustajille jaettu. Asiantuntijaksi vaaliin olen pyytänyt kanslianeuvos Hallstenin.

Pyydän niitä edustajia, jotka ovat asiamehinä ehdokaslistat sihteerille jättäneet, nimittäin edustajia Furuhjelm, Pilppula, Honka, Rantala, Wainio ja Rytinki, avustamaan vaalitoimituksessa.

Sittenkun vaaliliput on annettu ja avattu, jatketaan istuntoa.

Vaalitoimitukseen ryhdytään.

3) Eduskunnan tarkistajain vaali.

Puhemies: Työjärjestyksen 12 §:n mukaan on eduskunnan valtiopäivien alussa valittava valtiopäiväjärjestyksen 85 §:ssä mainitut viisi tarkistajaa sekä näille kullekin yksi varamies. Ellei eduskunta voi vaalista yhtyä, on vaali lykättävä ja toimitettava suhteellista vaalitapaa koskevien määräysten mukaan. Kehoitän esittämään ehdokkaita ja huomautan, että kun ehdotetaan tarkistajaa, on samalla ehdotettava tälle varamies.

Keskustelu:

Ed. Furuholm: Jag ber att till justeringsman få föreslå rdm. Estlander och till suppleant rdm. Österholm.

Ed. Niukkanen: Ehdotan tarkistajaksi ed. Hännisen ja hänen varamieheksseen ed. Kukkosen.

Ed. Pennanen: Ehdotan yhdeksi tarkistajaksi ed. Böökin ja hänelle varamieheksi ed. V. Annalan.

Ed. Aattela: Ehdotan, että yhdeksi tarkistajaksi valitaan ed. Lonkainen ja hänen varamieheksseen ed. Komu ja edelleen, että yhdeksi tarkistajaksi valitaan ed. Räisänen ja hänelle varalle ed. Huotari.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Furuholm ehdottanut tarkistajaksi ed. Estlanderin ja hänen varamieheksseen ed. Österholmin, ed. Niukkanen ehdottanut tarkistajaksi ed. Hännisen ja tämän varamieheksi ed. Kukkosen, ed. Pennanen ehdottanut tarkistajaksi ed. Böökin ja hänen varamieheksseen ed. V. Annalan sekä ed. Aattela ehdottanut tarkistajaksi ed. Lonkaisen ja hänen varamieheksseen ed. Komun ja tarkistajaksi ed. Räisänen ja hänen varamieheksseen ed. Huotarin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Koska useampaa kuin 5 tarkistajaa ja näiden varamiehiä ei ole ehdotettu, on eduskunnan katsottava yhtyneen heistä ja siis valinneen tarkistajiksi ed. Estlanderin ja varamieheksi ed. Österholmin, ed. Hännisen, varamieheksi ed. Kukkosen, ed. Böökin, varamieheksi ed. V. Annalan, ed. Lonkaisen, varamieheksi ed. Komun ja ed. Räisänen, varamieheksi ed. Huotarin.

4) Ehdotuksen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1937

sisältävä hallituksen esitys n:o 1 esitellään.

Puhemies: Puhemiehistö ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Sergelius: Då riksdagens medlemmar icke haft till sitt förfogande mer än ett dygn för att taga del av denna regeringens märkliga proposition och den i mer än ett avseende erbjuder överraskningar, ber jag, herr talman, att få föreslå, att ärendet bordlägges till tisdagens plenum.

Puhemies: Koska yksimielisesti ei ole hyväksytty puhemiehistön ehdotusta, niin on asia jääpöydälle. Kehoitetaan seuraavia puhujia sanomaan mielensä pöydällepanojasta.

Ed. Lohi: Yhdyn ed. Sergeliuksen ehdotukseen.

Ed. Kuusisto: Luovun.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Sergelius ed. Lohen kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistaina pidettävään istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, pannaan asia pöydälle ensi tiistaina pidettävään istuntoon.

5) Ehdotuksen laiksi tullien kantamisesta vuonna 1937

sisältävä hallituksen esitys n:o 2 esitellään.

Puhemies: Puhemiehistö ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Lohi: Kun tämä on niin läheisessä yhteydessä budjetin tulopuolen kanssa ja verrattain suuri kysymys, niin ehdotan, että tämäkin asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain istuntoon.

Puhemies: Koska puhemiehistön ehdotusta ei ole yksimielisesti hyväksytty, niin jää asia pöydälle. Kehotan seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanojasta.

Puheenvuoroa ei haluta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättäneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Lohi ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistaina pidettävään istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, pannaan asia pöydälle ensi tiistaina pidettävään istuntoon.

6) Ehdotuksen laiksi moottoriajoneuvo-verosta

sisältävä hallituksen esitys n:o 3 esitellään ja lähetetään puhemiehistön ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

7) Ehdotuksen laiksi margariinivalmisteista ja rehuaeineista vuodelta 1937 suoritettavasta verosta

sisältävä hallituksen esitys n:o 4 esitellään.

Puhemies: Puhemiehistö ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Salmenoja: Herra puhemies! Viime vaalikauden aikana oli tämä nyt esilläoleva lakiesitys usein eduskunnan käsiteltävänä. Tällöin on eduskunta aina jok-

seenkin yksimielisesti, sosialidemokraattien ääniä vastaan, hyväksynyt lakiesityksen ja lain säätämää veroa on kannettu milloin enemmän milloin vähemmän. Tällä hetkellä on margariinista maksettava vero 1 mk. kilolta oltuaan eräänä aikana tätä vuotta kolmekin markkaa kilolta. Eduskunnan jäseniltä ei vaalitouhussa liene jäänyt huomaamatta se keskustelu, joka käytiin kesä—heinäkuun vaihteessa eräissä pääkaupungin lehdissä ja joka keskustelu kohdistui palkkatasoon, voihin ja margariiniin. Kirjoituksissa, joita tällöin lehdissä julkaistiin, todettiin margariinikulutuksen kuluvan vuoden ensi puoliskolla olleen 700,000 kg. suuremman kuin vastaavana aikana vuonna 1935 ja 200,000 kg. suuremman kuin se oli ollut korkeimmillaan ollessaan vuoden 1929 ensi puoliskolla. Näistä kirjoituksista, joita tällöin julkaistiin, kiinnitti erikoisesti huomiotani se kirjoitus, joka oli julkaistuna Iltasanomissa ja jossa kirjoituksessa m. m. sanottiin seuraavaa:

„Tilasto margariininkäytöstä osoittaa tavallaan olojen luonnottomuutta. Voirasvaa viedään ulkomaille vientipalkkion turvin, koska palkkataso on niin alhainen, ettei oman maan asukkaiden kannata sitä käyttää, ja tilalle tuodaan ulkoa margariinirasvoja. Kotimaan vähävaraiset kuluttajat saanevat ostaa margariinia suunnilleen samoihin hintoihin kuin ulkomaalaiset ensiluokkaista meijerivoitamme. Tuo nyt kuitenkin on sellainen luonnottomuus, joka ei riipu yksinomaan meistä itsestämme, vaan kansainvälisen kaupallisen tilanteen luonnottomuudesta keinotekoisine esteineen. Varmaa kuitenkin on, että suomalainen söisi mieluummin ensiluokkaista meijerivoita kuin margariinia. Palkkataso laajoissa kansankerroksissa on kuitenkin niin alhainen, ettei näihin saakka ole jaksettu hankkia tarpeeksi edes margariiniakaan.”

Näin kirjoitti siis Iltasanomat. Asiasta syntyi laaja polemiikki, johon kuitenkaan en katso olevan tässä yhteydessä syytä puuttua. Huomautan vain, että lainaamassani Iltasanoman kirjoituksen viimeisessä lauseessa on asian ydin: „Palkkataso laajoissa kansankerroksissa on niin alhainen, ettei näihin saakka ole jaksettu hankkia tarpeeksi edes margariinia.” Puhumatakaan voista. Hiukan parantunut palkkataso on nyt aikaansaanut sen, että osa niistä kansalaisista, jotka eivät aikaisem-

pina pulavuosina päässeet edes margariinia ostamaan, ovat nyt voineet sitä hankkia pöytänsä. Siinä eikä muussa on siis margariinin lisääntyneen menekin salaisuus.

Olen mielenkiinnolla havainnut, että muissakin väestön osissa kuin työläisissä huomataan, mikä tärkeä osuus margariinilla on köyhien kansalaisten leivän särpimenä. Toivottavaa on, että valtiovarainvaliokunta, johon tämä asia nyt menee, tulee margariiniveron suhteen toiseen tulokseen kuin siihen, johon hallituksen esitys tähtää. Sen vuoksi olenkin katsonut tarpeelliseksi jo tässä lähete keskustelussa asiasta huomauttaa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiehistön ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiehistön ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

8) Ehdotuksen laiksi makeisvalmisteverosta

sisältävä hallituksen esitys n:o 5;

9) Ehdotuksen laiksi tulitikkuverosta

sisältävä hallituksen esitys n:o 6;

10) Ehdotuksen laiksi korotetun tupakkavalmisteveron kantamisesta vuonna 1937

sisältävä hallituksen esitys n:o 7;

11) Valtioneuvoston lainanottovaltuuksia

koskeva hallituksen esitys n:o 8;

12) Ehdotuksen laiksi uusien peruspalkkaisten ja sopimuspalkkaisten virkojen ja toimien perustamisesta erinäisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin

sisältävä hallituksen esitys n:o 9;

13) Ehdotuksen laiksi valtion bilanssin ulkopuolella olevien lainasaamisten siirtämisestä suhdannerahastoon

sisältävä hallituksen esitys n:o 10;

14) Ehdotuksen laiksi Suomen leimakonttorin ja aksiiisikonttorin yhdistämisestä leima- ja valmisteverokonttoriksi

sisältävä hallituksen esitys n:o 11;

15) Valtion takuun myöntämisestä Osuuskausojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiön obligatiolainasta

koskeva hallituksen esitys n:o 12; ja

16) Ehdotuksen laiksi Suomen Hypoteekkiyhdistyksen vanhan osaston asiain selvittelystä

sisältävä hallituksen esitys n:o 13.

17) Erikoisasutustoiminnasta annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä

koskeva hallituksen esitys n:o 14 esitellään ja lähetetään puhemiehistön ehdotuksen mukaisesti maatalousvaliokuntaan.

18) Amerikan Yhdysvaltain kanssa tehdyn tariffisopimuksen hyväksymistä

koskeva hallituksen esitys n:o 15 esitellään ja lähetetään puhemiehistön ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan.

19) Turkin kanssa tehtyyn kaupalliseen sopimukseen liittyvän toisen lisäpöytäkirjan hyväksymistä

koskeva hallituksen esitys n:o 16 esitellään ja lähetetään puhemiehistön ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan.

20) Ehdotuksen laiksi vapausrangaistusten koventamisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 17 esitellään.

Puhemies: Puhemiehistö ehdottaa, että asia lähetettäisiin lakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Lumme: Kovennettujen rangaistusten tarkoituksenmukaisuuden saattaa asettaa hyvin kyseenalaiseksi, mutta varsinkin mikäli ovat kyseessä alaikäiset. Lakivaliokunnan huomiota pyytäisinkin kiinnittää erikoisesti siihen esityksen kohtaan, joka koskee alle 18-vuotiaiden kovennettua rankaisua. Lain 2 §:n mukaan ei laki kohdistu syytettyyn, joka rikoksen tehdessään ei ollut täyttänyt 18 vuotta, mutta lain 3 §:n 2 momentissa kuitenkin sanotaan, että henkilö, joka ei ole täyttänyt 18 tai jo on täyttänyt 60 vuotta, voidaan 1 §:n nojalla panna kärsimään kovennettua rangaistusta ainoastaan, jos lääkäri toimittamansa tarkastuksen perusteella katsoo hänen terveytensä haitatta kestävän sellaisen rangaistuksen. Oikeusministeriö on pyytänyt asiasta lausuntoa lääkintöhallitukselta ja se asettuu kielteiselle kannalle asiassa. Lääkintöhallituksen kirjelmässä sanotaan: „Lakiehdotuksen 3 §:n 2 momentin lääkintöhallitus ehdottaa siten muutettavaksi, ettei henkilöä, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta tai jo on täyttänyt 60 vuotta, ensinkään, eikä siis lääkärin harkinnankaan mukaan, pantaisi kärsimään kovennettua rangaistusta, koska se lääkintöhallituksen käsityksen mukaan mainitussa nuoruusiässä voisi vaikuttaa haitallisesti heidän kehitykseensä ja liaksi heikontaisi jo 60 vuotta täyttäneitä.” Ihmettelen sitä, ettei hallitus ole ottanut varteen lääkintöhallituksen mielipidettä. Alle 18-vuotiaille voi tuollainen paasto olla todella haitallinen heidän kaikinpuoliselle kehitykselleen. Valiokunnan olisi syytä vakavasti harkita asiaa ja kuulla myös asiantuntijoita kovennettujen rankaisujen vaikutuksesta varsinkin alle 18-vuotiaitten ruumiilliselle, henkiselle ja siveelliselle kehitykselle.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiehistön ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään lakivaliokuntaan.

21) Ehdotuksen laiksi järjestyksen ja turvallisuuden tehostamisesta 17 päivänä maaliskuuta 1933 annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä

sisältävä hallituksen esitys n:o 18 esitellään ja lähetetään puhemiehistön ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan.

22) Ehdotuksen mielisairaslaiksi

sisältävä hallituksen esitys n:o 19 esitellään ja lähetetään puhemiehistön ehdotuksen mukaisesti talousvaliokuntaan.

23) Ehdotuksen laiksi lääninhallituksen viroista ja toimista

sisältävä hallituksen esitys n:o 20 esitellään ja lähetetään puhemiehistön ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

24) Ehdotuksen laiksi yhteiskunnallisen huollon piiritarkastuksen viroista ja toimista

sisältävä hallituksen esitys n:o 21 esitellään ja lähetetään puhemiehistön ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää asiasta laki- ja talousvaliokunnan lausunto.

25) Köyhäinhuitolain 78 §:n selittämistä

koskeva hallituksen esitys n:o 22 esitellään ja lähetetään puhemiehistön ehdotuksen mukaisesti laki- ja talousvaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiehistön ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan:

26) Asetus eräiden Italian ulkomaiseen taravavaihtoon tai luottosuhteisiin kohdistuvien asetusten kumoamisesta;

27) Asetus Suomen—Rumanian maksusopimukseen tehdyn lisäsopimuksen voimaansaattamisesta; ja

28) Asetus Turkin kanssa tehdyn maksusopimuksen voimaansaattamisesta.

29) Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1935

esitellään ja lähetetään puhemiehistön ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan ja, mikäli kertomus koskee suhteita ulkovaltoihin, ulkoasiainvaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiehistön ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

30) Kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1934; ja

31) Kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1935.

32) Kertomus eduskunnalle niistä toimenpiteistä, joihin eduskunnan tekemät muistutukset valtiovarainhoidosta ja tilinpidosta vuonna 1933 ovat antaneet aiheita

esitellään ja lähetetään puhemiehistön ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan, jonka tulee pyytää asiasta valtiovarainvaliokunnan lausunto.

33) Valtiontilintarkastajain kertomus vuodelta 1934

esitellään ja lähetetään puhemiehistön ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

Puhemies: Eduskunnan istunto keskeytetään.

Täysistunto keskeytetään kello 14,10.

Täysistuntoa jatketaan

kello 14,50.

Valitsijamiesten vaalin tulos.

Puhemies: Valitsijamiesten vaalin tulos julistetaan.

Sihteeri lukee vaalista laaditun pöytäkirjan:

„Eduskunnan valitsijamiesten vaalissa 4 päivänä syyskuuta 1936, jota vaalia varten oli annettu kuusi ehdokaslistaa, on kunkin ehdokaslistan hyväksi antanut äänensä

listan n:o 1:n	hyväksi	22	äänestäjää
” ” 2:n	”	52	”
” ” 3:n	”	20	”
” ” 4:n	”	82	”
” ” 5:n	”	14	”
” ” 6:n	”	9	”
eli yhteensä		199	äänestäjää.

Vaalijärjestyksen 7 §:n mukaan osamäärä järjestettäessä huomataan, että ehdokaslistojen ehdokkaista on valittu

listasta n:o 1:stä	5	jäsentä
” ” 2:sta	12	”
” ” 3:sta	4	”
” ” 4:stä	19	”
” ” 5:stä	3	”
” ” 6:sta	2	”

Vaalijärjestyksen 11 §:n mukaan on näin ollen eri ehdokaslistoista valittu seuraava määrä varajäseniä:

listasta n:o 1:stä	2	varajäsentä
” ” 2:sta	5	”
” ” 3:sta	2	”
” ” 4:stä	7	”
” ” 5:stä	2	”
” ” 6:sta	1	”

Ylläolevan nojalla on tullut valituksi:

Ehdokaslistasta n:o 1.

Jäseniksi:

edustaja Furuhjelm,
 „ von Born,
 „ Jern,
 „ Colliander,
 „ Haga.

Varajäseniksi:

edustaja Österholm,
 „ Söderhjelm.

Ehdokaslistasta n:o 2.

Jäseniksi:

edustaja Halonen, A.,
 „ Hirvensalo,
 „ Ikonen,
 „ Joukanen,
 „ Junes,
 „ Jutila,
 „ Kaijalainen,
 „ Luostarinen,
 „ Pilppula,
 „ Tolppanen,
 „ Vallas,
 „ Venho.

Varajäseniksi:

edustaja Luukka,
 „ Sariola,
 „ Vilhula,
 „ Soininen,
 „ Vehkaoja.

Ehdokaslistasta n:o 3.

Jäseniksi:

edustaja Böök,
 „ Honka,
 „ Lintulahti,
 „ Moilanen.

Varajäseniksi:

edustaja Harja,
 „ Pohjannoro.

Ehdokaslistasta n:o 4.

Jäseniksi:

edustaja Rantala,
 „ Kuusisto,
 „ Huotari,
 „ Hildén, A.,
 „ Koivulahti-Lehto,
 „ Meriläinen,
 „ Lepistö,
 „ Jokinen, E.,
 „ Tolonen,
 „ Kulovaara,
 „ Syrjänen,
 „ Kujala,
 „ Peltonen,
 „ Andersson,
 „ Lindström,
 „ Hiltunen,
 „ Kupari,
 „ Raatikainen, J.,
 „ Tervo.

Varajäseniksi:

edustaja Kääriäinen,
 „ Sinisalo,
 „ Pesonen,
 „ Juutilainen,
 „ Jovero,
 „ Jokinen, K.,
 „ Lastu.

Ehdokaslistasta n:o 5.

Jäseniksi:

edustaja Wainio,
 „ Salovaara,
 „ Tuorila.

Varajäseniksi:

edustaja Ala-Kulju,
 „ Tuomivaara.

Ehdokaslistasta n:o 6.

J ä s e n i k s i:

edustaja Inkilä,
" Rytinki.

V a r a j ä s e n e k s i:

edustaja Syrjälä.

Helsingissä 4 päivänä syyskuuta 1936.

Onni Hallsten."

Suuren valiokunnan vaalin tulos.

P u h e m i e s: Suuren valiokunnan vaalin tulos julistetaan.

Sihteeri lukee vaalista laaditun pöytäkirjan:

„Eduskunnan suuren valiokunnan vaalissa 4 päivänä syyskuuta 1936, jota varten oli annettu kuusi ehdokaslistaa, on kunkin ehdokaslistan hyväksi antanut äänensä:

listan n:o	1:n	hyväksi	22	äänestäjää
" "	2:n	"	52	"
" "	3:n	"	20	"
" "	4:n	"	82	"
" "	5:n	"	14	"
" "	6:n	"	9	"

eli yhteensä 199 äänestäjää.

Vaalijärjestyksen 7 §:n mukaan osamääriä järjestettäessä huomataan, että ehdokaslistojen ehdokkaista on valittu

listasta n:o	1:stä	5	jäsentä
" "	2:sta	12	"
" "	3:sta	4	"
" "	4:stä	19	"
" "	5:stä	3	"
" "	6:sta	2	"

Vaalijärjestyksen 11 §:n mukaan on näin ollen eri ehdokaslistoista valittu seuraava määrä varajäseniä:

listasta n:o	1:stä	2	varajäsentä
" "	2:sta	5	"
" "	3:sta	2	"
" "	4:stä	7	"
" "	5:stä	2	"
" "	6:sta	1	"

Yllä olevan nojalla on tullut valituksi:

Ehdokaslistasta n:o 1.

J ä s e n i k s i:

edustaja Estlander,
" Jern,
" Helenelund,
" Haga,
" Nordström.

V a r a j ä s e n i k s i:

edustaja von Born,
" Söderhjelm.

Ehdokaslistasta n:o 2.

J ä s e n i k s i:

edustaja Kekkonen,
" Venho,
" Hannula, U.,
" Hänninen,
" Jutila,
" Kalliokoski,
" Karvetti,
" Kirra,
" Nurmesniemi,
" Lohi,
" Vehkaoja,
" Kemppi.

V a r a j ä s e n i k s i:

edustaja Lahtela,
" Leinonen,
" Luostarinen,
" Kivioja,
" Kaijalainen.

Ehdokaslistasta n:o 3.

Jäseniksi:

edustaja Pennanen,
 „ Linkomies,
 „ Oksanen,
 „ Kylänpää.

Varajäseniksi:

edustaja Horelli,
 „ Vaarama.

Ehdokaslistasta n:o 4.

Jäseniksi:

edustaja Hakkila,
 „ Kosonen,
 „ Mäkeläinen,
 „ Kulovaara,
 „ Kuittinen,
 „ Meriläinen,
 „ Aarniokoski,
 „ Ampuja,
 „ Lonkainen,
 „ Welling,
 „ Syrjänen,
 „ Wiik,
 „ Eskola,
 „ Metsäranta,
 „ Helenius,
 „ Kupari,
 „ Raatikainen, J.,
 „ Raatikainen, U.,
 „ Karjalainen.

Varajäseniksi:

edustaja Pekkala,
 „ Ryömä, H.,
 „ Andersson,
 „ Väisänen,
 „ Lepistö,
 „ Juutilainen,
 „ Muhonen.

Ehdokaslistasta n:o 5.

Jäseniksi:

edustaja Wainio,
 „ Tuomivaara,
 „ Jussila.

Varajäseniksi:

edustaja Salmiala,
 „ Nikkola.

Ehdokaslistasta n:o 6.

Jäseniksi:

edustaja Inkilä,
 „ Kannisto.

Varajäseniksi:

edustaja Niskanen.

Helsingissä 4 päivänä syyskuuta 1936.

Onni Hallsten.”

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Huotari: Eduskunnan valitsijamiehet kokoontuvat tässä huoneessa heti tämän istunnon jälkeen valitsemaan itselleen puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa.

Puhemies: Eduskunnan seuraava istunto on ensi tiistaina kello 13.

Täysistunto lopetetaan kello 14,56.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

4. Tiistaina 8 p. syyskuuta 1936

kello 13.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Esitellään:

1) Hallituksen esitys n:o 1 valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1937	50
2) Hallituksen esitys n:o 2 laiksi tullien kantamisesta vuonna 1937 ..	110

Puhetta johtaa puhemies Kallio.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Arhama, Cajander, T. Halonen, Paavolainen ja H. Ryömä.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat virkakatehtävien takia ensi torstaiksi ja perjantaiksi ed. K. E. Kilpeläinen, yksityisasiain takia tästä istunnosta ed. Arhama, kunnallisten tehtävien takia tästä istunnosta ed. T. Halonen ja ulkomaanmatkan takia 2 viikon ajaksi ed. Oksala.

Eduskunnan yleistulkki ja yksityistulkki.

Puhemies: Ilmoitetaan, että kanslia-toimikunta on päättänyt ottaa täksi vaalikaudeksi eduskunnan yleistulkiksi johtaja Heikki Koivulan ja yksityistulkiksi ruotsalaisia kansanmiehiä varten filosofian maisteri Halvdan Strömin.

Valitsijamiesten puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Puhemies: Ilmoitetaan, että valitsijamiehet ovat valinneet puheenjohtajakseen ed. Hirvensalon ja varapuheenjohtajakseen ed. Moilasen.

Valiokuntien jäsenet ja varajäsenet.

Puhemies: Valitsijamiehiltä on saapunut erikoisvaliokuntien vaaleja koskeva kirjelmä, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan valitsijamiehet.

Helsingissä
syyskuun 7 p:nä 1936.
N:o 2

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet saattavat täten kunnioittaen Eduskunnan tietoon, että he tänään pitämässään kokouksessa ovat valinneet jäsenet ja varajäsenet Eduskunnan asetettaviksi päättämiin valiokuntiin.

Valituiksi ovat tulleet

Perustuslakivaliokuntaan:

Jäseniksi:

Kirra	ehdokaslistalta n:o 1
Annala, J.	” ” ”
Vilhula	” ” ”
Leinonen	” ” ”

Lahdensuo	ehdokaslistalta n:o 1
Estlander	" " 2
von Born	" " "
Lehtonen	" " 3
Cajander	" " 4
Voionmaa	" " 5
Koponen	" " "
Lonkainen	" " "
Wiik	" " "
Toivonen	" " "
Tervo	" " "
Lumme	" " "
Salmiala	" " 6

Varajäseniksi:

Halonen, A.	ehdokaslistalta n:o 1
Kaasalainen	" " "
Söderhjelm	" " 2
Linkomies	" " 3
Kannisto	" " 4
Kilpi	" " 5
Ryömä, M.	" " "
Malkamäki	" " "
Riipinen	" " 6

Lakivaliokuntaan:

Jäseniksi:

Kivioja	ehdokaslistalta n:o 1
Kekkonen	" " "
Kämäräinen	" " "
Asikainen	" " "
Nurmesniemi	" " "
Söderhjelm	" " 2
Laurén	" " "
Lintulahti	" " 3
Kannisto	" " 4
Hakala	" " 5
Komu	" " "
Kosonen	" " "
Lastu	" " "
Huotari	" " "
Hämäläinen	" " "
Rapo	" " "
Malmivaara	" " 6

Varajäseniksi:

Miikki	ehdokaslistalta n:o 1
Soininen	" " "
von Born	" " 2

Kylänpää	ehdokaslistalta n:o 3
Niskanen	" " 4
Koponen	" " 5
Jokinen, K.	" " "
Räisänen	" " "
Saarinen	" " 6

Ulkoasiainvaliokuntaan:

Jäseniksi:

Hannula, U.	ehdokaslistalta n:o 1
Takala	" " "
Karvetti	" " "
Kukkonen	" " "
Koivuranta	" " "
Colliander	" " 2
Sergelius	" " "
Kilpeläinen, E.	" " 3
Hannula, M.	" " 4
Voionmaa	" " 5
Hakkila	" " "
Swentorzetski	" " "
Tanner	" " "
Räisänen	" " "
Huotari	" " "
Sillanpää	" " "
Kares	" " 6

Varajäseniksi:

Leinonen	ehdokaslistalta n:o 1
Salo	" " "
von Freneckell	" " 2
Lehtonen	" " 3
Inkilä	" " 4
Reinikainen	" " 5
Fagerholm	" " "
Wiik	" " "
Ala-Kulju	" " 6

Valtiovarainvaliokuntaan:

Jäseniksi:

Heikkinen	ehdokaslistalta n:o 1
Niukkanen	" " "
Junes	" " "
Pilppula	" " "
Tarkkanen	" " "
Vesterinen	" " "

Furuhjelm	ehdokaslistalta n:o 2	
Hästbacka	" "	" "
Moilanen	" "	3
Soini	" "	" "
Cajander	" "	4
Pekkala	" "	5
Harvala	" "	" "
Welling	" "	" "
Rantala	" "	" "
Kuusisto	" "	" "
Lehtokoski	" "	" "
Aattela	" "	" "
Turkia	" "	" "
Salmenoja	" "	" "
Annala, V.	" "	6

Varajäseniksi:

Leppälä	ehdokaslistalta n:o 1	
Janhonen	" "	" "
Huittinen	" "	" "
Österholm	" "	2
Honka	" "	3
Hannula, M.	" "	4
Ryömä, H.	" "	5
Bryggari	" "	" "
Peltonen	" "	" "
Hiltunen	" "	" "
Tuorila	" "	6

Pankkivaliokuntaan:

Jäseniksi:

Asikainen	ehdokaslistalta n:o 1	
Brander	" "	" "
Tolppanen	" "	" "
Joukanen	" "	" "
Frietsch	" "	2
Kokko	" "	3
Syrjälä	" "	4
Ryömä, H.	" "	5
Hämäläinen	" "	" "
Väisänen	" "	" "
Muhonen	" "	" "
Sundström	" "	" "
Salovaara	" "	6

Varajäseniksi:

Vallas	ehdokaslistalta n:o 1	
Törngren	" "	2
Lintulahti	" "	3
Juutilainen	" "	5
Salmenoja	" "	" "
Wainio	" "	6

Talousvaliokuntaan:

Jäseniksi:

Kemppi	ehdokaslistalta n:o 1	
Halonen, A.	" "	" "
Vehkaoja	" "	" "
Kaasalainen	" "	" "
Soininen	" "	" "
Helenelund	" "	2
Bonsdorff	" "	" "
Pohjala	" "	3
Reinikainen	" "	5
Penttala	" "	" "
Tolonen	" "	" "
Metsäranta	" "	" "
Aarniokoski	" "	" "
Pesonen	" "	" "
Kuittinen	" "	" "
Meriläinen	" "	" "
Nikkola	" "	6

Varajäseniksi:

Löthman-Koponen	ehdokaslistalta n:o 1	
Sariola	" "	" "
Stenwall	" "	2
Pohjannoro	" "	3
Lumme	" "	5
Juutilainen	" "	" "
Lehtokoski	" "	" "
Salovaara	" "	6

Laki- ja talousvaliokuntaan:

Jäseniksi:

Lahtela	ehdokaslistalta n:o 1	
Vallas	" "	" "
Luukka	" "	" "
Salo	" "	" "
Tukia	" "	" "
Jern	" "	2
Haga	" "	" "
Horelli	" "	3
Linna	" "	5
Koivulahti-Lehto	" "	" "
Pyy	" "	" "
Kääriäinen	" "	" "
Kujala	" "	" "
Wenman	" "	" "
Kivisalo	" "	" "
Pitkäsilta	" "	" "
Simojoki	" "	6

Varajäseniksi:

Koivisto	ehdokaslistalta n:o 1
Lahdensuo	" " "
Wickman	" " 2
Kokko	" " 3
Jokinen, K.	" " 5
Helenius	" " "
Mäkeläinen	" " "
Jussila	" " 6

Sivistysvaliokuntaan:

Jäseniksi:

Kämäräinen	ehdokaslistalta n:o 1
Löthman-Koponen	" " "
Kaijalainen	" " "
Kukkonen	" " "
Takala	" " "
Österholm	" " 2
Stenwall	" " "
Vaarama	" " 3
Syrjälä	" " 4
Kilpi	" " 5
Syrjänen	" " "
Malkamäki	" " "
Wirtanen	" " "
Raatikainen, J.	" " "
Jovero	" " "
Sundström	" " "
Riipinen	" " 6

Varajäseniksi:

Annala, J.	ehdokaslistalta n:o 1
Vallas	" " "
Bonsdorff	" " 2
Oksanen	" " 3
Rytinki	" " 4
Sillanpää	" " 5
Juutilainen	" " "
Lonkainen	" " "
Malmivaara	" " 6

Maatalousvaliokuntaan:

Jäseniksi:

Alestalo	ehdokaslistalta n:o 1
Ikonen	" " "
Koivisto	" " "
Koivuranta	" " "

Venho	ehdokaslistalta n:o 1
Kullberg	" " 2
Hildén, U.	" " "
Harja	" " 3
Niskanen	" " 4
Marttila	" " 5
Eskola	" " "
Jokinen, E.	" " "
Halonen, T.	" " "
Mustasilta	" " "
Lepistö	" " "
Muhonen	" " "
Tuorila	" " 6

Varajäseniksi:

Vilhula	ehdokaslistalta n:o 1
Hirvensalo	" " "
Laurén	" " 2
Pilkama	" " 3
Rytinki	" " 4
Tolonen	" " 5
Meriläinen	" " "
Pekkala	" " "
Tuomivaara	" " 6

Työväenasiainvaliokuntaan:

Jäseniksi:

Brander	ehdokaslistalta n:o 1
Jutila	" " "
Luostarinen	" " "
Tolppanen	" " "
Joukanen	" " "
Wickman	" " 2
Törngren	" " "
Pohjannoro	" " 3
Inkilä	" " 4
Fagerholm	" " 5
Ampuja	" " "
Hildén, A.	" " "
Turkka	" " "
Andersson	" " "
Lindström	" " "
Perho	" " "
Saarin	" " 6

Varajäseniksi:

Arhama	ehdokaslistalta n:o 1
Luukka	" " "
Frietsch	" " 2
Böök	" " 3

Hannula, M.	ehdokaslistalta n:o	4
Kilpeläinen, V.	"	5
Kupari	"	"
Karjalainen	"	"
Simojoki	"	6

Kukulaitosvaliokuntaan:**Jäseniksi:**

Kalliokoski	ehdokaslistalta n:o	1
Huittinen	"	"
Hirvensalo	"	"
Janhonen	"	"
Sariola	"	"
von Frenckell	"	2
Colliander	"	"
Pilkama	"	3
Rytinki	"	4
Linna	"	5
Penttala	"	"
Väisänen	"	"
Peltonen	"	"
Sinisalo	"	"
Kulovaara	"	"
Paasonen	"	"
Ala-Kulju	"	6

Varajäseniksi:

Kaijalainen	ehdokaslistalta n:o	1
Jutila	"	"
Nordström	"	2
Honka	"	3
Syrjälä	"	4
Karjalainen	"	5
Hiltunen	"	"
Syrjänen	"	"
Kares	"	6

Valitsijamiesten puolesta:

L. O. Hirvensalo.

Viljo Rantala."

Puheenvuoron saatuaan lausuvat:

Ed. Estlander: Ilmoitan, että suuri valiokunta kokoontuu huomenna kello 12.

Jag ber få meddela, att stora utskottet sammanträder i morgon klockan 12.

Ed. Löthman-Koponen: Sivistysvaliokunnan jäseniä pyydän kokoontumaan huomenna keskiviikkona kello 11 valiokunnan huoneeseen valitsemaan asianomaiset puheenjohtajat.

Ed. Voionmaa: Perustuslakivaliokunta kokoontuu heti tämän istunnon keskeydyttyä huoneeseensa valitsemaan puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa.

Ed. Colliander: Kukulaitosvaliokunta kokoontuu tänään kello 5.

Kommunikationsutskottet sammanträder i dag klockan 5.

Ed. Sillanpää: Pyydän ulkoasiainvaliokunnan jäseniä kokoontumaan puoli tuntia istunnon keskeytymisen jälkeen valiokunnan huoneeseen valitsemaan puheenjohtajaa.

Ed. Kääriäinen: Laki- ja talousvaliokunta kokoontuu huoneessaan huomenna kello 10 toimittamaan puheenjohtajan vaalia.

Ed. Tolonen: Talousvaliokunta kokoontuu heti tämän istunnon päätyttyä tai keskeydyttyä valitsemaan puheenjohtajaa.

Ed. Asikainen: Lakivaliokunnan jäseniä pyydetään kokoontumaan valiokunnan huoneeseen huomenna keskiviikkona kello 10 toimittamaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaalia. Samoin pyydetään pankkivaliokunnan jäseniä kokoontumaan valiokunnan huoneeseen huomenna keskiviikkona kello 11 valitsemaan puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa.

Ed. Turkia: Valtiovarainvaliokunnan jäsenet kokoontuvat huomenna kello 12 valiokunnan huoneeseen valitsemaan puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa.

Ed. Brander: Työväenasiainvaliokunnan jäsenet kokoontuvat huomenna kello 10 toimittamaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaalia.

Ed. Harja: Maatalousvaliokunta kokoontuu huomenna kello 10 huoneeseensa toimittamaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaalia.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Valtion tulo- ja menoarviota vuodelle 1937 koskeva hallituksen esitys n:o 1 esitellään.

Puhemies: Puhemiehistö ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Valtiovarainministeri Relander: Herrat puhemies! — Kun minulla vuosi sitten oli kunnia eduskunnalle esittää nykyisen hallituksen kolmas budjetti ja talousarvioehdotus, koskettelin alussa niitä taloudellisia oloja, joiden vallitessa hallitus astui toimeensa 14 päivänä joulukuuta 1932. Viittasin silloin myös eräisiin hallituksen taloudellisiin periaatteisiin sekä niihin tuloksiin, joita valtio talous osoittaa vuosien 1933 ja 1934 tilinpäätösten perusteella, joista jälkimmäinen tilinpäätös oli huomiota ansaitseva siitakin syystä, että hallituksella silloin oli ohjeenaan sen itsensä laatima talousarvio.

Se asiallinen pohja hallituksen talouspolitiikan arvostelemiseksi, jonka budjetti ja tilinpäätös osoittavat raha-asiaiden käyttöön nähden, on nyt hallituksen neljättä budjettiehdotusta esittäessä huomattavasti laajempi. Hallituksen finassipolitiikkaa on nyt valaisemassa neljä talousarvioehdotusta ja kolme tilinpäätöstä. Mutta samalla myöskin hallituksen alkutoimenpiteet taloudellisella alalla ja näihin alkuaikoihin vallitsevat yleiset taloudelliset olot ja varsinkin valtion finanssien tila tuntuvat jo olevan siksi kaukana, että katson olevan aihetta kosketella näitä seikkoja perusteellisemmin, varsinkin kun julkisuudessa viime aikoina esitetyistä lausunnoista ja kuvauksista päätän tämän tilanteen oikea laatu näyttää hiukkasen joutuneen unohduksiin.

Vuoden 1932 lopussa vallitsi yli koko maailman ulottuva taloudellinen pulakausi. Se oli alkanut yleisenä rahapulana, kun maksuvälineitä ei riittänyt edellisinä vuosina huimaavasti kasvaneeseen tuotantoon. Ylituotannon johtaessa hintojen laskuun tuli seuraukseksi heikkenevä yritteliäisyys ja luottamuksen puute. Meillä juuri puuttuva luottamus taloudelliseen kehitykseen oli päätekijänä pulan jatkumiseen.

Sama epäluottamus vallitsi myöskin valtion raha-asioissa. Valtiolla oli suuria vaikeuksia suuren ulkomaisen lyhytaikaisen velkansa hoidossa. Vuoden 1932 alussa sillä oli $7\frac{1}{2}$ miljoonan dollariluotto, jonka takaisinmaksua vaativasti tiukattiin. Sen lisäksi oli diskontattuna 1 milj. dollarin vekseli. Vuoden päättyessä edellinen velka teki vähän päälle 5 milj. dollaria ja jälkimmäinen oli pienentynyt 250,000 dollariin. Näiden sitoumusten yhteinen kurssi-arvo oli vuoden päättyessä — dollarin arvo oli silloin 68 mk. 75 p. — yhteinen arvo oli 364.5 milj. Suomen markkaa, mutta sanotut lyhennykset suoritettiin uusilla vaivaloisesti hankituista lyhytaikaisista luotoista saaduilla varoilla. Syyskuussa nimittäin diskontattiin 5 milj. Ruotsin kruunun arvosta vekseleitä — korko $6\frac{1}{2}\%$ — sekä $2\frac{1}{2}$ milj. Sveitsin frangia ja marraskuussa 200,000 punttaa. Täten lyhytaikainen ulkomainen luotto teki vuoden päättyessä vallitsevien kurssien mukaan vähän päälle 500 milj. markkaa eli tarkemmin sanoen 505,200,000 Suomen markkaa. Oikeastaan tähän olisi vielä lisättävä Enso Gutzeit-yhtiöltä otettu 750,000 dollarin laina, joka tileissä on luettu kotimaiseen luottoon kuuluvaksi. Täten laskettuna lyhytaikainen ulkomainen luotto nousi vuoden päättyessä vallitsevien kurssien mukaan yhteensä noin 554 milj. markkaan.

Myöskin vakautetun velan hoidossa näkyvät selvään monet vaikeudet. Vakautetun velan puhdas lisäys oli v. 1932 noin 150 milj. markkaa. Se oli vuoden päättyessä silloisten kurssien mukaan laskettuna — siis ulkomainen velka — 5,266,400,000 markkaa. Ja huomattava on, että tästä velasta oli 73.5 % dollarivelkaa, 14.2 % muuta ulkomaista velkaa ja vain 12.3 % kotimaista velkaa. On mainittava lisäksi, että suuresta 350 miljoonan markan luotosta, jonka eduskunta syksyllä 1932 myönsi, merkiten menon lisäyksenä vuoden menoarvioon työttömyyden lieventämiseksi, oli suunniteltu 100 milj. markkaa hankittavaksi marraskuussa emitoidulla 7 %:n obligatiolainalla, joka tarjottiin kurssiin 95 ilman konvertausoikeutta 10 vuodeksi yhtä aikaa kaikki suoritettavaksi takaisin, sekä 150 miljoonaa lyhytaikaisilla 3 vuoden velkasitoumuksilla, korko 1 %:n yli pankkien talletuskoron. Mutta nämä eivät menneet hyvin kaupaksi. Marraskuussa oli sanot-

tuja sängen edullisia obligatioita merkitty vain $\frac{2}{3}$ määrästä ja lyhytaikaisia sitoumuksia ei saatu vuoden 1932 aikana ollenkaan sijoitetuksi. Valtion finanssien tila oli siis vuoden 1932 lopulla sellainen, että velka oli kaikkiaan, vakautettu ja vakauttamaton, ulkomainen ja kotimainen yhteen luettuna vuoden päättyessä vallitsevien kurssien mukaan laskettuna noin 6 miljardia Suomen markkaa eli tarkemmin sanoen 5,901,037,485 Smk. Tästä suuresta velasta oli dollarivelkaa 74.3 %, muuta ulkomaista velkaa 15.1 % ja kotimaista velkaa ainoastaan 10.6 %. Oli saatava 7 %:n obligatioista loppuerä kaupaksi, samoin lyhytaikaisia sitoumuksia 150 milj. markan arvosta ja hankittava se 100 milj. luotto, jota ei silloinen hallitus vielä ollut suunnitellutkaan, mutta jonka varat jo oli myönnetty erinäisiin tarkoituksiin työttömyyden vastustamisen nimellä, ja ennen kaikkea oli hoidettava tuo suunnaton lyhytaikainen velka aikana, jolloin kotimainen luotto oli loppunut ja ulkomainen järkkynyt, ja valtiotalouden hoito päätyi vajaukseen ja lisääntyneeseen velkaan.

Myöskin yksityisen talouden alalla oli luottamuksen ja luoton puute lamauttavasti vaikuttanut rahatilanteeseen ja synnyttänyt vakavaa huolestumista tulevaisuuteen nähden. Ulkomainen velka oli, valtiovelkaa lukuunottamatta, huomattavan suuri. Lasketaan tämän velan vuoden 1932 lopulla nousseen päälle 3 miljardin markan. Tästäkin oli suurin osa dollarivelkaa, lyhytaikaista, jonka uudistaminen monasti oli hyvin vaikeata, jopa mahdotonta. Tällainen oli taloudellinen tilanne meillä vuoden 1932 lopulla. Kun hallitus siihen aikaan astui toimeensa, oli se selvillä siitä, että oli päättävästi ryhdyttävä luottamuksen ja luoton palauttamiseen. Se merkitys, minkä se katsoi tällä tehtävällä olevan, käy ilmi hallituksen ohjelmajulistuksesta, jonka sisältö on pääkohdiltaan seuraava:

Aika on meillä edelleen — näin julistuksen sanat kuuluvat — niinkuin kaikkialla, etenkin taloudellisesti erittäin vaikea. Tämän hallitus oivaltaa elävästi ryhtyessään sille uskottua tehtävää suorittamaan. Sen vuoksi se pyrkiikin, valtion ja yleensä ihmisten mahdollisuuksien rajoittuneisuutta talouselämässä unohtamatta, ennen kaikkea säilyttämään ja vahvistamaan taloudellisen elämän edellytyksiä. Tämän tarkoituksen

saavuttamiseksi valtion tulee aloittaa itsensä ja valvoa, että sen talous jatkuvasti pysyy tasapainossa. Sen onnistumisen y. m. talouselämän terveenä pysymisen ensimmäinen ehto on rahanarvon vakaannuttaminen, jota ilman kaikki taloudellinen suunnitelmallisuuskin on mahdoton. Siitä syystä hallitus torjuu päättävästi kaikki rahanarvon huonontamisvaatimukset, jotka johtavat ainoastaan häiriöihin. Esitettyään syntyneen työttömyyden lieventämisen yhtenä päätehtävänä ja että siihen on pyrittävä välittömällä toimenpiteillä elinkeinon elvyttämiseen, m. m. vaikeuksissa kamppailevan maatalouden vahvistamiseen, hallitus toteaa, että niin vähän kuin valtio kykeneekin vaikuttamaan taloudellisen elämän kulkuun, sen on torjuttava kaikki, mikä ei ole sopuinnussa hyvin järjestetyssä yhteiskunnassa noudatettavien periaatteiden kanssa. Kaikkein tärkeintä on niin muodoin myös maan taloudellisen elämän tervehdyttämisen kannalta laillisen valtio- ja oikeusjärjestyksen ylläpitäminen. Näin hallitus uskoo — sanotaan loppusanoissa — voivansa osaltaan rakentaa sitä luottamusta, jota meillä samoin kuin muualla ensi sijassa kaivataan, mutta on hallitus samalla vakuutettu onnistuvansa pyrkimyksissään ainoastaan sillä edellytyksellä, että kaikki yhteistä parasta harrastavat voimat hallitusta tässä työssä tukevat.

Tämä hallituksen avoimesti ilmoittama periaatteellinen kanta taloudellisen elämän peruskysymyksissä oli omansa rauhoittamaan vallinnutta levottomuutta, ja pian ilmenikin alkavaa luottamusta valtion rah- asiain hoitoon ja valtion luotonkin paraneamiseen. Niinpä sanotut vuoden 1932 obligatiolainan myymättä jääneet obligatiot saatiin nopeasti sijoitetuiksi, samoin mainitut väliaikaiset sitoumukset. Puuttuva erä työttömyyden lieventämistoimenpiteiden finanssioimisvaroista saatiin myös v. 1933 kotimaisilta rahamarkkinoilta hankituksi. Ennen kuin muissa Europan maissa alkoi maassamme jo näkyä taloudellisen toipumisen merkkejä ja tässä olojen muutoksessa on varmaankin valtiovalan päättävissä otteilla ollut merkityksensä.

Valtion raha-asiaiden hoidolle pula-ajan tulokset, semmoisia kuin ne näkyvät äskettäin esittämässäni selostuksessa valtiovelan tilasta vuoden 1932 lopussa, antoivat vakavia ohjeita. Ensimmäinen oli lyhytaikaista

velkaa huomattavasti lyhennettävä, mikäli mahdollista oli se lopetettava. Siinä juuri oli häiriön aiheutta mitä arveluttavinta laattua. Dollarikurssihan vaihteli vuonna 1932 71:90 ja 56:70 pennin välillä; vuonna 1933 se vielä heilahteli 68:35:stä 41:90:een, ja vuonna 1934 46:55:n ja 43:85:n välillä. Jo ensimmäistä budjettia laadittaessa oli menoja supistettava niin, että ylijäämällä voitiin tätä velkaa vähentää. Mutta myöskin vakautettu velka antoi aiheutta huolestumiseen. Siinä oli liian suuri osa ulkomaista, vieläpä suuri osa tätä vaihtelevaa dollarivaluuttaa. Oli pyrittävä tätä velkaa muuttamaan kotimaiseksi tai ainakin sellaiseen ulkomaan rahaan, jonka arvo oli vakinaisemmassa suhteessa omaan rahaamme. Yli sen, mitä joulukuussa 1932 saattoi odottaa, on tämä valtion raha-asia tervehdyttämisen voitu toteuttaa nykyisenä hallintokautena. Jo vuonna 1933 maksettiin kaikki lyhytaikaiset dollariluottot, osa Ruotsista saatujen uusien luottojen avulla. Vuoden lopulla oli lyhytaikaisen velan koko arvo voimassa olevien kursien mukaan laskettuna 432 milj. markkaa, vähentyen siis 112 milj. markalla. Seuraavana vuonna lyhytaikaiset kruunuvelat maksettiin pois ja koko lyhytaikainen velka väheni 300 milj. markalla. Vuoden 1935 alussa oli niin muodoin ulkomaista lyhytaikaista luottoa eräs pieni puntamäärä ja noin 31 milj. Ranskan frangia. Saman vuoden lopulla oli tätä luottoa, ulkomaista, vain sanottu frangimäärä, jota edelleen on uudistettu toivossa, että Ranskan frangin kauan odotettu devalvatio toteutetaan.

Myöskin tuo vaativampi ohjelma, vakautettujen lainojen konvertaus on nyt toteutuksessa. Viime vuosikymmenellä otetuista dollarilainoista jatkuu vain ensimmäinen vuonna 1923 otettu laina, joka oli alkujaan 12,280,000, nyt 8,221,000 dollaria sekä vuoden 1923 elintarvelaina, joka nyttemmin on 8,541,229 dollaria. Sitä vastoin on vuoden 1925 laina, alkujaan 10 milj. dollaria sekä vuoden 1928 laina, alkujaan 15 milj. dollaria, jo konvertoitu. Tähän käytettiin kotimaista luottoa noin 400 milj. markkaa, Ruotsista vuonna 1934 otettu $4\frac{1}{2}$ prosentin laina, joka antoi 175.6 milj. markkaa sekä Yhdysvalloista otettu 10 miljoonaa 4 prosentin dollarisarjalaina, joka antoi 460 milj. Suomen markkaa. Ja nyt syyskuun 1 päivänä on maksettu pois

tai ainakin varat jo varattu vuonna 1926 otettuun dollarilainaan, joka oli alkujaan 15 milj. dollaria ja josta oli sanottuun päivään suorittamatta 12,845,000 dollaria. Tähän suoritukseen on käytetty heinäkuun 1 päivänä otetusta kotimaisesta $4\frac{1}{2}$ prosentin 400 milj. markan lainasta saadut varat sekä lisäksi käytettävissä olevia kassavaroja, joiden peittämiseen lainasuunnitelma jo on valmis.

Se muutos, mikä täten on aikaansaatu valtiovelan rakenteeseen, on kokolailla huomattava. Viime vuoden lopulla jo kokonaisvaltiovelasta, joka silloin teki 4,021,529,342 markkaa, oli vain 40 % dollarivelkaa, 28 % muuta ulkomaalaista velkaa ja 32 % kotimaista. Syyskuun 1 päivänä valtiovelasta, joka kokonaisuudessaan päivän kurssin mukaan laskettuna tekee 3,825,955,537 markkaa, vain 27 % enää on dollariluottoa, 26 %, siis melkein yhtä paljon, muuta ulkomaista luottoa ja kokonaista 47 % kotimaista luottoa. Syksyn kuluessa kotimainen velka, kuten viitattiin, jonkin verran lisääntyi.

Vielä toiselta kannalta katsottuna on konvertauksilla ollut aivan ensiluokkainen merkitys. Uudet lainat on saatu huomattavasti alemmilla koroilla. Niinpä valtion korkomenot on saatu täten huomattavasti supistumaan. Vuoden 1933 budjetissa oli niitä varten varattu 251 milj. markkaa ja lisäksi korkoihin ja kuoletuksiin agiomomentille 144 milj. markkaa. Vuoden 1937 talousarvioehdotuksessa on edelliseen tarkoitukseen varattu 187 milj. markkaa ja jälkimmäiseen 27 milj. markkaa. Vähennys siis 181 milj. markkaa. Että hallitus on voinut näin lyhyessä ajassa toteuttaa suunnitelmansa valtiotalouden tervehdyttämiseksi ja että koko valtakuntamme talous on voinut rahamarkkinain kiristymättä näin tehokkaasti myötävaikuttaa saavutettuun tulokseen, johtuu siitä edullisesta kehityksestä, joka vuosi vuodelta vahvistuen on saattanut valtakuntamme harvinaisen hyvään taloudelliseen vaiheeseen. Tämä edullinen kehitys johtuu hyvin monesta tekijästä. Tärkeänä tekijänä on varmaankin ollut suomalaisen taloustoiminnan tarmo, sitkeys ja joustavuus. Tätä toimintaa yleismaailmalliset suhdanteet ovat suuresti auttaneet. Hallitus ei ole eikä olisikaan voinut suoranaisesti edistää tätä kehitystä. Se

vähäinen apu, joka on annettu vaikeuksissa oleville maataloudellisille laitoksille ja maataloudelle yleensä, ei tätä väitetä epää. Mutta hallitus on välillisesti kehitystä auttanut. Se on pyrkinyt mahdollisuuksien mukaan pidättymään kaikesta, mikä ehkäisisi yksityistä yritteliäisyyttä, valtion menot ja tulot on pidetty tasapainossa ja luottamusta on luotu nuoren, itsenäisen valtion talouden hoitoon. Suomen markan ulkomainen arvo on pidetty kiinteästi sidottuna Sterlingryhmän päävaluuttaan ja rahamme ostokyky on säilynyt hyvin vakana. Tukkukauppatavaroiden hintaindeksi vaihteli vielä vuonna 1932 94:n ja 87:n välillä, mutta vuoden 1933 alusta lukien se, nousten vain muutamana kuukautena 91:een, joskus 92:een, on aina tämän vuoden heinäkuuhun saakka, siis yli $3\frac{1}{2}$ vuotta, ollut 90:ssä.

Olen edellä selostanut hallituksen toimenpiteitä valtion finanssien tervehdyttämiseksi varsinkin mitä valtiovelan, sekä vakautetun että vakauttamattoman, hoitoon tulee. Perusajatuksena on ollut, että valtion menoja on hoidettava niin, että velkaa voidaan vuosittain vähentää. Varsinkin hyvien suhdanteiden aikana on tästä kannasta pidettävä kiinni. Ettei täten ole kuluneina vuosina saatu aikaan suurempia vähennyksiä, riippuu etupäässä siitä, että on syntynyt uusia tarpeita, jotka on ollut pakko tyydyttää. Tällaisia ovat olleet puolustuslaitoksemme tehostaminen, monet uudet rakennukset, muut työmäärärahat ja useitten valtion laitosten tehtävien laajeneminen. Myöskin nyt esitettävään budjettiin on näin ollen täytynyt ottaa huomattavia uusia määrärahoja sekä lisäyksiä entisiin. Mutta silti on ollut mahdollista esittää valtion velkaa vähennettäväksi kaikkiaan 178 milj. markalla. Tämän ovat lisäantyneet tulot tehneet mahdolliseksi. On näin ollen paikallaan, että esitän mitä perusteita hallituksella on ollut arvioidessaan tulevan vuoden taloudellista kehitystä ja siitä riippuvia valtion tuloja.

Mitä ensinnäkin maailmantalouden kehitykseen tulee, niin sitä seuratussa kiintyy huomio niihin suuriin haittoihin, jotka edelleenkin pitävät tavaran vaihtoa lamassa. Useat suurvallat pyrkivät kiinteästi omavaraisuuteen ja asettavat yhä uusia esteitä vientimme kehitykselle. Toiselta puolelta taas näyttää yleensä maail-

mantalouden alalla nykyjään vallitsevan entistä toivehikkaampi mieliala. Yhdysvalloissa ja Englannissa sekä Sterling-ryhmässä yleensä on taloudellisissa suhdanteissa huomattavaa nousua. Myöskin Saksassa on tähän viittaavia merkkejä. Erityisesti on merkillepantava erilaisten raaka-aineiden, maailmankaupan suurimpien joukkotavaroiden tuntuvasti vilkastunut kysyntä. Tuotanto onkin useissa suurissa valtakunnissa nousemassa. Tietenkin yleisillä sotavarustuksilla on tässä jokin osa. Tämän kysynnän johdosta hinnat ovat jonkin verran nousemassa. Onhan esimerkiksi maataloustuotteiden hintataso maailmanmarkkinoilla tämän vuoden alkupuolella ollut jonkin verran korkeampi kuin viime vuonna. Huomattavampi on ollut sahatun puutavaran hintojen nousu ja suunnan parnemista on tuntunut puuvanukkeen hinnoissa. Myöskin maailmankauppa yleensä on jonkin verran kehityksessä, vaikka paljon hitaammin kuin tuotanto. Sen arvo kullassa laskettuna arvioidaan nykyjään vielä vain 40 %:ksi sanotun vuoden, siis vuoden 1929, kokonaisarvosta. Näin ollen on vielä pitkä matka pula-ajan täydelliseen voittamiseen. Vielä on paljon jäätyneitä luottoja ja, kuten mainitsin, kovin lukuisiksi muodostuneet clearing-sopimukset ja pyrkimykset omavaraisuuteen yhä edelleen ovat vakavana esteenä maailmankaupan säännölliselle kehitykselle.

Näin siis suuren maailman taloudellinen kehitys, josta mekin olemme suuresti riippuvaiset, kehoittaa varovaisuuteen valtakunnan rahavarojen hoidossa. Oman valtakuntamme taloudellinen kehitys on nykyjään kieltämättä varsin edullinen. Voimme tämän kehityksen alkua seurata vuodesta 1933, sillä niinä aikoina, vuoden 1933 alussa, olivat ensimmäiset olojen paranemisen oireet selvästi näkyvissä. Varsin valaisevan kuvan saamme tästä kehityksestä, kun otamme huomioon tilastonumerot eräiltä taloudellisen toimintamme pääaloilta.

Teollisuustuotantomme, joka pulavuosina aina vuoden 1931 loppuun supistui melkoisesti, alkoi jo 1932 elpyä, mutta on sen jälkeen noussut yhtä mittaa ja voimakkaasti, niin että se nykyjään on niin suuruudeltaan, volyymiltaan, kuin arvoltaankin runsaasti 50 % suurempi kuin vuonna 1932, ja suurempi nyt kuin milloinkaan aikaisem-

min. Tämä kasvu on jonkun verran vaihdellut eri teollisuushaarojen aloilla; voimakkainta se on ollut paperi- ja selluloosa-teollisuudessa, nousu 60 %, ja rakennus-aineteollisuudessa 90 %. Viimeksi mainittu luku jo viittaa siihen, että rakennustoimintamme on kehityksessä arveluttavan laajaksi ja siten pääomia sitovaksi.

Maataloustuotannon kehityksestä on vaikea saada pitemmältä ajalta ehyttä kuvaa. Sadot ovat ilmasuhteitten vaihtuessa vaihdelleet. Viime kolmelta vuodelta ovat tulokset sentään olleet verrattain tasaiset. Paras sato saatiin vuonna 1934, jolloin se kohosi 3,588 miljoonaan rehuyksikköön ja oli arvoltaan 5,223 miljoonaa markkaa. Viime vuoden sato oli hiukkasen alhaisempi 3,409 miljoonaa rehuyksikköä ja 5,118 miljoonaa markkaa. Tämän vuoden sadon arvioidaan nousevan 1934 vuoden sadon tasalle. Elokuun arvion mukaan se tekisi 3,508 miljoonaa rehuyksikköä ja oli se arvoltaan 5,324 miljoonaa markkaa, kun tämä elokuun arvio viime vuonna osoitti 3,488 miljoonaa rehuyksikköä ja 4,807 miljoonaa markkaa. Tämän tuotantolan kehityksestä saa ehkä selvimmän kuvan seuratus viljelysalan muutoksia. Tältä vuodelta ei ole näistä seikoista saatavissa tarkkoja tietoja, mutta vuoden 1935 tilastotiedoista havaitsee, että peltoala on vuodesta 1932 lisääntynyt yli 143,000 ha eli siis 6 %. Viljan tuotantoala on noussut 11.5 % eli 97,000 ha tehden lisäys vehnän osalta 47,000 ha, rukiin osalta 24,000 ha ja kauran 16,000 ha. Tänä vuonna lisääntynee vehnän, ohran ja perunan alat, jota vastoin rukiin ja kauran alat supistunevat.

Maamme tuotannon kehitykselle on hintojen kehitys nyt puheenaolevalla siis 3¹/₂-vuotiskaudella ollut huomattavan edullinen. Tuontitavarain kotimarkkinahintaindeksi laskiessa 96:sta, jolloin 1926 vuoden perusluku on 100, jossa se oli vuonna 1932 lopulla, 91:een, jossa se oli tämän vuoden puolivälissä, nousi maataloustuotteiden vastaava hintataso 72:sta 78:aan ja kotimaisten teollisuustuotteiden hintaindeksi 93:sta 94:ään. Näin muodoin saattoi kotimarkkinain tukkukauppatavarain indeksi, kuten jo aikaisemmin selostin, pysyä muuttumatomana noin 90:ssä. Mutta samaan aikaan vientitavarain hintaindeksi nousi 72:sta 82:een. Niin muodoin suurin piirtein katsottuna viejät ovat saaneet korotettuja

hintoja, kotimaisten markkinatavarain tuottajat osittain samoin, mutta kuluttajien elinkustannukset ovat alentuneet.

Myöskin kauppa sekä kotimainen että ulkomaan osoittaa huomattavaa nousua. Kotimaan kauppa osoittaa suurta ostokyvyn kasvua. Tämä kauppa on nimittäin nykyään laskelmien mukaan 55 % suurempi kuin vuonna 1932.

Vielä huomattavampi on ulkomaan kaupan nousu. Pulavuodet aiheuttivat erittäin voimakkaan supistuksen tuontiin, mutta sen jälkeen on tuontikin kasvanut kasvamistaan viennin rinnalla, niin että tämän vuoden puolivälissä ulkomaankauppamme määrä, volyymi on noin 90 % suurempi kuin vuonna 1932. Varsin huomattava on se muutos joka näinä vuosina on tapahtunut ulkomaankaupan rakenteessa. Ensinnäkin tuonti on pysynyt vuosittain paljon pienempänä kuin vienti. Toiseksi tuonti on suhteellisesti suurelta osalta kohdistunut tavaroihin, joita tarvitaan maan tuotantotoiminnan ylläpitämiseen ja laajentamiseen eli siis koneisiin ja niitten osiin, kuljetusvälineisiin sekä erilaisiin raaka-aineisiin ja puolivalmiisiin tuotteisiin. Vuoden 1933 alusta aina tämän vuoden heinäkuun loppuun saakka on maasta viety tavaraa 21,400 milj. markan arvosta. Vastaavalla tuonnin tilillä on ensiksi 3,100 milj. markkaa ravinto- ja nautinto- sekä 3,400 milj. markkaa muita kulutustavaroita, 8 miljoardia markkaa raaka-aineita ja puolivalmiita tuotteita tuotantoa varten ja noin 2,900 milj. markkaa koneita, aparaatteja y.m. Viennin ylijäämä niin muodoin tekee sannotulta aikakaudelta runsaasti 4 miljoardia Suomen markkaa.

Tämä kauppataseen edullinen kehitys on tehnyt mahdolliseksi huomattavasti lieventää kansantalouttamme rasittavaa ulkomaista velkaa. Olen jo aikaisemmin selostanut mitenkä huolestuttava tämä taakka oli varsinkin niissä oloissa, jotka vallitsivat vuoden 1932 lopulla meillä ja myöskin velkojamaissa. On laskettu, että ulkomaihin sijoittamamme obligatioiden ja lyhytaikaisten ulkomaisten sitoumuksiemme kokonaismäärä silloin nousi noin 9 miljoardiin Suomen markkaan. Tämän vuoden keskivaiheilla tämän velan lasketaan supistuneen 4 miljoardiin markkaan. Tästä vähennyksestä noin 3,500 milj. markkaa on

vakautetun velan suoritusta ja 1,500 miljoonaa markkaa lyhytaikaisten velkain takaisinmaksua. Kuten aikaisemmin selostin, on valtion vakautettu velka tällä aikakaudella vähentynyt noin 1,900 milj. markalla. Luottolaitosten ulkomainen vakautettu velka on supistunut noin 1 miljaardilla markalla ja kuntien lainat 600 milj. markalla. Tämän lisäksi nyt elokuussa suoritettu valtion 1926 vuoden dollarilainan jäljellä olevien obligatioiden lunastus vähentää ulkomaista velkaa vielä noin 600 milj. Suomen markalla.

Nämä koko maamme ulkomaisten velkain vähennykset ovat aikaansaaneet sen, että, kuten valtiopankin pääjohtaja tänä vuonna pitämässään esitelmässä on todennut, ulkomaille menevät korkomenot ovat vähentyneet noin miljoonalla markalla päivää kohti.

Vaikka näin suuria velkamme lyhennyksiä on suoritettu ulkomaille, on kotimaisten rahamarkkinoiden tila ollut kevyttä. Rahavarain puutetta ei ole koko aikana huomattu eikä edes tämän vuoden verrattain huomattavien uusien obligatiolainojen johdosta. Talletuslaitosten ottolainaus on vuodesta 1932 tämän vuoden puoliväliin saakka noussut 12 miljaardista noin 14.8 miljaardiin markkaan ja liikepankkien ottolainaus ylitti kesäkuun puolivälissä antolainauksen lähes 800 milj. markalla.

Korko on, kuten yleisesti tunnetaan, huomattavasti laskenut. Mainitsen vain esimerkkinä, että efektiivinen obligatiokorko on pudonnut 8.4 %:sta 5.2 %:iin. Valtion heinäkuun 1 päivänä ottamasta 400 milj. markan obligatiolainasta on todellinen, siis efektiivinen, korko $4\frac{3}{4}$ %.

Edellä esitetyt tilastonumerot antavat selvän kuvan viime vuosien taloudellisesta kehityksestä. Ne antavat mitä perusteellisimman pohjan sanoilleni, kun äsken puhuin siitä edullisesta kehityksestä, joka vuosi vuodelta vahvistuen on saattanut valtakuntamme harvinaisen hyvään taloudelliseen vaiheeseen.

Kestääkö sitä taloudellista nousukautta, jossa nyt elämme, yli tulevan vuoden, tämä on se kysymys, joka talousarviota laadittaessa ensi sijassa kiinnostaa ja siihen on vastausta haettava. Sillä on välttämätöntä muodostaa edes jonkinlainen käsitys siitä pohjasta, jolle tulojen arvioiminen perustuu.

Tätä varten on tarpeellista, että vielä tarkastetaan taloudellista kehitystä juuri kuluvan vuoden aikana ja varsinkin sitä puolta, josta taloutemme ensi sijassa riippuu, nimittäin vientiämme. Tässä kohden on sanottava, että vientikaupparamme numerot osoittavat juuri tänä vuonna yleensä huomattavaa nousua. Niinpä oli viennin kokonaisarvo ensimmäisellä vuosipuoliskolla yli 20 % korkeampi kuin edellisenä vuonna. Tämä kehitys tulee yleensä kaikissa pääryhmissä näkyviin, vaikka eräissä tärkeimmissä kokonaisarvon nousu johtuu ensi sijassa vain vietyjen määrien kohoamisesta eikä niin paljon hintojen noususta.

Eläimistä saatujen ruokatarvarain ryhmässä kohdistuu nousu kuitenkin yleensä niin hyvin paljouksiin kuin itse hintoihin. Ryhmän kokonaisarvo kohosi vuoden kuluena ensimmäisenä kuukautena yli 30 %:lla. Ulkomaille viedyn sianlihan paljousnumerot nousivat 54 %:lla ja arvo samassa määrin. Samana aikana ulkomaille viedyn voin paljous kohosi 27 %:lla, kun taas arvonumerot nousivat jopa 42 %:lla. Juuston vienti taas kohosi paljoudeltaan 15 %:lla ja arvoltaan 20 %:lla, kun taas munien vienti, jonka paljousnumerot laskivat noin 15 %, arvoltaan kohosi jonkin verran 1935 vuoden ensimmäiseen puoliskoon verrattuna.

Mitä tulee sahatavaran ja puunjalostustuotteiden vientiin, on sama suunta havaittavissa, mikäli koskee näiden vientiryhmien kokonaisarvoja. Mutta itse asiassa johtuu tässä suhteessa kokonaisviennin arvolukujen nousu varsin oleellisesti siitä, että nämä ryhmät, jotka myöskin tämän vuoden alkupuoliskolla muodostavat noin 80 % viennin kokonaisarvosta, osoittavat vietyjen tavaramäärien varsin huomattavaa kasvua. Niinpä olivat paperinviennin paljousnumerot vuoden ensi puoliskolla noin 20 % korkeammat kuin edellisenä vuonna, selluloosan viennin noustessa jopa lähes 30 %:lla. Puumassa ja kartonki osoittavat myöskin huomattavaa lisäystä ja sahatun puutavaran viennissä tullaan ilmeisesti paljouksiin nähden edellytettyihin tuloksiin. Hintojen muodostelu varsinaisen vientiteollisuutemme alalla ei sitävastoin ole ollut samassa määrin tyydyttävä, lukuunottamatta sahatavaroita, joiden hinnat vuoden kuluessa ovat huomattavasti kohonneet. Mikäli koskee paperia, selluloosaa ja massaa, tulevat sitä-

vastoin keskihinnat tältä vuodelta, muutamia pienempiä poikkeuksia lukuunottamatta, luultavasti pysymään samalla alhaisella tasolla kuin edellisenä vuonna, johon tämä hintojen muodostelusta maailmanmarkkinoilla ja siitä seikasta, että paperia, selluloosaa ja massaa, kuten tunnettua varsin suuressa määrin on pakko myydä pitkäaikaisilla — vuoden, jopa parinkin vuoden — kontrahdeilla, joten ne hintojen paranemisen oireet, mitä näilläkin aloilla on ollut viime aikoina havaittavissa, eivät voi tämän vuoden ja tuskin edes suuremmassa määrin ensi vuodenkaan rahalliseen tuottoon vaikuttaa.

On todettava myös, että myöskin muut pienemmät vientitavarat, joiden myynti ulkomaille viime vuosina on ilahduttavasti kasvanut, tänäkin vuonna osoittavat jonkin verran nousua.

Jos yleinen hyvinvointi johtavissa ostajamaissamme jatkuvasti kasvaa, on otaksuttavaa, että maataloustuotteillemme ja pienemmille vientitavaroille, kuten tähänkin saakka löydetään tyydyttävästi menekkimahdollisuuksia ulkomaille ja että yleisen hintatason noustessa ostajamaissa myöskin näiden vientitavaroittemme hinnat seuraavat samaa suuntaa.

Mitä tulee suurimpaan ja tärkeimpään vientiryhmään, sahatavaroihin, on todettava, että kulutus Suur-Britanniassa yhä edelleen on ehdottomasti ratkaisevin tekijä sahatavaramarkkinoilla. Vaikkakin eräät mannermaan markkinat ovat lisänneet puutavaran ostoja jossain määrin, johon kuitenkin viime vuosina kasvanut sahatavaran kysyntä pääasiallisesti englantilaisista ostoista. Lisääntynyt kulutus Englannissa on taas viime vuosina ennenkaikkea johtunut varsin voimakkaasta asuinrakennustoiminnan vilkastumisesta. Näyttää kuitenkin siltä kuin olisi tämä kehitys, saavutettuaan kuluvan vuoden alussa huipukohtansa, nyt jossain määrin taantumassa. Mutta sen sijaan kasvaa teollinen ja muu rakennustoiminta huomattavasti ja lasketaan, että tähän menevä lisääntynyt kulutus korvaa asuinrakennustoiminnan mahdollisen laimentumisen. Näin ollen ja edellyttäen, että europaalaisten viejien viime vuonna tekemä ja tänä vuonna uudistettu sopimus ensi vuonnakin tulee, kuten tähän saakka, toimimaan vakiinnuttaen markkinatilannetta ja että raaka-aineitten

hinnat pysyvät kohtuullisina, voitaneen pitää ensi vuoden enteitä puutavaramarkkinoilla myös myyntihintojen ylläpitämisen mahdollisuuksiin nähden suurin piirtein tyydyttävinä. Mitä taas tulee paperin, selluloosan ja massan hintoihin, voitaneen sanoa, että näilläkin aloilla ensi vuoden menekkimahdollisuudet näyttävät lupaavilta. Viimeksimainituista kahdesta tavaralajista, kuten myöskin sanomalehtipaperista, on jo varsin huomattava osa ensi vuoden tuotantoa myyty.

Yleisenä loppupäätelmänä siitä, mitä edellä on esitetty, voitaneen siis sanoa, etteivät 1937 vuoden enteet, mikäli koskee maamme vientiä, ole huonot. Mutta toiselta puolen täytyy myöntää, että tulevaisuudenkuvassa on varsin runsaasti kielteisiäkin piirteitä. Maailman yleinen noususuunta on hyvinkin suuressa määrin, osaksi sotavarustelukonjunkttureista, osaksi eristämissuhdanteista johtuva, s. o. niistä erikoisista toimenpiteistä, joihin eri valtiot omilla alueillaan ovat taloudellisen elämänsä elvyttämiseksi ryhtyneet. On epätietoista, kuinka pitkälle tämä kehitys voi jatkua ja siihen tulee lisäksi varsin huomattavana seikkana maailmassa vallitseva yleinen ulko- ja sisäpoliittinen levottomuus, mikä, vaikkakin on toivottavaa, että ihmiskunta ainakin lähiaikoina säästyy suuremmilta poliittisilta mullistuksilta ja selkkauksilta, ilmeisesti vaikuttaa hyvinkin häiritsevästi taloudellisten olojen luonnolliseen kehitykseen. Näin ollen ja kun ottaa huomioon yleismaailmallisen tilanteen varjopuolet ja etenkin ne vaikeudet, jotka kohtaavat ja voivat tulla kohtaamaan kansainvälistä kauppavaihtoa, niin on, vaikkakin yleensä vientimme mahdollisuudet näyttävät sangen suotuisilta ja toivehikkain mielin on katsottava tulevaisuutta kohti, varottava antautumasta liialliseen optimismiin.

Päätellessämme, minkälaiseksi maatalouden tilanne tulevana vuonna todennäköisesti muodostuu, on ensinnäkin otettava huomioon, että kuten jo esitimme, sato varmaankin tulee olemaan tyydyttävä. Toinen tärkeä tekijä maatalouden tuloksissa on metsätalous ja siitä saatavat rahatulot. Pyydän tämän valaisemiseksi saada esittää eräitä näkökohtia.

Maaseudun metsistä saamat tulot jäivät viime talvena pari sataa miljoonaa mark-

kaa pienemmiksi kuin mitä ne olivat olleet kahtena edellisenä talvikautena, joina ne olivat olleet 2,000 milj. markan korvilla. Tästä huolimatta oli metsätalouden osuus maaseudun talouselämässä varsin merkityksellinen ja pinotavaran lisääntynyt valmistaminen korvasi osaltaan tukkipuiden hakuiden supistuksesta aiheutuneen työn vähennyksen.

Tällä haavaa kuljetaan metsätalouden alalla nousukautta kohti. Sahateollisuus odottaa levollisin mielin tyydyttävää laivauskautta, paperiteollisuus kulutti jo kuluvan vuoden alkupuolella paperijalosteiden viennin lisäykseen lähes 1 milj. m³ raakapuita ja faneeriteollisuus saavuttaa tuotannon määrään katsoen uuden huippuvuoden. Näin ollen teollisen toiminnan voimistuminen vaatii lisääntyvässä määrin raakatavaraa, mikä vielä melkoisesti enenee rakenteilla olevien suurtehtaiden hankintojen kautta.

Jo nyt onkin — poikkeuksellisen aikaisin — havaittavissa vilkkautta metsien ostoissa. Puutavarayhtiöiden asiamiehet tarkastelevat kiinteästi metsiä ja tekevät ostotarjouksia hintoihin, jotka pitkin linjaa liikkuvat viime talven hintatason yläpuolella. Itä- ja Keski-Suomessa ja joissakin määrin valtakunnan muissakin osissa on päätetty jo kauppojakin, ja erikoisesti kiintyy näissä huomio järeistä puista sovittuihin hintoihin. Ne ovat jo 15—25 % paremmat kuin vuoden alkukuukausina. Paperipuidenkin hinnat osoittavat myös nousevaa suuntaa, joskaan ei niin jyrkkää kuin järeiden puiden. Tämä eroavaisuus onkin selitettävissä, sillä paperijalosteiden hinnoissa ei ole kovin suurta nousua havaittavissa.

Yksityismetsien hakkuista kerätty tilasto osoittaa lähemmin, että kuusipaperipuiden hakkuut ovat viimevuotisiin verrattuina laajentuneet näihin asti yli 20 %:lla, faneerikoivujen 75 %:lla ja että mäntypaperipuiden hakkuut ovat runsaasti kaksinkertaistuneet.

Varmuudella voidaan siis odottaa, että metsätalous ja puuta jalostava teollisuus tulevat voimistuttamaan maan talouselämää lähiaikoina enemmänkin kuin viimeksi kuluneina kolmena vuotena, joina nämä samat tuotannon alat ratkaisevasti lievensivät lamakauden puristusta. Maaseutu voi nimittäin laskea tulonsa metsänmyynnistä arviolta 300—400 milj. markkaa suuremmiksi

kuin viime talvikautena sekä työpalkkojen lisäystä. Maataloustuotteiden kysyntää metsien hakuiden laajentuminen ja teollisen toiminnan vilkastuminen myös parantaa.

Tämän ilahduttavan kehityksen vastapainona on pelko metsien liikahakkuusta tullut yhä yleisemmäksi, ilmeisesti eivät yksityismetsät voi nykyisenlaisen käsittelyn vallitessa kestää sellaista hakkuumäärää kuin mitä ensi talvena niistä on aikomus ottaa. Tämän tähden onkin hallitus katsonut maan edun mukaiseksi esittää lisäyksiä niihin määrärahoihin, joilla pyritään tukemaan työtä metsätalouden kehittämiseksi ja tuoton lisäämiseksi.

Loppupäätelmänä tästä voisin siis mainita, että metsätalouden järkipäisen harjoittamisen edellytykset ovat suuresti parantuneet, sillä varsinkin pienpuun hankinta-alue on huomattavasti laajentunut. Metsänomistajilla on syrjäseuduillakin mahdollisuus saada kaupaksi sellaista puutavaraa, jonka hakkaamisella voidaan metsien tilaa kohentaa.

Ylläesitettyjen seikkain sekä vientitoiveitten että maatalouden todennäköisten tulosten perusteella on katsottu voitavan olettaa, että tulevan vuoden taloudellinen kehitys meillä jatkuu samalla voimalla kuin kuluvana vuonna, tietenkin olettamalla, ettei mitään odottamattomia taloudelliseen elämään vaikuttavia mullistuksia sillä välin tapahdu. Näin ollen on tulevan vuoden tulot tärkeimmiltä kohdilta arvioitu tämän vuoden tuottoa vastaaviksi. Näin on tapahtunut tullitulojen, tulo- ja omaisuusveron ja valmisteverojen kohdalta. Ja samaten on arvioitu valtion liikelaitosten, kuten rautateiden tuotto, metsätulot ja posti- ja lennätinlaitoksen tuotto. Onpa joissakin kohdin tulon todennäköinen lisääntyminen tämän vuoden tuoton yli otettu huomioon.

Tulojen nousu on niin muodoin erittäin hyvien suhdanteitten aiheuttama. On siis paikallaan, että siitä tavallista suurempi osa varataan. Hallitus on ehdottanut varauksen tehtäväksi valtiovelan tavallista runsaamman kuoletuksen muodossa ja tämän tuloksen saavuttamiseksi osoittanut pidättyväisyyttä menojen lisäyksiin nähden. Tämä pidättyväisyys käy selvästi ilmi, jos vertaa eri ministeriöille esitettyjä määrärahoja budjettiehdotukseen otettuihin. On varsin tärkeää, että myös eduskunta ja lähinnä valtiovarainvaliokunta noudattaa samaa pi-

dättyväisyyttä. Sitä teroittaa erittäin vakavalla tavalla suuressa maailmassa vallitseva poliittinen jännitys ja uhkaava levottomuus.

Suomen markan arvo on — minä jo siihen aikaisemmin viittasin — edelleen ollut kiinteästi sidottu puntaan. Varmaankin tällä kiinteällä suhteella on ollut huomattava osansa saavutettuun vakavuuteen taloudellisissa oloissamme. Onhan, kuten juuri selostin, tukkuhintaindeksi ollut yli kolme vuotta jotakuinkin muuttumaton ja 10 % alempi kuin tämän tilaston perusvuotena 1926. Eikä elinkustannusindeksikään ole huomattavasti vaihdellut. Vientitavarainindeksi oli heinäkuun lopussa tänä vuonna 85, oltuaan kaksi vuotta aikaisemmin 81. Mutta tämä hintain nousu, josta huolimatta varsinkin maataloustuotteiden hinnat ovat pysyneet huomattavasti vuoden 1926 hintoja alempina ja joka, kuten selostin, ei vielä tänä eikä tulevana vuonna tule puunjalostustuotteiden myyntihinnoissa sanottavasti näkyviin, ei vielä anna aiheutta markan ulkomaisen arvon koroittamiseen. Mutta varsinkin on hyvin tärkeää mielestäni säilyttää nykyinen tasapainotila häiriintymättä, kunnes suurten valtioiden vaihtokurssit alkavat järjestä kiinteämpään suhteeseen toisiinsa. Punta ja dollari ovat tänä vuonna olleet jotakuinkin vakavassa suhteessa toisiinsa, mutta suurimman häiriön saattaa Ranskan valuutta vielä tuottaa maailman rahamarkkinoille. Ranskan nykyisen hallituksen aikana maan finansseissa on syntynyt suuria vaikeuksia. Elinkustannukset ovat huomattavasti nousseet ja sen mukaan valtion menot, tuottaen yhä kasvavaa vajausta talousarvioon. Tuntuu siltä ettei vaikeuksista selviydytä, ellei joko frangin arvoa alenneta, siis panna toimeen devalvatiota, tahi ryhdytä äärimmäisen ankaraan deflatiopolitiikkaan. Näissä oloissa on, kuten sanoin, varmintä pysyä nykyisellään, Suomen markan arvoa ja nykyistä tasapainotilaa muuttamatta.

Hallituksen talousarvioehdotus joutuu nyt valtiovarainvaliokunnassa seikkaperäisen tarkastuksen alaiseksi. Menoihin tullaan varmaankin, kuten ennen, ehdottamaan edustajain taholta lukuisia lisäyksiä ja uusia määrärahoja. Pidän ei vain suotavana vaan tärkeänäkin, että valiokunta noudattaa pidättyväisyyttä ja säästävyyttä. Nykyiset hyvät suhdanteet on käy-

tettävä valtiotalouden hyväksi niin, että, kuten hallitus esittää, varataan lisääntyneistä tuloista riittävä määrä valtiovelanvähennyksenä niitä huonoja suhdanteita varten, jotka varmaankin taas kerran tulevat.

Herra puhemies! Tämä esitykseni on ruotsinkielisenä monistettu ja jaettu eduskunnan ruotsinkielisille jäsenille. Pyydän, että sekin otetaan pöytäkirjaan.

Puhemies: Herra valtiovarainministerin lausunto otetaan ruotsinkielisenä pöytäkirjaan.

Lausunto on näin kuuluva:

Då jag för ett år sedan hade äran att för riksdagen framlägga den nuvarande regeringens tredje statsförslag berörde jag i början de ekonomiska förhållanden, under vilka regeringen tillträdde sitt värv den 14 december 1932. Jag hänvisade då även till vissa av regeringen följda ekonomiska principer samt de resultat, som stats-hushållningen uppvisar enligt 1933 och 1934 års bokslut, av vilka det sistnämnda förtjänar uppmärksamhet redan därför, att som rättesnöre för regeringen därvid tjänade ett av densamma själv uppgjort statsförslag. Den sakliga grund för bedömande av regeringens ekonomiska politik, som budgeten och bokslutet utgöra beträffande finansernas handhavande, är, då regeringens fjärde budgetförslag nu framlägges, avsevärt vidare. Regeringens finanspolitik belyses nu av fyra statsförslag och tre bokslut. Men samtidigt förefalla även regeringens första åtgärder på det ekonomiska området och de allmänna ekonomiska förhållanden, som voro rådande under den första tiden, i all synnerhet statsfinansernas ställning redan så avlägsna, att jag anser skäl föreligga att denna gång beröra dessa omständigheter mera ingående, framför allt då att döma av under senaste tid i offentligheten gjorda uttalanden och skildringar denna ställnings rätta beskaffenhet synes hava råkat i glömska.

I slutet av år 1932 rådde en ekonomisk kris, som omfattade hela världen. Den hade i allmänhet börjat såsom en penningkris, då betalningsmedlen ej förslogo för den under de föregående åren starkt steg-

rade produktionen. Då överproduktionen föranledde prissänkning följde härav minskad företagsamhet och brist på förtroende. Hos oss var just bristande förtroende för den ekonomiska utvecklingen huvudfaktorn för krisens fortbestånd.

Samma misstroende kom även till synes beträffande statens penningangelägenheter. Staten hade stora svårigheter vid skötseln av sin omfattande kortvariga skuld. I början av år 1932 hade den en kredit på $7\frac{1}{2}$ miljon dollars, vars återbetalande man bestämt yrkade på. Dessutom hade en växel på 1 milj. dollars diskonterats. Vid årets utgång uppgick den förra skulden till något över 5 milj. dollars, och den senare hade nedgått till 250,000 dollars. Dessa förbindelserns gemensamma kursvärde utgjorde vid årsskiftet 364.5 milj. finska mark enligt 68:75 mk. per dollar. Men sagda avkortningar verkställdes med medel, som erhöles genom nya med möda anskaffade kortvariga krediter. I september diskonterades nämligen växlar till ett värde av 5 milj. svenska kronor (räntan $6\frac{1}{2}\%$) samt $2\frac{1}{2}$ milj. schweiziska francs och i november 200,000 pund. Härigenom uppgick vid årets utgång den kortvariga utländska krediten enligt gällande kurser till 505.2 milj. mark. Rätteligen borde härtill ännu läggas det av bolaget Enso Gutzeit upptagna lånet om 750,000 dollars, som i räkenskaperna upptagits såsom hörande till den inhemska krediten. Sålunda beräknad uppgick den kortvariga utländska krediten vid årsskiftet enligt gällande kurser till sammanlagt omkring 554 milj. mark.

Även i skötseln av den konsoliderade skulden framträdde tydligt många svårigheter. Den konsoliderade skulden steg med omkring 150 milj. mark under år 1932. Den uppgick vid årsskiftet räknat enligt dåvarande kurser till 5,266,400,000 mark. Och det är att märka, att av denna skuld var 73.5 % eller således 3,830,746,500 mark dollarskuld, 14.2 % annan utländsk skuld och endast 12.3 % inhemska skuld. Det bör tilläggas, att av den stora kredit på 350 miljoner mark, som riksdagen hösten 1932 såsom tillägg till statsförslaget beviljade för lindrandet av arbetslösheten, 100 milj. mark voro avsedda att anskaffas genom ett under november månad emitterat 7 % obligationslån, som utbjöds till en kurs av 95 % utan konverteringsrätt

under 10 år, för att på en gång i sin helhet återbetalas, samt 150 milj. mark genom kortvariga på tre år ställda skuldförbindelser, vilkas ränta med 1 % översteg bankernas depositionsränta. Under november månad hade av sagda synnerligen förmånliga obligationer tecknats $\frac{2}{3}$ av hela beloppet. Men de kortvariga förbindelserna kunde under år 1932 icke alls placeras. Statsfinansernas ställning var således i slutet av år 1932 sådan, att den totala skulden, den konsoliderade och okonsoliderade, den utländska och inhemska tillsammans, enligt vid årsskiftet rådande kurser uppgick till 5,901,037,425 finska mark. Av detta stora belopp utgjorde 74.3 % dollarskuld, 15.1 % annan utländsk skuld och endast 10.6 % inhemska skuld. Det gällde att avyttra det återstående beloppet av 7 % obligationerna, likaså de kortvariga förbindelserna till ett värde av 150 milj. mark och anskaffa den kredit på 100 milj. mark, angående vars upptagande den dåvarande regeringen icke ens uppgjort någon plan, men vars medel redan beviljats för särskilda ändamål under namn av arbetslöshetens bekämpande. Och framför allt gällde det att sköta förenämnda enorma kortvariga skuld under en tid, då den inhemska krediten tagit slut och den utländska sviktade, och statshushållningens skötsel slutade med deficit och ökad skuld.

Även på den privata ekonomins område hade bristen på förtroende och kredit verkat förlamande på penningläget och förorsakat allvarliga bekymmer för framtiden. Den utländska skulden var fränsett statskulden avsevärd. Man beräknar att denna skuld i slutet av år 1932 steg till över 3 miljarder mark. Även härav var största delen kortvarig dollarskuld, vars förnyande i många fall var omöjlig.

Sådant var det ekonomiska läget hos oss i slutet av år 1932.

Då regeringens vid denna tid tillträdde sitt värv, hade den klart för sig, att det gällde att beslutsamt inskrida för återställandet av förtroende och kredit. Den betydelse, den ansåg denna uppgift äga, framgår av regeringens programdeklaration, vars innehåll i huvuddrag är följande:

Tiden är för oss fortfarande — så lydde deklarationen — liksom överallt särskilt i ekonomiskt hänseende mycket svår. Detta

framstår klart för regeringen, då den går att utföra den uppgift, som anförtratts densamma. På grund härav strävar den även, medveten om gränserna för statens och det mänskligas möjligheter på det ekonomiska området, framför allt att bevara och stärka förutsättningarna för vårt ekonomiska liv.

För uppnående av detta ändamål måste staten börja med sig själv och övervaka att dess egen hushållning fortfarande hålls i jämvikt. Det första villkoret för att detta skall lyckas och det övriga ekonomiska livet förbli sunt, är en stabilisering av penningvärdet, utan vilket även all ekonomisk planmässighet är omöjlig. Av denna anledning tillbakavisar regeringen på det bestämdaste alla krav på en försämring av penningvärdet, vilka endast leda till störningar.

Efter att hava framställt lindrandet av arbetslösheten såsom en av sina huvuduppgifter och påpekat att därtill borde strävas genom direkta åtgärder för näringsarnas upplivande, bland annat genom stärkande av det med svårigheter kämpande lantbruket, konstaterar regeringen, att så litet som staten än förmår inverka på det ekonomiska livets gång, bör den avvisa allt, som icke är överensstämmande med de principer, som böra följas i ett väl ordnat samhälle. Såsom det allra viktigaste även för landets ekonomiska tillfrisknande framstår därför upprätthållandet av den lagliga stats- och rättsordningen.

Sålunda tror sig regeringen — heter det i slutorden — kunna för sin del uppbygga det förtroende, som hos oss likasom anorstädes i främsta rummet behöves, men regeringen är samtidigt övertygad om framgång i sina strävanden endast under förutsättning att alla krafter, som vinnlägga sig om det allmänna bästa, stödja regeringen i detta arbete.

Denna regeringens öppet uttalade principiella ståndpunkt i det ekonomiska livets kardinalfrågor var ägnad att lugna den oro, som varit rådande. Och snart visade sig även ett gryende förtroende till skötseln av statens penningangelägenheter samt en förbättring av statsverkets kredit. Sålunda kunde förenämnda osälda obligationer av 1932 års obligationslån snabbt placeras, likaså förberörda interimistiska förbindel-

ser. Det belopp, som saknades för finansieringen av åtgärderna för arbetslöshetens lindrande, kunde även under år 1933 anskaffas på den inhemska penningmarknaden.

Tidigare än i övriga europeiska länder begynte i vårt land skönjas tecken på ekonomiskt tillfrisknande och för denna förändring av förhållandena har statsmaktens beslutsamma grepp varit av avsevärd betydelse.

För skötseln av statens finanser gav kristidens resultat, sådana de framstodo i min nyss framförda redogörelse över stats-skuldens ställning i slutet av år 1932, allvarliga anvisningar. För det första måste den kortvariga skulden betydligt avkortas, såvitt möjligt måste den helt och hållet bortbetalas. Just däri låg anledning till störningar av den allvarsammaste beskaffenhet. Dollarns kurs varierade ju under år 1932 emellan 71.90 och 56.70, under år 1933 pendlade den från 68.35 till 41.90 och under 1934 från 46.55 till 43.85. Redan vid uppgörandet av den första budgeten måste utgifterna begränsas så, att denna skuld kunde minskas med överskottet. Men även den konsoliderade skulden gav anledning till bekymmer. Däri ingick till allt för stor del utländsk valuta, till och med till största delen sagda varierande dollarvaluta. Man måste sträva att ersätta även denna skuld med inhemsk eller åtminstone med sådant utländskt mynt, vars värde stod i ett konstantare förhållande till vårt eget mynt. I högre grad än man i december 1932 kunde vänta, har denna sanering av statens finanser kunnat förverkligas under den nuvarande regeringsperioden. Redan år 1933 erlades alla kortvariga dollarkrediter, delvis med tillhjälp av från Sverige erhållna krediter. Vid årets slut utgjorde den kortvarige kreditens hela värde uträknat enligt gällande kurser 432 milj. mark och hade således nedgått med 122 milj. mark. Påföljande år betalades jämväl de kortvariga kronokrediterna, och hela den kortvariga skulden minskades med 300 milj. mark. I början av år 1935 utgjordes den utländska kortvariga krediten sålunda av ett litet pundbelopp och 31 milj. franska francs. Vid slutet av samma år återstod av denna utländska kredit endast sagda francbelopp, som fortfarande förnyats i förhoppning,

att franska francens länge motsedda devalvering komme att förverkligas.

Även det mera fordrande programmet, de konsoliderade lånens konvertering, håller nu på att förverkligas. Av de under senaste årtionde upptagna dollarlånen fortbestå endast det första under år 1923 upptagna lånet, som ursprungligen utgjorde 12,280,000 och numera 8,221,000 dollars samt 1923 års livsmedelslån, som numera uppgår till 8,541,229 dollars. Däremot år 1925 års lån, ursprungligen 10 milj. dollars, samt 1928 års lån, ursprungligen 15 milj. dollars, redan konverterade. Härtill användes inhemsk kredit 400 milj. mark, ett från Sverige år 1934 upptaget $4\frac{1}{2}\%$ lån, som gav 175.6 milj. mark samt ett från Förenta Staterna upptaget 4 % serie-lån å 10 milj. dollars, vilket gav 460 milj. finska mark. Och nu den 1 september har erlagts det år 1926 upptagna dollarlånet, som ursprungligen var 15 milj. dollars, och varav till sistsagda dag var oguldet 12,845,000 dollars. För detta ändamål har använts de medel, som erhållits av det inhemska $4\frac{1}{2}\%$ lånet å 400 milj. mark, vilket upptogs den 1 juli samt dessutom disponibla kassamedel, till vilkas täckning låneplanen är uppgjord.

Den förändring, som härigenom fåtts till stånd i statsskuldens struktur, är rätt betydande. Redan vid slutet av senaste år utgjorde av den totala statsskulden endast 40 % dollarskuld, 28 % annan utländsk skuld och 32 % inhemsk skuld. Den 1 september utgör av statsskulden, som i sin helhet, räknat efter nämnda dags kurs, uppgår till 3,825,955,537 mark, endast 27 % dollarkredit, 26 % annan utländsk kredit och 47 % inhemsk kredit. Under höstens förlopp kommer den inhemska skulden något att ökas.

Ytterligare från annan synpunkt sedda hava konverteringarna haft en alldeles förstklassig betydelse. De nya lånen hava erhållits mot avsevärt lägre ränta. Sålunda hava statens ränteutgifter härigenom kunnat betydligt reduceras. I 1933 års budget hade för dem reserverats 251 milj. mark, varjämte för räntor och amorteringar under agiomomentet upptagits 144 milj. mark. I 1937 års statsförslag har för det förra ändamålet reserverats 187 milj. mark och för det senare 27 milj. mark. Minskning

gen utgör således 181 milj. mark. Att regeringen kunnat på så kort tid förverkliga sin plan för sanering av statens finanser och att hela vårt rikets ekonomi kunnat utan att penningmarknaden tillstramats på ett så verksamt sätt medverka till det ernådda resultatet, beror på den förmånliga utveckling, som år för år blivit fastare och bragt vårt rike i ett sällsynt gott ekonomiskt skede. Denna förmånliga utveckling har sin grund i många medverkande faktorer. En viktig faktor har säkert den finska ekonomiska verksamhetens energi, seghet och elasticitet varit. Denna verksamhet hava de internationella konjunkturererna i hög grad underlättat. Regeringen har icke och skulle icke ens kunnat direkt främja denna utveckling. Den ringa hjälp, som lämnats beträngda lantbruksinrättningar, jävar icke detta påstående. Men regeringen har indirekt underlättat utvecklingen. Den har strävat att så vitt möjligt avhålla sig från allt, som skulle hindra privat företagsamhet. Statens utgifter och inkomster hava hållits i jämvikt och förtroende har skapats för skötseln av den unga självständiga statens ekonomi. Finska markens värde utomlands har hållits fast bundet vid Sterling-gruppens huvudvaluta, och vårt mynts köpkraft har förblivit mycket fast. Partivarornas prisindex varierade ännu år 1932 emellan 94 och 87. Men från början av år 1933 har det, med undantag för en stigning för några månader till 91 eller 92, ända till augusti detta år eller således över $3\frac{1}{2}$ år hållit sig på 90.

Jag har ovan redogjort för regeringens åtgärder för statsfinansernas sanering särskilt vad skötseln av statsskulden, såväl den konsoliderade som den okonsoliderade, vidkommer. Grundtanken har varit, att statens utgifter böra skötas på sådant sätt, att skulden årligen kan minskas. Isynnerhet under den tid, då goda konjunkturer rått, har man fasthållit vid en sådan uppfattning. Att man icke härigenom under de förflutna åren kunnat få till stånd större avbetalning, beror huvudsakligen därpå, att nya behov uppstått, som man varit tvungen att tillfredsställa. Sådana hava varit effektiviseringen av vårt försvarsväsende, en mängd nya byggnader, övriga arbetsanslag och utvidgandet av flere statsinrättningars åligganden. Även

i den budget, som nu framlägges, har man sålunda varit tvungen att upptaga betydande nya anslag samt tillägg till tidigare. Men likväl har det varit möjligt att föreslå att statsskulden måtte minskas med sammanlagt 178 milj. mark. Detta hava de ökade inkomsterna möjliggjort. Det är därför på sin plats, att jag framlägger, vilka grunder regeringen haft för beräkningen av instundande års ekonomiska utveckling och statsverkets därav beroende inkomster.

Vad först världsekonomin utveckling beträffar, så fästes uppmärksamheten, då man följer densamma, vid de stora olägenheter, vilka även fortfarande hålla varuutbytet förslamat. Flere stormakter sträva enträget mot självhushållning och uppställa ständigt nya hinder för vår exports utveckling.

Å andra sidan synes i allmänhet på världsekonomin område för närvarande råda en mera förhoppningsfull sinnesstämning än tidigare. I Förenta Staterna och England samt inom Sterling-gruppen försgår beträffande de ekonomiska konjunkturerna en avsevärd stegring. Även i Tyskland förekomma tecken, som tyda härpå. Särskilt bör observeras att efterfrågan på vissa råämnen, världshandelns största partivaror blivit betydligt livligare. Produktionen håller även på att stiga i ett flertal stora riken. Naturligtvis har den allmänna upprustningen en viss andel häri. På grund av denna efterfrågan hålla prisen på att i någon mån stiga. Så har t. ex. prisnivån för lantbruksprodukter på världsmarknaden under förra delen av detta år varit något högre än senaste år (index 80 motsvarande 76 senaste år). Större har det sågade virkets prisstegring varit och en tendens till förbättring har även varit märkbar beträffande priset på pappersmassa.

Även världshandeln i allmänhet håller på att i någon mån utvecklas, ehuru mycket långsammare än produktionen. Dess värde uträknat i guld uppskattas för närvarande endast till 40 % av dess totala värde år 1929. Under dessa förhållanden är det ännu en lång väg till kristidens fullständiga övervinnande. Ännu finnas många frusna krediter. Och, såsom jag redan nämnde, clearingavtalen, som blivit synnerligen talrika, och strävandena till själv-

försörjning äro allt fortfarande allvarliga hinder för en regelmässig utveckling av världshandeln. Över den närmaste framtidens ekonomiska utveckling kasta allvarssamma synnerligen hotande politiska oroligheter sin mörka skugga. Sålunda manar den stora världens ekonomiska utveckling, varav vi i mycket äro beroende, till varsamhet vid skötseln av rikets finanser.

Vårt eget rikes ekonomiska utveckling är för närvarande obestridligen synnerligen gynnsam. Vi kunna följa denna utvecklings början från år 1933, ty vid den tiden, i början av år 1933 kunde de första tecknen på förbättring skönjas. En synnerligen åskådlig bild erhålla vi av denna utveckling, om vi fästa vår uppmärksamhet vid sifferuppgifterna från några av de viktigaste områdena av vår ekonomiska verksamhet.

Vår industriproduktion, som under kris-tiden ända till slutet av år 1931 betydligt krympt ihop, begynte redan 1932 utvidgas, men har därefter oavbrutet och starkt ökat, så att den för närvarande såväl till volym som värde är drygt 50 % större än år 1932, och större nu än den någonsin tidigare varit. Denna tillväxt har i någon mån varierat inom olika industrigrenar. Kraftigast har den varit inom pappers- och pappersmasseindustrin med en tillväxt av 60 % och inom byggnadsmaterialieindustrin med 90 %. Sistnämnda tal tyder redan på att vår byggnadsverksamhet håller på att utvecklas i betänklighet omfattning och således blir kapitalbindande.

Av lantbruksproduktionens utveckling är det svårt att för en längre tid erhålla en lika enhetlig bild. Skördarna hava vid växlande väderleksförhållanden varierat. Under de tre senaste åren hava resultaten varit jämna. Den bästa skörden erhöles år 1934, då den steg till 3,588 miljoner foderenheter och hade ett värde av 5,223 miljoner mark. Senaste års skörd var något sämre, 3,409 miljoner foderenheter och 5,118 miljoner mark. Detta års skörd beräknas uppnå samma nivå som år 1934. Enligt augusti månads värdering komme den att uppgå till 3,508 miljoner foderenheter och 5,324 miljoner mark, medan augusti månads värdering senaste år utvisade 3,488 miljoner foderenheter och 4,807 miljoner mark. Av detta produktionsområdes utveckling får man en kla-

rare bild, då man följer åkerarealens förändringar. För detta år föreligga ännu ej noggranna uppgifter härom, men av 1935 års statistik finner man, att åkerarealen sedan år 1932 utvidgats med över 143,000 ha eller således med 6 %. Arealen för spannmålsodlingen har ökat med 11.5 % eller 97,000 ha, varav för vete 47,000 ha, för råg 24,000 ha och för havre 16,000 ha. I år torde arealen för vete, korn och potatis ökas, varemot arealen för råg och havre torde reduceras.

För vårt lands produktion har prisutvecklingen under ifrågavarande tidsskede varit påfallande gynnsam. Medan hemmamarknadsindex för importvarorna sjönk från 96 (i förhållande till index 1926 = 100) i slutet av 1932 till 91 i juni innevarande år, steg motsvarande prisnivå för de inhemska lantbruksprodukterna från 72 till 78 och för de inhemska industrialstren från 93 till 94. Index för partivaror på den inhemska marknaden kunde, såsom jag redan förklarade, sålunda bibehållas oförändrat vid 90. Men samtidigt steg index för exportvarorna från 72 till 82. I stort sett hava alltså exportörerna fått ökade priser, producenterna av inhemsk marknadsvara delvis likaså, men konsumenternas levnadskostnader hava nedgått.

Såväl inrikes- som utrikeshandeln uppvisa även stark ökning. Inrikeshandeln bevisar stor tillväxt av köpkraften och har den därför för närvarande beräknats vara 55 % större än under år 1932.

Än avsevärdare är utrikeshandelns tillväxt. Krisåren förorsakade en kraftig inskränkning av importen. Men därefter har jämväl importen kontinuerligt stigit i jämnbredd med exporten, så att i medlet av detta år utrikeshandelns volym var c. 90 % högre än år 1932. Synnerligen anmärkningsvärd är den förändring, som under dessa år försiggått i utrikeshandelns struktur. Först och främst har importen årligen hållit sig mycket mindre än exporten. För det andra har av importen en proportionsvis stor andel hänfört sig till varor, som erfordras för vidmakthållandet och utbyggandet av landets produktionsliv d. v. s. maskiner och delar därav, transportmedel samt allehanda råvaror och halvfabrikat. Från början av år 1933 ända till slutet av juli månad detta år har ur landet exporterats varor för ett värde av

sammanlagt 21,400 milj. mark. Mot denna summa balanserar en import av närings- och njutningsmedel för 3,100 milj. mark, av andra konsumtionsvaror för 3,400 milj. mark, av råvaror och halvfabrikat för produktionen för 8,000 milj. mark samt av maskiner, apparater o. dyl. för c. 2,900 milj. mark. Exportöverskottet utgör således för ifrågavarande tid drygt 4,000 milj. mark.

Denna handelsbalansens förmånliga utveckling har gjort det möjligt att avsevärt minska den utländska skuld, som betungat vårt lands ekonomi. Jag har redan tidigare redogjort för, huru bekymmersam denna börda var i synnerhet under de förhållanden, som rådde i slutet av år 1932 hos oss och jämväl i de länder, som voro våra borgenärer. Man har beräknat, att totalsumman av våra i utlandet placerade obligationer och nettobeloppet av våra kortfristiga betalningsförbindelser med utlandet, såsom jag redan nämnt, uppgick till c. 9 miljarder finska mark. I mitten av innevarande år beräknas denna skuld hava nedgått till 4 miljarder mark. Av denna minskning utgör c. 3,500 milj. mark avbetalning å den konsoliderade skulden och 1,500 milj. återbetalning av den kortvariga skulden. Såsom jag tidigare redogjorde har statens utländska konsoliderade skuld minskats med c. 1,900 milj. mark. Kreditanstalternas utländska konsoliderade skuld har nedgått med c. 1 miljard mark och kommunernas lån med 600 milj. mark. Den härutöver i augusti erlagda löseskillingen för de oinlösta obligationerna av statens 1926 års obligationslån minskar den utländska skulden med ytterligare c. 600 milj. mark.

Dessa hela vårt lands utländska skulders avbetalning har, såsom statsbankens chefdirektör i ett av honom detta år hållet föredrag anför, lett till att ränteutgifterna till utlandet minskats med i medeltal c. 1 miljon mark per dag.

Oaktat så stora avbetalningar å skulderna erlagts till utlandet, har den inhemska penningmarknadens ställning varit lätt. Brist på penningar har under hela tiden icke förmärkts, icke ens till följd av detta års jämförelsevis betydande nya obligationslån. Depositionsinrättningarnas inlåning har från år 1932 till mitten av innevarande år stigit från 12 miljarder till

c. 14.8 miljarder mark, och handelsbankernas inlåning översteg deras utlåning i mitten av juni månad med närmare 800 milj. mark.

Räntan har såsom allmänt bekant märkbart sjunkit. Jag nämner endast såsom ett exempel att den effektiva obligationsräntan har fallit från 8.4 % till 5.2 %. Den effektiva räntan å statens den 1 juli upptagna 400 miljoners obligationslån är $4\frac{3}{4}$ %.

Ovan anförda statistiska siffror lämna en klar bild av den ekonomiska utvecklingen under de senaste åren. De giva en den fastaste grund åt mina ord, då jag nyss talade om den förmånliga utveckling, som år från år vunnit i stadga infört vårt rike i ett sällsynt gott ekonomiskt skede.

Kommer den ekonomiska högkonjunktur, i vilken vi nu leva, att fortbestå över instundande år, detta är den fråga, som vid uppgörandet av statsförslaget i främsta rummet intresserar och på denna fråga måste ett svar erhållas. Ty det är nödvändigt att bilda sig en uppfattning om den grund, på vilken inkomsternas uppskattning baserar sig.

Härför är det nödigt, att den ekonomiska utvecklingen under innevarande år ytterligare granskas och särskilt till den del, varav svar ekonomi i främsta rummet är beroende, nämligen vår export. I detta avseende bör sägas, att siffrorna över vår exporthandel just detta år överhuvud utvisa avsevärd stegring. Sålunda var exportens totalvärde under det första halvåret över 20 % högre än föregående år. Denna utveckling kommer i allmänhet till synes i alla huvudgrupper, ehuru i en del av de viktigaste totalvärdets stegring förorsakats i främsta rummet endast av ökningen av den exporterade kvantiteten och ingalunda av prisstegring. I gruppen animaliska livsmedel hänför sig likväl stegringen i allmänhet såväl till kvantiteten som till själva värdet. Gruppens totalvärde steg under årets sex första månader med över 30 %, kvantiteten av till utlandet exporterat fläsk med 54 % och värdet i samma mån. Under samma tid steg kvantiteten av till utlandet exporterat smör med 27 %, medan dess värde växte med ända till 42 %. Exporten av ost steg till sin kvantitet med 15 % och sitt värde med 20 %, då däremot exporten av ägg, vars kvantitet nedgick med c. 15 %, till sitt

värde i någon mån steg jämfört med exporten under första hälften av år 1935.

Vad beträffar exporten av sågat virke och träförädlingsprodukter, är samma tendens skönjbar, för såvitt angår dessa exportgruppers totalvärden. Men i själva verket förorsakas stegringen i detta avseende synnerligen väsentligt därav, att dessa grupper, vilka jämväl under förra hälften av detta år utgöra 80 % av exportens totalvärde, utvisa en avsevärd stegring i den exporterade varukvantiteten. Sålunda voro kvantitetssiffrorna för pappersexporten under årets förra hälft c. 20 % högre än föregående år, under det att exporten av cellulosa steg med till och med närmare 30 %. Trämassa och kartong utvisa även avsevärd ökning, och beträffande exporten av sågat virke kommer man tydligen i avseende å kvantiteten till förutsatt resultat. Prisbildningen på vår egentliga exportindustris område har däremot icke i samma mån varit tillfredsställande, med undantag för sågat virke, vars pris under årets lopp avsevärt stigit. För såvitt angår papper, cellulosa och massa, komma däremot medelprisen för detta år, några mindre undantag frånräknade, troligen att förbli på samma låga nivå så föregående år, beroende detta av prisbildningen på världsmarknaden och av den omständigheten att papper, cellulosa och massa såsom känt i synnerligen stor mängd måste säljas medels långvariga — ett års ja till och med två års — kontrakt, varför de tecken på en förbättring med avseende å prisen, som på dessa områden under senaste tiden varit märkbar, icke kunna inverka på detta år och knappast i högre grad ens på instundande års avkastning i finansiellt avseende.

Det bör slutligen konstateras, att även våra övriga mindre exportartiklar, vilkas försäljning till utlandet under de senaste åren på ett glädjande sätt vuxit, även detta år i allmänhet visa en viss stegring.

Om det allmänna välståndet i våra ledande inköpsländer fortgående kommer att stiga, är det antagligt att det såsom hittills skall finnas nöjaktiga avsättningsmöjligheter utomlands för våra lantbruksprodukter och mindre exportartiklar och att, då den allmänna prisnivån stiger i inköpsländerna, även dessa våra exportvarors pris skola gå i samma riktning.

Angående den största och viktigaste exportgruppen, sågat virke, kan konstateras, att förbrukningen i Storbritannien allt fortfarande är den absolut viktigaste faktorn på virkesmarknaden. Ehuru vissa fastlandsmarknader i någon mån hava ökat sina inköp av virke, har emellertid efterfrågan på sågat virke under de senaste åren vuxit huvudsakligen till följd av engelska inköp. Den ökade konsumtionen i England åter har under de senaste åren föranletts framför allt av en i hög grad stegrad bostads-byggnadsverksamhet. Det synes dock som om denna utveckling efter att i början av detta år hava nått sin höjdpunkt, nu i någon mån skulle vara i tillbakagående. Men i dess ställe tilltager industriell och annan byggnadsverksamhet betydligt och det beräknas, att den härför erforderliga ökade förbrukningen ersätter den möjliga nedgången i bostadsbyggnadsverksamheten. Under sådana förhållanden och förutsatt, att det av de europeiska exportörerna under senaste år ingångna och detta år förnyade avtalet även instundande år kommer att såsom hittills verka tabiliserande på marknadens läge och att råvarornas pris förbli skäliga, torde man kunna anse varslen beträffande instundande års trävarumarknad även med avseende å möjligheterna till upprätthållandet av försäljningsprisen i stort sett nöjaktiga. Vad åter papprets, cellulösans och massans pris angår, torde man kunna säga, att även på dessa områden instundande års avsättningsmöjligheter synas lovande. Av sistnämnda två varuslag, ävensom av tidningspapper är redan en synnerligen betydande del av instundande års produktion försäld, men till följd av den inköps- och försäljningspolitik, som beträffande dessa varor är rådande, enligt vilken, såsom tidigare nämnts, kontrakten i allmänhet uppgöras på synnerligen lång leveranstid, kan man icke vänta — åtminstone icke någon allmän och betydligare — stegring av prisen, under det att å andra sidan prisen på råvaror och förnödenheter för dessa industrier utvisa tydlig och delvis synnerligen kraftig stegring.

Såsom allmän slutledning beträffande det som ovan anförts, torde man således kunna säga, att 1937 års varsel, för såvitt

de angå vårt lands export, icke äro dåliga. Men å andra sidan måste man medgiva, att i den bild som skall återspegla framtiden finnes även rikligt med negativa drag. Världens allmänna högkonjunktur är i mycket hög grad föranledd dels av krigsupprustning dels av strävanden till isolering d. v. s. av de speciella åtgärder de olika länderna på sina egna områden vidtagit för utvecklandet av det ekonomiska livet. Det är ovisst, huru långt denna utveckling kan fortgå, och därtill kommer ytterligare såsom en synnerligen viktig omständighet den i världen rådande allmänna utrikes- och inrikespolitiska oron, som, ehuru det är att hoppas, att mänskligheten åtminstone under den närmaste framtiden besparas från större politiska omvälvningar och förvecklingar, uppenbarligen verkar mycket störande på den naturliga utvecklingen av de ekonomiska förhållandena. Såsom det sämsta och betänkligaste draget i synnerhet då det är fråga om exporthandel, framstår likväl världshandels svaga återhämtning och de talrika och beklagligtvis ännu ökade hinder, som försvåra dess fria utveckling. Såsom känt, har även Finland i många avseenden fått lida härav, i synnerhet med beaktande av att utlandet vill av oss erhålla vårt dyrbaraste råämne, d. v. s. oförädlat virke och samtidigt på olika sätt uppställer svårigheter och hinder för våra förädlade produkters export. Detta är en fara, mot vilken vi alltid skola vara på vakt, och vilken med erforderliga medel bör avvärjas. På grund härav och med hänsyn till det internationella lägets skuggsidor och särskilt de svårigheter, vilka möta och kunna drabba det internationella varuutbytet, bör man ehuru möjligheterna för vår export i allmänhet synas ganska gynnsamma, och vi med förhoppningsfullt sinne böra se framtiden an, undvika att hängiva sig åt allt för stor optimism.

Då vi föreställa oss, hurudant lantbrukets tillstånd instundande år sannolikt kommer att gestalta sig, böra vi först och främst taga i beaktande, såsom vi redan framhöllo, att skörden med säkerhet kommer att bli nöjaktig. Den andra viktiga faktorn vid lantbrukets avkastning är skogshushållningen och de penningin-

komster, som därav erhållas. Jag ber för belysande härav att få framhålla vissa synpunkter.

De inkomster, som erhöles ur landsbygdens skogar understego senaste vinter med par hundra miljoner inkomsterna under de två föregående vintrarna, då de hade uppgått till vid pass 2,000 miljoner mark. Det oaktat var skogshushållningens andel i landsbygdens ekonomiska liv synnerligen betydelsefull, och stapelvarans ökade tillverkning ersatte delvis den minskning i arbetet, som förorsakades av den reducerade avverkningen av timmerträd.

I detta ögonblick går man på skogshushållningens område mot högkonjunktur. Sågindustrin inväntar med lungt sinne en tillfredsställande skeppningsperiod, pappersindustrin förbrukade redan under förra hälften av innevarande år för den ökade exporten av pappersarbeten närmare 1 milj. m³ råvirke och fanerindustrin står med avseende å produktionens kvantitet inför ett nytt toppår. Sålunda erfordrar den industriella verksamhetens tillväxt ökad mängd råvara, vilken ytterligare betydligt stiger genom leveranserna till de under uppförande befintliga storfabrikerna.

Redan nu kan även — exceptionellt tidigt — förmärkas större livaktighet i uppköpen av skogar. Trävaruaktiebolagens ombud besiktiga ivrigt skogarna och göra sina köpeanbud till pris, som längs hela linjen röra sig ovan om den under senaste vinter tillämpade prisnivån. I östra och mellersta Finland och även i viss mån i rikets övriga delar hava köp redan avslutats, och särskilt fäster man sig vid de pris, som erlagts för grova träd. De äro redan 15—25 % högre än under årets första månader. Även prisen å pappersved utvisa stigande tendens, om ock i samma mån, som de grova träden. Denna differens är även förklarlig, enär i prisen å papperstillverkningar mycket stor stegring icke kan förmärkas.

Över privatskogarnas avverkning samlad statistik utvisar att avverkningarna av granpappersved jämförda med avverkningarna under de senaste åren hava hittills ökats med över 20 %, fanerbjörkarnas med 75 % och avverkningarna av tallpappersved drygt fördubblats.

Med säkerhet kan man således emotse, att skogshushållningen och träförädlings-

industrin komma att stärka landets ekonomiska liv under den närmaste tiden i högre grad än under de tre senaste åren, under vilka dessa samma produktionsområden dock avgörande lindrade kristidens kramning. Landsbygden kan nämligen beräkna sin inkomst av skogsförsäljning till (uppskattningsvis 300—400 milj. mark) större än under senaste vinter, vartill ytterligare kommer en ökad arbetsförtjänst. Genom att skogarnas avverkning blir mer omfattande och den industriella verksamheten livligare, stiger även efterfrågan på lantbruksprodukter.

Såsom en motvikt till denna glädjande utveckling har fruktan för en allt för stor skogsavverkning blivit allt allmänare och uppenbart kunna privatskogarna med nuvarande avverkningsförfarande icke bära en så stor avverkningskvantitet, som man under instundande vinter har för avsikt att uttaga ur dem. Därför har även regeringen ansett det överensstämmande med landets fördel att föreslå tillägg i de anslag, med vilka man strävar till att stöda arbetet för skogshushållningens utveckling och avkastningens ökande.

Statsmaktens åtgärder för skogshushållningens handledande äro även för ögonblicket nödvändiga, ty fara föreligger, att prisnivåns kraftiga stegring kan inleda mängden skogsägare i frestelsen att i penningar omsätta sin produktionskraftiga skog, till och med en sådan, av vilken man senare kunde vänta ett bättre ekonomiskt resultat än det, som nu kan erhållas.

Slutligen må anföras att förutsättningarna för skogshushållningens rationella skötsel mycket förbättrats, enär i synnerhet klenvirkets leveransområde avsevärt utvidgats. Skogsägarna även i avlägset belägna trakter hava möjlighet att försälja jämväl sådant virke, genom vars avverkning skogarnas tillstånd kan förbättras.

På grund av ovan anförda omständigheter samt med stöd av utsikterna för exportens och lantbrukets sannolika resultat, har man ansett sig kunna antaga, att den ekonomiska utvecklingen under instundande år kommer att fortgå med samma styrka som innevarande år, naturligtvis under förutsättning att några oväntade omvälvningar, som inverka på det ekonomiska livet, icke dessförrinnan inträffa. Sålunda hava instundande års inkomster i sina väsentliga de-

lar uppskattats till samma belopp som detta år. Detta är förhållandet med tullinkomsterna, inkomst- och förmögenhetsskatten samt acciserna. Och samma förfarande har följts beträffande statens affärsföretag, såsom järnvägarnas avkastning, forstinkomsterna, post- och telegrafinrättningens avkastning. I vissa fall har den sannolika ökningen utöver avkastningen under detta år tagits i beaktande.

Inkomsternas ökning har således föranletts av synnerligen goda konjunkturer. Det är därför på sin plats, att därav reserveras en större del än vanligt. Regeringen har föreslagit att reserveringen göres i form av en större avkortning å statskulden än vanligt och har för ernående av detta resultat varit återhållsam med avseende å utgifternas ökning. Denna återhållsamhet framgår tydligt vid jämförelse av åt de skilda ministerierna föreslagna anslag med de i statsförslaget upptagna. Det är av stor vikt, att även riksdagen och närmast statsutskottet iakttaga enahanda återhållsamhet. Detta inskräpper på ett synnerligen allvarligt sätt den i världen rådande politiska spänningen och hotande oron.

Finska marken har fortfarande varit fast bunden vid pundet. Säkert har detta konstanta förhållande i väsentlig mån medverkat till ernandet av stadga i våra ekonomiska förhållanden. Partiprisindex har ju, såsom jag nyss omnämnde, förblivit under mer än tre års tid någorlunda oförändrat och med 10 % lägre än under år 1926, då uppgörandet av denna statistik vidtog. Icke heller levnadskostnadsindex har i högre grad växlat. Indexet för exportvaror var i juli månad detta år 85, efter att under två år tidigare hava utgjort 81. Denna obetydliga prisstegring, oaktat vilken i synnerhet lantbruksprodukternas pris förblivit avsevärt lägre än år 1926 och vilken, såsom jag förklarade, icke under detta och under instundande år tydligare kommer till synes i träförädlingsprodukternas försäljningspris, föranleder icke ännu en stegring av markens utländska värde. Men det är i synnerhet av stor vikt att bevара det nuvarande jämviktsläget orubbat, till dess de stora rikenas valutakurser börja intaga ett mera fast förhållande till varandra. Pundet och dollarn hava detta år stått i ett någorlunda

fast förhållande till varandra, men den största störning kan franska valutan ännu förorsaka på penningmarknaden i världen. Under den nuvarande franska regeringens tid hava stora svårigheter uppstått för landets finanser. Levnadskostnaderna hava betydligt stigit och med dem landets utgifter, medförande allt större deficit i statsförslaget. Det synes som om man ej skulle reda sig ur svårigheterna, såvida icke antingen francens värde sänkes, d. v. s. devalvering verkställes, eller man inslår en sträng deflationspolitik. Under sådana förhållanden är det, såsom jag sade, säkrast att bibehålla status quo, utan att förändra finska markens värde och det nuvarande jämviktsläget.

Regeringens budgetförslag hänskjutes nu till statsutskottet för ingående granskning. Till utgifterna kommer man säkert, såsom tidigare, att från riksdagsmännens sida föreslå talrika tillägg och nya anslag. Jag anser det icke endast önskligt, utan även av vikt, att utskottet iakttagar återhållsamhet och sparsamhet. De nuvarande goda konjunkturerna böra användas till statsekonomins fromma så att, såsom regeringen föreslår, av de ökade inkomsterna ett tillräckligt stort belopp reserveras för statsskuldens amortering med beaktande av de dåliga konjunkturer, som med säkerhet åter en gång stunda.

Ed. T a n n e r: Herra puhemies! Herra valtiovarainministeri on äskeisessä laajassa ja perusteellisessa lausunnoissaan antanut meille läpileikkauksen viime vuosien taloudellisesta elämästä. Hän on nähnyt paljon vaivaa valistaakseen eduskunnan jäseniä, millä tavalla ja mistä syistä kehitys on kulkenut siihen suuntaan kuin se todellisuudessa on kulkenut. Hän aloitti siitä hetkestä, jolloin hallitus seiso i starttivivalla ja antoi ohjelmajulistuksensa, ja halusi osoittaa, kuinka tätä ohjelmajulistusta on jatkuvasti ja johdonmukaisesti voitu seurata. Tämä esitys muodosti siten jonkinlaisen kappaleen hallituksen elämäkertaa ja samalla myöskin — ehkä lähes tyvän kuoleman varalta — jonkinlaisen testamentin eduskunnalle, jota meidän toivotaan myöskin noudattavan. Lausunnon mukaan on takanapäin synkkä menneisyys ja edessä loistava ja valoisa tulevaisuus. Sallittakoon minun, „hänen majesteettinsa”

lojaalina oppositiona hieman toisilla silmillä katsoa tätä viime vuosien kehitystä ja nähdä siinä hieman muitakin syitä kuin hallituksen osallisuuden.

On tietysti myönnettävä ja kaikki sen varsin hyvin tietävätkin, että kansantaloutemme asema on kuluneina vuosina miellyttävällä tavalla muuttunut ja parantunut. Se ankara pula, jonka käsissä me olemme eläneet, on sivuutettu ja me voimme todeta elävämme jyrkässä nousukaudessa. Merkkejä tästä nousukaudesta näkee joka taholla. Niinpä me näemme, että teollisuuden tuotantoluvut ylittävät viimeisen nousukauden korkeimpia saavutuksia. Työttömyys on sen johdosta voinut huomattavasti vähentyä. Puunjalostusteollisuuden tuotteilla on vankka kysyntä ja sen hinnatkin nousevat. Rahan runsautta on maassa, pankkeilla on suuret kassat, eivätkä ne ole tarvinneet pariin kolmeen vuoteen ensinkään käyttää rediskonttausta Suomen Pankissa. Korkokanta on alhainen. Teollisuus ja liikeyritykset tuottavat suuria voittoja, pörsissä on ostokiihko ja kurssit nousevat. Nousukausi on siis kaikilla taloudellisen elämämme aloilla voimakkaana havaittavissa.

Tämän rinnalla on myöskin valtion rahallinen asema huomattavasti keventynyt. Valtiohan on — niinkuin äskeisessä lausunnossa kuultiin — voinut suuressa määrin maksaa ulkolaisia velkojaan, samalla kuin maa kokonaisuudessaan on niitä lyhentänyt noin 5 miljaardilla. Menoja on voitu lisätä, suhdannerahastoa on kasvatettu ja tämän rinnalla on Suomen Pankkiin voitu ostaa melkoisen runsas kultavarasto. Kaikki tämä on voitu tehdä semmoisena aikana, jolloin monessa muussa maassa vielä eletään vaikeissa oloissa ja kärsitään yhä edelleen jatkuvasta pulasta. Asiat näyttävät siis meillä todella olevan loistavalla kannalla ja puolittain kateudella ulkolaiset täällä käytössään tämän toteavatkin. Meillä oli äskettäin tilaisuus herra valtiovarainministerin kanssa tavata eräs amerikkalainen pankkimies, joka kuultuaan suomalaisen talouden saavutuksia puhkesi puolikateellisenä sanomaan, että „tätä maata näyttävät johtaneen viisaat miehet ja sitä ovat hallinneet konservatiivit”. Kun tämä lausunto tuli sanomalehtiin, oli se hieman kaunisteltu, sen jälkipuoli oli muutettu toisenlaiseksi. Minusta tämä jälkiosa kuitenkin oli

ainoa, mikä tässä lausunnossa on totta: konservatiivit ovat hallinneet maata, mutta viisauden laita taitaa olla vähän niin ja näin.

Tätä edullista kehitystä on koetettu lukea hallituksen ansioksi. Minä rohkensisin väittää, ettei tämä onnellinen kehitys ole riippunut hallituksen yhtä vähän kuin talousjohtajiemme tarmosta ja viisaudesta, niin kuin herra valtiovarainministeri äsken lausui, vaan olojen muuttumisesta ja taloudellisten ehtojen yleisestä parantumisesta. Ja tämä parantuminen ei ole tapahtunut vain meidän maassamme, vaan myöskin yleismaailmallisesti. Hallitus näkyy kyllä haluavan korjata riiheensä melkoisesti kunniasta tästä kaikesta, mutta myönnettävä kai on, että aika on tässä tehnyt tehtävänsä ja hallituksella on ollut onni saada toimia noususuunnassa, jolloin olot päivä päivältä ovat muodostuneet paremmiksi.

Meidän maassamme voi päätelijänä tässä olojen paremmiksi muodostumisessa sanoa olleen yleiset suhdanteet ja ennen kaikkea ulkomaankauppamme suotuisan kehityksen. Kuvitellaanpa, että olisimme olleet riippuvaisia esim. semmoisesta viennistä kuin maataloustuotteiden viennistämme, niin me varmaankin havaitsisimme, että meilläkin olisi aivan yhtä vaikea hoitaa kansantaloutta ja valtiontaloutta kuin monessa muussa agraarivaltaisessa valtiossa. Mutta meillä on ollut se onni, että olemme voineet viedä maasta puunjalostustuotteita, jotka muodostavat yli 80 % meidän koko viennistämme, ja edelleen se onni, että näitä on koko maailma tarvinnut ja että niistä on maksettu melko hyvä hintakin. Tämän kautta olemme voineet vuodesta 1931 lähtien saada maahamme vientiylijäämää noin 6 miljaardia markkaa. Siitä meidän maassamme esiintyvä nousukausi johtuu. Tämän ylijäämän varassa on voitu menoja kartuttaa ja myöskin tehdä varauksia valtion rahastoihin. Hallitukselle tulee tästä se ansio, jos nyt ansiosta tässä yhteydessä tarvitsee puhua, ettei se ole pahemmin rakentanut esteitä tälle kehitykselle. Oikein on myös ollut, että tänä aikana on velkoja maksettu; huonona aikana on sitten myöhemmin tilaisuus ottaa uudelleen velkaa, jos tarvitaan. Viime nousukautena valitettavasti meneteltiin päinvastoin.

Mutta asia ei kuitenkaan tällä ole täysin reillassa. On katsottava myös minkälaisilla

uhrauksilla nämä tulokset on saavutettu, kuka on kantanut kuorman ja kuka on saanut kärsiä pulasta, jotta kansantalous ja valtio pääsisivät näin loistavaan asemaan. Tähän voi jokainen meistä antaa suoralta kädeltä vastauksen. Se on kansan suuri enemmistö, joka on kuorman kantanut; se on saanut elää puutteessa, osittain kurjuudessaakin, jotta kansantaloutemme voisi tällaisiin tuloksiin päästä. Jos kysytään todistuksia, niin niitä on vaikka kuinka paljon. Minä tahtoisin viitata ainoastaan yhteen seikkaan. Katsottakoon tuonnin kehitystä tänä kehityskautena. Se on erittäin hyvä mittapuu, vaikka meillä onkin monella taholla totuttu arvostelevaan kansantaloutta ja sen edullisuutta vain sen mukaan, miten käy vienti on onnistunut ja kuinka paljon vientiylijäämää voidaan saada maahan.

Tuonti on hyvin tärkeä mittapuu, koska se osoittaa, minkä verran kansalla on ollut varoja, siis tuloja hankkia itselleen tarpeita, joihin se on tavallisissa oloissa totuttunut. Tuontinumeroita eri vuosilta katsellessa näemme, että tuonti maahamme oli korkeimmillaan vuonna 1928, jolloin se nousi hieman yli 8,000 miljoonaa. Se tekee henkeä kohti 2,223 markkaa. Alimmillaan oli tämä tuonti pulan raskaimpana ollessa eli vuonna 1931, jolloin se oli pudonnut 3,465 miljoonaan markkaan, mikä teki enää vain 940 markkaa henkilöä kohti. Sen jälkeen on asema jonkin verran parantunut. Viime vuonna, 1935, tuonti oli 5,344 miljoonaa, tehden siis jo 1,430 markkaa henkeä kohti. Mutta se oli edelleen vielä 800 markkaa henkeä kohti alempi kuin viime nousukauden huipuilla eletäessä. Eikä edes tällä hyvä. Tämä osoittaa tuonnin kokonaiskehitystä. Myöskin tuonnin jakaantuminen eri tavaramuotojen kesken on tärkeä tekijä todistuksia etsittäessä. Tuontihan on viime vuosina sisältänyt miltei yksinomaan taikka sanokaamme suurimmaksi osaksi koneita, raaka-aineita y. m., siis yleensä tuotantotavaroita, joiden tuonnista herra valtiovarainministeri äskeisessä lausunnossaan antoi meille runsaasti numeroita. Varsinaisia kulutustarpeita on ollut hyvin vähän. Jos en väärin huomannut, niin hänen äskeisessä tilastosarjassaan osoitettiin, että viiden viime vuoden kuluessa oli 21 miljardin kokonaistuonnista varsinaisia ruokatarpeita noin 3 miljardia ja

muita kulutustarpeita toiset 3 miljardia. Tämä osoittaa, että maamme kuluttajilla ei viime vuosina ole ollut varaa ostaa semmoisia tarpeita, joita ulkomailta tuotetaan ja joihin he säännöllisissä oloissa ovat totuneet. Syy tähän on ollut tunnettu: kulutuskyky on ollut alhainen, työttömyys ja alhaiset palkat ovat painaneet ostokyvyn alas.

Palkathan ovat alentuneet, se on yleisesti tunnettu asia, ja siitä on eduskunnassakin monasti puhuttu. Kun nyt jälkeinpäin arvostelee oloja ja koettaa pyrkiä objektiivisuuteen tässä erittäin arkaluontoisessa asiassa, niin voi ymmärtää, että kun vientiteollisuudella vuosina 1930 ja 1931 oli synkkä seinä vastassaan eikä tiedetty mennekö tuotteita ulos ja mikä hinta niistä saadaan, että silloin paniikin vallassa myöskin pudotettiin palkkoja. Mutta näin jälkeinpäin näkee myöskin selvästi, että palkkain pudotus oli aivan liian suuri. Se oli suorastaan romahdusmainen ja paljon enemmän kuin vientiteollisuus tarvitsi asemansa pelastaakseen. Ja ennenkaikkea on tehty virhe siinä, että sen jälkeen kuin olot ovat parantuneet — varsinkin kolmena viime vuotenaan vientiteollisuuden tulokset ovat olleet erinomaiset — ei ole tästä tasosta päästy irti, ei ole joutuisasti päästy entiseen palkkatasoon, vaikka siihen olisi erittäin korkea aika (Ed. Räisänen: Eikä päästäkään, niinkauan kuin nykyinen hallitus istuu!). Vientiteollisuudella ja maasta viejillä yleensä on täten kaksi erittäin suurta vientipreemiota, vientipalkkiota. Ensinnäkin ne saavat sen kautta, että Suomen markan arvo on ali-arvioitu, vuosittain jokseenkin yhden miljardin markan arvoisen vientipalkkion. Edelleen ne saavat myöskin alhaisten palkkojen kautta vientipalkkiota. Varsinkin tämän viimeainitun vientipalkkion merkityksen tuntevat meidän kanssamme kilpailevat skandinaaviset maat kipeästi, koska siellä maksetaan ja on pidetty välttämättömänä maksaa aivan toisen tason mukaisia palkkoja kuin meillä. Kotimarkkinateollisuudella taasen ei olisi mielestäni ollut minkäänäköistä aihetta palkkojen alennukseen, sillä sehän on nauttinut koko ajan valtion suojelua korotettujen tullien muodossa.

Palkkojen alhaisuudella on täten vyörytetty pula-ajan kaikki kärsimykset palkalla elävien kannettaviksi, ja valitettavasti tätä

samaa kuorman vyöryttämistä jatkuu yhä edelleen nyt nousukaudellakin. Ne suuret ansiot, joita liikkeet ja teollisuuslaitokset nykyjään saavuttavat, ansaitaan pääasiassa näiden palkalla elävien kustannuksella (Eduskunnasta: Ja raaka-aineiden hinnoilla!). Osittain silläkin.

Tämä on mitalin toinen puoli. Samaan aikaan siis, kun valtion rahallinen asema on hyvä ja kansantalous elää loistavaa nousukautta, saavat yksityiset kansalaiset kärsiä olojen huonoutta. Tämän ovat havainneet ei ainoastaan kotimaiset tarkkailijat, vaan myöskin ne ulkolaiset vieraat, jotka maassamme käyvät ja joista viimeksi skandinaaviset sanomalehtimiehet, kuulukoott he oikeistoon tai vasemmistoon, ovat kotimaansa lehdissä antaneet järkyttäviä kuvauksia. Hankitut rikkaudet ovat jakautuneet hyvin epätasaisesti. Ja kuitenkin ei riitä, että harvoilla kansalaisilla on runsaita voitto-osinkoja. Kokonaiselintason täytyy voida nousta silloin, kun nousukaudessa eletään. Tässä olisi ollut ala, jolla viisas ja taitava hallitus olisi voinut paljon aikaansaada taitavalla finanssipolitiikalla (Vasemmalta: Jos olisi tahtonut!). Olisi ollut hallittava yhteiseksi hyväksi eikä pienten ryhmien eduksi.

Miten hallitus muuten raha-asioissa on hoitanut leiviskänsä, sekin ansaitsee eri lukunsa tässä yhteydessä. Herra valtiovarainministeri esitti siinä suhteessa oman katsauksensa. Minuakin tämä kehitys on kiinnostanut varsinkin sen vuoksi, että nyt ensi kerran meidän maamme historiassa tapahtuu, että sama hallitus voi esittää neljännen budjettinsa ja on siis ollut siinä onnellisessa asemassa, että se on voinut niinsanoakseni pitempää sihtiä käyttäen toimia ja voinut myöskin nähdä ohjelmansa käytännössä toteutuvan. Tosin tämä hallitus ei ole kaiken aikaa ollut aivan sama — onhan siinä ollut remonttia, jos en väärin muista, neljä kertaa, mutta joka tapauksessa kapteeni on ollut koko ajan sama, niin että saman hallituksen tiliin tämä kai menee.

Kun tämä hallitus nähtävästi viimeistä kertaa nyt esittää budjettinsa, on oma mielenkiintonsa luoda katsaus koko hallituskautteen, sillä siitä paraiten selviää hallituksen finanssipolitiikan suunta, eli kuten herra valtiovarainministeri lausui, hallituksen taloudelliset periaatteet. Minä-

kin otan tähän lähtökohdaksi vuoden 1932, koska se on viimeinen vuosi, jolloin elettiin toisen hallituksen, nimittäin Sunilan hallituksen johdossa.

Herra valtiovarainministeri on jo maallannut riittävän mustaksi tuon vuoden ja osoittanut, kuinka vaikeissa oloissa silloin elettiin. Silloinhan oltiin vielä hyvin syvällä pulan kynsissä. Valtiokin oli hädässä. Oli hyväksytty kaksi pulabudjettia ja elettiin niiden varassa. Menoja oli pakko supistaa ja valtion oli pakko hankkia tarvittavia varoja niinsanoakseni pakkorealisaatiolla, myymällä aikaisemmin hankittua omaisuutta. Vuoden 1932 tilinpäätöksen mukaan valtion tulot mainittuna vuonna nousivat noin 2,800 milj. markkaan, jos jättää tulopuolelta lainat pois. Hallituksen esityksen mukaan ensi vuoden tulot lasketaan nousevan noin 3,800 milj. markkaan, jos edelleen jättää pois häiritsevät viennit suhdannerahastoon ja kaikki lainoja koskevat viennit. Hallituksella on siis ensi vuonna käytettävänä tuloja pyöreästi 1 miljardi enemmän kuin vuonna 1932, ja tämä lisäys on pääasiassa kasvaneita verotuloja. Mutta tämän lisäksi on myöskin aivan ilman meidän omaa ansiotamme kertyvää säästöä korkomenojen kohdalla noin 200 milj. markkaa, joka on aiheutunut siitä, että dollari luopui kullasta ja että korkokanta on alentunut. Hallituksella on siis ensi vuoden budjettia järjestäessään käytettävissä noin 1,200 milj. markkaa enemmän kuin herra Sunila-paralla vuonna 1932.

Mihin nämä 1,200 miljoonaa on käytetty tai ehdotettu käytettäväksi? Jos tämän asian tutkii pohjia myöten, niin siitä myöskin käy ilmi, mitä hallitus on harrastanut ja mitkä sen taloudelliset periaatteet ovat olleet. Vallan yksityiskohtiin on mahdoton tässä yhteydessä mennä, tyydynkin sen vuoksi vain vertailemaan eri pääluokkia, joskin heti alussa on lausuttava, että semmoinen vertailu on jossakin määrin karkea.

Kun vertaa siis vuoden 1932 tilinpäätöstä ja ensi vuodelle laadittua talousarvioesitystä, niin näkee ensinnäkin, että sisäministeriön kohdalla menot ovat kasvaneet 56 milj. markalla. Siinä on kasvaneita poliisimenoja ja muita sen tapaisia, mutta myöskin sairaalamenot, siis erittäin hyödylliset menot, ovat voineet kasvaa. — Puolustusmenot, lähin kiinnostava pääluokka, ovat varsinaisten menojen kohdalla

nousseet 121 milj. markkaa ja sen lisäksi tulee vielä pääomamenojen joukossa hyvin tunnettu perushankintamääräraha 210 milj. markkaa, niin että puolustusmenot tällä ajalla ovat nousseet noin 330 miljoonaa (Ed. V. Annala: Liian vähän! — Ed. Komu: Oho!). Kuinkas paljon herroille pitäisi olla? (Ed. V. Annala: Niin paljon, että riittää! — Puhemies, koputtaen: Ei saa häiritä puhujaa!).

Opetusbudjetti on kasvanut jonkun verran, se on saanut 86 miljoonaa, siis melko huomattavan summan, joskaan se ei merkitse paljoakaan äsken mainitsemani summan rinnalla. — Maatalousmenot ovat nousseet 146 miljoonaa, mutta lisäksi on ensi vuoden budjettiehdotuksessa siirretty toiseen pääluokkaan eräitä aikaisemmin maatalouspääluokassa olleita menoja, jotka nousevat noin 50 miljoonaan. Näin ollen voi todeta, että maatalousmenot ovat nousseet pyöreästi 200 milj. markkaa.

Näiden jälkeen tullaan hyvin vaatimatomiin summiin. Kululaitosbudjetti on kasvanut 12 miljoonaa, kauppa 10.5 miljoonaa ja eräs onneton pääluokka, joka läheisesti kiinnostaa vasemmistoa, sosialisten menojen pääluokka, on kasvanut vain 14.7 milj. markkaa. Tästä näkyy siis, että hallituksen päharrastuksena näiden kuluneiden vuosien aikana on ollut puolustus ja maatalous. Opetus, sairaalat ja muut yleishyödylliset laitokset ovat saaneet verrattain vähäisiä lisämenoja ja muiden elinkeinojen kuin maatalouden tukemiseen on riittänyt hyvin vähäisen. Kauppaa, teollisuutta ja muuta semmoista on voitu vain vähäisen tukea (Ed. V. Annala: Entäs tullit?). Ja sosialiset menot saavat, niin kuin äsken mainitsin, tyytyä vähäiseen 15 milj. markan lisäykseen, vaikka valtion tulot ovat kasvaneet 1,200 milj. markkaa. Kuitenkin meillä löytyy yksinkertaisia ihmisiä, jotka eivät voi olla päivittelemättä sosialisten menojemme suurta kasvua ja niiden rasittavuutta (Vasemmalta: Ne ovatkin liian yksinkertaisia!).

Tämmöiseksi muodostuu katsaus hallituksen neljän vuoden toimintaan, ja se myöskin antaa kuvan hallituksen harrastuksista. Joku hirteishuumorilla varustettu ihminen on katsonut voivansa kutsua tätä nyt istuvaa hallitusta „kulttuuriliberaaliseksi”, ja minä luulen, että hallitus itsekin on elänyt tässä luulossa. Paljon

paremmin sitä kuitenkin voi kutsua ag-raari-militaristiseksi ja luulen, että tämä mainesana tulee hallitusta seuraamaan historiassa (Ed. V. Annala: Hyvä mainesana!). Kuka mistäkin pitää; minä pidän vähän toisenlaisesta (Ed. V. Annala: Arvatenkin! — Ed. Hakkila: Mustat herrat toisenlaisista! — Ed. V. Annala: Ja pu-naiset toisenlaisista!).

Siirryn sitten ensi vuoden budjettiehdotukseen. Sitä laatimassa on hallituksella ollut entistä helpompi tehtävä. Tulot ovat nytkin lisääntyneet huomattavasti, kokonaista 282 miljoonaa ja melkein kaikki tulolähteet ovat olleet osallisina tässä tulojen lisäyksessä. Verojen tuotto yksinään lasketaan noin 230 miljoonaa suuremmaksi kuin viime vuonna siitä huolimatta, että eduskunta vuosi takaperin alensi tulo- ja omaisuusveroja ja ennenkaikkea tulleja. Korko- ja osinkotulojen lisäys tekee 20 miljoonaa ja valtion liiketoiminnan lisäys samoin 20 miljoonaa j. n. e. Hallitus voikin tyytyväisenä ilmoittaa esityksensä alkulauseessa, että sille on ollut mahdollista saada tulo- ja menoarvio tasapainoon ilman uusia veroja ja verojen koroituksia. No, hyvät herrat, se vielä olisi puuttunut, että olisi saatu uusia veroja ja veron koroituksia, silloin kun tulot lisääntyvät näin voimakkaasti. Kansakunta odottaa jotakin aivan päinvastaista tämmöisessä tilaisuudessa; se odottaa verohelpotuksia (Keskustasta: Ei nykyiseltä hallitukselta!). Se olisi rakkain lahja, minkä mikään rahaministeri voi kansalle antaa, ja semmoista me nykyiseltä valtiovarainministeriltä olemme hartaasti odottaneet. Verothan ovat meillä raskaat ja varsinkin tulliverotus on pääsyt nousemaan kohtuuttoman korkeaksi. Nyt olisi ollut erinomaisen hyvä tilaisuus veroalennukseen, kun tulot parin viime vuoden kuluessa ovat kasvaneet noin 500 milj. markalla. Sitä ei kuitenkaan tehdä. Päinvastoin sidotaan kaikki kertyvät lisätulot kiinni joko uusiin taikka koroitettuihin menoihin ja suureksi osaksi tarkoituksiin, joista voi sanoa, että niiden suhteen ei ainakaan yksimielisyyttä ole vallalla. Kun näin menetellään hyvänä aikana, mitä sitten tehdään huonona aikana, kun uusi pula-aika matemaattisella välttämättömyydellä kuitenkin vielä meitä kohtaa. Mistä silloin otetaan, kun kaikki tulot ovat jo käytettyjä ja sidottuja.

Kansalla oli hyvä aihe ja täysi edellytys odottaa, että hallitus tänäkin vuonna olisi ollut ainakin yhtä aloiterikas, jollei aloiterikkaampi kuin edellisenä vuonna, jolloin hallituksen taholta esitettiin erinäisiä hyviä ehdotuksia. Silloinhan oli jo hallituksen esityksessäkin tullien alennus — joskin vaatimaton —, tulo- ja omaisuusveroa kevennettiin vähävaraisten osalta, vanhainpoikain ja vanhainpiikainkin vero säädettiin (Ed. Komu: Se ei ollut kevennys!) — — oli se niille, joiden ei tarvitse sitä maksaa, heidän osaltaan maksavat toiset veroa.

Tämän tapaisia aloitteita oli viime vuonna paljon. Nyt ei ole mitään, ei yhtään huomattavampaa aloitetta, vaikka mahdollisuudet olisivat tänä vuonna olleet paljon suuremmat. Mutta viime vuonna antoi-kin hallitukselle neuvoja silloin istunut valtiotalouskomitea. Tekee mieli kysyä, tarvitseeko hallitus siis sysäyksen sivultapäin ennenkuin se voi tällaisia asioita saada liikkeelle.

Mitä hallituksen esityksen menopuoleen tulee, niin voi yleisesti katsoen todeta, että esitys menopuolella kantaa pääasiassa samaa leimaa kuin ennenkin. Lisäysten joukossa on osa hyödyllisiä menoja, joista ollaan yksimielisiä ja joita voidaan kannattaa, mutta on myöskin paljon menoja, joista ei suinkaan yksimielisyys täällä valitse.

Hokseni huomaa, että 7 pääluokan kohdalla sairaalamenoja on jälleen voitu korottaa. Tämä alahan on meillä hyvin kauan ollut laiminlyöty ja siinä on paljon tehtävää. Samassa yhteydessä kyllä poliisi saa 3 miljoonaa ja rajavartiostokin 3½ miljoonaa, joten tämäkin laitos nyt jo meidän talousarviossamme nousee 30 miljoonan markan hintaiseksi.

Enemmän epäilyksiä herättää kuitenkin vasemmistolaispuhujan silmillä katsoen 9 pääluokka, joka koskee meidän puolustuslaitostamme. Kuten äskeisestä 4-vuotiskatsauksesta havaittiin, on puolustuslaitos ollut nykyisen hallituksen lempilapsia. Puolustusmenoihin ehdotetaan nytkin uusia menoja, varsinaisten menojen joukossa kokonaista 45 miljoonaa markkaa, jolloin varsinaiset menot nousevat 598 miljoonaan markkaan. Tämän lisäksi on vielä pääomamenojen joukossa puolustuslaitosta varten varattu 246 miljoonaa, joten me jo olemme, jos tämä ehdotus hyväksytään, 850 miljoo-

nan markan puolustusbudjetissa. Siinä on lisämäärärahoja ei ainoastaan vakinaiselle armeijalle, vaan myöskin suojeluskunnille noin 2½ miljoonaa markkaa, jolloin senkin menosääntö nousee 66 miljoonaan markkaan. Ja eräs seikka on vielä muistettava. Näiden määrärahojen lisäksi, jotka on momenteille otettu, on puolustuslaitos saanut hyvinkin paljon apua vielä työttömyysmäärärahoista, joilla on suoritettu erinäisiä puolustuslaitoksen hyväksi tulevia töitä.

Kuten näkyy on tämä niinkutsuttu „vakuutusmaksu” erittäin korkea ja ylittää varmasti kansamme kantokyvyn. Tekee mieli kysyä, aikooko eduskunta tai oikeastaan sen porvarillinen puolisko todella viedä lävitse sen perushankintaohjelman, joka vuosi takaperin eduskunnalle esitettiin ja jonka perusteella silloin jo puolustuslaitokselle myönnettiin yli 200 miljoonaa markkaa lisää rahaa. Tämä merkitsee sitä, että 5—6 vuoden kuluessa meidän on heikoista tuloistamme suoritettava 1,700 miljoonaa markkaa puolustuslaitoksen hyväksi. Eivätkä puolustuslaitoksen vastuunalaisessa asemassa olevat henkilöt ensinkään rohkene vakuuttaa, että kun tämä perushankintaohjelma on viety lävitse, silloin palattaisiin takaisin entiseen asemaan (Vasemmalta: Ei!). Ei, päinvastoin he sanovat, että silloin on luultavasti uusia ja vielä suurempia perushankintoja toteutettavana.

Tahtoisin uudelleen todeta sen, minkä jo viime vuonna täällä lausuin, että tämä asia on heikosti valmisteltu. Joskin jotkin pienemmät piirit ovat siihen jonkin verran perehtyneet, niin eduskunnan suuri enemmistö, voipa sanoa miltei kaikki eduskunnan jäsenet, ovat jokseenkin vieraita sille ohjelmalle, jota tässä meille tyrkytetään. Ei kukaan tiedä, mihinkä varat käytetään ja onko tarvetta todella sillä alalla olemassa. Ja kuitenkin me olemme saaneet havaita, että erään eduskuntaryhmän puolesta on jo rohjettu esittää, että tämä perushankintaohjelma toteutettaisiin vieläkin lyhyemmässä ajassa. Se merkitsee sitä, että menoja vuosittain vieläkin kasvatettaisiin. Se ei kyllä hämmästyttä, kun tietää, että puolustuslaitos on ainoa harrastus, joka oikeistoryhmille on läheinen ja josta ne voivat innostua.

Jos me näin suuria määriä uhraamme puolustuslaitoksen hyväksi, niin meidän on pakko valittaen todeta, että muille erittäin

tärkeille aloille ei riitä sitä määrää varoja, jota tarvittaisiin. Se on siis kilpailu varojen käytöstä, joka ennen kaikkea panee vastustamaan tällaisia liiallisia menojen lisäyksiä.

Me tiedämme muuten, että tällä alalla vallitsee paraikaa tavaton kilpailu maailmassa. Varustelukilpailuhan on saanut kaikki kansat valtaansa. Mutta se on vaarallinen kilpailu. Siinä on toivotonta milloinkaan päästä mihinkään lopputulokseen. Varsinkaan näin pienen maan on toivotonta ajatellakaan voivansa kilpailla varustuksissa suurvaltojen kanssa. Jos me jaksamme panna lisää 100 miljoonaa, niin kyllä joku suurvalta panee ehkä 100 kertaa enemmän ja pysyy aina kuitenkin meidän edellämme. Ja me näemme, että jos yksi valtio tekee vedon, niin toinen valtio tekee heti vastavedon. Olemme nähneet, että kun Saksa lisäsi asevelvollisuuspalvelusajan 2 vuoteen, niin heti pari päivää jälkeenpäin saamme lukea, että Ranska harkitsee jo 2½ vuoden palvelusaikaa. Sillä tiellä ei voi pysyvästi turvata maan itsenäisyyttä ja vapautta. Ne, jotka tätä ajavat, jättävät huomioon ottamatta erään tärkeän tekijän. Jokaisella kansalla on eräs hyvin voimakas puolustuskeino. Se on se, että se esiintyy arvokkaasti ja hankkii semmoisen aseman maailmassa, ettei toisilla ole halua sen kimppuun hyökätä. Mutta meillä sensijaan jatkuvasti räkytetään naapureita ja koetetaan ylläpitää mahdollisimman huonoa sopua. — Tämä puolustuskiihkoilu kantaa päivittäin näkyviä hedelmiä kaikenlaisen militaristisen propagandan muodossa. Sanomalehdet ovat täynnä sitä ja puheissa toimitetaan alituiseen samaa asiaa. Näin pari päivää sitten, että jopa maatalousnäyttelyissäkin tarvitaan kaasusuojeluesityksiä. Silloin alkaa jo mennä hyvin pitkälle. Ja niinkään pari päivää takaperin saimme lukea, että niitten lukuisien sotaisten patsaiden lisäksi, joita on koroitettu, on eräälle toistasataavuotta takaperin kaatuneelle Wilhelm von Schwerinille korotettu muistopatsas. Tällä ei tietääkseni ole mitään muita sotilaallisia ansioita kuin että hän, tämä 16-vuotias nuorukainen, on saanut tyttökoulujen alaluokkalaisten sydämet hiukan kiivaammin tykimään.

Opetustoimintaa koskevan pääluokan kohdalla on ollut ilo havaita, että tälle pää-

luokalle on tällä kertaa riittänyt 30 milj. markkaa uusia varoja käytettäväksi, ja minä pyydän tämän johdosta onnitella herra opetusministeriä, että hän on voinut pitää valistuksen ja opetuksen puolta hallituksessa. Opetusala on saanut enemmän kärsiä koko pulakauden aikana. Samaan aikaan kuin puolustuslaitokselta tuskin vähennettiin mitään, katsottiin voitavan joka menosta nyrhäistä, jos se koski opetuslaitosta. Minusta näyttää, että kansanopetukseen käytettävät varat kuitenkin ovat vieläkin kovin alhaiset ja tämä alahan on jatkuvasti pyrkinyt olemaan laiminlyöty.

Vielä jokunen sana maataloudesta ja sitä koskevista menoista. Sehän on ollut toinen hallituksen lempiharrastuksista. Maataloutta meillä on tuettu koko pulan aikana, vaikkei muitten elinkeinojen tukemiseen olekaan varoja riittänyt. Maatalouspiirien taholta on jo ennättänyt kuulua paheksuvia ääniä sen johdosta, että maatalouspääluokka muka vähenee kokonaisella 13 milj. markalla. Tämä on kuitenkin aivan muodollinen juttu. Osa menoista on siirretty toiseen pääluokkaan, nim. 15:een, ja itse asiassa ensi vuoden talousarvioehdotus sisältää jälleen huomattavia lisäyksiä maatalousbudjetin eri momenteilla. Oireellista on kuitenkin, että pienviljelijäin osalta katsotaan voitavan vähentää menoja: heille tulevista uudisviljelys- ja laidunviljelyspalkkioista on nipistetty pois 5½ milj. markkaa.

Hallituksen esitystä lukiessa on minua ihmetyttänyt, että semmoinen outo ilmiö kuin maataloustuotteiden vientipalkkiot yhä edelleen säilytetään ja niihin käytetään yhteisiä varoja. Onhan maataloustuottajain oma komiteakin, herra Nissisen puheenjohdolla toiminut komitea, tuominut tämän järjestelmän ja asettunut siten samalle kannalle, millä sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä on jatkuvasti ollut. Onhan outoa, että meiltä ulkomaille lahjoitetaan satoja miljoonia markkoja vuosittain, vaikka asia voitaisiin paljon paremmin ja edullisemmin hoitaa (Eduskunnasta: Mitenkä?).

Maatalouspääluokassa on pari uutta ehdotusta — siinä näkyy hallituksella todellakin riittäneen kekseliäisyyttä — joitten suhteen täytyy heti asettua epäilevälle kannalle: Ehdotetaan Itä-Suomen raaka-

sokeritehtaan avustamiseksi 10 milj. markkaa ja Pohjolan asukkaiden suorittaman viljatullin peruuttamiseksi 11 milj. markkaa. Mielestäni nämä ehdotukset eivät ole hyvin harkittuja. Ne on täällä eduskunnassa jatkuvasti kaadettu ja toivottavasti niitten kohtalo nytkin tulee olemaan sama.

Myöntäkäämme, että maatalous on tarvinnut viime vuosina tukea ja että se osittain vieläkin sitä tarvitsee. Tukea on kuitenkin harkinnan mukaan annettava niin, ettei se käy toisia kansanluokkia rasittavaksi. Ja sen ohella olisi pidettävä huolta siitä, että myöskin muut elinkeinohaarat, jotka tukea kaipaavat, sitä saisivat. Erikoisesti tällä hetkellä on merenkulku nykytärkeä sen johdosta, että sitä harjoittavat laitokset ovat pitäneet kongressejaan ja täällä paraikaa on merenkulunäyttelykin. Tämä ala on jatkuvasti ollut laiminlyöty, mikä näkyy siitäkin, että vain $\frac{1}{3}$ ulkomaankaupastamme kulkee kotimaisilla laivoilla. Aikanaan yritti sosialidemokraattinen hallitus v. 1927 saada tätä asiaa eteenpäin esittämällä eduskunnalle n. s. laivarahastoa koskevan lain, jonka mukaan tähän tarkoitukseen kerättäisiin vähintään 100 milj. markkaa. Laki kyllä hyväksyttiin, mutta rahaa ei ole sen jälkeen kuulunut eikä vielä tähän päiväänkään saakka kuulu. Merenkulun alalla olisi paljon tehtävää: reitit olisi saatava kuntoon, merimerkit ja varoitusmerkit kuntoon, joten vältettäisiin haaksirikkoja. Ennenkaikkea olisi edistettävä tavarankuljetusta kotimaisilla laivoilla.

Mikä on lopulta työväen osuus tässä talousarvioehdotuksessa, jossa maallista hyvää eri tahoille jaetaan? Kun pitää silmällä sitä runsaskätisyyttä, jota moneen muuhun alaan nähden on harjoitettu, tuntee suurta pettymystä nähdessään, että sosialisia menoja ei ole nytkään jaksettu lisätä muuta kuin vaivaisilla 6 milj. markalla. Senkin ovat aiheuttaneet ne uudet huoltolait, joita eduskunta viimeksi hyväksyi, samoin kuin äitiyshuoltoa tarkoittava hallituksen uusi suunnitelma. Näin ollen ei sosialista puolta ole tässä budjetissa oikeastaan nimeksikään pidetty tärkeänä.

Ja työttömyyden torjumisen, joka viime vuosina on ollut paljon pinnalla täällä eduskunnassakin, näyttää olevan laita aivan sama. Hallitus on erittäin hyväuskoinen. Jos ei ennenkään ole paljoa, ei ainakaan

riittävästi uhrattu varoja työttömyyden torjumiseen, niin nyt vähenee tähän tarkoitukseen käytettävä menoerä aivan mitättömäksi. Eri momenteilla ehdotetaan työttömyyden torjumiseen ainoastaan 50 milj. markkaa. On tosin mielihyvällä todettava, että työttömyys on suuresti vähentynyt, mutta samalla voi täydellä varmuudella pitää selvänä, että ensi talvena tulee ainakin sesonkityöttömyyttä jälleen esiintymään. Työttömyyspolitiikassa olisi ehdottomasti saatava parannus aikaan ja vieläpä kahden suuntaan. Ensinnäkin olisi kaikki työttömät hoidettava eikä vain osa, niinkuin tähän saakka on tehty. Ja toiseksi olisi paljon pahennusta herättänyt varatyöjärjestelmä poistettava ja siirryttävä vapaiden töiden järjestelmään.

Hallitus voinee viitata siihen, että se on eri paikkoihin budjettia sijoitellut lisätyö-määrärahoja, joilla siis suoritettaisiin erilaisia töitä ja nämä vapaina töinä. Olen nähnyt erään laskelman, joka osoittaa, mitä töitä on ajateltu järjestettäväksi. Sen mukaan näitä työmäärärahoja sisältyisi ensi vuoden talousarvioehdotukseen noin 60 milj. markkaa enemmän kuin kuluvan vuoden talousarvioon. On siis ehdotettu jonkin verran lisäyksiä työmäärärahoissa. Mutta kun yleisiä töitä varten tarvitaan noin 1,200 milj. markkaa, mikä summa budjetissa on ehdotettu, ja palkat — jumalan kiitos — jonkun verran nousevat, niin seuraavasta siitä, että vaikkakin summa on jonkun verran kasvanut, niin työtilaisuudet itse asiassa ovat vähentyneet ja sen mukana siis myöskin niitten työläisten määrä, joille töitä voidaan tarjota. Työttömyyden torjumiseen olisi eduskunnan välttämättä lisättävä varoja. On kai oikeus ja kohtuus, että työttömät ainakin hyvinä aikoina kunnollisesti hoidetaan.

Vielä joku sana suhdannerahastosta, joka näyttää olevan tarkoitettu jonkinlaiseksi komeaksi kädenliikkeeksi hallituksen puolelta. Suhdannerahaston perustaminen ja aikaansaaminen on ilmeisesti oikein harkittu, ja eduskuntakin on siihen suostumuksensa antanut. Tarkoituksena on, että hyvänä aikana kerätään varoja, joilla huonon ajan sattuessa ensimmäiset vaikeudet voitaisiin torjua. Hallitus esittää tällä kertaa, että valtion bilanssin ulkopuolella oleviin rahastoihin sisältyviä varoja noin 625 milj. markkaa siirrettäisiin suhdanne-

rahastoon. Tämä kuulostaa erittäin komealta ja näyttää siltä, kuin asiaa tällä autettaisiin suuresti eteenpäin. Itse asiassa ei suhdannerahasto kuitenkaan tästä pitkään aikaan paljoakaan kostu. Joutuuhan siihen siirrettäväksi vain saatavia ja sikäli kuin näiden saatavien lyhennyksiä ja korkoja maksetaan, sikäli suhdannerahasto niistä jotakin hyötyy. Tämän tulomäärän lasketaan hallituksen esityksessä tekevän noin 50—60 milj. markkaa vuodessa.

Mutta täyttääkö tämä ehdotettu siirto suhdannerahastoon ne vaatimukset, joita rahastoa perustettaessa asetettiin? Laki suhdannerahastosta määrää 4 §:ssään, että suhdannerahaston varat on niin sijoitettava, että niitä helposti ja häiriöttä maan raha- ja pääomamarkkinoille aiheuttamatta saadaan tarkoitukseen käytettäväksi. Pääasia on siis kysymys, ovatko nämä varat likviidejä, toisin sanoen, voidaanko nämä 625 milj. markkaa tarpeen esiintyessä myös saada käytettäväksi. Suhdannerahastosta antamissaan lisäohjeissa on hallitus määritellyt, miten nämä varat on sijoitettava. Ne on joko pantava Suomen Pankin panoja ottotilille, sijoitettava rahaksi lyötyyn kultaan tai kultaharkkoihin, Suomen Pankin suositteluihin ulkomaisiin pankkeihin, ulkomaisiin obligatioihin taikka Suomen valtion koti- ja ulkomaisiin obligatioihin, ei kuitenkaan sellaisiin, jotka ovat pakkoarvonnan alaisia. Näitä määräyksiä tämä 625 milj. markan siirto suhdannerahastoon ei täytä. Olisi ollut toivottavaa, että nyt hyvien aikojen vallitessa olisi voitu ripeästi kartuttaa suhdannerahastoa ja antaa sille todellisia varoja, siis selvää rahaa eikä vain saatavia, jotka kertyvät sisään, jos kertyvät.

En tahdo enempää kajota yksityisheikkoihin, niitähän on vaikka kuinka paljon, eikä se ole tällaisen lähetekeskustelun tarkoituksaan. Yhteenvetona tästä lausunnostani tahtoisin vain todeta, että hallituksen esitykseen sisältyi paljon heikkouksia. Suurimpana heikkoutena pitäisin puolestani sitä, että hyvästä ajasta huolimatta ei ole veroja alennettu, vaikka tällainen alennus olisi ollut kipeään tarpeeseen. Ei ole myöskään pantu varoja riittävästi sivulle huonojen aikojen varalta. Sekin siirto, mikä on tehty, siirto suhdannerahastoon, ottaa huomioon vain eräitä talousarviossa jo aikaisemmin esiintyneitä menoja. Edel-

leen on ehdotettu useita semmoisia uusia menoja, joista ei kansakunnalle ole hyötyä ja joiden suhteen ei eduskunnassa vallitse läheskään yksimielisyyttä. Vähävaraisen kansan hyväksi on riittämättömästi varoja varattu. Valtio on täten kyllä itse pelastunut pula-ajasta, mutta jättänyt heikoimmat väestön osat tulemaan omin neuvoin toimeen niin hyvin kuin voivat. Toivottavasti se hallitus, joka laatii seuraavan vuoden talousarvion, ottaa tasapuolisemmin huomioon kansan yhteisen edun ja muodostuu siten todelliseksi yhteishyvän hallitukseksi.

Hallitukselle on viime viikkoina useilta tahoilta esitetty vaatimus, että se hankkisi selvyyden siitä, onko sillä tämän uuden eduskunnan kannatus. Niistä tiedoista päätäten, joita on annettu julkisuuteen, ei hallituksella tällaisista aikomuksista kuitenkaan näytä olevan. Onko siis tarkoitus, että eduskunnan on haettava riitaa hallituksen kanssa, jotta tämä kysymys tulee selvitettyksi? Se olisi joka tapauksessa erittäin tärkeää selvittää jatkuvan yhteistyön varalta. Tässä yhteydessä olisi suotavaa saada herra pääministeriltä selvitys siitä, millä hän tätä kieltäytymistään perustelee ja katsooko hän sen hyvin soveltuvan oikeaan parlamentaariseen komentoon.

Ed. Sergelius: Herra puhemies! — Valtiovarainministerin ja ed. Tannerin tyhjentävien lausuntojen jälkeen minun ei tarvinnut budjetin lähetekeskustelussa omistaa suurempaa huomiota ensi vuoden tulo- ja menoarvion yksityiskohtiin, sitä vähemmällä syyllä, kun tämä tilaisuus tarjoutuu myöhemmin, sen jälkeen kun valtiovarainvaliokunta on saanut sanoa sanansa hallituksen esityksestä. Hallitus itse voi ainakin olla iloinen siitä, että se on voinut esittää eduskunnalle sellaisen asiakirjan, joka näyttää olevan rakennettu periaatteisiin, jotka ainakin tyydyttävät nykyistä hallitusta lähellä olevia piirejä — mitkä nämä ovat, sitä minun ei tarvinnut sanoa, senhän kaikki tässä eduskunnassa tietävät. Mutta onko Suomen kansan enemmistön ja sen edustajien syytä iloita, se on toinen asia. Eihän nykyinen polvi siitä paljon hyödy, että meillä on rikas valtio, mutta köyhä kansa. Budjetti on saatu hyvin lukkoon ilman ilmavia keinotteluja ja ilman uusia veroja. Se lepää — voidaan sanoa — lujalla pohjalla ja on voitu perääntyä lainapolitiikan

liejumaasta. Mutta hallitus onkin saanut tehdä tulo- ja menoarvionsa erittäin onnellisten tähtien alla. Konjunktuuritaso on, niinkuin kaikki tiedämme, noussut ja on edelleen nousemaisillaan. Rahaa on ollut harvinaisen runsaasti ja valtion tulot ovat ylittäneet kaikki ennakkolaskelmat. Tämän johdosta onkin hallitus katsonut voivansa lisätä puolustus- ja jonkun verran sosiaalimenoja ja sivistysmäärärahoissa on pyritty palaamaan säännölliseen päiväjärjestykseen, mutta teknillinen ja ammattiopetus — lisäystä ehdotetaan ainoastaan kaikkiaan 1.7 milj. markkaa — on edelleen kaikista kehoituksista huolimatta hyvin lapsipuolen asemassa, puhumatta siitä, että hallitus vuodesta vuoteen hyvin kylmäkiskoisesti on suhtautunut ruotsinkieliseen teknilliseen ja kauppaopetukseen. Niinpä tämä hallitus ei ole koko olemassaolonsa aikana myöntänyt vähintäkään lisäystä Svenska Handelshögskolan ja Tekniska Läroverket nimisten oppilaitosten menosääntöihin, kuinka vaativattomat ovatkaan olleet mainittujen oppilaitosten taholta tehty esitykset. Tämä selvästi todistaa nykyisen hallituksen kantaa maamme ruotsinkielisen väestön tarpeisiin saada korkeampaa valmistusta teknillisellä ja kaupallisella alalla. Nämä yksityisesimerkit riittäkööt tällä kertaa.

Valtion sangen edullista taloudellista asemaa käyttää hallitus hyväkseen ehdottaen, josta myöskin ed. Tanner huomautti, valtion tuloista siirrettäväksi suhdannerahastoon 625 milj., jolloin kysymyksessä oleva rahasto nousisi miljaardiin markkaan ja jonka tarkoitus on, niinkuin täälläkin mainittiin ja hallituksenkin esityksessä mainitaan, pulavuosina täyttää erilaisia tarpeita. Huolellisuus ja varovaisuus ovat hyviä ominaisuuksia, mutta eikö rahastoa voitaisi täyttää vähän hitaammassa tahdissa, sillä hallitus varsin hyvin tietää, että ehdotetut 625 milj., jos ne tulevat sisään, on otettava kansalaisten taskuista etenkin välttämättömyystarvikkeiden tullen muodossa, mitkä meillä edelleen ovat suhteettoman korkeat. Mutta sitä vaihtoehtoa määrärahaan nähden voidaan myös ajatella, että hallitus ei ole sitä liian vakavassa mielessä ehdottanut, vaan siinä tarkoituksessa, että sitä voitaisiin tarpeen vaatiessa käyttää jonkinlaisena hätäsignaalina pelastaaksensa oman olemuksensa.

Niinkuin olen maininnut, ovat valtion raha-asiat hyvin hyvällä pohjalla, jolloin merkittävänä yllätyksenä on pidettävä sitä tosiseikkaa, että hallitus nousuvuotenakaan ei ole katsonut tarpeelliseksi edes jonkin verran koroittaa siviilivirkakuntaan kuuluvien virkailijoiden palkkoja. Ja kumminkin pitäisi tämän hallituksen tietää, että valtakunnan asioita ei voida hoitaa ilman uskolista, tehtäviensä täyttävää ja riittävästi palkattua virkamiehistöä, joka on kaiken järjestellyn ja kunnollisesti toimivan valtion elämän runko. Sen kaikki tiedämme, myöskin hallitus, että valtion palkat ovat yleensä alhaisempia, osittain huomattavastikin alhaisempia kuin kunnallisissa, osuustoiminnallisissa ja yksityisissä yrityksissä. Vaikkapa näin on, niin m. m. Helsingin kaupunki taloudellista nousukautta silmäläpitiäen suunnittelee kaupungin virkailijain palkkojen parantamista, mutta maamme hallitus näkyy olevan toista mieltä valtion viran- ja toimenhaltijain palkkoihin nähden, lukuunottamatta puolustuslaitoksen palveluksessa olevaa upseeristoa ja päällystystä, joille ehdotetaan jonkun verran palkan lisäystä luontaisettujen muodossa. Tämä toimenpide on laskettava hallituksen ansioksi. Mutta myöskin siviiliviran- ja toimenhaltijain toimeentulomahdollisuudet nykyisten palkkojen varassa ovat erinomaisen vaikeat. Sitä merkittävämpi on hallituksen laiminlyönti tässä suhteessa, kun palauttaa mieleen, että pulavuosina kolmena vuonna alennettiin virkailijain palkat saadaksemme valtion tulo- ja menoarvion lukkoon. Eikö hän nyt olisi ollut syytä jossakin muodossa tällaisena vuonna korjata tämä epäkohta? Mutta koska hallitus ei ole ollut sitä mieltä, että valtion viranhaltijat olisivat palkkojen parantamisen tarpeessa, niin minä toivon, että eduskunta tulee suopeasti suhtautumaan niihin aloitteisiin, jotka piakkoin edustajain taholta jätetään palkkojen parantamiseksi.

Budjetin valopuoliin minun ei tarvinne puuttua, siitä on kokoomuksen ja sen lähellä oleva lehdistö huolehtinut. Sehän on arvosteluissansa pitänyt hallituksen budjettiesitystä niin onnistuneena, että lehdistön artikkelien tekijöitä rupeaa melkein pyörryttämään vain ihailusta hallituksen talous- ja yleistä politiikkaa kohtaan, mikä on hyvin ymmärrettävissä, koska tämä hal-

litus on, niinkuin tiedämme kaikki, varsin-kin viime aikoina hoitanut maamme politiikkaa, josta jo ed. Tannerkin huomautti, kokoomusperiaatteiden mukaan.

Herr talman! Vad regeringens allmänna politik beträffar har jag under senaste riksdagsperiod med ett otal exempel belyst den nuvarande regeringens inställning till de demokratiska uppgifterna och till parlamentarismen. Dessa exempel bryr jag mig ej om att denna gång upprepa, då jag hoppas snart bli i tillfälle att ytterligare förfullständiga förteckningen i annat sammanhang. I den händelse att statsministern tillmötesgår den uppmaning, som här helt nyligen framfördes av rdm. Tanner, skall jag ännu senare på dagen återkomma till frågan.

En sida av den nuvarande statsministerns uppfattning om parlamentarismen, och på vilken även rdm. Tanner ställde sin fråga, har i riksdagen hittills endast helt flyktigt berörts, en sak vilken särskilt i detta nu är aktuell och som jag därför nu ber att närmare få gå in på.

Enligt vår regeringsform bör statsrådet och dess enskilda medlemmar åtnjuta riksdagens förtroende. Detta ofrånkomliga faktum behöver dock icke alltid innebära att regeringen har riksdagens majoritet bakom sig. Men detta innebär ej heller, att en tillfällig majoritet kan uppbringas för en enskild fråga av mindre eller större vikt. Vad som med stadgandet avses är uppenbarligen att man i stort sett, jag säger i stort sett, skall hysa om ej tillgivenhet så åtminstone förtroende för den utövande regeringsmakten. Enligt uppgifter i tidningspressen torde statsminister Kivimäki icke intressera sig för frågan, huruvida hans regering åtnjuter den nyvalda riksdagens förtroende, varpå även rdm. Tanner i sitt yttrande insisterade, och det är ju också hans ensak. Det kan ju hända, att statsminister Kivimäki helt enkelt icke är nyfiken, men jag kan dock ej annat förstå än att en regering vars chef och en del medlemmar lidit ett märkligt valnederlag, bör sätta en ära i att uttröna, huruvida de, om de icke åtnjuta folkets, så åtminstone riksdagens förtroende, detta naturligtvis för att en regering med självaktning och tillfredsställelse skall kunna

samarbeta med parlamentet. För tre år sedan underlät hr Kivimäki att i överensstämmelse med god parlamentarisk praxis ställa regeringens platser till förfogande, men om man även vid denna tid anständigt kunde försvara underlåtenheten att hemställa om förtroende, så vore det denna gång omöjligt att negligera det uppkomna saklägets krav.

Med undantag för edistys-gruppens starka decimering har väl icke någon alltför stor förskjutning av styrkeförhållandena ägt rum mellan de enskilda riksdagsgrupperna. Men flera av dem hava fått en annan färg, blivit mer radikaliserade och mer parlamentariskt känsliga. Härtill kommer att hela den socialdemokratiska pressen, större delen av agrarpresen och till och med en del av framstegspartiets egen press tagit avstånd från hr Kivimäkis politik och låtit honom förstå att uppbrottets tid är inne. En av förgrundsgestalterna inom det största partiet, hr Tanner, säger i en intervju, publicerad i Sosialidemokraatti för den 29 augusti följande, vilket han här också vid sin fråga i korthet berört. Han säger följande: „Joka tapauksessa on hallituksella aiheita heti eduskunnan kokoonnuttua asettua yhteyteen eduskunnan kanssa ja ottaa selville, onko sillä edelleen eduskunnan kannatus, vai onko sen jätettävä sijansa uusille voimille. Ilman muuta roikukumaan jääminen olisi sokkosilla oloa. Jos hallitus saa luottamuslauseen, tulee koko kansalle selväksi, mitkä puolueet ovat hallituksen takana ja sitä kannattavat. Silloin myös turha arvauskilpailu siitä, kenen kannatuksella hallitus elää, tulee ratkaistuksi.”

Det är för hr Tanners eget parti av så mycket större betydelse då vi veta, att man under senaste tider beskyllt detta parti för att vara den nuvarande regeringens starkaste stöd.

Liknande uttalanden som detta hr Tanners hava sett dagen överallt i den borgerliga pressen med undantag naturligtvis för kokoomus-bladen. Huru som helst, frågan om riksdagens förtroende för regeringen måste inom de närmaste veckorna, om vi icke få besked i dag, på sätt eller annat klarställas. Att ställa denna fråga på längre sikt vore enligt min uppfattning icke önskvärt ur mer än en synpunkt och vore emot all god parlamentarisk sed.

Ed. Kares: Herra puhemies! — Eduskunnan alkajaispuheissa kehuttiin pariinkin otteeseen, että valtakunnassa on tapahtunut valtava taloudellinen nousu. Pula-aika ja pula-ajan lainsäädäntö on nyt ohitse ja nyt on aika käydä olojen vakaannuttamiseen ja jatkettava rakentavaa työtä. Hallitus esilläolevassa tulo- ja menoarviossa toteaa samanlaisen nousun valtion tuloihin nähden sekä sanoo, että on odotettavissa aseman valtion tuloihin nähden edelleen kehittyvän samaan suuntaan. Täällä valtiovarainministeri on tänä päivänä aivan erityisesti myöskin alleviivannut tätä taloudellista nousua ja oli siinä minusta eräs varsin yllättävä piirre. Vaaliaikana näin yksinkertaisimpien hallituksen kannattajien ja myöskin eräiden samalla kannalla olevien julkisen sanan palvelijain esittävän asiaa sillä tavalla, kuin olisi tämä valtava taloudellinen nousu nykyisen hallituksen ansio. Minä luulin, ettei sellaista ajatus tapaa usko kukaan järkevä hallituksen kannattaja. Mutta ällistyksekseni kuulin, että valtiovarainministeri oli jotakuinkin samalla kannalla. Hän katsoi, että valtio-talouden nousu on etukädessä nykyisen hallituksen ansiota, joka on kaunistanut ohjelmaansa kaikki nämä vuodet toteuttanut ja päässyt hyviin tuloksiin. Kun luin tällaisia kehumisia aikaisemmin vastuunalaisuutta vailla olevista piireistä, niin minä pidin sitä yrityksenä antaa tälle hallitukselle jotain muutakin lujouden leimaa kuin sen kestävyysden iässä, mikä sillä kieltämättä on, mutta kun herra valtiovarainministeri oli samalla kannalla, niin en oikein tiedä, mitä siitä on enää ajateltava. Olisikohan sellainen hallituksen vanhuuden heikkouden merkkejä.

Nousu yleisessä taloudessa kieltämättä johtuu yleisestä maailmantilanteesta. Siihen on monenlaisia tekijöitä, ed. Tanner niitiä täällä jo mainitsi omista oloista, ja mitä maailman yleiseen tilanteeseen tulee, niin yhtenä eikä suinkaan vähäpätöisimpänä tekijänä tässä nousussa on eräs asia, joka nykyään niin paljon huudossa olevan rauhanaatteen kannalta on kaikkea muuta kuin ilahduttava, nimittäin yleinen varustuskilpailu kaikissa Europan suurvalloissa. Tämä varustuskilpailu — sehän nyt myönnetään yleensä kaikkialla maailmassa —, se on pannut työhön työttöminä olleet käsi-varret kilpailevissa maissa, ja se on välilli-

sesti varsin paljon vaikuttanut niissäkin maissa, jotka hankkivat erilaista raaka-ainetta. Yksin puutavaravientiin ja siitä saatuihin hintoihin on tämä varustuskilpailu ollut vaikuttamassa. Minulla on ollut tilaisuus kuulla eräänlaisten puutavarain tarjouksista, joissa olisi maksettu melkein minkälaisia hintoja tahansa ja joita yksinomaan käytetään sotatarveteollisuuteen. Jos se ihme tapahtuisi, mitä pasifistit eri maissa nyt toivovat ja puuhaavat, että varustelutyöt kansojen keskuudessa yhtäkkiä lopetettaisiin, niin me saisimme nähdä, miten valtava työttömyys taasen vallitsisi koko maailmassa, ja jotakuinkin varmat saisimme olla siitä, että taloudellinen pulakausi olisi edessä paljon enemmän kuin mitä se luonnonlakien mukaan yleensä tulee. Yleensäkin minun mielestäni puhutaan aivan liian paljon taloudellisesta noususta, varsinkin kun puheen perustukseksi otetaan, niinkuin pääasiallisesti otetaan, numerot siitä, miten paljon maamme on saanut ulkomailta rahaa, numeroita meidän vientienemmyydestämme ja sen kautta maahan virranneesta rahanrunsaudesta. Rahaa kertyy kieltämättä pankin holveihin liiankin paljon, ulkomaiset velat lyhenevät. Kaikki on eräältä puolelta erittäin ilahduttavaa. Mutta on, niinkuin täällä jo ed. Tanner teki, tehtävä kysymys, millä tavalla tämä suuri rahallinen tulos on saavutettu, ja myöskin, onko tällä suurella rahatulolla päästy siihen, mikä on oikeastaan ainoa, mihinkä kansakunnan suurilla rahatuloilla pitäisi pyrkiä, — kansan elintason kohottamiseen.

Täällä huomautettiin jo siitä, miten suuri vientiylijäämä johtui suuressa määrin alhaisista palkoista. Vientiteollisuuden miehet ovat itsekkin tunnustaneet, että se hätäytyminen, joka aiheutti esim. metsätoisissa tavattoman suuren palkkojen laskun, oli ainakin pääasiallisesti aiheeton, mitä tuli pienpuutavaran hankkimiseen. Mitä tulee sahatavaran hankkimiseen, niin siinähan asia oli toinen.

Mutta paitsi sitä, että tämä tulos on saavutettu työpalkkojen liian alhaalla pitämisellä, niin on sen tekijänä ollut myöskin se, että Suomen maanviljelijäjoukko, tämän kansan taloudellinen ydinaines, on joutunut raaka-aineensa metsästä myymään aivan liian halvalla. Herra valtiovarainministerin puheessa oli eräs merkillinen kohta, joka hyvin kuvasi tätä, ellen minä sitä val-

lan väärin ymmärtänyt. Hän nimittäin selostuksessaan mainitsi, että metsistä on viime talven kuluessa tullut rahaa maaseudulle 200 milj. markkaa vähemmän kuin kahtena edellisenä talvena. Jos tämä todellakin on näin kuin minä sen ymmärsin, niin merkitsee se sitä, että Suomen maanviljelijäin kahtena edellisenä vuotena, jolloin pula-aika vielä oli olemassa ja jolloin hinnat olivat erittäin alhaiset, pulassaan täytyi myydä metsiänsä polkuhinnasta niin paljon, että yhteinen tulo nousi 200 milj. markkaa suuremmaksi kuin nyt tänä vuonna, jolloin metsän hinnat ovat olleet paljon korkeammat. Tämä, jos minä nyt, niinkuin sanoin, oikein ymmärsin valtiovarainministerin puhetta, on aivan kuin heittovalaistus siihen, millä tavalla nämä runsaat rahavarat ovat saadut työmiehen ja maanviljelijän kustannuksella (Ed. Vesterinen: Sehän on selvää!). Ja kun se sieltä on otettu, merkitsee se lopulta kansan elämässä tulevaisuuteen nähden suurta vahinkoa. Ei työväen palkkoja pidetä liian alhaalla ilman vahinkoa tulevaisuuteen nähden. Ja jos maamies pulassaan polkuhinnalla myy metsiänsä, merkitsee sekin tulevaisuuteen nähden suurta kansantaloudellista vahinkoa, jota ei korvata sillä, että voidaan mainita, kuinka paljon on vientilyijäämää tullut vuodesta vuoteen. Myös on muistettava, että taloudellinen nousu, joka on tapahtunut, rahan tulo maahan, ei suinkaan vielä ole vaikuttanut yleistä elintason nousua. Työttömyys on vähentynyt tilaston mukaan miltei olemattomiin. Mutta kysyä täytyy: kuinka paljon on vielä sellaisia työkykyisiä työmiehiä, jotka eivät ahkerimmalla työlläänkään voi saada palkkaa niin paljon, että he olisivat saavuttaneet edes eksistenssiminimin. Ei tässä kohden ole suinkaan vielä päästy ilahduttaviin tuloksiin. Kaikista palkkatarkkailuista huolimatta on esim. viime keväänä erällä työmailla maksettu pienpuutavaran hakkuista työpalkkoja 7 markkaa m³:ltä ja piti olla kuitenkin 25 sm:n ylihakkauus. Se teki tavalliselle työmiehelle noin 14 markkaa päivässä. Olen kuullut, että erällä kaikkein köyhimmällä seudulla Suomessa, jota kai liikemiesten keskuudessa pidetäänkin laaksonpohjana, Enso Gutzeit-yhtiön uittotöissä viime keväänä on maksettu 3 markkan tuntipalkka miehille. Tässä Enso Gutzeit-yhtiössä on, niin kuin tiedämme, valtio päätehtäjä. Eräiden yhtiöiden työmailla

viime keväänä hevosmiehet saivat palkkaa 30—50 markkaa päivässä. Kun tällaista on tapahtunut silloin, kun valtion tulot osoittavat tavatonta nousua, kun pankeissa on rahaa ylenmäärin, niin täytyy oloissa olla jotain vikaa. Työmiehen palkka ei ole sellainen, että se voisi hoitaa kunnollista elämäntasoa. Ja täytyy myöskin kysyä: minkälaiset ovat yleensä asunto-olot tässä maassa? Kun niitä katselee, niin monin paikoin joutuu suorastaan häpeämään, niin ahtaasti ja huonosti monin paikoin asuu se kansanainees, jonka työstä kuitenkin riippuu tämän kansan talous ja tulevaisuus, ei ainoastaan tavallinen työmies, vaan myöskin pikkuviljelijä. On myöskin muistettava, että meillä on suuri joukko oppinutta väkeä, kansakunnan oppineistoa, jotka ovat siinä asemassa, että heillä ei ole minkäänlaisia toimimahdollisuuksia tai että he elävät alentavilla virastovaratoilla.

Kun tällaisia seikkoja pitää silmällä, niin ne optimistiset kuvaukset, mitenkä me olemme taloudellisessa nousussa, ovat jollakin tavalla sumun heittämistä yksinkertaisempien silmille. Ei rahantulon runsaus maahan merkitse paljoakaan, ellei tätä rahaa saada liikkeelle sillä tavalla, että kansan yleinen elintaso pääsee nousemaan. Ja siihen emme ole pystyneet.

Kun oli äsken puhe henkisen työntekijän asemasta, on, niinkuin täällä on jo huomautettu, hallitus tehnyt esityksen myös virkamiesten palkkojen nostamisesta. Muuta omituista ja nykyisen hallituksen suurta heikkoutta kuvaavaa on se, että kun tästä mainitaan tulo- ja menoarvion perusteluissa, niin on se pantu omituiseen yhteyteen. Hallitus nimittäin sanoo: „Melkoista menon lisäystä on aiheutunut myöskin siitä, ettei enää ole katsottu voitavan toistaiseksi lykätä määrärahojen myöntämistä viljatulista syntyvän rasituksen lieventämiseksi Pohjois-Suomen väestölle sekä valtion viran- ja toimenhaltijain palkkausten tasoittamiseksi.” Minun täytyy sanoa, että minä näen siinä että asiat on näin merkkillisellä tavalla pantu yhteyteen hallituksen puolesta erään hinnantarjouksen: tottapa annatte virkamiehille palkan koska köyhimmillä seuduilla annetaan tällainen tullinperuuus. Se on nyt sitä tapaa, jolla meillä asioita yleensä hoidetaan.

Taloudelliset olot alkavat olla normaaleja vasta silloin kuin yleinen elintaso on noussut. Tarvitaanko tähän nousuun, edus-

tajat, välttämättömästi repiviä palkkataisteluja? Se on tämän eduskunnan mielestäni voimallisesti kysyttävä niiltä, jotka tässä maassa elinkeinoja harjoittavat. Eikö yhteiskunta todella voi keksiä parempia keinoja kuin repivät palkkataistelut. Ellei niitä keksitä, vie rahakapitaalın kasvava runsaus tämän yhteiskunnan yhä syvemälle noidan kattilaan ja sen höyryistä kehittyi, sanokaamme mitä tahansa, punaisen marxilaisuuden Ragnarök. Emme pääse pitemmälle siitä (Ed. Vesterinen: Oikea johtopäätös!). — Oikea johtopäätös, mutta silloin vaaditaan myös eduskunnan puolelta ja niiden puolelta, jotka asioita hoitavat, otteita siihen, että asiat saadaan korjatuiksi ilman palkkataisteluja (Keskustasta: Sovitaan siitä!).

Kaikista kehumisista huolimatta tuntuu kuin taloudellisesti ja muutenkin eläisimme jonkunlaisen kuumeikouristuksen merkeissä, joiden alla ei kukaan tosissaan jaksa uskoa paremman tilan kestävyYTEEN. Hallituskin on sekä rahaministerin puheesta että myös tästä esityksestä päättäen tässä kohden epäilemässä. Se sanoo esityksensä alussa: „Tällaista valtion rahallisen aseman vakinnuttamista on hallitus pitänyt erittäin tärkeänä varsinkin nykyisissä epävarmoissa oloissa, jolloin olosuhteet voivat lyhyen ajan kuluessa muuttua valtion taloudelle hyvinkin epäedullisiksi.” Siis hallituskin on epäilemässä kuinka kauan tämä rahaianuus kestää. Ja muuten ei voi ollakaan. Me elämme, sanottakoon nyt taas mitä tahansa, erään taloudellisen kehityskauden loppuvaiheissa. Niinkutsuttu kapitalistinen talousjärjestelmä, jolla ihmiskuntaa on onnellistutettu, raa'assa materialismissa onnellistutettu toista sataa vuotta, on nyt joko luhistumassa tai perinpohjin muodoltaan ja olemukseltaan muuttumassa (Ed. Räisänen: Tervetuloa meidän joukkoon!). Kaikki sen näkevät, että näin on asia, tiedemiehistä alkaen, jokainen, joka näitä asioita seuraa. Kaikki näkevät sen, mutta perin harvat uskaltavat tehdä johtopäätöksiä. Ja nyt minä vastaan edustaja Räisäselte, että kaikkein vähemmän osaa siitä, kapitalistisen järjestelmän nykyisestä muutoksesta, tehdä johtopäätöksiä marxilainen sosialismi, joka paljon puhuu kapitalismin kuolemasta. Tämä sosialismi, marxilainen sosialismi, eihän sekään ole mitään muuta kuin eräs nykyjään katoamassa olevan ta-

ludellisen aikakauden tyypillinen ilmaus ja sen oikea lapsi, se on yksi puoli kapitalistisesta taloudesta eikä mitään muuta (Ed. Räisänen: Mikäs puoli se — — —?). — — Me saamme siitä kuulla joskus toiste. Ja loppujen lopuksi marxilainen sosialismi muuttuvan kapitalistisen talousjärjestelmän kanssa romahtaa, niinkuin se on romahtanut monessa maassa. Sillä ei ole mitään elinvoimaa, sillä se perustuu samaan materialistiseen maailmankäsitykseen kuin kapitalismikin (Ed. Wiik: Missä se on romahtanut? — Ed. Räisänen: Meidän pitää vielä valistaa rovastia paljon! — Ed Komu: Näköjään!).

Kun hallitus näin ylistää taloudellista nousua, niin oudoksuttaa se, että on tehty suuri numero siitä, että yli 600 milj. markkaa käytetään suhdannerahaston lisäämiseen. Hallitus viittaa siihen heti tämän metintönsä alkukohdassa, pitää siis sitä ilmeisesti erittäin tärkeänä: „Tehdäkseen valtiolle mahdolliseksi ryhtyä pula-ajan sattuessa entistä nopeampiin ja tehokkaampiin toimenpiteisiin pulan vahingollisten vaikutusten lieventämiseksi on hallitus lisäksi pitänyt tarpeellisenä ehdottaa 625 miljoonaa markkaa nousevan määrän bilanssin ulkopuolella olevia varoja siirrettäväksi suhdannerahastoon, jonka varat tällä tavoin nousisivat noin miljaardiin markkaan.” Se on ihmeellinen perustelu. Tulevaa pula-aikaa aiotaan auttaa ja vastustaa sillä tavalla, että siirretään suhdannerahaston rahoja, jotka jo edellisenä pula-aikakin pääasiallisesti olivat olemassa, mutta joilla ei millään tavalla voitu pula-aikaa lieventää. Se on todella ihmeellistä logiikkaa. Hallitus itse on tässä epäilemättä haksahant, vaikka se yksityiskohdissa kuitenkin selvittää tätä asiaa: „Pääomatulot ovat esityksen mukaan 966,933,000 markkaa eli noin 462 milj. markkaa suuremmat kuin vuoden 1936 tuloarvioon merkityt määrät. Tämä eroavaisuus aiheutuu pääasiallisesti siitä, että bilanssin ulkopuolella olevia lainasaamisia, jotka yhdistetään suhdannerahastoon, on merkitty tuloksi pääomatulojen kohdalla 625 miljoonaa markkaa, mikä määrä esiintyy tuloarviossa uutena tulona”. Nämä miljoonat, jotka tässä pyörivät, yleisessä keskustelussa ulkopuolella eduskunnan esittävät suuremmoista roolia. Olen monelta taholta kuullut kerrottavan, kuinka ihmeellinen tilanne on,

kun 600 milj. markkaa voidaan panna suhdannerahastoon yhtäkkiä, ja edustajain piirissä näkyy olevan samanlainen käsitys. Tässä eräiden puolueiden edustajain kanssa keskustelin, että pitäisi välttämättömästi, niinkuin tulen tässä jälkeinpäin puhumaan, perushankintoihin lisätä eräitä miljoonia ehkä 600:aan miljoonaan asti. Edustajat sanoivat, „eikö siis suhdannerahastoon pantaisi yhtään mitään?”. Nämä edustajat siis luulevat, että ne 600 miljoonaa ovat puhdasta rahaa, joka olisi nyt käytettävissä ja joka tulevaisuutta varten varataan (Eduskunnasta: Kutka ne oli?). Asiahan ei ole ensinkään niin. Meillä vanhennevilla ihmisillä on joskus taipumus ja halu ruveta penkomaan laatikoitamme ja katsomaan pohjiin asti niitä. Ehkä hallituksenkin vanhuuden merkki on se, että se on penkonut laatikkojaan ja löytänyt sieltä nämä 600 miljoonaa ulkopuolella bilanssien olevia varoja, ja ne nyt siirretään tänne suhdannerahastoon. Sehän on yksinkertaisesti vain kirjanpitokysymys loppujen lopuksi ja suhdannerahasto, niin kuin täällä on mainittu, ei näistä miljoonista hyödy muuta kuin korko- ja kuoletustulot sikäli kuin ne saadaan sisään. Hyvä on, että hallitus asiaa koskevassa lakiehdotuksessaan ehdottaakin, ettei näitä varoja luettaisi siihen pääomamäärään, mihin suhdannerahasto korotetaan. Mutta kun näin on, niin tuntuu, kuin olisi asiassa harjoitettu vähintäänkin liiallista reklaamia puhtaasta kirjanpitokysymyksestä.

Kasvaneiden tulojen perusteella on hallitus voinut kasvavassa määrässä tyydyttää erilaisia tarpeita ja pyrintöjä. Ainoastaan työttömyysmäärärahat ovat vähennetyt. Minä en omalta kohdaltani suinkaan pidä tätä pahana. Jos nimittäin yleisten töiden asiat oikein järjestetään, jos yleiset työt hoidetaan suunnitelmallisesti, pitempiä aikoja silmälläpitäen, niin voitaisiin ja pitäisi voida kerta kaikkiaan lopettaa kaikki työttömyysrahat ja niihin yhdistetyt alentavat varatyöt. Mutta tähän päästäkseen pitäisi välttämättömästi yleisiä töitä varten olla suunnitelma määrättyiksi vuosiksi ja sitä notkaasti toteuttaa aina sen mukaan kuin työolot vaativat. Varatyöt on kerta kaikkiaan saatava lopetetuksi, sillä työ, joka tehdään, jos se yleensä ansaitsee tehdä, on oleva työtä, joka tehdään vakinaisena työnä, eikä minään hätäapu- ja va-

ratyönä. Hallituksen heikkoudesta ja sen riippuvaisuudesta eduskunnan puolueista on ymmärrettävää, että erilaisissa yhteiskunnallisissa ja sivistystoimissa kansa jatkuvasti jaetaan kahteen ryhmään, joitten on mahdoton missään asiassa yhdessä toimia, nimittäin porvarilliseen ryhmään ja sosialistiseen ryhmään. On todella naurettavaa ja samalla tulevaisuuteen nähden pelottavaa, että sellaiset asiat kuin nuorisovalistus, urheilu, raittiustyö j. n. e. jatkuvasti kulkevat kahdella linjalla. Hallitus antaa tämän tällaisena olla, ei tee mitään aloitetta asiain korjaamiseksi. Tuli viime kesänä olympialaiskilpailujen aikana mieleen, eikö todella tässä maassa edes sen vertaa järki ja kohtuus pääse voitolle, että saataisiin yksi ainoa valtakunnallinen urheilujärjestö, joka hoitaa kaikki urheiluasiat. Mutta joka asia, jos oli nyt kysymys pikkuviljelijäin neuvomisesta tai mistä tahansa, pitää kulkea porvarillisella linjalla ja sosialistisella linjalla. Tämä seikka, jota hallituskin jatkuvasti aikoo ylläpitää, luo kuin heittovalon siihen puolue- ja luokkakajakjärjestelmään, joka on tämän eduskunnan suurena ihanteena. Se on kuitenkin järjetöntä ja päätöntä. Raittiusmiehenä minä väitän, että esim. raittiustyö, jota tehdään erikseen porvarillisella ja erikseen sosialistisella linjalla on kokonaisuuteen katsoen epäraittiutta, joka on kansakunnan elämälle lopulta paljon turmiollisempaa kuin tavallista suurempi alkoholihumala. Tällaista asiantilaa eduskunta säilyttää ja hallitus säilyttää sitä. Ei silläkään alalla, missä todella yhdessä voisimme työtä tehdä, yhteyteen pyritä (Vasemmalta: Mitä tuhositte kieltolain? — Ed. Voionmaa: Voi sokeutta!). Niin, se on sokeutta siellä puolella, jossa tätä kansaa ja sen nuorisoa pyritään kasvattamaan marxilaiseen valheeseen.

On käytävä eräisiin yksityisiin pääluokkiin ja niihin mennäkseni on minulla eräs iloinen tehtävä lausua opetusministerille tyytyväisyys siitä, että hän on tällä kertaa oman pääluokkansa kohdalle saanut siksi paljon varoja. Tässä kohdassa on todella ollut pula-aika kovasti raskas, ja hyvä on, että siitä todella yritetään voimallisesti päästä pois. Omalta kohdaltani minä myöskin lausun opetusministerille kiitollisuuden siitä, että hän on saanut menoarvioehdotukseen viimeinkin mahtumaan määrärahan

Petsamon pappilan rakentamiseksi. Jos kirkon työtä niissä vaikeissa oloissa, missä sitä Petsamossa tehdään, yleensä aiotaan jatkaa, niin on ensimmäinen vaatimus, että tekijällä on edes oma asunto, ettei hänen tarvitse asua loisena toisten asumuksessa. Tässä yhteydessä omalta kohdaltani lausuisin opetusministerille ja hallitukselle erään toivomuksen, että nim. hallituksen taholta ryhdyttäisiin neuvotteluihin ortodoksisen kirkon hallituksen kanssa Petsamon kirkkolojen järjestämiseksi niin että luterilainen seurakunta saisi kokonaan omakseen sen ortodoksisen kirkon, jossa se nyt pitää jumalanpalveluksia. Kreikkalaiskatolisella kirkolla on siellä lähekkäin kolme kaunista kirkkoa. Yhdessä niistä pitää luterilainen kirkko jumalanpalveluksia, mutta on siinä ortodoksisen kirkon sisustus aina ikonostasia myöten. Olen saarnannut siinä kirkossa ja tuntui oudolta luterilaista jumalanpalvelusta pitää kirkossa, jonka perän täytti suuri kreikkalaiskatolinen ikonostasi. Tämä sisustus tarvitaan tässä kirkossa vain sitä varten, että ortodoksinen kirkko siellä pitää yhden tai pari jumalanpalvelusta vuodessa, muistojumalanpalveluksia Juho Vesaisen retken aikana murhattujen munkkien muistolle, jotka munkit erään ilmeisesti perusteettoman legendan mukaan ovat haudatut tämän kirkon juurelle. Minä olen vakuutettu siitä, että neuvottelujen kautta asiasta päästäisiin semmoisiin tuloksiin, että luterilainen seurakunta Suomen äärimmäisellä seudulla saisi oman kirkkonsa. Kreikkalaiskatoliselle kirkolle jää siellä kaksi kaunista kirkkoa, jotka aivan yllin kyllin tyydyttävät sen seurakunnan tarpeen. Tämän toivomuksen minä lausun.

Ulkoasiainministerin pääluokan kohdalla on minulla lausuttava eräs asia, jossa voitaisiin tehdä säästöjä, ei tietysti kovin paljon, mutta jonkin verran. Voitaisiin, näet, säästää ne varat, jotka menevät kansainliittoon ja niihin toimistoihin ja komiteoihin, jotka liitosta aiheutuvat. Suuremmissa valtakunnissakin on nureksittu suuria menoja, mitä kansainliitto vaatii. Ja on kieltämättä varsin vakavasti kysyttävä mitä hyötyä meillä ja pienillä kansoilla yleensä on kansainliitosta. Silloin kun oli kysymys pakotteista, oli minulla tilaisuus näyttää, miten perusteettomalla pohjalla kansainliitto silloin liikkui. Pakotteista eivät hyötäneet muut kuin n. s. „kuoleman-

kauppiaat”, ihmiset, jotka hankkivat profiittia sotatarveteollisuudesta. Tämä teollisuus ja salakuljetus saivat ainoan hyödyn koko pakotepolitiikasta. Italian siviiliväki, lapset ja vanhukset saivat siitä aivan ansaitsemattoman kärsimyksen, muuta hyötyä niistä ei ollut. Ja Abessinian keisarin hokuttelivat pakotteet jättämään maansa pahimmalla hetkellä mennäkseen hakemaan turvaa diskuteeraavilta herroilta Genevessä, tyhjältä varjolta, joiden suoma turva ilmeisesti ei ole sen paperipalan hintainen, jolle sopimukset Genevessä kirjoitetaan. Erityisesti pienten kansojen olisi aika luopua kansainliitosta, humbugista, josta juuri pienet lopullisesti joutuvat kärsimään. Kun siellä kerran ollaan, on vaadittava ehdottomasti, että hallitus tekee tehtävänsä sen kauhistuttavan sorron johdosta, mitä venäläiset harjoittavat Inkerin heimoa kohtaan. Täällä ed. Tanner huomautti, että me muka ärsytämme tällaisella puheella. Kaikesta huolimatta on meidän tämä asia tässä eduskunnassa uudestaan ja uudestaan tuotava esille. Maailman valistunut mielipide alkaa tässä kohden jo ääntä pitää, Suomen eduskunta on siitä ollut hiljaa. Venäläiset ovat tässä asiassa lupauksensa rikkoneet, eikä heillä ole mitään, ei jumalallista eikä inhimillistä oikeutta siirtää inkeriläisiä pois niiltä tiloilta, jotka inkeriläiset ovat korvesta ja soista raivanneet ennenkuin oli Leningradia tai ennenkuin oli edes Pietaria. Inkeriläisillä on ikimuis-toinen nautintaoikeus näihin maihin ja sitä syytä ei voi ilmestyä, joka oikeuttaisi vierasheimoiset venäläiset siirtämään nämä inkeriläiset pois heidän isiltä perityiltä tiloiltaan. Kaikkein vähin saa sellainen tapah-tua siitä syystä, jota täällä niin usein — ed. Tannerikin — viitataan syyksi ja jonka esiinvetäminen minun mielestäni on isänmaan ja kansallismielen häpäisemistä, nimittäin kun syynä sanotaan olevan se, että täällä joskus on pidetty liian kiivaita puheitä asiassa. Jos meidän pienessä valtiossa puhutaan tästä asiasta vaikka kuinkaakin jyrkkää kieltä, se ei oikeuta suurta Venäjää, jolla totisesti ei pitäisi olla peljättävää tällaiselta kääpiövaltakunnalta, tekemään veristä vääryyttä. Se on yksinkertaisesti todettava ja kaikkien on vaiettava siitä, että Venäjä saa oikeuden muka meidän provokatooristen puheiden tähden ryhtyä veriseen väkivaltaan ja vääryyteen in-

keriläisiä kohtaan (Vasemmalta: Mitä pidetään provokatoorisia puheita!). Niin kauan kuin Suomen edustajat istuvat Genevessä kansainliitossa eivätkä puutu tähän asiaan, on heidän istumisensa Genevessä katsottava häpeäksi (Eduskunnasta: Oikein! — Vasemmalta: Lähetetään Kares sinne! — Rovasti pitäisi lähettää sinne Litvinovin luokse!). Kyllä minä ainakin asian esille ottaisin (Vasemmalta: Tekisi hovikumarruksen Litvinoville!), tuli siitä sitten mitä tahansa. Ei laskelmien mukaan tällaisia asioita ratkaista.

Ulkoasiain menoista puhuessa vaaditaan lisämäärärahoja erikoisiin edustustehtäviin. Olen huomannut, että Suomenkin pitäisi osallistua Espanjan asioihin puuttumattomuuskomitean istunnoihin. Se nyt vielä puuttuu meiltä! Ne istunnot pidetään Englannissa. On aivan liiallista suurten perässä juoksemista se, että meidänkin pieni valtiomme antaa juhlallisen vakuutuksen, ettei se puutu Espanjan asioihin. Ja vielä vähemmän on syytä mennä mihinkään komiteaan, joka näitä asioita pohtii, sillä puuttumattomuusjuttu Espanjan asioihin on, jos mikään, diplomatian kierointa narripeliä. Kummaltakaan sotivalta puolelta Espanjassa ei puutu eikä ilmeisesti tule puuttumaankaan aseita. Asia on aivan sama kuin pakotteissa, diplomaattista maskeraadia, josta hyötyvät vain „kuolemankauppiaat”. Nykyinen puoluevaltainen ja luokkavaltainen järjestelmä, jota täälläkin kaikki ihailevat, se näyttää Espanjassa, mihin se kykenee. Järjestelmän tulos on aina ja kaikkialla samanlainen, ellei ajoissa huomata, että luokkavihan oppi ja puoluevaltainen järjestelmä ovat kansakuntien elämän vaarallisinta pahaa.

Vielä on minun muistutettava ulkoasiain pääluokan kohdalla, että Suomen kansan keskuudessa on satojatuhansia, jotka odottavat, että hallitus rupeaa jollain tavalla selvittämään Tukholman tunnettua skandaalijuttua (Vasemmalta: Ehkä ruvetaan, kun ed. Kares tulee valiokuntaan!). Se on hallituksen tehtävä. Minä huomautan, että maisteri Snellman on julkaissut näistä asioista kirjan, jota on vapaasti saatu levittää ja jota onkin levitetty varsin paljon. Tässä kirjassa on mitä painavimpia huomautuksia hallituksen, erittäinkin ulkoministeriön hoitoa vastaan. Minä en tältä paikalta voi ruveta selvittämään, missä

määrin tämän kirjan selostukset ovat oikeita ja tosia, mutta oikeudentunto ja — minä väitän — hallituksen arvo vaatii, että tästä kirjasta tehdään täysi selvä. Miksei kirjaa ole takavarikoitu, tätä kirjaa, joka on mitä syvin loukkaus Suomen hallitusta kohtaan, ja herra Snellmania vedetty oikeudessa vastaamaan loukkauksesta? Onhan täällä paljon pienemmistä asioista miehet vedetty vastaamaan. Se oikeudenkäynti olisi saanut näyttää, mikä on totuutta ja mikä on valhetta. Jos herra Snellman kirjassaan esittää asiat väärin, niin hän on saava laillisen rangaistuksen, sitä vaatii hallituksen arvovalta, mutta jos oikeudenkäynnistä nähdään, että herra Snellmanilla on totuus puolellaan, silloin on asiat korjattava mitä nopeimmin. Oikeusmurhaa tässä maassa sentään ei sallita. Minä olen ihmetellyt, että hallitus on jättänyt tämän asian tähän. Hallituksen oma arvo ja oikeuden kunnioitus vaativat, että asianomainen saa määrätyn rangaistuksen tai että asiat todetaan sellaisiksi, kuin hän ne selitti. Nykyinen tilanne on mahdoton.

Täällä on jo huomautettu — edustaja Tanner — aivan erityisesti siitä, että perushankintoihin on taasen ehdotettu 210 miljoonaa. Minunkin täytyy puuttua puolustusasiain pääluokkaan.

Maailma kuohuu. Ei tarvitse olla ennustaja nähdäkseen, miten kiireesti riennetään suurta teurastusta kohti, sotaa kohti, ja se on merkillinen sota, jossa taas Marxin vanhat periaatteet kumotaan. Se ei ole sota, jossa pääkysymyksenä olisi taloudelliset edut ja taloudelliset asiat, vaan se on sotaa maailmankatsomusten välillä. Sellaista sotaa valmistetaan nykyään tavattomalla kiireellä ja siinä merkissä valtakunnat liittyvät toinen toisensa kanssa. Mutta meillä eduskunta ja hallitus on aivan niinkuin maailman tila olisi täysin normaali, niin kuin ei mitään tapahtuisi eikä olisi tapahtumassa. On tehty toisissa oloissa suunnitelma perushankintojen toteuttamiseksi 6—7 vuoden kuluessa ja kun niin on päätetty toisenlaisissa oloissa, niin sen päätöksen mukaan hallitus ja ehkä eduskuntakin menettelee, menköön maailma vaikka päälleen. Minä olen kuullut jonkun sanovan, että nykyinen hallitus on kansakunnan elämälle vaarallinen, ennen kaikkea sen tähden, että kansakunta saa sen käsityksen, että meillä on luja hallitus, koska se on

niin vanha. Minä olen omassa elämässäni huomannut, ettei vanhuus aina merkitse lujuuutta, vaan päinvastoin. Ja kuitenkin on tämä meidän hallitus heikko hallitus. Se on luoviva hallitus, jonka täytyy luovien kulkea eteenpäin ja ennen kaikkea se näkyy siinä, että hallitus ei ole huomannut, että nyt olisi ollut aika ja ehdoton velvollisuus, ehdottaa perushankinnat toteutettaviksi paljon nopeammassa tempossa (Ed. Wickman: Är det en präst som talar så här?) — Ja, det är en präst, som talar så. — Koko maailman kuohuessa armeija aiotaan saada puolustuskuntoiseksi — sillä siitä kai perushankinnoissa on kysymys —, vasta enemmän kuin puolen vuosikymmenen perästä. Pappikin jo ymmärtää, että tässä on jotakin peräti hullua. Ei siinä upseeria tarvita eikä mitään sota-asiaintuntijaa. Minä kyllä pelkään, että 5 ja 6 vuoden perästäkin tarvitaan armeijaa puolustuskuntoisena. Mutta kaikista nykyajan merkeistä päättäen pitää armeijan olla puolustuskuntoinen paljon pikemmin, vuoden kuluessa (Eduskunnasta: Aivan!), hyvät herrat. Sitä voidaan hymyillä. Minä sanon, jos armeijaa yleensä tarvitaan, niin se on pantava puolustuskuntoon. Toinen asia on, jos armeijaa ei ensinkään tarvita, jos me pääsemme siihen tilanteeseen, joka tietysti olisi ihannetila, ettei mitään armeijaa tarvita. Jos sitä tarvitaan, niin se on pantava puolustuskuntoon niin nopeasti kuin mahdollista. Täältä oikealta puolelta on tehty aloite asian korjaamiseksi. Se on hyvä, mutta hallituksen olisi pitänyt se tehdä. Tietysti vasemmalta sanotaan, niinkuin ed. Tanner, että tällaisia suunnitelmia on vastustettava, nykyinenkin nopeus on liian suuri. Mahdollisesti keskustassa sanotaan, niinkuin vaaliaikana eräissä esitelmässä sanottiin: „Me olemme siellä vaikeassa asemassa, meidän täytyy vastustaa niitä, jotka eivät armeijalle antaisi yhtään mitään, ja meidän täytyy vastustaa niitä, jotka armeijalle antaisivat kaikki.” Minä väitän, että tämä kanta ei ole kanta eikä mikään, sillä armeija tarvitsee juuri sen, minkä se tarvitsee, ei penniäkään enemmän eikä penniäkään vähemmän. Ja se tarvitsee ehdottomasti sen, että kun miehet lähetetään rajalle, armeija on niin puolustuskuntoinen kuin tämä maa yleensä voi sen puolustuskuntoiseksi saada. Se on niin yksinkertainen asia, että tästä ei

päästä. Niin, tietysti on kysymys sitten, kuinka paljon tarvitaan puolustuskuntoon saamiseksi. Se on kysymys erikseen. Sitä me ulkopuolella ammattimiesten emme mene ratkaisemaan (Puhemies koputtaa: Kehoitetaan eduskuntaa hiljaisuuteen!). Mutta jos perushankinnat merkitsevät sitä, että armeija on pantava kykeneväksi puolustamaan tätä maata, niin silloin viiden, kuuden vuoden aika on tässä liian pitkä. Minä kysyn, vastaako hallitus ja vastaako eduskunta siitä, jos tämän maan paras aines, sen asekuntoiset miehet joutuvat rajalle taisteluun jo vuoden kuluessa varustamattomana, kanuunanruokana, joka ei voi puolustaa itseään (Eduskunnasta: Mitä ne 310 miljoonaa?).

Tämä on sitäkin tärkeämpi kysymys, kun minulla on se käsitys, että valtion nykyinen rahataloudellinen asema ja esim. tämän vuoden tulojen ylijäämä huomioonottaen voitaisiin paljon suuremmat määrät uhrata puolustuslaitoksen hyväksi, ja kuitenkin vielä uhrata paljon enemmän kuin nyt budjetissa on ehdotettu köyhän kansan hyväksi (Vasemmalta: Oho!), sillä niin suuresta tulojen ylijäämästä tänä vuonna puhutaan ja ennustetaan. Olisi tarvittu hallituksen puolelta rohkeutta ja aloitekykyä eikä suinkaan vain sitä, että valtion pääomasäästöt lisäytyisivät tulevia aikoja varten. Meillä on armeija varustettava. Sitä paitsi siviiliväestön suojeleminen sodan aikana ei ole edes alkuasteellaan. Se on sellainen laiminlyönti, josta minä en tiedä, millä tavalla se ja milloinkaan se voidaan korjata. Tämä eduskunta on ilmeisesti kykenemätön korjaamaan sen. Me laahaudumme nykyisen kiihkoisan ajan perässä. Ed. Tanner sanoi, ettemme voi kilpailla suurvaltojen kanssa. Siitähän ei ole kysymys. Kysymys on, onko se armeija, mikä meillä on, onko se varustettu sillä tavalla kuin se voidaan varustaa, onko väestö sota-ajan varalle suojeltu niin paljon kuin sitä yleensä voidaan meidän oloissamme suojella (Ed. Tanner: Missä on raja?). Kun puhun tästä, niin minun täytyy sanoa, että Jumala varjelkoon meitä sodasta ja sodan verestä, se on kansakunnan elämän kaikkein kauhein kirous. Minä olisin odottanut, että niissä puheissa, joilla eduskunta avattiin ja joissa puhuttiin meidän tulevista suunnitelmistamme, olisi annettu Jumalalle jotain kunniaa. Sitä ei

tehty. Meidän suunnitelmamme eivät näissä asioissa riitä. Mutta vaikka asia on näin, niin sittenkin on meidän varustauduttava niin paljon kuin meidän oloissamme yleensä kyetään varustautumaan. Ja sitäpaitsi minun täytyy lopuksi huomauttaa: Meidän on tarkasti varottava sitä, että emme tulevassa kamppailussa, missä taistellaan maailmankäsityksistä, kauniilta tuntuvan puolueettomuuden nimessä tule sotketuksi väärälle puolelle. Siihen minun mielestäni olemme voimallisesti menossa.

Apulaisvaltiovarainministeri Reinikka: Herra puhemies! — Minä pyysin puheenvuoron kosketellakseni erästä kohtaa ed. Tannerin käyttämässä puheenvuorossa. Ed. Tanner lausui hallituksen budjettiesitystä arvostellessaan pitävänsä suurimpana heikkoutena sitä, ettei ole veroja alennettu ja lisäksi hän mainitsi siihen tapaan, että tarvitseeko hallitus ulkopuolelta tulevaa valmistusta tai apua asian hoitamisessa, siis sen tapaista apua, mikä vuosi sitten asetettiin n. s. valtiotalouskomitea, jossa ed. Tannerilla ja minulla, siis meillä molemmilla, oli kunnia olla jäsenenä, ja tehdä eräitä verohuojennusehdotuksia, joista osa kuluvan vuoden alussa toteutettiin, mutta joista vielä aikamoinen osa on toteuttamatta. Minä olen ed. Tannerin kanssa yhtä mieltä siitä, että se verorasitus, minkä valtiotalous kansantaloudelle meidän maassamme asettaa, on verrattain raskas. Sitähän ei voi kieltää, jos sitä numeroiden valossa tarkastaa. Jos mennään noin 10 vuotta taaksepäin, siis vuoteen 1926, lasketaan valtion verotulojen tehneen silloin kaikkiaan kansallistuloista 10.7 %. Vuonna 1928 oli vastaava prosentti jo 13, vuonna 1929 14.6 ja vuonna 1934 kokonaista 14.9 %, ja viime vuonna, 1935 tuo prosentti on ollut jokseenkin sama.

Vielä paremman ja havainnollisemman kuvan saamme asiasta, jos me tarkastamme, paljonko valtion nettomenot tekivät kaikkiaan prosenteissa laskettuna kansallistuloista. Niiden lasketaan v. 1926 olleen 15.1 %, v. 1928 17.3 %, v. 1929 19.8 % ja v. 1934—1935, jolloin ne ovat jotenkin samansuuruiset, kokonaista 23.3 %. Me näemme siis, että kehitys verorasituksessa, minkä valtiotalous koko kansallistuloon verrattuna antaa, on verrattain suurella nopeudella tämän 10 vuoden kuluessa nous-

sut. Meillä on kehitys tässä suhteessa käynyt aivan samalla tavalla kuin voi sanoa melkein kaikissa Europan maissa ja vielä Europan ulkopuolellakin olevissa maissa käyneen. Emme me tässä mitään erikoista poikkeusta tee. Mutta jos tahtoopi lähteä siitä, että verorasitus saataisiin alenemaan ja painumaan nykyisestään huomattavasti alaspäin, niin silloin täytyisi käyttää aivan toisenlaista menettelytapaa valtion tulo- ja menotaloutta järjestellessä kuin tähän asti. Mielestäni täytyisi käyttää sitä tapaa, mitä meidän jokaisen yksityisen ihmisen yksityistaloudessamme on käytettävä, meidän on ensiksi katsottava, mitkä ovat ne välttämättömästi, kohtuudella tulevat tulot, mitkä meillä on ja asetettava menotaloutemme sen mukaan. Jos valtiokin voisi näin tehdä ja katsoisi, mikä on se kohtuullinen veromäärä, jonka kansakunta kokonaisuudessaan kansallistuloistaan voi valtion menojen peittämiseen käyttää, ja se ensin ratkaistaisiin ja menotalous asetettaisiin sen mukaan, niin asia olisi tietysti toinen. Mutta meidän kaikki, ed. Tanneria myöten, tiedämme, että tällainen menettely on mahdottomuus. Valtiotaloudessa niin meillä kuin muuallakin on muodostunut sellainen järjestelmä, että ensin katsotaan, mitkä ovat menot ja sitä kokonaissummaa, minkä hallitus, olkoon nyt mikä hallitus tahansa, aina esittää eduskunnalle käytettäväksi valtion eri hallinnonhaarojen hoitoon, tahtoo eduskuntakäsittely aina paisuttaa. Niin minä luulen, että tänäkin vuonna herra valtiovarainministerin toivomuksista huolimatta tulee käymään, ja kun tällä tavalla on, niin silloin ymmärtää, että huomattavampien verohuojennusten teko on mahdottomuus. Miksikä meidän menotaloutemme on sitten niin suuri, silläkin on omat historialliset syynsä. Ed. Tanner täällä mainitsi, että nykyinen hallitus on vuodesta 1932 lähtien koroittanut m. m. puolustusmäärärahoja 330 miljoonalla markalla. Niinhän se asia on, mutta hän myöskin tietää henkivakuutustoiminnasta, että kuta kauemmin lyödään laimin tuollaisia maksuja sitä kalliimmiksi ne tulevat, niinhän se on ihmiselämässäkin, kun nuorena ei vakuuta, vaan heittää sen tuonnemaksi, tulee se vanhempana sitä raskaammaksi. Kuta vanhemmaksi itsenäinen valtio pääsee ja jos se alusta lähtien lyö laimin määrättyjä perustamiskustannuksia,

niinkuin meillä on lyöty laimin, niin silloin tulee lasku tuhatta suurempana perästä päin, ja niin on juuri meillä käynyt ja minä olen vakuutettu siitä, että vaikka herra Tanner täällä niin suurella päätöksellä puhuu näiden puolustusmäärärahojen korkeasta noususta, niin vaikkapa hän olisi itse hallitustuolilla ja pääministerinä ja jos hän tulisi seuraavan hallituksen pääksi, niin minä tahtoisin nähdä, saisiko hän vuoden perästä eduskunnassa esimerkiksi puolustusbudjetin sille tolalle, että siitä pyyhittäisiin nämä muutamat sadat miljoonat pois ja annettaisiin ne verohuojennuksena kansalle.

Mitä sitten tulee niihin agraarimenoihin, joita hän sanoi 200 miljoonaa markkaa nykyisen hallituksen aikana koroitettun, tahtoisin minä myöskin nähdä sen hallituksen tässä maassa, joka nekin määrärahat pyyhkiisi pois. Minä luulen, että sellaista ei myöskään tule, ja samalla tavalla monella muulla hallinnonhaaran alalla. Asioiden kehityksestä johtuen on aina olemassa nousua. Niin on meillä opetusministeriön kohdalla yhä jatkuvasti nousua. Niin tulee meillä olemaan sosialisten menojen kohdalla lähi vuosina ehkä hyvinkin huomattavia nousuja. Siis me näemme, että kyllä valtion menotaloutta nykyisestään on vaikea supistaa ainakin huomattavasti ja ei koskaan ennenkuin tulee suuri pulakausi. Mutta meidänhän nyt pitäisi juuri näinä hyvinä aikoina varustautua sitä tulevaa uutta pulaakin varten, joka varmasti tulee matemaattisella varmuudella, niinkuin ed. Tanner täällä lausui, vastaanottamaan, ja sen vuoksi hallitus katsoo, ettei nyt ainakaan tällä kertaa olisi mihinkään verohuojennuksiin syytä. Korkeintaanhan olisi voinut ajatella, että olisi annettu verohuojennuksia se määrä, 178 miljoonaa markkaa, millä budjetin mukaan valtion pääomavelat ensi vuonna tulevat lyhenemään. Tämä verohuojennus ei vielä niin kovin suuri ole siihen verorasitukseen, mikä äsken esittämieni numeroiden perusteella meidän maassamme on ollut, mutta hallitus on katsonut viisaammaksi tällä kertaa nousukonjunktuurien vallitessa käyttää näin suuren määrän valtion pääomavelkojen suoritukseen ja sillä tavalla myöskin saada huomattavasti taas korkomenoja tältäkin osalta pienenemään ja varustaa valtiotaloudelle tervettä pohjaa tulevaa pulakautta

varten. Sittenhän voitaisiin tietysti esittää, että vaikkapa nykyinen verorasitus pidettäisiinkin niin suurena kuin se budjetin mukaan esiintyy, niin se voitaisiin ehkä oikeudenmukaisemmalla tavalla jakaa. Mikä olisi se oikeudenmukaisin tapa verorasituksen jakaamiseen meidän kesken on hyvin vaikeasti ratkaistava asia, ja minä luulen, että siinä melkein on yhtä monta mielipidettä kuin veronmaksajaakin, ja täysin oikeudenmukaista verojärjestelmää on käsitykseni mukaan aivan mahdoton saada toteutetuksi. Pääasia mielestäni erilaisten verojen yhteisvaikutuksen huomioimista on se, että saadaan mahdollisimman läheltä oikeudenmukainen ratkaisu. Ja tätä silmälläpitäen on usein esitetty, että meillä pitäisi tulleja, siis välillisiä veroja, kulutustulleja huomattavasti alentaa. Ja välitöntä, siis tulo- ja omaisuusverosta nostaa, sillä nämäthän ovat ne verotuksen päämuodot, jotka meidän maassamme esiintyvät. Muut verot, pääomatulot, osingot ja valmisteverot merkitsevät näiden rinnalla paljon vähemmän. Kuinka paljon tärkeämpien kulutustavaroiden tulli meidän maassamme merkitsee, olkoon mainittuna, että rukiin, vehnän, kahvin, sokerin, tupakan ja bensiniin tuontitullia saatiin kolmen viime vuoden kuluessa kaikkiaan 2,967 miljoonaa markkaa, siis noin kolme miljoonaa markkaa, koko tuontitullin samalla ajalla ollessa 4,325 milj. markkaa. Me näemme siis, että näiden muuttamien harvojen kulutustavaroiden osalta tuontitulli teki koko tuontitullista yli $\frac{2}{3}$. Näistä suurista luvuista jo me saamme havainnollisen kuvan siitä, kuinka vaikeasti ne ovat korvattavissa muilla verotuloilla, jos tahdotaan puhua huomattavista verohuojennuksista. Jos esimerkiksi näitä tulleja lasketaan siinä määrin, että vuodessa saataisiin tullihelpotusta noin 400—500 miljoonaa markkaa, täytyisi se korvata jollakin muulla verotuotolla ja lähinnä tulo- ja omaisuusverolla ja silloin tulo- ja omaisuusvero täytyisi asettaa lähes kaksinkertaiseksi, ja tahtoisin nähdä senkin hallituksen, mikä tuollaisenkin esityksen voisi saada ensinnäkin läpiajetuksi täällä eduskunnassa ja kestäisikö veronmaksajien selkäranka sellaista veronkorotusta.

Tässä minä olen tahtonut vain muutamilla viitteillä osoittaa, kuinka vaikeata yleensä on näitten verokysymysten käsit-

tely ja yleensä huomattavassa määrässä meidän nykyisissä oloissamme näitä veroja alentaa. Sen enempää en tällä kertaa katso olevan syytä tähän kajotakaan. Mutta sitten tahtoisin muutamalla sanalla kosketella — (Ed. Räisänen: Osakeyhtiöveroja!) Jaa, se osakeyhtiöverotus tarvitsisi kyllä eri kapittelin oikeastaan sen vuoksi, että se verohelpotus sisältyy myöskin siihen valtiotalouskomitean esitykseen, jossa herra Tanner ja minä olimme jäseninä ja tekemässä tätä esitystä. Mutta niinkuin minä jo tässä sanoin, hallitus lähtee siitä, että verohelpotuksia ei tällä kertaa annettaisi, koska on syytä, minä toistan sen vielä, valtiotalouden pohjaa vakauttaa huoja-pula-aikoja varten ja kun on asianlaita sillä tavalla, kun veroperusteet ovat entiset ja nousukonjunktuurit, niin näissä oloissa ihmisille, maksakoot he minkä luontoista veroa tahansa, on veronmaksu helpompaa kuin pula-aikana — (Ed. Räisänen: Siis ei osakeyhtiöverotustakaan lievennetä?). Ei ole esitystäkään.

Mitä sitten tulee täällä käytettyihin puheenvuoroihin, niin täällä ovat useat edustajat m. m. sekä Ed. Tanner että ed. Kares koskettelleet suhdannerahastoonja maininneet siitä, että kun hallitus esittää siirrettäväksi 625 milj. markkaa suhdannerahastoon, niin nämä rahat eivät täytä niitä ehtoja, mitkä laki suhdannerahastosta edellyttää. Mutta herrat kait eivät ole oikein tarkkaan lukeeet hallituksen esityksen laiksi valtion bilanssin ulkopuolella olevien lainasaamisten siirtämisestä suhdannerahastoon perusteluja. Perustelujen 2 sivulla sanotaan m. m.: „Hankittaisiin rahastolle vuotuista rahallista lisätuloa noin 60 milj. markkaa, jota paitsi lainan maksamatta olevan pääoman avulla voidaan tarpeen vaatiessa yhdelläkin kertaa saada vastaavat varat valtion käytettäväksi.” Ja herra Tanner Suomen Pankin pankkivaltuusmiehenä tiennee, että tällaisia papereita tilapäisesti rahaa saadessa voidaan lainottaa ja niin voidaan nytkin tehdä (Ed. Tanner: Ei Suomen Pankki ota niitä!).

Ed. Hästbacka: Herr talman! Föreliggande regeringens budgetförslag, boken om vårt lands statsförvaltning för år 1937, är ett verk som berör varje medborgare så nära, att envar som blivit vald

till ombud i riksdagen har en förpliktelse att taga ställning till dess innehåll.

Den förklaring, som finansministern gav å sina kollegers vägnar om dess innehåll synes mig innebära ett sammandrag av de åsikter som legat till grund för regeringens finanspolitik, varav även kunde utdragas särskilda lokalpolitiska riktlinjer inom rikets gränser. Det är med fäst avseende till propositionens innehåll, och till det uttalande som gjordes å regeringens vägnar, jag begärt ordet för att i vissa punkter lämna kompletterande uppgifter och även i någon mån ge uttryck för en avvikande mening.

Då man genomgår föreliggande förslag till rikets utgifts- och inkomststat framgår därav att detsamma även är ett uttryck för de strömningar som råda inom ämbetsverken underlydande statsrådet, och inom de bestämmande partierna i riksdagen. De av mig nu redan antydda omständigheterna ger mig full anledning att genast hugga in på regeringen och dess åtgärder och göra särskilda anmärkningar mot den politik av allmän och ekonomisk beskaffenhet, som regeringen under de senaste fyra åren bedrivit.

Jag vill då till först hava sagt, att jag i allmänhet hyser den åsikten, att så länge det parlamentariska systemet är rådande i ett land, att ett minoritetsstyre är olyckligt och förkastligt, såväl beträffande den allmänna politiken som rörande frågor avsedda att skapa jämvikt i ekonomiskt avseende mellan olika intressegrupper och skilda landsdelar.

Vi, som suttit i riksdagen under den nuvarande regeringens verksamhet, veta att regeringen haft att leta sig fram mellan vänstern och högern och levat på löften som icke blivit infriade, varibland må nämnas universitetsfrågans lösning. Det må här även utsägas, att regeringens politik i antytt avseende icke varit lycklig i allmänpolitiskt avseende, ty därigenom har den olyckliga äktfinska andan inom riksdagen stärkts och även kampen mot marxismen fått mera vind i seglen. Men härutinnan faller även en avsevärd skuld på riksdagen genom den ständiga eftergivenheten åt regeringen bl. a. förlängningen av tiden för fullgörandet av givna löften, varigenom ett osäkerhetstillstånd skapats till skada för alla, och särskilt för de bor-

gerliga partierna. Detta icke minst genom den ställning regeringen intagit bl. a. till statsdriften och monopolsammanslutningar, en ekonomisk politik, som i hög grad även undergrävt den borgerliga uppfattningen om den privata driftverksamheten och t. o. m. äganderätten, en utveckling som kommer att befordra diktatursträvanden även i vårt land, ifall en ändring icke snart fås till stånd.

Jag är medveten om att det jag nu berört och ännu kommer att beröra äro ömma punkter i vår rikspolitik emedan åsikterna därom bryta sig mot varandra. Men trots detta dristar jag påpeka vissa brister i det parlamentariska livet som berör regeringen och riksdagen samt har inverkan på statsutgifterna och bidrager till de höga skatter som betunga alla landets medborgare, direkt eller indirekt.

Förrän jag övergår till att närmare belysa den ekonomiska politiken som bedrivits sedan guldmyntfoten frångicks och varpå den till synes nu rådande gynnsamma statshushållningen vilar, är det skäl att nämna orsaken till att den nuvarande regeringen fått nästan ostörd sitta i fyra års tid. Den främsta orsaken till denna långa regeringsperiod ligger uti de sakförhållandena att majoriteten inom riksdagens vänster och högerpartier icke velat släppa agrarerna till att ha ledningen av rikets förvaltning, utan hellre lämnat makten åt framstegspartiet.

Jag har tidigare betonat att denna politik medfört ett osäkerhetstillstånd bland alla grupper emedan regeringen, för att kunna uppehålla sig, varit tvungen att ta hänsyn till de politiska vindkastningarna; således bedriva ett mellanpartis politik, som den uppburna författaren Verner von Heidenstam så betecknande liknar vid dörrklapp.

Med detta omnämnande av de nackdelar som alltid medföljer en minoritetsregering skall jag övergå till att i korta drag belysa några av de mer framträdande orsakerna till det nu föreliggande gynnsamma statsförslaget och statshushållningen i allmänhet.

Jag skall icke nu närmare ingå på frågan därom, huruvida lagstiftaren, d. ä. riksdagen, iakttagit all den försiktighet som omsorgen om den ekonomiska tryggheten kräver, ehuru jag hyser den uppfattningen, att

mycket vore att anmärka även i detta avseende. I stället skall jag fästa uppmärksamheten på den prisföreteelse som framträdde efter det guldmyntfoten frångick, vilken finansministern även berörde, emedan denna i hög grad rubbat egendomsförhållanden främst mellan jordbruket och industrin, till avsevärd fördel för exportindustrin, varigenom ett överflöd av kapital samlats i statskassan och i våra penninginstitut.

Såsom vi ännu ha i färskt minne stego priserna på alla varor efter världskrigets slut och icke minst på alster från jordbruket och skogshushållningen. Denna högkonjunktur blev med mindre prissänkningar bestående till början av år 1928, då den s. k. världskrisen tog sin början. Men först år 1930 blev det ekonomiska livet hos oss allt mer påverkat av de internationella konjunkturväxlingarna. Dessa kännetecknades framför allt av ett allmänt prisfall som ledde till minskad avsättning, inskränkt produktion och ökad arbetslöshet.

Mer än någon annan omständighet har den allmänna prisnedgången främst på jordbruksalster, varit bestämmande för den ekonomiska utvecklingen i vårt land. Krisåren giva även belägg på att jordbrukskonjunkturen och industrikonjunkturen kan gå skilda vägar, och att dåliga tider för jordbruket inte med nödvändighet innebära dåliga tider för industrin.

Man frågar sig då: varför har jordbruket drabbats hårdare av dåliga tider än industrin och behövt stödas av staten? Svaret härpå fås av de verkställda undersökningarna och statistiska uppgifter om jordbrukets och industrins utveckling och prisförhållanden å särskilda alster, vilka äro gemensamma för jordbruket och industrin i deras egenskap av landets värdeskapande faktorer, och varav även framgår, att jordbruket icke blivit behandlat som en verklig moder för andra näringar, utan som en styvmoder. Jag vill icke säga, att allt detta skett medvetet och efter en uttänkt plan, ty en avsevärd del bör även läggas de växlande konjunkturerna till last.

Med anslutning till dessa antydningar att jordbruket lidit mer av krisläget än andra yrkesgrupper, skall jag lämna en sammanfattad framställning av de mest framträdande konjunkturväxlingarna, varav kommer att framgå, att den ekonomiska

utvecklingen gått i en riktning, som icke varit gynnsam för jordbrukarna. Jag gör denna framställning dels, såsom redan nämndes, som en komplettering till de uppgifter som nyss lämnades av finansministern om den gynnsamma statshushållningen och dels på den grund att en stor del inom riksdagen hyser den oriktiga uppfattningen att jordbrukarna fått mer än nog av staten för lidna förluster under krisåren.

Enligt verkställda undersökningar nedgingo inkomsterna av jordbruket under åren 1930—33 med c:a 35 % av medeltalet för åren 1926—29, medan produktionskostnaderna nedgingo med endast c:a 19 %. De från skogsförsäljningen erhållna inkomsterna, vilka under normala förhållanden i jordbrukarnas ekonomi varit av nästan lika stor betydelse som inkomsterna från den egentliga lantushushållningen nedgingo även i oroväckande grad. Inkomsten av den privata skogsförsäljningen beräknades år 1927 till 1,457 milj. mark, år 1931 till endast 280 milj. mark, men steg år 1934 till 1,230 miljoner mark, och har därefter successivt stigit till över det normala före krisårens inträde, en orsak till att arbetslösheten efter hand minskas. Det bör i detta sammanhang, vid bedömandet av statshushållningen, utsägas att siffrorna som beröra råvaruprisen och försäljningspriserna för förädlade trävaror, ger belägg på att frångåendet av guldmyntfoten icke gynnade skogsägarna i den mån man förmodade, utan främst trävaruindustrin och exportörerna. Såsom känt nedgick myntvärdet 1931 med c:a 18 %, vilket inverdade fördelaktigt på försäljningen för exportalster, men trots detta föll skogsprisen med c:a 12 %, om man lägger som grund medelpriset under treårsperioden 1929—31 och följande treårsperiod 1932—34.

Men träförädlingens fördel av skogsprisens nedgång under krisåren framträder ännu tydligare om den betraktas mot bakgrunden av statens virkesförsäljningar. Under perioden 1929—31 utgjorde medelpriset för försåld pappersved 76: 17 pr. m³ och nedgick under perioden 1932—34 till 59: 14, — således med c:a 22 %. Medelpriset för försåld exportprops utgjorde under perioden 1929—31 68: 68 och under följande period 1932—34 67: 72 pr m³, medan sulfatvirke, som användes inom lan-

det, är prissatt under förra perioden till 49: 68 och under den senare till 35: 05 pr m³. Sägstocken är under förra perioden prissatt till 4: 47 per kubikfot och under den senare till 2: 91, — således enligt statistiken en prisnedgång på råvaran för sågindustrin med c:a 34 %, vilket icke står i konformitet med försäljningspriset på utlandet.

Av det relaterade framgår således, att skogsprisen även för statens skogar varit för lågt i förhållande till försäljningsprisen på utlandet, vartill kommer lägre arbetskostnader och räntesatser, samt en icke obetydlig fördel att få utbyta stora partier lagrade varor till en pundkurs av 227 mark i stället för beräknad 193: 23. Om man sammanfogar till nämnda enhetspris, att skogsförsäljningen från privata skogar nedgick från 17,508,000 m³ år 1927 till 6,004,000 m³ år 1931, är det självklart, att detta även medförde arbetslöshet på landsbygden och minskade inkomster. Såsom redan nämnts uppskattades inkomsten av den privata skogsförsäljningen år 1927 till 1,457 milj. mark, och år 1931 till blott 280 milj. — således en minskning på icke mindre än 1,277 miljoner mk. Då arbetskostnaderna vanligen stiga till 70 % av virkets värde, föranledde detta en alltför stark nedgång även i arbetsförtjänstmöjligheterna, som sedan måste regleras genom arbetslöshetsanslag, som dock utgjorde en liten bråkdel av de förtjänstmöjligheter som skogsavverkningen gav under normala tider.

Av det anförda framgår således, att skogen är av gemensamt intresse för såväl jordbrukarna som träförädlingsindustrin och dessutom en grundfaktor i vårt ekonomiska liv. Men klara fakta tyda på att förädlingsindustrin dragit en för stor fördel av skogen, varigenom dess relativa ställning i jämförelse med lantbruket i hög grad stärkts, varför det nu planerade ökade understödet, genom exportförbud för pappersved icke är befogat. Förädlingsindustrin bör därför icke få någon monopolställning till landets skogar och därigenom göra intrång uti den privata äganderätten, vilket exportförbudet skulle innebära. Skogsägarna hava nog den samhörighetskänsla med landets förädlingsindustrier som erfordras om blott prisen äro jämförliga med vad de utländska köparna er-

bjuda. Det må i detta sammanhang ännu en gång erinras om att de goda konjunkturen, som träförädlingsindustrin åtnjuter under krisåren redan skapat så stora fördelar åt industrin, att värdet av industrins och jordbrukets avkastning utjämnats därhän, att desamma numera stiga till ungefär lika stort belopp 5 å 6 miljarder mark i året.

Det är sagda förskjutning i egendomsförhållanden och inkomster som i hög grad tvingat staten att träda hjälpande emellan och ger samtidigt vid handen, att socialisternas och en del konsumenters påståenden, att prisstabiliseringen av jordbruksalter varit en obehövlig skänk åt jordbrukarna, är ett obefogat agitationstrick. De många exekutiva auktionerna på lantegendomar under krisåren utgöra ett belägg på att nöden varit stor bland de jordbrukare, som varit skuldsatta.

Jag har tidigare nämnt den katastrofala minskningen av inkomsterna av skogar, och skall nu ägna ett omnämnande åt nedgången i inkomster för smörproducenterna. Smörexporten nådde år 1929 en kvantitet av c:a 16 milj. kg. och ett värde av 536.6 milj. mark, motsvarande 32: 32 pr kg. År 1934 hade exportmängden nedgått till c:a 11 milj. kg. och värdet till 164 milj. mark, motsvarande 14: 72 per kg. — således en värdeminskning med c:a 69 %. Denna katastrofala nedgång i inkomsterna från ladvärdsskötseln gav staten anledning att träda hjälpande emellan för att stabilisera smörpriset, en åtgärd som var både national-ekonomiskt och socialpolitiskt sett nödvändig, ty annars hade även en stor del av den gamla bondestammen nödgats gå ifrån sina hemman. Och jag vill hoppas att även denna riksdag skall ge jordbrukarna det stöd, som behöves mot den mördande konkurrensen utifrån.

Om vi då övergå till att ägna några ord åt utgiftsposterna i statsförslaget och tänka över vem som skall betala dessa 4, 5 miljarder mark för olika ändamål, kommer svaret i de flesta fall nog att bli, att det är skattebetalarna som genom direkta och indirekta skatter få stå för rusthållet. Men det är minst lika rätt att säga, att dessa utgifter betunga landets näringsliv. Våra näringar skola föda hela vårt folk, betala löner åt tjänstemännen, uppehålla militären, skolorna, sjukvården, vägar, riks-

dagen, samt 100-tals milj. mark i räntor till utlandet och vår stora import o. s. v. Vill man skärskåda det ekonomiska livet inom eget land och dess ställning till utlandet, så inser man lätt, att det ytterst är det produktiva näringslivet, icke minst jordbrukarna som betungas med utgifter såväl för staten som det kommunala livet. Lyckligt vore, om detta bleve fullt klart för alla inom riksdagen, främst den del därav som företräder konsumentintressena, ty då skulle det produktiva arbetets män, även de som företräda jordbrukarna, värdesättas annorlunda än vad nu är fallet.

I anslutning till det sagda, är det skäl att lämna upplysningar om att värdet av att vårt land i stor utsträckning blivit självförsörjande är en nationalinkomst som nu stiger till c:a en halv miljard finska mark i året, vilket belopp skapats genom moderneringens utövare. Det är den ökade spannmålsodlingen inom eget land som i främsta rummet gjort oss mindre beroende av utlandet, och således mer än något annat bidragit till vår gynnsamma handelsbalans, och skapat det kapital varmed vår statsskuld minskats.

Jag har ansett mig böra ge uttryck åt dessa sakförhållanden då regeringen ytterst försiktigt vidrört dessa fakta, ehuru de verksamt bidragit till den ljusning, som nu framskymtar i vårt lands ekonomiska liv. Härtill har visserligen allmänheten bidragit genom stödåtgärder för jordbruket i form av odlingspremier och skyddstullar, men den huvudsakligaste bördan faller dock på jordbrukarna själva.

Jag vill icke härmed underkänna industrins bidrag till den ljusning, som nu skönjes i det ekonomiska livet, och som finansministern gav uttryck för, utan önskar blott säga, att detta bidrag icke varit av så uppoffrande beskaffenhet som jordbrukarnas. Jag kommer således till den slutsatsen, att det stora kapital, som samlats under krisåren och varmed statsskulden minskats samt industriella utvidgningar möjliggjorts och den sociala välfärden förbättrats, i allt för hög grad kommit att tillskjutas av den jordbrukande befolkningen genom deras skogsförsäljningar till lågt pris. I detta sammanhang nödgas jag även fästa uppmärksamheten vid att regeringen liksom de flesta som syssla med ekonomiska frågor, anlägga en alldeles för

snäv synvinkel då de tala om statens finansiella ställning och dra sina slutsatser, vilket även kommit till uttryck beträffande detta budgetförslags behandling under dagens lopp. I det moderna samhällslivet äro olika näringsgrenar och folkgrupper till den grad beroende av varandra att man icke bör underlåta att tala om källan till skatteförmågan i ett land, nämligen näringslivet. Och i ett land som vårt med dess obetydliga gruvdrift är det främst jordbruket och skogsskötseln som äro urkällan, ty dessa näringar skola genom människans insatser giva bröd åt hela folket och råvara till exportindustrin.

Med denna framställning av några synpunkter som utgör grunden för de förbättrade ekonomiska förhållandena i landet, skall jag övergå till att göra anmärkning mot budgetförslaget som sådant, och då till först framhålla att även detta budgetförslag är behäftat med en stor ensidighet, som kommer att ha menlig inverkan icke blott nationalekonomiskt utan jämväl uti försvarstekniskt avseende. Även detta är såsom under en följd av tidigare år har regeringen fäst allt för stor uppmärksamhet åt den östra gränsen och södra Finland, icke blott beträffande försvaret utan jämväl åt utvecklandet av vägnätet och befrämjandet av jordbruket i dessa trakter. Läger man härtill den industriella utvecklingen i nämnda trakter, börjar vårt land, bildligt framställt, likna en med slag-sida lastad skuta som håller på att kantra. Enligt mitt förmenande är en dylik överkoncentration av allt i en del av landet icke statspolitiskt klokt, ty genom en dylik anhopning till östra och södra delen av landet kan också allt på engång förstöras, om anfall göres utifrån, ja t. o. m. landets försvar äventyras. Genom en dylik egoistisk ekonomisk politik som ligger bakom antydda utveckling, till fördel för dessa landsändar, avsvagnar även landets försvarslust hos en stor del av folket, även bland dem som tidigare varit försvarets främsta stöd-jare. Jag vill härmed hava sagt, att vill regeringsmakten åtnjuta allmänhetens stöd, erfordras att uti statslivet uppehålls större jämvikt i såväl det som berör försvaret och den ekonomiska politiken än hittills skett särskilt mellan olika landsdelar — detta även för att undvika en ödesdiger överbalans till skada för det hela.

I ett land som Finland med så begränsade tillgångar på kapital och mineraltillgångar och där man har att lita sig huvudsakligast till jordbruket och skogen, måste man bättre än regeringen gjort vid uppgörandet av föreliggande budgetförslag, se till att de skilda i det ekonomiska livet ingripande kuggarna såväl beträffande skilda produktionsgrenar som landets kommunikationer och försvarsberedskap fungera väl om landet skall kunna undgå större nationalekonomiska förluster och försvarstekniska misstag.

I anslutning till det anförda skulle jag hoppas få upplysningar uti särskilda frågor. Av finansministern varpå han stöder behovet av det beviljade anslaget av 50 milj. mark för centralandelskassan i en tid då placeringssvårigheter äro rådande bland sparbanker och andra privata låneinrättningar? Då ministern avlägsnat sig skall jag lämna denna sak endast med detta omnämnande. Av försvarsminister Oksala hade jag för avsikt att begära upplysning om varför ministeriet icke upptagit anslag för ett förrådsmagasin i Österbotten? Denna så viktiga sak måste förbigås med detta omnämnande då minister Oksala icke är närvarande. Till minister Jutila hade jag också för avsikt att göra åtskilliga frågor, men då han icke är här måste jag också lämna detta. Även minister Koskenmaa är frånvarande och till honom skulle jag haft att göra grava anmärkningar om hans budget, men även han har avlägsnat sig, varför jag måste lämna det tills frågan kommer upp i statsutskottet och då interpellera nämnda ministrar där personligen och göra de anmärkningar, varav de äro förtjänta i sin ensidiga politik.

Jag skulle hava haft mycket ännu att säga i dessa saker, men då statsrådets medlemmar hava avlägsnat sig slutar jag härmed (Ed. Sergelius: Bättre fly än illa fäkta!).

Puhemies: Eduskunnan istunto keskeytetään ja jatketaan sitä tänään kello 19.

Täysistunto keskeytetään kello 17,17.

Täysistuntoa jatketaan

kello 19.

Puhetta johtaa puhemies Kallio.

Keskustelu

hallituksen tulo- ja menoarvioesityksen johdosta jatkuu.

Ed. Pennanen: Herra puhemies! Kyllähän sellaisesta asiakirjasta kuin nyt esitellystä valtion talousarvioesityksestä, kyllähän siitä löytää arvosteltavaakin kuka tahansa, varsinkin, jos mennään esityksen yksityiskohtiin. Mutta näyttää siltä ja pidänkin varmana, että niin on, jotta arvostelu tällaisessa asiassa on paljon helpompi kuin työn suorittaminen. Samaa on sanottava esityksestä yleensäkin, sen suunnastakin. Suuntaakin on suhteellisesti helppo arvostella ja siinä vikojakin löytää, mutta jotakin suuntaa sovittaa järjellisesti budjettiin on vaikea juttu, siitä on jo apulaisvaltiovarainministeri täällä vero-oloihin nähden huomauttanut. Hallituksen esityshän talousarvioksi on jo sellaisenaan yhteensovittelu, yhteensovittelu eri keskusvirastojen ehdotuksista ja siitä voi jo arvata, että meillä jokaisella on esitykseen nähden jotakin sanomista, kai haluakin, kellä suurempaa kellä vähempää. Esitystä yleensä katsoen on sitä nähdäkseni pidettävä edeltäjänsä parempana ja suunnaltaankin oikeana. Hallitus on voinut laatia tämän esityksensä melko suotuisissa olosuhteissa. Tämä on neljäs nykyisen hallituksen antama talousarvioesitys ja koke-musta siis on ollut sekä tarpeisiin, että myöskin mahdollisuuksiin nähden.

Täällä on monessa, huomatakseni kaikissa annetuissa lausunnoina todettu, että elämme tällä kertaa taloudellista nousukautta. On ollut keskustelua siitäkin, kenelle tästä tulee ansio. Minun nähdäkseni kukaan ei voi sitä yksinään omistaa, se on yhteistyön, järkevä yhteistyön yhteistulos, sikäli kuin se meidän omista oloistamme on riippunut. Tilanne on ollut siksi suotuisa, että ulkopuolisetkin olot ovat teh-

neet taloudellisen nousun mahdolliseksi, mutta turha lienee kieltää sitäkään, että myöskin hallituksella ja eduskunnalla on tähän tulokseen nähden oma myönteinen osuutensa. Ja erityisesti on mainittava se, että tärkein osuus tässä suotuisassa tuloksessa on ollut niillä kansalaisilla, jotka työllään ja toiminnallaan ovat näitä ulkopuolisia olosuhteita osanneet oikein ja edullisesti käyttää.

Me olemme sivuuttaneet aallon pohjan ja me olemme päässeet siihen ilman, että on tarvittu, että on tahdottukaan syvemmin loukata ja rikkoa n. s. kirjoittamattomia taloudellisia lakeja ja ilman että on ryhdytty, tahdottukaan ryhtyä, mihinkään puoskaroimistoimenpiteisiin. Tuo vanha moitittu porvarillinen talousjärjestelmä on yhä edelleen osoittautunut käyttökel-poiseksi ja kuten m. m. ed. Tanner myönsi, tässä suotuisassa tuloksessa on ollut oma melkoinen annoksensa tervettä konservatismia, joka ei ole mihinkään uusiin haihat-teluihin taloudellisissakaan suhteissa eksy-nyt. Tämä monasti jo täällä mainittu suotuisa taloudellinen tilanne, nousukausi, on luonnollisesti helpottanut myöskin hallituksen tehtävää ensi vuoden talousarvion laadinnassa. Se on jo tästä syystä ollut mahdollista tehdä edellistä budjettiesitystä tyydyttävämmäksi.

Valtakuntamme puolustustarpeisiinkin nähden, jotka tänä tulenarkana aikana, sanokoon vasemmisto mitä tahansa, on pidettävä ensisijaisen tärkeänä, ei ole mielestäni oikein väittää, että hallitus on ollut aivan passiivinen. Uskon puolestani, että hallitus edelleen ottaa huomioon, ettei valtakunnalle vahinkoa tapahdu ja ettei varojen puutteen takia jää tekemättä kaikki se, mikä on tehtävissä puolustuslaitoksemme kohentamiseksi. Ja talousarviosta myöskin näkyy, että sekä taloudelliset että sivistykselliset tarpeet ovat monessa kohden saaneet ehdotuksessa suuremman määrärahan kuin edellisessä esityksessä. Ed. Tanner tänä päivänä antamassaan lausunnossa sanoi m. m. että puolustuslaitoksen kustannukset ovat jonkinlaisina vakuutusmaksuinakin otettuna korkeat. Asiahan on kuitenkin niin, että tulenvaaran ollessa suuren, nousevat tietysti vakuutusmaksutkin ja niin korkeathan ne nyt eivät ole eikä niitä niin korkeaksi kukaan ole ajatellutkaan, että tulisi kannat-

tavammaksi jättää silleen koko vakuutus (Ed. Komu: Eihän valtio vakuuta muutaakaan omaisuutta!). Sama puhuja myöskin ihmetteli sitä, että eräs eduskuntaryhmä on muka rohjennut, kuten hän sanoi, ehdottaa harkittavaksi, olisiko mahdollisuutta puolustuslaitoksen perushankintojen toteuttamiseen suunniteltua lyhyemmässä ajassa. Minusta ei nyt ole mitään outoa eikä ihmeteltävää siinä vasemmiston kannassa, mikä puolustuslaitokseen nähden esiintyy. En minä sitä liioin ihmettele, mutta vaarallisenä minä sen pidän. Sehän tietäisi käytännössä sitä, että me sillä perusteella ja vain sillä perusteella ettemme kuitenkaan muka pysty aseelliseen puolustukseen, jättäisimme koko puolustusajatuksen oman onnensa nojaan, käytännöllisesti katsoen nimittäin. Väärinkäsitysten välttämiseksi ja erään täällä annetun lausunnon johdosta minä pyydän mainita, että meidän puolustuslaitoksemme nykyisinkään ei ole puolustuskyvytön. Se olisi voinut sillekin asteelle sortua, jos kaikki sosialistien määrärahavähennysehdotukset olisi eduskunta hyväksynyt. Mutta julkinen salaisuushan se on, että meidän puolustuslaitoksemme puolustuskyky ei ole se korkein, mikä meidänkin mahdollisuuksiemme rajoissa on, ja siitä on eduskunnan ja hallituksen huolehdittava ja puolestani olen vakuutettu, että siitä tullaan huolehtimaan, ettei puolustuslaitoksemme kohentamismahdollisuudet kärsi varojen puutteesta. Sillä on omat rajoituksensa täällä puolustusvalmiuden kohentamisella, mutta sikäli kuin mahdollisuuksien rajoissa on, on sittenkin loppujen lopuksi taloudellisestikin kannattavampaa pitää huolta siitä, ettei rauhanriikkoja laskelmoi itselleen edulliseksi loukata puolueettomuuttamme.

Vaikka minulla ei tämän talousarvioesityksen johdosta olisikaan muuta sanottavaa, niin olen tahtonut kumminkin saada sanotuksi sen, mitä olen nyt sanonut. Minusta nimittäin on tällaisessa tärkeässä koko maata ja valtakuntaa koskevassa asiassa paljon mieluisampaa nähdä enemmän sellaista jonka voi hyväksyä, kuin sellaista, mikä siitä ehkä puuttuu tai mitä ehkä ei voisi hyväksyä.

Hallitus ilmoittaa esityksensä perusteissa — ja herra valtiovarainministeri on sitä täällä erityisesti alleviivannut —, että hallitus on esitystä laatiessaan noudattanut

suurta pidättyväisyyttä (Ed. Sergelius: Niinkuin kaikki hallitukset!), niinkuin oikein on. Minä rohkenenkin suositaa yhä edelleen myöskin valtiovarainvaliokunnalle, että se noudattaisi myöskin samaa pidättyväisyyttä, katsomalla kuitenkin, ettei säästäväisyys johda valtakuntaa vahinkoon. Tämä toivomus ei ole tietysti mikään uusi, sitä on esitetty hallituksen ja erinäisten edustajien puolelta jokaisilla valtiopäivillä, mutta näyttää olevan tarpeellista, jo aavistaen siitä, että rahaasia-aloitteiden luku kansliassa näkyy kovasti kasvavan, näkyy olevan tarpeellista yhä edelleen tästä pidättyväisyydestä huomauttaa. Ja pidättyväisyyttä menojen lisäämisessä voidaan perustella kahdellakin syyllä, jotka molemmat ovat täällä jo tulleet mainituiksi. Toinen on se tosiasia, jonka jo vanhan ajan valtiomies Joosef totesi viljavassa Egyptissäkin, että hyvää aikaa seuraa varmasti ennemmin tai myöhemmin ja useasti ennemmin huono aika ja tämä mainitsemani herra toimi sen mukaisesti. Se on syytä meidänkin muistaa ja on varauduttava huonon ajan varalle, ei vain sillä tavalla, että parannettaisiin toimeentulomahdollisuuksia, mutta myöskin sillä tavalla, että olisi kovaa rahaa käytettävissä huonon ajan varalle. Ja tässä suhteessa ei riitä se, että siirrellään olemassaolevia varoja n. s. suhdannerahastoon, siihen on koetettava saada tuloja myöskin vuosisäästöistä.

Toinen periaatteellisesti puolustettava syy pidättyväisyyteen on myöskin täällä jo mainittu ja se on se, että ei olisi ollenkaan pois tieltä, jos joskus voitaisiin verohuojenuksissa ottaa taas joku askel eteenpäin. Minä kyllä käsitän, että se on kokolailla vaikea yhdistelmä tyydyttää vuotuiset tarpeet jos ei kaikkien, niin meidän useimpien mielestä, ja tehdä säästöjä pahan päivän varalle ja myöskin pyrkiä verojen huojentamiseen. Mutta aivan mahdoton tällainen yhdistelmä ei ole ja siihen on pyrittävä. Täällä jo on huomautettu siitä, että vaikkakin tuloveron maksusta on vapautettu suunnilleen puolet — en nyt muista, oliko se vähän enemmänkin — ennisistä veron maksajista, hallitus on katsonut voivansa kumminkin tuloveron tuottoa ehdottaa korotettavaksi ja minä arvelen, vallan hyvillä perusteilla. Asiahan on sillä tavalla, että veroperusteita muuttamattakaan hyvänä aikana jokainen vero-

objekti tuottaa enemmän tuloja valtiolle kuin huonona aikana.

Minä en tässä yhteydessä halua enkä suoraan sanoen uskallakaan hyvin paljoa puuttua tähän verokysymykseen, sillä sehän saattaisi viedä ehkä liian kauaksi tästä budjettikeskustelusta, mutta kun nyt on arvosteltavana kumminkin ei vain valtion menot, vaan myöskin valtion tulot ja tulolähteet, niin rohkenen minäkin sen verran huomauttaa meidän verojärjestelmistämme, että mitään paikkailuja esim. verolakeihimme en liioin suosittelisi. Ne tavallisesti enemmän tai vähemmän epäonnistuvat ja särkevät järjestelmän kokonaisuutta. Mutta eiköhän olisi sittenkin aika, että hallitus ryhtyisi, mitenkä minä sanoisin, intensiivisemmin kehittämään verolakiesitystä ja jos suotuisat olosuhteet jatkuvat, siinä yhteydessä olisi mahdollisuutta korjailla niitä puutteita ja epäkohtia, joita kunkin mielestä esim. tulo- ja omaisuusveroon nähden on.

Mutta meillä on eräs erikoisvero, joka on riippumaton yleisestä verojärjestelmästä, vero, jonka oikeutusta on hyvin vaikea käsittää. Se on perintövero. Ainaakin sen lieventäminen ei tuottaisi tuntuvaa lovea valtion kukkaraan, mutta periaatteellisesti se lievennys olisi varsin suositeltava. En halua ladella numeroita, enkä tähänkään asiaan lähemmin puuttua, mutta huomautan vain siitä, että kuten kaikki tiedämme, perintövero kohtaa perijää juuri sellaisena aikana, joka hänelle taloudellisesti on usein kaikkesta vaikein, kun perheen pää ja huoltaja on mennyt multaan ja jällelle jäänyt on joutunut selvittämään pesän ehkä vaikeitakin asioita, ja vero semmoisenaan, varsinkin jos perijää on vain yksi, on erinäisissä tapauksissa niin ankara, että valtiota on katsottava suorastaan yhdeksi pesän osakkaaksi, yhdeksi perilliseksi. Kaikista vaikeimmassa tapauksessa valtio ottaa puolet koko pesän varoista. En minä aio tästäkään asiasta ainakaan tällä kertaa toivomusaloitettakaan tehdä. Mainitsen tästä vain niinkuin sivumennen, että meidän vero-oloissamme on kohtia, joita, jos taloudellisia mahdollisuuksia ilmaantuu, voisi korjailla milloin tahansa yleistä veroreformia odottamattakaan. Mainitsemani vero on talonpoikaisoloissakin aika tuntuva, kuten jokainen maalainen tunte-

nee lähimmästä ympäristöstäänkin kuolemantapausten siellä sattuessa.

Esityksen yksityiskohtiin en liioin nyt puutu muuta kuin yhteen kohtaan, joka mielestäni on otettava puheeksi jo tässä tilaisuudessa. Vuodesta toiseen jokaisessa eduskunnassa talousarviota laadittaessa on huomautettu siitä, että erinäiset sosialidemokraattiset järjestöt, jotka nauttivat valtioapua, harjoittavat puoluepropagandaa (Ed. Wiik: Ei ole totta!). No, vasemiston taholta on tämä kyllä kielletty, enkä minä nyt tässä yhteydessä ainakaan siitä asiasta sen enempää kärkeilymään käy. Mutta yksi asia on, jota vasemmistokaan ei kieltäne, että nämä mainitut valtioapua nauttivat järjestöt ovat elimellisesti karsinoituneet sosialidemokraattiseen puolueeseen. Tämä eristäytyminen on herättänyt enimmäin huomiota Työväen Urheiluliiton kohdalla ja herättänyt huomiota sen takia, kun mainittu liitto ei ole tähän mennessä sallinut jäsentensä osallistua niihin kansainvälisiin kilpailuihin, joissa muut maamme urheilijat ovat puolustaneet valtakunnan värejä. Tämä mainittu eristäytyminen on herättänyt ei vain huomiota, mutta pahaa verta monessa sellaisessa maaseutulaisessakin, joka ei ole sentään noin vain ilman muuta ollut halukaskaan moittimaan eduskunnan ja hallituksen milloin mitäkin edesottamusta, mutta tähän asiaan on huomio sentään kiintynyt, ja ainakin siihen nähden on mielestäni nyt jo aika saada joku selvitys tai muutos. Meillehän tänne Suomeen tänä kuluneena kesänä toivottiin ja puuhattiin lupaa saada kansainväliset olympialaiset kilpailut (Ed. Komu: Onni ettei saatu!). Jos tämä olisi onnistunut taikka jos se vastaisuudessa onnistuu, niin miltähän se nyt sitten näyttäisi, että isäntämaassa on koko maata käsittävä valtioapua nauttiva urheilujärjestö, joka ei salli jäsentensä osallistua puolustamaan sen maan värejä, jossa kilpailut silloin tapahtuisivat. Onko valtioapu tällekin järjestölle myönnettävä tai ei, sitä harkittkoon valtiovarainvaliokunta. Mutta yksi asia on mielestäni välttämätön: jos mainittu valtioapu katsotaan mahdolliseksi myöntää, niin ehto on oleva silloin sellainen, että sitä ei, kuten tähän asti, voi tulkita monella, vaan ainoastaan yhdellä tavalla (Vasemmalta: Ilman ehtoja!). Asia on kuten

jo mainitsin vain erikoiskohta hallituksen esityksessä, enkä numeroihin ole siinäkään kohdin viitannut. Mutta tämä erikoiskohta ei mielestäni ole suinkaan ei asiallisesti eikä myöskään periaatteellisesti niin vähäpätöinen, ettei siitä kannattaisi jo tässä yleiskeskustelussa huomauttaa.

Ed. Rytinki: Herra puhemies! — Aivan pikaisen tarkastuksen perusteella jo huomaa, että hallituksen esitys valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1937 on kaikkea muuta kuin hyväksyttävää maamme työväestön, talonpojan ja pienviljelijän näkökannalta katsottuna. Hallitus valtion menoja esittäessään on ottanut lähtökohdaksi valtiolle tulojen saantimahdollisuudet. Mutta tässä tulojen hankimisessa tämänkin käsiteltävänä olevan tulo- ja menoarvion kohdalla perustuu hallituksen menettely aikaisempiin jo käytäntöön otettuihin menettelytapoihin. Niinpä hallitus on arvioinut ensi vuonna tuontitullien tuoton kokonaisuudessaan 1,600 milj. markaksi eli 180 milj. markkaa suuremmaksi kuin kuluvana vuonna, ja vientitullin arvioinut tuottavan 1 milj. markkaa, sekä välittömien verojen yhteensä 601,400,000 markkaa ja välillisten verojen 1,992,500,000 markkaa. Tästä nähdään siis, että välillisten verojen, s. o. tuontitullien osuus valtion tuloista on edelleen huomattavan suuri. Kun tiedetään, että tuontitulleista huomattavan suuri määrä tulee välttämättömien kulutustarvikkeiden osalle, kuten rukiin, ruisjauhojen, ryynien, vehnä jauhojen, sokerin, kahvin, jalkineiden ja kankaiden s. o. vaatteiden osalle, niin tällaista tulojen hankkimistapaa ei voida pitää yhteiskunnallisesti oikeudenmukaisena, vaikkapa se onkin helppo ja tuottava tapa varojen hankkimiseksi. Koska tällainen tulojen hankkiminen valtiolle rasittaa liian ankarasti maamme köyhintä väestönosaa, niin olisi ollut oikeudenmukaista ja välttämättömyyden, että hallitus olisi tämän köyhän kansanluokan tulliruuvi hiukan löysänyt eikä sitä kohottanut ja tiukentanut, kuten nyt käytännössä tulee tapahtumaan, ja olisi korottanut tulojen hankkimiseksi esim. tulo- ja omaisuusveroa, jotta saataisiin suuryhtymiltä hiukankin yhteiskunnalle tuloja niistä voitoista, joita he ovat saaneet työläisten ja talonpoikien kustannuksella ja joita he tulevat edelleenkin hankkimaan. Siitä huolimatta, vaikka näin

on, että köyhän kansan verottamisella kerätään valtion kassaan suuria summia rahaa, niin ei tämä väestön osa saa läheskään vastaavasti hyötyä näiden rahojen käyttämisestä. Sen todistaa valtion tulo- ja menoarvion menopuoli, sillä ne vähennykset, joita hallitus on tehnyt menoihin, ovat tehdyt sellaisissa kohdissa, jotka vaikuttavat suuresti työväen ja talonpoikien ja ennen kaikkea pienviljelijäin toimeentulomahdollisuuksiin, vieläpä vaikuttavat vahingollisestikin näihin.

Ensinnäkin hallitus ehdottaa pienviljelijäin uudis- ja laidunraivauspalkkioasetukseen suuria muutoksia ehdottamalla kokonaan laitumen raivauspalkkion poistettavaksi, alentamalla nykyisestä palkkion saantimahdollisuuden rajan ainoastaan sellaisiin pienviljelijöihin, joiden peltopinta-ala on enintään kuusi hehtaaria ja sitä pienempi, ja pienentämällä rajaseutukunnissa nykyistä korotettua palkkiomäärää, saaden tämän toimenpiteen kautta vähennystä nykyiseen uudis- ja laidunviljelyspalkkiomäärärahaan 5½ milj. markkaa. Kun uudis- ja laidunraivauspalkkiotoimintaan myönnettyistä rahoista saavat työn kautta ne vaikeimmassa taloudellisissa olosuhteissa elävät pienviljelijät, uudisraivaajat avustusta, niin en pidä oikeana sitä hallituksen menettelyä, että juuri näiltä kansalaisilta on ryhdytty supistamaan tuloja. En tällä kertaa lähde tarkemmin perustelemaan näiden määrärahojen tarpeellisuutta, mutta toivon, että valtiovarainvaliokunta korjaa tämän hallituksen tekemän virheen.

Työttömyysmäärärahoja ehdottaa hallitus myös vähennettäväksi 36 milj. markalla siitä, mitä ne olivat kuluvan vuoden aikana, eli 50 milj. markkaan, perustellen vähennystä sillä, että koska työttömyystilanne maassamme on suuresti parantunut ja edelleenkin parantuu ja koska on otettu lisää työmäärärahoja verrattuna kuluvan vuoden tulo- ja menoarvioon, niin valtio voipi tarjota suuremmassa määrin ensi vuoden aikana työtä. Mutta kun katselee esim. maanteiden rakentamiseen ehdotettuja määrärahoja, niin Oulun läänin kohdalta on mainittuja määrärahoja vähennetty lähes miljoonalla markalla nykyisen eli tämän vuoden aikana olevista määrärahoista. Tästä vähennyksestä huolimatta ei muihin tarkoituksiin ole työmäärärahoja suuremmasti lisätty, jos ei katsota sitä 11 milj. markkaa

työmäärärahaksi, jonka hallitus ehdottaa Pohjois-Suomelle viljatullirasituksen lieventämiseksi. Tämä hallituksen esitys Pohjois-Suomelle viljatullirasituksen lieventämiseksi on kyllä oikea ja hyväksyttävä, mutta olisin toivonut, että hallitus olisi esittänyt eduskunnalle tarkemmat määräykset siitä, miten näiden määrärahojen jakaminen tullaan toimittamaan. Sillä ehdotuksensa perusteluissa hallitus lausuu ainoastaan, että menoarvioon otettaisiin 11 milj. markan määräraha valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaan käytettäväksi sellaisten vähempivaraisten perheiden avustamiseksi Pohjois-Suomessa, joilla on lapsia elätettävänä. Kun tämä ehdotettu 11 milj. markan suuruinen määräraha ei ole täysin riittävä Pohjois-Suomen väestölle viljatullirasituksen helpottamiseksi, vaan tarvittaisiin tähän tarkoitukseen monien eri tietojen ja laskelmien perusteella vähintään 20 milj. markkaa, niin olisi hallituksen ollut sen vuoksi annettava tarkempia säännöksiä esim. siitä, mitkä ovat ne alueiden rajat, joiden sisäpuolelle näitä palkkiomäärärahoja tullaan jakamaan, ja tarkemmat määräykset jakoperusteesta, ettei näiden vähäisten määrärahojen jakamisessa tapahtuisi väärinkäytöksiä, vaan että näistä määrärahoista pääsisivät osalliseksi ne vähävaraiset kansalaiset, jotka todella tarvitsevat viljatullirasituksesta helpotusta, ja toivonkin, että valtiovarainvaliokunta ottaa tämän asian yhteydessä huomioon esitykseni ja lisää tämän määrärahan 20 milj. markkaan, jotta voidaan toteuttaa oikeudenmukaisesti viljatullin palauttamiskysymys.

Kun tämä viljatullin palauttamiseen esitetty määräraha ei kuulu varsinaisiin työmäärärahoihin, vaan on se pieni helpotus raskaaseen ja epäsuhteelliseen verotukseen näiden korven asukkaiden kohdalle, mutta koska Oulun läänin väestön on suurimmalta osalta hankittava toimeentulo kotitalojensa ulkopuolelta satunnaisista ansiotöistä, niin töiden järjestämiseen näille alueille olisi hallituksen pitänyt osoittaa suuremmassa määrin vakinaisia työmäärärahoja kuin mitä se on esittänyt, muuttamalla esim. työttömyysmäärärahoja varsinaisiksi työmäärärahoiksi eikä vähentää ja pienentää, kuten hallitus on tehnyt. Työmäärärahojen lisäämiseen olisi kyllä hallituksella ollut mahdollisuus, ilman että se olisi

heikentänyt ollenkaan valtiomme rahataloutta, sillä onhan hallitus arvioinut valtiomme rahatalouden niin hyväksi ja loistavaksi, että on voinut ehdottaa koroitettavaksi virkamiesten palkkoja 20 milj. markalla, virkamiesten eläkkeitä 8 milj. markalla ja korottaa puolustuslaitoksen vakinaisia menoja noin 45 milj. markalla, josta armeijan ja suojeluskuntien virkamiesten palkan korottamiseen ja uusien virkojen perustamiseen menee noin 17 milj. markkaa. Käsitykseni mukaan, jos hallitus olisi noudattanut todella pidättyväisyyspolitiikkaa tulo- ja menoarviota laatiessaan, niinkuin hallitus esityksensä perusteluissa mainitsee, hallituksen ei olisi nyt pitänyt lisätä määrärahoja edellämainitsemini tarkoituksiin, mutta olisi pitänyt supistaa näitäkin määrärahoja samassa suhteessa kuin on supistanut työttömyys- y. m. köyhän kansanosan kohdalle meneviä määrärahoja. Silloin vasta voitaisiin hallituksen esitystä sanoa pidättyväisyysesitykseksi.

Lopuksi tahtoisin vielä huomauttaa hallitukselle, että hallitus, joka on ollut valmis vuosi vuodelta korottamaan virkamiesten palkkoja ja huolehtimaan heidän lähetystöjensä vaatimuksien toteuttamisesta sekä lisäämään sotilasmenoja niin suuriksi, että köyhä kansanosamme nykyisen verotusjärjestelmän aikana joutuu niin taloudellisesti kuin henkisesti rasitetuksi ja näkemään puutetta ja kurjuutta, olisi kiinnittänyt myöskin parempaa huomiota työläisten työpalkkojen korjaamiseen. Sillä onhan täällä eduskunnassa viime vuosien aikana tulo- ja menoarvion yhteydessä ja myöskin muiden asioiden yhteydessä hallitukselle huomautettu työpalkkojen alhaisuudesta ja erikoisesti metsätyöväestön työpalkkojen alhaisuudesta, jotka ovat olleetkin kaikista kurjimpia ja huonoimpia meidän maassamme. Mutta näistä huomautuksista huolimatta ei hallitus ole ryhtynyt täysin ottein työpalkkojen korottamiseen, sillä alipalkkausta on vielä olemassa ainakin niillä alueilla maassamme, joita tarkemmin tunnen, ja varsinkin metsä-, maantie- y. m. erilaisilla työaloilla. Tämän vuoksi olisi valtiovarainvaliokunnan otettava huomioon talousarviota laatiessaan se, että mainitsemillani aloilla saadaan työpalkat todella riittävän suuriksi, jotta päästäisiin tästä alipalkkausmenetelmästä viimeinkin pois.

Ed. M. Ryömä: Herra puhemies! — Sen lausunnon jälkeen, jonka ed. Tanner aikaisemmin tänään on esittänyt, en näe olevan syytä puuttua esilläolevan talousarvion yleisiin puoliin. Oleellista luonnollisesti on sotalaitosmäärärahojen lisääntyminen. Mutta tämän rinnalla on erikoisen merkillepantavaa, että samaan aikaan, kun sotamäärärahoja jatkuvasti koroitetaan, hallitus ei haluaisi antaa Suomen Rauhanliitolle eduskunnan usein myöntämää ja luultavasti joidenkin hallituksienkin joskus suorittamaa vaatimatonta apurahaa. Kuitenkin tämä liitto tekee työtä, joka juuri meidän oloissamme on mitä suuriarvoisinta samoin kuin rauhantyö yleensä kaikkien pienten ja heikkojen kansojen keskuudessa. Ainoastaan selvä rauhanpolitiikka ja sen edellyttämä rauhantahto voivat nykyään ne pelastaa joutumasta suurvaltojen pelinapuloiksi. Tällaisen rauhantyön eräänä tärkeimpänä osana on kansainliiton toiminnan tunnetuksi tekeminen ja tukeminen, mikä juuri on kuulunut Suomen Rauhanliiton päätehtäviin. Oikeastaan tämä kuuluu opetusministeriölle, mutta se on sen täydellisesti laiminlyönyt. Juuri eilen päättyi Brysselissä kansainliiton periaatteiden tukemiseksi järjestetty suuri kansainvälinen rauhankongressi, jonka suomalaisen osanoton järjestäminen on etupäässä Suomen Rauhanliiton ansiota, jonka puheenjohtaja kuuluu kongressin järjestävään toimikuntaan ja on itse kongressissa läsnä. Tämä kaikki on sellaista, mikä on mitä suurimmassa määrässä maamme etujen mukaista. Mutta me voimme hyvin kuvitella, minkä vaikutuksen Brysselin kongressin arvovaltaisiin ystäviin tai osanottajiin — niiden joukossahan mainitaan sellaisia nimiä kuin presidentti Roosevelt, presidentti Benesh, ministeri Vandervelde, lordi Cecil, ministeri Cot, rouva Nansen, eversti Lindbergh ja monet muut — minkä vaikutuksen näihin henkilöihin on tehnyt tieto siitä, mikäli se on joutunut heidän korviinsa — pelkään kuitenkin, että suomalaiset edustajat tässä kongressissa ovat liian hienotunteisia hallitusta kohtaan sitä ilmoittaakseen — tieto siitä, että samaan aikaan kuin kongressi kokoontuu, Suomen hallitus haluaa kieltäytyä antamasta rauhantyön tukemiseen edes 12,000 markan mitätöntä summaa ja että Rauhanliiton puheenjohtaja on äskettäin tuomittu rangaistukseen herra Hit-

lerin kunnian loukkaamisesta, henkilön, jonka hallitsemassa maassa kongressi varmaan yksimielisenä on nähnyt päävaaran Euroopan ja koko maailman rauhalle. Minäkäläisen käsityksen nämä arvovaltaiset henkilöt ja koko kongressi saavat hallituksemme rauhantahdosta ja ulkopoliittisesta suuntauksesta! Hallituksen ei tarvitse syyttää ketään muuta kuin itseään siitä, että ulkomaiden lehdistössä liikkuu kaikenlaisia meille vähemmän mairittelevia uutisia ja arveluja maamme aikomuksista. Aihetta näihin arveluihin antaa hallitus itse auliisti yllin kyllin.

Lienee syytä lyhyesti kosketella sitä kohtelua, jonka alaiseksi samainen Rauhanliiton määräraha joutui vuosi sitten. Hallitus oli itse ottanut tämän määrärahan tulo- ja menoarvioehdotukseensa. Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksen kaikkien sosiaalidemokraattien ja 25 porvarillisen edustajan äänellä — viimeksi mainitut olivat: von Born, Colliander, Estlander, Furu-hjelm, Haga, Hästbacka, Jern, Kullberg, Mangs, Mattsson, Wickman, Östenson ja Österholm sekä edelleen Kesti, Rytinki, Hautala, Niskanen, Hannula, Hänninen, Janhonen, Koivuranta, Luostarinen, Salo, Soininen ja Inkilä. Useat näistä ovat mukana näilläkin valtiopäivillä. Mutta pian nousi oikeiston lehdistössä suuri melu asiasta. M. m. Uuden Suomen poliittinen pakinoitsija teki seuraavan käytännöllisen ehdotuksen: „Hallituksen ei kuitenkaan aikanaan ole pakko antaa maksumääräystä rahan suorittamiseksi. Kuluvana vuonna Suomen Rauhanliiton piirissä on käyttäyditty siksi rauhattomasti, ettei se ole saanut tuota apurahaa”. Hallitus huomasi tämän ehdotuksen niin hyväksi, että viime tammikuun alussa saatiin lukea lehdistä seuraava uutinen: „Opetusministeriö on ilmoittanut, huomioonottaen senkin, että „Rauhaa Kohti”-lehdessä oli julkaistu muitakin harkitsemattomia ja sopimattomassa sävyssä kirjoitettuja kirjoituksia, muun muassa ulkovaltain johtavista henkilöistä, joulukuun 31 p:nä 1935 lopullisesti käsitellessään kysymystä useinmainitun määrärahan maksattamisesta, päättäneensä, ettei tätä määrärahaa käytetä.” Ja nyt kummittelee tuo sama perustelu — kaikesta päättäen se on nyt käytännössä kolmannen kerran — tulo- ja menoarvioehdotuksen 10 Pl. XV luvun kohdalla sivulla 230 seu-

raavassa muodossa: „Tehdyn rahaasia-aloitteen johdosta on eduskunta Suomen Rauhanliiton toiminnan edistämiseksi momentille merkinnyt 12,000 markkaa. Kun liiton äänenkannattajassa „Rauhaa Kohti“-lehdessä on julkaistu harkitsemattomia ja sopimattomassa sävyssä kirjoitettuja kirjoituksia, jopa sellaisiakin, joista liiton hallituksen puheenjohtaja, samalla mainitun lehden vastaava toimittaja, on tuomittu rangaistukseen, ei liiton toimintaa voida tukea valtion varoilla. Sen vuoksi on momentilta poistettu liiton valtionapu 12,000 markkaa.”

Itse puheenaoleva määrärahan on niin mitättömän pieni, ettei sillä valtion taloudessa ole minkäänlaista merkitystä. Hallituksen on siis täytynyt antaa tälle määräraha-asialle tavattoman suuri periaatteellinen merkitys, kun se näin etsityllä tai suorastaan keinotekoisesti aikaansaadulla syyllä on mennyt niinkin pitkälle, että se on lähtenyt toimimaan vastoin eduskunnan selvää päätöstä, siis oikeastaan vastoin koko parlamentaarista valtiojärjestystä. Tämä syy on keinotekoinen siksi, että lehteä vastaan nostettu syyte on perustunut kiihoituslakiin, ja kiihoituslain perusteella voidaan, kuten tunnettua, nostaa syytteitä aivan minkälaisista asioista tahansa. Kun siis hallitus on halunnut olla maksamatta Rauhanliiton apurahaa, on sen vain tarvinnut jonkin sopivaksi katsomansa syyn nojalla nostattaa syyte ja sitten viattomasti selittää, että kun kerran syyte on nostettu tai tuomio langetettu, niin luonnollisesti on määrärahan suorittaminen tai myöntäminen mahdoton. Itse asiassa tämä tapaus osoittaa vain, kuinka edesvastuutonta on pitää pystyssä kiihoituslain tapaisia kansanvallan vastaisia poikkeuslakeja tai ainakaan antaa niitä hallituksille, joiden ensimmäisiin pyrkimyksiin näyttää kuuluvan kansalaisten parhaimpien pyrintöjen tukahduttaminen. Eikä kai voitane epäillä, etteikö hallituksen todellisenä tarkoituksena olisi ollut, herra Hitlerin kunnian pelastamista lukuunottamatta, maassamme harjoitettavan rauhan työn vaikeuttaminen.

Kaiken sen jälkeen, mitä hallitus on tässä asiassa aikaansaanut, on asian suuri periaatteellinen merkitys todella kiistämätön. Onhan ensiksikin kysymys eduskunnan arvovallasta hallitukseen nähden. Sitä, että hallituksen menettelyä heti viime ke-

väänä ei otettu käsittelyn alaiseksi, voitiin ehkä perustella sillä, että vaaleissahan siihen kuitenkin on tilaisuus. Vaalien tulos oli epäämätön, sen voinevat osaltaan myös jotkut ministerit työlupajuttuineen todistaa. Sentähden onkin tämä asia nyt perusteellisesti käsiteltävä ja on oikeastaan syytä olla hallitukselle kiitollinen, että se on antanut meille tilaisuuden siihen. Sillä nythän ainakin pitäisi olla mahdollisuus nähdä, missä on se hallituksen paljon kiistelty parlamentaarinen tukivoima, jota tietoa tässä tänään jo on kaivattu aikaisemmin.

Toiseksi on eduskunnan velvollisuutena huolehtia siitä, että Suomen vakavan talonpoikais- ja työläiskansan rauhantyylle myönteinen ja vaaleissa julkilausuttu tahto Rauhanliiton määrärahan muodossa pääsee toteutumaan. Kolmantena järjestyksessä taas on kysymys siitä, mikä on todella maamme ulkopoliittinen suuntaus ja onko Hitlerin oletettu kunnia todella Suomen kansan rauhantahtoa tärkeämpi. Mutta lopuksi on vielä syytä tiedustella, eikö ehkä ole olemassa muitakin vaikutusvaltaisia instansseja kuin Saksan nykyinen hallitus, joiden kanssa meidän hallituksemme haluaa säilyttää hyvät suhteet. Onhan tunnettua kuinka useiden viime aikojen vähänkin poliittisluontoisten oikeusjuttujen yhteydessä on n. s. etsivän keskuspoliisin taholta esitetty lausuntoja, joissa miltei kaikki täkäläiset valtiolliset puolueet ja aatteelliset yhdistykset kokoomuspuoluetta ja isänmaallista kansanliikettä sekä niiden haarajärjestöjä ja fraktioita lukuunottamatta selitetään kominternin haaraosastoiksi; näihin luonnollisesti luetaan myös Suomen Rauhanliitto, ja minulla oli viime keväänä henkilökohtaisesti tilaisuus kuulla erään tämän viraston virantoimituksessa olevan virkailijan vähemmän myönteisiä käsityksiä rauhantyyöstä yleensä. Mutta tämän viraston otteet toivottavasti joutuvat yksityiskohtaisessa käsittelyssä huolellisemman tarkastelun kohteeksi. Se, mistä tässä nyt on kysymys, on se, missä määrin hallituksen toimintaa yleensä määrää mainittu virasto, jonka toimintavaikutteita voitaneen pitää vähintään epäselvinä.

Kun ensi vuoden tulo- ja menoarvioehdotus kohta joutuu valtiovarainvaliokunnan käsiteltäväksi, on sillä tärkeä tehtävä huolehtia siitä, että Suomen Rauhanliittoa koh-

dannut vääryys edes jossakin määrin hyvitetään, mihin se saa tilaisuuden, jos tästä asiasta nyt, kuten aikaisempinakin vuosina, tehdään — ja toivottavasti siitä tehdään — rahaasia-aloite. Mutta vielä verrattomasti tärkeämpi tehtävä valiokunnalla on eduskunnan arvovallan puolustamisessa sen vahingoittajain ja kaikkien muiden kansavallan vihollisten hyökkäyksiä vastaan.

Ed. Kalliokoski: Herra puhemies! Tässä, lähetekeskustelussa on jo useaankin kertaan osoitettu, että esilläolevan tulo- ja menoarvion valmistaminen hallitukselle on ollut tavallista helpompaa, on ollut sitä monestakin eri syystä. Ensinnäkin siitä syystä, että hallitus, niinkuin myös on tullut sanotuksi, on saanut valmistaa jo neljännen tulo- ja menoarvioesityksen eduskunnalle jätettäväksi, ja toiseksi, että tämä valmistustyö on saattanut tapahtua niin edullisten taloudellisten suhdanteiden vallitessa kuin tuskin minkään toisen tämän tasavallan tulo- ja menoarvion valmistaminen on koskaan saattanut tapahtua. Ei siis oikeastaan ole niin erikoisen suuri ansio hallitukselle, vaikka se onkin ansio, että eduskunnalle jätetty tulo- ja menoarvio käy lukkoon. On kuitenkin niin, että tuskinpa mikään hallitus olisi voinut nykyisenlaisissa taloudellisissa olosuhteissa esittää eduskunnalle sellaista talousarviota, joka ei menisi lukkoon. Luulen, että jokaisen hallituksen olisi sellaisissa taloudellisissa oloissa kuin meillä nyt on, täytynyt saada talousarvioesitys käymään lukkoon. Sitäpaitsi tämä lukkoonsaaminen on ollut tavallista helpompaa ei ainoastaan sen hyvän ajan vuoksi, josta niin erinomaisen paljon on puhuttu ja jonka vaikutuksesta valtion tulot kaikilla aloilla ovat huomattavasti lisääntyneet, vaan senkin johdosta, että hallituksella on ollut käytettävänä uusia tulolähteitä, joita ainakaan pitkiä aikoja vielä ei ole ollut tulo- ja menoarvioita valmistaneiden hallitusten käytettävissä, eikä ainoallakaan hallituksella ennen nykyistä hallitusta. Tarkoitän luonnollisesti väkijuomaliikkeen tuottamia tuloja.

Hallituksen taholta on tätä talousarvioesitystä, niinkuin luonnollista on, pidetty erinomaisena, ja on tällöin kiinnitetty huomiota myös siihen, että tämä tulo- ja menoarvioehdotus sisältää runsaasti val-

tion lainojen lyhennyksiä. Niinhän asiantilaita on. Tulo- ja menoarvioonhan sisältyy valtion lainojen lyhennyksiä yli 300 miljoonaa markkaa. Huomattava osa niistä kuitenkin kuuluu valtiovelan säännölliseen kuoletukseseen. Kun valtiovelan lyhentämiseksi on tulopuolella merkitty otettavaksi 150 miljoonan markan suuruisen laina ja kun toisaalta otetaan huomioon, että huomattava osa, niinkuin jo sanoin, valtiovelan lyhennyksestä kuuluu säännöllisiin kuoletuksiin, ei tästä lyhennysmäärästä hyvin käänsä paljon jää ylimääräisen lyhennyksen osalle. Tosin tulo- ja menoarviossa on valtiovelan lyhennykset esiteltäessä mainittu ainakin kolme sellaista lainaerää, jotka voidaan katsoa sisältyvän ylimääräiseen valtiovelan lyhennykseen ja joiden yhteenlaskettu summa on yli 200 miljoonan markan, mutta kun näistäkin, jos tältäkin osalta valtiotaloutta säännöllisesti hoidettaisiin, ainakin osan täytyisi tulla jokaisena vuotena lyhennetyksi, niin on asiantilaita niinkuin sanoin, että ylimääräinen valtiovelan lyhennys ei nouse paljoakaan yli sen 150 miljoonan markan, joka on ehdotettu otettavaksi uutta valtiolainaa. Näinollen ei siis tältä kohdalta tämä tulo- ja menoarvio, joka nyt on eduskunnan käsiteltävänä, merkitse niin tavattoman suurta edistysaskelta valtiotalouden alalla, vaikka säännöllinen velan kuoletus kunnollisesti tuleekin suoritetuksi.

Todistuksena hyvästä valtiotalouden hoidosta ja siihen liittyvästä valtiotaloudellisen aseman hyvyydestä on pidetty myös sitä, että tulo- ja menoarvioon sisältyy huomattavia siirtoja rahastoihin. Onpa puhuttu tässä yhteydessä niinkuin suurestakin asiasta 625 milj. markan siirrosta suhdannerahastoon. Suhdannerahaston kannalta tietenkin tällainen 625 milj. markan siirto on suurimerkityksellinen, koska tämä rahasto tämän siirron jälkeen vasta saavuttaa jonkinlaisen merkityksen valtiotaloutemme hoitamisessa huonojen aikojen varalta. Mutta valtiotalouden aseman erinomaisuudesta se ei ole mikään erikoinen todistus, ei ainakaan suurista viime vuosien aikaisista säästöistä tai oletetuista säästöistä ensi vuoden aikana, koska kaikki ne varat, jotka ehdotetaan suhdannerahastoon siirrettäväksi tosiasiallisesti ovat jo olemassa, koska ne ovat aikaisempina vuosina jo hankittuja. Osittain näihin varoihin

sisältyy sellaisiakin sijoituksia, jotka ovat jo pitkän aikaa olleet olemassa. En luonnollisesti mitenkään moiti suunnitelmaa valtion suhdannerahaston kartuttamisesta. Huonojen aikojen varalta on tietenkin erinomaisten hyvä asia, että valtiolla on mahdollisimman suuri pahojen päivien vara. Sellaisen turvin voidaan pulakaudetkin, jonkalainen äskettäinkin on eletty, sivuuttaa paljon helpommin kuin ilman tällaista vararahastoa on mahdollista. Mutta tarkkaillessani hallituksen esitystä siirroksi suhdannerahastoon ja kuullessani ministeri Reinikan äsken asiasta antamia täydentäviä selityksiä, en kuitenkaan ole tullut vakuutetuksi siitä, että ne, yleensä pitkäaikaisiin lainoihin sijoitetut varat, jotka nyt ehdotetaan siirrettäväksi suhdannerahastoon, voisivat olla nopeasti käytettävissä siinä tapauksessa, että suhdannerahaston varoja runsaasti todella tarvittaisiin valtiotaloudellisten vaikeuksien helpottamiseksi käyttäen.

Näistä rahastoihin siirroista puheen ollen esiintyy tulo- ja menoarviossa myös siirto vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutusrahastoon. Tämä siirto on sen suuruisen kuin alkoholiliikkeen voittovarain käytämisestä voimassa olevan lain mukaisesti tulee tähän rahastoon siirtää (Ed. Lohi: Minimimäärä!). Tähän rahastoon ei ole ehdotettu siirrettäväksi suurempaa määrää kuin lain mukaan välttämättömästi on siirrettävä. Kun valtiopäiväin avajaispuheessa kuitenkin on ilmoitettu eduskunnalle aivan lähiaikoina annettavan esitys vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaiksi ja kun on hyvin todennäköistä, että tuo esitys lähitulevaisuudessa johtaa lainsäädäntöönkin, niin ainakin tänä vuonna olisi mielestäni ollut perusteltua ja hyvään valtiotaloudenhoitoon kuuluvaa siirtää vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutusrahastoon vähän suurempi määrä varoja kuin mitä lain mukaan siihen vähintäin on siirrettävä.

Jos sitten kiinnittää huomiota muutamiin harvoihin yksityiskohtiin tulo- ja menoarviossa, niin tulojen puolella ensiksi liikuakseni, kiinnitän minäkin huomiota siihen samaan asiaan, josta ed. Pennanen äskeisessä lausunnossaan täällä puhui. Hän mainitsi miten luonnoton ja miten epäoikeudenmukainen useissa tapauksissa on sellainen perintövero, jonkalainen meillä

nykyisin on voimassa. Asian tästä puolesta minun ei siis tarvitse puhua, minä saatan siinä suhteessa yhtyä ed. Pennasen käsitykseen asiassa. Mutta sen sijaan on mielestäni aiheellista kiinnittää tässä yhteydessä huomiota siihen, että eduskunta on tämän verotusoloissamme esiintyvän epäkohdan korjaamiseksi jo suunnilleen neljä vuotta sitten ilmaissut periaatteellisen käsityksensä. Ryhmämme taholta tehtiin vuoden 1932 tai 1931 valtiopäivien alussa, en aivan varmaan muista kummilla valtiopäivillä, lakialoite tämän epäkohdan korjaamiseksi. Tämä lakialoite ei johtanut suoranaisesti tulokseen, mutta sen pohjalla hyväksyttiin eduskunnassa toivomusponsi sen epäkohdan korjaamiseksi, joka nykyisessä perintöverotuksessa esiintyy. Nelisen vuotta on eduskunta vaieten odottanut tulosta tästä kannan ilmaisustaan. Mielestäni nyt jo olisi korkea aika ainakin tämän epäkohdan korjaamisesta saada eduskunnalle esitys, koska niinkuin ed. Pennanen aivan oikein huomautti, tässä on kysymyksessä sellainen asia, joka ei millään tavalla välttämättömästi liity yleiseen verotuslakiemme uudistukseen.

Jatkaakseni sitten näitten yksityiskohtien käsittelyä, joista toiset ovat suurimerkityksellisempiä, toiset vähäpätöisempiä siirryn lyhyeksi hetkeksi tarkastelemaan myös eräitä tulo- ja menoarvioesityksen meno- puolen kohtia. Tällöin kiintyy huomio siihen, että valtiovarojen käyttöä kansalaisten toimeentulomahdollisuuksien ja taloudellisen aseman parantamiseksi on suunniteltu ja sellaista suunnitelmaa merkitseviä ehdotuksia sisältyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen. Näitten ehdotusten lähempi tarkastelu asettaa kuitenkin epäilyksenalaiseksi, onko tässä suhteessa aloitettu oikealta kohdalta ja sieltä, missä tarve on suurin. Virkamiesten palkkojen koroituksiin on tulo- ja menoarviossa esitetty eri pääluokkien kohdalla yksityistapauksissa varoja ja lisäksi on ehdotettu 20 milj. markan suuruinen määräraha yleiseen virkamiesten palkkojen korottamiseen.

Jokaiselle on selvää, että meidän maassamme on virkamiestenkin taloudellinen asema sellainen, että se monien kohdalla, jopa kokonaisten ryhmien kohdalla olisi kohentamisen tarpeessa. Mutta niitten raskaitten pulavuosien jälkeen, jotka meillä on eletty, on tilanne maassa sellainen, että

vielä kipeämpi tämän taloudellisen aseman kohentamisen tarve on monien muiden väestöpiirien osalta, joiden toimeentulomahdollisuudet ovat vieläkin heikommät kuin virkamiestemme. On lisäksi muistettava, että virkamiesten palkkauksessa on kuitenkin poistettu pula-ajan alennukset, heidän palkkauksensa on nykyisin samanlainen kuin se oli ennen pulavuosien alkamista, lukuunottamatta niitä korotuksia, joita lukuisissa yksityistapauksissa on tehty, ja joissa kohdin siis palkkaukset ovat paremmatkin kuin ennen pulavuosien alkamista. Mutta ruumiillisen työn tekijän piirissä ei vielä millään alalla ole päästy sille tasolle, millä oltiin ennen pulavuosien aikaa.

Herra valtiovarainministerin tämän päivässä puheessa mainittiin esim., että maataloustuotteiden hintaindeksi, joka merkitsee tietenkin tällä alalla työskentelevien kansalaisten palkkausta, on nykyisin 78 pistettä sen sijasta, että se ennen pulavuosien aikaa oli 100 pistettä, ja on näin siitä huolimatta, että esimerkiksi teollisuustuotteiden hintaindeksi on 94 ja viennitavaroidenkin hintaindeksi, niinkuin herra valtiovarainministeri ilmoitti, 82 pistettä. Minä tulenkin tästä siihen, että maatalouden kohdalla ei ole ensi vuoden tulo- ja menoarviota tarkastellen kaikki asiat, niinkuin olla pitäisi. Tuotteiden hintojen tukemisessa on kyllä suunniteltu noudatettavaksi niitä menettelytapoja, jotka edellisinä vuosina ovat olleet voimassa. Mutta äsksen esittämäni herra valtiovarainministerin tänään mainitsevat luvut osoittavat, että tähänastisilla toimenpiteillä ei ole suinkaan tultu siihen, mihinkä kohtuuden mukaisesti, maatalouden suhteessa muihin elinkeinoihin nähden, olisi pitänyt tulla. Kohtuuden toteuttaminen olisi vaatinut tehostettuja toimenpiteitä myöskin maataloustuotteiden hintojen tukemisen alalla.

Mutta vielä valitettavampaa kuin edellä mainitsemassani suhteessa maatalouden kannalta tapahtunut laiminlyöminen, on se, että hallituksen ehdotuksessa on esitetty pienviljelijäin uudisraivauspalkkioita rajoitettavaksi ja vähennettäväksi entisestään. Palkkioitten määriäkin on ehdotettu alennettavaksi ainakin rajaseutukuntiin nähden ja palkkioiden ala on siten rajoitettu, että palkkioista osallisiksi ensi vuonna tulisivat vain sellaiset viljelmät,

joiden peltoala on vähemmän kuin kuusi hehtaaria. Tällaisen rajoituksen sijasta olisi hallitukselta odottanut aivan toisenlaista uudistussuunnitelmaa tässä suhteessa. Mielestäni olisi ollut paljon tarkoituksenmukaisempaa kohottaa se raja, johon asti raivauspalkkioita suoritetaan, 12 hehtaarin määrään kuin alentaa se kuuteen. Asianlaita on nimittäin niin, että jokainen, joka tuntee viljelysaloja varsinkin maamme pohjoisosissa, joissa viljelykselliset edellytykset ovat heikommät kuin maan eteläosissa, jokainen sellainen henkilö on selvillä siitä, että kymmenen hehtaarin viljelysala ei epäedullisemmissa viljelysaloissamme suinkaan takaa omavaraisen toimeentulemisen mahdollisuuksia monipäisemmille viljelijäperheille. 12:kin hehtaarin pinta-ala saattaa olla monessa tapauksessa tähän riittämätön, mutta se kuitenkin riittäisi siihen kaksi kertaa paremmin kuin kuuden hehtaarin ala, jota hallitus esityksessään nyt suosittelee. Se hallituksen esitys, jonka mukaisesti uudisviljelyspalkkioiden alaa ja määrää ehdotetaan supistettavaksi, johtuu käsitykseni mukaan väärästä kannanotosta maatalouden tukemiseen ja maatalouden edistämiseen nähden. Hallitus on pitänyt tarkoituksenmukaisena jättää eduskunnalle esitys asutuslainsäädännön uudistamiseksi, jonka tarkoituksena ilmoitetaan olevan asutustoiminnan tehostaminen. Jos kerran tarkoituksena on, ja jos uudella asutuslailla, niinkuin hallitus uskoo, todella päästään tehostettuun asutustoimintaan, jos sen kautta onnistutaan perustamaan entistä runsaammin uusia viljelystiloja, niin mielestäni varsin pahassa ristiriidassa tämän pyrkimyksen kanssa on uudisviljelyspalkkioiden supistaminen ja rajoittaminen. Ei ole tarkoituksenmukaista, että samanaikaisesti kuin valtiovallan tehostetuilla toimenpiteillä edistetään uusien viljelmien muodostumista, supistetaan sitä tukea, jonka tarkoituksena on saada olemassaolevat pienviljelystilat sellaisiksi, että perheet voisivat niillä työskennellen päästä omavaraiseen toimeentuloon. Mielestäni siis kaikkein pahimpia virheitä, mitä hallituksen tulo- ja menoarvioesityksen tarkastelussa huomaa, on uudisraivauspalkkioitten vähentäminen ja tämän palkkioalan rajoittaminen.

Mutta tässä yhteydessä en voi olla kiinnittämättä huomiota erääseen asiaan, joka

ei suorastaan liity tulo- ja menoarvion numeroihin, niinkuin uudisraivauspalkkiot liittyvät, mutta joilla kuitenkin on yhteyttä senlaatuisten asioiden kuin uudisraivauksen ja asutustoiminnan kanssa, jotka taas ovat suoranaisessa suhteessa toisiinsa.

Niillä seuduin maassa, jonkalaisella minäkin elän, joissa on runsaasti valtion metsämaita ja joissa asutustoiminnan harjoittaminen miltei yksinomaisesti saattaa tulla kysymykseen vain valtion maita asutustarkoituksiin käyttäen, on ollut havaittavissa uusien tilojen perustamisen vaikeutuminen valtionmaiden asutustarkoituksiin käyttämisen ollessa kysymyksessä. Paljon entistä lukuisammin ovat viljelijäin tilojen hakemukset erityisesti viime vuoden aikana tulleet hylätyiksi. Minä en luule, että se voisi johtua siitä, että tilahakemusten hyväksyminen entisessä määrässä tuottaisi vaikeuksia asutustoiminnan rahallisen järjestämisen kannalta, mutta minä pelkään, että se on yhteydessä sen asutuspoliittisen suunnitelman kanssa, joka sisältyy lepäämässä olevaan asutuslakiin ja joka toteutettuna johtaa jatkuvaan valtionmaiden asutustarkoitukseen käyttämisen vaikeutumiseen. Mielestäni ei kuitenkaan olisi pitänyt ainakaan ennen, kuin tämä uusi asutuslaki on voimassa, ryhtyä valtionmaiden asutustarkoituksiin käyttämistä rajoittamaan, varsinkaan kun asutustoimintaan osoitetut määrärahat tai niiden riittämättömyys mitenkään eivät tällaista asutustoiminnan suuntaamista tee välttämättömäksi.

Maataloudesta puhuessani olen tahtonut näihin seikkoihin kiinnittää huomiota. Uudisraivauspalkkioiden laajentaminen entisestään olisi ollut suositeltavaa. Maataloustuotteiden hintojen tukeminen nykyistä tehokkaammin olisi ollut tarpeellista ja ainakin nykyisten määrärahojen puitteissa ja nykyisten lakien voimassa ollessa olisi tullut asutustoimintaa harjoittaa tehokkaasti sen väestön hyväksi, jonka toimeentulomahdollisuuksien parantamiseksi se on tarkoitettu. Tällaisiin toimenpiteisiin olisi mielestäni ollut aihetta, kun kerran valtiotalouden mahdollisuudet on arvioitu niin hyväksi, että esim. mainitsemaani virkamiesten palkkojen korottamiseen on katsottu voitavan ehdottaa yleisen määrärahan myöntämistä. Tällaista suuntautumista

maatalouteen nähden olisi vaatinut sekin pyrkimys, joka yleensä palkkauksen alalla vallitsee ja joka on oikea, jonka tarkoituksena on palkkauksessa päästä ennen pula-aikaa vallinneelle tasolle.

Sitten tahdon kiinnittää huomiota hetkeksi myös tiepolitiikkaan, joka muodostaa hyvin tärkeän osan kansantaloudestamme, paitsi työtilaisuuksien tarjoamisen kannalta myös maamme liikenneolojen kehittämisen vuoksi, jolla kehityksellä maan talouselämään on niin erinomaisen tärkeä merkitys. Minä en ryhdy puhumaan rautateistä enkä valtateistä, joiden rakentamisessa viime vuosina on osoitettu suurta ahkeruutta ja harrastusta. Sen sijaan tahdon kiinnittää huomiota syrjäseutujen teihin nähden suurimmissa vaikeuksissa elävien ihmisten elämään. Kyläteiden rakennusasia on sellainen asia, jonka olisi tullut saada osakseen suurempi huomio, kuin minkä se on ensi vuodenkin tulo- ja menoarvioesityksessä saanut. Nykyisen hallituksen aikana on muutettu kyläteiden rakennusavustusperusteita. Ne on muutettu kyläteiden osakkaiden kannalta epäedullisemmaksi ja ne on muutettu sellaisiksi, että ne asettavat äärettömän monissa tapauksissa kyläteiden hoitokunnat kiusaukseen merkitä menosarekkeisiin sellaisia menoja, joita tosiasiallisesti ei ole ollut, ja näin ollen ne myös asettavat näitä töitä tarkastaville viranomaisille paljon suurempia ja vaikeampia tehtäviä, kuin niillä aikaisemmin oli. Ovatpa nämä avustusehdot monissa tapauksissa niitä käytäntöön soveltettaessa muodostuneet sellaisiksikin, että kylätiekuntien on ollut mahdoton ottaa vastaan myönnettyjä avustuksia niiden ehtojen vuoksi, joilla ne on tiekunnille annettu. Tässä kohden siis mielestäni olisi tarkoituksenmukaista palata aikaisempiin perusteisiin, kuitenkin niin, että heikomille tiekunnille voitaisiin myöntää entistä runsaampia avustuksia. Mutta ensi vuoden tulo- ja menoarvioesityksessä olisi odottanut joitakin merkkejä myös kyläteiden kunnossapitoavustusten käytäntöön ottamisesta. Eräässä kulkulaitosvaliokunnan mietinnössä, joka eduskunnassa viime keväänä hyväksyttiin, kiinnitettiin huomiota tähän asiaan ja sen yhteydessä eduskunta lausui mielensä tästä asiasta. Eduskunta on siis merkinnyt periaatteellisen kantansa asiassa, joka oli sellainen, että valtion tulisi osal-

listua myöskin kyläteiden kunnossapitoon myöntämällä tiekunnille kunnossapitoavustuksia. Ensi vuoden tulo- ja menoarvioesityksessä ei merkkejä tällaisesta tiepolitiikan suuntaamisesta näy. Toivottavasti eduskunta korjaa sen epäkohdan, joka tässä kohden tulo- ja menoarvioesitykseen sisältyy.

Tiepolitiikasta edelleen puhuakseni on kiinnitettävä huomiota myöskin siihen, että uusien teiden valtiolle ottamisen yhteydessä useasti esiintyy sellaisia kohtuuttomuuksia, jotka tuskin ovat edes tielain tarkoituksen mukaisia, mutta jotka missään tapauksessa kohtuullisuuden kannalta asioita arvostellen eivät ole oikeutettuja silloin, kun tällaiset toimenpiteet tuottavat joko kunnille tai tiekunnille kohtuuttoman suuria rasituksia. Eduskunnassa on kiinnitetty huomiota myös siihen, että niiden valteiden rakennussuunnitelmien toteuttamisen yhteydessä, joita maassamme nyt niin runsaslukaisesti toteutetaan, aiheutuu kunnille useasti tavattoman suuria rasituksia tiealueiden lunastamisen kautta. Olen ollut tilaisuudessa seuraamaan erään kunnan asioita, joka on ruotsinkielinen. Tämän kunnan alueella on suoritettu useamman vuoden kuluessa suuria maantieoikaisuja ja toisia sellaisia on suunnitteilla. Tämän kunnan kannalta nämä oikaisut eivät ole millään tavalla tarpeellisia eikä kunta ole niiden toteuttamista koskaan anonut, ei edes myötävaihtanut niiden toteuttamiseen, vaan päinvastoin vastustanut niitä. Siitä huolimatta tämä pieni kunta joutuu lopuksi suorastaan satojen tuhansien markkojen kustannusten suorittamiseen, ennenkuin kaikki nämä suunnitelmat ovat toteutetut, koska suuret alat pitäjän parhaita viljelysaloja joutuu näiden valtateiden uusien suuntien alle. Tämä kunta voisi saada avustusta valtion varoista, jos se olisi niin huonossa taloudellisessa asemassa, että sen sillä perusteella katsottaisiin olevan oikeutettu avustuksen saantiin. Siinä asemassa kun kunta kuitenkin ei ole, niin sillä ei ole muuta mahdollisuutta kuin tehdä velkaa ja joutua näiden maanteiden oikaisujen kautta huonoon asemaan. Kun näistä asioista epäilemättä eduskunnassa tullaan tekemään sekä laki- että rahaasia-aloitteita, niin minä rohkenen toivoa, että valtion tulo- ja menoarvioesitys, sittenkun se eduskunnassa tulee lopullisesti hyväksytyksi,

myös näissä kohdin on suuntautunut ainakin jonkin verran toisenlaisille urille kuin ovat ne, joita myöten hallituksen esitys kulkee.

Lopuksi tahtoisin kiinnittää huomiota eräisiin tässä keskustelussa käytettyihin puheenvuoroihin, jotka koskevat puolustuslaitoksen menoja. Ed. Kares vähän aikaa sitten esittämässään lausunnossa väitti, että puolustuslaitoksen tarpeet voidaan aivan pennilleen määrätä ja että kysymys ei ole mistään muusta kuin joko näiden tarpeiden pennilleen tyydyttämisestä tai niiden tyydyttämättä jättämisestä tai osittaisesta tyydyttämisestä. Hän kuitenkin tuli lopuksi itsekkin siihen, että meidän on valtiotaloudellisten mahdollisuuksiemme rajoissa tyydytettävä puolustuslaitoksemme tarpeet. Häinkin siis tuli siihen tulokseen, että pennilleen ei näitä tarpeita voida määrätä, vaan että tämä tarve on tyydytettävä valtiotaloudellisten mahdollisuuksien rajoissa. Silloin kun asianlaita näin on, on tietenkin harkintakysymys, miten paljon kunakin vuonna voidaan puolustuslaitoksen vahvistamiseksi käyttää, koska kerran ei ole olemassa mitään ehdottoman tarkkaa rajaa siinä, mikä tämä tarve on.

Ed. Tanner puheenvuorossaan nimitti tätä valtion tulo- ja menoarvioesitystä hallituksen testamentiksi. Hänen puheensa loppuosasta päätellen sai sen käsityksen, että hän tällä testamenttimäärityksellä tarkoitti sitä, mitä testamentilla yleensä tarkoitetaan, nimittäin viimeisen tahdon ilmausta. Vaikka se epäilemättä onkin tai ainakin voi olla, jos ed. Tannerin esiintyminen on otettava vakavasti, tämä tulo- ja menoarvioesitys, hallituksen testamentti, niin se ei kuitenkaan vielä sellaisena kuin se on eduskunnalle jätetty, ole perinnönjakokirja, eikä ole edes varmaa, että perinnönjako tulee tarkkaan tämän testamentin, tämän viimeisen tahdon ilmauksen mukaisesti toimitetuksi. Eduskunta nimittäin voi, jos se tahtoo, muuttaa ja korjata sitä suunnitelmaa perinnönjaoksi, joka testamenttiin sisältyy. Minä toivon, että ainakin niissä kohdin, joihin olen kiinnittänyt huomiota ja monissa muissakin kohdin josain määrin tätä testamenttia sen sisältöön nähden korjattaisiin sittenkun sen valvomisen ja vahvistamisen aika tulee.

Jos tässä yhteydessä on aihetta, niinkuin useissa puheenvuoroissa tänä päivänä on tehty, vielä lopuksi kiinnittää huomiota ny-

kyiseen poliittiseen tilanteeseen, niin minä en tahdo siihen puuttua sen enempää kuin sanon, että minä mielenkiinnolla odotan tulosta niistä selvittelyistä, jotka ed. Tannerin lausunnosta päättäen hallituksen ja sosialidemokraattisen ryhmän kesken ovat tulossa.

Ed. Riipinen: Herra puhemies! — Minun puheenvuoroni on pyydetty ed. Tannerin lausunnon johdosta. Ed. Pennanen täällä tyytyi ihmettelemään ed. Tannerin lausunnon sitä kohtaa, jossa ed. Tanner puhui maanpuolustuksesta. Minä puolestani en voi olla merkitsemättä mitä syvintä pahesumista ed. Tannerin lausunnon johdosta. Ed. Tannerin puheen maanpuolustusta koskeva osa oli kaikkein lievimmin sanoen röyhkeä ja ilmaisi kerran taas sosialidemokraattien maanpetoksellisuutta lähentelevää puolustusvastaisuutta (Puhemies koputtaa: Kutsun järjestykseen!). Ed. Tanner yritti tehdä turhaksi senkin verrattain vaatimattoman maanpuolustusyrityksen, jota nykyinen hallitus osoittaa. Ed. Tannerin mielestä täällä olisi kai vain kumarrettava suuremmalle naapurille ja jättydyttävä jotenkin varustautumattomina idän punaisille armeijoille. Ed. Tanner katsoi myös nykyhetken sopivaksi pilkata puheessaan historiallisten muistojen kunioittamista muistomerkeillä, siis pilkata koko sitä mielensuuntaa, joka on taannut tässä maassa maanpuolustustahdon läpi vuosisatojen. Jokaisen maanpuolustusystävän mielestä on toki erinomaisen tunnus-tettavaa, että niillä ruotsinkielisillä seu-duilla, joissa pasifistit ovat pahasti höllentäneet mieliä, että sielläkin edes vanhoja sankarimuistoja verestämällä koetetaan terästää puolustustahtoa. Ed. Tannerin lausunto on marxilaisen maanpuolustusta halventavan ohjelman toteuttamista, samaa, jossa sosialidemokraattinen lehdistö usein menee aika pitkälle. Saatiinhan äskettäin Sosialidemokraatissa lukea nimimerkki K. W:n kirjoitus, jossa mitä törkeimmällä tavalla käsiteltiin m. m. meidän vapaussotaamme ja käännettiin historialliset asiat aivan ylösalaisin väittämällä m. m., että vuonna 1918 punaiset käyttäytyivät inhimillisesti ja sääliävästi estämällä julmuudet ja että valkoiset tekivät päinvastoin, — kirjoitus, johon en tähän mennessä sen törkeydestä huolimatta ole havainnut herra

oikeusministerin puuttuneen. Sosialidemokraatit pitävät nähtävästi tätäkin ajankohtaa sopivana ajaa erikoisesti maanpuolustusta aliarvioivaa, halveksivaa ja repivää kantaa. Mutta mikä vielä pahempi, samat sosialistit koettavat yht'aikaisesti kiihoittaa heitä yhä sokeasti seuraavia työläisiä sellaisiin tekoihin, joilla on ilmeinen tarkoitus kominternin käskystä usuttaa sekä valtakunnat että kansat toisiansa vastaan. Viitataan marxilaisten mielenosoituskokouksiin Espanjan tapausten johdosta, mielenosoituksiin, jotka tarkoittavat Espanjan punaisen marxilaisen hallituksen tukemista ja avustamista. On mitä kevytmielisintä ja edesvastuuttominta ja voidaan pitää suorastaan rikollisena, että tällaisia toimintoja, siis maanpuolustusta heikentävää ja repivää toimintaa ja uuden maailmansodan syytä avustavaa toimintaa harjoitetaan rinnakkaisesti tässä maassa tällä hetkellä suurimman valtiollisen ryhmän taholta ja saadaan harjoittaa. Se tekee meidän maamme uhanalaisen aseman vieläkin vaikeammaksi. Marxilaiset eivät välitä tästä, heillähän kulkevat rajat etupäässä punaisia rajaviivoja eikä valtakuntien rajoja pitkin. Mutta meille muille, kaikille muille tämän pitäisi jotain sanoa, jotain hyvin vakavaa. Meitä sen pitää varoittaa; meidän, jotka käsitämme tämän hetken vaaranalaisen tilanteen oman maamme kohdalla, meidän pitäisi sitäkin lujemmin saada turvatuksi maanpuolustuksemme juuri nyt, sekä ulkonaisia että sisäisiä vihollisia vastaan. Se on oleva oikea vastaus marxilaiselle julkeudelle.

Samalla kun minä merkitsen syvän pahesumiseni eduskunnan pöytäkirjaan siitä, että vakavia asioita vakavalla hetkellä siten uhmataan kuin herra Tanner lausunnossaan, samalla minä toivon, että valtiovarainvaliokunta hoitaa puolustusbudjetin kohdan hallituksen viittaamaan suuntaan, ja että hallituksen esityksessä esiintyvät aukot, joista ed. Kares m. m. on puhunut ja joita on suojeluskuntalaitoksenkin kohdalla, — siellähän esim. ei ole yhtään mitään varattu suojeluskuntien poikatyölle — että valiokunta ne aukot korjaisi.

Jos herra opetusministeri olisi ollut paikallaan, olisin minä tahtonut häneltä kysyä, mitä hän aikoo tehdä yksityisten oppikoulujen aseman korjaamiseksi. Aina-kaan tulo- ja menoarviossa ei näy mitään

siihen viittaavaa määrärahaa osoitetun. Viime valtiopäivillä, niinkuin ainakin edellisen eduskunnan edustajat muistavat, eduskunta korjasi hyvin huomattavasti näiden yksityisoppikoulujen ahdinkoa sillä, että se koroitti hallituksen esittämää valtioapua. Mutta mitä teki opetusministeriö? Opetusministeriö antoi määräyksen kouluille, yksityiskoulujen omistajille, että niiden on maksettava opettajain palkat aivan määrätynsuuruusina ja kävi niin tämän johdosta, että tuo valtionavun korotus, jota oli anottu, ei suinkaan etupäässä opettajien palkkojen koroittamiseksi, joka sekin vaati korjausta, vaan yleensä koulujen vaikean tilan parantamiseksi, vapaaoppilaspaiikkojen lisäämiseksi, koulutalojen korjaamiseksi, koulujen velkojen maksamiseksi ja koulujen moniin tarpeisiin, tuo lisämääräraha käytettiin tai on käytettävä määräyksen mukaisesti, se kun on valtionavun saamisen ehto, opettajapalkkauksen korjaamiseksi. Tämän takia eivät koulut todellakaan, vallankaan maaseudun koulut selviydy millään taloudestansa, ellei tähän valtion taholta tule apua. Ja kun hallitus ei ole siihen kiinnittänyt huomiota, täytynee edustajain koettaa sitä asiaa muuta tietä ajaa.

Eräs kohta on tässä opetusministeriön kohdalla sellainen, josta voisi lausua tunnustuksen. Se on esitys kouluylilääkärinviran perustamisesta. Monina vuosina on täällä tuotu esiin se epäkohta, että oppilasterveystarkastuksia ei oppikouluissa juuri pidetä muuta kuin nimeksi. Kahdeksaan vuoteen ehkä oppilas valtionkin oppikouluissa tarkastettaneen pari kertaa, ja tietäen, miten suuri kuolevaisuus on tuonikäisen nuorison keskuudessa, on jokainen valittanut tätä puutetta, siis sitä puutetta, että koululaisten terveydenhoitoon ei ole kiinnitetty kuin aivan niukalti huomiota. Minä toivon, että valtiovarainvaliokunta kulkee tässä hallituksen esittämää suuntaa ja hyväksyy kouluylilääkärin viran. Siitä voi sitten olla seurauksena aivan uudelle tielle lähteminen ja suuren epäkohdan korjaaminen koululaisten terveydellisissä oloissa.

Toinen seikka, joka kiinnitti minun huomiotani täällä opetusbudjetissa, on se, että hallitus esittää Helsingin ruotsalaisen normaalityöseuran uuteen rakennukseen rakennettavan väestösuojuhuoneen rakentamiseksi

50,000 markkaa. Minusta on erittäin hyvä, että tänne pääkaupunkiin saadaan väestösuojuhuoneita, niitä kai on aivan mitättömän vähän olemassa, minusta on hyvä, että valtio huolehtii sellaisista asioista. Nyt minä pyytäisin valiokuntaa ottamaan selkoa, missä määrin suomalaisissa oppikouluissa myöskin on tällaisia väestösuojuhuoneita olemassa ja ellei niitä ole, niinkuin minä pelkään, tekemään kaiken voitavansa, että varoja sen asian korjaamiseksi myöskin suomalaisten koulujen kohdalla osoitettaisiin.

Sitten minä tahtoisin sanoa ed. M. Ryömälle taikka oikeastansa kysyä häneltä, kun hän täällä kävi pitämässä sellaisen rauhanpuheen (Keskustasta: Neitsytpuheen!), eikö ed. Ryömä huomannut, että siellä Brysselin rauhankokouksessa oli myöskin erinäisiä kymmeniä kommunististen järjestöjen edustajia saapuvilla, ja eikö ed. Ryömä tiedä, että ne kommunistiset kokouksen osanottajat ovat mitä solidaarisimpia Stalinin Venäjän kanssa, pitävät ihanteenansa tuota maata, joka on kaikkein julmimmin militarisoitu maailman valtakuntien joukossa. Mitä se sellainen rauhanasian ajaminen on? Sehän on turhaa teatteria. Jos te olette vakavissanne (Ed. Kares: Se on petosta eikä teatteria!), niin silloin te olette surkuteltavia nukkeja Moskovan kominternin käsissä (Puhemies, koputtaen: Kehoiton käyttämään säädyllystä sanontaa!).

Puhemies: Kun olen ed. M. Ryömän lausunnon pikakirjoitusmuistiinpanosta havainnut, että hän on vieraan valtakunnan päämiehestä käyttänyt sopimatonta sanontaa, huomautan, että sellainen valtiopäiväjärjestyksen mukaan ei ole sallittua.

Ed. Lohi: Sen jälkeen kun minä olin pyytänyt puheenvuoron on täällä ed. Kalliokoski käyttänyt puheenvuoroa ja koskettanut niitä samoja kohtia menoarviossa, joihin oli aikomus minullakin kajota, mutta minun ei tarvitse sitä tehdä, koska minä voin yhtyä kaikissa kohdin ed. Kalliokosken lausuntoon.

Toiseksi oli minun tarkoitukseni muutamalla sanalla kajota ed. Tannerin lausuntoon, sitä suuremmalla syyllä kun ed. Tan-

ner on meidän eduskunnan suurimman ryhmän puheenjohtaja, joten hänen lausuntonsa on käsitettävä ryhmän kannanilmaukseksi.

Ed. Tanner lausunnossaan eritoten moitti hallitusta siitä, että se on agraaripoliitikassa, siis maatalouden tukemisessa ja auttamisessa mennyt liian pitkälle ja siihen valtionvaroja on tämän hallituksen aikana kulutettu liian paljon. Jokainenhan meistä tässä kamarissa tietää, minkälaisissa oloissa Suomen talonpoikaisväestö on tänä pula-aikana elänyt. Maatalouden tuotteet maailmanmarkkinoilla tänä pula-aikana romahtivat alaspäin melkein puoleen arvoon siitä, mitä ne olivat aikaisemmin (Ed. Komu: Entäs työpalkat, miten niiden korottaminen?). Työpalkat maataloudessa täytyi pudota olojen pakosta. Talonpojilla ei ollut rahaa, millä maksaa työpalkkoja. Eivät ainoastaan palkat pudonneet, mutta työväki suurelta osalta pantiin nälkätaipaleelle (Ed. Komu: Entäs muut palkat?).

Minun mielestäni on tässä suhteessa vielä paljon laiminlyöty. Sitähän todistaa jo se seikka, että tuhansia ja tuhansia talonpoikia on tänä kauheana aikana saanut kotinsa jättää ja lähteä maantielle tilattoman väestön suurta lukua edelleen lisäämään. Kun ed. Tanner hyvin suurella myötätunnolla puhui työväestön puolesta, kuinka sen palkkataso tänä aikana oli alasmennyt, johon minä voin yhtyä, niin ed. Tanner asettaa sen vastakohdaksi maatalouden, kuinka sillä loisto aika on ja kuinka turhaan siihen on uhrattu varoja. Mutta eiköhän todellisuus ole se, että kyllä me olemme olleet „samassa kadotuksessa”, niin talonpoikaisväestö kuin työväestökin tänä vaikeana aikana ja ei luulisi olevan vielä niin kadehdittava asema tälläkään hetkellä myöskään talonpoikaisväestöllä, että sen kimppuun olisi ensi sijassa hyökättävä. Tosiasia sittenkin on, että kaikesta siitä taloudellisesta elpymisestä, mikä nyt koko kansantaloudessa on tapahtunut ja mikä on suuressa määrin teollisuuden alalla ja varsinkin vientiteollisuuden alalla tapahtunut, tästä äärettömästä noususta, josta suuria voittoja on saatu, ja rahaa on maahan paljon virrannut, ei ole vielä monin paikoin talonpoikaisväestökään juuri saanut edes mitään helpotusta asemaansa (Ed. Vesterinen: Ei kohtuullista toimeentuloa edes!).

Toinen kohta, johon ed. Tanner kohdisti moitteensa tässä hallituksen esityksessä, oli se, että ed. Tanner näyttää niin äärettömästi kadehtivan meitä Pohjois-Suomen surkeissa ja köyhissä oloissa eläviä ihmisiä, kun nyt vihdoinkin hallitus on ottanut pienen määrärahan leivän hinnan halventamiseksi niillä seuduilla, joissa ei leipää kyetä omiksi tarpeiksi kasvattamaan, niin tämä on ed. Tannerin mielestä jo liikaa (Vasemmalta: Köyhiä on muualakin kuin Pohjois-Suomessa!). Mehän muistamme, että sama kysymys on ollut eduskunnassa jo monta kertaa aikaisemmin esillä ja viime eduskunnassa ainoastaan kaksi ääntä puuttui, että olisi edes pieni askel otettu tähän oikeaan suuntaan. On sentähden tyydytyksellä merkittävä, että hallitus vihdoinkin on lähtenyt sille tielle, joka sittenkin on ainoa oikea tie maassa, jossa olosuhteet ovat niin erilaiset kuin mitä ne meillä ovat. Mutta minä olisin toivonut tässä suurempaa askelta, että hallitus olisi hyväksynyt sen komitean ehdotuksen sellaisenaan, joka näitä Pohjois-Suomen taloudellisia oloja käsittelemään oli asetettu, ja näin ollen toivon, että valtiovarainvaliokunta ja eduskunta tässä korjaa sen, mitä vielä on korjattavaa.

Mutta minä en tässä yhteydessä voi olla lausumatta mielihyvääni, että pienviljelijäpuolueen viimeinen jäännös näkyy nyt mielellään kannattavan myös tätä ehdotusta. Minä muistan niin elävästi, kun täällä ed. Kesti nousi tälle samalle puhujalavalle ja hänen ensimmäiset sanansa olivat: „Minä nousin tänne puhujalavalle siinä tarkoituksessa, että lyödäkseni pohjan pois tältä maalaisliittolaisten agitatoriselta esitykseltä” (Ed. Vesterinen: Mutta Kesti putoi itse pois!), mutta se pohja meni pois häneltä itseltään, ja nyt on tyydytyksellä mainittava, että ed. Rytinki, kun hän ei ole enää Kestin komennettavana, mielihyvin yhtyy meidän maalaisliittolaisten oikeutettuun ehdotukseen (Keskustasta: Kestin rysästä jäi perä auki!).

Yksi seikka, johon minä tahtoisin myös kiinnittää valtiovarainvaliokunnan huomiota. Hallituksen esityksessä on määräraha Maakiinteistöpankin avustamiseksi ja esitetty ne perusteet, minkälaista korkoa tämä pankki niiltä hätäantyneiltä talonpojilta, jotka olivat joutuneet siihen asemaan, että olisivat tilansa menettäneet il-

man tämän pankin väliintuloa, minkälaisista korkoa se niiltä aikoo edelleen kantaa. Sehän on totta, että tämän hallituksen esityksen mukaan jo tämä korko alenee jonkin verran siitä, mitä se aikaisemmin on ollut, mutta tässäkin minä olisin toivonut, että hallitus olisi ottanut täyden askeleen, nimittäin, että tämä Maakiinteistöpankin lainojen korko olisi asetettu kaikin puolin samalle tasolle kuin millä asutushallituksen puolesta lunastettuja tiloja hoidetaan. Kun asia on sellainen, että näiden hätäantyneiden pakkohuukauppoihin joutuneitten tilojen ostajina on ollut aivan sattuman varaisesti Maakiinteistöpankki toisissa tapauksissa, asutushallitus toisissa tapauksissa, niin on aivan väärin, että niin erilaiset ehdot ovat näillä molemmilla. Toiselta puolen on huomattava, että sellaisista talonpojista, jotka ovat joutuneet siihen asemaan, että he ovat omaisuutensa menettäneet ja tällä tavalla joutuneet valtion armoille, (sillä valtionhan omistama Maakiinteistöpankki on), olisi pidettävä huolta, että näille uusille asukkaille, joko ne ovat entisten perillisiä, omaisia tai uusia asukkaita, että näille ei tulisi käymään samalla tavalla kuin entisille asukkaille. Ja kun eduskunta on viime valtiopäivillä lausunut toivomuksen, että asutuslainojen korko alennettaisiin jo 3 prosenttiin, niin samaan olisi päästävä myös näissä lainoissa.

Lopuksi minä pyydän ed. Tannerin lausunnon loppuosaan myöskin kajota. Ed. Tanner niin vaativassa äänilajissa teki hallitukselle sen vaatimuksen, että sen pitäisi tuoda vaa'an päälle asemansa, nauttiiko se eduskunnan luottamusta vai ei. Minä tähän huomaan, että kyllä se viime vaalikaudella oli monta kertaa vaa'an päällä, ja se oli juuri sosialidemokraattien ryhmä, joka tälle hallitukselle näin pitkän iän on antanut. Mutta jos ed. Tannerin tarkoitus on, että uusi hallitus pitäisi tulla sellainen, joka talonpojan tahtoo tässä maassa ensimmäisenä tuhota, niin minulla ei ainakaan ole mitään halua sellaiseen hallitusvaihtoon (Vasemmalla: Ei ed. Tanner ole selaista sanonut!).

Ed. Wiik: Herra puhemies! Kuunnellakseni päivällä herra valtiovarainministerin lausuntoa huomasin uudelleen, miten eri tavalla erilaiset hallitukset ovat saat-

taneet vaikuttaa talouspulaan. Ruotsissa on ollut pulan aikana sosialidemokraattinen hallitus ja kun olot siellä ovat viime vuosina hyvin tuntuvasti helpottuneet, niin porvarilliselta taholta on huomautettu, että tämä johtuu yleisestä taloudellisesta noususta eikä suinkaan hallituksen toimenpiteistä. Täällä valtiovarainministeri mainitsi, että Ranskassa ovat nykyisen hallituksen aikana rahaolot huomattavasti parhantuneet, hinnat ovat nousseet j. n. e. Hän jätti mainitsematta, että tuo hintojen nousu tosin oli alkanut aikojen sitten. Niinpä siis vasemmistolaishallitukset ovat kauttaaltaan epäonnistuneet. Mutta Suomeen nähden hän totesi, että nykyinen hallitus on huomattavasti myötävaikuttanut pulan voittamiseen. Tällainen esitys sai täällä kyllä jo valaistuksensa. Haluaisin lisäksi huomauttaa siitä tärkeästä puolesta, miten hallitukset meillä ja porvaristo ylipäänsä ovat myötävaikuttaneet pulan kärjistymiseen ja pitkittymiseen. Se on tapahtunut palkanalennusten muodossa. Tosin nämä alennukset alkoivat jo vuonna 1930, kun Lapuanliike, silloinen IKL, esiintyi kapitalismin apurina ja kun isänmaallisena tunnustuksena julistettiin kautta maan, että palkat piti polkea alas. Me sosialidemokraatit jo silloin varoitimme tuosta palkkapolitiikasta, me ennustimme sen seuraukset ja ne ovat olleet sellaisia kuin ennustimme. Jos vientiteollisuus onkin voinut harjoittaa palkkadumppausta, joka ei kyllä ole koitunut maallemme kunniaksi, niin toiselta puolen palkanalennuksista on ollut erittäin tuntuvaa vahinkoa kotimarkkinateollisuudelle ja — sanon tämän ed. Lohelle — myöskin maataloudelle. Me tiedämme kyllä, että lukuisat talonpojat ovat pulan aikana olleet erittäin vaikeassa asemassa, mutta maataloustuottajat eivät ole kaikki aivan syyttömiä siihen. Laajojen työläisjoukkojen ostokyky painettiin miltein nollaan, ja ne kärsimykset, jotka siitä aiheutuivat myöskin näille työläisjoukoille itselleen, olivat sellaisia, että pulavuodet muodostivat mitä synkimmän lehden kansamme historiassa. Hallitukset ovat tähän myötävaikuttaneet onnettomalla varatyö-palkkajärjestelmällä.

Kun sitten rahoja on alkanut olla valtion pussissa, olisi voitu odottaa, että valtio olisi rientänyt auttamaan niitä työläisjoukkoja, jotka kärsimyksillään olivat tehneet talou-

dellisen nousun mahdolliseksi. Mutta ei paljonkaan ole tässä suhteessa tehty. Eduskunta on monta kertaa kehoittanut hallitusta toimimaan palkkatason kohottamiseksi, mutta tulokset eivät ole olleet tyydyttäviä. Myöskään työväen ammatillinen liike ei ole voinut saada suuria aikaan, sillä sen sijaan että esim. Amerikassa itse valtiovalta tukee työväen ammatillisten järjestöjen ponnistuksia kansan elintason puolustamiseksi, niin täällä työnantajisto on jokseenkin vapaasti voinut työmaateriorillaan tehdä työväen ammatillisen liikkeen vaikutukset mitättömiksi.

Tälläkään kertaa, vaikka rahoja on niin runsaasti valtion kassassa kuin hallituksen budjettiesityksestä käy ilmi, ei ole ryhdytty laajempaan uudistustoimintaan. Yhdestä ainoasta sosialipoliittisesta uudistuksesta on nyt hallituksen esityksessä kysymys: se on äitiysavustus. Ja annetaan toiveita siitä, että vanhuusvakuutuskin säädettäisiin lähiaikoina. Mutta sen esitöistä päättäen siitä ei tule kunnollista. Siitä tulee ehkä jonkinlainen säästämisspakko, jota kansa ei kaipaa eikä ole pyytänyt. Porvarilliselle uudistustoiminnalle on yleensä ominaista se, että se antaa mahdollisimman vähän ja esittää asiat niinkuin olisi annettu mahdollisimman paljon.

Valtiovarainministeri myöskin silmäili tulevaisuutta ja sanoi siinä olevan „kielteisiä piirteitä”, niinkuin sanat kuuluivat. On hyvä, jos hallitus on näitä piirteitä huomannut. Muutamat taloustieteilijät ovat todenneet, että viime vuosikymmeninä valat ovat alkaneet noin 7 vuoden väliajoilla, ja ovat sen johdosta ennustaneet, että ensi vuonna alkaa uusi maailmanpula. Vaikkemme uskoisikaan tällaisen matemaattisen säännöllisyyden vallitsevan taloudellisella alalla, niin uuden pulan läheinen tulo on kuitenkin siksi mahdollinen, että se olisi vakavasti otettava huomioon. Mutta hallitus ei ainakaan ole tehnyt siitä oikeita johtopäätöksiä. Se rajoittuu varoittamaan liiallisista menoista, mutta se ei ole ajatellut riittävästi erästä menoa, jota olisi ollut syytä lisätä. Tarkoiton työttömyysmäärärahoja, joita hallitus ehdottaa supistettavaksi toisella puolella, vaikka on hyvin mahdollista, että työttömyys tulee ennen pitkää paisumaan laajaksi.

Nykyään, kun puhutaan niin paljon skandinaavisesta orientoinnista, voi olla

syytä mainita, että esim. Ruotsin viime tilivuoden budjetin mukaan sosiaaliset menot tekevät lähes 9 % valtion kaikista menoista, ellei työttömyysmäärärahoja oteta huomioon, muussa tapauksessa lähes 12 %. Suomessa olisivat hallituksen budjettiesityksen mukaan vastaavat numerot 1.5 % ja 2.2 %. Nämä seikat samoin kuin verotusta koskevat ja useat muut esityksen kohdat osoittavat, että tämäkin budjettiesitys on luokkavaltion budjetti, sellaisen luokkavaltion, jossa työväenliike ei ole kasvanut riittävän voimakkaasti voidakseen niinkuin Skandinavian maissa kasvattaa porvaristoa.

Eräs menoryhmä, josta täällä on paljon puhuttu ja jonka suhteen pidättyväisyyttä ei aiota noudattaa, on sotilasmäärärahat. Niitä on tänä vuodeksi varattu yli 830 milj. markkaa ja ensi vuodeksi ehdotetaan 942 milj. markkaa; lisäys tekisi siis 120 miljoonaa eli runsaasti 13 % tämän vuoden määrästä. Näin ollen sotilasmenot tekevät nykyään yli 250 markkaa henkeä kohti Suomessa ja keskipokoista perhettä kohti 1,000 markkaa. Jos kysyy, mikä on syy tällaiseen alituisen sotilasmäärärahojen lisäämiseen, niin keskinkertaisella älyllä varustettu porvari vastaa siihen, että koska kaikissa muissa maissa lisätään sotavarusteluja, pitää kai niitä täälläkin lisätä. Näin kaavamaisesti ei voi kuitenkaan järkevästi ajatellen asiaan suhtautua. Täytyy katsoa, minkälaiset olot ovat kussakin maassa erikseen. Huomataan tällöin m. m., että eräänlaisissa oloissa, niinkuin tuoreet, ulkomailta saadut kokemukset osoittavat, puolustuslaitos voi suorastaan muodostua vaaraksi, joka uhkaa rauhaa, kansanvaltaa ja maan riippumattomuutta. Niin tapahtuu, jos fascistiset voimat pääsevät vaikuttamaan aseellisiin toimiin. Suomella on muuten suuret mahdollisuudet pysyä rauhassa myöskin maailmansodan sattuessa, jos vain sotakiikhoilijat täällä pidetään kurissa ja estetään heidät saamasta vaikutusvaltaa sotalaitekseen (Ed. Pennanen: Puolustautumisestahan on kysymys!). On sentähden erittäin tärkeää, että armeijassa vallitseva hyvä kansalaiskunto, että siellä suhtaudutaan asiallisesti ja lojaalisesti valtion asioihin.

On syytä muistaa, mitä täällä eduskunnassa asiantuntijain taholta on sanottu: että Etelä-Suomen suojeluskuntien enem-

mistö kannattaa erästä suuntaa, joka on läheisessä aatteellisessa ja epäilemättä muunlaisessakin yhteydessä Keski- ja Etelä-Euroopan fascistien kanssa. Kun valtiolta pari vuotta sitten kielsi upseereja kuulumasta Akateemiseen Karjala-Seuraan, niin sanotusta fascistisesta järjestöstä eros joukko upseereja. He kuuluvat kaiketi edelleen armeijaan; ovatko heidän käsitteensä selventyneet, en tiedä. Armeijaan kuuluvat luullakseni edelleen useimmat niistä upseereista, jotka Sortavalasta käsin järjestivät presidentti Ståhlbergin kyydytyksen. Uusi Suomi ja sen mukana koko fascistinen lehdistö terottaa jatkuvasti, Espanjan asioista puhuen, lukijoihinsa, että kapina on luvallista ja kiitettävää kun se tehdään oikeistoporvariston vallan pystyttämiseksi. Laillisuusvaatimus kohdistuu siis ainoastaan työväkeen.

Ajatellaanpas, että sen jälkeen kuin tällaista opetusta on annettu maan nuorisolle, armeijaan kuuluvalla ja muullekin, sytty uusi maailmansota ja että Suomi joutuu sellaiseen tilanteeseen, että vieras fascistinen valtio haluaa käyttää sen aluetta sota-antareena, jolloin täkäläiselle fascisille voi tarjoutua tilaisuus toteuttaa omia suunnitelmiansa. Mitä kaikkea silloin voisiakaan tapahtua? Tämä on kysymys, jota ei voida sivuuttaa. Se on otettava huomioon sotilaallisten ja rahallisten näkökohtien ohella. Sitä vaatii se „demokratian itsepuolustus”, jota ainakin muutamat keskustankin edustajat harrastavat. Sitä vaatii myöskin kunniotus niistä armeijamme varmasti lukuisia jäseniä kohtaan, jotka rehellisesti haluavat puolustaa maata ja valtakuntaa ja näkevät siinä puolustuslaitoksen ainoan ja oikean tehtävän.

Kun tiedetään, minkälaisia toiveita ja pyrkimyksiä fascistisella taholla on, niin on vaadittava valtiolta huolehtimaan siitä, että noiden aineiden vehkeilyt kaikissa oloissa torjutaan, ettei mikään provokatiokaan, jos sellaista yritettäisiin, kuten ennenkin on yritetty, voi syöstä maatamme sotaan. On hankittava mahdollisimman suuri varmuus siitä, että puolustuslaitostamme käytetään yksinomaan siihen tarkoitukseen, joka käy ilmi sen nimityksestä: maan puolustukseen jokaista hyökkääjää vastaan, olkoonpa se vaikka esim. natsilainen Saksa. On saatava mahdollisimman suuri varmuus siitä, että puolustuslaitos tulee kaikissa

oloissa olemaan kokonaisuudessaan vain laillisen valtiovallan käytettävänä.

On mukavinta sivuuttaa tällaisia kysymyksiä, mutta niitä ei voida sivuuttaa. Ja meidän sosialidemokraattien suhtautuminen sotilasmäärärahojen suuruuteen tulee käsittääkseni olennaisesti riippumaan siitä, miten näihin kysymyksiin vastataan (Vasemmalta: Aivan oikeen!).

Ed. Kivioja: Sen jälkeen kuin ryhmämme taholta on jo pari puheenvuoroa käytetty, ei minun tarvitsekaan olla monisanainen. Tahdon vain niitten lausuntojen lisäksi kiinnittää huomiota siihen, että kun maalaisnäkökannalta tarkastelee tätä menoarvioesitystä, niin täytyy antaa tunnustus hallitukselle siitä, että hyvin ovelasti on saatu mahtumaan virkamiesten palkankorotukset tähän menoarvioesitykseen. Mutta ne perustelut, mitä siellä monessakin kohden esiintyy, ne eivät ole riittävät. Kun hallitus esim. sivulla 283 on katsonut tarpeelliseksi pariin kolmeen kertaan perustella eräitten menomomenttien järjestysnumeroitten muutokset, niin olisi kai ollut syytä vähän paremmin perustella myöskin nämä palkankorotukset ja osoittaa ne todella välttämättömiksi. Niin kuin nyt on tapahtunut, ne tuntuvat vajavasti perustelluilta ja suurella arkuudella esitetyiltä. Samaa täytyy myös sanoa niistä moneen kohtaan esitetyistä virkamiesten luvun lisäämisistä, joita täällä menoarviossa vilisee joka sivulla.

Valitsijani eivät voi käsittää, että tämä on nyt näin tarpeelliseksi tullut niin suuressa määrässä, että muutamissa kohdin esim. parin kolmen viran apulaisen sijaan esitellään perustettavaksi enemmän vakinaisia toimenhaltijoita. Maalaiselämässä myöskin työt ruuhkautuvat usein niinkuin täällä sanotaan, että virastoissa on ruuhkia. Esimerkiksi sateisten ilmojen takia heinätoissa voi tulla sellainen ruuhkautuminen, mutta ei se tule kysymykseen, että silloin sanottavasti saataisiin lisää työvoimaa, kun poutapäivä tulee, mutta sitä täytyy silloinkin työhön pystyä, yrittää otsansa hiessä. Ja maalaisjärjen mukaan pitäisi myöskin virasto-oloissa voida tähän tapaan järjestää asioita, että silloin kuin ruuhka tulee, niin silloin myöskin työtä tehdään. Ja he eivät voi sitä siellä maalla ymmärtää, että täytyy työpäivää lyhentää varsinkin kesä-

aikana, jolloin maalla tehdään pitkiä päiviä ja jolloin virastoissa ei tapaa hakemaansa aamu- eikä iltapäivällä, jos maa lainen joskus sattuu asioille. Virkamiesten työpäivä on pantu kovin lyhyeksi ja on monet lommat ja lepotilaisuudet järjestetty.

Meidän maamme on siksi köyhä, että sen ei kannata tässäköhän kohden ruveta matkimaan ulkomaita, vaan meidän täytyisi valtion talouden hoidossa ottaa esimerkkejä omasta maasta ja sen pääelinkeinosta ja sen ahkeruudesta.

Ed. K o k k o: Herra puhemies! Sen jälkeen, mitä ed. Pennanen täällä on jo sanonut, ei minulla olisi paljon lisättävää, mutta hän mainitsi, että on useita kohtia, joissa korjaus olisi omiaan ja minusta olisi kaksi kohtaa tässä tulo- ja menoarviossa, joihin olisi huomiota kiinnitettävä. Siellä on jääkärien ja heidän omaistensa eläkkeet ja avustukset, uutena määrärahana, merkitty 3,300,000 markaksi. Siinä perustelussa eli selonteossa mainitaan, että asiasta saatu tutkimus on todennut, että siviilioloissa elävien jääkärien ja heidän omaistensa keskuudessa taloudellinen ahdinkotila ja puute on yleisesti vallitsemassa ja jatketaan: „Huomioon ottaen sen merkittävän osuuden, mikä jääkäreillä oli valtakunnan itsenäisyyden toteuttamisessa, on pidettävä oikeana, että valtion puolelta ryhdytään asiantilaa korjaamaan.” Olettaen, että tässä selonteossa mainittu perustelu on eduskunnan yhteisen mielipiteen mukainen, en siihen sen enempää kajoa, mutta tämä määräraha 3,300,000 markkaa lienee riittämätön, jos ajatellaan sekä jääkäreitten että heidän omaistensa hädänalaisen tilan parantamista. Se komitea, joka viime vuonna asetettiin ottamaan selkoa jääkäreitten taloudellisesta tilanteesta, pääsi tutkimuksessaan juuri samaan määrärahaan 3,300,000:een ainoastaan elossa olevien siviilioloissa elävien jääkärien avustamismäärästä. Mutta jääkärivainajien omaisten, leskien ja lasten tarvitsemaa apurahaa ei komitea voinut määrittellä, sillä ei saatu tarpeeksi selvittäviä numeroita tässä suhteessa. Mutta kuitenkin oltiin siitä selvillä, että ainakin noin satakunta perhettä jääkäreitten leskiä ja orpolapsia oli sellaisia, joiden kodeissa on puute niin suuri, että siinä avustus ulkoapäin, joko valtion taholta tai muualta, on välttämätön, jotta toimeentulo-

minimi edes tulisi perustaksi heidän elämellensä. Lienee vaikeata tässä sanoa, mikä määrä tarvittaisiin juuri noiden jääkärivainajien omaisten avustamiseksi, mutta jos ainoastaan tuo määräraha, joka on menoarviossa, osoitettaisiin, niin varmasti jäisivät osattomiksi nämä orvot ja lesket, jos elossa oleville, siviilioloissa eläville annettaisiin samojen perusteiden mukaan avustusta. Vaikeaa on sanoa, mikä määrä tähän tarvittaisiin, mutta minusta tuntuu, että jos tuo määräraha koroitettaisiin 4 miljoonaksi, niin ei silloinkaan vielä voitaisi kuin aivan huutavin hätä poistaa näistä piireistä.

Toinen pieni seikka koskee puutteenalaisia rintamamiehiä. Eduskunta hyväksyi viime keväänä toivomuksen, että hädänalaisille rintamamiehille olisi valtionvaroista myönnettävä avustusta. Hallitus näkyy, uutisista päätäten, ryhtyneen asiaa harkitsemaan. Mutta kun asia on kuitenkin erittäin kiireellinen sen takia, että sellaisia avuntarvitsijoita on tiettävästi runsaasti ja kun käsiteltävänä olevasta talousarviosta ei ole tähän tarkoitukseen mitään varattu, niin olisi eduskunnan nyt kuluvana syksynä harkittava, eikö kysymyksessä oleville rintamamiehille voitaisi ensi vuodeksi jotakin avustussummaa myöntää. On tässä huomautettava, että sitä 2,100,000 markan määrärahaa, joka ehdotetaan sotainvaliidien ja heidän omaistensa avustamiseksi, ei menoarvion sanamuodon mukaan voida ensinkään käyttää hädänalaisten rintamamiesten avustamiseksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiestön ehdotus hyväksytään. Esiitys lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

2) Ehdotuksen laiksi tullien kantamisesta vuonna 1937

sisältävä hallituksen esitys n:o 2 esitellään.

P u h e m i e s: Puhemiestö ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Apulaisvaltiovarainministeri **R e i n i k k a:** Herra puhemies! Tulliverotus oli kokonai-

suudessaan eduskunnan käsiteltävänä viimeksi syysistuntokaudella vuonna 1921. Saman vuoden joulukuussa hyväksytty tullitariffi on pääpiirteissään edelleenkin voimassa, vaikka siihen joka vuosi on tehty lisäyksiä ja muutoksia. Näin korjattu tariffi ei kuitenkaan pitkiin aikoihin ole tyydyttänyt talouselämän vaatimuksia. Tullitariffin perinpohjaista uudistamista onkin kolme hallituksen asettamaa komiteaa ollut useampien vuosien kuluessa pohtimassa. Tällöin toivottiin saatavan aikaan sellainen tariffi, joka tyydyttäisi sille asetettuja vaatimuksia pitemmäksi ajaksi, mutta tähän mennessä eivät minkään komitean ehdotukset ole antaneet aihetta lopullisiin toimenpiteisiin. Niin toivottavaa kuin yhtä vuotta kauemmin voimassaolevaksi tarkoitettu tullitariffi tuotantoelämän säännöllisen toiminnan kannalta olisikin, ei sellaista kuitenkaan näytä voitavan aikaansaada jo yksin senvuoksi, ettei sen hyväksymiselle tarvittavaa määränemmistöä eduskunnassa todennäköisesti ole saavutettavissa. Ainoastaan, jos kaikkein tärkeimpiä kulutustavaroita, kuten viljaa, kahvia, sokeria ja tupakkaa koskevat nimikkeet siirrettäisiin pysyväisemmäksi tarkoitettua tullitariffista toiseen, vuodeksi kerrallaan säädettävään tullien kantamisesta annettavaan lakiin, voisi pysyvaisen tullitariffin säätäminen olla ehkä mahdollisuuksien rajoissa.

Näyttää siis siltä, että meidän on totuttava siihen, että tullitariffimme edelleenkin on voimassa vain vuodeksi kerrallaan. Tätä silmälläpitäen on kysymys tullitariffin uusimisesta katsottu pitävän rajoittaa vanhentuneiden tavaranimikkeiden saattamiseen ajanmukaisemmiksi, minkä uudistuksen yhteydessä välttämättömiä ja muita vähäisempiä muutoksia tullimääräinkin voitaisiin toimeenpanna. Ehdotuksen tällaiseksi tullitariffiksi on hallituksen asettama neljäs tullitariffikomitea viime helmikuussa saanut valmiiksi ja asianomaiset järjestöt, paria lukuunottamatta, ovat siitä jo lausuntonakin antaneet. Syyt, joiden vuoksi komitean mietinnön pohjalla laadittu esitys olisi annettava eduskunnan käsiteltäväksi vasta talvi-istuntokaudella, mainitaan nyt hallituksen esityksessä laiksi tullien kantamisesta v. 1937.

Tullitilaston mukaan, kuten minä jo budjetin lähete keskustelussa mainitsin, kannettiin rukiista, vehnästä, kahvista, sokerista, tupakasta ja bensiinistä tullia kolmen vii-

meisen vuoden aikana yhteensä 2,967 miljoonaa markkaa, koko tullikannon ollessa vastaavana aikana 4,325 miljoonaa markkaa. Edellämäinnittujen kulutustavarain tullit olivat siis 68.6 %, eli runsaasti $\frac{2}{3}$ koko tullikannosta. Samaan aikaan oli valtiolla varsinaisia tuloja yhteensä 9,721 miljoonaa markkaa. Näistä numeroista nähdään, kuinka tärkeän osan valtion tuloista, pääomatuloja lukuunottamatta, muodostavat mainituista kulutustavaroista kannetut tullit ja kuinka vaikeasti korvattavissa nämä tullit ovat muulla tavalla.

Ne tullin alennukset, jotka tämän vuoden alusta myönnettiin jauhamattomalle rukiille, vehnälle, kahville ja sokerille sekä viime kesäkuun alussa bensiinille, kaiken todennäköisyyden mukaan aiheuttavat kuluun vuoden tullien tuotolle useampien kymmenien miljoonien markkojen vähenyksen. Valtion kasvavat menot monilla eri aloilla ovat siksi suuria tekijöitä ensi vuoden talousarviossa, ettei enempää tullien alennuksia suuremmille kulutustavaroille tällä kertaa ole voitu ehdottaa.

Mitä taas suojelustullien alentamiseen tulee, niin ei siinäkään näytä olevan sanottavia mahdollisuuksia niin kauan kuin muut suuret maat asettavat yhä uusia tulleja estämään tuontia toisista maista. Ennen kaikkea työttömyysvaaran vuoksi on välttämätöntä tässä seurata toisten maitten esimerkkiä.

Mitä sitten tulee erikoisesti teollisuustuotteiden tulleihin, joita eduskunnan toivomus kulutustuotteiden tullien alentamisesta 5 päivästä helmikuuta 1934 lienee etupäässä tarkoittanut, on huomattava, että nämä tullit eivät tosin suurestikaan vaikuta talousarvion tasapainossa pitämiseen, mutta kyllä sitä enemmän työnsaantimahdollisuuksiin maassamme. Tällä hetkelläkään eivät monet teollisuuslaitoksistamme pysty nykyistenkään teollisuustuollien turvin pyöriänsä pyörittämään täysin vuoroin. Suomi yksin ei voi omaksua vapaakaupan periaatetta niinkauan kuin monet maat päätaistelukeinona käyttävät suojatulleja. On maita, joissa pula-aikanakin korkeiden tullien turvin on syntynyt aivan uusia teollisuuksia, joiden tuotannon menekki turvataan tullien avulla, vaikkapa tämä tuotanto olisi laadultaan paljon huonompaa kuin vastaavat ulkolaiset tavarat. Yleensä on todettava, että kotimaisen tuotannon tullisuoja Suomessa on muihin maihin ver-

rattuna varsin kohtuullinen ja pääasiassa alempi, joskin poikkeuksiakin on.

Kansainvälistä kauppaa ei meillä myöskään estetä sellaisilla valuuttasäännöksillä kuin esimerkiksi Tanskassa, Saksassa ja monessa muussa meitä varakkaammassa maassa, missä tarvittava valuutta evätään sellaisten ulkomaisten tavarain maksuihin, joiden katsotaan vaikeuttavan vastaavan kotimaisen tavarain menekkiä. Tällaisten valuuttasäännöstelyjen avulla järjestetään yleensä koko tuonti ja ohjataan ja kontrolloidaan sitä melkein mielinmäärin. Se on osoittautunut erittäin tehokkaaksi keinoksi tuonnin vähentämiseen ja myöskin viennin turvaamiseen. Europan maista voidaan mainita vain seuraavat, jotka eivät ole valuuttasäännöstelyyn ryhtyneet: Suomi, Ruotsi, Norja, Iso-Britannia, Belgia, Alankomaat, Ranska, Sveitsi, Portugali sekä Neuvostoliitto, jossa on voimassa ulkomaankaupan monopoli ja jossa näin ollen oikeastaan kaikki kauppaan kohdistuvat toimenpiteet on tarkasti säännöstelty. Europan ulkopuolella olevissa maissa tavataan valuuttasäännöstelyä Etelä-Amerikan maissa.

Jos Suomessakin olisi samanlainen valuuttasäännöstely voimassa, voitaisiin esimerkiksi eräillä tahoilla korkeaksi katsottu kutomateollisuustuotteiden tulli vaaratta alentaa kieltämällä vain valuutan saanti, sitenhan varmimmin estettäisiin esimerkiksi ulkolaisten puuvillakankaiden myynti maassamme ja vastaavalle kotimaiselle teollisuudelle taattaisiin mahdollisuus työkennellä säännöllisesti tarvitsematta, kuten nyt, vähentää työviikot kaikissa tehtaissa viisipäiväisiksi ja nekin suuresti supistetuin työvoimin.

Kun suojatulli voi antaa aihetta asianomaisten tuotteiden kotimarkkinahintojen nostamiseen, on tämän estämiseksi säädetty, että suojatulli, mikäli se kohdistuu tähtinimikkeisiin, peruutetaan, jos tavarain tuot-

taja ilman pakottavaa syytä korottaa kotimarkkinahintaa. Tähtitullit, niin vastenmielisiä kuin ne ovatkin niille, jotka pelkäävät hallituksen niiden avulla saavan liian suuret valtuudet tulliverotuksen säätämisessä, joustavuutensa vuoksi ovatkin olleet hyödyksi yritettäessä pitää kotimarkkinahinnat kohtuullisissa rajoissa. Myöskin kauppasopimusneuvotteluissa on tähtitulleja menestyksellisesti käytetty hyväksymme tingittäessä tarvittavia kaupallisia etuja viennillemme. Tällä kertaa hallitus ehdottaa uusia tähtinimikkeitä vain kahden teollisuushaaran tuotteille, nimittäin viiloille ja liimalle, joita valmistavilla teollisuusilla tähänastisen pitkäaikaisen tuotantonsa aikana on havaittu olevan varmoja kehittymismahdollisuuksia, kunhan vain toistaiseksi saavat tullisuoja ulkomaista myyntiä vastaan.

Mitä muihin tullimuutosehdotuksiin tulee, käynee esityksen perusteluista syyt niihin selviksi, joten minun ei niihin tässä asian käsittelyvaiheessa tarvinne kajota. Useimmat tarkoittavat etupäässä kotimaisen tuotannon nykyistä parempaa suojelemista.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiehistön ehdotus hyväksytään. Esitys lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

P u h e m i e s: Eduskunnan seuraava istunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 21,30.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

5. Perjantaina 11 p. syyskuuta 1936

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Esitellään:

1) Puhemiesneuvoston laatima luettelo lepäämässä olevista, vuoden 1936 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista 113

Pöydällepanoa varten esitellään:

2) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu asetus Suomen—Rumanian maksusopimukseen tehdyn lisäsopimuksen voimaansaattamisesta. 118

3) Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1 hallituksen esityksen johdosta köyhäinhuitolain 78 §:n selittämisestä „

Puhetta johtaa puhemies Kallio.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Cajander, von Frenckell, Junes, K. E. Kilpeläinen, Koivulahti-Lehto, Komu, Koponen, Kullberg, Lahdensuo, Mustasilta, Oksala ja Pennanen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta yksityisasiain takia ed. Koponen,

Siv.

kunnallisten tehtävien takia ed. Koivulahti-Lehto, yksityisasiain takia ed. Pennanen ja kunnallisten tehtävien takia ed. Junes sekä ulkomaanmatkan takia 15 päivästä viikon ajaksi ed. Leinonen ja samoin ulkomaanmatkan takia 28 päivään ed. Bryggari.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Puhemiesneuvoston laatima luettelo lepäämässä olevista, vuoden 1936 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista.

Esitellään edellä sanotun luettelon a) kohdassa mainittu asia, nimittäin

ehdotus laiksi talousneuvostosta

ja lähetetään asia puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lausunnon antamista varten perustuslakivaliokuntaan.

Esitellään luettelon b) kohdassa mainittu asia, nimittäin

ehdotukset laiksi oikeudenkäymiskaaren 17 luvun muuttamisesta, laiksi oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 3 §:n muuttamisesta, laiksi oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 3 §:n muuttamisesta, laiksi lisäyksestä maakaaren 1 lukuun ja laiksi rikoslain 17 luvun muuttamisesta

ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lausunnon antamista varten lakivaliokuntaan.

Esitellään luettelon c) kohdassa mainittu asia, nimittäin

ehdotus laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 8 §:n muuttamisesta

ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lausunnon antamista varten lakivaliokuntaan.

Esitellään luettelon d) kohdassa mainittu asia, nimittäin

ehdotus laiksi sisältävä muutoksia 1 päivänä kesäkuuta 1922 annettuun lakiin valtion virkamiehiltä vaadittavasta kielitaidosta.

Puhemiesneuvoston ehdotus, että lakiehdotus katsottaisiin rauenneeksi, hyväksytään.

Esitellään luettelon e) kohdassa mainittu asia, nimittäin

ehdotus laiksi väkijuomista annetun lain 21 §:n muuttamisesta.

Puhemiesneuvoston ehdotus, että lakiehdotus katsottaisiin rauenneeksi, hyväksytään.

Esitellään luettelon f) kohdassa mainittu asia, nimittäin

ehdotukset asutuslaiksi, laiksi asutusrahastosta, laiksi eräiden asutustiloja koskevien säännösten kumoamisesta ja siitä johtuvista toimenpiteistä, laiksi vuokra-alueiden lunastamista koskevien asioiden vireillepanojen rajoittamisesta, laiksi asutushallituksen lakkauttamisesta, laiksi asutusasiainosaston perustamisesta maatalousministeriöön, laiksi valtion virkataloihin kuuluvain vuokra-alueiden lunastamisesta sekä virkatalojen käyttämisestä annetun lain 10 §:n muuttamisesta ja laiksi lohkomistoimitusten käsittelyjärjestyksen muuttamista koskevan lain muuttamisesta

ja lähetetään asia puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lausunnon antamista varten maatalousvaliokuntaan.

Esitellään luettelon g) kohdassa mainittu asia, nimittäin

ehdotus laiksi asutustilallisten vuotuismaksujen alentamisesta.

Puhemies: Koska asiasta on annettu laki marraskuun 16 päivänä 1934, ehdottaa puhemiesneuvosto, että lakiehdotus katsottaisiin rauenneeksi.

Keskustelu:

Ed. Lohi: On kyllä totta, että tästä asiasta on laki annettu sen jälkeen kun tämä jätettiin lepäämään, mutta se laki on käsittääkseni asutustilallisten kannalta huonompi kuin tämä lepäämässä oleva laki. Tässä lepäämässä olevassa laissa on korkomäärä sama kuin tässä edellisessä laissa, joka lähetettiin maatalousvaliokuntaan. Näin ollen minä ehdotan, että tämäkin lakiehdotus lähetettäisiin lausunnon antamista varten maatalousvaliokuntaan.

Ed. Salo: Katsoen siihen yleiseen koron alentumiseen, mikä nyt viimeisinä aikoina on tapahtunut ja kun asutustilallisten luoton pitäisi nyt olla ensi kädessä halpapakorkoista, niin minä kannatan sen vuoksi ed. Lohen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Lohi ed. Salon kannattamana ehdottanut, että asia lähetettäisiin lausunnon antamista varten maatalousvaliokuntaan. Kutsun tätä ehdotusta ed. Lohen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy puhemiesneuvoston ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Lohen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 108 jaa- ja 58 ei-ääntä, 5 tyhjää; poissa 28.

Eduskunta on siis hyväksynyt puhemiesneuvoston ehdotuksen.

Esitellään luettelon h) kohdassa mainittu asia, nimittäin

ehdotus laiksi valtiollisesta poliisista

ja lähetetään asia puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokuntaan.

Esitellään luettelon i) kohdassa mainittu asia, nimittäin

ehdotukset laiksi rikoslain 12 luvun muuttamisesta sekä eräistä lisäyksistä saman lain 16, 40 ja 42 lukuun sekä laiksi eräistä muutoksista sotaväen rikoslakiin

ja lähetetään asia puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lausunnon antamista varten lakivaliokuntaan.

Esitellään luettelon j) kohdassa mainittu asia, nimittäin

ehdotus laiksi kotimaisen viljan menekin edistämisestä annetun lain muuttamisesta.

Puhemiesneuvoston ehdotus, että lakiehdotus katsottaisiin rauenneeksi, hyväksytään.

Esitellään luettelon k) kohdassa mainittu asia, nimittäin

ehdotus laiksi rikoslain 11 luvun sekä 14 luvun 3 §:n ja 34 luvun 6 §:n muuttamisesta.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lausunnon antamista varten lähetettäisiin lakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Pääministeri Kivimäki: Minulla ei ole mitään huomauttamista puhemiesneu-

voston ehdotusta vastaan tämän lakiehdotuksen suhteen. Pyysinkin puheenvuoroa — ja herra puhemies sallinee sen — tehdäkseni eräitä huomautuksia niihin lakiehdotuksiin nähden, jotka ovat valiokuntaan lähetetyt ja viimeisen lakiehdotuksen suhteen, jonka puhemiesneuvosto ehdottaa lähetettäväksi lakivaliokuntaan.

Esillä olevista lakiehdotuksista eivät muutamat enää ole ajankohtaisia siitä syystä, että niissä kosketellut asiat ovat sen jälkeen, kun eduskunta ne hyväksyi lepäämään yli vaalien, järjestetty eduskunnan lopullisesti hyväksymillä sittemmin vahvistetuilla laeilla ja ne ovatkin nyt eduskunnan tekemien päätöksiensä johdosta rauenneet.

Muut lakiehdotukset: esitys asutuslaiksi, esitykset maanpetosta ja valtiopetosta koskevien rikoslain säännösten uusimisesta, esitys oikeudenkäymiskaaren 17 luvun muuttamisesta, rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 8 §:n muuttamisesta, ehdotus laiksi talousneuvostosta ja valtiollisesta poliisista ovat sitä laatua, ettei niiden suhteen ole sen jälkeen, kun ne äänestettiin lepäämään yli vaalien, ilmaantunut seikkoja, joitten johdosta ne olisi jätettävä hyväksymättä.

Mitä erityisesti tulee asutuslakiehdotukseen on välttämätöntä, että tämä laki hyväksytään, jotta asutustoiminta saadaan vastaamaan siihen väestöpoliittiseltakin kannalta täydellä syyllä asetettavia vaatimuksia, ja hallitus ei voi muuta olettaa kuin, että eduskunta nykyisessäkin kokoonpanossaan on ehdotuksen hyväksyvä.

Maanpetosta ja valtiopetosta koskevien lakien hyväksymättä jääminen voi yhtä vähän tulla kysymykseen. Nämä ehdotukset tarkoittavat maan ulkonaisen turvallisuuden sekä vallitsevan valtio- ja yhteiskuntajärjestyksen perusteiden vahvistamista. Niitä vastaan tehdyllä pääasiallisella huomautuksella, että niihin sisältyy kuolemanrangaistussäännös, on verukkeena leima. Muutettuinakin kysymyksessä olevat säännökset sisältävät kuolemanrangaistuksen uhkan vain yhdessä sellaisessa, maan itsenäistymisestä johtuvassa tapauksessa, josta ei jo nykyisessä laissa olisi samaa uhkaa säädetty. Tämä uhka jää siis maan ja valtiopetosrikoksista olemaan, vaikka lakiehdotukset hylättäisiinkin. Kun rangaistusjärjestelmä on kokonaisuus ja sellaisena

käsiteltävä, ei ole asianmukaista, että jonkin rangaistuskeinon pysyttämisestä tai poistamisesta päätetään erikseenä jotakin määrättyä rikosta tai joitakin määrättyjä rikoksia koskevien säännöksiin yhteydessä. Maassamme ei ole kuolemanrangaistusta pantu täytäntöön toistasataa vuoteen ja mielipiteet siitä, onko tämä rangaistusmuoto säilytettävä, onko siitä kokonaan luovuttava tai onko se pysyttävä käytettäväksi esim. vain sodan aikana, törmäävät meillä, kuten muuallakin, jyrkästi vastakkain. Kysymys ei ole yksistään kriminaalipoliittinen, vaan yhtä paljon eettinen ja sen ratkaisuun vaikuttavat yhtä paljon tunne kuin järkisyyt. Monisäikeisyytensä vuoksi kysymys on perinpohjin tutkittava. Työ, joka kysymyksen kaikinpuoliseksi selvittämiseksi on pantu alulle, ei ole vielä loppuunsaatettu, ja se osa tästä työstä, joka on valmiina, ei, joskin se antaa joitakin osviittoja, mihin suuntaan tässä asiassa ehkä olisi kuljettava, ei riitä perusteeksi kannan määrittelylle asiassa eikä kuolemanrangaistusta koskeva kysymys siis ole ajankohtainen.

Maan- ja valtiopetosta koskevat säännökset ovat uudistettavat sen vuoksi, että nykyinen laki ei riittävästi suojaa maata ja sen demokraattista hallitusmuotoa niitä vastaan esiintyviä lainvastaisia kumoushankkeita vastaan. Sitä paitsi voimassa olevat valtio- ja maanpetosta koskevat säännökset ovat syntyneet aikana, jolloin maamme ei ollut itsenäinen valtio ja jolloin sen valtiojärjestys oli olennaisesti toinen kuin nykyinen. Sen tähden nämä säännökset eivät kaikissa kohdissa ollenkaan enää sovellu oleviin oloihin, toisissa taas tuottavat niin suuria tulkintavaikeuksia, ettei aina ole etukäteen arvattavissa, mihin tuloksiin tuomioistuimet niitten soveltamisessa johtuvat. Tällainen epävarmuus ja tulkinnanvaraisuus lainsäädännössä on välttämätöntä saada poistetuksi.

Lakiehdotukset kääntyvät niitä vastaan, joilla on laittomia kumoushankkeita yhteiskuntaa vastaan. On tästä syystä vaikea ymmärtää, miksi kukaan nykyään julkisesti esiintyvän ajatussuunnan kannattaja, kun kukin pyrkii nykyisen kansanvaltaisen valtiojärjestyksen säilyttämiseen, vastustaa demokratian pohjan lujittamiseksi esitettyjä lakiehdotuksia. Niinkuin asiat tätä nykyä maailmannäyttämöllä ovat

ja huomioon ottaen geopolitiittisen asemanakin, ei nuori valtakuntamme voi välinpitämättömästi suhtautua sitä tai sen kansanvaltaista valtio- ja yhteiskuntajärjestystä vastaan ehkä punottavia salahankkeita vastaan, vaan luulisi demokraattisien piirien olevan näitten torjumisesta yksimielisiä.

Mitä tulee talousneuvostoa koskevaan lakiehdotukseen, syntyi se oloissa, jolloin taloudellinen puristus oli maassamme ankarammillansa. Puristus on nyt helpottunut, mutta niinkuin tulo- ja menoarvion lähetekeskustelussa sattuvasti huomautettiin, tulee se ennemmin tai myöhemmin takaisin matemaattisella välttämättömyydellä. Sen varalta ja normaalisissakin oloissa on tarpeellista, että on olemassa elin, jossa taloudellisia ja sellaisia sosiaalisia asioita, joilla on suuri taloudellinen merkitys, kaikinpuolisella asiantuntemuksella ja kaikki yhteiskunnan voimat yhteenkooten valmistellaan (Ed. Räisänen: Sillä puristettaisiin lisää!). On valitettavaa, että lakiehdotus asian aikaisemmissa vaiheissa tuli ainoastaan määrääkaiseksi ja että talousneuvoston kokoonpano tuli huomattavasti toisenlaatuiseksi kuin hallitus oli suunnitellut ja että tällä elimellä ei tulisi olemaan samaa merkitystä kuin sille alunperin oli tarkoitettu. Siitä huolimatta tämä elin, jossa ilman perusteita on nähty kansanvaltaiselle valtioelämälle vieraita pyrkimyksiä — muistettakoon, että talousneuvostoja tai sitä vastaavia elimiä muualla maailmassa ovat etupäässä demokraattiset valtiot perustaneet — tulisi hedelmöittävästi vaikuttamaan yhteiskunnallisen elämän kulkuun aikaansaaden eri kansanluokkien ja ryhmien lähentymistä toisiinsa ja suurempaa ymmärtämystä vastakkaisissa leireissä olevien katsantokantojen välillä.

Lakiehdotus vaatii hyväksytyksi tullakseen määräänemmistön ja niiden äänimäärä, jotka äänestivät ehdotusta vastaan, kun se ensimmäisessä vaiheessaan oli täällä käsiteltävänä, riittää estämään ehdotuksen tulemisen laiksi. Niiden myönteisten tulosten, joihin päästiin n. s. valtiotalouskomitealla, jolla oli suoritettavanansa juuri senlaatuista tehtäviä kuin talousneuvostolla ja jonka kokoonpanossakin seurattiin samoja suuntaviivoja kuin talousneuvostonkin ehdotetussa kokoonpanossa, pitäisi hälventää ne epäilyt, joita lakiehdotusta vastaan on esitetty. Herätteet, joita tämä komitea vi-

ritti, synnyttivät vastakaikua koko yhteiskunnassa ja saivat aikaan sen, että suuria yhteiskunnallisia kysymyksiä, vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutus sekä verohelpotukset, tuli päiväjärjestykseen.

Se hallitus, joka vuonna 1932 pani talousneuvostoa koskevan asian vireille, oli elimen tarpeellisuudesta yksimielinen, samoin kuin se eri puolueista kokoonpantu komiteakin, joka kysymystä valmisteli. Toivon, että eduskuntakin suhtautuu ennakkoluulottomasti tähän lakiehdotukseen, jolla ei pyritä muuhun kuin yli yhteiskunnassa vallitsevien erimielisyyksien rakentamaan maata lujaksi ja vahvistamaan sitä kaikkia taloudellisia ja valtiollisia yllätyksiä kestäväksi.

Näillä tärkeimpiin esilläolevista lakiehdotuksista kohdistetuilla huomautuksilla suositellen valiokuntiin menneiden ja menevien lakiehdotusten hyväksymistä.

Ed. Wiik: Eräät niistä lakiehdotuksista, herra puhemies, joita pääministeri niin lämpimästi suositteli, ovat kuvaavia nykyiselle hallitussuunnalle. Kun eräässä lakiehdotuksessa säädetään kuolemanrangaistuksen käyttämisestä entistä suuremmassa laajuudessa, niin tämä ei ole kyseessä olevan lakiehdotuksen tärkein kohta, niinkuin lienen aikaisemminkin tältä paikalta huomauttanut. Se vain räikeimmin valaisee sitä henkeä, joka puhuu näistä lakiehdotuksista, koska se merkitsee palaamista alkuperäiseen raakuuteen. Se ei ole mitenkään sen lakiehdotuksen pahin kohta. Pahinta on se, että siinä kriminalisoidaan sellaista, mitä tähänastinen laki ei ole tuominut eikä myöskään yleinen mielipide. Ja kaikkein pahinta on se, ettei tämä edes tapahdu sellaisissa muodoissa, ettei oikeusturva siitä kärsisi, vaan laajennetaan rikoksen käsitettä aivan epämääräiseksi, niin että annetaan melkein loppumattomasti tilaa mielivallalle, tuomioistuinten harjoittamalle tai vieläpä hallinnollisellekin mielivallalle. Lain tulkinta kuuluisi kaiketi lähinnä tuomioistuille, mutta nämä ovat siinä riippuvaisia myöskin siitä tulkinnasta, minkä hallitusvalta on antanut, kun on kysymys siitä, mitkä seikat ovat sotilaallisia tai muita näkökohtia silmälläpitäen pidettävä salassa.

Niinkuin eduskunnassa on monesti ennen huomautettu — vaikka herra pääministeri ei liene sitä huomannut — ei ole olemassa

luetteloa niistä salaisuuksista, joita tässä tarkoitetaan, joten ei mikään sanomalehtimies eikä kukaan mukaan voi edeltäpäin arvata, mitä kaikkea hallitus voi tällaisina pitää. Kun lakiehdotus maanpetoksesta esimerkiksi sanoo, että joka „Suomea vahingoittaakseen” tekee sitä ja sitä, niin on silloin ensinnä harkittava, missä tarkoituksessa asianomainen on rikoksensa tehnyt, onko hän todella tehnyt sen tarkoituksessa vahingoittaa Suomea. Edelleen, kun sama pykälä puhuu Suomen „oikeuksista tai eduista”, niin tämä on taasen semmoinen aivan epämääräinen käsite, johon voi sisällyttää melkein mitä tahansa. Ja kun se vielä sanoo, että nämä seikat on „hänen tietensä” vieraalta valtiolta pidettävä salassa, niin pitää siis tuomioistuimen vielä harkita, onko hän tiennyt tämän tiedon laadusta vai ei. Jokin taantumuksellinen hallitus, nykyinen tai tuleva, voi siis aivan mielivaltaisesti julistaa sotasalaisuuksiksi sellaista, mitä tähän saakka on aivan vapaasti saatu julkisesti ilmaista. Niinpä eräs lakivaliokuntaan kuulunut sanomalehtimies — joka muuteen kuuluu samaan puolueeseen kuin herra pääministeri — huomauttikin lakivaliokunnan mietintöön liittämässään vastalauseessa, että tällaiset säännökset voivat tehdä mitättömäksi myöskin taloudellisten asiain julkisen ennakkokäsittelyn ja arvostelun, mitä kuitenkin on pidettävä yhtenä kansanvaltaisen järjestelmän erikoisominaisuutena. Eduskunnassa yleensä eikä ainoastaan vasemmistossa oliin kovin epäilevällä kannalla näiden säännösten suhteen ja erinäisiä parannuksia saatiinkin aikaan, joskaan ei läheskään riittävästi, eikä siis ollut muuta keinoa kuin lykätä tämä lakiehdotus yli vaalien. Kun nyt herra pääministeri pitää sopivana vaatia näiden lakiehdotusten hyväksymistä kansanvaltaisuuden nimessä, vieläpä yrittää saattaa huonoon valoon ne, jotka vastustavat näitä lakiehdotuksia, niin tämä on sellaista menettelyä, josta minä en voi riittävän parlamentaarisilla sanoilla lausua mielipidettäni; jätän sen asian sikseen sitä suuremmalla syyllä, koska Suomen kansa on äskeisissä vaaleissa lausunut käsityksensä herra Kivimäen ja hänen hallituksensa edustamasta kansanvaltaisuudesta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus k) kohtaan nähden hyväksytään. Asia lähetetään lausunnon antamista varten lakivaliokuntaan.

Pöydällepanot:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

2) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu asetus Suomen—Rumanian maksusopimukseen tehdyn lisäsopimuksen voimaan saattamisesta

laadittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1; sekä

3) Köyhäinhoitolain 78 §:n selittämistä

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1.

Valiokuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat.

Puhemies: Ilmoitetaan, että eri valiokunnat ovat puheenjohtajikseen ja varapuheenjohtajikseen valinneet:

Suurivaliokunta puheenjohtajaksi ed. Kalliokosken ja varapuheenjohtajaksi ed. Hakkilan;

Perustuslakivaliokunta puheenjohtajaksi ed. Lehtosen ja varapuheenjohtajaksi ed. Lahdensuon;

Lakivaliokunta puheenjohtajaksi ed. Söderhjelman ja varapuheenjohtajaksi ed. Kekkonen;

Ulkoasiainvaliokunta puheenjohtajaksi ed. Voionmaan ja varapuheenjohtajaksi ed. U. Hannulan;

Valtiovarainvaliokunta puheenjohtajaksi ed. Pekkalan ja varapuheenjohtajaksi ed. Niukkasen;

Pankkivaliokunta puheenjohtajaksi ed. H. Ryömän ja varapuheenjohtajaksi ed. Asikaisen;

Talousvaliokunta puheenjohtajaksi ed. Reinikaisen ja varapuheenjohtajaksi ed. Kaasalaisen.

Laki- ja talousvaliokunta puheenjohtajaksi ed. Horellin ja varapuheenjohtajaksi ed. Linnan;

Sivistysvaliokunta puheenjohtajaksi ed. Kukkosen ja varapuheenjohtajaksi ed. Kilven;

Maatalousvaliokunta puheenjohtajaksi ed. Koiviston ja varapuheenjohtajaksi ed. Marttilan;

Työväenasiainvaliokunta puheenjohtajaksi ed. Fagerholmin ja varapuheenjohtajaksi ed. Inkilän; sekä

Kulkulaitosvaliokunta puheenjohtajaksi ed. Janhosen ja varapuheenjohtajaksi ed. Kulovaaran.

Puhemies: Eduskunnan seuraava istunto on ensi tiistaina kello 15.

Täysistunto lopetetaan kello 14,33.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

6. Tiistaina 15 p. syyskuuta 1936

kello 15.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi köyhäinhoitolain
78 §:n selittämisestä	Siv.
120
Asiakirjat: Laki- ja talousva-
liokunnan mietintö n:o 1; hallituksen
esitys n:o 22.	

Ainoa käsittely:

2) Asetus Suomen—Rumanian mak-
susopimukseen tehdyn lisäsopimuksen
voimaansaattamisesta	”
Asiakirjat: Ulkoasiainvalio-
kunnan mietintö n:o 1; mainittu ase-
tus.	

Pöydällepanoa varten esi- tellään:

3) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö
n:o 2 sen johdosta, että eduskunnan
tietoon on saatettu asetukset eräiden
Italian ulkomaiseen tavaravaihtoon tai
luottosuhteisiin kohdistuvien asetus-
ten kumoamisesta	”

Puhetta johtaa puhemies Kallio.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi
edustajat Bryggari, Cajander, Lehtokoski,
Leinonen, Oksala, Räisänen, Syrjälä, Tan-
ner ja Tervo.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat kan-
sainliiton yleiskokoukseen tehtävää matkaa
varten huomisesta alkaen yleiskokouksen
loppuun saakka edustajat Voionmaa ja U.
Hannula, ulkomaanmatkan takia tämän
kuun 23 päivään ed. Räisänen ja tämän
kuun loppuun ed. Tanner sekä yksityisten
asiain takia tämän kuun 16 ja 17 päiväksi
ed. Tervo.

Uusi hallituksen esitys.

Puhemies: Ilmoitetaan, että edus-
kunnalle on tasavallan presidentin kirjel-
män ohella kuluva syyskuun 11 päivästä
saapunut hallituksen esitys n:o 23, joka
on nyt edustajille jaettu.

Eduskunnan tarkistajain puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Puhemies: Ilmoitetaan, että edus-
kunnan tarkistajat ovat valinneet puheen-
johtajakseen ed. Hännisen ja varapu-
heenjohtajaksi ed. Lonkaisen.

Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajan vaihdos.

Puhemies: Ulkoasiainvaliokunta on
ulkomaanmatkan ajaksi vapauttanut ed.
Voionmaan valiokunnan puheenjohtajan
toimesta ja valinnut puheenjohtajaksi ed.
Hakkilan.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:**1) Ehdotus laiksi köyhäinhoitolain 78 §:n selittämisestä.**

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 22, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1.

Kukaan ei halua puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi. Asia lähetetään suureen valiokuntaan.

2) Asetus Suomen—Rumanian maksusopimukseen tehdyn lisäsopimuksen voimaansaattamisesta.

Esitellään ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty mainittu asetus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta yhtyy ulkoasiainvaliokunnan ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

Pöydällepano:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon

3) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu asetus eräiden Italian ulkomaiseen tavaravaihtoon tai luottosuhteisiin kohdistuvien asetusten kumoamisesta,

laadittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 2.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Kalliokoski: Suuri valiokunta kokoontuu huomenna kello 13.

Puhemies: Eduskunnan seuraava istunto on ensi perjantaina kello 13.

Täysistunto lopetetaan kello 15,12.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

7. Perjantaina 18 p. syyskuuta 1936

kello 13.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Esitellään:

- 1) Hallituksen esitys n:o 23 lisämäärärahan myöntämisestä maaherrojen hoidossa olevien maanteiden ja siltojen sekä lossien kunnossapitoon 140
- 2) Ed. Vilhulan y. m. lak. al. n:o 1 laiksi Suomen hallitusmuodon 14 §:n muuttamisesta .. „
- 3) Ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 2 laiksi Suomen hallitusmuodon 14 §:n muuttamisesta .. „
- 4) Ed. Niukkasen y. m. lak. al. n:o 3 laiksi valtiopäiväjärjestyksen 7 §:n muuttamisesta .. 141
- 5) Ed. Ampujan y. m. lak. al. n:o 4 laiksi valtiopäiväjärjestyksen 7 ja 13 §:n muuttamisesta .. „
- 6) Ed. Vilhulan y. m. lak. al. n:o 5 laiksi valtiopäiväjärjestyksen 88 §:n muuttamisesta .. „
- 7) Ed. Kiviojan y. m. lak. al. n:o 6 laiksi edustajanvaaleista annetun lain muuttamisesta .. „
- 8) Ed. Kuusiston y. m. lak. al. n:o 7 laiksi edustajanvaaleista annetun lain 1 §:n muuttamisesta .. 143
- 9) Ed. J. Annalan y. m. lak. al. n:o 8 laiksi Helsingin yliopiston järjestysmuodon perusteista annetun lain ja sanotun lain voimaannpanosta annetun lain muuttamisesta .. „
- 10) Ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 9 laiksi Helsingin yliopiston järjestysmuodon perusteista annetun lain ja sanotun lain voimaannpanosta annetun lain muuttamisesta .. „
- 11) Ed. Söderhjelman y. m. lak. al. n:o 10 laiksi Helsingin yliopiston jär-

Siv.

- jestysmuodon perusteista annetun lain muuttamisesta ja laiksi sanotun lain voimaannpanosta 143
- 12) Ed. H. Ryömän y. m. lak. al. n:o 11 laiksi Helsingin yliopiston järjestysmuodon perusteista annetun lain muuttamisesta .. „
 - 13) Ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 12 laiksi itsenäisyyspäivän viettämisestä annetun lain 2 §:n muuttamisesta .. „
 - 14) Ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 13 laiksi ulkomaalaisen ottamisesta Suomen kansalaiseksi annetun lain muuttamisesta .. „
 - 15) Ed. Sundströmin y. m. lak. al. n:o 14 laiksi yhdistyksistä annetun lain muuttamisesta .. „
 - 16) Ed. Peltosen y. m. lak. al. n:o 15 laiksi vuoden 1918 kapinan johdosta kurinpidollisesti tuomittujen armahtamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta .. „
 - 17) Ed. Fagerholmin y. m. lak. al. n:o 16 laiksi työrauhan suojelemisesta annetun lain kumoamisesta 144
 - 18) Ed. Pyyntä y. m. lak. al. n:o 17 laiksi maakaaren 1 luvun muuttamisesta 9 päivänä kesäkuuta 1933 annetun lain 2 §:n muuttamisesta .. „
 - 19) Ed. Linnan y. m. lak. al. n:o 18 laiksi asevelvollisuuslain 14 §:n muuttamisesta .. „
 - 20) Ed. Niskasen lak. al. n:o 19 laiksi ulosottolain 4 luvun 5 a §:n muuttamisesta .. „
 - 21) Ed. J. Annalan y. m. lak. al. n:o 20 laiksi nopeammasta menettelystä sukunimen muuttamisesta „
 - 22) Ed. von Frenekin y. m. lak. al. n:o 21 laiksi edustajanpalkkiosta annetun lain muuttamisesta .. „

Siv.		Siv.
	23) Ed. Inkilän y. m. lak. al. n:o 22 laiksi tullien kantamisesta vuonna 1937	145
	24) Ed. Kullbergin y. m. lak. al. n:o 23 laiksi tulo- ja omaisuusverosta annetun lain muuttamisesta	”
	25) Ed. Österholmin y. m. lak. al. n:o 24 laiksi tulo- ja omaisuusverosta annetun lain muuttamisesta	”
	26) Ed. Voionmaan y. m. lak. al. n:o 25 laiksi mallasjuomaverosta 20 päivänä joulukuuta 1934 annetun lain 4 §:n muuttamisesta	”
	27) Ed. Kämäräisen y. m. lak. al. n:o 26 laiksi margariinivalmisteista ja rehuaineista suoritettavasta verosta annetun lain muuttamisesta	”
	28) Ed. Peltosen y. m. lak. al. n:o 27 laiksi valtioneuvoston oikeudesta myöntää helpotuksia ja vapautuksia valtiolle tulevien maksujen ja korvausten suorittamisesta annetun lain muuttamisesta	”
	29) Ed. Frietschin y. m. lak. al. n:o 28 laiksi valtion viran- ja toimenhaltijain palkkauksen perusteista annetun lain muuttamisesta	”
	30) Ed. Niskasen lak. al. n:o 29 laiksi viran- ja toimenhaltijain palkkauksen vähentämisestä vuoden 1937 aikana	”
	31) Ed. Niskasen y. m. lak. al. n:o 30 laiksi valtion viran tai toimenhaltijan oikeudesta eläkkeeseen annetun lain kumoamisesta	”
	32) Ed. Pyn y. m. lak. al. n:o 31 laiksi hevosten ja ajoneuvojen ottamisesta sotavoimien tarpeisiin sodan aikana 11 päivänä marraskuuta 1922 annetun lain 11 §:n muuttamisesta ..	”
	33) Ed. Lahtelan y. m. lak. al. n:o 32 laiksi avustuksen suorittamisesta eräille vakinaisessa palveluksessa olevien asevelvollisten omaisille 23 päivänä syyskuuta 1919 annetun lain muuttamisesta	”
	34) Ed. Vesterisen y. m. lak. al. n:o 33 laiksi eräiden lahjoitusmaakruununpuistojen luovuttamisesta ..	”
	35) Ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 34 laiksi eräiden lahjoitusmaakruununpuistojen luovuttamisesta ..	”
	36) Ed. Janhosen y. m. lak. al. n:o 35 laiksi niistä perusteista, joiden mukaan valtionavustusta kunnan- ja kyläteille eräissä tapauksissa on suoritettava	145
	37) Ed. Niskasen lak. al. n:o 36 laiksi kunnan- ja kyläteiden ottamisesta valtion haltuun	146
	38) Ed. Riipisen y. m. lak. al. n:o 37 laiksi yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	”
	39) Ed. Metsärannan y. m. lak. al. n:o 38 laiksi kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain muuttamisesta	”
	40) Ed. Takalan y. m. lak. al. n:o 39 laiksi yksityisten kansakoulujen valtionavusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	”
	41) Ed. Stenwallin y. m. lak. al. n:o 40 laiksi kansanopistojen valtionavusta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	”
	42) Ed. Cajanderin y. m. lak. al. n:o 41 metsänparannuslaiksi	”
	43) Ed. Pekkalan y. m. lak. al. n:o 42 laiksi eräiden varojen käyttämisestä maan ostoon valtion metsätaloutta varten	”
	44) Ed. Salon y. m. lak. al. n:o 43 laiksi asutustilallisten vuotuismaksujen alentamisesta annetun lain muuttamisesta	”
	45) Ed. Kalliokosken y. m. lak. al. n:o 44 laiksi varojen myöntämisestä lainoiksi maataloustuotannon edistämiseksi annetun lain muuttamisesta ..	”
	46) Ed. Kalliokosken y. m. lak. al. n:o 45 laiksi varojen varaamisesta uudis- ja laidunviljelyksistä pienviljelijöille jaettavia palkkioita varten ..	”
	47) Ed. T. Halosen y. m. lak. al. n:o 46 laiksi varojen varaamisesta uudis- ja laidunviljelyksistä pienviljelijöille jaettavia palkkioita varten ..	”
	48) Ed. Ryttingin y. m. lak. al. n:o 47 laiksi varojen varaamisesta uudis- ja laidunviljelyksistä pienviljelijöille jaettavia palkkioita varten	”
	49) Ed. Ampujan y. m. lak. al. n:o 48 laeiksi maalaiskuntain kunnallislain 10 ja 10 a §:n, kaupunkien kun-	

	Siv.		Siv.
nallislain 11 ja 11 a §:n sekä kunnallisen vaalilain 12 §:n muuttamisesta	146	64) Ed. Huittisen y. m. rah. al. n:o 4 määrärahan osoittamisesta ylimääräisiksi eläkkeiksi pysyvästi työkyvyttömille ja varattomille vapausodan rintamamiehille	148
50) Ed. Niskasen lak. al. n:o 49 laiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen 82 §:n 7 kohdan muuttamisesta	147	65) Ed. V. Annalan y. m. rah. al. n:o 5 määrärahan osoittamisesta ylimääräisiksi eläkkeiksi vapaussodan työkyvyttömille ja varattomille rintamamiehille	"
51) Ed. M. Ryömän y. m. lak. al. n:o 50 laiksi köyhäinhoitolain 51 §:n muuttamisesta	"	66) Ed. Kokon y. m. rah. al. n:o 6 korotetun määrärahan osoittamisesta jääkärien ja heidän omaistensa eläkeitä ja avustuksia varten	"
52) Ed. Sundströmin y. m. lak. al. n:o 51 laiksi köyhäinhoitolain muuttamisesta	"	67) Ed. V. Annalan y. m. rah. al. n:o 7 määrärahan osoittamisesta puolustuslaitoksen ilmatorjunnan vahvistamista varten	"
53) Ed. Mustasillan y. m. lak. al. n:o 52 laiksi vuokra-alueiden lunastamisesta annetun lain 75 §:n kumoamisesta	"	68) Ed. Lahdensuon y. m. rah. al. n:o 8 määrärahan osoittamisesta Suomen ilmapuolustusliitolle kolmen moottorilentokoneen ostamista varten	"
54) Ed. Takalan lak. al. n:o 53 laiksi kansakoulutoimen järjestysmuodon perusteista annetun lain 3 §:n muuttamisesta	"	69) Ed. V. Annalan y. m. rah. al. n:o 9 korotetun määrärahan osoittamisesta vaatetuksen ja varustuksen hankkimiseksi suojeluskunnille	"
55) Ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 54 laiksi kahdeksan tunnin työajasta annetun lain muuttamisesta ..	"	70) Ed. Tuomivaaran rah. al. n:o 10 korotetun määrärahan osoittamisesta uusien sotilasohjaajantoimien perustamiseksi suojeluskuntajärjestykseen	"
56) Ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 55 laiksi työsopimuslain 14 §:n muuttamisesta	"	71) Ed. Tuomivaaran rah. al. n:o 11 määrärahan osoittamisesta palkkioiden maksamiseksi suojeluskuntien paikallispäälliköille	"
57) Ed. Sundströmin y. m. lak. al. n:o 56 laiksi työsopimuslain 14 §:n muuttamisesta	"	72) Ed. Tuomivaaran rah. al. n:o 12 korotetun määrärahan osoittamisesta suojeluskuntajärjestyksen apurahaa varten	"
58) Ed. Sundströmin y. m. lak. al. n:o 57 laiksi merimiehen työajasta annetun lain muuttamisesta	"	73) Ed. Bryggarin y. m. rah. al. n:o 13 korotettujen määrärahojen osoittamisesta työttömyyden lieventämisestä varten	"
59) Ed. Lonkaisen y. m. lak. al. n:o 58 laiksi merimieslain 11 §:n muuttamisesta	"	74) Ed. Lintulahden y. m. rah. al. n:o 14 määrärahan osoittamisesta yleisen liikeyrityslaskennan aineiston keräystä varten	"
60) Ed. Lonkaisen y. m. lak. al. n:o 59 laiksi merimieslain 41 §:n muuttamisesta	"	75) Ed. Alestalon y. m. rah. al. n:o 15 määrärahan osoittamisesta ammattienedistämislaitokselle opetusautokorjaamon työvälineiden hankkimista varten	"
61) Ed. Cajanderin y. m. rah. al. n:o 1 määrärahan määrärahan osoittamisesta työvoiman lisäämiseksi korkeimmassa hallinto-oikeudessa	"	76) Ed. Pyyn y. m. rah. al. n:o 16 määrärahan osoittamisesta Kannaksen	

	Siv.		Siv.
ammattikoulukodin oppilas- y. m. asumuksien kunnostamiseen	148	kyläteiden kunnossapidon avustamista varten	149
77) Ed. Leppälän y. m. rah. al. n:o 17 määrärahan osoittamisesta O. Y. Maakiinteistöpankin tappion peittämiseksi	„	89) Ed. Luukan y. m. rah. al. n:o 29 määrärahan osoittamisesta Perkjärven laskuhankkeen kuoletusmaksujen alentamista varten	„
78) Ed. Kekkosen y. m. rah. al. n:o 18 määrärahan osoittamisesta Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiön välityksellä jaettaviksi lainoiksi pienlaiivanvarustuksen tukemiseksi	„	90) Ed. Salon y. m. rah. al. n:o 30 määrärahan osoittamisesta Oulujoen Pyhäkosken voima-aseman rakennustöiden aloittamista varten	„
79) Ed. Niskasen y. m. rah. al. n:o 19 määrärahan osoittamisesta annettavaksi lainoina pientilan haltuunsa ottavalle perilliselle kanssaperillisten osuuksien lunastamista varten	149	91) Ed. Lehtosen rah. al. n:o 31 määrärahan osoittamisesta Lahden poliisilaitoksen henkilökunnan palkkauksen parantamista varten	„
80) Ed. Kokon y. m. rah. al. n:o 20 määrärahan osoittamisesta siirrettäväksi valtion lainarahastoon	„	92) Ed. Niskasen rah. al. n:o 32 määrärahan osoittamisesta Haapajärven asema-alueen laajentamistöitä varten	„
81) Ed. Hongan y. m. rah. al. n:o 21 määrärahan osoittamisesta uuden tarkastuslainan hankkimista varten Turun luotsipiiriin	„	93) Ed. Kivisalon y. m. rah. al. n:o 33 määrärahan osoittamisesta maalaiskirjeenkantajien toimien muuttamiseksi eräillä paikkakunnilla ylimääräiseksi postiljoonien toimiksi	„
82) Ed. Kulovaaran y. m. rah. al. n:o 22 määrärahan osoittamisesta jäänsärkijäaluksen rakentamista varten	„	94) Ed. H. Ryömän rah. al. n:o 34 määrärahan osoittamisesta farmaseuttista laitosta varten	150
83) Ed. Österholmin y. m. rah. al. n:o 23 määrärahan osoittamisesta höyrylaivaliikenteen ylläpitämistä varten linjalla Helsinki—Loviisa sekä Helsinki—Porvoo	„	95) Ed. Pohjalan y. m. rah. al. n:o 35 määrärahan osoittamisesta uuden lastensairaalan rakentamista varten ..	„
84) Ed. Moilasen y. m. rah. al. n:o 24 määrärahan osoittamisesta Reipon karille rakennettavaa johtoloistoa varten	„	96) Ed. Metsärannan y. m. rah. al. n:o 36 määrärahan osoittamisesta kuntien hammaslääkärien palkkausta varten	„
85) Ed. Kokon rah. al. n:o 25 määrärahan osoittamisesta Kemin Kraase- liin rakennettavaa johtoloistoa varten ..	„	97) Ed. H. Ryömän y. m. rah. al. n:o 37 määrärahan osoittamisesta Mustasaaren sairaalan laajennustöitä varten	„
86) Ed. Branderin y. m. rah. al. n:o 26 määrärahan osoittamisesta kalatalousalalla tarvittavien apuvaimien palkkaamista varten maataloushallitukseen	„	98) Ed. U. Hannulan y. m. rah. al. n:o 38 määrärahan osoittamisesta valtion sairaalan rakentamista varten Kemiin	„
87) Ed. Nurmesniemen y. m. rah. al. n:o 27 määrärahan osoittamisesta kunnan- ja kyläteiden kunnossapitoavustuksia varten	„	99) Ed. Vaaraman y. m. rah. al. n:o 39 määrärahan osoittamisesta Vaajasalon kaatumatautisten parantolan rakennuksia varten	„
88) Ed. Rytingin rah. al. n:o 28 määrärahan osoittamisesta kunnan- ja	„	100) Ed. Voionmaan y. m. rah. al. n:o 40 määrärahan osoittamisesta kaatumatautisten lasten parantolan rakentamista varten Sortavalan pitäjän Tapiolan kaatumatautisten hoitolan yhteyteen	„
		101) Ed. Soinisen y. m. rah. al. n:o 41 määrärahan osoittamisesta val-	

	Siv.		Siv.
tion aluesairaalan rakentamista varten Polvijärven kuntaan	150	misesta yhteiskunnalliselle korkeakoululle	151
102) Ed. Salon y. m. rah. al. n:o 42 määrärahan osoittamisesta Säräisniemen aluesairaalan rakentamiseksi ..	„	114) Ed. Wainion y. m. rah. al. n:o 54 määrärahan osoittamisesta pedagogisen keskuslaitoksen perustamista varten	„
103) Ed. E. Kilpeläisen y. m. rah. al. n:o 43 määrärahan osoittamisesta rakennuslainoiksi ja -avustuksiksi ehkäisevää lastensuojelutyötä varten ..	„	115) Ed. Horellin y. m. rah. al. n:o 55 määrärahan osoittamisesta Tampereen teknillisen opiston lisärakennusta varten	„
104) Ed. Niskasen rah. al. n:o 44 määrärahan osoittamisesta kuntien veroöyryn hinnan tasoittamiseksi	„	116) Ed. Frietschin y. m. rah. al. n:o 56 määrärahan osoittamisesta Helsingin ruotsalaiselle kauppakorkeakoululle	„
105) Ed. Cajanderin y. m. rah. al. n:o 45 määrärahan osoittamisesta Helsingin yliopiston kansansivistystoimintaa varten	„	117) Ed. Sergeliuksen y. m. rah. al. n:o 57 määrärahan osoittamisesta rakennusavustukseksi Stiftelsen Tekniska läroverket i Helsingfors nimiselle säätiölle	„
106) Ed. Cajanderin y. m. rah. al. n:o 46 määrärahan osoittamisesta valtion yleisten stipendien ja ylioppilaiden yksityisstipendien korottamista varten	„	118) Ed. Syrjälän y. m. rah. al. n:o 58 määrärahan osoittamisesta Heinolan seminaarin lisärakennustöitä varten	„
107) Ed. M. Ryömän y. m. rah. al. n:o 47 korotetun määrärahan osoittamisesta Helsingin yliopistossa opiskelevien apu- ja lainarahoiksi	„	119) Ed. Linkomiehen y. m. rah. al. n:o 59 määrärahan osoittamisesta urkujen hankkimiseksi Helsingin kirkkomusiikkiopistoon	„
108) Ed. H. Ryömän rah. al. n:o 48 määrärahan osoittamisesta Helsingin yliopiston lääkeopillisen keskuslaitoksen suunnitteluja ja piirustuksia varten	151	120) Ed. Oksasen y. m. rah. al. n:o 60 määrärahan osoittamisesta Haminan yhteislyseon koulutalon rakentamista varten	152
109) Ed. E. Kilpeläisen y. m. rah. al. n:o 49 määrärahan osoittamisesta toisen assistentin palkkaamiseksi käytännöllisen teologian professorille teologian ylioppilaiden käytännöllisten harjoitusten johtamista varten	„	121) Ed. Estlanderin y. m. rah. al. n:o 61 määrärahan osoittamisesta Kristiinankaupungin ruotsalaisen yhteiskoulun ottamiseksi valtion huostaan	„
110) Ed. Hongan y. m. rah. al. n:o 50 määrärahan osoittamisesta Turun kesäyliopistoa sekä sen yhteyteen järjestettäviä maanviljelijäin kesäkursseja ja kunnallismiesten jatkokursseja varten	„	122) Ed. Lehtokosken y. m. rah. al. n:o 62 korotetun määrärahan osoittamisesta maalaiskansakoulujen avustamiseksi	„
111) Ed. Ala-Kuljun y. m. rah. al. n:o 51 määrärahan osoittamisesta Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun urheilukenttää varten	„	123) Ed. M. Hannulan y. m. rah. al. n:o 63 korotetun määrärahan osoittamisesta rajaseudun kansakoulunopettajain lisäpalkkioiksi	„
112) Ed. Kanniston y. m. rah. al. n:o 52 määrärahan osoittamisesta kauppakorkeakoulun tilanahtauden poistamiseksi	„	124) Ed. Inkilän y. m. rah. al. n:o 64 määrärahan osoittamisesta helppokorkoisiksi rakennuslainoiksi työväenopistoille	„
113) Ed. Inkilän y. m. rah. al. n:o 53 korotetun määrärahan osoitta-		125) Ed. Niukkasen y. m. rah. al. n:o 65 määrärahan osoittamisesta rakennusavustukseksi Sairalan evankeliselle kansanopistolle	„

	Siv.		Siv.
126) Ed. V. Kilpeläisen y. m. rah. al. n:o 66 määrärahan osoittamisesta ammattikoulun perustamista varten Kemiin	152	139) Ed. Vaaraman y. m. rah. al. n:o 79 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Oy. Kansatieteelliselle Filmille	153
127) Ed. Löthman-Koposen y. m. rah. al. n:o 67 määrärahan osoittamisesta Toivalan naiskäsiyökoulun uudisrakennusta varten	„	140) Ed. Törngrenin y. m. rah. al. n:o 80 määrärahan osoittamisesta Brage-yhdistyksen leikekokoelmaa varten	„
128) Ed. Lahtelan y. m. rah. al. n:o 68 määrärahan osoittamisesta pappilan rakentamista ja papin palkkaamista varten Posion seurakuntaan	„	141) Ed. Frietschin rah. al. n:o 81 määrärahan osoittamisesta ammattikurssien järjestämistä varten työttömille henkisen työn tekijöille	„
129) Ed. Lahtelan y. m. rah. al. n:o 69 määrärahan osoittamisesta Sallan seurakunnan kirkon korjausta varten	„	142) Ed. Leinosen y. m. rah. al. n:o 82 määrärahan osoittamisesta sanomalehtimiesten ylimääräisiä eläkeitä varten	„
130) Ed. Kaasalaisen y. m. rah. al. n:o 70 korotetun määrärahan osoittamisesta Suomen evankelis-luterilaisen pyhäkouluyhdistyksen avustamista varten	„	143) Ed. Soinisen y. m. rah. al. n:o 83 korotetun määrärahan osoittamisesta rajaseutujen vapaan valistustyön ohjausta ja ylimääräistä avustusta varten	„
131) Ed. Böökin y. m. rah. al. n:o 71 määrärahan osoittamisesta Suomen merimieslähetyksseuralle kirkon rakentamista varten Lontooseen	„	144) Ed. von Freneckellin y. m. rah. al. n:o 84 määrärahan osoittamisesta stadionin rakennustöiden jatkamiseen	„
132) Ed. Wickmanin y. m. rah. al. n:o 72 määrärahan osoittamisesta kirkollista nuorisohuoltoa varten	153	145) Ed. Kekkosen y. m. rah. al. n:o 85 määrärahan osoittamisesta maaseudun urheilukenttien kunnossapidon avustamiseksi	154
133) Ed. Kalliokosken y. m. rah. al. n:o 73 määrärahan osoittamisesta Kristillisen taideseuran toiminnan tukemiseksi	„	146) Ed. Rantalán y. m. rah. al. n:o 86 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Työväen Urheiluliitolle osanottoa varten talviolympialaisiin Johannisbadissa ja kesäolympialaisiin Antwerpenissä	„
134) Ed. Kalliokosken y. m. rah. al. n:o 74 korotetun määrärahan osoittamisesta opintokerhotoiminnan avustamiseksi	„	147) Ed. Lehtokosken y. m. rah. al. n:o 87 määrärahan osoittamisesta voimisteluoipistotalon rakentamista varten Työväen Urheiluliiton naisten urheilu- ja voimistelukotiin Nastolan Pajulahdessa	„
135) Ed. Voionmaan y. m. rah. al. n:o 75 korotetun määrärahan osoittamisesta kansantajuistieteellisten luentojen avustamiseen	„	148) Ed. Vaaraman y. m. rah. al. n:o 88 määrärahan osoittamisesta Savon maakunta-arkiston rakentamista varten	„
136) Ed. Riipisen y. m. rah. al. n:o 76 määrärahan osoittamisesta suojeluskuntien yliesikunnan käytettäväksi poikatyötä varten	„	149) Ed. Luostarisen y. m. rah. al. n:o 89 määrärahan osoittamisesta maakuntamuseon perustamiseksi Oulvinlinnaan	„
137) Ed. Riipisen y. m. rah. al. n:o 77 määrärahan osoittamisesta Lotta-Svärd yhdistykselle kurssitoiminnan yhteydessä tapahtuvaa raittiusopetusta varten	„	150) Ed. Lintulahden y. m. rah. al. n:o 90 määrärahan osoittamisesta Viipurin linnan tutkimista varten	„
138) Ed. Riipisen y. m. rah. al. n:o 78 määrärahan osoittamisesta Marttaliitolle raittiuskasvatustyötä varten	„	151) Ed. Janhosen y. m. rah. al. n:o 91 määrärahan osoittamisesta Ka-	

Siv.		Siv.
	jaanin linnan raunioiden puhdistamis- ja korjaustöitä varten	154
	152) Ed. Sillanpään y.m. rah. al. n:o 92 määrärahan osoittamisesta Kansan Näyttämön Kannatus O.Y:n velkojen maksamista varten	"
	153) Ed. Stenwallin y.m. rah. al. n:o 93 määrärahan osoittamisesta Suo- men Rauhanliitolle	"
	154) Ed. Karvetin y.m. rah. al. n:o 94 korotetun määrärahan osoitta- misesta Suomen asutuksen yleisluette- lon tutkimustyön suorittamista varten ..	"
	155) Ed. Sundströmin y.m. rah. al. n:o 95 määrärahan osoittamisesta Suo- men Merimies-Unionin r.y. laivakir- jastojen uusimiseksi ja lisäämiseksi ..	"
	156) Ed. Cajanderin y.m. rah. al. n:o 96 korotetun määrärahan osoitta- misesta korkeimman maa- ja metsä- talousopetuksen uudisrakennuksia var- ten	"
	157) Ed. Linnan y.m. rah. al. n:o 97 määrärahan osoittamisesta he- delmäviljelyksen tarkastajan palkkaa- mistaa varten maataloushallitukseen ..	"
	158) Ed. Linnan y.m. rah. al. n:o 98 määrärahan osoittamisesta puu- tarhanhoidon tarkastajan viran pysyt- tämistä varten maataloushallituksessa ..	"
	159) Ed. Laurénin y.m. rah. al. n:o 99 määrärahan osoittamisesta Högre svenska lantbruksläroverket i Åbo nimisen oppilaitoksen valtiolta saamien lainojen lyhentämistä varten ..	155
	160) Ed. M. Hannulan y.m. rah. al. n:o 100 määrärahan osoittamisesta Orimattilan kotitalousopiston oppilas- ja kutomorakennuksen rakentamista varten	"
	161) Ed. Luostarisen y.m. rah. al. n:o 101 määrärahan osoittamisesta Säämingin emäntäkoulun uudisraken- nusta varten	"
	162) Ed. Österholmin y.m. rah. al. n:o 102 määrärahan osoittamisesta Uudenmaan ruotsalaisen nuorisoliiton kiertävän emäntäkoulun avustamiseksi ..	"
	163) Ed. Kokon rah. al. n:o 103 määrärahan osoittamisesta Kajaanin kaupunkiin perustettavaa kiinteää naiskäsityökoulua varten	"
	164) Ed. Mustasillan y.m. rah. al. n:o 104 korotetun määrärahan osoit- tamisesta karjanhoito- ja meijerita- lousoppilaitosten vähävaraisten oppi- laiden avustamiseen	155
	165) Ed. Tolosen y.m. rah. al. n:o 105 korotetun määrärahan osoit- tamisesta kotitalousoppilaitosten vähä- varaisten oppilaiden avustamiseksi ..	"
	166) Ed. Venhon y.m. rah. al. n:o 106 määrärahan osoittamisesta Suomen maatalouskoulujen opettaja- yhdistyksen toiminnan tukemiseksi ..	"
	167) Ed. Karvetin y.m. rah. al. n:o 107 määrärahan osoittamisesta Lounais-Suomen Savialueen maamies- koulun valtiolle lunastamista varten ..	"
	168) Ed. Pekkalan y.m. rah. al. n:o 108 määrärahan osoittamisesta metsätieteellisen tutkimuslaitoksen ra- kennusta varten	"
	169) Ed. Pekkalan rah. al. n:o 109 määrärahan osoittamisesta metsäkou- lujen uudisrakennus- ja korjaustöitä varten	"
	170) Ed. Cajanderin y.m. rah. al. n:o 110 määrärahan osoittamisesta uuden metsäkoulun perustamista varten	"
	171) Ed. Heikkisen y.m. rah. al. n:o 111 määrärahan osoittamisesta metsänhoitokoulun perustamista var- ten Pohjois-Savoon	156
	172) Ed. Janhosen y.m. rah. al. n:o 112 määrärahan osoittamisesta rakennussuunnitelman laatimista var- ten Kajaanin kihlakuntaan perustet- tavalle metsäkoululle	"
	173) Ed. Ikosen y.m. rah. al. n:o 113 määrärahan osoittamisesta metsä- kurssitalon rakentamiseksi Ylä-Vuok- sen maamieskoululle	"
	174) Ed. Koiviston y.m. rah. al. n:o 114 korotetun määrärahan osoit- tamisesta valtion avustuksiksi metsän- parannustöiden kustantamiseen	"
	175) Ed. Alestalon y.m. rah. al. n:o 115 määrärahan osoittamisesta Selkeen laidunkoeaseman kuntoonsaat- tamista varten	"
	176) Ed. Soinin y.m. rah. al. n:o 116 korotetun määrärahan osoittami- sesta Satakunnan koeasemaa varten ..	"
	177) Ed. Juneksen y.m. rah. al. n:o 117 määrärahan osoittamisesta	"

Siv.	Siv.
kasvinviljelyskoeaseman perustamista varten Perä-Pohjolaan	kioiksi sekä lantatalouskilpailujen järjestämistä varten
156	157
178) Ed. Soinin y. m. rah. al. n:o 118 korotetun määrärahan osoittamisesta Koetoimintayhdistysten liitolle ..	191) Ed. Hännisen y. m. rah. al. n:o 131 määrärahan osoittamisesta väkilannoitteiden hankinnan avustuksiksi varattomille uudisraivaajille ..
,,	,,
179) Ed. Tarkkasen y. m. rah. al. n:o 119 määrärahan osoittamisesta heikossa taloudellisessa asemassa olevien meijerien toiminnan tukemiseksi ..	192) Ed. Hirvensalon y. m. rah. al. n:o 132 korotetun määrärahan osoittamisesta Suomen salaojitusyhdistykselle ..
,,	,,
180) Ed. Leppälän y. m. rah. al. n:o 120 määrärahan osoittamisesta korvaukseksi tarttuvien eläintautien aiheuttamista vahingoista	193) Ed. Ikosen y. m. rah. al. n:o 133 korotetun määrärahan osoittamisesta salaojitusavustuksia varten
,,	,,
181) Ed. Lahdensuon y. m. rah. al. n:o 121 määrärahan osoittamisesta paikallisten maatalousneuvojain palkkaamista varten	194) Ed. Marttilan y. m. rah. al. n:o 134 korotetun määrärahan osoittamisesta pienviljelijäin salaojitusavustuksiin
,,	,,
182) Ed. Salon y. m. rah. al. n:o 122 määrärahan osoittamisesta maatalouskerholiitolle sipulinviljelyksen edistämiseksi	195) Ed. Luostarisen y. m. rah. al. n:o 135 korotetun määrärahan osoittamisesta maatalousseurojen paikallista kotitalousneuvontaa varten
,,	,,
183) Ed. J. Annalan y. m. rah. al. n:o 123 määrärahan osoittamisesta maanviljelys-, karjatalous- ja kotitalousneuvontaa varten Etelä-Pohjanmaan ruotsalaisella alueella asuvan suomenkielisen väestön keskuudessa ..	196) Ed. Pilppulan y. m. rah. al. n:o 136 määrärahan osoittamisesta tutkimuksen suorittamiseksi maan myyntituottoisesta puutarhaviljelyksestä
,,	,,
184) Ed. Kiviojan y. m. rah. al. n:o 124 määrärahan osoittamisesta maanparannustöitä varten myönnettyjen lainojen alentamiseksi	197) Ed. Pilppulan y. m. rah. al. n:o 137 korotetun määrärahan osoittamisesta Suomen puutarhaviljelijäin liiton avustamiseksi
,,	,,
185) Ed. V. Annalan y. m. rah. al. n:o 125 korotetun määrärahan osoittamisesta maanparannustöitä varten ..	198) Ed. Venhon y. m. rah. al. n:o 138 määrärahan osoittamisesta Suomen kotiteollisuusjärjestöjen keskusliiton toiminnan tukemiseksi
,,	,,
186) Ed. Kullbergin y. m. rah. al. n:o 126 korotetun määrärahan osoittamisesta maanparannustöitä varten ..	199) Ed. Oksasen y. m. rah. al. n:o 139 määrärahan osoittamisesta Suomalaiselle Marttaliitolle kotitalousneuvojain palkkaamista varten
157	,,
187) Ed. Kalliokosken y. m. rah. al. n:o 127 määrärahan osoittamisesta pienviljelijäin laidun- ja uudisviljelyspalkkioiksi	200) Ed. Bonsdorffin y. m. rah. al. n:o 140 korotetun määrärahan osoittamisesta Suomen ruotsalaiselle Marttaliitolle
,,	,,
188) Ed. T. Halosen y. m. rah. al. n:o 128 korotetun määrärahan osoittamisesta pienviljelijäin uudis- ja laidunviljelyspalkkioita varten	201) Ed. Bonsdorffin y. m. rah. al. n:o 141 määrärahan osoittamisesta Suomen ruotsalaiselle Marthaliitolle kotiteollisuuden edistämiseksi
,,	158
189) Ed. Ryttingin rah. al. n:o 129 korotetun määrärahan osoittamisesta pienviljelijäin uudis- ja laidunviljelyspalkkioita varten	202) Ed. Vilhulan y. m. rah. al. n:o 142 korotetun määrärahan osoittamisesta hevostalouden edistämiseksi ..
,,	,,
190) Ed. Ikosen y. m. rah. al. n:o 130 määrärahan osoittamisesta pienviljelijäin lannanhoito- ja käyttöpalk-	203) Ed. Kukkosen y. m. rah. al. n:o 143 korotetun määrärahan osoittamisesta maataloudellista rajaseutu-toimintaa varten
	,,

	Siv.		Siv.
204) Ed. Kekkonen y. m. rah. al. n:o 144 määrärahan osoittamisesta kalastusvakuutusyhtiöiden toiminnan helpottamiseksi	158	217) Ed. Joukasen y. m. rah. al. n:o 157 määrärahan osoittamisesta Karvianjoen alajuoksun perkaustöiden alullepanemista varten	159
205) Ed. Leppälän y. m. rah. al. n:o 145 määrärahan osoittamisesta kirjanpidon järjestämiseksi kalastuksen kannattavaisuuden selvilleaamiseksi	"	218) Ed. Kempin y. m. rah. al. n:o 158 määrärahan osoittamisesta Rokkalanjoen perkaustöitä varten	160
206) Ed. Österholmin rah. al. n:o 146 korotetun määrärahan osoittamisesta kalastuselinkeinon edistämiseksi	"	219) Ed. Paavolaisen y. m. rah. al. n:o 159 määrärahan osoittamisesta Suulajärvestä Suomenlahteen ulottuvan vesiväylän perkaamistyön aloittamista varten	"
207) Ed. Kullbergin y. m. rah. al. n:o 147 korotetun määrärahan osoittamisesta kalastuselinkeinon edistämistä varten	"	220) Ed. Nurmesniemen y. m. rah. al. n:o 160 määrärahan osoittamisesta Vihanninjoen perkaustöiden aloittamista varten	"
208) Ed. Söderhjelmin y. m. rah. al. n:o 148 määrärahan osoittamisesta lainoiksi kalakaupan ja kalan kuljetuksen edistämiseksi toimiville yrityksille	"	221) Ed. Salon y. m. rah. al. n:o 161 määrärahan osoittamisesta Otermajärven vesistön tulvasäännöstelyn toimeenpanoa varten	"
209) Ed. Juneksen y. m. rah. al. n:o 149 määrärahan osoittamisesta sisävesikalastusalan kolmen uuden neuvontapiirin järjestämiseksi ja kevätkutuisten kalojen viljelyksen edistämiseksi	"	222) Ed. Ryttingin rah. al. n:o 162 määrärahan osoittamisesta Iijoen perkaamista varten	"
210) Ed. V. Annalan y. m. rah. al. n:o 150 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi ja lainoiksi Suomenlahden itäosan vähävaraisille kalastajille pyyntivälineiden hankkimiseen	"	223) Ed. Koivurannan y. m. rah. al. n:o 163 määrärahan osoittamisesta asutusteiden kuntoonpanoa varten valtion mailla olevilla asutusalueilla	"
211) Ed. V. Annalan y. m. rah. al. n:o 151 määrärahan osoittamisesta Suomenlahden itäosan rannikon, Seiskarin ja Lavansaaren kalastajille tarpeellisten nuotta-apajien perkaamiseen	"	224) Ed. Rantalan y. m. rah. al. n:o 164 määrärahan osoittamisesta maaseudun työväen asunto-olojen parantamiseksi	"
212) Ed. Salmialan y. m. rah. al. n:o 152 määrärahan osoittamisesta rapuviljelyksen edistämiseksi	"	225) Ed. Lumpeen y. m. rah. al. n:o 165 korotetun määrärahan osoittamisesta vähävaraisten lasten ja nuorten ammattikasvatusta varten ..	"
213) Ed. Ryttingin rah. al. n:o 153 määrärahan osoittamisesta tulvien tuottamien vahinkojen korvaamiseksi	"	226) Ed. Tarkkasen y. m. rah. al. n:o 166 määrärahan osoittamisesta Suomen puolustuslaitoksessa palvelleiden keuhkotautisten avustamisyhdistys r. y. n. työkodin ylläpitämiseksi ..	"
214) Ed. Miikin y. m. rah. al. n:o 154 määrärahan osoittamisesta tulvien johdosta kärsimään joutuneiden vähävaraisten viljelijäin avustamiseksi ..	"	227) Ed. Lonkaisen y. m. rah. al. n:o 167 määrärahan osoittamisesta työläistarkastajan palkkaamista varten merenkuluntarkastajan avuksi ..	"
215) Ed. Kullbergin y. m. rah. al. n:o 155 määrärahan osoittamisesta Taasianjoen laskemistyötä varten	"	228) Ed. Joukasen y. m. rah. al. n:o 168 määrärahan osoittamisesta Kovesjoen pysäkiltä Porin—Haapamäen radalla Kovelahden satamaan johtavan satamaradan rakennustyön aloittamiseksi	161
216) Ed. Kirran y. m. rah. al. n:o 156 määrärahan osoittamisesta Kokemäenjoen perkaustöitä varten	159	229) Ed. Niukkasen y. m. rah. al. n:o 169 määrärahan osoittamisesta	

	Siv.		Siv.
kaksoisraiteen rakentamiseksi Pöhmästä Hannilan asemalle	161	240) Ed. Wickmanin y. m. rah. al. n:o 180 määrärahan osoittamisesta Pietarsaaren—Kolpin tai Kruunupyyn tietyötä varten	161
230) Ed. Vilhulan y. m. rah. al. n:o 170 määrärahan osoittamisesta tutkimuksen suorittamiseksi rautatien rakentamista varten Haapamäen asemalta Saarijärvelle	„	241) Ed. Wickmanin y. m. rah. al. n:o 181 määrärahan osoittamisesta Pietarsaaren—Luodon—Kokkolan tien oikomis- ja parannustyötä varten	162
231) Ed. Marttilan y. m. rah. al. n:o 171 määrärahan osoittamisesta kyläteiden rakentamista ja kunnostamista varten erittainkin vähävaraisilla pienviljelysseuduilla	„	242) Ed. Eskolan y. m. rah. al. n:o 182 määrärahan osoittamisesta Kuhmoisen—Jämsän välisen valta- maantiesan oikaisua varten	„
232) Ed. Hongan y. m. rah. al. n:o 172 määrärahan osoittamisesta Turusta Hämeenlinnaan johtavan valtatie- tien Liedon pitäjän alueella kulkevan osan parannustyötä varten	„	243) Ed. Bryggarin y. m. rah. al. n:o 183 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamista varten Toivakan kirkonkylästä Leppälahden pysä- kille Jyväskylän—Pieksämäen radalla ..	„
233) Ed. Kuusiston rah. al. n:o 173 määrärahan osoittamisesta Pyhäjärven (U. l.) ja Pusulan kunnissa olevien Vuotinaisten ja Kärkölän tei- den parantamista ja valtion hoitoon ottamista varten	„	244) Ed. Vesterisen y. m. rah. al. n:o 184 määrärahan osoittamisesta Lievestuoreen—Hänniskylän maan- tien rakentamista varten	„
234) Ed. Kuusiston rah. al. n:o 174 määrärahan osoittamisesta Enä- järven kylätien kunnostamista ja val- tion hoitoon ottamista varten	„	245) Ed. Pilkaman y. m. rah. al. n:o 185 määrärahan osoittamisesta Heinolan pitäjistä Hujansalon ja Ui- milan kylien kautta Jaalan pitäjään johtavan maantien rakentamistöiden aloittamiseksi	„
235) Ed. Kylänpään y. m. rah. al. n:o 175 määrärahan osoittamisesta Porin—Rauman maantien korjaus- töitä varten	„	246) Ed. Niukkasen y. m. rah. al. n:o 186 määrärahan osoittamisesta Viipurin läänissä olevien maanteiden parantamista varten	„
236) Ed. Voionmaan y. m. rah. al. n:o 176 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamista varten Tampe- reelta länteen sekä tarpeellisten yh- dysteiden rakentamiseksi Tamperee- seen liittyvällä esikaupunkialueella..	„	247) Ed. Tukian y. m. rah. al. n:o 187 määrärahan osoittamisesta maan- tien rakentamiseksi Taipalsaarelta Lappeenrantaan	„
237) Ed. Kujalan y. m. rah. al. n:o 177 määrärahan osoittamisesta Tampereen—Kurun maantieltä Turun ja Porin läänin rajalle johtavan n. s. Juhtimäen tien maantiekse rakenta- mista varten	„	248) Ed. Kekkosen y. m. rah. al. n:o 188 määrärahan osoittamisesta Vahvialan ja Ylämaan välisen maan- tien rakentamisen alullepanemista var- ten	„
238) Ed. Tarkkasen y. m. rah. al. n:o 178 määrärahan osoittamisesta Vaasan—Laihian—Jalasjärven maan- tien oikaisemista varten	„	249) Ed. Tuomivaaran y. m. rah. al. n:o 189 määrärahan osoittamisesta Rääkkylän Oravisalon maantien ra- kentamista varten	„
239) Ed. Söderhjelmin y. m. rah. al. n:o 179 määrärahan osoittami- sesta oikaisu- ja parannustöiden suo- rittamista varten tieosalla Vaasa— Sundby	„	250) Ed. Jutilan y. m. rah. al. n:o 190 määrärahan osoittamisesta Män- tyharjun pitäjän Kyttälän—Varpa- sen maantien parantamistöiden alka- mista varten	„
		251) Ed. Jutilan y. m. rah. al. n:o 191 määrärahan osoittamisesta maantien rakennustyön aloittamista	

Siv.	Siv.
varten Kangasniemen—Pieksämäen välisellä Siilinjylly—Haarajoen tieosalla 162	Kompakan—Tikkalan—Huhtilammen maantien rakentamista varten 163
252) Ed. Luostarisen y. m. rah. al. n:o 192 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamista varten Enonkoskelta Sappolanlahteen ”	263) Ed. Kososen y. m. rah. al. n:o 203 määrärahan osoittamisesta Kurapuron maantiemutkan oikaisemistöiden alkamista varten Joensuun—Nurmeksen maantiellä ”
253) Ed. Luostarisen y. m. rah. al. n:o 193 korotetun määrärahan osoittamisesta Punkaharjun maantien kunnostamiseen ”	264) Ed. Kososen y. m. rah. al. n:o 204 määrärahan osoittamisesta Puukarin laiturivaihteelta Valtimon Koppelojärven kylään johtavan maantien kuntoonpanoa varten ”
254) Ed. Asikaisen y. m. rah. al. n:o 194 määrärahan osoittamisesta Otavan sataman ja aseman välisen maantien rakentamista varten ”	265) Ed. Hirvensalon y. m. rah. al. n:o 205 määrärahan osoittamisesta Iisalmen pitäjän Koljonvirran ja Kuronpolven välisen maantien rakentamiseen ”
255) Ed. Takalan y. m. rah. al. n:o 195 määrärahan osoittamisesta Sarkamäen—Rauhamäen maantien kunnostamista ja valtion hoitoon ottamista varten 163	266) Ed. Hirvensalon y. m. rah. al. n:o 206 määrärahan osoittamisesta Vaaajasalmen—Tervon kylätien kuntoon saattamista varten ”
256) Ed. Takalan y. m. rah. al. n:o 196 määrärahan osoittamisesta Suonenjoen Karkkolan—Jäppilän kirkonkylän maantien kunnostamista ja valtion hoitoon ottamista varten ”	267) Ed. Lepistön y. m. rah. al. n:o 207 määrärahan osoittamisesta Toholammin—Eskolan maantien rakentamiseksi ”
257) Ed. Löthman-Koposen y. m. rah. al. n:o 197 määrärahan osoittamisesta tutkimuksen toimittamiseksi maantiesalla Puutossalmi—Tuppurinmäki—Kurjalanranta—Näädänmaa—Huovilansalmi ”	268) Ed. Nurmesniemen y. m. rah. al. n:o 208 määrärahan osoittamisesta yhdystien rakentamista varten Nivalan kirkolta Kalajoen eteläpuolitse kulkevaan kylätiehen ”
258) Ed. Hirvensalon y. m. rah. al. n:o 198 määrärahan osoittamisesta Suonenjoen pitäjän Halolanmäen kylästä alkavan Tervon—Haapamäen tiehen yhtyvän maantielinjan tutkimistöitä varten ”	269) Ed. Niskasen rah. al. n:o 209 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamista varten Pyhännän pitäjän Itämäen kylästä Vuolijoen—Vieremän maantielle ”
259) Ed. Kuittisen y. m. rah. al. n:o 199 korotetun määrärahan osoittamisesta Yliveden—Jääskén maantien rakentamista varten ”	270) Ed. Janhosen rah. al. n:o 210 määrärahan osoittamisesta oikotien rakentamiseksi Ristijärven kirkolta Jokikylän kautta Sakarin mökin tienoille Kontiomäen—Suomussalmen maantiellä ”
260) Ed. Kososen y. m. rah. al. n:o 200 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamista varten Rääkkylän kirkolta Oravisalon kautta Liperiin ”	271) Ed. Janhosen rah. al. n:o 211 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamista varten Hyrynsalmen Moisionvaaraan johtavalta tieltä Tuomaankosken ja Saarivaaran kautta Kovalan—Keskisen maantiehen Suomussalmella ”
261) Ed. Soinisen rah. al. n:o 201 määrärahan osoittamisesta Outokummun—Vuonnoksen tien rakentamista varten ”	272) Ed. Arhaman y. m. rah. al. n:o 212 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamista varten Hyrynsalmen Tapanivaarasta Iivantiiran kautta Malilaan ja siitä edelleen Iivan-
262) Ed. Kososen y. m. rah. al. n:o 202 määrärahan osoittamisesta	

Siv.	Siv.
tiiran järven länsipuolitse Timoniemen tiehen Kuhmoniemen kunnassa	164
273) Ed. Meriläisen y. m. rah. al. n:o 213 määrärahan osoittamisesta Jormuan—Pohjavaaran kylätien kunnostamista ja valtion hoitoon ottamista varten	"
274) Ed. Janhosen rah. al. n:o 214 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamista varten Suomussalmen Kiannon Linnansalmesta Ruhtinaan- kylään Juntusrannalle	"
275) Ed. Janhosen rah. al. n:o 215 määrärahan osoittamisesta erämaan- tien rakentamista varten Suomussal- men—Kuhmoniemen maantiestä Yli- vuokin Vängän talon tienoolta Marjo- kylän Karhuvaaraan	"
276) Ed. U. Hannulan y. m. rah. al. n:o 216 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamista varten Simon asemalta Simojoen eteläpuolitse Ala- niemen lossille	"
277) Ed. Rytingin rah. al. n:o 217 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamista varten Muhoksen—Yli- kiimingin maantieltä Oulujoen poh- joispuolitse Utajärven—Puolangan maantielle	"
278) Ed. Rytingin rah. al. n:o 218 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamista varten Pudasjärven kun- nan Puhoksen Myllykankaalta Puo- langan—Taivalkosken maantiehen ..	"
279) Ed. Rytingin rah. al. n:o 219 määrärahan osoittamisesta yhdy- stien rakentamista varten Pudasjärven Naa- mangalta Taivalkoskelle	"
280) Ed. Rytingin rah. al. n:o 220 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamista varten Pudasjärven Naa- mangankylän Särkivaarasta Taival- kosken Virkkuseen	"
281) Ed. Rytingin rah. al. n:o 221 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamista varten Ranuan Impiö- järveltä Mäntyjärven y. m. kylien kautta Posion kuntaan	"
282) Ed. Lohen y. m. rah. al. n:o 222 määrärahan osoittamisesta Ra- nuan—Posion maantien rakennustöi- den aloittamista varten	"
283) Ed. Hännisen rah. al. n:o 223 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Kuusamon—Tuutijär- ven tiestä Paanajärven luoteiskul- masta Ruskeakalliolle	165
284) Ed. Hännisen y. m. rah. al. n:o 224 määrärahan osoittamisesta erämaantien rakentamiseksi Kuusa- mon Murtovaaran—Teerirannan tiestä Suomussalmen Juntusrannan—Hossan tiehen	"
285) Ed. Hännisen y. m. rah. al. n:o 225 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamista varten Haata- jasta Lohirannan kautta Ylikitkan ja Livojärven välillä olevalle tukinsiirto- laitteelle	"
286) Ed. Hännisen y. m. rah. al. n:o 226 määrärahan osoittamisesta Aittakummun—Siikalan maantien ra- kentamista varten	"
287) Ed. Juneksen y. m. rah. al. n:o 227 määrärahan osoittamisesta Kolarin—Kurtakon tien rakentamista varten	"
288) Ed. Koivurannan y. m. rah. al. n:o 228 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamista varten Muu- rolan asemalta Ylitornion—Raanujär- ven maantiehen	"
289) Ed. Koivurannan y. m. rah. al. n:o 229 määrärahan osoittamisesta erämaantien rakentamista varten Ro- vaniemen—Sodankylän maantiestä Korvalan tienoilta Niesin kylään Ro- vaniemen kunnassa	"
290) Ed. Koivurannan y. m. rah. al. n:o 230 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Sierilän los- silta Kemijoen eteläpuolta Pekkalan lossille	"
291) Ed. Lahtelan y. m. rah. al. n:o 231 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamista varten Kemi- järven—Pelkosenniemen maantiestä Vuostimojärven kautta Pyhänturille ..	"
292) Ed. Lahtelan y. m. rah. al. n:o 232 määrärahan osoittamisesta yhdy- stien rakentamista varten Kemi- järven Javarukselta Sodankylän Vuo- järveen	"
293) Ed. Lahtelan y. m. rah. al. n:o 233 määrärahan osoittamisesta Sal-	

	Siv.		Siv.
lan—Lampelan—Vuosnajarven—Tuutijärven maantien rakentamista varten	165	305) Ed. Räisäsen y. m. rah. al. n:o 245 määrärahan osoittamisesta Jännevirran sillan rakennustyötä varten	166
294) Ed. Kaijalaisen y. m. rah. al. n:o 234 määrärahan osoittamisesta Kittilän Könkäältä Enontekiölle joltavan maantien rakennustöiden aloittamiseksi	”	306) Ed. Hirvensalon y. m. rah. al. n:o 246 määrärahan osoittamisesta Peltosalmen sillan rakentamista varten	”
295) Ed. Kaijalaisen y. m. rah. al. n:o 235 määrärahan osoittamisesta Pelkosenniemen—Kairalan—Sodankylän maantien rakennustöiden jatkamista varten	”	307) Ed. Salon y. m. rah. al. n:o 247 määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseksi Oulujoen yli Utajärven aseman kohdalla	”
296) Ed. Kaijalaisen y. m. rah. al. n:o 236 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamista varten Sodankylän Vaalajärveltä Jeesiön kautta Kittilään	”	308) Ed. Lohen y. m. rah. al. n:o 248 määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseksi Livonjoen yli Pudasjärven—Ranuan maantiellä	”
297) Ed. Perhon y. m. rah. al. n:o 237 määrärahan osoittamisesta maantien ja sillan rakentamista varten Askaisten—Merimaskun maantieltä Livonsaarelle	166	309) Ed. Rytingin rah. al. n:o 249 määrärahan osoittamisesta Livonjoen sillan rakentamista varten	”
298) Ed. Syrjäsen y. m. rah. al. n:o 238 määrärahan osoittamisesta sillan rakentamista varten Kymijoen yli Kuusankosken alapuolelle	”	310) Ed. Arhaman y. m. rah. al. n:o 250 määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseksi Kaitaansalmen lossipaikalle Sotkamon pitäjässä	”
299) Ed. Venhon y. m. rah. al. n:o 239 määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseksi Kymijoen yli Inkeröisten lossipaikalle	”	311) Ed. Hännisen y. m. rah. al. n:o 251 määrärahan osoittamisesta sillan rakentamista varten Romppasen salmeen	”
300) Ed. Pohjannon y. m. rah. al. n:o 240 määrärahan osoittamisesta sillan rakentamista varten Orivirran ylitse Vaaran saaren kautta	”	312) Ed. Kaijalaisen y. m. rah. al. n:o 252 määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseksi Ylimuonion lossin tilalle	167
301) Ed. Takalan y. m. rah. al. n:o 241 määrärahan osoittamisesta Tallivirran sillan rakentamista varten	”	313) Ed. Collianderin y. m. rah. al. n:o 253 määrärahan osoittamisesta Ångbåtsaktiebolaget Södra Nagu nimiselle osakeyhtiölle	”
302) Ed. Vilhulan y. m. rah. al. n:o 242 määrärahan osoittamisesta Saarijärven pitäjässä olevan Matosalmen lossin uusimista ja siihen yhdistyvän maantien oikaisua varten	”	314) Ed. Österholmin y. m. rah. al. n:o 254 määrärahan osoittamisesta kanavan rakentamiseksi Jumalviksnäset nimisen niemen poikki Snapper-tunan kunnassa	”
303) Ed. Paasosen y. m. rah. al. n:o 243 määrärahan osoittamisesta Puutossalmen lossin rakennustöitä varten	”	315) Ed. Jutilan y. m. rah. al. n:o 255 määrärahan osoittamisesta puutavarankuljetusreitin rakentamista varten Saimaan ja Päijänteen vesistöjen välille	”
304) Ed. Takalan y. m. rah. al. n:o 244 määrärahan osoittamisesta Puutossalmen lossin rakennustöitä varten	”	316) Ed. Hirvensalon y. m. rah. al. n:o 256 määrärahan osoittamisesta Kuopion—Iisalmen laivaväylän syventämistä varten	”
		317) Ed. Kaasalaisen y. m. rah. al. n:o 257 määrärahan osoittamisesta Vuoksen laskua varten	”

	Siv.		Siv.
318) Ed. Lintulahden y. m. rah. al. n:o 258 määrärahan osoittamisesta Viipurin lentokentän rakentamista varten	167	332) Ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 14 esityksen antamisesta vakinaisen elimen asettamisesta huolehtimaan yleisten töiden tarpeellisesta jatkuvaisuudesta ja tehokkuudesta	169
319) Ed. Pennasen y. m. toiv. al. n:o 1 esityksen antamisesta tasavallan presidentin veto-oikeuden tehostamisesta	„	333) Ed. Inkilän y. m. toiv. al. n:o 15 valtion virkakoneiston järkipäätämismahdollisuuksien tutkimisesta ..	„
320) Ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 2 esityksen antamisesta laiksi tasavallan presidentin valitsemisesta välittömällä vaaleilla	„	334) Ed. Frietschin y. m. toiv. al. n:o 16 esityksen antamisesta valtion viran- ja toimenhaltijain palkkauksen perusteista	„
321) Ed. Kekkosen y. m. toiv. al. n:o 3 esityksen antamisesta laiksi edustajanvaaleista	„	335) Ed. Inkilän y. m. toiv. al. n:o 17 toimenpiteistä valtion ylimääräisten viran- ja toimenhaltijain aseman parantamiseksi	„
322) Ed. M. Hannulan y. m. toiv. al. n:o 4 esityksen antamisesta uudeksi vaalilaiksi	168	336) Ed. Niskasen y. m. toiv. al. n:o 18 valtion viran- ja toimenhaltijain työajan pidentämisestä	170
323) Ed. Ryttingin toiv. al. n:o 5 vaaliپیриjaon muuttamisesta edustajanvaaleissa	„	337) Ed. Niskasen toiv. al. n:o 19 valtion viran- ja toimenhaltijain kesälomien lyhentämisestä	„
324) Ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 6 valtiollisen vaalioikeuden myöntämisestä vakinaisessa palveluksessa oleville upseereille, sotilasvirkamiehille ja kanta-aliupseereille	„	338) Ed. Horellin y. m. toiv. al. n:o 20 puolustuslaitoksen vakinaisessa palveluksessa olevien upseeriston, kanta-alipäälyllystön ja sotilasvirkailijain vapauttamisesta maksamasta tuloveroa palkkaeduistaan	„
325) Ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 7 esityksen antamisesta laiksi kansanäänestyksestä	„	339) Ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 21 toimenpiteistä puolustuslaitoksessa palvelevan alipäälyllystön palkkauksen parantamiseksi	„
326) Ed. Cajanderin y. m. toiv. al. n:o 8 esityksen antamisesta oikeudenkäyntilaitoksen uudistamiseksi	169	340) Ed. Lehtosen y. m. toiv. al. n:o 22 valtion eläkkeiden suorittamisesta myös postikonttorien välityksellä	„
327) Ed. Cajanderin y. m. toiv. al. n:o 9 syytetyn puolustuksen järjestämisestä virallisen syyttäjän alaisissa rikosjutuissa	„	341) Ed. Niskasen y. m. toiv. al. n:o 23 esityksen antamisesta laiksi lapsiavustusten suorittamisesta	„
328) Ed. Kivisalon y. m. toiv. al. n:o 10 toimenpiteisiin ryhtymisestä työajan lyhentämiseksi vankiloissa kahdeksaan tuntiin	„	342) Ed. Horellin y. m. toiv. al. n:o 24 puolustuslaitoksen perushankintaohjelman nopeammasta toteuttamisesta tarpeen vaatiessa	„
329) Ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 11 toimenpiteistä maanviljelijäperheiden tiloiltaan poisjoutumisen rajoittamiseksi	„	343) Ed. Vallaksen y. m. toiv. al. n:o 25 mahdollisuuden varaamisesta rajaseudun suojeluskuntalaisille osallistumaan suojajoukkotehtävän edellyttämään sotilaalliseen koulutukseen ..	„
330) Ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 12 neuvotteluihin ryhtymisestä Ruotsin hallituksen kanssa Tornionjoen tulvatilanteiden kaikinpuoliseksi selvittämiseksi	„	344) Ed. Horellin y. m. toiv. al. n:o 26 asutustarkoituksiin valtiolta luottoa saaneiden vapaussotaan osattaneiden vapauttamisesta koron maksusta näiden luottojen osalta	171
331) Ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 13 esityksen antamisesta laiksi tulo- ja menoarvion ulkopuolella olevasta yleisten töiden rahastosta	„		

Siv.	Siv.
345) Ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 27 maatalouden erikoisluonteen mukaisen maatalousluottolaitoksen perustamisesta 171	den sekä entisten hoidotta jääneiden maanteiden valtion hoitoon ottamisen helpottamiseksi 172
346) Ed. Leppälän y. m. toiv. al. n:o 28 esityksen antamisesta valtioneuvoston valtuuttamisesta myöntämään valtion takuun Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiön ottamalle obligatiolainalle ”	356) Ed. Horellin y. m. toiv. al. n:o 38 talon hankkimisesta kauppa- korkeakoululle ”
347) Ed. Niskasen y. m. toiv. al. n:o 29 Maakiinteistöpankista myönnettyjen lainojen takaisinmaksun järjestelystä eräissä tapauksissa ”	357) Ed. Collianderin y. m. toiv. al. n:o 39 höyryaluksen hankkimisesta Turun—Ahvenanmaan saariston tarpeisiin ”
348) Ed. Pyyntä y. m. toiv. al. n:o 30 valtion omakotirahastosta pienten omakotitalojen rakentamista varten annettavien kiinnityslainojen laina- ehtojen muuttamisesta ”	358) Ed. Venhon y. m. toiv. al. n:o 40 Aitomäen pysäkin seudulla olevan tykistön koeampumaradan siirtämisestä ”
349) Ed. Kempin y. m. toiv. al. n:o 31 kapinavahinkolainoja saaneiden yksityisten, seurakuntien ja kuntien vapauttamisesta sanottujen lainojen maksamisesta ”	359) Ed. Kaijalaisen toiv. al. n:o 41 puhelinlinjan rakentamisesta Utsjokisuulta Teno- ja Inarijokivartta Angeliin ja sieltä Inarin kirkonkylään ”
350) Ed. Niskasen y. m. toiv. al. n:o 32 esityksen antamisesta laiksi, jonka kautta talouspuolan takia tiloiltaan joutuneet maanviljelijät oikeutetaan ostamaan tilansa takaisin myyntihinnasta ”	360) Ed. Söderhjelman y. m. toiv. al. n:o 42 tutkimuksen toimittamisesta olosuhteista, joiden vallitessa Pietarsaaren pitäjänmiesten ja Pietarsaaren kaupungin asukkaiden yhteismetsä 1850-luvulla siirtyi kruunulle ”
351) Ed. Niskasen y. m. toiv. al. n:o 33 maanviljelijäin oikeuttamisesta vaihtamaan viljelystiloistaan kaukana olevia metsäpalstoja tilojensa lähellä sijaitseviin valtion metsämaihin ”	361) Ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 43 sairaalan rakentamisesta Ylitornion kuntaan ”
352) Ed. Niskasen y. m. toiv. al. n:o 34 toimenpiteistä viljatullien poistamiseksi ottamalla huomioon viljanviljelyspalkkiojärjestelmän aikaansaamisen 172	362) Ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 44 sairasmajan rakentamisesta Kolariin ”
353) Ed. Sariolan y. m. toiv. al. n:o 35 asiantuntijalautakunnan asettamisesta sokerin raffinoimisteollisuudessa käytettävän raaka-aineen ja muun sokerin tullin välisen suhteen tutkimista varten ”	363) Ed. Janhosen y. m. toiv. al. n:o 45 sairaalan rakentamisesta valtion varoilla Sotkamoon ”
354) Ed. Niskasen y. m. toiv. al. n:o 36 margariinin käytön lopettamisesta valtion laitoksissa ”	364) Ed. Arhaman y. m. toiv. al. n:o 46 synnytyslaitoksen aikaansaamisesta Kajaanin kihlakuntaa varten 173
355) Ed. Salon y. m. toiv. al. n:o 37 toimenpiteistä kunnan- ja kylätei-	365) Ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 47 esityksen antamisesta kunnallisverorasituksen tasoittamisesta ”
	366) Ed. Salon y. m. toiv. al. n:o 48 esityksen antamisesta kunnalliserolakiin useammasta kunnasta saadun liikevoiton verottamista koskevien säännösten muuttamiseksi ”
	367) Ed. Marttilan y. m. toiv. al. n:o 49 esityksen antamisesta manttaalikuntalaitoksen kumoamisesta ”
	368) Ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 50 kalastuslainsäädännön uudistamisesta ”

	Siv.		Siv.
369) Ed. Ravon y. m. toiv. al. n:o 51 esityksen antamisesta laiksi, jonka mukaan kalastusoikeus tulisi maanomistuksesta riippumattomaksi	173	385) Ed. Horellin y. m. toiv. al. n:o 67 suomenkielisen metsäkoulun perustamisesta Jyväskylän lähistölle	175
370) Ed. Niskasen toiv. al. n:o 52 tilusten rauhoittamisesta kotieläinten vahingonteolta annetun lain muuttamisesta	”	386) Ed. Leppälän y. m. toiv. al. n:o 68 metsäkoulun perustamisesta Itä-Suomeen	”
371) Ed. Lepistön y. m. toiv. al. n:o 53 esityksen antamisesta aitauslainsäädännön uudistamisesta	”	387) Ed. Venhon y. m. toiv. al. n:o 69 maamieskoulun perustamisesta Anjalan kartanoon	”
372) Ed. Vilhulan y. m. toiv. al. n:o 54 suomen- ja ruotsinkielisen väestön oppikoulutarpeen tyydyttämisestä samanlaisten perusteiden mukaan....	”	388) Ed. Venhon y. m. toiv. al. n:o 70 Reitkallin puutarhakoulun otamisesta valtion haltuun	”
373) Ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 55 tutkimuksen toimittamisesta siitä, missä määrin ruotsinkielisiä oppikouluja ja seminaareja voitaisiin lakkauttaa tai yhdistää	174	389) Ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 71 riittävän suuren viljämäärän varastoimisesta	”
374) Ed. Vilhulan y. m. toiv. al. n:o 56 englannin kielen asettamisesta pakolliseksi oppiaineeksi oppikouluihin ruotsin kielen tilalle	”	390) Ed. Ryttingin y. m. toiv. al. n:o 72 esityksen antamisesta laiksi asutusrahastosta	”
375) Ed. Malkamäen y. m. toiv. al. n:o 57 oppivelvollisuuslain 12 §:n muuttamisesta	”	391) Ed. Niskasen toiv. al. n:o 73 maataloustuotteiden hinnan ja menekin vakauttamisesta	”
376) Ed. Cajanderin y. m. toiv. al. n:o 58 tieteellisen tutkimustyön edistämisestä	175	392) Ed. Takalan y. m. toiv. al. n:o 74 luonnonvaarojen torjumisrahaston perustamisesta katojen seurausten lieventämistä varten	”
377) Ed. Cajanderin y. m. toiv. al. n:o 59 korkeakouluopetuksen saattamisesta tarkoituksenmukaisemmaksi ..	”	393) Ed. Soinisen y. m. toiv. al. n:o 75 selvityksen hankkimisesta punataudin ja pernaruton nautakarlalle tuottamasta tuhosta	176
378) Ed. Moilasen y. m. toiv. al. n:o 60 teknillisen opiston perustamisesta Viipuriin	”	394) Ed. Eskolan y. m. toiv. al. n:o 76 kalanviljelyslaitoksen perustamisesta Päijänteen vesistön länsipuolelle	”
379) Ed. Kanniston y. m. toiv. al. n:o 61 kauppaopetuksen uudelleen järjestämisestä	”	395) Ed. Leppälän y. m. toiv. al. n:o 77 selvityksen toimituttamisesta Laatokan kalastajain mahdollisuudesta saada kalastaa Valamon luostarin vesialueella	”
380) Ed. Hongan y. m. toiv. al. n:o 62 toimenpiteistä Turun linnan kunnostamiseksi	”	396) Ed. Vilhulan y. m. toiv. al. n:o 78 tutkimuksen toimittamisesta teollisuuslaitosten jätteistä vesistöjen kalakannalle aiheutuneista vahingoista	”
381) Ed. Branderin y. m. toiv. al. n:o 63 toimenpiteistä museoneuvojan viran perustamiseksi	”	397) Ed. Vilhulan y. m. toiv. al. n:o 79 suunnitelman laatimisesta Päijänteeseen laskevien vesistöjen vedenpinnan järjestämiseksi	”
382) Ed. Cajanderin y. m. toiv. al. n:o 64 uusien metsäkoulujen perustamisesta	”	398) Ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 80 toimenpiteistä Ylitornion pitäjässä olevan Luomajoen perkauskysymyksen selvittämiseksi	”
383) Ed. Soinin y. m. toiv. al. n:o 65 metsäkoulun perustamisesta Vuojoen metsäalueelle Eurajoen pitäjässä	”	399) Ed. Nurmesniemen y. m. toiv. al. n:o 81 Settijoen perkaustöiden aloittamisesta	”
384) Ed. Luostarisen y. m. toiv. al. n:o 66 metsäkoulun perustamisesta Itä-Savoon	”		

Siv.		Siv.
	400) Ed. U. Hildénin y. m. toiv. al. n:o 82 hirvien kasvavalle metsälle aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta	
176	401) Ed. Toivosen y. m. toiv. al. n:o 83 esityksen antamisesta laiksi työajasta maataloudessa	
„	402) Ed. K. Hildénin y. m. toiv. al. n:o 84 esityksen antamisesta työtömyysskassalaiksi	
„	403) Ed. Huotarín y. m. toiv. al. n:o 85 toimenpiteistä asuntokysymyksen alalla olevien epäkohtien poistamiseksi	
„	404) Ed. V. Kilpeläisen y. m. toiv. al. n:o 86 esityksen antamisesta laiksi, joka velvoittaa valtion ja sen hallinnon alaisilla työmailla ottamaan käytäntöön työehtosopimuslain mukaiset sopimukset	178
„	405) Ed. Turkan y. m. toiv. al. n:o 87 toimenpiteistä yleisen palkkatason kohottamiseksi	„
„	406) Ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 88 esityksen antamisesta laiksi, joka turvaisi työhönsä harjaantuneelle työntekijälle hänen välttämättömään toimeentuloonsa tarvittavan palkan ..	„
„	407) Ed. Niskasen y. m. toiv. al. n:o 89 työpalkkojen korottamisesta valtion töissä	„
„	408) Ed. Niskasen toiv. al. n:o 90 lainsäädännön aikaansaamisesta alipalkkauksen ehkäisemiseksi valtion töissä sekä yksityisten toiminimien metsänhakkuu-, -ajo- ja uittotöissä ..	„
„	409) Ed. Niskasen toiv. al. n:o 91 esityksen antamisesta maataloustyöväestön palkkatason korottamisesta ..	„
„	410) Ed. Turkan y. m. toiv. al. n:o 92 palkkatarkkailun tehostamisesta metsä- ja uittotöissä	„
„	411) Ed. Sillanpään y. m. toiv. al. n:o 93 komitean asettamisesta tutkimaan kysymystä eläkkeen luontoisen lapsiavustuksen järjestämisestä vähävaraisten äitien lapsille	179
„	412) Ed. Fagerholmin y. m. toiv. al. n:o 94 salanimi-ilmoitusten kieltämisestä työpaikkoja haettavaksi ilmoitettaessa	„
	413) Ed. von Frenekellin y. m. toiv. al. n:o 95 rautatien rakentamisesta Kouvolan seudulta Helsinkiin	179
	414) Ed. Joukasen y. m. toiv. al. n:o 96 rautatien rakentamisesta Porin—Haapamäen rautatieltä Kankaanpäästä Suupohjan radalle Kauhajoen asemalle	„
	415) Ed. Ala-Kuljun y. m. toiv. al. n:o 97 tutkimuksen toimittamisesta rautatien rakentamiseksi Seinäjoelta vaihtoehtoisesti Lapualta Kivijärven eteläpään kautta Suolahden—Haapajärven radalle	„
	416) Ed. Vehkaojan toiv. al. n:o 98 rautatien rakentamisesta varatyönä Kaupista Kaurajärvellä olevalle hiekkakankaalle	„
	417) Ed. Kalliokosken y. m. toiv. al. n:o 99 rautatien rakentamisesta Kokkolasta Saarijärvelle	„
	418) Ed. Niskasen y. m. toiv. al. n:o 100 tutkimuksen toimittamisesta rautatien rakentamiseksi Haapajärven—Vaalan suunnalla	„
	419) Ed. Nurmesniemen y. m. toiv. al. n:o 101 rautatien rakentamisesta Haapajärveltä Vaalaan	„
	420) Ed. Simojoen y. m. toiv. al. n:o 102 rautatien rakentamisesta Outokummun radalta Savon radalle Alapitkän tai Siilinjärven asemalle	„
	421) Ed. Pohjannon y. m. toiv. al. n:o 103 Matkaselän—Savonlinnan—Mikkelin—Heinolan rautatien rakentamisesta	„
	422) Ed. Leppälän y. m. toiv. al. n:o 104 rautatien rakentamisesta Uuksulta Salmiin	„
	423) Ed. Ravon y. m. toiv. al. n:o 105 rautatien rakentamisesta Suistamon asemalta Soanlahden kautta Korpiselkään	„
	424) Ed. Leppälän y. m. toiv. al. n:o 106 Suistamon—Ilomantsin radan rakentamisesta	„
	425) Ed. Lahtelan y. m. toiv. al. n:o 107 Kemijärven—Taivalkosken ratasuunnan ja tältä ratasuunnalta Oulankajokilaaksoon johtavan haararadan tutkimisesta	„

	Siv.		Siv.
426) Ed. U. Hannulan toiv. al. n:o 108 Tornionjokilaakson radan jatkamisesta johonkin Norjan satamaan	180	van Paakinmäen kylätien ottamisesta valtion hoitoon	180
427) Ed. Hongan y. m. toiv. al. n:o 109 tiesuunnan Turku—Hirvensalo—Korppoo tutkimisesta Turun saaristotien rakentamista varten	„	439) Ed. Hännisen y. m. toiv. al. n:o 121 Oulun—Pudasjärven ja Iin—Pudasjärven yhdistiesuunnan tutkimisesta	„
428) Ed. Rantalan y. m. toiv. al. n:o 110 maantien rakentamisesta Loimaan Karhulan kylästä Loimaan kauppalaan	„	440) Ed. Hännisen y. m. toiv. al. n:o 122 Kiimingin—Yli-Iin tiesuunnan tutkimisesta	„
429) Ed. Jutilan y. m. toiv. al. n:o 111 maantien rakentamisesta Varkauden—Joroisten maantieltä Teemasaaresen ja Torasalon kylien kautta Voinsalmen kylätielle Rantasalmen pitäjässä	„	441) Ed. Rytingin toiv. al. n:o 123 maantien rakentamisesta Yli-Iin kunnassa olevalta Hirvelän—Kipinän maantieltä Pudasjärven Kurenalle ..	181
430) Ed. Jutilan y. m. toiv. al. n:o 112 maantien rakentamisesta Mikkelin—Heinolan väliseltä maantieltä Kilkin kylän kautta Hirvensalmelle	„	442) Ed. Rytingin toiv. al. n:o 124 maantien rakentamisesta Pudasjärven—Ranuan—Kelahaaran maantiestä Tuhansuon seudulta Pudasjärven—Sarajärven maantiehen Nuorungan seudulle	„
431) Ed. Miikin y. m. toiv. al. n:o 113 maantien rakentamisesta Ruokolahden Immolanjärven kylästä Kaiturinpään, Pohjalankilon, Särkilahden ja Moinsalmen kylien kautta Savonlinnaan	„	443) Ed. Rytingin toiv. al. n:o 125 maantien rakentamisesta Pudasjärven kunnantien päästä Iijokivartta Kellolammin seudulle	„
432) Ed. Tolosen y. m. toiv. al. n:o 114 tutkimuksen toimittamisesta Enonkosken pitäjän Hanhivirrasta Ihamaaniemen, Pyylinsaaren ja Vaaluvirran kautta Heinäveden rautatiepysäkillä johtavan maantien rakentamisesta ..	„	444) Ed. Lohen y. m. toiv. al. n:o 126 maantien rakentamisesta Ranuan—Pudasjärven tieltä Simojärven pohjoispäähän	„
433) Ed. Soinisen y. m. toiv. al. n:o 115 Raholan—Iivonkosken sekä Lipasvaaran—Otravaaran tiesuuntien tutkimisesta	„	445) Ed. Hännisen toiv. al. n:o 127 tutkimuksen toimittamisesta maantien rakentamiseksi Taivalkosken kirkolta Poussun—Tyräjärven tiehen	„
434) Ed. Kukkosen y. m. toiv. al. n:o 116 tutkimuksen toimittamisesta maantien rakentamiseksi Porokylän pysäkillä Kuhmoniemen maantielle ..	„	446) Ed. Hännisen y. m. toiv. al. n:o 128 Ylikitkan Mourusalmen—Alakitkan tien tutkimisesta erämaantienä ..	„
435) Ed. Penttalan y. m. toiv. al. n:o 117 maantien rakentamisesta Jalasjärveltä Seinäjoelle	„	447) Ed. Hännisen y. m. toiv. al. n:o 129 Posion Mourujärveltä Rovaniemen—Kuusamon tiellä olevan Aholaan johtavan maantiesuunnan tutkimisesta	„
436) Ed. Lohen y. m. toiv. al. n:o 118 maantien rakentamisesta Haukiputaan Onkamon kylästä Kiimingin Laukkojärven kylään	„	448) Ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 130 maantien rakentamisesta Alatornion Arpelan kylästä Ylitornion Lohijärven—Muurolan tielle	„
437) Ed. Salo y. m. toiv. al. n:o 119 Oulun—Kuusamon maantieltä lähtevän Hetekylän maantien jatkamisesta	„	449) Ed. Lahtelan y. m. toiv. al. n:o 131 maantien rakentamisesta Posiolta Lehtolan kautta Kemijärvelle ..	„
438) Ed. Meriläisen y. m. toiv. al. n:o 120 Kontiomäen asemalle johta-	„	450) Ed. Kaijalaisen y. m. toiv. al. n:o 132 suunnitelman ja kustannusarvion laatimisesta Kittilän—Nilivaaran—Kiistalan kylätien kunnostamista varten maantiekse	„
		451) Ed. Kaijalaisen y. m. toiv. al. n:o 133 Kelujärven—Tanhuan—Lokan maantiesuunnan tutkimisesta ..	„

	Siv.
452) Ed. Kirran toiv. al. n:o 134 toimenpiteistä Turun—Tampereen valtatielellä Huittisten pitäjässä olevan Sammun sillan uusimiseksi	181
453) Ed. Alestalon y. m. toiv. al. n:o 135 sillan rakentamisesta Haistilan lautan tilalle	"
454) Ed. Penttalan y. m. toiv. al. n:o 136 maantiesillan rakentamisesta Kyrönjoen ylitse Munakassa	"
455) Ed. Takalan y. m. toiv. al. n:o 137 Kivisalmen sillan rakentamisesta	"
456) Ed. Nurmesniemen y. m. toiv. al. n:o 138 sillan rakentamisesta Haapajärven pitäjässä olevaan Uittosalmeen	182
457) Ed. Nurmesniemen y. m. toiv. al. n:o 139 sillan rakentamisesta Tikalan salmeen	"
458) Ed. Janhosen y. m. toiv. al. n:o 140 sillan rakentamisesta Kuhmoniemen kunnassa olevan Kuhmonsalmen yli	"
459) Ed. Salon y. m. toiv. al. n:o 141 sillan rakentamisesta Otermajärven lossipaikkaan Vaalan—Puolangan maantiellä	"
460) Ed. Hännisen y. m. toiv. al. n:o 142 piirustusten ja kustannusarvion laatimisesta Mourusalmen siltaa varten	"
461) Ed. Lohen y. m. toiv. al. n:o 143 sillan rakentamisesta Portimosalmen yli Rovaniemen—Ranuan maantiellä	"
462) Ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 144 sillan rakentamisesta Ylitorion—Rovaniemen tiellä olevan Honkurin lossin kohdalle	"
463) Ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 145 sillan rakentamisesta Liakanjoen yli Alavojakkalan—Paakkolan maantiellä	"
464) Ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 146 toimenpiteistä Suomenlahden itäosan satamaolojen parantamiseksi	"
465) Ed. Paasosen y. m. toiv. al. n:o 147 tutkimuksen toimittamisesta laivaväylän syventämisestä Varkaudesta Kuopioon Saimaan kanavan uusia mittasuhteita vastaavaksi	"

	Siv.
466) Ed. Tukian y. m. toiv. al. n:o 148 Saimaan ja Kuolimojärven yhdistämisestä kanavalla	182
467) Ed. Tolppasen y. m. toiv. al. n:o 149 Enon pitäjässä olevan Ahvenisen virran ja Uimaharjun väylän syventämisestä ja leventämisestä	"
468) Ed. Lohen y. m. toiv. al. n:o 150 toimenpiteistä Iijoen perkaamiseksi	"

Toinen käsittely:

469) Ehdotus laiksi köyhäinhoitolain 78 §:n selittämisestä

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 1; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 22.

Ainoa käsittely:

470) Asetus eräiden Italian ulkomaiseen tavaravaihtoon tai luottosuhteisiin kohdistuvien asetusten kumoamisesta

Asiakirjat: Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 2; mainittu asetus.

Pöydällepanoa varten esitellään:

471) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksen johdosta Amerikan Yhdysvaltain kanssa tehdyn tariffisopimuksen hyväksymisestä

472) Lakivaliokunnan mietintö n:o 1 vuoden 1934 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 8 §:n muuttamisesta

Puhetta johtaa puhemies Kallio.

Nimenuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Cajander, Colliander, Eskola,

von Frenckell, T. Halonen, U. Hannula, Koivulahti-Lehto, Kuittinen, Leppälä, Linkomies, Muhonen, Oksala, Pyy, Räisänen, Tanner, Wainio ja Voionmaa.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta oikeusasian takia edustajat Pyy, Muhonen ja T. Halonen, sairauden takia ed. Koivulahti-Lehto, yhteiskunnallisen tehtävän takia ed. Leppälä ja yksityisasian takia ed. Colliander sekä ensi tiistain istunnosta virkatehtävän takia ed. J. Annala, oikeusasian takia ed. Alestalo, kunnallisten tehtävien takia edustajat Brander ja Kares ja yhteiskunnallisen tehtävän takia ed. Paavolainen sekä täksi ja huomiseksi päiväksi yhteiskunnallisen tehtävän takia ed. Kuittinen ja sairauden takia ed. Linkomies.

Eduskunnan oikeusasiamiehen toimintakertomus vuodelta 1935.

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle on eduskunnan oikeusasiamiehen kirjelmän ohella syyskuun 15 päivästä saapunut kertomus eduskunnan oikeusasiamiehen toiminnasta vuonna 1935.

Puhemies: Ilmoitetaan, että aloitteita tehneillä edustajilla, jotka tarvitsevat niitä, asioita nyt valiokuntaan lähetettäessä, on tilaisuus saada ne eduskunnan keskuskansliasta.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Lisämäärärahan myöntämistä maaherrojen hoidossa olevien maanteiden ja siltojen sekä lossien kunnossapitoon

tarkoitettava hallituksen esitys n:o 23 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

2) Ehdotuksen laiksi Suomen hallitusmuodon 14 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Vilhulan y. m. lak. al. n:o 1 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan.

3) Ehdotuksen laiksi Suomen hallitusmuodon 14 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 2 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin perustuslakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. M. Ryömä: On pakko aivan lyhyesti todeta, että tässä aloitteessa on jälleen esillä eräs niistä hyökkäyksistä, joita samalta taholta aikaisemminkin on tehty maamme perustuslakeja vastaan. Tähän asti nämä hyökkäykset ovat etupäässä kohdistuneet maamme työväestöä vastaan, mutta tällä kertaa on maamme ruotsalainen vähemmistö kohteena sillä tavalla, että sen kieli ehdotetaan paikalliskielen asemaan ja yleensä otettavaksi käytäntöön väestösuhdeperiaate nykyisen tasavertaisuuden asemesta. On varoitettava esimerkki, että tämännapaisia hyökkäyksiä jatkuu. Sillä oikeistotaholla, josta nämä aloitteet ja hyökkäykset tulevat, vedotaan usein siihen, että ylioppilaspiirit ovat tämännapaiden vaatimusten takana. Siinä on sikäli perää, että jonkun napaisia ylioppilaspiirejä onkin kyllä tässä takana, mutta hyvin samannapaisia ylioppilaspiirejä, joitten taholta aikoinaan ohjattiin lapualaisvuosien muilitukset ja murhat ja sen jälkeen myöhemmin Mäntsälän kapina, vielä vuosi sitten Eestin kapinayritys, monenlaisia hajupommijuttuja j. n. e. Ei myöskään voida epäillä, ettei näillä aloitteilla tällä kertaa olisi samannapaisia päämääriä, kuin mitä näillä aikaisemminkin on ollut. Kun erikoisesti viime kesän vaalit antoivat selvän viitteen, millä tavalla näihin aloitteisiin on suhtauduttava, olisi odotettava, että niille lopultakin annettaisiin loppu.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

4) Ehdotuksen laiksi valtiopäiväjärjestyksen 7 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Niukkasen y.m. lak. al. n:o 3 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan.

5) Ehdotuksen laiksi valtiopäiväjärjestyksen 7 ja 13 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Ampujan y.m. lak. al. n:o 4 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin perustuslakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. M. Ryömä: Ehdotan tämän asian pantavaksi pöydälle lähinnä seuraavaan istuntoon.

Ed. Sundström: Minä pyydän kannattaa tehtyä ehdotusta.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. M. Ryömä ed. Sundströmin kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle seuraavaan istuntoon.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. M. Ryömä: Lähinnä seuraavaan! Ei seuraavaan, vaan sen jälkeen lähinnä seuraavaan istuntoon!

Puhemies: Ed. M. Ryömä on huomauttanut, ettei hän tarkoittanut ehdottaa asiaa pantavaksi pöydälle lähimpään istuntoon vaan sitten tulevaan istuntoon, siis toiseen istuntoon.

Selostus myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, pannaan asia pöydälle tämän jälkeen pidettävään toiseen istuntoon.

6) Ehdotuksen laiksi valtiopäiväjärjestyksen 88 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Vilhulan y.m. lak. al. n:o 5 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan.

7) Ehdotuksen laiksi edustajanvaaleista annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Kiviojan y.m. lak. al. n:o 6 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin perustuslakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Kivioja: Tämä aloite tarkoittaa nykyisen vaalilain paikkaamista, mutta tämä soveltuu kyllä sittenkin, jos uudet paremmat enemmistövaalijärjestelmät tulevat käytäntöön, melkein semmoisenaan. Tässä on yhtenä tarkoituksena saada äänten lasku vieläkin nopeammaksi. Sellainen muutoshan jo tehtiin, jolla oli tarkoituksena saada äänten lasku nopeammaksi, mutta se ei täydellisesti onnistunut viime kerralla, sen takia että otteet lasketaan vielä vanhalla tavalla ja ne hidastuttavat ääntenlaskua varsinkin siinä tapauksessa, että ne ensinnä joutuvat menemään väärään keskuslautakuntaan — postissakin tulee sellaisia ohjausvirheitä — ja sitten sieltä vasta monen päivän, kenties viikonkin kuluttua, tulevat asianomaiseen keskuslautakuntaan. Tällä aloitteella tarkoitetaan järjestää otteella äänestäminen sellaiseksi, että vieraassa vaalipiirissäkin äänestäjä äänestää aivan niinkuin saman vaalipiirin ja hänen käyttämänsä äänestysalueen vakinainen äänestäjä, piirun vetämisellä. Minä luulen, että mikään vaalipiiri ei tule kärsimään vääryyttä, sillä

matkallaolijoita lienee aina suhteellisesti yhtä paljon kustakin vaalipiiristä, niin että nämä otteet, jotka siis tavallaan joutuvat vieraan vaalipiirin hyväksi, jotenkin vastaavat toisiansa, varsinkin kun otetaan huomioon, että tässä aloitteessa esitetään vaalipäivä muutettavaksi heinäkuusta tammikuuhun. Tämä muutos on myös erittäin tarpeellinen sen takia, että kesällä ihmiset ovat kovin paljon matkoilla ja nyt viime kesänäkin oli paljon reserviläisiä kertausharjoituksissa ja varsin monen sellaisen ääni menee aivan hukkaan, sillä otteilla äänestäminen nykyisen järjestelmän mukaan on siksi paljon mutkallinen asia, niinkuin keskuslautakunnissa olleet tietävät, että näitä kirjoitettuja otteita täytyy hylätä hyvin runsaasti. Jos nyt vaalit siirretään talveksi, niin silloin ei ole näitä kertausharjoituksia, eikä kristillisiä kokouksia, suuria seuroja, joita heinäkuun alussa on. Otteita on vähemmän, ihmiset ovat yleensä kotonaan. Toinenkin syy puhuu tämän ajan muuttamisen puolesta. Nimittäin meidän maamme pääelinkeinolla, sen harjoittajilla, on silloin kiire aika. Sellainen oli viime kerralla tänä vuonna ja sellainen tulee olemaan vastakin. Heinäaika muuttuu aikaisemmaksi, ei sentähden, että kaikki vuodet olisivat yhtä aikaisia kuin tämä vuosi, mutta sen takia, että karjatalous on kehittynyt sellaiseksi, että nyt halutaan tehdä heiniä eikä heinänohkia ja siitä syystä tulee heinänteko olemaan aina aikaisemmin ja tavallisesti vaalipäivinä. Senkin takia se olisi muutettava. Tämän muutoksen puolesta puhuu myöskin se, että nyt on säädetty valtiopäiväin alkamisajaksi helmikuun 1 päivä. Se on säännön mukainen, mutta siitä täytyy säännöllisesti poiketa jokaisena vaalivuonna. Jos vaalit suoritettaisiin tammikuussa, niin tuokin päivämäärä saisi olla paikoillaan ja vaalien edellinen eduskunta viimeisiä valtiopäiviänsä ei istuisi niin suhteettoman pitkään kuin nykyään.

Nämä ovatkin tärkeimmät kohdat tässä aloitteessa, joka nyt perustuslakivaliokuntaan menee ja jonka huomioonottamista täten olen tahtonut suositella. Vielä tahdoisin huomauttaa, että jos vaalipäivä muutetaan vuoden alkupuolelle, niinkuin tässä on ehdotettu, niin seuraa myöskin äänestäjien ikärajan alennus noin puolella

vuodella, jollaista vasemmiston taholta on vaadittu, vieläpä suurempaakin alennusta, mutta tässä se tulisi ikäänkuin kaupantekijäisinä ja minä luulen, että monessa muussa tapauksessa tämä olisi hyvin hyvä. Jos en minä väärin kuullut, niin sieltä ruotsalaisten penkeiltä kuului jotakin murinaa äsken otteilla äänestämisen kohdalla. Minä haluaisin huomauttaa, että eikö se pitäisi olla erittäin hyvä, kun nyt ei esimerkiksi Oulun läänissä eikä Viipurin läänissä ruotsalaiset voi saada ruotsalaista edustajaa läpi, vaan heidän täytyy äänestää suomalaisia; jos tämä minun muutokseni hyväksytään, niin oululaisilla on vara käydä esim. Kokkolassa äänestämässä ja viipurilaisilla tulla myöskin Kymijoen länsipuolelle äänestyspäivänä ja niin saavat hekin äänensä talteen. Jos tässä ruvetaan oikein tarkkoja tutkimuksia tekemään, niin tämän pitäisi olla kaikinpäin jokaiselle oikein sopiva aloite.

Ed. Wiik: Ed. Kiviojan ehdotukset saattavat osaksi ansaita huomiota, mutta epäilen, tokko kaikki kyseessä olevat puutteellisuudet ovat niiden avulla poistettavissa. Kun viime kesänä koetettiin tunnetulla tavalla jouduttaa vaalitoimitusta, niin siinä ei onnistuttu; ei ainoastaan, niinkuin ed. Kivioja lausui, ei täydellisesti onnistuttu, voisi melkein sanoa, että täydellisesti epäonnistuttiin, johtuen käsittäkseni siitä, ettei hallitus ollut käyttänyt sanomalehtimiesten eikä ylipäänsä älykästen ihmisten apua ohjeita antaessaan (Eduskunnassa naurua.). Tämän johdosta lausuttiinkin silloin lehdistössä se toivomus, että kun nyt syksyllä toimitetaan Skandinavian maissa vaalit, niin pitäisi tutkia siellä käytettäviä menetelmiä. Ensi sunnuntaina on Ruotsissa vaalit. Toivottavasti hallitus on sanotun asian järjestänyt. Ellei ole, niin se voi vieläkin antaa Tukholman lähetystölle käskyn, että se käy katsomassa vaalitoimitusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään. Asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan:

8) Ehdotuksen laiksi edustajanvaaleista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Kuusiston y. m. lak. al. n:o 7;

9) Ehdotukset laeiksi Helsingin yliopiston järjestysmuodon perusteista annetun lain ja sanotun lain voimaannpanosta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. J. Annalan y. m. lak. al. n:o 8;

10) Ehdotukset laeiksi Helsingin yliopiston järjestysmuodon perusteista annetun lain ja sanotun lain voimaannpanosta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 9;

11) Ehdotuksen laiksi Helsingin yliopiston järjestysmuodon perusteista annetun lain muuttamisesta ja laiksi sanotun lain voimaannpanosta

sisältävä ed. Söderhjelman y. m. lak. al. n:o 10; ja

12) Ehdotuksen laiksi Helsingin yliopiston järjestysmuodon perusteista annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. H. Ryömän y. m. lak. al. n:o 11.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan ja lausunnon antamista varten työväenasiainvaliokuntaan:

13) Ehdotuksen laiksi itsenäisyyspäivän viettämisestä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 12.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan:

14) Ehdotuksen laiksi ulkomaalaisen ottamisesta Suomen kansalaiseksi annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 13.

15) Ehdotuksen laiksi yhdistyksistä annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Sundströmin y. m. lak. al. n:o 14 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa asian lähetettäväksi lakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. M. Ryömä: Ehdotan, että asia pantaisiin pöydälle seuraavaan istuntoon.

Puhemies: Kun aloitetta ei ole yksimielisesti päätetty lähettää valiokuntaan, niin on asia pantava pöydälle. Kehoitän seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanoajasta.

Keskustelu pöydällepanoajasta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. M. Ryömä ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle seuraavaan istuntoon.

Selostus myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, pannaan asia pöydälle seuraavaan istuntoon.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan:

16) Ehdotuksen laiksi vuoden 1918 kapinan johdosta kurinpidollisesti tuomittujen armauttamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Peltosen y. m. lak. al. n:o 15;

17) Ehdotuksen laiksi työrauhan suojelemisesta annetun lain kumoamisesta

sisältävä ed. Fagerholmin y. m. lak. al. n:o 16; ja

18) Ehdotuksen laiksi maakaaren 1 luvun muuttamisesta 9 päivänä kesäkuuta 1933 annetun lain 2 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Pyyn y. m. lak. al. n:o 17.

19) Ehdotuksen laiksi asevelvollisuuslain 14 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Linnan y. m. lak. al. n:o 18 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa asian lähetettäväksi lakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Linna: Eduskunnalle jättämäni lakiesitys asevelvollisuuslain 14 §:n muuttamisesta on johtunut siitä, että eduskuntaan on valittu henkilö, joka on asevelvollinen. Jos laki ei tule muutetuksi, niin riistetään tältä valitulta edustajalta oikeus edustajatoimensa täyttämiseen. Tämä on mielestäni ristiriidassa valtiopäiväjärjestyksen 12 §:n kanssa, jossa sanotaan, että alkoon edustajaa kiellettäkö valtiopäiville saapumasta ja edustajana toimimasta. Laissa on edustajaan nähden joukko säännöksiä, joilla on tahdottu turvata edustajia toimensa täyttämässä. Ei mielestäni olisi syytä sallia, että edustaja menettää vaalikelpoisuutensa sen takia, että on tullut valituksi eduskuntaan, ennenkuin on ehtinyt suorittaa asevelvollisuutensa. Siitä syystä toivoisinkin, että lakivaliokunta käsittelee asian mahdollisimman kiireellisesti, sillä asia on sen luontoinen, että se pitäisi saada lopullisesti ratkaistuksi tämän istuntopäivän aikana, ettei tapahtuisi sitä Suomen parlamentin historiassa, että edustajalta riistetään edustajaoikeus sen vuoksi, että kansa on hänet asevelvollisena valinnut eduskuntaan.

Ed. von Frenckell: Det förefaller som om det föreliggande initiativet icke borde sändas till statsutskottet, utan till det obefintliga försvarsutskottet. Det är icke en ekonomisk fråga, om en ung riksdagsman på grund av värnplikt eventuellt bleve förhindrat att fullgöra sitt riksdagsmannavärv. Under sådana omständigheter tillåter jag mig föreslå att ärendet läggas på bordet.

Puhemies: Kun yksimielisesti ei ole hyväksytty puhemiesneuvoston ehdotusta, on asia jääpä pöydälle. Kehoitän seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanojasta.

Keskustelu pöydällepanojasta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. von Frenckell ehdottanut, että asia pan-taisiin pöydälle seuraavaan istuntoon.

Selostus myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, pannaan asia pöydälle seuraavaan istuntoon.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan:

20) Ehdotuksen laiksi ulosottolain 4 luvun 5 a §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Niskasen lak. al. n:o 19; ja

21) Ehdotuksen laiksi nopeammasta menettelystä sukunimen muuttamisesta

sisältävä ed. J. Annalan y. m. lak. al. n:o 20.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiopäivävaliokuntaan:

22) Ehdotuksen laiksi edustajanpalkkiosta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. von Frenckellin y. m. lak. al. n:o 21;

23) Ehdotuksen laiksi tullien kantamisesta vuonna 1937

sisältävä ed. Inkilän y. m. lak. al. n:o 22;

24) Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuus-verosta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Kullbergin y. m. lak. al. n:o 23;

25) Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuus-verosta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Österholmin y. m. lak. al. n:o 24;

26) Ehdotuksen laiksi mallasjuomaverosta 20 päivänä joulukuuta 1934 annetun lain 4 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Voionmaan y. m. lak. al. n:o 25;

27) Ehdotuksen laiksi margariinivalmisteista ja rehuaineista suoritettavasta verosta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Kämäräisen y. m. lak. al. n:o 26;

28) Ehdotuksen laiksi valtioneuvoston oikeudesta myöntää helpotuksia ja vapautuksia valtiolle tulevien maksujen ja korvausten suorittamisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Peltosen y. m. lak. al. n:o 27;

29) Ehdotuksen laiksi valtion viran- ja toimenhaltijain palkkauksen perusteista annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Frietschin y. m. lak. al. n:o 28;

30) Ehdotuksen laiksi viran- ja toimenhaltijain palkkauksen vähentämisestä vuoden 1937 aikana

sisältävä ed. Niskasen lak. al. n:o 29;

31) Ehdotuksen laiksi valtion viran tai toimen haltijain oikeudesta eläkkeeseen annetun lain kumoamisesta

sisältävä ed. Niskasen y. m. lak. al. n:o 30;

32) Ehdotuksen laiksi hevosten ja ajoneuvojen ottamisesta sotavoimien tarpeisiin sodan aikana 11 päivänä marraskuuta 1922 annetun lain 11 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Pyyn y. m. lak. al. n:o 31; ja

33) Ehdotuksen laiksi avustuksen suorittamisesta eräille vakinaisessa palveluksessa olevien asevelvollisten omaisille 23 päivänä syyskuuta 1919 annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Lahtelan y. m. lak. al. n:o 32.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää perustuslakivaliokunnan lausunto asiasta:

34) Ehdotuksen laiksi eräiden lahjoitusmaakruununpuistojen luovuttamisesta

sisältävä ed. Vesterisen y. m. lak. al. n:o 33; ja

35) Ehdotuksen laiksi eräiden lahjoitusmaakruununpuistojen luovuttamisesta

sisältävä ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 34.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää laki- ja talousvaliokunnan lausunto asiassa:

36) Ehdotuksen laiksi niistä perusteista, joiden mukaan valtion avustusta kunnan- ja kyläteille eräissä tapauksissa on suoritettava

sisältävä ed. Janhosen y. m. lak. al. n:o 35; ja

37) Ehdotuksen laiksi kunnan- ja kyläteiden ottamisesta valtion haltuun

sisältävä ed. Niskasen lak. al. n:o 36.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää sivistysvaliokunnan lausunto asiasta:

38) Ehdotuksen laiksi yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Riipisen y. m. lak. al. n:o 37;

39) Ehdotuksen laiksi kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Metsärannan y. m. lak. al. n:o 38;

40) Ehdotuksen laiksi yksityisten kansakoulujen valtionavusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Takalan y. m. lak. al. n:o 39; ja

41) Ehdotuksen laiksi kansaopistojen valtionavusta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Stenwallin y. m. lak. al. n:o 40.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

42) Ehdotuksen metsänparannuslaiksi

sisältävä ed. Cajanderin y. m. lak. al. n:o 41;

43) Ehdotuksen laiksi eräiden varojen käyttämisestä maan ostoon valtion metsätaloutta varten

sisältävä ed. Pekkalan y. m. lak. al. n:o 42; ja

44) Ehdotuksen laiksi asutustilallisten vuotuismaksujen alentamisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Salon y. m. lak. al. n:o 43.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää maatalousvaliokunnan lausunto asiasta:

45) Ehdotuksen laiksi varojen myöntämisestä lainoiksi maataloustuotannon edistämiseksi annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Kalliokosken y. m. lak. al. n:o 44;

46) Ehdotuksen laiksi varojen varaamisesta uudis- ja laidunviljelyksistä pienviljelijöille jaettavia palkkioita varten

sisältävä ed. Kalliokosken y. m. lak. al. n:o 45;

47) Ehdotuksen laiksi varojen varaamisesta uudis- ja laidunviljelyksistä pienviljelijöille jaettavia palkkioita varten

sisältävä ed. T. Halosen y. m. lak. al. n:o 46; sekä

48) Ehdotuksen laiksi varojen varaamisesta uudis- ja laidunviljelyksistä pienviljelijöille jaettavia palkkioita varten

sisältävä ed. Rytingin y. m. lak. al. n:o 47.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti laki- ja talousvaliokuntaan:

49) Ehdotukset laeiksi maalaiskuntain kunnallislain 10 ja 10 a §:n, kaupunkien kunnallislain 11 ja 11 a §:n sekä kunnallisen vaalilain 12 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Ampujan y. m. lak. al. n:o 48;

50) Ehdotuksen laiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen 82 §:n 7 kohdan muuttamisesta

sisältävä ed. Niskasen lak. al. n:o 49;

51) Ehdotuksen laiksi köyhäinhoitolain 51 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. M. Ryömän y. m. lak. al. n:o 50;

52) Ehdotuksen laiksi köyhäinhoitolain muuttamisesta

sisältävä ed. Sundströmin y. m. lak. al. n:o 51; ja

53) Ehdotuksen laiksi vuokra-alueiden lunastamisesta annetun lain 75 §:n kumoamisesta

sisältävä ed. Mustasillan y. m. lak. al. n:o 52;

54) Ehdotuksen laiksi kansakoulutoimen järjestysmuodon perusteista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Takalan lak. al. n:o 53 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti sivistysvaliokuntaan, jonka tulee pyytää valtiovarainvaliokunnan lausunto asiasta.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti työväenasiainvaliokuntaan:

55) Ehdotuksen laiksi kahdeksan tunnin työajasta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 54;

56) Ehdotuksen laiksi työsopimuslain 14 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 55;

57) Ehdotuksen laiksi työsopimuslain 14 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Sundströmin y. m. lak. al. n:o 56;

58) Ehdotuksen laiksi merimiehen työajasta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Sundströmin y. m. lak. al. n:o 57;

59) Ehdotuksen laiksi merimieslain 11 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Lonkaisen y. m. lak. al. n:o 58;

60) Ehdotuksen laiksi merimieslain 41 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Lonkaisen y. m. lak. al. n:o 59.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

61) Korotetun määrärahan osoittamista työvoiman lisäämiseksi Korkeimmassa hallinto-oikeudessa

tarkoittava ed. Cajanderin y. m. rah. al. n:o 1;

62) Määrärahan osoittamista alempiin palkkausryhmiin kuuluvien viran- ja toimenhaltijain palkkausten parantamiseksi

tarkoittava ed. Inkilän y. m. rah. al. n:o 2;

63) Määrärahan osoittamista ennen 22 päivänä syyskuuta 1933 annettua asetusta eläkkeelle joutuneiden sairaanhoitajattarien eläke-etujen parantamista varten

tarkoittava ed. Pohjalan y. m. rah. al. n:o 3;

64) Määrärahan osoittamista ylimääräisiksi eläkkeiksi pysyvästi työkyvyttömille ja varattomille vapaussodan rintamamiehille

tarkoittava ed. Huittisen y. m. rah. al. n:o 4;

65) Määrärahan osoittamista ylimääräisiksi eläkkeiksi vapaussodan työkyvyttömille ja varattomille rintamamiehille

tarkoittava ed. V. Annalan y. m. rah. al. n:o 5;

66) Korotetun määrärahan osoittamista jääkärien ja heidän omaistensa eläkkeitä ja avustuksia varten

tarkoittava ed. Kokon y. m. rah. al. n:o 6;

67) Määrärahan osoittamista puolustuslaitoksen ilmatorjunnan vahvistamista varten

tarkoittava ed. V. Annalan y. m. rah. al. n:o 7;

68) Määrärahan osoittamista Suomen ilma-puolustusliitolle kolmen moottorilentokoneen ostamista varten

tarkoittava ed. Lahdensuon y. m. rah. al. n:o 8;

69) Korotetun määrärahan osoittamista vaatetuksen ja varustuksen hankkimiseksi suojeluskunnille

tarkoittava ed. V. Annalan y. m. rah. al. n:o 9;

70) Korotetun määrärahan osoittamista uusien sotilasohjaajantoimien perustamiseksi suojeluskuntajärjestöön

tarkoittava ed. Tuomivaaran rah. al. n:o 10;

71) Määrärahan osoittamista palkkioiden maksamiseksi suojeluskuntien paikallispäälliköille

tarkoittava ed. Tuomivaaran rah. al. n:o 11;

72) Korotetun määrärahan osoittamista suojeluskuntajärjestön apurahaa varten

tarkoittava ed. Tuomivaaran rah. al. n:o 12;

73) Korotettujen määrärahojen osoittamista työttömyyden lieventämistä varten

tarkoittava ed. Bryggarin y. m. rah. al. n:o 13;

74) Määrärahan osoittamista yleisen likeyrityslaskennan aineiston keräystä varten

tarkoittava ed. Lintulahden y. m. rah. al. n:o 14;

75) Määrärahan osoittamista ammattienedistämislaitokselle opetusautokorjaamon työvälineiden hankkimista varten

tarkoittava ed. Alestalon y. m. rah. al. n:o 15;

76) Määrärahan osoittamista Kannaksen ammattikoulukodin oppilas- y. m. asumuksien kunnostamiseen

tarkoittava ed. Pyyn y. m. rah. al. n:o 16;

77) Määrärahan osoittamista O. Y. Maakiinteistöpankin tappion peittämiseksi

tarkoittava ed. Leppälän y. m. rah. al. n:o 17;

78) Määrärahan osoittamista Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiön välityksellä jaettaviksi lainoiksi pienlaivanvarustuksen tukemiseksi

tarkoittava ed. Kekkosen y. m. rah. al. n:o 18;

79) Määrärahan osoittamista annettavaksi lainoina pientilan haltuunsa ottavalle perilliselle kanssaperillisten osuuksien lunastamista varten

tarkoittava ed. Niskasen y.m. rah. al. n:o 19;

80) Määrärahan osoittamista siirrettäväksi valtion laivarahastoon

tarkoittava ed. Kokon y.m. rah. al. n:o 20;

81) Määrärahan osoittamista uuden tarkastuslain hankkimista varten Turun luotsipiiriin

tarkoittava ed. Hongan y.m. rah. al. n:o 21;

82) Määrärahan osoittamista jäänsärkijäaluksen rakentamista varten

tarkoittava ed. Kulovaaran y.m. rah. al. n:o 22;

83) Määrärahan osoittamista höyrylaivaliikenteen ylläpitämistä varten linjalla Helsinki—Loviisa sekä Helsinki—Porvoo

tarkoittava ed. Österholmin y.m. rah. al. n:o 23;

84) Määrärahan osoittamista Reipon karille rakennettavaa johtoloistoa varten

tarkoittava ed. Moilasen y.m. rah. al. n:o 24;

85) Määrärahan osoittamista Kemin Kraaseiin rakennettavaa johtoloistoa varten

tarkoittava ed. Kokon rah. al. n:o 25;

86) Määrärahan osoittamista kalatalousalalla tarvittavien apuvoimien palkkaamista varten maataloushallitukseen

tarkoittava ed. Branderin y.m. rah. al. n:o 26;

87) Määrärahan osoittamista kunnan- ja kyläteiden kunnossapitoavustuksia varten

tarkoittava ed. Nurmesniemen y.m. rah. al. n:o 27;

88) Määrärahan osoittamista kunnan- ja kyläteiden kunnossapidon avustamista varten

tarkoittava ed. Rytingin rah. al. n:o 28;

89) Määrärahan osoittamista Perkjärven laskuhankkeen kuoletusmaksujen alentamista varten

tarkoittava ed. Luukan y.m. rah. al. n:o 29;

90) Määrärahan osoittamista Oulujoen—Pyhäkosken voima-aseman rakennustöiden aloittamista varten

tarkoittava ed. Salon y.m. rah. al. n:o 30;

91) Määrärahan osoittamista Lahden poliisilaitoksen henkilökunnan palkkauksen parantamista varten

tarkoittava ed. Lehtosen rah. al. n:o 31;

92) Määrärahan osoittamista Haapajärven asema-alueen laajentamistöitä varten

tarkoittava ed. Niskasen rah. al. n:o 32; ja

93) Määrärahan osoittamista maalaiskirjeenkantajien toimien muuttamiseksi eräillä paikkakunnilla ylimääräisiksi postiljoonien toimiksi

tarkoittava ed. Kivisalon y.m. rah. al. n:o 33.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää talousvaliokunnan lausunto asiasta:

94) Määrärahan osoittamista farmaseuttista laitosta varten

tarkoittava ed. H. Ryömän rah. al. n:o 34;

95) Määrärahan osoittamista uuden lastensairaalan rakentamista varten

tarkoittava ed. Pohjalan y.m. rah. al. n:o 35;

96) Määrärahan osoittamista kuntien hammaslääkärien palkkausta varten

tarkoittava ed. Metsärannan y.m. rah. al. n:o 36;

97) Määrärahan osoittamista Mustasaaren sairaalan laajennustöitä varten

tarkoittava ed. H. Ryömän y.m. rah. al. n:o 37;

98) Määrärahan osoittamista valtion sairaalan rakentamista varten Kemiin

tarkoittava ed. U. Hannulan y.m. rah. al. n:o 38;

99) Määrärahan osoittamista Vaajasalon kaatumatautisten parantolan rakennuksia varten

tarkoittava ed. Vaaraman y.m. rah. al. n:o 39;

100) Määrärahan osoittamista kaatumatautisten lasten parantolan rakentamista varten Sortavalan pitäjän Tapiolan kaatumatautisten hoitolan yhteyteen

tarkoittava ed. Voionmaan y.m. rah. al. n:o 40;

101) Määrärahan osoittamista valtion alue-sairaalan rakentamista varten Polvijärven kuntaan

tarkoittava ed. Soinisen y.m. rah. al. n:o 41; ja

102) Määrärahan osoittamista Säräisniemen aluesairaalan rakentamiseksi

tarkoittava ed. Salon y.m. rah. al. n:o 42.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää laki- ja talousvaliokunnan lausunto asiasta:

103) Määrärahan osoittamista rakennuslainoiksi ja -avustuksiksi ehkäisevää lastensuojelutyötä varten

tarkoittava ed. E. Kilpeläisen y.m. rah. al. n:o 43; ja

104) Määrärahan osoittamista kuntien veroäyrin hinnan tasoittamiseksi

tarkoittava ed. Niskasén rah. al. n:o 44.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

105) Määrärahan osoittamista Helsingin yliopiston kansansivistystoimintaa varten

tarkoittava ed. Cajanderin y.m. rah. al. n:o 45;

106) Määrärahan osoittamista valtion yleisten stipendien ja ylioppilaiden yksityisstipendien korottamista varten

tarkoittava ed. Cajanderin y.m. rah. al. n:o 46;

107) Korotetun määrärahan osoittamista Helsingin yliopistossa opiskelevien apu- ja lainarahoiksi

tarkoittava ed. M. Ryömän y.m. rah. al. n:o 47;

108) Määrärahan osoittamista Helsingin yliopiston lääkeopillisen keskuslaitoksen suunnitteluja ja piirustuksia varten

tarkoittava ed. H. Ryömän rah. al. n:o 48;

109) Määrärahan osoittamista toisen assistentin palkkaamiseksi käytännöllisen teologian professorille teologian ylioppilaiden käytännöllisten harjoitusten johtamista varten

tarkoittava ed. E. Kilpeläisen y. m. rah. al. n:o 49;

110) Määrärahan osoittamista Turun kesäyliopiston sekä sen yhteyteen järjestettäviä maanviljelijäin kesäkursseja ja kunnallismiesten jatkokursseja varten

tarkoittava ed. Hongan y. m. rah. al. n:o 50; ja

111) Määrärahan osoittamista Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun urheilukenttää varten

tarkoittava ed. Ala-Kuljun y. m. rah. al. n:o 51.

**112) Määrärahan osoittamista kauppa-
korkeakoulun tilanahtauden poistamiseksi**

tarkoittava ed. Kanniston y. m. rah. al. n:o 52 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää sivistysvaliokunnan lausunto asiasta.

113) Koroitetun määrärahan osoittamista yhteiskunnalliselle korkeakoululle

tarkoittava ed. Inkilän y. m. rah. al. n:o 53 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

114) Määrärahan osoittamista pedagogisen keskuslaitoksen perustamista varten

tarkoittava ed. Wainion y. m. rah. al. n:o 54 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää sivistysvaliokunnan lausunto asiasta.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

115) Määrärahan osoittamista Tampereen teknillisen opiston lisärakennusta varten

tarkoittava ed. Horellin y. m. rah. al. n:o 55; ja

116) Määrärahan osoittamista Helsingin ruotsalaiselle kauppakorkeakoululle

tarkoittava ed. Frietschin y. m. rah. al. n:o 56.

117) Määrärahan osoittamista rakennusavustukseksi Stiftelsen Tekniska Läroverket i Helsingfors nimiselle säätiölle

tarkoittava ed. Sergeliuksen y. m. rah. al. n:o 57 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää sivistysvaliokunnan lausunto asiasta.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

118) Määrärahan osoittamista Heinolan seminaarin lisärakennustaita varten

tarkoittava ed. Syrjälän y. m. rah. al. n:o 58;

119) Määrärahan osoittamista urkujen hankkimiseksi Helsingin kirkkomusiikkiopistoon

tarkoittava ed. Linkomiehen y. m. rah. al. n:o 59; ja

120) Määrärahan osoittamista Haminan yhteislyseon koulutalon rakentamista varten

tarkoittava ed. Oksasen y. m. rah. al. n:o 60.

121) Määrärahan osoittamista Kristiinan kaupungin ruotsalaisen yhteiskoulun ottamiseksi valtion huostaan

tarkoittava ed. Estlanderin y. m. rah. al. n:o 61 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää sivistysvaliokunnan lausunto asiasta.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

122) Korotetun määrärahan osoittamista maalaiskansakoulujen avustamiseksi

tarkoittava ed. Lehtikosken y. m. rah. al. n:o 62;

123) Korotetun määrärahan osoittamista rajaseudun kansakoulunopettajain lisäpalkkioiksi

tarkoittava ed. M. Hannulan y. m. rah. al. n:o 63;

124) Määrärahan osoittamista helppokorkoiksi rakennuslainoiksi työväenopistoille

tarkoittava ed. Inkilän y. m. rah. al. n:o 64; ja

125) Määrärahan osoittamista rakennusavustukseksi Sairalan evankeliselle kansanopistolle

tarkoittava ed. Niukkasen y. m. rah. al. n:o 65.

126) Määrärahan osoittamista ammattikoulun perustamista varten Kemiin

tarkoittava ed. V. Kilpeläisen y. m. rah. al. n:o 66 esitellään ja lähetetään puhemies-

neuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää työväenasiainvaliokunnan lausunto asiasta.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

127) Määrärahan osoittamista Toivalan naiskäsityökoulun uudisrakennusta varten

tarkoittava ed. Löthman-Koposen y. m. rah. al. n:o 67;

128) Määrärahan osoittamista pappilan rakentamista ja papin palkkaamista varten Posion seurakuntaan

tarkoittava ed. Lahtelan y. m. rah. al. n:o 68;

129) Määrärahan osoittamista Sallan seurakunnan kirkon korjausta varten

tarkoittava ed. Lahtelan y. m. rah. al. n:o 69; ja

130) Korotetun määrärahan osoittamista Suomen evankelis-luterilaisen pyhäkouluyhdistyksen avustamista varten

tarkoittava ed. Kaasalaisen y. m. rah. al. n:o 70.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää sivistysvaliokunnan lausunto asiasta:

131) Määrärahan osoittamista Suomen merimieslähetysseuralle kirkon rakentamista varten Lontooseen

tarkoittava ed. Böökin y. m. rah. al. n:o 71.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovainvaliokuntaan:

132) Määrärahan osoittamista kirkollista nuorisohuoltoa varten

tarkoittava ed. Wickmanin y. m. rah. al. n:o 72.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää sivistysvaliokunnan lausunto asiasta:

133) Määrärahan osoittamista Kristillisen taideseuran toiminnan tukemiseksi

koskeva ed. Kalliokosken y. m. rah. al. n:o 73.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovainvaliokuntaan:

134) Korotetun määrärahan osoittamista opintokerhotoiminnan avustamiseksi

tarkoittava ed. Kalliokosken y. m. rah. al. n:o 74;

135) Korotetun määrärahan osoittamista kansantajuistieteellisten luentojen avustamiseen

tarkoittava ed. Voionmaan y. m. rah. al. n:o 75;

136) Määrärahan osoittamista suojeluskuntien yliesikunnan käytettäväksi poikatyötä varten

tarkoittava ed. Riipisen y. m. rah. al. n:o 76;

137) Määrärahan osoittamista Lotta-Svärd yhdistykselle kurssitoiminnan yhteydessä tapahtuvaa raittiusopetusta varten

tarkoittava ed. Riipisen y. m. rah. al. n:o 77;

138) Määrärahan osoittamista Marttaliitolle raittiuskasvatustyötä varten

tarkoittava ed. Riipisen y. m. rah. al. n:o 78;

139) Määrärahan osoittamista avustukseksi Oy. Kansatieteelliselle Filmille

tarkoittava ed. Vaaraman y. m. rah. al. n:o 79;

140) Määrärahan osoittamista Brage-yhdistyksen leikekokoelmaa varten

tarkoittava ed. Törngrenin y. m. rah. al. n:o 80;

141) Määrärahan osoittamista ammattikursien järjestämistä varten työttömille henkisen työn tekijöille

tarkoittava ed. Frietschin rah. al. n:o 81;

**142) Määrärahan osoittamista sanomalehti-
miesten ylimääräisiä eläkkeitä varten**

tarkoittava ed. Leinosen y. m. rah. al. n:o 82;

143) Korotetun määrärahan osoittamista rajasentujen vapaan valistustyön ohjausta ja ylimääräistä avustusta varten

tarkoittava ed. Soinisen y. m. rah. al. n:o 83;

144) Määrärahan osoittamista stadionin rakennustöiden jatkamiseen

tarkoittava ed. von Frenckellin y. m. rah. al. n:o 84;

145) Määrärahan osoittamista maaseudun urheilukenttien kunnossapidon avustamiseksi

tarkoittava ed. Kekkonen y. m. rah. al. n:o 85;

146) Määrärahan osoittamista avustukseksi Työväen Urheiluliitolle osanottoa varten talviolympialaisiin Johannisbadissa ja kesäolympialaisiin Antwerpenissä

tarkoittava ed. Rantalan y. m. rah. al. n:o 86;

147) Määrärahan osoittamista voimistelupistotalon rakentamista varten Työväen Urheiluliiton naisten urheilu- ja voimistelukotiin Nastolan Pajulahdessa

tarkoittava ed. Lehtokosken y. m. rah. al. n:o 87;

148) Määrärahan osoittamista Savon maakunta-arkiston rakentamista varten

tarkoittava ed. Vaaraman y. m. rah. al. n:o 88;

149) Määrärahan osoittamista maakuntamuseon perustamiseksi Olavinlinnaan

tarkoittava ed. Luostarisen y. m. rah. al. n:o 89;

150) Määrärahan osoittamista Viipurin linnan tutkimista varten

tarkoittava ed. Lintulahden y. m. rah. al. n:o 90;

151) Määrärahan osoittamista Kajaanin linnan raunioiden puhdistamis- ja korjaustöitä varten

tarkoittava ed. Janhosen y. m. rah. al. n:o 91;

152) Määrärahan osoittamista Kansan Näyttämön Kannatus-O. Y:n velkojen maksamista varten

tarkoittava ed. Sillanpään y. m. rah. al. n:o 92;

153) Määrärahan osoittamista Suomen Rauhanliitolle

tarkoittava ed. Stenwallin y. m. rah. al. n:o 93;

154) Korotetun määrärahan osoittamista Suomen asutuksen yleisluettelon tutkimustyön suorittamista varten

tarkoittava ed. Karvetin y. m. rah. al. n:o 94;

155) Määrärahan osoittamista Suomen Merimies-Unionin r. y. laivakirjastojen uusimiseksi ja lisäämiseksi

tarkoittava ed. Sundströmin y. m. rah. al. n:o 95;

156) Korotetun määrärahan osoittamista korkeimman maa- ja metsätalousopetuksen uudisrakennuksia varten

tarkoittava ed. Cajanderin y. m. rah. al. n:o 96;

157) Määrärahan osoittamista hedelmävilljelyn tarkastajan palkkaamista varten maataloushallitukseen

tarkoittava ed. Linnan y. m. rah. al. n:o 97;

158) Määrärahan osoittamista puutarhanhoidon tarkastajan viran pysyttämistä varten maataloushallituksessa

tarkoittava ed. Linnan y. m. rah. al. n:o 98;

159) Määrärahan osoittamista Högre svenska lantbruksläroverket i Åbo nimisen oppilaitoksen valtiolta saamien lainojen lyhentämisestä varten

tarkoittava ed. Laurénin y. m. rah. al. n:o 99;

160) Määrärahan osoittamista Orimattilan kotitalousopiston oppilas- ja kutomorakennuksen rakentamista varten

tarkoittava ed. M. Hannulan y. m. rah. al. n:o 100;

161) Määrärahan osoittamista Säämingin emäntäkoulun uudisrakennusta varten

tarkoittava ed. Luostarisen y. m. rah. al. n:o 101;

162) Määrärahan osoittamista Uudenmaan ruotsalaisen nuorisoliiton kiertävän emäntäkoulun avustamiseksi

tarkoittava ed. Österholmin y. m. rah. al. n:o 102;

163) Määrärahan osoittamista Kajaanin kaupunkiin perustettavaa kiinteää naiskäsiyökoulua varten

tarkoittava ed. Kokon rah. al. n:o 103;

164) Korotetun määrärahan osoittamista karjanhoito- ja meijeritalousoppilaitosten vähävaraisten oppilaiden avustamiseen

tarkoittava ed. Mustasillan y. m. rah. al. n:o 104;

165) Korotetun määrärahan osoittamista kotitalousoppilaitosten vähävaraisten oppilaiden avustamiseksi

tarkoittava ed. Tolosen y. m. rah. al. n:o 105; sekä

166) Määrärahan osoittamista Suomen maatalouskoulujen opettajayhdistyksen toiminnan tukemiseksi

tarkoittava ed. Venhon y. m. rah. al. n:o 106.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää maatalousvaliokunnan lausunto asiasta:

167) Määrärahan osoittamista Lounais-Suomen Savialueen Maamieskoulun valtiolle lunastamista varten

tarkoittava ed. Karvetin y. m. rah. al. n:o 107; ja

168) Määrärahan osoittamista metsätieteellisen tutkimuslaitoksen rakennusta varten

tarkoittava ed. Pekkalan y. m. rah. al. n:o 108.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

169) Määrärahan osoittamista metsäkoulujen uudisrakennus- ja korjaustöitä varten

tarkoittava ed. Pekkalan rah. al. n:o 109.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää maatalousvaliokunnan lausunto asiasta:

170) Määrärahan osoittamista uuden metsäkoulun perustamista varten

tarkoittava ed. Cajanderin y. m. rah. al. n:o 110;

171) Määrärahan osoittamista metsänhoitokoulun perustamista varten Pohjois-Savoon

tarkoittava ed. Heikkisen y. m. rah. al. n:o 111;

172) Määrärahan osoittamista rakennussuunnitelman laatimista varten Kajaanin kihlakuntaan perustettavalle metsäkoululle

tarkoittava ed. Janhosen y. m. rah. al. n:o 112; sekä

173) Määrärahan osoittamista metsäkurssitalon rakentamiseksi Ylä-Vuoksen maamieskoululle

tarkoittava ed. Ikosen y. m. rah. al. n:o 113.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovainvaliokuntaan:

174) Korotetun määrärahan osoittamista valtion avustuksiksi metsänparannustöiden kustantamiseen

tarkoittava ed. Koiviston y. m. rah. al. n:o 114;

175) Määrärahan osoittamista Selkeen laidunkoeaseman kuntoonsaattamista varten

tarkoittava ed. Alestalon y. m. rah. al. n:o 115;

176) Korotetun määrärahan osoittamista Satakunnan koeasemaa varten

tarkoittava ed. Soinin y. m. rah. al. n:o 116;

177) Määrärahan osoittamista kasvinviljelyskoeaseman perustamista varten Perä-Pohjolaan

tarkoittava ed. Juneksen y. m. rah. al. n:o 117;

178) Korotetun määrärahan osoittamista Koetoimintayhdistysten liitolle

tarkoittava ed. Soinin y. m. rah. al. n:o 118;

179) Määrärahan osoittamista heikossa taloudellisessa asemassa olevien meijerien toiminnan tukemiseksi

tarkoittava ed. Tarkkasen y. m. rah. al. n:o 119;

180) Määrärahan osoittamista korvaukseksi tarttuvien eläintautien aiheuttamista vahingoista

tarkoittava ed. Leppälän y. m. rah. al. n:o 120;

181) Määrärahan osoittamista paikallisten maatalousneuvojain palkkaamista varten

tarkoittava ed. Lahdensuon y. m. rah. al. n:o 121;

182) Määrärahan osoittamista maatalouskerholiitolle sipulinviljelyksen edistämiseksi

tarkoittava ed. Salon y. m. rah. al. n:o 122;

183) Määrärahan osoittamista maanviljelys-, karjatalous- ja kotitalousneuvontaa varten Etelä-Pohjanmaan ruotsalaisella alueella asuvan suomenkielisen väestön keskuudessa

tarkoittava ed. J. Annalan y. m. rah. al. n:o 123;

184) Määrärahan osoittamista maanparannustöitä varten myönnettyjen lainojen alentamiseksi

tarkoittava ed. Kiviojan y. m. rah. al. n:o 124;

185) Korotetun määrärahan osoittamista maanparannustöitä varten

tarkoittava ed. V. Annalan y. m. rah. al. n:o 125;

186) Korotetun määrärahan osoittamista maanparannustöitä varten

tarkoittava ed. Kullbergin y. m. rah. al. n:o 126;

187) Määrärahan osoittamista pienviljelijäin laidun- ja uudisviljelyspalkkioiksi

tarkoittava ed. Kalliokosken y. m. rah. al. n:o 127;

188) Korotetun määrärahan osoittamista pienviljelijäin uudis- ja laidunviljelyspalkkioita varten

tarkoittava ed. T. Halosen y. m. rah. al. n:o 128;

189) Korotetun määrärahan osoittamista pienviljelijäin uudis- ja laidunviljelyspalkkioita varten

tarkoittava ed. Rytingin rah. al. n:o 129;

190) Määrärahan osoittamista pienviljelijäin lannanhoito- ja käyttöpalkkioiksi sekä lantatalouskilpailujen järjestämistä varten

tarkoittava ed. Ikosen y. m. rah. al. n:o 130;

191) Määrärahan osoittamista väkilannoitteiden hankinnan avustuksiksi varattomille uudisraivaajille

tarkoittava ed. Hännisen y. m. rah. al. n:o 131;

192) Korotetun määrärahan osoittamista Suomen Salaojitusyhdistykselle

tarkoittava ed. Hirvensalon y. m. rah. al. n:o 132;

193) Korotetun määrärahan osoittamista salaojitusavustuksia varten

tarkoittava ed. Ikosen y. m. rah. al. n:o 133;

194) Korotetun määrärahan osoittamista pienviljelijäin salaojitusavustuksiin

tarkoittava ed. Marttilan y. m. rah. al. n:o 134;

195) Korotetun määrärahan osoittamista maatalousseurojen paikallista kotitalousneuvontaa varten

tarkoittava ed. Luostarisen y. m. rah. al. n:o 135;

196) Määrärahan osoittamista tutkimuksen suorittamiseksi maan myyntituottoisesta puutarhaviljelyksestä

tarkoittava ed. Pilppulan y. m. rah. al. n:o 136;

197) Korotetun määrärahan osoittamista Suomen puutarhaviljelijäin liiton avustamiseksi

tarkoittava ed. Pilppulan y. m. rah. al. n:o 137;

198) Määrärahan osoittamista Suomen kotiteollisuusjärjestöjen keskusliiton toiminnan tukemiseksi

tarkoittava ed. Venhon y. m. rah. al. n:o 138;

199) Määrärahan osoittamista Suomalaiselle Marttaliitolle kotitalousneuvojain palkkaamista varten

tarkoittava ed. Oksasen y. m. rah. al. n:o 139;

200) Korotetun määrärahan osoittamista Suomen ruotsalaiselle Marthaliitolle

tarkoittava ed. Bonsdorffin y. m. rah. al. n:o 140;

201) Määrärahan osoittamista Suomen ruotsalaiselle Marthaliitolle kotiteollisuuden edistämiseksi

tarkoittava ed. Bonsdorffin y. m. rah. al. n:o 141;

202) Korotetun määrärahan osoittamista hevostalouden edistämiseksi

tarkoittava ed. Vilhulan y. m. rah. al. n:o 142;

203) Korotetun määrärahan osoittamista maataloudellista rajaseututoimintaa varten

tarkoittava ed. Kukkosen y. m. rah. al. n:o 143;

204) Määrärahan osoittamista kalastusvakuutusyhtiöiden toiminnan helpottamiseksi

tarkoittava ed. Kekkosen y. m. rah. al. n:o 144;

205) Määrärahan osoittamista kirjanpidon järjestämiseksi kalastuksen kannattavaisuuden selville saamiseksi

tarkoittava ed. Leppälän y. m. rah. al. n:o 145;

206) Korotetun määrärahan osoittamista kalastuselinkeinon edistämiseksi

tarkoittava ed. Österholmin rah. al. n:o 146;

207) Korotetun määrärahan osoittamista kalastuselinkeinon edistämistä varten

tarkoittava ed. Kullbergin y. m. rah. al. n:o 147;

208) Määrärahan osoittamista lainoiksi kala-kaupan ja kalan kuljetuksen edistämiseksi toimiville yrittäjille

tarkoittava ed. Söderhjelmin y. m. rah. al. n:o 148;

209) Määrärahan osoittamista sisävesikalastusalan kolmen uuden neuvontapiirin järjestämiseksi ja kevätkutuihin kalojen viljelyksen edistämiseksi

tarkoittava ed. Juneksen y. m. rah. al. n:o 149;

210) Määrärahan osoittamista avustuksiksi ja lainoiksi Suomenlahden itäosan vähävaraisille kalastajille pyyntivälineiden hankkimiseen

tarkoittava ed. V. Annalan y. m. rah. al. n:o 150;

211) Määrärahan osoittamista Suomenlahden itäosan rannikon, Seiskarin ja Lavansaaren kalastajille tarpeellisten nuotta-apajien perkaamiseen

tarkoittava ed. V. Annalan y. m. rah. al. n:o 151;

212) Määrärahan osoittamista rapuviljelyksen edistämiseksi

tarkoittava ed. Salmialan y. m. rah. al. n:o 152;

213) Määrärahan osoittamista tulvien tuottamien vahinkojen korvaamiseksi

tarkoittava ed. Ryttingin rah. al. n:o 153; sekä

214) Määrärahan osoittamista tulvien johdosta kärsimään joutuneiden vähävaraisten viljelijäin avustamiseksi

tarkoittava ed. Miikin y. m. rah. al. n:o 154.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää maatalousvaliokunnan lausunto asiasta:

215) Määrärahan osoittamista Taasianjoen laskemistyötä varten

tarkoittava ed. Kullbergin y. m. rah. al. n:o 155; ja

216) Määrärahan osoittamista Kokemäenjoen perkaustyötä varten

tarkoittava ed. Kirran y. m. rah. al. n:o 156.

217) Määrärahan osoittamista Karviaanjoen alajuoksun perkaustöiden alullepanemista varten

tarkoittava ed. Joukasen y. m. rah. al. n:o 157 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulisi pyytää maatalousvaliokunnan lausunto asiasta.

Keskustelu:

Ed. Joukainen: Herra puhemies! — Joenperkauskomissionin mietinnössä sanotaan Karviaanjoen vesistön perkaushankkeesta, että se olisi heti kokonaisuudessaan toteutettava niin pian kuin suunnitelma on valmistunut ja lupaa hankkeelle saatu. Vuosi sitten on suunnitelma valmistunutkin ja myöskin maaherran lupa sen suorittamiseksi. Kyseenalainen Karviaanjoen tulvajokialueella asuva väestö ei ole tottunut koskaan kärsimyksiään esim. sanomalehdistön palstoilla maailmalle julistamaan, mutta kuitenkin se olisi ollut syvästi kiitollinen, jos sen oikeutettu hartain toivomus olisi täyttynyt, nimittäin, että hallitus vuoden 1937 tulo- ja menoarvioon olisi ottanut vaikkapa vain pienemmänkin määrärahan senvuoksi, että olisi kaivaustyö voitu panna alulle jo ensi vuonna.

Niinkuin aloitteeni perusteluissa olen maininnutkin, on Karviaanjoen tulvalueella tilanne muodostunut aivan kestäättömäksi. Vuodesta vuoteen jatkuvien tuhotulvien ja hallojen tuhotessa vuodentulon, on elämänvaatimuksien pakottamana jouduttu aivan liiaksi kuluttamaan sikäläisiä metsäpääomia. Varsinkin Merikarvialla ja Siikaisissa on ensi talvena vähentyneitten metsätöitten takia odotettavissa huomattavaa työttömyyttä. Tulkoon tässä mainituksi, että Torasjoen sahaosakeyhtiö on siirtänyt kaksiraamisen sahasa pois Siikaisista syystä, että paikkakunnan met-

sät ovat edellämämainitun syyn vuoksi melkein loppuun hakatut. Siis pitäjän ainoa saha, joka oli antanut ansiotöitä monille sadoille pienviljelijäperheille, jotka näin ollen nyt ovat menettäneet kaikki ansiomahdollisuutensa omalla kotiseudullaan, johon olivat jo noin 10 vuoden aikana tottuneet.

Merikarvialla odotetaan tämän tarpeellisen maanparannustyön nopeata toimeenpanoa aivan erikoisella hartaudella sen vuoksi, että siellä on uusi jako vielä kokonaan toimittamatta syystä, että vasta kaivuutyön jälkeen voidaan nykyisestä ryhmätalojärjestelmästä päästä ja sijoittaa muutettavaksi määrätty talot kuivatuille jokivarsialueille. Kyseellisen seutukunnan kunnissa, missä pitkät tierasitukset, harva asutus, sen johdosta raskas oppivelvollisuuden täytäntöönpano ovat yhdessä Karviaanjoen tuhotulvien ollessa jokavuotisia, aiheuttaneet sen, että siellä yleensä on poikkeuksellisen raskas veroäyri rasittaen muutenkin jo alaspainunutta elintasoja. Tällaisina hyvinä aikoina kuin nyt elämme, nimittäin taloudellisesti, ja kun valtion talousarvio sen kestää, niin juuri maanparannuksista ja niiden nopeasta toimeenpanosta on se hyöty, että tulva-alueilla asuvien kansalaisten kärsimykset loppuvat, niiden veronkantokyky paranee, valtio ja kunnat saavat heitä raskaammin sen jälkeen verottaa ja niin he tyytyväisinä voivat maksaa yhteiskunnalle saamansa lainan korkoineen takaisin.

Karviaanjoen perkausasia on siellä kylä- ja yhteisissä pitäjäkokouksissa käsitelty kuin pelastavaa ja ahdingosta auttavaa asiaa ainakin. Pohjois-satakuntalaiset ollen vakuutettuina siitä, että tuo oikeamielisyysperiaatteen mukainen päätös täällä eduskunnassa syntyy ja siten saadaan ei vain työttömyys kaivuutyön kestäessä vaan myöskin jatkuvastikin Pohjois-Satakunnasta poistetuksi järjestämällä sen runsaasti lisääntyvälle väestölle tilaisuus noin 8,000 ha suuruisen lisämaan jatkuvaan tuotokselliseen viljelemiseen.

Kun valtiovarainvaliokunta ryhtyy nyt käsittelemään valtion tulo- ja menoarviota vuodelle 1937, on sillä raskas velvoittava työ edessään. Tuo raha-aloitteiden runsaus vaatii valtiovarainvaliokunnan aivan erikoisen huomion osakseen tullakseen Salomonin tuomiot tehdyksi valiokunnassa.

Viittaa vain jokitutkimuskomissionin tutkimuksiin ja aloitteeni perusteluihin. Pohjois-satakuntalaiset uskaltavat toivoa, että oikeutettu anomukseni otettaisiin huomioon.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään. Aloite lähetetään valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää asiasta lausunto maatalousvaliokunnalta.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää maatalousvaliokunnan lausunto asiasta:

218) Määrärahan osoittamista Rokkalanjoen perkaustöitä varten

tarkoittava ed. Kempin y.m. rah. al. n:o 158;

219) Määrärahan osoittamista Sunlajärvestä Suomenlahteen ulottuvan vesiväylän perkaamistyön aloittamista varten

tarkoittava ed. Paavolaisen y.m. rah. al. n:o 159;

220) Määrärahan osoittamista Vihanninjoen perkaustöiden aloittamista varten

tarkoittava ed. Nurmesniemen y.m. rah. al. n:o 160;

221) Määrärahan osoittamista Otermajärven vesistön tulvasäännöstelyn toimeenpanoa varten

tarkoittava ed. Salon y.m. rah. al. n:o 161;

222) Määrärahan osoittamista Iijoen perkaamista varten

tarkoittava ed. Rytingin rah. al. n:o 162; ja

223) Määrärahan osoittamista asutusteiden kuntoonpanoa varten valtion mailla olevilla asutusalueilla

tarkoittava ed. Koivurannan y.m. rah. al. n:o 163.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää työväenasiainvaliokunnan lausunto asiasta:

224) Määrärahan osoittamista maaseudun työväen asunto-olojen parantamiseksi

tarkoittava ed. Rantalan y.m. rah. al. n:o 164; ja

225) Korotetun määrärahan osoittamista vähävaraisten lasten ja nuorten ammattikasvatusta varten

tarkoittava ed. Lumpeen y.m. rah. al. n:o 165.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

226) Määrärahan osoittamista Suomen puolustuslaitoksessa palvelleiden keuhkotautisten avustamisyhdistys r.y:n työkodin ylläpitämiseksi

tarkoittava ed. Tarkkasen y.m. rah. al. n:o 166; ja

227) Määrärahan osoittamista työläistarkastajan palkkaamista varten merenkuluntarkastajan avuksi

tarkoittava ed. Lonkaisen y.m. rah. al. no 167.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan ja lausunnon an-

tamista varten kulkulaitosvalioliokuntaan:

228) Määrärahan osoittamista Kovesjoen pysäkiltä Porin—Haapamäen radalla Kovelahden satamaan johtavan satamaradan rakennustyön aloittamiseksi

koskeva ed. Joukasen y. m. rah. al. n:o 168;

229) Määrärahan osoittamista kaksoisraiteen rakentamiseksi Pöhmästä Hannilan asemalle

koskeva ed. Niukkasen y. m. rah. al. n:o 169;

230) Määrärahan osoittamista tutkimuksen suorittamiseksi rautatien rakentamista varten Haapamäen asemalta Saarijärvelle

koskeva ed. Vilhulan y. m. rah. al. n:o 170; ja

231) Määrärahan osoittamista kyläteiden rakentamista ja kunnostamista varten erittäinkin vähävaraisilla pienviljelysseuduilla

koskeva ed. Marttilan y. m. rah. al. n:o 171.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovainvaliokuntaan:

232) Määrärahan osoittamista Turusta Hämeenlinnaan johtavan valtatie Liedon pitäjän alueella kulkevan osan parannustyötä varten

koskeva ed. Hongan y. m. rah. al. n:o 172;

233) Määrärahan osoittamista Pyhäjärven (U. I.) ja Pusulan kunnissa olevien Vuotinaisten ja Kärkölän teiden parantamista ja valtion hoitoon ottamista varten

koskeva ed. Kuusiston rah. al. n:o 173;

234) Määrärahan osoittamista Enäjärven kylätien kunnostamista ja valtion hoitoon ottamista varten

koskeva ed. Kuusiston rah. al. n:o 174;

235) Määrärahan osoittamista Porin—Rauhan maantien korjaustyötä varten

koskeva ed. Kylänpään y. m. rah. al. n:o 175;

236) Määrärahan osoittamista maantien rakentamista varten Tampereelta länteen sekä tarpeellisten yhdysteiden rakentamiseksi Tampereeseen liittyvällä esikaupunki-alueella

koskeva ed. Voionmaan y. m. rah. al. n:o 176;

237) Määrärahan osoittamista Tampereen—Kurun maantieltä Turun ja Porin läänin rajalle johtavan n. s. Juhtimäen tien maantieksi rakentamista varten

koskeva ed. Kujalan y. m. rah. al. n:o 177;

238) Määrärahan osoittamista Vaasan—Laihian—Jalasjärven maantien oikaisemista varten

koskeva ed. Tarkkasen y. m. rah. al. n:o 178;

239) Määrärahan osoittamista oikaisu- ja parannustöiden suorittamista varten tieosalla Vaasa—Sundby

tarkoittava ed. Söderhjelmin y. m. rah. al. n:o 179;

240) Määrärahan osoittamista Pietarsaaren—Kolpin tai Kruunupyyn tietyötä varten

tarkoittava ed. Wickmanin y. m. rah. al. n:o 180;

**241) Määrärahan osoittamista Pietarsaaren—
—Luodon—Kokkolan tien oikomis- ja pa-
rannustyötä varten**

tarkoittava ed. Wickmanin y. m. rah. al.
n:o 181;

**242) Määrärahan osoittamista Kuhmoisen—
Jämsän välisen valtamaantieosan oikaisua
varten**

tarkoittava ed. Eskolan y. m. rah. al.
n:o 182;

**243) Määrärahan osoittamista maantien ra-
kentamista varten Toivakan kirkonkylästä
Leppälahden pysäkillä Jyväskylän—Pieksä-
mäen radalla**

tarkoittava ed. Bryggarin y. m. rah. al.
n:o 183;

**244) Määrärahan osoittamista Lievestuoreen
—Hänniskylän maantien rakentamista
varten**

tarkoittava ed. Vesterisen y. m. rah. al.
n:o 184;

**245) Määrärahan osoittamista Heinolan pi-
täjästä Hujansalon ja Uimilan kylien kautta
Jaalan pitäjään johtavan maantien rakenta-
mistöiden aloittamiseksi**

tarkoittava ed. Pilkanen y. m. rah. al.
n:o 185;

**246) Määrärahan osoittamista Viipurin lää-
nissä olevien maanteiden parantamista
varten**

tarkoittava ed. Niukkasen y. m. rah. al.
n:o 186;

**247) Määrärahan osoittamista maantien ra-
kentamiseksi Taipalsaarelta Lappeenrantaan**

tarkoittava ed. Tukian y. m. rah. al. n:o 187;

**248) Määrärahan osoittamista Vahvialan ja
Ylämaan välisen maantien rakentamisen
alullepanemista varten**

tarkoittava ed. Kekkosen y. m. rah. al.
n:o 188;

**249) Määrärahan osoittamista Raakkylän
Oravisalon maantien rakentamista varten**

tarkoittava ed. Tuomivaaran y. m. rah. al.
n:o 189;

**250) Määrärahan osoittamista Mäntyharjun
pitäjän Kyttälän—Varpasen maantien pa-
rantamistöiden alkamista varten**

tarkoittava ed. Jutilan y. m. rah. al. n:o 190;

**251) Määrärahan osoittamista maantien ra-
kennustyön aloittamista varten Kangasnie-
men—Pieksämäen välisellä Siilinmyllyn—
Haarajoen tieosalla**

tarkoittava ed. Jutilan y. m. rah. al. n:o 191;

**252) Määrärahan osoittamista maantien ra-
kentamista varten Enonkoskelta Sappolan-
lahteen**

tarkoittava ed. Luostarisen y. m. rah. al.
n:o 192;

**253) Korotetun määrärahan osoittamista
Punkaharjun maantien kunnostamiseen**

koskeva ed. Luostarisen y. m. rah. al. no 193;

**254) Määrärahan osoittamista Otavan sata-
man ja aseman välisen maantien rakenta-
mista varten**

tarkoittava ed. Asikaisen y. m. rah. al.
n:o 194;

255) Määrärahan osoittamista Sarkamäen—Rauhämäen maantien kunnostamista ja valtion hoitoon ottamista varten

tarkoittava ed. Takalan y. m. rah. al. n:o 195;

256) Määrärahan osoittamista Suonenjoen Karkkolan—Jäppilän kirkonkylän maantien kunnostamista ja valtion hoitoon ottamista varten

tarkoittava ed. Takalan y. m. rah. al. n:o 196;

257) Määrärahan osoittamista tutkimuksen toimittamiseksi maantiesalla Puntossalmi—Tuppuriinmäki—Kurjalanranta—Näädänmaa—Huovilansalmi

koskeva ed. Löthman-Koposen y. m. rah. al. n:o 197;

258) Määrärahan osoittamista Suonenjoen pitäjän Halolanmäen kylästä alkavan Tervon—Haapamäen tiehen yhtyvän maantien linjan tutkimistöitä varten

tarkoittava ed. Hirvensalon y. m. rah. al. n:o 198;

259) Koroitetun määrärahan osoittamista Yliveden—Jääsken maantien rakentamista varten

tarkoittava ed. Kuittisen y. m. rah. al. n:o 199;

260) Määrärahan osoittamista maantien rakentamista varten Rääkkylän kirkolta Oravisaalon kautta Liperiin

tarkoittava ed. Kososen y. m. rah. al. n:o 200;

261) Määrärahan osoittamista Outokummun—Vuonnoksen tien rakentamista varten

tarkoittava ed. Soinisen rah. al. n:o 201.

262) Määrärahan osoittamista Kompakan—Tikkalan—Huhtilammen maantien rakentamista varten

tarkoittava ed. Kososen y. m. rah. al. n:o 202;

263) Määrärahan osoittamista Kurapuron maantiemutkan oikaisemistöiden alkamista varten Joensuun—Nurmeksen maantiellä

tarkoittava ed. Kososen y. m. rah. al. n:o 203;

264) Määrärahan osoittamista Puukarin laiturvaihteelta Valtimon Koppelojärven kylään johtavan maantien kuntoonpanoa varten

tarkoittava ed. Kososen y. m. rah. al. n:o 204;

265) Määrärahan osoittamista Iisalmen pitäjän Koljonvirran ja Kurenpolven välisen maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Hirvensalon y. m. rah. al. n:o 205;

266) Määrärahan osoittamista Vaajasalmen—Tervon kylätien kuntoonsaattamista varten

tarkoittava ed. Hirvensalon y. m. rah. al. n:o 206;

267) Määrärahan osoittamista Toholammin—Eskolan maantien rakentamiseksi

tarkoittava ed. Lepistön y. m. rah. al. n:o 207;

268) Määrärahan osoittamista yhdystien rakentamista varten Nivalan kirkolta Kalajoen eteläpuolitse kulkevaan kylätiehen

tarkoittava ed. Nurmesniemen y. m. rah. al. n:o 208;

269) Määrärahan osoittamista maantien rakentamista varten Pyhännän pitäjän Itämäen kylästä Vuolijoen—Vieremän maantielle

tarkoittava ed. Niskasen rah. al. n:o 209;

270) Määrärahan osoittamista oikotien rakentamiseksi Ristijärven kirkolta Jokikylän kautta Sakarin mökin tienoille Kontiomäen—Suomussalmen maantiellä

tarkoittava ed. Janhosen rah. al. n:o 210;

271) Määrärahan osoittamista maantien rakentamista varten Hyrynsalmen Moisiovaaraan johtavalta tieltä Tuomaankosken ja Saarivaaran kautta Kovalan—Keskisen maatiehen Suomussalmella

tarkoittava ed. Janhosen rah. al. n:o 211;

272) Määrärahan osoittamista maantien rakentamista varten Hyrynsalmen Tapanivaarasta Iivantiiran kautta Malilaan ja siitä edelleen Iivantiiran järven länsipuolitse Timoniemen tiehen Kuhmoniemen kunnassa

tarkoittava ed. Arhaman y.m. rah. al. n:o 212;

273) Määrärahan osoittamista Jormuan—Pohjavaaran kylätien kunnostamista ja valtion hoitoon ottamista varten

tarkoittava ed. Meriläisen y.m. rah. al. n:o 213;

274) Määrärahan osoittamista maantien rakentamista varten Suomussalmen Kiannan Linnansalmesta Ruhtinaankylään Juntusrannalle

tarkoittava ed. Janhosen rah. al. n:o 214;

275) Määrärahan osoittamista erämaantien rakentamista varten Suomussalmen—Kuhmoniemen maantiestä Ylivuokin Vängän talon tienolta Marjokylän Karhuvaaraan

tarkoittava ed. Janhosen rah. al. n:o 215;

276) Määrärahan osoittamista maantien rakentamista varten Simon asemalta Simojoen eteläpuolitse Alaniemen lossille

tarkoittava ed. U. Hannulan y.m. rah. al. n:o 216;

277) Määrärahan osoittamista maantien rakentamista varten Muhoksen—Ylikiimingin maantieltä Oulujoen pohjoispuolitse Utajärven—Puolangan maantielle

tarkoittava ed. Rytingin rah. al. n:o 217;

278) Määrärahan osoittamista maantien rakentamista varten Pudasjärven kunnan Muhoksen Myllykankaalta Puolangan—Taivalkosken maantiehen

tarkoittava ed. Rytingin rah. al. n:o 218;

279) Määrärahan osoittamista yhdyntien rakentamista varten Pudasjärven Naamangalta Taivalkoskelle

tarkoittava ed. Rytingin rah. al. n:o 219;

280) Määrärahan osoittamista maantien rakentamista varten Pudasjärven Naamangan kylän Särkivaarasta Taivalkosken Virkkuseen

tarkoittava ed. Rytingin rah. al. n:o 220;

281) Määrärahan osoittamista maantien rakentamista varten Ranuan Impiöjärveltä Mäntyjärven y.m. kylien kautta Posion kuntaan

tarkoittava ed. Rytingin rah. al. n:o 221;

282) Määrärahan osoittamista Ranuan—Posion maantien rakennustöiden aloittamista varten

tarkoittava ed. Lohen y.m. rah. al. n:o 222;

283) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Kuusamon—Tuutijärven tiestä Paanajärven luoteiskulmasta Ruskeakalliolle

tarkoittava ed. Hännisen rah. al. n:o 223;

284) Määrärahan osoittamista erämaantien rakentamiseksi Kuusamon Murtovaaran—Teerirannan tiestä Suomussalmen Juntusrannan—Hossan tiehen

tarkoittava ed. Hännisen y.m. rah. al. n:o 224;

285) Määrärahan osoittamista maantien rakentamista varten Haatajasta Lohirannan kautta Ylikitkan ja Livojärven välillä olevalle tukinsiirtolaitteelle

tarkoittava ed. Hännisen y.m. rah. al. n:o 225;

286) Määrärahan osoittamista Aittakummun—Siikalan maantien rakentamista varten

tarkoittava ed. Hännisen y.m. rah. al. n:o 226;

287) Määrärahan osoittamista Kolarin—Kurtakon tien rakentamista varten

tarkoittava ed. Juneksen y.m. rah. al. n:o 227;

288) Määrärahan osoittamista maantien rakentamista varten Muurolan asemalta Ylitornion—Raanujärven maantiehen

tarkoittava ed. Koivurannan y.m. rah. al. n:o 228;

289) Määrärahan osoittamista erämaantien rakentamista varten Rovaniemen—Sodankylän maantiestä Korvalan tienoilta Niesinkylään Rovaniemen kunnassa

tarkoittava ed. Koivurannan y.m. rah. al. n:o 229;

290) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Sierilän lossilta Kemijoen eteläpuolta Pekkalan lossille

tarkoittava ed. Koivurannan y.m. rah. al. n:o 230;

291) Määrärahan osoittamista maantien rakentamista varten Kemijärven—Pelkosenniemen maantiestä Vuostimojärven kautta Pyhänturille

tarkoittava ed. Lahtelan y.m. rah. al. n:o 231;

292) Määrärahan osoittamista yhdyntien rakentamista varten Kemijärven Javarukselta Sodankylän Vuojärveen

tarkoittava ed. Lahtelan y.m. rah. al. n:o 232;

293) Määrärahan osoittamista Sallan—Lampelan—Vuosnajarven—Tuutijärven maantien rakentamista varten

tarkoittava ed. Lahtelan y.m. rah. al. n:o 233;

294) Määrärahan osoittamista Kittilän Kōnkäältä Enontekiölle johtavan maantien rakennustöiden aloittamiseksi

tarkoittava ed. Kaijalaisen y.m. rah. al. n:o 234;

295) Määrärahan osoittamista Pelkosenniemen—Kairalan—Sodankylän maantien rakennustöiden jatkamista varten

tarkoittava ed. Kaijalaisen y.m. rah. al. n:o 235;

296) Määrärahan osoittamista maantien rakentamista varten Sodankylän Vaalajärveltä Jeesiön kautta Kittilään

tarkoittava ed. Kaijalaisen y.m. rah. al. n:o 236;

297) Määrärahan osoittamista maantien ja sillan rakentamista varten Askaisten—Merimaskun maantieltä Livonsaarelle

tarkoittava ed. Perhon y.m. rah. al. n:o 237;

298) Määrärahan osoittamista sillan rakentamista varten Kymijoen yli Kuusankosken alapuolelle

tarkoittava ed. Syrjäsen y.m. rah. al. n:o 238;

299) Määrärahan osoittamista sillan rakentamiseksi Kymijoen yli Inkeröiden lossipaikalle

tarkoittava ed. Venhon y.m. rah. al. n:o 239;

300) Määrärahan osoittamista sillan rakentamista varten Orivirran ylitse Vaaran saaren kautta

tarkoittava ed. Pohjannon y.m. rah. al. n:o 240;

301) Määrärahan osoittamista Tallivirran sillan rakentamista varten

tarkoittava ed. Takalan y.m. rah. al. n:o 241;

302) Määrärahan osoittamista Saarijärven pitäjässä olevan Matosalmen lossin uusimista ja siihen yhdistyvän maantien oikaisua varten

tarkoittava ed. Vilhulan y.m. rah. al. n:o 242;

303) Määrärahan osoittamista Puutossalmen lossin rakennustöitä varten

tarkoittava ed. Paasosen y.m. rah. al. n:o 243;

304) Määrärahan osoittamista Puutossalmen lossin rakennustöitä varten

tarkoittava ed. Takalan y.m. rah. al. n:o 244;

305) Määrärahan osoittamista Jännevirran sillan rakennustöitä varten

tarkoittava ed. Räisäsen y.m. rah. al. n:o 245;

306) Määrärahan osoittamista Peltosalmen sillan rakentamista varten

tarkoittava ed. Hirvensalon y.m. rah. al. n:o 246;

307) Määrärahan osoittamista sillan rakentamiseksi Oulujoen yli Utajärven aseman kohdalla

tarkoittava ed. Salon y.m. rah. al. n:o 247;

308) Määrärahan osoittamista sillan rakentamiseksi Livonjoen yli Pudasjärven—Ranuan maantiellä

tarkoittava ed. Lohen y.m. rah. al. n:o 248;

309) Määrärahan osoittamista Livonjoen sillan rakentamista varten

tarkoittava ed. Rytingin rah. al. n:o 249;

310) Määrärahan osoittamista sillan rakentamiseksi Kaitaansalmen lossipaikalle Sotkamon pitäjässä

tarkoittava ed. Arhaman y.m. rah. al. n:o 250;

311) Määrärahan osoittamista sillan rakentamista varten Romppasen salmeen

tarkoittava ed. Hännisen y.m. rah. al. n:o 251;

312) Määrärahan osoittamista sillan rakentamiseksi Ylimuonion lossin tilalle

tarkoittava ed. Kaijalaisen y.m. rah. al. n:o 252; sekä

313) Määrärahan osoittamista Ångbåtsaktiebolaget Södra Nagu nimiselle osakeyhtiölle

koskeva ed. Collianderin y.m. rah. al. n:o 253.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää kulkulaitosvaliokunnan lausunto asiasta:

314) Määrärahan osoittamista kanavan rakentamiseksi Jumalviksnäset nimisen niemen poikki Snappertunan kunnassa

tarkoittava ed. Österholmin y.m. rah. al. n:o 254;

315) Määrärahan osoittamista puutavaran kuljetusreitin rakentamista varten Saimaan ja Päijänteen vesistöjen välille

tarkoittava ed. Jutilan y.m. rah. al. n:o 255; sekä

316) Määrärahan osoittamista Kuopion—Iisalmen laivaväylän syventämistä varten

tarkoittava ed. Hirvensalon y.m. rah. al. n:o 256.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovainvaliokuntaan:

317) Määrärahan osoittamista Vuoksen laskua varten

tarkoittava ed. Kaasalaisen y.m. rah. al. n:o 257; ja

318) Määrärahan osoittamista Viipurin lentokentän rakentamista varten

tarkoittava ed. Lintulahden y.m. rah. al. n:o 258.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan:

319) Esityksen antamista tasavallan presidentin veto-oikeuden tehostamisesta

koskeva ed. Pennasen y.m. toiv. al. n:o 1; ja

320) Esityksen antamista laiksi tasavallan presidentin valitsemisesta välittömällä vaaleilla

koskeva ed. V. Annalan y.m. toiv. al. n:o 2;

321) Esityksen antamista laiksi edustajanvaaleista

tarkoittava ed. Kekkosen y.m. toiv. al. n:o 3 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin perustuslakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Kekkonen: Pyydän, että asia pannaan pöydälle tulevan viikon ensimmäiseen istuntoon.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Kekkonen ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi viikolla pidettävään ensimmäiseen istuntoon. Mutta ehdotusta ei ole kannatettu, joten puhemiesneuvoston ehdotus hyväksyttäneen.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Lohi: Kun ei sitä ole yksimielisesti valiokuntaan lähetetty, niin eikö se olisi jääpä pöydälle?

Puhemies: Huomautan, että valtiopäiväjärjestyksen 63 §:n 3 momentin mukaisesti ainoastaan eduskunnan päätöksellä voidaan panna pöydälle toivomusaloite.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan:

322) Esityksen antamista uudeksi vaalilaiksi

koskeva ed. M. Hannulan y.m. toiv.al. n:o 4; sekä

323) Vaalipiiri- jaon muuttamista edustajan-vaaleissa

tarkoittava ed. Rytingin toiv.al. n:o 5.

324) Valtiollisen vaalioikeuden myöntämistä vakinaisessa palveluksessa oleville upseereille, sotilasvirkamiehille ja kanta-aliupseereille

tarkoittava ed. V. Annalan y.m. toiv.al. n:o 6 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin perustuslakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. V. Annala: Tämäkin asia on sen luontoinen, että se lähinnä kuuluisi puolustusvaliokunnan käsiteltäviin. Kun selasta nyt kuitenkin ei ole, mutta jotta ehdittäisiin harkita, eikö sitä kuitenkin olisi syytä asettaa, minä ehdotan, että tämä asia myöskin pannaan pöydälle eduskunnan ensi istuntoon.

Ed. Riipinen: Pyydän kannattaa ed. V. Annalan tekemää ehdotusta.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus, että asia pantaisiin pöydälle seuraavaan istuntoon, ja sitä on kannatettu, kehoitan seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanosta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. V. Annala ed. Riipisen kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle seuraavaan istuntoon. Kutsun tätä ehdotusta ed. Annalan ehdotukseksi.

Selostus myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka haluaa jatkaa asian asiallista käsittelyä, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. V. Annalan ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehotan niitä edustajia, jotka äänestävät „ei”, nousemaan seisolle.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Kukaan ei halua asiassa puheenvuoroa.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

325) Esityksen antamista laiksi kansanäänestyksestä

tarkoittava ed. V. Annalan y.m. toiv.al. n:o 7 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan:

326) Esityksen antamista oikeudenkäyntilaitoksen uudistamiseksi

tarkoittava ed. Cajanderin y. m. toiv. al. n:o 8;

327) Syytetyn puolustuksen järjestämistä virallisen syyttäjän alaisissa rikosjutuissa

tarkoittava ed. Cajanderin y. m. toiv. al. n:o 9;

328) Toimenpiteisiin ryhtymistä työajan lyhentämiseksi vankiloissa kahdeksaan tuntiin

tarkoittava ed. Kivisalon y. m. toiv. al. n:o 10; sekä

329) Toimenpiteitä maanviljelijäperheiden tiloiltaan poisjoutumisen rajoittamiseksi

tarkoittava ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 11.

330) Neuvotteluihin ryhtymistä Ruotsin hallituksen kanssa Tornionjoen tulvatilanteiden kaikinpuoliseksi selvittämiseksi

tarkoittava ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 12 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää maatalousvaliokunnan lausunto asiasta.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

331) Esityksen antamista laiksi tulo- ja menoarvion ulkopuolella olevasta yleisten töiden rahastosta

tarkoittava ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 13; sekä

332) Esityksen antamista vakinaisen elimen asettamisesta huolehtimaan yleisten töiden tarpeellisesta jatkuvaisuudesta ja tehokkuudesta

tarkoittava ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 14.

333) Valtion virkakoneiston järkiperaistämismahdollisuuksien tutkimista

tarkoittava ed. Inkilän y. m. toiv. al. n:o 15 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. von Frenckell: Tämä asia, jos mikä, on minun mielestäni puolustusasia — — — anteeksi, minä erehdyin asiasta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

334) Esityksen antamista valtion viran- ja toimenhaltijain palkkauksen perusteista

tarkoittava ed. Frietschin y. m. toiv. al. n:o 16;

335) Toimenpiteitä valtion ylimääräisten viran- ja toimenhaltijain aseman parantamiseksi

tarkoittava ed. Inkilän y. m. toiv. al. n:o 17;

**336) Valtion viran- ja toimenhaltijain
työajan pidentämistä**

tarkoittava ed. Niskasen y. m. toiv. al.
n:o 18;

**337) Valtion viran- ja toimenhaltijain
kesälomien lyhentämistä**

tarkoittava ed. Niskasen toiv. al. n:o 19;

**338) Puolustuslaitoksen vakinaisessa palve-
luksessa olevien upseeriston, kanta-alipääl-
lystön ja sotilasvirkailijain vapauttamista
maksamasta tuloveroa palkkaeduistaan**

tarkoittava ed. Horellin y. m. toiv. al.
n:o 20;

**339) Toimenpiteitä puolustuslaitoksessa pal-
velevan alipäällystön palkkauksen paranta-
miseksi**

tarkoittava ed. V. Annalan y. m. toiv. al.
n:o 21;

**340) Valtion eläkkeiden suorittamista myös
postikonttorien välityksellä**

tarkoittava ed. Lehtosen y. m. toiv. al.
n:o 22;

**341) Esityksen antamista laiksi lapsiavus-
tusten suorittamisesta**

tarkoittava ed. Niskasen y. m. toiv. al.
n:o 23; sekä

**342) Puolustuslaitoksen perushankintaohjel-
man nopeampaa toteuttamista tarpeen
vaatiessa**

tarkoittava ed. Horellin y. m. toiv. al.
n:o 24.

**343) Mahdollisuuden varaamista rajaseudun
suojeluskuntalaisille osallistumaan suojajouk-
kotehtävän edellyttämään sotilaalliseen
koulutukseen**

tarkoittava ed. Vallaksen y. m. toiv. al.
n:o 25 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdot-
taa, että asia lähetettäisiin valtiovarainva-
liokuntaan.

Keskustelu:

Ed. von Frenckell: Ainakin tämä
asia on, jos mikä, puolustusasia. Minä näin
ollen en ymmärrä, ettei puolustusvaliokun-
taa tähän asti ole asetettu, jotta asia sinne
olisi lähetetty. Ensiksikinhän täytyy tietää,
onko ylimalkaan tarpeellista, että suojelus-
kuntalaisille järjestettäisiin tällaisia tilai-
suuksia lisäpalvelusta varten ja vasta sen
jälkeen valtiovarainvaliokunnan pitäisi lau-
sua mielipiteensä siitä, löytyykö tarpeeksi
varoja tätä tarkoitusta varten vai ei. Jos
vasemmisto pelkää sitä nimeä „puolustus-
valiokunta”, niin ehdottakoot sille „rauhan-
valiokunta” tai jotakin sellaista. Pääasia
on, että asiallista käsittelyä voisi tapahtua.
Koska puolustusvaliokuntaa tähän asti ei
ole asetettu, rohkenen ehdottaa, että asia
pantaisiin pöydälle ensi istuntoon.

Ed. Vallas: Pyydän kannattaa ed.
von Frenckellin tekemää ehdotusta.

Puhemies: Kun asia on pyydetty
pöydälle ja sitä on kannatettu, kehoitan
seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöy-
dällepanosta.

Kukaan ei halua puheenvuoroa pöydälle-
panosta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan
päättäneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on
ed. von Frenckell ed. Vallaksen kannatta-
mana ehdottanut, että asia pantaisiin pöy-
dälle seuraavaan istuntoon. Kutsun tätä
ehdotusta ed. von Frenckellin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka haluaa jatkaa asian asiallista käsittelyä, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. von Frenckellin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitän niitä edustajia, jotka äänestävät „ei”, nousemaan seisalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 96 jaa- ja 44 eiääntä, 2 tyhjää; poissa 57.

Eduskunta on siis päättänyt jatkaa asian asiallista käsittelyä.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

344) Asutustarkoituksiin valtiolta luottoa saaneiden vapaussotaan osaaottaneiden vapauttamista koron maksusta näiden luottojen osalta

tarkoittava ed. Horellin y. m. toiv. al. n:o 26.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää maatalousvaliokunnan lausunto asiassa:

345) Maatalouden erikoisluonteen mukaisen maatalousluottolaitoksen perustamista

tarkoittava ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 27.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

346) Esityksen antamista valtioneuvoston valtuuttamisesta myöntämään valtion takuun Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiön ottamalle obligatiolainalle

tarkoittava ed. Leppälän y. m. toiv. al. n:o 28;

347) Maakiinteistöpankista myönnettyjen lainojen takaisinmaksun järjestelyä eräissä tapauksissa

koskeva ed. Niskasen y. m. toiv. al. n:o 29;

348) Valtion omakotirahastosta pienten omakotitalojen rakentamista varten annettavien kiinnityslainojen lainaehtojen muuttamista

tarkoittava ed. Pyyn y. m. toiv. al. n:o 30;

349) Kapinavahinkolainoja saaneiden yksityisten, seurakuntien ja kuntien vapauttamista sanottujen lainojen maksamisesta

tarkoittava ed. Kempin y. m. toiv. al. n:o 31;

350) Esityksen antamista laiksi, jonka kautta talouspulan takia tiloiltaan joutuneet maanviljelijät oikeutetaan ostamaan tilansa takaisin myyntihinnasta

tarkoittava ed. Niskasen y. m. toiv. al. n:o 32;

351) Maanviljelijäin oikeuttamista vaihtamaan viljelystiloistaan kaukana olevia metsäpalstoja tilojensa lähellä sijaitseviin valtion metsämaihin

tarkoittava ed. Niskasen y. m. toiv. al. n:o 33;

352) Toimenpiteitä viljatullien poistamiseksi ottamalla huomioon viljanviljelyspalkkiojärjestelmän aikaansaamisen

koskeva ed. Niskasen y. m. toiv. al. n:o 34;

353) Asiantuntijalautakunnan asettamista sokerin raffinoimisteollisuudessa käytettävän raaka-aineen ja muun sokerin tullin välisen suhteen tutkimista varten

koskeva ed. Sariolan y. m. toiv. al. n:o 35; sekä

354) Margariinin käytön lopettamista valtion laitoksissa

tarkoittava ed. Niskasen y. m. toiv. al. n:o 36.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää laki- ja talousvaliokunnan lausunto asiasta:

355) Toimenpiteitä kunnan- ja kyläteiden sekä entisten hoidotta jääneiden maanteiden valtion hoitoon ottamisen helpottamiseksi

koskeva ed. Salon y. m. toiv. al. n:o 37.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää sivistysvaliokunnan lausunto asiasta:

356) Talon hankkimista kauppakorkeakoululle

koskeva ed. Horellin y. m. toiv. al. n:o 38.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

357) Höyryaluksen hankkimista Turun—Ahvenanmaan saariston tarpeisiin

koskeva ed. Collianderin y. m. toiv. al. n:o 39;

358) Aitomäen pysäkin sendulla olevan tykistön koeampumaradan siirtämistä

tarkoittava ed. Venhon y. m. toiv. al. n:o 40;

359) Puhelinlinjan rakentamista Utsjokisuulta Teno- ja Inarijokivartta Angeliin ja sieltä Inarin kirkonkylään

tarkoittava ed. Kaijalaisen toiv. al. n:o 41; sekä

360) Tutkimuksen toimittamista olosuhteista, joiden vallitessa Pietarsaaren pitäjänmiesten ja Pietarsaaren kaupungin asukkaiden yhteismetsä 1850-luvulla siirtyi kruunulle

tarkoittava ed. Söderhjelmin y. m. toiv. al. n:o 42.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti talousvaliokuntaan:

361) Sairaalan rakentamista Ylitornion kuntaan

tarkoittava ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 43;

362) Sairasmajan rakentamista Kolariin

tarkoittava ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 44;

363) Sairaalan rakentamista valtion varoilla Sotkamoon

tarkoittava ed. Janhosen y. m. toiv. al. n:o 45; ja

364) Synnytyslaitoksen aikaansaamista Kaajanin kihlakuntaa varten

tarkoittava ed. Arhaman y. m. toiv. al. n:o 46.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti laki- ja talousvaliokuntaan:

365) Esityksen antamista kunnallisveroräsuksen tasoiuamisaesta

tarkoittava ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 47;

366) Esityksen antamista kunnallisverolakiien useammasta kunnasta saadun liikevoiton verottamista koskevien säännösten muuttamiseksi

tarkoittava ed. Salon y. m. toiv. al. n:o 48;

367) Esityksen antamista manttaalikuntalaitoksen kumoamisesta

tarkoittava ed. Marttilan y. m. toiv. al. n:o 49;

368) Kalastuslainasääänön uudistamista

koskeva ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 50;

369) Esityksen antamista laiksi, jonka mukaan kalastusoikeus tulisi maanomistuksesta riippumattomaksi

tarkoittava ed. Ravon y. m. toiv. al. n:o 51;

370) Tilusten rauhoittamisesta kotieläinten vahingonteolta annetun lain muuttamista

tarkoittava ed. Niskasen toiv. al. n:o 52;

371) Esityksen antamista aitauslainasääänön uudistamisesta

tarkoittava ed. Lepistön y. m. toiv. al. n:o 53.

372) Suomen- ja ruotsinkielisen väestön opikoulutarpeen tyydyttämistä samanlaisten perusteiden mukaan

koskeva ed. Vilhulan y. m. toiv. al. n:o 54 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sivistysvaliokuntaan, jonka tulisi pyytää perustuslakivaliokunnan lausunto asiasta.

Keskustelu:

Ed. Österholm: Det ärende, som beröres i hemställningsmotionen n:o 54, innefattar tolkning av grundlag och bör sålunda på grund av denna sin natur ovillkorligen hänskjutas till grundlagsutskottet. Dessutom är att märka, att detta samma ämne nyss varit föremål för behandling av riksdagen på grund av en hemställningsmotion, som också förvisades till grundlagsutskottet. För att iakttaga konsekvens och en rätt förhandlingsordning borde riksdagen besluta att grundlagsutskottet skall avgiva betänkande i detta ärende. Jag ber därför, herr talman, få föreslå, att ärendet måtte hänskjutas till grundlagsutskottet.

Ed. Estlander: Jag ber, herr talman, få understöda rdm. Österholms förslag. Ärendet innefattar omedelbart och i första hand en tolkning av grundlag, närmast av 14 § R. F., och det är således till grundlagsutskottet som ärendet principiellt bör hänskjutas.

Ed. Inkilä: Minustakin tuntuu oikeammalta, että tämä asia menee perustuslakivaliokuntaan. Minä kannatan sentähden ed. Österholmin ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Österholm ed. Estlanderin kannattamana ehdottanut, että asia lähetettäisiin perustuslakivaliokuntaan. Kutsun tätä ehdotusta ed. Österholmin ehdotukseksi.

Selostus myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy puhemiesneuvoston ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Österholmin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitin niitä edustajia, jotka äänestävät „ei”, nousemaan seisalleen.

Kun tämä on tapahtunut, lausuu

Puhemies: Vähemmistö.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Esitän vastattavaksi „jaa” tai „ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 67 jaa- ja 69 ei-ääntä, 4 tyhjää; poissa 59.

Eduskunta on siis hyväksynyt ed. Österholmin ehdotuksen ja asia lähetetään sen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan.

373) Tutkimuksen toimittamista siitä, missä määrin ruotsinkielisiä oppikouluja ja seminaareja voitaisiin lakkauttaa tai yhdistää

tarkoittava ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 55 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sivistysvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Österholm: Detta ärendet är av samma natur som det föregående och det synes mig naturligt, att i konsekvens med riksdagens nyss träffade beslut även detta ärende hänvisas till grundlagsutskottet. Jag ber, herr talman, få framställa förslag därom.

Ed. Inkilä: Kannatan tehtyä ehdotusta.

Ed. Kekkonen: Minun mielestäni edellinen asia, joka saatettiin kyllä lähettää perustuslakivaliokuntaan, on niin kokonaan toisenluontoinen kuin tämä kysymys, josta nyt on puhe, että nähdäkseni ei ole mitään perustetta sille, että tämä kysymys lähetettäisiin perustuslakivaliokuntaan käsiteltäväksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Österholm ed. Inkilän kannattamana ehdottanut, että asia lähetettäisiin perustuslakivaliokuntaan. Kutsun tätä ehdotusta ed. Österholmin ehdotukseksi.

Selostus myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy puhemiesneuvoston ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Österholmin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 101 jaa- ja 46 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 51.

Eduskunta on siis hyväksynyt puhemiesneuvoston ehdotuksen ja asia lähetetään sen mukaisesti sivistysvaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti sivistysvaliokuntaan:

374) Englannin kielen asettamista pakolliseksi oppiaineeksi oppikouluihin ruotsin kielen tilalle

tarkoittava ed. Vilhulan y. m. toiv. al. n:o 56;

375) Oppivelvollisuuslain 12 §:n muuttamista

tarkoittava ed. Malkamäen y. m. toiv. al. n:o 57;

376) Tieteellisen tutkimustyön edistämistä
tarkoittava ed. Cajanderin y. m. toiv. al.
n:o 58;

377) Korkeakouluopetuksen saattamista tar-
koituksenmukaisemmaksi

tarkoittava ed. Cajanderin y. m. toiv. al.
n:o 59;

378) Teknillisen opiston perustamista
Viipuriin

tarkoittava ed. Moilasen y. m. toiv. al.
n:o 60;

379) Kauppaopetuksen uudelleen järjestä-
mistä

tarkoittava ed. Kanniston y. m. toiv. al.
n:o 61;

380) Toimenpiteitä Turun linnan kunnosta-
miseksi

tarkoittava ed. Hongan y. m. toiv. al. n:o
62; sekä

381) Toimenpiteitä museoneuvojan viran
perustamiseksi

tarkoittava ed. Branderin y. m. toiv. al.
n:o 63.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvos-
ton ehdotuksen mukaisesti maatalous-
valiokuntaan:

382) Uusien metsäkoulujen perustamista

tarkoittava ed. Cajanderin y. m. toiv. al.
n:o 64;

383) Metsäkoulun perustamista Vuojoen
metsäalueelle Eurajoen pitäjässä

tarkoittava ed. Soinin y. m. toiv. al. n:o 65;

384) Metsäkoulun perustamista Itä-Savoon
tarkoittava ed. Luostarisen y. m. toiv. al.
n:o 66;

385) Suomenkielisen metsäkoulun perusta-
mista Jyväskylän lähistölle

tarkoittava ed. Horellin y. m. toiv. al.
n:o 67;

386) Metsäkoulun perustamista Itä-Suomeen
tarkoittava ed. Leppälän y. m. toiv. al.
n:o 68;

387) Maamieskoulun perustamista Anjalan
kartanoon

tarkoittava ed. Venhon y. m. toiv. al. n:o 69;

388) Reitkallin puutarhakoulun ottamista
valtion haltuun

tarkoittava ed. Venhon y. m. toiv. al. n:o 70;

389) Riittävän suuren viljamäärän varastoi-
mista

tarkoittava ed. V. Annalan y. m. toiv. al.
n:o 71;

390) Esityksen antamista laiksi asutus-
rahastosta

tarkoittava ed. Ryttingin y. m. toiv. al.
n:o 72;

391) Maataloustuotteiden hinnan ja menekin
vakauttamista

tarkoittava ed. Niskasen toiv. al. n:o 73;

392) Luonnonvaarojen torjumisrahaston pe-
rustamista katojen seurausten lieventämistä
varten

tarkoittava ed. Takalan y. m. toiv. al. n:o
74;

393) Selvityksen hankkimista punataudin ja pernaruton nautakarjalle tuottamasta tuhosta

tarkoittava ed. Soinisen y. m. toiv. al. n:o 75;

394) Kalanviljelyslaitoksen perustamista Päijänteen vesistön länsipuolelle

tarkoittava ed. Eskolan y. m. toiv. al. n:o 76;

395) Selvityksen toimituttamista Laatokan kalastajain mahdollisuudesta saada kalastaa Valamon luostarin vesialueella

tarkoittava ed. Leppälän y. m. toiv. al. n:o 77;

396) Tutkimuksen toimittamista teollisuuslaitosten jätteistä vesistöjen kalakannalle aiheutuneista vahingoista

tarkoittava ed. Vilhulan y. m. toiv. al. n:o 78;

397) Suunnitelman laatimista Päijänteeseen laskevien vesistöjen vedenpinnan järjestämiseksi

tarkoittava ed. Vilhulan y. m. toiv. al. n:o 79;

398) Toimenpiteitä Ylitornion pitäjässä olevan Luomajoen perkauskysymyksen selvittämiseksi

tarkoittava ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 80;

399) Settijoen perkaustöiden aloittamista

tarkoittava ed. Nurmesniemen y. m. toiv. al. n:o 81; sekä

400) Hirvien kasvavalle metsälle aiheuttamien vahinkojen korvaamista

tarkoittava ed. U. Hildénin y. m. toiv. al. n:o 82.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti työväenasiainvaliokuntaan:

401) Esityksen antamista laiksi työajasta maataloudessa

tarkoittava ed. Toivosen y. m. toiv. al. n:o 83; ja

402) Esityksen antamista työttömyyskassalaiksi

tarkoittava ed. K. Hildénin y. m. toiv. al. n:o 84.

403) Toimenpiteitä asuntokysymyksen alalla olevien epäkohtien poistamiseksi

tarkoittava ed. Huotarini y. m. toiv. al. n:o 85 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin työväenasiainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Huotari: Herra puhemies! Olen tahtonut asian tällä asteella kiinnittää asuntokysymykseen huomiota, sillä se on minusta tällä kertaa tärkeimpiä kysymyksiä. Olot ovat sillä alalla sellaisia, että ainakin vähäväkisten asuntoihin olisi suurempaa huomiota kiinnitettävä. Vuoden 1933 valtiopäivillä ed. Tannerin tekemässä aloitteessa ja tänä vuonna ed. Rantalan tekemässä aloitteessa on tilanne kaikessa surkeudessaan selvitely, mikäli maaseutua koskee. Valiokunta, joka sitä silloin käsiteli, myönsi asuntoalalla epäkohtia olevan, mutta valtion rahavarat eivät antaneet myöden niiden parantamiseen tarttua. Niin silloin sanottiin, mutta nyt

toivon, että varoja löydetään näin tärkeään kansan hyvinvointia, sen terveyttä ja siiveellistä kuntoa edistävään tarkoitukseen, koska itse rahaministerikin vakuutteli nyt oltaavan noususuunnassa.

Että asunto-oloissamme on parantamista, siitä olemme kaikki yhtä mieltä. Viime vuonna kierteli lehdissä järkyttävä tapaus, että lapsi oli vuodevaatteistaan jäänytynyt kehtoonsa, samoin miten äiti synnytti kahdennentoista lapsensa kylmässä huoneessa vuoteenaan mädäntyneitä olkia lattialla ja kuoli hoidon puutteessa — viluun.

Työläisnuorison olojen tutkimuksessa todetaan asuntotiheys, että kokonaista 11.8 % nukkuu huoneissa, joissa oli 4 muuta nukkujaa, vieläpä 4 % sellaisissa huoneissa, joissa oli 7 muuta nukkujaa. Huoneessa, jossa nukkui toistakin sukupuolta olevia henkilöitä, nukkui edellämäinitsemani tutkimuksen mukaan maataloustyöntekijöistä 26.5 %, teollisuustyöläisistä 40.9 % ja muita työläisiä 34.5 %. Tutkielmassa ei ole otettu selvyyttä asuntojen suuruudesta eikä laajuudesta, mutta tämä asumistiheys jo näyttää, että parannusta olisi saatava. Kun otamme huomioon, että edellämäinitsemani tutkimus on toimitettu nuorten työläisten keskuudessa, juuri kehitysiässä olevien, jolloin heillä pitäisi olla tilaisuus opiskella, lukea, harjoitella musiikkia y. m. harrastuksia, käypi se melkein mahdolltomaksi tällaisissa oloissa. Niinpä usein sattuu, että he eivät viihdy asunnoissaan, vaan joutuvat kadulle, etenkin sellaiset nuoret henkilöt, jotka eivät ole kotonaan saaneet mitään kaunista aatetta, joka innostaisi heitä hakemaan tietoja ja opiskelemaan muualla. Kaikki tietävät, että kieltolain aikana pantiin merkeille, että pidätetyistä henkilöistä oli suuri osa n. s. asukkeja. Tämä puhuu vakavaa kieltä siitä, että asunto-oloihin olisi saatava pikaista parannusta. Kuulin viime vuonna vankilantarkastajan lausunnon, miten nuoret rikolliset vankilasta päästyään, jossa ovat tottuneet puhtauteen ja saaneet oman vuoteen, eivät tahdo viihtyä kodeissaan sentähden, että ne ovat ahtaat ja likaiset. Naapurimaassamme Ruotsissa on tällä alalla tehty huomattavia parannuksia. Mitenkä paljon viimeinen hallitus tällä alalla teki, mitenikä ryhdyttiin työttömyyttä vastaan taistelemaan ja rakennettiin asuntoja työttömyysvaroilla. Sieltä kirjoitetaan, että

kymmenet tuhannet maatyöläiset asuivat kurjissa asunnoissa, että köyhät ihmiset omistivat mökin, mutta että ne usein olivat kurjanlaatuista, katto vuoti, lattia oli huono, seinänraoista veti, ikkunat peitettiin räsyillä y. m. Tiedetään, että kaupungeissa ja teollisuusyhdyskunnissa ihmisten täytyi asua korkeavuokraisissa ala-arvoisissa asunnoissa, tiedetään että sekä kaupungeissa että maaseudulla noin puolet kaikista asunnoista oli huoneen tai keittiön käsittäviä ja vielä pienempiäkin. Tiedetään, että suuri osa työväenluokkaa asui sentapaisissa asunnoissa, että suuriperheiset ahautuivat niihin. Silloin lyötiin kaksi kärkeä yhdellä iskulla, annettiin työtä työttömille ja rakennettiin parempia asuntoja ihmisille, jotka niitä tarvitsivat. Pula-ajan vaikutuksesta myönsi Ruotsin valtiopäivät 113.5 miljoonaa kruunua asuntoihin; näistä tuli 75.5 milj. kruunua maaseudulle ja 36 milj. kruunua kaupungeille. Näille viimemainituille annettiin näitä lainoina, maaseudulle on annettu avustuksia vanhojen rakennuksien uusimiseen ja korjaamiseen, rakennettu uusia rakennuksia maa- ja metsätyöläisille, halpoja lainoja kaupungeissa ja tehdasseuduilla asuville, jotka rakensivat tai korjasivat asuntojaan parempaan kuntoon. Tyydyttävän tilavia, terveydenhoidon määräysten mukaisia asuntoja lapsirikkaille perheille on määrätty rakennettavaksi ja niitä on avustettu määrärahoilla. Valtion myöntämällä varoilla on voitu rakentaa 5,000 uutta asuntoa maatyöläisille, 47,000 asuntoparannusta ja 75,000 työläispiikkutilaa on saatu aikaan, 59,500 perhettä maaseudulla ja vähän yli 225,000 ruotsalaista tulee asumaan paremmin kuin tähän asti. Perheenemännät ja heidän perheensä tulevat vähemmän alttiiksi reumatismille, keuhkotaudille y. m., sadattuhannet lapset kasvavat paremmassa ympäristössä, he eivät sairastu niin pian lastentauteihin ja kykenevät paremmin vastustamaan niitä. Kuolleisuus vähenee, perheiden ei tarvitse ahtautua koskaan enää huoneen ja keittiön huoneustoon, sen liikaan, fyysillisesti ja moraalisesti turmelemaan ahtauteen. Lisäksi on kaupungeissa valtion rahojen turvin valtion lainoilla rakennettu 198 asuntorakennusta sisältäen 3,898 huonetta. Uudestaan on rakennettu ja valmistettu 67 asuintaloa, sisältäen 898 asuntoa. Lapsirikkaille perheille

päätettiin rakentaa 115 asuintaloa, sisältäen 1,370 asuinhuonetta. Myönnettyillä varoilla voidaan vielä rakentaa hyvä joukko huoneustoja. Näissä huoneustoissa täytyy kussakin olla vähintään kaksi huonetta ja keittiö sekä niissä tulee säännöllisesti olla oma kylpyhuone. Ne tulee rakentaa siten, että niissä on auringonpaistetta, ilmaa ja leikkilaisuutta lapsille. Kolmen lapsen perhe voi nyt Tukholmassa pitää sellaisen asunnon 469 kruunun vuokrasta vuodessa. Nelilapsinen perhe saa sellaisen 33 kruunulla kuukaudessa ja 5 lapsinen perhe saa sellaisen asunnon 435 kruunulla vuodessa. Kalliimpiakin huoneustoja on, mutta tila tällaisissa on myös kaksinkertainen. Sellaisista suuremmista asunnoista saa 5 lapsinen perhe maksaa 660 kruunua vuokraa. Sitten on vielä monessa kaupungissa niin, että kolmilapsinen perhe maksaa esim. 43 kruunua, 5-lapsinen saa sellaisen 35 kruunulla.

Olen tässä maininnut muutamia seikkoja, miten Ruotsissa on tämä kysymys ratkaistu. Ja olemme kiinnittäneet tässä aloitteessamme meidänkin eduskuntamme huomiota siihen, että samaan suuntaan olisi meilläkin pyrittävä. Mitenkä laajalti se on rakennettava, on tietysti vaikea näin sanoa, ja sentähden me toivomme, että valiokunta, joka sitä käsittelee, tulee nyt myönteiseen suuntaan, että tällainen komitea on asetettava, joka tutkisi näitä oloja, mitenkä ne on järjestettävä. Toivon, että valiokunnassa on nyt sen verran porvarillisissakin jäsenissä oikeamielisyyttä, että kannattavat tällaista ehdotusta, sillä tärkeintä on juuri, että asunto-oloihin saadaan selvyttä enemmän, että ne saadaan laadultaan paremmiksi ja ennen kaikkea, että suuriperheiset, jotka elättävät suuren lapsijoukon ahtaissa oloissa, että niiden asuntoja saadaan väljemmiksi ja että niiden vuokraa helpotetaan. Toivon, että työväenasiainvaliokunta kaikella myönteellisyydellä tähän asiaan syventyy.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti työväenasiainvaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti työväenasiainvaliokuntaan:

404) Esityksen antamista laiksi, joka velvoittaa valtion ja sen hallinnon alaisilla työmailla ottamaan käytäntöön työehtosopimuslain mukaiset sopimukset

tarkoittava ed. V. Kilpeläisen y. m. toiv. al. n:o 86;

405) Toimenpiteitä yleisen palkkatason kohottamiseksi

tarkoittava ed. Turkan y. m. toiv. al. n:o 87;

406) Esityksen antamista laiksi, joka turvaisi työhönsä harjaantuneelle työntekijälle hänen välttämättömään toimeentuloonsa tarvittavan palkan

tarkoittava ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 88;

407) Työpalkkojen korottamista valtion töissä

tarkoittava ed. Niskasen y. m. toiv. al. n:o 89;

408) Lainsäädännön aikaansaamista alipalkkauksen ehkäisemiseksi valtion töissä sekä yksityisten toiminimien metsänhaku-, ajo- ja uittotöissä

tarkoittava ed. Niskasen y. m. toiv. al. n:o 90;

409) Esityksen antamista maataloustyöväestön palkkatason korottamisesta

tarkoittava ed. Niskasen y. m. toiv. al. n:o 91;

410) Palkkatarkkailun tehostamista metsä- ja uittotöissä

tarkoittava ed. Turkan y. m. toiv. al. n:o 92;

411) Komitean asettamista tutkimaan kysymystä eläkkeenluontoisen lapsiavustuksen järjestämisestä vähävaraisten äitien lapsille

tarkoittava ed. Sillanpään y. m. toiv. al. n:o 93; ja

412) Salanimi-ilmoitusten kieltämistä työpaikkoja haettavaksi ilmoitettaessa

tarkoittava ed. Fagerholmin y. m. toiv. al. n:o 94.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti kulkulaitosvaliokuntaan:

413) Rautatien rakentamista Kouvolan seudulta Helsinkiin

tarkoittava ed. von Frenckellin y. m. toiv. al. n:o 95;

414) Rautatien rakentamista Porin—Haapamäen rautatieltä Kankaanpäästä Sunpohjan radalle Kauhajoen asemalle

tarkoittava ed. Joukasen y. m. toiv. al. n:o 96;

415) Tutkimuksen toimittamista rautatien rakentamiseksi Seinäjoelta vaihtoehtoisesti Lapualta Kivijärven eteläpään kautta Suolahden Haapajärven radalle

tarkoittava ed. Ala-Kuljun y. m. toiv. al. n:o 97;

416) Rautatien rakentamista varatyönä Kaupista Kaurajärvellä olevalle hiekkakankaalle

tarkoittava ed. Vehkaojan y. m. toiv. al. n:o 98;

417) Rautatien rakentamista Kokkolasta Saarijärvelle

tarkoittava ed. Kalliokosken y. m. toiv. al. n:o 99;

418) Tutkimuksen toimittamista rautatien rakentamiseksi Haapajärven—Vaaan suunnalla

tarkoittava ed. Niskasen y. m. toiv. al. n:o 100;

419) Rautatien rakentamista Haapajärveltä Vaalaan

tarkoittava ed. Nurmesniemen y. m. toiv. al. n:o 101;

420) Rautatien rakentamista Outokummun radalta Savon radalle Alapitkän tai Siilinjärven asemalle

tarkoittava ed. Simojoen y. m. toiv. al. n:o 102;

421) Matkaselän—Savonlinnan—Mikkelin—Heinolan rautatien rakentamista

tarkoittava ed. Pohjannoron y. m. toiv. al. n:o 103;

422) Rautatien rakentamista Unksulta Salmiin

tarkoittava ed. Leppälän y. m. toiv. al. n:o 104;

423) Rautatien rakentamista Suistamon asemalta Soanlahden kautta Korpiselkään

tarkoittava ed. Ravon y. m. toiv. al. n:o 105;

424) Suistamon—Ilomantsin radan rakentamista

tarkoittava ed. Leppälän y. m. toiv. al. n:o 106;

425) Kemijärven—Taivalkosken ratasuunnan ja tältä ratasuunnalta Oulankajokilaaksoon johtavan haararadan tutkimista

tarkoittava ed. Lahtelan y. m. toiv. al. n:o 107;

426) Tornionjokilaakson radan jatkamista johonkin Norjan satamaan

tarkoittava ed. U. Hannulan toiv. al. n:o 108;

427) Tiesuunnan Turku—Hirvensalo—Korpoo tutkimista Turun saaristotien rakentamista varten

tarkoittava ed. Hongan y. m. toiv. al. n:o 109;

428) Maantien rakentamista Loimaan Karhulan kylästä Loimaan kauppalaan

tarkoittava ed. Rantalan y. m. toiv. al. n:o 110;

429) Maantien rakentamista Varkauden Joroisten maantieltä Teemassaaren ja Torasalon kylien kautta Voinsalmen kylätielle Rantasalmen pitäjässä

tarkoittava ed. Jutilan y. m. toiv. al. n:o 111;

430) Maantien rakentamista Mikkelin—Heinolan väliseltä maantieltä Kilinkylän kautta Hirvensalmelle

tarkoittava ed. Jutilan y. m. toiv. al. n:o 112;

431) Maantien rakentamista Ruokolahden Immolanjärven kylästä Kaiturinpään, Pohjalankilon, Särkilahden ja Moinsalmen kylien kautta Savonlinnaan

tarkoittava ed. Miikin y. m. toiv. al. n:o 113;

432) Tutkimuksen toimittamista Enonkosken pitäjän Hanhivirrasta Ihamaniemen, Pyyhinsaaren ja Vaaluvirran kautta Heinäveden rautatiepysäkillä johtavan maantien rakentamisesta

tarkoittava ed. Tolosen y. m. toiv. al. n:o 114;

433) Raholan—Iivonkosken sekä Lipasvaaran—Otrovaaran tiesuuntien tutkimista

tarkoittava ed. Soinisen y. m. toiv. al. n:o 115;

434) Tutkimuksen toimittamista maantien rakentamiseksi Porokylän pysäkillä Kuhmoniemen maantielle

tarkoittava ed. Kukkosen y. m. toiv. al. n:o 116;

435) Maantien rakentamista Jalasjärveltä Seinäjoelle

tarkoittava ed. Penttalan y. m. toiv. al. n:o 117;

436) Maantien rakentamista Haukiputaan Onkamonkylästä Kiimingin Laukkojärven kylään

tarkoittava ed. Lohen y. m. toiv. al. n:o 118;

437) Oulun—Kuusamon maantieltä lähtevän Hetekylän maantien jatkamista

tarkoittava ed. Salon y. m. toiv. al. n:o 119;

438) Kontiomäen asemalle johtavan Paakimäen kylätien ottamista valtion hoitoon

tarkoittava ed. Meriläisen y. m. toiv. al. n:o 120;

439) Oulun—Pudasjärven ja Iin—Pudasjärven yhdystiesuunnan tutkimista

tarkoittava ed. Hännisen y. m. toiv. al. n:o 121;

440) Kiimingin—Yli-Iin tiesuunnan tutkimista

tarkoittava ed. Hännisen y. m. toiv. al. n:o 122;

441) Maantien rakentamista Yli-Iin kunnassa olevalta Hirvelän—Kipinän maantieltä Pudasjärven Kurenalle

tarkoittava ed. Rytingin y. m. toiv. al. n:o 123;

442) Maantien rakentamista Pudasjärven—Ranuan—Kelahaaran maantiestä Tuhansuon sendulta Pudasjärven—Sarajärven maantien Nuorungan sendulle

tarkoittava ed. Rytingin y. m. toiv. al. n:o 124;

443) Maantien rakentamista Pudasjärven kunnantien päästä Iijokivartta Kellolammin sendulle

tarkoittava ed. Rytingin toiv. al. n:o 125;

444) Maantien rakentamista Ranuan—Pudasjärven tieltä Simojärven pohjoispäähän

tarkoittava ed. Lohen y. m. toiv. al. n:o 126;

445) Tutkimuksen toimittamista maantien rakentamiseksi Taivalkosken kirkolta Pousun—Tyräjäjärven tiehen

tarkoittava ed. Hännisen toiv. al. n:o 127;

446) Ylikitkan Mourusalmen—Alakitkan tien tutkimista erämaantienä

tarkoittava ed. Hännisen y. m. toiv. al. n:o 128;

447) Posion Mourujärveltä Rovaniemen—Kuusamon tiellä olevan Aholaan johtavan maantiesuunnan tutkimista

tarkoittava ed. Hännisen y. m. toiv. al. n:o 129;

448) Maantien rakentamista Alatornion Arpelan kylästä Ylitornion Lohijärven—Muurolan tielle

tarkoittava ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 130;

449) Maantien rakentamista Posiolta Lehtolan kautta Kemijärvelle

tarkoittava ed. Lahtelan y. m. toiv. al. n:o 131;

450) Suunnitelman ja kustannusarvion laatimista Kittilän—Nilivaaran—Kiistalan kylätien kunnostamista varten maantiekksi

tarkoittava ed. Kaijalaisen y. m. toiv. al. n:o 132;

451) Kelujärven—Tanhuan—Lokan maantiesuunnan tutkimista

tarkoittava ed. Kaijalaisen y. m. toiv. al. n:o 133;

452) Toimenpiteitä Turun—Tampereen valtiella Huittisten pitäjässä olevan Sammun sillan uusimiseksi

koskeva ed. Kirran toiv. al. n:o 134;

453) Sillan rakentamista Haistilan lautantilalle

koskeva ed. Alestalon y. m. toiv. al. n:o 135;

454) Maantiesillan rakentamista Kyrönjoen ylitse Munakassa

tarkoittava ed. Penttalan y. m. toiv. al. n:o 136;

455) Kivisalmen sillan rakentamista

tarkoittava ed. Takalan y. m. toiv. al. n:o 137;

456) Sillan rakentamista Haapajärven pitäjässä olevaan uittosalmeen

tarkoittava ed. Nurmesniemen y. m. toiv. al. n:o 138;

457) Sillan rakentamista Tikkanen salmeen

tarkoittava ed. Nurmesniemen y. m. toiv. al. n:o 139;

458) Sillan rakentamista Kuhmoniemen kunnassa olevan Kuhmonsalmen yli

tarkoittava ed. Janhosen y. m. toiv. al. n:o 140;

459) Sillan rakentamista Otermajärven lossipaikkaan Vaalan—Puolangan maantielle

tarkoittava ed. Salon y. m. toiv. al. n:o 141;

460) Piirustusten ja kustannusarvion laatimista Mourusalmen siltaa varten

koskeva ed. Hännisen y. m. toiv. al. n:o 142;

461) Sillan rakentamista Portimosalmen yli Rovaniemen—Ranuan maantiellä

tarkoittava ed. Lohen y. m. toiv. al. n:o 143;

462) Sillan rakentamista Ylitornion—Rovaniemen tiellä olevan Honkurin lossin kohdalle

tarkoittava ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 144;

463) Sillan rakentamista Liakan joen yli Alavojakkalan—Paakkolan maantiellä

tarkoittava ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 145;

464) Toimenpiteitä Suomenlahden itäosan satamaolojen parantamiseksi

koskeva ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 146;

465) Tutkimuksen toimittamista laivaväylän syventämisestä Varkaudesta Kuopioon Saimaan kanavan uusia mittasuhteita vastavaksi

koskeva ed. Paasosen y. m. toiv. al. n:o 147;

466) Saimaan ja Kuolimojärven yhdistämistä kanavalla

tarkoittava ed. Tukian y. m. toiv. al. n:o 148;

467) Enon pitäjässä olevan Ahvenisen virran ja Uimaharjun väylän syventämistä ja leventämistä

tarkoittava ed. Tolppasen y. m. toiv. al. n:o 149; ja

468) Toimenpiteitä Iijoen perkaamiseksi

koskeva ed. Lohen y. m. toiv. al. n:o 150.

469) Ehdotus laiksi köyhäinhuoltolain 78 §:n selittämisestä.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 1 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 22, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 1. Ensin sallitaan keskustelu asiasta, sen jälkeen esitellään lakiehdotuksen yksityiskohdat.

Yleiskeskustelussa ei kukaan halua puheenvuoroa.

78 §, lakiehdotuksen johtolause ja sen nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättäneeksi.

470) Asetus eräiden Italian ulkomaiseen taravavaihtoon tai luottosuhteisiin kohdistuvien asetusten kumoamisesta.

Esitellään ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ainoaan käsitte-lyyn siinä valmistelevasti käsitelty mainittu asetus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 2.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta hyväksyy ulkoasiainvaliokunnan ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

Pöydällepanot:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

471) Amerikan Yhdysvaltain kanssa tehdyn tariffisopimuksen hyväksymistä

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3; sekä

tiistaina pidettävään istuntoon:

472) Vuoden 1934 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 8 §:n muuttamisesta.

laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 1.

Puhemies: Eduskunnan seuraava istunto on tänään kello 15,10.

Täysistunto lopetetaan kello 14,50.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

8. Perjantaina 18 p. syyskuuta 1936

kello 15,10.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi eräiden Amerikan Yhdysvaltain kanssa tehdyn tariffisopimuksen säännösten hyväksymisestä

Asiakirjat: Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 15.

Esitellään:

2) Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus vuodelta 1935

3) Ed. Sundströmin y. m. lak. al. n:o 14 laiksi yhdistyksistä annetun lain muuttamisesta

4) Ed. Linnan y. m. lak. al. n:o 18 laiksi asevelvollisuuslain 14 §:n muuttamisesta

Puhetta johtaa puhemies Kallio.

Läsnäoleviksi merkitään nimenhuudon asemesta ne edustajat, jotka ottivat osaa edelliseen istuntoon.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi eräiden Amerikan Yhdysvaltain kanssa tehdyn tariffisopimuksen säännösten hyväksymisestä.

Esitellään ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ensimmäiseen kä-

Siv.

185

187

sittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 15, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3.

Puheenvuoroja ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi. Asia lähetetään suureen valiokuntaan.

2) Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus vuodelta 1935

esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan.

3) Ehdotuksen laiksi yhdistyksistä annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Sundströmin y. m. lak. al. n:o 14 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin lakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Ampuja: Ne muutokset, mitä yhdistyslakiin tehtiin puolikymmentä vuotta sitten, ovat käytännössä osoittautuneet suuresti horjuttavan perustuslaissa taattuja yhdistymisvapauksia työväen järjestöissä. Kun tulee kysymykseen niillä seuduilla, missä lakkautettiin entiset järjestöt, uusien

perustaminen, kohtaa se usein käytännössä suuria vaikeuksia. Järjestetään tutkimuksia koko jäsenmäärästä, mitä uusiin yhdistyksiin liittyy, kuinka paljon niissä on lakkautettuun yhdistykseen kuuluvia jäseniä j. n. e. Ja useissa tällaisissa tapauksissa annetaan kielteinen päätös yhdistystä rekisteröidessä ja tuomioistuimet tavallisesti saavat selvittääksensä jutun oikeudellisen pohjan. Työväen urheilujärjestöt niinkään ovat joutuneet samanlaisen kohtalon alaiseksi, ja on kuvaavaa, että tässä ei käytetä samanlaista menettelyä porvarillisiin urheilujärjestöihin nähden kuin mitä työväen voimistelu- ja urheiluseuroihin nähden menettellään. Tunnettua on, että suuri osa entisistä lakkautetuista työväen voimistelu- ja urheiluseurojen jäsenistä on kuulunut myöskin porvarilliseen urheilujärjestöön. Monia nimiä, urheilumaaailmassa tunnettuja ja Suomelle kunniaa tuottaneita, kultaja hopeamitalimiehiä olympialaisissa on näissä henkilöissä, jotka ovat kuuluneet lakkautettuihin järjestöihin. Yhtään porvarillista urheiluseuraa vastaan ei tietääkseni ole nostettu syytettä senvuoksi, että siihen on kuulunut lakkautettuihin seuroihin kuuluvia jäseniä. Mutta tätä menettelyä sitä vastoin on toteutettu kirjaimellisesti työväen järjestöihin nähden. Tämä osoittaa, että muutokset, mitä yhdistyslakiin tehtiin, antavat mielivaltaiselle tulkinnalle ja menettelylle mahdollisuuden. Muutaman viikon kuluttua kai tulee oikeusjuttu käsiteltäväksi, joka kohdistuu, ei työväen yhdistymisvapauteen, vaan etupäässä vapaamielisen porvariston perustamaan yhdistykseen, se on tunnettu viime aikoina puheen aihetta antanut Ihmisoikeuksien Liitto. Täsähän on kai parisen kymmentä jäsentä valtuuskunnassa ja johtokunnassa suurimmalta osalta tunnettuja porvarillisia nimiä, tiedemiehiä, kirjailijoita j. n. e. Siinä on tehty erinomaisen laajoja tutkimuksia korkeiden viranomaisten taholta ehkäistäkseen tämän yhdistyksen rekisteriin merkitsemistä. Etsivän keskuspoliisin lausunto kuulemma on hyvin laaja, mutta päätyy tulokseen, ettei se ole toiminut mitenkään lainvastaisesti, mutta on luultavaa, että se tulee toimimaan lainvastaisesti. Jos tällaisilla olettamuksilla aiotaan yhdistysten perustamista ehkäistä, silloin ei tosiaankaan jää jällelle paljon hallitusmuodon säädöksistä, että Suomen kansalaisilla on oikeus

perustaa yhdistyksiä. Ne jäävät enemmän tai vähemmän mielivaltaisen tulkinnan varaan.

Työväen taholta on totuttu pitämään ja on pidettävä yhdistymisoikeutta kansalaisten perusoikeuksiin kuuluvana. Se on saanut tapella monissa maissa näiden vapauksien puolesta vuosikymmeniä ja se on useimmissa maissa aikaa sitten jo tämän oikeutensa saavuttanut. Meillä on laillasäädetyt oikeudet tässä nuoria, vain 30 vuotta tänä vuonna on kulunut siitä, kun ensimmäisen kerran lainvoimalla jopa perustuslain voimalla säädettiin yhdistymisoikeus Suomen kansalaisille, mutta viime aikoina, ikävä kyllä, on tästä, kuten edellä mainittu osoittaa, pyritty ikävällä tavalla luopumaan. Tämä aloite on tehty pahimman epäkohdan poistamiseksi, että rekisteröimisoikeutta ei ole kiellettävä yhdistykseltä, joka ei ole mitenkään lainvastaisesti toiminut eikä ole näytteitä muutenkaan sen perustamisesta mistään lainvastaisuudesta. Luulisin, että yhdistyslaki kaipaa monessa muussakin suhteessa täydennystä ja korjausta, mutta se, mikä puheenaolevassa esityksessä on, se on tällä kertaa päiväjärjestyksessä ja on toiveita, että eduskunta siinä ilmaisee tahtonsa, joka puolustaa kansalaisten oikeuksia.

Ed. M. R y ö m ä: Herra puhemies! — Kuten edellinen puhuja jo viittasi, niin siinä tavassa, jolla nykyinen hallitus ja eräät viranomaiset ovat soveltaneet nykyistä yhdistyslakia, on puolia, jotka olisivat huvittavia, jos ne eivät samalla olisi niin vakavia. Niiden esimerkkien lisäksi, joita ed. Ampuja jo mainitsi, haluan mainita vielä erään.

Joitakin aikoja sitten olivat Vaasan autonkuljettajat perustaneet ammattiyhdistyksen „Vaasan automiehet”. Tämä joutui pian raastuvan käsiteltäväksi. Etsivä Keskuspoliisi ilmoittaa vastustavansa yhdistyksen rekisteröimistä ja esittää viittä johtokunnan jäsentä vastaan raskaita muistutuksia: Yksi näistä on aikoinaan tilannut Työn Ääni-nimisen lehden, toinen on samassa lehdessä toivottanut onnellista uutta vuotta ystävilleen, yksi on kuulunut Palo-saaren Urheiluseuraan j. n. e. Tämä juttu oli juuri äskettäin esillä, en tiedä miten lienee päättynyt.

Mutta paljon huomattavampi kuin tämä on se, johon edellinen puhuja myös viittasi, nimittäin Ihmisoikeuksien liiton asiaa koskeva. Viime kesänä saatiin lukea tämän liiton äänenkannattajasta seuraava uutinen: „Ihmisoikeuksien liiton rekisteröimispaperit jätettiin jo viime vuoden joulukuussa asianomaiseen virastoon. Toukokuussa ilmoitettiin liiton sihteerille, että asia on käsitelty ja rekisteröinti on pian selvä. Mutta sihteerin mennessä papereita tiedustelemaan, vastattiin, että rekisteröimisessä oli tullut jokin viivytys. Myöhemmin myönsivät rekisteriviranomaiset, että pääministeri Kivimäki oli ottanut rekisteröimispaperit haltuunsa. Sen jälkeen on liiton johdon taholta turhaan tiedusteltu rekisteröimispapereita. Vastaus on aina ollut sama: Paperit ovat valtioneuvostossa. On syytä kysyä: Mistä johtuu tämä tavattoman pitkä viivyttely? Kysymyksessä on yhdistys, jonka tarkoituksena on työskennellä kansanvaltaisen perustuslakimme hengen ja vaatimusten tunnetuiksi tekemiseksi ja lujittamiseksi. Tämän liiton tarpeellisuus myönnetään yleisesti kaikissa demokraattisissa piireissä, kuten osoittaa se, että liitto on saanut tukea kaikkien kansanvaltaisten puolueiden ja huomattujen kulttuuripersonallisuuden taholta. Rekisteröimisen viivyttely on jo haitannut liiton työtä, onpa sen perusteella Tampereelle suunniteltu liiton valistustilaisuus, jossa oli tarkoituksena selvittää liiton toiminnan tarkoituksia, täytynyt peruuttaa. Pääministeri Kivimäen puuttuminen humanitäärisen, demokratiaa puolustavan yhdistyksen rekisteröimisasiaan on herättänyt Ihmisoikeuksien liiton keskuudessa arvostelua, ja se käsitys on yleinen, että liiton rekisteröintiasia jostakin syystä halutaan lykätä yli vaalien.”

Tämän uutisen lopussa esitetty oletamus osoittautui vaalien jälkeen paikkansa pitäväksi, sillä elokuussa oikeusministeriön toimesta esitettiin rekisteröimisasia Helsingin raastuvanoikeuden käsiteltäväksi. Tarkastelkaamme, minkälaisia vaarallisia henkilöitä tämän yhdistyksen johtoon kuuluu. Siinä näemme m. m. seuraavia nimiä: professori Väinö Lassila, lehtori O. von Schoultz, maisteri K. Nickul, neiti Greta Klärlich, maisteri Vihtori Laurila, (edelleen kuului johtokuntaan aikaisemmin rouva Maissi Erkkö-vainaja), kirjailija

Selma Anttila, professori Zachris Castrén, tohtori Felix Iversen, professori Gunnar Landtman, professori Albert Lilius, kirjailija Hagar Olsson, rouva Siviä Rajalin, Helsingin asemapäällikkö E. F. Rautela, maisteri Matti Salonen, rehtori Laurin Zilliacus. Siis tämäntapaisia henkilöitä on yhdistyksen johdossa, jonka hallitus ja Etsivä Keskuspoliisi kaikilla mahdollisilla tavoilla haluavat estää tulehasta rekisteröidyksi (Keskustasta: Ketä ne muut olivat?).

Niistä tavoista, joita Etsivä Keskuspoliisi tässä käyttää, sietää vielä mainita se pitkä promemoria, joka sen puolesta on jätetty raastuvanoikeudelle tämän jutun käsitteilyn yhteydessä ja jossa mietinnössä, joka käsittää noin kuutisenkymmentä sivua, esitetään suoraan sanoen kaikki puolueet kokoomuspuoluetta ja mahdollisesti IKL:lää lukuunottamatta kominternin ohjeiden mukaan toimiviksi. Suorastaan nimeltä mainiten luetellaan edistyspuolueen suuri osa, pienviljelijäin puolue, kansanpuolue, sosialidemokraattisesta puolueesta puhumattakaan. Kun siis tämän tapaisia ilmiöitä liittyy yhdistyslain soveltamiseen ja kun näiden yhdistyslain virheellisyyksien tai huonojen puolien korjaaminen tulee nyt käsiteltäväksi, niin olisi kai perustuslakivaliokunnalla syytä tarkkaan ottaa selvää kaikista näistä asioista, joita ed. Ampuja ja minä olemme tässä koettaneet esittää.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään lakivaliokuntaan.

4) Ehdotuksen laiksi asevelvollisuuslain 14 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Linnan y. m. lak. al. n:o 18 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. von Frenckell: Viime täysistunnossa ehdotin asian pantavaksi pöydälle siinä tarkoituksessa, että kaikki puolustus-

asiat olisi lähetettävä asetettavaan puolustusvaliokuntaan. Mutta koska eduskunta on asiallisesti ratkaissut kaikki muut puolustusasiat, paitsi nyt käsiteltävän, niin ei olisi syytä enää tätä pientä asiaa varten asettaa puolustusvaliokuntaa. Näin ollen minä en ole tehnyt mitään aloitetta puhemiesneuvostolle. Onhan yhdentekevää, missä valiokunnassa ehdotettu uusi „lex Ryömä-junior” käsitellään.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään. Asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Lomanpyyntöjä.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat ensi tiistain istunnosta yksityisten asiain takia

edustajat Kaijalainen, Kalliokoski ja Kukkonen.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Kalliokoski: Suuri valiokunta kokoontuu heti tämän istunnon päättyttyä.

Puhemies: Seuraava eduskunnan istunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 15,27.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

9. Tiistaina 22 p. syyskuuta 1936

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi köyhäinhoitolain 78 §:n selittämisestä

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 1; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 22.

Toinen käsittely:

2) Ehdotus laiksi eräiden Amerikan Yhdysvaltain kanssa tehdyn tariffisopimuksen säännösten hyväksymisestä

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 2; ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 15.

Ainoa käsittely:

3) Ehdotus laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 8 §:n muuttamisesta

Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 1; vuoden 1934 vp:ltä lepäämässä oleva edellämainittu lakiehdotus.

Esitellään:

4) Ed. Ampujan y. m. lak. al. n:o 4 laiksi valtiopäiväjärjestyksen 7 ja 13 §:n muuttamisesta

Siv.

190

„

„

192

Siv.

Pöydällepanoa varten esitellään:

5) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 4 hallituksen esityksen johdosta Turkin kanssa tehtyyn kaupalliseen sopimukseen liittyvän toisen lisäpöytäkirjan hyväksymisestä

194

6) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 5 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu asetus Turkin kanssa tehdyn maksusopimuksen voimaansaattamisesta

„

7) Lakivaliokunnan mietintö n:o 2 vuoden 1935 valtiopäivillä lepäämään jätettyjen ehdotusten johdosta laiksi rikoslain 12 luvun muuttamisesta sekä eräistä lisäyksistä saman lain 16, 40 ja 42 lukuun sekä laiksi eräistä muutoksista sotaväen rikoslakiin

„

Puhetta johtaa puhemies Kallio.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi varapuhemies Hakkila sekä edustajat Ales-talo, J. Annala, Brander, Fagerholm, U. Hannula, Hirvensalo, Kaijalainen, Kallio-koski, Kares, Kilpi, Kukkonen, Leinonen, Lepistö, Oksala, Paavolainen, Räisänen, Söderhjelm, Tanner ja Voionmaa.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat täksi päiväksi perheessä sattuneen sairauden

vuoksi ed. Lepistö ja yksityisasiain takia edustajat Hakkila ja Hirvensalo sekä kolmen päivän ajaksi yksityisasiain takia ed. Söderhjelm.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle on tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvaan syyskuun 18 päivästä saapunut hallituksen esitykset n:o 24—26, jotka nyt on edustajille jaettu.

Uusi ylimääräinen valiokunta.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi, ennen päätettyjen valiokuntien lisäksi asettaa kansanvakuutusvaliokunnan, johon valittaisiin 17 jäsentä ja tarpeellinen määrä varajäseniä.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Valitsijamiehille annetaan tehtäväksi valita jäsenet tähän valiokuntaan.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi köyhäinhuoltolain 78 §:n selittämisestä.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 22, jota on valmistelevalle käsitelty laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 1 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 1 esitellään kolmannen käsittelyyn.

Puhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta. Sen jälkeen tehdään päätös asian toisessa käsittelyssä päätetyn lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Kukaan ei halua puheenvuoroa.

Asian toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi eräiden Amerikan Yhdysvaltain kanssa tehdyn tariffisopimuksen säännösten hyväksymisestä.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 3 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 15, mikäli se sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 2. Ensin sallitaan keskustelu asiasta; sen jälkeen siirrytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelussa ei kukaan halua puheenvuoroa.

Lakiteksti, lakiehdotuksen johtolause ja lakiehdotuksen nimike hyväksytään järjestyksessä keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotus laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 8 §:n muuttamisesta.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty vuoden 1934 valtiopäiviltä lepäämässä oleva edellämäinnittu lakiehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelu:

Oikeusministeri **Jatkola:** Herra puhemies! — Lakivaliokunta on mietinnössään lausunut, että sen käsityksen mukaan ei

sen jälkeen, kun eduskunta vuoden 1934 valtiopäivillä hyväksyi hallituksen esityksen käsiteltävänä olevan n. s. valtiollisia vankeja koskevan rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen kohdan muuttamisesta, ole ilmennyt mitään, jonka johdosta valiokunnan olisi luovuttava aikaisemmasta, lakiehdotuksen hyväksymistä puoltavasta kannastaan. Tämän vuoksi lakivaliokunta uudelleen ehdottaakin lakiehdotuksen hyväksyttäväksi.

Valiokunnan mietintöön liitetystä vastalauseessa väitetään, että yhtenä syynä lakiesityksen antamiseen on ollut kyseellisten vankien keskuudessa tapahtuneet järjestyshäiriöt (Ed. Komu: Totta on!). Mutta kun niitä ei enää viime vuosina ole tietävästi esiintynyt, ei lakiehdotuksen hyväksymiseen enää olisi syytä. Onkin myönnettävä, että olot niillä vankilaosastoilla, joissa valtiollisia vankeja säilytetään, ovat täysin normaalit. Vangit noudattavat viranomaisten määräyksiä ja ohjeita, suorittavat heille erilaatuissa töissä määrätty urakat j. n. e. Tosin järjestyshäiriöt eivät ole kokonaan loppuneet. Mutta on todettava, että kyseenalaiset vangit yleensä ilman, että on ollut tarvis turvautua ankarin kurinpitokeinoihin, ovat alistuneet kuriin ja järjestykseen. Kun ottaa huomioon, että viranomaiset eivät ole lainkaan tinkineet niistä vaatimuksista, joita puheenalaisille vangeille on lain ja ohjesäännön mukaan aina asetettu, on todettava, että ne moitteet m. m. liiallisista työvaatimuksista y. m., joita vankilaviranomaisia vastaan esitettiin jokunen vuosi sitten eli niihin aikoihin, jolloin nyt käsiteltävänä oleva lakiesitys annettiin, olivat aiheettomia.

On avoimesti myönnettävä, että aiheen esillä olevan lakiesityksen antamiseen antoivat ne monet rauhattomuudet ja vakavat järjestyshäiriöt vankiloissa, joita valtiollisten vankien osastoilla esiintyi. Mutta joskin periaatteellista erimielisyyttä valtiollisten vankien erikoisasemasta ei tarvinnut eikä tarvitse olla, on otettava huomioon olot nimenomaan meillä. Voidaan täysin ennakkoluulottomasti sanoa, että valtiollisia vankeja siinä mielessä, että he ansaitsivat rikoksensa sovittamisessa n. s. custodia honesta käsittelyn eli yleisestä rangaistusten täytäntöönpanosta poikkeavan lievemmän tai ehkäpä kunniallisemman käsittelyn, ei Suomessa ole muuten kuin niiden joukossa,

jotka ovat tuomitut rikoslain 16 luvun 24 §:n nojalla. Muut poliittiset rikolliset meillä ovat tehneet rikokset tavallisesti palkkiosta, joka on maan rajojen ulkopuolelta peräisin. Joskin saattaa olla eräitä valtiollisia rikollisia, jotka ilman taloudellista tukea ajavat valtiopetosta, puuhaavat he itse asiassa muutoksia sisäpoliittisiin oloihin vieraan vallan avulla, vaikka heidän täytyy tietää, että he samalla asettavat ilmeiseen vaaraan valtakunnan itsenäisyyden. Tällaiset rikolliset eivät todellakaan ansaitse mitään tavallista vapausrangaistusta lievämpää käsittelyä.

Poliittisten vankien lukumäärän vähentyminen ei luonnollisestikaan voi eikä saa vaikuttaa siihen käsittelyyn, jonka alaiseksi rangaistusta kärsivä asetetaan, enempää kuin lukumäärän lisääntyminenkaan saa aiheuttaa mitään muutosta siihen. Rangaistusten täytäntöönpanojärjestelmän tulee olla kokonaan riippumaton tällaisesta käytännöllisestä seikasta. Voidaan ennakolta olla vakuutettuja siitä, että jos tämä lakiehdotus nyt hylätään, puheenalaisten vankien osastoilla jälleen alkaa esiintyä järjestyshäiriöitä ja rauhattomuutta. Joskin vankien pääasiallinen osa haluaa ohjesäännön mukaisesti täyttää velvollisuutensa ja tehtävänsä, on joukossa aina yllyttäjiä, rajan takana koulun käyneitä, jotka ennakolta saamiensa velvoittavien ohjeiden mukaan ryhtyvät kiihoittamaan mieliä ja aikaansaavat epäjärjestystä.

Lakiehdotuksen perusteluihin sekä kaikkien siihen, mitä hallituksen puolelta nyt ja aikaisemmin on esitetty, viitaten hallitus odottaa, että eduskunta lopullisesti hyväksyy esillä olevan lakiehdotuksen.

Ed. Komu: Jotta ryhmilläkin olisi tilaisuutta vielä tätä asiaa käsitellä kokouksissaan, minä pyydän ehdottaa, herra puhemies, että asia pantaisiin pöydälle perjantain istuntoon.

Ed. Hakala: Pyydän kannattaa ed. Komun tekemää ehdotusta.

Puhemies: Kun kaksi edustajaa on pyytänyt asiaa pöydälle, niin on se jäää pöydälle. Kehoitän seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanon ajasta.

Ed. Kivioja: Siihen katsoen, että tässä pannaan muitakin asioita perjantaihin pöydälle minä ehdotan, että tämä asia pantaisiin pöydälle seuraavaan istuntoon.

Ed. Kekkonen: Pyydän kannattaa ed. Kiviojan tekemää ehdotusta.

Keskustelu pöydällepanojasta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Komu ed. Hakalan kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi perjantaina pidettävään istuntoon. Kutsun tätä ehdotusta ed. Komun ehdotukseksi. Ed. Kivioja ed. Kekkonen kannattamana on ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle seuraavaan istuntoon. Kutsun tätä ehdotusta ed. Kiviojan ehdotukseksi.

Selostus myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka kannattaa ed. Kiviojan ehdotusta, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Komun ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 75 jaa- ja 95 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 26.

Eduskunta on siis hyväksynyt ed. Komun ehdotuksen. Asia pannaan pöydälle ensi perjantaina pidettävään istuntoon.

4) Ehdotuksen laiksi valtiopäiväjärjestyksen 7 ja 13 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Ampujan y. m. lak. al. n:o 4 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin perustuslakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Sundström: Herra puhemies! Kun hallituksen pääministeri lepäämään jääneiden lakialoitteiden lähetekeskustelussa

käytti puheenvuoroa, ilmeni siitä, että hallitus haluaa jatkaa sitä politiikkaa, josta se jo viime vaaleissa sai kansan ankaran tuomion. Sitä suuremmalla syyllä on eduskunnan kiinnitettävä huomiota ed. Ampujan aloitteeseen, joka koskee kansalaisten vaalikelpoisuutta, ennenkaikkea siitä syystä, että siinä ilmenee se tärkeä periaatteellinen vaatimus, että vihdoin maahamme olisi palautettava demokraattiset olot ja kansalaisvapaudet, joita nykyinen hallitus on koettanut niin ankarasti monin tavoin supistaa. Ed. Ampujan aloite on juuri tässä periaatteellisessa kysymyksessä jyrkässä ristiriidassa herra pääministerin esiintymisen kanssa. Nykyisen hallituksen politiikka, jota täällä on kutsuttu agraarimilitaristiseksi, mutta uskon, että jos panemme agraari-sanan tilalle vientiteollisuus-sanan, tulemme todellisuutta ja hallituksen henkeä lähemmäksi, niin tämä hallituksen politiikka demokration ja kansalaisvapauksien puolustamisessa on ollut seuraava: Jos fascistit tekevät rikoksen, rangaistakoon tästä koko Suomen kansaa supistamalla sen demokraattisia oikeuksia. Jos lapualaiset eivät siedä punaista tai punakeltaista lippua, rangaistakoon tästä fascistien hermostuneisuudesta työväkeä ja kansallista vähemmistöä; jos sinimustat valmistavat Viron valtiokaappausta fascistien kanssa, rangaistakoon tästä koko Suomen koulunuorisoa kieltämällä sen osallistumasta poliittisiin pyrintöihin j. n. e. Toisin sanoen: demokraattisia aineksia rangaistaan fascistien teoista. Demokraattiset ainekset asetetaan samaan asemaan kuin fascistiset. Hallitus on halunnut puolustaa demokratiaa supistamalla demokratiaa, puolustaa kansalaisvapauksia supistamalla kansalaisvapauksia. Tätä vastaan on työväen ja talonpoikaiston asetettava sulku, sillä tämä on tie, joka huomaamatta johtaa diktatuuriin ja jonka ensimmäiset uhrat tulevat olemaan työväki, talonpoikaisto ja kansallinen vähemmistö. Kansalaisoikeudet ovat demokration kaltevimpia arvoja ja niitä on kaikin keinoin suojeltava. Kun hallitusmuoto v. 1919 säädettiin, pyrittiin siinä turvaamaan kansalaisten perusoikeudet, saattamaan kaikki yhdenvertaisiksi lain edessä ja antamaan kansalaisoikeudet jokaiselle. Ei ainakaan poliittisen vakaumuksen vuoksi tarkoitettu saatettavaksi toisia kansalaisia toisia alempiarvoiseen asemaan. Lapuan liikkeen ja

hulinan yhteydessä alkoi tässä suhteessa tapahtua vakava muutos. Että nämä muutokset eivät nojautuneet oikeudellisiin perusteisiin, kävi ilmi myöskin siitä vastalauseesta, jonka eräs ruotsalaisen puolueen jäsen oli liittännyt perustuslakivaliokunnan mietintöön lausuen, etteivät oikeudelliset vaan poliittiset perusteet olivat olleet syynä näihin muutoksiin. Mutta nykyinen hallitus jatkoi tätä suuntaa tehden lisäyksen, joka riistää kansalaisilta heidän perustallailliset vaalioikeutensa vielä kuudeksi vuodeksi senjälkeen, kun rangaistusseuraamus on päättynyt ja jonka mukaan pelkkä syytteen asettaminen saattaa johtaa vaalikelpoisuuden menettämiseen. On siis astunut voimaan kaksiasteinen kansalaisluottamuksen menetys, ensin kansalaisluottamuksen menetys tuomioistuimen päätöksellä ja sen jälkeen menetys vielä poliittisen vastustajan tahdosta. Näin voi kansalainen joutua elämään suurimman osan elämänsä vailla kansalaisoikeuksia. Tämä ei enää ole rangaistusta, vaan se on kosta. Voi sanoa, että sellainen henkilö on saanut elinkautisen tuomion, sillä hänen elämänsä noina jälkivuosina on alituista kärsimystä ja täynnä vaikeuksia. Puhumme niin paljon skandinaavilaisesta orientoitumisesta, mutta tämäkin tilanne on vieras skandinaavilaiselle lainsäädännölle, niinkuin moni muu hallituksen ote (Ed. Komu: Kaikki otteet!). Eikä kansalaisella, joka saa näin raskaan tuomion, ole koskaan mahdollisuutta parantaa tapojaan. Hän tuntee alituisesti saamansa tuomion painon ja hänessä syntyy uusi kostonhalu. Tähän on vielä lisättävä se huomautus, jonka eräs ruotsalaisen puolueen edustaja teki kaksi vuotta sitten, että täten periaatteellisesti riistetään kansalaisilta oikeussuoja ja tehdään heidät riippuvaisiksi hallinnollisesta mielivallasta.

Vaalikelpoisuutta koskevan pykälän vaarallisuus ilmenee vielä selvemmin, kun tutkii erästä toista pykälää, joka tavallaan liittyy tähän, ja jonka perusteella voidaan kansalaisilta riistää vaalikelpoisuus, nimittäin rikoslain 11 luvun 4 a §. Tämä pykälä on niin epäselvä ja niin väljä, ettei kukaan kansalainen ole turvattu. On johdettu asiat niin pitkälle, että jonkin yhdistyksen jäsen, joka ei ole vastuussakaan yhdistyksen toiminnasta, voi joutua syytteen rikoksen välillisestä edistämisestä vain sen takia, että hän on kuulunut jäsenenä

sellaiseen yhdistykseen. Ja kun tiedetään, että on olemassa laitos, etsivä keskuspoliisi, joka niin avokätisesti antaa todistuksia kansalaisten epäluotettavuudesta, niin ymmärrämme, että tämä on asia, joka koskee kaikkia. Jos tuo laitos, kuten sen skandinaavisessa promemoriassa Ihmisoikeuksien Liiton asiassa, katsoo voivansa antaa tunnetuista kansalaisista tämantapaisia lausuntoja, niin kysyy itseltään, kuinka turvattomassa asemassa ovatkaan tavalliset kansalaiset, joilla ei ole arvonimeä eikä korkeata yhteiskunnallista asemaa. Hallitus ei ole kuitenkaan vielä antanut uutta asetusta, jonka avulla se koettaisi puolustaa tätä menettelyä, kuten eräissä viime keväänä tapahtuneen asian yhteydessä, jolloin etsivän keskuspoliisin laittoman toimenpiteen jälkeen seurasi asetus, jonka avulla koetettiin laillistuttaa siihen asti lainvastaisen sormenjäljen ottaminen. Kuinka pitkälle etsivä keskuspoliisi katsoo voivansa mennä kansalaisten tekemisessä epäluotettaviksi, ilmenee juuri mainitussa promemoriassa, jossa se ilmoittaa tietävänsä, että Ihmisoikeuksien Liitto tulevaisuudessa tulee toimimaan vastoin lakeja ja hyviä tapoja. Valitan vain, että rikospoliisilla ei ole yhtä etevää kaukonäköjoutä, jotka etukäteen voisivat mennä sanomaan kansalaisesta, että tuosta tulee tulevaisuudessa varas ja murhaaja j. n. e.

Ed. Ampujan aloite on myöskin siltä kannalta paikallaan, että taloudellinen pula, joka synnytti tuontapaisia levottomia liikkeitä, kuten Lapuan liike, on toistaiseksi ohi hallituksen oman selostuksen mukaan. Tällaisia fascistisia kumouksellisia liikkeitä tarkoitti todennäköisesti myös herra pääministeri mainitussa lähetekeskustelussa, koska hän tietää hyvin, että työläisillä ja talonpojilla ei ole aseita, korkeintaan puukkoja ja heinähankoja, ja niillä ei tehdä vallankumousta meidän aikamme. Mäntsälän kapina osoitti, missä on aseita. Mutta koska on väärin, että Suomen demokraattinen kansa ja sen valtava enemmistö joutuu kärsimään pienen fascistiryhmän takia, niin olisi toivottavaa, ettei tämän takia ylläpidettäisi mitään poikkeustilannetta. Onhan hallituksella nyt jo olemassa lakeja fascismin tukahduttamiseksi maassamme, jos sillä vain on halua siihen, ja siksi toivon, että asianomaisen valiokunnan jäsenet tulisivat tähän aloit-

teeseen nähden myönteiseen tulokseen ja että he samalla vaivautuisivat tutkimaan, millä perusteella kansalaisilta on riistetty heidän kansalaisoikeutensa. Ihmisoikeuksien Liiton tapaus antaa tähän riittävän syyn. On aika, että lapualaishairahdusten jälkeen palataan alkuperäiseen perustuslakiimme, joka vuodesta 1906 vuoteen 1930 asti on tuottanut maallemme kunniaa demokraattisena maana (Vasemmalta: Oikein!).

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään. Asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Pöydällepanot:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

5) Turkin kanssa tehtyyn kaupalliseen sopimukseen liittyvän toisen lisäpöytäkirjan hyväksymistä

tarkoittavan hallituksen esityksen johdosta laadittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 4; sekä

6) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu asetusta Turkin kanssa tehdyn maksusopimuksen voimaansaattamisesta

laadittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 5.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi perjantaina pidettävään istuntoon:

7) Vuoden 1935 valtiopäivillä lepäämään jätettyjen ehdotusten johdosta laiksi rikoslain 12 luvun muuttamisesta sekä eräistä lisäyksistä saman lain 16, 40 ja 42 lukuun sekä laiksi eräistä muutoksista sotaväen rikoslakiin

laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 2.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Moilanen: Valitsijamiehet koontuvat tässä salissa ensi torstaina kello 16.

Puhemies: Eduskunnan seuraava istunto on tänään kello 19.

Täysistunto lopetetaan kello 14,35.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

10. Tiistaina 22 p. syyskuuta 1936

kello 19.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi eräiden Turkin kanssa tehtyyn kaupalliseen sopimukseen liittyvän lisäpöytäkirjan säännösten hyväksymisestä

Asia kirjat: Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 16.

Ainoa käsittely:

2) Asetus Turkin kanssa tehdyn maksusopimuksen voimaansaattamisesta

Asia kirjat: Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 5; mainittu asetus.

Esitellään:

3) Hallituksen esitys n:o 24 laiksi lohkotilan kiinnitysvastuun rajoittamisesta

4) Hallituksen esitys n:o 25 määrärahan myöntämisestä uuden jäänsärkijäaluksen hankkimiseksi

5) Hallituksen esitys n:o 26 kansanvakuutuslaiksi

Pöydällepanoa varten esitellään:

6) Lakivaliokunnan mietintö n:o 3 vuoden 1935 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi rikoslain 11 luvun sekä 14 luvun 3 §:n ja 34 luvun 6 §:n muuttamisesta ...

Siv.

198

199

„

„

208

Puhetta johtaa puhemies Kallio.

Läsnäoleviksi merkitään ne edustajat, jotka ottivat osaa edelliseen istuntoon.

Ed. Inkilän kysymys, joka koskee kommunistista solutusta eräissä poliittisissa ja sivistysjärjestöissä, ja sisäasiainministeri Puhakan siihen antama vastaus.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen antaa herra sisäasiainministeri nyt suullisen vastauksen ed. Inkilän kysymyseen, joka koskee kommunistista solutusta eräissä poliittisissa ja sivistysjärjestöissä. Sihteeri lukee kysymyksen.

Sihteeri lukee:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Sanomalehdissä on kerrottu että Ihmisoikeuksien Liitto r. y. nimisen yhdistyksen rekisteröimisasian yhteydessä olisi asianomaiseen tuomioistuimeen annettu Etsivän Keskuspoliisin laatima raportti, jossa olisi väitetty eräiden poliittisten ja sivistysjärjestöjen joutuneen kommunistisen solutuksen alaisiksi ja jonka raportin eräistä kohdista on tehty se johtopäätös, että mainitut järjestöt ja välillisesti myös niiden johtoon kuuluvat tunnetut ja arvossapidetyt kansalaiset olisivat olleet mainitusta solutustyöstä ja sitä tietä tapahtuvasta kommunistien pyrkimyksestä n. s. kansanrintaman luomiseksi tietoisia. Tämän johdosta ja kun mainitut järjestöt ja niiden johtoon kuuluvat kansalaiset tietenkään eivät ole voineet

olla tietoisia mainituista pyrkimyksistä, jos sellaisia on ollut, ja kerrottujen sanomalehtitietojen johdosta täten voineet joutua väärän arvostelun alaiseksi, pyydän täten kunnioittaen V. J:n 37 §:n 1 momentin mukaisesti asianomaisen hallituksen jäsenen vastattavaksi esittää seuraavan kysymyksen:

Onko hallituksen tiedossa, että kommunistit ovat todella yrittäneet soluttaa mainittuja järjestöjä ja onko Etsivän Keskuspoliisin puheenolevassa raportissa lausuttu sellaista, joka on voinut antaa aiheen sellaisiin johtopäätöksiin, joita julkisuudessa on tehty?

Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 1936.

Arvo Inkilä.

Kysymykseen vastaten lausuu

Sisäasiainministeri Puhakka: Herra puhemies! — Herra puhemies on tietooni saattanut edustaja Arvo Inkilän tänään päivätyn kirjoituksen, jossa viittaamalla sanomalehdissä olleisiin tietoihin siitä, että Ihmisoikeuksien Liitto nimisen yhdistyksen rekisteröimisasian yhteydessä olisi tuomioistuimeen jätetty Etsivän Keskuspoliisin laatima raportti, jossa olisi väitetty eräiden poliittisten ja sivistysjärjestöjen joutuneen kommunistisen solutuksen alaisiksi ja jonka raportin eräistä kohdista on tehty se johtopäätös, että mainitut järjestöt ja välillisesti myös niiden johtoon kuuluvat, tunnetut ja arvossapidetyt kansalaiset olisivat olleet tietoisia mainitusta solutus-työstä ja sitä tietä tapahtuvasta kommunistien pyrkimyksestä n.s. kansanrintaman luomiseksi, esitetään hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraava kysymys: „Onko hallituksen tiedossa, että kommunistit ovat todella yrittäneet soluttaa mainittuja järjestöjä ja onko Etsivän Keskuspoliisin puheenaolevassa raportissa lausuttu sellaista, joka on voinut antaa aiheutta sellaisiin johtopäätöksiin, joita julkisuudessa on tehty?”

Tähän kysymykseen on minulla kunnia vastata seuraavaa:

Komintern, joka jo aikaisemmin oli usein eri keinoin pyrkinyt luomaan n.s. proletaarista yhteisrintamaa, s. o. kommunistien

johtamaa työväen yhteistoimintaa, päätti heinä—elokuussa 1935 pidetyssä VII maailmankongressissaan mainitun rintaman laajennettavaksi n.s. kansanrintamaksi, johon tulisi kuulua myös talonpoikia ja kaupunkien pikkuporvareita. Tätä päätöstä vastaava toiminta oli kominternin toimeenpanevan keskuskomitean antamien ohjeiden mukaisesti eräissä maissa jo sitä ennen aloitettu. Tehdyn päätöksen mukaan n.s. kansanrintaman tehtävänä oli valmistaa maaperää kommunistiselle vallankumoukselle, mutta tämä tarkoitus oli toistaiseksi salattava sekä esitettävä koko homma vain taisteluna „sotaa ja fascismia vastaan” kuten sanat kuuluivat. Kommunistien oli soluttauduttava niihin järjestöihin, joita haluttiin mukaan, mutta heidän ei ollut siellä esiinnyttävä kommunistien yleisen ohjelman ajajina, vaan rajoituttava toistaiseksi juuri tuohon sodan ja fascismin vastaiseen taisteluun, jolla tiedettiin olevan paljon kannatusta myös porvarillisissa piireissä. Tällä tavoin oli, kuten asian alustaja kynnillisesti lausui, „Troijan puuhevonon” kuljetettava pahaa aavistamattomiin mitä erilaisimpiin järjestöihin.

Suomen kommunistisen puolueen johto antoi viipymättä kominternin maailmankongressin tekemien päätösten mukaiset ohjeet kommunistisen toiminnan keskittämisestä Suomessa n.s. kansanrintaman luomiseen. Solutettavien järjestöjen joukossa mainitaan varsin erilaisia, sosialidemokraattisista aina oikeistoporvarillisiin ja suojeluskuntiin saakka, niin että näissä ohjeissa tuskin unohtetaan ketään. Ja vaikka meidän maassamme hyvin tiedetään viime aikoina toimitun ja pidetyn kokouksia m.m. rauhanaatteen puolesta myös kommunistien olematta mukana, selittävät nämä julkisesti johtavansa sodan ja fascismin vastaista toimintaa täällä kokonaisuudessaan. Tästä kirjoitetaan Punainen Karjala-nimisen sanomalehden 17 päivänä viime huhtikuuta ilmestyneessä numerossa, että „S. K. P. on järjestänyt kansanjoukkojen taistelun sotaa ja fascismia vastaan ja johtaa tätä taistelua”. Kommunistien oma käsitys asiasta ei näin ollen jätä sijaa millekään epäilyksille.

Kun oli tarpeellista saada yhtenäinen seostus kommunistien pyrkimyksistä ja toimista n.s. kansanrintaman luomiseksi Suomessa, laati eräs Etsivän Keskuspoliisin vir-

kamies erityisesti saamastaan määräyksestä siitä selostuksen eli kysymyksessä raportiksi sanotun asiakirjan. Tähän selostukseen eli, kuten siihen on merkitty, promemoriaan, oli tarkoitettu koota saatavissa olleet tiedot edellä mainituista pyrkimyksistä ja toimista sekä siitä, olivatko ne ja missä määrin menestyneet. Se ei ollut aiottu julkisuutta varten, vaikka se lähinnä erehdyksestä on myöhemmin joutunut oikeuden pöytäkirjaan, ja tästä syystä siinä sanontatapa ei kaikissa kohdin ole niin viimeistelty kuin sen tulisi julkisuutta varten olla, vaan on siihen valitettavasti päässyt eräitä epätarkkoja ja osittain harhaanjohtaviakin sanontoja, joista julkisuudessa esitetyt johtopäätökset ovat saattaneet aiheutua. Kuitenkaan ei promemoriasta, jos se luetaan huolellisesti, voida tehdä sitä johtopäätöstä, että siinä ainoastaan eräitten järjestöjen perustajina mainitut henkilöt, joiden nimet oli tarpeettomasti promemoriaan otettu, olisivat tahtoneet myötävaikuttaa edellä kerrottuihin pyrkimyksiin. Niistä yhdistyksistä ja järjestöistä, joiden mainitaan tavalla tai toisella, useiden aivan vähäisessä määrin, joutuneen tekemisiin n. s. kansanrintamatoiminnan kanssa, ja joiden perustajien ei mitenkään voida olettaa edes aavistaneen asianomaisen järjestön voivan joutua kommunistien huomion kohteeksi, ovat enimmäkseen perustetut jo vuosia ennen kuin n. s. kansanrintamahanke oli syntynyt, eikä perustajien nimien mainitseminen siitäkään syystä voi heittää mitään varjoa heidän päälleen.

Kuten edellä lausumastani käy selville, niin hyvin komintern kuin Suomen kommunistisen puolueen johto ovat n. s. kansanrintamahankkeen toteuttamista varten antaneet ohjeita siitä, että kommunistien oli liityttävä erinäisiin yhdistyksiin ja järjestöihin toimiakseen niissä hankkeen hyväksi. Sikäli kuin on voitu todeta, on kommunistien sanotunlaisella toiminnalla ollut verrattain vähän menestystä, eikä sillä hallituksen käsityksen mukaan tule maassamme sanottavaa menestystä olemaanakaan.

Herr talman! — Herr talmannen har bragt till min kännedom rigsdagsmannen Arvo Inkiläs denna dag dagteknade skrivelse, vari med hänvisning till i tidningarna ingående uppgifter därom, att i samband med målet angående registrering

av föreningen Förbundet för människans rättigheter till domstolen inlämnats en av detektiva centralpolisens uppgjord rapport, vari skulle påståtts, att vissa politiska och kulturorganisationer skulle råkat under kommunistisk cellbildning och att med anledning av vissa punkter i rapporten dragits den slutsatsen att de nämnda organisationerna och indirekt jämväl till deras ledning hörande kända uppskattade medborgare skulle ha varit medvetna om nämnda cellbildningsarbete och det på denna väg skeende kommunistiska strävandet till skapandet av en s. k. folkfront, till vederbörande regeringsmedlems besvarande framställes följande fråga:

„Har regeringen sig bekant, att kommunisterna faktiskt försökt innästa sig i nämnda organisationer och har i detektiva centralpolisens ifrågavarande rapport sagts något, som skulle ge anledning till sådana slutsatser, som dragits i offentligheten?”

På denna fråga har jag äran giva följande svar:

Komintern, som redan tidigare ofta med olika medel sökt skapa en s. k. proletär enhetsfront, d. v. s. ett samarbete mellan arbetarna under kommunistisk ledning, beslöt vid sin VII världskongress, som hölls i juli—augusti 1935, att nämnda front skulle utvidgas till en s. k. folkfront, vilken skulle omfatta jämväl bönder och småborgare i städerna. En verksamhet motsvarande detta beslut hade i överensstämmelse med direktiv, utfärdade av kominterns verkställande centralkommitté, redan dessförinnan inletts i vissa länder. Enligt det fattade beslutet var det den s. k. folkfrontens uppgift att bereda jordmänen för en kommunistisk revolution, men detta syfte skulle tillsvidare hemlighållas och hela saken framställas blott som en kamp „mot krig och fascism”, såsom orden föllo sig. Kommunisterna borde innästa sig i de organisationer, vilka man önskade få med, men de skulle icke där uppträda såsom de där drevo kommunismens allmänna program, utan tillsvidare inskränka sig till just den nämnda kampen mot krig och fascism, som man visste i stort understöddes jämväl i borgerliga kretsar. På detta sätt skulle, såsom referenten i frågan cyniskt uttryckte sig, den trojanska trähästen införas i de mest olika intet ont anande organisationer.

Ledningen för det kommunistiska partiet i Finland utfärdade omedelbart direktiv i enlighet med de vid kominterns världskongress fattade besluten om koncentrerings av den kommunistiska verksamheten i Finland kring skapandet av en s. k. folkfront. Bland organisationer, som skulle innästlas, nämnas mycket olika, från socialdemokratiska till höger-borgerliga och skyddskåren, så att i dessa direktiv knappast någon blev glömd. Och ehuru man mycket väl vet att i vårt land under de senaste tiderna föranstaltats och arrangerats möten för den s. k. fredsidén jämväl utan att kommunister närvarit, förklara dessa offentligt, att de leda antikrigs- och antifascistverksamheten härstädes i dess helhet. Här om skrivs i tidningen Punainen Karjalas nummer för den 17 sistlidne april, att „SKP har organiserat folkmassornas kamp mot krig och fascism och leder denna kamp”. Kommunister äro egen uppfattning om saken lämnar alltså ej rum för några som helst tvivelsmål.

Då det var nödvändigt att erhålla en sammanhängande redogörelse för kommunisternas strävanden och åtgöranden för skapandet av en folkfront i Finland, uppgjorde en tjänsteman vid detektivcentralpolisen på särskilt erhållen order en redogörelse däröver, eller det s. k. „rapport” benämnda aktstycket. I denna redogörelse, eller som å densamma antecknats, promemoria, hade avsikten varit att samla alla tillgängliga uppgifter om de förenämnda strävandena och åtgörandena ävensom därom huruvida de haft framgång, och i så fall i vilken grad. Den var icke heller avsedd för offentligheten, ehuru den, närmast genom ett misstag, senare kommit att intagas i domstolens protokoll, och av denna orsak var den däri använda formuleringen icke i alla punkter så avfilad, som den bort vara för att offentliggöras, utan har i den beklagligtvis en del inkorrektheter insmugit sig och delvis även vilseledande uttryckssätt, av vilka de i offentligheten framställda slutsatserna kunnat föranledas. Läser man dock promemorian med omsorg, kan man emellertid ej ur densamma draga den slutsatsen att de däri som grundare av en del organisationer nämnda personerna, vilkas namn onödigtvis intagits i promemorian, skulle ha velat medverka till de omförmälda strävandena.

Av de föreningar och organisationer, som på ett eller annat sätt nämnas, flera endast i ringa grad, ha kommit i beröring med den s. k. folkfrontverksamheten och vilkas grundare på intet sätt kunna antagas ens hava anat att vederbörande organisation kunde bli föremål för kommunisternas uppmärksamhet, äro flertalet grundade redan flera år innan den s. k. folkfrontsidén hade dykt upp, varför nämnandet av grundarnes namn ej heller av den orsaken kan kasta på dem någon skugga.

Såsom av vad jag ovan anfört framgår, ha såväl komintern som ledningen av det kommunistiska partiet i Finland för realiserande av folkfrontsplanen utfärdat direktiv därom att kommunisterna borde ansluta sig till föreningar och organisationer av olika slag för att i dessa verka till fromma för planen. Såvitt det kunnat konstateras, ha kommunisterna haft att anteckna jämförelsevis ringa framgång med detta sitt cellbildningsarbete och enligt regeringens åsikt kommer det ej heller att ha nämnvärd framgång i vårt land.

P u h e m i e s: Valtiopäiväjärjestyksen §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi eräiden Turkin kanssa tehtyyn kaupalliseen sopimukseen liittyvän lisäpöytäkirjan säännösten hyväksymisestä.

Esitellään ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 16, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

P u h e m i e s: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 4, mikäli se koskee mietintöön sisältyvää lakiehdotusta, jota vastoin mietinnössä oleva ponsiehdotus tulee esiteltäväksi sen jälkeen, kun lakiehdotuksen kolmas käsittely on julistettu päättyneeksi.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi. Asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Poisto päiväjärjestyksestä.

Puhemies: 2) asia poistetaan listalta.

3) Ehdotuksen laiksi lohkotilan kiinnitysvastuun rajoittamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 24 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan.

4) Määrärahan myöntämistä uuden jäänsärkijäaluksen hankkimiseksi

tarkoittava hallituksen esitys n:o 25 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

5) Ehdotuksen kansanvakuutuslaiksi

sisältävä hallituksen esitys n:o 26 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin kansanvakuutusvaliokuntaan.

Keskustelu:

Sosiaaliministeri Sarlin: Herra puhemies! Arvoisat edustajat!

Käydessäni eduskunnalle esittelemään hallituksen esitystä kansanvakuutuslaiksi, on minun heti ensimmäiseksi todettava, että hallitus on ollut täysin tietoinen niistä monista ja erinomaisen suurista vaikeuksista, joiden eteen hallitus on esillä olevan tärkeän ja laajakantoisen lakiehdotuksen valmistelussa joutunut, samoin kuin siitäkin, että kansanvakuutuksen toteuttamista tarkoittavan lain asiallisesta sisällöstä on maassamme olemassa melko oleellisestikin toisistaan poikkeavia käsityksiä.

Kun ajankohta asian eteenpäin viemiselle on kuitenkin näyttänyt suotuisalta, hallitus, eduskunnan eri yhteyksissä lausumien toivomuksien mukaisesti, on mainituista vaikeuksista huolimatta valmistellut ehdotuksen kansanvakuutuslaiksi siinä vakuumuksessa, että tämän jo neljäntäkymmentä vuotta päiväjärjestyksessä olleen kysymyksen käsittely tällä kertaa johtaisi myönteiseen tulokseen.

Raskaat pulavuodet herättivät kansan kaikki kerrokset oivaltamaan, miten välttämätöntä on pyrkiä sosialivakuutuksen laajennuksen kautta turvaamaan vanhuudenheikkojen ja työkyvyttömiä kansalaisten toimeentulomahdollisuuksia ja miten välttämätöntä tätä tietä vähentää kuntien hartioiden olevan yhteiskunnallisen huoltoraskituksen taakkaa. Pula-ajan seuraukset on suurin piirtein nyttemmin voitettu, elinkeinoelämä jälleen elpynyt ja valtiontalous vakiintunut, joten olosuhteet näyttävät tarjoavan suotuisia edellytyksiä sosialisillekin uudistuksille.

Voitaneeko kysyä, onko sitten todella meillä välttämätöntä ryhtyä suunniteltuun sosialivakuutuksen laajennukseen ja onko siihen olemassa riittävät taloudelliset mahdollisuudet.

Maassamme on viime vuosikymmeninä toimeenpantu huomattavia yhteiskunnallisia uudistuksia. Sosialisella alalla, sanan ahtaamassa merkityksessä, ei sen sijaan ole otettu ratkaisevampia edistysaskeleita, ja niinpä onkin todettava, että me erällä varsin tärkeillä aloilla olemme sen tason alapuolella, jota väestörakenteemme ja kansantaloutemme kehitys verrattuina muiden sivistysmaiden vastaaviin oloihin edellyttäisi. Tämä toteaminen koskee erikoisesti juuri sosialivakuutusta, joka ei, työväentapaturmavakuutusta lukuunottamatta, ole lainkaan kehittynyt viime vuosikymmenien aikana. Mutta yksin se seikka, että olemme muista sivistysmaista puheenaolevassa suhteessa jäljessä, ei vielä riittäisi perustelemaan toimenpiteitä tällä alalla. Niitä vaativat ovat olot ja vakavat tosiasiat maassamme.

Kaikkia kansalaisia uhkaa elämässä vaaroja, joita on tapana kutsua yhteiskunnalliseksi riskeiksi. Tärkeimpiä näistä ovat tapaturma, sairaus, työkyvyttömyys ja työttömyys sekä välillisesti vanhuus ja huoltajan kuolema. Varsinkin toisen palkkatyössä

oleville sekä vähävaraisille itsenäisille yrittäjille nämä riskit saattavat helposti muodostua ylivoimaisiksi yksin kantaa, ja niin varsinkin maassa, jossa varallisuuskanta on verrattain alhainen. — Nykyaikana kaikkialla havaittava teollistuminen ja mekanisoituminen sekä asutuksen keskittyminen on selvästi havaittavissa myöskin maamme väestörakenteessa. Maatalousväestö, joka v. 1865 muodosti 80 % maan koko väestöstä, on nykyään alle 60 %. Teollisuusväestön lukumäärä on puolen vuosisadan aikana melkein kymmenkertaistunut. Rinnan näiden ilmiöiden kanssa kulkee ammatissa toimivan väestön epäitsenäistyminen eli siis työntekijäin luvun suhteellinen kasvaminen. Kymmenvuotiskautena 1920—1930 on esim. palkkatyöntekijäin lukumäärä kohonnut lähes 100,000:lla, nousten nykyään noin 800,000:een eli lähes neljännekseen maan koko väestöstä. Niinikään on lähes puolet eli noin 115,000 pienviljelijää ja pientalollista osan vuotta metsätalouden töissä ollen siis myös osittain palkkatyöntekijöitä. Vaikka väestörakenteemme kehitys on seurannut, joskin vähän jäljessä, Skandinavian ja Länsi-Euroopan teollisuusvaltioiden kehitystä, ei yhteiskunnallisessa huollossamme ole seurattu niiden kehitystä. Suomessa on yhteiskunnallisista riskeistä aiheutunut rasitus vielä pääasiassa köyhäinhoidon hartioilla. Muissa maissa peitetään sanotut riskit sensijaan etupäässä sosialivakuutuksen avulla, joka pyrkii pukemaan yhteiskunnallisen huollon mahdollisimman järkipäraseen asuun, käyttäen hyväkseen vakuutustoiminnalle ominaista vastuun vaaran tasoittamista sekä asianomaisten pakollista säästämisenmenettelyä. Kun köyhäinhoidossa huoltoon tarvittavat varat suorittaa pääasiallisesti yhteiskunta, kooten ne verojen muodossa, käytetään sosialivakuutuksessa riskien peittämiseen lähinnä vakuutettavien omia varoja, joihin yhteiskunta sekä eräissä tapauksissa myös työnantaja antavat lisänsä. Samalla kuin tällä tavalla turvataan kunkin yksityisen riskin peittyminen, voidaan huolto järjestää tehokkaammaksi kuin köyhäinhoidossa, joten huollettavien elintaso samalla nousee.

Köyhäinhoito onkin suurin sosialinen rasituksemme, ja varsinkin pulavuosina se on ollut jyrkästi nousemassa. Asukasta kohti laskettuna köyhäinhoito on meillä nykyään

noin neljä kertaa suurempi kustannuksiltaan kuin sosialivakuutus, jota vastoin muissa maissa suhde useinkin on päinvastainen. Kunnalliset köyhäinhoitomenot kohosivat v. 1932 noin 405 milj. markkaan ja köyhäinhoidon avustamia henkilöitä oli kaikkiaan noin 230,000 eli yli 6 % maamme koko väestöstä. Sosialivakuutus- sekä köyhäinhoito- ja muut avustuskustannukset olivat kansanvälisen työtoimiston keräämien tietojen mukaan v. 1930 henkilöä kohden laskettuna Suomen markkoissa al parikursin mukaan:

Maa	sosialivakuutus	köyhäinhoito y.m. huolto	yhteensä
Saksassa	1,123:85	340:69	1,464:54
Englannissa	921:70	475:35	1,397:05
Belgiassa	1,020:69	198:87	1,219:66
Ruotsissa	317:84	446:59	764:43
Tanskassa	323:37	404:03	727:40
Sveitsissä	425:36	150:62	575:98
Ranskassa	356:15	218:89	575:04
Hollannissa	235:09	58:25	293:34
Unkarissa	236:16	23:32	259:48
Latviassa	140:—	40:—	180:—
Puolassa	123:92	29:93	153:85 ja
Suomessa	32:30	96:86	129:16.

Joskaan mainitsemani luvut eivät ole täysin verrannollisia, koska tiedot kaikista maista eivät ole täydellisiä eikä al parikurssi osoita oikein rahan sisäistä arvoa, antaa se kuitenkin selvän yleiskuvan siitä, miten suuria puheenaolevat menot toisiinsa verrattuina ovat kehittyneissä teollisuusmaissa sekä maatalous- ynnä vähemmän teollistuneissa maissa. Luvut osoittavat, että sosialivakuutusrasitus on meillä ei ainoastaan absoluuttisesti, vaan myös suhteellisesti pienempi kuin useimmissa muissa vähänkin teollistuneissa maissa. Tämä johtune lähinnä siitä, että ne vakuutushaarat, jotka kysyvät eniten varoja, nimittäin vanhuus-, työkyvyttömyys- ja sairausvakuutus, ovat täällä käytännöllisesti katsoen vielä toteuttamatta.

Edellä esittämistäni syistä vastaisin asettamani sosialivakuutuksen laajentamisen välttämättömyyttä koskevaan kysymykseen myönteisesti, ja sille kannalle on asetettu myös hallitus yksimielisenä.

Mitä tulee kysymykseen siitä, onko meillä riittävästi taloudellisia mahdollisuuksia

mainittuun laajennukseen, riippuu vastaus, käsitykseni mukaan, oleellisesti siitä, millä linjalla laajentamista käydään toteuttamaan, johon pyydän saada palata myöhemmin.

Suunniteltaessa sosialivakuutuksen kehittämistä on näet ensimmäiseksi ratkaistava kysymys, mitä sosialivakuutuksen haaraa on tärkeintä ryhtyä ajan hukatta järjestämään. Tästä kysymyksestä ovat mielipiteet ei ainoastaan meillä, vaan muissakin maissa menneet eri suuntiin. Jos omia olojamme silmälläpitäen jätetään huomioonottamatta tapaturmavakuutus, joka jo on toteutettu pakollisena ja kaikkia ruumiillisen työn tekijöitä koskevana, jää tässä suhteessa ratkaistavaksi valinta sairausvakuutuksen ja vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutuksen välillä. Vaikka eräissä piireissä onkin tehokkaasti kannatettu yleisen sairausvakuutuksen järjestämistä, on kuitenkin ollut myönnettävä sen toteuttamisen tuottavan miltei ylivoimaisia käytännöllisiä vaikeuksia. M. m. on pidetty tehokkaan sairaanhoidon järjestämistä kaikilla paikkakunnilla niin harvaanasutussa maassa kuin Suomenmaa miltei mahdottomana. Tämän vuoksi asetui m. m. sosialivakuutuksen kehittämistä varten viime vuonna asetettu valtiotalouskomitea sille kannalle, ettei meillä ole mahdollisuutta ainakaan tätä nykyä toteuttaa pakollista sairausvakuutusta, vaan että toistaiseksi olisi tyydyttävä vain yleisen vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutuksen järjestämiseen. Vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutuksen aikaansaamista ovatkin kaikki kansalaispiirit, poikkeuksetta, pitäneet tärkeänä ja toivottavana. Tämä tosiasia on viimeksi selvästi käynyt ilmi niistä lausunnoista, joita eri järjestöt, virastot ja laitokset ovat antaneet sosialivakuutuskomitean viime vuonna laatimasta vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutusta koskevasta ehdotuksesta. Väestörakenteemme viimeaikaiset sekä väestömme ikäryhmityksessä lähitulevaisuudessa tapahtuviksi todetut muutokset, joiden mukaan vanhusten lukumäärä lähitulevaisuudessa tulee olemaan lähes kaksi kertaa nykyistä suurempi, tuottavassa iässä olevien henkilöiden lukumäärän vain hitaasti noustessa, vaativat tämän tärkeän yhteiskunnallisen uudistuksen pikaista toteuttamista. Sen vuoksi hallitus on pitänyt väestön turvaamista vakuutuksen kautta juuri vanhuuden ja työ-

kyvyttömyyden varalta ajankohtaisena ja välttämättömänä. Lisäksi hallitus on katsonut orpojen turvaamisen yhteiskunnallisesti siksi suurimerkitykselliseksi, että esityksessä orpovakuutus on yhdistetty vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutukseen, kuten melkein kaikissa maissa on asian laita.

Toinen kysymys, joka julkisessa keskustelussa on herättänyt mielenkiintoa, on kysymys puheenaolevan vakuutuksen ulottuvaisuudesta.

Vakuutus on ehdotettu toteutettavaksi meillä kansanvakuutuksena. Tätä onkin poikkeuksetta pidetty välttämättömänä, koska maassamme on suuri joukko itsenäisiä yrittäjiä, jotka ovat yhtä heikossa taloudellisessa asemassa kuin palkkatyöntekijät. Kansanvakuutuksen ulottuvaisuutta on kuitenkin eräillä tahoilla ehdotettu rajoitettavaksi jättämällä vakuutuksen ulkopuolelle henkilöt, joiden toimeentulo on muuten turvattu.

Kuten hallituksen esityksen perusteluista lähemmin käy selville, ei sanottujen rajoitusten tekemistä kuitenkaan ole pidetty käytännössä mahdollisena eikä edes tarpeellisenä, koska vakuutettujen lukumäärässä siten voitaisiin aikaansaada vain mitättömän vähän supistusta. Ei myöskään ole katsottu kansanvakuutuksen luonteeseen soveltuvaksi, että jotkut harvalukuiset kansalaisryhmät olisivat vapaat velvollisuuksista, jotka vakuutukseen nähden on muille kansalaisille asetettu. Mainittava lisäksi on, että täällä viime keväänä asiantuntijana kuultu Ruotsin eläkehallituksen pääjohtaja Hugo Elliot, jolla on pitkä kokemus alalla, piti hyvin tärkeänä, että vakuutus tulisi koskemaan koko kansaa, koska määrättyjen kansalaisryhmien jättäminen vakuutuksen ulkopuolelle, Ruotsissa saatujen kokemusten mukaan, aiheuttaisi miltei ylivoimaisia käytännöllisiä vaikeuksia. Aviovaimon sisällyttämistä kansanvakuutukseen on myös eräillä tahoilla vastustettu. Nähtävästi tämä on johtunut pääasiassa siitä, että on pidetty vaikeana heidän työkyvyttömyytensä arvioimista sekä että heidän vakuutusmaksujensa maksaminen on arveltu tulevan raskaaksi varsinkin vähävaraisimmille perheenhuoltajille. Tätäkään supistusta ei hallitus, perusteluissa lähemmin mainituista käytännöllisistä syistä, ole pitänyt mahdollisena, eikä teoriassakaan ole voitu katsoa oikeaksi, että kotityö asetetta-

siin puheenalaisessa suhteessa huonompaan asemaan kuin muu työ. Työkyvyttömyyden arviointi eräisiin aviovaimoihin nähden saattaa tosin määrättyissä tapauksissa olla vaikeampi kuin muihin vakuutettuihin nähden, mutta vaikeudet eivät muodostune mitenkään ylivoimaisiksi. Pääjohtaja Eliotin lausunnon mukaan eivät kokemukset Ruotsissa tässä suhteessa ole antaneet aihetta edes ottaa harkittavaksi kysymystä aviovaimojen sulkemisesta vakuutuksen ulkopuolelle.

Vähävaraisten perheenhuoltajien vakuutusmaksurasituksen helpottamiseksi on kuitenkin ehdotettu, että heidän tulisi suorittaa aviopuolisonsa vakuutusmaksuna vain 60 % vakuutusmaksun minimimäärästä eli aluksi vain 30 markkaa vuodessa.

Kolmas ja kenties tärkein kysymys, joka on joutunut vastattavaksi lakiehdotusta valmisteltaessa, on kysymys eläkesuorituksen rahoittamisesta. Kuten lakiehdotuksen perusteluista selviää, on vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutusta toteutettaessa noudatettu eri rahoitusjärjestelmiä, joista huomattavimmat ovat vakuutusmaksunvarausjärjestelmä, pääomanvarausjärjestelmä, jaoitusjärjestelmä ja huoltojärjestelmä. Vakuutusmaksunvarausjärjestelmällä ymmärretään järjestelmää, jossa tulevaa vakuutustapahtumaa varten kerätään rahastoa koko sinä aikana, jonka vakuutettu suorittaa vakuutusmaksuja. Tästä on seurauksena, että suurin osa eläkesuorituksista rahoitetaan vakuutusmaksuista kertyneen rahaston korkotuloilla. Pääomanvarausjärjestelmälle vuorostaan on ominaista, että suoritettuja vakuutusmaksuja ei ennakoon rahastoida eläkesuorituksia varten, vaan muodostetaan rahasto vasta vakuutustapahtuman sattuessa. Suurin osa vakuutuksen kustannuksista peitetään tällöin vakuutusmaksutuloilla ja vain pienempi osa korkotuloilla. Jaoitusjärjestelmässä ei rahastomista tapahdu lainkaan, vaan suoritetaan vuotuiset eläkkeet samana vuonna saaduilla vakuutusmaksuilla. Huoltojärjestelmällä vihdoin, kuten nimikin osoittaa, ymmärretään järjestelmää, jossa eläkkeet suoritetaan kokonaisuudessaan yleisillä varoilla.

Alussa jo mainitsin, että sosiaalivakuutuksen laajentamisen taloudelliset mahdollisuudet riippuvat oleellisin osin siitä linjasta, jota soveltaen toiminta tulisi rahoitettavaksi.

Kysymys kansanvakuutuksessa käytettävästä rahoitusjärjestelmästä on kysymys niistä suhteista, jotka vallitsevat kansanvakuutuksen kolmen tulolähteen, nimittäin vakuutusmaksujen, rahastojen korkotulojen ja yleisistä varoista saatavan avustuksen välillä. Eri tulolajien keskinäisiin suuruussuhteisiin vaikuttavat, paitsi kansanvakuutuslaitoksen vuotuisten eläkesuoritusten määrä eli siis väestön vakuutusturvan tarve, myös maan yleiset taloudelliset olot, jotka määräävät ylärajat sekä vakuutusmaksu- ja -korkotuloille että yleisistä varoista saatavalle avustukselle.

Ehdotetun kansanvakuutuslaitoksen vuotuisten eläkesuoritusten suuruus on, hallituksen esityksen mukaan, toiminnan saavutettua tasapainotilan n. 1.5 miljaardia markkaa, josta määrästä vanhuuseläkkeen alkamisikään saakka maksettavien työkyvyttömyyseläkkeiden osalle tulee noin 300 milj. markkaa, vanhuuseläkkeiden osalle hieman yli 1,000 milj. markkaa ja orpoeläkkeiden osalle noin 130 milj. markkaa. Eläkesuorituksiin tarvittavat summat ovat siis sängen huomattavat, huolimatta siitä, että hallituksen esityksessä, kansan maksukykyä silmälläpitäen, on ollut tyydyttävä verrattain vaatimattomiin eläkkeisiin. Luonnollista on, että kansanvakuutuslaitoksen toiminnan alkuvuosina eläkesuorituksiin tarvittavat määrät ovat huomattavasti pienemmät edellämainittuja lukuja kasvaen eläkesuoritusten määrä vuodesta toiseen ja saavuttaen vasta noin 80 vuoden kuluttua vakuutuksen alkamisesta mainitsemäni 1.5 miljaardin markan määrän.

Eläkesuoritusten rahoittamista suunniteltaessa ei ole paikallaan kiinnittää huomiota vain toiminnan alkuvuosien ohimeneviin olosuhteisiin, vaan on etupäässä pidettävä silmällä olosuhteita toiminnan saavutettua tasapainotilan. Tämän vartenottaen on todettava, että 1.5 miljaardin markan suuristen eläkesuoritusten rahoittaminen, keräämällä vakuutetuilta vuosittain siihen tarvittava jo mainitsemäni 1.5 miljaardin markan summa, on suoranainen mahdottomuus, eikä näin ollen voida ajatella, että eläkkeet rahoitettaisiin yksinomaan vuotuisilla vakuutusmaksuilla eli käyttämällä n. s. jaoitusjärjestelmää; ja yhtä mahdottomalta näyttäisi eläkkeiden rahoittaminen yksinomaan yleisillä varoilla eli käyttämällä n. s. huoltojärjestelmää. Mahdotto-

maksi kävisi pelkästään vanhuuseläkkeidenkin suorituksiin tarvittavan, noin yhden miljoardin markan vuosittaisen summan peittäminen yleisillä varoilla, kuten eräiltä tahoilta on ehdotettu, eikä siis voida ajatella niidenkään rahoittamista huoltajärjestelmän mukaisesti.

Taloudellista kantokykyämme silmälläpitäen onkin näyttänyt tarkoituksenmukaisimmalta sellaisen järjestelmän soveltaminen, jossa mahdollisimman pienillä vakuutusmaksuilla sekä valtiota ja kuntia liaksi rasittamatta voidaan järjestää riittävät eläkkeet, ja sellaisena järjestelmänä on osoittautunut sopivimmaksi n. s. yksilöllinen vakuutusmaksunvarausjärjestelmä, jossa noin $\frac{3}{4}$ eläkesuorituksista peittyisi muodostettavan rahaston korkotuloilla ja jota noudatettaessa siis myös vakuutusmaksut voivat olla 2—3 kertaa pienemmät kuin esim. puhtaassa jaoitusjärjestelmässä. Järjestelmä vaatii kuitenkin työkyvyttömyysvakuutuksen osalta erään modifikation. Kun nuoremmalla iällä työkyvyttömiksi tulneiden eläkkeet muodostuisivat yksilöllistä vakuutusmaksunvarausjärjestelmää noudatettaessa, lyhyen maksuajan vuoksi, kovin pieniksi, on näyttänyt välttämättömältä ehdottaa työkyvyttömyysvakuutus järjestettäväksi osittain jaoitusjärjestelmän pohjalte, joten määrätty osa, enintään 25 %, vuotuisista vakuutusmaksuista käytettäisiin vuosittain suoritettavien työkyvyttömyyseläkkeiden rahoittamiseen. Tällaista menettelyä puoltaisi sekin näkökohta, että työkyvyttömyysvakuutus siten enenevin määrin muodostuisi solidaaristen vakuutusperiaatteiden mukaiseksi, sillä parempituloiset osallistuisivat tällöin suuremmalla määrällä työkyvyttömyysriskien peittämiseen.

Myönnettävä on, että vaikka vakuutusmaksuista osa vuosittain tulisi käytettäväksi työkyvyttömyyseläkkeiden suorittamiseen, vakuutusmaksuista muodostettava rahasto kasvaisi vähitellen verrattain suureksi. Kuten perusteluista näkyy olisi rahasto v. 1950 2,987 milj. markkaa, v. 1960 7,600 milj. markkaa, v. 1970 12,500 milj. markkaa ja lopuksi eli vuonna 2020 noin 20,000 milj. markkaa. Puheena olevan rahaston vaikutus sijoitustoimintaan yleensä sekä korkokannan liialliseen alenemiseen riippuu tietenkin siitä, missä suhteessa rahaston pääoma on muuhun pää-

omaan sekä siitä tuleeko vakuutusmaksuilla kerätyn rahaston muodostaminen olemaan epätarkoituksenmukaista pakollista rahapääoman keräämistä kulutuksen kustannuksella. Jos säästöt yleensä tulevat kasvamaan samassa määrin kuin nykyään, tulee rahasto, hitaan kasvunsa vuoksi, muodostumaan vain murto-osaksi koko maan säästövaroista. Lakiehdotuksen perusteluissa onkin todettu, että rahasto, erään pätevän asiantuntijan arvion mukaan, olisi esim. vuonna 1950 vain noin 5 % näkyvistä rahapääomista. Näin ollen ei rahasto voine tuottaa huomattavampia sijoitusvaikeuksia eikä korkokannan liiallista alenemista, kuten eräillä tahoilla on arvosteltu.

Hallitus onkin tullut siihen käsitykseen, että sosiaalivakuutuksen laajentaminen ehdotetuissa, yleisesti tärkeimmiksi tunnustetuissa muodoissaan on taloudellisiin edellytyksiimme nähden mahdollinen ainoastaan sellaista järjestelmää soveltuttaen, jossa osasta kertyviä vakuutusmaksuja muodostetaan korkoa korolle kasvava rahasto vastaisia eläkesuorituksia varten, ja näin on laita,

1) koska vähävaraisemmat kansalaiset eivät kykene suorittamaan 2—3 kertaa ehdotettuja suurempia vakuutusmaksuja;

2) koska valtion ja kuntien varat eivät liioin riitä korvaamaan erotusta;

3) koska ehdotetuissa eläkkeissä ei, ainakaan hallituksen käsityksen mukaan, ole alentamisen varaa; sekä

4) koska ei ole voitu osoittaa, että muodostettava rahasto todella vaarantaisi maan talouselämää.

Tässä yhteydessä on paikallaan käsitellä myös kysymystä eläkeiästä, joka neljäntenä kysymyksenä on julkisessa keskustelussa kiinnostanut laajoja kansalaispiirejä ja joka varsin oleellisesti vaikuttaa eläkkeiden suuruuteen ja rahoittamiseen.

Mitä korkeammaksi vanhuuseläkeikä asetetaan, sitä suurempi vanhuuseläke saadaan samoilla kustannuksilla. Hallituksen esityksessä on vanhuuseläkeikä ehdotettu 67 vuotta. Meillä ei, taloudellista kantokykyämme liaksi jännittämättä, liene mahdollisuutta ikärajan alentamiseen, koska siitä olisi seurauksena, joko eläkkeitten huomattava pieneneminen tai vuotuisten vakuutusmaksujen melkoinen korottaminen. Toimitetut laskelmat osoittavat näet, että 60 vuoden ikään saakka vakuutusmaksuja

suorittanut henkilö saisi eläkeiän ollessa 65 vuotta noin 45 % ja eläkeiän ollessa 67 vuotta noin 70 % suuremman eläkkeen kuin mitä hän saisi, jos eläkeikä määrättäisiin esim. 60 vuodeksi. Jos eläke-edut säilytettäisiin samoina kuin hallituksen esityksessä, olisivat kansanvakuutuslaitoksen vuotuiset menot vanhuuseläkeiän ollessa 60 vuotta noin 2,300 milj. markkaa eli siis n. 800 milj. markkaa suuremmat kuin eläkeiän ollessa 67 vuotta, jolloin ne on laskettu, kuten jo olen sanonut, noin puoleksitoista miljaardiksi. Eläkeiän ollessa 65 vuotta eivät kustannukset tietenkään nousisi siinä määrin kuin äskeisessä tapauksessa, vaan olisi kustannusten vuotuinen lisäerä tällöin hieman vaille 200 milj. markkaa, mutta köyhässä maassa on tämäkin kustannusliisa huomioonotettava. Muistettava myös on, että esim. Ruotsissa ja Norjassa, joissa väestön kuolleisuus on lähinnä samanlainen kuin meillä Suomessa, mutta joissa varsinkin Ruotsi on huomattavasti meitä varakkaampi maa, ei ole katsottu voitavan ottaa edes 65 vuoden vanhuuseläkeikää käytäntöön, vaan on eläkeikä Ruotsissa 67 vuotta ja Norjassa se on ehdotettu 70 vuodeksi.

On selvää, että vanhuuseläkkeistä hyötyvät eniten ne väestöryhmät, joiden keski-ikä on korkeampi kuin toisten, mutta tämä epäkohta on aina olemassa, otettakoonpa vanhuuseläkeiksi mikä ikäraja tahansa. Meillä Suomessa ei tosin ole suoritettu kuolleisuustutkimuksia, jotka selvittäisivät, miten suuria eroja eri väestöryhmien kuolleisuudessa maassamme on, mutta ottaen toiselta puolen huomioon, että maamme on suhteellisen vähäisessä määrässä teollistunut, sekä toiselta puolen Amerikassa suoritettun eri väestö- ja ammattiryhmien kuolleisuutta koskevan tutkimuksen tulokset, voidaan pitää joltisenkin varmana, että maassamme eivät ainakaan suurempien väestö- ja ammattiryhmien kuolleisuussuhteet sanottavammin eroa toisistansa. Lisäksi on muistettava, että ehdotettu vakuutus tulisi meillä vanhuuden ohella turvaamaan myös työkyvyttömyyden seuraukset. Jos henkilö tulee työkyvyttömäksi ennen saavutettua vanhuuseläkeikää, saa hän työkyvyttömyyseläkkeen, joka vähävaraisille keskimäärin on suuruudeltaan vanhuuseläkkeen veroinen.

Mitä tulee viidenteen yleistä huomiota herättäneeseen kysymykseen eli kysymykseen vakuutusmaksujen määräämisestä sekä niitten palkoista pidättämisestä, on kansanvakuutukseen parhaiten soveltuvana menetelmänä pidetty sitä, että kukin maksaa vakuutusmaksuna osan tuloistaan. Suhteettoman suurten kustannusten välttämiseksi vakuutusmaksujen määräämisessä on ehdotettu, että määrääminen toimitettaisiin verotettavan tulon pohjalla. Kun vain noin 10 % vakuutetuista suorittaa valtion tuloja omaisuusveroa, ei sen määräämiseksi tapahtuvaa tulojen arviointia ole voitu ottaa vakuutusmaksujen määräämisen perustaksi, vaan on ollut nojaututtava kunnallisverotuksessa arvioituihin tuloihin, joiden perusteella enemmän kuin puolet vakuutetuista suorittaa kunnallismaksuja. Vakuutusmaksujen määrääminen voisiakin näin ollen yksinkertaisimmin ja huokeimmin tapahtua juuri kunnallisverojen määräämisen yhteydessä. Vakuutusmaksujen määrääminen tulee tietenkin aiheuttamaan kunnille jonkin verran kustannuksia, mutta tuskin niin tuntuvia, että niitten vuoksi olisi syytä pyrkiä toisenlaiseen järjestelmään. Kun vakuutusmaksun suuruuden perusteena ei tulisi olemaan veroäyrien lukumäärä sellaiseenaan, vaan n.s. sosiaaliset vähennykset olisi myös otettava tuloja arvioitaessa huomioon, aiheutuu tästä taksoituslautakunnille tietenkin jonkin verran laskutyötä. Kun sosiaaliset vähennykset kuitenkin ovat tuloilmoituksissa erityiseen sarakkeeseen merkityt, supistuu sanottu laskutyö vain mainitun sarakkeen loppusumman lisäämiseen veroäyrien perusteena olevaan tuloon, joten laskutoimitus ei voine muodostua taksoituslautakunnille raskaaksi eikä kunnille kohtuuttoman kalliiksi. Verotuksen viivästymistä ei sanottu lisätyö myöskään, ainakaan yleisemmin, voine aiheuttaa. Missä näin olisi laita, on valtioneuvostolle ehdotettu annettavaksi valta myöntää kunnalle lupa toimittaa vakuutusmaksujen määrääminen välittömästi taksoituksen päättymisen jälkeen. Vakuutusmaksujen palkasta pidättämisvelvollisuus ei liioin voine muodostua työnantajille kovin hankalaksi, koska näitten ei tarvitsisi tarkoitusta varten pitää erikoista palkkaluetteloa, vaan riittäisi siihen yksinkertainen kuittivihkojärjestelmä, jota perusteluissa on lähemmin

selostettu, ja johon tietenkin tultaisiin liittää valmiit taulukot eri suurista palkkamääristä pidätettävistä eristä, niin ettei kenelläkään olisi vaivaa eikä erehtymisen vaaraa pidätysosien laskemisessa.

Kuten jo edellä vakuutuksen rahoittamisen yhteydessä mainitsin, käytettäisiin osa vuotuisia vakuutusmaksuja vuosittain suoritettavan työkyvyttömyyseläkkeen rahoittamiseen. Täten ei ainoastaan korotettaisi työttömyyseläkkeitten suuruutta, vaan myös velvoitettaisiin kaikki vakuutetut yhteisesti ottamaan osaa ennen aikojaan työkykynsä menettäneiden turvaamiseen. Tätä yhteiskunnallisesti tärkeätä yhteisvastuun periaatetta on sovellettu myös orpovakuutuksessa käyttämällä osa kuolleiden vakuutettujen vakuutusmaksuista ja niiden koroista muodostuneita pääomia orpoeläkkeiden suorittamiseen. Täten nämä pääomat, hallituksen käsityksen mukaan, tulisivat paremmin palvelemaan sosiaalisia tarkoituksia kuin mitä olisi asian laita, jos osa niistä palautettaisiin kuolleen vakuutetun perillisille, kuten esim. sosialivakuutuskomiteassa oli ajateltu ja ehdotettu. Orpoeläkkeiden avulla voidaan taata kuolleen vakuutetun ja eläkkeen saajan alaikäisille lapsille jatkuvasti ainakin vaatimaton toimeentulon apu heidän huoltajansa kuoltua. Vakuutusmaksun palautuksella ei tätä sosiaalisesti tärkeätä tarkoitusta saavutettaisi. Ensiksikään ei palautuksia voitaisi antaa muuta kuin sellaisen vakuutetun jälkeen, joka itse ei vielä lainkaan olisi eläkettä nauttinut, joten siis eläkettä jo nauttivien jälkeen jäävät lapset jäisivät vaille tässä muodossa annettua turvaa. Toiseksi ei tämä järjestelmä riittäisi oleellisemmin turvaamaan ensinmainittujenkaan alaikäisiä lapsia, koska useimmiten juuri nuoremmalla iällä kuolleet, jotka olisivat suorittaneet vain lyhyemmän ajan vakuutusmaksuja, jättäisivät jälkeensä nuorempia ja siis huoltoa kaipaavia lapsia, joiden toimeentulon turvaamiseen heidän suorittamansa vähäiset vakuutusmaksut olisivat kokonaan riittämättömät. Näin ollen onkin erittäin toivottavaa, että alaikäisten orpojen turvaaminen järjestetään hallituksen esittämällä tavalla. Ainoastaan siten on puheena olevan vakuutuksen yhteydessä mahdollista järjestää alaikäisille lapsille turvaa orvoksijäämisen varalle.

Mitä vuorostaan tulee yleisillä varoilla suoritettaviin lisäeläkkeisiin, ei niitä ole katsottu voitavan ehdottaa kovin korkeiksi. Tämä on johtunut osaksi siitä, että tarkoitukseen ei, valtiotaloutta vaarantamatta, voida käyttää kuin rajoitettu määrä varoja, ja osaksi siitäkin, että eläkkeiden, lisäeläke mukaan luettuna, on katsottu riittävän turvaamaan useimmissa tapauksissa vaatimatoman toimeentulon. Jos myöhemmin osoitautuisi välttämättömäksi suurentaa lisäeläkkeiden määrää, joko elintason kohoamisen tai valtiotalouden tilan parantumisen vuoksi, voitaisiin siihen ryhtyä, ilman että nyt esitettyä järjestelmää olisi sen johdosta muussa suhteessa pakko muuttaa.

Kun lisäeläkeosuuksien suorittaminen saattaisi muodostua vähävaraisille kunnille raskaaksi, jos kaikkien kuntien tulisi samalla osuudella osallistua lisäeläkemenoihin, on ehdotettu, että kunkin kunnan osuus riippuisi sen taloudellisesta asemasta. Näin on menetelty varsinkin siitä syystä, että meillä ei ole tähän mennessä toteutettu sellaista kunnallisten rasisusten tasoitusjärjestelmää kuin eräissä muissa maissa. Heikossa taloudellisessa asemassa olevan kunnan lisäeläkeosuus olisi, esityksen mukaan, vain 15 % lisäeläkkeestä. Kuntien osuus, joka korkeimmillaan eli vasta noin vuonna 1980 nousisi noin 40 miljoonaan markkaan, tulisi epäilemättä monin kerron korvatuksi köyhäinhuitorasituksen supistuksen muodossa, koska eläkesuorituksina vakuutuksen tasapainotilassa leviäisi kansan keskuuteen vuosittain puolitoista miljoardia markkaa.

Kun vakuutus tulisi suurimmaksi osaksi vakuutettujen itsensä ylläpitämäksi, on näyttänyt oikealta, ettei vakuutuksen hoitoa uskota tarkoitusta varten perustettavalle valtion virastolle, vaan että sitä hoitava elin on sekä taloudellisesti että myös hallinnollisesti erossa varsinaisesta valtiohallinnosta. Hallintoelinten asettamista vakuutettujen keskuudessa toimitettavilla yleisillä vaaleilla ei kuitenkaan ole pidetty kansanvakuutuksessa mahdollisena siitä aiheutuvien suurten kustannusten vuoksi. Kun eduskunnan on katsottu ainakin suurin piirtein vastaavan vakuutettujenkin eri ryhmiä, on kansanvakuutuslaitoksen ylimmän ja valvovan elimen, nimittäin valtuutettujen, määrääminen ehdotettu

eduskunnan tehtäväksi. Vakuutuslaitoksen toimeenpanevat elimet, nimittäin hallituksen ja lisätyn hallituksen, asettaisi vuorostaan valtioneuvosto.

Kuten edeltä lieene käynyt selville, tulisi perustettavasta kansanvakuutuslaitoksesta aikaa myöten myös rahavaroihin nähdän suuri laitos. Tämän vuoksi on pidetty tärkeänä, että sen varat sijoitetaan silmälläpitäen tuotannollisten tarkoitusten edistämistä tasapuolisesti kautta maan ja eri tuotantoalojen. Sen vuoksi on lakiehdotukseen otettu seikkaperäiset säännökset siitä, minkälaituisiin arvopapereihin laitoksen varoja saadaan sijoittaa. Jotta taasen kustannukset varojen sijoituksesta eivät nousisi suhteettoman suuriksi ja jotta sijoitusten valvonta ja hoito olisi mahdollisimman helppoa, ei ole katsottu olevan syytä sijoittaa varoja kiinnelainoihin. Täten on myös koetettu välttää kilpailua nykyisten kiinnelainoja myöntävien luottolaitosten kanssa.

Vakuutuslaitoksen paikallinen hallinto on koetettu tehdä mahdollisimman yksinkertaiseksi ja kuntia niin vähän rasittavaksi kuin suinkin. Tämän vuoksi on luovuttu sosialivakuutuskomitean ehdottamasta vakuutuslautakuntajärjestelmästä ja ehdotettu paikallinen hallinto uskottavaksi vakuutuslaitoksen kustantamille n. s. piiriasiamiehille. Kun piiriasiamiehille kuitenkin kävisi vaikeaksi yksin suorittaa kaikki heille kuuluvat tehtävät, kuten esim. eläkkeensaajien olojen seuraamisen, olisi huoltolautakunnalla velvollisuus avustaa piiriasiamiestä antamalla tälle tarpeellisia tietoja ja selvityksiä.

Pakolliseen vakuutukseen liittyvästä vapaaehtoisesta vakuutuksesta ovat mielipiteet toisistaan eroavat. Eräillä tahoilla on korostettu sen tarpeellisuutta ja vaadittu sen muodostamista mahdollisimman tehokkaaksi, toisaalla vuorostaan ehdotettu vapaaehtoinen vakuutus pakollisen yhteydestä kokonaan poistettavaksi, koska vakuutetulla on tilaisuus ottaa vapaaehtoinen eläkevakuutus yksityisissä vakuutuslaitoksissa. Kuten hallituksen esityksen perusteluista lähemmin käy ilmi, on vapaaehtoinen vakuutus useissa maissa yhdistetty joko muodossa tai toisessa pakolliseen vakuutukseen. Näin on tehty esimerkiksi Ruotsissa, siitä huolimatta, että kaikki kansalaiset ovat pakollisesti vakuutettuja. Kun pakolliset va-

kuutusmaksut koko kansaa koskevassa vakuutuksessa on asetettava verrattain alhaisiksi, tulee varmaan olemaan joukko henkilöitä, jotka haluaisivat turvata vanhuutensa ja työkyvyttömyytensä päivät tehokkaammin kuin mitä pakollinen vakuutus tarjoaa. Tämän vuoksi on pidetty tarkoituksenmukaisena varata tällaisille henkilöille tilaisuus pakollisen vakuutuksensa yhteydessä maksaa vapaaehtoisia vakuutusmaksuja, ja näin myös senvuoksi, että kokemuksen mukaan näyttää hyvinkin todennäköiseltä, etteivät sanotut henkilöt tulisi ottaneeksi erillistä vapaaehtoista eläkevakuutusta yksityisessä vakuutuslaitoksessa. Vapaaehtoisen vakuutuksen on myös katsottu olevan omiaan helpottamaan valtion ja kuntien lisäeläkerasitusta, koska eläkkeensaajien kaikki eläkkeet otettaisiin tuloina huomioon lisäeläkettä myönnettäessä. Vapaaehtoisten vakuutusmaksujen enimmäismäärä on hallituksen esityksessä esitetty ainoastaan tuhanneksi markaksi vuodessa, jotta vakuutuksen voitaisiin katsoa täysin pysyvän sosialivakuutuksen rajoissa eikä muodostuvan jonkinlaiseksi henkivakuutuksen korvikkeeksi.

Vapaaehtoisen vakuutuksen tulisi itse kustantaa hallintonsa ja muissakin suhteissa rakentua samoille periaatteille kuin yksityinen eläkevakuutus. Tämän vuoksi onkin ehdotettu, että sosialiministeriön, joka vahvistaa yksityisten vakuutuslaitosten laskuperusteet, tulisi myös vahvistaa vapaaehtoista vakuutusta koskevat laskuperusteet ja vakuutusehdot.

Minun on vielä mainittava, että sosialivakuutuskomitean mietintöön liittyy ehdotus vakuutuslaitoksen valtuutettujen johtosäännöksi sekä tilintarkastajien johtosäännöksi sekä että valiokunnan jäsenille lähipäivinä jaetaan sosialivakuutuskomitean toimittamat kansanvakuutusta koskevat kustannuslaskelmat. Toimeenpanoasetusta, johon tietenkin hallituksen lakiehdotukseen esittämien muutosten johdosta on, sellaisena kuin komitea asetuksen ehdotti, tehtävä huomattavia muutoksia, valmistellaan sosialiministeriössä parhaillaan ja joutunee sekin lähiaikoina valiokunnan jäsenille jaettavaksi.

Minun on ollut mahdoton tässä yhteydessä ryhtyä lähemmin koskettelemaan esillä olevan lakiehdotuksen yksityiskohtia, koska se olisi muodostunut liiaksi eduskun-

nan aikaa kuluttavaksi. On ollut tyydyttävä niihin nähden viittaamaan esityksen perusteluihin, joissa on koetettu antaa seikkaperäisempi kuva rakennelman perusteista yleensä ja myös kaikista vähänkin tärkeimmistä yksityiskohdista.

Harras toivoni olisi, että eduskunta, joka on päättänyt asettaa erityisen valiokunnan tätä laajakantoista kysymystä käsittelemään, osoittaisi jatkuvasti elävää halua saattaa esillä olevan ajankohtaisen sosiaalisen uudistuksen meillä lähes 40 vuotisen valmistelun jälkeen myönteiseen ratkaisuun. Olisikin epäilemättä aika ohjata kansakunnan jäsenet työkykyisyytensä ja ansionsa päivinä säästämään vanhuutensa ja työkyvyttömyytensä varalle sekä orpolastensa turvaksi, aika lähinnä juuri siten, mutta samalla myös yleisistä varoista suoritettavin lisin pyrkiä varmentamaan kansalaisten vanhuuden ja työkyvyttömyyden päivät, jotta ainoana auttajana elämässä ei olisi köyhäinhoito, eikä sen raskaaksi käynyt taakka jatkuvasti järkyttäisi maamme vähävaraisempien kuntien taloutta.

Ehdotetun järjestelmän yksityiskohdista voidaan epäilemättä olla edelleenkin eri mieltä, mutta uskoisin erimielisyydet voitavan voittaa hyvällä tahdolla. Jos lakiesityksen pääperusteita ja lähinnä kansalaisten itseavun periaatetta ei hyväksytty, osoittautunee mahdottomaksi keksiä ja vielä mahdottomammaksi laatia eduskunnassa, jopa yleensäkin, perustavia laskelmia toisella pohjalla lepäävälle suunnitelmalle, ja silloin raukeaisi suurin sosiaalinen uudistuksemme jälleen epämääräisiksi ajoiksi, uudistus, jonka valmisteluun viimeisessä vaiheessaan on käytetty runsaasti työtä ja hankittu moninaisia asiantuntijaselvityksiä.

Lakiesityksen myönteisellä ratkaisulla, arvoisat edustajat, piirrettäisiin uusi, yhteiskunnallisesti suurimerkityksellinen lehti itsenäisyysaikamme reformeista rikkaaseen historiaan. Se toisi toivonsäteen paremmista vanhuudenpäivistä moneen vähävaraiseen kotiin ja antaisi kunnioitusta herättävän todistuksen Suomen tasavallan lainsäätäjän sosialisesta harrastuksesta sekä yhteiskuntamme vastuuntunnosta niin nyt elävän kuin tulevienkin sukupolvien menestykseen nähden.

Ed. Bryggari: Esityksen ollessa jo valiokuntaan lähettämisvaiheessa, on käsitykseni mukaan varattava aikaa edustajille, että he voisivat sanoa tulevaisuudessa valittavalle valiokunnalle ne näkökohdat, mitä tämän uudistuksen kautta odotetaan toteutettavan. Kysymys on sellainen, että tässä tarvitaan huomioida ne tarpeet, mitä sosiaalisen huollon alalla kansalaiset ovat oikeutetut odottamaan jo valiokuntaan asiaa lähetettäessä. Jotta olisi tähän tilaisuutta edustajilla, minä ehdotan, herra puhemies, että esitys pannaan pöydälle ensi viikon tiistain istuntoon.

Puhemies: Kun esitystä ei ole yksimielisesti päätetty lähettää valiokuntaan, niin on asia jääpöydälle. Kehoitän seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanoajasta.

Ed. Hämäläinen: Kannatan ed. Bryggarin tekemää ehdotusta.

Ed. Lohi: Minä ehdottaisin, että asia pantaisiin pöydälle ensi perjantain istuntoon. Tämä laajakantoinen kysymys tulee nyt jo siksi myöhään eduskunnalle, istunkausihan on jo verrattain pitkälle kulunut, että pitäisi päästä jo valiokunnassa myöskin tätä valmistelevaan. Eiköhän nyt jo perjantaihin asti edustajat ehtisi tätä lukea ja lausua evästyksensä käsityksestään asiassa.

Ed. Junes: Minä pyydän kannattaa ed. Lohen tekemää ehdotusta.

Keskustelu pöydällepanoajasta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Bryggari ed. Hämäläisen kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi viikon tiistaina pidettävään istuntoon. Kutsun tätä ehdotusta ed. Bryggarin ehdotukseksi. Ed. Lohi ed. Junesen kannattamana on ehdottanut asian pantavaksi pöydälle ensi perjantaina pidettävään istuntoon. Kutsun tätä ehdotusta ed. Lohen ehdotukseksi.

Selostus myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka kannattaa ed. Lohen ehdotusta, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Bryggarin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitin niitä edustajia, jotka äänestävät „jaa”, nousemaan seisalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Koneäänestystä on pyydetty. Koneäänestys tulee toimitettavaksi. Esitän vastattavaksi „jaa” tai „ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 34 jaa- ja 82 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 81.

Eduskunta on siis hyväksynyt ed. Bryggarin ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle ensi viikon tiistaina pidettävään istuntoon.

Pöydällepano:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti pöydälle seuraavaan istuntoon:

6) Vuoden 1935 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi rikoslain 11 luvun sekä 14 luvun 3 §:n ja 34 luvun 6 §:n muuttamisesta

laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 3.

Puhemies: Eduskunnan seuraava istunto on ensi perjantaina kello 12.

Täysistunto lopetetaan kello 20,25.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

II. Perjantaina 25 p. syyskuuta 1936

kello 12.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Kolmas ja ainoa käsittely:

1) Ehdotus Amerikan Yhdysvaltain kanssa tehdyn tariffisopimuksen hyväksymisestä

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 2; ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 15.

Toinen käsittely:

2) Ehdotus laiksi eräiden Turkin kanssa tehtyyn kaupalliseen sopimukseen liittyvän lisäpöytäkirjan säännösten hyväksymisestä

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 3; ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 16.

Ainoa käsittely:

3) Ehdotus laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 8 §:n muuttamisesta

Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 1; vuoden 1934 vp:ltä lepäämässä oleva edellämainittu lakiehdotus.

4) Ehdotukset laiksi rikoslain 12 luvun muuttamisesta sekä eräistä lisäyksistä saman lain 16, 40 ja 42 lukuun sekä laiksi eräistä muutoksista sotaväen rikoslakiin

Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 2; vuoden 1935 vp:ltä

Siv.

214

227

Siv.

236

240

241

”

”

”

27

lepäämässä olevat edellämainitut lakiehdotukset.

5) Ehdotus laiksi rikoslain 11 luvun sekä 14 luvun 3 §:n ja 34 luvun 6 §:n muuttamisesta

Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 3; vuoden 1935 vp:ltä lepäämässä oleva edellämainittu lakiehdotus.

6) Puhemiesneuvoston ehdotus täysistuntojen ja valiokuntain sekä tarkistajain työsuunnitelmaksi vuoden 1936 varsinaisilla valtiopäivillä

Pöydällepanoa varten esitellään:

7) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 1 vuoden 1935 valtiopäivillä lepäämään jätettäväksi hyväksytyn ehdotuksen johdosta laiksi talousneuvostosta

8) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 1 hallituksen esityksen johdosta lisämäärärahan myöntämisestä maaherrojen hoidossa olevien maanteiden ja siltojen sekä lossien kunnossapitoon

9) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1 vuoden 1935 valtiopäivillä lepäämään jätettäväksi hyväksyttyjen lakiehdotusten johdosta asutuslainsäädännön uudistamiseksi

10) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2 hallituksen esityksen johdosta erikoisasutustoiminnasta annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä

Puhetta johtaa puhemies Kallio.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat U. Hannula, Oksanen, Söderhjelm, Tanner ja Voionmaa.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyyntö.

Vapautusta eduskuntatyöstä saa läheisen omaisen sairauden johdosta tästä istunnosta ed. Oksanen.

Kansanvakuutusvaliokunnan jäsenet ja varajäsenet.

Puhemies: Valitsijamiehiltä on saapunut kansanvakuutusvaliokuntaa koskeva kirjelmä, joka luetaan.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan valitsijamiehet.

Helsingissä,
syyskuun 24 päivänä 1936.
N:o 3.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he tänään pitämässään kokouksessa ovat saamansa kehoituksen mukaisesti valinneet jäsenet ja varajäsenet asetettavaksi päätettyyn kansanvakuutusvaliokuntaan ja että valituksi ovat tulleet:

Jäseniksi:

Paavolainen	ehdokaslistalta n:o 1
Fagerholm	” ” 2
Bryggari	” ” ”
Hiltunen	” ” ”
Sillanpää	” ” ”
Hildén, A.	” ” ”
Sinisalo	” ” ”
Ryömä, M.	” ” ”
Wainio	” ” 3
Alestalo	” ” 4
Arhama	” ” ”
Ikonen	” ” ”

Lohi	ehdokaslistalta n:o 4
Miikki	” ” ”
Törngren	” ” 5
Frietsch	” ” ”
Inkilä	” ” 6

Varajäseniksi:

Kilpeläinen, K. E.

	ehdokaslistalta n:o 1
Reinikainen	” ” 2
Turkka	” ” ”
Kilpi	” ” ”
Salovaara	” ” 3
Luostarinen	” ” 4
Salo	” ” ”
Kullberg	” ” 5
Hannula, M.	” ” 6

Valitsijamiesten puolesta:

Kaapro Moilanen.

Viljo Rantala.”

Kansanvakuutusvaliokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Puhemies: Ilmoitetaan, että kansanvakuutusvaliokunta on valinnut puheenjohtajakseen ed. Inkilän ja varapuheenjohtajakseen ed. Lohen.

Ed. Huittisen y.m. kysymys, joka koskee lakiesityksen antamista puutavaran mittauksesta, ja maatalousministeri Jutilan siihen antama vastaus.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on puhemiehelle osoitettuna saapunut maatalousministeri Jutilan vastaus ed. Huittisen y.m. kysymykseen, joka koskee lakiesityksen antamista puutavaran mittauksesta. Kysymys ja siihen annettu vastaus on nyt painettuina edustajille jaettu ja otetaan ne eduskunnan pöytäkirjaan. Valtioapäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Jo pitemmän ajan kuluessa on maamme metsänomistajain taholla oltu pakotettuja monella tavoin julkisuudessa kiinnittämään valtiovallankin huomiota niihin osittain räikeisiin epäkohtiin, jotka meillä ovat päässeet vallalle puutavarakaupan alalla ja kuinka metsänomistajat puutavaraa mydessään ja sitä ostajalle toimittaessaan ovat joutuneet aivan alistettuun ja osittain turvattomaankin asemaan ostajiin nähden.

Asia on ollut viime vuosina useamman kerran eduskunnassakin käsiteltävänä ja on aina täysin sitovasti osoitettu kuinka m. m. puutavaran ostajain nykyisin aivan yleisesti käyttämät mittaustavat puutavaroita vastaanottaessaan ovat paitsi tavattoman sekavia myös suorastaan epäoikeudenmukaisia ja myyjille kohtuuttoman ankaria, joutuessa heille suuria vahinkoja ja ostajille vastaavasti aiheetonta, väkevemmän oikeudella hankittua taloudellista etua, puhumattakaan siitä, että nykyisten sekavien mittaustapojen vallitessa myyjät hyvin useissa tapauksissa joutuvat suorastaan petoksellisen menettelyn kohteeksi puutavara-kaupoissaan.

Metsätyöväestökin, ostajain kohtuuttoman korkeiden ylimittausvaatimusten johdosta, on saanut tyytyä huomattavasti vaatimattomampaan ansioon kuin mitä nimelispalkat edellyttäisivät.

Näistä syistä eduskunta tehdyn aloitteen johdosta syksyllä 1933 hyväksyikin toivomuksen, että hallitus kiireellisesti toimituttaisi tutkimuksen puutavarain mittauksessa vallitsevista epäkohdista ja antaisi sellaisen esityksen, johon tutkimuksen tulokset antavat aihetta. Kun eduskunta huomattavalla enemmistöllä hyväksyi tällaisen päätöksen, jossa se nimenomaan velvoitti hallituksen kiireellisesti toimituttamaan selvityksen asiassa, odotimme että hallitus sen mukaisesti myös ryhtyy toimenpiteitä asiassa suunnittelemaan, että saataisiin maan metsänomistajat ja työväestö vapautettua edes tätä kautta tapahtuvasta pakoverotuksesta ja ansiottoman hyödyn hankkimisesta puutavarayhtiöille. Mutta kun asia viipyi, olimme pakotetut syyskuussa 1934 tiedustelemaan hallitukselta, milloin esitys asiassa on odotettavissa. Tähän kyselyyn herra Maatalousministerin joulukuun 14 päivänä 1934 allekirjoitta-

massa vastauksessa ilmoitettiin, että hallitus on vasta 1 päivänä marraskuuta 1934 asettanut komitean, jonka tehtäväksi asian selvittely on annettu ja että hallitus heti komitean ehdotuksen valmistuttua tulee ryhtymään toimenpiteisiin puheenaolevalla alalla mahdollisesti esiintyvien epäkohtien korjaamiseksi.

Taasen on kulunut kohta kaksi vuotta hallituksen edellämainitusta vastauksesta ja puutavaramarkkinain vilkastumisesta huolimatta epäkohdat puutavarain mittauksessa ovat yhtä räikeät ja lukuisat kuin ennenkin. Hallituksen odottama puutavarainmittauskomitean mietintö ja ehdotukset on päivätty 20 päivänä helmikuuta 1936. Olisi luullut että hallituksella nyt eduskunnan kokoontuessa vihdoin on valmiina esitys asiasta, mutta sellaista ei vielääkään ole tullut. Tämä tällainen vitkastelu ja eduskunnan päätöksestä piittaamattomuus paneee epäilemään hallituksen haluakin ryhtyä suojaamaan metsänomistajia ja metsätyöväestöä siltä mielivallalta ja aivan aiheettomalta verotukselta, jonka alaisiksi he, heikompiina asianosaisina, puutavaramittauksen alalla ovat joutuneet.

Kun edellä mainitsemamme epäkohdan korjaaminen on sekä metsänomistajain että metsätoista elävien työntekijäin kannalta todella tärkeä ja kiireellinen, niin saadaksemme selvyuden ryhtyykö hallitus asiassa ollenkaan jatkuviin toimenpiteisiin, olemme edellä esittämistämme syistä pakotetut vieläkin asianomaisen hallituksen jäsenen vastattavaksi, siinä tarkoituksessa kuin valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa säädetään, esittämään seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus ja milloin antaa eduskunnalle esityksen laiksi puutavaranmittauksesta?

Helsingissä, syyskuun 9 p:nä 1936.

Kaapro Huittinen.	K. A. Lohi.
Juhani Leppä.	Lauri Kaijalainen.
Heikki Soininen.	M. O. Lahtela.
Vilho H. Kivioja.	Janne Koivuranta.
Toivo Ikonen.	Emil Jutila.
Kalle Kämäräinen.	Viljami Kalliokoski.
Matti Miikki.	T. N. Vilhula.
S. Salo.	Antti Kemppi.
Eero Nurmesniemi.	Akseli Brander.

Antti Kukkonen.	Viljo Venho.
Vihtori Vesterinen.	J. Takala.
Uuno Hannula.	Heikki Vehkaoja.
Antti Junes.	Lauri A. Sariola.
Einari Karvetti.	L. O. Hirvensalo.

Maatalousministeri

Helsingissä,
syyskuun 22 p:nä 1936.

N:o 484/11 M. M. 1934.
N:o 7389.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Herra Puhemies on kirjelmässä 11 päivästä syyskuuta 1936, valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa, lähettänyt minulle jäljennöksen edustajien Kaapro Huittisen ynnä muiden Herra Puhemiehelle jättämästä kirjallisesti laaditusta kysymyksestä, jossa Valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi esitetään seuraava kysymys:

„Aikooko hallitus ja milloin antaa eduskunnalle esityksen laiksi puutavarannittauksesta?”

Kun kysymys koskee minun virka-alaani maatalousministerinä, saan kunnioittaen kirjallisesti vastata asiassa seuraavaa:

Eduskunta on 21 päivänä joulukuuta 1933 päättänyt lausua toivomuksen, että Hallitus kiireellisesti toimituttaisi tutkimuksen puutavarannittauksessa vallitsevista epäkohdista ja antaisi sellaisen esityksen, johon tutkimuksen tulos antaa aihetta. Tämän toivomuksen saavuttua 26 päivänä tammikuuta 1934 Maatalousministeriölle, ryhtyi Maatalousministeriö viipymättä asianvaatimiin toimenpiteisiin, muun muassa hankkimalla puheenaolevan kysymyksen selvittämiseksi välttämättömästi tarvittavia lausuntoja, minkä jälkeen Valtioneuvosto 1 päivänä marraskuuta 1934 asetti komitean, jonka tehtäväksi annettiin selvittää nykyisin metsäkaupoissa esiintyvät puutteellisuudet ja tämän selvityksen perusteella kiireellisesti laatia ehdotus laiksi puutavarain mittauksesta sekä sanotun lain täytäntöönpanoasetukseksi.

Tällä välin olivat jo edustajat Kaapro Huittinen ynnä muut jättäneet minun vastattavakseni kysymyksen Hallituksen toimenpiteistä puheenaolevan toivomuksen johdosta, mikä kysymys Herra Puhemiehen kirjelmässä 14 päivästä syyskuuta 1934 minulle toimitettiin.

Sanottuun kysymykseen annoin kirjelmässä 14 päivästä joulukuuta 1934 vastauksen, johon saan viitata, ja jossa tein selkoa siitä, mihin toimenpiteisiin asiassa oli ryhdytty, ilmoittaen, että Hallitus tulee heti kun asiasta on saatu perinpohjainen selvitys ja ehdotus asianvaatimiksi toimenpiteiksi, komitean ehdotuksen valmistuttua viipymättä ryhtymään toimenpiteisiin puheenaolevalla alalla mahdollisesti esiintyvien epäkohtien korjaamiseksi.

Edellä mainitun komitean, Puutavaranmittauskomitean, ehdotus jätettiin Maatalousministeriölle 22 päivänä helmikuuta 1936, minkä jälkeen siitä vaadittiin, seuranneen maaliskuun 15 päivään mennessä, lausunnot metsähallitukselta, keskusmetsäseuroilta Tapio ja Föreningen för Skogskultur, Metsätieteelliseltä tutkimuslaitokselta ja Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliitolta, jotka kaikki esittivät mieltäpiteenään, että komitean ehdotukset vielä kaipaivat perusteellista tarkastusta ja tutkimusta, ennenkuin asiasta voitaisiin antaa esitys Eduskunnalle.

Kun komitean mietintö kuitenkin sisälsi asiaa koskevaa monipuolista selvittelyä, minkä katsottiin olevan edullista saattaa laajempien piirien tiedoksi ja siten valmistavan pohjaa tämän kysymyksen ratkaisemiseksi, päätettiin 26 päivänä maaliskuuta 1936 mietintö painattaa, ja ilmestyi se painosta 14 päivänä toukokuuta 1936 sekä jaettiin yli 300 kappaletta eri henkilöille ja järjestöille, joita puheenaoleva kysymys kiinnostanee.

Siihen nähden, että kysymyksessä olevan esityksen valmistaminen, kuten edellämainituista lausunnoista käy selville, vieläkin vaati ammattimiesten tarkastusta ja tutkimusta, katsoi Valtioneuvosto, 17 päivänä syyskuuta 1936 tapahtuneessa esittelyssä, tarpeelliseksi asettaa kolmimiehisen toimikunnan, jonka tehtäväksi annettiin tarkastaa Puutavarannittauskomitean tekemät ehdotukset ja, harkitsemalla niitä huomautuksia, joita Puutavarannittauskomitean ehdotusten johdosta annetuissa lausun-

noissa jo oli tehty, sekä tarpeen mukaan hankittuaan lisäselvitystä ja asiaan tarvittavia lisälausuntoja, laatia lopullinen ehdotus Hallituksen esitykseksi laiksi puutavaran mittauksesta sekä asetukseksi puutavaran mittauksesta; ja oli toimikunnan ehdotus toimitettava Maatalousministeriölle niin pian kuin se oli mahdollista.

Tämän saan kunnioittaen saattaa Herra Puhemiehen tietoon.

Maatalousministeri *K. T. Jutila*.

Lantbruksministern

Helsingfors,

den 22 september 1936.

N:o 484/11 M. M. 1934.

N:o 7389.

Till Riksdagens Herr Talman.

Herr Talmannen har i skrivelse av den 11 september 1936, uti i 37 § 1 mom. riksdagsordningen nämnt syfte, tillställt mig avskrift av riksdagsrepresentanterna Kaapro Huittinens m. fl:s till Herr Talmannen skriftligen inlämnade spörsmål, vari till vederbörande statsrådsmedlems besvarande framställes följande fråga:

„Ämnar regeringen och när har den för avsikt att till riksdagen överlämna proposition angående lag om mätning av trävaror?“

Då spörsmålet berör mitt tjänsteområde i min egenskap av lantbruksminister, får jag vördsamt skriftligen besvara detsamma med följande:

Riksdagen har den 21 december 1933 beslutat hemställa, att Regeringen måtte i brådskande ordning låta verkställa en undersökning angående missförhållanden, som råda i fråga om mätning av trävaror, och avlåta sådan proposition, vartill undersökningen ger anledning. Sedan denna hemställan den 26 januari 1934 inkommit till Lantbruksministeriet, vidtog Lantbruksministeriet ofördröjligen av saken påkallade

åtgärder bland annat genom att för utredande av ifrågavarande fråga införskaffa erforderliga utlåtanden, varefter Statsrådet den 1 november 1934 tillsatte en kommitté, som fick i uppdrag att utreda i fråga om skogsköpen för närvarande framträdande missförhållanden, och på grundvalen av denna utredning i brådskande ordning uppgöra förslag till lag om mätning av trävaror samt till förordning om nämnda lags bringande i verkställighet.

Under tiden hade riksdagsrepresentanterna Kaapro Huittinen med flere redan till mitt besvarande inlämnat ett spörsmål om Regeringens åtgärder med anledning av ifrågavarande hemställan, vilket spörsmål genom Herr Talmannens skrivelse av den 14 september 1934 tillställts mig.

På sagda spörsmål lämnade jag i skrivelse av den 14 december 1934 ett svar, vartill jag får hänvisa och vari jag, jämte det jag gjorde reda för de i saken vidtagna åtgärderna, meddelade, att Regeringen omedelbart efter det grundlig utredning i saken erhållits och förslag till av saken påkallade åtgärder uppgjorts samt sedan kommitténs förslag utarbetats, ofördröjligen komme att skrida till åtgärder för avlägsnande av möjligen förefintliga missförhållanden på ifrågavarande område.

Den förenämnda kommitténs, Trävarumätningsskommitténs, förslag inlämnades till Lantbruksministeriet den 22 februari 1936, varefter rörande detsamma utlåtanden före den 15 påföljande mars avfordrades forststyrelsen, centralskogssällskapen Tapio och Föreningen för Skogskultur, Forstvetenskapliga forskningsanstalten och Finska Träförädlingsindustriernas Centralförbund, vilka alla såsom sin åsikt uttalade, att kommitténs förslag voro i behov av en grundlig omprövning och granskning, innan proposition i ärendet kunde föreläggas Riksdagen.

Då kommitténs förslag emellertid innehöll en mångsidig utredning i saken, vilken ansågs till sakens fromma kunna bringas till kännedom i vidsträcktare kretsar och sålunda bereda grunden för frågans lösning, beslöts den 26 mars 1936 låta trycka betänkandet, och utkom detsamma av trycket den 14 maj 1936 och utdelades i mer än 300 exemplar till olika personer och organisationer, vilka kunde antas vara intresserade av frågan.

I anseende till att förberedandet av ifrågavarande proposition, såsom av förenämnda utlåtande framgår, ännu erfordrar granskning och undersökning av fackmän, ansåg Statsrådet vid föredragning den 17 september 1936 nödigt att tillsätta en tremannakommitté, som fick i uppdrag att granska de av Trävarumätningsskommittén uppgjorda förslagen och med beaktande av de anmärkningar, som redan framställts i de med anledning av sagda förslag avgivna utlåtandena, samt efter att i mån av behov hava införskaftat ytterligare utredning och i saken erforderliga ytterligare utlåtanden, uppgöra slutligt förslag till proposition från Regeringen angående lag om mätning av trävaror samt till förordning om mätning av trävaror; och skulle kommitténs förslag tillställas Lantbruksministeriet så snart som möjligt.

Detta får jag vördsamt bringa till Herr Talmannens kännedom.

Lantbruksminister *K. T. Jutila*.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus Amerikan Yhdysvaltain kanssa tehdyn tariffisopimuksen hyväksymisestä.

Yllämainittu hallituksen esitys n:o 15, jota on valmistelevasti käsitelty ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 3 ja, mikäli se sisältää lakiehdotuksen, suuren valiokunnan mietinnössä n:o 2, esitellään osittain kolmanteen, osittain ainoaan käsittelyyn.

Puhemies: Ensin tehdään kolmannessa käsittelyssä päätös lakiehdotuksesta. Sen jälkeen esitellään ainoaan käsittelyyn ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 3 oleva ponsiehdotus.

Kukaan ei halua puheenvuoroa.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 3 oleva ponsi hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi eräiden Turkin kanssa tehtyyn kaupalliseen sopimukseen liittyvän lisäpöytäkirjan säännösten hyväksymisestä.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 4 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 16, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 3. Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiasta. Sen jälkeen käydään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelussa ei haluta puheenvuoroja.

Lakiteksti, lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotus laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 8 §:n muuttamisesta.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty vuoden 1934 vp:ltä lepäämässä oleva edellämainittu lakiehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 1.

Valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n mukaan voidaan lakiehdotus äänten enemmistöllä nyt muuttamattomana hyväksyä taikka hylätä.

Keskustelu:

Ed. Komu: Herra puhemies! Lakivaliokunta ehdottaa tälläkin kertaa halli-

tuksen esityksen perusteluihin viitaten hyväksyttäväksi lakiesityksen rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 8 §:n muuttamisesta, mikä esitys tuli viime vaalikaudella vasemmiston toimesta äänestetyksi lepäämään yli vaalien. Ennen kuin eduskunta päättää lopullisesti lepäämässä olevan lakiesityksen hyväksymisestä taikka hylkäämisestä, on syytä hiukan tarkastella näitä lakivaliokunnan enemmistön mielestä niin yleispäteviksi muodostuneita hallituksen esityksen perusteluja. Samalla on valitettava, että herra oikeusministeri joutui viime istunnossa — syyttömänä miehenä muuten tämän lain syntyyn — juuri näihin perusteluihin vedoten puolustamaan kyseellisen lakiesityksen hyväksymistä.

Esityksensä perustelujen alussa hallitus aivan oikein mainitsee, että kun valtiolliset rikokset perustuvat useimmiten tekijänsä poliittiseen vakaumukseen ja voivat johtua siveellisesti hyväksyttävistä vaikuttimista, ei tällaisista rikoksista vapausrangaistukseen tuomittuja henkilöitä ole tahdottu rinnastaa tavallisiin rikosvankeihin, vaan on heihin sovellettu vapausrangaistuksen vähemmän kunnialle käypää muotoa, ja toteaa hallitus, että meidänkin maamme lainsäädäntö on valtiollisen itsenäisyytemme alkupuolesta saakka ollut tällä kannalla. Kun hallitus kuitenkin on tullut — joko hyvien neuvonantajien ohjeita seuraten tai sitten omasta vakaumuksestaan — sille kannalle, että meidänkin maamme pitäisi saada niiden maiden joukkoon, joissa ei muodossa eikä toisessa aseteta siveellisesti hyväksyttävistäkään vaikuttimista valtiollisen rikoksen tehneitä erikoisasemaan, luettelee se ne maat, missä tällainen oikeus on poliittisille vangeille annettu, ja missä taas ei. Tällöin kiintyy huomio m. m. sellaisiin seikkoihin, että Ruotsikin kuuluu niihin maihin, jossa ei valtiollisille vangeille ole myönnetty mitään erikoisoikeuksia ja että Tanskan ja Norjan rikoslain mukaan vain oikeusistutimet voivat asettaa rikoksen vaikuttimien mukaan poliittisen rikollisen erikoisasemaan toiseen vähemmän hyväksyttävistä vaikutteista lähtöisin rikkoneeseen nähden. Vielä mainitsee hallitus lukuisan joukon maita, joukossa demokraattisiakin, joissa ei poliittisten vankien erikoisoikeuksia tunneta, ja saadakseen oikein pontevan pohjan

esityksensä tueksi hallitus vitaisee poliittisia vankejamme, että näistä muka useat tekevät rikoksensa „itsekkäistä vaikuttimista, esim. jonkin taloudellisen tai yhteiskunnallisen edun saavuttamiseksi”, kuten sanat kuuluvat. Edelleen tuo hallitus esityksensä perusteluissa julki sellaisenkin totuuden, että: „poliittisille vangeille rangaistusten täytäntöönpanossa suodet etuoikeudet ovat epäilemättä olleet osaltaan myötävaikuttamassa siihen, että poliittisten vankien lukumäärä on meillä” — vuoden 1921 lain muutoksen jälkeen, jolloin nämä erioikeudet otettiin käytäntöön, — „jatkuvasti noussut”. Vielä vaikeroi hallitus, että kun muka muihin rikollisiin nähden on viime aikoina rangaistuspakkoa tehostettu, ovat poliittiset vangit voineet näiden oikeuksiensa turvin vielä vankilassakin jatkaa yhteiskunnan vastaista toimintaansa, häiritä vankilan sisäistä järjestystä ja aikaansaada yleistä levottomuutta.

Mitä kaiken edellä selostetun perustelun johdosta on sanottava? Ensiksikin, ettei se, että Skandinavian maissa on osittain toisenlainen lainsäädäntö, sovi esimerkiksi meille, hallituksen kaavaillessa tämän laatuista lainsäädäntöä. On näet otettava huomioon, että näissä maissa vallitsee aivan toisenlainen oikeuden käytäntöön soveltaminen, vaikkakin lainsäädäntö itse rikoslain sisältöön nähden onkin jokseenkin samanlainen kuin meillä. Eihän näissä maissa, kuten meillä on laita, ole oikeuskäytäntö vienyt siihen, että jo määrättyyn kansainväliseen järjestykseen kuulumisenkin on rikos ja sellaisenaan tuomittava teko. Päänsäntö näissä maissa samoin kuin Englannissa ja Hollannissa, joissa maissa ei myöskään liene poliittisilla vangeilla erikoisoikeuksia, saavat vapaasti toimia kaikkiin poliittisiin uskontunnustuksiin lukeutuvat, ja kun näin on laita, niin on itsestään selvää, että valtiopetolliseen toimintaan osallistuvien lukumäärä näissä maissa on varsin vähäinen. Jos joku sellainen rikollinen ilmestyykin, niin lienee hänen tekonsa laatu sellainen, kuten esim. törkeä vakoilu, ettei tällaiselle valtiolliselle vangille ole katsottu tarpeelliseksi myöntää erikoisoikeuksia. — Olisikin ollut suotavaa, että hallitus olisi esityksensä perusteluihin hankkinut vertailevat numerot esim. läntisten naapurimaaittemme ja meidän maamme valtio- ja maanpetosrikoksista tuomittujen luvuista, koska hallitus

on eräässä toisessa yhteydessä julkaissut tilaston valtiollisten rikoksellisten luvusta meillä.

Kun siis meillä on katsottu rangaistavaksi teoksi se, joka ei sitä vanhemmissa ja tosidemokraattisissa maissa ole, saa siitä selityksensä valtiollisten vankiemme runsaslukuisuus ja hallituksen väitteiltä, että kyseellisten vankien erikoisoikeudet olisivat näiden vankien lukumäärän lisääntymisen aikaansaaneet, putoaa pohja pois. Yhtä onnto on sekin hallituksen väite, että meillä valtio- ja maanpetos tehdään usein itsekäistä ynnä muista vähemmän siveellisistä vaikutteista johtuen. Tunnettuahan on, että etenkin viimeisinä vuosina ovat saaneet valtiopetoksesta tai sen valmistelusta tuomioita henkilöt, joiden viaksi on voitu enintään lukea se, että he ovat toimineet jäseninä ja toimihenkilöinä joissakin järjestöissä, esim. ammatillisissa järjestöissä, järjestöissä, jotka tuomioistuimet ovat myöhemmin selittäneet lainvastaisiksi ja sellaisina lakkautettaviksi. Näiden ihmisten saama aineellinen hyöty, ainakin mitä nyt jäsenistöön tulee, on useinkin rajoittunut siihen, minkä järjestö on heille voinut parempina palkka- ja työehtoina taata. Muuta he eivät ole toiminnastaan palkkseen useinkaan saaneet. En myöskään väittäisi siveellisesti vähemmän hyväksyttävistä perusteista johtuneeksi sellaista toimintaa, josta kansalaisiamme on runsaasti tuomittu, että he ovat toimineet vakaumuksensa mukaan salassa valtiollisen katsantokantansa eteenpäinviemiseksi, koska heiltä maamme oikeuskäytön mukaan julkinen toiminta on eväty. Perusteeton on sekin hallituksen lausuma, että poliittiset vankimme heille suotujen erikoisoikeuksien turvin vielä vankiloissakin jatkaisivat toimintaa, joka muodostuisi siinä määrin yhteiskunnan vastaiseksi, että siitä olisi jo yleiselle järjestyksellekin vaaraa.

Mitä tulee sitten siihen hallituksen pelkoon, ettei meillä voitaisi jättää tuomioistuimille ratkaisuvalltaa, onko johonkin poliittiseen rikokselliseen nähdessä käytettävä lievempää vaikeampaa rangaistusmuotoa koska, kuten sanat kuuluvat, „tällöin olisi kuitenkin vaara tarjona, että poliittiset katsantotavat pääsisivät vaikuttamaan lain käyttöön”, niin sen johdosta on sanottava, että tämä on turha pelko, sillä valtiollisista rikoksistakin ovat tuomioita langettamassa hovioikeudet ja niissä käyttävät

lain vaakaa vanhemmat ja kokeneemmat tuomarit, joilta voidaan odottaa enemmän kuin esim. sellaiselta tuomarilta, joka oli käsittelemässä aluksi Mätön murhajuttua ja päästäessään murhamiehen vapaalle jalalle sotki tällä teollaan poliittiset katsantokannat lainkäyttöön. Hallitus olisi nähdäkseni aikanaan voinut hyvin rakentaa esityksensä viime mainituille perusteille, mutta kun se ei ole sitä tehnyt, en lähde tätä asianpuolta pitemmälle pohtimaan.

Ja lopuksi on todettava, että käsiteltävänä oleva esitys on yksi niistä viime vuosien taantumuksen esiinloimitamista tekeleistä, joilla tahdotaan viimeisetkin humanisuuden rippeet maastamme kitkeä pois, vaikka oikea kulttuuriliberalismi käsittäkseni kehottaisi tekemään aivan toisin voitettua vastustajaa kohtaan, vastustajaa, joka vankilaan telkeämällä on jo tehty vaarattomaksi. Jos hallitus olisi omaaloitteisesti ottanut enemmän selvää vankilaloistamme, niin se olisi jo aikoja sitten ollut selvillä siitä, että esim. vankiloissa sattuneet maallemme vähemmän miellyttävää mainetta aikaansaaneet sisäisen järjestyksen häiriöt ovat lähtöisin pikemmin tehtävänsä pystyvän vankilavirkakunnan puutteesta kuin muutaman sadan poliittisen vangin erikoisoikeuksista, oikeuksista, jotka on nytkin voitu ottaa kurinpidollisesti pois. Hallituksella lienee nimittäin tiedossa, etteivät asiat ole kaikissa muissaakaan kuin poliittisten vankien sijoituspaikoissa sellaisessa kunnossa kuin olla pitäisi. Paitsi kunnollista vankikasvatusta tulisi hallituksen harrastaa kunnollisen virkakunnan kasvatusta vankiloihin, se olisi paljon tärkeämpää kuin harrastelu tällaisissa asioissa kun poliittisten vankien oikeuksien lakkauttaminen. Neuvonantajilleenkin hallitus saisi antaa kyseelliseen suuntaan käyvät ohjeet.

Vasemmisto ei tahdo eikä voi olla tällaista lakiehdotusta hyväksymässä, sillä se tahtoo säilyttää maassamme edes jotakin, joka viittäisi jonkinlaiseen kulttuuriliberalismiin. Se pesee käteensä tällaiseen taantumukselliseen taka-askeleeseen nähdessä ja toivoo, että eduskunnassa olisi riittävä määrä sellaisia edustajia, jotka estäisivät tällaisen lain hyväksytyksi tulon.

Edellä sanottuun viitaten ehdotankin, herra puhemies, että käsiteltävänä oleva lakiehdotus hylätään.

Ed. Salmiala: Herra puhemies! Ed. Komu lausui äskeisessä puheenvuorossaan, että tällä lailla, jota nyt käsitellään, aiotaan riistää viimeiset humanisuuden rippeetkin (Ed. Komu: Oikein!) meidän rikoslainsäädännöstämme (Ed. Komu: Oikein sanottu! — Vasemmalta: Eikös niin ole?). En ymmärrä, mitä ed. Komu oikeastaan humanisuudella tarkoittaa. Ehkä hänen käsityksensä mukaan se merkitsee sitä, ettei valtiovallalla ole oikeutta ryhtyä repressaalioihin niitä kohtaan, jotka pyrkivät hävittämään valtakunnan itsenäisyyden ja tuhoamaan sen oikeusjärjestyksen.

Ed. Komu viittasi jo puheenvuorossaan hallituksen esityksen perusteluihin. Niistä hän käy selvästi ilmi (Ed. Komu: Ne ovat ihmeelliset perustelut!), että kysymyksessä oleva lainsäädäntö nojautuu yleisesti kulttuuri- ja oikeusvaltioissa noudatettuihin periaatteisiin. Useimmathan maat eivät hyväksy valtiollisille rikoksellisille minkäänlaisia erioikeuksia, vaan katsovat, että heihin nähden on sovellettava aivan samanlaisia rangaistusmuotoja kuin niihin muihin henkilöihin nähden, jotka ovat rikkooneet valtakunnan oikeusjärjestyksestä vastaan. Tällaisia erioikeuksia ei ole Ruotsissa, Hollannissa, Itävallassa, Italiassa, Portugalissa, Rumaniassa, Turkissa, Kreikassa eikä Bulgariassa. Näitä erioikeuksia eivät ole käytäntöön ottaneet myöskään Sveitsin kantonit eikä Sveitsin liittovaltio. Myös Englannissa käsitellään valtiollisia rikoksenteikijöitä aivan samalla tavoin kuin kriminaalirikollisia. Tämän englantilaisen periaatteen ovat hyväksyneet kaikki anglosaksilaisvaltiot. Myöskin espanjalais-amerikkalaiset rikoslait ovat kaikki sillä kannalla, että poliittisiin rikoksenteikijöihin nähden on sovellettava yleisiä rikosoikeudellisia periaatteita. Näin ollen voidaan siis todeta, että maailman huomattavimmat oikeus- ja kulttuurivaltiot eivät pidä humanisuuden vastaisena sitä, että ne käsittelevät valtiollisia rikoksenteikijöitä samalla tavoin kuin muitakin rikoksenteikijöitä. Ed. Komu lieenee kyllä sillä kannalla, että humanisuus on huippuunsa toteutettu meidän itäisessä naapurimaassa Venäjällä (Ed. Komu: Mitä me sieltä mallia tarvitsemme!), mutta sielläkään ei ole poliittisille rikoksenteikijöille annettu minkäänlaisia erioikeuksia.

Eräät maat käsittelevät kyllä valtiollisia

rikoksenteikijöitä toisin kuin kriminaalirikollisia. Sellainen maa on esim. Ranska. Siellä on poliittisista rikoksista säädetty erityiset rangaistukset, nimittäin: karkoitus ja erityinen linnoitusvankeus. Mutta Ranskan lainsäädäntö julistaa nimenomaan, että nämä molemmat rangaistusmuodot ovat häpeällisiä. Se korostaa tällä tavoin erikoisesti valtiollisten rikoksenteikijäin vaarallisuutta. Se on tapahtunut aikana, jolloin vallankumouksen henki voimakkaimmin Ranskassa vaikutti. Samaa suuntaa on asiat järjestetty Belgiassa. Unkarissa ja Japanissa sensijaan on aivan eri rangaistuksia säädetty sovellettavaksi poliittisiin rikoksenteikijöihin. Siellä on täytäntöönpanossa todellakin sellaisia eroavaisuuksia, jotka lieventävät näihin rikoksenteikijöihin kohdistuvien rangaistusten ankaruutta.

Hallituksen esityksessä on viitattu jo siihen, että Norjassa ja Tanskassa on mahdollista poliittisiin rikoksenteikijöihin nähden soveltaa erityistä rangaistuskeinoa, mutta sielläkin se on alternatiivinen yleisille kriminaalirikoksellisille tuomittavien rangaistusten kanssa ja riippuu, kuten hallituksen esityksessä sanotaan, tuomioistuinten harkinnasta. Saksassa on niinkään ollut erityinen Festungshaft-rangaistus, mutta sielläkin se on ollut alternatiivinen. Vain yhdessä ainoassa tapauksessa oli se eksklusiivinen, nimittäin silloin kun se kohdistui henkilöihin, jotka olivat tehneet itsensä syyppäksi sellaiseen valtiorikokselliseen toimintaan, joka kohdistui vieraan maan valtiosääntöä vastaan. Silloin tämä henkilö oli samanlaisessa asemassa kuin se, joka tuomitaan kaksintaistelusta. Tämä on todella custodia honesta.

Minä luulen, että täällä on aivan turhaa puhua nykyisestä kansallissosialistisesta Saksasta, sillä siihen ei tässä eduskunnassa mitään huomiota kiinnitettäisi — sanon tämän ed. Linkomiehelle hänen välihuutonsa johdosta (Eduskunnassa välihuutoja). Olen todellakin puhunut niistä Saksan oloista. Silloinkuin siellä vallitsi „todellinen demokratia”. Korostuksestani piti käydä selville, että sanani olivat lainausmerkkien välissä, siis demokratia, jossa bolshevismi määräsi (Ed. Komu: Aina paraneee vain!).

Siitä, mitä olen sanonut, käy selville, että oikeus- ja kulttuurivaltiot eivät suinkaan

ole pitäneet välttämättömänä säätää poliittisille rikoksenteikijöille erityisiä rangaistuksia, vaan on siellä katsottu välttämättömäksi soveltaa niihin nähden yleisiä kriminaalipoliittisia periaatteita. Ja tämä käsityskanta onkin mielestäni oikea. Ja useimmissa uusissa rikoslakiehdotuksissa on samalla tavoin asetettu nyt mainitsemalleni kannalle.

Eivät siis humanisuussyyt vaadi säilyttämään erikoisoikeuksia. Eivät ne myöskään kriminaalipoliittiselta kannalta ole suositeltavia. Hallituksen esityksestä käy jo selville ne epäkohdat, jotka aiheutuvat siitä, että tällaisia erikoisoikeuksia ylläpidetään.

Katson näin ollen siis, että eduskunnan enemmistö on ollut oikeassa, kun se on hyväksynyt kysymyksessäolevan hallituksen esityksen.

Ei voi olla kiinnittämättä erikoista huomiota siihen intoon, jolla vasemmisto ajaa näitä poliittisten rikoksenteikijäin erikoisoikeuksia (Ed. Komu: Millä innolla?). Tuossa innossa on jotakin epäilyttävää (Ed. Komu: Mitä epäilyttävää?). Näiden erikoisoikeuksien puoltaminen ei aiheuduakaan suinkaan mistään kriminaalipoliittisesta harrastuksesta tai humanisuussyistä, vaan siitä, että tahdotaan osoittaa kommunisteille, että täällä kyllä valvotaan heidänkin erikoisoikeuksiaan. Tällä tavoin lunastetaan niitä vekseleitä, joita kirjoitettiin silloin, kun luotiin sosialidemokraattien ja kommunistien kesken yhteisrintama, kun aikaansaatiin, kuten täällä sanottiin, niin sanottu työväestön solidaarinen rintama viime vaaleissa (Ed. Komu: Milloin se tehtiin se sopimus? — Puhemies koputtaa). Tästä syystä vaativat nyt vasemmiston edustajat vankien erikoisoikeuksien säilyttämistä.

Ed. Komu mainitsi, että ne miehet, jotka on täällä tuomittu, ovat toimineet vakaumuksensa mukaan (Ed. Komu: Suuri osa ainakin!). On myönnettävä, että valtiollisessa taistelussa saattaa ilmetä rikoksiäkin, jotka todella ovat tehdyt syvän vakaumuksen perusteella. Mutta ne miehet, jotka nyt istuvat meillä poliittisista rikoksista tuomittuina Tammissaareissa, ovat säännöllisesti kaikki sellaisia, jotka ovat toimineet vieraan valtakunnan hyväksi, kominternin päämäärien toteuttamiseksi, ja vasemmisto yhtä hyvin kuin kaikki muut-

kin tietävät, mihinkä nämä päämäärät tähtäävät: Ne pyrkivät hävittämään tämän maan itsenäisyyden ja vapauden ja tuhoamaan tämän kansan vanhan oikeusjärjestyksen. Ne miehet ovat liikkuneet vihollisen asialla. Ei niiden päämääränä ole ollut tämän kansan hyvä eikä tämän maan menestys, vaan ovat pyrkineet lisäämään slaavilaisen maailman valtaa, pyrkineet ulottamaan bolshevismien vaikutusta myöskin tänne. He ovat säännöllisesti olleet vieraan valtakunnan palveluksessa, he ovat toimineet tämän kominternin antamien avustusten varassa. Ja jos mikään, niin on tämä moraalisesti ala-arvoista ja häpeällistä. Nämä eivät ole mitään valtiollisia rikoksenteikijöitä siinä merkityksessäkään, mikä sille annetaan oikeus- ja vanhoissa kulttuurivaltioissa. Nämä ovat maanpettureita ja heitä olisi todellisuudessa sellaisina käsiteltäväkin. Meidän rikoslainsäädännössämme on vika siinä suhteessa, että se laajentaa liiaksi valtiopetosrikoksen käsitettä. Käsitykseni mukaan kommunistien teot itse asiassa lähentävät maanpetosta ja sellaisesta rikoksesta olisivat nämä miehet tuomittavat. Monessa oikeus- ja kulttuurivaltiossa pannaan tällaiset miehet säännöllisesti hirteen (Ed. Komu: Oho! Siinäpäpäs tuli totuus! — Hälinää eduskunnassa. — Puhemies koputtaa.).

Tässä ei ole siis kysymys oikeudesta eikä humanisuudesta. Kuvaava oli ed. Komun lausunto, kun hän sanoi, että hän ei pidä paheksuttavana sitä, että nämä kommunistit toimivat salassa, koska heidän ei ole annettu toimia vapaasti julkisuudessa (Ed. Komu: Ne saavat muissa maissa toimia!). On sekin merkillinen kanta. Kun ei maanpetoksellista toimintaa sallita julkisuudessa, niin ed. Komu hyväksyy sen, kun se tapahtuu salassa (Ed. Komu: Minä ymmärrän kyllä sitä, vaikka en hyväksy!). Ed. Komu ymmärtää siis kommunistien maanpetoksellista toimintaa. On todellakin kuvaavaa, että sellaista saattaa sanoa tässä eduskunnassa. Minä toivon kuitenkin, että sellainenkin aika tulee, jolloin se ei enää käy päinsä (Ed. Komu: Katsotaan kun sinnekin tullaan!).

Olen näin ollen sitä mieltä, että kysymyksessäoleva hallituksen esitys olisi hyväksyttävä (Ed. Komu: Se nyt olisi tietty muutenkin!).

Ed. Estlander: Herr talman! De bestämmelser i förordningen om verkställighet av straff, som genom lagförslaget skulle ändras eller avskaffas, blevo i tiden utan synnerlig eller synlig meningsskiljaktighet antagna. Det kunde finnas och fanns i själva verket också då medlemmar av riksdagen, som hyste betänkligheter, hurvida det var nödvändigt att i vår straffrätt införa begreppet politiska fångar. Men också om man hyste betänkligheter då, så är det enligt min tanke en helt annan och vida betänkligare sak att nu söka leda utvecklingen tillbaka; i varje fall om detta skulle ske utan övertygande och tillräckliga skäl. Jag kan icke finna att den hänvisning, som nu göres till störingar av ordningen i fängelserna, skulle motivera den föreslagna ändringen. Därav motiveras blott att en effektiv övervakning upprätthålles. Men denna övervakning måste utövas i en lugn och opartisk anda. Detta bör väl anses vara självfallet. Men det torde emellertid förtjäna att i detta sammanhang också observeras.

Herr talman! Jag anser för min del att lagförslaget bör få förfalla.

Ed. Hakala: Nyt käsiteltävänä oleva lakiehdotus ja sen käsittely täällä eduskunnassa osoittaa erittäin selvästi, että rikospoliittikka meillä on tällä hetkellä varsin epävarmaa ja häilyvää. Se osoittaa suuntien nopeasti muuttuvan, niin että se mitä puolentoista vuosikymmentä takaperin pidettiin oikeana, tahdotaan nyt leimata vääräksi, vieläpä vaihtuvat käsitykset aivan lyhyessäkin ajassa.

Aikaisemminhan Suomessa olivat valtiollisista rikoksista tuomitut rangaistustaan kärsiessään samanlaisessa asemassa kuin kriminaalirikoksellisetkin, mutta aivan yleisesti pidettiin tätä järjestelmää vanhentuneena ja tarkoitustaan vastaamattomana. Se käsitys, että valtiollisten rikollisten tekojen vaikuttimet ja mielenlaatu eivät ole verrattavissa kriminaalirikoksellisiin ja että rangaistuksenkin tulee sen vuoksi olla vähemmän ankara ja joissakin suhteissa kunniallisempi, oli niin vakiintunut, ettei sitä vastaan juuri väitteitä esitetty milteään taholta. Tätä aivan oikeata kantaa ei kuitenkaan Venäjän vallan aikana voitu Suomessa lainsäädäntöön soveltaa, koska „emämaassa”, niinkuin silloin sanottiin, oli val-

lalla suuri kauhu valtiollisten rikosten suhteen ja toisenlaiset käsitykset asian oikeudellisesta luonteesta.

Kun maamme pääsi riippumattomaksi, toteutettiin tämä uudistus varsin nopeasti, paljon aikaisemmin kuin monet muut suuremmat ja käytännölliseltä kannalta katsoen tärkeämmät uudistukset. Vuonna 1919 sovellettiin silloinen tynkäeduskunta sen valtiorikosoikeuksissa tuomittuihin kapinallisiin. Ja seuraavana vuonna hyväksyttiin toimitettujen uusien vaalien jälkeen valitussa eduskunnassa rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 8 §:ään lisäys, jolla valtio- ja maanpetosrikoksista tuomitut vapausrangaistustaan kärsiessään asetettiin eräissä suhteissa samaan asemaan kuin tutkintovangit ja johon sisältyy erinäisiä vapauksia ja helpotuksia. Lainmuutos hyväksyttiin yksimielisesti, niinkuin täällä jo on mainittu, sillä ainoastaan yksi edustaja ilmoitti eriävän mielipiteen sillä perusteella, että asia on uusi ja puutteellisesti valmisteltu. Sen jälkeen on laki ollut sitten voimassa.

Vuoden 1934 valtiopäivillä antoi sitten nykyinen hallitus esityksen, jonka mukaan valtio- ja maanpetoksista tuomitut jäisivät mainitussa lainkohdassa säädettyjen helpotusten ulkopuolelle, mikä merkitsee lain asiallisen sisällön poistamista, sillä rikoslain 16 luvun 24 §:n mukaan tuomittuja, joita se edelleen jäisi koskemaan, on niin vähän, ettei säännöksen lakiin jäämisellä ole sanottavaa merkitystä.

Esityksen perustelut, niinkuin täällä jo on mainittu, eivät ole vakuuttavat (Ed. Komu: Ei vähääkään!). Niissä selitetään, että sille käsityskannalle, jonka mukaan valtiolliset rikokset aina ovat lähtöisin kunniallisesta mielenlaadusta, ei voi myöntää yleispätevyyttä ja väitetään, että valtio- ja maanpetosrikoksia tehdään usein itsekkäistä vaikuttimista, että poliittisille vangeille suodut etuoikeudet ovat olleet osaltaan myötävaikuttamassa siihen, että poliittisten vankien lukumäärä on meillä lisääntynyt, sekä että poliittiset vangit ovat heille suotujen suurien etuoikeuksiensa turvin voineet vankilassakin jatkaa yhteiskunnan vastaista toimintaansa ja siten häirinneet vankilan sisäistä järjestystä.

Viime tiistaina eduskunnan istunnossa lausui herra oikeusministeri taas sellaisen käsityksen, että Suomessa ei nykyään

olisi ollenkaan muita sellaisia poliittisia vankeja, jotka olisivat oikeutettuja samaan valtiollisille rikollisille tarkoitettun lievennetyn rangaistustavan kuin ne, jotka ovat tuomitut rikoslain 16 luvun 24 §:n nojalla. Tämän saman käsityksen esitti lakivaliokunnassa myöskin ed. Kekkonen ja sitten myöhemmin vielä ed. Salmiala. Ja kaikkien näitten lausuntojen sisältö oli siis se, että kommunistien tekemät poliittiset rikokset ovat luonteeltaan toisenlaisia kuin yleensä valtiolliset rikokset. Olkoon nyt tämän teorian keksijä ken tahansa, niin täytyy sanoa ensiksikin, että se on aivan uusi käsitys, sillä se ei sisälly tätä asiaa koskevan hallituksen esityksen perusteluihin eikä liioin korkeimman oikeuden vuonna 1920 antamaan lausuntoon, jota on käytetty muun ohella tämän lainmuutoksen perusteena. Eikä sitä liioin ole esitetty aikaisemmillä valtiopäivillä kun tätä asiaa silloisissa vaiheissa käsiteltiin. Lisäksi täytyy sanoa, ettei se saata olla mikään juriidinen vaan poliittinen käsitys, sillä eihän sitä mitenkään voida soveltaa esim. sellaisen maan lainsäädäntöön, jossa kommunismi on täysin luovallinen. Missä taasen kommunismi on kielletty, niin sekin on tapahtunut poliittisista eikä suinkaan juriidisista syistä.

Oikeusministeri lausui myöskin, että poliittisten vankien lukumäärän väheneminen ei luonnollisestikaan voi eikä saa vaikuttaa siihen käsittelyyn, jonka alaiseksi rangaistustaan kärsivä asetetaan enempää kuin lukumäärän lisäytymisenkään saa aiheuttaa mitään muutosta tähän. Nyt hallituksen esityksen perusteluissa kuitenkin lausutaan, että poliittisille vangeille rangaistusta täytäntöön pantaessa suodut etuoikeudet ovat epäilemättä olleet osaltaan myötävaikuttamassa siihen, että poliittisten vankien lukumäärä on meillä puheenaolevan lainmuutoksen jälkeen jatkuvasti noussut. Tämä esitettiin silloin yhtenä eikä nähtävästi vähäisimpänä syynä lainmuutoksen tarpeellisuuteen. On vaikea löytää näitten lausuntojen sisällöstä mitään johdonmukaisuutta vaan näyttävät ne pikemminkin olevan keskenään jyrkässä ristiriidassa. Aivan yhtä hyvällä syyllä voidaan myöskin väittää, että vankiloissa mahdollisesti tapahtuneet kurittomuudet eivät voi vaikuttaa lainsäädännön muuttamiseen. Jos joku rangaistusta kärsiessään tekee itsensä syy-

pääksi häiriön tekoon, on häntä siitä ojennettava, mutta se ei voi eikä saa vaikuttaa niitten asemaan, jotka myöhemmin joutuvat samaan asemaan ja vilpittömästi alistuvat lakia ja ohjesääntöjä noudattamaan (Ed. Komu: Oikein!).

Mutta meidän nyt tiedämme ilman laajoja selityksiä ja kirjoitettuja perusteluitakin, vieläpä verrattain yksityiskohtaisesti syyt ja aiheet tämän esityksen antamiseen ja sen on myös herra oikeusministeri todennut täällä aikaisemmin antamassaan lausunnossa. Sehän aiheutui siitä, että vankiloissa, joissa valtiollisia vankeja säilytetään, syntyi vuodesta 1930 alkaen ristiriita vankilaviranomaisten ja poliittisten vankien välillä ja jonka taitekohdaksi sitten muodostui tunnettu valtiollisten vankien keskuudessa puhjennut syömälakko. Silloin oli rauhattomat ajat koko maassa, sillä poliittinen valtataistelu ja luokkataistelu rai-vosi ankarana, lakeja ja oikeuskäsityksiä uhmaavana ja sen mainingit ulottuivat vankilan muurien sisäpuolellekin. Näistä vankilatapahtumista ja erikoisesti juuri Tammissaaren keskusvankilan tapahtumista on täällä eduskunnassa jo aikaisemmin esitetty lukuisia lausuntoja ja tässäkin yhteydessä olisi valaisevaa niihin vielä puuttua. Mutta jätän sen kuitenkin tekemättä. Tahdon vain sanoa, että nämäkin olivat osa silloisista poikkeuksellisista tapauksista ja että niitä on arvosteltava silloista valtiollista taustaa silmälläpitäen. Silloin ne myös tulevat esiintymään objektiivisen tutkijan silmissä aivan toisessa valaistuksessa kuin mitä niistä on täällä porvarilliselta taholta esitetty.

Tästä kaikesta huolimatta eduskunta vuoden 1934 valtiopäivillä hyväksyi lakivaliokunnan ehdotuksen mukaisesti hallituksen esityksen asiassa. Ja kun se yli vaalien äänestettynä nyt tulee uudelleen ratkaistavaksi näyttää ainakin lakivaliokunnan kannanilmaisusta päätellen porvarillisissa eduskuntaryhmissä edelleen vallitsevan sama henki kuin vuoden 1934 valtiopäivillä, näyttävät olevan valmiita sen edelleen ja lopullisesti hyväksymään.

Juuri nämä seikat mielestäni osoittavat rikospoliitikassa arveluttavaa epävarmuutta ja häilyväisyyttä. Asian oikeudellisesta puolesta, nimittäin siitä, onko valtiollisissa rikoksissa tekijäin motiivit ja mielenlaatu sellainen, että ne edellyttävät humanisem-

paa rangaistusta kuin varsinaisissa rikminaalirikoksissa, voidaan tietysti esittää erilaisia käsityksiä. Mutta kun nykyisen lain kanta on niin myöhään kuin vuonna 1921 yksimielisesti hyväksytty, niin täytyy sitä jo yksistään tämänkin perusteella pitää vakiintuneena. Oikeuskäsitteet ja -periaatteet ovat sellaisia, etteivät ne vaihdu joka vuosi tai joka vuosikymmen, vaan säilyvät ne samanlaisina sangen pitkiä ajankaksoja. Oikeusperiaatteet ovat myöskin sellaisia, ettei niistä ole tapana eikä myöskään ole syytä poiketa jokaista kompastuskiveltä näytävää estettä tai haittaa kiertäkseen.

Jos nyt kuitenkin väitettäisiin edelleenkin, että aikanaan tehty nyt puheena oleva lainmuutos oli erehdys, ja että se on juuri senvuoksi korjattava, niin mielestäni tällaista väitettä ei voida sitovasti mitenkään todistaa. Kun tämän asian yhteydessä puhutaan valtiollisten rikosten lisääntymisestä tai epäjärjestyksistä vankiloissa poliittisten vankien keskuudessa, niin se koskee ainoastaan vuosien 1930—33 kuuhunta ja taantumuskautta, jolloin vastaavanlaatuksia tapauksia olisi saattanut tapahtua huolimatta siitä, minkälaiset olot ja oikeudet valtiollisille vangeille olisikaan säädetty. Mutta senjälkeen ei häiriöistä tällä alalla ole kuultu kerrassaan mitään ja valtiollisten rikosten lukumäärä on myöskin jatkuvasti ja huomattavasti supistunut. Korkeimmillaanhan oli valtiollisten vankien luku v. 1933, jolloin sen mainitaan olleen 771. Tällä hetkellä lienee valtiollisten vankien lukumäärä siinä 300—350 välillä. Se on siis tällä ajalla vähentynyt jo enemmän kuin toisella puolella. Myöskin ne tiedot, joita on julaistu poliisin tietoon tulleista rikoksista, osoittavat tämän vähennyksen yhä edellensäkin jatkuvan. Poliisin tietoon tulleita valtiollisia rikoksia oli v. 1933 kaikkiaan 321 ja v. 1935 111. Viimeksi sanomalehdissä julkaistuista tiedoista näkyy, että tämän vuoden toisella neljänneksellä oli näiden ilmisaatujen rikosten luku supistunut jo 13:een. Kun siis juuri nykyisten lakien voimassaollessa kuljetaan varsin nopeasti sitä päämäärää kohti, johon pyritään, niin ei mielestäni ole mitään aihetta tällaisiin äkillisiin ja jyrkkiin heilahduksiin rikospolitiikan alalla.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä ei voi siis käsiteltävänä olevaa lakiehdotusta hyväksyä.

Me toivomme, että normaaliset olot poliittisellakin alalla alkavat vähitellen palautua. Tällaisia poikkeuksellisia lakeja ei tarvita. Kannatan, herra puhemies, ed. Komun tekemää ehdotusta.

Ed. Pennanen: Herra puhemies! — Valtiopetoksellisista ja maanpetoksellisista rikoksista vankeusrangaistukseen tuomittujen vankien erikoisoikeuksia muihin rangaistusvankeihin nähden on puolustettu sillä ainoalla syyllä, että mainitunlaisetkin poliittiset rikokset saattavat muka tapahtua siveellisesti puolustettavista vaikutteista. Niinkin voipi olla ja on ollutkin siellä, missä valtakunnan rajat ovat väkivaltaisesti vedetyt ja missä valloittajakansa painaa iestä voitetun olalle. Niin voipi olla myöskin valtiopetokseen nähden siellä, missä maata hallitaan despoottisesti ja missä valtiollisista syistä vangitut henkilöt ovat kylläkin erikoisasemassa muihin vankkeihin nähden, vaan aivan toisinpuolin, jopa niin pitkälle, että heihin sovelletaan n. s. korkeimman asteen rangaistuksia aivan pelkällä määräyksellä. Mutta meillähän eivät ole asiat eikä olot niin. Kansanvaltaisesti hallitussa maassa ja oikeusvaltiossa, kuten meillä, ei valtio- ja maanpetosrikoksia voida nähdäkseni millään aatteellisilla näkökohdilla pitää erikoisasemassa, sallimalla rangaistukseen nähden suurempia vapauksia ja oikeuksia kuin muista rikoksista tuomituille. Rikoslakimme 36 luvun 1 §:n mukaan voidaan tuomita vankeus-, jopa kuritushuonerangaistukseen sellaisesta petoksesta, mikä on tehty yksityistä henkilöä vastaan, eli kuten laissa sanotaan, kun peijaa toisen. Ruma rikos on tietysti sekin, mutta voidaanko maan ja koko kansan peijäämistä pitää vähemmän halpamaisena tekona. Ellei, niin niistä tuomittujen erikoisoikeudet ja -vapaudet ovat lakiesityksen hyväksymisellä poistettavat.

Omalta kohdaltani kannatan lakiehdotuksen hyväksymistä ja niin tulee tekemään kokonaisuudessaan se ryhmä, johonka minulla on kunnia kuulua.

Minunkin mieleni tekee tässä yhteydessä sanoa muutama ystävällinen sana sosialisteille (Ed. Komu: Antaapa kuulua!). Teidän olette jo pitkän aikaa sitten itsenäisyytemme alkuajoista lähtien vähä vähältä ja lisääntyvässä tempossa erityisesti alleviivanneet sitä, että kansanvaltainen valtiojär-

jestys ja laillinen järjestys tässä maassa saa parhaimman ja voimakkaimman tukipylvään juuri teistä (Vasemmalta: Kuten onkin!). Tämä teidän laillisuuskantanne on jotenkin nuori, mutta nuoruus on vika, mikä vuosien varrella korjaantuu, ja minä olisin ensimmäinen ilolla uskomaan tämän teidän yhäti toistuvan vakuuttelunne paikkansapitäväisyyteen, jos vain osaisin uskoa. Mutta mitenkä on sitten teidän laillisuusharrastuksenne kanssa yhteensopivainen tämä teidän nyt jatkuvasti esiintyvä kantanne näihin kysymyksessä oleviin valtiollisiin rikollisiin nähden (Vasemmalta: Me puollamme voimassa olevaa lakia!). Se on myötätuntoinen teidän kantanne niihin nähden, ja ed. Komu on kirkkaasti ilmoittanutkin, että hän kyllä ymmärtää kommunistien maanalaista toimintaa. Se vielä sinään menisi, jos ed. Komu yksinään sitä ymmärtäisi, mutta kaikesta päättäen, ja sen viimeinen puhuja totesi, te ymmärrätte sitä kaikki. Näyttää siis siltä, kaikista laillisuuskakuutteluistanne huolimatta, ikävä kyllä, että vanha suola vieläkin janottaa.

Ed. Kekkonen: Herra puhemies! Kysymys siitä, ovatko valtiollisten rikosten tekijät asetettavat erikoisasemaan muihin rikoksentekijöihin nähden, ei ole mielestäni mikään maailmankatsomuksellinen kysymys, niinkuin ed. Komu ja Hakala ovat täällä pyrkineet käsittämään ja esittämään. Siitä on osoituksena jo sekin seikka, joka täällä on mainittu, että sellaiset kansanvaltaiset maat kuin Englanti ja nyt sosialistisella vaalivoitolla kruunattu kuninkaallinen Ruotsi eivät tunne poliittisten vankien erikoisoikeuksia, kun taas esim. Unkarissa ja Saksassa on tehty ero poliittisista ja muista rikoksista tuomittujen kärsittäviksi määrättyjen rangaistusten välillä. Mutta vaikka tässä tarkoitettua eroa rangaistusten suhteen ei olisikaan tehty, täytyy kyllä myöntää, että normaalisisissä oloissa on tehtävissä ja myös tehtävä periaatteellinen ero varsinaisten kriminaalirikollisten ja poliittisten rikoksentekijäin välillä. Meillä käsittääkseni kuitenkin eivät tällaiset normaaliset olosuhteet tässä suhteessa ole vallitsevina. Kun otetaan lähtökohdaksi, että rangaistuksen laatu ja rangaistuksen määrä riippuu siitä, mikä kunakin ajankohtana katsotaan yhteiskunnan suojelemisen vuoksi tarpeelliseksi, niin silloin on tutkittava sen

valtiorikollisuuden luonnetta, jota vastaan meillä on taisteltava. Silloin me havaitsemme, että meillä ovat olosuhteet suuressa määrin toiset kuin esim. vuonna 1921, jolloin rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 8 § nyt kumottavaksi esitettävässä muodossaan vahvistettiin. Käsitykseni on, että sekä yhteiskunnan suojelemisen tarve että myöskin valtiorikollisten laatu silloin puolsivat eron tekemistä varsinaisten kriminaalirikollisten ja poliittisten rikoksen tekijäin välillä. Poliittisista syistä oli silloin vankiloissa pääasiassa vielä vuoden 1918 kapinallisia, joista suurin osa, kun olosuhteet otetaan huomioon, ansaitsi toisenlaisen käsittelyn kuin varsinaiset rikolliset. Tästä seikasta on todistuksena, että IKL:kin tämän tunnustaa, kun se on pyrkinyt hankkimaan näitä rintamamiehiä kummaltakin puolen silloista rintamaa riveihinsä. Mutta vuodesta 1921 ovat meillä olosuhteet paljon muuttuneet tässäkin suhteessa. Meidän erikoislaatuississa oloissamme on valtioon kohdistuva rikollisuus nyt yleensä sitä laatua, että se samalla pyrkii tuhoamaan valtakuntamme itsenäisyyden. Milloin rikos valtiota vastaan kohdistuu valtion itsenäisen olemassaolon tuhoamiseen, on se sellainen, että sitä ei lieväläatuisten rangaistusten muodossa pitäisi helliä. Tämä näkökohta, eikä niinkään paljon hallituksen esityksen perusteluissa mainittu syy, että valtiopetos meillä tehtäisiin muka usein itsekkäistä vaikutteista, pakottaa minut hyväksymään leimässä olevan lakiehdotuksen. Eikä se seikka, että tämä ehdotus nyt hyväksytään, mielestäni ole mikään taantumuksen merkki. Siinä suhteessa yhdyin täysin tunnetuimpaan rikosoikeusoppineeseemme, prof. Särkilahteen, joka vuonna 1923 kirjoitti „Lakimieheissä” tästä asiasta m. m. seuraavaa:

„Rangaistuksen oikeutus perustuu sen välttämättömyyteen. Välttämättömän rangaistuksen käytäntöön ottaminen ei semmoiseen käsitykseen takaa-askelta, vaan se on takaa-askleen merkki. Varsinainen takaa-askel on siinä, että kansan siveellinen taso on niin huonontunut, että rangaistus, jota ilman ennen on tultu toimeen, myöhemmin on käynyt välttämättömäksi. Sama on laita nyt kysymyksessä olevan takaa-askleen. Rangaistuksesta ei saa tehdä narripeliä. Narripelin välttämiseksi on välttämätöntä tehdä valtiollisen rangaistusvangin erikois-

eduista loppu, sen on kokemus mielestäni selvästi näyttänyt. Tässä tapauksessa lain muutos tuskin on edes siveellisen taka-askeleen merkinä. Jos uskallamme olla rehellisiä itseämme kohtaan, on meidän nimitäin suoraan tunnustettava, että valtiollisten vankien asettaminen erikoisasemaan oli ennenaikainen koe. Tässä kuten niin monessa muussakin kokeessa luulimme itseämme paremmiksi kuin todellisuudessa olemme. Kokeesta luopuminen on siis pikemmin pidettävä heräämisen tai ehkä paremmin selviämisen, kuin siveellisen huonontumisen merkinä." Sen periaatteellisesti tärkeän näkökohdan ohella, joka edellä on esitetty pakottaa esilläolevaan lainmuutokseen myös käytännölliset välttämättömyydet. Kun muistetaan, millainen vallattomuus vuoden 1933 vaiheilla Tammisaaren pakkotyölaitoksessa vallitsi, täytyy myöntää että muutoksen saaminen oli oikeusvaltion kannalta asioita katsoen välttämätön. Millään yhteiskunnalla, oli se kuinka vapaa-mielinen tahansa, ei ole varaa ylläpitää sellaista sosialisuuden korkeakoulua, käyttäköseni professori Särkilahden sanoja, millaiseksi Tammisaaren pakkotyölaitos oli muodostunut. Nyt on sanottu ja täälläkin sanotaan, että siellä olot ovat muuttuneet ja vallattomuus loppunut. Se lienee, eräältä osaltaan ainakin, totta. Mutta se ei ole arvatunkaan tapahtunut vankien omasta aloitteesta, taikka heidän suopeamielisyydestään tai heidän muuttuneesta mielentilastaan valtiota kohtaan, vaan se on kai tapahtunut vankilaviranomaisten toimenpiteestä. Näin ollen ei ole mitään syytä ilman erikoisia toimenpiteitä otaksua, että olosuhteiden jatkuminen edes tällaisenaan taataan. Eiköhän tämän lakiehdotuksen hylkääminen olisi kuin torvensoitto levottomuuksien uudelleen aloittamiseksi.

Kun, niinkuin sanoin, ero poliittisten ja kriminaalirikollisten kesken on tehtävissä, olisi kyllä käytännöllisesti ja periaatteellisesti parhain menettely sellainen, että tuomioistuin saisi kussakin yksityistapauksessa määrätä tehdyn rikoksen vaikutinten perusteella, onko tuomitun kärsittävä tavallisen vaikeislaatuinen vähemmän kunnialle käypä rangaistus. Näin asianlaita kieltämättä periaatteessa onkin. Mutta meidän oloissamme voisi käydä niin, että tuomioistuimet, vaikkapa vain poikkeuksellisesti, käyttäisivät tätä oikeuttaan sillä ta-

voin, ettei se vastaisi kansan oikeustajuntaa. Ja senvuoksi ei ole nähdäkseen mahdollista, että tälle, periaatteellisessa katsannossa tosin parhaalle, tielle lähdetään.

Ed. Salmiala epäili täällä sosialisteja siitä, etteivät he aatteellisista syistä ajaisikaan lainsäädännön pysyttämistä nykyisellään. No, ed. Salmiala, ymmärretään heitä vähän. Sillä kyllä meitä kaikkia saattaisi itsekäs näkökohta johdattaa siihen, että jo hyvissä ajoin ryhdyttäisiin hankkimaan kaikkia mahdollisia helpotuksia poliittisten vankien asemaan. Jos nimittäin joudumme esim. Heinäsaarille suorittamaan vähemmän kunnialle käypää rangaistukseen kuuluvaa ankaransorttista työpalvelusta ja kuuntelemaan vartiotulien ääriä kätöittäviä tahdikkaita marssilauluja, niin kaipa siinä monasti tulisi mieleen kuinka tarpeellista olisi saada sopivaa lievennystä poliittisten vankien asemaan.

Ed. Räisänen: Herra puhemies! — Tämän lakiehdotuksen oikean luonteen osoittamiseksi on välttämätöntä muistuttaa mieliin niitä olosuhteita, jotka vallitsivat maassa vuoden 1934 alussa hallituksen antaessa tästä asiasta esityksensä. Tämä esitys muodosti alun samoihin päämääriin tähtäävälle pitkälle esityssarjalle.

Jokaiselle on selvää, että yleinen tilanne esityksen antamisen jälkeen on suuresti muuttunut. Vuoden 1933 alussa olivat natsit anastaneet Saksassa vallan ja polkeneet jalkoihinsa demokratian ja ihmisoikeudet tavalla, joka miellytti Suomen fascistisiä aineksia. Ei ole kiellettävissä, että nämä Saksan tapahtumat vahvistivat maassamme oikeistosuuntausta, joka käytti hyväkseen tilaisuutta vahvistaakseen asemaansa demokratian vastaisella lainsäädännöllä. Väki-valtaiset menettelytavat eivät toistaiseksi saattaneet tulla kysymykseen. Maan epämääräinen ja epäselvä ulkopoliitiikka tähän aikaan oli omiaan viemään kehitystä samaan suuntaan. Huomattava nimittäin on, että hallituksen vaarallisimmat epädemokraattiset esitykset annettiin ennenkuin skandinaavinen suuntautuminen oli virallisesti julistettu. Nyt esillä olevaa lakiehdotusta ei ole käsiteltävä erillisenä, vaan hallituksen kansanvallan vastaisen lainsäädännöllisen toiminnan oleellisenä osana. Poliittisten vankien kohtelu on aina ollut ilmapuntari, joka herkästi osoittaa

yleispoliittisenkin suunnan kehitystä. Jo kevätpuolella v. 1933 kiristettiin hallinnollisesti ei-fascististen poliittisten vankien oloja entisestään. Seurauksena oli poliittisten vankien syömälakko, joka kesti 13 vuorokautta ja johon otti osaa lähes 500 vankia. Lakon aikana suoritettiin joukko pakokosyöttöjä, jonka johdosta 4 vankia kuoli ja monien henki joutui vaaraan. Kun sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän ulkopuolelta ei kuulunut yhtään vastalauseetta tätä väkivallantekoa vastaan, aukeni tie uusille hyökkäyksille kansanvaltaa ja työväenluokkaa vastaan lainsäädäntöteitse. Minun ei tarvitse tässä luetella, mitä kaikkia taantumuksellisia esityksiä hallituksen taholta on annettu. Huomautan vain, että tämänkin päivän esityslistalla on muitakin kansanvallan kannalta mitä turmiollisimpia lakiehdotuksia, nimittäin valtio- ja maanpetossäännösten laajentamista ja koventamista tarkoittavat lakiehdotukset.

Viime tiistain istunnossa antoi herra oikeusministeri lausunnon, joka on jyrkästi torjuttava. Herra oikeusministeri ensinnäkin luokitteli poliittiset vangit hyvin omiutisesti. Hän nimittäin sanoi, että valtiolaisia vankeja siinä mielessä, että he ansaitisivat yleisestä rangaistusten täytäntöönpanosta poikkeavan lievemmän tai kunniallisemman käsittelyn ei Suomessa ole muitten kuin niiden joukossa, jotka ovat tuomitut rikoslain 16 luvun 24 §:n mukaan. Muut poliittiset rikolliset ovat muka tehneet rikoksensa palkkiosta tai muista huonoista motiiveista. Puhumattakaan siitä, että ihmisen motiiveja on vaikea todeta ja niihin perustaa jotakin luokittelua, on sanottava sitäpaitsi, että herra oikeusministeri on antanut pätemättömän todistuksen — vai olisiko asia niin, että tämän todistuksen onkin antanut herra Arvelo oikeusministerin välityksellä.

Valtavasti suurin osa poliittisista teoista tuomittuja on tavallisia työläisiä, jotka useinkin koko elämänsä ovat toimineet julkisissa työväenjärjestöissä pienintäkään korvausta saamatta, pelkästään aatteellisista syistä. Sanottakoonpa heidän poliittisesta toiminnastaan mitä tahansa, niin on pidettävä loukkauksena ei ainoastaan työväenluokkaa vaan koko Suomen kansaa vastaan, kun esitetään sellainen ennenkuulumaton väite, että Suomessa tuskin on muita poliittisia vankeja kuin sellaisia, jotka ovat

rahasta tai muista ala-arvoisista vaikutteista toimineet. Sillä oikeusministerinkin täytyy tietää, että rikoslain 16 luvun 24 §:n nojalla on Suomessa tuomittu suhteellisesti verraten harvoja henkilöitä. Nykyään istuu tuon pykälän nojalla vankiloissa tuskin yhtään henkilöä. Jos vain sen nojalla tuomitut saavat nauttia poliittisten vankien oikeuksia, niin niillä tulee olemaan hyvin vähän merkitystä.

Herra oikeusministerin lausunto, joka viime tiistaina annettiin, on ilmeisesti kirjoitettu eräitä päiviä aikaisemmin kun maassa tuli, sanomalehdistön välityksellä, tunnetuksi päivän keskustelun alaisena olevat Etsivän Keskuspoliisin raportit, promemorat eli „muistiot”, tai mitä kaikkia nimiä niille nyt lieneekään annettu. Näiden Etsivän Keskuspoliisin raporttien mukaan olisi meillä hyvin paljon kommunisteja muuallakin kuin työväestön piireissä, jopa olisi joku päässyt pujahtamaan itseensä hallitukseenkin, herra oikeusministerin toveriksi. On tyydytyksellä pantava merkille, että se ministeri, joka joutui tällaisen loukkauksen alaiseksi, on nyt sanonut hyvästit herra Kivimäen hallitukselle. Minä toivon, että hallituksessa löytyisi muitakin samanlaisia ministereitä, jotka sieltä oikeissa ajoissa osasivat lähteä pois.

On onni, että tämä Etsivän Keskuspoliisin promemoria tuli tällä tavoin paljastetuksi, joten sen perusteella ei enää toki ilettäneekään noita arvoisia herroja ja naisia kulettaa radin eteen tuomittavaksi. Mutta tuollaisia raportteja on meidän maassamme annettu yleisille syyttäjille ja oikeusistuille Etsivän Keskuspoliisin toimesta jo aikaisemmin ja niiden perusteella on ihmisiä tuomittu, ei suinkaan rikoslain 16 luvun 24 §:n nojalla, vaan m. m. rikoslain 11 luvun 4 a ja 6 §:n nojalla. Sellainen asiakirja on minulla tässä edessäni. Se on jäljennös eräästä Vaasan hovioikeuden kanneviskaalin syytekirjelmästä vuodelta 1934. Se on varmasti yhtä mielenkiintoinen asiakirja kuin ne promemorat eli „muistiot”, jotka näinä päivinä on saatettu julkisuuteen. Minä en tätä asiakirjaa kuitenkaan halua ainakaan tässä tilaisuudessa kokonaisuudessaan lukea, vain muutamia viitteitä siitä tai muutamia otteita siitä teen, koska ne ovat niin kuvaavia ja koska Etsivän Keskuspoliisin sen promemorian perusteella, johon tämä syytekirjelmä perustuu,

niinkuin hovioikeuden kanneviskaali sanoo, on tuomittu ihmisiä linnaan ja ne ovat istuneet ja kärsineet tuomionsa. Minä uskon, että kun herra oikeusministeri kuulee, mitä minä täältä luen, niin hän myöntää, että vaikka nämä henkilöt ovat olleetkin tuomittuja rikoslain 11 luvun 4 a ja 6 §:n nojalla, niin kyllä hän ei olisi voinut olla niin kovasydäminen, että olisi niiltä kieltänyt valtiollisen vangin oikeuksia, s. o. ottaa vastaan jonkun ruokapaketin j. n. e. — sellaisen lupasi, sivumennen sanoen, aikoinaan rovasti Kares minullekin ja minä olen luvannut rovasti Karekselle myös. Jos minä joudun sinne Heinäsaarille, josta mahdollisuudesta ed. Kekkonen huomautti, niin toivottavasti minä rovasti Karekselta saan tuon paketin ja toivottavasti siellä on niin lempeä vankileirinvartija, että antaa minun siitä nauttia.

Palatakseni Etsivän Keskuspoliisin raporttiin, jonka perusteella vuonna 1934 on Vaasan hovioikeuden kanneviskaali erään syytekirjelmänsä laatinut, esitän seuraavaa: „Asiakirjoista olen havainnut”, sanoo kanneviskaali, „että maan laillisen valtio- ja yhteiskuntajärjestyksen väkivaltaista kumoamista sekä köyhälistödiktatuurin voimaansaattamista valtakunnassa tarkoittavan Suomen kommunistisen puolueen valtiopetokselliseen toimintaan ovat osallistuneet”, ja sitten seuraa EK:n raportista tai „muistiosta” ja tutkintopöytäkirjoista luetelo asianomaisista henkilöistä ja mitä he ovat tehneet. Nyt n:o 1: „Maria Olivia Virta (on osallistunut Suomen kommunistisen puolueen valtiopetokselliseen toimintaan) siten, että hän vuoden 1933 alusta on kuulunut Kemän kaupungissa toimivan „Naiset mukaan”-nimisen, Suomen kommunistisen puolueen valtiopetoksellisen toiminnan edistämistä tarkoittavan kerhon keskustoimikuntaan sekä ottanut osaa puolueen järjestämää mielenosoitustilaisuutta varten muurarinvaimo Olga Mikkosen hautajaisissa Ida Johanna Sotalan asunnossa sanotussa Kemän kaupungissa toukokuun 6 päivänä 1934 pidettyyn, vallankumoukseen kiihoittavien laulujen harjoitustilaisuuteen ja näiden laulujen esittämiseen mainituissa, Kemän hautausmaalla saman toukokuun 10 päivänä pidetyissä hautajaisissa sekä laskenut Mikkosen haudalle seppeleen, jonka nauhoissa oli vallankumoukseen kii-

hoittavaa kirjoitusta, ja lukenut ääneen tuon kirjoituksen.” Näin on sanottu E. K:n „muistiossa” ja sen toistaa Vaasan hovioikeuden kanneviskaali, samoin muitten syytettyjen synnit samalla tavalla. Ja sitte loppupaukku: „Tämän vuoksi vaadin, että Maria Olivia Virta ja hänen edellämainitut asiakumppaninsa rikoslain 11 luvun 4 a ja 6 §:n nojalla tuomittaisiin rangaistukseen valtiopetokseen tähtäävän toiminnan edistämisestä.”

Mutta tässä muistiossa on vielä koomillisempikin kohta. Erään syytetyn kohdalla sanotaan, että Elsa Hildegard Hirvonen on tehnyt itsensä syylliseksi valtiopetokselliseen toimintaan siten — ja sitten sitaatti: „että hän kerrotuissa lauluharjoituksissa ja hautajaisissa vallankumoukseen kiihoittavia lauluja laulettaessa on toiminut esilaulajana ja äänenantajana” (Eduskunnassa hilpeyttä.). Sillä tavalla, herra oikeusministeri, sillä tavalla on Etsivässä Keskuspoliisissa tehty raportteja hovioikeuden kanneviskaalille ja ihmiset ovat istuneet linnassa siitä, että ovat „Moskovan määräyksestä” harjoittaneet valtiopetoksellista toimintaa silloin, kun ovat joitakin hautalauluja laulaneet tai kuuluneet „Naiset mukaan”-järjestöön, joka on Tannerin, joka nyt on lomalla, perustama järjestö — kovin lievä järjestö, minä sanoisin. Mutta se, niinkuin EK:n „muistioon” perustuvassa syytekirjelmässä on sanottu, on Moskovan asialla ja senvuoksi nuo onnettomat ihmiset ovat istuneet, tai useat heistä, linnassa, lusineet rangaistuksensa. Ja tällaisilta nyt kielletäisiin valtiollisen vangin oikeudet — näitä juttuja, niinkuin näkyy näistä viimeisistä EK:n raporteista, näyttään yritettävän edelleen jopa porvareitakin vastaan — niin, näiltä ihmisiltä nyt Kivimäen hallitus kaidehtii jotain ylimääräistä ruokapakettia, tai ei sallisi heidän jotain sanomalehteä lukea tai muusta sellaisesta lievennyksestä nauttia. Kyllähän tämä nyt on aivan tavatonta ja naurettavaa hosumista, mutta sitä tehdään porvarillisella taholla muka kommunismin vastustamiseksi.

Minä panin merkillä ed. Pennasen lausunnon ja murheellisena totean, että hänkin on mennyt kauaksi niiltä, sanoisinko, perustuslaillisilta ja edistyksen linjoilta, todellisen edistyksen linjoilta, joilla aikanaan toimi, mutta sen nyt voi ymmärtää, kun hän entisenä nuorsuomalaisena on sor-

tunut siihen puolueeseen, jossa nyt on — ei varmaankaan aina oikein hyvällä mielellä, minä tohtisin sanoa.

Vaikkakin oikeusministeri myönsi, että ne syyt, joitten nojalla valtiollisten vankien oikeuksien poistamista on vaadittu ja joihin hallituksen esityskin aikanaan nojautui, nimittäin järjestyshäiriöt ja vankien lukumäärän kasvu, ovat poistuneet, niin hän kuitenkin suositteli lakiehdotuksen hyväksymistä. Kun järjestyshäiriöitä ei enää ole ja kun valtiollisten vankien lukumäärä on viime aikoina suuresti alentunut, ei ole siis olemassa enää niitä edellytyksiä, joilla tätä lakiehdotusta on ajettu. Herra oikeusministeri turvautuikin lakiehdotusta puoltaessaan outoon keinoon, hän nimittäin lausui, että voidaan olla ennakolta vakuutettuja siitä, että jos lakiehdotus nyt hylätään, valtiollisten vankien keskuudessa jälleen alkaa esiintyä järjestyshäiriöitä ja rauhattomuutta. Ja herra edustaja Kekkonen — niinhän se oli? (Ed. Komu: Niin juuri!) — äskeisessä neitsytpuheessaan vannoi näihin sanoihin. Ed. Kekkonen kai on nyt oikeusministeriössä virkamielenä, kansliapäällikkönä ja tällä puheenvuorollaan hän osoitti, että aivan turhaa on ollut pääministeri Kivimäellä pitää häntä „karanteenissa” valtioneuvostossa, s. o. estää häntä esittelemästä asioita, sillä kyllä ed. Kekkonen tuntuu olevan täysin „Kivimäen linjalla” näissä asioissa. Niin, kuinka oikeusministeri ja myöskin ed. Kekkonen voivat esittää edellämäinitunlaisen ehdottoman ennakkovakuutuksen? Kyllä kai heidänkin on mahdotonta nähdä tulevaisuuteen, kun ei ole mitään merkkejä eikä perusteita siihen, että tulisi tapahtumaan tuolla väitetyllä tavalla, mutta sen sijaan on perusteltua aihetta väittää päinvastaista. Emmehän voi edellyttää, että poliittiset vangit olisivat niin järjettömiä, että he, saadessaan pitää oikeutensa, ryhtyisivät heti sellaisiin toimenpiteisiin, joista olisi seurauksena oikeuksien menetys. Täytyy olettaa, että ihmiset toimivat niin, etteivät he tietoisesti vahingoita omaa asiaansa.

Sen jälkeen kun hallitus antoi tätä asiaa koskevan esityksensä on siis tilanne sekä valtiollisten vankien kohdalta että yleisesti kokonaan muuttunut. Jos tämä lakiehdotus nyt hyväksytään, ei se merkitse mitään muuta kuin peräänantamista äärimmäisille

oikeistolaispiireille, jotka innokkaimmin ovat vaatineet valtiollisten vankien oikeuksien poistamista. Minä vetoan eduskunnan kansanvaltaisiin aineksiin ja kehoitan heitä äänestämään lakiehdotuksen hylkäämisen puolesta.

Ed. Komu: Ed. Salmialan lausunto, josta suurin osa oli osoitettu minulle jonkinlaisena nuhde- ja opetussaarnana, osoitti, että hänessä tällä kertaa elää ja vaikuttaa paljon enemmän politikko kuin oikeus- ja nimenomaan rikosoikeusoppinut. Mutta tuo politikko ei jaksanut nähdä, että tilanne ei aina voi olla samanlainen silloin, jos sattuu valtiopetoksellisen toiminnan harastajat juuri hänen leiriinsä, kuin se oli viime kerralla. Jos hän olisi tämän nähnyt, niin lopputulos hänen jeremiaadistaan olisi ollut aivan toinen. Minä pyytäisin suositella hänelle kannan tarkistusta, sillä ei ole aina sanottu, että päästään kapinoista ja kapinan yrityksistä helpolla kuten koira veräjästä niin kuin kansa sanoo, eikä aina saada samanlaisia erioikeuksia kuin edellis-kerralla siihen leiriin kuuluneet vangit saivat.

Ed. Kekkonen lausunnon johdosta, kun hän vetosi erikoisesti professori Särkilahteen, taas on mainittava, että tämä ei suinkaan ollut ensimmäinen eikä viimeinen kannanmuutos sanotun kunnianarvoisan vainajan kohdalla, sillä hän oli aikaisemmin ollut intohimoinen kuolemanrangaistuksen vastustaja, mutta loppupäivillään, hän itse sen lakivaliokunnassa asiantuntijana kuultuna tunnusti, oli kääntänyt täydellisesti kelkkansa ja kuului tämän rangaistuksen innokkaksiin puoltajiin. Kun näitä tällaisia käännöksiä korkeasti oppineenkin elämän varrella tapahtuu useampiakin, niin panee epäilemään, onko nyt syytä hänen lausunnoitaan ottaa niin vakavalta kannalta, että niihin vedoten lähtee jotakin kantaa täällä edustamaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Komu ed. Estlanderin y. m. kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylätäisiin. Kutsun tätä ehdotusta ed. Komun ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakivaliokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Komun ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 90 jaa- ja 93 ei-ääntä, poissa 16.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Pennanen: Pyydän avointa äänestystä.

Puhemies: Avointa äänestystä on pyydetty. Kehoitän niitä edustajia, jotka kannattavat avointa äänestystä, nousemaan seisolleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Avoin äänestys tulee toimitettavaksi.

Sihteeri lukee äänestysesityksen uudelleen.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ala-Kulju, Alestalo, Annala, J., Annala, V., Arhama, Asikainen, Brander, Böök, Cajander, von Frenckell, Halonen, A., Hannula, M., Harja, Heikkinen, Hirvensalo, Honka, Horelli, Huittinen, Hänninen, Ikonen, Inkilä, Janhonen, Joukanen, Junes, Jussila, Jutila, Kaasalainen, Kaijalainen, Kalliokoski, Kannisto, Kares, Karvetti, Kekkonen, Kemppi, Kilpeläinen, K. E., Kirra, Kivimäki, Kivioja, Koivisto, Koivuranta, Kukkonen, Kullberg, Kylänpää, Kämäräinen, Lahdensuo, Lahtela, Laurén, Lehtonen, Leinonen, Leppälä, Linkomies, Lintulahti, Lohi, Luostarinen, Luukka, Löthman-Koponen, Malmivaara, Mantere, Miikki, Moilanen, Nikkola, Niskanen, Niukkanen, Nurmesniemi, Oksala, Paavolainen, Pennanen, Pilkama, Pilppula, Pohjala, Pohjannoro, Riipinen, Saarinen, Salmiala, Salo, Salovaara, Sariola, Simojoki, Soini, Soininen, Syrjälä, Takala, Tarkkanen, Tolppanen, Tukia, Tuomivaara, Tuorila, Vaarama, Wainio, Vallas, Vehkaoja, Venho, Vesterinen ja Vilhula.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aarniokoski, Aattela, Ampuja, Andersson, von Born, Bryggari, Colliander, Eskola, Estlander, Fagerholm, Frietsch, Furuhjelm, Haga, Hakala, Hakkila, Halonen, T., Harvala, Helenelund, Helenius, Hildén, A., Hildén, U., Hiltunen, Huotari, Hämäläinen, Hästbacka, Jern, Jokinen, E., Jokinen, K., Jovero, Juutilainen, Karjalainen, Kilpeläinen, V., Kilpi, Kivisalo, Koivulahti-Lehto, Komu, Koponen, Kosonen, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Kupari, Kuusisto, Kääriäinen, Lastu, Lehtokoski, Lepistö, Lindström, Linna, Lonkainen, Lumme, Malkamäki, Marttila, Meriläinen, Metsäranta, Muhonen, Mustasilta, Mäkeläinen, Nordström, Paasonen, Pekkala, Peltonen, Penttala, Perho, Pesonen, Puittinen, Pyy, Raatikainen, J., Raatikainen, U., Rantala, Rapo, Reinikainen, Rytinki, Ryömä, H., Ryömä, M., Räisänen, Salmenoja, Sergelius, Sillanpää, Sinisalo, Stenwall, Sundström, Swentorzetski, Syrjänen, Tervo, Toivonen, Tolonen, Turkia, Turkka, Törngren, Welling, Wenman, Wickman, Wiik, Wirtanen, Väisänen ja Österholm.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 8 edustajaa:

Bonsdorff, Hannula, U., Kokko, Oksanen, Pitkäsilta, Söderhjelm, Tanner ja Voionmaa.

Puhemies: Avoimessa äänestyksessä on annettu 94 jaa- ja 97 ei-ääntä. Sitäpaitsi on annettu 1 käsinkirjoitettu jaa-lippu, jossa ei ole äänestäjän nimeä ja jota ei siis voida hyväksyä työjärjestyksen 45 §:n mukaisesti.

Eduskunta on hylännyt lakiehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotukset laiksi rikoslain 12 luvun muuttamisesta sekä eräistä lisäyksistä saman lain 16, 40 ja 42 lukuun sekä laiksi eräistä muutoksista sotaväen rikoslakiin.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ainoaan käsittelyyn

siinä valmistelevasti käsitelty vuoden 1935 vp:ltä lepäämässä olevat edellämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 2.

Valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n mukaan voidaan lakiehdotukset äänten enemmistöllä nyt muuttamattomana hyväksyä tai hylätä. Asiassa sallitaan keskustelu.

Keskustelu:

Oikeusministeri **Jatkola:** Herra puhemies! — Sen jälkeen kun eduskunta vuoden 1935 valtiopäivillä hyväksyi käsiteltävänä olevat lakiehdotukset, on, kuten lakivaliokuntakin on antamassaan mietinnössä todennut, käytännöllinen tarve jatkuvasti puhunut sen puolesta, että maan- ja sotapetosta sekä vakoilua koskeva monessa kohden vanhentunut ja nykyisiin oloihimme muutenkin soveltumaton lainsäädäntömme on kiireellisesti uudistettava. Hallitus odottaa senvuoksi, että eduskunta osoittaa ymmärtävänsä tämän tarpeen hyväksymällä nämä lakiehdotukset nyt lopullisesti.

Ne muistutukset, jotka eduskunnassa varsinkin vasemmiston taholta on tehty esilläolevia lakiehdotuksia vastaan ovat kahta eri laatua.

Hallituksen esitystä on vastustettu toisaalta sen johdosta, että siinä on maan- ja sotapetoksen törkeimmistä muodoista ehdotettu säädettäväksi kuolemanrangaistuksen uhka, ja että kuolemanrangaistus on täten koetettu ikäänkuin salateitse saattaa meillä uudelleen käytäntöön, toisaalta taas sen takia, että lakiehdotusten eräät säännökset ovat muka liiaksi venyviä ja tulkinnanvaraisia. Väite, että hallituksella olisi antaessaan nämä lakiehdotukset ollut tarkoituksena saattaa kuolemanrangaistus meillä uudelleen käytäntöön, ei pidä paikkaansa. Tämän väitteen paikkansapitämättömyys ilmenee jo siitä, että, kuten useaan kertaan on osoitettu, voimassa olevassakin oikeudessa m. m. maan- ja sotapetoksesta on säädetty kuolemanrangaistuksen uhka. Lakiehdotukset eivät siis puheenaolevassa suhteessa sisällä periaatteellisesti mitään uutta eli toisin sanoen sellaista, mitä ei olisi voimassa olevassa oikeudessa. Näin ollen

ja kun hallitus, on siis rakentanut valmistamansa ehdotuksen rikoslakimme voimassa olevan rangaistusjärjestelmän pohjalle, sekä huomioonottaen ettei nyt voi olla kysymys tämän rangaistusjärjestelmän muuttamisesta — viimeksimainittu kysymys on ratkaistava, mikäli syytä on, toisessa yhteydessä — täällä eduskunnassa aikaisemmin käyty laaja keskustelu kuolemanrangaistuksen periaatteellisesta oikeutuksesta on viritetty aivan tarpeettomasti. Tässä yhteydessä on turha enää jatkaa keskustelua kuolemanrangaistuksen yleisestä oikeutuksesta.

Lakiehdotuksia vastaan on lisäksi väitetty, kuten jo viittasin, että niihin sisällytetyt valtiosalaisuuksien ilmaisemista koskevat säännökset ovat sanonnaltaan siinä määrin venyviä ja epämääräisiä, että niiden tulkinta saattaa johtaa mielivaltaan. Mitä tähän väitteeseen tulee, on huomattava, etteivät puheenalaiset säännökset ole sen epämääräisempiä kuin muiden maiden rikoslakien vastaavat pykälät. Valtiosalaisuuden käsitteen määrittelemisen sillä tavalla, ettei tulkinnalle jäisi vähintäkään sijaa, on nähtävästi aivan ylivoimainen tehtävä. Väite, että kysymyksessä olevat säännökset ovat luonteeltaan poliittisia ja että kulloinkin vallassa oleva hallitus voisi niiden avulla estää sille syyistä tai toisesta epämukavain asiain tulemisen keskustelun alaiseksi, tai että ne johtaisivat byrokratismiin, ei myöskään ole oikeaan osuva. Nämä säännökset eivät estä valtakunnan yleistä etua tarkoittavien asioiden käsittelyä julkisuudessa, milloin se ei tapahdu oikeuden vastaisessa, vaan maan etua silmämääränä pitävässä rakentavassa hengessä. Sitäpaitsi on huomattava, kuten myös on mainittu, ettei kysymystä, mitä valtiosalaisuudella puheenalaisten säännösten puitteissa on ymmärrettävä, ratkaise viime kädessä hallitus, vaan siitä riippumaton tuomioistuin. Kaikkein epämääräisimpinä on pidetty niitä säännöksiä, jotka lakiehdotukseen on sisällytetty rikoslain 16 luvun 15 a ja 40 luvun 6 a pykälään. Näiden pykälien on ennenkaikkea katsottu kahlehtivan m. m. julkista sanaa ja aiheuttavan erilaisia tulkintoja. Nyt on kuitenkin huomattava, että sellaisina kuin puheenaolevat pykälät ovat lepäämässä olevassa lakiehdotuksessa, ne ovat asiallisesti täsmälleen saman sisältöiset kuin voimassa olevan valtiosalaisuu-

den ilmaisemista koskevan 1898 vuoden asetuksen vastaavat säännökset. Hyväksymällä lakiehdotuksen eduskunta ei siis aseta julkisen sanan miehiä toiseen asemaan kuin mikä heillä vuoden 1898 asetuksen mukaan nykyisin on.

Sen nojalla, mitä edellä olen esittänyt, totean, että ne muistutukset, mitä eduskunnassa on tehty lakiehdotuksia vastaan, on perusteltu sangen heikosti. Hylkäämällä nämä lakiehdotukset kuolemanrangaistuksen periaatteelliset vastustajat eivät suinkaan pääse tarkoituksensa perille, sillä maan- ja sotapetoksesta voidaan tämän jälkeenkin meillä tuomita kuolemanrangaistukseen; ja ne, jotka, pitäen lakiehdotuksiin sisältyviä valtiosalaisuuksien ilmaisemista koskevia säännöksiä liian venyvinä ja epämääräisinä, tämän takia ehdottavat lakiehdotuksen hylättäväksi, jättävät kuitenkin voimaan 1898 vuoden asetuksen meidän oloihimme peräti soveltumattomat ja toiselta puolen kuitenkin yhtä venyvät ja epämääräiset säännökset.

Jos lakiehdotukset hylätään, jää meillä sitäpaitsi noudatettaviksi säännökset, joissa puhutaan Venäjän valtakunnan turvaamisesta. Tämä ei voi olla itsenäisen valtakuntamme arvon mukaista. On jo aika uudistaa rikoslakimme maan- ja sotapetosta koskevat säännökset muodollisessakin suhteessa ja sanoa suoraan, että valtio, jonka turvaamisesta on kysymys, on meidän oma Suomen valtakuntamme.

Ed. Wiik: Herra varapuhemies! — Nyt esilläoleva lakiehdotus on viimeisimpiä renkaita siinä taantumuksellisten lakien sarjassa, joka alkoi noin 7 vuotta sitten ja joka sittemmin fascistisen liikkeen vaikutuksesta sai niin paljon vauhtia. Toinen kansanvaltainen vapaus toisensa jälkeen on tullut supistetuksi tai on se tehty riippuvaksi mielivallasta. Tämähän on kyllä yleinen pyrkimys niissä maissa, missä sisäiset vastakohdat ovat paljon kärjistyneet. Taantumukselliset ryhmät, jotka tietävät voivansa vaikuttaa valtiovaltaan ja ehkä myös tuomioistuimiin, koettavat saada niille siirretyksi määräysvallan niiden kansanvaltaisten oikeuksien käyttöön nähden, jotka laajoille kansanjoukoille ovat välttämättömät niiden etujen puolustamiseksi.

Ensimmäisiä kansalaisvapauksia meidän

maassamme, jotka joutuivat tällä tavoin uudistetuiksi, olivat paino- ja yhdistymisvapaus. Näistä kyllä säädetään perustuslaissa, mutta siitä huolimatta tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä annettiin osaksi hallinnolliselle vallalle, maaherroille ja oikeusministerille, osaksi tuomioistuimille valtuuksia näiden oikeuksien supistamiseksi. Myöhemmin on supistettu vaalikelpoisuutta valtiollisissa ja kunnallisissa vaaleissa. Myös kansanedustajain lausuntavapautta on koetettu rajoittaa. Nyt tulee uudelleen esille kysymys paino- ja sananvapaudesta, ja myöskin lakko-oikeutta tulisi tämä lakiehdotus supistamaan. Se lakiehdotus taas, joka seuraavana tulee täällä käsiteltäväksi, uhkaa yhdistymis- ja kokoontumisvapautta. Yhteisenä piirteenä näille molemmille on, että julistetaan rikolliseksi sellaista, mitä ei laki eikä myöskään yleinen mielipide ole tähän saakka tuominnut. Mutta vielä pahempaa on, että nämä lakiehdotukset tekevät kyseessä olevien rikosten määritelmät epämääräisiksi, että ne antavat tilaa mielivallalle.

Tällaisen lainsäädännön tuloksena on jo tähänkin saakka ollut, että kansalaiset eivät enää tiedä, mitä he saavat tehdä ja mitä eivät. Ja samanaikaisesti kuitenkin säädetään näistä rikoksista entistä ankarammat rangaistukset. Tämä synnyttää kansalaisissa pelkoa, mutta sellaista pelkoa, jota laki ei saisi synnyttää. Tätä ennen kansalainen on tietänyt, että jos hän elää moitteettomasti, niin valtiovalta häntä suojelee. Nyt ei hänellä tällaista turvallisuutta enää ole: hän saattaa joutua, vaikka moitteettomasti elääkin, valtiovallan toimenpiteiden kohteeksi, niinkuin muun muassa Ihmisoikeuksien Liittoon kohdistetut toimenpiteet äskettäin ovat osoittaneet.

Kansalainen on kuitenkin oikeutettu tietämään mitä maanpetos on, mitä lain määritelmät siitä sisältävät, ja näiden määritelmien pitää olla yhtäpitäviä yleisen käsityksen kanssa. Nyt puhutaan entisten rikosten lisäksi sellaisesta, joka tietää Suomen „oikeuksien ja etujen suojelemista” koskevien tietojen saattamista julkisuuteen. Tämä on liian epämääräistä; se antaa aihetta mielivaltaisiin tulkintoihin. Ja tämän rikoksen laajennuksen johdosta laajenee myös epämääräiseksi niiden henkilöiden piiri, joiden tiedossa valtiosalaisuus on, vaikka salaisuuden käsitteeseen kuuluu, että

se on ainoastaan määrättyjen henkilöiden tiedossa.

Kun lakiehdotuksen 12 luvun 6 §:ssä puhutaan sellaisista oikeuksista ja eduista, jotka kyseessä olevan henkilön tieteen on vieraalta valtiolta pidettävä salassa, niin pitää kaikei arvovaltaisella tavalla selittää, mitkä nämä tiedot ovat. Tästä riippuu olennaisesti lain sisältö ja vaikutus. Kenen on tämä selitys annettava? Sanottakoon jo nyt kaiken varalta, että hallituksella ei ole oikeutta sitä antaa, sillä se tietäisi sellaista lain selitystä, joka voidaan antaa ainoastaan eduskunnan myötävaikutuksella. Jos tämä asia olisi nyt jo selvä, jos voitaisiin nämä salassa pidettävät tiedot mainita, niin olisi ne kaiketi ollut sisällytettävä juuri tähän lakiehdotukseen, tai sitten olisi säädettävä erikoinen laki, joka ne mainitsee. Jos näin ei tehdä, jätetään asian ratkaisu tuomioistuimille. Hallituksen esityksen perusteluissa mainitaankin, että tuomioistuimille annetaan „runsaasti liikkumisalaa”. Voidaan lisätä, että myös mielivalalle annetaan runsaasti liikkumisalaa. Siis kansalainen ei tämän lain mahdollisesti tultua voimaan enää tiedä, mitkä seikat ovat tosiasiallisesti salaisia ja mitkä tiedot ovat laadultaan sellaisia, että ne on pidettävä salassa.

Mainittakoon esimerkkinä E. K:n äsken antama, hyvin kuuluisaksi tullut raportti. Se on merkitty luottamukselliseksi. Sen sisältö on tosin siinä määrin totuudenvastainen, että sen julkaiseminen ei siinä suhteessa voi aiheuttaa valtiosalaisuuksien paljastumista, sillä salaisuuksien luonteeseen kuuluu kaiketi myös, että ne ovat totuudenmukaisia. Mutta sanotun raportin johdosta on paljastunut jotakin muuta, nimittäin se, että Suomessa toimii eräs valtion laitos, jonka eräänä tehtävänä on saattaa kansalaisia ja niiden pyrkimyksiä epäilyksen alaiseksi hallitusvallan edessä, hankkia sillä tavalla aseita taantumuksellisille aineksille. Ja sanomalehdissä olleiden tietojen mukaan on paljastunut sekin, että tuon hankkeen takana on itse pääministeri. Kun tämä kaikki on tullut julkisuuteen, niin totta kai se vahingoittaa Suomen mainetta ja siis maamme etuja, niinkuin laki sanoo. Minä tämän johdosta epäilen, tokko tuota raporttia olisi saatu julkaista, jos tämä lakiehdotus jo olisi ollut voimassa. — Tyydytyk-

sellä onkin mainittava, että eduskuntaan kuuluvat ja kuuluneet sanomalehtimiehet ovat puoluekannastaan riippumatta pitäneet tätä lakiehdotusta sangen arveluttavana. Laissa ja sen 12 luvun 6 §:ssä mainittujen tekojen rangaistavuus riippuu tosin myöskin siitä, onko tekijä tarkoittanut vahingoittaa Suomea vai ei. Jos hän on sitä tarkoittanut, niin silloin hänen teostaan säättää sanottu 6 §; jos sellaista pahaa tarkoitusta ei ole ollut, koskee häntä 16 luvun 15 a §. Miten ratkaisu tulisi tällaisissa asioissa tapahtumaan? Voitaneen ennustaa, että jos rikoksen tekee halitsevaan ryhmään kuuluva henkilö, niin arvellaan, että hänellä ei pahaa tarkoitusta ole ollut, mutta sellainen tarkoitus kyllä on ollut silloin, jos rikoksen on tehnyt vastustavaan ryhmään kuuluva henkilö. Sillä hallitsevat ryhmät hän aina esittävät omat luokka- ja ryhmätunsa sillä tavalla, kuin ne olisivat samat kuin isänmaan yleiset edut, ja parhaavat toisia ryhmiä epäisänmaallisiksi sentähden, että ne käsittävät isänmaan edut toisella tavalla. Onhan kokonaisia puolueitakin perustettu tällaisen taktikoinnin merkeissä.

Valtiosalaisuudet eivät suinkaan tule sen paremmin säilytetyiksi, jos tämä laki tulee voimaan. Niitä on suojeltava siellä, missä ne ovat, ja tätä tarkoitaviin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä tästä lakiehdotuksesta aivan riippumatta. Mikäli taas tarvitsee uhata kansalaisia yleensä rangaistusmääräyksillä, niin nykyinen laki kelpaa toistaiseksi. Sikäli kuin se on puutteellinen, ne puutteellisuudet voidaan vastedes korjata. Sitä varten ei tarvitse antaa lakiehdotukselle sellaista sisältöä, joka horjuttaa kansalaisten oikeusturvaa.

Tuota kansalaisten vapauksien ja oikeusturvan horjuttamista on pitkin matkaa harjoitettu demokratian nimessä. Niin tapahtui jo silloin, kun ensimmäisen kerran ryhdyttiin uudistamaan painovapauslakia, ja niin tehtiin aivan äskettäin, kun eduskunnalle suositeltiin tätä lakiehdotusta. Kansanvallan hyväksi on siis muka suoritettu viime vuosien kansanvallan turmelemistyö. Ja kuitenkin tuolle korulauseellekin on annettu erilaisia tulkintoja. Jotkut ovat selittäneet, että tällaiset lait ovat tarpeen kansanvallan puolustamiseksi kommunismista vastaan, toiset ovat niitä suositelleet myönnetyksinä taantumukselle, jotta se sitten

jättäisi kansanvaltaisen järjestelmämme rippeet rauhaan (Ed. Komu: Rippeet vain rauhaan!).

Kansanvallan puolesta voidaan kyllä toisinaan tehdä uhrauksia ja suuriakin. Mutta täytyy silloin ensinnäkin tietää, mitä uh-rataan, ja toiseksi poikkeukselle täytyy sää-tää määrätty voimassaoloaika. Nyt esillä-oleva lakiehdotus ei vastaa kumpaakaan näistä vaatimuksista. Miten se tulisi käy-tettäväksi, siitä on jo täällä mainittu, vaikka tosin polemisoiden epäilyksiä vas-taan. Voidaan otaksua, että jokainen halli-tus, jonka teot eivät siedä arvostelua, käy-täisi m. m. tämän lain eräitä pykäläiä hy-väkseen tukahduttaakseen arvostelun. Täl-laisia lakeja voivat ylipäänsä säätää ainoas-taan ne ryhmät, joilla on se horjumaton vakaumus, että niillä aina tulee olemaan riittävästi vaikutusvaltaa valtiovaltaan, niin ettei näitä lakeja voida niitä vastaan käyttää. Mutta tällaista varmuutta ei ole. Sen ovat m. m. viime päivien tapahtumat täällä osoittaneet. Ne ovat antaneet esi-makua siitä, miten porvariainkin saattaa käydä, jos poliisivalta pääsee rehoittamaan, jos annetaan „luottamuksellisia” lausun-toja kansalaisista ja heidän pyrkimyksis-tään, juonitellaan heidän oikeuksiansa vas-taan, ja vaikutetaan tuolla tavoin taantu-muksellisessa hengessä korkeimpienkin val-tioelinten ratkaisuihin. Tuo järjestelmä on nyt kääntynyt osaksi myös porvarillisia ai-neksia vastaan. Ehkä nyt jo uskotaan. Tuosta järjestelmästä on luovuttava. Ei riitä se, että toimeenpannaan muutamia henkilövaihdoja. On päästävä irti koko tuosta väärästä järjestelmästä, jotta voitai-siin palauttaa valtiovallan arvovalta, josta viime päivinä on ollut aihetta puhua. On pidettävä kiinni maamme maineesta oikeus-valtiona ja senpä tähden ei ainakaan ole jatkettava sitä tietä, jota poliittinen lain-säädäntömme on näinä viime pula- ja taan-tumusvuosina kulkenut.

Täällä on myöskin puhuttu kuolemanran-gaistuksesta. Eduskunnan kunniaksi on mainittava, että sen tarkoitettua käyttöalaa supistettiin ainakin jossakin määrin täällä eduskunnassa, samalla kuin valiokunnissa ja täysistunnossa myös parannettiin eräitä muita lain kohtia. Mutta kuitenkin kuole-manrangaistuksen ala tulisi laajenemaan tämän lakiehdotuksen johdosta. Ja kun on sanottu, että nyt ei ole kysymys kuoleman-

rangaistuksen periaatteellisesta puolesta, niin huomautan, että kun se periaatteelli-nen puoli tulisi täällä ratkaistavaksi tai kun hallitus mahdollisesti antaisi lakiehdotuksensa kuolemanrangaistuksen toimeenpa-non muodosta, niin aivan varmasti tul-tai-siin viittaamaan juuri tähän lakiehdotuk-seen ja huomauttamaan, että eduskunta hy-väksymällä sen on jo osoittanut, ettei se viero tuota rangaistusmuotoa (Ed. Komu: Oikein sanottu!).

Kuolemanrangaistuksesta on tullut jon-kinlainen muotiasia viime vuosina taantu-muksellisella taholla. On sanottu, että kansa vaatii sen käytäntöön ottamista. On merkittävää että muuten, jos kansa vuosi-kymmeniä on järjestöissään tietoisesti ja harkitusti toiminut jonkin pyrkimyksen puolesta ja vaatinut erinäisiä uudistuksia, silloin ei tätä tavallisestikaan oteta huo-mioon. Mutta jos tilapäinen kansanjoukko raa'an rikoksen johdosta kiihtyneenä vaatii rikoksenteijän tappamista, niin silloin tämä on muka sellainen kansantahto, jota on kunnioitettava ja noudatettava (Ed. Ki-vioja: Pannaan kansanäänestys!). Pannaan kansanäänestys, sanoo joku siellä oikeis-tossa (Ed. Komu: Se on tuo Kivioja!). Minä pyydän mainita muutamia sanoja, jotka lausuttiin vanhoilla säätyvaltiopäi-villä juuri kansan suhtautumisesta tuohon asiaan. Eräs lainsäätäjä lausui, että „kan-sakuntien niinkuin yksilöittenkin pitää saada antaa äänensä ei hetkinä, jolloin ne ovat intohimojensa vallassa, vaan tynnen harkinnan hetkinä”. Palatkoott ne hetket ensin ja pannaan kansanäänestys toimeen.

Herra varapuhemies! Minusta ei tämä lakiehdotus sisällä missään suhteessa sem-moisia parannuksia, jotka tällä hetkellä oli-sivat välttämättömiä. Sitä vastoin se tietää taka-askelia hyvin runsaasti. Minä ehdotan sen hylkäämistä.

Ed. Sergelius: Herr vicetalman! Parlamentarismen har i vår riksdag gjorts till en nullitet. Nu är det demokratins el-ler folkviljans tur.

Vår nuvarande statsminister herr Kivi-mäki har fått vår parlamentarism in på avvägar. Dess motsvarighet finnes icke i något annat parlamentariskt land. Såsom jag nämnde har parlamentarismen i vår riksdag blivit en nullitet och nu riktar man sig in på att driva folkviljan samma väg.

Det är mot denna bakgrund bl. a. den nuvarande lagstiftningsåtgärden bör ses.

Lagutskottet rider i sitt betänkande n:o 2 angående förslaget till lag om vissa ändringar beträffande 12 kap. strafflagen m. m. på sin gamla käpphäst, att frågan om dödsstraffets principiella berättigande ej bör provas eller avgöras i sammanhang med föreliggande lagförslag, och samma uppfattning synes herr justitieministern dela, om jag förstod honom rätt. (Han talar så lågmält att till den plats, där jag sitter, knappast något höres.) Till en sådan uppfattning anmärka reservanterna alldeles riktigt, att genom lagförslaget straffarten „dödsstraff” aktualiserats bl. a. genom att området för detta utvidgats. Redan detta faktum i och för sig borde ha gjort utskottet angeläget att utröna dödsstraffets principiella berättigande om ej förr så i anständighetens namn efter det lagförslaget vilat. De flesta av lagutskottets medlemmar böra dock ha så mycket kännedom om den nuvarande regeringen, att den proposition, på vilken lagförslaget bygger, överlämnats till riksdagen i akt och mening att bereda jordmånen för förverkligande av syftet: ny proposition om dödsstraffets tillämpning i förändrad form. Allmänt är bekant att den nuvarande antidemokratiska regeringen — den förtjänade en annan benämning, en mer uttrycksfull och adekvat, men det parlamentariska uttryckssättet tillåter icke detta — denna antidemokratiska regering har vid sitt lagstiftningsarbete drivit sådan taktik att så snart regeringen fått ett håll i den gängse grundmuren så har där omkring blivit trängsel med fyllnadspropositioner och „nålsögar” har regeringen betraktat såsom en öppen port.

Min uppfattning om dödsstraffets tillämpning har jag redan fått protokollfört senaste vår och skall ej vidare upptaga riksdagens tid med att upprepa argument, som enligt mitt förmenande tala emot dödsstraffet såsom straffart. Men lagförslaget innehåller dessutom en del andra betänkligheter, som enligt mitt förmenande tala för dess förkastande. En reform av den påtalade lagstiftningen är nödvändig, men föreskrifterna få ej vara så obestämda, att de kunna giva anledning till godtycklig tolkning, såsom t. ex. då man kriminaliserar avsikten att begå brott. Stränga straff-

bestämmelser kunna föreskrivas för handlingar av den art, som propositionen nämner om, men de böra då så preciseras att ej godtycke kan komma i fråga och framför allt ej tillåta staten, jag säger staten, till följd av sin speciella lust — maktlystnaden — att driva dubbel moral.

På anförda grunder, herr talman, kan jag ej komma till annat resultat än att det nu vilande lagförslaget bör förkastas och understöder i sådant syfte rdm. Wiik.

Ed. Kosonen: Herra puhemies! Halitus ja osa eduskuntaa, nyt viimeksi laki-valiokunnan enemmistö, ovat tahtoneet tämän lainsäätämishankkeen aikana väittää, ettei ole kysymys kuolemarangaistuksen suhteen mistään periaateratkaisusta. Valiokunta näet tälläkin kertaa mietinnössään sanoo, „ettei tässä yhteydessä ole ratkaistava kysymystä enempää kuolemanrangaistuksen periaatteellisesta oikeutuksesta kuin rikoslakimme rangaistusjärjestelmän mahdollisista muuttamisesta.”

Jo asian aikaisemissa käsittelyvaiheissa olen sanonut ja minun on sanottava nyt, että tässä on pakko tehdä periaateratkaisu, siitä ei pääse mihinkään. Ratkaisu tapahtuu juuri nyt, ja se on ennen kaikkea periaatteellinen kannanotto, jonka me sosialidemokraatit teemme samalla kuin tietysti varomme osallistumasta muutenkin niin epämääräisten säännösten laatimiseen kuin nyt on tapahtumassa.

Rikoslaki tuntee ennestään kuolemanrangaistuksen. Se on kuitenkin yli sata-vuotisaikajaksolla painunut pois yleisestä mielenpisteestä, varsinkin, kun on ollut aikoja, jolloinkapaapaammatt tuulahdukset ovat elähdyttäneet ihmiskuntaa ja jolloinkapaolttiin taipuvaisia tyystin luopumaan tästääraa'asta rangaistustavasta. Synkän lehden tosin tällä 100-vuotiskaudella on piirtänyt Suomen historiaan vuosi 1918, mutta tämä ei ole saanut olla mitenkään käänteentekevä vastaista aikaa varten. Nyt kuitenkin tulee hallituksen toimesta esitys, esilläoleva lakiehdotus, joka ottaa asian päiväjärjestykseen. Nyt pyritään lisäämään kuolemanrangaistuksen soveltamisalaa, joka toimenpide ei ole mitään muuta kuin maaperän valmistusta kuolemanrangaistuksen puolesta ja jo samalla tämän korkeimman rangaistussäännöksen yleistämistä. Johdonmukaisuus ja suoran tien kulkeminen olisi vaati-

nut viimeinkin ottamaan ensin ratkaistavaksi, onko kuolemanrangaistusta lainkaan säilytettävä rikoslaissa. Ja jos hallituksen johonkin toimenpiteeseen olisi todella tarvinnut ryhtyä, niin sen olisi tullut antaa esitys kuolemanrangaistuksen poispyyhkimisestä yli aikansa eläneenä rangaistusmuotona. Tällöinpäähän olisi saatu nähdä mille puolelle vaaka kallistuu, olisi saatu nähdä, missä määrin on Suomessa ja etenkin sen parlamentissa aitoa vapaamielisyyttä jäljellä. Sallittaneen sanoa, että hallitus on ottanut nurinkurisen asiajärjestyksen. Tämän perusteella onkin edelleen oikeus katsoa kuten valtiokunnan mietinnön n:o 2 I vastalauseessa sanotaan, että näyttää olevan kysymyksessä kuljetusyritys, mikä on ehkäistävä.

Vielä haluan sanoa vastalauseemme mukaisesti, että nyt ollaan menossa vaarallisille urille. Diktatuurimaitten mieliharrastuksiin näyttää kuuluvan kuolemanrangaistukset. Se johtuu järjestelmän luonteesta. Järjestelmä saattaisi käydä kestäättömäksi. Kansanvallan maissa olisi tarkoin varottava seuraamasta esimerkkiä. Voiko kansanvallan kannalla oleva porvaristo kansanvallan maassa ryhtyä aukomaan portteja, jotka johtavat urille, joita diktatuurimaissa riontomarssissa nykyään kuljetaan? Ei saisi tuijottaa siihen joka yhteydessä esille heitettyyn väitteeseen, että täytyy rikoslaki tehdä johdonmukaiseksi, muka muuttuneiden olojen vaatimaksi. Sellainen on, minä pyydän sanoa, pettävää mielenrauhoitusta.

Mitä muuten tulee yksityiskohtaisiin lainsäädännöksiin, niin, vastoin lakivaliokunnan enemmistön itsetyytyväistä mieltä, on edelleen sanottava, että lakiin on jäänyt korjauksista huolimatta joukko arveluttavia epämääräisyyksiä. Niinpä 16 luvun 15 a § ja 40 luvun 6 a § saattavat vapaan sanan ja sen kanssa suhteisiin joutuvat virkamiehet mitä vaikeimpaan asemaan välttyäkseen koska tahansa joutumasta tekemisiin syyttäjän ja tuomioistuimen kanssa. Sanoilla „hän tietensä”, jotka lisäykset näyttävät lain puolustajille riittävän, ei ole vaikeuksia poistettu. Säännösten ahtaalla soveltamisella pannaan vapaalle lehdistölle kapula suuhun, tai istutetaan linnaan henkilöitä, joilla ei ole tarvinnut olla pienimmästäkään määrässä valtion vahingoittamisaikomusta. Toiselta puolen virkamies-

ten ja sanomalehdistön suhteet täten pakotetaan katkeamaan, koska lehdistölle tietojen antamisessa piilee alati uhkaava vaara, vaara, jota epämääräisten säännösten vuoksi on mahdoton täysin varoa.

Lopuksi saanen jälleen uudistaa huomautuksen rikollisuuden vastustamisen tarkoituksella kehitetyn pelotusteorian johdosta, ettei se ole ollenkaan kestävä. Voidaan, ja taholtamme onkin se monasti tehty, osoittaa, muualta saatuihin kokemuksiin nojaten, kuinka kuolemanrangaistuksesta luopuminen ei ole aiheuttanut rikollisuuden lisääntymistä, vaan päinvastoin. Ja mitä tulee valtiollisiin rikoksiin erikseen, niin eiköhän esim. diktatuurimaissa, joissa kuolemanrangaistusta niin tunnetustiikin ahkeraan viljellään ilmenne aina vakoilua ja muuta valtiota ja vallanpitäjiä vastaan suuntautuvaa toimintaa, olipa valvovana silmänä kuinka kehitetty valtiollinen poliisi tahansa ja voimassa kuinka ankarat rangaistussäännökset hyvänsä.

Mitä yleensä tuohon pelotusteoriaan tulee, rohkenen sen suhteen tässä vielä keran kosketella eräisiin siitä annettuihin lausuntoihin. 12 päivänä joulukuuta 1934 kuultiin lakivaliokunnassa kuolemanrangaistuskeskustelujen aikana asiantuntijana m. m. presidentti Ståhlbergia. Tämä päättänsä pidempi johtaja muitten aatetoveriens joukossa lausui, että hän jo 50 vuotta on omaksunut sen käsityksen, ettei kuolemanrangaistus vähennä vaan pikemmin lisää rikollisuutta. Hänen mielestään yleensä korkeimpana rangaistusmuotona on elinkautinen kuritushuonerangaistus ainakin yhtä peloittava. Tämän käsityksensä nojalla tulikin presidentti Ståhlberg siihen tulokseen, ettei kuolemanrangaistusta ole otettava lakiin uusina säännöksinä. Jos rangaistavaisuudenalan laajentaminen on tarpeen otettakoon elinkautinen kuritushuonerangaistus. Samalla kertaa asiantuntijana kuultu professori Granfelt sanoi, ettei hän ollenkaan usko kuolemanrangaistuksen peloittavuuteen. Samat herrat lisäsivät, ettei suinkaan kohottava vaan raaistuttava merkitys on kuolemanrangaistuksella. — Yhdysvallat ovat siinä suhteessa peloittava esimerkki. Kun eräs korkea-arvoinen koulumies katselee oloja muissa maissa, näkee hän, ettei „hervittävän ankarat rangaistukset vuosisatojen aikana ole niissä saaneet aikaan sitä, mitä viime vuosisata kieltä-

mättä on tehnyt kohottaessaan nopeasti joukkojen kulttuuritasoa". Musertava on se arviointi, jonka professori Gunnar Landtman antaa. Hän sanoo: „Kuolemanrangaistus ja varsinkin sen käytäntöönotto siellä, missä sitä ei ole aikaisemmin sovellettu, on barbaarinen hätäkeino.”

Herra puhemies! Vastalauseemme mukaisesti ilmoitan minäkin kannattavani ed. Wiikin ehdotusta.

Ed. Hakala: Luovun.

Ed. Estlander: Herr talman! Fångt söker regeringen övertyga om att detta lagförslag icke skulle beröra frågan om dödsstraffet och dess utvidgade användning ävensom ock dess tillämpning och tagande i bruk. Ty såvida det ej är meningen att tillämpa dödsstraffet, så är det heller ingen logik i att införa det vid ytterligare brott i strafflagen. Det har sagts i lagutskottets motivering att dödsstraffet är „det strängaste” straff, men detta har icke i och för sig någonting att betyda. Vad som däremot är av vikt är om straffet är det mest effektiva. Ur synpunkten av brottslighetens motarbetande eller förbrytelseernas beivrande är det högst tvivelaktigt, om dödsstraffet är effektivt. Och om det icke är det, så är det också utav snart sagt underordnad betydelse om det såsom det strängaste straffet vinner ökat rum i lagstiftningen. Det kan då icke medföra gagn, men väl betydlig skada för rättsordningen.

Regeringen bör hava kunnat konstatera, att inom riksdagen en tydlig, bestämd och vitt utsträckt opinion motsätter sig varje avsteg från nuvarande mer än hundraåriga hävd beträffande dödsstraffet och dess tillämpning. Om regeringen ändock ävlas att basera reformen av de brott, vilka i förevarande propositioner beröras, på dödsstraffet, må den skylla sig själv om så skulle gå att lagreformen i detta fall fördröjes. En reform av dessa brott motsätter sig icke någon, blott den är väl övervägd och ej medför farliga följder såsom det nuvarande förslaget skulle komma att göra.

Men också andra omständigheter påkalla försiktighet vid nu föreslagna reform och därför betänkligheter mot propositionen och det vilande lagförslaget. Utvidgningen av hithörande förbrytelsebegrepp har icke

skett med erforderlig tydlighet och konsekvens. Det måste därför befaras, att tillämpningen komme att visa sig alltför vittgående och ledande till betänkliga överdrifter och detta helst i tider som dessa, då allehanda egendomliga meningar på allehanda egendomliga sätt propageras och jämväl gripa omkring sig och ernå makt över sinnen. Vi hava redan i lagstiftningen, nämligen de senaste årens lagstiftning, fått se exempel på dylika överdrifter av betänkligt slag. Jag erinrar blott om den s. k. uppviglingslagen, vilken emellertid antogs att gälla för viss kort tid och snart väl torde förfalla. Myndigheter och domstolar hava för övrigt under de senaste åren också med nu gällande stadganden i strafflagen förmått bekämpa stats- och samhällsfarlig verksamhet. Jag är övertygad om att denna nyttiga och nödvändiga verksamhet kan på de grunder som nu gällande rättsordning innehåller fortgå, och att det icke är skäl att oöverlagt skrida till de i lagförslaget gjorda ändringarna. Väl avvägda skola — jag upprepar det — propositioner i förevarande ämne säkerligen icke komma att tillbakavisas av riksdagen.

Pääministeri Kivimäki: Herra oikeusministerin lausunnosta jo kävi ilmi, että hallitus pitää tämän samoin kuin seuraavankin lakiehdotuksen hyväksymistä välttämättömänä. Herra oikeusministeri torjui jo etukäteen ne väitteet, että lakiehdotuksen säännökset olisivat joissakin suhteissa epämääräisiä tai epämääräisempiä kuin voimassa olevien lakien säännökset. Samoin hän perusteellisesti ja vakuuttavasti osoitti, ettei kuolemanrangaistuksen säilyttäminen tai poistaminen tämän tai seuraavan lakiehdotuksen yhteydessä tule ratkaistuksi, vaan on rangaistusjärjestelmän muuttaminen tässä suhteessa erikseen harkittava ja eri järjestyksessä käsiteltävä. Eräissä aikaisemmassa istunnossa olen jo maininnut, että maan geopolittinen asema tekee tarpeelliseksi sen, että valtiovalta on varuillansa kumouksellisten voimien pyrkimysten suhteen. Meillä on riittävästi kokemusta siitä, mihin sisäisiin järkytyksiin maa voi joutua, ellei valtiovallalla ole riittäviä valtuuksia kumouksellisten voimien tukahduttamiseksi, silloin kun ne pyrkivät voimassa olevaa kansanvaltaista valtio- ja yhteiskuntajärjestystä laittomilla keinoilla ku-

moamaan tai järkyttämään. Yhtä tärkeitä on, että maan- ja valtiopetosta koskevat säännökset saatetaan sopusointuun maamme muuttuneen valtiollisen aseman kanssa ja että ne tulkintavaikkeudet poistetaan, joita nykyisten epämääräisten säännösten soveltamisesta syntyy. On selvää, ettei nykyinen hallitus voi ottaa vastuulleen sitä, ettei se rauhallinen kehitys, joka on ollut ominaista viime vuosien poliittiselle ja taloudelliselle elämälle, saa jatkua tai että se tulee häiriytyksi, ja se näkee kysymyksessään olevien lakiehdotusten hylkäämisessä puuttuvan vaaripidon siitä, mitä maan etu kumouksellisten voimien vastustamiseksi vaatii (Ed. Hakkila: Väärä johtopäätös!). Tästä syystä ei näiden lakiehdotusten hylkääminen voi tulla kysymykseen, vaan on vastuu maan asioista, jos niin käy, jäävä niille, jotka hylkäämiseen myötävaikuttavat.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Wiik ed. Sergeliuksen y. m. kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylättäisiin. Kutsun tätä ehdotusta ed. Wiikin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakivaliokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Wiikin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 92 jaa- ja 95 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 10.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Pilkama: Pyydän avointa äänestystä.

Puhemies: Avointa äänestystä on pyydetty. Kehoitän niitä edustajia, jotka kannattavat avointa äänestystä, nousemaan seisalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Avoin äänestys tulee toimitettavaksi.

Sihteeri lukee äänestysesityksen uudelleen.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ala-Kulju, Alestalo, Annala, V., Arhama, Asikainen, von Born, Brander, Böök, Halonen, A., Harja, Heikkinen, Helenelund, Hildén, U., Hirvensalo, Honka, Horelli, Huittinen, Hänninen, Ikonen, Inkilä, Janhonen, Joukanen, Junes, Jussila, Jutila, Kaasalainen, Kaijalainen, Kalliokoski, Kannisto, Kares, Karvetti, Kekkonen, Kemppi, Kilpeläinen, K. E., Kirra, Kivimäki, Kivioja, Koivisto, Koivuranta, Kokko, Kukkonen, Kullberg, Kylänpää, Kämäräinen, Lahdensuo, Lahtela, Lehtonen, Leinonen, Leppälä, Linkomies, Lohi, Luostarinen, Luukka, Löthman-Koponen, Malmivaara, Mantere, Miikki, Moilanen, Nikkola, Niukkanen, Nordström, Nurmesniemi, Oksala, Paavolainen, Pennanen, Pilkama, Pilppula, Pohjala, Pohjannoro, Riipinen, Saarinen, Salmiala, Salo, Salovaara, Sariola, Simojoki, Soini, Soininen, Syrjälä, Takala, Tarkkanen, Tolppanen, Tukia, Tuomivaara, Tuorila, Törngren, Vaarama, Wainio, Valas, Vehkaoja, Venho, Vesterinen ja Vilhula.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aarniokoski, Aattela, Ampuja, Andersson, Bryggari, Colliander, Eskola, Estlander, Fagerholm, Frietsch, Furuholm, Haga, Hakala, Hakkila, Halonen, T., Harvala, Helenius, Hildén, A., Hiltunen, Huotari, Hämäläinen, Hästbacka, Jern, Jokinen, E., Jokinen, K., Jovero, Juutilainen, Karjalainen, Kilpeläinen, V., Kilpi, Kivisalo, Koivulahti-Lehto, Komu, Koponen, Kosonen, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Kupari, Kuusisto, Kääriäinen, Lastu, Lehtokoski, Lepistö, Lindström, Linna, Lonkainen, Lumme, Malkamäki, Marttila, Meriläinen, Metsäranta, Muhonen, Mustasilta, Mäkeläinen, Niskanen, Paasonen, Pekkala, Peltonen, Penttala, Perho, Pesonen, Pitkäsilta, Puittinen, Pyy, Raatikainen, J., Raatikainen, U., Rantala, Rapo, Reinikainen, Rytinki, Ryömä, H., Ryömä, M., Räisänen, Salmenoja, Sergelius, Sillanpää, Sinisalo, Stenwall, Sundström, Swentorjetski,

Syrjänen, Tervo, Toivonen, Tolonen, Turkia, Turkka, Welling, Wenman, Wickman, Wiik, Wirtanen, Väisänen ja Österholm.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 12 edustajaa:

Annala, J., Bonsdorff, Cajander, von Frenckell, Hannula, M., Hannula, U., Laurén, Lintulahti, Oksanen, Söderhjelm, Tanner ja Voionmaa.

Puhemies: Avoimessa äänestyksessä on annettu 93 jaa- ja 94 ei-ääntä.

Eduskunta on siis hyväksynyt ed. Wiikin ehdotuksen, joten lakiehdotus on hylätty.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotus laiksi rikoslain 11 luvun sekä 14 luvun 3 §:n ja 34 luvun 6 §:n muuttamisesta.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty vuoden 1935 vp:ltä lepäämässä oleva edellämainittu lakiehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 3.

Valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n mukaan voidaan lakiehdotus äänen enemmistöllä nyt muuttumattomana hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Oikeusministeri Jatkola: Herra puhemies! Niinkuin hallituksen esityksen perusteluissa mainitaan, on maamme muuttuneesta ulkonaisesta ja sisäisestä asemasta johtunut, että rikoslakimme valtiollisia rikoksia koskevat säännökset ovat käyneet joko kokonaan merkityksettömiksi tai ainakin niin puutteelliseksi, ettei niiden avulla ole voitu estää rikoksentekejiä valtakunnan etuja ja koko sen olemassaoloa vaa-

rantavasta toiminnasta. Näistä säännöksistä ovat tarkoitustaan vastaamattomia varsinkin ne, jotka sisältyvät rikoslain 11, 12 ja 13 lukuun. Mitä viimeksimainittuun lukuun tulee, on katsottava, että se on kokonaan kumoutunut maamme tultua itsenäiseksi. Sitä vastoin ovat useimmat 11 ja 12 lukuun sisältyvät säännökset olleet edelleenkin voimassa huolimatta siitä, että ne eivät enää ole vastanneet valtakuntamme nykyistä ulko- ja sisäpoliittista asemaa. On pidettävä suurena puutteena, ettei meillä vaikka olemmekin olleet itsenäisenä valtiona jo yli 18 vuotta ole tähän mennessä saatu rikoslakimme valtiollisia rikoksia koskevia, alkuaan vain Venäjän, tuon itäisen valloittajamaan valta-aseman turvaamista tarkoittaneita säännöksiä korvatuksi uusilla, itsenäisen valtakuntamme asemaa vastaavilla ja sen arvon mukaisilla säännöksillä.

Edellämainitun epäkohdan poistamista tarkoittavat niinhyyvin rikoslain 12 luvun muuttamista koskeva lakiehdotus kuin sekin, joka nyt on eduskunnassa käsiteltävänä. On tarpeetonta ryhtyä tässä enää tarkemmin selostamaan esilläolevan lakiehdotuksen yksityiskohtia, varsinkin kun hallituksen esityksen perustelut ovat sangen tyhjentävät. Lakiehdotuksen eräisiin säännöksiin eduskunta on tehnyt joukon muutoksia, joita ei voi pitää tyydyttävänä. Toisaalta täytyy kuitenkin myöntää, että lakiehdotus sisältää eduskunnassa siihen tehtyjen muutosten jälkeenkin paljon tuikeita tarpeellisia korjauksia ja parannuksia voimassaolevaan lainsäädäntöön.

Useimmat niistä muistutuksista, joita eduskunnassa on tehty lakiehdotusta vastaan, eivät ole enää eduskunnan tehtyä ehdotukseen muutoksia lainkaan ajankohtaisia asian nykyisessä vaiheessa. Mitä erityisesti tulee lakivaliokunnan mietintöön liittyessä vastalauseessa esitettyyn vaatimukseen, että lepäämässä oleva lakiehdotus hylättäisiin, koska sen säännökset muka ovat niin venyviä ja tulkinnanvaraisia, että ne vaarantavat kansalaisten oikeusturvallisuutta, on todettava tämän vaatimuksen olevan jo senvuoksi heikosti perustellun, että ehdotuksen säännökset eivät ole niinkään venyviä ja epämääräisiä kuin rikoslain voimassaolevaan 11 lukuun sisältyvät. Jos siis lakiehdotus hylätään, on siitä seurauksena, että rikoslain nykyinen 11 luku,

myöskin sen 4 a §, jota ed. Wiik on sanonut suorastaan lakihirviöksi, jää edelleen voimaan. Lisäksi on huomattava, että samoin kuin äsken hylätyn lakiehdotuksen samoin tämän lakiehdotuksen yhteydessä on turhaa enää virittää keskustelua kuolemanrangaistuksen periaatteellisesta oikeutuksesta. Lakivaliokunta on muuten oikein ymmärtänyt hallituksen kannan kuolemanrangaistuskysymykseen nähden, kun se hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen mietinnössään lausuu, että koska kuolemanrangaistus kerran on säilytetty ankarimpana mahdollisena rangaistuksena rikoslakimme rangaistusjärjestelmässä, tämän ankarimman rangaistuksen uhka on säädettävä myös sille, joka tekee lakiehdotuksessa rikoslain 11 luvun 1 §:n 1 kohdassa tai 2 §:ssä tarkoitetun rikoksen. Lakiehdotusta on vastustettu myös sen takia, että siinä muka ilman syytä on ehdotettu koroitettavaksi valtiopetoksen valmistelusta ja erikoisesti tällaisen rikoksen uusimisesta tuomittavia rangaistuksia. Kuten jo aikaisemmin täällä on osoitettu, on tähän kuitenkin ollut omat painavat syynsä, ennen kaikkea maamme asema, sen läheisyys kominterin keskuksen kanssa. Omat kotoiset kommunistimme voitaisiin ehkä pitää kurissa lievemmilläkin rangaistusasteikoilla, mutta toisin on asialaita, kun kysymyksessä ovat rajan yli tulleet palkatut organisaattorit ja provokaattorit, jotka tarmolla sekä tarkoin harkitun suunnitelman mukaan tekevät myyräntyötä nykyisen valtio- ja yhteiskuntajärjestyksemme ja samalla koko itsenäisyytemme tuhoamiseksi. Juuri näitä erittäin vaarallisia yhteiskuntamme ja valtiomme vihollisia silmälläpitäen on puheenalaisia rangaistusasteikkoja ehdotettu koroitettavaksi.

Viitaten siihen, mitä nyt tässä olen esittänyt, ilmoitan, ettei hallitus, kuten herra pääministerikin edellisen asian yhteydessä lausui, pidä käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen hyväksymistä vain toivottavana vaan välttämättömänäkin.

Ed. K o m u: Herra puhemies! — Kiel-tää ei voida, etteivätkö rikoslakimme valtiopetosrikoksia koskevat kohdat, kuten sanotun lain monet muutkin kohdat, kaipaasi uudistusta jo senkin vuoksi, että maamme itsenäistyttyä ja valtiollisen asemamme muututtua ei kuulosta keisarista ja suuriruhtinaista puhuminen sanotun lain pai-

koissa tasavaltalaisen valtiomme itsetunnolle sopivalta. Mutta eri asia on, millä tavoin tämän lain paikan uusiminen tapahtuu. Meidän ennätysikään ehtinyt hallituksemme, joka on pitkänä elinaikanaan ennättänyt tuoda eduskuntaan mitä moninai-simpia esityksiä, on tätäkin lakiesitystä valmistelleessaan pitänyt mallinaan enemmän Mooseksen lakia kuin nykyaikaiseen oikeustieteeseen perustuvia säännöksiä. Ja niinpä on käsiteltävänä olevasta lakiesityksestä tullut sellainen, ettei sitä voi ainakaan vassemmisto hyväksyä. Tosin saatiin eduskuntakäsittelyn aikana viime valtiopäivillä käsiteltävänä olevaan lakiin muutamia lievennyksiä, mutta lakiesityksen rangaistusmäärät jäivät vieläkin sangen raskaiksi, eduskunnan porvarillinen enemmistö kun on valmis tällaisesta lainsäädännöstä puheenollen hyväksymään mitä tahansa.

Pahimpia vikoja tässä laissa ovat sen monet varsin epämääräiset säännökset, säännökset, jotka saattavat rangaistavaisuuden piiriin sellaistakin, joka ei sitä muitten rikoslain kohtien mukaan ole. Yleensä on sääntönä, että vain törkeimpien rikossellisten tekojen yritys on rangaistava, mutta tämän lain mukaan jo n. s. „yrityttyä valtiopetokseen”, käyttäakseni hallituksen esityksen perustelujen sanontaa, on rangaistava teko. — Ainakin maallikolle jää varsin hämäräksi, mikä on tämä „yrityttyä valtiopetokseen”.

Huomiota ei myöskään voi olla herättämättä se seikka, että tämän lain mukaan valtiopetoksen uusijat rinnastetaan törkeimpiä omaisuusrikoksia tehneiden kanssa. Ja hallitus perustelee tätä esityksensä kohtaa sillä, että poliittisten rikosten lukumäärä olisi muka meillä sen takia suuri, ettei sanotun rikoksen uusimisesta seuraa sen suurempi rangaistus kuin yksinkertaisesta rikoksestakaan. Kuitenkin osoittaa hallituksen esityksen perusteluihin liitetty taulukko, että näitä valtiopetoksen uusijoita on ollut vain mitätön prosentti valtiopetoksesta tuomituista — vuonna 1933 vain 11.6 % kaikista tuomionsaaneista — sekä sen, että sanottu prosentti on sitten pahim-pien lapualaisvuosien, jolloin valtiopetoksesta tuomittuja oli paljon, huimasti laskenut. — Muuten ei voi olla hymyilemättä hallituksen sanotulle perustelulle, kun muistaa, että se, nim. hallitus, perusteluissaan rangaistusten täytäntöönpanoasetuk-

sen muutoksiksi mainitsee valtiollisten van-
kiemme suuren lukumäärän syyksi näitten
vankien erikoisoikeudet, kuten minulla oli
äskän tilaisuus tältä paikalta osoittaa. Tä-
män johdosta ei voi muuta sanoa, kuin että
ihmeelliset ovat herrojen tiet.

Ei myöskään voi olla huomiota herättä-
mättä se, että tällä lailla kriminalisoidaan
sellaisiakin tekoja, kuin johonkin määrät-
tyyn järjestykseen, yhdistykseen tai liittymään
kuuluminen. Tämä nyt jos mikään on ri-
kosoikeudelle vieras periaate. Mutta kun
hallitus oli kerran tällaista ehdottanut, niin
eduskunnan porvarillinen enemmistö laki-
esityksen toisessa käsittelyssä sen myös hy-
väksyi, vaikka teimme silloin esityksen tä-
mänkin lainkohdan muuttamiseksi edes jo-
takuinkin siedettäväksi.

Edellä selostamani epäkohtien lisäksi,
sekä huomioonottaen roimasti koroitettut
rangaistukset, sisältää tämäkin lakiesitys
kuolemanrangaistuksen ankarimpana lain
rangaistusasteikossa. Hallitus ei sano tässä
yhteydessä käyneensä ratkaisemaan kysy-
mystä periaatteelliselta puolelta, toisin sa-
noen onko kuolemanrangaistus poistettava
vaiko ei, vaan sisällyttää sen lakiin, koska
se on voimassaolevan lainkin ankarin ran-
gaistusmuoto. Sosialidemokraatit olisivat
tässäkin yhteydessä tahtoneet saada alun
tämän rangaistuksen poistamiseksi rikos-
lakimme rangaistusasteikosta, lain ollessa
yksityiskohtaisessa käsittelyssä, mutta eivät
siinä onnistuneet. Se, että tämä rangaistus-
muoto jäi vielä roikkumaan lakiin — vai-
kakaan ei ehkä säännöllisissä oloissa tätä
rangaistusta pantaisikaan täytäntöön —
tekee tämän lain vastenmieliseksi ja hylät-
täväksi. Tällaista lakia ei luulisi ainakaan
kansanvallan ystävien voivan olla hyväksy-
mässä, sillä se voi määrätyissä oloissa muo-
dostua säätäjälleen kohtalokkaaksi. — Tar-
vitsee vain muistuttaa diktatuurimaitten
esimerkkiä, maiden, joissa on voitu uuden
järjestelmän pönkittämiseksi käyttää aikai-
sempien vallanpitäjien säätämiä lakeja.

Ansaitsee tässä yhteydessä huomiota myös
sekin seikka, että tämä laki tulee tavallaan
taannehtivaksi. Lain voimaantulosäännös,
jota yritimme lakiesityksen aikaisemmassa
vaiheessa saada poistetuksi, antaa näet ti-
laisuuden tuomita uusintarikoksellisina ne-
kin, jotka ovat tehneet itsensä syypäiksi
valtopetokselliseen toimintaan ennen tämän
lain voimaantuloa. Tämä jos mikään lienee

tyypillinen näyte siitä kulttuuriliberalis-
mista, mitä meidänkin maassamme eikä vä-
himmin nykyisen hallituksen toimesta on
viime vuosina harrastettu.

Edellä olen kosketellut lyhyesti vain pa-
himpia epäkohtia esillä olevassa laissa. Jos
ryhtyy lakia tarkoin tutkistelemaan, löytää
siitä mainitsemanlaisia pukinsorkkia enem-
minkin. Luulen kuitenkin edellä sanotulla
osoittaneeni niille vanhoillisille porvareille,
joita löytyy kaiketi paljon keskustapuolue-
luena itsensä pitävän maalaisliiton edus-
kuntaryhmässä, ettei ole ihmettelemistä
siinä, etteivät meikäläiset voi kaikkea sitä
hyväksyä, johon kulloinkin vallassa oleva
hallitus on alkusysäyksen antanut.

Lähtemättä tämän pitemmältä lakiesi-
tystä tarkastamaan, ehdotankin, herra pu-
hemies, että lakiesitys hylätään, ja toivon,
että eduskunnassa olisi niin paljon tämän
suuntaisen lain vastustajia, että laki tulisi
hylätyksi, jotta hallitus saisi vielä kerran
tilaisuuden asiaa harkita ja tuoda toisen-
laisen esityksen eduskunnalle, esityksen,
jossa otettaisiin huomioon maamme itsenäi-
nen asema, mutta joka ei olisi niin Moosek-
sen lain kaltainen kuin tämä lakiesitys on.

Ed. L a s t u: Herra puhemies! Suunni-
tellessaan uudistuksia rikoslakiin on halli-
tus nähtävästi lähtenyt siitä ajatuksesta,
että rikoksista päästään, varsinkin juuri
valtiollisista, jos vain lait onnistutaan saa-
maan joka ainoaan mahdolliseen rikokseen
sopiviksi ja tarpeeksi ankariksi. Jos asia
olisi näin, niin rikoksista olisi aikoja sitten
päästy varsinkin eräissä valtioissa.

Siitä asiasta ei ole erimielisyyttä ole-
massa, että tämäkin rikoslain luku ansait-
see uudistamista, kuten ed. Komu jo on
huomauttanut ja kuten olemme vastalau-
seessa maininneet. Valtiopetos on raskas
rikos ja valtionpettäjää on syytä rangaista
ankarasti. Mutta juuri sitä enemmän on
syytä määritellä tarkkaan ja täsmällisesti
mitä kaikkia tekoja tähän käsitteeseen on
oikeuskäsitteitä loukkaamatta sisällytettävä,
niin ettei maan arvo oikeusvaltiona kärsisi.
Esimerkkejä ei ole vaikea löytää siitä, että
valtiopetoksiksi usein leimataan sellaisia te-
koja, jotka sitä eivät ole. Niillä, jotka ovat
joutuneet tekemisiin määrätyissä tilanteissa
erilaisten intohimojen tuivertaessa ja vas-
takkaisista leireistä olleiden tuomarien la-
kia lukiessa, niin ne henkilöt omakohtaisesti

tietävät, mitenkä aivan laillinen kansan parastakin tarkoittava toiminta leimataan ja todistetaan törkeäksi valtiopetokseksi. Mainitsen vain yhden esimerkin. Maailmansodan aikana hätä loi m. m. elintarvelautakunnat toimimaan laillisen hallituksen laillisia asioita ja ohjeita käytäntöön soveltamaan. Sadat sosialistit saivat tuomionsa, usein kuolemantuomion siksi, että pyrkivät annettuja ohjeita noudattaen pelastamaan onnetoman kansansa nälkäkuolemasta. Tältä lailta täytyisi odottaa myös oikeudenmukaisuutta niin paljon, ettei epäselvän sanonnan turvin suosita mieltävaltaa epänormaalisinakaan aikoina.

Kun nyt katselemme — tarkoitan kun maallikko katselee — tätä lakia, niin m. m. tämä 1 § olisi ollut toisenlaisen korjauksen tarpeessa. Voimassa olevassa laissa on nimittäin suojattu ensinnäkin suuriruhtinaan ja keisarin hengen koskemattomuus ja siten tämän jälkeen on tullut ne rikokset, jotka kohdistuvat valtiota vastaan. Mutta tässä esityksessä on muutettu järjestys toiseksi. Siitä kai johtuneekin, että sanonta on tämäläinen — pyydän nyt maallikoita seuraamaan hiukan sitä päätelmää, johonka lukiessaan tätä 1 §:ää johtuu: Joka väkivaltaisella tavalla muuttaa Suomen valtiosäännön — siis yksi henkilö — hänet tuomitaan elinkaudeksi kuritushuoneeseen. Tuo „joka”-sana minun mielestäni johtuu juuri siitä, että vanhassa laissa oli keisari ensimmäisenä ja jota tässä tarkoitettiin. Niinikään: Joka väkivaltaisella tavalla irroittaa Suomen valtakunnan — — ja liittää sen johonkin muuhun valtakuntaan, varsinkin jos valtakunnan sotajoukko on pantu liikekannalle, niin hänet tuomitaan kuolemaan. Maallikon mielestä yksi henkilö ei voi tällaisia tekoja suorittaa, jos ei nyt ajatella tulevaisuuteen niin paljon, että keksitään jotkut merkilliset säteet, joilla yksi henkilö tuollaisen teon suorittaa. Käsitykseni mukaan olisi siis tämän uudistamisen pitänyt tapahtua siihen suuntaan, että tarkoitettaisiin heti alussa useampaa henkilöä. Se epämääräisyys, mikä on sisällytetty nykyisin tähän esityksen 6 §:ään, on osittain jo voimassa 4 a §:ssä, mutta tähän ei ole kuitenkaan hallitus tyytynyt, vaan on sitä laajentanut ja juuri, kuten ed. Komu täällä jo huomautti, siihen sisältyy hyvin paljon epämääräisyyttä. M. m. kirjoitetaan: „joka kirjoituksin tai

muulla tavalla ylistää valtiopetosta tai sen valmistelua tai levittää valtiopetokseen tai sen valmisteluun kiihoittavia tai sitä ylistäviä kirjoituksia tai esityksiä.” Kun nyt otamme huomioon, että tässä laissa myöskin on käsitelty 14 lukua, jossa sanotaan: Jos joku loukkaa ystävyydessä olevaa valtiota sellaisella teolla, joka on mainittu tämän lain 11 luvun juuri tässä 6 §:ssä, hänet rangaistaan myöskin kuritushuoneella. Meidän maamme on ollut viime aikoina sellaisessa tilanteessa, että sanomalehdissä on hyvin paljon arvosteltu toisten maitten poliittista elämää ja m. m. ylistetty valtiopetoksen luontoisia tapahtumia. Jos tämä laki olisi voimassa, niin suuri joukko oikeistosanomalehtiä, vieläpä keskustasanomalehtiäkin joutuisi syytteeseen tämän lain perusteella. Puuttumatta enempää yksityiskohtiin katson puolestani minäkin tarpeelliseksi, että hallitus saa tilaisuuden uudestaan kirjoittaa tämän lain ottamalla huomioon välttämättömät korjaukset, ne jotka johtuvat muuttuneista oloista, mutta jättämällä rikoskäsitettä laajentavat muutokset tekemättä. Ja tällä perusteella kannatan ed. Komun tekemää ehdotusta, että eduskunta hylkäisi lakiehdotuksen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Komu ed. Lastun kannattamana ehdotanut, että lakiehdotus hylättäisiin. Kutsun tätä ehdotusta ed. Komun ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakivaliokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Komun ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 90 jaa- ja 96 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 12.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Pilkama: Pyydän avointa äänestystä.

Puhemies: Avointa äänestystä on pyydetty. Kehoitetaan niitä edustajia, jotka kannattavat avointa äänestystä, nousemaan seisolle.

Kun tämä on tapahtunut, lausuu

Puhemies: Avoin äänestys tulee toimitettavaksi.

Sihteeri lukee äänestysesityksen uudelleen.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ala-Kulju, Alestalo, Annala, J., Annala, V., Arhama, Asikainen, Brander, Böök, Halonen, A., Harja, Heikkinen, Helene-lund, Hildén, U., Hirvensalo, Honka, Horrelli, Huittinen, Hänninen, Ikonen, Inkilä, Janhonen, Joukanen, Junes, Jussila, Jutila, Kaasalainen, Kaijalainen, Kalliokoski, Kares, Karvetti, Kekkonen, Kemppe, Kilpeläinen, K. E., Kirra, Kivimäki, Kivioja, Koivisto, Koivuranta, Kokko, Kukkonen, Kullberg, Kylänpää, Kämäräinen, Lahdensuo, Lahtela, Lehtonen, Leinonen, Leppälä, Lin-komies, Lintulahti, Lohi, Luostarinen, Luukka, Löthman-Koponen, Malmivaara, Mantere, Miikki, Moilanen, Nikkola, Niukanen, Nordström, Nurmesniemi, Oksala, Paavolainen, Pennanen, Pilkama, Pilppula, Pohjala, Pohjannoro, Riipinen, Saarinen, Salmiala, Salo, Salovaara, Sariola, Simojoki, Soini, Soininen, Syrjälä, Takala, Tarkkanen, Tukia, Tuomivaara, Tuorila, Törngren, Vaarama, Wainio, Vallas, Vehkaja, Venho, Vesterinen ja Vilhula.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aarniokoski, Aattela, Ampuja, Andersson, Bonsdorff, von Born, Bryggari, Colliander, Eskola, Estlander, Fagerholm, Frietsch, Furuholm, Haga, Hakala, Hakila, Halonen, T., Harvala, Helenius, Hildén, A., Hiltunen, Huotari, Hämäläinen, Hästbacka, Jern, Jokinen, E., Jokinen, K., Jovero, Juutilainen, Karjalainen, Kilpeläinen, V., Kilpi, Kivisalo, Koivulahti-Lehto, Komu, Koponen, Kosonen, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Kupari, Kuusisto, Kääriä-

nen, Lastu, Lehtokoski, Lepistö, Lindström, Linna, Lonkainen, Lumme, Malkamäki, Marttila, Meriläinen, Metsäranta, Muhonen, Mustasilta, Mäkeläinen, Niskanen, Paasonen, Pekkala, Pelttonen, Penttala, Perho, Pesonen, Pitkäsilta, Puittinen, Pyy, Raatikainen, J., Raatikainen, U., Rantala, Rapo, Reinikainen, Rytinki, Ryömä, H., Ryömä, M., Räisänen, Salmenoja, Sergelius, Sillanpää, Sinisalo, Stenwall, Sundström, Swentorsetski, Syrjänen, Tervo, Toivonen, Tolonen, Turkia, Turkka, Welling, Wenman, Wickman, Wiik, Wirtanen, Väisänen ja Österholm.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 11 edustajaa:

Cajander, von Frenckell, Hannula, M., Hannula, U., Kannisto, Laurén, Oksanen, Söderhjelm, Tanner, Tolppanen ja Voionmaa.

Puhemies: Avoimessa äänestyksessä on annettu 92 jaa- ja 96 ei-ääntä.

Eduskunta on hyväksynyt ed. Komun ehdotuksen, joten lakiehdotus on hylätty.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Puhemiesneuvoston ehdotus täysistuntojen ja valiokuntain sekä tarkistajain työsuunnitelmaksi vuoden 1936 varsinaisilla valtiopäivillä.

Esitellään ja otetaan ainoaan käsittelyyn yllämainittu puhemiesneuvoston ehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on päiväjärjestyksessä mainittu puhemiesneuvoston ehdotus. Ensin esitellään työsuunnitelman alussa olevat pykälät kukin järjestyksessään ja sen jälkeen kutakin valiokuntaa koskeva osa erittäin.

Menettelytapa hyväksytään.

Esitellään ja hyväksytään keskustelutta työsuunnitelman 1—4 § sekä perustuslaki-

valiokuntaa, lakivaliokuntaa, ulkoasiainvaliokuntaa, valtiovarainvaliokuntaa, sivistysvaliokuntaa, talousvaliokuntaa, laki- ja talousvaliokuntaa, maatalousvaliokuntaa, työväenasiaivaliokuntaa, kansanvakuutusvaliokuntaa ja kulkulaitosvaliokuntaa koskevat osat.

Asia on loppuun käsitelty.

Pöydällepanot:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

7) Ehdotuksen laiksi talousneuvostosta

sisältävän, vuoden 1935 valtiopäivillä lepäämään jätettäväksi hyväksytyn ehdotuksen johdosta laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 1;

8) Lisämäärärahan myöntämistä maaherrojen hoidossa olevien maanteiden ja siltojen sekä lossien kunnossapitoon

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 1;

9) Asutuslainsäädännön uudistamista

koskevien, vuoden 1935 valtiopäivillä lepäämään jätettäväksi hyväksytyjen lakiehdotusten johdosta laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1; ja

10) Erikoisasutustoiminnasta annetun lain voimassaoloajan pidentämistä

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2.

Uusia hallituksen esityksiä.

P u h e m i e s: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kahden kirjelmän ohella tältä päivältä on eduskunnalle saapunut hallituksen esitykset n:ot 27—31, jotka nyt on edustajille jaettu.

P u h e m i e s: Eduskunnan seuraava istunto on ensi tiistaina kello 13.

Täysistunto lopetetaan kello 15,47.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

12. Tiistaina 29 p. syyskuuta 1936

kello 13.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Kolmas ja ainoa käsittely:

1) Ehdotus Turkin kanssa tehtyyn kaupalliseen sopimukseen liittyvän toisen lisäpöytäkirjan säännösten hyväksymisestä 244

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 3; ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 16.

Ensimmäinen käsittely:

2) Ehdotus laiksi erikoisasutustoinnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta ”

Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 14.

Ainoa käsittely:

3) Ehdotus laiksi talousneuvostosta 245

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 1; vuoden 1935 vp:ltä lepäämässä oleva edellämaittu lakiehdotus.

4) Ehdotukset asutuslaiksi ja eräiksi muiksi laeiksi 253

Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1; vuoden 1935 vp:ltä lepäämässä olevat edellämaitnut lakiehdotukset.

5) Ehdotus lisämäärärahan myöntämisestä maaherrojen hoidossa olevien maanteiden ja siltojen sekä losien kunnossapitoon 254

Siv.

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 23.

6) Asetus Turkin kanssa tehdyn maksusopimuksen voimaansaattamisesta 254

Asiakirjat: Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 5; mainittu aset.

Esitellään:

7) Hallituksen esitys n:o 26 kansanvakuutuslaiksi ”

8) Hallituksen esitys n:o 27 toimenpiteistä maatalouden perusluoton järjestämiseksi.

9) Hallituksen esitys n:o 28 perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta 255

10) Hallituksen esitys n:o 29 Argentiinan kanssa tehdyn kaupallisen sopimuksen hyväksymisestä ”

11) Hallituksen esitys n:o 30 määrärahan myöntämisestä alkoholihuoltolain perustamista ja rakentamista varten ”

12) Hallituksen esitys n:o 31 valtion takuun myöntämisestä Osakeyhtiö Maakiinteistöpankin obligatiolainoista ”

Pöydällepanoa varten esitellään:

13) Lakivaliokunnan mietintö n:o 4 hallituksen esityksen johdosta laiksi järjestyksen ja turvallisuuden tehostamisesta 17 päivänä maaliskuuta 1933 annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä ”

14) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 2 hallituksen esityksen johdosta määrärahan myöntämisestä uuden jäänsärkijäaluksen hankkimiseksi

Siv.

255

Puhetta johtaa puhemies Kallio.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Arhama, Bryggari, Cajander, U. Hannula, Juutilainen, Vaarama, Wainio ja Voionmaa.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat virkatehtävien takia tämän istunnon alkuosasta ed. Cajander sekä yksityisasiain takia tästä istunnosta edustajat Wainio, Arhama ja Vaarama.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle on tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluva syyskuun 26 päivästä saapunut hallituksen esitykset n:ot 32—34, jotka on nyt edustajille jaettu.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Kalliokoski: Suuri valiokunta kokoontuu huomenna kello 10.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus Turkin kanssa tehtyyn kaupalliseen sopimukseen liittyvän toisen lisäpöytäkirjan säännösten hyväksymisestä.

Yllämainitun ehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 16, jota on valmistele-

käsitelty ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 4 ja, mikäli esitys sisältää lakiehdotuksen, suuren valiokunnan mietinnössä n:o 3, esitellään osittain kolmanteen, osittain ainoaan käsittelyyn.

Puhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen tehdään kolmannessa käsittelyssä päätös asian toisessa käsittelyssä päätetyn lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä ja lopuksi ainoassa käsittelyssä päätös ulkoasiainvaliokunnan mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvästä ehdotuksesta.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päätyneeksi.

Eduskunta hyväksyy ulkoasiainvaliokunnan mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvän ehdotuksen sopimuksen hyväksymisestä.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi erikoisasutustoiminnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 14, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelu:

Ed. Pyy: Minä esittäisin että tämän asian käsittely siirretäisiin ensi viikon tiistai-istuntoon.

Ed. Eskola: Jotta esitys tulisi perusteellisesti käsitellyksi, niin minä pyydän ehdottaa, että asia pantaisiin pöydälle ensimmäiseen ensi viikolla pidettävään istuntoon.

Puhemies: Kun kaksi edustajaa on pyytänyt asiaa pöydälle, niin on se jääpä pöydälle. Kehoitän seuravia edustajia lausumaan mielensä pöydällepanojasta.

Ed. Aarniokoski: Pyydän kannattaa ed. Eskolan tekemää ehdotusta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Pyy ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistaina pidettävään istuntoon. Ed. Eskola on ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi viikolla pidettävään ensimmäiseen istuntoon, jota ehdotusta ed. Aarniokoski on kannattanut.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Asia pannaan pöydälle ensi viikolla pidettävään ensimmäiseen istuntoon.

3) Ehdotus laiksi talousneuvostosta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty vuoden 1935 valtiopäiviltä lepäämässä oleva edellämainittu lakiehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 1.

Valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n mukaan voidaan lakiehdotus nyt muuttumattomana hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Wiik: Herra puhemies! — Maailmansodan jälkeen on eri maissa asetettu tai suunniteltu asetettavaksi talousneuvostoja, jotka neuvoillaan tukisivat valtiovaltaa taloudellisissa kysymyksissä. Ei ole mikään sattuma, että juuri meidän aikamme tämä pyrkimys on tullut niin tavalliseksi. Talouselämä on ensinnä kehittynyt entistään mutkikkaammaksi ja myöskin sen ilmiöt ovat saaneet valtavammat mittasuhteet kuin ennen. Mutta ennenkaikkea vallitsevan talousjärjestelmän pohja on yhä pahemmin alkanut horjua. Jätti-

läismäiset trustit kyllä hallitsevat talouselämää suurilla aloilla taloudellisesti ja vaikuttavat usein myöskin poliittisiin oloihin niinkuin esimerkiksi sotatarveteollisuus. Nämä trustit saattavat laajat kansanjoukot riippuvaisuuteen, toisinaan suorastaan orjuuteen. Tämä ei koske ainoastaan palkkatyöväenluokkaa, vaan suuressa määrin myös talonpoikia ja pikkuporvaristoa. Trustit ovat järjestäneet talouselämän kukin omalla alallaan yksinvaltiaan tapaan, mutta koska ainoastaan yksityinen voitonhimo määrää niitten toiminnasta, ne eivät voi järjestää talouselämää niin, että tuon valtavan koneiston toiminta koituisi hyödyksi kansoille. Tuotantoprosessin rationalisointi lisää suunnattomasti tavaroiden määrää, mutta sama rationalisointi tekee ihmiset yhä tarpeettomammiksi työläisinä, syöksee heidät työttömyyteen, riistää heiltä ostokyvyn. Siis toiselta puolen tavaroiden määrä lisääntyy suunnattomasti, tavarat pilaantuvat ja niiden hinnat laskevat ja vuosittain on pulan aikana poltettu kymmeniä miljoonia kiloja elintarpeita. Toiselta puolen on maailmassa ollut 30 miljoonaa työtöntä, jotka suorastaan ovat nähneet nälkää. Talousjärjestelmä, joka johtaa tällaisiin tuloksiin, on tuominnut itsensä. Tilapäiset parannukset eivät voi muuttaa sitä tosiasiaa, että yksityiskapitalismi ei voi enää halyllita niitä teknillisiä voimia, joiden pitäisi sitä palvella. Yhä laajemmat kansanjoukot ovat menettäneet uskonsa kapitalistiseen järjestelmään. Ne vaativat yhteiskuntaa puuttumaan talouselämään, järjestämään sitä kansan etua silmälläpitäen. Eräänä tämän vaatimuksen ilmaisu on ollut vaatimus talousneuvostoista. Eräissä maissa sellaiset on asetettu ja sikäli kuin ne ovat toimineet kansan parasta silmällä pitäen, niiden toiminta on voinut muodostua hyödylliseksi kansalle.

Mutta tunnettu tosiasia on, että hyviä asioita voidaan väärinkäyttää. Hyväkin asia voi kansan vihollisten käsissä muodostua aseeksi kansaa vastaan. Kun kysymys talousneuvoston asettamisesta tuli meillä Suomessa päiväjärjestykseen, niin se herätettiin hallituksen toimesta, jonka ehdotukset ovat usein olleet tähdättyinä kansanvapautta vastaan. Sitä suositeltiin eduskunnalle tavalla, joka suorastaan loukkasi eduskuntaa. Samalla voitiin huomata, että taantumukselliset ainekset riensivät tarttu-

maan siihen kiinni, riensivät kehittämään talousneuvoston aatetta sellaisella tavalla, joka olisi voinut palvella oikeiston ryhmä-etuja. Talousneuvostolla ei olisi oikeiston suunnitelmien mukaan ollut ainoastaan neuvoa antava asema, vaan sille piti muka antaa myöskin päätösvaltaa. Kansa tämän huomasi; se huomasi, että tuossa ajatuksessa saattoi olla ensimmäisen kamarin siemen. Senpätähden koko tuo ajatus joutui laajojen kansanjoukkojen epäsuosioon. Meidän kansamme on poliittisesti siksi valvutunut, ettei se katso kaipaavansa tuollaista holhousta. Olisi voitu suostua asettamaan vaikka vakituinenkin valtion komitea, joka olisi neuvoillaan tukenut hallitusta ja eduskuntaa taloudellisten kysymysten käsittelyssä, mutta ei suostuttu sellaiseen uuteen valtiolaitokseen, joka elimellisesti olisi liittynyt valtiosääntöön ja josta siis taantumuksellisinä aikoina olisi voinut kehittyä vallan toista kuin oli tarkoitettu.

Sosialidemokraattinen ryhmä ei koskaan ole ollut innostunut tuollaiseen ajatukseseen (Eduskunnassa naurua.). Näyttäkää se lausunto, joka olisi sellaista innostusta osoittanut (Ed. Kalliokoski: Entäs äänestykset? — Eduskunnasta: Ja Tannerin lausunto!). Mutta kun esitettiin se ajatus, että eduskunnan ja kansan piti saada tarkemmin asiaa harkita, ja kun lisäksi hallitus piti ehdotuksestaan kiinni ja hallituspula noina aikoina olisi ollut vaikeasti selvitettävissä, niin ryhmämme ei tahtonut kieltäytyä lykkäämästä lakiehdotusta yli vaalien. Jo silloin pidettiin jokseenkin varmana, että vaalien jälkeen lakiehdotus tulee hylättäväksi.

Mainitasemani syyt ovat edelleen voimassa ja ansaitsevat huomiota. Taantumuksellisinä aikoina talousneuvostoa, sellaisena kuin sitä on suunniteltu, voitaisiin käyttää väärin. Suomessa on näinä takavuosina vallinnut sitkeä taantumus, jota ei vielääkään ole voitettu. Eri maissa taantumukselliset ainekset ovat eri keinoin koettaneet hankkia vastapainoa kansan valitsemalle eduskunnalle, sikäli kuin ei väärillä vaalijärjestelmillä ole voitu riittävästi väärentää yleisen äänioikeuden antamia tuloksia. Muutamissa maissa, niinkuin Yhdysvalloissa, on korkeimmalle oikeudelle annettu valta hylätä eduskunnan hyväksymiä lakeja silloin kun niitä on pidetty

valtiosäännön vastaisina. Meilläkin, kun hallitusmuotomme oli käsiteltävänä, esitettiin tähän suuntaan meneviä vaatimuksia. Ne torjuttiin, etenkin sosialidemokraattisen ryhmän vastustuksen takia.

Mutta varsinkin on eri maissa koetettu käyttää valtion päämiestä eduskuntaa vastaan; on pyritty tässä tarkoituksessa lisäämään valtion päämiehen valtaa. Tällöin varsinkin parlamentaarinen järjestelmä on ollut taantumuksellisten aineiden silmätikkuna, se järjestelmä, joka vaatii, että hallituksen kokoonpanon pitää olla sellainen, että hallitus nauttii eduskunnan luottamusta. Tämä on kansanvallan arvokkaita saavutuksia ja sitä on tinkimättä puolustettava, varsinkin sellaisessa nuoressa tasavallassa kuin meidän, missä parlamentarismi ei ole vielä ehtinyt riittävästi juurtua, vaikka se onkin säädettyä oikein hallitusmuodossa.

Monen kansan on täytynyt taistella sisäisen vapautensa puolesta. Muutamia vuosikymmeniä sitten käytiin Tanskassa pitkä ja tuskallinen perustuslakitaistelu. Silloin oikeisto käytti ensimmäistä kamaria kansan valitsemaa folkethingiä vastaan ja silloin lausuttiin eräs sana, joka on tullut kuuluisaksi, nimittäin „mitään ei saa olla folkethingin yläpuolella eikä folkethingin vieressä”. Kansanvapaus on sittemmin voittanut Tanskassa. Vielä v. 1920 yritettiin käyttää kuninkaan valtaa kansanvaltaa vastaan, mutta se yritys raukesi, kun järjestynyt työväki nousi sitä vastaan. Nyt on jo Tanskassa päiväjärjestyksessä kysymys ensimmäisen kamarin lakkauttamisesta. Täällä Suomessa Venäjän vallan aikana täytyi käydä taistelua kansanvapauden puolesta ja siihen taisteluun tasavaltamme nykyinen iäkäs presidentti otti kunniakkaasti osaa. Taistelu kansanvapauden puolesta ei ole vielä päättynyt. Viime vuosina olemme saaneet nähdä, miten on haettu vastapainoa eduskunnalle. Eduskunnassa on esitetty aloitteita, jotka tässä tarkoituksessa ovat tähänneet presidentin vallan lisäämiseen, ja nimenomaan on ehdotettu parlamenttarismin supistamista. Mutta nämä aloitteet on hylätty valtavalla enemmistöllä. On selvää, ettei Suomessa kannata yrittää hallitusjärjestelmää, joka ei nojaudu eduskunnan enemmistöön tai joka suorastaan asettuu sitä vastaan. Kansamme

ja eduskunnan valtava enemmistö pitää kiinni kansanvallan saavutuksista ja parlamentarismin vaatimuksista.

Kun suuri osa kansaamme ja eduskuntaamme arvelee, että ehdotuksessa talousneuvostosta piilee kansanvaltaa uhkaava vaara, niin on oikein, että ehdotus hylätään. Tällä ei hylätä koko talousneuvostojatusta; se, mikä siitä on käyttökelpoista, voidaan ottaa talteen ja käyttää sitä vastaisuudessa, parempina aikoina, välineenä kansanvallan kädessä kansanvallan kehittämiseksi.

Ed. Räisänen: Herra puhemies! Tänään haudataan Kivimäen hallitukselta suurta ponnistusta ja vaivannäköä vaatinut esitys, laki talousneuvostosta, joka on ollut yli vaalien äänestettynä ja josta kansa on antanut vaaleissa tuomionsa, ihan kuolemantuomion, käyttäkseni hallituksen niin ahkerasti viljelemää sanaa eräiden rikoslain kohtien uusimisesityksissään.

Laki talousneuvostosta kuuluu taantumuksellisten lakien sarjaan. Yleensähan „Kivimäen linja” on kulkenut taantumuksen tunnustähtien alla ja saavuttanut menestystä enemmän kuin mikään muu porvarillinen taantumushallitus, nimittäin sellaista menestystä, jota on kansanvaltaisten aineiden sangen vaikea tehdä tyhjäksi tai ainakin sen tyhjäksi tekeminen vaatii pitkän ajan. Onhan meillä ollut remmissä aikaisemmin oikeistosuunta, joka yhtäkkiä, vallankaappauksellista menettelytapaa käyttäen, on saanut „suurempiakin” aikaan, mutta ne saavutukset — muistakaamme kuninkaan valitsemista tasavallalle lokakuussa 1918 — eivät ole pysyneet muuta kuin hetken. Jos Kivimäen hallitus olisi saanut eduskunnan siunauksen rikoslain valtio- ja maanpetossääntöjen uusimisesityksilleen, olisi se ollut pitkän aikaa pysyvä taantumuksen voitto. Porvarilliset lehtimiehet, jotka ilmeisesti eivät vaivautuneet ottamaan selvää näiden lakiesitysten sisälläpidosta, vaan ilman vastaansanomista lehdissään olisivat ne antaneet tulla hyväksytyiksi, olisivat heränneet synkkään todellisuuteen vasta sitten, kun porvarillisten oppositio- puolueiden lehtimiehet olisi kyörätty vesileipävankeuteen — ihan samoin kuin kävi suhtautumisessa n. s. kiihoituslakiin.

Talousneuvostolaki on kansanvallan kanalta katsoen oikea Troijan puuhevon.

Sen avulla piti saada kuljetetuksi kansanvallan kehityksen vannotuneita vastustajia asemaan, jossa ne olisivat voineet ehkäistä nimenomaan kansan laajojen kerrosten hyväksi tapahtuvan lainsäädäntötyön (Keskustasta: Mielenkiintoista kuulla!). Kuvavana piirteenä siitä, millä julkeudella asiaa ajettiin, mainittakoon, että eduskunnalle lausuttiin sellaisia kohteliaisuuksia, että eduskunnan jäsenistä tuskin yksi prosentti ymmärtää taloudellisia asioita ja näiden kohteliaisuuksien lausuja oli henkilö, jonka oma toiminta talouselämässä, pankkimiehenä, on antanut aihetta varsin kärkevään arvosteluun, eikä syyttä (Naurua eduskunnassa.). Ihmettelen, että talousneuvostolaki sai sen eduskuntakäsittelyssä ymmärtämystä meikäläiselläkin taholla, laki, jota oikeistolaispiirit olivat kyllä kauan kaavailleet, mutta jonka tarkoituksen esitti häikäilemättömminkin Yhdyspankin johtaja, tri Alexander Frey syksyllä 1930 pitämässään esitelmässä, siis aikana, jolloin muilutukset olivat muodissa ja jolloin sankarilliset lapualaiset soittivat kansanvallalle kuolinkelloja. Tri Frey, joka on paljon viisaampi lapualainen kuin muiluttajat, jotka julmistelivat, että „me teemme, mitä me tahdomme”, lausui 29 päivänä lokakuuta 1930 Helsingin ruotsalaisen kauppaseuran kokouksessa pitämässään esitelmässä m. m. seuraavaa: „Meidän on löydettävä ulospääsytie siitä sietämättömästä tilanteesta, jossa nyt olemme. Ja se ulospääsytie, johon pyrimme, ei saisi horjuttaa yleisen äänioikeuden, pyhän suhteellisuuden ja hallitsevan eduskuntademokratian tabuina pidettyjä perusteita. Sen vuoksi voimme sellaisen löytää vain lisäyksenä, lisärakennuksena nykyiseen parlamenttaariseen järjestelmäämme, joka sellaisenaan saisi jäädä koskematta. Tämä lisärakentaminen tapahtuisi siten, että lisättäisiin meidän perustalaillista valtio-organiamme taloudellisella neuvostolla.”

Talousneuvoston kokoonpanon esitti herra Frey tapahtuvan siten, että veronmaksajaryhmät ovat siinä edustettuina veronmaksukykynsä mukaan. Ja kun hän ne luokittelee kauppaa, teollisuutta, käsityötä, pankkitoimintaa, maanviljelystä ja palkkatyöväkeäkin edustaviksi, niin on kysymys jonkinlaisesta korporatiivisesta lainsäädäntöelimestä, jonka edustajaluvunkin hän määrittelee korkeintaan 60:ksi. Tietysti

tällaiseen taloudelliseen neuvostoon tulisi ylivoimaiseksi enemmistöksi suurkapitalistipiirien edustus.

„Neuvoston yleisenä tehtävänä tulisi olemaan”, selittää suurpankin johtaja ja rahamiespiirien asiamies tohtori Frey, „antaa lausuntoja kaikista eduskunnan päätöksistä, joilla on taloudellista kantavuutta eli yleensä aiheuttavat menoja, joita ei ole edellytetty tai voida peittää jo voimassa olevan talousarvion puitteissa. Mitään tällaista eduskunnan päätöstä ei saisi presidentti vahvistaa eikä mitään tällaista lakia saisi julkaista, ennenkuin neuvoston lausunto siitä on hankittu. Mutta että täyttä oikeudenmukaisuutta eri verotusperiaatteille tehtäisiin, täytyisi neuvostolla olla vielä laajemmatkin oikeudet. Näihin pitäisi sisältyä se, että mitään välittömän verotuksen lisäystä ei voitaisi panna toimeen ilman neuvoston myönnytystä.”

Tämä on se alaston päämäärä, johon pyrittiin talousneuvostolla, jonka Kivimäen hallitus hieman lievennetyssä muodossa esitti ja nyrkkiä pöytään lyömällä yritti saada eduskunnan hyväksymään. Ei toki mikään kansan valitsema eduskunta voi mennä, vaikka se ehkä hoipertelee silloin kuin oikeiston taholla uhataan laskea „kansanliikkeen” Barrabas irti ellei hyvällä suostuta, tällaista lakia lopullisesti hyväksymään, lakia, joka merkitsisi hirttonuoran punomista oman kaulansa varalle.

Kansanvaltaisen valtiojärjestyksen kannalla oleva panee tyydytyksellä merkille, että perustuslakivaliokunta on nyt niin yksimielisenä talousneuvostolakesityksen hylkäämisen kannalla. Ei kellään parlamentaarisen kansanvallan kannattajalla ole syytä vuodattaa surunkyyneliä tämän Kivimäen hallituksen teelmän haudalla, sillä kansan sille viime vaaleissa antama tuomio kuuluu: „poika suolle vietäköhön, puulla päähän lyötäköhön”.

Nyt tällä hetkellä on tärkeintä, että kansanvaltaiset piirit, siis käytännöllisesti ottaen Suomen kansan laajat kerrokset, ovat selvillä siitä poliittisesta intriigipelistä, mitä parhaillaan harjoitetaan eduskunnan selän takana, kun yritetään saada syntymään ei-parlamentaarinen hallitus, joka nojautuisi puunjalostusvirmoihin, Kansallispankkiin ja rahamiespiireihin. On syytä varoittaa hämärämiehiä, samoja piirejä, jotka ajoivat talousneuvostoa, näistä

puuhailuista, jotka, vaikka hetkeksi onnistuisivatkin, tulevat varmasti juoksemaan hiekkään samalla tavalla kuin tämä suurella ryminällä, uhkauksilla ja poliittisella kiristykselläkin ajettu yritys eduskunnan vallan kaventamiseksi talousneuvostolla.

Isänmaan ja kansan peijaaminen, käytäkseni ed. Pennasen eduskunnan edellisessä istunnossa viljelemää sanaa, voi keran tai pari onnistua. Mutta kun kansa lopulta huomaa peijauksen, niin se nousee takajaloilleen ja antaa julkisesta elämästä äkkilähdön kaikille sellaisille, jotka, luottaen „vanhan tutun” konsteihin ja puunjalostuseversti Zilliacuksen apuun, yrittävät estää eduskunnan luottamusta nauttivan hallituksen muodostamista.

Ed. Kallio koski: Herra puhemies! Kun minulla tämän asian esillä ollessa viime vaalikaudella oli tilaisuus laajemmin perustella kantaani tähän talousneuvostokysymykseen nähden, en nyt tässä yhteydessä katso tarpeelliseksi laajasti asiaan puuttua sitä vähemmän, koska eduskunnan suurimmassa ryhmässä näyttää tapahtuneen selvä kannan muutos asiaan nähden, ja koska näin ollen ei ole mitään epäilystä siitä, että talousneuvostoesitys saattaisi tulla tässä istunnossa hyväksytyksi (Ed. Räisänen: Olen ollut aina samalla kannalla!) — niin, mutta minä sanoinkin, että ryhmässä näyttää tapahtuneen kannan muutos, en minä puhunut ed. Räisäsen mielenmuutoksesta.

Kuitenkin muutama sana vielä tässä vaiheessa meidänkin kannaltamme niiden syiden selitykseksi, joidenka vuoksi talousneuvostoa ei olisi perustettava, ei ainakaan sellaisella lainsäädännöllä, jonka hyväksymisestä nyt on kysymys.

Että talousneuvosto tulisi olemaan meidän valtiojärjestyksellemme vieras ja sen hengen vastainen laitos, se mielestäni on tullut tämän asian yhteydessä täysin selvästi todetuksi. Näin olisi senkin tähden, että se voisi toiminnallaan aikaansaada eduskunnan ja hallituksen yhteistahdonkin toteutumisen estymisen tai ainakin sen viipymisen paljon pitemmäksi aikaa kuin maan etu sallisi. Näin ollen ja kun tämä laitos lisäksi edistäisi ristiriitojen syntymistä eduskunnan ja hallitusvallan kesken sekä myöskin antaisi aseita niiden käteen, jotka taistelevat parlamentaarista järjestel-

määmmme vastaan, ei hallitusjärjestyksemme hengen kannalta asioita arvostellen voida puolustaa talousneuvoston perustamista tarkoittavan lain hyväksymistä.

Mutta eivät myöskään käytännölliset seikat puolusta talousneuvoston perustamista. Olen ollut tilaisuudessa osoittamaan, että talousneuvosto ei voisi tulla niin kokoonpannuksi nyt esilläolevan lakiesityksen mukaan, että se olisi asiantuntija kaikkien niiden laajakantoisten asioiden käsittelyissä, jotka tulevat sen käsiteltäviksi. Se varmaan joutuisi käsittelemään runsaasti sellaisia asioitakin, joissa kukaan talousneuvoston jäsenistä ei olisi asiantuntija. Kun se sitäpaitsi pantaisiin kokoon moninaisten alojen edustajista ja monien eri alojen erikoisasiantuntijoista, niin parhaimmassakin tapauksessa kävisi siten, että vain muutamat harvat sen jäsenistä hallitsisivat esilläolevaa asiaa, suuren enemmistön ollessa sillä tavoin asiaan perehtymätön, kuin asiantuntijan johonkin asiaan pitäisi olla perehtynyt. Tästä tultaisiin siis siihen, että talousneuvosto itse monia käsittelyjä varten, samalla tavoin kuin eduskunnan valiokunnat, joutuisi kuulemaan asiantuntijoita voidakseen pätevästi määritellä kantansa niihin asioihin, joita se joutuu käsittelemään. Näin ollen se myöskään ei vapauttaisi eduskuntaa asian käsittelyn eri vaiheissa asiantuntijain kuulemisesta eikä vapauttaisi hallitusta asian alkuvalmisteluissa asettamasta komiteoita niiden selvittelyjen hankkimiseksi, jotka asioiden alkuvalmisteluissa ovat tarpeelliset. Se myös viivyttäisi ja mutkistuttaisi yleensä asioiden käsittelyä ja tekisi tulokseen pääsemisen vaikeammaksi. Tämän talousneuvoston toiminta aiheuttaisi hyödyttömiä kuluja, joiden korvaukseksi ei saataisi mitään suoranaista etua, tuskin edes välillistäkään etua.

Tämä laitos ei sovellu kansanvaltaiseen menoon. Sellainen talousneuvosto, jonka lausunnon hankkimiseen ollaan pakotettuja, ei sovellu tähän menoon senkään tähden, että talousneuvoston päässeistä vähitellen muodostuisi etuoikeutettujen luokka, ja niistä piireistä, jotka saisivat ehdottaa talousneuvostoon valittavia henkilöitä, tulisi myös etuoikeutettujen joukko, joiden etuoikeus, jos talousneuvostoesitys nyt esilläolevassa muodossa hyväksyttäisiin, tulisi perustuslailla turvatuksi.

On käsitykseni mukaan siis niin, että ei ole muuta mahdollisuutta kuin yhtyä kannattamaan perustuslakivaliokunnan ehdotusta talousneuvostoesityksen hylkäämisestä. Mutta kun tässä yhteydessä on ka jottu myöskin poliittisiin kysymyksiin ja kun ed. Wiik ensimmäisessä lausunnossansa ilmoitti, että sosialidemokraatit eivät ole olleet milloinkaan innostuneita tästä talousneuvostoasiasta, niin on syytä hiukan palauttaa muistiin tämän asian aikaisempia vaiheita.

Ellen minä aivan väärin muista, niin se ponsi, jolla hallitukselle annettiin kehoitus esityksen antamiseksi talousneuvosto-asiassa, hyvin läheisesti liittyy ed. Pekkalan nimeen (Ed. Pekkala: Se oli toinen!). Ed. Pekkala nyt kyllä ilmoittaa ja äsken välihuu-tonakin mainitsi, ettei se ollut tämä talousneuvosto, jonka perustamiseen hän hallitusta kehoitti. Mutta minä tahdon tähän huomauttaa vain, että eduskunnalla ja ed. Pekkallalla olisi kyllä ollut varsin suuret mahdollisuudet tehdä tästä talousneuvostosta sellainen, jonkalaista ed. Pekkala ponnellaan tarkoitti, jolleivät tilanepoliittiset syyt, jotka eivät lainkaan suoranaisesti liity tähän talousneuvosto-asiaan, olisi sitoneet ed. Pekkalan ja sen ryhmän käsiä, johon hän kuuluu (Ed. Pekkala: Minäkö siihen olen syypää!). Minä en tiedä mitään syyllisyyskysymyksestä enkä minä tahdo sitä selvittääkään, minä vain esitän tässä historiallisia asioita muistin virkistämiseksi. Näin ollen tuntuu vähän oudolta se, että nyt esiinnyttään sillä tavoin, niinkuin sosialidemokraateilla ei olisi ollut asiassa min-käänlaista harrastusta. Kaikkein oudoim-malta tuntuu, että ed. Räisänen väittää kansan vaaleissa ilmoittaneen vastustavansa talousneuvoston perustamista. Jollen minä väärin ymmärrä tätä kansan vastausta, niin minusta kansan vastaus näyttäisi olevan toinen. Sosialidemokraatit viime vaalien edellä kannattivat talousneuvoston perustamista, jokaisessa ratkaisevassa vaiheessa äänestivät talousneuvoston hyväksymisen puolesta, ja kuitenkin kansa on antanut sosialidemokraattiselle ryhmälle sellaisen luottamuksen, että ryhmä on nyt muutama jäsen suurempana kuin edellisessä eduskunnassa. Sen sijaan meidän ryhmämme, joka oli talousneuvoston perustamista vastaan on tullut tänne yhtä suurena

kuin aikaisemminkin ja toisissakin, talousneuvoston perustamista kannattaneissa ryhmissä, edistysmielistä ryhmää lukuunottamatta, on tapahtunut voimien vahvistumista. Ei näin ollen näyttäisi siis siltä, että vaalien tulos velvoittaisi sosialidemokraattista eduskuntaryhmää luopumaan kannanotostaan talousneuvostoasiaan nähden, mutta jos he ovat harkinneet asiallisten syiden velvoittavan siihen niin minä lausun: tervetuloa yhteiselle rintamalle!

Ed. Swentorjetski: Tämä kysymys on kuihtunut eli kuollut luonnollisen kuoleman niinkuin sen aloitteentekijä, Kivimäen hallitus itse. Ne kansanedustajat, jotka muistavat ehkä minun kannanottoni Kivimäen hallitukseen nähden jo 3 vuotta sitten, eivät kai halua, että minä toistaisin täällä ne ajatukset, joiden toteuttaminen vapauttaisi sekä hallituksen että sen kaikki kannattajat nykyisestä sangen kiusallisesta tilanteesta. Jos herra puhemies tai hallitus ehkä luulee, että aion käyttää tilaisuutta ja arvostella hallitusta sekä sen kannattajien toimintaa tämän kysymyksen yhteydessä, niin ilmoitan aivan lyhyesti, että minun tapoihini ei kuulu lyödä jo kaikessa suhteessa lyötyä hallitusta ja sen kolmen vuoden aikana edustamaa suuntaa.

Ed. Pekkala: Talousneuvosto siinä muodossa, kuin sitä alunpitäen suunniteltiin, ei mielestäni olisi ollut millään tavalla vahingollinen, vaan päinvastoin hyödyllinen laitos, mitä osoittaa sekin, että monet kansanvaltaiset maat ovat asettaneet talousneuvoston. Mutta sellainen talousneuvosto, josta nyt on kysymys, ei ole minua koskaan tyydyttänyt eikä tyydytä nytkään, sillä se merkitsisi, perustuslakina kun se tulisi säädettäväksi, toisen kamarin ilmestymistä. Ja varsinkin sen jälkeen kuin herra pääministeri käytti asiassa tunnetun puheenvuoronsa, on monelle sellaisellekin, jolle talousneuvosto ei ollut mikään kauhistus, käynyt selville, ettei esilläolevaa lakiehdotusta voida hyväksyä. Ilmoitankin sen vuoksi tulevani äänestämään lakiehdotuksen hylkäämistä.

Ed. Salmiala: Herra puhemies! — Isänmaallisen kansanliikkeen kanta talousneuvostoasiassa on jo monasti esitetty. Meidän mielestämme talousneuvosto sinänsä

olisi hyvinkin tarpeellinen. Ei tietenkään voi olla pahaksi, jos eduskunta kuulee tärkeitten asioiden ratkaisun yhteydessä niitten henkilöitten mieltä, joilla kulloinkin käsiteltävänä olevassa asiassa on suuri asiantuntemus. Kukaan, joka tahtoo asioita oikein käsitellä, ei tietenkään tahdo kieltäytyäkään asiantuntijoita kuulemasta. Näin ollen en voi ymmärtää, minkä vuoksi eduskunnalla olisi syytä torjua talousneuvostoajatus sinänsä. Se neuvottelukunta, joka on tehnyt aloitteen talousneuvostolaiksi, oli-kin kokoonpantu kaikkien puolueiden edustajista. Siinähan oli professori A. K. Cajander edustamassa edistystä, professori Kyösti Haataja ja vuorineuvos Yrjö Pulkkinen edustivat kokoomusta ja maalaisliittoa edustivat siinä sen johtajat ed. Tarkkanen ja Lohi. Ei voitane siis kieltää, etteivät nämä puolueet olisi olleet tässä neuvottelukunnassa mahdollisimman arvovaltaisesti edustettuina. Nämä henkilöt yhdessä sosialidemokraattien ja ruotsalaisten kanssa tekivät aloitteen talousneuvostolaiksi. Täällä on niin hyvin sosialidemokraattien kuin maalaisliitonkin taholta korostettu sitä, ettei hallituksen esityksessä suunniteltu talousneuvosto ollut sellainen, miksi tämä neuvottelukunta olisi talousneuvoston suunnitellut. Tietenkin täytyy talousneuvoston olemusta arvostella sen tehtävien mukaan ja nämä tehtävät olivat määrättyt hallituksen esityksen 3 §:ssä. Ja jos tätä hallituksen esityksen 3 §:ää verrataan neuvottelukunnan laatiman esityksen 3 §:ään, niin havaitsemme, että se on jokseenkin sanasta sanaan sama. Taloudellinen neuvottelukunta oli luonnehtinut talousneuvoston tehtävät aivan samoiksi kuin hallitus, toisin sanoen hallitus hyväksyi juuri tämän neuvottelukunnan esityksen. Kysymys siitä, missä muodossa laki talousneuvostosta on säädettävä, on tietenkin puhtaasti juriidinen kysymys ja se ei käsitkseni mukaan millään tavoin voi muuttaa itse talousneuvoston olemusta, sen eduskunnan valtaa rajoittavaa tehtävää, sillä sehän riippui kerta kaikkiaan niistä tehtävistä, jotka talousneuvostolle annettiin. Ja, kuten sanoin, hallituksen esitys oli tässä kohden tarkallen sama kuin neuvottelukunnan esitys. Näin ollen mielestäni ei voida hyväksyä niitä perusteluja, joita vasemmiston ja maalaisliiton taholta on nyt esitetty hylkäävälle kannalle. Tä-

män hylkäävän kannan saattaa nyt selittää vain siten, että mieli on sillä taholla muuttunut. Kuten sanoin, niin talousneuvosto sinänsä olisi hyväksyttävä, koska se on omiansa lisäämään eduskunnan työn pätevyyttä. Kukaan, joka odottaa ja tahtoo saada eduskunnalta mahdollisimman pätevää työtä, ei siis voi olla hyväksymättä talousneuvostoaajatusta.

Tältä pohjalta arvostellen kansanliikekin hyväksyisi sen. Mutta tässä talousneuvostolaissa on eräs kohta, joka pakottaa kansanliikkeen asettumaan jyrkästi kielteiselle kannalle. Hallituksen esityksen mukaan jätettiin työväen edustajaehdokkaitten nimeäminen riippuvaksi asetuksella annettavista määräyksistä. Perustuslakivaliokunnalle annettiin tieto neuvottelukunnan suunnitteleman asetuksen sisällyksestä ja siitä kävi selville, että neuvottelukunta oli suunnitellut, että työväen edustajaehdokkaat saisi nimetä Työväen Sivistysliitto ja Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto. Neuvottelukunnan kaikki jäsenet — ruotsalaista tri Henrik Ramsayta lukuunottamatta — olivat toisin sanoen yhtä mieltä siitä, että koko Suomen työväestön edustusoikeus talousneuvostoasiassa olisi jätettävä Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton ja Työväen Sivistysliiton asiaksi, toisin sanoen kaikki porvarillisten puolueitten edustajat olivat yhdessä sosialidemokraattien kanssa samaa mieltä siitä, että valtakirja edustaa Suomen työväestöä talousneuvostoasiassa oli annettava näille marxilaisille järjestöille. On todellakin merkillistä, että suomalaisten porvarillisten puolueittenkin edustajat ovat voineet mennä näin pitkälle. Ovathan he olleet täysin tietoisia siitä, että ainakin Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto on tosiasiallisesti lakkautetun kommunistisen ammattijärjestön jatko ja että se nykyisin on suurelta osaltaan kommunistien soluttama. Onhan siinä tavattu kokonaisia paikallisosastoja, joidenka joka ainoa jäsen on ollut kommunisti. Kemissäkin lakkautettiin viime talvena eräs tällainen Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton jäsenjärjestö.

Kun tämä laki talousneuvostosta oli käsiteltävänä perustuslakivaliokunnassa, tehtiin siellä ehdotus, joka tarkoitti muutoksen aikaansaamista tässä kohden. Tahdottiin huolehtia siitä, ettei työväen edustusoikeutta annettaisi yksinomaan näille marxi-

laisille järjestöille. Sen vuoksi ehdotettiin, että 5 §:ään toiseksi momentiksi lisättäisiin seuraava säännös: „Ne järjestöt, jotka saavat asettaa ehdokkaita, on määrättävä siten, että kukin ensimmäisessä momentissa mainittu ryhmä tulee siinä esiintyviä eri aloja ja suuntia silmällä pitäen tasapuolisesti edustetuksi.” Tämän säännöksen kautta tahdottiin huolehtia siitä, ettei työväestön edustusoikeutta voitaisi yksinomaan antaa marxilaisille järjestöille. Mutta perustuslakivaliokunnassa hylättiin kysymyksessä oleva lisäysehdotus. Esim. maalaisliiton edustajista ei kukaan kannattanut kysymyksessä olevaa lisäystä, vaikka sen tarkoituksena ei ollut mikään muu kuin estää marxilaiset saamasta yksinoikeutta edustaa koko Suomen työväestöä. Kun tällä tavoin tällainenkin ehdotus hylättiin, antaa se oikeuden pelätä, että asetuksella todellakin annettaisiin marxilaisille tällainen yksinoikeus puhua työväestön nimestä. Tähän ei isänmaallisen kansanliikkeen edustajat saata koskaan mennä. Me emme voi mitenkään myötävaikuttaa siihen, että lainsäädännössä annettaisiin näille sosialidemokraattis-kommunistisille järjestöille valtakirja tai yksinoikeus puhua koko Suomen työväestön puolesta (Vasemmalta: Kansan on vaaleissa jo antanut työväestölle, se ei antanut IKL:lle!). Tällä perusteella en omalta kohdaltani voi mitenkään hyväksyä kysymyksessä olevaa lakiehdotusta.

Korostan vieläkin, että meidän täällä Suomessa pitäisi nähdä, mihinkä ammattijärjestö pyrkii. Kaikkialla maailmassa on havaittu, että nämä ammattijärjestöt ovat juuri niitä kanavia, joita myöten kommunistit soluttavat koko työväenliikkeen ja lopulta myrkyttävät koko kansan poliittisen maailmankatsomuksen. Tämän vuoksi ei voida olla kyllin varuillaan. Valitettavasti on asianlaita niin, että näihin saakka on isänmaallinen kansanliike saanut yksin taistella marxilaisten valtauspyrkimyksiä vastaan. Kun isänmaallinen kansanliike on tehnyt voitavansa vapauttaakseen Suomen työväestön marxilaisten käsistä, niin ovat kaikki porvarilliset puolueet rientäneet marxilaisten avuksi tehdäkseen isänmaallisen kansanliikkeen toiminnan mahdollisimman suuressa määrin epäilyttäväksi työväestön silmissä. Onko tämä menettelytapa oikea? Uskallan vakuuttaa, että varmasti on koittava aika, jolloin tämäkin

kansa senkin suhteen lausuu tuomitsevan sanansa. Suuressa maailmassa kulkevat asiat tällä hetkellä nopeata vauhtia. Marxilaisuus ei enää milloinkaan tule saavuttamaan sitä valta-asemaa, joka sillä muutama vuosi sitten oli. Sen aika on ollut ja mennyt.

Ed. von Frenckell: Herr talman! Då regeringen på sin tid till riksdagen överlämnade en proposition angående tillsättande av ett ekonomiskt råd så hälsades regeringens åtgärd med stor tillfredsställelse av de riksdagsmän, som hade hoppats att den sakliga beredningen av ekonomiska frågor skulle förbättras och de sidoinflytanden, som tyvärr i hög grad göra sig gällande i riksdagens arbete, åtminstone vid ekonomiska frågor skulle kunna avkopplas. Ett oberoende och självständigt arbetande ekonomiskt råd kunde då bli i tillfälle att giva riksdagen de råd och anvisningar, som kunna anses vara nödvändiga. Emellertid visade det sig under behandlingen av lagförslaget, att detsamma helt och hållet förvanskades. I stället för att det ekonomiska rådets medlemmar skulle tillsättas enbart med beaktande av deras ekonomiska sakkunskaper, så förutsatte riksdagen att medlemmarna skulle tillsättas på förslag av särskilda politiska institutioner. Man ansåg således, att den ekonomiska sakkunskapen vore eller måste vara proportionsvis jämnt fördelad bland de politiska sammanslutningarna även om dessa icke hade något som helst ekonomiskt program. Glädjande nog fanns det på vänsterhåll och finnes, hoppas jag, fortfarande sådana som erkänna och inse att all ekonomiskt sakkunskap icke är församlad i riksdagen, utan tvärtom en stor del av denna sakkunskap är förlagd ytterom riksdagen och sannolikt aldrig bryr sig om att här taga säte och stämma ej heller här försöker påverka de ekonomiska lagarna. Det är därför att hoppas att, om också denna lag nu faller, tanken på ett ekonomiskt råd därmed icke uppgives. Framför allt får man icke tro, att, om lagen nu faller, det därmed vore bevisat, att riksdagsmännen sitta inne med all den sakkunskap, som behövdes vid lagstiftningsarbetet i fråga om ekonomiska frågor.

Då ett stort antal riksdagsmän, — majoriteten inom den senaste riksdagen —

röstade för tillsättande av ett ekonomiskt råd, så skedde detta emedan de icke ville bereda regeringen svårigheter, om också de icke trodde att det ekonomiska rådet, sådant det hade utformats av riksdagen, skulle bli till någon större nytta. Dessutom hoppades man antagligen att, därest ett ekonomiskt råd blivit tillsatt, riksdagen och rådet självt rätt så snart skulle framställa förslag till förbättringar och förändringar varigenom man genom ett uppbyggande arbete kunde nå det mål, man ursprungligen hade föresatt sig.

Man kan emellertid nu gå en annan väg och förkasta detta förslag. Sannolikt är det klokare att göra så och börja från början. Jag uttalar emellertid den förhoppningen, att de kloka inom vänsterpartierna alldeles oavsett om de komma att vara representerade i regeringen eller icke, när tiden anses vara mogen, skola medverka till tillsättande av ett dylikt råd. Detta råd borde dock vara oberoende av riksdagen och giva sådana råd, som riksdagen säkert är i behov av.

Jag kan icke förstå, varför man i detta sammanhang skall gå tillrätta med den regering, som handlagt rikets angelägenheter på ett tillfredsställande sätt under fyra år. Rdm. Swentorzetski hade rätt, då han sade, att han icke önskade „slå en liggande man”. Så mycket mer beklagansvärt är att det finnes representanter bland socialdemokraterna, som vid varje saklig behandling, icke kan underlåta att indraga alldeles ovidkommande personer i diskussionen. De tala om „suurkapitalistit”, „suurvirmat” o. s. v. De tro sig kunna gagna sin sak genom att smutskasta andra personer. Det vittnar icke om den ansvars-känsla som en riksdagsman bör känna åtminstone då han uppträder innanför riksdagen. Vad en politisk kåsör gör i sin tidning är ju sist och slutligen hans och tidningens ensak. Där kan han ju uppträda precis såsom han vill, men att även i riksdagen införa en dylik polemik anser jag vara synnerligen förkastligt. Jag hoppas att den som jag riktar mig till, om också han icke förstår svenska fullständigt, dock skall förstå andemeningen i mitt yttrande.

Jag uttalar således, hr talman, den förhoppningen, att oaktat detta lagförslag nu i stillhet begravas — jag anser det icke

vara anledning att söka förhindra detta — ett ekonomiskt råd dock i en snar framtid skall förverkligas genom ett samarbete mellan alla sådana personer och institutioner som känna behov av att få en sakligare beredning i lagförslag av ekonomisk betydelse.

Ed. Räisänen: Ed. Salmialan puheenvuorossa oli jälleen, niinkuin yleensä aina, melkein kaikki väitteet työväenjärjestöjä vastaan sellaista, josta voi sanoa, että se on „muunnettua totuutta”. Kuinkahan monennen kerran hän väitti, että Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto on Suomen Ammattijärjestön jatkoa, tuomittu ammattijärjestön jatkoa, vaikka täällä on ehtimiseen osoitettu, että Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto on perustettu aikoja ennen kuin Ammattijärjestö lakkautettiin, ja sen lakkautamisesta oli tietoa-kaan.

Ed. Kalliokosken lausunnon johdosta minä pyytäisin huomauttaa, että jos hän on seurannut työväenjärjestöjen päätöksiä tässä asiassa, niin ne ovat kaikki olleet kielteisiä. Mitä sosialidemokraattisen ryhmän kannanottoon tulee, niin eihän sekään ollut myönteinen, vaikka ehkä saattaa olla ja tiedän, että on joitakin sosialidemokraatteja, jotka ovat tällaisinkin talousneuvoston kannalla olleet. Mutta itse ryhmä on tätä asiaa tahtonut käsitellä perustuslain mukaisessa järjestyksessä, ja nyt se tulee hylättäväksi ja hylätään näin yksimielisesti. Jos se viime eduskunnassa olisi ratkaistu, ei näin yksimielistä päätöstä asiassa olisi saatu. Minä olin jo silloin tällaisesta taantumuksellisesta ehdotuksesta sitä mieltä, että se oli tapettava saivarena eikä annettava mitään kehittymismahdollisuutta. Sitä paitsi minun vaalipiirissäni, Kuopion läntisessä vaalipiirissä, sosialidemokraattisen puolueen piirikokous vielä viime keväänä, ennen sosialidemokraattisen puolueen puoluekokousta ja ennen vaaleja, asettui jyrkästi talousneuvostolakiesitystä vastaan, vaatien sen hylkäämistä. Minä en tässä tahdo puhua ja jatkaa keskustelua sellaisesta talousneuvostosta, joka olisi todella neuvoa-antava. Siitähän voidaan, niinkuin ed. Kalliokosken puheenvuorosta kävi selville, siitä voidaan keskustella, vaikka minulla senkin suhteen on suuria epäilyksiä (Ed. Kalliokoski: Niin minullakin!).

Ed. von Frenckellin puheenvuoron johdosta ei tietysti kannata vastata.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta päättää yksimielisesti hylätä lepäämässä olevan lakiehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotukset asutuslaiksi ja eräiksi muiksi laeiksi.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsitteilyyn siinä valmistelevasti käsitelty vuoden 1935 valtiopäiviltä lepäämässä olevat edellämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1. Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen tehdään samalla kertaa päätös ensimmäisestä, kolmannelta ja neljännestä lakiehdotuksesta sekä niinkään samalla kertaa toisesta, viidennessä, kuudennessa, seitsemännessä ja kahdeksannesta lakiehdotuksesta, jotka kaikki valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n mukaan voidaan nyt muuttamattomina hyväksyä tai hylätä. Jos tehdään ehdotus lakiehdotusten hylkäämisestä, on ensiksi toimitettava äänestys ensimmäisistä lakiehdotuksista, ja tulevat ne hyväksytyiksi, jos vähintään $\frac{2}{3}$ annetuista äänistä niiden hyväksymistä kannattaa, mutta muussa tapauksessa on sanotut lakiehdotukset hylätty. Jos ensimmäinen, kolmas ja neljäs lakiehdotus tulevat hyväksytyiksi, tehdään yksinkertaisella äänen enemmistöllä päätös muiden lepäämässä olevien lakiehdotusten hyväksymisestä tai hylkäämisestä, mutta jos ensimmäinen lakiehdotus hylätään, on toinen, viides, kuudes, seitsemäs ja kahdeksas lakiehdotus katsottava rauenneiksi.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelu:

Ed. Soini: Katsoen tämän asian tärkeyteen ja laajakantoisuuteen ja siihen seikkaan, että eduskunnassa on huomattava

määrä vallan uusia edustajia, minä toivon, että heille varattaisiin tilaisuus perehtyä tähän kysymykseen mahdollisimman täydellisesti ennenkuin he ratkaisuun lähtevät näin tärkeässä kysymyksessä kuin nyt on esillä, ja sentähden pyydän, herra puhemies, ehdottaa, että esilläoleva kysymys pantaisiin pöydälle ensi tiistain istuntoon.

Ed. Hänninen: Kannatan ed. Soinin tekemää ehdotusta.

Puhemies: Kun kaksi edustajaa on pyytänyt asiaa pöydälle, niin on se jääpä pöydälle. Kehoitin seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanon ajasta.

Kukaan ei halua puheenvuoroa.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Soini ed. Hännisen kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistaina pidettävään istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, pannaan asia pöydälle ensi tiistaina pidettävään istuntoon.

Asia pannaan pöydälle ensi tiistain istuntoon.

5) Ehdotus lisämäärärahan myöntämisestä maaherrojen hoidossa olevien maanteiden ja siltojen sekä lossien kunnossapitoon.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 23, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Puheenvuoroja ei haluta.

Valtiovarainvaliokunnan ehdotukset hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Asetus Turkin kanssa tehdyn maksusopimuksen voimaansaattamisesta.

Esitellään ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty määntetty aset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 5.

Puheenvuoroja ei haluta.

Ulköasiainvaliokunnan ehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Ehdotuksen kansanvakuutuslaiksi

sisältävä hallituksen esitys n:o 26 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti kansanvakuutusvaliokuntaan.

8) Toimenpiteitä maatalouden perusluoton järjestämiseksi

koskeva hallituksen esitys n:o 27 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Kalliokoski: Minä pyydän ehdottaa, että tämä asia pantaisiin pöydälle ensi perjantaina pidettävään eduskunnan istuntoon.

Ed. Koivuranta: Kannatan ed. Kalliokosken tekemää ehdotusta.

Puhemies: Kun asiaa ei yksimielisesti ole päätetty lähettää valiokuntaan, on se jääpä pöydälle. Kehoitin seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanojasta.

Puheenvuoroja ei haluta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Kalliokoski ed. Koivurannan kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi perjantaina pidettävään istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, pannaan asia pöydälle ensi perjantaina pidettävään istuntoon.

9) Perintö- ja lahjaverolain muuttamista

koskeva hallituksen esitys n:o 28 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

10) Argentiinan kanssa tehdyn kaupallisen sopimuksen hyväksymistä

koskeva hallituksen esitys n:o 29 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan.

11) Määrärahan myöntämistä alkoholisti-huoltolain perustamisesta ja rakentamisesta varten

koskeva hallituksen esitys n:o 30 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

12) Valtion takuun myöntämistä Osakeyhtiö Maakiinteistöpankin obligatiolainoista

koskeva hallituksen esitys n:o 31 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Kalliokoski: Pyydän ehdottaa, että myös tämä 12) asia pantaisiin pöydälle ensi perjantain istuntoon.

Puhemies: Kun asiaa ei ole yksimielisesti päätetty lähettää valiokuntaan, kehoitan seuraavia puhujia lausumaan miensä pöydällepanojasta.

Kukaan ei halua puheenvuoroa.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Kalliokoski ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi perjantain istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, pannaan asia pöydälle ensi perjantain istuntoon.

Pöydällepanot:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi istuntoon:

13) Ehdotuksen laiksi järjestyksen ja turvallisuuden tehostamisesta 17 päivänä maaliskuuta 1933 annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 4; sekä

14) Määrärahan myöntämistä uuden jänsärkijäaluksen hankkimiseksi

tarkoittavan hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 2.

Puheenvuo. on saatuaan lausuu

Ed. Kalliokoski: Sattuneesta syystä peruutetaan huomiseksi ilmoitettu suuren valiokunnan kokous.

Puhemies: Eduskunnan seuraava istunto on ensi perjantaina kello 13.

Täysistunto lopetetaan kello 14,22.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

13. Perjantaina 2 p. lokakuuta 1936

kello 13.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Ensimmäinen käsittely:

- 1) Ehdotus laiksi järjestyksen ja turvallisuuden tehostamisesta 17 päivänä maaliskuuta 1933 annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä 257
Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 18.

Ainoa käsittely:

- 2) Ehdotus määrärahan myöntämisestä uuden jäänsärkijäaluksen hankkimiseksi 258
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 25.

Esitellään:

- 3) Hallituksen esitys n:o 27 toimenpiteistä maatalouden perusluoton järjestämiseksi 260
4) Hallituksen esitys n:o 31 valtion takuun myöntämisestä Osakeyhtiö Maakiinteistöpankin obligatiolainoista 266
5) Hallituksen esitys n:o 32 laiksi kiellosta käyttää maatalouskiinteistöä velan maksuun eräissä tapauksissa .. „
6) Hallituksen esitys n:o 33 laiksi oikeuden myöntämisestä Osakeyhtiö Maakiinteistöpankille lähettää kiinnitys- ja lainhuudatusasiakirjoja kirjassa tuomioistuimelle 267
7) Hallituksen esitys n:o 34 oppikoululaiksi „

Puhetta johtaa puhemies Kallio.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat U. Hannula, Koivulahti-Lehto, Kokko, Lahdensuo, J. Raatikainen, Törn- gren ja Voionmaa.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta virkatehtävän takia ed. Törn- gren, yksityisasiain takia ed. J. Raatikai- nen ja ed. Lahdensuo sekä kunnallisten teh- tävien takia ed. Koivulahti-Lehto.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

- 1) Ehdotus laiksi järjestyksen ja turvalli- suuden tehostamisesta 17 päivänä maalisk- uuta 1933 annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ensimmäiseen käsitte- lyn siinä valmistelevasti käsitelty halli- tuksen esitys n:o 18, joka sisältää yllämai- nitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelu:

Ed. Kekkonen: Kun esillä olevaa lakiesitystä käsiteltiin lakivaliokunnassa,

katsottiin aivan yksimielisesti tarpeelliseksi edelleen ylläpitää erikoislainsäädäntöä järjestyksen ja turvallisuuden tehostamisesta. Tähän lopputulokseen tultiin siitäkin huolimatta, että lakiesityksen mukaan viranomaisilla on poikkeuksellisen laajat valtuudet tämän lain valvomiseen. Valiokunnassa tosin eräät edustajat tiesivät kertoa tapauksia, joissa poliisiviranomaiset ehkä liian suoranuottisesti olivat soveltaneet lakia, mutta nämä yksinäiset ja arvattavasti suupuheissa liioitellut tiedot eivät nähdkäseni olisi oikeuttaneet siihen ankaranpuoleiseen sanontaan, joka valiokunnan mietinnön perusteluihin sisältyy. Valiokunnassa esitinkin, että perustelujen toisen kappaleen ensimmäisestä lauseesta olisi poistettava niin sanottua lentävää poliisikomenuskuntaa koskeva ensimmäinen sivulause. Toisen kappaleen alku olisi ehdotuksen mukaan kuulunut siis seuraavasti: „Käsittelyään asiaa valiokunta katsoo voivansa esityksen perusteluissa mainituilla syillä puoltaa kysymyksessä olevan lain voimassaoloajan pidentämistä varsinkin kun saatettaneen toivoa, että viranomaiset pyrkivät vastaisuudessa lain noudattamista valvoessaan entistä enemmän välttämään liiallista kova-kouraisuutta ja muita harkitsemattomia toimenpiteitä, mitkä ovat omansa mieltä katkeroitamaan, kunnollistenkin, hyviä tapoja ja järjestystä harrastavien kansalaisten mieltä.” Tässäkin lausunnossa nähdkäseni olisi kiinnitetty riittävästi lain soveltajien huomiota siihen, kuinka suuret valtuudet edellyttävät tehostettua harkintaa ja varovaisuutta, mutta siinä ei olisi kuitenkaan ollut mitään nimenomaista moitetta nimitettyä poliisiosastoa vastaan, niinkuin nyt kirjoitetussa mietinnössä on. Missään tapauksessa ei se keskustelu, joka valiokunnassa käytiin, olisi oikeuttanut tekemään sellaisia johtopäätöksiä, joihin mietinnön perusteluissa on käyty. Lisäksi oletan, että valiokunnassa toimitetussa äänestuksessa valiokunnan sittemmin hyväksytyksi tullut perustelu voitti ehdotukseni „lähinnä erehdyksessä”, jos saan käyttää herra sisäasiainministerin eräässä toisessa yhteydessä käyttämää sanontaa.

Olen tahtonut jo tässä vaiheessa kiinnittää eduskunnan huomiota valiokunnan mietinnön perusteluihin, jotka ovat mielestäni harhaanjohtavat ja jotka ovat omiaan antamaan aiheettoman, vieläpä varsin anka-

rankin moitelauseen poliisimiesosastolle, jonka toiminta, vaikka siinä alussa saattoikin esiintyä pienehköjä „ylitsekäymissä” ei olisi sellaista ansainnut.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi. Asia lähetetään suureen valiokuntaan.

2) Ehdotus määrärahan myöntämisestä uuden jäänsärkijäaluksen hankkimiseksi.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 25, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelu:

Ed. Moilanen: On todettava tyydytyksellä, että hallitus on ryhtynyt toimenpiteisiin uusien jäänsärkijöiden hankkimiseksi. Käsitteltävänä olevassa hallituksen esityksessä puhutaan kahden uuden jäänsärkijän tarpeellisuudesta, mutta tällä kertaa hallitus kuitenkin esittää vain yhden jäänsärkijän rakentamista. Joka tapauksessa on hyvä, että toimenpiteet tällä tärkeällä alalla on pantu alulle. Valtiovarainvaliokunta onkin yksimielisesti hyväksynyt hallituksen ehdotukset. Kuitenkin on valiokunta mietintönsä perusteluissa huomauttanut, „ettei ehdotuksia lisäyksistä tulo- ja menoarvioon olisi tehtävä muuta kuin sellaisissa tapauksissa, jolloin voidaan osoittaa lisämäärärahan tarpeen aiheutuvan jostakin erityisestä asianhaarasta, josta tulo- ja menoarviota laadittaessa ei ole voinut olla tietoa.” Valiokunta pitää selvänä, että tämä asia on ollut hallituksen tiedossa silloin kuin ensi vuoden budjettiehdotusta on laadittu. Omasta puolestani en ole mainitun huomautuksen liittämistä valtiovarainvaliokunnan mietintöön pitänyt tässä yhteydessä tarpeellisena. Valiokunnan kantaa siinä kohden, että lisäyksiä tulo- ja menoarvioon ei yleensä olisi teh-

tävä, on kyllä pidettävä periaatteellisesti oikeana, koska siten menetellen valtiotalouden hoitoon saadaan parempaa selvyyttä. Mutta ei voida kieltää, että saattaa esiintyä tapauksia, jolloinkin tästä säännöstä poikkeaminen voi olla tarpeellista, vieläpä välttämätöntäkin.

Mitä kysymyksessä olevaan hallituksen esitykseen tulee, niin minulla ei tosin ole varmaa tietoa siitä, minkä vuoksi hallitus ei ole ehdottanut puheenaolevia määrärahoja otettavaksi ensi vuoden talousarvioon. On mainittu, että jäänsärkijä-tyyppiä ja muita seikkoja koskevat kysymykset eivät olleet lopullisesti selvillä vielä silloin kuin talousarvioesitys hyväksyttiin. Mutta eräs toinen seikka on mielestäni myös huomioon otettava. Meidän jäänsärkijälaivastomme on niin heikossa kunnossa, että sen tehostamista on pidettävä erittäin kiireellisenä. Kun määräraha otetaan kuluvan vuoden menoarvioon lisäyksenä, voitetaan laivan rakentamisessa aikaa lähes puoli vuotta. Ja kun valtiovarainvaliokuntakin ilmeisesti pitää asian jouduttamista tärkeänä ja kun valtion tulojen lisääntyminen yli arvioitujen määrien tekee mahdolliseksi tällä kertaa tällaisen asian järjestelyn, ei mielestäni olisi ollut mitään syytä sellaisen huomautuksen tekemiseen, jonka valiokunta on mietinnössään tehnyt.

Sen sijaan olisi valtiovarainvaliokunnalla ollut syytä kiinnittää hallituksen huomiota siihen, että jäänsärkijälaivastokysymys ei suinkaan tule tyydyttävästi ratkaistuksi yhden laivan rakentamisella. Hallituksen esityksessä puhutaan tosin kahden laivan rakentamisesta, mutta rahallisista syistä ei samalla kertaa katsota voitavan ehdottaa useamman laivan rakentamista. Meillä on kuusi jäänsärkijää, joista vanhin on jo lähes 50 vuoden vanha ja eräät toisetkin laivat ovat jo varsin huonossa kunnossa. Talvimeriliikenne on lisääntynyt vuosi vuodelta sangen nopeasti ja on yhä lisääntymässä. Myöskin nämät jäänsärkijät, jotka meillä ovat käytännössä, eivät kykene enää pitämään talviläivaliikennettä auki, vaikkapa ne olisivat kunnossakin senvuoksi, että ne ovat kovin pieniä ja heikkoja. Se uusi jäänsärkijä, joka nyt ehdotetaan rakennettavaksi, on ajateltu sijoitettavaksi etupäässä Pohjanlahdella ja Turun puolella käytettäväksi ja Suomenlahti jääpi tällöin

yhä edelleenkin vaikeaan asemaan talviläivaliikenteen suhteen. Olisi sen vuoksi kiirehdittävä jäänmurtajakysymyksen ratkaisua sillä tavalla, että ensi vuonna voitaisiin varata määräraha toisen ja suuremman jäänmurtajalaivan rakentamiseen, kuin mitä tällä kertaa on ehdotettu.

Ed. Kylänpää: Uuden jäänsärkijäaluksen hankkiminen on välttämätön. Sen jälkeen kuin Jääkarhu vuonna 1926 tuli Suomeen, on maan vienti kolminkertaistunut, ja samalla ovat talviliikenteessä olevat laivat tulleet suuremmiksi. Vuonna 1926 oli valtiolla kuusi jäänsärkijää, kuten nytkin. Jos vientiä talvisin avustettaisiin samassa suhteessa kuin vuonna 1926, tulisi valtion omistaa 18 jäänsärkijää. Tämä näyttää nykyisin mahdottomalta, vaan on valtion ylläpidettävä, kuten tähänkin asti kuutta jäänsärkijää. Jäänsärkijän korkein ikä on 42 vuotta käytännössä, jos ne hyvin hoidetaan. Tämä merkitsee sitä, että joka seitsemäs vuosi pitää rakentaa uusi. Valtiovarainvaliokunta on yksimielisesti hyväksynyt hallituksen esityksen eikä kellään liene sitä vastaan muistuttamista. Viennin avustaminenhan on kaikkien yhteinen etu. Hallituksen esityksen perusteluista näkyy, että uuden jäänsärkijän sijoituspaikaksi on ajateltu Turkua ja että uutta jäänsärkijää tulisi etupäässä käytettäväksi Turun saaristoväylässä. Tunnettu ja tunnustettu tosiasia on, että Pohjanlahden eteläsatamat, Rauma ja Mäntyluoto olisivat talviliikenteelle helpommin ylläpidettävät kuin Turku luonnollisista syistä. Yli puolen talvea tuuli tulee kaakosta ja työntää jäät Ruotsin puolelle tehden Rauman ja Porin satamat jäistä vapaiksi. Pohjanlahti on syvempi ja vesi lämpimämpää kuin Suomenlahdessa. Ani harvoin ankarina talvina voi Ahvenanmaan—Ruotsin väli olla tukossa, mutta viimeisinä neljänä talvenaakaan ei ole ollut. Mutta juuri silloin kuin näissä satamissa olisi kipeimmin jäänsärkijää tarvittu, ei sitä ole saatu, kun Turun—Ahvenanmaan välisen väylän aukipitäminen on katsottu niin ensiluokaisen tärkeäksi. Kannatan hallituksen esitystä ja valtiovarainvaliokunnan ehdotusta siinä toivossa, että siten tulevat Rauman ja Mäntyluodon satamatkin saamaan aikanaan tarvitsemansa jäänsärkijän ja tahtoisin tässä

yhteydessä painostaa sitä, että joku jään-särkijöistä sijoitettaisiin vakinaisesti Pohjanlahden parhaaseen satamaan Raumalle.

Ed. Kivioja: Minun mielestäni ei hallituksen esityksessä eikä valiokunnan mietinnössä ole riittävästi voitu osoittaa, kuinka kannattaa tunniassa polttaa monta tuhatta markkaa jäihin ja pitää väylää auki semmoisiin paikkoihin, kuin Helsinkiin ja Turkuun, kun meillä Hangossa on jo hyvä satama, jossa tultaisiin toimeen paljon vähemmällä jäänsärkijäavulla. Ja sitten on myöskin Perämerellä sellainen satama Rahjassa, joka ei jäädy, kunhan vain Merenkurku voitaisiin pitää avoinna. Tietysti tämä määräraha nyt myönnetään. En minäkään tee sen hylkäämisestä ehdotusta, mutta minä en vain ymmärrä, kuinka kannattaa polttaa petrolia jäihin sillä aikaa, kun on jäättömiä satamia.

Ed. Wickman: Det är med tillfredsställelse en österbottning äntligen kan konstatera att höga vederbörande fått sina ögon öppna för de österbottniska kuststädernas behov av isbrytare. Visserligen grumlas tillfredsställelsen något av medvetandet om att de österbottniska hamnarna icke helt och hållet få disponera den nya isbrytaren, utan få dela nöjet dels med försvarsverket och dels med Åbo—Ålands skärgård. Med den kännedom vi i Österbotten hava beträffande höga vederbörandes benägenhet att styvmoderligt behandla vår landsända är man frestad tänka, att även beträffande dispositionen av den nya isbrytaren det lätt kan gå så att vi åter bliva missbytt. Det är att hoppas att regeringens ordnande om isbrytarhjälp åt Österbotten icke blott skall vara ett tal avsett att vinna de österbottniska riksdagsmännens röster för förslaget, utan verkligen utgör ett program för isbrytarens framtida verksamhet. Likaså är det att hoppas att icke blott de nordligaste städerna i Österbotten få isbrytarhjälp utan även städerna i mellersta Österbotten såsom Gamlakarleby, Jakobstad och Vasa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta hyväksyy valtiovarainvaliokunnan ehdotukset.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Toimenpiteitä maatalouden perusluoton järjestämiseksi

koskeva hallituksen esitys n:o 27 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulisi pyytää maatalousvaliokunnan lausunto asiasta.

Keskustelu:

Apulaisvaltiovarainministeri Reinikka: Herra puhemies! Maatalouden viimeaikaiselle kehitykselle on ominaista ollut ennen muuta nopeasti kasvava rahan tarve. Tuotannon tehostamista, sen lisäämistä ja tuotantokustannusten vähentämistä tarkoittava maatalouden teknillisen puolen kehittämisen on yhtä paljon rahakysymys kuin ammattikysymys. Rahapäätöksen tarpeen nopeata kasvamista maataloudessamme kuvaavat seuraavat maanviljelijäin velkaantumisen kehitystä osoittavat luvut. Maatalouden kokonaisvelkamäärän on laskettu v. 1920 olleen 1.2 miljaardia markkaa. 5 vuotta myöhemmin eli v. 1925 oli vastaava luku 2.5 miljaardia markkaa. Velkamäärä siis kasvoi viidessä vuodessa kaksinkertaiseksi. Seuraavien 4 vuoden aikana, vv. 1926—29, jotka olivat kiihkeätä taloudellista nousuaikaa, velkamäärä kasvoi vielä paljon nopeammin. Noususuhdanteiden taittuessa laskukaudeksi tekivät nimittäin maatalouden velat tasaluvuin lausuttuna 6 miljaardia markkaa. Velkojen lisääntyminen oli siis varsinkin viimeksimainitun ajanjakson kuluessa nopeata. Maatalouden velkataakka kasvoi silloin 140 %:lla.

Velkaantumisen nopea kasvaminen alkoi herättää huolestumista, kun suhdanteet kääntyivät laskusuuntaan ja maatalouden asema sen johdosta vaikeutui. Velkatilanteen selvittämiseksi antoi taloudellisen neuvottelukunnan maatalousjaosto lopulla vuotta 1929 tohtori Willandtille tehtäväksi

toimittaa maanviljelijäin velkaantuneisuutta valaisevan tutkimuksen. Sen mukaan nousivat maanviljelijäin velat mainitun vuoden lopussa 6 miljaardiin markkaan. Velat tekivät maatilapääomasta silloin 12 %. Keskimääräinen velkaantuneisuus ei siis ollut lainkaan huolestuttava. Päinvastoin voitiin todeta, että velkaantuneisuus keskimäärin katsoen oli pienempi kuin sen oli arveltu olevan. Mutta vaikka yleiset velkaantuneisuuden keskiluvut eivät antaneetkaan aihetta huolestumiseen, oli siihen syytä lukuisten yksityistapausten kohdalta. Huomattava joukko maanviljelijöitä oli nimittäin velkaantunut siinä määrin, että heidän taloudellinen asemansa oli vakavasti uhattu, useiden jopa aivan toivotonkin.

Hallitusvallan taholla ryhdyttiinkin heti toimenpiteisiin pelastettavissa olevien auttamiseksi ja liikavelkaantuneisuuden johdosta maanviljelijäväestöämme uhkaavan vaaran torjumiseksi turvautumalla niihin keinoihin ja mahdollisuuksiin, joita valtiiovallan käytettävissä silloin oli.

Aineelliset mahdollisuutemme olivat silloin kuitenkin varsin rajoitetut. Kotimaiset pääomavarat oli tarkkaan käytetty nousuvuosina nopeasti paisuneen yritteliäisyyden rahantarpeen tyydyttämiseen ja julkisten yhdyskuntien kasvaneiden menojen peittämiseen. Lisäksi olimme velkaantuneet ulkomaille suuressa määrin. Kun ulkomaisia lyhytaikaisia velkojamme alettiin samaan aikaan vaatia takaisin, kiristyi tilanne yhä vain pahemmaksi. Mahdollisuudet kotimaisin pääomavaroin keventää raskaasti velkaantuneiden maanviljelijäin asemaa kävivät siten pulan alkuvuosina vain pienemmiksi. Oli uskallettua turvautua siinä asemassa ulkomaiseenkaan pääomaan, jos sitä olisi ehkä ollut jollakin taholla saatavissakin. Myöhemmin saatu kokemus on osoittanut olleen meille suureksi onneksi, ettei niin tehty.

Olen katsonut olevan syytä viitata edellämainittuihin kaikille tunnettuihin seikkoihin sen vuoksi, että hallitus on saanut osakseen moitteita sen johdosta, ettei se muka ole toiminut näissä asioissa kaikkien mielestä tyydyttävällä tavalla. Tämän ohella on vielä aihetta huomauttaa, että maatalouden luotto-oloja on pyrittävä parantamaan ja kehittämään silloin, kun rahamarkkinat ovat kevyet ja on mahdollisuuksia hankkia varoja kohtuulli-

sella korolla maatalouden perusluoton tarpeen tyydyttämiseen. Tällaisia mahdollisuuksia ei yleensä olekaan sellaisina nousukausina, jolloin rahan kysyntä on kiinteä ja korkokanta sen johdosta tavallista korkeampi. Tätä näkökohtaa silmälläpitäen hallitus onkin nyt antanut eduskunnalle esityksen toimenpiteistä maatalouden perusluoton järjestämiseksi.

Hallituksen esitys rakentuu sille pohjalle, että pitkäaikaisen perusluoton jakaminen olisi mikäli suinkin pidettävä erillään maatalouden liikeluoton jakamisesta. Senvuoksi esittää hallitus pitkäaikaisen luoton myöntämisen keskitettäväksi Maakiinteistöpankkiin, jonka rakennetta muutetaan sen mukaan ja pääomia lisätään sitä silmälläpitäen. Liikeluoton myöntäminen taas sopii varsin hyvin osuuskassajärjestölle, jolla on siinä jo pitkäaikainen kokemus takanaan. Liikeluoton tarvetta voidaan tyydyttää talletusvarojenkin turvin menestyksellä. Kun osuuskassojen talletukset ovat viime vuosina kasvaneet suhteellisen nopeasti, näyttää siltä, että kassat lähivuosina voivat yhä suuremmassa määrin täyttää tehtävänsä nimenomaan liikeluoton jakajina.

Osuuskassojen rajaton lisämaksuvelvollisuus on paikallaan talletusten vakuutena, varsinkin kun kassojen omat varat vielä toistaiseksi ovat aivan pienet. Kassan jäsenet siten yhteisvastuunsa varassa hankkivat itselleen lainapääomia ja saavat edullisten lainojen muodossa vastapainoksi hyvityksen siitä, että he ovat menneet takaukseen kassan sitoumuksista. Yhteisvastuuperiaatteen sovelluttaminen on siis tässä tapauksessa paikallaan.

Sitä vastoin on kokemus osoittanut, ettei yhteisvastuun sovelluttaminen pitkäaikaisia kuoletuslainoja myönnettäessä ole tarkoituksenmukainen. Käytännössä tuo vastuu on muodostunut suuressa määrin muodollista laatua olevaksi, kun valtiiovallan on täytynyt ottaa kantaakseen ne tappiot, jotka yhteisvastuun nojalla olisi ollut otettava vastuuseen sitoutuneilta. Samalla se on ollut esteenä asianomaisen luottolaitoksen kehitykselle. Tätä seikkaa silmälläpitäen hallitus on laatinut esityksensä siihen muotoon, että Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki tulisi ilman keskinäistä vastuuta myönnettävän perusluoton jakajaksi.

Hallituksen esitys siis poikkeaa n. s. maatalousluottokomitean ehdotuksesta siinä tärkeässä kohdassa, ettei kaikkea maatalous-

luoton myöntämistä olisi keskitettävä osuuskassajärjestykseen. Syynä siihen ettei hallitus ole pitänyt tarkoituksenmukaisena mainitunlaista pitkällemenevää keskittämistä, ovat olleet ne varteenotettavat muistutukset, joita maatalousluottokomitean ehdotusta vastaan on useiden asiantuntijapiirien taholta tehty. Erityisesti on hallituksen käsityksen mukaan vältettävä sellaisen olotilan aikaansaamista, jonka vallitessa perusluottoa tarvitseva ja hakeva maanviljelijä vastoin tahtoaan joutuisi liittymään osuuskassaan ja tulisi sidotuksi vastuuseen kassan kaikista sitoumuksista, sellaisistakin, joilla on hankittu kassalle varoja liikeluoton jakamiseen.

Maatalousluottokomitea on tosin laskenut, että maatalousluoton keskittämällä yhden laitoksen haltuun saavutettaisiin hoitokulujen säästön kautta noin 0.24 %:n koron alennus. Tätä laskelmaa vastaan on kuitenkin tehty varteenotettavia muistutuksia, niin ettei ole laisinkaan varmaa, saavutettaisiinko pitkälle menevän keskityksen avulla edes tätäkään käytännön kannalta aivan vähäistä etua. Kustannusten säästön kautta saavutettavaksi oletettua koron huojennusta arvosteltaessa on vielä otettava huomioon, että Maakiinteistöpankin hoitokulut kaiken todennäköisyyden mukaan tulevat olemaan vastaisuudessa suhteellisesti nykyistä pienemmät, kun laitoksen liike suurenee ja laitos selviytyy niistä ylimääräisiä kustannuksia vaatineista erikoistehtävistä, joita se joutui vaikeiden luottojen selvittelytoiminnassaan suorittamaan.

Maakiinteistöpankin luotonmyöntämismahdollisuuksien lisäämiseksi hallitus esittääkin, että pankin osakepääoma korotettaisiin 30 miljoonasta markasta 50 miljoonaa markkaan ja että tätä tarkoitusta varten eduskunta päättäisi lisäyksenä vuoden 1936 tulo- ja menoarvioon uudella 29 momentilla 19 Pl:n I luvun kohdalla ottaa 20 miljoonan markan suuruisen määrärahan.

Kun siis maatalouden perusluoton jakamisen keskittäminen yhden luottolaitoksen haltuun ei ainakaan asiain nykyisessä vaiheessa näytä tarkoitustaan vastaavalta, on pidetty mahdollisena, että myös Hypoteekkiyhdistyksen uusi osasto, jonka asemaa ja toimintamahdollisuuksia olisi valtiovalan toimenpitein vahvistettava ja jonka

hoidossa olisi pantava toimeen tarpeelliseksi havaittuja uudistuksia, saisi ainakin toistaiseksi jatkaa lainausliikettään. Siinä tarkoituksessa eduskunnan käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä laiksi Suomen Hypoteekkiyhdistyksen vanhan osaston asiain selvittelystä ehdotetaan, että yhdistyksen vanha osasto varoineen ja velkoineen siirtyisi valtiolle, joka siten sitoutuisi vastaamaan vanhan osaston kaikista sitoumuksista. Näin Hypoteekkiyhdistys vapautuisi niistä vaikeuksista, joita sille ennen maailmansotaa otetuista obligatiolainoista on aiheutunut.

Mutta vaikka tämän esityksen hyväksyminen tulisikin parantamaan Hypoteekkiyhdistyksen asemaa ja helpottamaan sen toimintaa, näyttävät vielä eräät muutkin terveystämistoimenpiteet olevan tarpeellisia yhdistyksen uuden osaston saattamiseksi toimintakykyiseksi. Kuten esillä olevasta hallituksen esityksestä selviää on Hypoteekkiyhdistyksen haltuun joutunut suuri joukko sen uuden osaston myöntämien luottojen vakuutena olevia maatalouskiinteistöjä. Pääosan niistä muodostavat eräät suurtilat Etelä-Suomessa ja joukko pientä ja keskikokoisia tiloja Pohjois-Suomessa ja Itä-Suomen rajaseuduilla. Kun näyttää siltä, että yhdistys joutuu suurta osaa näistä tiloista pitämään hallussaan ehkä pitkänkin aikaa, jos se tahtoo välttää niiden rahaksi muuttamisesta todennäköisesti johtuvia tappioita, ja kun yhdistys ei juuri voi niihin enää uhrata lisävarojakaan, on katsottu välttämättömäksi ottaa harkittavaksi, eikä valtio voisi ostaa näitä tiloja asutustarkoituksiin käytettäväksi. Valtion kannalta on asiallisesti jokseenkin samantekevää, missä muodossa noiden tilojen rahaksi muuttamisesta ehkä syntyvä tappio joutuu sen kannettavaksi, joutuuko valtio sen suorittamaan yhdistyksen uusien obligatiolainojen takaaajan ominaisuudessa, vai tuleeko se valtion vastattavaksi kysymyksessä olevien kiinteistöjen luovuttamisen yhteydessä asutustarkoituksiin.

Silmälläpitäen mahdollista tilojen myyntiä valtiolle edellämainittua tarkoitusta varten on asutushallitus jo tarkastuttanut ja arvioinut kysymyksessä olevat tilat saaden tilojen arvoksi yhteensä 13,635,000 markkaa, johon tulee lisäksi irtaimiston ja sadon arvo. Kauppahinnaksi on näiden arvioiden perusteella saatu 16 miljoonaa

markkaa. Kun tilojen arvo yhdistyksen kirjoissa on noin 20 miljoonaa markkaa, koituisi yhdistykselle kaupasta näin muodoin 4 miljoonan markan tappio, joka pahasti järkyttäisi yhtiön asemaa. Sen vuoksi hallituksen esityksessä ehdotetaan, että eduskunta päättäisi lisäykseksi vuoden 1936 tulo- ja menoarvioon uudella 12 momentilla 15 Pl:n II luvun kohdalla myöntää 4 milj. markan suuruisen määrärahan Suomen Hypoteekkiyhdistykselle kysymyksessä olevien kiinteistöjen myynnistä johtuvien tappioiden korvaamiseksi.

Ed. Kalliokoski: Herra puhemies! Esillä on nyt maatalouden kannalta varsin laajakantoinen ja tärkeä asia, vaikkakin se hallituksen esityksestä päättäen näyttäisi vähäpätöiseltä sen vuoksi, että asian järjestäminen — nimittäin maatalousluottokysymyksen suuntaaminen — tässä yhteydessä ehdotetaan järjestettäväksi vain kulu- ja vuoden menoarvion lisäyksen yhteydessä. Että kysymyksessä on laajakantoinen ja suuri asia, se käy selville, jos vähän tarkastelemme tämän kysymyksen aikaisempia kehitysvaiheita.

Eduskunnan taholta on kiinnitetty huomiota siihen hajanaisuuteen, joka maatalouden perusluoton jakamisen alalla esiintyy, ja tämän johdosta hallitus puolenkolmatta vuotta sitten asetti komitean valmistamaan suunnitelman maatalouden perusluottokysymyksen järjestämiseksi. Tavallaan tämän komitean mietinnön tuloksena on nyt esillä oleva hallituksen esitys, vaikka se onkin kokonaan toisenlainen, kuin oli komitean suunnitelma asian ratkaisemiseksi. Ennenkuin ryhdyin hallituksen esitystä lähemmin tarkastamaan, mainitsen, että tämä hallituksen esitys poikkeaa komitean ehdotuksesta, poikkeaa Suomen Pankin tämän komitean ehdotuksen johdosta antamasta lausunnosta, eikä hallituksen ehdottamaa järjestelyä ole ehdotettu ainoassakaan lausunnossa, joita tämän komitean ehdotuksen johdosta on annettu. Vaikka siis hallituksen suunnitelma tavallaan on tulos laajoista ennakkovalmisteluista, niin ei se millään osaltaan rakennu näiden ennakkovalmistelujen varaan. Kukaan asiantuntijaksi katsottu, jolta asiasta tähän asti on lausuntoja pyydetty, ei ole esittänyt senlaatuista asian järjestämistä, jonkalaista nyt esitetään hallituksen esityksessä.

Hallitus on kuitenkin pitänyt kovin välttämättömänä tämän esityksen annetuksi tulemistä siitä päättäen, että tämä hallituksen esitys on päivätty sille samalle päivälle, jona hallitus, ilmeisesti ennakolta kohtalonsa aavistaen, sai eduskunnassa epäluottamuslauseen (Ed. Komu: Ei se sitä arvannut, se yllättyi!).

Tämän hallituksen esityksen perusteluissa ja myös edellä esitetyssä herra ministeri Reinikan lausunnossa polemisoidaan suhteellisen laajasti komitean ehdotusta vastaan. Komiteahan, niinkuin hallituksen esityksen perusteluissa on mainittu ja niinkuin ministeri Reinikka lausunnossaan myös mainitsi, on ehdottanut maatalouden perusluoton jakamisen keskittämistä osuuskassajärjestölle, jolla jo tähän asti on varsin laaja kokemus perusluoton jakamisesta, ja joka sitä paitsi on maatalouden liikeluoton jakamisessa maan enin käytetty rahalaitos. Pääperusteena niin hyvin painetussa hallituksen esityksessä kuin ministeri Reinikan äsken esitetyssä lausunnossa tätä komitean ehdotusta vastaan esitetään se, että perusluoton jakaminen tulisi sidotuksi osuuskassajärjestössä vallitsevaan keskinäiseen vastuuseen. Hallituksen esityksessä sanotaan asiasta näin: „Hallitus ei ole myöskään voinut olla kiinnittämättä huomiota siihen komitean ehdotusta vastaan tehtyyn huomautukseen, että sen toteuttamisesta olisi seurauksena useille perusluottoa tarvitseville maanviljelijöille pakko liittyä osuuskassojen jäseniksi ja samalla sitoutua koko omaisuudellaan vastuuseen niiden myöntämistä lyhytaikaisistakin luotoista.” Tahtomatta olla ennenkuin ryhtyä keskusteluun siitä, mikä hyödyllinen tai mikä vahingollinen merkitys tässä perusluottokysymyksessä on katsottava olevan keskinäisellä vastuulla, joka osuuskassaliikkeessä yleensä vallitsee, on minun kuitenkin huomauttaminen, että tällaisen perusteen esittäminen huomautuksena komitean ehdotusta vastaan tuntuu oudolta, koska komitean ehdotuksen mukaan ei tällaista järjestelyä ole ehdotettuakaan. Tämä huomautus siis, joka hallituksen esityksen perusteluissa tehdään komitean ehdotusta vastaan, on paikkansa pitämätön, koska komitea nimenomaan oli ehdottanut, että osuuskassoihin liittymistä ei olisi asetettava ehdoksi niille, jotka tämän uuden järjestelyn jäl-

keen tulisivat maatalouden perusluottoa tarvitsemaan, vaan niille, jotka eivät tahotoisi liittyä osuuskassoihin jäseniksi, olisi myönnettävä luotto suoraan Osuuskassojen Keskuslainarahastosta ja ilman keskinäistä vastuuta. Näin ollen siis luoton tarvitsijat eivät suinkaan tulisi sidotuiksi, niinkuin hallituksen esityksessä väitetään, osuuskassajärjestössä vallitsevaan keskinäiseen vastuuseen, mutta lainan saajille lähes 1,400 paikallista osuuskassaa käsittävästä osuuskassajärjestöstä olisi tästä huolimatta se etu, että he suorittaessaan vuotuisia maksujaan lainoistaan voisivat tämän suorittamisen tehdä paikallisessa osuuskassassa, joka maksujen perimisen suhteen toimisi Osuuskassojen Keskuslainarahaston asioimistona. Mitään muita velvollisuuksia komitean ehdotuksen mukaisesti näille lainanottajille tämän perusluoton käyttämisestä, vaikka Osuuskassojen Keskuslainarahasto sen myöntäisi, ei tulisi ja he saisivat itse tämän ehdotuksen mukaan vapaasti valita senkin, tahtovatko he suorittaa maksunsa suoraan Osuuskassojen Keskuslainarahastoon vai paikalliseen osuuskassaan, aivan riippuen siitä, kumman he katsovat itselleen mukavammaksi. Siis se pääperuste, joka hallituksen esityksessä esitetään komitean suunnitelmaa vastaan, on paikkansa pitämätön.

Hallituksen esityksen toteuttaminen merkitsisi uuden järjestelmän tai ainakin uuden järjestön muodostamista maatalouden perusluoton jakamisen alalla. Tosinhan Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki nykyisinkin jakaa luottoa maanviljelijöille, mutta sen tehtävä on rajoitettu yksinomaaisesti n. s. hätäluoton jakamiseen. Tähän asti se on jakanut luottoa vain sellaisille maanviljelijöille, jotka eivät ole voineet n. s. normaaliluottoa saada. Kun siitä nyt tehtäisiin myös maatalouden normaaliluottoa jakava laitos, niin pankki olisi täydellisesti uudelleen järjestettävä, niinkuin hallituksen esityksen perusteluista käy selville, ja tässä tarkoituksessa myös pankin osakepääoma, jotta se lain mukaan voisi lainausliikettensä harjoittaa, olisi koroitettava 20 milj. markalla. Minä en suinkaan valittaisi tällaisen uhrauksen tekemistä maatalouden luotto-olojen järjestämisen hyväksi, jos tämän uhrauksen tekemisestä olisi hyötyä. Mutta kun tällainen asioiden järjestely

mitään etua tuottamatta pakottaisi tällaiseen rahalliseen uhraukseen ja kun sen kautta ei suinkaan päästäisi, niinkuin herra apulaisvaltiovarainministerin lausunnosta äsken kävi selville, suinkaan edes alhaisempaan korkokantaan, vaan päinvastoin olisi perittävä jonkin verran korkeampi korko lainanottajilta kuin komitean suunnitelmien mukaisesti olisi pakko tehdä, niin ei mielestäni voida puolustaa tässä yhteydessä tämänlaisen uhrauksen tekemistä, kun se kerran olisi aivan hyödytön uhraus. Tämä uhraus kyllä tulee tarpeelliseksi, vaikka asia järjestetään komitean ehdotuksenkin mukaan myöhemmin siinä tapauksessa, että maatalouden perusluoton jakaminen saa nykyistä huomattavasti laajemmat mittasuhteet, mutta silloin samalla kuitenkin päästään siihen, että hallintokulut tästä perusluoton jakamisesta melkoisesti supistuvat ja että voidaan saada lainanottajien hyväksi sekin pieni, 0.24 %:n etu, jota ministeri Reinikka piti niin vähäpätöisenä, ja joka mitättömäksi arvioidaan myös hallituksen esityksen perusteluissa.

Näin ollen näyttää siis hallituksen esitys hyötyä tuottamattomalta ja vaikeuttaa parhaaseen mahdolliseen tulokseen pääsemistä maatalouden perusluoton jakamisen alalla, mutta se ei mielestäni ole tämän esityksen pahin puoli. Pahin puoli on se, että tällä tavoin sekoitetaan Maakiinteistöpankin lainanottajat, ne, jotka nauttivat hätäluottoa, ja ne, jotka nauttivat normaaliluottoa, ja ne, jotka vaikeutetaan toimintaa hätäluoton nauttijoiden hyväksi, joiden pelastaminen olisi nykyhetken yksi kaikkein tärkeimpiä tehtäviä. Minä myönnän, että kirjanpidollisesti voidaan erottaa ne, jotka maatalouden velkojen vakauttamislainojen nojalla ovat saaneet luottoa Maakiinteistöpankista, ja ne, jotka hallituksen uusien suunnitelmien mukaisesti tulisivat tältä laitoksesta saamaan n. s. normaaliluottoa. Mutta minä olen vakuutettu siitä, että sen jälkeen kun Maakiinteistöpankista on tehty myös normaaliluottoa jakava luottolaitos, on yleisen mielipiteen paljon vaikeampi ymmärtää niitä erikoistoimenpiteitä, joiden suorittaminen Osakeyhtiö Maakiinteistöpankilta n. s. hätäluottoa saaneiden maanviljelijöihin hyväksi on välttämätön. Jos nämä sensijaan pidetään erillään, niin näitä toi-

menpiteitä voidaan paljon paremmin sekä vaatia että puolustaa.

Näin ollen mielestäni siis hallituksen esitys on hylättävä. Se ei ratkaise onnistuneella tavalla kysymystä maatalouden perusluoton jakamisesta. Se on hylättävä sitäkin suuremmalla syyllä, kun onnistuneempia ja tämän kysymyksen paremmin ratkaisevia suunnitelmia asian järjestämiseksi on olemassa. Yhtenä hylkäämisen syytä mielestäni on sekin, ja minä toivon, että sitä ei käsitetä ilkeydeksi, jos minä sen sanon, että tässä esityksessä haikahtaa liiaksi pankinjohtaja-tuntu (Keskustasta: Oikein!). Kun hallituksen esityksen mukaisesti ehdotetaan myös Hypoteekkiyhdistyksen uuden osaston toiminnan jatkamista ja samalla tämän Osakeyhtiö Maakiinteistöpankin toiminnan uudelleen järjestämistä, siis kolmen samalla alalla rinnakkain toimivan laitoksen voimassapysyttämistä ja kehittämistä, niin ei voi tulla muuhun kuin siihen, että yhtenä syynä tällaiseen suunnitteluun on pyrkimys varata sopivia pankinjohtajapaikkoja sellaisiin tehtäviin sopiville henkilöille.

Jos Osakeyhtiö Maakiinteistöpankin kautta tahdotaan ja katsotaan voitavan tehdä jatkuvasti hyvää vaikeuksissa oleville maanviljelijöille, niin minun mielestäni siinä kohden olisi paljon tärkeämpää nykyisin voimassaolevien maatalouden velkojen vakauttamislakien voimassaolon jatkaminen kuin niiden suunnitelmien toteuttaminen, jotka hallitus on ehdottanut. Minun mielestäni onkin ihmeellistä, että ei ole saatu esitystä maatalouden velkojen vakauttamislakien voimassaolon jatkamisesta ainakin ensi vuoden loppuun, ja että sen sijaan on saatu esitys maatalouden luottoolojen järjestämiseksi, esitys, joka ei ratkaise kysymystä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Äskeisessä lausunnossaan ministeri Reinikka mainitsi yhtenä hallituksen esityksen lähtökohdana olevan halun varata maataloudelle mahdollisuus päästä osalliseksi edullisista rahamarkkinoista, jonkalaiset nyt ovat olemassa, koska maatalouden näistä edullisista markkinoista osalliseksi pääseminen merkitsee sitä, että maatalouden perusluotto voidaan tyydyttää halvalla rahalla. Tästä huolimatta, että hallituksen tämän esityksen perustelu on tällainen,

hallitus on ehdottanut alennettavaksi Osuuskassojen Keskuslainarahaston pyytämän takauksen 100 miljoonasta 50 milj. markkaan, takauksen, jota se pyysi valtiolta samaa tarkoitusta varten, johon hallitus nyt ehdottaa Osakeyhtiö Maakiinteistöpankille myönnettäväksi 200 miljoonan takauksen ja samalla 20 milj. markkaa puhdasta rahaa. On oikeastaan kummallista, että tämä sama peruste ei velvoittanut hallitusta noudattamaan edes sitä 100 milj. markan takauspyyntöä, jonka Osuuskassojen Keskuslainarahasto esitti, kun nyt toisaalta kuitenkin maatalousluoton tarve kehoitti hallitusta esittämään annettavaksi 200 milj. markan takauksen Osakeyhtiö Maakiinteistöpankin samassa tarkoituksessa liikkeelle laskemille lainoille.

Vielä ministeri Reinikka mainitsi siitä, että näillä laitoksilla Osakeyhtiö Maakiinteistöpankilla ja Hypoteekkiyhdistyksellä on erinomainen kokemus maatalouden perusluoton jakamisesta, jonka vuoksi näiden toimintaa maatalouden perusluottokysymyksen ratkaisemiseksi olisi edelleen kehitettävä. Hän unohti kuitenkin mainita, että Osuuskassojen Keskuslainarahasto on jakanut maatalouden perusluottoa suunnilleen yhtä paljon kuin Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki ja Hypoteekkiyhdistys yhteensä. Kun sille siitä huolimatta, että se on näin laajassa mittakaavassa tätä luoton jakamista harjoittanut, ei ole sattunut ollenkaan Hypoteekkiyhdistyksen tappioihin verrattavia vahinkoja, niin käsitykseni mukaan se on käytännössä osoittanut saavuttaneensa vähintään saman, jopa paremmankin kokemuksen maatalouden perusluoton jakamisen alalla, kuin mikään toinen luottolaitos. Maatalouden luottokysymyksen järjestämistä suunnitellut komitea onkin osoittanut, että Osuuskassojen Keskuslainarahasto tai osuuskassat, jotka sen jakamaa luottoa ovat välittäneet, eivät ole ollenkaan kärsineet tappioita niistä muutamista maatiloista, jotka osuuskassojen haltuun perusluottojen jakamisen vuoksi ovat joutuneet. Hypoteekkiyhdistys sen sijaan on kärsinyt näitä tappioita suunnattomasti, niin että hallitus on joutunut näiden tappioiden korvaamiseksi ehdottamaan suurien rahamäärien myöntämistä ja on asia näin siitä huolimatta, että Hypoteekkiyhdistyksen hallussa olevien tilojen kirjanpitoarvoa,

jotta estettäisiin tappiot näkymästä, on tavattomasti viime vuosienkin aikana korotettu.

Minun käsitykseni mukaan maatalouden etu vaatii kyllä tehostettuja toimenpiteitä perusluottokysymyksen järjestämisen alalla, mutta hallituksen esittämä suunnitelma ei ole tässä suhteessa onnistunut.

Apulaisvaltiovarainministeri Re i n i k k a : Herra puhemies! Kun osuuskassojen toiminta on viime vuosina ruvennut yhä enemmän kehittymään siihen suuntaan, että kassat pyrkivät rahoittamaan myöskin erilaisia liikelaitoksia, kuten osuusmeijereitä, metsänmyyntiosuuskuntia ja monia muita maaseudun liikeyrityksiä ja kun kassojen lainausliikkeeseen tällä tavoin tulee liittymään yhä suurempi vahingonvaara, ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, että niitten toimintaan liitetään vielä pitkäaikaisen perusluotonkin myöntäminen (Ed. Kalliokoski: Mutta sehän siellä jo on!) — nimittäin jatkuvasti. Riskivapaa perusluotto tulisi siten aivan liian paljon sidotuksi suhdannevaihteluista suuressa määrin riippuvan liikeluoton synnyttämään vahingonvaaraan. On tosin selitetty, kuten ed. Kalliokoski juuri edellä käyttämässään puheenvuorossa, ettei osuuskassajärjestön kautta perusluottoa hakevan välttämättä tarvitsisi liittyä jäseneksi kassaan ja että hän siten pysyisi vapaana kassan yhteisvastuusta. Näin saatetaan teoriassa tosin selittää, mutta hyvin todennäköiseltä kuitenkin tuntuu, että moni joutuisi pitkäaikaista luottoa hakiessaan kaikesta huolimatta liittymään kassan jäseneksi, lainan hakijan nimittäin useinkin täytyy tämänkaltaisissa tapauksissa alistua luoton myöntäjän taholta tuleviin toivomuksiinkin, vaikka ne eivät pukeutuisikaan pakon muotoon.

Harkittaessa perusluoton jakamisen mahdollista liittämistä osuuskassajärjestöön, on hallituksen taholta erityisesti kiinnitetty huomiota siihen kehityksen suuntaan, johon osuuskassojen luoton myöntämistoiminta on parhaillaan kulkemassa. Osuuskassajärjestö on nimittäin pannut päämääräkseen koko maaseudun luoton tarpeen tyydyttämisen varsin laajassa merkityksessä, niin että kassat tuon ohjelman mukaan tulevat antamaan luottoa maanviljelijäin ja heidän

liikelaitostensa lisäksi, maalaiskunnille ja monille muille yhtymille. Tämän vuoksi täytyy pitää arveluttavana liittää tähän monipuoliseen lainaustoimintaan vielä pitkäaikaisen perusluotonkin myöntäminen, joka edellyttää mitä suurinta varovaisuutta ja mahdollisimman suurta riskivapautta pitkälle tulevaisuuteenkin nähden. Kun mitkään käytännöllisetkään näkökohdat eivät puhu sen puolesta, että maatalouden pitkäaikaisen luoton jakaminen olisi yhdistettävä liikeluottoa monille erilaisille laitoksille myöntämään laitokseen, on hallitus päätynyt siihen esitykseen, joka on nyt eduskunnalle annettu.

Mitä lisäksi tulee ed. Kalliokosken äsken tekemiin eri väitteisiin, minä en asian tässä vaiheessa katso niihin vielä yksityiskohtaisesti olevan syytä puuttua. Huomautan vain lopuksi, että minä hyvin ed. Kalliokosken käsityskannan tässä asiassa ymmärrän, kun tiedän, että hän on juuri Osuuskassojen Keskuslainarahaston hallintoneuvoston jäsen ja muistaakseni sen varapuheenjohtaja.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään. Asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää maatalousvaliokunnan lausunto asiasta.

4) Valtion takuun myöntämistä Osakeyhtiö Maakiinteistöpankin obligatiolainoista

tarkoittava hallituksen esitys n:o 31 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää maatalousvaliokunnan lausunto asiasta.

5) Ehdotuksen laiksi kiellosta käyttää maatalouskiinteistöä velan maksuun eräissä tapauksissa

sisältävä hallituksen esitys n:o 32 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan.

6) Ehdotuksen laiksi oikeuden myöntämisestä Osakeyhtiö Maakiinteistöpankille lähettää kiinnitys- ja lainhuudatusasiakirjoja kirjeessä tuomioistuimelle

sisältävä hallituksen esitys n:o 33 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan.

7) Ehdotuksen oppikoululaiksi

sisältävä hallituksen esitys n:o 34 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti sivistysvaliokuntaan.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Kalliokoski: Suuri valiokunta kokoontuu tänään kello 16.

Puhemies: Eduskunnan seuraava istunto on ensi tiistaina kello 12.

Täysistunto lopetetaan kello 14,05.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

14. Tiistaina 6 p. lokakuuta 1936

kello 12.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi järjestyksen ja turvallisuuden tehostamisesta 17 päivänä maaliskuuta 1933 annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 4; lakivaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 18.

Ensimmäinen käsittely:

2) Ehdotus laiksi erikoisasutustoinnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 14.

Ainoa käsittely:

3) Ehdotukset asutuslaiksi ja eräiksi muiksi laeiksi

Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1; vuoden 1935 vp:ltä lepäämässä olevat edellämäinitut lakiehdotukset.

Pöydällepanoa varten esitellään:

4) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 7 hallituksen esityksen johdosta Argentiinan kanssa tehdyn kaupallisen sopimuksen hyväksymisestä

Siv.

275

276

279

329

Puhetta johtaa puhemies Kallio.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat U. Hannula, Lohi ja Voionmaa.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat virallisen tehtävän takia tämän istunnon loppuosasta ed. Salmiala, yksityisten asiain takia tästä istunnosta ed. Lohi sekä ulkomaanmatkan takia ensi perjantaista tiistaihin ed. Pekkala.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kahden kirjelmän ohella kuluvaan lokakuun 2 päivästä on eduskunnalle saapunut hallituksen esitykset n:o 35—38, jotka nyt on edustajille painettuina jaettu.

Ed. Wiikin y. m. etsivän keskuspoliisin toimintaa koskeva välikysymys.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen esitellään ed. Wiikin y. m. asianomaisen valtioneuvoston jäsenen vastattavaksi osoittama välikysymys, jonka sihtööri lukee.

Sihteerii lukee:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Suurta suuttumusta on laajoissa piireissä herättänyt pari vahingossa julkisuuteen päässyttä Etsivän Keskuspoliisin raporttia, joissa koetetaan saattaa suuri joukko kunnioitettavia kansalaisia ja heidän järjestöjään epäilyksenalaisiksi osallistumisesta kommunistiseen toimintaan. Tämä suuttumus on saanut lisävirikettä sen johdosta, että näiden raporttien vaikutuksesta eräät kansalaiset jo ovat joutuneet rettelöiden alaiseiksi.

Sanotuissa „muistioissa” koetetaan johdonmukaisesti tehdä uskottavaksi, että meidän maassamme samoin kuin muuallakin maailmassa tapahtuva toiminta tasavallan, kansanvallan, sanan- ja ajatuksen vapauden ynnä muiden kansalaisvapauksien sekä rauhan puolesta samoin kuin työskentely fascismin, sotakihoitusta ja kuolemanran- gaistusta vastaan olisi kommunistiselta taholta synnitetty ja johdettu sekä että sille muut piirit joko tietoisesti tai herkkäuskoi- suudesta antaisivat kannatustaan. Aatteita ja pyrkimyksiä, jotka kautta vuosisatojen ovat innostaneet ja kannustaneet jalosti ajattelevia kansalaisia kaikkialla maailmassa, koetetaan täten leimata erään poliittisen ryhmän hetkellisten tarkoitusten sanelemiksi ja sen kautta saattaa ne huo- noon valoon.

Tällaisen menettelyn vaikuttimet ovat selvästi havaittavissa. Ne ovat samat kuin maassamme toimivalla fascistisella liik- keellä. Sekin kohdisti alussa hyökkäyk- sensä vain työväenluokkaa ja lähinnä sen kommunistisesti ajattelevaa osaa vastaan, ulottaakseen vähitellen hyökkäyksensä myös porvarillisiin vapaamielisiin aineksiin. Sa- moin Etsivä Keskuspoliisi, joka ainakin ajoittain näyttää olleen arveluttavan lähei- sissä suhteissa lapuanliikkeeseen, minkä johdosta se ei olekaan riittävällä tarmolla esiintynyt fascistisen liikkeen rikollista toi- mintaa vastaan, on työväen aineksia vas- taan kohdistuneen toimintansa ohella vähi- tellen käynyt esittämään syytöksiään myös porvarillisiin piireihin kuuluvia kansanval- taisesti ajattelevia kansalaisia vastaan. Se on täten asettunut vapaamielisten aatteiden

ja pyrkimysten tuomariksi samalla antaen ymmärtää, että vain oikeistolaiset aatteet ja järjestöt olisivat valtiollisesti luotettavia. Täten se, taantumusryhmien etujen mukai- sesti, koettaa saattaa kaikki muut pyrki- mykset ja niiden kannattajat epäilyksen- alaisiksi. Tässä tarkoituksessa kysymyk- sessä olevissa „muistioissakin” mainitaan nimeltä parikymmentä järjestöä johtohen- kilöineen, jotka „muistion” sanonnan mu- kaan „SKP:n ohella propagoivat meillä kansan- ja kulttuuririntama-aatetta”. Jos tällaiset oikeiston ja Etsivän Keskuspolii- sin pyrkimykset vapaan kansalaistoimin- nan ehkäisemiseksi onnistuisivat, vaikeu- tuisi työskentely kansanvallan ja kansalais- vapauksien puolustamiseksi maassamme.

Tieto siitä, että valtiolaitos, jonka teh- tävänä on suojella valtakuntaa sen horjut- tamiseksi tarkoitettuja pyrkimyksiä vas- taan, tällä tavalla salaisilla lausunnoillaan koettaa vaikuttaa viranomaisten kantaan, on omiaan kansalaisten keskuudessa hor- juttamaan luottamusta valtiovaltaa kohtaan ja herättämään epäilyksiä, etteivät kansa- laisten vapaudet ole turvattuja edes valtio- vallan taholta tulevia hyökkäyksiä vastaan. Näitä epäilyksiä on omiaan lisäämään se, että nyt kysymyksessä olevat lausunnot oli- vat tarkoitettut vaikuttamaan tuomioistuim- men ratkaisuihin ilman että niitä siitä huo- limatta aiottiin oikeudenkäynnissä antaa vastapuolen tietoon. Kun lisäksi on käy- nyt ilmi, että nämä raportit ovat erään hallituksen jäsenen toimeksiannosta synty- neet sekä että niitä myöhemmin on käy- tetty jopa opetusaineistona suojeluskunta- kurseilla, on syntynyt levottomuus hyvin ymmärrettävissä.

Että nämä Etsivän Keskuspoliisin salai- siksi tarkoitettut asiakirjat ovat omiaan synnyttämään vastenmielistä epäluulon ilmapiiriä ja nostattamaan puoluepoliittisia juonitteluja, on verrattain nopeasti käynyt ilmi erässä koulurettelössä Somerolla. Siellä toimivan yhteiskoulun palveluksesta on ero- tettu eräs ansioitunut opettaja vain sen syyn nojalla, että hänen nimensä on mai- nittu sanotuissa Etsivän Keskuspoliisin „muistioissa”, minkä johdosta myöskin koulun rehtori on eronnut. — Mainittu yhe- iskoulu nauttii valtiopakua. Kiinnittämme huomiota siihen eduskunnan esittämään vaatimukseen, että poliittinen kiihoitus

kouluissa on lopetettava, ja ellei siinä muuten onnistuta, tähän antautuvilta yksityiskouluilta on valtioapu lopetettava.

Kun tämäntapainen Etsivän Keskuspoliisin toiminta voi käydä vaaralliseksi, ellei sille ajoissa aseteta sulkua, pidämme välttämättömänä että eduskunnan toimesta ankarin käsin käydään asiaan käsiksi. Tässä mielessä pyydämme Teitä, Herra Puhemies, valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 2 kohdan mukaisesti asianomaisen hallituksen jäsenen vastattavaksi esittämään seuraavan välikysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta Etsivän Keskuspoliisin toiminta muodostuisi sellaiseksi, ettei se uhkaa kansalaisten lainmukaisia vapauksia ja pyrki-
myksiä; ja

mitä hallitus aikoo tehdä, ettei Etsivän Keskuspoliisin yllämainituista „muistioista” koituisi lainkuuliaisille kansalaisille vahinkoa?

Helsingissä lokakuun 3 päivänä 1936.

K. H. Wiik.	Ville A. Komu.
Aino Lehtokoski.	A. Turkka.
T. Bryggari.	Jussi Lonkainen.
Samuli Tervo.	Jussi Rapo.
Hannes Ryömä.	Väinö Kivisalo.
Armas Paasonen.	Urho Kulovaara.
Yrjö Welling.	Väinö Sinisalo.
P. Salmenoja.	Kaisa Hildén.
Onni Hiltunen.	Yrjö Helenius.
Hugo Aattela.	Aug. Kuusisto.
Otto Toivonen.	Frans Mustasilta.

Puhemies: Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 2 momentin mukaan on välikysymys pantava pöydälle johonkin seuraavaan istuntoon. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia pantaisiin pöydälle ensi istuntoon.

Asia pannaan pöydälle ensi istuntoon.

Ed. Vilhulan y. m. kysymys, joka koskee tutkimuksen toimittamista puutavaraliikkeiden metsänhankinnasta.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on

puhemiehelle osoitettuna saapunut maatalousministeri Linnan vastaus ed. Vilhulan y. m. kysymykseen, joka koskee tutkimuksen toimittamista puutavaraliikkeiden metsänhankinnasta. Kysymys ja siihen annettu vastaus on painettuna jaettu edustajille ja otetaan ne eduskunnan pöytäkirjaan. Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Helmikuun 5 päivänä vuonna 1934 hyväksyi eduskunta yksimielisesti toivomuksen: „että Hallitus toimituttaisi tutkimuksen siitä, miten paljon yksityisten maanomistajien hallussa olleita metsämaita on vuoden 1915 tammikuun 15 päivän jälkeen oston kautta siirtynyt puutavaraliikettä harjoittaville osakeyhtiöille tai niiden johdossa olevien henkilöiden nimiin sekä muille niihin verrattaville yhtymille ja yksityisille; sekä että Hallitus tutkimuksen päätyttyä antaisi eduskunnalle sellaisen esityksen, johon tutkimuksen tulos saattaa antaa aihetta.”

Tällä toivomuksella tahtoi eduskunta saada perustaa sille lainmuutokselle, joka mahdollisesti osoittautuisi tarpeelliseksi asetukseen tammikuun 15 päivästä vuonna 1915 koskeva rajoituksia eräänlaatuisten yhtiöiden ja yhdistysten oikeuteen kiinteistön hankintaan maalla. Tämän lain salliessa yhtiöiden ostaa metsämaita ovatkin ne tätä oikeuttaan jatkuvasti käyttäneet. Mutta ne perustelut, joilla tämä oikeus asetuksen mukaan on yhtiöiltä evätty viljelys- ja viljelyskelpoisiin maihin nähden, ovat vaikuttamassa suuressa määrin myöskin metsämaiden suhteen. Metsämaidenkin jatkuvasti joutuminen eduskunnan viitatussa päätöksessä mainittuihin käsiin on muun ohessa omiaan heikentämään talonpoikaoluokan taloudellista asemaa yleensä ja siten suuressa määrässä edesauttamaan myöskin yhteiskunnallisessa suhteessa epätervettä kehitystä. Lisäksi voidaan huomauttaa, että kun valtiovallan taholta pyritään toiselta puolen voimakkaasti kiinnittämään kansa-

laisia maahan ja siten lisäämään itsenäisten maanomistajien lukua vaikuttaa yhtiöiden lain sallima metsänosto-oikeus toiselta puolen päinvastaista kehitystä edistävästi.

Kun m. m. edellämainituista syistä eduskunnan päätöksessä mainitun tutkimuksen toimittaminen olisi mielestämme kiireellinen yhtiöiden metsämaiden oston yhä jatkuessa ja kun eduskunnan päätöksen teosta on jo kulunut aikaa yli 2½ vuotta esitämme täten kunnioittaen VJ:n 37 §:n ensimmäisen momentin perusteella valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Milloin on odotettavissa eduskunnan edellä mainitun päätöksen mukaisen tutkimuksen valmistuminen?

Helsingissä syyskuun 3 päivänä 1936.

T. N. Vilhula.	Juhani Leppälä.
Viljami Kalliokoski.	Lauri Kaijalainen.
Väinö Kaasalainen.	Vihtori Vesterinen.
Kalle Joukanen.	J. Takala.
M. O. Lahtela.	

Maatalousministeri

Helsingissä,
syyskuun 30 p:nä 1936
N:o 7675.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Herra Puhemies on kirjelmässä 4 päivältä syyskuuta 1936, valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa, lähettänyt minulle jäljennöksen edustajien T. N. Vilhulan ynnä muiden Herra Puhemiehelle jättämästä kirjallisesti laaditusta kysymyksestä, jossa, viittamalla Eduskunnan helmikuun 5 päivänä 1934 lausumaan toivomukseen, „että Hallitus toimituttaisi tutkimuksen siitä, miten paljon yksityisten maanomistajien hallussa olleita metsämaita on vuoden 1915 tammikuun 15 päivän jälkeen oston kautta siirtynyt puutavaraliikettä harjoittaville osakeyhtiöille tai niiden johdossa olevien henkilöiden nimiin sekä muille niihin verrattaville yhtymille ja yksityisille; sekä että

Hallitus tutkimuksen päätyttyä antaisi eduskunnalle sellaisen esityksen, johon tutkimuksen tulos saattaa antaa aihetta”, valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi on esitetty seuraava kysymys:

„Milloin on odotettavissa eduskunnan edellä mainitun päätöksen mukaisen tutkimuksen valmistuminen?”

Kun kysymys koskee minun virka-alaani maatalousministerinä, saan kunnioittaen kirjallisesti vastata asiassa seuraavaa:

Eduskunnan edellä viitatus toivomuksen saatuaan Hallitus teki vuoden 1935 valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä esityksen määrärahan myöntämisestä Eduskunnan toivomuksesta edellytetyn tutkimuksen toimittamista varten. Vuoden 1935 menoarviossa varattiinkin tarkoitukseen 100,000 markan suuruinen siirtomääräraha, minkä jälkeen maatalousministeriö antoi metsätieteellisen tutkimuslaitoksen tehtäväksi laatia käytettävissä olevan määrärahan puitteissa suunnitelma puheenalaisen tutkimuksen toimittamisesta. Metsätieteellisen tutkimuslaitoksen alistettua laatimansa suunnitelman maatalousministeriön hyväksyttäväksi, maatalousministeriö määräsi kirjeessä toukokuun 17 päivästä 1935 metsätieteellisen tutkimuslaitoksen toimittamaan usein mainitun tutkimuksen, jonka suorittamisesta ministeriö samalla antoi yksityiskohdalliset ohjeet.

Metsätieteellisen tutkimuslaitoksen toimesta on sen jälkeen jatkuvasti hankittu kysymyksessä olevan tutkimuksen edellyttämiä tietoja, kohdistuen tutkimus maatalousministeriön antamien ohjeiden mukaisesti ensi sijassa puutavaraliikettä harjoittavien yhtiöiden ja niiden apuostajien maan hankintaan, sekä toiseksi, käytettävissä olevan määrärahan rajoissa ja sikäli kun tietojen saaminen siitä osoittautuu mahdolliseksi, yhtiöiden johdossa olevien henkilöiden sekä muiden niihin verrattavien yhtymien ja yksityisten maanhankintaan.

Yhtiöiden tammikuun 15 päivänä 1915 annetun asetuksen, koskeva rajoituksia eräänlaatuisten yhtiöiden ja yhdistysten oikeuteen kiinteistön hankintaa maalla, muokaisesti hankkimia tiloja koskevat tiedot on koottu lääninhallitusten, läänien maanmittauskonttorien ja maatalousministeriön ar-

kistoista sekä valtionarkistosta. Tämä osa tutkimuksista saatiin suoritetuksi vuoden 1935 kesän ja syksyn kuluessa.

Puutavarayhtiöiden lainvastaisesti hankkimista kiinteistöistä toukokuun 5 päivänä 1925 annetun lain eli palautuslain alaisia yhtiöiden ja niiden apuostajien hankkimia tiloja koskevat tiedot on kerätty asutushallituksen arkistosta sekä sellaisia tiloja koskevat tiedot, joihin nähden yhtiö on hakenut vapautusta luovutusvelvollisuudesta, maatalousministeriöstä ja valtionarkistosta. Vaikka tällaisia tiloja koskevat asiakirjat ovat useasti varsin laajat ja yksityisten valeostajien selvittämisen aikaa viepää ja arkaluontoistakin, saatiin niitä koskevat tutkimukset suoritetuksi helmikuun alkuun 1936 mennessä.

Tilojen pinta-aloja koskevat tiedot on sen jälkeen tarkistettu läänien maanmittauskonttoreissa maarekisterimerkintöjen mukaan. Tarpeellisten vertailujen toimitamista ja edellä mainituilla tavoin hankittujen tietojen tarkistamista varten on tämän vuoden kevään ja kesän kuluessa lisäksi hankittu puunjalostusyhtiöiltä tiedot niiden maan omistuksesta vuonna 1917, jolta vuodelta tiedot on saatavissa, sekä niiden maan myynneistä ja maan omistuksesta nykyisin.

Edellä selvitetyllä tavalla on pyritty keräämään yhtiöiden hankkimista tiloista ne tiedot, jotka asiakirjojen perusteella ovat viranomaisen saatavissa. Tutkimuksen yhteydessä on kuitenkin ilmennyt, että asiakirjat ovat useasti siksi puutteellisia ja niissä olevat tiedot siinä määrin vanhentuneita, että yhtiöiden hankkimien tilojen kokonaispinta-alaa koskevien tietojen lisäksi asiakirjojen avulla voidaan vain likimääräisesti selvittää yksityisten kiinteistöjen jakaantuminen eri tiluslajeihin. Tämä puute on pyritty osaksi korvaamaan kiinteistöillä välittömästi suoritettujen tiedustelujen ja tutkimusten avulla. Tällaisia yksityiskohtaisia tutkimuksia on kuitenkin voitu suorittaa vain eräissä maan eri osissa valituissa kunnissa, ja on tällöin tarkastettu kaikki yhtiöiden mainituissa kunnissa vuoden 1915 jälkeen hankkimat tilat. Näitä tutkimuksia on toimitettu kesän 1936 kuluessa ja on niitä tarkoituksena jatkaa vielä kuluvan syksyn aikana.

Edellä mainittujen tutkimusten perusteella on päästy siihen, että jotakuinkin

täydellinen aineisto on saatu kootuksi puutavaraliikettä harjoittavien osakeyhtiöiden tammikuun 15 päivän 1915 jälkeen tapahtunutta maan hankintaa koskevaa tutkimusta varten ja sen perusteella myös ehditty suorittaa melkoinen määrä tarpeellisia laskelmia ja yhdistelmiä. Viimemainittu työ on edelleen käynnissä ja vaatii sen loppuun suorittaminen vielä muutamien kuukausien ajan. Sen ohella tullaan kootun aineiston tarkistamista varten vielä hankimaan eräiltä yhtiöiltä niiden hallinnassa olevia kiinteistöjä koskevia yksityiskohtaisia tietoja. Tämä tutkimus, jonka tarkoituksena on selvittää kuinka paljon yksityisten maanomistajien hallussa olleita metsämaita on vuoden 1915 tammikuun 15 päivän jälkeen oston kautta siirtynyt puutavaraliikettä harjoittaville yhtiöille, voidaan arvioida saatavan valmiiksi ensi vuoden alkupuolella.

Mitä tulee siihen osaan tutkimusta, jonka tarkoituksena on selvittää yhtiöiden johdossa olevien henkilöiden sekä muiden niihin verrattavien yhtymien ja yksityisten maan hankinnat, voidaan tämänkin tutkimuksen odottaa valmistuvan ensi vuoden aikana, minkä jälkeen Hallitus tulee viipymättä ryhtymään toimenpiteisiin puheenaolevalla alalla mahdollisesti esiintyvien epäkohtien korjaamiseksi.

Maatalousministeri *K. E. Linna.*

Lantbruksministern

Helsingfors,
den 30 september 1936.
N:o 7675.

Till Riksdagens Herr Talman.

Herr Talmannen har jämte skrivelse av den 4 september 1936, i det avseende 37 § 1 mom. riksdagsordningen omförmåler, tillsänt mig avskrift av en av riksdagsmannen T. N. Vilhula med flere till Herr Talmannen ingiven skrift, i vilken, med hänvisning till Riksdagens den 5 februari 1934 beslutade hemställan, „att Regeringen ville låta föranstalta undersökning därom, huru mycket skogsmark, som innehafts av en-

skilda jordägare, efter den 15 januari 1915 genom köp överlåtits till aktiebolag, som idka trävarurörelse, eller personer, vilka tillhöra sådana bolags ledning, ävensom till andra med dem jämförliga sammanslutningar och enskilda personer; samt att Regeringen efter slutförd undersökning ville till riksdagen avlåta sådan proposition, var till undersökningens resultat kan giva anledning", till besvarande av vederbörande statsrådsmedlem framställt följande spörsmål:

„När är det att vänta att den i riksdagens ovannämnda beslut avsedda undersökningen skall bli färdig?"

Då frågan berör mitt tjänsteområde såsom lantbruksminister, har jag äran i saken avgiva följande skriftliga svar:

Efter att hava mottagit Riksdagens ovan berörda hemställan inlämnade Regeringen i samband med statsförslaget för år 1935 en proposition angående beviljande av anslag för verkställande av den undersökning, som förutsattes i Riksdagens hemställan. I statsförslaget för år 1935 upptogs även för ändamålet ett reservationsanslag om 100,000 mark, varefter lantbruksministeriet uppdrog åt forstvetenskapliga forskningsanstalten att inom ramen för det tillbudsstående anslaget uppgöra en plan för verkställande av ifrågavarande undersökning. Sedan forstvetenskapliga forskningsanstalten uppgjort sådan plan och underställt densamma lantbruksministeriets godkännande, förordnade lantbruksministeriet i skrivelse av den 17 maj 1935 forstvetenskapliga forskningsanstalten att verkställa sagda undersökning, i vilket avseende ministeriet samtidigt meddelade detaljerade anvisningar.

På åtgärd av forstvetenskapliga forskningsanstalten ha därefter för ifrågavarande undersökning erforderliga uppgifter fortlöpande införskaffats, och har undersökningen i enlighet med de av lantbruksministeriet meddelade anvisningarna i främsta rummet gällt den jordanskaffning, som bedrivits av bolag, vilka idka trävarurörelse, och av deras bulvaner, samt i andra rummet, inom anslagets gränser och i den mån det visar sig möjligt att erhålla uppgifter därom, den jordanskaffning, som be-

drivits av personer, vilka tillhöra bolags ledning, samt av andra med bolag jämförliga sammanlutningar och av enskilda personer.

Uppgifterna rörande de lägenheter, vilka förvärvats av bolag i enlighet med förordningen den 15 januari 1915 angående inskränkningar i vissa bolags och föreningars rätt att förvärva fastighet på landet, ha insamlats i länsstyrelsernas, länslantmäterikontorens och lantbruksministeriets arkiv samt i statsarkivet. Denna del av undersökningarna blev slutförd under sommaren och hösten år 1935.

Uppgifterna rörande av bolag och deras bulvaner förvärvade lägenheter, vilka falla under lagen den 5 maj 1925 om fastigheter, som av trävarubolag i strid med lag förvärvats, eller restitutionslagen, ha insamlats i kolonisationsstyrelsens arkiv och uppgifterna rörande sådana lägenheter, beträffande vilka bolagen ansökt om befrielse från avträdelseplikten, i lantbruksministeriet och statsarkivet. Ehuru handlingarna rörande sådana lägenheter ofta äro mycket vidlyftiga och fastän det är tidsödande och ömtåligt att taga reda på, vilka de enskilda skenköparna äro, blevo undersökningarna rörande dessa lägenheter slutförda i början av februari år 1936.

Uppgifterna rörande lägenheternas arealer ha därefter granskats i länslantmäterikontoren med tillhjälp av anteckningarna i jordregistret. I och för verkställandet av nödiga jämförelser och granskning av de på ovannämnt sätt införskaffade uppgifterna ha desutom under loppet av våren och sommaren detta år från träförädlingsbolagen införskaffats uppgifter angående deras jordegendom år 1917, för vilket år uppgifter kunna erhållas, samt angående deras nuvarande jordförsäljningar och jordegendom.

Man har sålunda på ovan angivet sätt sökt införskaffa de uppgifter rörande av bolag förvärvade lägenheter, vilka av myndigheterna kunna erhållas med tillhjälp av förefintliga handlingar. I samband med undersökningen har det emellertid framgått, att handlingarna ofta äro så bristfälliga och de i dem ingående uppgifterna så föråldrade, att utöver uppgifterna angående de av bolag förvärvade lägenheternas totalareal de olika fastigheternas fördelning på de olika ägoslagen med tillhjälp

av handlingar endast approximativt kan utredas. Denna brist har man delvis sökt avhjälpa genom direkt utförda förfrågningar och undersökningar å själva lägenheterna. Sådana detaljerade undersökningar ha dock kunnat utföras endast i vissa kommuner, utvalda i landets olika delar, och härvid har granskning ägt rum i avseende å alla de lägenheter, som efter år 1915 i nämnda kommuner förvärvats av bolag. Dessa undersökningar ha utförts under sommaren 1936 och äro avsedda att fortsättas under loppet av innevarande höst.

Genom ovannämnda undersökningar har man kommit så långt, att ett tämligen fullständigt material hopbragts i och för en undersökning rörande trävarurörelse idkande bolags jordförvärv efter den 15 januari 1915, och på grund av detta material har man även hunnit utföra ett betydande antal erforderliga kalkyler och sammanställningar. Sistnämnda arbete pågår fortfarande och dess slutförande kommer att vara ännu några månader. Vidare skall i och för granskningen av det hopbragta materialet ytterligare från vissa bolag införskaffas detaljerade uppgifter angående i deras ägo befintliga fastigheter. Denna undersökning, vars ändamål är att utreda, huru mycket skogsmark, som innehafts av enskilda jordägare, efter den 15 januari 1915 genom köp har övergått till aktiebolag, som idka trävarurörelse, kan förmodas bliva slutförd i början av inkommande år.

Vidkommande slutligen den del av undersökningen, vars ändamål är ett utreda den jordanskaffning, som bedrivits av personer, vilka tillhöra bolags ledning, samt av andra med bolag jämförliga samman slutningar och av enskilda, så kan även denna undersökning väntas bliva färdig under loppet av inkommande år, varefter Regeringen ofördröjligen kommer att skrida till åtgärder i och för avhjälpan av på ifrågavarande område möjligen förekommande missförhållanden.

Lantbruksminister *K. E. Linna.*

Asetus Italian kanssa kauppavaihdon ja siihen kuuluvien maksujen järjestelystä tehdyn väliaikaisen sopimuksen voimaansaattamisesta.

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä tarkoituksessa kuin Suomen vientikaupan turvaamiseksi joulukuun 31 päivänä 1935 annetun lain 2 §:ssä säädetään, on tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvaan kuun 2 päivästä eduskunnan puhemiehelle saapunut viimeksimainittuna päivänä annettu asetus Italian kanssa kauppavaihdon ja siihen kuuluvien maksujen järjestelystä tehdyn väliaikaisen sopimuksen voimaansaattamisesta, mikä nyt on saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se painettuna edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

- 1) Ehdotus laiksi järjestyksen ja turvallisuuden tehostamisesta 17 päivänä maaliskuuta 1933 annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä lakivaliokunnan mietinnössä n:o 4 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 18, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 4. Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiasta. Sen jälkeen käydään lakiehdotuksen yksityiskohdaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelussa ei kukaan halua puheenvuoroa.

Lakiteksti ja lakiehdotuksen nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotus laiksi erikoisasutustoiminnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 14, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelu:

Ed. Pyy: Herra puhemies! Esillä oleva lakiesitys on yksi pula-ajan aiheuttamista laeista, jonka eduskunta hyväksyi v. 1933 ja jonka voimassaoloajalle esitetään nyt yhden vuoden jatkoa. Pyydettyäni puheoikeutta en tehnyt sitä siinä mielessä, että asettuisin vastustamaan lakiesityksen voimassaoloajan pidentämistä. Mutta en myöskään voinut sivuuttaa tilaisuutta, jolloin voi esittää eräitä heikkouksia esillä olevan lain sallimien töiden toimeenpanossa, joista käytännön aloilla olen saanut havaintoja. Kolme vuotta sitten käsiteltävänä olevan lain toimeenpanosta annettiin maatalousministeriölle erityiset valtuudet n. s. pika-asutustoiminnan harjoittamiseen lähinnä työttömyyden helpottamista silmälläpitäen, josta pika-asutuksesta noin sivumenen sanoen kansan keskuudessa kuuluu kuiskeita, ettei mikään ole niin hidasta hommaa kuin valtion pika-asutustoiminta. Työttömyysmäärärahoja käytettiin yksinomaan tie-, rautatie-, satama-, kanava- y. m. töiden suorittamiseen, myöhemmin myöskin metsätaloutta edistäviin töihin. Lain tarkoituksena on ollut uusimuotoisen asutustoiminnan kautta pyrkiä käyttämään myöskin varatyömäärärahoja sellaisiin töihin, jotka lisäisivät tuotannollisia mahdollisuuksia ja samalla vaikuttaisivat ehkäisevästi työttömyyteen. Erikoisasutustoiminnan edellytyksenä oli oleva, että se piti saada nopeasti käyntiin, koska työttömyys silloin vielä oli hyvin yleistä. Asutuslain säännöksistä poiketen oli tarkoitus keskitää sanottu asutustoiminta maatalousministeriöön, joka voisi sitä mutkattomammin hoitaa. Maatalousministeriön osuus koski kuitenkin vain maan hankintaa tähän tarkoitukseen ja tarpeellisten asutussuunnitel-

mien laadintaa. Uudisraivausten ja tarpeellisten rakennusten rakentaminen oli jätetty kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön suoritettavaksi varatoiminä, johon suunnitelmaan kuului pellon raivaus ja kaikkein välttämättömimpien rakennusten nimittäin tuvan ja navetan rakentaminen kullekin tilalle.

Tässä suhteessa onkin syytä kiinnittää eduskunnan huomiota, että rakennussuunnitelmat eivät ole kaikissa suhteissa tapahuneet vastaista talon rakennusten laajentamista silmälläpitäen eli vastainen käytännöllisyys on huomioitu heikosti. Mutta havaittu ilmiö on, että rakennustyöt on suoritettu erittäin heikosti. Puu- ja muuraustöissä lienee käytetty vähemmän ammattitaitoisia työvoimaa, johtuen siitä, että ammattityövoiman saanti on tuottanut vaikeuksia liian alhaisilla varatyöpalkoilla. Esimerkkinä tahdon mainita havaintoja Viipurin ympäristöllä olevilta erikoisasutusalueilta, joihin minun on ollut tilaisuus paikan päällä tutustua kunnan valitsemana asutusneuvojana. Puhumatta enempää jo mainitsemaistani rakennusten sovittamisesta vastaiselle kehitykselle ovat ne poikkeuksetta rakennettu heikosti. Voi todeta mainitsemillani alueilla rakennettujen asumusten uunien muurausten tehdyn niin heikosti, että on uunit rikkoutuneet käyttökelvottomiksi, vaikka asukkaat on otettu viime huhtikuun loppupuolella. En halua puuttua laajemmin siihen, että erikoisasunnoiksi hyväksytyt asunnot n:o 1 ovat sopimattoman pieniä keskikokoiselle perheelle asuttaviksi. Totean vain, että niistä olisi luovuttava, sillä asunnon ollessa pinta-alalleen eteisen 7 × 3,60, on se mitättömän pieni ilma-kuutiolleen, 5—6 henkiselle perheelle mahdoton, sillä pääasiassa tiloille on asutettu suurperheisiä. Mutta moitittavinta on rakennusmenetelmissä se, että valtion toimenpiteillä rakennetaan terveydellisestikin muistutuksenalaisia ihmisasuntoja, sillä voimassaolevan terveydenhoitolain terveyssäännön 58 §:ssä sanotaan: „Asuinrakennus on siten rakennettava, että maapohjan ja lattian välillä on riittävä ilmanvaihto, ellei lattia ole asfaltilla tai muulla läpäisemättömällä aineella eristetty maaperästä.” Mutta erikoisasutusmenetelmien yhteydessä on asuinrakennuksia rakennettu n. s. multiaisilla, joten ne eivät ole sopusoinnussa terveydenhoitolain kanssa.

Mainitsin jo, että asuinrakennukset n:o 1 pinta-alalleen 7×3.60 ja navetat 8×5 rakennettuna on nostaneet tilojen hintaa noin 22,000 markkaa. Ne eivät mielestäni nouse maksamaan enempää, jos rakennustyöt suoritetaan ammattityövoimalla kunnollisemmin palkattuna, jolloin rakennukset samalla tulevat kunnollisia, ottaen huomioon, että rakennustarpeet saadaan useissa tapauksissa tilojen metsistä. Peltoa, jota lain mukaan raivataan tiloihin noin 5 ha tilaa kohden, on edellä mainituilla asutusalueilla sanottu suoritettuna kuokkaamalla, vaikka hevosvoimaa käyttäen se olisi voitu suorittaa monin verroin halvemmin kustannuksin ja siten estetty tilojen perushintojen nousu, sillä maanraivaus ja rakennuskustannukset lisätään tilojen hintaan.

Tarkistettaessa esilläolevan lain kautta saatettuja tuloksia niihin tietoihin perustuen, mitä on ollut käytettävissä, ilmenee, että tarkoitukseen käytetyillä varatyömäärärahoilla on suoritettu kuivaus- ja ojitus- sekä tietöitä, raivattu peltoa kuluvaan kesään mennessä noin 2,400 ha ja rakennettu yli 900 asuinrakennusta ja 850 kotieläinrakennusta. Työkustannukset ovat nousseet päälle 32 milj. ja kaikki kustannukset yli 34 milj., johon ei tietysti sisälly maiden ostopinnat. On siis syytä kiinnittää huomiota, että noin huomattavat valtion uhraamat rahamäärät tulee käytettyä tulokselisesti, että menetelmään oltaisiin tyytyväisiä sekä rakennusteknillisesti että sijoitukseen nähden. Tämänlaatuisiin varatöihin oli määrä ottaa työvoimaa sekä maaseudulta että kaupungeista, viime mainituista sellaisia maataloustöihin perehtyneitä henkilöitä, joilla voitiin katsoa olevan edellytyksiä jäädä tiloille vakinaisiksi viljelijöiksi. Tässä asutustoiminnassa otettiin siis kaupunkienkin työväestö huomioon ja heidän pyrkimyksensä maanviljelyksen kautta saamaan vastaisen elinkeinonsa. Erikoisasutustoimenpiteiden ollessa alussa ilmoittautuikin kaupunkilaisia työläisiä sataluvuin halukkaiksi uudisviljelijöiksi, niin ainakin tapahtui Viipurin kaupungissa, ilmoittautujia n. s. Juustilan Harjulan ja Pilppulan alueille, samoin lienee muuallakin maamme osissa tapahtunut. Näyttihän tämän toimenpiteen avulla mahdollisuuksia olevan varattomillekin päästä maahan kiinni. Maksuehdot tuntuivat houkuttelevilta, sillä tilan luovuttamisen jälkeen, sitten kun peltoa on raivattu

muutamia hehtaareja ja asuin- ja karja-huone rakennettu, on tilojen haltijoilla viisi vapaavuotta kaikista tilan kuoletusmaksuista, senjälkeen on vuotuismaksu 5 %, josta korkoa 4 %. Ehdot tuntuivat kaikin puolin tyydyttäviltä. Olisikin mielenkiintoista tietää nyt esilläolevan lain jatkamisen käsittelyn yhteydessä, kuinka paljon on kaupunkilaisia tai varsinaisista tilattomista otettu erikoisasutusalueille yleensä. Sikäli kuin tunnen Viipurin ympäristöllä asutettuja, ovat ne muista pitäjistä siirtyneitä entisiä tilallisia, joilta pula-aikana on talo joutunut raskaiden velkojen vuoksi myyntiin ja osa asutetuista Inkerin pakolaisia. En suinkaan katsele tätä siltä kannalta, että kadehtisin niiden kansalaisten asemaa, on syytä toivoa vain heidän edistymistään voidakseen pysyä konnuillaan, mutta joka tapauksessa he ovat sitoneet itsensä, tekisi mieli sanoa, ensin viisivuotiseen maaorjuuteen, sitten velkaorjuuteen. Asukkaat, jotka on hyväksytty viideksi koevuodeksi määrätyn ehdoin, joko viljelysalan raivauksella tai rakennusten jatkamisella, ellei koevuosille hyväksytty syystä tai toisesta jaksaisi suorittaa „taksvärkkiään”, ei ole varmuutta tilan asumisen jatkamiselle. Hyvin ymmärrettävistä syistä voi jäädä annettujen koevuosien määrät joissakin tapauksissa toteutumatta, koska tilaa alkaessa asua on hankittava maatalousirtaimistoa, eläimiä, y. m. välttämätöntä. Koevuosien aikana rakennustoiminnan jatkaminen tuottanee vaikeuksia myös turvautumalla valtion huokeakorkoisiin asutusrakennusluottoihin, koska todennäköisesti koevuosien aikana eivät asukkaat pääse niihin osallisiksi, niinkuin vapaan asutustoiminnan kautta syntyneet asutustilalliset. Tähän kaikkeen viitaten ei mielestäni erikoisasutustoiminnalla pitkälle päästä varsinaisen tilattoman väestön asuttamisessa varsinkaan kaupunkilaisen enempää kuin muunkaan vähävaraisen pyyntämiseen saamaan elinkeinonsa vastaisesti maanviljelyksen kautta eivätkä he huomattavammin ole rohjenneet niihin sitoa kiinni itseään. Kyseelliseksi voi asettaa, jaksako pienten pääomien omistajatkaan elpyä koevuosien aikana tiloilla eläjiksi, sillä koevuosien jälkeen alkaa velkaorjuus, sillä erikoisasutustoiminnan kautta on tilojen hinnat nousseet uudistilalliselle liian raskaaksi, esim. mainitsemillani erikoisalueilla 60,000:sta 120,000 markkaan, kun ottaa

huomioon, että alkuvuosina viljelyspinta-alat olivat pieniä ja heikossa kasvukunnossa, josta tulee hankkia korot, kuoletukset, verot ja useimmissa tapauksessa 5—6 henkisen perheen elanto. Vaikka tunnetaan uudisviljelijäin sitkeys uhrautua pitkään työpäivään, on sittenkin epävarmaa vakuutautua, että he jaksavat selviytyä vakinaisiksi tilojen asujiksi erikoisasutuspaikoilla. Varsinkin kun ottaa huomioon senkin, ettei heillä ole sanottavaa turvaa vuosikymmenen metsätaloudella ja sen tuotteiden myynnillä, sillä tunnen alueita, joissa ei ole edes oman rakennustarpeen tyydyttämiseen metsää, koska metsät on „parturoitu” ennen asutustarkoituksiin luovutusta. Mainitsen sellaisen erikoisasutusalueen, esim. Viipurin läänin Heinjoen pitäjän n. s. Pilppulan alueen.

Vaikka olenkin tässä väläyttänyt huomattavia heikkouksia erikoisasutustoiminnassa ja pidän varsinaista asutustoimintaa monin verroin tuloksellisempänä ja varmana, en tahdo vastustaa lain voimassaolon jatkumista esitettyssä muodossa yhdellä vuodella. Jos kyseessä olisi pitempi aika, joutuisi vakavasti tarkistamaan kantaansa, voisiko asettua puoltamaan esitystä. Esillä olevalla lailla ei ole päästy eikä ole saavutettu tarkoitettua tulosta, esim. kaupunkilaisen työläisen maahan sijoittamisessa. Kun tilojen verrattain raskaat hinnat ja muut ehdot ovat tulleet tunnetuiksi, eivät he ole voineet sitoa itseään ja perheitään vastaiseen velkaorjuuteen ja epävarman tilanteen varaan, ellei koevuosien aikana jaksaisikaan annettuja ehtoja ja määräyksiä täyttää. Vaikka nyt käsiteltävänä olevan lakiesityksen voimassa pitämisestä on kysymys vain yhdellä vuodella, olisi sittenkin syytä suurella valiokunnalla etsiä asiantuntemusta erikoisasutusta hoitaneilta virastoilta. Erikoisen välttämätöntä näyttäisi olevan tutkia, kuinka suuressa määrin erikoistoiminteet vaikuttavat tilojen perushintojen nousuun, sekä selville olisi päästävä siitäkin, vastaako nykyiset rakennusmenetelmät tarkoitustaan ja onko niissä tarpeeksi asiantuntemuksella huomioitu tilojen vastainen rakennustarve. Ennenkaikkea, että rakennettaessa käytettäisiin siinä määrin ammattityövoimaa, että rakennukset edes työleen olisivat tarkoitustaan vastaavia, että myöskin terveydellisessä suhteessa sopuinnassa voimassa olevien lakien ja sään-

nösten kanssa. Ellei siinä vaiheessa, missä erikoisasutustoiminta on lain voimassaolajan hoidettu, päästä asialliseen tuntemukseen, olisi mielestäni käytettävä maataloudellisten järjestöjen asiantuntemusta apuna rakennussuunnitelmien laadinnassa. Viittaamiini seikkoihin olisi tietysti ammatti-valiokunta, maatalousvaliokunta, voinut kiinnittää yksityiskohtaisemmin huomiotaan, mutta kun niin ei ole tapahtunut, on siis syytä toivoa, että suuressa valiokunnassa kiinnitetään vakavaa huomiota asiaan, vaikka kysymys onkin toiminnan jatkamisesta yhdellä vuodella.

Ed. Pekkala: Mitä ed. Pyyn kosketeleemiin tapauksiin tulee, niin on huomattava, että asukkaat tiloille on otettu vasta väliaikaisesti ehdolla, että he suorittavat tilastaan korkeintaan määrätyn hinnan. Lunastushintaa ei siis vielä ole lopullisesti määrätty, eikä se missään tapauksessa tule olemaan tuo korkein määrätty hinta, vaan niinkuin asiaa tiedustellessani nimenomaan on minulle ilmoitettu, huomattavasti alhaisempi. Tämä asutustoimintahan sitä paitsi on ollut vain kokeilua, jossa aluksi tietysti aina tapahtuu virheitä ja sellaisia on sattunut, se myönnetään nimenomaan viranomaistenkin taholla, erikoisesti sillä alueella, jota ed. Pyy kosketteli. Suuren valiokunnan on kuitenkin tästä huolimatta luonnollisesti syytä lähemmin tutustua asiaan.

Ed. Pyy: Minä jouduin tässä vastaamaan ed. Pekkalle siinä väitteessä, että lunastushinta ei olisi määritelty kiinteästi. Tuntemillani alueilla ovat tilalliset asutetuina koevuosiksi sekä täysin tietoisia, mikä tilan vastainen hinta on. Sitä minä en lähde väittämään, tarkistetaanko näitä hintoja myöhemmin maataloushallituksen tai asutushallituksen kautta, mutta näillä tiloilla, missä minä olin tehtäväni takia saamassa havaintoja auttaessani niitä asujamia rakennussuunnitelmia laadittaessa, minulla on ollut käytettävänäni heidän asutuskirjansa, joihin oli merkitty tilojen vastainen lunastushinta.

Ed. Pekkala: Ed. Pyy on tilaisuudessa asutushallituksesta tiedustelemaan asiaa, ja minä kehoittaisinkin häntä niin tekemään, koska hän ei usko minua. Sitä

paitsi suuri valiokuntahan voi sieltä kutsua asiantuntijan, joka selvittää tämän asian.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi. Asia lähetetään suureen valiokuntaan.

3) Ehdotukset asetuslaiksi ja eräiksi muiksi laeiksi.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitellyt vuoden 1935 valtiopäiviltä lepäämässä olevat edellämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1. Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen tehdään samalla kertaa päätös ensimmäisestä, kolmannelta ja neljännestä lakiehdotuksesta sekä niinkään samalla kertaa toisesta, viidennestä, kuudennessa, seitsemännessä ja kahdeksannesta lakiehdotuksesta, jotka kaikki valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n mukaan voidaan nyt muuttamattomina hyväksyä tai hylätä. Jos tehdään ehdotus lakiehdotusten hylkäämisestä, on ensiksi toimitettava äänestys ensimmäisistä lakiehdotuksista ja tulevat ne hyväksytyiksi, jos vähintään $\frac{2}{3}$ annetuista äänistä niiden hyväksymistä kannattaa, mutta muussa tapauksessa on sanottu lakiehdotukset hylätty. Jos ensimmäinen, kolmas ja neljäs lakiehdotus tulevat hyväksytyiksi, niin tehdään yksinkertaisella äänten enemmistöllä päätös muiden lepäämässä olevien lakiehdotusten hyväksymisestä tai hylkäämisestä, mutta jos ensimmäiset lakiehdotukset hylätään, on toinen, viides, kuudes, seitsemäs ja kahdeksas lakiehdotus katsottava rauenneiksi.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelu:

Ed. Lepistö: Herra puhemies! Asutuslakiesitykset ovat nyt joutuneet ratkaisevaan vaiheeseen. Viime keväänä yhtynyt oikeisto, mukana myös lukuisa joukko maa-

laisliittolaisia, esti lakien kiireellisyyden, joten ne joutuivat lepäämään yli vaalien. Kansa on sanonut painavan sanansa myös asutuslakiesityksistä, ja sen ei miltään osalta voitane selittää tapahtuneen niitä vastaan, vaan päinvastoin.

Maatalousvaliokunnan mietintöön, joka on käsittelyn pohjana, on kuitenkin liitetty kolme eri vastalauseetta, joissa jokaisessa ehdotetaan lait hylättäviksi. Lakien vastustajat haluavat $\frac{1}{3}$ äänten vähemmistöllä estää näiden tosin kyllä vaatimattomien uudistusten toimeenpanemisen, joita ehdotukset tietävät asutustoimintaan. Tuskin ketään suuremmin ihmetyttää, jos oikeisto onkin asettunut kielteiselle kannalle asutustoiminnan tehostamisessa, sillä siltä taholta on totuttu vastustukseen maareformien toimeenpanossa aikaisemminkin. Muistetaan vielä torppariasian käsittely. Samaten siltä taholta on vastustettu yleensä kaikkien sosiaalisten uudistusten toteuttamista. Eräät kuitenkin ovat ihmetelleet, että ed. Koivuranta kuuluu tähän samaan seuraan. Mutta ne, jotka tuntevat lähemmin, kuten allekirjoittanut, ed. Koivurannan temperamentin, käsittävät hyvin ettei ed. Koivuranta kykene rauhallisesti ja asiallisesti käsittelemään asioita, joissa toisena asianomaisena on ja tulee olla metsähallituksen. Tämähän tuli m. m. viime keväänä lakien ollessa kolmannessa käsittelyssä erittäin valitettavalla tavalla näkyviin. Jos toisia maa-laisliittolaisia edustajia edelleenkin halut-
taa estää lain voimaantuloa, niin he sietävät luvun erikseen.

Oikeiston taholta nähdään asutustoiminnan jatkuvassa kehityksessä maatalouden liikatuotannon vaara. Sitä on kuitenkin ilmeisesti hyvin suuresti liioiteltu. Puolustusneuvoston tutkimuksissa on todettu, että maan peltoalaa voidaan vielä huomattavasti laajentaa, ennenkuin päästään täysin omavaraiselle asteelle. Ja edelleen on huomautettava, että maatalouden tuotanto-suuntaa voidaan johtaa niin, että peltoalan käyttö lisääntyy. Karjataloudessahan ollaan vielä hyvin suurella määrällä riippuvaisia ulkomaisesta väkirehun käytöstä. Jotta karjataloudessa päästäisiin suurempaan omavaraisuuteen, silloin tulee kysymykseen suurempi AIV-rehun käyttö ja monien muiden rehumenetelmien hyväksi käyttäminen, jotka kaikki tietävät, että suuremmat peltohehtaaramäärät tarvitaan

rehun viljelykseen. Elintaso maassa on yleensä hyvin alhainen. Sen kohottaminen tietää lisääntyvää menekkiä maataloustuotteille. Huomattava myöskin on, että laskemat ylituotannosta perustuvat säännölliin satotuloksiin, joten ne jo alkuaankin ovat lähteneet virheelliseltä pohjalta. Mitään ylituotannon vaaraa maataloudessa toistaiseksi ei ole olemassa. Myöskin huomattava on, ettei uudisasukkaista vielä pitkiin aikoihin tule varsinaisia maataloustuotteiden markkinoille tuottajia, vaan he käyttävät tuotantonsa pääasiassa kotitalouteen. Näin ollen asutustoiminnan kehittämiseksi ja tehostamiseksi ei suinkaan ole esteenä nämä kansantaloudelliset näkökohdat, joita on haluttu vastaväitteinä esittää.

Edelleen on lakiehdotuksia vastaan tehty muistutuksia, että ne pirstovat metsämaat entistä pienempiin lohkoihin ja lisäävät metsien liiakahakkausta. Onpa singottu väite eräässä kokoomuksen sanomalehtitietokielissa, ettei lakien valmistelussa ole ollut mukana ollenkaan metsätaloustutkijia ja ettei heidän neuvojaan ole otettu huomioon. Tähän on vastattava, että metsien taloudellisen käytön selvittely ja tuntemus tekee pientilallisille metsänhoitotoimenpiteet mahdollisiksi, vieläpä on käytännössä saatu havaita, että pientilalliset ovat juuri kaikkein säästeliäimpiä metsänkäyttäjiä. Kansantaloudellinen tulos, olkoonkin se metsänhoidossa suuremmilla aloilla parempi, ei voi ratkaista asian sosialista puolta. Tuskinpa kukaan käytännön mies lähtee perustamaan uudistilaa, jolla pitäisi myöskin tulevien sukupolvien asua, ilman ettei sillä olisi mahdollisuutta edes kotitarvepuun saantiin. Ei yhteiskunnassa voida jokaista asiaa mitata yksinomaan nikkeli-markeilla. Löytyy myöskin muita arvoja, jotka tällaisissa suurissa asioissa kuten asutuskysymys ovat otettavat huomioon.

Onko sitten maassa asutustoiminnan tarvetta, sillä tarve, sehan ratkaisee, minkälaisiin ja kuinka radikaalisiin toimenpiteisiin yhteiskunnan on edellytety tarpeen tyydyttämiseksi ryhdyttävä. Ilmeneekö meillä tällä hetkellä asutustoiminnan tarvetta? Hallituksen esityksessä, joka perustuu asutuskomitean tutkimuksiin, selvitetään, että maassa oli vuonna 1925 300,000 asutusmaansaantiin oikeutettua henkilöä, jotka jakautuivat tasaisesti yli maan. Huo-

mautetaan kyllä, että näihin lukuihin sisältyy sellaistaakin ainesta, joiden menestykselliseen asuttamiseen tuskin on edellytyksiä taikka joiden asuttaminen muista syistä ei ole tarkoituksenmukaista. Hallituksen esityksessä päädytään ottamalla huomioon väestön jatkuva lisäkasvu, että maassa on runsaasti asutuskelpoista väestöä, jotenka asuttamistoimintaa on tehokkaasti jatkettava. Vastaväitteinä esitetään teollisuuden nopea laajentuminen, joka tekee asutustoiminnan tarpeettomaksi sekä erikoisesti korostetaan, että maamme on niitä maailman onnellisia maita, joissa ei enää esiinny juuri ollenkaan työttömyyttä. Kuinkahan on todellisuus? Maan teollisuustuotanto on tosiaan valtavasti kohonnut. Vuodesta 1900—1930:een se on kohonnut 300 %, mutta työläisten lukumäärä vain 30 %. Kun tuotannon määrä vuonna 1926 laskettiin 100:ksi, niin oli se vuonna 1934 134, työntekijäin lukumäärän ollessa samoin 1926 100, mutta se oli 1934 vain 108. Samana aikana on koneita käyttävä hevosvoimamäärä kasvanut 100:sta 156:een. Tästä havaitaan, että rationalisoimisilmiö Suomen teollisuudessa on erittäin selväpiirteinen. Ellei uusien tehtaiden raaka-ainehankinta antaisi lisää työtä ja tehtaiden ympäristö tarjoaisi muille elinkeinonharjoittajille ansiomahdollisuuksia, olisi tämän maan työstä elävän väestön asema toivoton. Teollisuuden laajentuessa se ei välittömästi tarjoa työtilaisuuksia samassa suhteessa kuin ennen. Teollisuus ei kykene ratkaisemaan väestösijoitusta eikä tekemään asutustoimintaa tarpeettomaksi.

Mitä tulee työttömyysnumeroihin, niin ne eivät ole koskaan koko totuutta kertoneet. Työttömyyskortistoon ottamisesta on verrattain ankarat ehdot. Useimmissa maalaiskunnissa ei kerätä työttömyystilastoa laisinkaan, joten virallinen tilasto ei suinkaan anna todellista kuvaa työttömyyden laajuudesta. Maassa, erikoisesti maaseudulla, on piilevää työttömyyttä, on tilapäisansion varassa elävää väestöä, jotka toisinaan saavat köyhäinhuoltoavustusta perheilleen. On pikkutalojen poikia, jotka joutuvat olemaan kotonaan tilanhoidon sitä vaatimatta, koska työnsaanti on epävarmaa. Vaikkakin vilkastuneet suhdanteet ovat lisänneet työtilaisuuksia ei työttömyys ole loppunut, eikä asutuskysymys työttömyyskysymyksenä suinkaan ole menettänyt mer-

kitystään, puhumattakaan varautumisesta seuraavia pula- ja työttömyyskausia vastaanottamaan. Asutuskysymys näin ollen työttömyyskysymyksenä on edelleenkin päivänkysymys.

Huomioon on otettava eräitä ilmiöitä, jotka ovat omiaan edistämään niin sanotuinä hyvinä aikoinakin työnsaannin epävarmuutta ja joihin on syytä kiinnittää huomiota. Yliaktuaari Modeenin suorittamien väestölaskelmien mukaan muuttuu väestön ikärakenne niin, että työkykyisten joukko muodostaa entistä suuremman osan väestöstä. Modeenin laskelmien mukaan viidessä vuodessa, 1929—1934, tuli työkykyistä nuorisoa lisää 135,000 henkeä enemmän kuin mitä työkykyistä väestöä teoreettisesti poistui työmarkkinoilta joko sen vuoksi, että kuolivat tai tulivat 65 vuoden ikään. Eräät arvioivat että puolet, 50,000—70,000, tästä nuorisojoukosta on ollut pakotettu jäämään kotiin varsinaista ansiotyötä vaille ja tämä on tapahtunut etusijassa maaseudulla. Näiden numeroiden pitäisi osaltaan puhua asutustoiminnan tarpeellisuudesta, jota edelleen vahvistaa seuraava Modeenin laskelma 15—64 vuoden iässä olevien lukumäärästä. 1930 heitä oli 2,232,300, 1935 2,344,200 ja 1950 heitä Modeenin laskelmien mukaan pitäisi olla 2,564,400, joten työkykyisen väestön lisäys 20 vuoden aikana laskelmien mukaan olisi 332,100. Yhteiskunnan taholta olisi niin sosiali- kuin talouspolitiikassakin, joittenka alaan asutuskysymyksen kuuluu, kiinnitettävä tähän väestörakennnekehitykseen huomiota. Jos vuonna 1925 asutusmaansaantiin oikeutettuja henkilöitä maassa oli 300,000, niin heidän lukumääränsä on 10 vuodessa varmasti suuresti kasvanut.

Asutustoiminnan tarpeellisuudesta keskusteltaessa on kiinnitettävä huomiota eräaseen ja erittäin ratkaisevaan seikkaan, nimittäin maaseututyöläisten tilapäisluontoiisiin palkkatöihin ja heidän alhaiseen palkkatasoonsa. Pääasiallisimpana työlähteenähän ovat metsätyöt, jotka ovat jyrkästi kausittaisia ja joissa palkkataso on ollut luvattoman alhainen. Ellei metsätyöläisellä ole yhtään maata, josta hän edes jossain määrin saisi tuotettua ravintoaineita, niin hänen asemansa on kerrassaan turvaton. Agronomi Kinnusen laskelmien mukaan aikuisten päivittäiset talousmenot tekevät 7: 50 henkeä kohti ja lasten 3 markkaa.

Perhe, jossa on neljä lasta, sen menot ovat tällaisen alhaisen arvion mukaan 27 markkaa päivässä. Tämä meno tietäisi, että tällaisen perheen huoltajan täytyisi jatkuvasti jokaisena työpäivänä ansaita keskimäärin 31: 50. Tätä minimimäärää sopii verrata maaseudulla tosiasiallisesti maksettaviin työpalkkoihin, sillä nehan ovat 15—30 markan välillä työpäiviltä, vuosipalkkojen jäädessä 5,000—6,000 markkaan. Tästä tulojen alaisuudesta kertoo myöskin eräs virallinen tutkimus, jonka mukaan maassamme on suunnilleen 800,000 henkeä, joittenka vuositulot jäävät 5,000 markkaan tai alle siitä.

Johtopäätöksenä voi esittää, ettei asutustoiminnan pienempää tai suurempaa tarvetta ratkaise yksistään työttömyysnumerot, vaan siihen vaikuttaa myöskin laajojen joukkojen vuosiansioitten määrä. Niiden ollessa nykyisellään työssä olevat ihmiset tarvitsevat maasta lisätukea. Omavaraisviljelmä maa- ja metsätyöläisille on tullut välttämättömäksi, ja vaikka palkkataso kohoaisikin, niin näiden kausittainen luonne vaatii tekijöille turvaa maasta konnulleen ja kodilleen. Näiden ihmisten tukemiseksi tarvitaan asutustoimintaa. Kaikkien näiden tekijöiden yhteisummana on, että asutuskysymyksestä on muodostunut maaseudun suuri sosiaalinen kysymys. Asutustoiminnan tarve pitäisi olla jokaiselle maaseutuedustajalle tunnettu. Se on erikoisesti siellä nuorisokysymys. Nyt maaseudun nuorisolta puuttuu tulevaisuus. Kun he joutuvat perustamaan perheen 5,000 markan vuositulojen varaan, kyllä silloin nopeasti särkyvät kuvitelmat valoisamman tulevaisuuden koittamisesta.

Asutustoiminnalla on tarvetta. Sosialedemokraatit ovat kaiken tämän tarpeen selvästi nähneet ja sen tuntien yrittäneet saada asutuslakia sellaiseksi, että asutustoiminta kykenisi tydyttämään tilattoman väestön maan tarpeen. Meidän täytyy pettyneinä todeta, että eduskunnan porvarien enemmistö, erikoisesti on valitettavaa, että maalaisliitto on ollut tuon enemmistön muodostamassa, on hylännyt ehdotuksemme ja jättänyt asutuslait puutteellisiksi. Ennen kaikkea on valitettavaa, ettei edes yksityismaiden rappiotoille ja laajoille viljelyskelpoisille viljelemättömille alueille voida uuden lain avulla uudistilaa edes perustaa. Maan eteläosissa ollaan erittäin pettyneitä.

Sosialidemokraattien tehtäväksi jää koettaa vastaisuudessa saada oikeutettu muutos yksityismaiden asuttamismahdollisuuksiin.

Verrattaessa ehdotuksen alaisina olevia lakeja voimassa oleviin täytyy myöntää, että nämä tuovat useita huomattavia parannuksia sittenkin asutustoimintaan. Lex Kallio on täyttänyt tehtävänsä. Minä en halua arvostella, kuinka hyvin, mutta sikäli kuin sillä vaikutusta on ollut, niin sen tuoma maa asutustoiminnassa on kaikki käytetty. Esillä oleva laki tuo uutta maata asutustoiminnalle, se tuo yhtiöiltä, seurakunnilta ja kunnilta, se tuo lisämaata liian pienille tiloille yksityismaista. Nämä kaikki ovat erittäin huomattavia myönteisiä tuloksia. Se korjaa räikeimpiä epäkohtia valtionmaitten asuttamisesta, josta ennen kaikkea haluaisin alleviivata maan pohjahinnan arvosteluperusteen muuttumisen. Nykyisin sen on ollut käypä hinta, esityksessä on menty maan tuottoarvoa vastaavaan hintaan maatalouteen käytettynä, „järkevä miehen hintaan”. On hyvin luultavaa, että lähiaikoina on tutkittava, voivatko uudistalliset koskaan selviytyä niistä maksuista, joita heille tulee tilalle nykyisen lain mukaan määrätyn käyvän hinnan johdosta. Myöskin esityksen mukaisesti tulee valtionmaitten asuttaminen tapahtumaan nopeammin ja joustavammin kuin tähän asti. Nykyisin valtionmaiden asuttaminen on tapahtunut luvattoman hitaasti. Ei ole syytä epäillä metsähallituksen esityksen mukaisesti saamaa asemaa, sillä sehän on alistettu asutusvirastoon, maatalousministeriön jäädessä määrääväksi. Minä en suinkaan aliarvioi ed. Koivurannan asioiden käytännöllistä tuntemusta, mutta sen vaikutuksen minä olen saanut aikoinaan jo maatalousvaliokunnan asutuslakijaostossa, että ed. Koivurannalle sisun näyttäminen metsähallitukselle on ollut tärkeämpää kuin kysymyksen asiallinen käsittely. Siksi minun nähdäkseni ovat maalaisliiton toiset asutusasiain tuntijat, tarkoitan edustajia Koivistoja ja Alestaloja, voineet asiallisesti ja rauhallisesti käsitellä valtion maiden asuttamiskysymystä ja he ovat päätyneet kannattamaan esitystä. Sikäli kuin maalaisliiton taholta tulee arvostelua valtion maiden asuttamista koskevaan ehdotuksen osaan, niin se tulee kohdistumaan myös silloin heidän ryhmänsä parhaihin asutusasiain tuntijoihin.

Ehdotuksen alaisten lakien parannuksista on erikoisesti alleviivattava alentunut korko ja huojentuneet lainaehdot. M. m. esitys sisältää vapaavuosien myöntämismahdollisuuden, edelleen joustavamman asutusasiain virastokäsittelyn sekä nykyisten hajanaisen lakien ja asetusten kokoamisen näihin esilläoleviin lakeihin. Jo nämä mainitsemani seikat tietävät siksi huomattavaa parannusta nykyiseen asutustoimintaan, että jokaisen asutustoiminnan ystävän täytyy äänestää esityksen puolesta (Ed. Komu: Katotaanpa äänestävätkö!).

Asutusasiain hoito tulee vaatimaan paljon huolta asianomaiselta virastolta tulokoonpa esityksen kohtaloksi nyt täällä eduskunnassa mikä hyvänsä. Erikoisesti on asutusviranomaisten entistä enemmän kiinnitettävä huomiota neuvontatoimintaan samoin kuin raivattujen maa-alueiden kasvukuntoon saattamiseen. Koevuosilla olevien asutustilallisten asema on useassa tapauksessa erittäin vaikea. Se on niin heikko, että on syytä yksityiskohtaisesti tutkia heidän asemaansa ja mitä mahdollisia parannuksia voitaisiin aikaansaada. Nykyisellään ollen joutuu kysymään, onko koko koevuosijärjestelmä ollenkaan onnistunut.

Nyt kun käydään ratkaisemaan asutuslakien kohtaloa, on mielenkiinnolla odotettava tulosta. Erikoisesti minua kiinnostaa, mitenkä IKL:n edustajat tulevat esityksiin suhtautumaan. Minä vaalien aikana kuulin erään IKL:n vaalipuhujan puhuvan asutustoiminnasta jälleen ystävällisiä sanoja, vaikkakin he täällä eduskunnassa vastustivat asutuslakeja ja niitten säätämistä. Tosinhan se IKL:lle on kaksi eri asiaa: vaalipuheet ja toiminta eduskunnassa. Tapahtuihan jo edellisten vaalien aikanakin, että IKL:n vaalipuhujat puhuivat erittäin kauniisti ja myönteisesti asutustoiminnasta. Niinpä m. m. siellä Keski-Pohjanmaalla pienessä Ullavan pitäjässä eräs IKL:n edustajaehdokas vaalipuheessaan julistaa, kuinka on tarpeellista, että jokaiselle ullavalaiselle rakennetaan uusi tila, johonka raivataan kolme hehtaaria peltoa, rakennetaan asuin- ja talousrakennukset, tiet, kaivetaan viemärit, ostetaan kolme lehmää ja hevonen, on vain eräs pieni ehto: äänestää IKL:ää. Kuulijain joukosta nousse Tikkasen Hiskias ja hän sanoo, että hän, Tikkasen Hiskias, on köyhä mies, ei hän voi äänestää IKL:ää, sillä hän ei ky-

kene ostamaan Hankmo-äestä. Se oli unohnut lupaamatta. Minä toivoisin, että IKL:n edustajat antaisivat äänensä esityksen puolesta. Minä muistutan heille, että tämän maan kansalaiset ovat lukutaitoista väkeä ja että he seuraavat yleisten asiain käsittelyä. Oli hyvin uskallettua teiltä jo viime vaalien aikana puhua asutustoiminnan puolesta kaiken sen jälkeen, mitä te eduskunnassa täällä toimitte. Mutta jos te nyt vielä äänestätte asutuslakeja vastaan, niin Tikkasen Hiskiaat voivat ottaa teidät entistä kovemmin luokalle.

Minä toivon, että lait tulisivat hyväksytyiksi. Minun mielestäni on kohtuutonta, että eduskunnan vähemmistö $\frac{1}{3}$ äänillä estäisi niiden parannusten aikaansaamista asutustoiminnalle, mitä ehdotuksenalaiset lait tietäisivät. Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä tulee yksimielisesti äänestämään lakiehdotusten puolesta.

Ed. S o i n i: Nyt esillä oleva ehdotus asutuslainsäädännön uudistamiseksi oli viime valtiopäivillä monivaiheisen käsittelyn alaisena. Silloin myös esitettiin useita varsin painavia syitä tämän ehdotuksen hyväksymistä vastaan. Eduskunnassa olikin huomattava vähemmistö, joka tahtoi siirtää asian ratkaisun uudelle eduskunnalle ja siten varata mahdollisuuksia asian perinpohjaiseen harkintaan, jotta niin laajakantoista kysymystä, kuin esillä oleva on, ei lopullisesti ratkaistaisi hätiköimällä. Maatalousvaliokunta on nyt uudessa kokoonpanossaan asian käsitellyt jälleen ja näkyy tulevan siihen tulokseen, että lepäämään jätetyt asutuslain uudistusta tarkoittavat esitykset olisivat sittenkin sellaisina kuin eduskunta ne hyväksyi viime keväänä lopullisestikin hyväksyttävä ja käytäntöön pantava. Kun olen kuulunut niihin, jotka asutuslain uudistusta ehdotetussa muodossa ja varsinkin sen eräissä kohdissa pitävät epäonnistuneena ja vähemmän tarkoitusta vastaavana ja kun edelleenkin olen samalla kannalla, pyydänkin, herra puhemies, tässä yhteydessä esittää eräitä näkökohtia, jotka mielestäni puhuvat edelleenkin kyseellisen lakiehdotuksen hyväksymistä vastaan.

Luonnollista on, että asutustoimintaa on valtiovallan taholta jatkuvasti harjoitettava siinä mittakaavassa, että itse kukin, joka maata haluaa ja maataloutta pystyy harjoittamaan, saa siihen myöskin mahdolli-

suuden. Onpa varsin välttämätöntä, kun ottaa huomioon maatalousväestön vähene-
misen viimeisillä vuosikymmenillä, että mikäli tämä vähentyminen on riippuvainen asutustoiminnan epätarkoituksenmukaisesta järjestelystä, asiallisia parannuksia tässä suhteessa tehdään. Ennenkaikkea on välttämätöntä, että uusille asustustilallisille varataan sellaiset mahdollisuudet, että he pääsevät alkuvaikeuksiin sortumatta kunnollisesti alkuun ja pysyvät kiinni maataloudessa. Mutta vaikka lähemmekin tästä, ei se tiedä sitä, että meidän täytyisi nyt nopeasti saada aikaan mullistavia uudistuksia asutuslainsäädännössä hyväksymällä esillä oleva epäkypsä ja talouselämämme terveitä perusedellytyksiä horjuttava laki-
ehdotus. Päinvastoin meillä on asutustoiminnan tehostamiseen nykyistenkin säädösten puitteissa riittävästi mahdollisuuksia ja niiden avulla voimme kyllä tyydyttää sitenkin vallan huomattavasti vähentyneen asutusmaan kysynnän tarpeen niin kauan, että asutuslakien uudistaminen ennätetään suunnitella todella tarkoituksenmukaisesti ja siltä pohjalta lähteväksi kuin todellinen tarve vaatii olosuhteiden huomattavasti tällä kohdalla muuttuessa.

En lähde yksityiskohtaisesti erittelemään kaikkia niitä kohtia nyt esillä olevassa ehdotuksessa asutuslainsäädännön uudistamiseksi, jotka monessa suhteessa huomattavia parannuksia tietävän ehdotuksen tekevät sellaiseksi, että sitä toteutettuna täytyy pitää seurauksiltaan varsin kohtalokkaana sillekin asialle, jota sillä on tahdottu edistää, vaan riittää, kun kiinnitän huomiota vain muutamiin tärkeimpiin kohtiin.

Hyväksyttäessä esillä olevan lain 2 § sellaisena kuin se ehdotuksessa on, on samalla hyväksytty käytäntöön meille yleensä vieras periaate. Mainitun pykälän mukaan voidaan maata ottaa asutustarkoituksiin m. m. pakkolunastamalla evankelisluterilaisten ja kreikkalaiskatolisten seurakuntien papiston ja lukkariurkurien virkataloista sekä mainituilla seurakunnilla olevista maista samoin kuin maalais- ja kauppalakuntien maista sekä kaupunkien lahjoitus- ja muista maista ynnä sellaisten yhtiöiden, osuuskuntien, yhdistysten ja säätiöitten maista, joiden yksinomaisena tarkoituksena ei ole maatalouden harjoittaminen tai yleishyödyllinen asutustoiminta. Lisämaaksi voidaan maata pakkolunastaa myöskin yksityisen

henkilön taikka muun kuin edellisessä momentissa mainitun yhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön omistamasta kiinteistöstä.

Sanoin edellä, että jos tämä pykälä hyväksytään esitetyssä muodossa, hyväksytään samalla vieras ja vaarallinen periaate lakiin. Yksityisomistusoikeuden loukkaamattomuutta on meillä sukupolvesta sukupolveen pidetty pyhänä. Se on se, joka meillä on aina muodostanut lujimman pohjan taloudellisen elämämme rakenteelle. Tältä pohjalta lähtien onkin talouselämämme voinut kehittyä aikojen kuluessa sellaiselle tasolle, että se, olosuhteemme huomioon ottaen, on todella erikoisesti merkille pantava tehdessämme vertailuja vastaaviin oloihin muissa maissa. Tämä taloudellisen elämämme tuki tahdotaan nyt esillä olevan ehdotuksen avulla heittää yli laidan. Se näyttää tosin esitetyssä muodossa varsin viattomalta, mutta varmat saamme olla, että nopean jatkon jouduttajista ei meillä ole puutetta. Ei tällä kohdalla eikä silloinkaan, kun tulee kysymykseen vastaavanlaisen periaatteen soveltaminen talouselämämme muillekin aloille. Arvoisa edellinen puhuja jo antoi ymmärtää, että näin todella on asian laita ja että ruokahalu kasvaa syödessä. Eiköhän ole syytä vielä harkita vakavasti kysymystä ennenkuin mennään tekemään ehdotetun lain edellyttämää kohtalokas päätös silloin kun siihen todella ei ole mitään pakottavaa syytä yhteiskunnallisten tai taloudellisten olojemme välttämättömän kehittämisen kannalta. Sillä eihän voi kieltää, että tässä suhteessa meillä olot yleensä ovat terveellä pohjalla, ja mikäli niissä on sellaista korjattavaa, että sitä asutustoiminnan avulla voidaan tehdä, on se mahdollista ilman 2 §:ään nyt sisällytettyjä toimenpiteitä. Meillä on kieltämättä ollut sellainenkin tilanne, että yhteiskunnallisten epäkohtien korjaamisen kannalta oli välttämättöntä turvautua pakkotoimenpiteisiin, ja se oli silloin kun torpparilaitos tästä maasta oli hävitettävä. Tällä kerralla siihen verrattavaa välttämättömyyttä ei ole. On hyvä muistaa, mitenikä torpparivapautuksen aikana maanomistajaluokka yleensä ymmärsi tämän leikkauksen välttämättömyyden ja suhtautui siihen myöskin sen mukaan uhrauten omasta puolestaan nurkumatta ääretömiä taloudellisia arvoja tämän yhteiskunnallisen epäkohdan korjaamiseen. On koh-

tuutonta, että juuri ne samat maanomistajat, jotka silloin olivat valmiita uhrauksiin, nyt uudelleen asetetaan lakiesityksen edellyttämien pakkotoimenpiteiden eteen.

Edellä tuli jo viitattua siihen, että olosuhteet ovat nyt vallan toiset kuin mainittuna torpparivapautuksen aikana. On nimittäin muistettava, että meillä itsenäisten maanomistajain lukumäärä on viime vuosikymmenien aikana noussut 110,000:sta maata omistavasta ruokakunnasta v. 1901 noin 4-kertaiseen määrään viime vuosiin mennessä, mikä tietää sitä, että tilanne nyt on vallan toinen ja vallan toisenlaiset toimenpiteetkin, kuin mitä nyt esitetään, riittävät asutustoiminnan saattamiseksi tarpeeksi tehokkaalle kannalle.

Kun tahtoo tarkastella niitä mahdollisuuksia, mitä meillä huomioonottaen ehdotetun lain edellyttämät rajoitukset pakkolunastuksen soveltamiseen nähden on, ei asutustoiminnan edelleen kehittäminen tällä linjalla varmasti suurestikaan edisty. Onhan moneen kertaan osoitettu, että seurakuntien ja niihin verrattavien hallussa oleva maa, mikäli meillä nyt ollenkaan on oikeus näihin puuttua, on asutustarkoituksiin jo suurelta osalta käytetty. Samoin on asian laita eri yhtiöiden hallussa oleviin maa-alueisiin nähden, sillä se ilmoitus näiden hallussa olevista maomaisuuksista, mikä mainitaan hallituksen esityksessä, ei pitäne paikkaansa nyt enää. Sillä niin ollee asian laita, että puunjalostusyhtiöiden hallussa oleva pelto- ja niittymaa ei nouse yhteensäkään kuin vähän yli 40,000 ha eikä siis 89,000 ha, kuten hallituksen esityksessä mainitaan. Kun otamme edelleen huomioon, että kunnat, jotka yhteistä hyvää ajatellen ovat hankkineet kiinteistöjä itselleen, ovat yleensä asutustarkoitukseen jo luovuttaneet kaikki siihen kelvolliset maa-alueet, ei tälläkään kohdalla pakkolunastustie auta asiaa eteenpäin mutta kyllä vaarantaa sen terveen suunnan, jolla kunnat ovat tahtoneet edistää kunnan asukkaiden taloudellisia mahdollisuuksia verorasituksia helpottamalla j. n. e.

Kun lopuksi ajattelee sitä mahdollisuutta, mikä meillä on pakkolunastustietä saada vaikkapavain lisämaata yksityismaomaisuudesta, jää tälläkin kohdalla tulos varsin pieneksi. Näin varsinkin, kun ottaa huomioon ne rajoitukset, jotka sisältyvät valiokunnan mietinnön 50 §:ään. On nimittäin otettava

huomioon, että parin viime vuosikymmenen aikana suurempien maaomaisuuksien luku on siihen määrään vähentynyt, että sellaisia tiloja, joihin kuuluu tiluksia vähintään 300 ha, on vain muutamia tuhansia, eikä lopuksi sellaisiakaan tiloja, joissa peltopinta-ala on yli 50 ha, ole kuin vähän päälle 1 % viljelmien luvusta, vastaten noin 3,500 tilaa. Varsin merkitykselliseksi siis tälläkin kohdalla jää niiden pienviljelmien lukumäärä, joille nyt ehdotetun lain puitteissa lisämaata voitaisiin hankkia. Perusteellisemmin harkittuja toimenpiteitä sen toteuttaminen vaatii. Ellei siis ole ajateltu, pakkolunastusperiaatteen ensin tultua hyväksytyksi, mahdollisimman nopeasti sitä laajennettavaksi, ei sillä ehdotetussa muodossa voiteta suinkaan mitään todellista ja asutustoimintaa edistävää tulosta (Ed. Räisänen: Kyllä me on ajateltu laajennettavaksi sekin heti!). — Hyvä on tietää.

Että edellä viittaamani mahdollisuus pakkolunastustoimenpiteiden laajentamisesta voi tulla esille hyvinkin pian, siihen viittaa paitsi tehdyt välihuudahdukset täällä se esilläolevaan esitykseen sisältyvä ehdotus, että asutustoiminnan hoitaminen valtion metsämailla jäisi metsähallituksen huoleksi, sillä ottamalla huomioon sen tähänastisen suhtautumisen asutustoimintaan ja sen varsin toisaalla liikkuvan tarkoituksen, on todella hyvin vähän metsähallituksen taholta odotettavissa riittävää harrastusta ja asiallista, tehokasta suhtautumista asutustoiminnan elvyttämiseen. Se on vallan luonnollistakin, kun ottaa huomioon sen erikoistehtävät. Kun tällä linjalla siis mielestäni asutustoiminnan tehostamista on vaikea ajatella, tulee sitä pikemmin laajennettua pakkolunastustietä tapahtuva asutustoiminta kysymykseen ja siksi on nyt syytä varoa lähtemästä tälle epäoikeudenmukaiselle tielle.

Kuten edellä olen koettanut esittää, ei pakkolunastustietä asutustoimintaa meidän maassamme saada oikeille raiteille eikä tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti järjestettyä. Olenkin sitä mieltä, että niin paljon kuin meillä tällä kerralla todellista tarvetta tällä kohdalla on, se voidaan vapaaehtoista tietä ja muita keinoja käyttäen vallan asiallisesti hoitaa. Hyväksymällä kuitenkin nyt pakkolunastusperiaate olen varma siitä, että samalla tyrehdytetään suurimmalta osalta myöskin vapaaehtoinen asutustoiminta ja

samalla tehdään kylmäksi hyvälle asialle nekin, jotka asiaan aina myötemielisesti ovat suhtautuneet. Se onkin aivan luonnollista, sillä se epävarmuuden tila, mihin maanomistava luokka tällä lailla viedään, itsestään johtaa tähän tulokseen. Voi kysyä, onko meillä todella tähän varaa?

Ehdotetun lain ja varsinkin pakkolunastusta koskevan ehdotuksen kielteiset puolet eivät lopu vielä tähänkään. On hyvin mahdollista, että niin kauan kuin meillä ei ole lakia, joka estäisi maaomaisuuksien liiallisen pirstoutumisen, voi pakkolunastus toteutettuna johtaa laajaan ja tuhoisaan keinotteluunkin, sillä alkujaan riittävän suuri viljelmä jaettuna useampien omistajien kesken jättää osakkaille mahdollisuuden pakkolunastustietä lisätä näitä osia tarpeellisessa määrässä. Sekasotku ja epävarmuus näin vain lisääntyy. Olisi näin ollen vähintään kohtuudenmukaista, että esteet tällaisen keinottelun ehkäisemiseksi ennen asetettaisiin kuin ollenkaan lähdetään edes ajattelemaan pakkolunastustietä. Että tälle tielle kuitenkin ehdotetaan lähdeittäväksi, osoittaa se, kuten olen viitannutkin, että hätiköiden tehty ja epäkypsä hyväksyttäväksi tämä esitys on. Toisaalta sekin seikka, mihin edellä jo on tullut viitattua, että varsin vähän pakkolunastustietä voidaan uusia tiloja perustaa samoin kuin varsin pienelle murto-osalle pienviljelijöistä lisämaata hankkia osoittaa, että asiaa tälläkään kohdalla ei ole loppuun asti ajateltu eikä suunniteltu. Luonnollisemmalta ja asiallisemmalta olisi tuntunut ottaa perinpohjainen selvyys siitä, millä seuduilla ja missä laajuudessa asutusmaiksi kelvollisia maita meillä on ja vasta sen jälkeen rakentaa tälle pohjalle vastaisen asutustoiminnan suunnittelu. Ei käyne kieltäminen, eikä tätäkin taustaa vastaan asiaa ajatellen koko esitys ole epäkypsänä esille otettu.

Edellä olevaan viitaten tulen siihen, että esillä oleva ehdotus asutuslain uudistamiseksi kaipaa perinpohjaista korjausta, ennen kuin se todella vastaa niitä odotuksia, mitä siihen kiinnitetään ja mitä siitä todella toivoisi. Päinvastoin hyväksymällä nyt pakkolunastusperiaate asutuslakiin sillä vaarannetaan koko menestyksellinen asutustoiminta, sillä olen siitä vakuutettu, että me voimme, toisaalta vapaaehtoista tietä saada vallan huomattavasti edelleenkin maata asutustarkoituksiin käytettäväksi,

vieläpä paljon helpommalla kuin pakkolunastustietä, sekä toisaalta, suunnittelemalla tarkoitustaan vastaavalla tavalla asutustoiminnan järjestämisen asutuskelpoisille valtion metsämailla ja ryhmäasutuksina myöskin laajoille suoalueillemme, voimme asutuskysymyksen saada nykyvaatimuksia tyydyttävällä tavalla oikeudenmukaisuutta noudattaen järjestetyksi varsin hyvin (Vasemmalta: Ennen kurki kuolee kuin suo sulaa!).

Näin ollen ehdotankin, herra puhemies, että käsiteltävänä olevat ehdotukset asutuslaiksi ja eräiksi muiksi laeiksi hylättäisiin.

Ed. Marttila: Herra varapuhemies! — Asutuslainsäädäntö, joka on ollut tarkistuksen alaisena lähes 10 vuotta, on nyt vihdoinkin saatu siihen vaiheeseen, että eduskunta tänään voi antaa sille „viimeisen voitelun”. — Edellinen puhuja tässä sanoi, että tässä on hätiköity. Minun mielestäni kyllä tämä 10 vuotta pitäisi olla sentään verrattain pitkä aika. — Tällä pitkällä ajanjaksolla ne ovat saaneet kulkea monien kiirastulien lävitse. Voisi siis odottaa, että ne lopullisesti on saatu sellaiseen muotoon, että niihin voitaisiin olla tyytyväisiä niin asutustoimenpiteitä kaipaavan väestön kuin valtion ja yhteiskunnankin kannalta. Näin ei kuitenkaan ole asianlaita. Sitä osoittaa sekin, että maatalousvaliokunnan mietintö tulee useammalla vastalauseella varustettuna. Paitsi sitä, että mietintöön sisältyy vastalauseita, jotka useammilla perusteilla vaativat lakiehdotuksia hylättäväksi, niin niilläkin, jotka ovat mietinnön takana lait hyväksyen, on yhtä ja toista muistuttamista lakeja vastaan. Tässä suhteessa meillä sosialidemokraateilla, vaikka olemmekin lakien hyväksymisen kannalla, on erikoisia muistuttamisen aiheita.

Vaikka olemmekin itse lakien käsittelyn aikana edellisillä valtiopäivillä tuoneet esille käsityksiämme lakien puutteellisuudesta, niin katsomme aiheelliseksi vielä asian tässäkin vaiheessa joitakin muistutuksia mainita, koska käsityksemme on, että lakeja on paikkailtava sitten kun niistä on käytäntöön sovellettaessa saatu kokemuksia.

Me emme voi tässäkin vaiheessa si-
vuuttaa sitä kohtaa laissa, jossa määrätään pakkolunastuksen ulottuvaisuus yksityis-

maihin nähden. Tässä suhteessa ainakin Etelä-Suomen asutustoimintaa silmälläpitäen on olemassa paha epäkohta useammatkin syystä. Hallituksen esityksen tilastosta käy selville, että valtion hallussa olevien viljelyskelpoisten maiden ja väestötilaston välillä on paha ristiriita. Valtion hallussa olevista viljelyskelpoisista maista on 83 % Pohjois-Suomessa ja vain 17 % Etelä-Suomessa. Sen sijaan väestötilaston mukaan väestöä on 11.5 % Pohjois-Suomessa ja siis aina 88.5 % Etelä-Suomessa. On näin ollen luonnollista, että emme voi ajatella tehokasta asutustoimintaa yksinomaan tai edes pääasiassakaan valtion maiden asuttamisella Etelä-Suomessa. Meidän on välttämättömyyden pakosta kohdistettava asutustoiminta muihin kuin valtion maihin. Nyt kyseessä olevan lainsäädännön mukaan voi pakkolunastustietä perustaa uusia tiloja seurakuntien, kuntien ja erilaisten tässä laissa tarkemmin määriteltyjen yhtymien maille. Näistä näyttelee asutustoiminnan kannalta huomattavampaa osaa vain puutavarayhtiöiden maat, joissa on viljelyskelpoisia maata noin 6 % maan viljelyskelpoisista maista. Yhtiöiden maista sijaitsee maan eteläosissa noin $\frac{5}{6}$, joten niillä siis tulisi olemaan jonkinlainen merkitys Etelä-Suomen asutustoiminnassa, jos tilastonumerot pitävät paikkansa — mutta niitä vastaanhan on viimeksi tässä edellinen puhuja polemisoinut. Jos otetaan huomioon se seikka, että nämäkään maat eivät jakaannu joka puolelle maata ja useasti eivät myöskään juuri sellaisille seuduille, joissa asutusmaiden tarve olisi suurin, niin nämä eivät tule tyydyttämään Etelä-Suomen asutusmaan tarvetta. Kansantaloudelliseltakin kannalta katsottuna saattaisi useissa tapauksissa olla edullisempaa kohdistaa asutustoimintaa muillekin alueille uusien tilojen perustamisessa kuin mitä nyt käsiteltävänä olevien lakien avulla valtion maiden asuttamiseksi ja laissa säädetyn pakkolunastuksen nojalla voidaan toteuttaa. Tällä minä tarkoitan sitä, että saattaa olla tilanteita, että jonkun puutavarayhtiön viljelyskelpoinen maa on järkipäisen metsänhoidon alaisena metsän nuorennoksen alla, jota esim. ojittamalla koetetaan saada parempaan kasvukuntoon. Mutta rinnalla saattaa olla jonkun yksityisen suurtilan hallussa oleva vesiperäinen niittyalue, joka on jätetty metsistymään

luonnontilassa, mutta joka ei kuitenkaan kasva metsääkään. Ei tarvitse olla mikään kansantaloustieteilijä, joka jo voi tehdä johtopäätöksen, kummalle alueelle asutustoiminnan arvoja kohottava tuottava työ olisi kohdistettava.

Etelä-Suomessa on vielä paljon suuria n. s. herraskartanoita, joissa kokonaisia kyläkuntia on keskitetty yksien omistajien käsiin. Kansan keskuudessa on kulkenut tarinoita, kuinka mitättömällä hinnoilla huomattavatkin maatilat ovat joutuneet aatelisherrojen huostaan. Myöhemmältä ajalta on tämä maapäätöksen keskittyminen tapahtunut myöskin siten, että on sulatettu tilojen yhteyteen torpparien hallussa olevia maita varsin moninaisilla keinoilla. On tapahtunut suoranaisia häätöjä. Mutta paljon enemmän on tätä sulatusta tapahtunut siten, että torpparit on viekoteltu luopumaan tiloistaan muka vapaaehtoisesti, mikä oli toteutettavissa, kun toinen sopimuspuoli on ollut niin paljon alkeellisemmalla kehitystasolla. Tällaista sulatusta on tapahtunut varsinkin sellaisina aikoina, kun yhteiskunnallinen lainsäädäntö on tehnyt rajoituksia omistussuhteissa, kuten on tapahtunut vuokralainsäädännön uusiutuessa ja viimeksi vielä — joskin vähemmässä määrässä — lunastuslakia käytäntöön pantaessa.

Taloudellisen elämän lakien alainen maanarvon nousu on ollut tuntematon käsite aikanaan talonpojalle ja torpparille, mutta sen sijaan erittäin selvillä sivistyneelle suurmaanomistajaluokalle. Tätä taustaa vastaan on siis katsottava meidän maassamme tapahtunutta suurmaanomistuksen suhteiden kehitystä. Heikommassa asemassa oleva sopimuspuoli on siinä aina vetänyt lyhemmän korren.

Viime istuntokauden aikana lain ollessa käsittelyn alaisena me sosialidemokraatit koetimme saada pakkolunastusoikeutta laajennetuksi edes rappiitiloihin, jonka kannan pitäisi olla oikea ei yksin kansantaloudelliselta kannalta katsoen vaan myöskin varsin laajojen kansanjoukkojen oikeustajunnankin kannalta. Kun oma ehdotuksemme tuli hylätyksi, kannatimme maalaisliiton taholta tehtyä samaan suuntaan tähtävää ehdotusta, joka olisi tullut eduskunnan päätökseksi, jos he olisivat ehdotuksensa takana pysyneet. Niinhän ei kumminkaan käynyt, vaan maalaisliitto luopui

ehdotuksestaan, joten emme onnistuneet tässä kohden saamaan minkäänlaista parannusta aikaan. Se on sitäkin valitettavaa, kun asettaa vastakkain sen suuren yhteiskunnallisen merkityksen, mitä tehokas asutustoiminta tietää ja toiselta puolen ottaa taustaksi maaomaisuuksien keskittymisen ja siihen vaikuttaneet tekijät kuten jo edellä olen koettanut selittää, ja varsinkin kun maasta vielä maksetaan täysi hinta. Jos lait nyt tulevat hyväksytyiksi niinkuin minä luulen, niin pääsemme käytännön saralla kokeilemaan niiden kanssa. Kokemus todennäköisesti tulee osoittamaan tämänkin puutteellisuuden muiden puutteellisuuksien kanssa, jotka sitten myöhemmin voidaan korjata.

Toinen tekijä, mistä syystä me, sosialidemokraatit, olisimme toivoneet tähän lainsäädäntöön vähän laajempaa pakkolunastusoikeutta, on se, että pakkolunastusuhka olisi ollut omiansa edistämään myös maan tarjontaa vapaaehtoisessa kaupassa ja siis tarjonnan lisääntyessä vaikuttamaan alentavasti maan hintatasoon. Maapohjan hintatason yleinen alentuminen vaikuttaisi terveellisesti koko maataloustuotannonkin kannattavuuden edellytyksiin, puhumattakaan siitä, mitä se vaikuttaisi aloittelevalla uudistilalliselle. Jota korkeamman hinnan asutustilallinen joutuu tilastaan maksamaan, sitä heikommät ovat hänen toimeentulonsa edellytykset. On hyvin uskottavaa, että kaupat enimmäkseen tulisivat tehtäviksi vapaaehtoisuuden pohjalla — kuten aikanaan esim. torpparilunastukset tapahtuivat —, vaikka pakkolunastusvelvollisuus olisi ulotettu rappiitiloihin niin kuin viime valtiopäivillä ehdotimme. Meidän ehdotuksemme oli kuten tunnetaan, että pakkolunastukseen uusien tilojen perustamiseksi olisi ryhdyttävä vain sellaisessa tapauksessa, jos ei olisi maata saatavissa vapaaehtoisella kaupalla tai muuta tietä, yhdentekevää vaikka koko pakkolunastus olisi jäänyt vain uhkaksi eli Damokleen miekaksi, kun sen vaikutuksesta vaan olisi tullut maata tarjolle ja lisääntyneestä tarjonnasta olisi johtunut maan hinnan lasku, joka epäilemättä on a ja o asutustilallisen toimeentuloedellytyksissä. Uusi asutuslaki varsinkin tällaisen pysähdyskauden jälkeen, mikä Etelä-Suomessa on ollut uusien tilojen perustamiseen nähden, tulee todennäköisesti huo-

mattavasti lisäämään maan kysyntää juuri sellaisilla paikkakunnilla, missä maata ei ole saatavissa muuta kuin vapaaehtoisuuden tietä. Lisääntynyt kysyntä ja pidätetty tarjonta ovat omiansa kehittämään maan hintasuhteet asutustoiminnan kannalta katsottuina varsin epäedullisiksi. Minun mielestäni tässä juuri on kaikkein painavin varjopuoli esittämistäni puutteellisuksista.

Meillä, sosialidemokraateilla olisi useampiakin muistutuksia lakeihin nähden, mutta en katso tarpeelliseksi niitä asian tässä vaiheessa enää toistaa. Mutta sen sijaan joku-nen sana lain myönteisistäkin puolista. Näistä katson kaikkein tärkeimmäksi lisämaan saantia koskevat säädökset. Vuoden 1930 tilaston mukaan oli maassamme viljelmia, joiden peltopinta-ala oli alle 10 ha kaikkiaan noin 220,000 tilaa eli noin 76 1/2 % kaikista viljelmistä. Tilastoon tietenkin sisältyy huomattava määrä niinkin pieniä tiloja, että varsinainen maanviljelyksen harjoittaminen niissä on vain sivuelinkeino. Juuri tällaisille viljelijöille lisämaan saanti olisi tärkeää, että he voisivat sijoittaa työvoimansa omille tiloilleen, etteivät olisi pakotettuja tarjoamaan työvoimaansa maamme muutenkin huonoille työmarkkinoille. Työmarkkinat kaipaisivat supistusta työvoiman tarjonnassa, jotta maamme työnantajat oppisivat antamaan työvoimaa tarjoavalle työläiselle oikean arvonsa. Jos lisämaan saanti saadaan kyseenalaisten lakien avulla täysiin oikeuksiinsa, niin se tulee edullisesti vaikuttamaan työmarkkinoihin, samoin kuin ehkäisynä kaupunkeihin ja koulutuskeskuksiin siirtymisessä.

Erittäin tärkeä myönteinen kohta asutustilallisen kannalta on 27 §:n säädös, jonka mukaan erinäisissä tapauksissa voidaan myöntää vuotuismaksujen lykkäystä aina kymmeneen vuoteen. Ne, jotka ovat joutuneet käytännössä seuraamaan varattoman asutustilallisen asemaa hänen alkuponnistuksissaan, ilman muuta näkevät, kuinka tärkeä tällainen myönnytys on. Edelleen myönteisenä puolena on mainittava säädökset pellon- ja laidunraivauspalkkioista, soran, mudan, saven ja sammalkuivikkeen saannin turvaamisesta, rakennuspuiden arvon alennuksista, hintojen tarkistusmahdollisuuksista, samoin että kauppojen tarkistus tapahtuu itse paikalla ja niissä noudatetaan sitä niin paljon puhuttua „järkevän

miehen hintaa”, sisarosuuslainat ynnä monia muita.

Useiden porvarien taholta on kovasti isketty siihen kohtaan laissa, jolla annetaan valtion maiden asuttamistoimenpiteissä päättäväältä metsähallitukselle. Varsinkin ed. Koivuranta on tässä asiassa erittäin voimakkaasti peistä taittanut. Minun mielestäni hallituksen esityksen perustelut selittävät erittäin monipuolisesti jo tämän kysymyksen. Ja meidän eteläsuomalaisten silmillä katsottuna tämä ei ole varjopuoli laissa vaan päinvastoin. Metsähallitus joutuu käsittelemään maamme talouselämässä niin tavattoman suurta osaa näyttelevää tekijää kuin on valtion metsätalous. On luonnollista tällaisessa tapauksessa, että sille on varattava liikkumisvapaus tehdä suunnitelmia, mitkä alueet olisi varattava metsän kasvulle ja mitkä taas asutustoiminnalle, ja minulla on se vakaa usko, ettei metsähallitus tule asettumaan poikkitelein asutustoimintaan kokonaisuudessaan, vaikka se joutuisikin joskus asettumaan vastahankaan jonkun yksityisen asutusharrastelijan kanssa. Sitäpaitsi erimielisyyksiä synnyttävät kysymyksethän ratkaisee lopullisesti maatalousministeriö.

Minun käsittääkseni valtion metsämaiden asuttamistoimenpiteissä on näihin asti ollut jotain vinossa. Sitä todistavat ne monet väittelyt, mitä tässä asiassa on tapahtunut. Saattaa olla tapauksia, että metsähallituksen edustajakin on ollut väärässä, mutta minun mielestäni myöskin asutusmiehet ovat katselleet asioita liian yksipuolisesti ja tällöin joutuneet ilmitaisteluaasenteeseen metsähallituksen kanssa, vieläpä siinä määrin, että asutustoimintaa on päässyt pilamaan todelliselle asutustoiminnalle vieraat pyrkimykset. Toissa kesänä olin tilaisuudessa kuulemaan metsänhoitolautakuntien jäsenten selityksiä valtion metsämaiden asutustoimenpiteistä varsinkin Kainuussa. Siellä ilmeni tapauksia, joissa asutustilalliseksi pyrkivää kiinnostivat kokonaan muut tarkoitusperät kuin asutustilan viljeleminen, nimittäin metsänraiskaus ja siitä aiheutuva kauppavoiton tavoittelu. Jos tällainen henki pääsee vallalle asutustilalliseksi pyrkijöissä ja jos asutusviranomaiset niissäkin tapauksissa asettuvat taisteluaasenteeseen metsähoitoviranomaisia vastaan, niin minun mielestäni metsänhoitomiehet ovat parempia asutustystäviä kuin rajattomia

vapauksia vaativa asutusviranomainen onkaan.

Ne numerot ja muut selostukset, mitä ed. Pekkala viime valtiopäivillä näistä metsäkaupoista toi esille, osoittavat, että metsähallituksella on ollut riittävästi perusteltua aihetta pyrkimyksensä päästä päättämään valtion metsämaiden asuttamisesta. Jos asutustoiminnassa pyritään saamaan mahdollisimman suotuisaa tulosta, niin se edellyttää asutusviranomaisilta varsin monipuolista ja kireää kritiikkiä. Ihmiset, joilla on keinotteluhalua, eivät tule asutustilallisina onnistumaan, sillä siihen vaaditaan ennenkaikkea sitkeää työtä ja tarmoa. Pohjolan asutustoiminnassa on kerrottu tapahtuneen epäonnistumisia ja omavaltaisuuksia muuallakin eikä yksin niissä tapauksissa, joita minä satuin kuulemaan. Toivottavasti nyt saadaan parannusta aikaan, kun sen järjestely tulee uudelle pohjalle ja ennenkaikkea toivokaamme, että asutusviranomaiset ja metsähallitus löytävät yhteisen pohjan vastaisessa valtionmaiden asuttamisessa (Vasemmalta: Turha toivo!).

Asutustoiminta kiinnostaa pohjoissuomalaisia ja eteläsuomalaisia aivan eri perusteilla. Pohjoissuomalaiset kohdistavat koko huomionsa yksinomaan valtion maiden asuttamiseen ja me, eteläsuomalaiset, yksityisten hallussa olevien maiden asuttamiseen, ja kun asutustoiminta Etelä-Suomessa Pohjois-Suomeen verrattuna on ollut niinkuin pysähdystilassa, niin me Etelä-Suomen edustajat olisimme valmiit myöntämään metsähallitukselle aikaa ja rauhaa tehdä asutussuunnitelmia valtion maiden asuttamiseksi ja toivoisimme, että lakien voimaan tultua kiinnitettäisiin juuri Etelä-Suomen asutustoimintaan täysi huomio. Tämä myös siitäkin syystä, että me katsomme asutusedellytykset Etelä-Suomessa paljon edullisemmiksi.

Kuten sanottu, laeissa on siis sekä kielteisiä että myönteisiä puolia, onpa vielä niinkin, että meidän mielestämme liian suppea pakkolunastusoikeus on toisten edustajain mielestä liian pitkälle menevä, kuten ed. Soinin äskeinen lausunto osoitti. Tämä on tavallinen ilmiö kaikessa yhteiskunnallisessa lainsäädännössä. Laki muodostuu eri katsantokantojen välisten taistelujen yhteissummaksi ja tässä mielessä se siis täydellisesti ei tyydytä montakaan edus-

kunnan jäsentä. Mutta tässä lainsäädännössä on kumminkin nyt lamaannuksessa olevaan asutustoimintaan nähden paljon myönteistäkin, joten me sosialidemokraatit, kuten ed. Lepistö täällä jo mainitsi, tulemme yksimielisesti kannattamaan lakien hyväksymistä.

Ed. Oksanen: Kuulun niihin, jotka syksyllä 1934 vastaanottivat tämän lain suurella tyydytyksellä. Olinhan jo aikoja sitten tullut vakuutetuksi asutustoiminnan tarpeellisuudesta ja tärkeydestä meidän maamme kaltaisessa maassa, jossa viljelyskelpoista maata on lähes puolet sen määrästä vielä viljelemättä, ja jossa työttömyys ja kurjistuminen uhkaa niitä, jotka työnhakumielessä tehtävät maaseululta liikekeskuksiin, joissa jo ennestään on liikaa työvoimaa ja sen takia ainainen työttömyyden uhka ja palkkojen painuminen alle eksistenssiminimin niilläkin työläisillä, jotka onnistuvat työssä kiinni pysymään. Tämän lisäksi kannatan asutustoimintaa sen suuren isänmaallisen ja kansallisen merkityksen takia. Se tapa, jolla lakiesityksessä pyritään nyt asutustoimintaa järjestämään, ei kuitenkaan ole läpeensä sellainen, että siihen voisi asutustoiminnan ystävä yhtyä. Lakiesitys siinä muodossa, jossa se nyt on ratkaisevassa käsittelyssä, sisältää nimittäin useita sellaisia kohtia, jotka ovat ristiriidassa eräiden vakavien ja velvoittavien periaatteiden kanssa. Tämä on sitäkin valitettavampaa, kun on ilmeistä, että itse asutustoiminta ei olisi tällaisten ristiriitojen poistamisesta lainkaan kärsinyt. Lakia ei olisi tarvis kirjoittaa sillä tavalla, että eräitä toisia asutusperiaatteen kanssa samanarvoisia, vieläpä sitäkin arvokkaampia asioita tarpeettomasti loukataan.

Siinä mietinnössä, jona tämä lepäämässä ollut lakiesitys nyt on edessämme, on kuitenkin näin tehty. Maan pakkoluovutus on ulotettu, niinkuin ed. Soini jo täällä osoitti, alueille, joille sen ei pitäisi eikä tarvitsisi ulottua maassa, jossa, kuten meillä vielä on yllin kyllin viljelyskelpoista maata muutoinkin saatavissa, nimittäin valtionmailla ja vapaassa kaupassa. Tämä on monta kertaa sekä suuressa valiokunnassa että eduskunnassa osoitettu eikä sitä ole voitu eikä voidakaan vääräksi näyttää. Toetan näin ollen, että lakiesityksen pyrki-

mys käydä yksityisen omistaman maan kimppuun ei aiheudukaan asutustoiminnan todellisesta tarpeesta, vaan halusta loukata maanomistajan maanomistusoikeutta (Vasemmalta: Väärä tulkinta!). Kun pidän tälle tielle lähtemistä vapaan talonpoikaisväestömme etuja loukkaavana ja tällaiset yritykset heti alkuunsa torjuttavina, niin en voi olla mukana tätä lakia hyväksymässä.

Vielä mahdottomammaksi käy tämän lain hyväksyminen seurakuntien omistamien maitten takia. Seurakuntien maa-alueet ovat niin vähäiset, sehän käypi ilmi m. m. hallituksen esityksen perusteluista, ne ovat niin vähäiset, ettei asutustoiminta niistä paljontaan hyödy. Mutta seurakunnille nämä pienet maa-alueet ovat ensiarvoisen tärkeitä seurakuntien taloudellisen aseman tukemisen takia. Tämä lain menettely on vakavassa ristiriidassa seurakuntien etujen ja seurakuntien oikeuksien kanssa. Vielä arveluttavammaksi käy lain sisältämä pakkolunastusperiaatteen ulottaminen seurakuntien maihin sen takia, että tämä menettely on erittäin erittäin arvovaltaiselta taholta osoitettujen todisteiden nojalla ristiriidassa kirkkolain kanssa. Minkä takia siis eduskunnan enemmistö on kuitenkin hellittämättä vaatinut asutustoiminnan pakkolunastusmenetelmän ulottamista seurakuntien maihin? Ollessaan suuressa valiokunnassa asiantuntijana Oulun hiippakunnan nykyinen piispa mainitsi sen todellisen syyn, johon tämä pyrkimys perustuu. Jokainen, jolla on ollut tilaisuus seurata asian vaiheita, on tullut samaan tulokseen. Ei ole sitä hartautta, ei sitä rakkautta eikä sitä kunnioitusta seurakuntaamme ja kansan kirkkoamme kohtaan, joka vaatisi hellävaroin käsittelemään sitä ja sen asioita. Pieteetti puuttuu. Kun minä en voi olla mukana tällaisessa menossa, jossa ja vielä aivan tarpeettomasti uhrataan kalleimpia arvoja, jopa osaltaan aivan mielenosoituksellisesti (Ed. Komu: Mitä arvoja?) niiden kimppuun käymällä tahdotaan ajaa itsensä hyvää asiaa, niin täytyy minun liittyä niihin, jotka äänestävät tämän lain hylkäämisen puolesta.

On erittäin valitettavaa, että asutuslaki tässä vaiheessa ei näin ollen saa sitä yksimielistä hyväksymistä, jota itse asutusasia meidänkin maassamme ansaitsee, mutta syy, jos laki nyt tulee hylätyksi, ei ole sen vaka-

vamielisen vähemmistön tässä eduskunnassa, joka ei katso voivansa periaatteitaan vastaan menetellä ja jonka eduskunnan enemmistö näin pakottaa käyttämään valtiopäiväjärjestyksen sille suomaa oikeutta estää laiksi tulema sellainen lakiesitys, jota ei voi vakavista periaatteellisista syistä hyväksyä. Jos lakiesitys nyt tulee hylätyksi, niin ei se saa merkitä asutustoiminnan kehittämisen ja edistämisen loppumista (Vasemmalta: Sitä se merkitsee!). Asiaa on valmisteltava uudelleen siten, että otetaan ne syyt huomioon, jotka nyt pakottavat vähemmistön käyttämään perustuslain sille suomaa oikeutta. Ja jos näin menetellään, saadaan uusi asutuslaki, joka, samalla kuin se todellakin edistää tärkeätä asutustoimintaa, ei loukkaa sen kanssa samanarvoisia periaatteita.

Herra puhemies! Kannatan ed. Soinin ehdotusta, että käsilläoleva asutuslaki ja esilläolevat siihen liittyvät lakiehdotukset hylätään (Ed. Räisänen: Ei pitäisi olla niin ankara köyhille!).

Ed. H a r j a: Kun asutuslaki viime eduskunnan lepäämään jättämänä joutui nyt maatalousvaliokuntaan, ei asian luonnosta johtuen tämä laki siellä tullut yksityiskohdaisen käsittelyn alaiseksi. Valiokunnan mietintöön liittämässäni vastalauseessa olen viitannut vain periaatteelliseen puoleen ja sitä pyydän tässä vähän perustella.

Tätä asutuslakia ryhtyi hallitus kiireellisesti valmistamaan etupäässä sen tähden, että kaupunkeihin ja teollisuuskeskuksiin oli kokoontunut liikaväestöä, joka talouspulan tultua joutui siellä huollon alaiseksi. Tätä väestöä palautettiin kotipaikkakunnilleen ja tarkoituksena oli, että huollon alainen liikaväestö, joka kymmentä vuotta vähemmän ajan oli ollut kaupungeissa ja teollisuuskeskuksissa, palautetaan entisille kotipaikoilleen ja heille varataan tämän asutuslain nojalla tilaisuus maatalouden harjoittamiseen. Kun myöhemmin näissä mainitsemisani keskuksissa työolot ja ansiomahdollisuudet ovat parantuneet, on mainittu väestön osa taasen palannut entisille työmailleen, joissa saavat paremmat palkat ja nopeampaan tilit, joten asutuslaki tässä kohden on käynyt tarpeettomaksi. Asutustoiminta on kuitenkin varsinaiseen maalaisväestöön nähden erittäin tärkeä. Varsinkin tiheään asutuissa

maalaiskunnissa, näissä on vaikea tämänkin lain avulla uusia tiloja luoda ja entisiä pieniä tiloja suurentaa. Mutta valtakuntamme alue on suuri ja kokonaisuuteen katsoen vielä harvaan asuttu. Suunniteltakoon valtion omistamille asutuskelpoisille maille yhtenäinen asutussuunnitelma ja sitä voimallisesti toteutettakoon tarpeita vastavasti. Tätä toimintaa ei voida odottaa erikoisemmin metsähallitukselta, vaan se vaatii oman elimen, joka johtaa asutustoimintaa. Pakkoluovutuksen ulottamisen talonpoikien omistamiin viljelyksiin ja metsämaihin pidän oikeudettomana. Talonpojat ovat oikeutensa tiloihin laillisesti hankineet ja ne on oikeudellisesti loukkaamattomina turvatut. Sentähden ne tahtovat myöskin tämän oikeutensa säilyttää. Vapaalla kaupalla on kuitenkin tilaisuus näitäkin tiloja ja tilanosia asutustarkoituksiin hankkia, mutta silloin on myötämielisyys asutustoimintaa kohtaan säilytetty, silloin on uuteen asutustilaan mahdollisuus saada parempaa maata kuin rappiolla olevia sivumaita, joiden saamisesta ei saajallekaan ole erityistä ilon syytä. Ostettakoon taitavasti ja taloudellisesti yksityisiä tiloja asutustoimintaa varten muulloinkin kuin pakkohuutokaupoista. Tälle asialle voivat kunnat tehdä suuria palveluksia. Pakko-otto tällaiseen tarkoitukseen tuottaa epävarmuutta ja rauhottomuutta maahan, eikä sitä kai eduskuntakaan tahdo edesauttaa.

Eduskunnan tämän edellisessä istunnossa kuulin herra apulaismaatalousministerin lausunnosta, että Hypoteekkiyhdistyksenkin hallinnassa on tällä hetkellä maatiloja 16 milj. markan arvosta, jotka voitaisiin ottaa asutustoiminnan käytettäväksi, ja huomautettiin, että siinä on suuria tiloja Etelä-Suomessakin. Samoin on suuri määrä maatiloja kauppapankkien hallussa, jotka halusta myydään asutustarkoituksiin käytettäväksi. Kun tilanne on muodostunut tällaiseksi, ei ole mitään tarvetta maan pakko-ottoon talonpojilta asutustarkoituksia varten. Kunnat ovat ostaneet maatiloja ja luovuttaneet viljeltyjä ja viljelyskelpoisia maita sekä riittävät alat metsämaita asutushallituksen järjestämille asutustiloille. Tämän ohella on kunnille jäänyt metsämaita itselleen. Näiden tuloilla voidaan lämmittää kansakoulut, kunnalliskodit ynnä muut kunnalliset laitokset ja siten helpottaa veronmaksajia. Metsät ovat hajallisia

alueita kuntien eri puolilla ja näin ollen joutuvat tämän lain mukaan otettaviksi pois ja asutustiloihin liitettäväksi. Seurakuntien omistamat viljelysmaat ovat jo nykyisin asutustoiminnan palveluksessa. Ne ovat määrääjoiksi vuokrattuina käsityöläisille ja pienemmille viljelijöille lisämaiksi. Kunnollisilla vuokraajilla on vuokra-ajan kuluttuakin etuoikeus uudistaa vuokransa, jos hän haluaa. Olen käytännössä huomannut, että ne yleensä viljellään tyydyttävästi. Jos vuokraajan oma väki vähenee, joutumalla itsenäiseen toimintaan, eikä hän enää tarvitse lisämaita, voi hän silloin ilman vaikeutta jättää vuokratut alueet toiselle vuokrattavaksi. Näiden maiden vuokratuloista maksavat seurakunnat veroa kunnille vuokratulon mukaan, mutta silloin kun ne ovat velkaisen asutustilan maita, ei niiden tuotto ulotu verotuloihin asti, kun lailliset poistot vähennetään. Seurakuntien metsämaiden hoitoon on vuosittain voitu käyttää huomattava työmäärä niin hakkuihin kuin kuivatustöihin. Kuten tiedämme, on näiden töiden johto ja tarkastus metsähallituksen alainen, ettei ole syytä epäillä niiden tarkoituksenmukaisuutta. Näin hoidettuna tarjoavat nämä metsät runsaasti työmahdollisuuksia jokaisessa kunnassa ja vielä hakkuujätteillä voidaan puhdistamista vastaan tyydyttää monen köyhän perheen polttopuuntarve ilman rahallista korvausta. Kaikista myyntihakkuiden tuottamista tuloista suorittavat seurakunnat 10 % yleiseen vastikerahastoon, jolla avustetaan köyhiä seurakuntia. Kun kansamme paljon heikompana aikana on pitänyt tarpeellisenä nämä kiinteistöt hankkia seurakuntaelämän tukemiseksi, niin meillä nyt ei ole todellista syytä tämän arvokkaan yhteiskunnallisen omaisuuden hävittämiseen.

Olen viitannut tässä näihin muutamiin kohtiin, joihin tämä asutuslaki tulee tuhoisasti vaikuttamaan, eikä lain yksityiskohtaiseen käsittelyyn ole ollut tilaisuutta. Ja koska asutustoimintaa voidaan nykyisten lakien mukaan harjoittaa hyvinkin tehokkaasti, niin pyydän yhtyä niihin, jotka ovat ehdottaneet tämän lain hylkäämistä.

Ed. J u s s i l a : Herra puhemies! — Verrattaessa nyt eduskunnan lepäämään äänestämää asutuslakia voimassaoleviin asutuskoskeviin lakeihin ja asetuksiin havaitaan

pääeroavaisuutena ensiksikin, että nyt yhteen virastoon keskitetyt tehtävät ja asiain hoito hajoitettaisiin ainakin kuudelle eri hoitoelimelle s. o. maatalousministeriöön perustettavalle asutusasiain osastolle, metsähallitukselle, tilastolliselle päätoimistolle, maanviljelysseuroille ja erittäinkin maanmittauskonttoreille maanmittareineen. Tästä on sanottava, että uutta asutuslakia suunniteltaessa on katsottu asioita perspektiivistä edellyttäen, että tällöin varmaankin asutustoiminta tulee paisumaan niin erinomaisen laajakantoiseksi, että sen toimeenpanoon on mobilisoitava kaikki mahdollisilta näyttävät voimat ja laitokset. Tähän viittaa myös se, että ylempi asutustoimen johto on suunniteltu palkattavaksi korkeilla sopimuspalkkoilla, jollaisia käytetään vain suurempien liiketoimintalaitosten johtojen palkkauksessa. Nytemmin paremman taloudellisen ajan koitettua jo havaitaan, että maatilojen tarjonta ja ostomahdollisuudet ovat pienentyneet varsinkin eteläosassa maamme samalla kuin maanhinnat ovat yhdessä puunhintojen kanssa nousemistaan nousseet. Tämä kaikki on omiaan estämään asutustoiminnan ajateltua suurisuuntaisuutta. Lisäksi parempien ansiomahdollisuuksien vallitessa ja työttömyyden lopuessa myös maanhakijain määrä tuntuu väheneä. Näin ollen ei asutustoiminnalla ole sellaista kiirettäkään kuin pulaikana otaksuttiin jatkuvasti tulevan olemaan eikä sanottavia laajentumisen mahdollisuuksia varsinkaan mitä koskee valtion taholta tapahtuvaa maitten hankintaa. Kun pakkolunastettavasta maasta on maksettava uuden lain mukainen käypä hinta, tulee tämä hintakysymys nousevien konjunktuurien vallitessa panemaan esteitä pakkolunastusmenetelmänkin laajasuuntaiselle käytölle. Mielestäni on tämän takia syytä olla jakamatta asutustoimintaa tarpeettoman monille tekijöille ja tyydyttävä kohtuulliseen valtion toimesta ja avustuksella suoritettavaan kulloinkin soveltuvain tilaisuuksien tarjoamaan asutustyöhön etenkin kun kullakin paikkakunnalla toimivien asutuskassojen avulla voidaan mielestäni edelleen menestyksellistä asutustyötä suorittaa ja asutamismahdollisuuksia löytää. Tähänkin asti yli 70 % asutustyön tuloksista on saavutettu asutuskassojen kautta. Asutuskassatoiminnalla voidaan myös suurelta osalta helpottaa kaikille vastenmielisen pakkolu-

nastuksen välttämättömyyttä. Asutustoimintaa olisi tällöin kuitenkin edelleen niin kehitettävä, ettei sen toiminnalle aseteta haittaavia esteitä. Käsillä olevassa uudessa laissa on kuitenkin kaksi merkittävää kohtaa, jotka ovat omiansa tekemään asutuskassatoiminnan vaaranalaiseksi. Asutuskassatoiminnassa ollaan tekemisissä pelkästään vähävaraisen kansanosan kanssa. Sillä päinvastoin kuin muissa pankkilaitoksissa lainataan sieltä köyhille eikä rikkaille. Tämän takia on tappiovaara luonnollisesti näissä kassoissa suurempi kuin muissa rahalaitoksissa varsinkin, kun kassoja ovat hoitamassa oppineiden pankinjohtajien asemesta maallikot, jotka eivät läheskään aina ole tarpeeksi perillä lainojenhoitoa ja vakuuksien valvontaa ja velan ulosottoa koskevista yleisistä usein monimutkaisista lakimääräyksistä. Tämän tappiovaaran huomioonottaen on tärkeää, ettei asutuskassojen kunnille tuottamien vahinkojen vastuu nouse suhteettoman suureksi. Tähänastisessa asutustoiminnassa on suurimmat 60,000 markkaan nousevat maanostolainat annettu valtiokonttorin välityksellä niin kutsuttuina asutuslainmukaisina rahoituksina ja huolehtivat vuotuisten maksujen perimisestä ja lainojen vakuuksista m. m. valtion virastot. Asutuskassoista on myönnetty vain 10,000 markkaan asti henkilöä kohti maanostolainoina ja äskeisten muutosten jälkeen 25,000 markkaan nousevia ja sen lisäksi rakennus- ja viljelyslainoja, jotka nousevat korkeintaan 20,000 markkaan asti lainaajaa kohti. Vaikka lainamäärät ovat olleet näinkin kohtuullisia, ovat kassojen velkasaatavat kohonneet usein monissa kunnissa noin 2 milj. markkaan ja usein siitä ylikin. Kun lisäksi äskeisten maksuaikamuutosten johdosta maanostolainojen takaisinmaksuajaksi on määrätty 41 vuotta ja rakennus- ja viljelyslainojen 28 vuotta, aiheutuu tästä, että entiset lainat varsin hitaasti tulevat loppuun maksetuiksi ja kun uusia lainoja vuosittain jatkuvasti annetaan, suurenevät kassojen velkasaatavat suurenemistaan jo nykyisissäkin oloissa. Uusi asutuslaki on kuitenkin lykännyt kuntien vastuulla annettavaksi isommatkin n. k. viljelys-tilojen perustamislainat. Sitä paitsi on lainasummaa suurennettu siten, että yhdelle lainaajalle voitaisiin antaa 95,000, jopa poikkeustapauksissa 100,000:kin markkaa. Näin ollen jo kymmenelle

lainanottajalle menisi lainaa noin 1 milj. markkaa. Lisäksi tulevat uusina lainamuotoina n. s. sisarosuuksien ostolainat korkeintaan 50,000 markkaan henkeä kohti. Kun tietävästi jo nyt eräissä kunnissa on herätetty kysymys enemmän asutuslainanoton keskeyttämisestä, niin mitä sitten uuden asutuslain voimaantultua. On ilmeistä, että uudet säädökset, joilla asutuskassatoimintaa on pyritty tehostamaan, ovat katsottavat itse asutustoiminnalle kohtalokkaiksi erehdyksiksi ja kuntiin nähden sellaisiksi muutoksiksi, joita ei voida ennen pitkää hyväksyä.

Toisena asutuskassatoimintaa haittaavana tekijänä uudessa laissa on pidettävä kassatoiminnan alistamista maanmittariholhouksen alle. Asutuskassasta ei saa antaa maanostolainaa, ellei maanmittari ole myydyllä alueella pitänyt katselmusta ja todennut, että myyjänä on laillinen myyjä ja että alue on asutuslain mukainen, ettei hinta ole käypää hintaa korkeampi ja että alue sijoitukseltaan ja alansa riittäväisyyden puolesta vastaa tarkoitustaan. Samalla on tarkoitus toimittaa alueen lohkominen. Tämän johdosta on kysyttävä: Miksei kassojen muiden lainojen myöntämistä valvota niinkuin maanostolainojen ja sisarosuuksilainojen, jotka on alistettava ennen myöntämistä maatalousministeriölle? Kuka ohjaa ja valvoo maanmittarin toimenpiteitä, että edes maanostolainojen myöntämisessä päästäisiin yhdenmukaisiin tuloksiin? Kuka kerää lainausliikkeestä ja lainansaajista mielestäni tarpeellisen tilaston? Mikä pätevyys maanmittarilla on päättää, onko myyty asutuksen alue tarkoituksenmukainen ja onko sen hinta käypää hintaa korkeampi vai eikö? Jokainen maa-alueen kauppa pysyi avoimena siihen asti, kuin on saatu kaupalle maanmittarin hyväksyminen eikä maan ostaja voisi ryhtyä toimiin ostamallaan alueella ennen tätä. Monissa tapauksissa voisi asia viivästyä tämän takia useita kuuksia, jopa vuodenkin, riippuen maanmittarin monista kiireistä. Toiselta puolen on maanmittarin asettaminen tässä asiassa ylituomariksi vähemmän tarkoituksenmukainen. Itse lohkomistyö suoritetaan käytännössä siten, että maanmittarin apulainen käy etukäteen suorittamassa alueen kartoituksen, pyykityksen ja rajojen aukaisun ja päämaanmittari sitten pitää lohkomiskouksen. Näin ollen kun maanmittarin apu-

lainen ei kuitenkaan saane pitää asutuslainakatselmuksia, jouduttaisiin siihen, että jos päämaanmittari ei voisiakaan asutustilan kauppaa syystä tai toisesta hyväksyä, menisivät apulaisen etukäteen suorittamat kartoitukset, kiveys- ja rajojenkäyntityöt hukkaan. Tämän takia olisi erikoinen tarkastusmatka useimmissa tapauksissa ennen toimitusta tehtävä eri kustannuksineen. Valtionmaastakaan ei uuden asutuslain 22 §:n mukaan voitaisi maata ostajille luovuttaa, ellei maanmittari ole valtion ja ostajan välistä kauppaa hyväksynyt. Eiköhän tätä jo voida pitää mahdottomuuksiin johtavana maanmittarin ylivaltaana? Ei voitane muualta löytää esimerkkiä siitä, että joku luottolaitos luovuttaisi ratkaisun määräysvallan maanmittarille tai muulle syrjäiselle, joka ei ole missään suoranaudessa vastuussa lainausliikkeen menestyksestä. Nykyisten säännösten mukaan on näistä lainoista y. m. edellä sanotuista asioista päättänyt ja huolehtinut asutushallitus ja asutustarkastajat lautakuntien esityksestä. Mitenkään ei muutosta voida pitää korjauksena, vaan huononnuksena.

Huomattava on tässä kohden, ettei uudessa asutuslaissa eikä jo tehdyssä täytäntöönpanoasetuksessaakaan ole missään pykälässä määrätty mitään tehtäviä asutustarkastajille, vaikka eduskunnan tarkoitus on ollut asutustarkastajain toimet säilyttää.

Mitä maiden pakko-ottoon tulee, eivät uuden lain määräykset tässä ole ilman tunnettuja epäoikeudenmukaisuuksia. 48 §:n mukaan voidaan esim. yhtiöiden ja puutavarakauppaa harjoittavan yksityisenkin tilasta pakkolunastaa kaikki asutukselle soveltuva maa huolimatta siitä, kuinka hyvässä viljelyskunnossa nämä tilat ovat. Niinikään papiston ja lukkarin virkatalosta voidaan ottaa kaikki muu maa paitsi metsämaata, joka on välttämätön seurakunnan oman puutarpeen tyydyttämiseksi, ja papilan puutarha viljelys- ja laidunmaaksi siten, kuin niistä erikseen on säädetty. Kun yksityistaloudelliselta kannalta katsoen ei yhtiöidenkään talouksia, kun ne ovat hyvin hoidettuja, liene oikein kokonaan hävittää ja kun seurakunnalle on varsinkin metsäpääomien hallussaan pitäminen varsin sopivaa ja oikeutettua rahanarvon heilahdellessa, ei uuden lain säännöksiä näihin nähden voi pitää oikeina. Lisämaata joudutaan pakostakin uuden lain mukaan pakko-

lunastamaan etupäässä niistä tiloista, joiden läheisyyteen aikaisemmin pientiloja on syntynyt eli siis tiloista, jotka aikaisemmin ovat tilasta jo erotetut, mikä ei liene edes asutuslain tarkoitus. Pidän, että voimassa oleva asutuslaki on edellä mainitsemisiani kohdissa oikeudenmukaisempi ja yleistaloudelliseltakin kannalta oikeampaan osunut. Valtion metsämaiden asuttamiseen nähden ei voida suinkaan pitää parannuksena asutustoimen johdon siirtämistä metsähallinnolle, kuten aikaisemmin on monelta taholta usein huomautettu. 33 §:n 1 momentin mukaan tultaisiin valtion maista luovuttamaan maita vain sitä mukaa kuin maan hakijoita ilmaantuu. Maiden luovutustoimiin olisi kuitenkin ryhdyttävä tässäkin, kuten pakkolunastukseen nähden on suunniteltu, valtion aloitteesta ja olisi sopivista alueista tiloja muodostettava, vaikkei kaikille alueille sillä kertaa olisi hakijoita ilmaantunut.

Kun uudessa asutuslaissa esiintyviä muutoksia nyt voimassaolevaan asutuslakiin verrattuna ei voida pitää parannuksina, yhdyin niihin edustajiin, Soiniin y. m., jotka ovat hylkäävällä kannalla lakiin nähden. (Ed. Räisänen: Niinkö päin ne kääntyivätkin ne vaalipuheet!).

Ed. Pennanen: Herra puhemies! — Tähänastinen, noin 14 vuotta voimassa ollut asutuslaki ei ole kylläkään mikään ihannelaki. Kuitenkin sen arvostelijoita aikanaan väitettiin koko asutustoiminnan vastustajiksi. Niin on myös nyt sanottu, ja tultaneen vastakin sanomaan niistä, joiden mielestä ei tämä uusikaan lakiehdotus asiaa nykyisestään ainakaan paranna.

Siitä huolimatta on minun käsityksenäni kumminkin sanottava, että tämä lepäämässä ollut ja nyt esillä oleva asutuslakiehdotus ei vastaa siihen nähtävästi kiinnitettyjä toiveita. Tarkoitushan on ollut, kuten käypi ilmi hallituksen esityksen perusteluistakin, pyrkiä m. m. nykyistä parempaan keskitykseen sekä säännöksissä että toiminnassa. Kuitenkin niiden seitsemän lain sijaan, jotka ehdotetaan nyt kumottavaksi, olisi jo nyt heti aluksi hyväksyttävä kahdeksan uutta lakia. Asetusten, valtioneuvoston ja asianomaisen ministeriön päätösten luku tuskin sekään ainakaan nykyisestään väheneisi. Toiminnankin keskittämisen laita olisi jotenkin samalla tavalla, kun lakkautetta-

van asutushallituksen tehtävistä siroitettaisiin osa sinne, toinen tänne. Tarkoitus on myös ollut saada asutustoiminta nykyistä tehokkaammaksi ja aktiivisemmaksi. Myönnettävä on, että valtion metsämaiden asuttamisen siirtämisellä metsähallitukselle on valtion metsätalouden kannalta hyvät puolensa. Mutta eri asia on, tulisiko asutustoiminta siitä tehostumaan. Minä kyllä puolestani olen sitä mieltä, ettei sellaisia henkilöitä, jotka yksipuolisesti harrastelisivat vain asutusiasioita, pidä metsähallitukseen päästääkään, sillä siitä voisi koitua, ei vain liiallista vahinkoa valtion metsille, vaan epäonnistumisia asutukselle ja myös asutettaville.

Tehostuisiko sitten asutustoiminta, tulisiko se aktiivisemmaksi yksityisten tai yhtymäin mailla tämän uuden lain voimaantultua? Sekin on enemmän kuin epäiltävää, kun vastuu valtiolainoista, kuten täällä on jo kai huomautettu, nykyistä enemmän ja käytännöllisesti katsoen melkein pä kokonaan siirtyisi kunnille. Nähtävästi on toivottu myös asutustoiminnan tehostumista pakkolunastusta koskevain säännösten muuttamisesta. Ehkäpä niin tapahtuisikin kirkollisvirkatiloihin nähden niiden mielestä, jotka eivät vuokrajärjestelmää tunnusta asutustoimintaan ollenkaan ja missään muodossa kuuluvaksi, kuten meillä näytään oltavan taipuvaisia käsittämään. Asutuskomitean mietinnöstä n:o 11 sivulla 124 näkyy, ettei ainakaan Preussissa ole asiaa niin käsitetty, vaan nähtävästi on pidetty velatonta vuokralaista sosiaalisesti ainakin yhtä hyvässä asemassa olevana kuin savupiippuja myöten velkaannutettua asutuspalkan ostajaa. Lukuunottamatta kirkollisvirkatalojen maita, joihin vielä lyhyesti palaan, ovat ehdotetut pakkolunastussäännökset toisaalta nykyisiä tiukemmat, toisaalta lievemmätkin. Mutta siinä suhteessa sillä ei ole eroa, että tulos uusistakin tulisi asutustoiminnan kannalta olemaan yhtä vähän merkitsevä kuin nykyisistäkin, ja muilta kannoilta asiaa katsoen suorastaan kielteinen.

Jo mainitsemastani asutuskomitean mietinnöstä sivulta 80 nähdään, mitä pakkotoimenpiteillä on siihen mennessä aikaansaatua. Nähdään, että vain seitsemässä kunnassa on pakkolunastusta yritetty, mutta vain yhdessä kunnassa päästy niin pitkälle, että lohkotut tilat on jaettu hakijoille.

Niinpä asutuskomitea joutuukin sanomaan mietintönsä sivulla 240 m. m., että „niissäkin tapauksissa, joissa pakkolunastus on toteutettu, on lopulliseen tulokseen yleensä voitu päästä vasta useita vuosia kestäneiden oikeudenkäyntien jälkeen. Sitä paitsi ovat pakkolunastuksen kautta syntyneet tilat tulleet siinä määrin kalliiksi, että asutustilallisten mahdollisuudet tulla niillä toimeen, voidaan asettaa kyseelliseksi. Eräissä tapauksissa ovatkin maan hakijat viime-mainitusta syystä kieltäytyneet ottamasta vastaan heille pakkolunastettuja alueita”. Näin sanoo asutuskomitea, joka kumminkin on ehdottanut pakkolunastusmenetelmää käytettäväksi, vaikka mainitun toteamuksensa jälkeen on komiteankin ollut myönnettävä, että kokemukset pakkolunastusmenetelmästä ovat varsin kielteiset. Tähän on nyt vain lisättävä, että koko se lukemani, minkä komitea on sanonut nykyisten säännösten aikaansaannoksista, soveltuu nyt ehdotettuihin ja minkälaisiin tahansa pakkohankintoihin yksityistä tarvetta varten.

Tämän asian käsittelyssä viime eduskunnassa puollettiin lakiesitystä m. m. sillä, että ei pidä tuomita ennenkuin kokeillaan. Kokenut kyllä kaikki tietää, mutta kokemuksen koulu on monasti kallis. Meillä ei ole nähdäkseni syytä hypätä siitä, mitä on olemassa, johonkin tuntumattomaan.

Mitä sitten noihin paljon puhetta antaneihin kirkollisiin virkatilamaihin tulee, niin koskettelen niitä tässä vain asutuksen kannalta, kun sekä oikeudellisista että seurakunnallisista näkökohdista on jo aikaisemmin puhuttu ja mahdollisesti vielä puhutaan. Asutuksen kannalta on, jos vuokramaalla asuminen yleensä tunnustetaan jonkinlaiseksi asumiseksi, ehdotetun pakkomenetelmän soveltaminen seurakuntien maihin, jokseenkin vähän, jos ollenkaan uutta antava. Sitä se tulisi olemaan myös viljelyksen kannalta. Hallituksen esityksessä tosin sanotaan, että kysymyksessä olevien viljelysalueiden käyttö ei ole niin järjestetty, että alueella harjoitettu maatalous antaisi parhaan mahdollisen tuloksen. Paras mahdollinen tulos, se nyt on kuitenkin niin monilla muillakin maa-aloilla saavuttamatta, jos sitä lienee saavutettu missään. On kuitenkin syytä huomauttaa tässä yhteydessä, että vain harvat muut viljelysalat ja muutkin maa-alat ovat niinkin pätevän

suunnittelun ja jatkuvan tarkastuksen alaisina kuin juuri papiston virkatalot pappiloihin, virkatiloihin ja kaikkineen. Niiden käyttöä koskeva asetus kaipaa kyllä asutuksen kannalta joitakin korjauksia, ja siinä tarkoituksessa asetti piispain kokous vuonna 1935 pienen komitean laatimaan ehdotusta papiston virkatalolain täytäntöönpanoasetuksen muuttamiseksi, niin että kirkko ja seurakunnat voisivat palvella asutustoimintaa vuokrajärjestelmän avulla. Mainitun komitean töistä voin mainita sen, että komitea on tuomiokapitulien välityksellä hankkinut kaikista seurakunnista tietoja kysymyksessä olevista maista, niiden pinta-aloista, laadusta ja käytöstä, kun aikaisemmat tilastot ovat jo osaksi vanhentuneita. Joitakin aukkoja, joita nytkin on jäänyt on täytetty samasta matrikelista, jota asutuskomiteakin on tilastolähteenään käyttänyt. Kerätty tilasto osoittaa pienempiä aloja kuin hallituksen esityksessä mainitut, mikä johtunee etupäässä siitä, kun komitean keräämä tilasto ei sisällä jo lunastettuja vuokra-alueita eikä n. s. pappiloiksi erotettuja alueita, joita tämä lakiehdotukseen ei koske. Mutta asutuksessa lähinnä kysymyksen tulevien viljelysmaiden pinta-alat, tonttialueet mukaan luetuina käyvät niin läheltä yhteen asutuskomitean tilaston kanssa, että erotus on vain vajaata 400 ha, mikä sekin johtuu ainakin suurimmalta osalta siitä, että virkatilojen maita on myyty viimeksi kuluneinkin vuosina. Kysymyksessä on siis pyöreissä luvuissa 17,000 ha viljelysmaaksi luettavaa maata, siitä tontteja 1,500 ha, peltoa 10,900 ha ja luonnonniittyä vesiperäisine jokivarsija rantaluhtineen noin 4,600 ha. Kasvulista metsämaata on ilmoitettu olevan yhteensä 161,146 ha, siitä viljelykselle sopivasti raivattavaa vähän yli 3,000 ha ja viljelykselle kelpoista, mutta sopivimmin metsällä pidettävää maata noin 16,400 ha, pyöreissä luvuissa kaikki. On syytä huomauttaa, että osa mainituistakin viljelysalueista on vielä viranhaltijan nautinnossa vanhan palkkausjärjestelmän nojalla, mutta tuo osa luonnollisesti siirtyy vuosi vuodelta seurakuntien hoitoon. Edelleen havaitaan kerätystä tilastosta, että seurakuntien hoidossa olevilla virkatiloilla on asutuksen säättämät vuokrasuunnitelmat tehty 10,285 ha:lle ja vuoden 1935 loppuun mennessä

on näitä suunniteltuja alueita vuokrattu 9,360 ha, joten ainakin ne alat jo palvelevat asutusta.

Papiston virkatalojen vuokra-alueen vuokra-aikoja on moitittu yleensä liian lyhyiksi ja siinä kohdin kaipaavat säännöksetkin kieltämättä joitakin korjauksia. Kun niin tapahtuu ja kun päästään siihen, ettei järjestelyjen ja käyttösuunnitelmien keskenäisyys enää, kuten nyt, estä pitkäaikaistenkaan vuokrasuhteiden tekemistä korjautuu asia siinäkin kohdin.

On kuitenkin vielä syytä mainita, etteivät vuokra-ajat nykyisinkään ole yleisesti aivan niin lyhyet kuin aikaisemmissa tilastoissa on mainittu. Nyt on 5,528:sta vuokratilasta vain 90 vuokrattu alle kahden vuoden, niistäkin osa luonnonniittyjä. 2—9 vuodeksi on vuokrattu 465 palstaa, 10—24 vuodeksi 3,118 palstaa ja sitä pitemmäksi ajaksi 1,855 palstaa. Parannusta on siis huomattavasti tapahtunut. Ja varmaan tapahtuu edelleenkin, jos vireillä olevat järjestelyt saavat häiriintymättä tapahtua. Kirkollisten virkatilojen vetäminen pakkolunastuksen alaiseksi sotkisi vain tähänastisia käyttösuunnitelmia ilman vastaavaa hyötyä asutukselle. Se tekisi jo muutenkin vierotun pakkomenetelmän suurelle osalle kansalaisia yhä västenmielisemmäksi.

Olen halunnut mainita tässä joitakin tuoreimpia tietoja näiden kirkollisvirkatalojen maiden pinta-aloista ja laadusta sen takia, kun näistä maista on täällä eduskunnassakin niin paljon puhuttu.

Lopuksi minun lienee väärinkäsitysten välttämiseksi mainittava, etten tällä edelläänomallani ole tahtonut väittää, että hallituksen esitys ja tämä lakiesitys, mikäli se koskee seurakuntienkin maita, olisi johtunut penseydestä kansankirkkoa kohtaan. Puolestani jätän sen asian avonaiseksi, olen kosketellut asiaa, kuten sanoin pelkäämään asutuksen kannalta. Vain sosialistien johtaja on kuulemma sanonut, että kirkko on vihollinen, jota ei ole säälittävä. Muiden perimmäisistä ajatuksista minä en tietysti mitään tiedä. Sanomallani olen vain pyrkinyt osoittamaan sen, että asutus ei hyötynyt tuskin ollenkaan siitä, jos nämä kirkollisetkin maat vedettäisiin pakkolunastuksen piiriin.

Minä käsitan sen, että erilaiset olosuhteet, tarpeet ja edellytykset eri osissa maata tekevät sen, että virallinen asutus-

toiminta tulee enemmän tai vähemmän olemaan kaavamaista ja siinä esiintyy myöskin ristiriitoja. Mutta sitä hankalammaksi käsittääkseni tämä asia käy ja sitä kaavamaisemmaksi, mitä enemmän siirrytään vapaista kaupoista pakkotoimenpiteisiin.

Minun on siis esittämäni perusteella lopparvosteluna sanottava, että esilläoleva lakiehdotus kokonaisena katsottuna ei ole onnistunut. Sen hyväksyminen viivyttaisi vain sellaisten korjausten aikaansaamista asutusta koskeviin lakeihin, jotka olisivat vähemmän teoreettisia ja enemmän tosioloihin soveltuvia. En voi siis asettua puolestani esilläolevia lakiehdotuksia kannattamaan, ja samalla kannalla on se ryhmä, johon kuulun.

Ed. Hänninen: Herra puhemies! — Tämä yli vaalien lepäämässä ollut, asutuslain nimeä kantava, lakiehdotus on oikeastaan lakikompleksi, johon kuuluu kahdeksan eri lakia tai lain muutosehdotusta. Yhdistelmän ensimmäisenä on asutuslaki, jossa on ei vähemmän kuin 97 §:ää, toiset ovat lyhyempiä. Ensimmäisessä lakiehdotuksessa onkin olennaisin osa asutuslainsäädännöstä ja siihen pääasiallisesti kohdistuvat ne erimielisyydet, joiden johdosta lakiehdotukset on äänestetty yli vaalien ja siten vedottu viimeisessä vaiheessa kansaan. Tänään tapahtuva äänestys tulee osoittamaan, pitääkö tämä uusi eduskunta lakeja niin kypsyneinä, että ne voidaan sellaisina hyväksyä, vai hylätäänkö ne siinä mielessä, että hallituksen uuden esityksen pohjalla ja osittain toisilla perusteilla saataisiin ehkä eheämpi ja parempi laki pian syntymään. Lepäämäänjättäminen tapahtui osittain eri perusteilla, ja varmaan tänä päivänä tuodaan, ja on jo lain vastustajain taholta tuotukin esille niitä syitä, joiden tähden lakiehdotuksia tällaisina ei olisi hyväksyttävä. Kun minä kuulun niihin, jotka viime keväänä äänestivät lakia yli vaalien, tahdon nyt vielä merkitä vastustavan kantani asiassa. Minä en tahdo kieltää, etteivätkö kyseessä olevat lakiehdotukset toisi eräitä ja tärkeitäkin parannuksia asutuslainsäädäntöömme, mutta toisaalta toisivat ne myös arveluttavia huononnuksia. Useiden asiantuntijainkin taholta on ankarasti arvosteltu esimerkiksi sitä, että lakiehdotukset asettavat asutustoimintaa hoitamaan kaksi keskusvirastoa, maatalousministeriöön perus-

tettavan asutussasiainosaston ja metsähallituksen. Näiden tieltä pitäisi lakiehdotuksen mukaan asutushallitus lakkauttaa. Minä en ole ymmärtänyt, enkä ymmärrä vielä, tuleeko asutussasiain käsittely näillä linjoilla, ja uudella järjestelyllä notkeammaksi ja asianmukaisemmaksi kuin se on ennen ollut. Mielestäni asutustoiminta on edelleenkin niin laaja ja tärkeä, että asutustoimintaa johtamassa pitäisi olla edelleenkin yksi keskuselin, asutushallitus. Suurin epäilykseni kohdistuu niihin lainkohtiin, joilla metsähallitus asetetaan valtion metsämaiden asutuksen johtoon. Niinkuin jo viime keväänä asian ollessa esillä mainitsin ja useiden edustajain taholta lausuttiin, eivät metsäviranomaiset näihin saakka ole osoittautuneet asutustoiminnan suu-
viksi eivätkä aina ymmärtäjäksikään. Liian lukuisat ovat ne tapaukset, joissa metsähallituksen viranomaiset ovat valittaneet esimerkiksi pientilain itsenäistyt-
tämisaioista, muistaakseni 2,800 eri tapauksessa. Metsänhoito on ainakin näihin saakka ollut metsäviranomaisille kaikki kaikessa ja asutus on ollut vain välttämätön paha, jota on ollut pakko sietää. Minä en usko, että lain voimaantultua sillä taholla syntyisi niin suuri suunnan muutos ja käänne, että valtion maitten asutus alkaisi luistaa tämän lain pohjalla paremmin kuin tähän asti. Lain mukaan kuitenkin maata olisi asutukseen luovutettava ensi kädessä valtion maasta. Niin ainakin lain toisessa pykälässä, missä luetellaan ne lähteet, joista maata asutukseen olisi otettava, on asetettu valtionmaa ensi sijalle, ja niinhän pitää ollakin. Meillä on Koillis-Pohjanmaalla parhaillaan käynnissä isojakaja ja esimerkiksi siellä eivät viittaa siihen suuntaan, että metsähallitus harrastaisi asutusta. Niinpä Kuusamon pitäjässä parhaillaan on valtionmaan sijoitus kyseessä ja siellä ehdottaa metsähallitus valtionmaan vedettäväksi pitkän itärajan ja seuduille, jotka eivät sovi asutukselle, ja valtionmaata sen ehdotuksen mukaan ei jäisi pitäjien keskuksiin paljon mitään, ei ainakaan asutuskelpoista. Metsähallitus siis vetäisi sieltä maansa asutukselta miltei saavuttamattomiin, sillä eihän itärajalle mielellään suodakaan asutusta syntyvän. Tämäkin mielestäni osoittaa, että siellä jätettäisiin uudisasutus, niinkuin ennenkin Koillis-Pohjanmaalla, enimmäkseen tilallisten maiden varaan. Mutta ei niissä-

kään ole paljon kahtia ja kolmia jakoa sillä isojakoehdotuksen mukaan tulee siellä vanhaa taloa kohti keskimäärin vain 126 ha maata, lukuunottamatta yhteismetsään tulevaa osaa (86 ha). Kun otetaan huomioon, että siellä on ainakin 800 pientilallista, joille tulee senverran maata, että se nykyisten asutuslakien mukaan riittää, ja kun ne tilat jakaantuvat edelleen, niin asutusmaantarve tulee pian aivan kireäksi.

Jo tämän lain valmisteluissa on metsähallituksen puolelta pidetty huolta siitä, ettei lisämetsää voitaisi tarpeeksikaan ottaa valtion maasta. Hallituksen esitys oli m. m. sillä pohjalla, että ainoastaan niissä tapauksissa voitaisiin antaa lisämetsää liian pienelle tilalle, kun valtionmaa välittömästi rajoittuisi kyseessä olevaan tilaan. Tästähän riideltiin suuressa valiokunnassa hyvin paljon, ja sosialidemokraatit olivat alussa hallituksen esityksen kannalla, mutta heissä tapahtui kuitenkin kannanmuutos, ja he antoivat tässä perää, niin että tulee nyt tämän lain mukaan kysymykseen lisämetsän saanti valtionmaasta, jos se on jonkin verran etäämpänäkin kyseessä olevasta tilasta. Mutta sen sijaan sosialidemokraatit eivät ole jaksaneet kesälläkään muuttaa kantaansa koko lakiin nähden, vaikka he täällä ovat monissa eri puheenvuoroissa esittäneet lain heikkouksia, jopa suuriakin heikkouksia.

On luonnollista, että metsähallituksen puolesta tullaan ajamaan etupäässä ryhmäasutusta valtionmaille. Sitä suuntaa he tulevat ajamaan etupäässä siitä syystä, että metsäviranomaisten puolelta mieluummin annetaan laajoja suomaita asutukseen kuin metsämaita. Ryhmäasutus on kuitenkin useimmiten sopimaton, varsinkin Pohjois-Suomeen ja harvaan asutulle itärajalle. Vain harvoissa tapauksissa se siellä tulee kysymykseen. Ryhmäasutuksella kyllä on muutamia hyviäkin puolia; esim. tiensaanti on helpompi ja tiedonantolaitosten kehitys nopeampi ja jonkin verran hupaisempaa, kun on siellä asua lähellä toisiaan y. m. Mutta jo sopivien tonttialueiden saanti ryhmäasutusalueella on usein vaikeaa. Kun on kyseessä esim. laaja suoalue, jossa ei ole sopivia mäkiäkään tonttialueiksi, tulee siellä asunnot useimmiten rakennettavaksi epäterveellisille paikoille. Tämäkin olisi mielestäni otettava huomioon samoin kuin laidunseikat, kalastusvedet ja muut senlaa-

tuiset seikat. Haja-asutuksena etupäässä on asutus Pohjois-Suomeen ja Itä-Suomeen aikojen kuluessa levinnyt ja sitten vähitellen tihentynyt. Ryhmäasutus on ollut vallalla etupäässä Hämeen puolella ja Lounais-Suomessa. Siellä löytyy vielä vanhoja ryhmäkyliä. Näin ollen mielestäni asutushistoriakin viittaa siihen, että olisi suosittava valtionmaillakin etupäässä haja-asutusta. Olen jokseenkin varma siitä, että kun tulee haja-asutus kyseeseen, silloin metsäviranomaiset viittaavat tämän lain 36 §:ään, jossa sanotaan, että valtiolle jääviä maita älköön haitallisesti pirstottako. Tämöinen määräys on myöskin maanjakolaissa ja siihen metsäviranomaiset viittailevat silloinkin, kun on kyseessä tavattoman laajat alueet, jotka käsittävät melkein puolet pitäjistä. Monet ovat ne keinot, joilla metsähallitus, jos se tulee valtionmetsämaiden asutuksen johtoon, voi ehkäistä asutuksen syntymisen jollekin alueelle, jota se pitää metsän kasvulle tärkeänä. Sillä taholla ei ainakaan tähän asti ole laskettu sitä eroa, mikä on maantuoton välillä silloin, kun se on viljelyksessä ja silloin kun se on metsän kasvussa.

Minä en ole tyytyväinen niihin ehtoihin, joilla lain perusteella useimmiten köyhät perheet lähetetään kylmään metsään asumaan. Mielestäni uudisasukas ei pääse ikinä, vaikkakin korko onkin niin alhainen kuin miksi se on saatu laskeutumaan, nimittäin 3 %:iin ja laissa olevat muut helpotukset huomioon ottaen, velkainsa alta, jotka voivat nousta eräissä tapauksissa jopa sataankintuhanteen markkaan. Etelä-Suomessa, jossa ilmanala on leudompi ja maaperä mehevämpi ja jossa maatalousmarkkinatkin ovat paremmat ja metsänkasvu nopeampi, se voi olla mahdollista parhaissa tapauksissa, mutta ei Pohjois-Suomessa. Pitääkö valtion välttämättömästi koko maassa periä tuo „järkevän miehen hinta” maasta, vähäarvoisesta suomaastakin? Suomaat valtionkin alueella ovat useimmiten tuottamattomina levänneet ikuisessa neitseellisyydessään näihin saakka, mutta nyt niistä köyhältä asutustilalliselta otettaisiin hinta. Minulla ei ole mitään sitäköön vastaan, että metsähallitukselle annetaan varoja tuottamattomien soiden kuivattamiseen. Se on tärkeä perusparannus meillä. Mutta pelkään, että niin pian kuin ne kuivataan ja kylvetään metsää kasva-

maan, niitä ei senjälkeen saada asutukselle, mikä usein olisi tärkeätä.

Minä pidän uuden asutuslain säätämistä erittäin tärkeänä ja kiireellisenä. Sadattuhannet perheet odottavat asutusmaata, omaa aluetta, jolle perustaisivat uuden kodin, jossa olisi maata raivattavaksi ja työmahdollisuuksia perheenjäsenille työttömyysaikoinakin ja jossa olisi metsämaata ainakin talon tarpeiksi ja vähän myytäväksikin. Mutta minä en voi hyväksyä niitä ehtoja, niinkuin jo mainitsin, jotka tämä laki takaa uudisasukkaille, varsinkin maan pohjoisosissa. Näin ollen en voi hyväksyä lakiehdotusta, mutta samalla olen varma siitä, että hallitus, jos nämä lakiehdotukset hyljättäisiin, tuntien astuslakien uudistuksen tavattoman tärkeyden kiireellisesti tulisi antamaan asiasta uuden esityksen, jossa toivottavasti edellä mainitut virheet otetaan huomioon.

Herra ensimmäinen varapuhemies, ehdotan, että kyseessä olevat lakiehdotukset hyljättäisiin, sekä että hallitus kiireellisesti antaisi eduskunnalle uuden esityksen asiasta.

Ed. Koivuranta: Herra puhemies! — Kun en ole maatalousvaliokunnassa voinut yhtyä kannattamaan esilläolevan asutuslakiehdotuksen hyväksymistä, pyydän aivan lyhyesti tässä asian lopullisessa ratkaisuvaiheessa esittää eräitä perusteita, joitten vuoksi mielestäni lakiehdotukset olisi hyljättävä.

Kiistämätön asia on, että asutuslainsäädäntö kaipaa uudistamista, mutta sellainen uudistus, mikä lakiehdotukseen sisältyy, ei mielestäni tilannetta paranna. Tämän lakiehdotuksen mukaan ei asutustoiminta tule keskitetyksi, sillä esim. jonkun asutustilan perustamisesta tekee alustavan päätöksen maanmittauskonttorin, maatalousministeriön, metsähallituksen ja asutuslautakunnan määräyksistä kokoonpantu asutustoi-mikunta, ja tämä on tavallinen, jopa ainoakin menettely tilojen perustamiseksi ja lisämaitten antamiseksi. Tätä kai ei voitane kutsua yksinkertaiseksi menettelyksi. Se ei ole nykyistä yksinkertaisempi, mutta päinvastoin mutkikkaampi. Kun olosuhteet meidän laajan maamme eri osissa ovat kovin paljon toisistaan eriävät, on sellaisen asutuslain säätäminen, joka tyydyttävällä tavalla soveltuu maan eri osien olosuhteisiin, perin vaikeata. Tämä on ilman muuta

selvää. Olosuhteet ovat sellaiset, että Pohjois-Suomessa on asutus suunnattava valtion maille, Etelä-Suomessa täytyy asutusta hankkia joko vapaaehtoisilla kauppoilla tai pakkolunastuksella yksityisomistuksessa olevista maista, kuntien, seurakuntien ja muitten yhteisöjen omistamista maista. Valtion maita Etelä-Suomessa on sangen vähän olemassa asutukseen käytettäväksi. Sen vuoksi olisi mielestäni asutuslainsäädännössä säilytettävä nykyinen järjestelmä, nimittäin se, että valtionmaitten asuttamisesta määrätään sitä varten säädettyissä laeissa ja muitten omistuksessa olevien maitten asuttamisesta eri laissa, niin kuin tähänkin asti on tapahtunut.

Mitä sitten tulee tähän lakiehdotukseen sisällytettyyn asutustoiminnan johdon uudelleen järjestelyyn, ei se mielestäni ole onnistunut. Tässä on asutustoiminnan johto pyritty keskittämään maatalousministeriöön kuitenkin siten, että valtion maitten asuttaminen tulee metsähallituksen hoitoon. Tätä en voi mitenkään hyväksyä. Se on täydellisesti epäonnistunut toimenpiteen suunnittelu. En katso olevan syytä tässä yhteydessä tähän puoleen asiasta laajemmin kajota. Pyydän ainoastaan viitata valtiokunnan mietintöön liittämäni vastalauseeseen. On huomattava, että kun käytännöllisen asutustoiminnan johto siirtyy välittömästi maatalousministerille, on tässä olemassa myöskin se vaara, että tämä rikkoo asutustoiminnan yhtenäisyyttä pahoin. Kun puolueita meidän maastamme ei ehkä saatane hävitetyiksi lähitulevaisuudessa, tulee asutustoiminta liian lähelle puolue-elämästä johtuvia vaihteluja, niitten vaihteluista ja voimasuhteista riippuvaksi. Sen vuoksi ja monista muista syistä olisi asutustoiminnan johto pysytettävä asutushallituksella sitäkin suuremmalla syyllä, kun asutushallituksen lakkauttamisen kautta ei saavuteta säästöä valtion menoissa. Tämän lakiehdotuksen mukaan tulisi asutustoiminnan rahoittamisesta kunnille nykyistä suurempi vastuu ja riski. Tämä vastuu ei suinkaan jakaudu tasaisesti eri kuntien kesken. Toisille kunnille tuo rasitus ilmeisesti osoittautuisi niin pelottavaksi, että kunnat tulisivat kylmäkiskoisesti suhtautumaan koko asutustoimintaan. Tämä olisi varmaankin vahingoksi asialle.

Mitä sitten tulee asutukseen pakkolunastukseen, olen sitä mieltä, että asutusasia ja

sen eteenpäinvieminen on tälle tasavallalle niin suuresta merkityksestä, että asutusta täytyy hankkia, ellei muu auta, myöskin pakkolunastuksella. Onko se pakkolunastusmenetelmä, joka tähän lakiehdotukseen sisältyy, paras mahdollinen, siitä voidaan kyllä olla eri mieltä. Tässä ehdotetussa järjestelmässä on paljonkin muistuttamisen aihetta olemassa. Tämä ei kuitenkaan ole se pääsyy, jonka vuoksi katson olevani pakotettu asettumaan lakiehdotuksen suhteen hylkäävälle kannalle (Ed. Komu: Mikä on sitten se pääsyy?). Tämän lakiehdotuksen hyväksytyksi tuleminen ei tuo mitään huojennusta nykyisille asutustilallisille, se on suuri puute tässä laissa ja se on — edustaja Komu — yksi niitä pääsyitä, joiden vuoksi minä en tätä lakiehdotusta voi hyväksyä. Jos tässä asetuisi asutustilallisen kannalta arvostelemaan tätä lakiehdotusta ja vertaamaan tämän ehdotuksen eri määräyksiä nyt voimassa oleviin lakeihin, niin on sanottava, että tässä ei tule mitään sellaisia uusia huojennuksia, joita ei ennestään jo olisi olemassa (Ed. Komu: Alempi korko!). No, korko on määrätty 3 %:ksi, joka voimassa olevassa laissa on korkeampi. Tämä ei kuitenkaan vielä huojenna nykyisten asutustilallisten oloa ja elämää. Eduskunta on nimenomaan päättänyt, että nykyisten asutustilallisten korkojen alentamisesta hallituksen olisi annettava eduskunnalle esitys. Sitä esitystä kuitenkin ei ole eduskunnalle annettu.

Kun ajatellaan niitä olosuhteita ja vaikeuksia, joihin uudet asutustilalliset tulevat tämän lain mukaisessa asutustoiminnassa, ei ole syytä kadehtia heidän asemaansa. 3 %:n korko on heille varmaan monessa tapauksessa liian korkea. Olen asian eri vaiheissa pyrkinyt myötävaikuttamaan siihen, että tähän lakiehdotukseen saataisiin sellaisia parannuksia, jotka huojentaisivat asutustilallisten ylen vaikean aseman. Mutta nämä parannusehdotukset ovat tulleet hylätyiksi. Minun huomioni kohdistuu esillä olevassa asiassa erityisesti valtionmaitten asuttamiseen. Tässä suhteessa olen tehnyt monia ehdotuksia nykyisen valtionmaitten asutuslain korjaamisesta. Siinä laissa nimittäin on moniakin puutteita, mutta tämä esillä oleva laki ei niitä puutteita poista eikä paranna. Kun niissä lausunnoissa, joita olen liittänyt sekä asu-

tuskomitean mietintöön että maatalousvaliokunnan ehdotuksiin sekä myöskin aiemmin antamissani lausunnoissa olen laajemmin selvittelyt tätä esillä olevaa asiaa ja kantani siihen, en tässä vaiheessa pidä välttämättömänä asiaan seikkaperäisemmin kajoja. Kannatan sen vuoksi lakiehdotuksen hylkäämistä tarkoittavia ehdotuksia ja kannatan myöskin ed. Hännisen tekemää ponsiehdotusta.

Lopuksi torjun ed. Lepistön aiheettomat huomautukset minun menettelystäni tämän lain käsittelyssä. Ed. Lepistön minuun kohdistuvat huomautukset tapahtuivat sellaisessa sävyssä ja liikkuiivat sellaisella tasolla, että se vapauttaa minut vastaamasta hänen esittämiinsä letkauksiin.

Ed. E. Kilpeläinen: Herra varapuhemies! Minä pyydän katsella käsillä olevia lakiehdotuksia meidän luterilaisen kirkkomme ja seurakuntiemme kannalta.

Tämä asutustoiminnan tärkeys ymmärrettään kirkkokansan ja kirkon johtavien elinten taholla hyvin. Sitä osoittaa m. m. se, että meidän seurakuntamme ovat luovuttaneet asutustoiminnan eteenpäinviemiseksi suhteellisesti enemmän kuin mitkään muut yhteisöt tässä maassa. Niinpä on esim. vuosina 1926—1934 luovutettu seurakuntien pelto- ja metsämaita yhteensä 51,124 ha. Miten paljon viime vuonna ja tänä vuonna on näitä kauppoja päätetty, ei ole lähemmin tiedossani, mutta runsaasti niitä on joka tapauksessa ollut. Asianomaiset virastot, m. m. opetusministeriö, tietää hyvin, mitenkä vilkasta tämä kauppa tällä alalla on ollut. Seurakuntamme ovat tähän mennessä myyneet virkatalojen maita pelkättään peltoa lähes 20,000 ha, s. o. lähes puolet omistamistaan viljelysmaista. Niinpä on äskettäin m. m. yhdessä Länsi-Suomen seurakunnassa myyty erälle pienviljelijälle sen seurakunnan virkatilan maista 20 ha peltoa ja 38 ha metsämaata. Tämä vain yhtenä esimerkkinä monista. Nykyinen lainsäädäntö ei pane esteitä asiain kehittymiselle edelleen tähän suuntaan eivätkä asianomaiset virastotkaan. Asutushallitus ja tuomiokapitulit yleensä puoltavat kyseellisiä myyntisuunnitelmia, ja opetusministeriö vahvistaa kaupat. Virkatalojen maiden myynti on niin ollen ensi kädessä riippuvainen lisätyistä kirkkovaltuustoista, kuten täällä monet arvoisista edustajista

hyvin tietävät oman kokemuksensa perusteella. Kun asiat tähän suuntaan ovat kehittyneet ja edelleen kehittyvät, niin tuntuvat oudoilta kaikki pakkotoimenpiteet. Pakkolunastustietä on tähän asti käytetty tavallisesti silloin, kun tarvitaan yksityisen maita yleiseen käytäntöön. Nyt päinvastoin virkatalojen yleisessä käytännössä olevia maita tahdotaan ottaa pakolla yksityiseen käytäntöön. Tämä ehkäisee sitä seurakuntien asutustoimintaa, jota seurakunnat harjoittavat uuden virkatalolain puitteissa. Maita on vuokrattu viime aikoina jo pittemiksi ajoiksi ja maita on myyty hintoihin ja ehdoilla, jotka ovat olleet kohtuullisia sekä myyjälle että ostajalle. Lepäämään jätetyn lakiehdotuksen mukaan otettaisiin pakkolunastuksella myöskin virkatalojen metsiä, jotka yleensä ovat meidän maamme parhaiten hoidettuja ja joiden hoitoa valvovat metsähallituksen metsänhoitajat. Jos tätä kehitystä saa jatkua, tulevat Suomen seurakuntien virkatalojen metsät mallikelpoiseen kuntoon. Ei ole siis aihetta moittia seurakuntia omaisuutensa huonosta hoidosta ja sen perusteella ottaa niiltä tätä kiinteätä omaisuutta. Meille on sanottu ja sanottiin hallituksen jäsenenkin taholta kirkolliskokouksessa, että seurakunnat voisivat pakkolunastuksesta saamallaan varoilla ostaa itselleen metsiä ja siten sijoittaa rahat uudelleen maaomaisuuteen. Tämä kehoitus tuntuu oudolta: myydä hyviä metsiä ja ostaa huonoja tilalle, kunnes muutaman vuoden perästä ehkä nekin otettaisiin. Sitä paitsi ei ole mahdollisuutta läheskään kaikkialla metsämaiden ostoon. Tähän sanottaneen: Eikö ole samantekevää, käytetäänkö vapaaehtoista vaiko pakkotietä, kun seurakunnat joka tapauksessa saavat korvauksen maistaan? Ei ole. Vapaaehtoisessa kaupassa ovat hinnat kohtuulliset. Pakolla otettaessa „käypä hinta” se on alihinta ja tämä seikka, varsinkin mitä metsien pakkolunastukseen tulee heikentää kirkon taloudellista asemaa. Jos meille tulee joskus sellainen hallitus, joka ankarasti panee tämän lain toimeen, merkitsee se kirkkomme köyhtymistä, jota seuraa kirkollisen veroäyrin kohoaminen, seikka, joka edistää kirkosta eroamisia. Meillä on jo tähän mennessä ikäviä kokemuksia siitä, mitä kirkollisen veroäyrin nousu on aikaansaanut erinäisissä seurakunnissa, ja meillä tuskin on varaa heikentää kirkkomme asemaa ja vai-

kutusta kansamme keskuudessa. Tuoreet esimerkit muista maista puhuvat tässä kohden varoittavaa kieltä.

Lyhyesti, kirkon ja seurakuntien kanalta katsottuna ovat esilläolevat lakiehdotukset vaarallisia. Ne ovat myöskin tarpeettomia, mikäli on kyseessä seurakuntien maat. Tämän vuoksi on niitä vaikea hyväksyä. Antakaa seurakuntien edelleen jatkaa aloittamaansa asutustoimintaa vapaaehtoisuuden tietä tilattoman väestön hyväksi tässä maassa.

Ed. Kullberg: Herr vicetälman! Det skall oförbehållsamt erkännas att det föreliggande nya förslaget till kolonisationslag skänker kolonisterna många fördelar jämförd med de nu i kraft varande kolonisationslagarna. Den viktigaste fördelen är måhända räntebestämmelsen, som säger att för kolonisationskrediter högst 3 % ränta får uppbäras. För låntagare är det ju alltid bättre ju billigare räntan är för hans upplånta pengar. En annan fördel, som lagen erbjuder kolonisten, är att kolonisationslägenheterna härefter kunna göras större. Någon fast gräns finnes icke mer för odlingslägenhets storlek uppåt, utan den är förbunden vid begreppet „förvandlad åker”. En odlingslägenhet får icke vara större än att den motsvarar 15 hektar förvandlad åker, säges det i lagen. Rör det sig om 10 graders åkerjord, då kan icke den odlade åkerarealen bli större än högst 15 ha åker, men består kolonisationsjord av, skola vi säga, 5 graders åkerjord, då kan ända till 30 ha åker tilldelas en dylik lägenhet. Ungefär enahanda äro bestämmelserna rörande skogsmarken. Det säges att inte ens vid ogynnsammaste förhållande skall givas mer än att skogsmarken vid normal växtlighet årligen avkastar 75 kubikmeter fast virke. Det behöves icke så liten areal skog för att komma upp till denna nettoavkastning per år. Ur kolonistens synpunkt är det givetvis bättre att han får tillösa sig något mer jord, om också till följd härav priset på hans lägenhet blir högre.

En annan fördel som den nya kolonisationslagen skänker innehavare av små lägenheter är att s. k. syskonandelslån härefter kan utgivas för utlösen av medarvingar. För små lägenheter är detta en förmån, som inte skall underskattas. Högst

3 % statskredit ställes härvid till förfogande för utlösen av syskon. Detta är en ny utlåningsform för kolonisationskredit, vilken härtilldags saknats i våra nugällande kolonisationslagar.

Också egnahemslånen för uppförande av bostäder på arrendejord är en utlåningsform som förvisso i en del fall kan bli av betydelse. Vidare kan enligt det nu vilande lagförslaget ända till tio friår beviljas kolonister, då fråga är om jordköpslån, under vilken tid han är befriad från skyldigheten att erlægga såväl ränta som amortering å sitt kolonisationslån. Förmånen är sålunda avsevärd. Tio års fritid är rätt mycket. Kolonisten skyldigkännes likvisst under fritiden att utföra vissa byggnads- och jordförbättringsarbeten. Men i alla fall äro förmånerna så stora, att endast staten kan gå i land med att skänka dylika fördelar.

En stor fördel hos den nya kolonisationslagen ligger även däruti att i denna sammanförts alla hittills gällande kolonisationslagar. Då vi hava omkring ett hundratal lagar och förordningar på detta område inses utan vidare att kodifieringen har stor betydelse; i synnerhet för socknarnas kolonisationsnämnder innebär detta en lättnad, då det härefter blir lätt att orientera sig i kolonisationsarbetets olikartade bestämmelser.

Men lagförslaget har också många nackdelar. Jag kan inte förlika mig med att 2 § i det vilande lagförslaget givits alltför stor omfattning. Också regeringen ansåg senaste vinter, att man gått för långt härvidlag i en del avseenden. I synnerhet synes det mig att kolonisationsbehovet icke påkallade en exploatering av församlingarnas jordar i kolonisationssyfte. Församlingarnas jord spelar en rätt så liten roll i detta avseende. I allt som allt uppgår deras odlade och odlingsbara marker i detta nu till c. 20,000 ha. Här har i dag av andra talare uppgivits att det skulle vara blott 17,000 ha. Då man betänker att årligen i vårt land uppröjes c. 50,000 ha ny åker till odling, spelar församlingarnas marker ur odlingssynpunkt sett en rätt så ringa roll. Då vidare avseende fästes vid det ändamål församlingsjorden tjänar, nämligen att ekonomiskt stärka och befästa vår kyrkas ställning, inses utan vidare att exploateringen innebär ett försämrande av

kyrkans ekonomi. Redan pietets hänsyn borde tala häremot. Om denna brist på pietet talade här även tidigare rdm. Oksanen. Någon grundad anledning att tillgripa församlingsjord i detta syfte förefinnes sålunda enligt min uppfattning inte.

För långt har man också gått, då man stipulerat att jämväl andelslagens, föreningars och stiftelsers marker skola vara underkastade tvångsinlösen. Lika litet som församlingsjordarna tjäna de något enskilt syfte. I den mån som föreningar och stiftelser äga jord tjäna de allmänna och välgörande ändamål.

Bestämmelsen att jord som tillskottsjord jämväl kan tvångsinlösas från enskild person, kommer närmast att drabba dem, som tidigare i kolonisationssyfte avstått jord för den obesuttna befolkningens behov. Också i detta avseende har lagen icke träffat det rätta. De jordägare som tidigare velat komma undan all kolonisering och allt tvångsexpropriationshot bli även nu skyddade för intrång i sin äganderätt.

Vad sedan de organisatoriska svagheterna i lagen beträffar, finner jag det icke vara lyckat att lantmäterimyndighet tilldelats rätt att fastställa åtkomsthandlingens laglighet, vilket vid syneförrättning skall konstateras, samt att jordköpslån icke får lyftas innan dylik förrättning ägt rum. Denna bestämmelse kommer att framkalla mycket missnöje och dröjsmål i praktiken. Så långsamma som lantmätarna härtilldags hava varit i sina förrättningar, kommer denna bestämmelse att åstadkomma stagnation i kolonisationsverksamheten i stället för att befrämja densamma. I detta avseende har nog en förändring till det sämre i kolonisationslagen införts.

Vidare är kolonisationsverksamheten i lagen alltför splittrad, såsom också här tidigare av andra talare har påvisats. Arbetsuppgifterna överföras på myndigheter och ämbetsverk, som härtilldags intet haft med kolonisationsarbetet att skaffa. Jag tror att också härvidlag missnöje skall komma att yppa sig och att framförallt övervakningen av kolonisationsverksamheten och kontrollen kommer att bli lidande.

Också kommuns ansvarsskyldighet ökar den nya lagen genom att större penningmedel ställas till kolonisationsmyndigheternas förfogande och nya utlåningsformer tillkomma. Kommunerna stå ju sist och

slutligen i ansvar för de till kolonisationskassorna beviljade kolonisationskrediterna. Det hade nog varit bättre att staten liksom härtilldags även själv skulle dela ut kolonisationskrediterna till kolonisterna och ikläda sig ansvaret härför, i synnerhet då det är fråga om jordköpslån. Nu synes det vara meningen att överföra denna lånerörelse på kommunerna, i det att jordköpslån understigande 75,000 mark skulle finansieras genom kolonisationskassor, i en del fall till och med högre belopp. Vid inträffande kristid kan man lätt tänka sig att detta kan medföra svårigheter för kolonisationsnämnderna och kommunerna. Om man t. ex. framdeles skulle bli tvungen att sänka prisen på kolonisationslägenheter, såsom man under den nyss överståndna svåra kristiden fick lov att göra, skulle då kommunerna måsta stå för prissänkningen eller ikläder sig staten den? Här är en omständighet som bör klargöras och som vid inträffad kristid kommer att försätta kolonisationsnämnderna i rätt svår belägenhet.

En bland de svagaste punkterna i den nya kolonisationslagen är den, att kolonisationsåtgärderna icke bli tillräckligt tryggade. Såsom det nu är ordnat hava vi lagen om kolonisationslägenheter, som gör att jobberi med kolonisationsjord ej kan förekomma. Nu föreslås denna lag att upphävas och en del procentbestämmelser träda i stället då kolonisationslägenhet köpes och försäljes. Denna procentbestämmelse, 25 %, förmår dock icke hindra jobberi. Redan nu vänta många kolonisationslägenheters innehavare på den dag då den nya kolonisationslagen skall träda i kraft för att bli satta i tillfälle att för god förtjänst få sin lägenhet eller delar av densamma avyttrade. Detta gäller främst trakterna kring Helsingfors, där till följd av nya vägar eller andra omständigheter jordvärdet drivits upp i höjden. Det är icke på sin plats att dylika företeelser skola bli resultatet av statsmaktens lagstiftningsarbete.

När jag för min del väger mot varandra lagens fördelar och dess nackdelar, så kommer jag till det att nackdelarna äro övervägande. Den nya kolonisationslagens fördelar kunna vi få inrymda i våra nuvarande kolonisationslagar utan att dessa upphävas, genom ändringar, såsom lägre ränta, nya låneformer o. s. v. Vi skulle då

hava någonting stabilt att hålla oss till, och nackdelarna skulle uteslutas. På grund av dessa omständigheter ansluter jag mig till dem som yrka på de föreliggande lagarnas förkastande. Även om lagförslagen förkastas, sker kolonisationsarbetet ingen skada, emedan på den gamla grund som finnes kolonisationsverksamheten kan fortgå ostört framdeles.

För min del är jag ingen motsämdare till kolonisationen, tvärtom understöder jag densamma och har också i verkligheten sett goda resultat av densamma. Den nya kolonisationslagen inför dock många bestämmelser som äro långt ifrån lyckade. På denna grund anser jag att föreliggande lagförslag saklöst kan förfalla.

Men skulle det likväl gå så, att ifrågasvara kolonisationslag av riksdagen nu godkännes, anser jag vet vara nödvändigt att åt kolonisationsnämnderna icke gives alltför stor frihet vid lånebeviljningen såsom man nu tänker sig. Staten bör liksom hittills kontrollera och avgöra kolonisationslånen. Detta finner jag vara det bästa och det ändamålsenligaste. Jag är rädd för att om åt kolonisationsnämnderna gives alltför stora rättigheter i detta avseende, underslev och oegentligheter kunna förekomma. Tidigare ägde även kolonisationsnämnderna större rätt härvidlag, men ju längre tiden led såg man sig vara tvungen att koncentrera lånebeviljningen i kolonisationsstyrelsen. Skall man nu frångå denna praxis, är jag övertygad om att misstag begås och att man kommer att få ångra desamma. I synnerhet anser jag det vara nödvändigt att förfara på detta sätt som större belopp statsmedel enligt de nya lagarna härefter komma att ställas till kolonisationsnämndernas förfogande.

Ed. Rytinki: Herra puhemies! — Meillä on nyt ratkaisevassa vaiheessa kauan valmisteilla ollut asutuslaki. Eduskunnalla ei ole tällä kertaa olemassa muuta mahdollisuutta kuin hyväksyä tai hylätä tämä käsillä oleva asutuslaki.

On otettava huomioon, että asutustoiminta on meidän maassamme tärkeimpiä kysymyksiä, toimintaa, jonka kautta sijoitetaan maamme lisääntyvä irtolaisväestö ja varsinkin maaseudun köyhä irtolaisväestö hankkimaan itselleen ja per-

heelleen toimeentulomahdollisuus sellaisen raskaan ruumiillisen työn kautta, mitä korven raivaajan työ on ja josta työstä he eivät varsinkaan alkuaikoina saa edes tyydyttävääkään toimeentuloa, vaan joutuvat nämä korvenraivaajat tätä suuriarvoista arvojen luomistyötä tekemään vaatimattomissa olosuhteissa eläen, puutetta ja kurjuutta kärsien. Meillähän kaikilla on tiedossa se tosiasia, että asutustilallinen raivatessaan korpea tuottavaksi tekee työtä tulevien polvien hyväksi. Tämän takia olisi yhteiskunnan velvollisuus kaikilla keinoilla heidän asemaansa parantaa ja helpottaa. Mutta voidaanko tämän käsillä olevan lakiesityksen kautta saada käytännössä toteutetuksi huojuennuksia ja helpotuksia asutustilallisille heidän kurjaan taloudelliseen asemaansa? Minä luulen, että ei saada, ja uskallanpa vakuuttakin, että kun tämän lain hyväksymisen jälkeen ryhdytään uusia asutustiloja perustamaan niin ne kansalliset, jotka joutuvat pakosta sinne asumaan menemään, saavat edelleen nähdä puutetta ja kurjuutta, samalla tavalla kuin voimassa olevan asutuslain kautta muodostetutkin asutustilalliset ovat saaneet nähdä ja kokea. Minä olen jo useamman kerran tältä paikalta tuonut julki niitä puutteellisuuksia, mitä on voimassa olevassa asutuslaissa olemassa ja niistä puutteellisuuksista mitä nyt tässä esillä olevassa lakiesityksessä on olemassa juuri asutustilallisten itsensä näkökannalta katsottuna.

Ensinnäkin minä pidän suurena virheenä sen, että tässä lakiesityksessä ei ole otettu tarpeeksi huomioon asutustoiminnan mahdollisuuksia maamme eri osissa, vaikka onhan aivan selvää, että se toiminta, mikä soveltuu Etelä-Suomessa maan ja ilmastosuhteiden puolesta, ei sovellu Perä-Pohjolassa ja Lapissa ollenkaan. Myöskään ei ole oikeaan osunut se, että valtionmaan asuttaminen on kytketty yksityismaiden asuttamisen kanssa saman kaavan mukaan toteutettavaksi kuten se tässä esillä olevassa lakiesityksessä tulee tapahtumaan. Minun käsitykseni mukaan valtionmaan asuttamiskysymys olisi käsiteltävä erillisenä yksityismaan asuttamiskysymyksestä. Sitä puolestavastoin monet eri asiat.

Hallituksen esityksen perusteluista käypi ilmi, että valtion viljelyskelpoisia maita on noin 1,700,000 ha. Siitä on noin 83 %

Pohjois-Suomessa jääden siis muuhun osaan Suomea ainoastaan 17 %. Mutta todennäköistä on, että tästä 17 %:sta sijaitsee suurin osa Itä-Suomessa, joten muuhun osaan Suomea ei jää kuin muutama prosentti valtion viljelyskelpoista maata. Tämä todistaa siis sen, että valtionmaan asuttaminen tulee kysymykseen pääasiassa ja suurin piirtein vain Pohjois-Suomessa, joka on, kuten jo edellä mainitsin, maan ja myöskin ilmastollisten suhteiden puolesta erilaisemmassa asemassa kuin esim. Etelä- ja Keski-Suomi. Ei siellä voida kasvattaa läheskään kaikkia niitä kasvilajeja, mitä voidaan kasvattaa menestyksellä m. m. Etelä- ja Keski-Suomessa. Mainitsen tällaisen yhden kasvilajin, joka on muodostunut Etelä- ja Keski-Suomessa erikoisen tärkeäksi kasviksi, nimittäin vehnän. Tämä kasvilaji ei menesty enää minunkaan kotipaikkakunnallani, sen voin oman kokemukseni perusteella todistaa, vaikka tila onkin paljon paremmalla paikalla kuin uudet tilat, jotka vielä voidaan valtionmaalle muodostaa. Sillä asutuskelpoiset maat on Perä-Pohjossa ja Pohjois-Suomessa järvien ja jokien rantamilla jo vanhempi asutus valloittanut asutukselle, joten kysymykseen tulee enää valtion takamaiden asuttaminen. Metsän kasvu on taasen Pohjois-Suomessa paljon hitaampaa kuin Etelä- ja Keski-Suomessa. Kun valtion noin 1,700,000 ha:n laajuinen viljelyskelpoinen maa on suurimmaksi osaksi suomaata, joka ei nyt tuota tälle yhteiskunnalle paljon mitään hyötyä, niin olisi se luovutettava halukkaille viljelijöille viljeltäväksi ilman korkeaa lunastushintaa, mutta tämä esillä oleva lakiesitys ei sitä edellytä. Kun seurattaisiin noiden uudisasukkaiden ponnistuksia, joita he joutuvat valtion takamaa-alueita asuttaessaan tekemään raivatessaan siellä hallaisia korpia ja rämeitä viljavainioiksi, ja nähtäisiin hätä ja kurjuus, minkä uudisasukkaat saavat nähdä ja kokea raivaustyötä suorittaessaan, niin minä luulen, että ei löydy yhtään sellaista, joka ei näille korvenraatajille soisi sellaista helpoitusta, että heiltä poistettaisiin korkeat maanlunastushinnat.

Vielä tahtoisin huomauttaa, että maksuehdot ja korkomäärät ovat tässäkin käsiteltävänä olevassa lakiesityksessä liian korkeat ja raskaat köyhien asutustilallisten maksettaviksi, vaikkapa korko onkin 1 % alhaisempi kuin voimassa olevassa laissa.

Jos tässä maassa tahdotaan todella asutustoiminnan kautta järjestää toimeentulomahdollisuus sellaisille köyhille kansalaisillemme, joilla ei ole muilta eri elinkeinoharoilta mahdollisuutta hankkia toimeentuloaan, niin silloin meidän on näitä rasituksia heidän kohdaltaan helpoitettava ja velkakuormaa kevennettävä, mutta sitä ei saavuteta tämänkään käsiteltävänä olevan lakiesityksen hyväksymisellä. Meille kyllä asiakirjojen ja tilastonumeroiden perusteella selostetaan, minkälaisia tuloksia on saatu aikaan nykyisten voimassa olevien asutuslakien aikana, kuinka paljon on vuodessa perustettu uusia tiloja, minkä verran on annettu maata ja mistä hinnasta, paljonko on annettu lainoja, minkälaisilla koroilla ja mihin tarkoitukseen, paljonko on saatu lainoista korkoa lainantajilta perityksi ja paljonko on jäänyt rästiksi maksuja ja kuinka monessa tapauksessa on täytynyt ryhtyä lainojen pakkoperimisiin. Näistä kaikista meille täällä esitetään numerotietoja ja tilastoja, mutta siitä ei esitetä tilastoja eikä numerotietoja, mitenkä raskaitten ponnistusten ja kärsimysten kautta asutustilalliset ovat saaneet koota nämä korkomaksut, joista tilastoja meille esitetään. Me emme näe asiakirjoista sitä, onko asutuslainojen korkomaksuihin täytynyt kiristää rahaa supistamalla jo niukkaa leipäpalaa ja kulkemalla edelleenkin alastomina ja rääsysisissä vaatekappaleissa, mutta että näin on, sitä todistaa ehkä osaltaan meille se, että asevelvollisuus-kutsunnoissa on todettu syrjäseutujen nuorukaisten olevan suureksi osaksi aliravittuja ja heikosti kehittyneitä nuorukaisia, sillä suurin osahan syrjäseutujen asevelvollisuusnuorukaisista on asutustilallisten ja pienviljelijöiden poikia, jotka lapsuusvuosinaan ovat saaneet nähdä vilua ja nälkää.

Meillähän on kokemus jo käytännössä osoittanut, että asutustilallisten asema on nykyisin kestävä. Heillehän on täytynyt myöntää maksuihin lykkäyksiä, alentaa lunastushintoja ja näiden toimenpiteiden kautta siirtää nälkää päivästä päivään. Kun näin on, niin ei tätä yhteiskuntaa sillä lujiteta, että edelleen muodostetaan aivan tietoisesti sellaisia uusia koteja, joidenka asukkaat useassa tapauksessa joutuvat jos eivät aivan köyhäinhoitoavustuksen varaan, niin kui-

tenkin aina hakemaan työtä kodin ulkopuolelta muista sivuansiotöistä. Että näin käypi, ei tapahdu asutustilallisten itsensä vuoksi, vaan senvuoksi, että valtion taholta asetetaan heille kannettavaksi ja maksettavaksi sellaisia maksuja ja ehtoja, joita he eivät kykene hyvällä tahdolla suoriuttamaan. Vaikkapa tämä asutuslaki nyt hyväksyttäisiinkin, niin ennen tai myöhemmin on tehtävä asutustilallisten maksurasituksiin ja työehtovaatimuksiin suuria muutoksia, sillä ilman muutoksia ei asutustoimintaa voida terveelle ja kestäväälle pohjalle rakentaa. Kun minä tulen lopulta siihen tulokseen, että lakiesitys olisi hylättävä, tulen siihen pääasiallisesti senvuoksi, että en voi hyväksyä valtion maan asuttamisen siirtämistä yksistään metsähallitukselle, jonka asutustavallisuuden me pohjoissuomalaiset tunnemme jo entisen kokemuksen perusteella erikoisen hyvin.

Ed. Niskanen: Herra puhemies! — Asutuslait ovat meille välttämättömät ja niiden uudistaminen on ajankohtainen ja välttämättömyys siksi, että n. s. Lex Kallio ja yleensä vanhat asutuslait ovat tehneet sen, mitä niillä on tarkoitettukin. On, kuten sanoin, ajankohtainen ja välttämätön kysymys asetettu eduskunnan eteen asutuslakien uudistamisessa, tästä viime eduskunnassa käytiinkin tavattoman laajaan aineistoon perustuva keskustelu ja sitä samaa on täällä tänä päivänä hyvin ansioituneella tavalla jatkettu. Minä en tahdo tässä asiassa olla tällä kertaa pitkäsanainen, mutta kuitenkin pidän välttämättömänä, tässä asutuslakien loppukäsittelyssä, tehdä siihen muutamia huomautuksia, vaikka kuulunkin niihin, jotka ovat asutuslait nyt tällaisena hyväksymässä.

Ensiksikin minä tahdon ihmetellä sitä, millä perusteella oikeisto ja osa keskustaa-kin itsensä tekee syypääksi asutuslakien hylkäämiseen. Heidän perustelunsa eivät minun mielestäni mitenkään pue heidän ajatustaan sellaiseksi, että kansa niitä tahtoi ja voisi ymmärtää. Pohjoissuomalaisilla, minä myönnän kyllä, heillä on omat oikeutetut huomautuksensa-kin tehtävänä valtion metsämaiden asuttamiseen nähden, siksi, että se tulee metsähallituksen huostaan. Minä myönnän, että tähän asti metsähallituksen asutustoiminta

on ollut kaikkea muuta, vaan ei asutustavallista, mutta se johtuukin ehkä osittain siitä, että metsähallitusta sinänsä ei ole velvoitettukaan asutustoimintaa kehittämään, jotavastoin nyt hyväksyttävänä oleva asutuslaki lain varsinaisella painolla pakottaa metsähallituksen johtavat henkilöt suhtautumaan asutustoimintaan sillä tavalla, että todellakin valtion metsämaista tehtäisiin asutustiloja tämän maan ja kansan hyvinvoinnin edistämiseksi. Tämä muuttaa suuresti metsähallituksen suhtautumista asutustoimintaan nähden siitä, mitä se tähän asti voimassaolevien lakien perusteella on ollut.

Hylkävää kantaansa perustelevat he myöskin puhumalla voimakkaasti n. s. maan pakkolunastamisesta asutustarkoitukseen. Tämä tuntuu olevan oikeastaan eräänlainen pöppö, joka maalataan seinälle, ja sen nojalla tahdotaan tehdä hylkäävä esitys. Asutuslakiesityksen 2 §:ssä 3 momentissa luetaan juuri siitä asiasta, johonka kohtaan tahdon täällä lyhyesti huomiota kiinnittää. „Lisämaaksi voidaan maata pakkolunastaa myöskin yksityisen henkilön taikka muun kuin edellisessä momentissa mainitun yhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön omistamasta kiinteistöstä.” Tämä yksityisen henkilön maan pakkolunastaminen asutustoiminnan käytettäväksi tuntuu heille erittäinkin olevan kipeä kohta. Siitä sanotaan lain 51 §:ssä seuraavasti: „Pakkolunastamatta jätettäkään tällöin myös ainakin niin paljon maatalous- ja maatalouskelpoista maata, että se tarkoituksenmukaisimmaksi maatalousmaan käyttöalajiksi saatettuna vastaa 50 muunnettua peltotehtäaria”, kuin myöskin jatketaan: „Älköön myöskään pakkolunastettako alueita yksityiskiinteistöistä, joista omistajan lapsille tai jakamattoman pesän osakkaille jaettuna ei riitä kullekin enempää kuin 6 §:ssä säädetty viljelys-tilan korkein pinta-ala on” ja tässä 6 §:ssä sanotaan seuraavaa: „Viljelys-tilaan erotetaan niin paljon maatalous- ja maatalouskelpoista maata, että keskikokoinen perhe voi paikallisten liikenne- ja maatalousolojen tarjoamien edellytysten mukaan tilaansa viljellen saada siitä ainakin pääasiallisen toimeentulonsa, ei kuitenkaan enempää, että maa tarkoituksenmukaisimmaksi maatalousmaan käyttöalajiksi saatettuna vastaa 15 muunnettua peltotehtäaria, elleivät

erinomaiset syyt vaadi jonkun verran suurempaa tilusalaa annettavaksi. Lisäksi voidaan viljelystilaan hankkia välttämättömän kotitarvepuun saantia varten tarpeellinen metsämaa ei kuitenkaan epäedullisimmissakaan olosuhteissa enempää kuin että se säännöllisessä kasvukunnossa vuosittain tuottaa puuta 75 kiintokuutiometriä." Näissä pykälissä tahdotaan tuoda esille se, että ei yksityistenkään maista tahdota pakkolunastaa maata niin pieniksi, että se ei vastaisi sitä vaatimusta, mikä asetetaan yleensä maataloudelle, että se elättäisi viljelijänsä ja hänen perheensä. Pohjois-Suomessakin on tunnettua, että jo 15 ha:n viljelyllä pinta-alalla voipi viljelijä elättää hyvin itsensä ja perheensä (ottamalla nimittäin huomioon sellaiset ajat, että maatalous yleensä kannattaa), joka tässä 6 §:ssä onkin mainittuna, kuin myöskin se, että pakkolunastamatta jätetään niin suuret alat, että jopa 50 muunnettua peltohehtaaria.

Joka tällä pohjalla asettuu vastustamaan maan saantia asutustarkoitukseen yksityisistä maista, hänen epäilemättä täytyy tunnustaa olevansa asutustoiminnan vastustaja eikä ystävä, kuten täällä tänä päivänä oikeiston taholta on tahdottu osoittaa.

Kirkon maat, ne ovat heillä myöskin eräänlaisena huomion kohteena. Minä olen ihmetellen tänä päivänä kuunnellut eri edustajien lausuntoja siitä, kuinka kirkko tai seurakunta tarvitsisi maansa ja voisi ne paremmin asuttaa kuin mitä tämän uuden asutuslain pohjalla voidaan tehdä. Meillä on kokemuksia itse kullakin omassa pitäjässämme, jos haluamme niitä esimerkeinä käyttää, surullisia kokemuksia siitä, että kirkko taikka seurakunta on vuokranut maansa niin korkeasta hinnasta, että nämä vuokraajat todellakin huokaavat korkeain vuokramaksujen alla ja odottavat vapautuksensa päivää. Siksi onkin välttämätöntä että kirkon maat, kuten olen jo aikaisemmassa lausunnossani viime eduskunnassa asian käsittelyn yhteydessä esille tuonut, on myöskin saatava asutustoiminnan käytettäväksi.

Myöskin on meidän kiinnitettävä huomiota korkokysymykseen. Täällä on tahdottu huomauttaa siitä, kuinka tämä asutuslaki, jos se tällaisenaan hyväksytään, tulisi kokonaan huononnuksiksi aikaisempaan

asutuslakiin nähden. On tosin viitattu siihen, että korkokanta on prosenttia alhaisempi kuin voimassa olevassa asutuslaissa. Niin kuitenkin ei ole asian laita. Sillä täällä niin sanotuissa korkopykälissä sanotaan 25 §:ssä: „Viljelys-, rakennus- ja omakotilainat sekä sisarosuuslainat maksetaan takaisin 5 %:n vuotuismaksulla, joista luetaan korkoa enintään 3 % kulloinkin suorittamatta olevasta pääomasta sekä muu osa pääomaa lyhennykseksi." Samoin laidunviljelyslainoista on 26 §:ssä mainittuna, että korko on enintään 3 %. Tämähän tahtoo sanoa sitä, että eri tapauksissa voipi asiaa hoitava maatalousministeriö laskea koron jopa yhteenkin tai puoleen prosenttiin, ei sen välttämättä tämän lain tulkinnan mukaan tarvitse olla 3 %. Tämä on minun mielestäni seikka, jota ne henkilöt, jotka haluavat käydä asutustyöväistä, kavahtakoot ja palatkoot takaisin ja tulkoot niiden joukkoon, jotka haluavat todellakin tämän lain voimaan ja haluavat tässä maassa tehokasta asutustoimintaa kehittää.

Täällä on myöskin sanottu, että kokonaan tukahdutetaan asutustoiminta sillä, että tahdotaan jopa lasten suustakin leipäpala viedä asutusmaksujen suorittamiseen. Tästä puolesta asiaa voitaisiin kyllä maalata vaikka minkälaisia surullisia kuvia kansamme keskuudesta, mutta siitähän ei minun nähdäkseni tällä kertaa ole kysymys. Ne asiat ovat korjattavat muiden lakien yhteydessä. Sitä paitsi tässä nyt käsillä olevassa asutuslaissa annetaan eri tapauksissa jopa 10:kin vapaavuotta kokonaan maksuhelpotuksena, niin mekö olisimme niitä edustajia, jotka emme tätä ottaisi vastaan näiden korvenraivaajien hyväksi. Käsi sydämelle oikeisto, kuin myöskin ne keskustan edustajat, jotka aikovat asettua tätä vastustamaan! Teillä ei ole siihen asiallista oikeutta. Te olette oikeutenne ottaneet joko agitatiopuheissa tai aikaisemmissa liian suurissa lupauksissa (Vasemmalta: Oikein! — Hyvä puhe!).

Täällä sanotaan laissa vuokra-alueiden lunastamista koskevien asioiden vireillepanoajan rajoittamisesta, että vuoden 1938 joulukuun 31 päivään pitää n. s. vuokralla olevien ilmoittaa haluavansa siitä luopua. Minä tahtoisin tästä huomauttaa, että maatalousministeriö, kun se rupeaa tätä asiaa hoitamaan, antakoon kaikille vuokralaisille

tarkan tiedon, että he todellakin tietävät ilmoittaa tästä vuokrasta luopumisesta, sillä maan sydämessä saattaa olla sellaisia aikaansa seuraamattomia koteja ja kansalaisia, jotka eivät tiedä siitä, vaikka se tänne lakiin onkin kirjoitettu.

Laissa asutusasain osaston perustamisesta maatalousministeriöön kiintyy erikoisemmin „Maatalousministeriöön perustetaan asutus-„maatalousministeriöön perustetaan asutusiain osasto, johon voidaan perustaa sopimuspalkkaisia ja peruspalkkaisia virkoja, sekä ottaa ylimääräisiä viran- ja toimenhaltijoita”. Nämä „peruspalkkaiset virat”, meillä on niistä tavattoman surulliset kokemukset palkan suuruuteen nähden. Ne nousevat usein päätä huimaaviin summiin. Miksikä todellakin tällainen on tänne lakiin yritetty saada. Ja siitä huolimatta, vaikka se siellä on, niin meidän on nyt se hyväksyttävä. Mutta minä haluankin tästä huomauttaa erikoisemmin juuri siksi, että näitä „peruspalkkaisia virkoja” ei sinne perustettaisi, koskapa tähän lain kirjaimen mukaan ei ole välttämätöntä pakkoa, sillä täällähän sanotaan, että „voidaan perustaa” ja tämän sanonnan pohjalla voidaan myöskin olla perustamatta sopimuspalkkaisia virkoja.

Näillä lyhyillä huomautuksilla haluan jättää asian käsittelyn ja toivon, että se myöskin tulee eduskunnassa hyväksytyksi.

Ed. Venho: Herra puhemies! Minun puheenvuoron pyyntöni aiheutui etupäässä ed. Soinin lausunnon johdosta. Hän lausunnossaan halusi esittää torpparivapautus-asian siten, että oikeisto muka olisi tämän myönnytyksen ja uhrauksen tehnyt ilomielin. Mutta sensijaan nyt olisi aika panna piste uhrausten perään. Minulle on kerrottu kuitenkin, että oikeistolla oli siihen aikaan, kun torpparivapautus-lakia käsiteltiin, suunnilleen sama ääni kellossa kuin nytkin. Ed. Soinille minä pyytäisin lisäksi palauttaa mieliin hänen kansantaloudesta aikanaan lukemansa totuuden, että maapääoma on erikoista siinä suhteessa, että sitä ei voida lisätä. Jos tarve lisääntyy, niin silloin ei voi maata lisätä, niinkuin voisi jotakin muuta omaisuutta, vaan täytyy koettaa järjestää asiat siten, että lisääntynyt tarve tulee tyydytetyksi

toisin keinoin. Lisäksi oikeiston pitäisi minun käsittääkseni ymmärtää, että mitä useamman henkilön saamme maahan kiinni, sen enemmän saamme tähän maahan vakaita isänmaan ystäviä (Eduskunnasta: Aivan!).

Sitten oikeiston taholta tänään, niinkuin monta muuta kertaa ennenkin, on suositeltu asutustilallisten työntämistä yksinomaan Pohjois-Suomen ja Itä-Suomen laajoille soille. Niin ed. Soinikin äsken esitti. Minun kokemukseni on se, että ei siellä noin vain ilman muuta asutustilallinen tule toimeen. Ajatelkaamme esim. Lapin asutusta. Sanotaan että Lappi on harvaan asuttua. Mutta ei se ole harvaanasuttua siinä mielessä, että siellä olisi talo siellä, toinen täällä, vaan siinä mielessä, että kylät ovat kaukana toisistaan. Talot ovat ryhmittyneet kyläryhmiin sentähden, että niissä oloissa täytyy näin olla, koska ainoastaan silloin naapuri voi naapuria tukea. Jos työnnämme verrattain puutteellisilla välineillä ja pienillä pääomilla varustetut asutustilalliset suurille Pohjois-Suomen soille, niin kyllä he siellä aivan varmaan sortuisivat. Ainakin ensimmäinen polvi, niinkuin Eino Leino sanoo: „kaatuisi suolle pitkospuiksi”, jotta seuraavan olisi helpompi kulkea.

Minä haluan ottaa esimerkin siltä Suomen alueelta, jonka tällä kertaa parhaiten tunnen, s. o. läntisen Viipurin läänin Maanviljelysseuran alueelta. Siellä on taloudellinen hyvä maatalousväestön keskuudessa jakaantunut verrattain tasaisesti. Ei ole isoja rikkaita eikä paljon kurjia köyhiäkään. Mutta siellä ovat maatilat sellaisia, että tarkkaan sanoen vuoden 1930 tilaston mukaan 5,000:sta tilasta, jotka siellä silloin olivat, oli ainoastaan 39 yli 50 peltotehtäviä käsittäviä. Minun mielestäni olisi muuallakin pyrittävä tällaisiin tiloihin, kohtuullisen toimeentulon antaviin.

Pakkolunastusperiaatteen esitti edustaja Soini uutena, niinkuin se nyt vasta olisi lainsäädäntöön tuotu. Ei suinkaan asia niin ole. Onhan sitä aikaisemminkin sovellettu. Ei se ole uusi periaate. Nythän on vain kysymys siitä, kuinka pitkälle sitä sovelletaan. Tässä laissa on kovin monta rajoitettavaa kohtaa pakkolunastuksen toimeenpanemisessa. Ed. Niskanen on niitä luetellut aika monta, joten minun ei ole syytä kerata asiaa. Nehän sisältyvät pääasiassa py-

käliin 49, 50, 51. Lisäksi laki rajoittaa pakkolunastuksen siten, että, kun joillekulle tiloille kerran on asutussuunnitelma tehty, niin näistä tiloista ei sitten enää toista kertaa pakkolunasteta. Ja 8 §:ssä sanotaan, että lisämaata voidaan antaa ainoastaan niille tiloille, jotka ovat maarekisteriin merkityt ennen 1 päivää toukokuuta 1936. Lisäksi rajoittavat pakkolunastusta m. m. rakennusten laatu, kunto ja koko.

Minun käsittääkseni tässä laissa, tämän hetken tarpeita silmällä pitäen, ei pakkolunastusperiaatteessa ole menty liian pitkälle. Sen tähden merkityt ennen 1 päivää toukokuuta 1936. Lisäksi rajoittavat pakkolunastusta m. m. rakennusten laatu, kunto ja koko.

Ed. U. Hildén: Herr talman! Med föreliggande lagförslag har man velat minska de obesuttnas antal och stärka de nuvarande småbrukarnas ställning genom att stöda deras jordköp och bevilja dem vissa lån. Samtidigt har man velat sammanföra alla lagar, som röra kolonisationen, till en lag och därigenom skapa mer reda i vår kolonisationslagstiftning. Förnekas kan ej att föreliggande lagar hava vissa förtjänster, som gör att man i någon mån närmar sig de uppställda målen, men å andra sidan vidlåda lagarna sådana brister och svagheter, att man måste ställa sig frågan om nyttan uppväger de offer, som här göras. Jag vågar tro, att man nått målen på ett betydligt enklare och för samhällsfredens bevarande lämpligare sätt. Redan namnet, kolonisationslagstiftningen, giver vid handen, att huvudvikten lägges på nybildningen av lägenheter, en nybildning som jag för min del finner onödig att på konstlad väg påskynda så länge samhället ännu ej kunnat bereda småbrukarna en säkrare och drägligare ställning än vad härtills varit fallet. Jag tycker man även fäst för stort avseende vid nyttan av att hava en lag, som innehåller allt som berör kolonisationen och småbrukets befrämjande. Man hade säkert vunnit mera om man uppdelat lag-

förslagen i två skilda, av varandra mindre beroende lagar. Den förra skulle beröra enbart koloniseringen av staten tillhöriga marker och den senare skulle behandla den frivilliga koloniseringen jämte de åtgärder, som äro nödvändiga att vidtagas från statens sida för att allmänt stärka de nuvarande småbrukarnas ställning. Lagstiftningen rörande koloniseringen av statens marker hade väl närmast blivit en uppgörelse mellan olika styrelser, d. v. s. lantbruks-, kolonisations- och forststyrelsen. Vad den andra lagen beträffar hade den närmast lösts därigenom att vid kolonisationsstyrelsens inrättats en kreditbeviljningsavdelning, som ordnat krediten för jordbrukare upp till 15 hektar odlad mark. Svagheten med våra småbrukare består huvudsakligen i svårigheten att få krediten ordnad till dräglig ränta. Det har nämligen visat sig att småbrukare, som hava den svagaste säkerheten att bjuda och som sakna vana att uppträda i bankerna, få betala de högsta räntorna. Man kan invända häremot att Maakiinteistöpankki skulle fylla det beträngda småbrukets behov. Härtill vill jag dock svara att den i så fall skall följa andra principer än vad den härtills har följt.

Nej, svagheten med nuvarande lagstiftning består däri att den lämnar det stora flertalet nuvarande småbrukare utan stöd. Den giver icke samma möjligheter åt alla, utan lämnar ofta åt slumpen eller läget och dylikt att avgöra vem som skall komma i åtnjutande av denna lags bestämmelser. Ifall billiga pengar av staten ställts till kolonisationsstyrelsens förfogande dels för inköp av jord, dels för konsolidering av gamla skulder, så hade man kommit längst. Envar hade på sin ort försökt komma åt jord till gängse pris, företagsamhet och duglighet hade slutligen varit de faktorer som blivit de avgörande.

Största svagheten med föreliggande lagförslag ligger för det första däri att en stor del småbrukare, som väntat att genom denna lag bliva hulpna gå lagens bestämmelser förbi, och för det andra däri att bestämmelserna rörande tvångsköp äro av den art, att de skapa ett osäkerhetstillstånd vad äganderätten beträffar, och genom de många undantagsbestämmelserna, som finnas i lagen, komma ett otal processer att väckas.

Vidare tillåter lagen icke inlösen av större åkerarealer i norra Finland än i södra Finland, ehuru envar vet att man för att föda en familj med jordbruk i norra Finland behöver betydligt större areal än i södra. Bestämmelserna rörande gängse pris bliva svåra att förstå, man beaktar icke i tillräcklig grad lägenheternas olika läge, d. v. s. om de ligga ute på rama bondlandet eller i närheten av konsumtionsorter. Bestämmelsen om att kolonisationsstyrelsen s. a. s. skulle slopas är olycklig. Jag anser att hithörande frågor böra koncentreras och ligga i händerna på dem, som redan vunnit erfarenhet och sakkunskap. En stor brist ligger även däri att ingen bestämmelse finnes som hindrar de nybildade lägenheterna att ånyo uppdelas i mindre enheter, och dock komme såväl staten som den enskilda att göra stora uppoffringar för att öka arealerna hos dessa småbrukare.

Flere brister och svagheter kunde uppräknas, men dels äro de uppräknade i bifogade reservationer och dels hava de uppräknats av tidigare talare, och då möjligheter till ändring numera ej förefinnes, är det onödigt att vidare påvisa flere. Jag vill endast hava framsagt, att vad man innerst strävat till, d. v. s. att stärka småbruket, det hade man vunnit lämpligast genom att ställa billiga pengar till kolonisationsstyrelsens förfogande för konsolidering av redan befintliga skulder och för inköp av tillgänglig tillskottsjord. Enär enligt mitt förmenande nyttan icke uppväger de offer samhället går att giva, och svagheter och brister, ja rena oförmågheter vidlåda föreliggande lagförslag, förenar jag mig med dem, som påyrka dessa lagars förkastande.

Ed. K y l ä n p ä ä: Lukiessa näiden asutuslakien käsittelyssä syntyneitä mietintöjä ja pöytäkirjoja sekä itse lakia joutuu pakostakin siihen käsitykseen, että esillä oleva asutuslaki on vielä epäkypä. Asian käsittelyn eri vaiheissa tehdyt muutokset edestakaisin jo osoittavat sen. Asutustoiminnalle ei siitä käsitykseni mukaan koidu erinomaisia haittoja, vaikkapa nämä lait saataisiin kirjoittaa uudelleen. Minusta on tämä 2 §:ssä oleva sanontakin jo sellaista, että minä en tätä ymmärrä. Tässä sanotaan, että maata pakkolunastetaan evankelisluterilaisten ja kreikkalaiskatolisten seu-

rakuntien papiston ja lukkariurkurien virkataloista sekä mainituilla seurakunnilla olevista maista. Minä en tiedä, mitä muita maita seurakunnilla on, paitsi virkataloja. Eihän tällä vain tarkoitettane seurakunnan omistamia hautausmaita (Eduskunnasta: No, no!). Tähän kohtaan minä haluaisin kuulla selitystä. Lakiehdotuksissa on periaatteellisesti arveluttavia säädöksiä. Ensinnäkin on sellainen asutuslakiin sisällytetty pakkolunastus. Kun asutustoiminnan edistämiseen maata on vapaaehtoisesti kaupalla vielä yllinkyllin saatavissa, tuntuvat näin pitkälle niin hyvin yksityisten kuin kuntien ja seurakuntien maihin ulotettavat pakkolunastustoimenpiteet tarpeettomasti liian paljon loukkaavan vielä loukkaamattomana pidettyä omistusoikeutta. Pääepäkohta ei ole siinä, ettei maata ole saatavissa, vaan siinä, ettei maata haluvilla ole tarpeeksi luottoa ja varoja käytettävänä. Minä luulen, että kaikista varauksista huolimatta maanomistajain pelko, että laissa sanottua lisämaata voidaan tämän lain nojalla ottaa sellaisesta paikasta, mikä tuottaa suurtakin haittaa tilalle, ei ole aiheeton. Minä pelkään, että tämän lain toimeenpano tulee synnyttämään katkeruutta, silloin kuin vastoin maanviljelijäin tahtoa käydään ottamaan ehkä tilan paraita viljelysmaita, silloinkin omistajat eivät mistään hinnasta luopuisi niistä, mutta sensijaan kyllä antaisivat vapaaehtoisesti viljelyskelpoista maata jostakin muusta paikasta. Tiedän tällaisia tarjouksia nytkin tehdyn. Mutta näihin tarjouksiin on vastattu kieltävästi. Korpeen ei haluta mennä ennenkuin valtio rakentaa sinne autotien ja talon valmiiseen kuntoon. Varmaa myös on, etteivät kaikki, jotka ilmoittautuvat halukkaiksi maata saamaan, pysty sitä sittenkään viljelemään ja kannattavasti asumaan, vaikka saisivat ilmaiseksi talon ja valmiissa kunnossa.

Toiseksi tämän lain kautta tuodaan entiseen käytäntöön vallan uusi periaate, josta täällä jo huomautettiin, siinä että yleishyödyllisiin tarkoituksiin hankittua ja lahjoitettua omaisuutta nyt pakkokeinoin ruvetaan vaatimaan pois yksityiseen käytäntöön. Kunnat ja seurakunnat ovat hankineet maata tukeakseen ja helpottaakseen taloudellista asemaansa. Tähän asti tätä on suosittu. Nyt pannaan siihen este tai jos ei suorastaan sitä estetä, niin ainakin

pannaan pelätin, että milloin tahansa voidaan katsoa tarpeelliseksi ottaa vielä äskettäin hankittu maa asutustarkoituksiin hinnasta, mikä silloin voi olla kohtuushinta, mutta myöhemmin vallan mitätön. Sen sijaan että seurakuntienkin maat tällä tavalla joutuvat pakkolunastuksen alaisiksi, olisi pitänyt helpottaa seurakuntien maiden ja varsinkin tonttipalstojen vapaaehtoista myyntiä, mikä näyttää tuottavan vaikeuksia ja on muutamissa tapauksissa kokonaan kiellettykin. Kun kirkon ja seurakuntien mailla on pieni merkitys asutustoiminnalle, seurakuntien virkatalojen viljeltyt maat on laskettu olevan 17,401 ha, niin tuntuu vähän siltä kuin seurakuntien maihin ulotettu pakkolunastus olisi enemmän jonkinlainen mielenosoitus kirkkoa kohtaan kuin suuri todellinen tarve. Sellaiseksi sen maaseudun vakavamielinen kansa käsittää. Ehkä se ei siinä olekaan vallan erehtynyt.

Maanmittaushallituksen antamien tietojen mukaan on kirkollisvirkataloista v. 1926—34 erotettu 1,892 torppaa ja 1,573 mäkitupa-aluetta, eli siis kaikkiaan 3,465 vuokra-aluetta, joille on annettu 16,318 ha viljeltyä maata, 8,036 ha viljelyskelpoista maata, 25,490 ha varsinaista metsämaata ja 1,280 ha joutomaata ja siis yhteensä 51,124 ha tiluksia. Luulisi tämän jo riittävän seurakuntien osalta.

Mitä tulee seurakuntien maiden viljelyskuntoon, niin niissä parissakymmenessä seurakunnassa, joiden virkatalojen taloudellisissa katselmuksissa olen ollut mukana, ovat seurakuntien pappiloiden ja virkatalojen maat olleet yleensä yhtä hyvin viljeltyjä kuin niiden ympäristöllä olevien viljelijäin maat, joten väite niiden yleisestä huonosta kunnosta ei maan länsiosissa ainakaan pitäne paikkaansa. Virkatalojen vuokraajat ovat myös olleet tyytyväisiä vuokrasopimuksiin, paitsi että metsänkäyttöoikeutta ovat jotkut toivoneet lisää. Seurakuntien maiden pakkolunastuksen sisältäminen näihin lakeihin ei suinkaan ole kiireellisen tarpeen vaatima, vaan voitaisiin hyvällä tahdolla odottaa siksi kuin kirkon taholta tehtävä ehdotus seurakuntien maiden käyttämisestä asutustarkoituksen edistämiseksi valmistuisi. Minä yhdyin niihin, jotka ovat kannattaneet tämän lain hylkäämistä.

Ed. Tuorila: Herra puhemies! Lepäämässä oleva asutuslakiehdotus lähtee siltä pohjalta, että valtion varoilla ja tuella harjoitettava asutus on kansakunnalla tällä hetkellä niin tärkeä ja keskeinen kysymys, että sen vuoksi on sovellettava verraten pitkälle ulottuvaa pakkolunastusperiaatetta. Kysymys pakkolunastuksen soveltamisen oikeudesta edellyttää mielestäni kolme eri kohtaa. Ensinnäkin pakkolunastus on oikeutettua silloin, kun on kysymys koko yhteiskuntarakenteeseen vaikuttavien epäkohtien poistamisesta, jotka epäkohdat jatkuessaan uhkaavat johtaa kehityksen yhteiskunnassa vahingolliseen ja turmiolliseen suuntaan, siis kun on kysymys kansakokonaisuuden edusta, toiseksi silloin, kun yhteiskunnalla ei kohtuudella katsoen ole käytettäväänään muita keinoja olojen järjestämiseksi siihen suuntaan, kuin yhteiskunnan terve kehitys vaatii. Ja kolmanneksi, ettei pakkolunastustoimenpiteissä mennä pidemmälle kuin kokonaisuuden etu ja tarve välttämättä vaatii. Ovatko nämä edellytykset nyt olemassa mentäessä asutuskysymyksen ratkaisuun pakkolunastustietä? Voidakseni vastata tähän on minun pakko palauttaa muistiin eräitä asutuskysymyksemme aikaisempia vaiheita.

Vuonna 1901 oli Suomessa maaseudulla omistavia ruokakuntia 110,000, mutta vuokramies- ja tilattoman väestön ruokakuntia yhteensä 370,000. Omistavia oli vain siis silloin 23 pros. koko määrästä. Yhteiskunnallisessa tasapainotilassa oli vaaka tällöin ratkaisevasti painunut omistamattomien luokkien puolelle. Ja se oli yhteiskuntaolojen rauhalliselle kehitykselle vaarallista. Näissä oloissa oli oikeutettua yhteiskunnan rauhallisen kehityksen turvaamiseksi turvautua pakkolunastusperiaatteen, kuten tehtiin torpparivapautuskysymyksen ratkaisussa. Nykyään arvioidaan maaseudulla olevan omistaviin luokkiin kuuluvia ruokakuntia kaikkiaan noin 450,000 à 500,000, jota vastoin omistamattomia ruokakuntia on nykyään maaseudulla noin 250,000. Omistavia ruokakuntia on nyt 65 pros. koko ruokakuntien määrästä. Yhteiskunnallisessa tasapainotilassa on näiden 30 vuoden kuluessa vaaka painunut ratkaisevasti omistavien ja yhteiskuntaa turvaavien luokkien puolelle. Nykyoloissa ei ainakaan yhteiskuntaelämän rauhallisen kehi-

tyksen turvaaminen edellyttä pakkolunastustoimenpiteisiin ryhtymistä. Onko nyt mahdollisesti muita syitä, jotka vaativat pakkolunastusta siinä laajuudessa, kuin edelläolevassa lakiesityksessä on esitetty? Minun mielestäni tällainen syy olisi, jos voitaisiin osoittaa, ettei asutustarkoituksiin ole nykyoloissa riittävästi vapaaehtoista tietä maata saatavissa. Minä olen koettanut rehellisessä mielessä syventyä asiaan ja olen siinä mielessä m. m. ottanut selvää meidän pakkolunastuslakimme Lex Kallion vaikutuksista. Tämän lain avulla oli vuoteen 1933 lukien saatu muodostetuksi 222 tilaa ja 64 lisämaata eli yhteensä noin 10,000 ha pakkolunastusteitse. Samaan aikaan saatiin vapaaehtoista tietä muodostetuksi vuosittain keskimäärin noin 26,000 uutta tilaa (Ed. Koivisto: Yksityismaistako?). — Yksityismaista. Tämä siis, tämä pakkolunastusperiaate, se ei tuottanut ei yhtä prosenttiakaan muodostettujen uusien tilojen määrästä (Ed. Lepistö: Entäs välillinen vaikutus? — Vasemmalta: Sitä ei puhujasta!). Nyt pyritään pakkolunastusta soveltamaan sellaisiin tiloihin lisäämään hankkimiseksi, joissa on viljeltyä tai viljelyskelpoista maata yli 50 ha. Nyt on huomattava, että tällaisia tiloja ei Suomessa kaikkiaan ole kuin vähän yli 3,500. Tätä tietä — on tutkittu tätäkin seikkaa — voidaan muodostaa noin muutamia tuhansia lisämaa-alueita, ei enempää, kun samanaikaisesti vapaaehtoisesti vuosittain syntyy kolmattakymmentä tuhatta tilaa. Onhan tämä osoitus siitä, että meillä on vapaaehtoista tietäkin tarpeeksi ollut maata saatavissa. Siis ei ole olemassa tuota toistakaan edellytystä, jonka mukaan ei asiaa muuten voitaisi järjestää, mikä on välttämätön edellytys pakkolunastusperiaatteen soveltamiseksi. Asia voidaan järjestää, kunhan vain tarkoitukseen myönnetään riittävä määrä varoja.

Jos nyt näillä edellytyksillä ruvetaan soveltamaan pakkolunastusperiaatetta siinä laajuudessa kuin mitä se on edelläolevassa lakiesityksessä, tulee varmasti osa meidän maanomistajaväestöstämme käsittämään tämän oikeuden loukkaukseksi, oikeuden loukkaukseksi siitä syystä, että sitä ei vaadi kansakokonaisuuden etu ja että asia voitaisiin muutenkin järjestää. Minä nimittäin tahdon alleviivata sitä, että tällaisessa muodossa sovellettuna tuo pakkolunastusperi-

aate voi johtaa kansantaloudellisten arvojen hävittämiseen. Sisältäähän nykyinen laki sen, että viljelysmaita luovutetaan asutustilallisille osaksi lisämaaksi osaksi muutenkin. Voi olla tämä paikallaan, jos on kysymys maista, joita ei viljellä kuten pitäisi. Mutta jos tapahtuu sellaista, että ensiluokkaisessa kunnossa olevat maat, johon maanomistaja on uhrannut paljon perusparannuksiin, salaojitukseen y. m., jos tällaiset maat pakkoluovutetaan sellaiselle viljelijälle joka ei pysty niitä kunnolla hoitamaan, joka hoitaa niitä huonommin kuin se, jolta nyt pakkoluovutetaan, silloin on tapahtunut kansantaloudellista vahinkoa. Samaa voi tapahtua myöskin metsiin nähden. Meillä on paljon suurviljelijöitä, jotka pystyvät hoitamaan metsänsä varmasti paremmin kuin monet pienviljelijät.

Minä olen sitä mieltä, että asutuskysymys on tärkeä kysymys meidän yhteiskunnassamme (Vasemmalta: Teoriassa!). Se on käytännössä tärkeä kysymys, mutta se ei ole nyt niin tärkeä kysymys kuin se oli 15 a parikymmentä vuotta sitten. On otettava nimittäin huomioon, että Suomessa oli tämän vuosisadan alussa kaikkiaan vähän yli 100,000 tilaa. Nyt on näiden tilojen luku noin 570,000. Tämä asutuslakiesitys se lähtee siitä, että meillä olisi tulevaisuudessakin mahdollisuus harjoittaa asutustoimintaa samassa mittakaavassa kuin tähänkin asti. Tämä on suorastaan käytännöllisistä syistä mahdoton. Ei ole olemassa enää tarpeeksi maata. Hallitus on kyllä laskelmissaan esittänyt, että kaikkiaan on yksityisillä yli 3 milj. hehtaaria viljelyskelpoista maata, mutta on muistettava, että tämä maa on jo suurimmaksi osaksi pienviljelijöitten ja keskikokoisten viljelijöitten hallussa, joten sitä ei voida pakkoluovuttaa. Suuremmilla viljelijöillä, sellaisilla, joiden peltopinta-ala on yli 50 ha, on asutuskelpoista maata ainoastaan pieni osa koko määrästä. Näidenkin tilojen maat tulevat luonnollisen kehityksen vaikutuksesta lähi vuosikymmeninä jaetuksi suvun jäsenten kesken.

Edellä oleva jo osaltaan osoittaa sen, että asutuslaki on epäkypsä. Täällä on koitettu leimata ne, jotka nyt vastustavat tätä asutuslakia, asutuksen vastustajiksi (Vasemmalta: Niinkuin ne ovatkin!) ja siihen ryhmään on koitettu liittää myöskin isänmaallinen kansanliike (Vasemmalta: Niin-

kuin se onkin!). Isänmaallinen kansanliike sanoo aivan selvästi ohjelmassaan, että se katsoo, että asutuskysymys on tässä maassa hoidettava. Se on kaikkein tärkeimpiä kysymyksiä, mutta minä olen varmasti vakuutettu, että tämä laki, joka perustuu pakkolunastusperiaatteeseen pääasiassa, ei tule saamaan riittävästi tältä pohjalta lähtien maata. Maata tarvitaan enemmän asutustarkoituksiin. Se on saatavissa vapaaehtoista tietä, sitä tietä, että varoja myönnetään enemmän käytettäväksi. Mutta kehitys on, niinkuin jo sanoin, johtanut meillä tavattoman suureen tilojen määrän lisääntymiseen, niitten lisääntymiseen jopa viisinkertaisesti. Samanlaisia kehitystä ei vastaisuudessa voi enää jatkaa, ei yhtä pitkälle, ei riitä maata, kuten sanoin.

Minun käsittääkseni meidän maakysymyksemme keskeisimpiä kohtia ei tällä hetkellä ole tämä asutuskysymys vaikkakin se on tärkeä. Minun käsittääkseni keskeisimpiä kohtia on se, että turvataan ne pienviljelijät säilymään tiloillaan, jotka tilansa ovat saaneet. Onhan meillä joutunut tiloitaa pois viime vuosina yli 12,000 viljelijää etupäässä pienviljelijöitä. Tämä luku on paljon suurempi kuin mitä enää pakkolunastusteilta voidaan uusia tiloja muodostaa. Sen osoittavat asiantuntijain laskelmat. Näitten tilallisten tiloillaan turvaaminen on kansankokonaisuuden kannalta katsoen erittäin tärkeä asia ja yhtä tärkeä on myöskin se, että huolehditaan siitä, ettei nykyään olemassa olevia pientiloja pirstota siinä määrin, että näille pirstotuille tiloille syntyy väestö, joka ei siellä tule toimeen, joka lisää tuota yhteiskunnan levotonta ainesta. Tässä on kaksi meidän suurta maakysymystämme, jotka on jätetty hoitamatta. Minä myönnän, että tässä esillä olevassa lakiesityksessä on hyviäkin kohtia m. m. se, että varataan halpakorkoista luottoa asutustilallisille. Mutta toisaalta siinä on heikkouksia, sen myöntävät kaikki ja minä katson, että nykyoloissa ei ole niin kiirettä, varsinkin kun nämä muut tärkeämmät kysymykset on jätetty hoitamatta, etteikö vielä voitaisi tätä esitystä hylätä ja kiireellisesti valmistuttaa uusi lakiesitys, sellainen, joka todella tulee viemään asutusta eteenpäin, sillä tästä lakiesityksestä en minä usko tulevan koskaan oikeata asutustoiminnan edistäjää.

Yhdyn niihin, jotka kannattavat esityksen hylkäämistä.

Puhemies: Eduskunnan istunto keskeytetään ja jatketaan sitä tänään kello 19.

Täysistunto keskeytetään kello 16,53.

Täysistuntoa jatketaan

kello 19.

Puhetta johtaa puhemies Kallio.

Keskustelu asutuslaista jatkuu:

Ed. Kivisalo: Herra puhemies! Minulla ei ollut aiemmin aikomusta puuttua tähän asiaan, mutta eräät tämän lain vastustajain esittämät väitteet pakottavat minut tekemään joitakin oikaisuja.

Ed. Soini ja useat muut ovat puhuneet pitkästi ja vahvasti kuinka tämän lain 2 § muka säättää aivan vieraan ja ennen kuumattoman periaatteen, sen mukaan kun voidaan ottaa suurtilallisilta liikamaita asutustarkoituksiin pakkolunastuksellakin, mikäli ei niitä vapaassa kaupassa ole riittävästi saatavissa. Minua kummastuttaa ed. Soinin y. m. tietämättömyys Suomen historiasta, vieläpä sen aivan uusimmasta historiasta. Onhan tunnettua, että jo kauan ennen kuin ed. Soini ja kukaan tässä kamarissa oleva on syntynytään, on ollut voimassa laki, jonka mukaan voidaan pakkolunastaa maata yhteiskunnan tarpeita varten, mitä moninaisimpia tarpeita varten.

Yksityisomistuksen pyhyttä on siis loukattu jo silloin ja jo satoja vuosia sitä ennenkin sangen monasti, milloinkaan vain yhteiskunnan kokonaisuus on sitä vaatinut.

Maan pakkolunastaminen viljelystarkoituksiinkaan ei ole mitään uutta Suomen lainsäädännössä. Vuonna 1918 säädettiin ja seuraavana vuonna huomattavasti parannettiin lakia, jonka mukaan maanomistajilta pakkolunastettiin melkoiset alat heidän omistamiaan maita torppareille ja mäkitupalaisille. Tätä lunastuslakia on sittemmin eri kertoja täydennetty useilla muilla

lunastuslaeilla eivätkä ed. Soini y. m. ole tehneet aloitetta näiden lakien kumoamiseksi.

Mitä tulee pakkolunastukseen nyt erikoisesti asutustarkoituksiin, ei edes sekään ole mitään uutta. V. 1922 — se tahtoo sanoa 14 vuotta sitten — säädettiin meillä n. s. Lex Kallio, jonka senkään kumoamiseksi ed. Soini ei ole tehnyt aloitetta.

Kun Suomen väkiluku vuosittain kasvaa lähes 30,000 hengellä ja kun maatalous jatkuvasti koneellistuu eikä näin ollen voi tarjota riittävästi ansiomahdollisuuksia kaikelle lisääntyvälle väestölle ja kun teollisuus ja liike-elämä, huolimatta valtavasta nousustaan, ei sekään ole tarjonnut toimeentuloa läheskään kaikille uusille tulokkaille, ei edes nykyisenä nousukautena, niin on odotettavissa, että nämä elinkeinot eivät voi tulevaisuudessa tarjota ansiomahdollisuuksia, etupäässä maaseudulla kasvavalle liikaväestölle edes siinä määrässä kuin nyt nykyisenä nousukautena on ollut mahdollista. Kun näin on, niin yhteiskunnan velvollisuus on järjestää maan asukkaille toimeentuloa ja sitä koetetaan järjestää asutustoiminnalla. Näin ollen on yhteiskunnan velvollisuus myös huolehtia, että maata on saatavissa tarpeen tullen pakkolunastuksellakin, mikäli ei vapaassa kaupassa ole saatavissa. Onhan ihmisten elämisen-oikeus tärkeämpi kuin moneen kertaan repelöity maan yksityisomistusoikeus.

Se, ettei nyt ole työttömyyttä niin paljon kuin sitä oli pulavuosina, ei oikeuta hylkäämään tätä lakia. Nykyinen nousukausi ei suinkaan ole ikuinen, vaan piankin voi tulla uusi lamakausi. On siis varustauduttava, ettei se uusi lamakausi kohtaa meitä yhtä valmistumattomina ja yhtä avuttomina kuin viimeksi eletty pulakausi.

Ed. Pennanen väite, että maan saanti asutustarkoituksiin on asutusviranomaisten järjestämää tietä hitaampaa kuin vapaassa kaupassa, on kylläkin totta, mutta esillä-oleva laki ei millään tavoin estä vapaata asutustoimintaa. Päinvastoin esillä oleva laki, jos se tulee hyväksytyksi, on omansa edistämään tällaista vapaata maan hankintaa, niinkuin Lex Kalliokin on välillisesti edistänyt. Monet maanomistajat, jotka tietävät, että heiltä tullaan tämän lain mukaan ottamaan maata, kiiruhtavat sitä antamaan vapaassa kaupassa. Siis tämä laki on omansa edistämään juuri sellaista asu-

tustoimintaa, jota ed. Pennanen pitää parhaana.

Mitä tulee monien edellisten puhujien väitteeseen kirkollisten virkatalojen liikamaisen koskemattomuudesta, niin näiden maiden pakkolunastuksen oikeutus on todettu korkeimman oikeuden päätöksellä, jota ei ole syytä epäillä. Mitä näiden maiden pakkolunastuksen siveelliseen oikeuteen tulee, niin on aivan luonnollista, ettei yhtä maanomistajaryhmää voida vapauttaa velvollisuudesta, joka muiden maanomistajain harteille sälytetään. Se herättäisi oikeutettua mielipahaa monissa maanomistajissa ja olisikin ilmeisesti väärin. Sitä paitsi ei kirkon tarkoitus ole olla maanviljelijänä, vaan sielunhoito on sen tehtävä. Jos katsotaan voitavan pakkolunastaa maata sellaisilta, jotka ammatikseen ovat maanviljelijöitä, niin vielä suuremmalla oikeutuksella maata voidaan pakkoluovuttaa sellaisilta, joilla on toinen tehtävä ja joilla maanviljelys on vain päätehtävää häiritsevänä sivuilmionä.

Että maatalous pappien harjoittamana todellakin on heidän toimintaansa häiritsevä sivuilmio, siitä pyydän mainita todisteeksi sen, että kaikista kirkollisvirkataloista n. 73 %, siis lähes $\frac{3}{4}$ on annettu vuokralle ja vain $\frac{1}{4}$ niistä papit viljelevät itse. Useimmiten nämä maat ovat annetut vuokralle perin lyhyiksi vuokra-ajoiksi eikä niitä voida vuokratakaan pitkiksi ajoiksi, koska papille voi milloin tahansa aueta mahdollisuus päästä uuteen pitäjään, jossa on lihavampi leipäpala. On siis todennäköistä, että nämä vuokra-ajat pappilain maissa tulevat pysymäänkin lyhytaikaisina. Järkiperäinen maanviljelys kuitenkin edellyttää sellaisia maan perusparannuksia, joihinka maan haltija ei voi ryhtyä ellei ole varmuutta siitä, että hän saa olla maan haltijana pidemmän aikaa. Tunnettua onkin, että pappiloissa harjoitetaan ryöstöviljelystä, joka on kansantaloudellinen tappio.

Kirkollisvirkatalojen koskemattomuutta ei siis vaadi, ei laki eikä evankeliumi, eikä myöskään maatalouden kunnollinen hoito. Nykyisellään ollen sitävästoin papit eivät viljele maitaan itse eivätkä anna muidenkaan viljellä sellaisilla ehdoilla, että niitä kannattaisi kunnollisesti viljellä.

Ed. Kilpeläinen pelkää, että kirkollisten virkatalojen maihin käydään käsiksi kovin kourin, jos tulee sellainen hallitus, jolle

kirkko on vastenmielinen. Tähän huomautan, että pappien velvollisuus on esiintyä niin, etteivät he joutu vastenmielisiksi köyhällistön laajoille kerroksille. Pappien olisi vastedes esiinnyttävä vähemmän repäisevästi kansanvaltaisen valtioelämän vihollisina kuin mitä he ovat esiintyneet tähän asti (Vasemmalta: Hyvin sanottu!). Suomen kansa on sisimmältä olemukseltaan syvästi uskonnollismielistä ja tämä takaa, että sillä tulee olemaan kunnioitus kirkkoa ja sen omaisuutta kohtaan, mikäli eivät papit hävittämällä hävitä tätä kansan kunnioitusta, niinkuin on tapahtunut viimeisinä vuosina.

Ed. Jussila ja eräät muut ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että tämän lain mukaan asutustoimintaa tulevat käsittelemään liian monet virastot ja että tämä hidastuttaa sitä. Näin saattaa olla, mutta se ei ole riittävä syy tämän lain hylkäämiseen. Sillä, jos vastainen kokemus osoittaa, että tässä laissa on liiallisia mutkia tai puutteellisuuksia, niin varmoja saadaan olla siitä, että eduskunnalta ei tule puuttumaan hyvää halua näiden mutkien oikomiseen ja puutteellisuuksien poistamiseen. Sitä paitsi on huomattava, että tätä lakia ovat valmisteelleet aikanaan maatalousvaliokunnassa sellaiset miehet, jotka ovat pitkät ajat olleet käytännöllisessä asutustoiminnassa mukana, kuten edustajat Alestalo, Marttila, Eskola ja useat muut. Näiden miesten mukanaolo tämän lain käsittelyssä on tae siitä, ettei tässä laissa pahempia puutteita tässäkin suhteessa voi olla.

Ed. Tuorila jonkun verran epäonnistuneessa neitsytpuheessaan esitti väitteitä, jotka sietävät tässä neljä lyhyttä huomautusta: 1) Sellainen laki kuin asutuslaki ei koskaan ole oikeistoporvarien mielestä tarpeeksi kypsä. Minä olin 14 vuotta sitten eduskunnan lehterillä kuuntelemassa, kun käsiteltiin lex Kalliota, ja kaikilla oikeistoporvareilla, jotka silloin esiintyivät, oli se sama laulu kuin ed. Harjalla, Soinilla ja monella muulla, että laki ei ole tarpeeksi kypsä. Jos siis laki sillä perusteella hylättäisiin, ettei se ole oikeistoporvarien mielestä tarpeeksi kypsä, niin meillä ei milloinkaan saada minkäänlaista kunnollista asutuslakia. 2) Jos ajan vaatimia uudistuksia ei panna toimeen ennenkuin vasta sitten kuin yhteiskuntaa uhkaa jokin suuri vaara, niinkuin ed. Tuorilan mukaan olisi

tehtävä, niin jouduttaisiin täällä jatkuvasti olemaan kansalaissodan kynnyksellä, joka ei kai ed. Tuorilan suositteleman kansakokonaisuuden kannaltakaan olisi toivottavaa. 3) Jos maata on ollut saatavissa vapaaehtoisesti ja kauppvoja tehty täten enemmän kuin lex Kallion kautta, niin tämä on vain todistus siitä, että lex Kallio on välillisesti edistänyt asutustoimintaa. Samoin tulee tämä laki tekemään. 4) Ed. Tuorilan väite, että maata saa kyllin, kun sen saamiseksi vain varataan riittävästi rahaa, on asiallisesti sama kuin hänen puolueoverinsa, entisen edustajan Honkalan väite viime keväänä, kun hän sanoi, että kyllä maata saa riittävästi, kun siitä vain riittävästi maksaa. Tämän asian tietää pieni lapsikin, mutta se ei auta meitä asutustoiminnassa yhtään enempää kuin vanha vitsi: hyvää päivää, kirvesvartta.

Ed. Pilka ma: Herra puhemies! Tätä käsiteltävänä olevaa lakiesitystä on kyllin paljon täällä selitetty ja „vatvottu” puolelta ja toiselta ja etenkin ovat ed. Soini, ed. Harja y. m. selittäneet tarkoin, minkä tähden emme voi näitä lakiesityksiä hyväksyä. Aikaisemmin viime eduskunnassa olen itsekin tästä asiasta käyttänyt useita puheenvuoroja, joten minun ei ole tarvis kohdistaa lausuntoani mihinkään yksityiskohtiin. Kuitenkaan en voinut olla ottamatta puheenvuoroa muutamien täällä lausuttujen ajatusten johdosta.

Ensiksikin on hyvin valitettavaa, että ed. Marttila täällä vähemmän miellyttävästi arvosteli esim. Etelä-Suomen kartanonomistajia. Hänen olisi päinvastoin mitä suurimmalla kunnioituksella pitänyt puhua henkilöistä, jotka rajatonta isänmaanrakkautta ja suurta uhrimieltä osoittaen olivat valmiit torpparien itsenäistyessä vapaaehtoisesti luovuttamaan kolmanneksesta käypää hintaa, monetkin satoja hehtaarin aloja maata ja siten uhrasivat hyvän asian eteen isänmaan alttarille satojatuhansia markkoja omaisuudestaan itsekin. Syynä tähän uhrautuvaisuuteen ei suinkaan ollut mikään pakko. Meillä oli torpparien lunastuslaki; mutta jos me katsomme, niin monin paikoin kiirehtivät maanomistajat tekemään vapaaehtoisia kauppvoja (Ed. Komu: Jotta olisivat saaneet enemmän hintaa!). Ei, vaan tekemään vapaaehtoisesti kauppvoja ja vieläpä antamaan entisille torppareilleen

paljon suuremmat maa-alat vapaaehtoisella kaupalla kuin tämän lain mukaan olisi ollut pakko tehdä (Vasemmalta: Mitä te olette hyötynneet torppareista?). Syynä tähän uhratuvaisuuteen, niinkuin sanoin ei ollut pakko, vaan se, että nämä maanomistajat jo silloin ymmärsivät, että torpparilaitos oli jo aikansa elänyt ja vanhentunut sopimattomaksi. Onhan selvää, niinkuin täällä ed. Kivisalo selitti, ettei vuokramies milloinkaan uhraa eikä tahdo uhrata kaikkea voimaansa vuokraamansa tiluksen maiden ja rakennusten kuntoon panemiseksi. Siitä johtui, että silloiset torpparikylät olivat ikäviä nähdä, ränsistyneine harmaine rakennuksineen, hoitamattomine peltoineen ja kaatuneine aitoineen, ja kaikki heidän maanviljelysvehkeensä olivat huonoja. Tämän näkivät maanviljelijät, ja he tahtoivat myös osaltaan viedä Suomen maataloutta eteenpäin, ja he suostuivat vapaaehtoisesti, niinkuin sanoin, torppien luovutukseen, ja siitä onkin ollut vallan valtavat seuraukset. Nuo entiset torpparikylät ovat nyt lyhyen ajan kuluessa kohonneet erittäin kauniiksi pientila-alueiksi; niissä on uudestaan rakennetut rakennukset, vieläpä niinkin lujasti sementtitiilisine ulkokuoneineen, niiden ympärille nousevat kauniit puutarhat ja niissä asuu nykyään entisen torppariväestön sijasta itsenäinen maanviljelijäluokka. Paitsi tätä taloudellista edistystä, tähtäsivät myös silloiset maanviljelijät siihen, että he saisivat näistä ennestään katkerista, tyytymättömistä ja sosialidemokraattien talutusnuorassa kulkevista maanvuokraajista itsenäisiä, edesvastuuntuntoisia, vapaita maanomistajia, ja tässä me olemmekin suurin piirtein onnistuneet. Olen itse elävä esimerkki siitä, sillä olen tänne suurimmaksi osaksi tullut näiden entisten torpparien äänillä (Ed. Komu: Rohkenen epäillä!).

Ed. Marttila täällä ihmetteli, miksemme me nyt sitten kannata pakkolunastusta asutustarkoitukseen, vaikka muka nyt niistä pakkolunastettavista maista saataisiinkin käypä hinta. Jos näin olisi, jos tosiaan ajateltaisiin maksaa tähän asutustarkoitukseen tarvittavista maista käypä hinta, paikkakunnalla käypä hinta, eihän silloin mitään tällaista pakkolunastusta tarvittaisikaan, sehän on turhaa puhetta. Onhan aivan varmaa, että jos maanviljelijämme saavat maistaan paikkakunnalla käyvän hin-

nan ja sen selvässä rahassa, niin maata asutustarkoitukseen on saatavissa vapaaehtoisella kaupalla ja vieläpä Etelä-Suomessakin, jota täällä jotkut ovat epäilleet (Eduskunnasta: Mikä on käypä hinta?). Sitähän on vaikea mennä sanomaan täällä, se on arvosteltava paikan päällä, ottaen huomioon paikalliset hinnat, olot, maanlaatu j. n. e.

Muuten minulla on kokemuksia pakkolunastuslautakuntien toiminnasta. Jos pakkolunastuslautakunnat voisivat aina oikeudenmukaisesti arvostella käyvän hinnan, ei siitä olisi mitään sanottavaa, mutta useinkin saattaa tapahtua, että nämä hinnat heilahtelevat suuresti ja ne saattavat heilahdella kahtaalle päin, milloin liian korkealle ja milloin liian alas. Tämä johtuu pakkolunastuslautakunnan joko onnistuneesta tai vähemmän onnistuneesta kokoonpanosta. Minulla on personallisia kokemuksia pakkolunastustoiminnasta maassamme ja tiedän, että maanomistajat ovat usein hyvin katkeria jälkeensä, kun heiltä on pakkolunastuksella maata johonkin esim. yleiseenkin tarkoitukseen otettu. Jos siis nyt nämä käsiteltävänä olevat lait tulisivat hyväksytyiksi, jota minä suuresti epäilen, niin vaikuttaisi se vallan mieliä masentavasti koko maanviljelijäluokkaamme. Loukaten kiinteän omaisuuden pyhää omistusoikeutta, toisi se tullessaan suuren epävarmuuden kerrassaan maanomistusoiloihin. Tätä ei toivo meidän maanomistajaluokkamme, vaan pelkää tällaisia toimenpiteitä, jonka tähden minäkään en voi olla hyväksymässä tällaista lakia, vaikka myönnänkin asutustoiminnan tärkeyden meidän maassamme. Tätä asiaa on ajettava toisia, jo aikaisemmin täälläkin viitoitettuja teitä, eikä lunastamalla pakon avulla maanviljelijöiltä tähän tarkoitukseen maata.

Ed. Kares: Herra puhemies! Kaiken aikaa kun tästä asutuslaista on keskusteltu, on asema tuntunut verrattain toivottomalta. Sillä asutuslaki ja koko asutuskysymys on ajettu puolueasiaksi eduskunnassa, niinkuin täällä kaikki suurimmatkin asiat ajetaan. Ja puolumerkeissä on tästä laista tehty jonkinlainen shibboleet, jonka omistamisella ja hylkäämisellä määrätään edustajien asutusturvallisuus. Tahdotaan väittää, että ne, jotka vastustavat tätä lakia, ovat asutustoiminnan vastustajia, ne, jotka taas puolustavat tätä lakia, ovat sen

lämpimiä ystäviä. Niin kauan kun asia pannaan tälle linjalle, emme pääse suuressa asiassa koskaan järkeville perille.

Kun kysyn niiltä, jotka varovaisimmin tätä lakia kehuvat, mikä on se hyvä kohta, joka heidän mielestään pakottaa heidätkin hyväksymään tämän lain, jossa he näkevät suuria varjopuoliakin, niin he sanovat, että hyvä kohta on se, että korkomääriä alennetaan, määrätään ne sellaisiksi, etteivät ne tule liian raskaiksi näille pienviljelijöille j. n. e. Se on kieltämättä eräs tärkeä puoli tässä laissa ja se on hyvä kohta. Se on myös ollut se kohta, jossa olen puolestani pitkän aikaa ajatellut, eikä kuitenkin tähän lakiin olisi mentävä. Olen vakuutettu siitä, että asutuskysymys olisikin saatu varmemmin ja paljon paremmille perusteille, jos ei olisi pyritty kaikkia asioita yhdistämään yhteen ainoaan lakiin. Tosin nykyisestä kirjavuudesta olisi päästävä. Lakeja tällä alalla on legio. Mutta jos taas koetetaan kaikki määräykset saada yhteen ainoaan lakiin, niin joudutaan suuriin vaikeuksiin. Olen vakuutettu siitä, että esimerkiksi rahoituskysymys olisi voitu hoitaa paljon paremmin eri lainsäädännöllä, koska nyt esim. jäävät ehdotetuista eduista osattomiksi nykyiset velalliset. Samoin tuntuu kovasti oudolta, että kun määritellään tämän lain tarkoitus, siihen soteetaan myös maaseudun asunto-olojen parantaminen. Kun maallikkona koettaa lukea tätä lakia, niinkuin olen lukenut sen useampaan kertaan, niin juuri asunto-olojen parantamisjutut tekevät lain kovasti sekanaiseksi ja varsin vaikeaksi sekä seurata että ymmärtää. Sitäpaitsi varsinaiseen asutusasiaan maaseudun asunto-olojen parantaminen kuuluu verrattain vähäpätöiseltä osalta. Ainakin tämä asia olisi pitänyt hoitaa kokonaan toisen lain puitteissa eikä sekoittaa sitä itse asutuslakiin. Minun ymmärtääkseni asutuksella on tarkoitettava ennenkaikkea sitä, että tilattomalle väestölle hankitaan viljelysmahdollisuuksia sellaisilla paikoilla, missä asutusta ei ole riittävästi. Sitä asutuksella on tähän asti tarkoitettu, ja sillä tavalla asutusta on Suomessa koko sen historian aikana hoidettu. Asumattomilla aloilla on koetettu saada syntymään uutta asutusta. Kun katselee tätä lakia sellaisena kuin se nyt on, niin ei pääse siitä vaikutuksesta, että kysymyksessä ei ole niinkään paljon

asumattomien alojen asutus kuin jo asutujen maiden pirstoaminen ja jakaminen niille, joilla ei viljelysmaita ole. Ja niin kauan kuin asutuksen pääkohta pannaan tähän paikkaan, niin joudutaan siihen vaikeuteen, missä nyt ollaan.

On tehty aivan liian suuri numero pakko-luovutusperiaatteesta, joka tässä laissa on. Mielestäni pakko-luovutusperiaate maan hankkimiseksi tilattomalle väestölle ei suinkaan sellaisenaan ole hylättävä periaate. Edustaja Tuorila aivan oikein huomautti, että voi tulla tilanteita sellaisia, joissa on pakko ja välttämättömyys hankkia maata maattomille niistä viljelysalueista, joita jo on olemassa. Kun katselee oloja, niin huomaa, että tässä kohden on monissa valtakunnissa suuria laiminlyöntejä tehty. Minun täytyy sanoa, että toistaiseksi esimerkiksi voimallisesti epäilen Espanjan kenraalien mahdollisuutta hoitaa asioita. Minä pelkään, että ne eivät huomaa, että siellä todellakin on, jos he tahtovat voittonsa säilyttää, mentävä varsin pitkälle pakko-luovutuksessa juuri maattomille maan hankkimisessa. Mutta minä olen vakuutettu siitä, ettei yksikään edustaja tässä eduskunnassa sentään täydellä todella voi väittää, että meillä olisi nykyään sellaiset olot. Kun pakko-luovutusperiaate yksitisiin maihin otetaan käytäntöön vain lisäämaan hankkimiseksi nykyisille pientilallisille, ei siis muissa tapauksissa, niin varmasti kohtuullisella hinnalla joka paikassa voidaan tämä lisäämaan tarve tyydyttää paremmin ja edullisemmin kuin sillä pakko-luovutustiedellä, mitä tässä laissa on esitetty. Sitäpaitsi olen vakuutettu siitä, että Etelä-Suomessakin suuremmillakin talonpoikaistiloilla kehitys aivan itsestään vie siihen, mihin se jo on mennyt esimerkiksi Etelä-Pohjanmaalla, että suuretkin talonpoikaistilat jaetaan pienemmiksi ja pienemmiksi, niin että lopulta näissä tiloissa ei ole liian paljon maata. Kun virkamiesalat tulevat ahtaiksi ja mahdollisuudet saada leipää sillä alalla supistuvat, niin olen vakuutettu siitä, että Etelä-Suomenkin talolliset pitävät lapsensa kotona ja jakavat niille maita sikäli kuin talossa jaettavia maita on. Se ei ole Etelä-Suomessakaan kokonaan vieras, mutta ei ole tämä kehittynyt niin pitkälle kuin esimerkiksi Etelä-Pohjanmaalla. Niin että huolenpito siitä, että jossakin talonpoikaistalossa Etelä-Suomessa on liian paljon

maata, on aivan tarpeeton. Jos niiltä nyt otetaan pois maata, niin parin sukupolven perästä niistä taloista syntyy uutta tilattomien luokkaa, jolla ei ole enää mahdollisuutta kotitalosta maata saada.

Sitä vähemmän on tämä yksityistilojen silpominen tarpeellista, kun maassamme on valtiolla maata, joka on tullut valtion haltuun sen tähden, että asutus on ollut liian heikkoa. On aivan tarpeeksi. Luin hiljakoin tilastollisen tutkimuksen, jonka mukaan Suomen kansa ei koskaan voi tulla 4 miljoonaa suuremmaksi kansaksi. Kun näin on, niin joka ainoa meistä myöntänee, että niille näistä neljästä miljoonasta, jotka maanviljelyksellä tahtovat elää, voidaan hankkia maata viljeltäväksi niistä maista, jotka ovat valtion hallussa (Ed. Pekkala: Ei pidä paikkaansa!). Aivan varma olen siitä (Ed. Pekkala: Ei pidä paikkaansa!), jos vain tehdään suunnitelmallista työtä ja tehdään rohkeasti tätä työtä. Valtionmaista tämä lakiehdotus ottaa maata kovasti varovaisesti. On merkillistä, että laissa säädetään, että valtionmaan asutusta hoidetaan ainoastaan sikäli kuin viljelys- tai asuntotilojen tai lisämään hankkijoita ilmaantuu. Vain poikkeustapauksissa vesiperäisiin maihin nähden voidaan ryhtyä ennakolta asutusalojen valmistamiseen. Mielestäni tämä poikkeustilanne olisi oleva säännöllinen tilanne. Olisi tehtävä sopivilla valtionmailla ne perusparannukset, jotka ovat välttämättömiä ja ilmoitettava: täällä on tilaisuus saada maata viljeltäväksi sille, joka sitä haluaa. Minä kysyn mitä tästä laista hyötyy esimerkiksi etelä-pohjalainen pienviljelijäperhe, jossa on useampia lapsia, jotka mielellään ottaisivat itselleen maata, mutta eivät voi enää sitä saada isänsä talosta, joka on jo muutenkin liian pieneksi jaettu (Vasemmalta: Otetaan pappilasta!) — pappilasta voidaan, tosiaankin saada ehkä parillekymmenelle, jos kaikki maa otetaan. Mutta se ei siihen tarpeeseen, mikä on olemassa, mitään merkitse (Ed. Komu: Joka seurakunnassa on pappila!). Kysymys on siitä, mistä näille halukkaille osoitetaan alue, missä ne voivat saada itselleen viljelysmaita. On sanottu: niillä halvoilla korkoehdoilla, mitä tämä laki määrää, voivat nämä nuoret miehet saada rahaa ja ostaa itselleen taloja. Se keino tietysti nyt on eräs, jota voidaan käyttää, mutta tällaisessa maassa kuin

meillä olisi varmaan paljon parempi keino se, että sanottaisiin: siellä ja siellä on maata saatavana, tulkaa ja viljelkää (Ed. Koivisto: Ei tämä laki sitä estä!). Ei tämä laki sitä estä, mutta se tekee tällaisen suunnitelman ainoastaan poikkeustapaukselliseksi. Säännöllinen tie on toinen ja mitä esim. valtion metsämaihin tulee, niin tämä poikkeustapaus kai perin harvoin tulee käytäntöön. Mutta silloin tietysti täytyy näitä asioita myöskin hoitaa vähän suuremmalla mittakaavalla ja pitemmällä tähtäimellä. Se tapa, millä Suomen asumattomat erämaat on asuttu ja millä suomalaiset asuttivat Ruotsinkin erämaat, oli yksinkertainen ja selvä. Sanottiin: siellä on maata teille tarpeellinen määrä, tulkaa asumaan. Maan saatte ilmaiseksi ja saatte niin ja niin monta vuotta verovapautta (Vasemmalta: Nyt ei IKL antaisi rahallakaan!). Sen sijaan tässä laissa kovin tarkasti pidetään huolta, että valtionmaista täytyy tulla määrätty hinta (Eduskunnasta: Se on oikein!). Ainoastaan poikkeustapauksessa, milloin valtion edut vaativat uudistilan perustamista laajoille asumattomille valtion metsämaille voidaan maa, ellei sillä kasvava arvopuita pienempi metsä ole erittäin arvokasta, antaa ilman lunastushintaa (Ed. Pekkala: Semmoisiahan maita ne ovat!). Minä tahtoisin sanoa: jos tahdotaan asuttaa valtion metsämaat, niin on siellä maata annettava ilmaiseksi (Ed. Koivisto: Niin siinä laissa sanotaan!) — niin, poikkeustapauksissa, jos valtion etu niin vaatii, jos siis valtio esim. tarvitsee jonkun metsänvartijan talon y. m. (Eduskunnasta: Se on se kansakokonaisuuden etu!) — Kansakokonaisuuden etu vaatii, että valtion suuret erämaat asutetaan, niinkuin ne on aikaisemmin asutettu (Keskustasta: Kaikki ilmaiseksi!) — kaikki ilmaiseksi (Eduskunnasta: Rakennukset ilmaiseksi!). Minä puhun maapohjasta (Ed. Komu: Ja Hankmo-äes myös! — Puhemies koputtaa.). Niillä, jotka menevät sinne asumaan, on yllinkyllin menoja, vaikka maapohja tulisikin ilmaiseksi. Siitä ei ole kysymys (Ed. Pekkala: Ne ovat pohjoisessa!). Ja verovapauskin voidaan järjestää, kun vain tarkasti muistetaan, että suurin veronottoja tällä kertaa on kunta eikä valtio. Mutta näistä minä nyt en halua laajemmin puhua. Minä vain viittaan siihen, että asutuskysymys tässä maassa voidaan järjestää

voimaperäisesti ja laajasti, jos vain tahdotaan mennä voimakkaasti eteenpäin eikä tuijotella niitä pelloja, mitä Etelä-Suomessa ja muualla nyt jo on viljelty, vaan annetaan kehityksen vähitellen jakaa nämä pellot niille uusille viljelijöille, joita kasvaa itsenäisissä taloissa (Ed. Komu: Ja tilaton väestö olkoon ilman!). — Tilattomalle väestölle pitää maata hankkia, mutta asutustyön kautta eikä asuttujen alojen riistämällä (Ed. Tanner: Korpeen kuolemaan!).

Kun ed. Tuorila on puhunut useimmat näistä asioista, mistä aion puhua, niin tartun vielä kerran siihen, että myöskin seurakuntien maat tässä laissa on pantu pakko-oton alaisiksi. Minun täytyy sanoa, että jos minä tässä muodossa kuin laki nyt on, puolustaisin tämän lain hyväksymistä, niin minä olisin uskoton sille toimelle, mikä minulle seurakunnassa on annettu. Ja minä tahdon väittää, että ne seurakunnan jäsenet, jotka eivät huomaa, mihin tässä nyt ollaan menossa, vaan puolustavat tämän lain vahvistamista, ne laiminlyövät seurakunnan elämän aivan elämänarvoisten etujen ajamisen, sillä tässä on juuri seurakunnan taloudellisen elämän ydin kysymyksessä. Minä huomautan, että seurakunnallista maaomaisuutta on pyritty hankkimaan ja myöskin voimassapitämään aina kristillisen kirkon alusta alkaen. Heti, kun kirkko sai vakiintuneen aseman, se myös sai maatiloja ja useimmat näistä maatiiloista ovat syntyneet lahjoitusten kautta. Kun seurakuntalaiset rakensivat kirkon, niin he myöskin antoivat maata pappilaansa varten, ja näin ovat useimmat meidän pappilamme syntyneet. Ja minä olen aivan vakuutettu siitä, että jos seurakunnat rupeavat hakemaan vanhat lahjakirjansa esille ja näyttävät tuomioistuimelle ne ehdot, joilla pappilat on annettu, niin tuskin tämän lainkaan jälkeen voidaan näihin tarttua (Vasemmalta: Eihän siinä sitten mitään pelättävää ole!). Niin on käynyt Ruotsissa, niinkuin eräässä puheessani täällä aikaisemmin puhuin. Siellähän on korkein oikeus kumonnut päätökset, joilla samanlaisen lain perustuksella on otettu maita pappisvirkataloista, jotka ovat määrättyyn tarkoitukseen lahjoitettua omaisuutta.

Muuten, ennenkuin menen tässä pitemmälle, huomautan, että laki näihin kirkolli-

siin virkataloihin nähden on tavattoman sekava, niin että kun lukee pykälää tunti kirkon nykyiset taloudelliset lait, joutuu ymmälle ja kysymään, mitä oikeastaan tarkoitetaan näillä pykälillä. Mistä maasta on kysymys? Kun kuulin äskeistä ed. Kivisalon puhetta, niin hänkin oli näissä asioissa aivan täydellisessä sotkussa. Hän sanoi, että pappilan maat täytyy aina olla lyhyemmällä vuokra-ajalla, koska papit vaihtuvat ja hakevat itselleen parempia paikkoja, eivätkä voi siis pitemmälle vuokra-ajalle pappilaa antaa. Eihän, herra Kivisalo, pappiloista nyt ole kysymyskään. Eivät pappilat, ne, mitä laki nykyään kutsuu pappiloiksi, joudu tämän lain alle. Siitähän on nimenomaan määräys. Lain 50 §:n viimeinen momentti sanoo: „Tämän lain 2 §:n ensimmäisessä momentissa mainituista seurakuntain kiinteistöistä älköön myöskään pakkolunastettako maita, jotka sen mukaan, kuin siitä on erikseen säädetty, on papiston virkataloista erotettava pappilan puutarha-, viljelys- ja laidunmaaksi, ja tämä maa on se, mitä nykyinen lainsäädäntö kutsuu pappilaksi (Ed. Kivisalo: Tämä on liian kevyttä saivartelua vakavassa asiassa!). Sen maan vuokraaminen, mistä tässä laissa on kysymys, ei lainkaan tule riippumaan papin virka-ajan pituudesta tai lyhyydestä. Se voidaan papin vaihtumisesta huolimatta vuokrata vaikka sadaksi vuodeksi, sillä papin hallussa oleva pappila jää tämän lain ulkopuolelle. Mutta sitten kysyin, mitä tarkoitetaan toisessa pykälässä olevalla säädöksellä, että voidaan pakkoluovuttaa evankelisluterilaisten ja kreikkalaiskatolisten seurakuntien papiston ja lukkari-urkuriin virkataloista sekä mainituilla seurakunnilla olevista maista. Mitä tämä nyt sisällään pitää? (Vasemmalta: Sitä, että pappilastakin otetaan maata!). Pappilasta ei oteta (Ed. Komu: Otetaan!). On nimittäin muistettava, että nykyään kirkkomme taloudellinen lainsäädäntö, siis laki evankelisluterilaisen papiston virkataloista, sisältää yleismääräyksen siitä, mikä on virkatalo. Virkatalo on kaikki se maa, mikä tähän asti on kuulunut pappisvirkataloon. Ja tässä virkatalossa on kaksi osaa. Toinen on pappila, joka on vatedeskin oleva papin puutarha-, viljelys- ja laidunmaana, ja toinen on niin kutsuttu virkatila, joka on seurakunnan hoidossa ja hallinnossa. Kysyin valiokunnan jäseneltä,

mitä tarkoitetaan sanoilla: „seurakunnalla olevista maista”. Hän sanoi, että sillä tarkoitetaan niitä maita, jotka virkataloista ovat jääneet seurakunnan hoitoon. Se on merkillinen määrittely. Ensin sanotaan: Virkataloista saadaan ottaa, ja sitten se maa, joka niistä saadaan ottaa, pannaankin toiseen kategoriaan seurakunnan hallussa olevaksi maaksi (Vasemmalta: Sama hinta siitä maksetaan!). Tämä on sellaista sotkua, hyvät herrat, että se, joka on tästä lainsäädännöstä perillä, joutuu täydellisesti ymmälle, mitä tarkoitetaan. Lainsäätäjät eivät ole viitsineet edes selvää niistä nimityksistä, mitä nykyinen lainsäädäntö käyttää, vaan huitovat edestakaisin (Ed. Komu: Niinkuin Kares nyt!). Ja kun ei sitäpaitsi tässä laissa ole missään sitä poikkeusmääräystä, joka kuitenkin on tarkoitettu jätettäväksi, nimittäin että laki ei koskisi niin kutsuttuja „kirkonmaita”, josta tulen vähän myöhemmin puhumaan, niin nuo sanat: „seurakunnan hallussa oleva maa”, vievät tämän lain myöskin n. k. „kirkon maihin”, joista korkein oikeuskin on lausunut, että niitä ei saa pidellä tällä lainsäädännöllä. Semmoiseen tilanteeseen on jouduttu. Täällä ed. Kylänpää jo kysyi, mitä ovat ne seurakunnan hallussa olevat maat, ellei niillä tarkoiteta n. k. virkatiloja. Onko se sitten kirkkopiha tai onko se hautausmaa? Mainitsen erään esimerkin. Oletetaan, että joku seurakuntalainen lahjoittaisi seurakunnan kirkolle, nimenomaan seurakunnan kirkkoa varten, kirkon kassan tuloiksi maatilan, siis kirkon maaksi. Sille ei voisi lainhuudatusta ottaa mikään muu kuin seurakunta, ei kirkkorakennus voi lainhuudatusta saada. Se tulee siis seurakunnan omaksi maaksi, ja sillä tavalla tämäkin maa joutuisi tämän lainsäädännön alaiseksi, vaikka nimenomaan korkein hallinto-oikeus on sanonut, että niitä maita ei saa tällä lainsäädännöllä koskea. Koko tämä lakiterminologia on aivan sekanainen, niin että jos näistä asioista joudutaan joskus oikeudessa riitelemään, niin kukaan ei tiedä lopulta, mitä on tarkoitettu.

Tämä laki pyrkii ottamaan seurakunnilta maat viimeistä myöten. On hyvin kuvavaa, että on sanottu suuressa valiokunnassa viimeisellä hetkellä tehdyn eräs turva seurakunnille, kun on pantu lakiin määräys, että metsämaata täytyy seurakunnille jät-

tää niin paljon kuin seurakunnan puutarve vaatii. Luullaanko todella, että tämä on seurakunnille joku turva. Päinvastoin siinä muodossa, kuin se nyt on, se heikontaa vielä enemmän seurakunnan oikeuksia. Metsämaita otettaessa ei siis tarvitse huolehtia muusta, kuin että pappiloille ja mahdollisesti kirkolle jää polttopuut. Kaikki muu saadaan ottaa. Tai voidaanko määräys ehkä tulkita niin, että me tarvitsemme seurakunnan tarpeisiin kaiken sen metsämaan, mikä kullakin seurakunnalla nykyään on, sillä sieltähän seurakunta nykyään saa tulonsa kaikkiin suurimpiin rakennuksiinsa, kirkkoihin, urkuihin j. n. e. Siis onko tulkittava seurakunnan metsätarpeeksi kaikki tämä ja silloin metsämaasta ei saa ottaa yhtään palasta? Niin epämääräistä sanonta tässä laissa on.

Minun on viimeisenä asiana esitettävä eräs hyvin tärkeä asia. Minä väitän, että koko tämä lainsäädäntö on, mitä tulee seurakunnan virkatiloihin, laitton, se on täysin laitton. Tämmöisen lain säätämiseen ei ole eduskunnalla oikeutta. Kirkkolaki on ensin muutettava, jos tälle tielle lähdetään. Korkein oikeus on antanut kyllä toisen tulkin. Korkein oikeus ei ole oikeutettu meillä tulkitsemaan lakia sen pätevämmin kuin joku juristijoukko sen tulkitsee. Kun sanon että tämän asian eduskunnallinen päättäminen on laitonta, niin teen sen sitäkin mieluummin, kun minä alkujaan olen ollut korkeimman oikeuden tulkin kannalla. Kirkolliskokouksen valiokunnassa olen tätä kantaa puolustanut ja ajanut, olen pitänyt kirkolliskokouksen antamaa tulkintaa vääränä. Mutta sen jälkeen olen saanut erään selvityksen asiasta, joka minulle on täysin vakuuttanut, että kirkolliskokouksen kanta oli ainoa oikea. On ilmeistä, aivan vastustamattomasti selvää, että kun kirkkolain 304 § on säädetty, joka sulkee virkatilat pois tällaisen lainsäädännön alalta, silloin on tarkoitettu vieläpä pääasiassa juuri kirkollisia virkataloja eikä vain niitä pieniä niittyjä ja peltoja, mitä on ollut viidessä, kuudessa seurakunnassa, siis nimenomaan niin kutsuttuina „kirkonmaina”. Vaikkakin tiedän, että tämän asian esittäminen eduskunnassa on aivan tarpeeton, sillä eduskunta on kerta kaikkiaan ennakollisesti määrännyt kantansa tässä asiassa, niin sitä varten, että silloin kun tämä laki, jos se laiksi täällä tulee, on vahvistettava,

vielä kerran tarkasti tutkittaisiin, ettei tehtäisi oikeusloukkausta, tahdon esittää ne perusteet, joilla oma kantani on tässä asiassa muodostunut toiseksi, mitä se oli kirkolliskokouksen aikana ja vielä viime keväänä eduskunnassa puhuessani tästä asiasta. Tämä on tulkinta, jonka on pitkän tutkimuksen jälkeen antanut lakimies, ja tiedemies, pyysin nähdä tätä tulkintaa sen tähden, että olin ollut toisella kannalla.

Minä esitän tämän tulkinnan harkittavaksi niille, jotka panevat painoa sille, mitä lainsäätäjä on kirkkolakia säätäessään tarkoittanut, ja myöskin sille, mitä tässä maassa on vuosisatoina tällä alalla pyhänä pidetty.

Kirkolliset virkatalot ovat valtavalta osalta syntyneet niistä lahjoituksista, joita kirkon taloudellisen aseman turvaamista tarkoittavat henkilöt ovat aikojen kuluessa tässä tarkoituksessa tehneet, eli myös siitä että pitäjän talonpojat lahjoittivat maa-alueita papiston palkkaukseen ja muihin kirkollisiin tarkoituksiin käytettäväksi. Myöskin esiintyy tapauksia, jolloin jokin yksityinen aatelismies rakennutti omalla kustannuksellaan seurakunnalle kirkon ja lahjoitti sille pappilan. Siten esimerkin mainitaksemme on Joensuu kartanon omistaja lahjoittanut ja maaomaisuudella varustanut Halikon, Salon ja Perttelin kirkot. Edellämainituista seikoista onkin kirkollisvirkataloja pidetty tietoisuudessa yleisesti omaksutun mielipiteen mukaan määrättyä tarkoitusta palvelevana säätiöomaisuutena. Tämän mielipiteen ovat meidän maamme tietoisoppineista esittäneet m. m. Jaakko Forsman, Robert Hermanson, K. J. Ståhlberg ja Kyösti Haataja. Naapurimaassamme Ruotsissa on tämä käsityskanta myöskin vakiintunut. Sitä edustaa siellä m. m. Erik Schalling teoksessaan „Den kyrkliga jordens rättsliga ställning”. Tästä seikasta, että kirkolliset virkatalot ovat katsottavat olevan oikeudelliselta luonteeltaan määrättyä erikoistarkoitusta palvelevaa omaisuutta, johtuu, että ne ovat mikäli mahdollista pysyväisesti säilytettävät kirkon omistuksessa, kirkon ja seurakuntien toiminnan taloudellisenä tukena. Kirkollisia virkataloja koskeva lainsäädäntö onkin varhaisimmista ajoista saakka pitänyt päämääränään sitä, että edellätarkoitettu kiinteä omaisuus tulee kirkon omistuksessa pysyväisesti olemaan. Tätä koskevia säädöksiä

on ollut kirkollisessa lainsäädännössä jo varhaisimmista ajoista saakka. Jos valtiolta tavalla tai toisella riistää mainittujen lahjoitusten kautta syntyneen omaisuuden niiden alkuperäistä tarkoitusta palvelevasta, niin on tämä menettely, tapahtuukoonpa se sitten vaikka muodollista lainsäädäntöoikeutta noudattaen, merkittävä oikeusvaltiossa noudatettavan periaatteen vastaiseksi.

Puheenaolevasta asiasta säädetään kirkkolain 304 §:ssä se, mitä täällä on jo monta kertaa esitetty, joka pykälä vie kirkollisen maan ulkopuolelle tällaisen lainsäädännön. Erimielisyyttä on esiintynyt siitä, tarkoittaako edellämmainittu lainkohdan määräys nimenomaan myös kirkollisia virkataloja. Sille kannalle, että puheenaoleva lainkohta on tällä tavoin tulkittava, asettui 1935-vuoden ylimääräinen kirkolliskokous hallitukselle antamassaan lausunnossa, hallituksen edustajaa lukuunottamatta. Korkein oikeus taas, jolta hallitus pyysi lausuntoa puheenaolevassa kysymyksessä, omaksui sen käsityskannan, että puheenaoleva kirkkolain määräys ei estä kirkollisten virkatalojen käyttämistä kirkolle vieraisiin tarkoituksiin.

Tarkastettakoonpa puheenaolevaa kysymystä oikeushistorialliselta tai systemaattiselta kannalta, kysymyksessä olevaa lain määräystä ei voida tulkita muulla tavalla kuin kirkolliskokouksen omaksumalla tavalla. Jo neljänneltä vuosisadalta on olemassa säädöksiä niin hyvin maallisessa kuin myös kirkollisessa lainsäädännössä, joissa on johtavana ajatuksena periaate, että kirkon omaisuutta ei ole luovutettava sen omistuksesta muissa kuin erikoistapauksissa. Tämä periaate on omaksuttu myös protestanttisessa kirkossa. Meidän lainsäädännössämme on tämä myös monasti julki lausuttu, m. m. 1689 vuoden kirkkojärjestyksen 26 luvun 5 ja 6 §:ssä, vuoden 1723 pappissäädyn privilegioiden 5 ja 6 §:ssä. Kirkolliset virkatalot ovat niinkään nauttineet tähän saakka sinä määrin esivallan korkeaa suojaa, että esimerkin mainitaksemme Kustaa Waasakaan ei katsonut kuuluisassa peruutuksessaan aiheelliseksi niihin kajota. Kirkkolain valmistelutöistä käy myöskin aivan selväksi, että n. s. historiallinen lainsäätäjä on edellä tarkoitettulla mainitun lain 304 §:llä tarkoittanut pääasiallisesti juuri kirkollisia virkataloja. Perus-

tava merkitys kirkkolain määräysten oikeale ymmärtämiselle on 1845 vuoden kirkkolaki ehdotuksella, jonka mukaan voimassaoleva kirkkolaki on laadittu, ja mainitun ehdotuksen perusteluilla. Näistä perusteluista käy ilmi, että lakiehdotuksen 34 luvun 11 §:ssä, mikä viimeksimainittu lainkohta ehdotuksessa vastaisi kaikkea voimassaolevan lain 304 §:ää, mainitulla kirkon kiinteällä omaisuudella „kyrkans jord, gods, hemman, utgjordar, ängstekar, lötar eller hvad namn de hafva må” tarkoittaa nimenomaan myös kirkollisia virkataloja. Perusteluissa lausutaan nimittäin selvin sanoin: „Kirkon omaisuutta syntyy tämän johdosta kolmenlaatuista: omaisuus tai oikeus, joka on määrätty kirkkojen tarvetta varten, omaisuus, joka on määrätty kirkollisen viranhaltijan ylläpidoksi ja palkaksi, omaisuus, joka on määrätty erinäisille henkilöille tai hyväntekeväisyyssäätiöille.” Siis perusteluissa nimenomaan kirkon omaisuudeksi tuodaan juuri virkatalot.

Edellä tarkoitettua 34 luvun 11 §:n erikoisperusteluissa lausutaan vielä lisäksi, että sanonta „kirkon omaisuus” on aina neljänneältä vuosisadalta lähtien erikoissuojan alaisena kristillisessä kirkossa ja viitataan tässä katsannossa aikaisempaan lainsäädäntöön, 1686 vuoden kirkkolain 24 luvun 5 ja 6 §:iin ja papiston privilegioiden vastaaviin säädöksiin. Ei voitane olla eri mieltä siitä, että sanalla „kyrkans egen-dom” tässä erikoisperusteluissa perustelujen sivulla 428 on täsmälleen sama käsite-merkitys kuin sanalla „kyrkoegendom” sivulla 426. Viimeksimainittu sivulla 426 viitataan vielä Melanchtonin lauseeseen: „Esivalta ei ole oikeutettu käyttämään sitä — kyrkoegendom — kirkolle vieraisiin tarkoitukseen, vaan uskollisesti huolehtimaan sen hoidosta.” Osoitukseksi siitä, että Ruotsi-Suomen lainsäädännössä on jo varhaisesta ajasta saakka papin virkatalo käsitetty kirkon omaisuudeksi. Saattanee viitata vielä Upplannin lain kirkkokaaren toisessa luvussa olevaan määräykseen: „kun kirkonrakennus on perustuksista aloitettu ja saatettu kattoon saakka, on kirkolla oleva tila, joka on papin asuttava.” Historiallisen lainsäätäjän tahtosisällyksen selvittämiseksi ansainnee vielä viitata siihen, että kirkkolain 304 §:n 1 momentin erikoislaatuinen sanamuoto, „olivatpa ne minkä nimisiä hyvänsä” — se on peräti omitui-

nen sanontatapa — on otettu 1845 vuoden ehdotukseen, josta se on tullut voimassaolevaan kirkkolakiin papiston privilegioiden neljänneestä pappiloita koskevasta kohdasta. Siis itse tämä ihmeellinen sanonta otettu privilegioiden siitä kohdasta, joka nimenomaan koskee pappiloita. Se on minun mielestäni täysin sitova todistus siitä, mitä tällä pykälällä on tarkoitettu, jos yleensä historiallisen lainsäätäjän tahdolle ja tarkoitukselle jotain arvoa ja merkitystä tahdotaan antaa, niin on kirkkolain kysymyksessä oleva oikeusohje tulkittava sillä tavoin, että se tarkoittaa ennenkaikkea sitä kirkon maaomaisuutta, jonka kirkolliset virkatalot käsittävät.

Myös systemaattiset näkökohdat oikeuttavat edellä mainitun johtopäätöksen omaksumiseen. Asetuttaessa sille kannalle, että kirkolliset virkatalot jäivät kirkkolain 304 §:n takaamaa oikeussuojaa vaille, jouduttaisiin siihen merkilliseen ja käytännölliselle ajattelulle täysin käsittämättömään tulokseen, että puheena olevan lainkohdan laajasisältöinen määräys „jos kirkolla on maatiloja, olivatpa ne minkä nimisiä hyvänsä”, tarkoittaisi koko maassa ainoastaan kuutta eri tilaa. Siis käytännöllisesti katsoen kirkon kiinteä omaisuus jäisi lainkohdan tarkoittamaa oikeusturvaa vaille.

Mitä sitten tulee puheena olevan lainkohdan tulkintaan puhtaasti kielelliseltä kannalta, niin on edellä lausutusta käynyt selvälle, että käsite „kirkon omaisuus” niin laajassa mielessä ymmärrettynä, että sen piiriin kuuluvat myös kirkolliset virkatalot, ei ole suinkaan vieras meidän lakikielellemme niinkuin on väitetty, ja niinkuin korkein oikeuskin väittää. Tässä laajassa merkityksessä esiintyy kirkkokäsite voimassa olevassa kirkkolaissa varsin monessa eri kohdassa. Viitattakoon vain pykäliin 14, 372, 391, 357, 439, 451, 455 ja 447. Professori Hermanson on myös tästä nimenomaan lausunnossaan huomauttanut. Kirkkolain 304 § on sitäpaitsi siinä luvussa, jossa nimenomaan puhutaan kirkon omaisuudesta.

Myöskin vanhemmassa Ruotsi-Suomen lakikielessä on kirkon maa-käsitepiiriin luettu kirkolliset virkatalot kuuluviksi. Sitä, esimerkin mainitakseni, lausuu Schlüter Ruotsin vanhan lain sanastoa selittäessään että Upplannin lain 2 luvun 2 §:ssä sanan „Kiurkuhus” käsitepiiriin kuuluvat

pappilarakennukset ja sanan „Kiurkubol” käsittepiiriin kuuluvat pappilan maat. Vilskman lausuu tunnetussa teoksessaan Svenska rikets ecklesiastiqveverk, että kyrkogods käsitteellä tarkoitetaan „the lägenheter igemen som nu höra till ecklesiastiqvestaten, vare sig akademi-, gymnasieskolae och hospitalitem prestekapellans och klockarebols samt de egentliga s. k. kyrkoegorn”. Siis kaikki nämä kuuluivat vanhastaan kirkon maakäsitteeseen.

Merkillepantavaa on, että 1845 vuoden kirkkolakiehdotuksessa määritellään kysymyksessä olevaa käsitettä sanoilla „kyrkan jordegods”, siis samalla sanonnalla. On vielä lisäksi syytä viitata kuninkaalliseen resolutioniin 27 päiväältä elokuuta 1686, jossa nimenomaan niinkään mainitaan: „Alla kyrkohemman, som av ålder och egentligen hava hört till kapellans eller klockarebol”. Siinäkin kutsutaan virkataloja „kyrkohemman”, siis kirkon maatiloiksi. Mieli-pide, joka tahtoo sulkea virkatalot pääkäsitteen „kirkon omaisuus”-piiristä, on systemaattisessa katsannossa sitäkin vähemmän ymmärrettävissä, kun otetaan huomioon, että entisenä aikana oli n. s. pitäjän kirkko juriidisena henkilönä pappilan maanomistaja ja papille oli annettu ainoastaan vapaa käyttöoikeus. Kirkollisten virkatalojen maihin on aikojen kuluessa liitetty paljon sellaisia maita, jotka kuuluivat alkuaan paikalliselle kirkkorakennukselle. Edellämainitut seikat puoltavat varsin voimakkaasti tässä omaksuttua käsitystä, jonka mukaan kirkollisen kiinteän omaisuuden juriidinen luonne erikoisesti on käsitettävä yhtenäisesti.

Sen mielihiteen, että kirkkolain 304 §:n oikeusohje tarkoittaa myös kirkollisia virkataloja on omaksunut meidän julkisen oikeutemme arvovaltais-in edustaja professori Robert Hermanson 1928 vuoden kirkolliskokoukselle antamassaan asiantuntijalausunnossa, perustuen tämä professori Hermansonin lausunto erittäin perusteelliseen puheenaolevan lainkohdan oikeushistorialliseen ja systemaattiseen tarkastukseen. Tämän mielihiteen kannalle on asettunut niinkään ilmeisesti kirkkohallinto-oikeuden etevä erikoistuntija professori K. J. Ståhlberg. Teoksessaan „Suomen Hallinto-oikeus, Sisäsasiain hallinto” lausuu Ståhlberg: „Täydellä omistusoikeudella ei virkatalosta saa maata luovuttaa, vaan ne ovat

pysytettävät tarkoitukseensa käytettävänä. Ainoastaan pakkolunastuksella voi siitä saada maata irroitetuksi yleistä tarvetta esimerkiksi kansakoulutaltoa tai muuta sel-laista varten.” Ei siis asutusta varten. Puhuessaan edempänä virkatalojen myynnin edellytyksistä viittaa Ståhlberg nimenomaan kirkkolain 304 §:n määräyksiin. „Periaatteena kirkollisten virkatalojen mahdolliseen luovutukseen nähden on siis kirkkolain 304 §:ssä lausuttu oikeusohje, jonka mukaan kirkon kiinteää omaisuutta ei ole erotettava olemasta kirkon tarpeisiin käytettävänä, alköönkä myytäkö paitsi suurimassa hädässä tai kirkon erinomaiseksi hyödyksi ja tulee, milloin mainitunlaisia luovutuksia tapahtuu, niiden tapahtua mainitun lain kohdan säätämässä järjestyksessä. Tällä tavoin on käytännössä meneteltykin virkatalon tai osan siitä luovutuksen ollessa kysymyksessä.”

Tämä tutkimus ainakin minulle oli täysin riittävä muuttamaan mielihiteeni, joka on aikaisemmin ollut korkeimman oikeuden tulkinnan kannalla.

On siis kieltämätöntä, että lainsäätäjä on 304 §:ää laatiessaan tarkoittanut myös kirkollisia virkataloja, muuten pykälä olisi aivan järjetön ja mahdoton. Kun näin on, niin eduskunta paitsi sitä, että se rikkoo vanhan, minä tahtoisin sanoa vuosituhansien tradition siitä, että lainsäätäjä on pitänyt pyhimpänä velvollisuutenaan säilyttää kirkollisen maaomaisuuden koskemattomana, se myöskin tekee oikeusperiaatetta vastaan rikoksen ja säätää lain, jota ei ilman kirkkolain muuttamista saa säätää. Jos todella huutava tarve vaatisi menemään esim. seurakunnan maihin nähden tähän, mistä nyt on kysymys, niin olisin valmis siihenkin menemään, sillä kansakunnan kokonaisedun huutavan tarpeen on monta kertaa pakko kulkea oli määrättyjen lain pykälien, mutta siitä ei totisesti nyt ole kysymys. Niillä mailla, mitä pappiloista saadaan, ei asutusiasiaa tässä maassa eteenpäin viedä muuta kuin häiritään seurakuntien taloudellinen kehitys ja tehdään mahdottomaksi se työ, mitä seurakunnat juuri näistä maista saaduilla varoillaan nykyään tekevät, korjaavat kirkkonsa hyvään kuntoon ja pitävät yllä seurakunnalliset laitokset. Tämä turva häviää seurakunnilta jos niiden arvokas maaomaisuus tällä tavalla otetaan niiltä pois. Erityi-

sesti tällä perustuksella täytyy minun asetua vastustamaan tämän lain hyväksymistä.

Ed. Brander: Herra puhemies! Edellinen puhuja luki pitkän ja voimakkaan anateeman. Siihen maallikko tuskin uskaltaa kajota, sillä sen todistelun mukaan melkein silloin tulee uskottomaksi ja ehkäpä uskonnottomaksikin, ja keskiajallahan silloin seurasi kerettiläisenä polttaminen. Tuo pohjustus, mikä täällä luettiin, eiköhän se muistaakseni ollutkin piispankomitean sihteerin Viipurin hovioikeuden asessorin tekemä. Mutta voimallinen se oli. Mutta tuo pyhyys, mikä noilla kirkon lahjamailla oli, niin katsokaamme niitä hiukan historiallisesti. Ottakaamme esim. Suomen historiasta seuraava pala. Yksi näitä, joka talonpojilta riisti maita, Axel Leijonhufvud teki sitä hyvin kovakouraisesti. Silloin 1570 tuli likemmäs 300 suomalaista talonpoikaa Suomen etelärannikolle odottamaan kuninkaan kulkua, että he voisivat valittaa tuota tilojen riistoa vastaan. Papit, sanotaan, olivat niin peloitettut, etteivät uskaltaneet antaa mitään todistusta. Ne olivat nähtävästi saaneet kirkolle muutamia maatiloja. Rikkaat talonpojat saivat lahjomalla köyhien maata haltuunsa, ne olivat mukana siinä saaliin jaossa. Köyhä talonpoika se maksoi nämä lahjat. Mutta kuninkaas harvoin kulkivat ja historia kertoo, että talonpoikien odotus oli silloinkin turha. Osa valittajia kuoli nälkään. On turha liiaksi nostaa kunniaan noita vanhoja lahjoja, sillä ne annettiin tavallisesti peittääkseen omia laittomia ryöstöjä. Minut pani Kiteen kirkkovaltuusto tutkimaan kun ei tahtonut löytä omistusta lukkarin puustellille — ei löytynyt mistään ei kirjoista eikä kansista, siinä on aukkopaiikka vain isonjaon kartassa. Ja enkä löytänyt mitään muuta kuin kansantarinan, että sen aikainen rovasti lukkarin häissä antoi sen häälahjana jakamattomasta maasta silloin kun huomontuoppia juotiin (Vasemmalta: Se oli kallis tuoppi!). Johtui toinen omistuskirja mieleen. Silloin kun itse olin luovuttamassa maata torppareille ja minulla oli hallussani maanomistuskirja, joka oli ostettuna sekä taalareilla, skillingeillä että runstykeillä, ja tämän kaupan oli vahvistanut yksi Ruotsin suurimpia kamarikollegion herroja, niinkuin siinä luetaan, sittemmin Vaasan hovioikeuden ensimmäinen

presidentti Arvid Fredrik Kurek, siinä myös on alla sitten Segercrona ja taitaa olla Leijonhufvudikin ja vieläpä on sen maaherran nimimerkki, josta runoilija Runeberg laulaa, hänen sanoneen, että „laki, ennen minua syntynyt, myös jälkeheni jää”. Ja tässä asiakirjassa luvattiin se tila, että se on omistajallaan vähentymättömänä, ikuisiksi ajoiksi, niinkuin laki myöntää, ja siinä on korttelin korkea sinetti alla, ja siitä huolimatta maanjako-oikeus ja asutuslautakunta tulivat ja ottivat kirkkaasti, ollenkaan huolimatta noista semmoisista komeuksista ja korkeista sineiteistä. Ja nyt minä kadun, etten minä ottanut siihen pappia asianajajaksi.

En usko koskaan asutuslakia saatavan niin hyväksi, ettei siihen ajoittain tarvittaisi lisäyksiä. Muutokset johtuvat muusta kuin omistusoikeuden pyhydestä. Asutuslaki muuttuu sen mukaan kuin kansan lisäkasvua riittää. Vasta sitten saa asutuslaki professori Tuorilan ennustaman täydellisyyden, kun Suomen väenlisäys on saanut sen pessimistien ennustaman, pelottavan rajan siinä 4 miljoonan paikkeilla, niin ettei siitä enää muka väkiluku lisääntyisi. En toivo, että asutuslaki sen täydellisyyden takia tarvitsee odottaa meidän lainlaatijain puolelta tätä kuollutta hetkeä asutuksessa, joka on ikävä kuin vanhanpojan rakkaus, joka tänä päivänä syttyy ja huomenna se jo sammuu (Vasemmalta: Onko han se niin!). Uudet polvet tarvitsevat uutta maata. Etehen elävän mieli. Oikealla asutuslainsäädännöllä on meidän juuri edistettävä väenlisäystä, jos mieli ankarassa kansojen kilpailussa kyetä varjelemaan ja viljelemään tätä maata edelleen. Optimistiset tilastotieteilijät ennustavat, että jatkuvan kehityksen avulla voi Suomi hyvin ruokkia 12-miljoonaisen kansan. Emme tarvitse Suomessa pessimistinä panna hattua kannonpäähän, kuten maalainen sanoo suvun miesluvun loppuessa. Asutuslainsäädäntö ja rakkaus tulevat olemaan Suomessa vielä monia sukupolvia edelleen ajankohtaisia. Viime kesänä luin eräässä keskieuropalaisessa sanomalehdessä huomattavan kirjoituksen otsakkeella: Onnellinen Suomi. Eräs esi-isistäni on sanonut tämän ajatuksen 250 vuotta sitten, kun hän Hollannin laivastoa kohdanneen työttömyyden takia sai työpaikan Suomesta. Säätekäämme sellaisia asutuslakeja,

että työttömyys ei vielä seuraavankaan 250 vuoden kuluessa meidän maata pahemmin saavuta. Tässä maassa, kuten niin monessa muussakin maassa, tulevat maatyötä tekevät ainekset saamaan pienimmän osan aineellisesta hyvinvoinnista ja ulkonaisesta henkisestä kehityksestä. Lampaan osa jää aina maalaisille, kaupunkien virastojen ja tehdaslaisten ottaessa leijonan osan. Mutta se ruumiin ja hermojen terveys, joka pysyy lopullisesti vain maaseudulla, tulee olemaan se kultakanta, joka määrää Suomenkin tulevaisuuden kukoistuksen. Kyllä maatyölläkin on pysyvä pyhytensä, ainakin yhtä vahva ja pyhä kuin omistusoikeudellakin. Omistusoikeuden lujuus ja pyhyys on ollut monien muutosten alaisena. Milloin on maata peritty miesluvun mukaan manttaalilla, milloin on sitä lahjoitettu etuoikeutetuille ja aatelisille sekä kirkolle. Tarpeen mukaan on valtion täytyntä tehdä reduktioneja ja monien satojen vuosien kuluessa kehityksen pyörä jatkaa armotta kulkuaan, kuten heilurin liike. Katsokaamme viimeistä reduktionia v:n 1918 jälkeen. Kohtasiko se oikeudenmukaisesti kaikkia maanomistajia? Ei sitten liikikään. Yhteiskunnan jäsenien maahan sitominen oli sodan pakottama kiire, ja aseiden välissä vaikenivat muut lait ja kinaselut. Enkä kielläkään torpparivapautuksen oikeutta, mutta moni julkea keinottelija ennen lain voimaantuloa hävitti torpat aikanaan. Tunnen isäntiä, jotka ovat hävittäneet kolme torppaa, ja tiedän isäntiä, jotka ovat hävittäneet kolmekymmentä torppaa, he eivät tarvinneet antaa maata eikä metsiä ja pääsivät moraalista lakia rikkoen vapaaksi ankarasta torpparilakiverotuksesta, joka meitä syntisiä vaivaisia sitten kohtasi. Nauravat ne viisaat vieläkin partaansa sanoen meille ilkkuen: hullun eväät aina ensin syödään. Torppariveroa paenneet ovat metsiänsä turvin nyt niin varakkaita, etteivät he tarvitsekaan myydä vapaaehtoisesti maata asutukseen, odottavat vain korkeampaa käypää hintaa kuin mitä nyt saadaan. Torppariverotuksen köyhdyttämät maanomistajat menettäneen osan metsiään ovat usein sen jälkeenkin olleet pakotettuja vapaaehtoisesti myymään maitaan asutukseen jo useastikin ja monet tekevät sitä vielä vapaaehtoisesti periaatteestakin. Toivon, että ne virkamiehet, jotka nykyisen lain toteuttajina tule-

vat tätä työtä toteuttamaan, ovat varustetut siksi laajalla tuomarin arvostelukyvillä, mitä vanhat niin sanotut tuomarin ohjeet neuvovat tuomarille: „Hyvä tuomari on parempi kuin laki, koska hän osaa kaikki asiat paikalleen sovittaa.” Samanlaisia toivon niiden metsähallituksen virkamiesten olevan, jotka tulevat lakia soveltamaan, ja sen tähden toivon, että metsähallitus saatuaan koko vastuun, tuntee myös velvollisuuden koko painon. Metsähallitus sivusta arvostelijana kuvittelee olevansa oppositiossa ja sen tähden vaarallisempi. Toivon, että metsähallitus ei katso puita niin likeltä, ettei enää kykene kansaa näkemään, kuten ehkä monesti on tapahtunutkin. Minä toivon, että eduskunta seuraavassa lain korjauksessa, ehkäpä jo ennen 10 vuoden kuluttua, ei tarvitse moittien sanoa metsähallituksen virkamiehille, kuten Ruotsin kuningas Kaarle IX valitti kamarikollegiolle vuonna 1607. Niin, se oli se sama Kaarle kuningas, joka kruununprinssinä otti vastaan kiteleäisten valitukset tunnettua voutia vastaan, jota kansa pajariksi sanoi. Näin kirjoittaa kuningas: „Suomessa on aina voutoja ja kirjureita, jotka eivät huoli meidän kirjeistä enempää kuin kenkäharjasta.”

Tämä laki on oleva metsähallituksellekin laki (Vasemmalta: Ei se kenkäharja ole!). Ehdimmehan sitten seuraavassa laissa ottaa oikeudet metsähallitukselta, ellei se tee tehtävänsä. Metsähallituksen on katsottava sekä metsän että asutuksen edut ja punnittava oikeuden ja kohtuuden mukaan tasapuolisesti. En ihaile metsänhaaskausta missään muodossa. Ei ole pidettävä metsä-yhtiöitäkään minään tabuna, johon ei saa koskea. Tosin yhtiöiden suuret palkat kääntävät kyllä monen metsämiehen oman tunnon. Yhtiöiltäkin on otettava osansa asutukseen, mutta aivan kylmästi ja tasapuolisesti, sine irae et studio, niinkuin latinainen sanoo. Mielestäni metsähallitus ei uskalla nykyään edes metsänparannusojien kaivuussa tulkita lakia kovemmin eli samoin kuin se tulkitaan maanviljelysinsinöörin taholta. Monet yhtiöt eivät osallistu — tämän olen kuullut itse yhtiön asiamieheltä — edes yhteisiin maiden kuivatuksiin muka sen tähden, että he sitten joutuisivat luovuttamaan viljelyskelpoista maata asutukseen. Ja minusta yksin Tapio-seurakin on hiukan uskallusta vailla, kun

se ei uskalla ehdottaa metsähallitukselle, että tällainen oikeudenmukainen kuivatus tulkittaisiin lakiin niillekin, jotka siinä asettuvat turhassa vastaan. Metsäväen keskuudessa on hyvä yhteisymmärrys virkailijain kesken. Toivon, että metsänhoitajat vastuuseen ja tuomarin asemaan jouduttuaan menettelevät niin oikeudenmukaisesti ja ravakasti, että lakia kiertävät yhtiöt ja kartanonomistajat saavat oikeuden tapahduttua huudahtaa: sukulaiset ovat pahimpia, sanoi kettu punaisista koirista.

Minähän olen kaikkien virkamiesten ystävä ja varsinkin pappien. Mutta vain sillä ehdolla, että tapahtuneet väärinkäytökset armotta paljastetaan ja korjataan. Eihän virkamiehistäkään ole kansan vanhan sanan mukaan huonoja enempää kuin on 10 vuodessa huonoja vuosia. Kansan sanontatavan mukaan on 10 vuodessa kaksi oikein hyvää viljavuotta, kaksi oikein huonoa ja kuusi tavallista. Ja niin se on virkamiehissäkään (Eduskunnassa naurua). Kirkon oma arvo vaatii olla tasapuolisesti mukana liikamaitaan asutukseen antaessaan. Ei ole puhe mistään kirkonmaiden hävittämisestä. Viime kesänä vaalitulaisuuksissa olin tilaisuudessa kysymään kansan mieltä. Yksimielisesti oli kansa sitä mieltä, että hyvät asutusmaat, mitkä kirkolta joutavat — huomautan: ei arvokkaita tonttialueet eikä tarpeelliset metsät — ovat asutettavat. Toivoivat vain, että tehtäisiin vielä lisälaki, jolla asutukseen vähemmän sopivista valtion metsäalueista jyvitetäisiin seurakunnille sijaan metsämaita. Ei tarvitseisi rahaa ja molemmat hyötyisivät. Kirkon liian suuret maaomaisuudet ovat olleet aina mukana vieroittamassa papistoa pois hengellisistä asioista (Eduskunnasta: Oikein!). Jo katolisen kirkon lankeemus oli suurelta syytä maaomaisuuteen kiintyminen. Suruttomat papit selittävät maallisissakin asioissa usein itsensä erehtymättömiksi lain tulkitsijoiksi Jumalan lapsiksi. Mutta tästä itsetiedosta juuri tuntee, että he ovat maalikoita ja pimeyden lapsien todellisia asianajajia. Kirkon liian suuret maaomaisuudet, niin, ne ne ovat olleet pahennuksena myöskin Venäjällä ja Espanjassa ja mielestäni se esimerkki ei kehoita kirkkoa maahan liaksi kiintymään. „Se silmä, jolla ei nähdä, on kaivettava pois”, on historiallinenkin totuus raamatun vertauksia lukien.

Suomen kansa kunnioittaa kirkkoa niin suuresti ja tottuneena vanhoilta vuosisadoilta, ettei tätä edes ammatistaan sivuharrastuksiin eksyneet papit voi hävittää. Kerron erään tapauksen papin vaalikokouksesta kotipuolellani viime kesänä. Pappi oli pitänyt vaalisääntönsä ja selittänyt myöskin IKL:n asutusohjelman (Oikealta: Kuuluuko se asiaan?) asutusohjelma kuuluu, ja keskustelu alkoi, missä pappi sanoi että asutusolot eivät parane ennenkuin kansa äänestää IKL:n ehdokkaita. Keskustelussa nousi yksinkertainen salon mies ylös ja sanoi: sinua en äänestä, voit pettää kuten teit silloin, kun maksoin puolet naapurini hautaukseen tulevasta kyytirahasta ja pyysin sinua sairaan luo. Maallisiin asioihin oli sinulla niin kiire, että kehoitit hakemaan naapurin Antti Leinosen sairaan luo.

P u h e m i e s, koputtaen: Pysytään asiassa.

P u h u j a: Vaalikeskustelu katkesi kuin savipiipun varsi, eikä monta ääntä puhe-tilaisuus antanut tälle asutusselitykselle. Eikä ne ole seurakunnan jäsenet, jotka ovat vastaan kohtuullista kirkon maan asutusta, vaan kirkon virkamiehet ja varsinkin tuomiokapitulit. Tuomiokapituli ei anna edes tärkeimpiin opetustarkoituksiin maata kuin painostaan kultaa, kuten kansa sanoo. Tuomiokapituli on meillä vieläkin sillä oikeaoppineisuuden kannalla, millä se oli isovihan jälkeen kun kiteläiset pyysivät sitä pappia vakinaiseksi, joka oli korvessa ja Kirkkosaaressa heille puhunut ja ollut kansan mukana surunkin päivinä. Kaksi vuotta tarjosi tuomiokapituli pakolla oppineempaa pappia, mutta kansa ajoi lopulta tahtonsa läpi. Ja samoin se tekee luultavasti tässäkin asutusasiassa. Ei kansan silmissä pappi ole muita virkamiehiä pahempi ja jokainen arvostellaan töittensä mukaan, vaikka kansa on tehnytkin sananlaskun: pohjaton kuin papin säkki. Seurakunnat itse ovat asutuksen takana, joskin musta tai ehkä nyt sanoisin sini-musta taantumuksellinen osa papistoa sitä vastustaa. Vuokraus ei ole pysyväksi suositeltava ja ei edes pappien omien virkatalojen peltujen vuokra ole mikään ihanne kansalle. Pääasiassa siitä aiheutuu riitoja eikä papit juuri itse nykyään viljelekkään maata. Jos köyhässä talossa, kuten lasten pieninä

ollessa, ollaan liikepääoman puutteessa pakotettuja vuokramuotoa käyttämään, on se aivan eri asia. Kuolleen käden hallinnossa ei maanvuokramuotoa pidä yhteiskunnan terveen kehityksen takia suositella. Vapaaehtoisuutta käyttävät edelleen asutusasian ymmärtävät maanomistajat ilman pakkoa-kin eikä heitä pidä enää sen jälkeen pakolla ahdistaa. Mutta maan arvon nousua odottavat saiturit ovat pakotettavat maata lailla antamaan. Turhaa on heidän jäädä rahapussiensa päälle nauramaan kansan työtätekevän ja velvollisuutensa täyttävän osan tehdessä velvollisuutensa.

Kannatan lakiehdotuksien hyväksymistä. Korjaukset ovat tehtävät lakiin kun ne tulevat milloin tarpeellisiksi (Oikealta: Huono puhe!).

Ed. Vehkaja: Esilläoleva lakiesitys on saanut täällä ankaria arvosteluja ja myöskin sen hyväksymistä osakseen. Minun tarkoitukseni ei ollut tällä kertaa olenkaan kajota tämän asian käsittelyyn, mutta mielestäni ed. Kareksen etelä-pohjalaisesta asutuksesta antama käsitys ei ollut oikea. Kareksen lausunto kaikkein parhaiten osoitti, että hän ei ole asutustoiminnasta vähääkään selvillä. Hän mainitsi, että etelä-pohjalainen asutus ei tule hyötymään tämän lain hyväksymisestä yhtään mitään. Minun käsitykseni on taas sellainen, että etelä-pohjalainen asutustoiminta juuri tämän lain voimaantulon jälkeen saa ehkä kaikkein suurimman hyödyn kuin mitä ehkä monella muulla taholla maatamme saadaan. Etelä-pohjalaisessa asutuksessa ei kylläkään pakolunastuspykälät merkitse, jotka tähän lakiin on kytketty, niitten nojalla ei saada siellä paljon maata irti, mutta Etelä-Pohjanmaalla on yleensä vapaaehtoista tietä mahdollisuus nykyaikanakin saada maata asutustarkoitukseen. Ja kun ottaa huomioon tämän lain edellytykset, jos tämä tulee hyväksytyksi, että siinä saadaan 3 %:n korkoista rahaa tällaisessa tapauksessa, jolloin maata vapaassa kaupassa ostetaan ja 3 %:n korkoisella rahalla tuo osto rahoitetaan, se jo minun mielestäni on niin suuri kysymys, joka kannustaa tämän lain hyväksymistä. Ja sen lisäksi tämä lakihan ulottuu aivan toisille urille vapaaehtoisen asutustoiminnan alalla kuin mitä nykyinen asutuslaki edellyttää. Tämän lain piiriinhän nyt ulotetaan myöskin sukulaissuh-

teessa olevien kaupat. Jos tämä laki tulee hyväksytyksi, voidaan asutuskassojen kautta rahoittaa sellaisetkin maanostot, jotka ovat tapahtuneet esim. veljeltä veljelle j. n. e. joka nykyisen lain mukaan on ollut aivan mahdotonta. Tämä on myöskin sellainen kysymys asuttamisen alalla, joka täytyy jokaisen henkilön, joka vähänkin tuntee asutustoimintaa ottaa huomioon, sekä hyväksyä, sillä meidän tiedämme, että monta kertaa on aivan pakko tällaiseen sisarusuuk-sien ostamiseen sentähden, että jos tila jaetaan jokaiselle sen tilan perilliselle, tulee liian pieniä tiloja jokaiselle. Ja nyt tämän lain mukaan, kun veli myy osuutensa veljelle, voidaan myöskin asutuskassan kautta tilanhinta rahoittaa ja se minun mielestäni on myöskin sellainen hyöty nykyiseen asutuskassalainsäädäntöön, että sekin kannustaa tämän lain hyväksymistä. Minä kyllä huomasin, että ed. Kares erikoisesti vastusti juuri seurakuntien maiden asuttamisen kohdalta tätä lakia. Minun mielestäni ei siinäkään suhteessa tarvitse seurakuntien pappien olla huolissaan, vaikka seurakuntien maat asutetaankin. Kun kerran se asuttaminen tapahtuu siten että maa lunastetaan päivänhinnoilla, ei siinäkään tapahdu mitään rikosta, tai mitään seurakunnan omaisuuden hävittämistä. Miksei, pantakoon nuo rahat sitten säästöön tulevien aikojen varalle. Minun mielestäni päinvastoin, kun seurakunnalta viljelysmaat otetaan ja niitä asutetaan, joko lisämaina jaetaan liian pienille viljelmille tai perustetaan uusia tiloja, mielestäni se on juuri seurakunnankin etu, sillä mikä voima on sellaisella seurakunnalla, jonka asukkaat ovat sellaisessa taloudellisessa asemassa, että ne eivät kykene papille ja seurakunnalle veroja maksamaan. Päinvastoin tämä asutustoiminta on omansa saattamaan seurakunnissa siltä vähäiseltä osalta, mitä tämä laki nyt niihin koskee, olot sellaisiksi, että yhä useampi ja useampi seurakunnan jäsen tulee veronmaksukykyiseksi ja niinollen myöskin ihailee varmaan omaa seurakuntaansa ja sitä kirkon toimintaa, jonka piirissä hän on. Ei minusta tämäkään saa olla esteenä tämän lain hyväksymiselle. Ja kun minä kaikki nämä puolet otan huomioon, niin siitä huolimatta, että minä en ole lain joka kohtaan tyytyväinen, kuten aikaisemmin viime keväällä, jolloin tätä asiaa käsiteltiin, lausuin, ja jolloin tein

monta ehdotusta m. m. yksityisten maanomistajain pakkolunastusmenetelmää vastaan, sillä sitä minä en hyväksy, sittenkin myönteiset puolet tässä laissa mielestäni, sikäli kuin minä asutustoimintaa tunnen, ovat niin suuret, että minä ainakin toivoin puolestani, että tämä eduskunta hyväksyisi tämän asutuslain ja toivon, että eduskunta näin tulee myöskin tekemään.

Ed. C a j a n d e r: En halua enää käyttää pitkää puheenvuoroa asiasta, josta on paljon puhuttu sekä myötä että vastaan. Minä pyydän ainoastaan edistyspuolueen eduskuntaryhmän puolesta täällä lyhyesti saada ilmoittaa, että ryhmä tulee yksimielisesti äänestämään näiden tärkeiden ja kauan valmisteltujen lakiehdotusten puolesta.

Ed. L e p i s t ö: Käyty keskustelu antaisi aihetta muistutuksiin annettujen lausuntojen johdosta. Puuttumatta erikoisemmin oikeiston lausuntoihin haluan kuitenkin eräiden maalaisliittolaisten edustajain lausuntojen johdosta jotain huomauttaa.

Ed. Hännisen lausunto osoitti, että hän kulkee kokonaan harhateillä, kun yhtenä hylkäämisen syynä hän pitää sitä, että lain voimaantultua tulee metsähallitus valtion mailla ajamaan ryhmäasutusta, jota laki vain eräissä tapauksissa edellyttää. Lain 33 §:n 1 momentissahan sanotaan valtion maiden luovuttamisesta asutustarkoituksiin, että „valtion maista muodostetaan tiloja ja annetaan lisämaata sitä mukaa kuin viljelys- tai asuntotilojen tai lisämään hakijoita ilmaantuu”. Tämähän on kokonaan toista kuin ryhmäasutus. Ryhmäasutusta voidaan harjoittaa erikoistapauksissa, joissa se osoittautuu tarpeelliseksi ja välttämättömäksi, mutta se ei ole lain pääasiallisena tarkoituksena.

Ed. Koivuranta ilmeisesti tuntee oman tunnontuskia yhteistyöstään oikeiston kanssa lain hylkäämiseksi. Rauhoittaakseen itseään hän lausunnossaan esitti, ettei ehdotus toisi nykyisille asutustilallisille mitään huojuksia. Minä olen vakuutettu siitä, että ed. Koivuranta tuntee että myöskin nykyiset asutustilalliset saavat lain hyväksymisestä tuloksia osalleen (Ed. Koivuranta: Miltä kohdalta?). Ed. Vehkaoja lausunnossaan jo antoi vastauksen tähän ed. Koivurannalle (Ed. Komu: Ne ei usko ryhmätoveriaan!). Minä huomautan esim. eikö

pienitulojen lisämaansaanti jotain merkitse nykyisillekin asutustilallisille. Korkoalennusponnet on sidottu myöskin ehdotukseen, ne joko hyväksytään tai hylätään ehdotuksen mukana ja näin ollen korkokysymyksen ratkaisuun vaikuttaa mikä tämän lain kohtaloksi tulee.

Ed. Rytinki äänestäessään hylkäämisen puolesta yhdessä oikeiston kanssa asutuslakeja vastaan panee viimeisen pisteen pienviljelijäpuolueen muistokirjoitukseen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s: Keskustelun kuluessa on ed. Soini ed. Oksasen y. m. kannattamana ehdottanut, että lepäämässä olevat lakiehdotukset hylättäisiin. Kutsun tätä ehdotusta ed. Soinin ehdotukseksi. Sitäpaitsi on ed. Hänninen ed. Koivurannan kannattamana ehdottanut eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen, että hallitus kiireellisesti antaisi eduskunnalle uuden esityksen asiasta. Kutsun tätä ehdotusta ed. Hännisen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

P u h e m i e s: Ensin on äänestettävä lepäämässä olevien lakiehdotuksien hyväksymisestä taikka hylkäämisestä. Jos lakiehdotukset tulevat hyväksytyiksi, on ed. Hännisen ehdottama toivomusponsi katsottava rauenneeksi, mutta jos lakiehdotukset hylätään, on äänestettävä sanotusta ponsiehdotuksesta, joka työjärjestyksen 43 §:n 3 momentin mukaan on, ellei eduskunta sitä heti hylkää, pantava pöydälle seuraavaan istuntoon siinä muuttamattomana hyväksyttäväksi tai hylättäväksi.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy esilläolevat ensimmäisen, kolmannen ja neljännen lakiehdotuksen sellaisina kuin ne on lepäämään jätettäväksi hyväksytty, äänestää „jaa”; joka ei niitä hyväksy, äänestää „ei”. Jos vähintään $\frac{2}{3}$ annetuista äänistä niiden hyväksymistä kannattaa, on sanotut lakiehdotukset hyväksytty, mutta muussa tapauksessa on ne hylätty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 134 jaa- ja 55 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 8.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Pilkama: Pyydän avointa äänestystä.

Puhemies: Avointa äänestystä on pyydetty. Kehoitän niitä edustajia, jotka kannattavat avointa äänestystä, nousemaan seisoaalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Avoin äänestys tulee toimitettavaksi.

Sihteeri lukee äänestysesityksen uudelleen.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aarniokoski, Aattela, Alestalo, Ampuja, Andersson, Annala, V., Arhama, Asikainen, Brander, Bryggari, Cajander, Eskola, Fagerholm, Haga, Hakala, Hakkila, Halonen, A., Halonen, T., Hannula, M., Harvala, Heikkinen, Helenius, Hildén, A., Hiltunen, Hirvensalo, Huittinen, Huotari, Hämäläinen, Ikonen, Inkilä, Janhonen, Jern, Jokinen, E., Jokinen, K., Joukanen, Jovero, Jutila, Juutilainen, Kaasalainen, Kalliokoski, Kanisto, Karjalainen, Karveti, Kekkonen, Kemppi, Kilpeläinen, V., Kilpi, Kirra, Kivimäki, Kivioja, Kivisalo, Koivisto, Koivulahti-Lehto, Komu, Koponen, Kosonen, Kuittinen, Kujala, Kukkonen, Kulovaara, Kupari, Kuusisto, Kämäräinen, Kääriäinen, Lahdensuo, Lastu, Lehtokoski, Leinonen, Lepistö, Leppälä, Lindström, Linna, Lonkainen, Lumme, Luostarinen, Luukka, Löthman-Koponen, Malkamäki, Mantere, Marttila, Meriläinen, Metsäranta, Miikki, Muhonen, Mustasilta, Mäkeläinen, Niskanen, Niukkanen, Nurmesniemi, Paasonen, Pekkala, Pelttonen, Penttala, Perho, Pesonen, Pitkäsilta, Puittinen, Pyy, Raatikainen, J., Raatikainen, U., Rantala, Rapo, Reinikainen, Ryömä, H., Ryömä, M., Räisänen, Salmenoja, Salo, Sariola, Sillanpää, Sinisalo, Soininen, Sundström, Swentor-zetski, Syrjälä, Syrjänen, Takala, Tanner, Tarkkanen, Tervo, Toivonen, Tolonen, Tolp-

panen, Tukia, Tuomivaara, Turkia, Turkka, Vallas, Vehkaoja, Welling, Venho, Wenman, Vesterinen, Wiik, Vilhula, Wirtanen ja Väisänen.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ala-Kulju, Annala, J., Bondsdorff, von Born, Böök, Colliander, Estlander, von Frenckell, Frietsch, Furuhjelm, Harja, Helenelund, Hildén, U., Honka, Horelli, Hänninen, Hästbacka, Junes, Jussila, Kailalainen, Kares, Kilpeläinen, K. E., Koivuranta, Kokko, Kullberg, Kylänpää, Lahtela, Laurén, Lehtonen, Linkomies, Lintulahti, Malmivaara, Moilanen, Nikkola, Nordström, Oksanen, Paavolainen, Pennanen, Pilkama, Pohjala, Pohjannoro, Riipinen, Rytinki, Saارينen, Salovaara, Simojoki, Soini, Stenwall, Söderhjelm, Tuorila, Törngren, Vaarama, Wainio, Wickman ja Österholm.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 7 edustajaa:

Hannula, U., Lohi, Oksala, Pilppula, Salmiala, Sergelius ja Voionmaa.

Puhemies: Avoimessa äänestyksessä on annettu 137 jaa- ja 55 ei-ääntä.

Eduskunta on siis hyväksynyt kyseessä olevat ensimmäisen, kolmannen ja neljännen lakiehdotuksen.

Puhemies: Nyt tulisi äänestettäväksi toisesta, viidennestä, kuudennesta, seitsemännestä ja kahdeksannesta lakiehdotuksesta.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy toisen, viidennen, kuudennen, seitsemännen ja kahdeksannen lakiehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on sanotut lakiehdotukset hylätty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 129 jaa- ja 44 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 24.

Eduskunta on siis hyväksynyt kyseessä olevat lakiehdotukset.

Puhemies: Näin ollen edustaja Hännisen ponsiehdotus katsotaan rauenneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

Pöydällepano:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

4) Argentiinan kanssa tehdyn kaupallisen sopimuksen hyväksymistä

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 7.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Kalliokoski: Suuri valiokunta kokoontuu huomenna kello 10.

Puhemies: Eduskunnan seuraava istunto on ensi perjantaina kello 15.

Täysistunto lopetetaan kello 21,16.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

15. Perjantaina 9 p. lokakuuta 1936

kello 15.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

1) Puhemiehen vaali 333

Kolmas käsittely:

2) Ehdotus laiksi järjestyksen ja turvallisuuden tehostamisesta 17 päivänä maaliskuuta 1933 annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä 334

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 4; lakivaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 18.

Toinen käsittely:

3) Ehdotus laiksi erikoisasutustoiminnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta „

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 5; maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 14.

Ensimmäinen käsittely:

4) Ehdotus laiksi eräiden Argentiinan kanssa tehdyn kaupallisen sopimuksen määräysten hyväksymisestä. „

Asiakirjat: Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 7; hallituksen esitys n:o 29.

Esitellään:

5) Hallituksen esitys n:o 35 laiksi eräiden tavarain viennin kieltämisestä Espanjaan, sen alusmailhin ja Marokon espanjalaiselle vyöhykkeelle „

Siv.

6) Hallituksen esitys n:o 36 laiksi oikeudenkäymiskaaren 11 luvun muuttamisesta, laiksi sanotun kaaren 16 luvun 6 §:n muuttamisesta ja laiksi, joka sisältää eräitä säännöksiä oikeudenkäynnistä riita-asioissa 335

7) Hallituksen esitys n:o 37 sisältävä tiedonannon Eduskunnalle, joka koskee kansainvälisen työjärjestön yleisen konferenssin kahdeksannella toista istuntokaudellaan vuonna 1934 hyväksymiä sopimuksia ja suosituksia. „

8) Hallituksen esitys n:o 38 laiksi väkijuomista annetun lain muuttamisesta. „

9) Asetus Italian kanssa kauppavaihdon ja siihen kuuluvien maksujen järjestelystä tehdyn väliaikaisen sopimuksen voimaansaattamisesta 336

Pöydällepanoa varten esitellään:

10) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksen johdosta laiksi Suomen leimakonttorin ja aksiisikonttorin yhdistämisestä leimaja valmisteverokonttoriksi „

11) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4 hallituksen esityksen johdosta laiksi yhteiskunnallisen huollon piiritarkastuksen viroista ja toimista. „

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Hakkila.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Ampuja, U. Hannula, Jern, Jo-

vero, Miikki, Pekkala, Tolppanen ja Voionmaa.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tämän päivän istunnosta kunnallisasiain takia edustajat Tolppanen ja Jern.

Puhemies Kallion vapauttaminen puhemiehen toimesta.

Ensimmäinen varapuhemies: Eduskunnan puhemies on eduskunnalle osoittanut kirjelmän, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

Eduskunnalle.

Tultuani nimitetyksi valtioneuvoston jäseneksi, anon kunnioittavimmin, että Eduskunta vapauttaa minut puhemiehen toimestani.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1936.

Kyösti Kallio.

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto puoltaa tätä anomusta.

Anomukseen suostutaan.

Uusien jäsenten valitseminen valiokuntiin ministereiksi nimitettyjen edustajien sijaan.

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi kehoittaa valitsijamiehiä valitsemaan valiokuntiin jäsenet ja varajäsenet seuraavien ministereiksi nimitettyjen edustajien sijaan:

ministeri Heikkisen sijaan jäsenen valtiovarainvaliokuntaan,

ministeri Janhosen sijaan jäsenen kulkulaitosvaliokuntaan ja varajäsenen valtiovarainvaliokuntaan,

ministeri Kalliokosken sijaan jäsenen kulkulaitosvaliokuntaan,

ministeri Kekkonen sijaan jäsenen lakivaliokuntaan,

ministeri Kukkosen sijaan jäsenen ulkoasiainvaliokuntaan ja sisivistysvaliokuntaan,

ministeri Lahdensuon sijaan jäsenen perustuslakivaliokuntaan ja varajäsenen laki- ja talousvaliokuntaan,

ministeri Niukkasen sijaan jäsenen valtiovarainvaliokuntaan ja

ministeri Vesterisen sijaan niinkään jäsenen valtiovarainvaliokuntaan.

Hyväksytään.

Valiokuntajäsenyydestä vapauttamisia.

Ensimmäinen varapuhemies: Hallituksen vaihdoksen johdosta tapahtuvan valiokuntien uudelleenjärjestelyn vuoksi anovat vapautusta:

ed. M. Hannula ulkoasiainvaliokunnan jäsenyydestä, ed. Kannisto lakivaliokunnan jäsenyydestä ja ed. Syrjälä pankkivaliokunnan jäsenyydestä.

Puhemiesneuvosto puoltaa näitä anomuksia.

Anomuksiin suostutaan ja kehoitetaan valitsijamiehiä valitsemaan uudet jäsenet vapautuksen saaneiden sijaan.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Hirvensalo: Pyydän, että valitsijamiehet kokoontuisivat heti tämän is-

tunnon päätyttyä tässä huoneessa toimittamaan ne vaalit, jotka puhemies äskettäin luutteli.

Suuren valiokunnan jäsenet.

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että suureen valiokuntaan tulee jäseneksi ministeri Kalliokosken sijaan ed. Leinonen ja ministeri Kekkosen sijaan ed. Lahtela.

Ed. Wiikin y. m. välikysymys, joka koskee etsivän keskuspoliisin toimintaa.

Ensimmäinen varapuhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että viime istunnossa tähän istuntoon pöydälle pantuun ed. Wiikin y. m. välikysymyksen ovat sen allekirjoittajien lisäksi kirjallisesti ilmoittaneet yhtyvänsä edustajat Perho, U. Raatikainen, Turkia, Syrjänen, Muhonen, Penttala, Kupari, Aarniokoski, Lumme, Sillanpää, Kuittinen, Pesonen, Juutilainen, Väisänen, M. Ryömä, Lindström, Andersson, V. Kilpeläinen, Sundström, Kosonen, Peltonen, Mäkeläinen, Pyy, Jovero, Hämäläinen, Kujala, Karjalainen, K. Jokinen, Rantala, Koponen, Lastu, Fagerholm, Wenman, J. Raatikainen ja Pitkäsilta.

Kun välikysymykseen on sen allekirjoittajat mukaan luettuina kaikkiaan yhtynyt 58 edustajaa, tulen valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 2 momentin mukaisesti antamaan sanotun välikysymyksen tiedoksi asianomaiselle valtioneuvoston jäsenelle.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Puhemiehen vaali.

Ensimmäinen varapuhemies: Nyt tulee valittavaksi eduskunnan puhemies vuoden 1936 valtiopäivien jäljellä ole-

vaksi ajaksi. Vaali toimitetaan umpilipuvin noudattamalla työjärjestyksen 2 §:n 2 momentin ja 45 §:n 2 momentin säännöksiä.

Pyydän edustajat Harvalan, Tarkkasen, Moilasen ja Hästbackan avustamaan vaalin toimittamisessa.

Vaaliin ryhdytään.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksen tulos julistetaan:

Äänestyksessä ovat saaneet ääniä: Ed. Hakkila 136, ed. Linkomies 22, ed. Salmiala 13, ed. Tanner 8, ed. Pekkala 4 sekä edustajat V. Annala, Kivimäki, Koivisto, Mantere ja Pennanen kukin yhden äänen. Tyhjiä vaalilippuja on jätetty 5.

Ensimmäinen varapuhemies: Eduskunnan puhemieheksi vuoden 1936 valtiopäivien jäljellä olevaksi ajaksi on näin ollen valittu ed. Hakkila.

Puhemiehen puhe.

Tämän jälkeen lausuu

Puhemies Hakkila:

Arvoisat edustajat!

Ryhtyessäni toimitetun vaalin perusteella hoitamaan puhemiehen kunniakasta, vaikkakin raskasta tehtävää kiitän eduskuntaa minulle osoitetusta luottamuksesta. Tunnen elävästi uuden toimeni suuret vaikeudet, minkä vuoksi pyydän arvoisia edustajia parlamenttityömme menestyksen vuoksi myönteisellä suhtautumisella helpottamaan sen suoritusta.

Då jag emottager det ansvarsfulla värv valresultatet mig ålagt, ber jag få uttala min tacksamhet för det förtroende, som kommit mig till del.

Puhemiehen sanoja kuuntelevat edustajat seisaltaan.

Puhemies: Puhemiehen vaalin tuloksen johdosta tulee toimitettavaksi ensimmäisen varapuhemiehen vaali. Tämä vaali tapahtuu seuraavassa istunnossa.

2) Ehdotus laiksi järjestyksen ja turvallisuuden tehostamisesta 17 päivänä maaliskuuta 1933 annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 18, jota on valmistelevasti käsitelty lakivaliokunnan mietinnössä n:o 4 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 4, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt joko hyväksyä tai hylätä.

Puheenvuoroa ei haluta.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi erikoisasutustoiminnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä maatalousvaliokunnan mietinnössä n:o 2 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 14, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 5.

Ensin sallitaan asiassa yleiskeskustelu. Sen jälkeen eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Puheenvuoroa ei haluta.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Esitellään ja hyväksytään keskustelutta 4 §, lakiehdotuksen johtolause ja sen nime.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotus laiksi eräiden Argentiinan kanssa tehdyn kaupallisen sopimuksen määräysten hyväksymisestä.

Esitellään ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 7 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 29, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 7. Asia esitellään ensimmäiseen käsittelyyn sikäli kuin se koskee hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta. Sopimuksen hyväksymistä koskeva ponsi esitellään ainoaan käsittelyyn lakiehdotuksen kolmannen käsittelyn päätyttyä.

Menettelytapa hyväksytään.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi. Asia lähetetään suureen valiokuntaan.

5) Ehdotuksen laiksi eräiden tavarain viennin kieltämisestä Espanjaan, sen alusmaihiin ja Marokon espanjalaiselle vyöhykkeelle

sisältävä hallituksen esitys n:o 35 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan.

6) Ehdotukset laiksi oikeudenkäymiskaaren 11 luvun muuttamisesta, laiksi sanotun kaaren 16 luvun 6 §:n muuttamisesta ja laiksi, joka sisältää eräitä säännöksiä oikeudenkäynnistä riita-asioissa

sisältävä hallituksen esitys n:o 36 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan.

7) Tiedonannon Eduskunnalle kansainvälisen työjärjestön yleisen konferenssin kahdeksannellatoista istuntokaudellaan vuonna 1934 hyväksymistä sopimuksista ja suosituksista

sisältävä hallituksen esitys n:o 37 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää työväenasiaainvaliokunnan lausunto asiasta.

8) Ehdotuksen laiksi väkijuomista annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 38 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin talousvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Lumme: Herra puhemies! Tällä viikolla eronnut hallitus on viimeisenä esityksenään eduskunnalle jättänyt tämän väkijuomalain muutosehdotuksen. Tähän asti on anniskelu rautateiden ravintolavau-
nuissa tapahtunut aterian yhteydessä. Nyt ehdotetaan laista pois sanat „aterian yhteydessä”. Edelleen ehdotetaan, että Petsamon kunnan alueella kulkevassa matkustaja-aluksessa saataisiin myös anniskella. Tähän asti on anniskelu-oikeus voinut olla vain useampien kuntien alueella kulkevalla matkustaja-aluksella. Nämä muutokset on eronnut hallitus katsonut niin välttämättömiksi, että on lähtökiireessään ne vielä an-

tanut. Oy. Alkoholiliike jo toista vuotta sitten teki tämänlaiset muutosehdotukset, joita julkisuudessaakin silloin arvosteltiin tarpeettomiksi ja kenties hallituskin on tähän asti asiassa empinyt. Lopulliseen ratkaisuun on nähtävästi vaikuttanut se, että eronneessa hallituksessa sen loppuajana istui myös Oy. Alkoholiliikkeen hallintoneuvoston puheenjohtaja ja hän on tahtonut saada puumerkinsä väkijuomalakiin.

Jo v. 1932 nykyistä väkijuomalakia laadittaessa käytiin tästä asiasta kamppailu eduskunnassa, mutta katsottiin silloin tarpeettomaksi tehdä tämä myönnytys väkijuomien harrastajille. Siihen ei ole nytkään syytä. On aivan turhaa puhua aterioimisen asettamista esteistä ravintolavau-
nujen anniskelulle kun sanat „aterian yhteydessä” tulkitaan niin oudosti, kuin niitä nykyään tulkitaan. Johan kolmen markan voileivän tilaus katsotaan ateriaksi ja anniskelu voi siis siihen liittyä. Ellei väkijuomia haluavalle matkustajalle, olkoonpa vaikka ulkomaalainen, ole varaa tällaiseen aterioimiseen, niin saa olla ilman väkijuomia.

Mitä taas tulee anniskelu-oikeuksien myöntämiseen Petsamon vesillä kulkeville matkustajalaivoille, niin sekään ei ole tarpeellinen. Eivätköhän ne maisemat siellä näy ja jää paremminkin mieliin väkijuomia käyttämättömälle matkustajalle, myös ulkomaalaiselle.

Väkijuomien käyttö on koko maassa huolestuttavassa määrässä nousemassa. Senhän toteavat varsin tuoreet tilastotkin. Ei ole siis myönnettävä enää pienempiäkään lisävapauksia vaan ryhdyttävä supistuksiin. Vähän väliä valitetaan julkisuudessaakin juopuneitten matkustajien häiriöistä rautateillä. Heihin nähden usein rautatieläiset ovat aivan voimattomia. Vielä enemmän heitä tulisi olemaan, jos vapauksia näissä „kiitävissä kapakoissa” laajennettaisiin. Myös tapahtuu nykyään niin, että väkijuomia nauttivien aterioiminen kestää Helsingistä Tampereelle tai Helsingistä Simolaan saakka. Raittiilta matkustajilta estetään täten paikkojen saanti ravintolavau-
nussa. Kieltolain kumoamisen tapahduttua onkin elämä ravintolavau-
nuissa huomattavasti huonontunut ja olisikin syytä kieltää kokonaan väkijuomien anniskeleminen siellä. Tilalle voidaan suositella alkoholittomia juomia.

Pikainen silmäys nykyiseen tilanteeseen esim. olutravintoloissa, joiden kaltaisiksi ravintolavaunut vähitellen tämän esityksen tultua hyväksytyksi muodostuisivat, osoittaa myös surullisella tavalla, minkälaiseksi elämä siellä on käynyt. Hallituksella ja eduskunnalla on nykyään syy entistä enemmän ottaa ohjeekseen väkijuomalain 5 §, joka kuuluu: „Väkijuomaliike on järjestettävä siten, että samalla kun estetään laitonta liikettä, väkijuomien käyttöä supistetaan mahdollisimman vähiin sekä juoppoutta ja sen turmiollisia vaikutuksia ehkäistään.”

Toivottavasti talousvaliokunta tulee esitykseen nähden hylkäävään tulokseen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään. Asia lähetetään talousvaliokuntaan.

9) Asetus Italian kanssa kauppavaihdon ja siihen kuuluvien maksujen järjestelystä tehdyn väliaikaisen sopimuksen voimaansaatamisesta

esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan.

Pöydällepanot:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

10) Ehdotuksen laiksi Suomen leimakonttorin ja aksiiikonttorin yhdistämisestä leima- ja valmisteverokonttoriksi

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3; ja

11) Ehdotuksen laiksi yhteiskunnallisen huollon piiritarkastuksen viroista ja toimista

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Estlander: Suuri valiokunta kokoontuu tänään heti, kun valitsijamies-ten kokous on päättynyt.

Stora utskottets medlemmar behagade sammanträda omedelbart efter det elektorernas sammanträde avslutats.

Ilmoitus puhemiehen vaalista.

Puhemies: Tarkistamista varten esitellään puhemiehen vaalista laadittu kirjelmä, jonka sihteeri lukee eduskunnalle.

Sihteeri lukee:

Tasavallan Presidentille.

Sittenkun Suomen Pankin johtokunnan jäsen Kyösti Kallio, joka vuoden 1936 valtiopäivien alussa valittiin eduskunnan puhemieheksi, pyynnöstään on vapautettu mainitusta toimesta, on eduskunta tänä päivänä toimittanut uuden vaalin ja on tällöin valittu puhemieheksi vuoden 1936 valtiopäivien jäljelläolevaksi ajaksi ensimmäinen varapuhemies pormestari Väinö Hakkila.

Väinö Hakkila.

Puhemies.

Ernst von Born.

Varapuhemies.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 1936.

Till Republikens President.

Sedan ledamoten av Finlands Banks direktion Kyösti Kallio, som i början av 1936 års riksdag utsetts till riksdagens talman, på begäran befriats från nämnda värv, har riksdagen denna dag förrättat nytt val, och har därvid till talman för återstående tiden av 1936 års riksdag utsetts förste vicetalmanen, borgmästaren Väinö Hakkila.

Väinö Hakkila.
Talman.

Ernst von Born.
Vicetalman.

Helsingfors den 9 oktober 1936.

Kirjelmä hyväksytään.

Puhemies: Eduskunnan seuraava istunto on ensi tiistaina kello 15.

Täysistunto lopetetaan kello 15,43.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

16. Tiistaina 13 p. lokakuuta 1936

kello 15.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

1) Ensimmäisen varapuhemiehen vaali

Kolmas käsittely:

2) Ehdotus laiksi erikoisasutustoinnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 5; maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 14.

Toinen käsittely:

3) Ehdotus laiksi eräiden Argentiinan kanssa tehdyn kaupallisen sopimuksen määräysten hyväksymisestä ..

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 6; ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 7; hallituksen esitys n:o 29.

Ensimmäinen käsittely:

4) Ehdotus laiksi Suomen leimakonttorin ja aksisikonttorin yhdistämisestä leima- ja valmisteverokonttoriksi

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 11.

5) Ehdotus laiksi yhteiskunnallisen huollon piiritarkastuksen viroista ja toimista

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 21.

Siv.

Pöydällepanoa varten esitellään:

6) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5 hallituksen esityksen johdosta määrärahan myöntämisestä alko-

7) Lakivaliokunnan mietintö n:o 5 hallituksen esityksen johdosta laiksi oikeuden myöntämisestä Osakeyhtiö Maakiinteistöpankille lähettää kiinnitys- ja lainhuudatusasiakirjoja kirjeessä tuomioistuimelle

Puhetta johtaa puhemies Hakkila.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat U. Hannula, Jussila, Koivuranta, Komu, Moilanen, Puittinen, Salmiala ja Voionmaa.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta sairauden vuoksi ed. Moilanen, yksityisasiain takia ed. Salmiala, kunnallisten tehtävien takia ed. Jussila ja yhteiskunnallisen tehtävän takia ed. Koivuranta sekä kuluvaan viikon loppuun yksityisasiain takia ed. Puittinen.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella t. k. 9 päiväältä on eduskunnalle saapunut hallituksen esitykset n:ot 39 ja 40, jotka nyt on painettuina jaettu edustajille.

Ed. Räisäsen kysymys, joka koskee puolustuslaitoksen upseeriston poliittista esiintymistä, ja puolustusministerin siihen antama vastaus.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on puhemiehelle osoitettuna saapunut puolustusministeri Oksalan vastaus ed. Räisäsen kysymykseen, joka koskee puolustuslaitoksen upseeriston poliittista esiintymistä. Kysymys ja siihen annettu vastaus on nyt jaettu painettuina edustajille ja otetaan ne eduskunnan pöytäkirjoihin. Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime viikkoina on yleinen huomio kiinnittynyt pariin sotilastuomioistuimissamme viireillä olevaan oikeudenkäyntiin, joissa asianomainen virallinen syyttäjä on vaatinut rangaistusta viime kesänä toimeenpantuihin reservin kertausharjoituksiin osallistuneille reserviläisille. Kummastakin tapauksesta on eräällä taholla paisutettu poliittinen asia.

Näissä syytejutuissa on luonteenomaista se, että varsinainen sotilasrikkomus on ollut verrattain vähäinen, mutta sen lisäksi on syytteeseen sisältynyt rangaistusvaatimus poliittisluontoisesta esiintymisestä.

Kun on yleisesti tunnettua, että puolustuslaitoksessa on viime vuosina politikoitu verrattain runsaasti ilman, että tällaisesta politikoimisesta, jota määrättyyn valtiolliseen suuntaan kuuluvat henkilöt harjoittavat, olisi nostettu mitään syytteitä, niin herää itsestään epäily, että tällainen poliiti-

tisten syytejuttujen virittäminen ei tapahdu tasapuolisesti, vaan että niitä nostetaan vähäpätöisestäkin syystä erään poliittisen suunnan edustajia vastaan, mutta vastakaisen suunnan edustajien raskaatkin rikkomukset jätetään syyttämättä tai kuitataan aivan vähäisellä muistutuksella tai varoituksella.

Tuoreimpana esimerkkinä viimeainutalaisesta tapauksesta haluan mainita seuraavaa: Viime kesänä esiintyi erään suojeluskuntapiirin kansliapäällikkö tulkkina urheilutalaisuudessa, joka lisäksi oli luonteeltaan kansainvälinen, ja väärin tulkiten tilaisuudessa läsnäolleen ulkomaalaisen henkilön lausuman, nostatti kuulihoissa pilkkanaurun ystävyydessä olevaa valtiota vastaan. Tämä ulkomaalaisen henkilön puheen väärä tulkinta sisälsi lisäksi sotakiikkoilua, joka ei ole ollenkaan sopusoinnussa sen rauhanpolitiikan kanssa, jota maamme ulkopoliitiikan johto ilmoittaa ajavansa. Tätä tekoa ei suinkaan lievennä se, että asianomainen „tulkki” avoimesti kehui „tulkintaansa” sanomalehdessä, paljastaen vielä senkin, että tulkitisi ulkomaalaisen pitämän puheen, vaikka ei ollenkaan ymmärtänyt sitä kieltä, jolla puhe oli pidetty. Tästä edustavassa asemassa olevan suojeluskuntaupseerin esiintymisestä ei ole nostettu mitään syytejuttua. Asianomainen on kuulemma saanut vain varoituksen tai muistutuksen.

Syytetä ei myöskään ole nostettu sitä reserviupseeria vastaan, jonka juovuksissa esiintyminen on ollut alkuperäisenä aiheena erääseen alussa mainituista tapauksista. Hän lienee selviytynyt asiasta kurinpitorangeistuksella.

Kun vertaa edellä mainittuja tapauksia, niin kiintyy huomio myös siihen, että upseeristoon kuuluvat henkilöt ovat selviytyneet lievänlaisilla seuraamuksilla teoista, jotka ovat olleet verrattain törkeänlaatuisia, mutta tavallisia rivimiehiä on sen sijaan asetettu tuomioistuimissa syytteeseen „rikokista”, joiden perusteet tuntuvat hyvin haetuilta.

Sanomalehtiselostuksessa kerrotaan kaiken lisäksi eräästä tällaisen rikosjutun istuntohuoneesta, joka on muuten upseerikasino, että huone oli Saksan hakaristilipulla koristettu. Tämäkään koristelutapa, vaikka siihen sisältyy valtakunnan lipun syrjäyttäminen ja armeijassa sopimaton politikointi, ei tietystikään ole aiheuttanut mitään toi-

menpiteitä eikä herättänyt huomiota. Se kai katsotaan kaikin puolin sopivaksi ja asianmukaiseksi. Kuinkahan raskaasti mahdettaisiin syyttää johonkin toiseen ajatussuuntaan lukeutuvia sotilaita, jos he valtakunnan lipun syrjäyttäen, koristaisivat oleskeluhuoneistonsa vieraan maan lipulla.

Edellä esiintuodusta havaittaneen, että armeijassamme ei noudateta sitä puolueetomuutta ja tahdikkautta oikeudenkäytössä, jota ehdottomasti on vaadittava puolustuslaitoksen kaikinpuolisen menestymisen kannalta ja että siellä sallitaan upseeriston keskuudessa karkeatakin politikoisista ja sopimatonta määrätyn poliittisen suunnan alleviivaamista, mutta miehistön keskuudessa havaittavat sangen epämääräisiin perusteihin nojauvat muka poliittiset esiintymiset saatetaan oikein sotatuomioistuinten käsiteltäviksi.

Tämäntapaisen sotilassyöttäjien yksipuolisen toiminnan johdosta haluan Teidän kauttanne, Herra Puhemies, saattaa asianomaisen hallituksenjäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Herra Puolustusministeri kiinnittänyt huomiota siihen, että maan puolustuslaitoksen syyttäjäviranomaisilta on jäänyt huomaamatta tai ainakin asianomaisessa tuomioistuimessa syytteeseen panematta puolustuslaitoksen upseeristoon kuuluvien henkilöiden varsin sopimattomat poliittisluontoiset esiintymiset ja että samanaikaisesti miehistöön kuuluvia henkilöitä on asetettu syytteeseen teoista, joista vain hakemalla on voitu löytää politikoisista, ja jos on, niin

pitääkö Herra Puolustusministeri tällaista epätasaista oikeudenjakoa maan ja sen puolustuslaitoksen edun mukaisena?

Helsingissä, syyskuun 11 päivänä 1936.

Yrjö Räsänen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa on Herra

Puhemies 11 päivänä viimekulunutta syyskuuta päivätyyn kirjeen ohella lähettänyt minulle jäljennöksen edustaja Räsänen jättämästä seuraavasta kysymyksestä:

„Onko herra puolustusministeri kiinnittänyt huomiota siihen, että maan puolustuslaitoksen syyttäjäviranomaisilta on jäänyt huomaamatta tai ainakin asianomaisissa tuomioistuimissa syytteeseen panematta puolustuslaitoksen upseeristoon kuuluvien henkilöiden varsin sopimattomat poliittisluontoiset esiintymiset ja että samanaikaisesti miehistöön kuuluvia henkilöitä on asetettu syytteeseen teoista, joista vain hakemalla on voitu löytää politikoisista, ja jos on, niin

pitääkö herra puolustusministeri tällaista epätasaista oikeudenjakoa maan ja sen puolustuslaitoksen edun mukaisena?”

Tämän johdosta on minulla kunnia lausua seuraavaa:

Kysymyksentekijä on kyselyssään maininnut kaksi tapausta, erään reserviupseerin juovuksissa esiintymisen ja erään puheen väärän tulkittamisen, jotka hän katsoo upseeristoon kuuluvien henkilöitten sopimattomiksi poliittisluontoisiksi esiintymiksi. Tahdon rajoittaa vastaukseni kyselyn tätä puolta koskevalta osaltaan näitten tapausten selvittämiseen.

Juovuksissa esiintyminen on tietysti sopimatonta ja sotaväessä rangaistava, mutta mitään poliittisluontoista toimintaahan ei siihen sinänsä pitäisi sisältyä, kuten ei myöskään esilläolevassa tapauksessa ole tapahtunut. Ei se myöskään ole voinut olla suoranaista syynä, kuten kysymyksen tekijä näyttää otaksuvan, niihin rikoksiin, joista toinen järempänä mainittavista reserviläisistä on pantu syytteeseen asianomaisessa sota-oikeudessa. Näin ollen tyydynkin kyselyn tältä kohdalta vain toteamaan, että koska tarkoitettu humaltumiseen syyllistynyt reserviväenrikki on rikkomuksen johdosta saatettu rangaistukseen, mitään lainmlynöntiä hänen rankaisemisensa suhteen ei ole tapahtunut.

Toinen kysymyksessä kosketeltu tapaus koskee japanilaisten olympiaurheilijain kun-

niaksi Kouvolassa viime heinäkuun 16 päivänä järjestettyä illanviettoa. Tässä tilaisuudessa, josta kysymyksen tekijä pakinassaan Suomen Sosialidemokraatissa lausuu: „Paikkakunnalla vallitsi juhlahumu ja lopuksi päättyivät juhlat syöminkeihin puheineen”, oli Kymenlaakson suojeluskunnan piiriesikunnan kansliapäällikkö esiintynyt erään japanilaisen urheilijan japaninkielellä pitämän puheen tulkkina, vaikkei hän japaninkieltä itsekään lainkaan ymmärtänyt. Puheen sopimattoman leikillistä ja kevytmielistä „tulkintaa” onkin pidettävä eräänlaisena sellaisena poliittisluontoisena esiintymisenä, mitä kysymyksen tekijä tarkoittaa. Kysymyksen tekijän pakinassaan tapahtumasta antama selostus osoittaa kuitenkin hänenkin olevan tietoisien siitä, ettei edelläviitatuille urheiluväen seurustelutilaisuudelle ole annettava vakavampaa merkitystä. Myöskin on selvää, että illanvieron „juhlahumussa” ilmaantuneita enemmän tai vähemmän hyväksyttäviä mielialan ailahtuksia on arvosteltava siinä olleen tilanteen mukaan. Niin on asia asianomaisen päällystön taholla käsitetty ja puheenaoleva kansliapäällikkö, jonka toimi ei sitäpaitsi ole upseeritoimi ja joka ei ole vakinaisen väen upseeriluettelossa, on virantoimituksen ulkopuolella tapahtuneesta sopimattomasta esiintymisestään saanut esimieheltään rangaistuksen, muistutuksen päiväkäskyssä.

Kysymyksen tekijä käsittää poliittisluontoiseksi tapaukseksi vielä senkin, että erään upseerikasinon huoneistossa, jossa sota-oikeus piti istuntoa, oli nähtävänä hakaristilippu. Tämä viittaus olisi varmaankin jäänyt tekemättä, jos kysymyksen tekijä olisi vaivautunut toteamaan, että tuo pienoislippu, joka muuten oli nostettu sivuun kasinossa olleen kaapin päälle, oli aikanaan hankittu kasinolle ja pidetty esillä asianomaisen maan eräiden upseerien siellä tapahtuneen vierailun johdosta, kuten yleinen tapa on.

Sotilastuomioistuimissa on joutunut käsittelyyn syytejutut kahta miehistöön kuuluvaa reserviläistä vastaan, Imatralta olevaa reserviläistä Onni Johannes Gröhnä ja Tampereelta olevaa toimittaja Tapio Hiisivaaraa vastaan. Onni Johannes Gröhnin tuomitsi sotaylioikeus viime kuluneen syyskuun 30 päivänä julistamallaan päätöksellä yhden vuoden neljän kuukauden vankeus-

rangaistukseen valtiopetokseen tähtäävän toiminnan edistämisestä, mihin tuomioon Gröhn on ilmoittanut tyytyvänsä. Toimittaja Hiisivaaraa taas syytetään siitä, että hän oli manöövereillä useasti kehoittanut harjoitustovereitaan tottelemattomuuteen, siis verraten ankarasti rangaistavaan rikokseen. Tämän syytteen johdosta ei ole tähän mennessä vielä annettu päätöstä, mutta on syytteen tueksi esitetty niin paljon näyttämystä, että asian saattaminen oikeudellisen tutkimuksen alaiseksi on ollut välttämätön.

Edelläoleva selostus osoittaa kuinka erilaiset ne tapahtumat ovat olleet, jotka kyselyn tekijä on katsonut voivansa samaistaa politikoinniksi. Jokainen kuitenkin käsittelee, että valtiopetokseen tähtäävä toiminta ja sotilaitten tottelemattomuuteen yllyttäminen ovat aivan toisella mittapuulla arvosteltavat, kuin kysymyksessä mainitut toiset rikkomukset. Edelliset teot ovat törkeitä rikoksia, jotka, kokonaan riippumatta siitä, sisältäykö niihin myös poliittisluontoista toimintaa, on saatettava syytteeseen asianomaisissa tuomioistuimissa. Niitä ei laillisesti voida kurinpitotietä käsitellä ja ratkaista. Jälkimmäiset sensijaan ovat rikkomuksia, jotka kurinpitotietä voidaan ja myös on saatettu rangaistuksen alaiseksi.

Mitään kysymyksen tekijän vihjailemaa epätasaista oikeudenjakoa puolustuslaitoksen piirissä en näin ollen ole voinut todeta.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 1936.

Puolustusministeri *Arvi Oksala*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syftemål Riksdagsordningens 37 § 1 moment omformuler har Riksdagens Herr Talman medelst skrivelse av den 11 sistlidne september översänt till mig en avskrift av riksdagsman Räsänens ingivna sålydande spörsmaal:

„Har herr försvarsministern fäst uppmärksamhet därvid, att försvarsväsendets åklagarmyndigheter förbisett eller åtminstone underlåtit att vid vederbörande domstolar åtala personer tillhörande försvarsväsendets officerskår, vilka gjort sig skyldiga till synnerligen olämpligt upp-

trädande av politisk natur, och att personer tillhörande manskapet samtidigt åtalats för handlingar, i vilka man endast med svårighet kan finna politisk tendens, samt om så är, anser herr försvarsministern, att en sådan ojämn skipning av rättvisa överensstämmer med landets och försvarsväsendets intresse?"

Med anledning härav har jag äran anföra följande:

Framställaren av spörsmålet har i det samma omnämnt de två tilldragelser, en reservofficers uppträdande i dryckesrört tillstånd och en oriktig tolkning av ett tal, vilka han anser utvisa, att personer tillhörande officerskåren uppträtt olämpligt i politiskt avseende. Beträffande denna del av spörsmålet inskränker jag mig till att klarlägga ovannämnda tilldragelser.

Att uppträda i dryckesrört tillstånd är naturligtvis olämpligt och i militären även straffbart, men någon handling av politisk natur innebär detta knappast i och för sig, såsom ej heller i föreliggande fall är förhållandet. Dryckenskap kan icke heller hava varit den direkta orsaken, såsom framställaren av spörsmålet synes antaga, till de brott, för vilka den ena av de nedan nämnda reservisterna blivit ställd under åtal vid vederbörande krigsdomstol. På den grund inskränker jag mig beträffande denna del av spörsmålet till att konstatera, att då ifrågavarande reservfänrik för fylleri blivit fälld till straff, någon uraktlåtenhet beträffande hans bestraffning icke förekommit.

Den andra i spörsmålet berörda tilldragelsen hänför sig till det aftonsamkväm, som avhölls i Kouvola den 16 sistlidne juli till de japanska olympiaidrottsmännens ära. Vid detta tillfälle, om vilket framställaren av spörsmålet i sitt kåseri i Suomen Sosialidemokraatti skriver: „Å orten rådde festyra (juhlahumu) och till slut ändades festligheterna med gästbud jämte tal”, hade kanslichefen vid Kymmene älvdals skyddsskårs distriktsstab uppträtt såsom tolk av ett av en japansk idrottsman på japanska språket hållet tal, ehuru han själv ej alls behärskade detta språk. Det olämpligt lekfulla och lättsinniga „tolkandet” av talet måste också anses innebära ett sådant uppträdande av politisk natur, som avses av

framställaren av spörsmålet. Den redogörelse för tilldragelsen, som framställaren av spörsmålet givit i sitt kåseri, utvisar dock, att även han varit underkunnig därom, att någon allvarsammare betydelse icke kan tilldelas ovanberörda idrottsmännens samkväm. Ävenså är det självklart, att de mer eller mindre godtagbara opinionsyttringar, som förekommo under samkvämet's festyra, böra bedömas med ledning av den för tillfället rådande stämningen. Så har saken även uppfattats på vederbörande chefskaps håll, och har ifrågavarande kanslichef, vars befattning dessutom icke är officersbefattning, och som därför icke finnes upptagen i den aktiva arméns officersförteckning, för olämpligt uppträdande utom tjänsteutövningen blivit bestraffad av sin förmän genom att honom tilldelats anmärkning i dagorder.

Framställaren av spörsmålet anser det även utgöra en tilldragelse av politisk natur, att i ett officerskasinos lokal, vari krigsrätten haft sitt sammanträde, funnits en hakkorsflagga. Denna hänvisning skulle säkert hava förblivit ogjord, ifall framställaren av spörsmålet bekvämat sig till att taga reda på, att denna miniatyrflagga, som för övrigt ställts undan på ett skåp i kasinot, i tiden anskaffats till kasinot och hållits framme under ett besök, som officerare från vederbörande rike avlagt å kasinot, i likhet med allmän kutym.

Vid krigsrätterna hava upptagits till behandling åtalen mot tvänne till manskapet hörande reservister, nämligen mot reservisten Onni Johannes Gröhn, från Imatra, och mot redaktören Tapio Hiisivaara, från Tammerfors. Medelst sitt den 30 sistlidne september avgivna utslag dömde överkrigsdomstolen Onni Johannes Gröhn för främjande av högförräderi åsyftande verksamhet, att hållas ett år fyra månader i fängelse, med vilken dom Gröhn förklarar sig åtnöjas. Redaktör Hiisivaara står åter under åtal därför, att han under manövrerna upprepade gånger uppmanat sina övningskamrater till olydnad, således för brott, som bestraffas jämförelsevis strängt. Utslag i målet har ännu icke givits, men har till stöd för åtalet förebragts så pass starkt bevismaterial, att sakens undersökning i rättslig väg varit nödvändig.

Ovanstående redogörelse utvisar, huru olikartade de tilldragelser hava varit, vilka

framställaren av spörsmålet ansett sig kunna gemensamt beteckna såsom politiserande. Var och en förstår dock, att en verksamhet, som äsyftar befrämjande av högförräderi, och uppmanande av soldaterna till olydnad böra bedömas med helt annan måttstock än de i spörsmålet nämnda andra fallen. Förstnämnda gärningar innebära grova brott, vilka, oberoende därav, huruvida de samtidigt i sig innesluta politisk verksamhet eller ej, böra föranleda åtals väckande vid vederbörande domstol. De kunna icke i disciplinär väg lagligen handläggas och avgöras. De sistnämnda däremot äro förseelser, som i disciplinär väg kunna beivras och även föranlett straffåtgärder.

Någon av framställaren av spörsmålet antydd ojämn skipning av rättvisan inom försvarsväsendet har jag på grund härav icke kunnat fastställa.

Helsingfors den 9 oktober 1936.

Försvarsminister *Arvi Oksala*.

Valiokuntain jäsenet ja varajäsenet.

Puhemies: Valitsijamiehiltä on saapunut kirjelmä, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan valitsijamiehet.

Helsingissä,
lokakuun 9 päivänä 1936.
N:o 4.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunniottaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he tänään pitämässään kokouksessa Eduskunnan antaman kehoituksen mukaisesti ovat valinneet jäsenet ja varajäsenet seuraavien ministereiksi nimitettyjen edustajien sijaan ja että valituiksi ovat tulleet:

ministeri Heikkisen sijaan jäseneksi valtiovarainvaliokuntaan ed. Hirvensalo;

ministeri Janhosen sijaan jäseneksi kulkulaitosvaliokuntaan ed. Kaijalainen ja varajäseneksi valtiovarainvaliokuntaan ed. Joukanen;

ministeri Kalliokosken sijaan jäseneksi kulkulaitosvaliokuntaan ed. Jutila;

ministeri Kekkosen sijaan jäseneksi lakivaliokuntaan ed. Soininen;

ministeri Kukkosen sijaan jäseneksi ulkoasiainvaliokuntaan ed. Leinonen ja jäseneksi sivistysvaliokuntaan ed. Annala, J.;

ministeri Lahdensuon sijaan jäseneksi perustuslakivaliokuntaan ed. Kaasalainen ja varajäseneksi laki- ja talousvaliokuntaan ed. Arhama;

ministeri Niukkasen sijaan jäseneksi valtiovarainvaliokuntaan ed. Leppälä ja

ministeri Vesterisen sijaan jäseneksi valtiovarainvaliokuntaan ed. Lohi.

Nyt varsinaisiksi jäseniksi siirtyneiden, ennen samassa valiokunnassa varajäseninä olleiden sijaan valitsijamiehet ovat samalla valinneet:

edustaja Kaijalaisen sijaan varajäseneksi kulkulaitosvaliokuntaan ed. Salo;

edustaja Jutilan sijaan varajäseneksi kulkulaitosvaliokuntaan ed. Miikki;

edustaja Soinisen sijaan varajäseneksi lakivaliokuntaan ed. Tolppanen;

edustaja Leinosen sijaan varajäseneksi ulkoasiainvaliokuntaan ed. Venho;

edustaja Annalan, J. sijaan varajäseneksi sivistysvaliokuntaan ed. Brander;

edustaja Kaasalaisen sijaan varajäseneksi perustuslakivaliokuntaan ed. Takala; ja

edustaja Leppälän sijaan varajäseneksi valtiovarainvaliokuntaan ed. Venho.

Niinikään valitsijamiehet ovat valinneet valiokuntien jäsenyydestä vapautuksen saaneiden seuraavien edustajain sijaan valiokuntiin uudet jäsenet, ollen valituiksi tulleet:

edustaja M. Hannulan sijaan jäseneksi ulkoasiainvaliokuntaan ed. Mantere,

edustaja Kanniston sijaan jäseneksi lakivaliokuntaan ed. Kivimäki, ja

edustaja Syrjälän sijaan jäseneksi pankkivaliokuntaan ed. Kivimäki.

Valitsijamiesten puolesta:

L. O. Hirvensalo.

Viljo Rantala.”

Uusi jäsen suureen valiokuntaan.

Puhemies: Ilmoitetaan, että suureen valiokuntaan tulee puhemiehen sijaan jäseneksi ed. Pekkala.

Valiokuntain puheenjohtajat.

Samoin ilmoitetaan, että suuri valiokunta on valinnut puheenjohtajakseen ed. Venho ja varapuheenjohtajakseen ed. Wiikin sekä kulkulaitosvaliokunta puheenjohtajakseen ed. Hirvensalon.

Vapautuksia valiokuntain jäsenyydestä.

Puhemies: Vapautusta maatalousvaliokunnan jäsenyydestä anoo ed. Venho, joka, suurta valiokuntaa lukuunottamatta, on tullut valituksi jäseneksi kahteen muuhun valiokuntaan. Puhemiesneuvosto puoltaa anomusta.

Anomukseen suostutaan.

Puhemies: Vapautusta maatalousvaliokunnan varajäsenyydestä anoo ed. Hir-

vensalo, joka on jäsenenä valtiovarainvaliokunnassa ja kulkulaitosvaliokunnassa. Puhemiesneuvosto puoltaa anomusta.

Anomukseen suostutaan.

Puhemies: Valitsijamiehiä kehoitetaan valitsemaan uudet jäsenet maatalousvaliokuntaan vapautuksen saaneiden sijaan.

Hyväksytään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että valitsijamiehiä kehoitetaan myöskin valitsemaan puhemiehen sijaan uusi jäsen ulkoasiainvaliokuntaan.

Hyväksytään.

Pankkivaltuusmiesten valitseminen.

Puhemies: Valtiopäiväjärjestyksen 83 §:n 4 momentin mukaan on pankkivaltuusmiehet valittava eduskuntavaalien jälkeen alkavilla ensimmäisillä varsinaisilla valtiopäivillä. Tämän johdosta puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi kehottaa valitsijamiehiä toimittamaan sanotun vaalin.

Hyväksytään.

Suomen Pankin tilintarkastajain valitseminen.

Puhemies: Niinikään ehdottaa puhemiesneuvosto, että eduskunta päättäisi kehottaa valitsijamiehiä toimittamaan valtiopäiväjärjestyksen 83 §:n 5 momentissa mainitun Suomen Pankin tilintarkastajain ja näiden varamiesten vaalin.

Hyväksytään.

Valtiontilintarkastajain valitseminen vuodeksi 1937.

Puhemies: Edelleen ehdottaa puhemiesneuvosto, että eduskunta kehoittaisi va-

litsijamiehiä hallitusmuodon 71 §:n mukaisesti valitsemaan vuodeksi 1937 viisi valtiontilintarkastajaa sekä varamiehen kullekin heistä.

Hyväksytään.

Ministeri Kalliokosken vapauttaminen kansliatoimikunnan jäsenyydestä.

Puhemies: Vapautusta kansliatoimikunnan jäsenyydestä anoo ministeri Kalliokoski. Puhemiesneuvosto puoltaa anomusta.

Anomukseen suostutaan.

Ministeri Kukkosen vapauttaminen eduskunnan tarkistajain varajäsenyydestä.

Puhemies: Vapautusta eduskunnan tarkistajain varajäsenyydestä anoo ministeri Kukkonen. Puhemiesneuvosto puoltaa anomusta.

Anomukseen suostutaan.

Puhemies: Kansliatoimikunnan jäsenen ja tarkistajain varamiehen vaali toimitetaan ensi perjantain istunnossa.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ensimmäisen varapuhemiehen vaali.

Puhemies: Nyt tulee valittavaksi eduskunnan ensimmäinen varapuhemies vuoden 1936 valtiopäivien jäljellä olevaksi ajaksi. Vaali toimitetaan umpilipuvin noudattamalla työjärjestyksen 2 §:n 2 momentin ja 45 §:n 2 momentin säännöksiä. Pyydän edustajat Kaijalaisen, Lumpeen, Horellin ja Österholmin avustamaan vaalin toimittamisessa.

Vaaliin ryhdytään.

Puhemies: Vaalin tulos julistetaan.

Äänestyksessä ovat ääniä saaneet ed. Koivisto 143, ed. Salmiala 12, ed. Linkomies 9, ed. Mantere 8 ja ed. von Born 6 sekä Brander, U. Hannula, Pekkala ja Rytinki yhden äänen kukin. Tyhjiä äänestyslippuja on jätetty 7.

Puhemies: Eduskunnan ensimmäiseksi varapuhemieheksi vuoden 1936 valtiopäivien jäljellä olevaksi ajaksi on valittu maanviljelijä, kunnallisneuvos **J u h o K o i v i s t o**.

Ensimmäisen varapuhemiehen juhlallinen vakuutus.

Puhemies: Kehoitän nyt valittua ensimmäistä varapuhemiestä eduskunnan edessä antamaan valtiopäiväjärjestyksen 25 §:ssä säädetyn vakuutuksen.

Ensimmäinen varapuhemies **Koivisto:** Minä Juho Koivisto vakuutan, että minä puhemiestoimessa tahdon voimieni mukaan puolustaa Suomen kansan, eduskunnan ja hallituksen oikeutta perustuslakien mukaan.

Puheenvuoron saatuaan lausuvat

Ed. Venho: Suuri valiokunta kokoontuu tänään kello 16,30.

Ed. Hirvensalo: Valitsijamiesten kokous pidetään tässä huoneessa ensi perjantaina tämän kuun 16 päivänä kello 18. Ehdokaslistat Suomen Pankin pankkivaltuusmiesten ja Suomen Pankin tilintarkastajain sekä valtiontilintarkastajain vaalia varten on jätettävä allekirjoittaneelle viimeistään kello 14 samana päivänä. Olen tavattavissa silloin huoneessa n:o 8. Samalla toimittavat valitsijamiehet erinäisiä valiokuntien täydennysvaaleja, jotka eduskunta on antanut valitsijamiesten tehtäväksi.

2) Ehdotus laiksi erikoisasutustoiminnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 14, jota on valmistelevasti käsitelty maatalousvaliokunnan mietinnössä n:o 2 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 5, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt joko hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Hästbacka: Herr talman! Sääsom av agrarutskottets betänkande angående speciell kolonisationsverksamhet framgår, har utskottet förordat, på grund av praktiska skäl, att lagens giltighetstid skulle förlängas till utgången av år 1937. Mot detta förslag kan intet sakligt skäl anföras, ty de redan inköpta lägenheterna, varå styckningsarbetet och uppförandet av byggnader påbörjats, kräver den föreslagna tiden förrän dessa arbeten äro slutförda.

Men det är skäl att i detta sammanhang uppmäna vederbörande styrelse och även den nuvarande regeringen att söka begränsa ifrågavarande kolonisationsarbete till det minsta möjliga, så att arbetet å de lägenheter, som äro inköpta, blir slutfört vid utgången av år 1937 och att icke nya inköp av lägenheter göres.

Jag har således icke beträffande utskottets förslag att göra någon anmärkning, men anser mig dock hava skäl att beröra de sifferuppgifter, som ingå uti regeringens proposition, och erinra om, att även det speciella kolonisationsarbetet i hög grad avviker från den plan, som företeddes statsutskottet då lagförslaget av den 10 januari 1934 behandlades. Jag skall icke nu lämna någon ingående beskrivning om huru många lägenheter, hektar åker, meter diken och vägar var avsedd att utföras i de skilda länen, utan blott nämna slutsumman av olika arbeten som skulle utföras i hela landet.

Enligt de företedda förteckningarna för de skilda länen skulle i 371 av landets kommuner skapas 3,000 nya lägenheter samt uppodlas 13,330.27 ha jord, byggas 88,671 meter nya vägar, grävas 87,948 me-

ter avloppsdiken och uppföras 1,609 bostadsbyggnader samt 1,936 ladugårdsbyggnader. Till utförande av nämnda arbeten beräknades åtgå 1,298,475 mans- och 43,001 hästdagsverken, och kostnaderna beräknades till 51,147,770:—. Som härav framgår var det uppgjorda förslaget mycket noggrannt uppgjort, ty man kunde uppge att det erfordrades 1 hästdagsverk över 43 tusen för att få alla dessa arbeten slutförda. Utstatsutskottet gav jag en ingående kritik över alla de skilda detaljer, som berörde ifrågavarande arbeten, men ingenting hjälpte, ty som känt, då det gäller kolonisationsarbeten hava de flesta inom riksdagen vanligen förlorat förmågan att se objektivt på en sak och godkänna vilka uppgifter som helst ifall de framläggas som bevis för nödvändigheten av en fortsatt och utvidgad kolonisationsverksamhet.

Vid detta ärendes remiss till stora utskottet kunde man emellertid av rdm. Pyys anförande märka att ögonen öppnats bland en del vänsterrepresentanter för detta slag av kolonisationsarbete som går under benämning speciell kolonisationsverksamhet. Den kritik, som lämnades av hr Pyy, var fullt berättigad och träffade även de sårbaraste punkterna uti hela verksamheten. Jag kan också förena mig om hans uttalande och blott tillägga, att byggnaderna icke närmelsevis fyller de mått som uppgavs då anslaget begärdes, men det oaktat blivit ungefär tre gånger dyrare än beräknats.

Men även i andra avseenden har stora avvikelser gjorts från det ursprungliga programmet. I propositionen säges att av de nämnda kostnaderna 34,776,986 mark komma på Uleåborgs län 73.8 %.

I det ursprungliga programmet uppgavs att arbetet skulle utföras länsvis, procentuellt beräknat på följande sätt:

Nylands län	2.4 %
Åbo och Björneborgs län	6.8 „
Tavastehus län	5.0 „
St. Michels „	3.5 „
Viborgs „	10.4 „
Kuopio „	11.9 „
Vasa „	11.5 „
Uleåborgs „	48.5 „

Av de nämnda, något över 51 miljoner mark, som beräknats utgå för nämnda ar-

beten, har enligt propositionen redan använts c:a 68 % men uppförts endast 49 % av den planerade byggnadsverksamheten och uppodlingsarbetet endast c:a 17 %. Av väg- och dikningsarbeten ha utförts något mera, men dessa arbeten betäcker icke närmelsevis de merkostnader som komma att bli förenade med detta arbete. Av det beräknade beloppet för arbetet återstår nu endast c:a 32 %, men av byggnadsarbetet c:a 51 % och av odlingsarbetena c:a 83 %.

Lägger man som grund för de utförda speciella kolonisationsarbetena kostnader, som betingats för slutförandet av 14 bostadslägenheter å Juustila lägenhet i Viborgs län, så kommer sagda kolonisationsverksamhet, förrän det ursprungliga programmet blir slutfört, att kräva minst 100 % förhöjning av det anslag som uppgavs uti de kalkyler varpå detta kolonisationsarbete vilar.

Det må villigt erkännas att dessa kalkyler icke äro de allra sämsta som förlagts statsutskottet vid påbörjandet av statens arbeten, ty vi ha bl. a. sådana som flygfabriken i Tammerfors, som drog nästan 3 gånger mera än beräknats. Men så gällde det att få fabriken förlagd till en ort som icke ens försvarsrådet kunde godkänna, vadan ett lågt kostnadsförslag var ett avgörande motiv. Dylika överraskningar äro, beklagligt nog, icke de enda i vår statshushållning, och komma icke att förbli de sista.

Men jag skall lämna dessa missförhållanden med detta omnämnande och återgå till att ännu direkt beröra några saker, som står i samband med ärendet ifråga, som i framtiden kommer att bli ytterst betungande för staten, nämligen att uppehålla och finansiera dessa små lägenheter. Det är självfallet att övertagarna av ifrågavarande kolonisationslägenheter icke kan i framtiden betala ränta och amortering på sin skuld till staten. Riksdagsman Pyy berörde även denna sida av frågan, och drog fullt riktiga slutsatser, att sedan den stadgade provotiden på fem år utgått, kommer staten att få övertaga dessa lägenheter eller efterskänka sin fordran. Det är självfallet att innehavaren av en dylik kolonisationslägenhet icke kan betala ränta och amortering på en skuld till staten varierande mellan 60,000 och 110,000 mark per lägenhet, samt dessutom

utföra en mängd byggnadsarbeten, ty som redan anfördes finnes inga andra byggnader på dessa lägenheter än en liten stuga och fähus. Där saknas behövliga visthus, foderlada och riebyggnader. Lägger man här till att övertagaren av en sådan lägenhet även har att skaffa sig döda och levande inventarier, som uppgår till minst 30,000 mark, är det självfallet att en sådan nybyggare icke kan reda sig, utan faller såväl staten som kommunen till last.

Jag får upplysningsvis meddela att kolonisationsstyrelsen har ytterst svårt att få mottagare till dessa nya kolonisationslägenheter, ty de som känner till jordbrukets möjlighet att bära en större skuldbörda mottar icke lägenheterna på de föreskrivna villkoren, synnerligast om de själva hava ett litet kapital, som utsättes för risken att gå förlorat.

Jag har härmed velat ha till protokollet antecknat några omständigheter, som bestyrka att den ställning jag intog till ifrågavarande speciella kolonisation, då det ursprungliga programmet framlades, var fullkomligt riktigt, och därmed även hava sagt att såväl regeringen och kolonisationsstyrelsen böra så fort som möjligt slutföra detta arbete.

Ed. Pyy: Käsilläolevassa lakiesityksessä jouduin uudelleen esiintymään torjuakseni erään väitteen, joka vastaani tehtiin lakiesityksen ensimmäisessä käsittelyssä. Saamieni tietojen perusteella lausun muutamia ajatuksia esilläolevassa asiassa.

Olen sanonut jo ennen, että erikoisasutustoimintaa pidän suurimerkityksellisenä asiana, vaikka se on kokeilun alainen muoto asutustoiminnassa. Lakiesityksen ensimmäisessä käsittelyssä jouduin lausumaan käytännön alalla havaittuja heikkouksia toimeenpannuissa menetelmissä ja samalla viittasin liian kalliisiin tilojen hintoihin, varsinkin ennen mainitsemillani alueilla. Ryhmätoverini Pekkala, joka kuuluu n. s. erikoisasutustoimikuntaan, ei kaikei erikoisesti pitänyt puuttumisestani esilläolevaan kysymykseen. Mutta kun kysymyksessä olevalla toiminnalla on kokeiltu kolme vuotta, olisi ollut, kun toimintaa esitetään jatkettavaksi, syytä esittää kokemuksia toiminnan kautta saavutetuista tuloksista.

Ensimmäisen käsittelyn yhteydessä mainitsin, että olen erikoisasutustoimintaa joutunut seuraamaan ja huomannut sekä kuullut muutamia käytännön kannalta katsoen ilmeneviä heikkouksia. Olisi väärin, ellen olisi niistä maininnut, vaikka ne eivät tuntuisi mieluisilta, sillä käsitykseni on, että jos asioista keskustellaan ja sattuneet puutteellisuudet huomioidaan niin päästään parannuksiin ja niistä samalla on etua vastaisuudessa tiloille asutetuille asutustilallisille, etteivät he joutuisi kokeilutoiminnan kautta liian raskaan rasituksen alaisiksi. Olen asutustoiminnan tehostamisen kannalla lain kaikissa vaiheissa, en tätäkään muotoa ole vastustanut. Mutta on palautettava muistiin, että eduskunnan on vuodesta vuoteen täytynyt kiinnittää huomiota asutustilallisten taloudellisen aseman vakauttamiseen, koska tilojen perushinnat ovat voimassaolevan asutustoiminnan kauttakkin nousseet siinä määrin raskaksi, etteivät asutustilalliset jaksaneet hoitaa tilojensa hinnan kuoletuksia ja korjoja ilman valtiiovallan väliintuloa, johon tämän yhteydessä en enempää kajoa. Mutta on kuitenkin syytä asutustoiminnan kaikissa vaiheissa erittäinkin toimeenpanon alkuvaiheissa pyrkiä siihen, ettei erikoiskokeilu johtaisi uusien liiaksi velkautuneiden asutustilojen syntyyn. Käsillä olevalla erikoistoiminnalla on tunnustettava puoli asiaa työttömyyden kannalta katsellen. Olisi myöskin hyvä, jos sopivalla järjestelyllä päästäisiin myöskin hyviin tuloksiin asutuksenkin kannalta. On syytä huomioida, ettei hyväksi tarkoitetuilla toimenpiteillä, jatkuvilla kokeiluilla edistetä toimenpidettä, joka toisaalta johtaa asukkaat jatkuviin vaikeuksiin.

Ed. Pekkalanakin, jolla näissä asioissa myönnettävästi on suuri asiantuntemus, myönsi käsilläolevan asian ensimmäisen käsittelyn yhteydessä, että kysymyksessä on kokeilu ja sen aikana on tietysti tapahtunut virheitäkin, joita viranomaisten taholtakaan ei kielletä. Esillä olevalla lailla on kolme vuotta kokeiltu ja kokeilua hallitus esittää jatkettavaksi vuodelle. Maatalousvaliokunta hyväksyi esityksen. Suuri valiokunta on asian naulannut kiinni sikäli kuin kuulin parin minuutin käsittelyllä. Tekisi mieli sanoa: ollaanko selvillä kokeilun aikaansaannoksista, vaikka toimintaan on uhrattu huomattavasti valtion varoja.

Siihen katsoen, ei ollut aivan paikallaan kysymystä hiljaisuudessa sivuuttaa, vaan olisi ollut syytä syventyä kysymykseen perusteellisemmin, jolloin olisi voinut ilmetä, että pienillä toimeenpanomuutoksilla voidaan kehitystä johtaa niin kansantaloudellisesti, että voidaan ottaa kysymykseen jatkuva lailla määrätty toiminta.

Ensimmäisen käsittelyn yhteydessä syntyi minulla ja ed. Pekkallalla erimielisyyttä tilojen hinnoittelusta, joka erimielisyys aiheutti sen, että tulin asiaan kiinnittäneeksi huomiota ja keskustelin siitä erikoistoimintaa hoitaneitten viranomaisten kanssa. Jos oikein ymmärsin, oli heidän käsityksensä, että erikoisasutustoiminnalla on huomattava merkitys varsinkin työttömyyden kannalta, yhtenä työttömyyden lieventämistoimenpiteenä. Samalla on mentelmissä sattuneisiin heikkouksiin kiinnitetty huomiota ja tullaan yhä suuremmassa määrässä kiinnittämään huomiota niitten poistamiseen. Erikoisasutustoiminta koetetaan saada tulokselliseksi asutuksenkin kannalta. Mutta joka suhteessa tulin vakuutetuksi, että ensi käsittelyssä tekemäni huomautukset olivat oikeudenmukaisia ja kestäviä. Tilojen hinnoittelussa, jossa meillä oli erimielisyys ed. Pekkalan kanssa, on niin, että maatalousministeriön erikoisasutustoimikunta 28 päivänä marraskuuta 1934 vahvistetun ohjesäännön mukaan hyväksyy erikoisasutustiloille, viljelys- ja rai-vaussopimuksella asukkaan viideksi koivuudeksi määrätyn ehdoin. Sopimuskirjan 13) kohdassa sanotaan: „Jos viljeilijä on hyvin hoitanut edellä mainittua aluetta ja täyttänyt tämän sopimuksen määräykset sekä osoittanut sellaista kykyä ja tarmoa, että hänen menestymisensä asutustilallisena on todennäköistä, voidaan tässä sopimuskirjassa mainittu maa-alue luovuttaa viljelijän omaksi.” Hinta on merkitty, sekä numeroilla että kirjoitettuna niillä maksu-y. m. ehdoilla, jotka asutustoiminnasta silloin ovat voimassa. Tämä hinnoittelu koskee tilan perushintaa ja siis siltä osalta pitää paikkansa. Mutta ed. Pekkalan väitteellä on myöskin oikeudenmukaisuutensa, mikäli on kysymys erikoistoimenpiteistä aiheutuvista hinnoista, jotka liitetään lisään perushintaan. Sillä sopimuksessa sanotaan: „Tähän hintaan tulee lisäksi alueella suoritetuista ja suoritettavista erikoisasutustoimintatöistä johtuvat kustannukset, mitkä

peritään, niinkuin erikoisasutustoiminnasta on erikseen säädetty.” Mutta niistäkin on korkein mahdollinen hinnoittelu myös olemassa, mutta voidaan myöhemmin tarkistaa syystä tai toisesta. Niinkuin esim. n. s. Pilppulan erikoisalue, josta valtiolle on jätetty metsämaita, joiden hinnoittelu valtiolle lopullisesti ratkaisee tilojen hinnat perushintoihin sekä erikoistoimenpiteistä aiheutuneine kustannuksineen.

Lopuksi huomautan siitä, ettei saataisi väärää käsitystä, että olen esiintynyt käsillä olevan lakiesityksen vastustajana. Kannatan esityksen hyväksymistä, mutta en ole voinut vaieta havaitsemistani epäkohdista, joita toimeenpanossa on varsin runsaasti sattunut. Ei olisi oikein jättää ilmaise-matta käsitystään asioissa, joilla on varsin suuri merkitys asutustoiminnan kannalta. Valitan sitä, että luotetaan enemmän teoreetikkojen antamiin lausuntoihin ja kuvauksiin kuin käytännön kannalta lausutuihin ajatuksiin. Vasta sitten useimmissa tapauksissa vakavaa huomiota kiinnitetään käytäntöön, kun sattuvat puutteellisuudet esiintyvät huomattavana esteenä tarkoitteille toimenpiteille.

Kun esillä olevaan asiaan puutuin, oli tarkoitukseni erikoisemmin huomioida se, että valtion toimesta oli tarkoitus samalla erikoisasutustoiminnan yhteydessä esittää uudistilän mallirakentamista ja viljelystä. Varsinkin rakennusmenetelmiin on käytännön miesten puolelta esiinnytty kaikkialla arvostelevasti. Kun vain ottaa selvää valokuvista asutusalueille rakennetuista asumuksista, saatetaan kyllä saada hyvä vaikutus, mutta käytännölliseltä kannalta asiaa tarkaten huomaa, ettei niihin asutettujen pienviljelijäperheiden asunto ole kovin ihanteellinen, kun esimerkiksi joutuvat 5-henkisenä perheenä asumaan erikoisasutustaloon N:o 1. On itsestään selvää, että useimmassa tapauksessa on tilallisen heti, tai niin pian kuin varat myöntävät kiinnitettävä huomiota korjaukseen asunto-oloissaan. Yleensä on tunnettua maaseudun asunto-oloissa kurjuus, huoneet hataroita ja vetoisia. Valtion rakennuttamat nyt kyseellisin toimenpitein rakennetut talot heikon ammattityövoiman rakentamina, useissa tapauksissa eivät hataruudessaan jääne varjoon, sillä ilmanvaihto niissäkin tapahtuu automaattisesti, joka nurkasta. Mukavuus on niissä, niin ja näin. Siis siltäkin osalta

on valtion toimenpiteillä harjoitettuun rakennustoimintaan ollut syytä lausua toivomuksia.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi eräiden Argentiinan kanssa tehdyn kaupallisen sopimuksen määräysten hyväksymisestä.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 7 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 29, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 6. Ensinsallitaan asiassa yleiskeskustelu. Sen jälkeen ryhtyy eduskunta lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Kukaan ei halua puheenvuoroa yleiskeskustelussa.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiteksti, lakiehdotuksen johtolause ja lakiehdotuksen nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotus laiksi Suomen leimakonttorin ja aksiiisikonttorin yhdistämisestä leima- ja valmisteverokonttoriksi.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 11, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3.

Puheenvuoroja ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi. Asia lähetetään suureen valiokuntaan.

5) Ehdotus laiksi yhteiskunnallisen huollon piiritarkastuksen viroista ja toimista.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 21, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4.

Puheenvuoroja ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi. Asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

6) Määrärahan myöntämistä alkoholistihuoltolain perustamista ja rakentamista varten

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5; sekä

7) Ehdotuksen laiksi oikeuden myöntämisestä Osakeyhtiö Maakiinteistöpankille lähettää kiinnitys- ja lainhuudatusasiakirjoja kirjeessä tuomioistuimelle

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 5.

Ensimmäisen varapuhemiehen vaalia koskevan kirjelmän tarkistus.

Puhemies: Tarkistamista varten esitellään ensimmäisen varapuhemiehen vaalia koskeva kirjelmä, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

Tasavallan Presidentille.

Sittenkuin pormestari Väinö Hakkila, joka vuoden 1936 valtiopäivien alussa valittiin eduskunnan ensimmäiseksi varapuhemieheksi, nyttemmin on valittu eduskunnan puhemieheksi, on eduskunta tänään toimitanut uuden vaalin, ja on tällöin valittu eduskunnan ensimmäiseksi varapuhemieheksi vuoden 1936 valtiopäivien jäljellä olevaksi ajaksi maanviljelijä, kunnallisneuvos Juho Koivisto.

Väinö Hakkila.
Puhemies.

J. Koivisto. Ernst von Born.
Varapuhemies. Varapuhemies.

Helsingissä lokakuun 13 päivänä 1936.

Till Republikens President.

Sedan borgmästaren Väinö Hakkila, som i början av 1936 års riksdag utsetts till riksdagens förste vice talman, numera valts till riksdagens talman, har riksdagen denna dag förrättat nytt val och därvid till vice talman för den återstående tiden av 1936 års riksdag utsett till förste vice talman jordbrukaren, kommunalrådet Juho Koivisto.

Väinö Hakkila.
Talmän.

J. Koivisto. Ernst von Born.
Vice talman. Vice talman.

Helsingfors den 13 oktober 1936.

Kirjelmä hyväksytään.

Puhemies: Kun istunnon alussa on jaettu edustajille hallituksen esitykset n:ot 39 ja 40, voitaneen ne nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi erään valtion omistaman alueen luovuttamisesta Helsingin kaupungille

sisältävä hallituksen esitys n:o 39; sekä

Määrärahojen myöntämistä ampumaradan rakentamiseksi Helsingin varuskuntaa varten sekä puolustuslaitoksen ammuslataamon rakennustöiden loppuun suorittamista varten

tarkoittava hallituksen esitys n:o 40.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto pidetään ensi perjantaina kello 15.

Täysistunto lopetetaan kello 16,03.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

17. Perjantaina 16 p. lokakuuta 1936

kello 15.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

1) Kansliatoimikunnan jäsenen
vaali	Siv.
354
2) Tarkistajain varamiehen vaali	„

Kolmas ja ainoa käsittely:

3) Ehdotus Argentiinan kanssa teh-
dyn kaupallisen sopimuksen hyväksy-
misestä	355

Asiakirjat: Suuren valiokun-
nan mietintö n:o 6; ulkoasiainvalio-
kunnan mietintö n:o 7; hallituksen
esitys n:o 29.

Toinen käsittely:

4) Ehdotus laiksi Suomen leima-
konttorin ja aksisikonttorin yhdistä-
misestä leima- ja valmisteverokonto-
riksi	„

Asiakirjat: Suuren valiokun-
nan mietintö n:o 7; valtiovarainvalio-
kunnan mietintö n:o 3; hallituksen
esitys n:o 11.

5) Ehdotus laiksi yhteiskunnallisen
huollon piiritarkastuksen viroista ja
toimista	356

Asiakirjat: Suuren valiokun-
nan mietintö n:o 8; valtiovarainvalio-
kunnan mietintö n:o 4; hallituksen
esitys n:o 21.

Ensimmäinen käsittely:

6) Ehdotus laiksi oikeuden myön-
tämisestä Osakeyhtiö Maakiinteistö-	

Siv.

pankille lähettää kiinnitys- ja lain- huudatusasiakirjoja kirjeessä tuomio- istuimelle	356
--	-----

Asiakirjat: Lakivaliokunnan
mietintö n:o 5; hallituksen esitys
n:o 33.

Ainoa käsittely:

7) Ehdotus määrärahan myöntämi-
sestä alkoholistihuoltolain perusta-
mista ja rakentamista varten	„

Asiakirjat: Valtiovarainvalio-
kunnan mietintö n:o 5; hallituksen
esitys n:o 30.

Esitellään:

8) Puhemiesneuvoston laatima luet-
telo tasavallan presidentin vahvista-
matta jättämistä, vuoden 1936 valtio-
päivillä vireille pantavista lakiehdotus-
tuksista	„

Puhetta johtaa puhemies Hakkila.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi
edustajat Kosonen, Lonkainen, Pennanen,
Pitkäsilta, Puittinen ja H. Ryömä.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä
istunnosta virkatehtävän vuoksi edustajat

H. Ryömä ja Pitkäsilta sekä sairauden tähden ed. Lonkainen, tämän ja huomisen päivän ajaksi yksityisasiain vuoksi ed. Kosonen, ensi tiistaiamuun asti läheisen omaisen sairauden vuoksi ed. Pennanen sekä ensi tiistain istunnosta kunnallisasiain vuoksi ed. Salovaara.

Valiokuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat.

Puhemies: Ilmoitetaan, että

sivistysvaliokunnan puheenjohtajaksi on ministeri Kukkosen sijaan valittu ed. Kaijalainen,

valtiovarainvaliokunnan varapuheenjohtajaksi ministeri Niukkasen sijaan ed. Tarkkanen,

perustuslakivaliokunnan varapuheenjohtajaksi ministeri Lahdensuon sijaan ed. Vilhula ja

lakivaliokunnan varapuheenjohtajaksi ministeri Kekkosen sijaan ed. Kivimäki.

Valtiontilintarkastajain varamiehet.

Puhemies: Ministeri Kalliokoski anoo, tultuaan valtioneuvoston jäsenenä esteelliseksi tarkastamaan valtion tilejä vuodelta 1936, vapautusta mainitun vuoden valtiontilintarkastajain varamiehen toimesta.

Puhemiesneuvosto ehdottaa, että anomukseen suostuttaisiin.

Anomukseen suostutaan.

Puhemies: Valitsijamiehiä kehoitetaan valitsemaan uusi varamies valtiontilintarkastajille vuodeksi 1936.

Hyväksytään.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Kansliatoimikunnan jäsenen vaali.

Puhemies: Ensimmäisenä asiana päiväjärjestyksessä on kansliatoimikunnan jäsenen vaali ministeri Kalliokosken sijaan. Ketä ehdotetaan?

Keskustelu:

Ed. Tarkkanen: Minä pyytäisin saada ehdottaa kansliatoimikunnan jäseneksi ed. Leppälän.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Tarkkanen ehdottanut kansliatoimikunnan jäseneksi ed. Leppälän.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, on eduskunnan katsottava jäseneksi kansliatoimikuntaan yksimielisesti valinnee ed. Leppälän.

2) Tarkistajain varamiehen vaali.

Puhemies: Nyt on valittava tarkistajain varamies ministeri Kukkosen sijaan. Ketä ehdotetaan?

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Tarkkanen: Pyytäisin saada ehdottaa tarkistajain varamieheksi ed. Kiviojan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Tarkkanen ehdottanut tarkistajain varamieheksi ed. Kiviojan.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, on eduskunnan katsottava yksimielisesti valinnee tarkistajain varamieheksi ed. Kiviojan.

3) Ehdotus Argentiinan kanssa tehdyn kaupallisen sopimuksen hyväksymisestä.

Yllämainitun ehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 29, jota on valmistelevasti käsitelty ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 7 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 6, esitellään osittain kolmanteen, osittain ainoaan käsitelyyn.

Puhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen tehdään kolmannessa käsittelyssä päätös asian toisessa käsittelyssä päätetyn lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä ja sitten ainoassa käsittelyssä ulkoasiainvaliokunnan mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvästä sopimuksen hyväksymistä koskevasta ehdotuksesta.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnön ensimmäisessä ponnassa oleva ehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus laiksi Suomen leimakonttorin ja aksiisikonttorin yhdistämisestä leima- ja valmisteverokonttoriksi.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 7 ja otetaan toiseen käsitelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 3 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 11, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 7. Ensin sallitaan asiassa yleiskeskustelu. Sen jälkeen eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Puheenvuoroa ei haluta.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta lakiehdotuksen 1—5 §.

Lakiehdotuksen johtolause.

Keskustelu:

Ed. Kivioja: Kun nyt on monessa muussakin laissa jo otettu käytäntöön lyhyempi johtolause vanhan hyvän johtolauseen sijasta, niin minä pyydän, herra puhemies, ehdottaa, että tästä johtolauseesta yhdenmukaisuuden vuoksi jätettäisiin viimeinen sana pois.

Ed. Venho: Pyydän kannattaa ed. Kiviojan ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Kivioja ed. Venhon kannattamana ehdottanut, että johtolauseesta sana „täten” jätettäisiin pois. Kutsun tätä ed. Kiviojan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka kannattaa suuren valiokunnan ehdotusta, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Kiviojan ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitetaan jaa-äänestäjiä nousemaan.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on siis hyväksynyt ed. Kiviojan ehdotuksen.

Lakiehdotuksen nimike hyväksytään keskustelutta.

Puhemies: Kun suuren valiokunnan ehdotusta ei ole muuttamattomana hyväk-

sytty, palautetaan asia suureen valiokuntaan ja asian toinen käsittely tulee jatkumaan.

5) Ehdotus laiksi yhteiskunnallisen huollon piiritarkastuksen viroista ja toimista.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 8 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 4 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 21, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 8. Ensin sallitaan asiassa yleiskeskustelu; sen jälkeen eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Puheenvuoroa ei haluta.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään järjestänsä keskustelutta lakiehdotuksen 1—3 §, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ehdotus laiksi oikeuden myöntämisestä Osakeyhtiö Maakiinteistöpankille lähettää kiinnitys- ja lainhuudatusasiakirjoja kirjeessä tuomioistuimelle.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 33, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 5.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi. Asia lähetetään suureen valiokuntaan.

7) Ehdotus määrärahan myöntämisestä alko-holistihuoltolain perustamista ja rakentamista varten.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 30, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta hyväksyy valtiovarainvaliokunnan mietinnössä olevat ehdotukset.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Puhemiesneuvoston laatima luettelo tasavallan presidentin vahvistamatta jättämisestä, vuoden 1936 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista.

Esitellään edellä sanotun luettelon a) kohdassa mainittu asia, nimittäin

ehdotus laiksi eräiden kapinaan osaaottaneiden henkilöiden armahtamisesta.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausuntoa perustuslakivaliokunnalta.

Keskustelu:

Ed. Kivioja: Vuoden 1933 lopettajaispuheessa mainitsi silloinen eduskunnan herra puhemies tasavallan presidentille, että eduskunta oli monista kymmenistä lakialoitteista hyväksynyt vain kaksi, ja toinen niistä on nyt tämä käsillä oleva. Toimenkin, joka hyväksyttiin, oli minun aloitteeni. Näin ollen, koska minulla sillä kertaa oli niin suuri menestys, niin ehkä joku voisi luulla, että minä nytkin koetan silloisen auktoriteettini voimalla ehdottaa, että tämä asia katsottaisiin nyt loppuun käsi-

tellyksi. Mutta koska se näyttää olevan vastoin valtiopäiväjärjestystä, niin en aio sitä ehdotusta tehdä, vaikka se olisi aivan kohtuullista siitä syystä, että tämä laki ei ole enää ajankohtainen. Silloin kun armahduslakia eduskunnassa käsiteltiin, oli näitä kapinallisia muistaakseni toistakymmentä vielä ainakin aloitteen tekoaikana kärsimässä, mutta heitä pääsi joka viikko pois, niin että niitä ei sitten enää sillä kertaa, kun presidentti jätti sen vahvistamatta, ollut kovinkaan monta kärsimässä ja he saivat samana päivänä kuin laki jätettiin vahvistamatta, presidentiltä yksityisen armahduksen. Näin ollen siis ei ole mitään syytä tätä lakia enää hyväksyä ja tuntuu oikeastaan turhalta juhlallisuudelta lähettää se vielä lakivaliokuntaan ja lausunnon antamista varten perustuslakivaliokuntaan, ennenkuin tämä voidaan katsoa loppuun käsitellyksi. Mutta koska seremonia sen vaatii, tämä minun ruumissaarnani ei yksin riitä tälle laille, niin minä tahdon mainita vielä eräitä tämän lain käsittelyn jälkeen silmiinpistäviä seikkoja.

Eduskunnassa saatiin tämä laki tyydyttävän nopeasti käsitellyksi, siitä huolimatta, että se oli yksityisen edustajan aloite ja että hallituksen esityksiäkin oli samaan aikaan valiokunnassa. Eduskunta hyväksyi tämän lakiehdotuksen yksimielisesti kolmannessa käsittelyssä 17 päivänä marraskuuta vuonna 1933, tarkistajat tekivät nopeasti työtä ja lähettivät sen seuraavana päivänä, 18:ntenä marraskuuta käsistänsä. Se kulki kai sitten hitaasti siitä eteenpäin, sillä se esitettiin presidentille vasta 29 päivänä marraskuuta ja presidentti lähetti sen seuraavana päivänä 30 marraskuuta lausunnolle korkeimpaan oikeuteen, joka siihen aikaan oli samassa talossa. Mutta korkeimpaan oikeuteen tämä valtioneuvostosta 30 marraskuuta lähetetty asiakirja saapui vasta 8 päivänä joulukuuta kello 12 jälkeen. Siinä on siis esimerkki virasto-olojen hitaudesta. Korkein oikeus laati lausunnon ja lähetti sen 15 joulukuuta korkeimmasta oikeudesta tasavallan presidentille. Valitettavasti tätä korkeimman oikeuden lausuntoa ei sisälly painettuun selostuskirjaan korkeimman oikeuden päätöksistä vuodelta 1933, joten minä en tarkemmin nyt voi muistaa sen

sisältöä, vaikka näin sen tässä huoneessa ministeri Serlachius-vainajan kädessä. Sen lausunnon mukaan, mikäli sitä muistan, korkeimman oikeuden mielestä ei voitu lakia yleisestä armahtamisesta säätää, jos rikoksen karaktääri on yksinkertainen, mutta harvoja rikollisia varten se voitaisiin muka säätää, jos rikokset olisivat sellaisia, että olisi paljon rikoksia kompliseerautunut yhteen. Minun mielestäni, kun nyt tätä asiaa tutkitaan ja perustuslakivaliokunta tätä asiaa käsittelee, niin olisi syytä perustuslakivaliokunnan tutkia, onko tuo korkeimman oikeuden lausunto näin omituinen kuin minä sen nyt muistan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään. Asia lähetetään lakivaliokuntaan, jonka tulee pyytää asiasta perustuslakivaliokunnan lausunto.

Esitellään luettelon b) kohdassa oleva asia, nimittäin

ehdotus metsänparannuslaiksi.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa eduskunnan päätettäväksi, että lakiehdotus katsotaan rauenneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Venho: Suuri valiokunta kokoon-tuu tänään kello 15,40.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 15,27.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

18. Tiistaina 20 p. lokakuuta 1936

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Ulkopuolella päiväjärjestyksen

annetaan vastaus ed. Wiikin y. m. välikysymykseen, joka koskee etsivän keskuspoliisin toimintaa 370

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi yhteiskunnallisen huollon piiritarkastuksen viroista ja toimista 368

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 8; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 21.

Toinen käsittely:

2) Ehdotus laiksi Suomen leimakonttorin ja aksiiisikonttorin yhdistämisestä leima- ja valmisteverokonttoriksi

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietinnöt n:ot 7 a ja 7; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 11.

3) Ehdotus laiksi oikeuden myöntämisestä Osakeyhtiö Maakiinteistöpankille lähettää kiinnitys- ja lainhuudatusasiakirjoja kirjeessä tuomioistuimelle

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 9; lakivaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 33.

Siv.

Pöydällepanoa varten esitellään:

4) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2 hallituksen toimenpiteistään vuonna 1935 antaman kertomuksen johdosta 369

5) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 6 hallituksen toimenpiteistään vuonna 1935 antaman kertomuksen johdosta, mikäli se koskee suhteita ulkovaltoihin 370

Puhetta johtaa puhemies Hakkila.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Brander, Lonkainen ja Salovaara.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat lääkärin lausunnon nojalla sairauden vuoksi toistaiseksi ed. Lonkainen, virka-asian takia tästä istunnosta ed. Brander ja yksityisasiain vuoksi ensi torstaipäivästä alkaen enintään ensi tiistaipäivän loppuun ed. Kivimäki.

Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja.

Puhemies: Ilmoitetaan, että ulkoasiainvaliokunta on valinnut puheenjohtajakseen ed. Voionmaan.

Uusi hallituksen esitys.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvaan kuun 16 päivästä on eduskunnalle saapunut hallituksen esitys n:o 41, joka on nyt jaettu painettuna edustajille.

Ed. Hongan kysymys, joka koskee eräiden maataloustuotteiden kiintiöiden jakoa, ja maatalousministerin siihen antama vastaus.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on puhemiehelle osoitettuna saapunut maatalousministeri Heikkisen vastaus ed. Hongan kysymykseen, joka koskee maataloustuotteiden kiintiöiden jakoa. Kysymys ja siihen annettu vastaus on jaettu painettuna edustajille ja otetaan ne eduskunnan pöytäkirjaan. Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Laissa viennin säännöstelystä eräissä tapauksissa toukokuun 18 päivästä 1934, joka on voimassa tämän vuoden loppuun, säädetään että jos Suomen vientitavaran tuonti on jossakin maassa kiintiöity tai muuten rajoitettu, voidaan asetuksella säännöstellä sen vientiä puheenaolevaan maahan, kun maan vientiedut sitä vaativat. Asetuksessa maataloustuotteitten viennin säännöstelystä edellämainitulta päivästä säädetään, edellämainittuun lakiin nojautuen, että jos Suomen maataloustuotteitten tuonti jossakin maassa on kiintiöity tai muuten rajoitettu, on sallitun vientimäärän jakaminen viejien kesken, milloin se on tarpeellista, maatalousministeriön asia.

Edellämainitun lain voimaantumisen jälkeen on Suomen maataloustuotteitten vienti eräissä maissa kiintiöity ja on tämän johdosta maatalousministeriö toimittanut kiintiöjakoja. Nämä jaot ovat herättäneet yleistä huomiota sitä syystä, että niissä on syrjäytetty ne periaatteet, joita kiintiöit-

ten jaossa muualla noudatetaan, sekä ilmeisesti myöskin oikeuden ja kohtuuden vaatimukset. Muissa maissa on kiintiöitten jaossa yleensä kaikkialla periaatteeksi otettu, että kiintiöitä annetaan asianomaisen tavaran vientiä ennen harjoittaneille liikkeille siinä suhteessa, jossa ne ennen kyseellisen tavaran vientiä ovat harjoittaneet. Sama periaate on otettu käytäntöön kiintiöitten jaossa maitten kesken. Kun kauppasopimuksen kautta jollekin maalle myönnetään kiintiö, annetaan suosituimmuusperiaatteen nojalla saman tavaran kiintiöosuus muillekin kauppasopimusmaille sen suhteen nojalla, joka niillä aikaisempina vuosina on ollut kyseellisten tavarain tuonnissa. Maatalousministeriö meillä on ottanut toisen periaatteen ojennusnuoraksi. Jaettaessa esim. muna- ja juustokiintiöitä erinäisiin maihin, ei huomiota ole ensinkään kiinnitetty siihen, missä määrin asianomaiset vientiliikkeet ennen olivat vientiä kyseellisiin maihin harjoittaneet, vaan järjestelmällisesti pyritty suosimaan osuustoiminnallisia liikkeitä vähentämällä yksityisten vientiliikkeitten kiintiöosuuksia. Niinpä viimeksi jaettaessa Ranskan juustokiintiöitä jätettiin yksityiset viejät kokonaan syrjään siitä huolimatta että eräs niistä oli edellisenä vuonna vienyt juustoa mainittuun maahan 17 % koko Suomen viennistä.

Viennin säännöstelyä koskevan lain sanamuodon ja hengen mukaan on säännöstelyyn, johon kiintiöitten jakokin kuuluu, perusohjeeksi otettava „maan vientiedut”. Kun maatalousministeriön yrittäessään mahdollisuuden mukaan keskittää kiintiöitä osuustoiminnallisille liikkeille on ollut seurattava tätä ohjetta, on syytä tarkastaa, onko lain perusohjetta noudatettu. Suuremmitta selittelyttä on selvää, että jos kiintiöjaossa syrjäytetään liikkeitä, jotka vuosikausien työskentelyn jälkeen ovat saaneet markkinoita vieraassa maassa, maan vientietuja ei edistetä, vaan niitä päinvastoin vahingoitetaan. Myöskään ei vientitavarasta voida tällaisella menettelyllä saada korkeampia hintoja. Päinvastoin on todistettavissa, että erinäiset osuustoiminnalliset liikkeet ulkomailla pyrkivät alittamaan yksityisten vientiliikkeitten vaatimia hintoja juuri sen takia, että heidän entisestä lisätty kiintiöosuutensa aiheuttaa vaikeuksia tavaran sijoittamisessa. Sekään perustelu, että kokonaiskiintiön pienuus vaatisi sen

jättämistä vain yhdelle liikkeelle, ei ole maan vientietujen mukaista. Niinpä on todettavissa, että sillä yksityisellä liikkeellä, jolta juustokiintiö Ranskaan kokonaan evättiin, oli etukäteen ostotarjous koko kiintiöosuudelle.

Edelläsanotun nojalla voidaan todeta, että kiintiöitten keskittäminen osuustoiminnallisille liikkeille ei ole maan vientietujen mukaista. Yhtä vähän on se tavarantoimittajan, siis maatalouden, etujen mukaista. Jo se seikka, että eräät yksityiset vientiliikkeet ennen kiintiöjärjestelmän voimaantumista olivat saaneet käsiinsä melkoisen osan esim. munien ja juuston viennistä, osoittaa, että nämä liikkeet ovat hyvin hoitaneet tehtävänsä ja kyenneet maanviljelijöille maksamaan tavarasta sopivan hinnan. Maanviljelijän etu tässä tapauksessa on yksistään se, että hän saa tuotteistaan mahdollisimman hyvän hinnan. Ostossa keskenään kilpailevat vientiliikkeet kykenevät hänelle parhaiten takaamaan tällaisen hinnan. Kun juuri vientihinnat kiintiömaissa hyvin tuntuvasti vaikuttavat siihen keskihintaan, jonka vientiliikkeet täällä tuottajalle maksavat, on maatalousministeriö pyrkimässään keskittämään vientikiintiöitä osuustoiminnallisille liikkeille heikentänyt yksityisten viejien kilpailukykyä ja siten huonontanut maanviljelijöiden mahdollisuuksia hyvän hinnan saamiseen.

Osuustoimintamiesten piireissä lienee nykyisin jokseenkin yleinen se käsitys, että osuustoimintaliike kykenee seisomaan omilla jaloillaan ilman valtion muodossa tai toisessa tapahtuvaa tukea ja että tämän liikkeen tulevaisuus pääasiallisesti nojautuu siihen, että se käytännössä vapaassa kilpailussa osoittaa elinvoimaisuutensa. Ne yritykset osuustoimintaliikkeitten tukemiseksi kiintiöosuuksien jaossa, joihin maatalousministeriö on ryhtynyt, ovat olleet omiaan maanviljelijöiden piireissä herättämään ikävää huomiota ja synnyttämään käsityksen, että osuustoimintaliikkeet eivät ehkä sittenkään vielä kykene omilla jaloillaan seisomaan.

Hallitus on koko toimintakautenaan ottanut talouspolitiikkansa perusohjeeksi sen ajatuksen, että kaupan ja elinkeinoelämän vapautta on mahdollisuuden mukaan ylläpidettävä ja säännöstelyyn ryhdyttävä vain pakottavissa tapauksissa. Tämä ohje on saavuttanut yleistä kannatusta kaikissa ta-

loudellisissa piireissä ja sen noudattaminen on epäilemättä ollut yhtenä vaikuttavana tekijänä siihen nopeaan elpymiseen, joka kaikilla aloilla meillä on tapahtunut. Maatalousministeriön menettely kiintiöitten jakamisessa on kuitenkin ollut jyrkässä ristiriidassa tämän hallituksen yleisen perusohjeen kanssa.

Maataloustuotteitten kiintiöitten jaossa tapahtunut epäoikeudenmukaisuus ja kohutuuttomuus on useampia kertoja herättänyt yleistä huomiota. Viimeksi ovat erinäiset vientiliikkeet kesäk. 25 p:nä 1936 valtioneuvostolle jättämässään kirjelmässä ehdottaneet, että kiintiöitten jakaminen tulisi valtioneuvoston tehtäväksi sekä että ennen jaon toimittamista sen oikeuden- ja tarkoituksenmukaisuuden selvittämiseksi Keskuskauppakamarilta ja Suomen Vientiyhdistykseltä pyydetäisiin lausunto. Tämä anomus ei tietääkseni vielä ole johtanut mihinkään tulokseen.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla saan täten kunnioittaen hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi esittää kysymyksen:

Onko hallitus ryhtynyt toimenpiteisiin, jotta erinäisten maataloustuotteitten kiintiöitten jaossa todetut epäkohdat vastaisuudessa saataisiin poistetuiksi?

Helsingissä syyskuun 8 p:nä 1936.

Aarne Honka.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Herra Puhemiehelle antamassaan, viime syyskuun 8 päivänä allekirjoittamassaan kirjelmässä on kansanedustaja Aarne Honka, nojautuen valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin, pyytänyt saada Herra Puhemiehen välityksellä hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi esittää seuraavan kysymyksen:

Onko hallitus ryhtynyt toimenpiteisiin, jotta erinäisten maataloustuotteitten kiintiöitten jaossa todetut epäkohdat vastaisuudessa saataisiin poistetuiksi?

Vastaukseksi tähän kysymykseen, jonka Herra Puhemies on lähettänyt maatalousministerin vastattavaksi, saan kunnioittaen lausua seuraavaa:

Sen jälkeen kun eräät maat ryhtyivät kiintiöimään erinäisten maataloustuotteiden tuontiaan, joutui valtiovalta tavallista lähemmäs jo kauppasopimuksissa asetettujen ehtojenkin perusteella puuttumaan näiden tuotteiden vientiä koskeviin seikkoihin, kuten kiintiöiden jakoon ja niiden käytön valvontaan. Tällöin on kiintiöiden käytössä ilmennyt puutteellisuuksia, jotka suurelta osalta johtuvat eräiden tuotteiden viennissä esiintyvistä hajanaisesta vientijärjestelmästä ja jotka ovat aiheuttaneet vakavia huomautuksia kiintiöitä myöntäneiden maiden taholta.

Nämä huomautukset ovat koskeneet m. m. tuotteiden laatua ja hintoja. Koska viimeksimainitut seikat erittäin selvästi valaisevat viennissä olevia epäkohtia, mainittakoon niistä eräitä. Saksan myönnettyä Suomelle kiintiöitä oli sen tarkoituksena pysyttää omien tuottajiensa saamat hinnat luomallaan järjestelmällä halutulla tasolla. Varsin pian kuitenkin Saksa teki virallista tietä huomautuksia siitä, että suomalaiset vientiliikkeet myivät kananmunia Saksaan toinen toistaan halvemmalla ja huomattavasti alle Saksan haluaman hintatason. Kun keskenään sangen riitaisten kananmunan vientiliikkeiden kesken ei saatu aikaan mitään yhteistä vientisopimusta, jonka avulla olisi päästy yhteisymmärrykseen maan vientietujen mukaisista seikoista, on valtiovalan taholta tämän jälkeen ollut pakko Saksan kanssa neuvotella joka viikko kananmunain hinnoista, ja kiintiöstä osallistuneiden vientiliikkeiden on ollut noudatettava sovitua hintaa uhall, että ne muuten menettävät kiintiöosuutensa. Edellämainitunlaisia tapauksia on ilmennyt eräiden muidenkin kiintiöiden viennissä, joista räikeytensä vuoksi mainittakoon teurassiipikarjan kiintiön myynti Saksaan. Kun tämänkään kiintiön vientiä ei saatu keskitetyksi, tarjottiin teurassiipikarjaa Suomesta usean eri liikkeen taholta ja hyvin alhaisiin hintoihin. Saksan hinnoitteluviranomaiset ovat tämän vuoksi määränneet suomalaisen teurassiipikarjan hinnan 75 pfenningiksi kilolta, mikä on 25—35 pfenningiä halvempi kuin mitä maksetaan muista maista Saksaan tuotavasta teuras-

siipikarjasta. Eräs tuottajain osuusliike, joka tammikuussa neuvotteli Berliinissä teurassiipikarjan hinnoista, olisi, jos vienti olisi voitu keskittää tapahtuvaksi saman liikkeen kautta, kuitenkin voinut saada melkoisesti paremman yksikköhinnan kuin mitä todellisuudessa nyt on saatu useitten myyjien esiintyessä Saksan markkinoilla.

Kerrotunlaiset tapaukset koituvat yksinomaan maatalouden vahingoksi, koska on luonnollista, että vientiliike aina ottaa tuotteesta voitto-osuutensa ja että maastavienti alhaiseen hintaan voi tapahtua ainoastaan tuottajan saaman hinnan kustannuksella. Tämä on maataloudellemme erikoisen kohtalokasta nykyisenä aikana, jolloin sen ylituotantoisten tuotteiden vienti useisiin tuotteisiin nähden on kokonaan kiintiöity. Rajoitettukin vähäinen vienti voi kuitenkin parantaa kotimaan hintatasoa, jos vientimäärä saadaan sijoitetuksi ulkomaille mahdollisimman hyvään hintaan, joka samalla koituu tuottajien omaksi hyödyksi.

On luonnollista, että vienti, erikoisesti silloin kun sitä rajoittavat tuontimaitten asettamat kiintiöiden kaltaiset hätätoimenpiteet, tapahtuu tuottajien omien osuustoinnallisten liikkeiden kautta, koska tuottajat itse määräävät näiden liikkeiden toiminnasta ja heidät on katsottava tämän maan suurimmaksi yksityisyritysjärjelmäksi. Vertauksen vuoksi mainittakoon, että teollisuus itse päättää tuotteittensa viennistä, kuten luonnollista onkin. Jos maataloustuotteiden viennistä saisivat määrätä muut kuin tuottajat, asetettaisiin maatalous toisenlaiseen ja epäoikeutetumpaan asemaan.

Tuottajien omat osuustoiminnalliset liikkeet ovat vientiä harjoittaessaan yleensä toimineet maatalouden pysyväsien edun mukaisesti. Vientiä harjoittavat maataloudelliset tuotanto-osuuskunnat ottavat alaosuuskunniltaan ja muilta jäseniltään tuotteita vastaan niin paljon kuin viimeksimainitut tarjoavat. Siten nämä vientiliikkeet joutuvat toisinaan varastoimaan varsin huomattavia määriä maataloustuotteita ja varastoimisen aikana huolehtimaan tuotteiden laadun säilymisestä ja parantamisesta. Yksityiset liikkeet eivät ole pakotettuja tällaiseen toimintaan, vaan asiantaita on miltei aina niin, että ne ostavat tuotteita vain siinä laajuudessa kuin nii-

den kulloinenkin tarve edellyttää, ollen niiden toiminta siihen määrään yksipuolista, että se tavallisesti käsittää vain parashintaisen markkinan tai kiintiöosuuden. On selvää, että maataloudelliset tuotanto-osuuskunnat toisenlaisella menettelyllään palvelevat voimakkaammin maataloutta, ja tällöin on juuri maan vientitietujen kannalta tärkeää ja tarkoituksenmukaista, että sellaiset osuuskunnat saavat kulloinkin jae-tuista kiintiöistä riittävät osuudet.

Usein saapuu virallista tietä valituksia maasta vietyjen maataloustuotteiden laadun suhteen ja ovat ne koskeneet miltei aina yksityisten liikkeiden toimittamia tuotteita. Viimeinen valitus koski juuri saman juustonvientiliikkeen ulkomaille lähettämää kiintiöjuustoa, jota kysymyksen tekijä kysymyksessään tarkoittaa ja joka edellisenä vuonna oli vienyt Ranskaan 17 % Suomen viennistä. Valituksen johdosta toimitetussa tarkastuksessa todettiin, että sanotun liikkeen vientitapa oli monessa suhteessa niin epätydyttävä, että valtiovalalla ei ollut syytä tukea liikkeen harjoittamaa epätervettä vientipolitiikkaa.

Mitä muuten kyselyssä mainittuun juustokiintiön jakoon erikseen tulee, niin on ilmeistä, että kysymyksen tekijä tarkoittaa sillä Ranskan Suomelle kuluvaksi vuodeksi myöntämää 50,000 kilon suuruisia juustokiintiötä. Maan vientitietujen mukaista ei ole jakaa näin vähäistä kiintiötä eri viejien kesken muutamasta sadasta kilosta muutamaani tuhansiin kiloihin nouseviin osuuksiin, koska näin pienillä osuuksilla ei kyetä pääsemään markkinoille samoilla edellytyksillä kuin suuremmilla erillä. Samoin on tärkeää varmuus siitä, että Ranskan nyt hoidettaviksi tuleville kiintiömarkkinoille toimitetaan kunnollista tavaraa, jotta senkin avulla olisi mahdollisuus saada sanottu kiintiö vastaisuudessa määrältään nousemaan, sillä kiintiöjärjestelmän aikana ei ole varaa vaarantaa ainoatakaan tilaisuutta, joka lisää maataloustuotteitamme vientimahdollisuuksia.

Kyselyssä kosketeltuun vientihintapolitiikkaan nähden on mainittava, että osuustoiminnalliset juustonvientiliikkeet ovat jättäneet käytettäväksi aivan päinvastaisia todisteita kuin mitä kysymyksen tekijä on esittänyt, nim. sellaisia, joiden mukaan yksityiset vientiliikkeet ovat tarjonneet juustoa ulkomaille huomattavasti alempaan hin-

taan kuin osuustoiminnalliset liikkeet. Nämä todistukset jätettäköön tässä kuitenkin julkituomatta.

Edelleen on maataloudellisten tuotanto-osuuskuntien toiminnassa ollut havaittavissa varsin voimakas työskentely tuotteiden laadun parantamiseksi ja niiden menekin lisäämiseksi. Tämä on tunnusmerkklisiä kaikillekin näille liikkeille, ja ovat eräät niistä tässä suhteessa suorittaneet maataloudellemme mitä suuriarvoisimman työn. Niinpä mainittakoon, että Vainvienti-osuusliike Valio on käyttänyt vuosittain 3—4 milj. markkaa tällaisia tarkoituksia varten. Tämä määrä on siis tullut maatalouden tulevaisuuden hyväksi eikä liikkeen vuotuisiksi voitoksi. Tulokoon tässä vielä mainituksi Lounais-Suomen osuusteurastamon merkityksellinen työ ja rahalliset uhraukset muun muassa maamme sika-talouden hyväksi. Yksityiset liikkeet eivät tämänlaisiin uhrauksiin ryhdy, mikä muun ohella on saatu viime vuonnakin selvästi kokea. Vientivaikkeuksien muodostuessa yhä suuremmiksi, myönsi valtio näiden tuotteiden kotimaisen menekin lisäämiseksi harjoitettavaa mainontaa varten määrärahan. Sanottuun määrärahaan saatiin lisävaroja osuustoiminnallisilta liikkeiltä, mutta ei ainoatakaan yksityisliikkeeltä. Edellämäintulaisen ja jo vuosikautia jatkuneen työn vuoksi ovat osuustoiminnalliset liikkeet vientitietujen ja senkautta maatalouden edun kannalta katsottu oikeutetuiksi saamaan niille myönnettyt kiintiöosuudet. Nämä kansantaloudelliset näkökohdat ovat olleet määräävinä kiintiöjakoja suoritettaessa, joten mihinkään erikoisempiin toimenpiteisiin ei ole ministeriö katsonut olevan syytä tehdyn huomautuksen johdosta ryhtyä.

Helsingissä, maatalousministeriössä loka-kuun 16 päivänä 1936.

Maatalousministeri P. V. Heikkinen.

Till Riksdagens Herr Talman.

I en till Herr Talmannen ingiven, den 8 sistlidne september undertecknad skrivelse har riksdagsmannen Aarne Honka, med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen, anhållit att genom Herr Talman-

nens förmedling få till vederbörande medlem av Regeringen för besvarande framställa följande spörsmål:

Har Regeringen vidtagit åtgärder därhän, att de vid fördelningen av kontingenterna för särskilda lantbruksprodukter konstaterade missförhållandena framdeles bleve avlägsnade?

I avseende å svar på detta spörsmål, vilket Herr Talmannen översänt till lantbruksministerns besvarande, får jag vördsamst anföra följande:

Efter det en del länder började kontingentera sin import av särskilda lantbruksprodukter, blev statsmakten redan på grund av de i handelsfördragen uppställda villkoren nödsakad att mera ingående än vanligt taga befattning med omständigheter berörande exporten av dessa produkter, såsom fördelning av kontingenterna och övervakning av deras utnyttjande. Härvid har i utnyttjandet av kontingenterna framträtt bristfälligheter, vilka till stor del orsakas av vårt vid exporten av en del produkter framträdande splittrade exportsystem och vilka föranlett allvarliga anmärkningar från de länders sida, vilka beviljat kontingenterna.

Dessa anmärkningar hava berört bl. a. produkternas kvalitet och pris. Enär sistnämnda omständigheter särdeles klart belysa i exporten förekommande missförhållanden, må en del av dem nämnas. Efter att hava beviljat Finland kontingenter strävade Tyskland till att systematiskt bibehålla de pris dess egna producenter erhöilo på en viss nivå. Rätt snart framställde Tyskland likväl i officiell väg anmärkningar om, att de finska exportaffärerna sålde hönsägg till Tyskland den ena billigare än den andra och avsevärt under den av Tyskland åstundade prisnivån. Då mellan de inbördes rätt oeniga exportaffärerna för hönsägg ej ficks till stånd någon gemensam exportöverenskommelse, medelst vilken samförstånd skulle ernåtts beträffande med landets exportintressen överensstämmande omständigheter, har man från statsmaktens sida därefter varit tvungen att med Tyskland varje vecka underhandla angående prisen på hönsägg; och de exportaffärer, som blivit delaktiga av kon-

tingent, ha måst iakttaga de överenskomna prisen vid äventyr att annars förlora sin andel i kontingenten. Fall av förberört slag hava förekommit jämväl vid exporten av en del andra kontingenter, bland vilka på grund av dess eklatanta beskaffenhet må nämnas försäljningen av kontingenten för slaktfjäderfä till Tyskland. Då ej heller exporten av denna kontingent kunde fås koncentrerad, utbjöds slaktfjäderfä från Finland av flere olika affärer och till mycket låga pris. De tyska prissättningsmyndigheterna hava på grund härav fastställt priset på finskt slaktfjäderfä till 75 pfennig per kilo, vilket är 25—35 pfennig lägre än vad som betalas för till Tyskland från andra länder importerat slaktfjäderfä. En producentandelsaffär, vilken i januari förhandlade i Berlin angående prisen på slaktfjäderfä, hade, därest exporten kunnat koncentreras att äga rum genom samma affär, likväl kunnat erhålla betydligt bättre enhetspris, än vad i verkligheten nu erhöillits, då talrika försäljare uppträda på den tyska marknaden.

Händelser av berörda slag lända enbart till skada för lanthushållningen, enär det är naturligt, att en exportaffär städse uttar sin vinstandel och att export till lågt pris kan äga rum endast på bekostnad av det pris producenten erhåller. Detta är för vår lanthushållning synnerligen ödesdigert i närvarande tid, då exporten av de produkter, på vilka den har överproduktion, med avseende å flere produkter är helt och hållet kontingenterad. Även en begränsad ringa export kan likväl förbättra den inhemska prisnivån, därest exportkvantiteten fås placerad i utlandet till så gott pris som möjligt, vilket tillika länder producenterna själva till gagn.

Det är naturligt att exporten, i synnerhet då den inskränkes av i importländerna vidtagna nödfallsåtgärder av det slag som kontingenterna, äger rum genom producenternas egna kooperativa affärer, enär producenterna själva bestämma angående dessa affärers verksamhet och de måste betraktas såsom de största grupper av enskilda företagare i detta land. För jämförelses skull må nämnas, att industrin själv besluter om exporten av sina produkter, såsom naturligt är. Finge andra än producenterna bestämma om exporten av lantbruksprodukter, skulle lanthushållningen för-

sätts i en annan och mindre rättvis ställning.

Producenternas egna kooperativa affärer hava vid bedrivandet av export i allmänhet handlat i överensstämmelse med lantushållningens bestående intresse. De lantbruksekonomiska produktionsandelslag, som bedriva export, mottaga av sina underandelslag och övriga medlemmar så mycket produkter, som de sistnämnda utbjuda. På detta sätt nödgas dessa exportaffärer stundom upplagra rätt betydande kvantiteter lantbruksprodukter och under tiden för lagringen draga försorg om att produkternas kvalitet bevaras och förbättras. Enskilda affärer äro icke tvungna till en sådan verksamhet, utan är förhållandet nästan städse det, att de uppköpa produkter blott i den omfattning behovet av dem vid tiden förutsätter, varvid deras verksamhet blir till den grad ensidig, att den vanligen omfattar blott den marknad eller kontingentandel, som står högst i pris. Det är klart, att de lantbruksekonomiska produktionsandelslagen med sitt annorlunda beskaffade förfarande på ett kraftigare sätt tjäna lantushållningen, och härvid är det just ur synpunkten av landets exportintressen betydelsefullt och ändamålsenligt, att sådana andelslag få tillräckliga andelar av de kontingenter, som för gången fördelas.

Ofta inkomma i officiell väg klagomål över kvaliteten hos från landet exporterade lantbruksprodukter, och hava de nästan städse berört av enskilda affärer förmedlade produkter. Det senaste klagomålet gällde kontingentost, som sänts till utlandet just av samma ostexportaffär, vilken spörsmålets framställare i sitt spörsmål avser och som föregående år till Frankrike hade utfört 17 % av Finlands export. Vid med anledning av klagomålet verkställd kontroll konstaterades, att sagda affärs exportmetoder i många avseenden voro så otillfredsställande, att statsmakten ej hade skäl att stöda den av affären bedrivna osunda exportpolitiken.

Vad för övrigt särskilt beträffar fördelningen av den i spörsmålet nämnda ostkontingenten, så är det uppenbart, att spörsmålets framställare därmed avser den av Frankrike Finland för innevarande år beviljade ostkontingenten av 50,000 kilo. Det är icke med landets exportintressen

överensstämmande att fördela en så ringa kontingent mellan olika exportörer i andelar, stigande från några hundra kilo till några tusen kilo, enär man med så små partier ej förmår inkomma på marknaden under samma förutsättningar som med större partier. Av vikt är även vissheten därom, att till den franska kontingentmarknad det nu gäller sändes duglig vara, på det att även med tillhjälp därav möjlighet öppnades att i framtiden få sagda kontingent höjd, ty under en tid av kontingentsystem har man ej råd att äventyra ett enda tillfälle, som ökar exportmöjligheterna för våra lantbruksprodukter.

Med avseende å den i spörsmålet berörda exportprispolitiken bör nämnas, att de kooperativa ostexportaffärerna ställt till förfogande bevis av konträrt motsatt beskaffenhet i förhållande till dem spörsmålsställaren framlagt, nämligen sådana, enligt vilka de enskilda exportaffärerna utbjudit ost utomlands till avsevärt lägre pris än de kooperativa affärerna. Dessa bevis må dock i detta sammanhang förbigås.

Vidare har i de lantbruksekonomiska produktionsandelslagens verksamhet kunnat förmärkas ett rätt kraftigt arbete för förbättrande av produkternas kvalitet och för ökande av deras avsättning. Detta är utmärkande för alla dessa affärer; och några av dem hava i detta avseende utfört ett arbete av största värde för vår lantushållning. Sålunda kan nämnas, att Andels-smörexportaffären Valio årligen använt 3—4 miljoner mark för sådana ändamål. Denna utgift har sålunda skett till fromma för lantushållningens framtid och icke med tanke på årlig vinst för affären. Vidare må här nämnas Sydvästra Finlands exportslakteris betydelsefulla arbete och uppoffringar bland annat till fromma för svinskötseln i landet. Enskilda affärer inlåta sig icke på sådana uppoffringar, på vilket man under de senaste åren fått se exempel. Då exportsvårigheterna gestaltade sig allt större, beviljade staten ett anslag för reklam, som skulle bedrivas i syfte att öka dessa produkters avsättning i hemlandet. Till sagda anslag erhöles tillskottsmedel av kooperativa affärer men icke av en enda enskild affär. På grund av ett arbete av förberört slag, vilket redan fortgått i årtal, hava de kooperativa affä-

rerna ur synpunkten av exportintressena och därigenom av lantushållningens bästa befunnits berättigade att erhålla de dem beviljade kontingentandelarna. Det är dessa nationalekonomiska synpunkter, som varit bestämmande vid verkställande av kontingentfördelningen, varför ministeriet ej funnit skäl att vidtaga några särskilda åtgärder med anledning av den framställda anmärkningen.

Helsingfors, å lantbruksministeriet, den 16 oktober 1936.

Lantbruksminister P. V. Heikkinen.

Valiokuntien täytevaaleja.

Puhemies: Valitsijamiehiltä on saapunut viisi kirjelmää, jotka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan Valitsijamiehet.

Helsingissä,
lokakuun 16 päivänä 1936.
N:o 5.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he tänään pitämässään kokouksessa Eduskunnan antaman kehoituksen mukaisesti ovat valinneet valiokuntien jäsenyydestä vapautuksen saaneiden seuraavien edustajien sijaan uudet jäsenet ja että valituiksi ovat tulleet:

edustaja Venhon sijaan jäseneksi maatalousvaliokuntaan ed. Vilhula; sekä

edustaja Hirvensalon sijaan varajäseneksi maatalousvaliokuntaan ed. Kämäräinen.

Nyt varsinaiseksi jäseneksi valituksi tulleen ed. Vilhulan sijaan varajäseneksi maatalousvaliokuntaan on valittu ed. Tukia.

Puhemies Hakkilan sijaan jäseneksi ulkoasiainvaliokuntaan on valittu ed. H. Ryömä.

Valitsijamiesten puolesta:

L. O. Hirvensalo.

Viljo Rantala.”

Suomen Pankin pankkivaltuusmiehet.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan Valitsijamiehet.

Helsingissä,
lokakuun 16 päivänä 1936.
N:o 6.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he tänään kokouksessaan Eduskunnan päätöspöytäkirjansa 7 §:n kohdalla kuluvaan lokakuun 13 päivänä antaman kehoituksen mukaisesti ovat valinneet Suomen Pankin pankkivaltuusmiehet.

Valituiksi ovat tulleet:

Tanner, Väinö, toimitusjohtaja,
Lahdensuo, Jalo, filosofianmaisteri,
Helo, Johan, filosofiantohtori, varatuomari,
Vesterinen, Vihtori, maanviljelijä,
Ryömä, Hannes, pääjohtaja,
Junnila, Taave, kunnallisneuvos,
von Frenckell, Erik, dipl. insinööri,
Kilpi, Eino, päätoimittaja,
Leppälä, Juhani, maanviljelijä.

Suppeampaan pankkivaltuustoon kuuluvat kolme ensiksi mainittua, eli pankkivaltuusmiehet Tanner, Lahdensuo ja Helo.

V. J:n 83 §:n 3 momentissa mainitussa tapauksessa tulee suppeampaan pankkivaltuustoon Tannerin sijaan ensiksi Ryömä ja

toiseksi Kilpi, Lahdensuon sijaan ensiksi Vesterinen ja toiseksi Junnila sekä Helon sijaan ensiksi von Frenckell ja toiseksi Leppälä.

Valitsijamiesten puolesta:

L. O. Hirvensalo.

Viljo Rantala.”

Suomen Pankin tilintarkastajat.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan Valitsijamiehet.

Helsingissä,
lokakuun 16 päivänä 1936.

N:o 7.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he tänään pitämässään kokouksessa Eduskunnan päätöspöytäkirjansa 8 §:n kohdalla kuluvaan lokakuun 13 päivänä antaman kehoituksen mukaisesti ovat valinneet valtiopäiväjärjestyksen 83 §:n 5 momentin mukaisesti Suomen Pankin tilintarkastajat ja niiden varamiehet.

Valituiksi ovat tulleet:

Harvala, Kaarlo, toimittaja ja hänen varamiehekseen Aalto, Artturi, ent. sanomalehdentoimittaja;

Huittinen, Kaapro, maanviljelijä ja hänen varamiehekseen Lohi, K. A., maanviljelijä;

Kuusisto, August, maanviljelijä ja hänen varamiehekseen Hiltunen, Onni, myymälänhoitaja;

Fränti, Aleksanteri, kunnallisneuvos ja hänen varamiehekseen Saarinen, Paavo, taloudenhoitaja; sekä

Raittinen, Paavo, toimitusjohtaja ja hänen varamiehekseen Lepistö, Matti, pienviljelijä.

Valitsijamiesten puolesta:

L. O. Hirvensalo.

Viljo Rantala.”

Vuoden 1937 valtiontilintarkastajat.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan Valitsijamiehet.

Helsingissä,
lokakuun 16 päivänä 1936.

N:o 8.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he tänään kokouksessaan Eduskunnan päätöspöytäkirjansa 9 §:n kohdalla kuluvaan lokakuun 13 päivänä antaman kehoituksen mukaisesti ovat vuodeksi 1937 valinneet viisi valtiontilintarkastajaa sekä varamiehen kullekin heistä.

Valituiksi ovat tulleet:

Rantala, Viljo, kansanedustaja ja hänen varamiehekseen Salmenoja, Pietari, tarkastaja;

Tarkkanen, E. M., kunnallisneuvos ja hänen varamiehekseen Pilkama, Jalmari, maanviljelijä;

Tuhti, Roope, fil. tohtori ja hänen varamiehekseen Kosonen, A. J., toimittaja;

Koivuranta, Janne, maanviljelijä ja hänen varamiehekseen Miikki, Matti, maanviljelijä; sekä

Hästbacka, J. E., talousneuvos, pankinjohtaja ja hänen varamiehekseen Udd, I. Wilh., rakennusmestari.

Valitsijamiesten puolesta:

L. O. Hirvensalo.

Viljo Rantala.”

Vuoden 1936 valtiontilintarkastajien varamiehet.

Sihtööri lukee:

„Eduskunnan Valitsijamiehet.

Helsingissä,
lokakuun 16 päivänä 1936.
N:o 9.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he tänään kokouksessaan Eduskunnan päätöspöytäkirjansa 2 §:n kohdalla samana päivänä lausuman kehoituksen mukaisesti ovat ministeri Kallio Kosken sijaan, joka on saanut vapautuksen vuoden 1936 valtiontilintarkastajain varamiehen toimesta valinneet mainitun vuoden valtiontilintarkastajain varamieheksi maanviljelijä Matti Miikin.

Valitsijamiesten puolesta:

L. O. Hirvensalo.

Viljo Rantala.”

Puhemies: Eduskunta päättäneen ilmoittaa valtiontilintarkastajain vaalista hallitukselle.

Hyväksytään.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi yhteiskunnallisen huollon piiritarkastuksen viroista ja toimista.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 21, jota on valmistelevalta käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 4 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 8, esitellään kolmannen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt joko hyväksyä tai hylätä.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi Suomen leimakonttorin ja aksiiikonttorin yhdistämisestä leima- ja valmisteverokonttoriksi.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 7 a ja otetaan jatkettuun toiseen käsittelyyn siinä sekä saman valiokunnan mietinnössä n:o 7 ja valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 3 valmistelevalta käsitelty hallituksen esitys n:o 11, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 7 a. Kun mietinnöstä ilmenee, että suuri valiokunta on, asian uudelleen käsiteltyään, yhtynyt eduskunnan toisessa käsittelyssä tekemiin päätöksiin, julistetaan valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n 3 momentin mukaisesti asian toinen käsittely päättyneeksi.

3) Ehdotus laiksi oikeuden myöntämisestä Osakeyhtiö Maakiinteistöpankille lähettää kiinnitys- ja lainhuudatusasiakirjoja kirjeessä tuomioistuimelle.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 9 ja otetaan toiseen käsitte-

lyyn siinä sekä lakivaliokunnan mietinnössä n:o 5 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 33, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 9. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelussa ei kukaan pyydä puheenvuoroa.

1 § hyväksytään.

2 §.

Keskustelu:

Ed. E. Jokinen: Kun Maakiinteistöpankin toiminta nykyisessä muodossaan perustuu niinsanoakseni pula-ajan lainsäädäntöön eikä vielä ole olemassa mitään varmuutta siitä tullaanko tämän laitoksen toimintaa pidemmältä jatkamaan, niin tuntuu siltä, ettei nyt esilläolevan lain säätäminenäkään pysyväisesti voimassaolevaksi laiksi ole tarkoituksenmukaista, vaan olisi asianmukaisempaa, että tämä laki säädettäisiin määräaikaiseksi. Kun kolmen vuoden voimassaoloaika tälle laille sen tarkoitukseen katsoen on ilmeisesti riittävä, niin minä pyydän saada, herra puhemies, ehdottaa, että lain 2 § hyväksyttäisiin seuraavanlaisessa muodossa: Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1937 ja on voimassa vuoden 1939 loppuun.

Ed. Tolppanen: Yhdyn kannattamaan ed. Jokisen tekemää ehdotusta tässä lakiasiassa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. E. Jokinen ed. Tolppasen kannattamana ehdottanut, että 2 § tulisi kuulumaan: „Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1937 ja on voimassa vuoden 1939 loppuun”. Kutsun tätä ehdotusta ed. Jokisen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voitaa, on ed. Jokisen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitän „ei” äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, lausuu

Puhemies: Vähemmistö.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Esitän vastattavaksi „jaa” tai „ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 95 jaa- ja 70 ei-ääntä, 9 tyhjää; poissa 25.

Avointa äänestystä pyydetään.

Puhemies: Avointa äänestystä on pyydetty. Kehoitän niitä edustajia, jotka kannattavat avointa äänestystä, nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Ei ole kannatusta.

Eduskunta on siis hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Pöydällepanot:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi istuntoon:

4) Hallituksen toimenpiteistään vuonna 1935 antaman kertomuksen johdosta

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2; sekä

**5) Hallituksen toimenpiteistään vuonna 1935
antaman kertomuksen johdosta, mikäli se
koskee suhteita ulkovaltoihin,**

laadittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö
n:o 6.

**Ed. Wiikin y. m. välikysymys, joka koskee
etsivän keskuspoliisin toimintaa.**

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen tulee nyt annettavaksi vastaus ed. Wiikin y. m. välikysymykseen, joka koskee etsivän keskuspoliisin toimintaa. Sittenkun välikysymykseen annettu vastaus ja sen johdosta ehkä aiheutunut keskustelu on julistettu päättyneeksi, esitän eduskunnan hyväksyttäväksi sen päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodon, joka sisältyy valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 2 momenttiin. Niitten, jotka eivät hyväksy tällaista yksinkertaista päiväjärjestykseen siirtymistä, tulee valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 3 momentin mukaisesti jo keskustelun aikana tehdä ehdotuksensa joko asian valiokuntaan lähettämisestä taikka perustellun päiväjärjestykseen siirtymisen hyväksymisestä. Jos halutaan tehdä työjärjestyksen 52 §:n 2 momentissa edellytetty ehdotus päätöksen teon siirtämisestä, on sellainenkin ehdotus tehtävä ennenkuin keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Menettelytapa hyväksytään.

Välikysymykseen vastaten lausuu

Sisäasiainministeri Puhakka: Herra puhemies! — Herra puhemiehen minulle 9 päivänä kuluva lokakuuta tiedoksiantamassa kirjoituksessa ed. K. H. Wiik ja 57 muuta edustajaa ovat, viitaten eräisiin n. s. yhteis- ja kansanrintamaliikkeistä laadittuihin muistioihin, valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 2 momentin mukaisesti esittäneet hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

„Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta etsivän keskuspoliisin toiminta muodostuisi sellaiseksi, ettei se uhkaa kansalaisten lainmukaisia vapauksia ja pyrkimyksiä; ja

mitä hallitus aikoo tehdä ettei etsivän keskuspoliisin yllämainituista muistioista koituisi lainkuuliaisille kansalaisille vahinkoa?”

Tähän välikysymykseen on minulla kunnia vastata seuraavaa.

Valtiollisen poliisin tehtäviin kuulua meillä, kuten kaikkialla muuallakin, m. m. pitää silmällä ja mahdollisuuksien mukaan ehkäistä kaikkia yrityksiä ja toimia, jotka ovat tähdätyt valtakunnan itsenäisyyttä tai sen hallitusmuotoa vastaan taikka ovat omiansa järkyttämään valtakunnan yleistä turvallisuutta tai laillista yhteiskuntajärjestyä. Tämä tehtävä mainitaan nimenomaan etsivälle keskuspoliisille 24 päivänä marraskuuta 1927 vahvistetun ohjesäännön 1 §:ssä. Sen mukaisesti etsivän keskuspoliisin tulee seurata valtiollista toimintaa maassa sekä olla tietoinen siitä, mitä tällä alalla tapahtuu, ja, mikäli mahdollista, jo etukäteen tuntea hankkeet ja suunnitelmat, joista on syytä varoa, että ne eivät pysy voimassa olevan oikeusjärjestyksen rajoissa. Luonnollisesti on huomio ensi sijassa kiinnitettävä sellaiseen valtiolliseen toimintaan, joka on kiellettyä tai josta tiedetään, että siinä tähdätään kiellettyihin päämääriin taikka edellytetään kiellettyjen keinojen käyttäminen vaikkapa sinänsä luvallisten päämäärien saavuttamiseksi. Mutta yhtä luonnollista on myöskin, että valtiollisen poliisin valvontatoiminnan tulee erityisesti kohdistua valtiollisessa elämässä esiintyviin uusiin virtauksiin ja pyrkimyksiin, joista ei vielä tiedetä, mihin ne lopulta tähtäävät, ja onko niissä tarkoituksena saavuttaa asetettu päämäärä yksinomaan luvallisin keinoin, vai edellytetäänkö ehkä myöskin luvattomien käyttäminen. Sitä vastoin olisi hukkaan heitettyä työtä ryhtyä, jollei aivan erikoista syytä siihen ilmaannu, askel askelelta seuraillemaan myös sellaista valtiollista toimintaa, jota jo pitemmän aikaa on harjoitettu sen aiheuttamatta laillisuuden kannalta mitään muistutuksia tai epäilyjä.

Yleisenä ohjeena valtiollisen poliisin kysymyksessä olevassa valvontatoiminnassa on pidettävä, että valtiollinen poliisi ei saa, tarkkaillessaan valtiollista elämää, millään tavalla sekaantua sellaiseen toimintaan ja sellaisiin pyrkimyksiin, jotka pysyvät oikeusjärjestyksen asettamissa rajoissa, eikä pyrkiä vaikuttamaan niihin. Tätä ohjetta on viimeisten vuosien kuluessa usein tehos-

tettu ja on myöskin todettava, että kun etsivän keskuspoliisin toimintaa vastaan aikaisemmin tavan takaa esitettiin moitteita ja valituksia, nämä ovat viime vuosina käyneet yhä harvinaisemmiksi.

Paitsi mainitsemaani yleistä, koko valtiollisen poliisin valvontatoiminnalle perustavaa laatua olevaa ohjetta, on etsivän keskuspoliisin toimintaa varten aika ajoin annettu muitakin, yksityiskohtaisempia määräyksiä ja ohjeita, joiden tarkoituksena on ollut asiallisuuden ja objektiivisuuden tehostaminen siinä. Erityisesti on jo 15 päivänä kesäkuuta 1923 annetussa päiväkäskyssä teroitettu sitä, että lausunnot, jotka koskevat jotakin henkilöä, on perustettava tarkkoihin tutkimuksiin ja tiedusteluihin sekä tosiasioiden, jotka voidaan todistaa. Myöhemminkin on huomautettu samasta seikasta ja kehoitettu pidättäytymään kaikista sellaisista arvosteluista ja päätelmistä, jotka eivät nojaudu sitoviin todisteisiin.

Mitä välikysymyksessä ja sen perusteluissa kosketeltuihin muistioihin, niiden syntyyn, tarkoitukseen ja sisältöön tulee, niin on minun ensiksikin mainittava niistä syistä, joiden takia yhtenäinen selonteko niin sanotusta yhteis- ja kansanrintamaliikkeestä katsottiin tarpeelliseksi.

Suomen kommunistinen puolue, joka meillä on kielletty ja jonka toimintaa johdetaan maan rajojen ulkopuolelta, on vuosien kuluessa koettanut usein eri tavoin saada jalansijaa täällä työskennelläkseen maassamme niin sanotun köyhälistövallankumouksen ja köyhälistödiktatuurin aikaansaamiseksi. Arvosteltaessa kommunistien toimintaa on muistettava, että missä muodossa sitä harjoitettaneenkin ja millä keinoin sen todellista tarkoitusta koetettaneenkin salata, sen lopullisena ja tietoisena päämääränä on aina ollut ja on edelleenkin, myös nimenomaisten päätöslauselmien mukaan, nykyisen valtiojärjestyksen väkivaltainen tuhoaminen ja diktatorisen järjestelmän luominen sen tilalle. Jo siihen aikaan, kun meillä vielä toimi julkinen kommunistinen puolue, oli sen rinnalla myös salainen järjestö, koska läheskään kaikki toiminta ei ollut sellaista, että sitä olisi voitu lain varjollakaan harjoittaa. Kun sitten kommunistien julkinen toiminta kiellettiin ja estettiin, jäi salainen eli, kuten kommunistit itsekin sanoivat, illegaalinen, laiton toiminta alussa ainoaksi toimintamuodoksi. Sitä oli silloin

annettujen määräysten mukaan harjoitettava täysin erillisenä, pysyttäytymällä pois työväen laillisista järjestöistä sekä salaisesti taistelemalla niitä vastaan ja mahdollisuuksien mukaan häiritsemällä niiden toimintaa. Osoittautui kuitenkin pian, että tämän taktiikan avulla ei voitu saada suuria aikaan. Jo vuonna 1933 todettiin, että menestymismahdollisuudet yksinomaan salaisen toiminnan avulla olivat varsin vähäiset ja että sentähden oli etsittävä keinoja, joiden avulla kommunistit voisivat päästä osallisiksi niistä eduista, joita julkinen ja laillinen pidettävä toiminta tarjosi. Mutta kun kommunistit eivät itse voineet perustaa sitä varten tarvittavia yhdistyksiä, kehoitettiin heitä liittymään kaikkiin sellaisiin järjestöihin, jotka olivat oppositiossa voimassa olevaa valtio- ja yhteiskuntajärjestystä vastaan, sekä koettamaan niissä ja niiden avulla toimia kommunistien hyväksi. Mitä erityisesti sosialidemokraattisiin järjestöihin tuli, niin niissä oli määrä toimia vallankumouksellisen suunnan hyväksi niin sanottua reformistista suuntaa vastaan ja tätä suuntaa edustavien johtajien syrjäyttämiseksi. Täten toivottiin aikaansaatavan niin sanottu työväen yhteisrintama, jonka ei, kuten yli 10 vuotta aikaisemmin toisella perusteella suunnitellun, mutta sosialidemokraattien vastustuksen takia epäonnistuneen yhteisrintamahankkeen, tarvinnut perustua mihinkään sopimukseen, vaan joka muodostuisi ikäänkuin huomamatta ja jossa kommunistit sitten valtaisivat johdon omiin käsiinsä.

Viimeksi selostamani suunnitelma ei kuitenkaan myöskään johtanut kommunistien tarkoittamaan tulokseen lähinnä siitä syystä, että sosialidemokraattisen puolueen johto oli siitä ajoissa tietoinen ja ryhtyi vastustamaan sitä, ja niillä muilla järjestöillä, joita oli suunnitelman toteuttamiseksi käytettävä, oli siinä vain toissijainen merkitys. Sen tähden oli toiminta kommunistien hyväksi jälleen organisoitava uudelleen. Tällöin ei ollut tarkoitus kokonaan luopua entisistä toimintamuodoista, vaan niiden kahden renkaan ympärille, joista sisemmän piti muodostaa varsinainen kommunisti ja ulomman niin sanottu yhteisrintama, oli luotava vielä kolmas, huomattavasti höllempi rengas, niin sanottu kansanrintama, johon oli yhdistettävä eräiden harvojen myös laajoissa porvarillisissa pii-

reissä kannatettujen pyrkimysten ympärille mitä erilaisimpia järjestöjä niiden edes tietämättä sitä, että kommunisteilla oli aikomus, mikäli siihen tilaisuutta ilmaantui, käyttää tätä rintamaa omiin tarkoituksiinsa. Tämän niin sanotun kansanrintaman tuli olla poliittisesti puolueeton ja nojautua ainoastaan siihen yhteyteen, jonka samojen pyrkimyksien ajaminen perusti. Ei siis edellytetty edes tietoisuutta siitä, että tällainen rintama aiottiin luoda, saatikka mitään sopimusta siihen liittymisestä.

Ajatus niin sanotun kansanrintaman luomisesta syntyi jo vuonna 1934. Suunnitelmaa oli valmistelevasti käsitellyt kominternin toimeenpaneva komitea, joka oli antanut siihen suostumuksensa. Mutta itse kominternin päättävä elin, sen maailmankongressi, ei silloin ollut asiaa vielä käsitellyt. Kysymys n. s. kansanrintaman luomisesta tuli käsiteltäväksi kominternin heinä- ja elokuussa 1935 pidetyssä seitsemännessä maailmankongressissa. Siellä esitettiin asiasta alustus, jossa kansanrintamahanketta tarkoin selostettiin mainitsemalla, että hankkeen tarkoituksena oli kommunismin ja kommunististen aatteiden kuljetaminen, kuten sanat kuuluivat „Troijan puuhevoson” tavoin sellaisiin järjestöihin ja piireihin, jotka eivät suosineet kommunismia. Aluksi oli kommunistien näissä piireissä esiinnyttävä vain eräiden niiden harrastuksiin kuuluvien pyrkimysten kannattajina, mutta myöhemmin oli koettava saada niissä esille kommunistien ohjelmaan sisältyviä poliittisia, yhteiskunnallisia ja taloudellisia kysymyksiä. Maailmankongressi hyväksyi päätöksensä 7) ja 8) kohdassa n. s. kansanrintamasuunnitelman nimenomaan painostamalla, että sillä oli tarkoituksena valmistaa tietä proletariaatin vallankumoukselle ja diktatuurille. Alustuksessa oli tästä lausuttu m. m.: „Kominternin taistelun peruuttamattomana päämääränä on maailmanvallankumous ja kansainvälisen köyhälistödiktatuurin pystyttäminen.” Samaa päämäärää tehostettiin vielä eräissä kommunistisen puolueen kokouksissa joitakin kuukausia myöhemmin seuraavin sanoin: „Taktiikka voi muuttua, mutta kominternin yleinen linja, sen kurssi yleistä proletariaasta vallankumousta kohti pysyy horjumattomana ja muuttumattomana.”

Suomen kommunistinen puolue piti syyskuussa 1935 kuudennen puoluekokouksensa, jossa se teki n. s. kansanrintama-asiassa kominternin VII maailmankongressin päätöksiä vastaavat päätökset. Pitkästä päätöslauselmasta mainitsen vain niiden ytimen, joka kuuluu: „Tämä taistelu kansan vihollista vastaan ei voi päättyä muuten kuin niiden lopulliseen kukistumiseen ja työtätekevien todellisen kansanvallan, sovjetivallan perustamiseen Suomessaakin.”

Kun oli tiedossa, että kommunisteilla oli tarkoitus edellä mainituin tavoin pyrkiä erinäisten julkisesti toimivien yhdistysten ja kansalaispiirien kanssa sellaiseen yhteistoimintaan, josta itse toiminnan laadun perusteella ei ollut mitään pahaakaan sanottavana, mutta jota aiottiin kommunistien tunnetulla ja koetulla taidolla käyttää hyväksi kommunistisia pyrkimyksiä ajettaessa, pidettiin tarpeellisena saada yhtenäinen selostus n. s. kansanrintamaliikkeestä, sen tarkoituksesta sekä esiintymisestä ja mahdollisista saavutuksista Suomessa. Tämä pidettiin tarpeellisena myöskin siitä syystä, että voitaisiin, mikäli siihen aihetta ilmaantuisi, varottaa asianomaisia kommunistien aikeista, jotka ainakin useimmille kysymyksessä olevista järjestöistä ja niiden toimihenkilöistä olivat silloin ilmeisesti täysin tuntemattomat. Se seikka, että n. s. kansanrintamahanke on sittemmin meillä rauennut jotensakin tyhjiin, ei luonnollisesti voinut vapauttaa valtiovaltaa tätä hanketta aikanaan tarkkailemasta. Selostuksen laatiminen annettiin eräälle etsivän keskuspoliisin virkamiehelle, joka sen suoritti enimmältä osalta varsinaisen virkatoimensa ulkopuolella sekä nojautumalla pääasiallisesti ulkomaisissa sanomalehdissä ja julkaisuissa olleisiin tietoihin. Tällaisia, hallitusta ja sen niitä jäseniä varten, joiden virkatoimintaa asia lähinnä koskee, tarkoitettuja selostuksia ei edellytetä etsivää keskuspoliisia koskevissa määräyksissä ja ohjeissa, vaikka niitä on silloin tällöin, kuitenkin vain harvoin ja joka kerran erikseen annettusta määräyksestä, laadittu. Sen tähden ja kun asianomainen virkamies, joka ei aikaisemmin ole mainitunlaista tehtävää suorittanut, ei saanut mitään erityisiä ohjeita työtään varten, ei hän ole laatiessaan selostusta eli muistiota, jonka edellinen osa valmistui joulukuussa 1935 ja jälkimmäi-

nen toukokuulla 1936, noudattanut niitä ohjeita, joita etsivän keskuspoliisin on lausunnoissaan ja ulospäin menevissä tiedoituksissaan noudatettava. Muistion jälkimäinen osa sisältää myös eräitä päätelmiä ja lausumia, joihin sellaisinaan ei voida yhtyä, ja on valitettavaa, että niiden johdosta on voitu tehdä johtopäätöksiä, joita ei ole tarkoitettu. Kukaan niistä, jotka olivat muistion ennen sen julkituloa lukee-neet, eivät olleet kuitenkaan tulleet ajatelleksikaan, että siitä voitaisiin tehdä sellaisia johtopäätöksiä kuin julkisuudessa ja myös välikyksymyksen perusteluissa on tehty, tahi että erinäisten nimien mainitseminen muistiossa selostettujen yhdistysten tai yhteenliittymien yhteydessä voisi saattaa näiden nimien kantajat siihen valoon, että he olisivat työskennelleet kommunismin hyväksi. Mainittakoon myöskin, että muistion molemmat osat käsittävät yhteensä 27 koneella tiheästi kirjoitettua sivua, joista kirjoittajan omat päätelmät käsittävät ehkä yhden sivun.

Mitä kysymyksessä olevan muistion sisältöön ja tarkoitukseen vielä tulee, niin siinä ei suinkaan ole samaistettu n. s. kansanrintamaliikettä kommunistisen toiminnan kanssa, vaan ainoastaan osoitettu, että kommunistit koettavat käyttää ensinmainitua omiin tarkoituksiinsa, vielä vähemmän muistio sisältää sitä, että ne yhdistykset ja järjestöt, jotka ajavat niitä asioita sodan, fascismin ja kuolemanrangaistuksen vastustamista, joiden tuli olla n. s. kansanrintamaliikkeen yhdyssiteenä, olisivat tämän kautta osallistuneet kommunistiseen toimintaan. Mitä ensinnäkin sodan vastustamiseen tulee, niin on ilman muuta selvää, että meillä, jossa hallitus ja eduskunta ovat useampaan kertaan ja ilman erimielisyyttä lausuneet, että meidän maamme on suhteissaan kaikkiin ulkovaltoihin noudattava rauhan ja sovinnon politiikkaa sekä pysyvä erillään kaikesta, mikä voisi johtaa sen sotaan selkkauksiin, ei ole edes ajateltavissa rauhan työn leimaamista valtiovaltan taholta kommunistiseksi toiminnaksi. Mitä taas tulee muihin n. s. kansanrintaman ohjelmaan otettuihin asioihin, niin tietenkin niissä on lupa ja vapaus toimia samoin keinoin, jotka valtiollisissa toiminnoissa muutenkin ovat luvallisia. Kun muistiossa on mainittu joukko yhdistyksiä ja järjestöjä, niin tämä on tapahtunut siitä syystä, että

kommunistien taholta on nimenomaan kohdistettu huomiota näihin järjestöihin, koska niitten ohjelmiin kuuluu niitä asioita, joitten juuri tuli olla n. s. kansanrintaman perustana ja yhdyssiteenä. Olen jo vastatesani 22 päivänä viime syyskuuta ed. Arvo Inkilän samaa asiaa koskevaan kysymykseen lausunut, että mainittujen yhdistysten ja yhteenliittymien yhteydessä on muistiossa, aikaisempien sanomalehtitietojen nojalla, tarpeettomasti mainittu erinäisten henkilöiden nimet. Tämä on johtunut siitä, että muistion laatija, joka ei tässäkö kohden ollut saanut mitään erityisiä ohjeita, on noudattanut samaa menettelyä, jota etsivä keskuspoliisi yleensäkin noudattaa, kun siltä pyydetään tietoja jostakin yhdistyksestä tai järjestöstä. Tällöin mainitaan yhdistyksen tai järjestön perustamisaika, perustajat, tarkoitus ja nykyisen hallituksen kokoonpano. Niille, joita varten muistio laadittiin, olivat nämä nimet enimmäkseen siksi tuttuja, etteivät he niiden mainitsemisesta asian yhteydessä tehneet mitään erikoisia johtopäätöksiä, ja kerrassaan mahdoton ja luvaton onkin esim. sellainen myös julkisuudessa tehty johtopäätös, että henkilöt, jotka vuosia ennen kuin n. s. kansanrintamasta oli mitään tietoa, ovat olleet jotakin luvallista tarkoitusta varten perustamassa yhdistystä, olisivat tällä teolla tietien tai tietämättäänkään tukeneet kommunistien aikeita, saatikka osallistuneet kommunistiseen toimintaan.

Kun julkisuudessa on myös huomautettu, että meillä ei n. s. kansanrintamaa olisi olemassakaan, niin on tähän muistutettava, että sellainen mielipide ei vastaa kommunistien käsitystä asiassa, ja sitä paitsi eräiden muistiossa mainittujen yhdistysten tai järjestöjen taholta on toistuvasti julkaisuissa ja erinäisissä kokouksissa painostettu, että tällainen rintama on jo meillä olemassa, sekä suositeltu sitä, jopa ainakin eräissä tapauksissa on myös puolusteltu kommunisteja ja arveltu olevan paikallaan nostaa kysymys uudenaikaisesta suhtautumisesta heihin. Jonkinlaista yhteyttä erinäisten kysymyksessä olevien yhdistysten ja järjestöjen kesken näyttää osoittavan se seikka, että useissa niissä on samoja johtohenkilöitä. Niinpä eräs henkilö on osallistunut seitsemän, kuusi viiden, kaksi neljän ja kymmenen kolmen tällaisen järjestön toimintaan.

Mitä nimenomaan kommunistien osuuteen meillä n. s. kansanrintamaliikkeessä tulee, niin on joidenkin yhdistysten taholta mainittu havaitun, että kommunistit ovat pyrkinet sekaantumaan niiden toimintaan. Niinikään on kommunisteja ollut kokouksissa, joita on toimeenpantu n. s. kansanrintaman ohjelmaan otettujen kysymysten hyväksi, eräissäkin ainakin 47, ja on havaittu heidän koettaneen näissä kokouksissa saada esille sellaisia heitä kiinnostavia kysymyksiä, jotka eivät ole alkuaan kokouksen ohjelmaan kuuluneet. Nytemmin näyttää liike kuitenkin rauenneen melkein tyhjiin.

Tarkastettaessa sitä kysymystä, kuinka on ollut mahdollista, että puheena oleva muistio on voinut aikaansaada niin suurta levottomuutta ja pitkälle meneviä johtopäätöksiä, kuin on tapahtunut, lieene syy löydettävissä, paitsi edellä viittaamistani päätelmistä sekä muistion eräissä kohdin harhaan johtavasta sanonnasta, kahdesta eri seikasta. Ensiksikin muistio, mikäli se on ollenkaan julkaistu, on saatettu julkisuuteen suuresti lyhennettynä ja nimenomaan jättämällä pois tärkeitä, alkuperäisistä lähteistä saatuja tietoja, jotka olisivat olleet tarpeen muistion eräiden kohtien oikein ymmärtämiseksi. Mutta vielä enemmän näyttää vaikuttaneen se, että muistiot ei ole näin lyhennettyäkään yleensä julkaistu, vaan ainoastaan selostettu, ja kun tällainen selostus on kulkenut sanomalehdestä toiseen ja suusta suuhun, on se lopulta tullut sisältämään sellaista, mitä muistiossa ei ole tarkoitettu. Mutta olipa tämän seikan laita kuinka tahansa, syvästi valitettavaa on, että nuhteettomia kansalaisia kohtaan on aivan aiheetta herätetty epäluuloja siitä, että he olisivat jollakin tavoin joutuneet avustamaan kommunistien puuhia.

Välikysymyksen perusteluissa esiintyy kysymyksessä olevan muistioon nähden samoja johtopäätöksiä, joita julkisuudessa muutenkin on tehty. Niinpä lausutaan, että muistiossa eli, kuten virheellisesti sanotaan, „raportissa” koetettaisiin „saattaa suuri joukko kansalaisia taikka heidän järjestöjään epäilyksenalaisiksi osallistumisesta kommunistiseen toimintaan”, vaikka tätä ei muistiossa ole tarkoitettu. Edelleen sanotaan, että muistiossa koetettaisiin „johdonmukaisesti tehdä uskottavaksi, että mei-

dän maassamme, samoin kuin muuallakin maailmassa tapahtuva toiminta tasavallan, kansanvallan, sanan ja ajatuksen vapauden ynnä muiden kansalaisvapauksien sekä rauhan puolesta samoin kuin työskentely fasismin, sotakihoitusta ja kuolemanrangaistusta vastaan olisi kommunistiselta taholta synnytetty ja johdettu”, vaikka muistiossa on ainoastaan todettu kommunistien pyrkivän käyttämään tällaista toimintaa omiin tarkoituksiinsa. Myöskään ei pidä paikkaansa se väite, että etsivä keskuspoliisi olisi „asettunut vapaamielisten aatteiden ja pyrkimysten tuomariksi samalla antaen ymmärtää, että vain oikeistolaiset aatteet ja järjestöt olisivat valtiollisesti luotettavia”. Virheellinen on niinkään se tieto, että eräs välikysymyksen perusteluissa mainittu maalaisyhteiskoulun opettaja olisi toimestaan erotettu.

Palatakseen vielä kysymyksessä olevaan muistioon, on sen joutuminen tuomioistuimeen ja sitä tietä julkisuuteen johtunut väärinkäsityksestä. Kun nimittäin muistio oli toimitettu luottamuksellisesti nähtäväksi oikeusministeriön yhdistysrekisterin toimiston päällikölle ja oikeusministeriössä oli tultu siihen tulokseen, että Ihmisoikeuksien Liiton rekisteröimistä koskevassa asiassa oli hankittava Helsingin kaupungin raastuvanoikeuden lausunto, tiedusteli sanottu virkamies, voitaisiinko muistio esittää oikeudelle. Tähän vastattiin kieltävästi, mutta käytyjen neuvottelujen jälkeen suostuttiin, etsivän keskuspoliisin päällikön ollessa ulkomailla, siihen, että muistio eräissä kohdin lyhennettynä voitaisiin antaa syyttäjälle, jotta hän voisi siitä saada oikeudenkäynnissä ehkä tarvittavia asiatietoja. Väärinkäsityksen johdosta muistio sitten liitettiin oikeusministeriössä asiakirjoihin ja joutui oikeuden pöytäkirjaan. Muistion oikeuteen toimittaminen ei siis tapahtunut etsivän keskuspoliisin aloitteesta eikä edes sen suostumuksella.

Jotta tämänlaatuiset valitettavat tapaukset voitaisiin vastaisuudessa välttää, on etsivän keskuspoliisin toimintaa varten jo aikaisemmin annettuja edellä lyhyesti selostamiani ohjeita jälleen tehostettu, ja on etsivän keskuspoliisin päällikkö myös siitä antanut täydentäviä määräyksiä. Lisäksi on valtioneuvoston määräyksestä toimitettu tutkimuksia niistä puutteellisuuksista, joita etsivän keskuspoliisin toiminnassa ehkä

saattaa olla. Näissä tutkimuksissa saavutettujen tuloksien nojalla on myös annettu eräitä ohjeita erittäinkin siitä, että sellaisissa selostuksissa, joista nyt on kysymys, on noudatettava samaa asiallisuutta ja objektiivisuutta, kuin ulospäin menevissä lausunnoissa ja tiedoituksissa, ja että tällaisia selostuksia ei ilman lupaa saa antaa muille kuin niille, joita varten ne on laadittu. On myös asetettu erityinen toimikunta asiaa tutkimaan ja laatimaan ehdotukset tarpeelliseksi ehkä havaituiksi uusiksi ohjeiksi, ja tullaan, sitten kuin asia on kaikesta puolin selvitetty, vielä edelleen harkitsemaan keinoja, joiden avulla voitaisiin aikaansaada, että sellaiset seuraukset, joita kysymyksessä olevasta muistiosta on johtunut ja joita etsivä keskuspoliisi on itse enimmäkseen valittanut, vältettäisiin. Hallitus tulee läheltä seuraamaan etsivän keskuspoliisin toimintaa ja huolehtimaan siitä, että se hoitaa arkaluontoisen tehtävänsä niin, että se ei missään tapauksessa häiritse kansalaisten luvallisia toimia ja harastuksia eikä toiminnassaan lakeja ja hyviä tapoja noudattavia järjestöjä tai kansalaisia jätetä väärään tai epäilyttävään valoon. Mitä välikysymyksen toiseen osaan tulee, niin pitäisi sen, mitä edellä olen lausunut, riittää niiden väärien johtopäätösten hälventämiseksi, joita kysymyksessä olevan muistion perusteella on erinäisiin yhdistyksiin ja henkilöihin nähden tehty.

Herra puhemies! Vastaukseni on ruotsinkielisenä jaettu ruotsinkielisille edustajille ja pyydän, että sekin otettaisiin eduskunnan pöytäkirjaan.

P u h e m i e s: Ruotsinkielinen vastaus otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Ruotsinkielinen vastaus on näin kuulua:

Herr talman! I en skrivelse, som herr talmannen delgivit mig den 9 innevarande oktober, hava riksdagsmannen K. H. Wiik och 57 andra riksdagsmän, med hänvisning till vissa angående den s. k. enhets- och folkfrontsrörelsen uppgjorda promemorior, i enlighet med 37 § 2 mom. Riksdagsordningen till besvarande av vederbörande regeringsmedlem framställt följande interpellation:

„Vilka åtgärder ämnar regeringen vidtaga, för att detektiva centralpolisens

verksamhet bleve sådan, att den icke hotar medborgarnas lagenliga friheter och strävanden; och

vad ämnar regeringen göra för att förhindra, att detektiva centralpolisens ovan nämnda promemorior lända laglydiga medborgare till skada?”

Såsom svar på denna interpellation har jag äran anföra följande:

Till den politiska polisens åligganden hör hos oss, såsom överallt annorstädes, bland annat att övervaka och i mån av möjlighet förhindra alla försök och åtgärder, vilka äro riktade mot rikets självständighet eller dess regeringsform eller äro ägnade att rubba rikets allmänna säkerhet eller den lagliga samhällsordningen. Detta åliggande är uttryckligen nämnt i 1 § av reglementet för detektiva centralpolisens av den 24 november 1927. I enlighet därmed bör detektiva centralpolisens följa den politiska verksamheten i landet samt hålla sig underkunnig om vad på detta område föresiggar och såvitt möjligt redan på förhand äga kännedom om förehavanden och planer, beträffande vilka det är skäl att förmoda, att de icke skola hålla sig inom gränserna för gällande rättsordning. Naturligt är, att uppmärksamheten i första rummet bör vara riktad på sådan politisk verksamhet, som är förbjuden eller om vilken man vet att den syftar till förbjudna mål eller förutsätter användande av förbjudna medel för uppnående av i och för sig lovliga syftemål. Men lika naturligt är, att den politiska polisens övervakningsverksamhet särskilt bör vara riktad på sådana i det politiska livet uppträdande nya strömningar och strävanden, vilkas slutliga syftemål ännu icke äro med säkerhet kända och om vilka man icke vet huruvida sagda syftemål är avsett att uppnås med enbart lovliga medel eller om även användning av olovliga medel förutsättes. Däremot vore det lönlöst att, såvida icke särskilda skäl sådant påkalla, börja steg för steg följa även en sådan politisk verksamhet, som redan en längre tid bedrivits utan att ur laglighetssynpunkt framkalla anmärkningar eller tvivelsmål.

Såsom allmän regel för den politiska polisens ifrågavarande övervakningsverksamhet bör gälla, att den politiska polisen vid övervakningen av det politiska livet ej får själv på något sätt vare sig ingripa i en

sådan verksamhet och sådana strävanden, som icke överskrida gränserna för rättsordningen, eller söka påverka dem. Denna regel har under de senaste åren ofta inskräpts, och det måste även fastslås, att, medan klander och klagomål mot detektiva centralpolisens verksamhet tidigare allt som oftast framstälts, sådana under de senaste åren blivit allt mera sällsynta.

Förutom den av mig omnämnda allmänna regeln, som är av grundläggande natur för den politiska polisens hela övervakningsverksamhet, har för detektiva centralpolisens verksamhet tid efter annan utfärdats andra, mera detaljerade bestämmelser och anvisningar, vilkas ändamål varit att inskräpa saklighet och objektivitet. Särskilt har i en redan den 15 juni 1923 utfärdad dagorder inskräpts, att utlåtanden, vilka gälla viss person, böra grundas på noggranna undersökningar och förfrågningar samt på fakta, vilka kunna ledas i bevis. Även senare har samma omständighet påpekats och uppmaning givits att avstå från alla omdömen och slutsatser, vilka icke hava stöd i bindande bevisning.

Vad de i interpellationen och dess motivering berörda promemoriorna, deras uppkomst, syftemål och innehåll beträffar, bör jag till en början nämna de skäl, på grund av vilka en sammanhängande redogörelse för den s.k. enhets- och folkfrontsrörelsen ansågs behöfvig.

Finlands kommunistiska parti, som är förbjudet hos oss och vars ledning befinner sig utom vårt lands gränser, har under årens lopp på många olika sätt sökt vinna fotfäste här för att i vårt land verka för åstadkommande av vad som benämnes proletariats revolution och proletariats diktatur. Vid bedömandet av kommunisternas verksamhet bör ihågkommas, att i vilken form den än må bedrivas och med vilka medel man än må söka dölja dess verkliga syfte, dess slutliga och klara mål alltid varit och fortfarande är, även enligt uttryckliga resolutioner, ett våldsamt omstörtande av den nuvarande statsordningen och tillskapande av ett diktatoriskt system i dess ställe. Redan under den tid vi ännu hade ett offentligt kommunistiskt parti funnos vid sidan av detta hemliga organisationer, när icke ens tillnärmelsevis all verksamhet var av den

art att den kunnat bedrivas ens under sken av laglighet. Då sedermera kommunisternas offentliga verksamhet förbjöds och förhindrades, blev den hemliga eller, såsom kommunisterna själva säga, illegala, olagliga verksamheten till en början den enda verksamhetsformen. Denna skulle då enligt givna föreskrifter bedrivas fullständigt isolerat, med avståndstagande från arbetarnas lagliga organisationer samt hemlig kamp mot dem och såvitt möjligt störande av deras verksamhet. Det visade sig dock snart, att det icke var mycket, som kunde åstadkommas med tillhjälp av denna taktik. Redan år 1933 konstaterades i själva verket, att möjligheterna att lyckas uteslutande med tillhjälp av hemlig verksamhet voro mycket ringa och att det därför gällde att finna medel, genom vilka kommunisterna kunde bli delaktiga av de fördelar en offentlig verksamhet erbjöd. Men då kommunisterna icke själva kunde grunda härför behöfviga föreningar, uppmanades de att ansluta sig till alla sådana organisationer, vilka stå i opposition till den gällande stats- och samhällsordningen samt att inom dem och med deras hjälp arbeta för kommunismen. Särskilt i fråga om de socialdemokratiska organisationerna skulle inom dem arbetas för den revolutionära riktningen mot den s.k. reformistiska riktningen och för undanträngande av de ledare, som representerade denna riktning. På detta sätt hoppades man få till stånd en s.k. arbetarnas enhetsfront, vilken icke, såsom den mer än tio år tidigare på annan grund planerade enhetsfronten, som emellertid misslyckades till följd av socialdemokraternas motstånd, behövde grundas på något avtal, utan skulle bildas så att säga oförmärkt och i vilken kommunisterna sedan skulle rycka till sig ledningen.

Sistnämnda plan ledde emellertid ej heller till det av kommunisterna åsyftade resultatet, närmast av orsak att det socialdemokratiska partiets ledning i tid fick vetskap därom och började motarbeta densamma och att de andra organisationer, vilka skulle användas för planens förverkligande, däri intogo en plats av endast underordnad betydelse. På grund härav måste verksamheten för kommunismen ånyo omorganiseras. Härvid avsågs icke att helt och hållet avstå från de tidigare verksam-

hetsformerna, utan skulle omkring de två ringar, av vilka den inre skulle utgöras av den egentliga kommunismen och den yttre av den s. k. enhetsfronten, skapas ännu en tredje, betydligt lösare ring, den s. k. folkfronten, inom vilken omkring vissa fåtaliga även i vidsträckta borgerliga kretsar uppborna strävanden skulle förenas de mest olikartade organisationer, utan att dessa ens skulle hava vetskap om, att kommunisterna hade för avsikt att, för såvitt tillfälle därtill yppade sig, använda denna front för sina egna ändamål. Denna s. k. folkfront skulle vara politiskt neutral och stödja sig endast på gemenskapen i deras strävanden. Man förutsatte alltså icke ens kännedom om en avsikt att skapa en sådan front, än mindre något avtal om anslutning därtill.

Idén om skapandet av den s. k. folkfronten uppkom redan år 1934. Planen hade förberedelsevis behandlats av kominterns verkställande kommitté, vilken hade givit sitt samtycke därtill, men kominterns beslutande organ, dess världskongress, hade då ännu icke behandlat frågan.

Frågan om skapandet av en s. k. folkfront blev föremål för behandling vid kominterns VII världskongress, som hölls i juli och augusti 1935. Där förelades i saken ett referat i vilket folkfrontsplanen noggrant utlades med förmålan att ändamålet med planen var att införa kommunisterna och kommunistiska idéer, på sätt orden föll, såsom en „trojansk trähäst” i sådana organisationer och kretsar, vilka icke gynnade kommunismen. Till en början skulle kommunisterna i dessa kretsar uppträda endast såsom anhängare av vissa till deras syftemål hörande strävanden, men senare skulle försök göras att i dem få fram i det kommunistiska programmet ingående politiska, sociala och ekonomiska frågor. Världskongressen godkände i 7 och 8 punkterna av sina resolutioner den s. k. folkfrontsplanen med uttryckligt understrykande av att meningen därmed var att bereda väg för proletariats revolution och diktatur. I referatet uttalades härom bl. a.:

„Det orubbliga målet för kominterns kamp är världsrevolutionen och upprättandet av en internationell proletariats diktatur.”

Samma mål inskräptes ännu vid vissa av kommunistiska partiets möten några månader senare med följande ord:

„Taktiken kan förändras, men kominterns generallinje, dess kurs i riktning mot proletariats revolution förblir orubblig och oförändrad.”

Finlands kommunistiska parti höll i september 1935 sitt VI partimöte, vid vilket det i fråga om den s. k. folkfronten fattade med kominterns VII världskongress resolutioner överensstämmande beslut. Av de vidlyftiga uttalandena skall jag endast nämna kärnpunkten, som lyder:

„Denna kamp mot folkets fiender kan icke ändas annorlunda än med deras slutliga kuvande och med upprättandet av de arbetandes verkliga folkvälde, sovjetväldet, även i Finland.”

Då det var bekant, att kommunisterna hade för avsikt att på ovannämnda sätt sträva till samarbete med vissa offentligt arbetande föreningar och medborgarkretsar, varom det på grund av verksamhetens art icke var något ont att säga, men vilket man med kommunisternas kända och beprövade förmåga ärnade begagna sig av för befrämjande av kommunistiska strävanden, ansågs det nödvändigt att erhålla en sammanhängande redogörelse för den s. k. folkfrontsrörelsen, dess ändamål samt dess uppträdande och möjliga vinningar i Finland. Detta ansågs nödvändigt även för att kunna, där så erfordrades, varna vederbörande för kommunisternas avsikter, vilka uppenbarligen voro fullständigt okända för flertalet av de ifrågavarande organisationerna och deras funktionärer. Den omständigheten, att planen på en s. k. folkfront sedermera hos oss på det hela taget icke lett till resultat kunde självfallet ej befria statsmakten från att i tid underkasta detta företag observation. Uppgörandet av redogörelsen uppdrogs åt en tjänsteman vid detektiva centralpolisen, som utförde uppdraget mestadels utom sin egentliga tjänst samt huvudsakligen med stöd av uppgifter i utländska tidningar och publikationer. Dylika för regeringen eller de av dess medlemmar, vilkas tjänsteverksamhet saken närmast rör, avsedda redogörelser förutsättas icke i bestämmelserna och anvisningarna för detektiva centralpolisen, ehuru sådana då och då, dock endast sällan och varje

gång enligt särskilt given order, uppgjorts. Fördenskull och då vederbörande tjänsteman, som icke tidigare utfört ett dylikt uppdrag, icke erhållit några särskilda direktiv för arbetet, har han icke vid uppgörandet av redogörelsen eller promemorian, vars första del blev färdig i december 1935 och den senare delen i maj 1936, följt de föreskrifter, som detektiva centralpolisen i utlåtanden och utgående meddelanden bör iakttaga. Promemorians senare del innehåller även en del slutledningar och yttranden, vilka i denna form ej kunna godtagas, och det är beklagligt att med anledning av dem kunnat dragas slutsatser, som icke varit avsedda. Ingen av dem, som läst promemorian, innan den blev offentliggjord, hade likväl ens kommit på den tanken, att därav kunnat dragas sådana slutsatser, som i offentligheten och jämväl i motiveringen till interpellationen gjorts, eller att nämnandet av vissa namn i samband med de föreningar eller sammanslutningar, vilka promemorian avsåg, kunde ställa namnens bärare i ett sådant ljus, som om de hade arbetat till förmån för kommunisterna. Det må även nämnas, att promemorians båda delar omfatta sammanlagt 27 tätt skrivna sidor, varav författarens egna slutledningar omfatta kanske en sida.

Vad den ifrågavarande promemorians innehåll och syfte vidkommer, har däri den s. k. folkfrontsrörelsen ingalunda identifierats med kommunistisk verksamhet, utan har det endast visats, att kommunisterna söka utnyttja den förstnämnda för sina egna ändamål. Än mindre innehåller promemorian något sådant, som att de föreningar och organisationer, vilka arbeta för de idéer, motarbetandet av krig, fascism och dödsstraff, som borde utgöra föreningsbandet för den s. k. folkfrontsrörelsen, härigenom skulle deltagit i kommunistisk verksamhet. Vad först motarbetandet av kriget vidkommer, är det utan vidare klart, att hos oss, där regering och riksdag flerfaldiga gånger och utan meningsskiljaktighet uttalat, att vårt land bör i sina förbindelser till alla utländska stater följa en fredens och försonlighetens politik samt hålla sig borta från allt, som kunde indraga det samma i krigiska förvecklingar, det icke ens kan tänkas att fredsarbetet från statsmaktens sida skulle stämplas som kommu-

nistisk verksamhet. Vad åter beträffar övriga på det s. k. folkfrontsprogrammet upptagna frågor, har man självfallet både rätt och frihet att i dem gå till väga med samma medel, som äro tillåtliga i den politiska verksamheten. Då i promemorian nämnts ett antal föreningar och organisationer, har det skett därför, att från kommunisthåll dessa organisationer ägnats särskild uppmärksamhet, emedan deras program upptar just sådana frågor, som skulle utgöra grunden och föreningsbandet för den s. k. folkfronten. Jag har redan, då jag den 22 sistlidna september besvarade ett spörsmål av riksdagsmannen Inkilä i samma fråga, yttrat, att i samband med nämnda föreningar och sammanslutningar i promemorian, med stöd av tidigare tidningsuppgifter, onödigtvis uppräknats vissa personers namn. Detta har berott på att promemorians författare, som ej heller i denna punkt erhållit några särskilda direktiv, iakttagit samma förfarande, som detektiva centralpolisen i allmänhet följer, då av densamma infordras uppgifter om någon förening eller organisation. Härvid uppges tiden för föreningens eller organisationens grundande, grundarna, ändamålet och den nuvarande styrelsens sammansättning. För dem, för vilkas räkning promemorian uppgjordes, voro dessa namn till den grad kända, att de av deras omnämnande i sammanhang med denna sak icke dragit några särskilda slutsatser, och fullkomligt omöjlig och otillätlig är t. ex. den även i offentligheten framförda slutsatsen, att personer, som åratal innan man hade någon vetskap om den s. k. folkfronten varit med om att grunda en förening för lovliga syften, skulle genom denna gärning medvetet eller omedvetet understött kommunistiska planer, för att icke tala om att de skulle deltagit i kommunistisk verksamhet.

Då i offentligheten även gjorts gällande, att hos oss någon s. k. folkfront alls icke existerar, så bör härtill erinras, att en dylik åsikt ej motsvarar kommunisternas uppfattning av saken, och dessutom hava vissa i promemorian berörda föreningar och organisationer upprepat i publikationer och vid en del möten betonat, att en dylik front hos oss redan finnes, samt sympatiserat med den, och hava åtminstone i några fall kommunisterna t. o. m. tagits i försvar,

varjämte det ansetts lämpligt att upptaga frågan om en ny inställning till dem.

På något slags samband mellan vissa av de ifrågavarande föreningarna och organisationerna synes den omständigheten tyda, att de ledande i flere av dem utgöras av samma personer. Sålunda har en person deltagit i sju, sex i fem, två i fyra och tio i tre dylika organisationers verksamhet.

Vad särskilt våra kommunisters andel i den s. k. folkfrontsrörelsen beträffar, har från några föreningars sida meddelats, att man lagt märke till, att kommunisterna sökt inblanda sig i deras verksamhet. Likaså hava kommunisterna närvarit vid möten, vilka anordnats till förmån för strävanden, som upptagits på den s. k. folkfrontens program, vid ett av dem till ett antal av åtminstone 47, och har man funnit att de vid dessa möten försökt väcka jämväl sådana dem intresserande frågor, vilka icke ursprungligen stått på mötesprogrammet. Numera synes rörelsen likväl hava förlorat nästan all betydelse.

Vid en granskning av frågan, huru det varit möjligt, att ifrågavarande promemoria kunnat förorsaka så stor oro och så långtgående slutsatser, som fallet varit, torde orsaken stå att finna, förutom i av mig ovan åsyftade slutledningar samt i promemorians i vissa stycken vilseledande uttryckssätt, i två särskilda omständigheter. För det första har promemorian, för såvitt den alls publicerats, bragts till offentligheten i stark förkortning och speciellt med utelämnande av viktiga, ur förstahandskällor erhållna uppgifter, vilka varit nödiga för en riktig uppfattning av en del punkter i promemorian. Men av ännu större betydelse synes hava varit, att promemorian ej ens sålunda förkortad överhuvud publicerats, utan endast refererats, och då ett sådant referat gått från tidning till tidning och från person till person, har det till slut kommit att innehålla sådant, som i promemorian icke avsetts. Men huru härmed än må förhålla sig, så är det djupt beklagligt att mot oförvitliga medborgare utan varje anledning väckts misstankar för att de på något sätt skulle kommit att understödja kommunisternas strävanden.

I motiveringen till interpellationen förkomma med avseende å ifrågavarande promemoria samma slutsatser, som i offentlig-

heten även eljest dragits. Sålunda yttras, att man i promemorian eller, såsom det felaktigt heter, „rapporten”, skulle söka „göra en stor mängd medborgare eller deras organisationer misstänkta för delaktighet i den kommunistiska verksamheten”, ehuru detta i promemorian icke åsyftats. Vidare säges, att man i promemorian sökte „konsekvent göra troligt, att den i vårt land liksom även annorstädes i världen framträdande verksamheten till förmån för republiken, demokratin, yttrande- och tankefriheten ävensom övriga medborgarfriheter samt freden, så och arbetet mot fascismen, krigshetsen och dödsstraffet skulle igångsatts och letts från kommunistiskt håll”, ehuru i promemorian endast konstaterats, att kommunisterna sträva att utnyttja en sådan verksamhet för sina egna syftemål. Ej heller är det påstående riktigt, att detektiva centralpolisen skulle „satt sig till domare över de frisinnade idéerna och strävandena och tillika låtit förstå, att endast de högerbetonade idéerna och organisationerna vore politiskt tillförlitliga”. Felaktig är likaså uppgiften, att en lärare vid en i motiveringen till interpellationen nämnd samskola skulle blivit entledigad från sin befattning.

För att ännu en gång återkomma till ifrågavarande promemoria, så har dess överlämnande till domstolen och denna väg till offentligheten berott på en missuppfattning. Då nämligen promemorian konfidentiellt hade översänts till chefen för justitieministeriets föreningsregisterbyrå till påseende och man i justitieministeriet hade kommit till det resultat, att i frågan angående registrering av Förbundet för människorätt utlåtande borde inhämtas av rådstuvurätten i Helsingfors stad, förfrågade sig sagda tjänsteman, huruvida promemorian kunde företes domstolen. Här till gavs ett nekande svar, men efter förda underhandlingar gav man, medan chefen för detektiva centralpolisen befann sig utomlands, sitt samtycke till att promemorian, förkortad i vissa stycken, kunde lämnas åt åklagaren för att lända honom till möjligen erforderlig upplysning i rättegången. Till följd av ett missförstånd blev promemorian sedan i justitieministeriet vidfogad handlingarna och intagen i rättens protokoll. Överbringandet av promemorian till domstolen ägde sålunda icke

rum på initiativ av detektiva centralpolisens eller ens med dess samtycke.

För att beklagliga händelser av detta slag i framtiden måtte kunna undvikas, hava de redan tidigare för detektiva centralpolisens verksamhet meddelade, av mig i det föregående i korthet relaterade anvisningarna åter skärpts, och har chefen för detektiva centralpolisens även därom utfärdat kompletterande bestämmelser. Vidare har på förordnande av statsrådet undersökningar verkställts rörande de bristfälligheter, som i detektiva centralpolisens verksamhet tilläventyrs kunna förekomma. Med stöd av de resultat, till vilka man vid dessa undersökningar kommit, hava jämväl en del anvisningar meddelats speciellt därom, att i sådana redogörelser, varom nu är fråga, samma saklighet och objektivitet bör iakttagas, som i utgående utlåtanden och meddelanden, och att redogörelser av detta slag ej utan särskilt tillstånd få lämnas till andra, än dem, för vilkas räkning de uppgjorts. Jämväl har en särskild kommitté tillsatts för att undersöka saken och uppgöra förslag till eventuellt nödigbefunna nya anvisningar, och kommer, sedan saken blivit allsidigt utredd, ytterligare att tagas i övervägande, på vilket sätt man kunde undvika sådana påföljder, som föranletts av ifrågavarande promemoria och vilka detektiva centralpolisens själv på det högsta beklagat. Regeringen kommer att uppmärksam följa detektiva centralpolisens verksamhet och att draga försorg därom, att den handhar sitt ömtåliga uppdrag så, att det ej i någon händelse stör medborgarnas lovliga förhållanden och strävanden och ej heller de organisationer, som i sin verksamhet iakttaga lag och god sed, eller försätter medborgare i en skev eller misstänkt dager. Vad beträffar interpellationens andra del, så borde det jag ovan anförd vara nog för skingrande av de falska slutledningar, vilka med stöd av ifrågavarande promemoria dragits med avseende å en del föreningar och personer.

Välkysymyksen johdosta viriää seuraava

Keskustelu:

Ed. Wiik: Herra puhemies! — Eduskunta on kuullut herra sisäasiainministerin

vastauksen ja huomannut, ettei se sisällä olennaisesti uutta sen lisäksi, mitä muuten tiedetään. Jokainenhan on huomannut, että kommunistiselta taholta on viime aikoina alettu puhua demokratian ja rauhan puolustamisesta, kuolemanrangaistuksen vastustamisesta j. n. e. Totean mielihyvällä, että herra sisäministerin ja hallituksen mielestä nämä tunnetut jalot aatteet eivät ole kommunistien keksintöjä, joten hallituksen vastaus on tässä suhteessa mielestäni tyydyttävä.

Sitä enemmän on kiinnitettävä huomiota siihen tapaan, millä taantumuksellisella taholla on koetettu käyttää hyväksi tätä asiaa. Tosin mainitsemani aatteet ovat vanhoja. Demokratiaa on täytynyt puolustaa yhtä kauan, kuin se on ollut olemassa, sillä yhtä kauan sitä vastaan on hyökätty. Ihmishengen puolustamista sotaa ja kuolemanrangaistusta vastaan on suunnitelmallisesti harjoitettu vasta viime vuosisatoina, mutta kuitenkin toista sataa vuotta ennenkuin mikään kommunistinen liike on ollut olemassa. Tosin tämä puolustus on käynyt entistä välttämättömämmäksi viime vuosina fascismin ollessa olemassa, siis Suomessa vuodesta 1930 lähtien, koska fascismi tahtoessaan pystyttää oman nyrkivaltansa pyrkii levittämään raakuutta ja ihmishengen halveksimista (Vasemmalta: Hyvin sanottu!).

Tunnustettaneen, että taistelu kansanvalan, ajatuksenvapauden ja rauhan puolesta on jo vanha, että kommunistit eivät ole voineet sitä keksiä. Sopii silloin kysyä, voiko hyvä asia muuttua huonoksi sillä, että kommunistit yhtyvät sitä ajamaan. On totta, että Moskova on viime aikoina eräissä suhteissa hyvin huomattavasti muuttanut politiikkaansa. Onhan Neuvosto-Venäjä yhtynyt aikaisemmin parjaamaansa kansainliittoon, onhan se huomannut, että länsimaaisessa demokratiassa voi olla jotakin puolustamisen arvoista fascismin verrattuna. Ja varsinkin rauhan säilyminen on ehdottomasti tarpeen juuri Neuvosto-Venäjälle, jotta se voisi jatkaa sisäistä työtään. Mutta jos siis Neuvosto-Venäjä tai sen kannalla olevat mielipide ryhmät ovat ryhtyneet ajamaan näitä aatteita, velvoittaako se muita ihmisiä luopumaan niistä ajamista? Tätä ei tosin väitetä, mutta sanotaan, että ne porvarilliset ryhmät, jotka ajavat näitä aatteita, ovat siksi ar-

vostelukyvyyttä, että ne niitä ajaessaan saattavat joutua kommunistien johdettaviksi, että kommunistit saattavat käyttää niitä hyväkseen. Todistamattomaksi kuitenkin jää, miten kommunistit voisivat käyttää väärin noita hyviä aatteita niin, että he niiden avulla voisivat vahingoittaa muita maita. Eikö juuri kansanvallan säilyminen ole Suomelle välttämätön? Jos kansanvalta täällä kukistuisi, jos tämän johdosta kansan enemmistö menettäisi yhteenkuuluvaisuustunteensa kansan kokonaisuutta kohtaan, eivätkö silloin juuri vieraan valloittajan suunnitelmat onnistuisi paremmin? Ja mitä rauhanpyrkimykseen tulee, eikö juuri rauhan säilyminen ole Suomelle mitä välttämättömintä? Eikö juuri sentähden olekin valtiovallan pidettävä kurissa ne fascistiset ainekset, jotka täällä vehkeilevät rauhaa vastaan? Juuri meidän maamme turvallisuus ja meidän kansamme kohoaminen sivistyksellisesti ja siveellisesti vaatii pitämään kiinni rauhasta, demokratiasta ja kaikista niistä kansanvaltaisista oikeuksista, jotka ihmisolennosta tekevät ihmisen ja kansalaisen. Jos vielä huomautetaan, että kommunistit esiintyvät kerskaillen rauhanasian ajajina koettaen sillä tavalla hankkia itselleen hyvää mainetta, niin kysyn, eiköhän jokaisen valtion ole syytä hankkia itselleen sitä mainetta.

On täytynyt olla jokin erikoinen syy, minkä takia noita rumia kuvia on maalattu seinälle. Miten lähinnä etsivän keskuspoliisin muistiot syntyivät, ei kannata tarkemmin tutkia, asia on vähemmän tärkeä. Tiedetäänhän, että ne syntyivät silloisen pääministerin herra Kivimäen kehoituksesta ja niin ne lienevätkin yhteydessä edistysmielisen puolueen sisäisten riitojen kanssa. Herra Kivimäkihän on pitänyt asianaan viime vuosina, ei vain puoluepoliittikkona, vaan myös pääministerinä, toimia oman puolueensa saattamiseksi oikeistomielistä politiikkaa palvelemaan. Nyt oli edistyspuolueessa ilmennyt eräs demokratiaa harrastava siipi. Jotkut sen jäsenet yhtyivät Ihmisoikeuksien liittoon, muutamia asetettiin vielä eduskuntaehdokkaiksikin. Kaikki tämä kaiketi vaatii erikoisia toimenpiteitä edistysmielisten valistamiseksi ja niiden vasemmistosiiven varoittamiseksi.

On mielenkiintoista todeta, että kuuluisat muistiot eivät sisällä juuri mitään

asiatietoja niiden lisäksi, jotka kuka tahansa olisi voinut poimia sanomalehdistä tai yhdistysrekisteristä. Uutta oli ainoastaan tekijän omat mietelmät (Ed. Komu: Vajaa sivu!). Kuka tahansa olisi voinut siis panna ne muistiot kokoon, mutta ne piti kaiketi esittää sillä arvovallalla, mikä mahdollisesti voi olla valtion laitoksella, jonka erikoistehtävänä on poliittisten olojen tunteminen.

Tärkeämpi kuin tämä kysymys on kysymys oikeiston suhtautumisesta tähän asiaan. Miksi se niin suurella innolla on yhtynyt siihen tulkintaan, joka esitettiin mainituissa muistioissa? Nimittäin siihen tulkintaan, että kansanvallan puolustaminen, rauhan edistäminen j. n. e. on peräisin kommunistiselta taholta tai sitten kommunistien johdettavana. Oikeistommeahan on alusta saakka esittänyt asiat sillä tavalla, kuin sen vastustajat ylipäänsä olisivat joko kommunisteja tai kommunistien johdettavissa. Se muistetaan Lapuan liikkeen ajoilta saakka. Sehän alussa hyökkäsi muka kommunismia vastaan, mutta ennen pitkää hyökkäys ulotettiin koskemaan sosialidemokraatteja ja sen jälkeen vapaa-mielistä porvaristoa. Samanaikaisesti „kommunisti” nimitys ulotettiin koskemaan yhä laajempia piirejä. Viime aikoina olemme saaneet nähdä samaa Espanjan suhteen. Sen laillisen hallituksen joukojahan sanotaan johdonmukaisesti meidänkin taantumuslehdistössämme „kommunisteiksi” (Ed. Komu: Toisia kansalliseksi!). Suomessa ei juuri sodan jälkeen ole nähty sitä työlakkoa, jota ei olisi leimattu poliittiseksi ja tarkemmin sanoen kommunistiseksi. Tällä kaikella oikeisto pyrkii saattamaan poliittiset vastustajansa epäilyksen alaisiksi ja pelottaa omia yksinkertaisia kannattajiaan, kohottaa omaa mainettaan ja vahvistaa asemaansa. Kaikessa taantumuksellisessa politiikassa on tärkeätä arvostelukyvyn riistäminen joukoilta, orjamielen kasvattaminen niissä. Sikäli kuin se onnistuu, niin kansanvapauden viholliset voivat päästä kansaa hallitsemaan.

Tässäkin istunnossa tulevat taantumuksen esitaistelijat puolustamaan etsivän keskuspoliisin menettelyä ja esittämään asiat sillä tavalla kuin sosialidemokraatit arvostellessaan etsivää keskuspoliisia pyrkisivät suojelemaan maanpettureita.

Etsivän keskuspoliisin antama apu on taantumuksellisille ryhmillemme äärettömän arvokas. Se saatiin nähdä vuonna 1930. Jokainen sanomalehtiutinen, joka kertoi muilutuksista ja muusta väkivallasta, päättyi silloin sanoihin: poliisi tutkii asiaa. Sen enempää ei siitä tutkimisesta saatu juuri koskaan tietää. Eikä sillä hyvä. Etsivän keskuspoliisin omat miehet ryöstivät perustuslakivaliokunnan kokouksesta kaksi kansanedustajaa (Vasemmalta: Kuvaavaa!). Se, joka johti sitä ryöstöä, Eerolainen, sai sitten pitkät ajat asua rauhassa Suomen maaseudulla (Vasemmalta: Kuvaavaa!). Mäntsälän kapinan valmisteluista ei etsivä keskuspoliisi, mikäli tiedetään, ilmoittanut hallitukselle mitään (Vasemmalta: Kuvaavaa!). Kapinallisten Mäntsälän miesten hyväksi suoritetusta värväyksestä ei etsivä keskuspoliisi ilmeisesti myöskään tahtonut tietää mitään, se ei tehnyt mitään sen estämiseksi (Oikealta: Oliko sekin kuvaavaa!). Varsin kuvaavaa! (Vasemmalta: Ei ole kunniaksi etsivälle keskuspoliisille!). Mutta sen sijaan se vuosi vuodelta on osoittanut tärkeyttään vangitsemalla juoksupoikia ja -tyttöjä, koululaisia ja muita sellaisia, joiden taskuista on löytynyt kommunistisia lentolehtisiä (Oikealta: Kuvaavaa!). Se on juuri kuvaavaa. Ja nämä lapset on sitten juhlallisesti saatettu syytteeseen ja yhteiskunta on saanut tietää, että se taas on pelastunut uhkaavasta kommunismivaarasta. Sillä tavalla on ylläpidetty yhteiskunnassa sitä mielialaa, joka parhaiten edistää taantumuksellisten juonia.

Mihin taasen voi johtaa se parjailu, jota oikeisto — nyt viimeksi etsivän keskuspoliisin avulla — harjoittaa kunniallisia kansalaisia vastaan, se on käynyt ilmi viimeksi kuuluisasta Someron tapauksesta. Jotta ymmärtäisimme sen mentaliteetin, mikä vallitsee Someron yläluokassa, on syytä palauttaa muistiin muutamia aikaisempia tapahtumia sieltä vuodelta 1930. Silloin koko maassa riehui lapualaisterrori. Hallitusvalta oli syvässä alennustilassa. Silloinen sisäministeri kirjaimellisesti kumarsi muiluttajien edessä. Valtiovalta, jonka olisi pitänyt suojella kansalaisia, jätti heidät poliittisten huligaanien uhreiksi. Muun muassa oli silloin kysymys kuntien valtuustojen puhdistamisesta kommunisteista, ja kommunistikäsit-

teellä oli se laaja sisältö, minkä äsken mainitsin. Somerolla ei tietääkseni ollut kommunistisia valtuuston jäseniä ensinkään. Mutta valtuuston sosialidemokraattiset jäsenet vietiin yöllä asunnoistaan metsään, pakotettiin laskeutumaan polvilleen, piestiin heitä ja uhattiin kuolemalla (Vasemmalta: Eikä etsivä keskuspoliisi tiennyt mitään niistä!). Poliisi mahdollisesti tutki sitä asiaa.

Ymmärretäänhän, että kun mentaliteetti sillä taholla oli tuollainen ja on kaiketi edelleen, niin ei voitu sietää sitä, että paikkakunnalle saapui nuori ansiokas opettaja, joka kuului pariin niistä järjestöistä, jotka etsivä keskuspoliisi oli suvainnut leimata kommunistisiksi tai muuten kommunistien asioita ajaviksi. Vanha Lapuan henki heräsi; uhattiin opettajaa muilutuksella. Mutta kun sitä ei uskallettu toimeenpanna, koska valtiovalta ei nyt ole sellaisessa alennustilassa kuin silloin, niin käytettiin sen sijaan raukkamaisesti nousevaa nuorisoa, koska fascistinen nuorisotyö oli väliajalla edistynyt. Pantiin oppilaat kiihtymään, pantiin heidät osoittamaan epäkunnioitusta opettajalleen sen sijaan, että heidän käytöksensä siihen saakka oli ollut moitteeton ja heidän ja opettajan välit hyvät. Koulun johtaja pakotettiin eroamaan ja sanotun opettajan vaimo erotettiin, sillä nykyajan fascistiseen ritarillisuuteen kuuluu, että se kohdistaa vainonsa myös vainottujen omaisiin.

Vuoden 1933 valtiopäivillä eduskunta hyväksyi päätöksen, jossa se kehoitti hallitusta tekemään lopun kouluissa harjoitetusta poliittisesta kiihoituksesta huomauttaen, että jos sitä jatkui, niin asianomaisilta yksityiskouluilta pitäisi riistää valtionapu.

Kannattaa myös kiinnittää jonkin verran huomiota siihen osaan, jota tässä asiassa on näytelty valtiovallan paikallinen edustaja, Someron nimismies. Tämäkin seikka palauttaa muistiin lapualaisterrorin ajat. Yhtä surkeasti kuin silloin hallitusvalta sen paikallisetkin edustajat esiintyivät Lapuan liikkeen suhteen, harvoja kauniita poikkeuksia lukuunottamatta. Osaksi järjestysvallan toimettomuus saattoi johtua pelkuruudesta, sillä saattoihan olla vaikeata yksinäisen nimismiehen asettua ilman hallituksen antamaa tukea vastustamaan paikkakuntansa taantumuksellista

yläluokkaa. Häinkin olisi voinut joutua väkivallan uhriksi, ja olihan monen paikkakunnan kaikkien suurporvarien nimet herra nimismiehen vekseleillä (Eduskunnassa hilpeyttä). Mutta oli myöskin toisenlaisia nimismiehiä, sellaisia, jotka tarkoituksellisesti edistivät sitä rikollisuutta, jota heidän olisi pitänyt valtiovallan edustajina vastustaa. Kun nyt nämä asiat joutuvat tutkittaviksi, on syytä tutkia jonkin verran sitäkin kysymystä, onko Someron nykyinen nimismies oikea mies paikallaan.

Pääasia kaikessa tässä ei kuitenkaan ole, että muutamit kansalaiset saavat maineensa puhdistetuksi, eikä se, että Someron tapaus tulee selvitettyksi. Valtiossamme toimii laitos, etsivä keskuspoliisi, jonka toiminta on muodostunut sellaiseksi, että se jatkuvasti uhkaa kansalaisten kallisarvoisia oikeuksia (Ed. Voionmaa: Aivan oikein!). Jo se, että jossakin maassa on salainen valtiollinen poliisi, osoittaa, että sen maan sisäiset olot ovat arveluttavasti kärjistyneet. Usein se saattaa johtua siitä, että pieni vallassaoleva ryhmä on katsonut tarvitsevana sellaista keinoa valtansa puolustamiseksi. Niin oli täällä Venäjän vallan aikana, jolloin Helsingissäkin toimi kuuluisa ohrana. Kun vallankumouksen jälkeen sen laaja arkisto joutui suomalaisten miesten tutkittavaksi, niin herätti hämmästyksi se ilmiäntokirjeiden paljous, joka sieltä löytyi, ja niiden muiden kirjeiden, joissa kirjoittajat tarjosivat sortovalle palveluksiaan. Rappeutuminen oli kansamme keskuudessa mennyt niin pitkälle, että ilmeisesti oli korkea aika, että siitä päästiin irti. Mutta ei aavistettu silloin, että jo kohta senjälkeen tulisi itsenäisessä Suomessa toimimaan laitos, joka tärkeissä suhteissa jatkaa edeltäjänsä toimintatapoja. Maamme työväenluokka on saanut siitä katkeria kokemuksia menneinä vuosina. Niitä on esitetty lukuisasti eduskunnassakin. Porvarilliset edustajat eivät ole siihen uskoneet tai eivät ole siitä välittäneet. Nyt jo ehkä alkavat uskoa (Ed. Komu: Kutka uskovat, kutka eivät!).

Valtiollisen poliisin tehtäviin kuuluu ensinnäkin epäluotettavien henkilöiden luettelointi. Sitä varten on olemassa kortisto. Venäjän ohranan aikana sen kortisto käsitti 200,000 henkilökorttia, mikäli minulle siihen aikaan kerrottiin (Ed. Komu: Taitaa olla nyt enemmänkin!).

Epäilemättä nytkin niitä kortteja on sangen paljon, jos ottaa huomioon, miten löysillä perusteilla merkitään tietoja kansalaisista, kuten sillä perusteella, että joku on hyvä ystävä kommunistin kanssa, että hän on käynyt kokouksessa, jossa on ollut paljon kommunisteja, tai että muuten on ollut jonkun, vaikkapa vain yhden kommunistin seurassa, tai että hän jonkun kommunistin hautajaistilaisuudessa on esittänyt laulun (Ed. Räisänen: Äänen antaja!), niinkuin eräässä vaasalaisessa pöytäkirjassa mainitaan: „Kommunistinaikkoset lauloivat paljon hautaushymniä”, jossa tosin „sinänsä ei ollut mitään muistuttamista”, mutta kuitenkin se kaiketi oli rikollista, koska laulajien nimet luetellaan, ja sitten seuraa „erikoisen punneikkaasti lauloivat seuraavat henkilöt”, ja niiden nimet sitten luetellaan.

Tällaisten tekojen johdosta henkilö voi tulla otetuksi etsivän keskuspoliisin kortistoon ja voi vielä tulla asetetuksi syytteeseen, ja siitä laaditaan raportteja ja lähetetään tuomioistuinten käytettäväksi, ja tämä kaikki kustannetaan nykyään vapaan ja itsenäisen Suomen kansan rahoilla. Kun näitä raportteja lähetetään tuomioistuimiin, niin toisinaan ei mainita kyseessä olevista henkilöistä sen enempää kuin että se ja se on E. K:n kortistossa, se siis riittää henkilön leimaamiseksi epäluotettavaksi. Nyt Ihmisoikeuksien liiton rekisteröimisasian yhteydessä on siis erehdyksessä yleisö saanut tietää, että myöskin sala is i a raportteja lähetetään tuomioistuinten käytettäväksi. Onko niitä ollut tapana lähettää kauan ja mitä tuloksia niistä on ollut, tämä olisi erittäin mielenkiintoista tietää. Mutta tämä jo osoittaa toteen, mitä välikysymyksessä sanotaan, että „tällainen asiointila on omiaan kansalaisten keskuudessa horjuttamaan luottamusta valtiovaltaa kohtaan ja herättämään epäilyksiä, etteivät kansalaisten vapaudet ole turvattuja edes valtiovaltan taholta tulevia hyökkäyksiä vastaan”.

Tällaisilla keinoilla, hyvät edustajat, valtiollinen rikollisuus on maassamme saatu paisumaan. Mutta ei sillä hyvä. Pyydän valaista vielä muutamia E. K:n toimintatapoja. Kun kerran sanoin, että se jatkaa vanhan ohranan perinteitä, niin minun täytyy se osoittaa.

Turussa, kun työväki v. 1932 toimeenpani vappumielenosoituksen, niin siellä tapahtui häiriöitä, huudeltiin, mellasteltiin ja

poliisimestaria vastaan heitettiin jokin esine, joka lieneekin haavoittanut häntä. Eräässä myöhemmässä kommunistijutussa kävi ilmi, että nuo mellakat oli järjestänyt ja tuon esineen heittänyt eräs Kosti Santala niminen mies, joka myöskin oli toiminut salaisten kommunististen solujen järjestäjänä, oli m. m. määrännyt, mihin kunkin piti kuulua, toinen sotilasjaostoon ja toinen johonkin toiseen. Ja tämä mies osoittautui poliisin palveluksessa olevaksi. En ole huomannut, että häntä olisi koskaan asetettu tästä syytteeseen. Tämä jos mikään osoittaa, miten vanhoja tsaarivallan ajoilta tunnettuja piirteitä nyt toistuu.

Mutta tahdon kosketella vielä erästä toista toimintamuotoa. Tapahtuu, että kokoontuu joukko nuoria henkilöitä keskustelemaan jostakin, kuulemaan jotakin esitelmää. Tämä tapahtuu salaisesti. Siinä on koululaisia, nuoria työläisiä, oppilaita ja sen sellaisia. Ainahan salaperäisyys houkuttelee nuoria mieliä, olkootpa ne huoret sitten kommunisteja tai fascisteja tai mitä tahansa. Sitten asia paljastuu; osoittautuu, että heille on puhuttu kommunismista ja koetettu vaikuttaa heihin sen hyväksi. Ei tule tällöin kysymykseenkään, että poliisi asiasta huomauttaisi lasten vanhemmille, jotta asia voisi selvetä rauhassa, että lapsille annettaisiin varoitus ja asia saisi päättyä siihen, kuten luonnollista olisi. Ei, heidät vangitaan, asetetaan syytteeseen ja tuomitaan vankeuteen, sillä kokouksen tarkoitus on ollut „edistää valtiopetokseen tähtäävää toimintaa”. Niin sanotaan rikoslain 11 luvun 4 a §:ssä, siinä, joka lisättiin siihen muutamia vuosia sitten (Ed. Komu: Lapualaisuuden vaikutuksesta!). Niin, mutta sittemmin on kivimäkeläisyyden vaikutuksesta koetettu tehdä vielä muita lisäyksiä, jotka Jumalan kiitos saimme noin kuukausi sitten hylätyiksi. Minä silloin huomaustin, että tässä on kysymys kokonaisesta järjestelmästä, ja se järjestelmä on lopetettava (Vasemmalta: Oikein! — Oikealta: Kuvaavaa!).

Mutta katsokaamme vielä tuon kokousasian kehitystä. Kun nuo lapset ovat joutuneet syytettäväksi, niin saattaa osoittautua, että se henkilö, joka oli heidät koonnut, joka oli heille pitänyt esitelmää ja heitä johtanut, se ei joudu syytteeseen. Ja jos kysytään: miksei sitä henkilöä sitten syytetä, joka on kaiken tuon aikaansaanut,

joka on saattanut viattomia lapsia vankilaan — niin siihen ei saa vastausta, se on etsivän keskuspoliisin asia (Ed. Räisänen: Tutkitaan nyt sekin! Puhakka lupasi!). Mutta ne lapset, jotka oli tällä tavoin saatu leimatuiksi kommunisteiksi, ne harvoin enää pääsevät siitä leimasta irti. Yhteiskunta on heidät menettänyt. Oliko varaa yhteiskunnalla menettää heidät, se on toinen kysymys. Vakiintunut poliittinen katsomus on toinen asia, nuorten innostus on toinen. En tiedä, sopiiko ylipäänsäkään sanoa mitään elämäntavomuksesta sellaisenaan rikolliiseksi, mutta jos nyt on niin, että nuorissa sieluissa „valtiollisen rikollisuuden” ituja huomattaisiin, onko sitten yhteiskunnan riennettävä niitä kypsyttämään?

Nyt sanotaan, että eihän etsivä keskuspoliisia voi tästä syyttää, siinä on voinut olla joku yksityinen rappeutunut olio, joka on esiintynyt provokaattorina, joka on tahtonut hankkia itselleen ansiota, osoittaa, kuinka tärkeä tekijä hän on. Mutta otettakoon huomioon ensinnä, että itse tuo systeemi on omiansa rappeuttamaan. Se houkuttelee tuollaisia heikkoja luonteita. Ja edelleen: E. K:n johdon on täytynyt olla asiasta tietoinen, koska se ei ole asettanut tuota provokaattoria syytteeseen. Ja edelleen: Se etu, joka on houkutelut jotakin yksityistä rappeutunutta oliota, se ansaitsee huomiota laajemmassakin mittakaavassa. Ei ole suinkaan mikään sattuma se, että juuri syksyllä, aina ennenkuin eduskunta ryhtyy käsittelemään budjettia, niin etsivä keskuspoliisi tekee paljastuksia. Ellei muuten, niin silloin saatetaan nuorukaisten taskuista löytää kommunistisia papereita. He eivät tiedä aina edes kuka on ne antanut, eivät ole aina ehtineet niitä lukea, mutta siinä ne vain ovat, ja nuorukaiset vangitaan ja tuomitaan. Me sosialidemokraatit olemme kyllä koko ajan sanelleet työläisille: älkää käykö kommunistien salaisissa kokouksissa, älkää ottako vastaan niiden kirjoituksia. Ja me toistamme tämän.

Oikeusvaltiossa voidaan vaatia, että valtiovalta ja kaikki viranomaiset edistävät oikeutta, että se, joka joutuu poliisin käsiin, on turvattu oikeudenloukkauksilta. Häntä ei saa pahoinpidellä, sillä poliisi ei ole oikeutettu lisäämään mitään siihen rangaistukseen, mihin tuomioistuimien on tuominut tai tulee tuomitsemaan. On vaadittava

myöskin, että ne henkilöt, jotka poliisiin kuuluvat, ja varsinkin ne, jotka sitä johtavat, vastaavat kohtuullisia moraalisia vaatimuksia. Ei sovi poliisin, ei edes etsivän keskuspoliisin, palvelukseen ottaa henkilöitä, jotka on tuomittu kavalluksista tai jotka ovat tulleet tunnetuiksi juoppoudesta tai muuten huonosta elämästä. Ellei tätä valvota, silloin laitoksesta muodostuu todella mätäpaaise, jota sanaa eräs suuri porvarillinen pääkaupungin lehti äsken käytti etsivästä keskuspoliisista. Ja kun se laitos vielä muodostuu valtioksi valtiossa, käytääkseni erään johtavan talonpoikaislehden sanoja, ja kun se joutuu määrättyjen taantumuksellisten piirien käytettäväksi niiden ryhmätujen hyväksi, silloin on korkea aika, että me muut vaadimme puhdistusta. Sitä vaatii kansalaisten turvallisuus, sitä vaatii maamme arvo oikeusvaltiona (Vasemmalta: Oikein! Hyvä!).

Ed. Kivimäki: Herra sisäasiainministerin vastaus välikysymykseen oli, paitsi muussa, siinäkin tyydyttävä, että siinä hyvin esitettiin tarkoituserät, joihin kommunistit uudella taktiikallaan pyrkivät. Kun salainen laitton toiminta ei enää menestynyt, oli kommunistien löydettävä julkisia toimintamuotoja, joissa, niinkuin heidän toimitsijansa selittävät, kommunistien kasvot eivät näkyisi, mutta jotka kuitenkin palvelisivat heidän päämääriänsä. Julkisuudessa on eräillä tahoilla pantu edellisen hallituksen viaksi ja ed. Wiik teki täällä saman väitöksen, että hallitus yleensä saattoi valtiollisen poliisin antamaan lausuntoja tästä kommunistien puuhailusta. Tätä en puolestani voi lainkaan ymmärtää. Jos, niinkuin oli käynyt ilmi ja kuten selviää herra sisäasiainministerin lausunnostakin, Suomen kommunistipuolueen instruktöörejä eli valistusohjaajia saapui maahan puolueen puoluekokouksen jälkeen, jossa uusi taktikka, kommunistien soluttaminen kaikkiin poliittisiin, taloudellisiin, kulttuuri- ja urheilu-järjestöihin oli asetettu toiminnan pääasiallisimmaksi ohjeksi toteuttamaan laajaperäisiä suunnitelmia tämän tarkoituserän saavuttamiseksi, olisi hallitus, joka ei olisi tahtonut pitää silmällä mihin tämä taktikka johti ja mitä tuloksia sillä oli, edesvastuuttoman välinpitämättömästi hoitanut maan asioita. Kuinka monta kertaa ja kuinka monissa

muodoissa hallitusta onkaan kehoitettu valppaasti seuraamaan kumouksellisia hankkeita oikealla. Ja hallitus on tässä suhteessa koettanut tehdä voitavansa, ja siinä vallan toisin, kuin ed. Wiik täällä rohkeni väittää, saanut esimerkiksi mitä Mäntsälän kapinaan tulee, etsivältä keskuspoliisilta arvokasta apua. Mutta yhtä lailla on hallitus velvollinen valvomaan, ettei vallankumouksellisen vasemmiston solutustyö koidu maalle vanhingoksi, niinkuin viime vuosikymmenen loppuaikoina kävi, jolloin sen toiminta saattoi yhteiskunnan kaikki perustukset järkkymään. Hallitus, joka olisi jättänyt valvomatta, mitä tuloksia kommunistien työstä oli, olisi laiminlyönyt yhden valtiovallan tärkeimmistä velvollisuuksista. Mutta hallituksen viaksi on päinvastoin pantu se, että se tässä suhteessa täytti tehtävänsä. Asiaa esitetään siinä muodossa kuin olisi hallitus ollut tietoinen siitä, että sen pyytämä selostus sisällykseltänsä ja muodoltansa tuli sellaiseksi kuin se tuli, nimittäin luvallisissakin tarkoituksissa toimivia järjestöjä ja aatesuuntia sekä niiden kaikin puolin nuhteettomia ja arvossapidettyjä kansalaisia loukkaavaksi. Tätä väitöstä vastaan, jonka ed. Wiik erittäin räikeällä ja ilkeämielisellä tavalla katsoi mahdolliseksi uudistaa eduskunnan puhujalavalta, on pantava jyrkkä vastalause. Miten hallitus olisi voinut etukäteen tietää, minkälaisen selostuksen se sai? Herra sisäministerin vastauksessa huomautetaan aivan oikein, että tutkijaviranomaiselle ei annettu eikä tietenkään voitukaan antaa mitään ohjeita. Hallituksen pyrkimyksenä oli yksinomaan päästä selvyYTEEN siitä, olivatko kommunistit ryhtyneet soveltamaan uutta taktiikkaansa ja tulleet tavoittelemiinsa päämääriin vai eivät. Hallitukselle toimitettu selvitys oli sellainen kuin viranomaiset katsoivat asian laadun vaativan. Vielä on, täytyy sanoa miltei kunnialle käyvin tavoin väitetty, että sitä luottamuksellista muistiota, joka asiassa hallitukselle annettiin, olisi hallituksen toimesta levitetty. Mitä moitteen sijaa voidaankin nähdä siinä, että muistion loukkaavaa muotoa ja sävyä vastaan ei heti asianomaisella tavalla reagoitu, on kuitenkin jyrkästi torjuttava se mielipide, että hallitus olisi tahtonut levittää muistiossa esitettyä loukkaavaa käsitystä niistä, joilla ei ollut mitään teke-

mistä kominternin puuhailujen kanssa ja jota, niinkuin herra sisäasiainministerin vastauksesta näkyy, etsivä keskuspoliisi itse on enemmän valittanut. Käytännöllinen lopputulos muistion mukaan tehdyistä kommunistien uuden taktiikan tuloksista oli se, että sen työ oli rauennut suurin piirtein hukkaan. Ja kun m. m. minulle saapuneen kirjeen mukaan muistio oli lähetetty ainoastaan paitsi minulle, sisäasiainministerille, ulkoministerille ja kulkulaitosministerille, saatoimme hyvällä syyllä olettaa, että se, mikä siinä oli epätarkkaa, oli johtunut siitä, että muistiota, kun se oli tarkoitettu ainoastaan yksityistä informatiota varten eikä muualle levitettäväksi, ei ollut laadittu asian arkaluontoisuuden edellyttämällä tahdikkauudella. Kun muistio oli jääpä vain yksityiseksi tiedoksi ja kun niinkuin sanottu kommunistinen rintamahanke ainakin sillä erää näytti rauenneen tyhjiin, ei muistio koko viime kesän aikana herättänyt mitään keskustelua hallituksen keidenkään jäsenten kesken eikä sitä edes mainittu. Ja kuinka paljon on kuitenkin julkisuudessa juljettu puhua jopa siitä, että jossakin hallituksen sisärenkaassa olisi muistiota käsitelty. Muistion harhaanjohtavat kohdat saivat vakavamman luonteen vasta, kun tuli tieto, että sitä oli levitetty muuallekin kuin niille hallituksen jäsenille, joille ainoastaan se oli ilmoitettu lähetetyn ja jotka olivat siinä osanneet erottaa asiallisen asiattomasta. Tämän tiedon sai hallitus vasta syyskuun jälkipuoliskolla, jolloin ilmoitettiin, että muistiota oli levitettykin muualle kuin muutamille hallituksen jäsenille jopa minun ulkomailla olessani raastuvanoikeudellekin. Mutta näinkin ollen on muistettava, että kuten sisäasiainministerin vastauksesta ilmenee, muistiossa oli se myöntöperäistä, että siinä oli perusteellisesti selvitetty kommunistien puuhailujen pyrkimykset ja menettelytavat ja selvästi osoitettu ne vaarat, joihin oltiin kulkemassa ja toiselta puolen yhtä selvästi, että kommunistit olivat jälleen laskeneet väärin kuvitellessaan, että Suomen kansa oli taivutettavissa joihinkin diktatuuripuuhailuihin. Siitä muodosta ja sävystä, jonka muistio onnettomuudeksi oli saanut, on temmellyksen kuumuudessa tehty liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Pääasia kuitenkin on, että kykenemme olemaan varuillamme väki-

valtopoliittikkaa vastaan miltä taholta se uhanneekin ja tässä työssä me tarvitsemme, samoin kuin muodossa tai toisessa kaikki muutkin sivistysvaltiot, niin vähän mieluisista kuin se vapaassa yhteiskunnassa voi ollakin, myöskin valtiollista myyräntyötä vastaan taistelevia laitoksia. Liiottelut on karsittava ja kansalaisten lailliselle valtiotoiminnalle ei ole asetettava esteitä eikä haittoja. Mutta katsottakoon myös, ettei harkitsemattomilla toimenpiteillä tehdä jalka- tai käsipuoleksi niitä elimiä, jotka tukevat valtio- ja yhteiskuntaruumista, sillä on parempi ettei niitä ole lainkaan, kun että ne ovat rampoja.

Hyväksyen herra sisäasiainministerin vastauksen lopussa esittämät toimenpiteet, jotka ovat edellisen hallituksen toimenpiteiden luonnollinen jatko, en voi olla sanomatta, että jos on lioiteltu yhdellä taholla, lioittelua ei ole puuttunut toisellaakaan taholla, niinkuin ed. Wiikinkin lausunnosta kävi ilmi. Kohtuus on poliitikassakin parasta ja intohimottomuus välttämätöntä. Tätäkin asiaa vie todellisesti eteenpäin vain intohimoton, ennakkoluuloton harkina ja menettely.

Ed. Inkilä: Herra puhemies! Etsivän keskuspoliisin muistioissa on kieltämättä pystytty esittämään kominternin suunnitelmia ja erikoisesti kesällä 1935 pidetyn kominternin seitsemännen maailmankongressin haahmoitteluja n. s. kansanrintaman luomiseksi. Niissä vastauksissa, jotka herra sisäasiainministeri on antanut aikaisemmin minun tekemääni kysymykseen ja nyt tänään myöhemmin tehtyyn välikysymykseen, on huomio myös varsin suurelta osalta kohdistunut juuri samaan asiaan. Niin terveellistä kuin tällainen kominternin tarkoituksien esittely saattaa ollakin, ei se kuitenkaan vielä sinänsä anna tarpeellista valaistusta kysymykseen, joka ennen kaikkea olisi saatava selvitettyksi, nimittäin kysymykseen siitä, missä määrin kominternin tarkoituksia meillä on pyritty ja onnistuttu toteuttamaan (Eduskunnasta: Oikein! Se on oikein!). Mitä tähän asiaan tulee, niin herra sisäasiainministerin tänään antamassa vastauksessa tosin kyllä tunnustetaan, että kommunistien pyrkimys on rauennut melkein tyhjiin, ja etsivän keskuspoliisin muistioissakin lopulta sanotaan, etteivät toiveet kansanrintamaliik-

keen muodostumisesta valtavaksi joukko-
liikkeeksi näytä erikoisen valoisilta. Mutta
tämä huolimatta kysymyksessä olevassa
muistiossa väitetään huomattavien voi-
mien olevan liikkeellä, jotka osaksi tie-
ten ja osaksi tietämättään ajavat kom-
munistisen kansanrintaman asiaa. Herra
sisäasiainministeri on kyllä koettanut lie-
ventää ja parhain päin selitellä etsi-
vän keskuspoliisin muistioissa esitettyjä
väitteitä, samalla kun hän on valitta-
nut ja tuominnutkin eräitä päätelmiä
ja lausumia. Minun käsittääkseni etsivää
keskuspoliisia on pakko arvostella kuiten-
kin juuri sen nojalla, mitä sen muistioista
ilman lisätulkintaa täytyy lukea, ja sen
sävyn nojalla, joka koko esitykselle on an-
nettu. Sävy ei ole suinkaan yksin selos-
tava, vaan myös koko ajan määrätyn asen-
teen kaikkeen selostettuun ottava. Eikä
siitä tosiasiaa pääse mihinkään, että muis-
tioita lukiessa on pakko todeta, ettei ole
voitu esittää väitteiden perusteluksi mi-
tään kouraan tuntuvia tosiasioita, vaan on
liikuttu otaksumien, vieläpä suureksi osaksi
puhtaan mielikuvituksen pohjalla, mieli-
kuvituksen, jolle antaa leiman äärimmäis-
oikeistolainen katsantokanta. Luki-
ja joutuu ehdottomasti siihen käsitykseen, että
„fascismia ja sotaa” vastustavat yhdistyk-
set, yksilöt ja julkaisut toteuttavat kom-
internin suunnitelmia meidän maassamme,
että sanan- ja kansalaisvapauden puolesta
ja kaikkea mielivaltaa vastaan taistelevat
kuuluvat aivan kuin asiain luonnosta tuo-
hon kominternin hahmoittelemaan kan-
sanrintamaan, että ne, jotka ovat kerän-
neet nimiä kuolemanrangaistuksen täytän-
töönpanoa vastustavaan eduskunnan puhe-
miehelle jätettyyn adressiin, toimivat mai-
nitun rintaman palveluksessa j. n. e. Täten
leimautuvat kominternin kätyreiksi kaikki,
jotka katsantokannaltaan ovat vapaamielisiä
ja edistysystävällisiä eli kulttuuriliberaa-
leja, joka nimitys IKL:n taholta on otettu
käytäntöön edistysmielisistä ja vapaamieli-
sistä puhuttaessa ja joka näyttää muualla-
kin oikeiston piirissä jo saaneen vakiintu-
neen merkityksen. Tätä nimitystä etsivä
keskuspoliisikin suvaitsee asiakirjoissaan
käyttää. Kuinka ratkaisevasti syytökset
kohdistuvat juuri kulttuuriliberaaliksi mer-
kittyä edistysmielistä katsantokantaa vas-
taan, sitä osoittaa sattuvasti seuraava lause
etsivän keskuspoliisin muistioissa: „Propa-

gandavälineinä käytetään” — nimittäin
kansanrintaman propagandavälineinä —
„lentolehtisten ohessa eräitä sosialidemo-
kraattisia julkaisuja sekä kulttuuriliberaa-
listia sanoma- ja aikakauslehdistöä, joka
erittäin halukkaasti tarjookin palstansa tä-
hän tarkoitukseen.” Tämä väite ei voi tie-
tää yhtään mitään muuta kuin sitä, että
koko edistysmielinen lehdistö — niin sa-
nomalehdet kuin aikakauslehdet — erittäin
halukkaasti kulkevat kominternin asioilla.
Tämmöisiä väitteitä on kyllä aiemmin-
kin useasti nähty IKL:n sanomalehdistössä,
mutta ei olisi voinut ajatellakaan, että niitä
esitettäisiin myös etsivän keskuspoliisin
asiakirjoissa. Kun kuitenkin nyt tämän
joutuu toteamaan, on samalla todettu, että
IKL:n ja etsivän keskuspoliisin kesken on
ihmeellistä ajatusten yhteyttä olemassa
tässä asiassa. Ei sentähden suinkaan ole
kumma, että Ajan Suunta päästi ilmoille
haltioituneen riemunosoituksen, kun se voi
ilmoittaa, että etsivän keskuspoliisin asia-
kirjoissa vahvistettiin lehden edistysmieli-
siä vastaan heittämät syytökset.

Varmaa on, että Suomen kansan suuri
enemmistö katselee fascismin vastustamista,
sotaa ja kuolemanrangaistusta vastaan
esiintymistä ja kansalaisvapauksien puolus-
tamista toiselta kannalta kuin niitä on
katsottu IKL:n lehdistössä ja kuin niitä
katsellaan etsivän keskuspoliisin muistioissa.
Sen myöntää herra sisäasiainministerikin
avoimesti siinä vastauksessaan, jonka hän
tänään antoi. Sellaista työtä, kuin rau-
hantyö, on meidän maassamme tehty pitkät
ajat ennen kuin komintern on yrittänyt
tätä työtä jollakin tavalla käyttää hyväk-
seen. Ei kai kukaan rohkene väittää, että
Leo Mechelin kulki kommunistien asioilla,
kun hän ennen maailmansotaa perusti Hel-
sinkiin „Rauhanaatteen Ystävät”-nimisen
yhdistyksen ja itse kiersi Helsingin sillois-
ten merkkihenkilöiden luona keräämässä
heidän nimiään yhdistyksen jäsenluetteloon.
Rauhantyö ei maailmassa suinkaan ole tul-
lut rikolliseksi vielä senkään johdosta, että
komintern on siihen sekaantunut, ja edes-
vastuutonta on leimata Suomessa toimivia
rauhanjärjestöjä ja niihin kuuluvia henki-
löitä sellaisella leimalla, jollainen niihin
etsivän keskuspoliisin muistioissa lyödään.

Myös kansalaisvapauksien ja ihmisoikeuk-
sien puolesta taisteleminen on toimintaa,
jonka Suomen kansan valtava enemmistö

on aina tunnustanut oikeaksi ja oikeuteksi ja erikoisesti niistä ajoista lähtien, jolloin venäläinen sortovalta yritti tehdä näistä lopun täällä Suomessa. Sentähden sellainen järjestö kuin Ihmisoikeuksien Liitto ei suinkaan ole meille mitään vierasta eikä sen syntymisen johdosta suinkaan käy ilman muuta päättelyminen, että kominternilla on asiaan jotain vaikutusta. Olen pyynnöstä saanut tutustua Ihmisoikeuksien Liiton sääntöihin, kaikkiin niin Liiton hallituksen kuin valtuuskunnankin pöytäkirjoihin sekä koko tähänastiseen Liittoa koskevaan kirjeenvaihtoon ynnä sen julkaisuihin ja saatan todeta, ettei näissä ilmene mitään, joka antaisi vähintäkään aihetta epäluuloihin. Säännöt määräävät Liiton päämäärän seuraavasti: „Liiton tarkoituksena on ihmisoikeuksien puolustaminen sekä demokraattisen valtiojärjestyksen ja kulttuurin säilyttäminen ja kehittäminen.” Ja valtuuskunnan, jonka tehtävänä on sääntöjen mukaan valvoa Liiton toimintaa, etunensä on puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana kaksi filosofiantutkijaa, jotka lisäksi ovat erikoistuneet juuri yhteiskuntatutkimuksiin, nimittäin professorit Gunnar Landtman ja Zachris Castrén. Tuntuu todellakin aivan naurettavalta, kun etsivän keskuspoliisin muistioiden laatijat, joiden kyky ymmärtää ja oikein arvioida yhteiskunnallisia asioita ei tiettävästi ole millään tavalla merkittävä, leimaavat nämä herrat professorit „liiallisen herkkäuskoisiksi” kommunismiin nähden ja „sokeiksi” yhteiskuntakokonaisuuden tarpeitten suhteen. Se seikka, että valtuuskuntaan on jonkin aikaa kuulunut henkilö, jota on valtiopetoksesta rangaistu, ei tietysti voi valtuuskunnan yleisluonnetta muuttaa. Jos väitetään tällaisen henkilön saattavan koko järjestön kommunistiseksi, niin silloinhan IKL:n järjestöt koko yleisesti olisivat kommunistisia, koska niissä tiettävästi on valtiopetostuomion saaneita huomattavastikin mukana.

Miten peräti hataraa ja epä johdonmukaista etsivän keskuspoliisin toiminta saat-
taa olla, siitä on todistuksena oikeusministeriön yhdistysrekisterille jätetty, helmikuun 28 päivänä 1936 päivätty etsivän keskuspoliisin Ihmisoikeuksien Liittoa koskeva lausunto, jonka Esko Rieki ja K. O. Grönvall ovat allekirjoittaneet. Tässä lausunnossa tehdään jyrkkiä väitteitä; sano-

taan, että kysymyksessä olevan järjestön „tiedetään olevan viime kesänä pidetyn kominternin seitsemännen maailmankongressin suunnitteleman n.s. kansan- eli kulttuuririntaman ilmenemismuoto maassamme” ja että tämä „liitto j o n ä y t t e l e e h u o m a t t a v a a o s a a” kommunistien kansanrintamassa. Kun etsivä keskuspoliisi näin paljon sanoo tietävänsä, tuntuu todellakin hämmästyttävältä, että se heti lisää: „etsivällä keskuspoliisilla ei kuitenkaan ole esitettävänä järjestöstä, sen tähänastisen toiminnan perusteella, sellaista aineistoa, että sen nojalla Liiton rekisteröimis anomus voitaisiin hylätä”. Miksi ei etsivä keskuspoliisi tuo esin sitä aineistoa, johon se jyrkät väitteensä nojaa? Vai eikö johtopäätöksiä ole tehtykään minkään varman aineiston nojalla, vaan yksin otaksumien ja mielikuvittelujen?

Kuinka heikkoa arvostelukykä etsivä keskuspoliisi saattaa osoittaa, siitä saatiin Viipurin läänin läntisen vaalipiirin keskuslautakunnassakin vuoden 1933 edustajavaalien edellä kuvaava todistus. Kun tarkastettiin etsivän keskuspoliisin edustajaehdokkaista antamia tietoja, todettiin Matti Paasivuorta koskevat tiedot sellaisiksi, että ne leimasivat hänet kommunistiksi ja edustajaehdokkaaksi kelpaamattomaksi. Vaikka moiset tiedot tunnettiin tosiasioiden kanssa ristiriitaisiksi, katsoi lautakunnan enemmistö kuitenkin etsivän keskuspoliisin tiedotuksen estävän sitä hyväksymästä Paasivuoren ehdokkuutta. Kun asiasta vedottiin korkeimpaan hallinto-oikeuteen, ei tämä kiinnittänyt etsivän keskuspoliisin lausuntoon mitään huomiota, vaan kumosi keskuslautakunnan päätöksen.

Että etsivän keskuspoliisin leimaukset saattavat yksilölle käydä kohtalokkaiksi, siitä on täällä tämänpäiväisessäkin keskustelussa jo tuotu esimerkkejä. Kuvaava esimerkki siitä on yleisesti tunnettu Somerolla sattunut maisteri Vihtori Laurilan ja hänen perheensä kohtelu. Herra sisäasiainministeri huomautti, ettei Laurilaa ole erotettu virastaan. Se on kyllä totta, mutta totta on myös, että hän on edelleen virassa vain sen johdosta, ettei hän painostustoimenpiteistä huolimatta suostunut pyytämään eroa. Hänen rouvansa sitä vastoin joutui luopumaan opetustunneistaan ja perhettä kohtaan on muutenkin paikkakunnalla varsin loukkaavasti esiinnytty. Ja

tämä ei ole ainoa tapaus, jolloin henkilön nimen esiintyminen etsivän keskuspoliisin muistioissa on hänelle aiheuttanut ikävyvyyksiä ja hänen taloudellistakin toimeentuloansa vaikeuttanut. Oikeiston keskuudessa on näet aina sellaisia aineksia, joiden silmissä etsivän keskuspoliisin tiedonannot edustavat ehdotonta totuutta ja jotka käyttävät niitä hyväkseen silloin, milloin niiden avulla päästään valtiollisesti toisin ajattelevien kimppuun. Meillä ei suinkaan hienotunteisuus ole korkeassa kurssissa, kun jokin valtiollinen vastustaja on nujerrettava, vaan päinvastoin turvaudutaan silloin mitä häikäilemättöimpiin keinoihin. Eduskunnan jäsenillä on varmasti vielä kaikilla tuoreessa muistissa, minkälaisen häväistykseen alaiseksi oikeiston taholta joutui se mies, joka oli hallituksen etunenässä Mäntsälän kapinan aikana ja merkittävästi vaikutti tämän oikeistovallankumousliikkeen tukahduttamiseen, ja kuinka tarvittiin valtakunnan oikeuden asiaan puuttumista, ennenkuin hänen maineensa puhdistui ja hän voi taas palata huomattavalle paikalle valtiolliseen elämäämme. Poliittinen panetelu sai meillä sellaiset mittasuhteet, että tämän vuoden maaliskuun 28 päivänä silloinen pääministeri, professori Kivimäki katsoi tarpeelliseksi ottaa asian julkisesti puheeksi eräässä valtiollisessa kokoustilaisuudessa ja todeta, että „meidän poliittiseen toimintaamme on tullut mätää, josta se olisi mitä pikimmin puhdistettava”. Etsivän keskuspoliisin muistiot eivät suinkaan ole asiain tilaa parantaneet, vaan päinvastoin pahentaneet. Niissä on ilman minkäänlaista vähääkään kestävä perustelua naulittu häpeäpaaluun paljon kansalaisia, joukossa maan arvossapidetyimpiä henkilöitä. Niihin nojautuen on voitu saksalaisiin lehtiin antaa uutisia, jotka ovat tarkoitetut häpäisemään yhtä Kivimäen hallituksen jäsentä. Jos etsivä keskuspoliisi olisi tehtävänsä oikein ymmärtänyt, olisi juuri sen ennen kaikkia muita ollut katsottava, ettei mitään tällaista voisi tapahtua.

Minun täytyy kuitenkin tunnustaa, että etsivän keskuspoliisin löyhille perusteille rakennetut tiedotukset eivät sittenkään ole niin tuhoisia julkisen elämän miehille ja naisille, joiden leimaaminen herättää yleistä huomiota ja myöskin avointa keskustelua, kuin ne ovat vaatimattomassa asemassa oleville työläisille, joiden kohtalo jää koko-

naan tuntemattomaksi suurelle yleisölle. Minulla on tiedossani useita tapauksia valtion työmailta, jolloin pitkät ajat työssä olleita työmiehiä on erotettu äkisti toimestaan. Kun he ovat kääntyneet työmaan johdon puoleen ja tiedustelleet, miksi heihin ollaan tyytymättömiä, on vastattu, ettei mitään tyytymättömyyttä suinkaan ole olemassa heitä kohtaan, mutta on saatu määräys ylempää. Tällainen määräys ei voi johtua muusta kuin etsivän keskuspoliisin antamista tiedotuksista, koska tiedetään tämän valvovan visseillä työmailta toimivien luotettavuutta. Ja onpa näkynyt etteitä siitäkin, ettei sen vaikutusvalta ulotu yksin valtion työmaille, vaan laajemmallekin. Tästä ei tietysti olisi pahasti haittaa, jos etsivän keskuspoliisin tiedotukset todella olisivat asiallisia ja vain varmoihin tosiseikkoihin perustuvia. Mutta kun tarkastelee erottamistapauksia, joutuu usein ymmälle, sillä parhaallakaan tahdolla ei löydä pätevää syytä erottamiseen. Ja silloin täytyy tulla siihen tulokseen, että etsivä keskuspoliisi tälläkin alalla tekee johdopäätöksiä yhtä kevyesti kuin askettäin julkaistuissa muistioissa. Tästä on seurauksena toimipaikan menetyksen monelle taitavalle ja kunnolliselle työmiehelle, uran katkeaminen monelta nuorukaiselta, joka täydellä innolla on tehtävänsä antautunut.

Ei ole kumma, jos tällaiset erottamistapaukset synnyttävät koko työmaalla epävarmuuden tunnetta ja jos erotettujen toverit kauhistuneina ajattelevat, koska heidän hetkensä mahdollisesti tulee. Etsivä keskuspoliisi aikaansaa täten aivan päinvastaista kuin mitä sen pitäisi aikaansaada. Sen tehtävänähän on juuri turvallisuuden tunteen luominen yhteiskuntaan siten, että se eristää ne ainekset, jotka saattavat turvallisuutta vaarantaa. Mutta tämän tehtävän täyttämiseksi on tarpeen, että etsivän keskuspoliisin virkailijoilla on enemmän arvostelukykystä kuin niillä on osoittautunut olevan ja etteivät ne anna jonkin yksipuolisen valtiollisen katsantokannan siten vaikuttaa itseensä, että näkevät kaikenlaisia vaaroja siellä, mistä ei ole mitään uhkaa.

Etsivän keskuspoliisin palveluksessa on kieltämättä nyt ja on aikaisemmin ollut sellaisia aineksia, jotka eivät vaativaan tehtävänsä sovi (Eduskunnasta: Oikein!). Tästä ilmeisesti johtuu, että etsivässä kes-

kuspoliisissa on turvauduttu menettelytapoihin, jotka täytyy ankarasti tuomita. Välikysymykseen aiheutta antaneet muistiot eivät suinkaan lisää luottamusta etsivän keskuspoliisiin kykyyn arvostella asioita ja pitää huolta että kansanvaltaista valtiojärjestystämme ei päästä horjuuttamaan, vaan että sen suojassa jokainen, joka ei sitä vastaan vehkeile, voi turvallisesti elää (Ed. Komu: Se on edistysmielistä puhetta!).

Herra sisäasiainministerin vastauksesta käy ilmi, että hallituskin ymmärtää etsivän keskuspoliisin kaipaavan korjausta. Hallitus lupaa tutkia asiaa ja harkita keinoja, joiden avulla vältettäisiin sellaiset seuraukset, joita kysymyksessä olevista muistoista on johtunut. Minä luulen, ettei tyydyttäviin tuloksiin päästä muulla tavoin kuin siten, että etsivässä keskuspoliisissa toimitetaan perinpohjainen puhdistus ja uudistus (Eduskunnasta: Oikein!). Minä luotan siihen, että hallitus on tähän valmis, kun se on asiaa tutkinut ja harkinnut. Meidän on pidettävä huolta, että etsivä keskuspoliisikin toimii länsimaiseen tapaan eikä ota esikuvia kokonaan muualta niinkuin se valitettavasti nyt monasti tuntuu tehneen (Eduskunnasta: Oikein! Hyvä!).

Ed. Stenwall: Herr talman! Det är alldeles naturligt att debatten i anledning av den gjorda interpellationen företrädesvis har rört sig omkring frågans politiska sida. Det är naturligt därför, att det mest här rör sig om ett politiskt spörsmål, men frågan har också en annan sida av synnerligen stor bärvidd. Den är förtjänt av den största uppmärksamhet även utanför de politiska kretsarna och det får man väl också taga som en av orsakerna till att den reaktion, som promemoriorna väckt, har varit så enhälligt framför allt uti de demokratiskt orienterade tidningarna i vårt land. Det är ett uppseendeväckande faktum, dess bättre högst sällsynt i vår kulturshistoria, att aktade kulturella personligheter och rent ideella organisationer misstänkliggöras såsom förbundna med den landsförrädiska verksamhet och de strävanden som dölja sig under kommunismens täckmantel. Och detta sker dessutom genom en officiell statsinstitutioners förmedling. Var som tidigare har rört sig såsom illvilligt och dumt prat bland inskränkt folk, utbasunerar här uti offentliga handlingar och dessutom med

regeringens nådiga sanktion och användes dessutom såsom upplysningsmaterial bland annat vid skyddsskärskurser enligt vad tidningarna ha vetat berätta. Det vore synnerligen intressant och för sakens behandling viktigt att inrikesministern ville uttala sig huruvida detta verkligen är med verkliga förhållandet överensstämmande, huruvida verkligen detta material har använts för ett liknande syfte.

Bland dessa ideella organisationer som förmenas gå kommunismens ärenden, intar bl. a. Finlands fredsförbund en framskjutten plats. Då förbundet är en av de mest verksamma bland de organisationer, som nämnts uti promemoriorna, har jag ansett det nödvändigt att här beröra framförallt några detaljer, rätt så häpnadsväckande och förbluffande, som förekommer i samband med förbundets behandling i promemoriorna. Detta förbund synes arbeta för ideal som varit en nagel i ögat — bildligt talat — för den anda och de principer som äro rådande inom detektiva centralpolisens och också för de reaktionära kretsarna överhuvud i vårt land. Jag har personligen följt med förbundets verksamhet under hela den tid förbundet existerat. Jag har visserligen icke stått i ledningen för detsamma men jag känner både dess ledande personer, principer och verksamhet. Att Finlands fredsförbund kommit med i promemorian måste bero på den allmänna omdömeslöshet, som präglar densamma. Det är betecknande för detektiva centralpolisens andliga nivå, att den underkänner eller icke alls känner sådana värden som rätt, rättfärdighet, god vilja, humanitet och människovärde. D. C. fäller en förkrossande dom över den kultur som råder i de kretsar, som erkänna dessa för världens framåtskridande så grundläggande ideella värden blott såsom maskering för brottslig verksamhet. Finlands fredsförbund inrangeras här bland kommunismens bundsförvanter och att så sker är en uppenbar förvrängning av fakta så snart man tager kännedom om förbundets stadgar och den verksamhet förbundet har bedrivit. Stadgarna tala sitt synnerligen tydliga språk. Jag skall endast här anföra ett par satser ur den första paragrafen och ber riksdagen försöka spåra någonting brottsligt och farligt uti de verksamhetsformer och principer som här skisseras.

Det heter: Förbundets ändamål är att som föreningslänk mellan för fredssaken intresserade personer verka för skapande av en på rätt och samförstånd grundad fredsvilja i stället för den militaristiska andan och att medverka till grundandet av ett sådant mellanfolkligt rättstillstånd, som utesluter krig; att hos vårt folk väcka mellanfolklig samhörighetskänsla. Förbundet vill verka till förmån för folkförbundstanken och spridande av upplysning angående N. F:s verksamhet, offentlig och demokratisk behandling av mellanfolkliga problem, internationell avrustning, mellanfolkligt samarbete på det andliga, sociala och ekonomiska området och vårt folks enande på grundvalen av upplysning, ömsesidig högaktning och skapande samverkan. Kort skulle man kunna uttrycka huvudlinjen uti detta program uti satsen: fred genom rätt. Förbundet verkar för en utveckling av rätten och rättsmedvetandet, för troheten mot rättsordning i både inre och yttre politik. Hela världsutvecklingen visar ett successivt övervinnande av våldet till förmån för rätten, och rättens seger har alltid varit måttstocken på framåtskridande och även på samma gång en vinning för freden. Men där våldet utbreder sig, där viker rätten undan och därmed freden. Varje strävan att utveckla rätten innebär i sig själv utan aktivt angrepp ett intrång på det militaristiska system, som förgäves försökt trygga freden med våld. Målet kunde man kortast uttrycka så: Det gäller att skapa en mellanfolklig rättsordning, vilken ersätter det nuvarande militära systemet, som ovillkorligen utmynnar i kapprustning och slutligen i krig. Detta kan ske dels genom internationell nedrustning, — märk väl internationell nedrustning, — som successivt nedskär de militära stridskrafterna, och dels genom moralisk nedrustning som undergräver den alltför allmänna tron om våldets och krigets förmåga att lösa mellanfolkliga tvister och trygga världsfreden och samtidigt skapa de reliösa och sedliga grundvalar, på vilka ett mellanfolkligt rättstillstånd kan byggas, i förening med ett socialt och ekonomiskt system som tager sikte på hela folkets välfärd. I denna sin verksamhet är förbundet och fredsrörelsen överhuvud opolitisk. Jag menar här främst att de icke ha någonting med parti-

politik att skaffa. Vill man nödvändigtvis använda etikett på fredsrörelsen, kunde man säga att den är en ideell eller kristlig rörelse. Förbundet är icke beroende av något som helst parti och arbetar icke för ett enskilt parti och allra minst — det borde även D. C. förstå — för ett parti som det kommunistiska, vars principer stå i konträr motsats till dess egna. Förbundet upprätthåller icke heller förbindelse med några andra utländska organisationer än fredsorganisationer och det behöver knappast sägas, att sådana icke finnas i Sovjet lika litet som i andra diktaturstater. Finlands fredsförbund är anslutet till internationella fredsbyrå i Genève och jämte den akademiska sammanslutningen Pro Jure nationum underavdelning till internationella federationen av föreningar för Nationernas Förbund. Förbundet är anslutet till dessa i bästa och vidaste mening moderata fredsorganisationer, och denna anslutning giver oss också en aning om förbundets verksamhet, principer och verksamhetsformer, en mycket bättre föreställning därom, än någonsin den bild detektiva centralpolisen tecknat med utgångspunkt från sina reaktionära och fascistiska intentioner. Finlands fredsförbunds verksamhet har nästan uteslutande bestått i propaganda för nationernas förbund, dess ideer och dess ideal, och det följer härvidlag samma linjer som folkförbunds föreningsgarna i världen med deras flera miljoner medlemmar under ledning av några av samtidens allra största kulturpersonligheter. Det rent kristliga inslaget har varit framträdande närmast i anslutning till det program som följes av Världsförbundet för mellanfolkligt samförstånd genom kyrkosamfundet, och den rörelse för kristen gemenskap och praktisk tillämpning av kristendomen, vars stora profet Nathan Söderblom i tiden var och som nu arbetar i samförstånd med så gott som alla kyrkosamfund och i vilken även vår evangelisk-lutherska kyrka är officiellt representerad.

Fredsrörelsen är en alldeles ofrånkomlig följdforeteelse till demokratin, de äro ett slags siamesiska tvillingar som icke kunna skiljas ifrån varandra och det tyckes även reaktionen inse i D. C:s gestalt. Fredsrörelsen kommer också in i det sista att slå vakt om demokratin och demokratin kan ej heller bestå utan att bygga på de

principer för den folkliga välfärden, som fredsrorelsen vill slå vakt om.

Denna verksamhet för rättsordningens helgd, för rättens utveckling och rättsmedvetandets fördjupande, för befestande av demokratin, för allmänt kristliga och humanitetsideal, såsom nationell och mellanfolklig fred, samhörighet och solidaritet, stämplas av D. C. som ett spel i händerna på kommunismen. Det är rent av löjväckande att förbinda kommunismen och fredsrorelsen med varandra. Kommunismen sådan som den bedrivits med diktatur, terror, avrättningar och samvetstvång strider öppet mot alla fredsrorelsens principer. De skiljas av en alldeles utfyllbar klyfta, och den som påstår någonting annat talar antingen mot bättre vetande eller av ren enfald.

Men det löjväckande kan bli moraliskt förkastligt och brottsligt, då det drives med uppenbart lögnaktiga medel, med förvrängningar och förfälskningar av sanningen, och det måste träffas av ogillande, då den vägen beträdes av privata personer, men i ännu högre grad, när den beträdes av en officiell statsinstitution, som icke skyr sådana medel. Och det är att märka, att uti regeringens svar på interpellationen vad Finlands fredsförbund beträffar ingen rättelse skett av de uppgifter, som promemoriorna innehålla, varför svaret från den synpunkten sett icke innehåller någon slags rehabilitering av organisationen och därför icke kan anses tillfredsställande. I vilket annat civiliserat land som helst skulle regeringen uti en sådan situation som denna känt sig nödgad att skänka de kränkta medborgarna och organisationerna en ordentlig upprättelse (Ed. Colliander: Riktigt!).

Vad promemoriorna och deras innehåll vis à vis fredsrorelsen beträffar skall jag peka på några uppgifter som påvisa huru omdömeslösa och falska promemoriorna innerst inne äro.

Det står där om Finlands fredsförbund (Jag citerar ur den finska texten): Liiton suhde suojeluskuntaan on jyrkän kielteinen ja se vaatii asevelvollisuuden poistamista sekä puolustuslaitoksen lakkauttamista.

Här är således tre mycket grava beskyllningar. Först: Vad har Finlands fredsför-

bund att anföra gentemot beskyllningen att dess ställning till skyddskårerna är „jyrkän kielteinen”. Det är att märka, att stadgarna i det fallet icke innehålla någonting som skulle nödgå medlemmarna till denna avgjort negativa ståndpunkt. I konsekvens härmed är att vi icke någonsin fråga medborgare, som vilja vara med i vårt arbete, om de höra till skyddskåren eller icke och allra minst kräva vi utträde ur skyddskåren som villkor för medlemskap. Resultatet är också att vi haft och ha, märk väl, i vår fredsorganisation medlemmar även i ganska framskjuten ställning, som kvarstå i skyddskårerna utan att på något sätt bli trakasserade från vår sida. En sådan möjlighet till trakassering från vår sida vore alldeles utesluten och principvidrig. Men det gives fall, då medborgare, som sympatisera med fredsrorelsen, blott av denna anledning blivit uteslagna ur skyddskårerna. Här finna vi således intolerans icke på vår sida, utan på det andra hållet. Och det hör även till våra principer att icke göra angrepp på armén lika litet som på skyddskåren och allra minst på dess enskilda medlemmar, och däri har Finlands fredsförbund tydligt skiljt sig från en sådan antimilitaristisk verksamhet, som är endast negativ verksamhet mot de beväpnade organisationerna, utan att bära fram det positiva, rättsprincipen.

Så påstår D. C. i sin promemoria att vi skulle hava gått in i vår verksamhet för värnpliktens avskaffande. Här bär också D. C. ett uppenbart falskt vittnesbörd. Det är lika förkastligt, om det sker medvetet eller av omdömeslöshet. Finlands fredsförbund har aldrig agiterat för värnpliktsvägran. Vi hava blott krävt att den i grundlag garanterade samvettsfriheten respekteras även i värnpliktsfrågan, och detta krav är också tillgodosett i lagen om värnpliktiga, som av samvetsskäl hindras att fullgöra krigstjänst av den 29 maj 1931. Denna lag giver medborgaren rätt att vägra krigstjänst och följaktligen även att anbefalla civiltjänsten. Men belysande för Finlands fredsförbunds moderata inställning är, att det icke utnyttjat denna rättighet som lagen giver att propagera för civiltjänst, ty fredsförbundet har här utgått från att värnpliktsvägran bör vara

en övertygelsesak och icke ett resultat av någon som helst agitation.

Allt vittnar således om att talet om agitation för värnpliktens avskaffande är hämtat ur luften. I sanning minst sagt misskrediterande för detektiva centralpolisens arbetsmetoder.

Och samma omdöme måste även fällas över D. C:s kritik av Finlands fredsförbunds inställning till avrustningen. D. C. gör gällande att Finlands fredsförbund gått in för „puolustuslaitoksen lakkauttamista” således ingenting mer eller mindre än försvarets slopande. Det är en horribel beskyllning som går vida utöver vad man här i landet kunnat vänta av en officiell statsinstitution. Och man måste fråga sig: äro alla D. C:s undersökningar lika missvisande och sanningslösa så har hela institutionen förverkat sin existensrätt.

D. C. lastar här Finlands fredsförbund för någonting som det självt upprepade gånger tagit avstånd ifrån. Finlands fredsförbund beskylls här för verksamhet till förmån för den isolerade avrustningen. Det gives radikala fredsorganisationer, som icke nöja sig med mindre, huruvida i vårt land, det känner jag verkligen icke till, men vårt förbund har aldrig gått på den linjen. All vår avrustningspropaganda i föredrag och adresser har syftat till den internationella överallt i världen skeende avrustningen under nationernas förbunds ledning och i enlighet med dess statuter och att också vårt land bör vara berett att taga del i densamma. Tills det blir möjligt att förverkliga denna programpunkt böra landets försvarsutgifter hållas på en sådan nivå, att de icke äventyra vår ekonomiska bärkraft och omöjliggöra nödvändiga samhällseliga reformer och kulturella framsteg. Finlands fredsförbunds program i avrustningsfrågan skulle man kanske enklast med en viss schematisering kunna uttrycka så: För den internationella avrustningen och mot den nationella upprustningen.

I förbundets verksamhet har arbetet för den moraliska avrustningen intagit den mest framskjutna platsen. Det är den största arbetsuppgiften i det närvarande världsläget. Den utveckling vi äro mitt inne i leder ofrånkomligt till civilisationens sammanbrott, om icke folken kunna väckas till en stark och effektiv reaktion

mot de våldets onda andar, som håller världen i sin gastkramning. Utan denna moraliska avrustning kommer katastrofen förr eller senare. All fredsorganisation kommer att här visa sig vara resultatlös, men det är glädjande att se att man även börjar inse detta bland politiker och diplomater. Denna synpunkt betonades synnerligen starkt vid folkförbundets senaste delegeradeförsamlings möte. Den engelska utrikesministern gjorde då gällande att det nu gäller att besegra krigsmentaliteten. Samma program gick den svenska utrikesministern Sandler in för, och kraftigast framfördes det kravet av den danska utrikesministern Munch, som anses vara en av de främsta bland Nordens representeranter i förbundet. Han betonar den vittgående andliga kapprustning som i detta nu bedrives och det enda riktiga svaret är en fast organiserad propaganda för den moraliska avrustningen vilken tager i sin tjänst alla de hjälpmedel, som kunna åvägabringa en anda av förståelse och samhörighet och ansträngningarna måste samla sig omkring ett mål. Jag citerar: „Att övertyga folken om att ett nytt världskrig skulle tillintetgöra såväl segrare som besegrade, att det skulle åstadkomma en ödeläggande social omvälvning och för en lång framtid lamslå den kultur, vilken mäskligheten uppnått genom århundradens ansträngningar, och att det icke gives något annat medel häremot, än att skapa en internationell organisation byggd på rätten. Det är en naturlig och ytterst viktig uppgift för Nationernas förbund att organisera alla dessa strävanden och utrusta dem med sådana hjälpmedel att denna verksamhet når upp till samma nivå som propagandan för de stämningar vilka hota förståelsen och freden. Detta kräver mycket arbete och mycket pengar, men det finnes icke någon viktigare uppgift. Fredsproblemet är i sista hand ett moraliskt problem.” En sådan verksamhet, som på högsta auktoritativa håll rekommenderas såsom den enda vägen till freden och den betydelsefullaste uppgiften i nuet misstänkliggöres av D. C. under sanktion av regeringen såsom skadlig för fosterlandet. En sådan inställning från statsmaktens sida, grundad som den dessutom är på falska förutsättningar, till organisationer och personer, vilka vilja tjäna sitt foster-

land genom en verksamhet för tillämpning av kristna principer och allmänt erkända mänsklighetsideal är ett otillbörligt undergrävande av den grundval, varpå vårt demokratiska statsskick och hela vår västerländska civilisation och kulturella odling bygger. Det nödgar till ett bestämt avståndstagande och till ett radikalt miss-troendevotum. Jag anser därför att vederbörande regeringsmedlems ställning efter dessa promemorior är ohållbar och att en grundlig rensning inom D. C. är absolut ofrånkomlig.

Ed. V. Annala: Herra puhemies! — Tämän välikysymyksen tekijät, samoin kuin erikoisesti äskeisessä puheenvuorossaan ed. Inkilä, ovat raivoissaan siitä, että hallitus ja etsivä keskuspoliisi ovat tehneet yksinkertaisesti vain tehtävänsä. He ovat raivoissaan siitä, että totuus on päässyt julkisuuteen. Ja sitä valittaa nyt myöskin herra sisäasiainministeri. Jos tuo kuuluisa etsivän keskuspoliisin promemoria ei olisi iskenut tämän puoluejärjestelmän kipeään kohtaan, niin se ei olisi synnyttänyt sellaista hirmuista huutoa ja parkua, minkä se nyt on aiheuttanut. Koko vasemmiston ja keskustan lehdistö on ollut jonkin aikaa kerrassaan poissa suunniltaan. Ja tämä välikysymyskeskustelu on edelleen jatkoa samalle mielialalle. Mutta toiselta puolen tämä huuto on myöskin yritystä peittää totuus Suomen kansalta. Kansanrintamaate on nyt virallisesti asetettu oikeaan valoonsa, tuo kansanrintama-aate, joka on kommunistisen internationalen keksintö taistelussa kommunistisen maailmanvallankumouksen puolesta. Kolmas internationale on erikoisesti kongressissaan elokuussa viime vuonna teroittanut yhteisrintaman välttämättömyyttä ensiksikin kommunistien ja sosialidemokraattien välillä, ja toiseksi n.s. vapaamielisen porvariston ja marxilaispuolueiden välillä. Meillä on yhteistoiminta kommunistien ja sosialistien välillä aivan saatu Moskovan toiveitten mukaiseksi. Sosialidemokraatit käyttävät jo ujostelematta samoja iskulauseita ja tunnusmerkkejä kuin konsanaan oikeauskoiset kommunistit. Kun sosialidemokraattisen puolueen eduskuntaryhmä nyt on tehnyt välikysymyksen etsivän keskuspoliisin muistion johdosta, osoittaa se, että sekään ei pidä siitä että Suomen kansa saa tietää läheisen

veljeilyn kommunistien kanssa. Totuuden paljastuminen ei siis ole millään taholla ollut mieleinen.

Yhteistoiminta eräiden porvarillisten keskustapiirien kanssa on sekin, ainakin osittain, sujunut Moskovan suunnitelmien ja ohjeitten mukaisesti. Viime vaaleissa taistelivat puolueet Venäjältä annettujen tunnuk-sien alla. Että yhteisrintama eli kansanrintama-aate on Moskovassa keksitty ja sen kehittäjä on sieltä käsin johdettu, sehän ei ole ollut mikään salaisuus ennen etsivän keskuspoliisin muistion julkituloa niille, jotka eivät ole katselleet elämää pelkästään puoluesilmäläsien läpi ja joilla on ollut poliittisen kannan muodostamisessa käytettävänä näin muitakin lähteitä kuin puoluelehdistö. Mutta kun tätä asiaa on koetettu Suomen kansalle valistaa meidän taholtamme, on se leimattu ilkeämieliseksi parjaukseksi ja kaiken kansanvaltaisen toiminnan vastustamiseksi. (Ed. Komu: Nyt saitte arvovaltaisen tuen!) Tällaisella menettelyllähän on lyöty, ed. Komu, sumua Suomen kansan silmille niin kauan kuin totuutta tässä asiassa on Suomen kansalle koetettu selvittää. Mutta kun nyt tästä kaikesta on tullut päivänvaloon todistus aivan puolueetomalta, täysin viralliselta taholta, niin nyt ei selvitäkään enää ylimalkaisilla huitaisilla kansanvallan vihollisuudesta tai jollain muulla yhtä typerällä huudolla, vaan nyt tarvittaisiin todistusvoimaista asiallisuutta, jos kerran on mieli saada Suomen kansa uskomaan, että julkisuuteen saatetut tiedot eivät ole totuudenmukaisia. Mutta sellaista todistelua, että keskuspoliisin muistio olisi asiallisesti väärä, ei ole pystytty miltään taholta esittämään, ei aikaisemmin eikä myöskään tässä eduskuntakeskustelussa. Ja seurauksena onkin pelko, että Suomen kansa havahtuu eikä anna jatkuvasti johtaa itseään harhaan, johtaa siihen umpikujaan, johon maailman vallankumouksellinen kommunismi pyrkii sitä herkäuskoisten porvarienkin avulla johtamaan. Pelätään, että jos Suomen kansan silmät avautuvat näkemään kaiken tämän, niin silloin se vetää siitä senmukaiset johtopäätökset.

Kun Moskovasta käsin johdetaan kommunistista maailman vallankumouspropagandaa, niin siellä on huomattu voitavan erinomaisesti käyttää hyväksensä tässä tarkoituksessa sellaista täysin porvarillista ihmis-

ryhmää, joka katselee maailmaa melkolailla ruusunpunaisten silmälasien läpi. Nämä ovat erinomaisen hyviä ihmisiä, oikein mallikelpoisia kansalaisia, jotka harrastavat kaikkia hyviä ja kauniita aatteita, harrastavat ihmisyyttä, harrastavat rauhaa, ovat erinomaisen suvaitsevaisia. Näiden mukaan rikolliset maankavaltajatkin ovat vain jollain tavoin sairaita, joita pitää hellästi hoitaa. On raakalaismaista panna sairaita ihmisiä vankiloihin kitumaan. Ja rauhan- aate, mikä on sen ihanampaa kuin nähdä miten lammas ja susi yhdessä käyvät kedolla. Se näkyhän kirvoittaa oikein kyyneleet silmistä. Tällaisista ihmisistä on joku kynäniekka sanonut, että he ovat tuolaisia pieniä tonttu-ukkoja, jotka varpailaan hyssyttelevät maailmassa eteenpäin ja puhdistavat sormeaan kaikelle pahalle hellän moittiva ilme silmissään.

Olisipa suoranainen ihme, jos komintern, joka perustaa kaikki taktilliset laskelmansa psykologisiin tutkimuksiin, ei käyttäisi tällaisia ihmisiä asiansa hyväksi. Mikä sen paremmin peittää taktilliset tarkoitukset kuin turvautuminen viattomiin, kauniisiin aatteisiin hyvien kilttien ihmisten avulla ja vielä parempi, jos nämä kuuluvat niin sanottuihin porvarillisiin piireihin. Ja niin pakotetaan nämä aatteet palvelemaan mitä katalimpia tarkoituksia, ja niin nämä erinomaisen hyvät porvarit tekevät erinomaisen hyviä palveluksia kommunismille. Ei kukaan tahtone väittää, että nämä tahallansa olisivat kommunismin asiaa edistämässä. He ovat sitä vain siksi, että he ovat niin kauhean hyviä asioita harrastavia ihmisiä.

Lähimpänä käytännöllisenä seurauksena tästä on ollut, että hyvää tarkoittavia yhdistyksiä on syntynyt kuin sienä sateella ja kuka niitä on synnyttänyt? Mistäpäin tulevat niiden yhdistysten alullepanijat? Tähän antavat valaistusta kolmannen internationalen seitsemännen kongressin päätöslauselmat. Niissä sanotaan m. m.: „Kommunistisen internationalen seitsemäs maailmankongressi asettaa kommunistisille puolueille, vallankumouksellisille työläisille, työtä tekeville talonpojille ja koko maailman sorretuille kansoille seuraavat päätehtävät:

„1) Taistelu rauhan puolesta ja Neuvostoliiton suojelemiseksi.” Tästä selviää, että taistelu rauhan puolesta ei ole niinkään

viattoman ihanteellista kuin ed. Wiik täällä uskotteli, selviää se, ettei taistelu rauhan puolesta ole sellaisenaan tärkeää, ei ole rauhanaatteen takia tärkeää, vaan se on tärkeää Neuvostoliiton suojelemiseksi. Tämän takia päätöslauselman mukaisesti „tulee kommunististen puolueiden keskeisenä tunnuksena olla: taistelu rauhan puolesta”.

„2) Yhtenäinen kansanrintama taistelussa rauhan puolesta sodan lietsojia vastaan. Taistelu rauhan puolesta avaa kommunistisille puolueille maksimaaliset mahdollisuudet mitä laajimman yhteisrintaman luomiseen. Tämän yhteisrintaman riveihin on vedettävä kaikki ne, jotka ovat kiinnostuneita rauhan säilyttämisestä”, kiinnostuneita sillä tavalla m. m. kuin oli edellinen puhuja. „Voimien keskittäminen kullakin kyseessä olevalla hetkellä on kommunististen puolueiden tärkein taktillinen tehtävä. Ratkaiseva merkitys taistelussa sotaa ja sen fascistisia lietsojia vastaan kaikissa maissa yhteisrintaman aikaansaamisella sosialidemokraattisten ja reformististen järjestöjen (puolue-, ammatillisten-, osuustoiminnallisten-, urheilu-, kulttuuri- ja valistusjärjestöt) ja niiden jäsenjoukkojen kanssa sekä myöskin kansalaisten vapaus-, uskonnollisten, demokraattisten ja pasifististen joukkojärjestöjen ja niiden kannattajien kanssa.”

„Yhteisrintaman muodostaminen sosialidemokraattisten ja reformististen järjestöjen kanssa taistelua varten rauhan puolesta vaatii päättävää ideologista taistelua taantumuksellisia aineksia vastaan sosialidemokratian riveissä, jotka välittömän sodan vaaran uhatessa käyvät entistä kiinteämpään yhteistoimintaan porvariston kanssa porvarillisen isänmaan puolustamiseksi ja neuvostoliiton parhaamisellaan suoranaisesti edistävät neuvostovastaisen sodan valmistelua. Se vaatii kiinteätä yhteistyötä niiden sosialidemokraattisten puolueiden, reformististen ammattijärjestöjen ja työväen ja muiden joukkojärjestöjen sisällä olevien voimien kanssa, jotka lähenevät vallankumouksellisia taisteluasemia imperialistista sotaa vastaan.”

„Pasifististen järjestöjen ja niiden kannattajien vetäminen rauhan puolesta käytävään taisteluun yhteisrintaman riveihin saa suuren merkityksen pikkuporvarillisten joukkojen, edistysmielisen intelligenssin, naisten ja nuorison mobilisoimisessa sotaa vastaan. Asettaen jatkuvasti selventävän

kritiikin alaiseksi rehellisten pasifistien virheelliset katsomukset, kommunistien tulee vetää yhteistyöhön kaikki pasifistiset järjestöt, jotka ovat valmiit astumaan heidän kanssaan, vaikka vain kappaleen matkaa taistelussa imperialistisia sotia vastaan.”

„3) Imperialistista sotaa vastaan käytävän taistelun yhdistäminen taisteluun fascismia vastaan. Rauhaan pyrkivien joukkojen sodanvastainen taistelu on mitä kiinteimmin sidottava taisteluun fascistista liikettä vastaan. On harjoitettava, ei vain yleistä propagandaa rauhan puolesta, vaan ensi kädessä sodan päälietsojia vastaan, fascistisia y. m. imperialistisia sotapuolueita vastaan.” Näin sanotaan kommunistisen internationalen kongressin päätöslauselmassa.

Onkohan nyt sattuma siis, että meillä on tullut muotiasiaksi rauhanaate. Ed. Stenwallin äskeinen lausunto aiheuttaa sen, että minun on pakko hiukan enemmänkin käsitellä tätä kysymystä.

Meillähän on syntynyt sekä sellaisia yhdistyksiä, jotka taistelevat rauhan puolesta, että sellaisia, jotka taistelevat sotaa vastaan. Mikä ero tässä nyt sitten on, sitä eivät ainakaan nuo mallikelpoiset, erinomaiset kansalaiset, kysy itseltään eivätkä muilta silloin kuin he näihin järjestöihin liittyvät. Meillähän on Suomen rauhanliitto, josta ed. Stenwall kävi ylistyslaulun täällä laulamassa, rauhanliitto, jonka nimi äskettäin muutettiin muotoon „Suomen Rauhanliitto (Kansainliittoyhdistys) r. y.”, ja sitten meillä on perustettu taistelemaan saman aatteen puolesta „Suomen Antimilitaristinen liitto” ja edelleen sellainen järjestö kuin „Sodanvastustajain Liitto r. y.”. Kun näitä nimiä tarkastelee, voisi saada sen käsityksen, että nuokin erinomaisen hyvät kansalaiset ovat perin riitaisia, koska eivät voi yhden ja saman järjestön puitteissa samaa asiaa ajaa. Mutta niin ei suinkaan ole asianlaita, sillä eivät nämä yhdistykset, nuo erinimiset liitot ole keskenään taisteluasenteessa, eivätkä nuo eri järjestöt ole myöskään syntyneet sisäisten riitojen tuloksena. Ne ovat syntyneet muuten vain ilman että kukaan osaa oikein selittää, miksi ne ovat syntyneet. Miksi ei yhdellä yhdistyksellä tulla toimeen? On tietenkin pelkkää ilkeyttä otaksua, että tämä rauhanyhdistysrunsaus joutuisi sellaisista psykologisista laskelmista,

että kun parhaatkin ihmiset ovat erilaisia, niin pitää olla myöskin eri nimisiä yhdistyksiä, jotta kukin voisi löytää oman erikoisluonteensa mukaisen ympäristön voidakseen kohottaa hirvittävän huudon sotaa ja facismia vastaan ja mahdollisimman moniäänisesti. Mutta syntyivätpä nuo yhdistykset niin tai näin, niin tärkeätä niille ei ole taistelu rauhan puolesta, vaan taistelu fascismia vastaan aivan niinkuin Moskovasta on käsky käynyt. Ja tässä onkin asian ydin. Rauhan asia on kuin onkin vain keppihevonen, jota kominternin johto käyttää taistelussa sitä kansallista maailmankatsomusta vastaan, joka on ainoa voima, mikä kommunismin leviämiseksi pysyy panemaan sulut. Ja kun näiden erinomaisten yhdistysten luetteloon vielä lisätään sellaiset nimet kuin Nuortasavallalaisten Liitto ja Ihmisoikeuksien Liitto, niin alkaapa todellakin olla yhdistyksiä, joiden avulla Moskova pystyy hoitamaan sen propagandan, joka on välttämätöntä, jotta mieliala kommunistiselle toiminnalle saataisiin otolliseksi.

Kansanrintama-asia on kehittynyt siis kolmannen internationalen laskelmien mukaisesti. Kommunistit eivät ole missään maassa olleet toimettomia, ja nenästä vedettäviä hyviä kansalaisia ja itsekkäästi laskelmoivia puoluemiehiä on tarpeeksi kansanrintama-aatteen toteuttajiksi. Seuraukset me näemme kaikkein hirvittävimpinä tällä hetkellä Espanjassa.

Sangen kuvaava kansanrintaman ja kommunistisen toiminnan ilmaus oli m. m. tuo äskettäin pidetty kansainvälinen „Rauhan taistelun” maailmankongressi, joka pidettiin Brysselissä ja jossa oli mukana myöskin meidän maamme edustaja m. m. tri Iversen, joka innostuneena kuvailee vaikutelmiaan kongressista ja sen kansanrintama tunnelmista selittämällä, miten hänen oikealla puolellaan oli sija varattu puolalaiselle marsalkalle ja toisella puolella sija ranskalaiselle kommunistille. Ja kaikki nämä yhtyivät nyt rauhan julistukseen. Mutta sen rauhan julistuksesta antaakin Sosialidemokraatin erikoiskirjeenvaihtaja Leo Rosenthal varsin suorasukaisen nimityksen paljastaen samalla koko rauhanliittohumbuugin todellisen tarkoituksen selittämällä näin: „Se seikka, että päätöslauselman kärkeä ei suunnattu mitään määrättyä hallitusta vastaan tehnee mahdolli-

seksi, että kaikki rauhan ystävät kaikissa maissa tulevat työskentelemään todellisuudessa fascismia vastaan. Kongressissa oli kuitenkin suuntia, joiden mielestä lasta olisi pitänyt kutsua oikealla nimellä. Kommunistit olivat tässä suhteessa kesympiä kuin sosialistit". Minä voisin lukea III internationalin kongressin päätöslauselmista myöskin kohdan, joka selittää, miksi kommunistit olivat kesympiä, mutta minä en tahdo kuluttaa enempää eduskunnan aikaa.

Edellä mainitsemani hyvät ja kaikki puolin erinomaiset kansalaiset eivät tietenkään näe tässäkin ensinkään Moskovan sormen jälkiä, sen saattoi päätellä m. m. ed. Stenwallin lausunnosta. Silmiä ei tietenkään avaa myöskään Venäjän ammattiliittojen puheenjohtaja Švernikin puhe tuossa samassa kongressissa, jossa hän „Punaisen Karjalan" mukaan lausuu m. m. seuraavaa: „Rauhan ystävät! Mitä syvimmän tyydytyksen tunteella minä voin esittää täällä teille esimerkkinä meidän maamme, jossa ammattiliitot, jotka yhdistävät yli 20 miljoonaa työläistä, teknikkoo, insinööriä, palveluskuntalaista, tieteen ja taiteen toimihenkilöitä, koordineeraavat rauhan puolesta käymänsä taistelun sovjetihallituksen johdon mukaisen rauhanpolitiikan kanssa. Rauhan politiikka vastaa meidän maamme kansanjoukkojen ja työväenluokan mitä syvimpiä tunteita ja mielialoja. Tämän vuoksi SSSR:n (= Neuvostoliiton) hallituksen politiikka on ollut myöskin meidän, SSSR:n ammattiliittojen politiikka."

Mutta se, jonka silmälasit eivät ole niin punaiset, ettei niiden läpi enää mitään selvästi näe, ne tietävät, että Neuvostoliiton rauhanpolitiikka on kiihkeämpää sotavarustelujen politiikkaa kuin mitä maailmassa tähän saakka on milloinkaan nähty. Ja kun erikoisesti Suomen Rauhanliitto, joka ed. Stenwallin mielestä on niin erinomainen, tästä huolimatta innokkaasti ajaa Suomen täydellistä aseistariisumisen asiaa, niin se ajaa tämän itäisen naapurin sotavarustelujen rinnalla täydellistä Suomen puolustuskyvyttömyyden asiaa. Jo tämä seikka tekee tällaisen yhdistyksen olemassaolon mahdottomaksi, jos tahdotaan kansan itse säilytystähtoa hiukankaan suojella. Mutta tätä ei varmaankaan kominternin propagandakeskus sure. Sitä pitäisi sen sijaan vähitellen ruveta suremaan niiden hyvien kansalaisten, jotka taistelevat kauniitten

aatteittensa puolesta, ennenkuin on liian myöhäistä. On siunattu asia, jos etsivän keskuspoliisin muistio saa herätetyksi kansalaiset näkemään, mitä kaikkia keinoja kommunistinen propagandatyö voi käyttää asiansa menestymiseksi maaperää valmistettaessa kommunistista vallankumousta varten. Jos nyt Kivimäen hallitus olisi puolustamassa näitä välikysymyshyökkäyjiä vastaan ja kansanrintama sen yhteisvoimin tähän kysymykseen kaataisi, niin silloin hallitus olisi kaatunut taistelussa niitä pimeitä voimia vastaan, jotka tämän järjestelmän puitteissa pyrkivät heikentämään kansallista olemassaolon tahtoa ja samalla vaarantamaan tämän maan itsenäisyyttä. Se kaatuminen olisi muodostunut herätyshuudoksi Suomen kansalle, herätyshuudoksi, että kun valtakunnan hallitus ja valtakunnan viranomaiset eivät saa valvoa sitä, että maan itsenäisyyttä ei vaaranneta, niin silloin on kansan itsensä herättävä sitä valvomaan. Tämä etsivän keskuspoliisin promemoria on ollut omiaan selvittämään käsitteitä. Se on saanut paljastetuksi entistä laajemmille joukoille tässä maassa sen tosiasian, että Moskovan käsky: Taisteluun fascismia vastaan! merkitsee todellisuudessa käskyä: Taisteluun kommunismin puolesta! Jos meillä kansanrintaman porvarilliset ainekset tietoisesti valitsevat kansallisen nousun ja kansakunnan sisäisen voimistamisen asemasta tien taistottamisen kommunismin toiminnalle, niin silloin on lähdetty johtamaan Suomen kansaa kohti sellaista onnettomuutta, jonka seuraukset ovat arvaamattomat.

P u h e m i e s: Eduskunnan istunto keskeytetään ja jatketaan sitä kello 19.

Täysistunto keskeytetään kello 17,08.

Täysistuntoa jatketaan

kello 19.

Puhetta johtaa puhemies H a k k i l a.

Keskustelu välikysymyksen johdosta jatkuu:

Ed. Kuusisto: Herra puhemies! — Se seikka, että valtiollinen poliisi meillä

niin usein julkisuudessa ja eduskunnassakin on antanut puheenaihetta itsestään, ei ole maallemme kunniaksi. Mutta tosiasiahan on, että etsivä keskuspoliisi ainakin aikaisempina vuosina itse on halunnut keskustelua sen asioista. Mehän muistamme menneinä vuosina, mitenkä joka kerran, kun valtion talousarvio tuli täällä keskustelun alaiseksi, niin EK silloin aina veti suurnuotan nähtävästi tarkoituksella, että sen budjettiin tulisi lisämäärärahoja, niinkuin aina kävikin. Eduskunnan enemmistö melkein säännöllisesti laski, että EK:n merkitys on siinä, kuta suuremman nuotan se saa potkittua ja kuta enemmän kaloja nuottansa perään, sitä suuremmat määrärahat nimenomaan EK:n budjettiin on merkittävä. Tämä on ensinnäkin epäkohta, jos katsoo, miten muissa maissa — minä tarkoitan kansanvaltaisesti hallituissa maissa — valtiollisen poliisin toiminta on melkein huomaamaton. Kuten sanottu ulkomailta valtiollisen poliisin toiminnasta ei oikeastaan tiedetä mitään, sillä tuskin on nähtävissä valtion talousarviossa edes määrärahaakaan, ja yleensä tavallinen kansalainen ei kuule eikä näe koko valtiollisesta poliisista mitään. Meillä sen sijaan EK on antanut talousarviokeskusteluissa jatkuvasti puheenaihetta ja kuten sanottu sitä keskuspoliisi itsekin on tahtonut, että niin olisi asianlaita. Tällä kertaa se ei nähtävästi sitä halua ja onkin moneen kertaan herra sisäasiainministerin taholta täällä mainittu, että etsivän keskuspoliisin julkisuuteen tullut muistio tuli erehdyksestä kaikkien tiedoksi. Tätä erehdystä kansanvaltaisilla puolueilla tuskin kuitenkaan on syytä valittaa eikä mielestäni sisäasiainministerilläkään olisi ollut syytä sitä valittaa. Nythän me kaikki näemme, minkälaista etsivän keskuspoliisin toiminta meillä on ja jokainen tietää tästedes antaa sille sellaisen arvon, minkä se itse asiassa ansaitsee.

Jo se seikka, millä ilolla äärimmäinen oikeisto on ottanut vastaan etsivän keskuspoliisin kuuluisan raportin, se on hyvin kuvaavaa. Siellä ollaan nyt riemusta halkeamaisillaan, reväistään vaatteet ja sanotaan: katsokaas nyt, kaikki on tapahtunut, niinkuin me olemme sitä suunnilleen jo ennustaneet. Mutta mitähän miehet sillä taholla sanoisivat, jos joku muu etsivän keskuspoliisin raporteista tai muistioista olisi samalla tavalla tullut julkisuuteen. Minä

luulen, että aivan toinen ääni olisi kellossa. Siellä puhuttaisiin kovasti sitä vastaan, että EK toimii heitä vastaan ja, niinkuin tässä tuonnottain eräs asiantuntija sanoi, että IKL:n pikeissä ja pakeissa puhujat alkavat puheensa, että „arvoisat toverit ja ohranan edustajat”. Mutta heti kun tuli tämä etsivän keskuspoliisin muistio julkisuuteen, niin nyt sanotaan, että se tekikin heille suurtyön ja palveluksen, niinkuin se itse asiassa tekikin.

On sanottu, että etsivän keskuspoliisin kuuluisa raportti tuli julkisuuteen raaka-leena, sellaisena että sitä ei oltu stilisoitu sellaiseksi, että se olisi kestänyt julkisen arvostelun. Minä olen koettanut tutustua tähän raporttiin ja lukea sitä ja minä en parhaalla tahdollaankaan käsitä, mitenkä siitä raportista stilisoimalla olisi mitään kunnollista tullut. Kaikki se, niinkuin täällä ed. Wiik jo osoitti, mitä siinä oli yleisluontoista ja kommunistien toimintaa koskettelevaa, sehän tiedetään yleensä aikaansa seuraavien kansalaisten taholla. M. m. sosialidemokraattisen puolueen taholta on kyllä pidetty puolueen jäseniä ja eduskuntaryhmää selvillä siitä, mitä kommunistit puuhailevat. Ei siinä suhteessa siis etsivän keskuspoliisin muistio tuonut mitään uutta. Mutta onnetonta sen sijaan on se, että tähän yleiseen, kaikkien tiedossa olevaan aineistoon etsivä keskuspoliisi liitti aivan summittaisesti sitten omia päätelmiään ja sekotteli kunniallisia ihmisiä ja järjestöjä poliisin kirjoihin. Maassa on nimittäin sellaisiakin ihmisiä, jotka ajattelevat, että jonka poliisi on merkinnyt, se merkitty ja mustattu olkoon, niinkuin käytännössäkin on sitten jo myös tänäkin asian yhteydessä saatu nähdä. Ajatelkaamme vain, millä perusteella etsivän keskuspoliisin raportissa mustataan n. s. rauhantöy yhteiskomiteaa. Raportissahan mainitaan tästä rauhantöy yhteiskomiteasta seuraavaa: „Antoi maaliskuussa 1936 julklausuman, jossa m. m. korostetaan skandinavisen orientoimisen tärkeyttä, hallituksen ja eduskunnan päättävää esiintymistä sota-propagandaa vastaan sekä sodanvastaisten kansalaiskokousten järjestämistä. Muusta toiminnasta ei ole näkynyt julkisuudessa tietoja.” EK ei siis rauhantöy yhteiskomitean työstä itsekään sano tietävänsä mitään muuta. Mutta tälläkin, tällaisella tiedolla sekin leimataan epäiltävien järjestö-

jen joukkoon, joita EK:n on pidettävä silmällä.

Edelleen sanotaan raportissa Nuortasavaltalaisten liitosta seuraavasti: „Liitto on puolueista riippumaton, pyrkien kaikissa kansankerroksissa lujittamaan ja syventämään yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden periaatetta sekä uudistamaan yleistä poliittista ajattelua kulttuuriystävällisessä hengessä. Liitto vaatii poikkeuslakien kumoamista ja kaikille vapautta tasavallan valtiosäännön puitteissa harjoittaa rakentavaa vaikutusta kansalaismielipiteeseen ja valtiovaltaan, sotilaallisesti järjestettyjen poliittisten joukkojen kieltämistä, suojeluskunnan alistamista sotaväen päällikön alaisuuteen, valtiovaltan jyrkkää esiintymistä diktatuuriliikkeitä vastaan, kirkon erottamista valtiosta j. n. e.” Mutta sokerit pohjalla. „Nyky päivä”-niminen lehti „ajaa yhteiskunnallista ja rationalistista ajattelutapaa, ajattelun vapautta, sosialista oikeudenmukaisuutta ja selkeätä ja todellisuus pohjaista kirjallisuutta ja taidetta”. — Mehän olemme jo ennenkin nähneet, että etsivä keskuspoliisi esiintyy myös kirjallisuusarvostelijana ja myös näytelmätaiteen arvostelijana. Mehän näemme, miten sen raportissa m. m. Helsingin Työväennäyttämö julistettiin tähän samaan rintamaan kuuluvaksi sentähden, että se näyttelee sellaisia näytelmiä, jotka kylläkin maassa ovat luvallisia ja sallittuja, mutta jotka eivät ole EK:n mielen mukaisia ja lisätään, että näitä näytäntöjä katsomassa käy säännöllisesti kommunisteja. No, kyllä kai kommunistitkin nyt sentään saavat teatterikappaleita katsella, ei sen nyt pitäisi olla rikollista.

Edelleen, mikä on kaikkein vastenmielisinä, on se, että EK on esiintynyt laulurunouden arvostelijana. Mehän olemme nähneet, miten uutterasti EK seuraa hautajaistilaisuuksia ja milloin siellä lausutaan tai lauletaan jotain, niin se jopa puuttuu asiaan. Tosiasiaan nyt lienee, että ei kai hautajaistilaisuudessa menestyksellä kukaan voi harjoittaa yhteiskuntavastaista kiihoitusta, ja se, joka sellaista tekee, se tekee ennenkaikkea omalle asialleen karhunkalvauksen ja ennenkaikkea myös etsivä keskuspoliisi tekee karhunkalvauksen itselleen, kun se tuollaisiin tilaisuuksiin puuttuu.

Mutta minä puolestani en katso asiaa siinä valossa, että etsivä keskuspoliisi yk-

sinomaan on tässä asiassa syyllinen. Meillä monina vuosina on suhtauduttu valtiovalan ja eduskunnan enemmistönkin taholta aivan samalla tavalla, että etsivän keskuspoliisin on vain katsottava, mitä kommunistit puuhailevat, ja sen on suljettava silmänsä kaikkeen siihen nähden, mitä oikealla tapahtuu (Ed. Lohi: Ei ole totta!). Ja itse asiassa, jos esimerkiksi etsivä keskuspoliisi olisi yhtä avoimin silmin tutkistellut fascistisen liikkeen voittokulkua maailmassa kuin mitä se on tutkinut n. s. kansanrintaman liikkeen, oletetun tai olemattoman, niin sen olisi täytynyt tulla aivan toisenlaisiin johtopäätöksiin. Eihän kommunistinen liike toistakymmenen vuoteen missään maailmanosassa ole kyennyt aikaansaamaan mitään vallankumousta. Se on jäänyt sellaiseksi puuhailuksi, joka ei ole tuottanut sanottavaa tulosta kommunisteille. Monissa maissa sensijaan fascistinen taantumus on menestyksellä toiminut ja kohtuudella kai voitaisiin jo odottaa, että etsivä keskuspoliisi seuraisi puolueettomasti, niinkuin sen ohjesääntöön kuuluu, myöskin sitä, mitä oikealla tapahtuu ja tarmokkaasti, ettei jouduttaisi, niinkuin meillä parikin kertaa on jo jouduttu, jo tapahtuneiden kapinatapausten eteen, ja sitten vasta hiukan havaitaan, mihin ollaan menossa. Kun esimerkiksi edellisen hallituksen sisäministeri, joka on sama kuin nykyisenkin hallituksen herra sisäministeri, kun hän antoi esityksen etsivän keskuspoliisin vakinaistamisesta v. 1934, niin hän kirjoitti hyvin pitkälti tämän esityksen perusteluissa, kuinka etsivän keskuspoliisin on pidettävä silmällä kommunistista liikettä, ja sitä varten juuri tämä etsivä keskuspoliisi on meillä vakinaistettava. Ja sitten kun tätä on selostettu esityksen perusteluissa aika pitkälti, niin mainitaan sitten lyhyesti, että „paitsi kosketeltua jatkuvaa uhkaa saattaa, kuten kokemuskin on osoittanut, valtiossa syntyä tilapäisiäkin liikehtimisiä, joitten pyrkimykset ovat ristiriidassa voimassaolevan valtio- ja yhteiskuntajärjestyksen kanssa ja joiden toimintamuodot ja menettelytavat voivat saattaa yhteiskuntarauhan vaaranalaiseksi”. Tässä siis lähdetään siitä, että kaikki se, mitä kommunistit tekevät, se on jatkuvaa ja vaarallista, jotavastoin se, mitä oikeistotaholta puuhataan, se saattaa olla tilapäistä liikehtimistä. Ja tämän kirjoitti

herra sisäministeri heti Mäntsälän kapinan päätyttyä. Siitä saattoi olla toista vuotta, mutta ei se sittenkään niin kaukana ollut, ja todistukseksi siitä, että se ei ollut tilapäistä liikehtimistä, herra sisäministeri, niinkuin kaikki olemme saaneet nähdä, että pian siltä taholta sotkeuduttiin uuteen kapinaan, nimittäin Viron kapinayritykseen. Se siis todistaa sitä, ettei se ollut tilapäistä liikehtimistä silloin eikä se ole vielä nytkään. Viron kapinayrityksen jälkeen on IKL:n taholta katsottu jo keskitysleirien perustaminen tarpeelliseksi. Eivät kai he itseskään usko vaalien kautta saavansa valtaa tässä maassa käsiinsä, mutta kuitenkin ajatellaan, että se aika, jolloin he saavat vallan käsiinsä, on siksi lähellä, että tuo fascistisen diktatuurin tunnusmerkillisimpien laitosten, keskitysleirien, paikat ovat katsottuina ja valmiina, joihin sitten kansanvaltaiset ainekset passitetaan heti, kun valta on saatu käsiin.

Tämä yksipuolisuus, joka meillä yleensä on ohjannut hallitusten toimintaa ja tietysti sen palvelijan, etsivän keskuspoliisin, toimintaa, se on yhtenä pääsyynä siihen, että etsivä keskuspoliisi kai luulee vieläkin, että sen on etupäässä katsottava vain vammalle eikä suinkaan, mitä siellä oikealla tapahtuu.

Mitä sitten tulee siihen, että etsivä keskuspoliisi näin sekaantuu meillä järjestöelämään ja pyrkii olemaan kirjallisuuden ja muun arvostelijana, käsitykseni mukaan ei se edes kuulu etsivän keskuspoliisin ohjesääntöön. Siinähan sanotaan, että „valtiollisen poliisin tehtävänä on valvoa kaikkia luvattomia hankkeita, jotka ovat tarkoitetut tasavallan itsenäisyyttä tai sen laillista valtio- ja yhteiskuntajärjestystä vastaan taikka ovat omiaan saattamaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vaaranalaiseksi sekä mahdollisuuksien mukaan ehkäistä sellaiset hankkeet.” Minä olen aivan varma siitä, että jos etsivä keskuspoliisi olisi tätä ohjesääntöä suoraan ja asiallisesti käytännössä noudattanut, sillä olisi ollut hyvä mahdollisuus näinä vuosina hankkia tämän kansan suuren enemmistön kannatus eikä se olisi sellaisena pelättimenä, miksi se itsensä nyt yksipuolisella toiminnallaan on tehnyt. Ja minä olen aivan varma siitä, että se, mitä alussa mainitsin muiden kansanvaltaisten maiden valtiollisen poliisin toiminnasta, se, että sitä ei pelätä kansan-

valtaisissa piireissä, se johtuu siitä, että siellä käsitetään, että se on todella tasavallan ja kansanvaltaisten laitosten tuki tavallansa ja omalla alallansa. Se antaa tietoja kaikista luvattomista ja salaisista hankkeista ja puolueettomasti tulkoivat ne miltä taholta tahansa. Jos etsivä keskuspoliisi meillä olisi tätä omaa ohjesääntöänsä noudattanut puolueettomasti, minä olen aivan varma siitä, että eduskunnassa enempää kuin julkisuudessaakaan siitä ei niin paljon puhuttaisi.

Täällä on mainittu ja sisäministeri hyvin kyllä mielestäni tarkoituksella aina lausunnossaan sanoi, ettei ole ollut tarkoitus sellainen, mitä nyt luullaan olevan. Herra sisäministeri ei siis sanonut, että etsivän keskuspoliisin muistio on oikea mutta että tarkoitus oli toinen, kuin mitä julkisuuteen on tullut. Tämä on kyllä merkille pantava siinä mielessä, että tarkoitus oli muka aivan toinen, mutta kuitenkin kirjoitettiin sillä tavalla, että sotkettiin siihen kaikki sellaiset järjestöt ja kunnolliset ihmiset, joiden nimen ei koskaan pitäisi esiintyä poliisin kirjoissa. Ja jos tällä keskustelulla olisi jotain rakentavaa merkitystä niin se olisi se, että vihdoinkin päästäisiin siihen, että lojaalisesti ja laillisesti yhteiskuntajärjestystä kannattavien kansalaisten keskuudessa päästäisiin varmuuteen siitä, että tässä maassa ei valtiollinen poliisi vastaisuudessa aseta epäilyksen alaisiksi niitä, jotka ovat mitä lojaalisimpia laillisuudelle ja tasavallan itsenäisyydelle. Silloin tällä keskustelulla olisi ollut jotain merkitystä. Muuten minä toivon, että EK:n raportti on aiheuttanut sen, että ei voi tulla kysymykseen, että etsivä keskuspoliisi meillä vakinaistetaan. Meillähan tulee eduskunnassa pian esille lepäämässä ollut lakiehdotus etsivän keskuspoliisin asettamisesta vakinaiseksi. Olen saanut sen käsityksen, että tässä laitoksessa ensinnäkin on aivan liian suuri henkilökunta ja sen tähden se työn puutteessakin joutuu ahertelemaan kaikkea sellaista, johon sen ei pitäisi koskea. Ainakaan kansan oikeustajunta ei ymmärtäisi meitä kansanedustajia, jos me kaiken tämän jälkeen vielä vakinaistuttaisimme etsivän keskuspoliisin.

Ed. R ä i s ä n e n : Herra puhemies! Kiinnitin huomiota edellisen hallituksen herra pääministerin lausuntoon, joka oli

etsivän keskuspoliisin toimintaa puolustele-
leva, ja jossa hän yksityiskohtiin men-
nen, mainitsi etsivän keskuspoliisin hyödyllisestä
toiminnasta Mäntsälän kapinan aikana, sen
edellä ja jälkeen. Minä tahtoisin tehdä oi-
keutta etsivälle keskuspoliisille tässä asiassa
ja sanoa, että kyllä kai se oli hyvin tietoi-
nen sekä ennen että kapinan aikanakin kai-
kista liikehtimisistä ja kapinallisten toi-
mista ja tiedoitti niistä hallitukselle. Mutta
silloin tuo hallitus, jossa Kivimäki silloin
oli, ei kyllä pääministerinä, vaan oikeus-
ministerinä, ei kansalaisten käsityksen mu-
kaan toiminut sillä ponnella, kuin sen olisi
pitänyt toimia sekä kapinaa kukistettaessa
että erikoisesti myös sen jälkeen. Ja kun
minä sanomalehdessäni arvostelin hallitusta
tämän johdosta ja sanoin, että hallitus ei
ole tehnyt ja toiminut niinkuin sen olisi
pitänyt, vaan että se on menetellyt levä-
peräisesti kapinallisiin nähden, niin mitä
teki hallitus, sen oikeusministeri, herra Ki-
vimäki? Hän nosti painokanteen lehteäni
vastaan, Suomen Sosialidemokraattia vas-
taan kirjoitukseni johdosta ja yritti saada
minut linnaan — „tukka pois ja linnaan”
— oli hänen reseptinsä. Niin että jos et-
sivä keskuspoliisi joskus on toiminut hyvin,
niin silloin on herra Kivimäki toiminut
huonosti, ei ole pannut toimeksi, niinkuin
olisi pitänyt tehdä. Näin minun on täyty-
nyt ottaa pohja pois siltä ed. Kivimäen pu-
heenvuorolta siinä kohden, johon viittasin.

Varsin merkillinen oli myös ed. V. Anna-
lan lausunto (Ed. Komu: Ei siihen kan-
nata kiinnittää huomiota!). Kyllä siihen
kannattaa vähän kiinnittää huomiota (Va-
semmalta: No tukista vaan!). Hän nimit-
tän sanoi, että nuo etsivän keskuspoliisin
muistiot, promemorat ovat oikeastaan
täyttä totta, todistettua asiaa — niin hän
antoi ymmärtää. Jos niissä on tehty toi-
set kommunisteiksi kokonaan, toiset osalli-
siksi kommunismiin, niin todistakoot, että
he eivät ole sitä. Etsivän keskuspoliisin
promemoriassa on esitetty sellaista, josta
herra sisäministeri on pyydetty anteksi,
mutta se on kuitenkin täyttänyt tehtävänsä.
Saksassa natsi-lehti julisti, että „Moskovan
ystävä Suomen hallituksessa”, siis herra
Kivimäen hallituksessa, ja nyt täällä ed.
V. Annala sanoo promemoriassa maini-
tuista, että juuri ne ovat kommunisteja, tai
elleivät ole kommunisteja, niin todistakoot
sen. Tämä on omituista lain ja oikeuden

sovellutusta. Jos ottaisimme esimerkin lä-
heltä, ed. V. Annalan ja minun väliltä,
niin olisi aivan samanlaista, jos hän tuolla
koridoorissa tulisi minua vastaan ja sanoisi,
että „jaha, siinähan se miehentappaja tu-
lee”, ja kun minä tiukasti sanoisin, että
en ole, niin hän sanoisi, että „todista, ettet
ole”. Minä olen tietysti silloin hyvin on-
nettomassa asemassa. Mutta samalla ta-
valla hän menetteli niihin onnettomiin ih-
misiin nähden, jotka on leimattu kommu-
nisteiksi etsivän keskuspoliisin raportissa.
Kyllä totisesti ovat valitettavat ilmiöt ke-
hittyneet nopeasti ja sangen pitkälle, niin
että oli aika ja suuri syy herra sisäminis-
terillä pyydellä tässä anteeksi ja valittaa
sitä, mitä on tapahtunut.

Minä muuten panen ilolla merkille sen
kehityksen oikeaan suuntaan, mikä on ta-
pahtunut herra sisäasiainministerissä. Sil-
loin kuin nämä promemorat julkaistiin ja
sanomalehdissä niistä ahdistettiin herra
sisäministeriä, sanoi hän, että juu, mikä
on, se on, eikä mitään tutkimuksia panna
toimeen. Tosin kyllä jo muutamien tun-
tien perästä muuttui tilanne niin, että hä-
nen täytyi panna tutkimus toimeen, tosin
sellainen kuin se oli, ja siihen hän ei ilmei-
sesti ole itsekään tyytyväinen, koska viit-
taili vähän laajemmista toimenpiteistä.
Nyt on, totean sen, sisäasiainministeri pa-
laamassa hakoteiltä, joilla oli jo varsin
pitkälle mennyt. Minä voisin nyt kiittää
tässä, jos se ei vaikuttaisi pahasti, Kallion
hallitusta. Hyvä seura tekee kaltaisekseen
(Eduskunnassa naurua).

Sitten haluan esittää hiukan promemo-
riaa, kiinnittää huomiota eräisiin seikkoi-
hin, joihin ei ehkä tässä keskustelussa ole
vielä ainakaan huomattavammin kajottu.
Käsittämätön ilmiö on nimittäin demo-
kraattisessa maassa Tulenkantajat-lehden,
tuon kulttuuriradikaalisen lehden vainoa-
minen. Erikoisen merkilliseltä vaikuttaa
tämä vaino nykyisin, kun Suomen viralli-
nen ulkopoliitikka on ilmoittanut noudat-
tavansa skandinaavista orientoitumista,
jota Tulenkantajatkin edustaa. Lehti on
tehnyt palveluksia suomalaiselle yleisölle
esittelemällä suomeksi Skandinavian ja
Englannin kirjallisuutta, lainsäädäntötyötä
ja suurten sanomalehtien, sekä porvarillis-
ten että sosialidemokraattisten, lausuntoja.
Se on näin pyrkinyt luomaan kiinteämpää
yhteyttä Suomen ja sen lähinaapurimaiden

välillä. Palkkioksi tästä kiitettävästä pyrkimyksestä on sille jaeltu painokanteita milloin mistäkin asiasta ja oikeistolehdistö on raivonnut sitä vastaan suorastaan mieli-puolisella kiihkolla vääristellen lehden lausuntoja ja pannen sen tiliin miltei kaikki asiat maan ja taivaan välillä. Äskettäin täytyikin lehden toimittajan kääntyä oikeuskanslerin puoleen ja pyytää oikeuksiensa turvaamista. Hänen katelukirjelmässään, joka hyvin kuvaa maassa nykyisin vallitsevaa tilannetta, sanotaan:

„Ihmisoikeuksien Liiton rekisteröimis-asian ollessa käsiteltävänä Helsingin kaupungin rastuvanoikeudessa, tuli sen yhteydessä julkisuuteen kaksi etsivän keskuspoliisin laatimaa promemoriaa, joissa väitettiin lukuisten sivistyksellisten, humanitääristen ja poliittisten järjestöjen ja lehtien toiminnallaan edistävän Suomessa kiellettyä kommunistista toimintaa. Kun promemorat, lähinnä erehdyksestä, kuten sisäministeri ilmoitti, tulivat julkisuuteen, saatettiin todeta, että ne sisälsivät perättömiä tietoja. Kuitenkin on näitä poliittisen kiihkomielen sanelemia asiakirjoja käytetty, kuten entinen maatalousministeri professori K. T. Jutila, joka erosi hallituksesta pannaakseen vastalauseen etsivän keskuspoliisin käyttämien menettelytapojen johdosta, Turun Sanomille on ilmoittanut, m. m. syyttäjän tietoineistona Turun hovioikeuden kanneviskaalinvirastossa. Tämä seikka koskee minua henkilökohtaisesti, koska minulla on parhaillaan Turun hovioikeudessa esillä painokanne-juttu, jossa minua syytetään eräistä suurten länsieurooppalaisten lehtien Suomen oloja koskevista sitaateista Tulenkantajat-lehdessä ja jossa syyttäjä vaatii minulle alioikeudessa tuomitun rangaistuksen koventamista ja lehden lakkauttamista. Kun vastuullani ilmestyvän Tulenkantajat-lehden tarkoituksesta ja sisällöstä annetaan etsivän keskuspoliisin promemoriassa perättömiä tietoja siinä määrin, että sitaatteina Tulenkantajista esitetään lausumia, joita lehdessä ei ensinkään ole ollut, anon kunioittavimmin, että te, herra Oikeuskansleri, antaisille toimeenpanna kiireellisen tutkimuksen siitä, millä tavalla kysymyksessä olevia etsivän keskuspoliisin promemorioita käytetään Turun hovioikeudessa syytemateriaalina, sekä ryhtyisitte toimenpiteisiin minun oikeuteni turvaamiseksi”.

Tämä oikeuskanslerille jätetty kirjelmä on vakava todistus siitä, että Suomen kansalaiset eivät enää tunne olevansa lain turvaamia ja että etsivä keskuspoliisi käyteele sille annettuja valtuuksia väärin. Toimittaja Vala syyttää julkisesti lehdessään etsivää keskuspoliisia väärennyksestä, kun se promemoriassaan liioittelee, muka Tulenkantajista esittää lauseita, joita lehdessä ei ole ollut. Promemoriassa, — ja se on sivumennen sanottuna julkaistuna jotenkin täydellisesti Tulenkantajat-lehdessä, vaikka valitettavasti sisäministeri ei ole sitä numeroa huomannut lukea —, niin promemoriassa on seuraava kohta, joka selvästi kuvaa, miten kirjailijain harrastuksista tehdään poliittisia numeroita:

„Tulenkantajat järjestivät 13/10 1935 Elannon kerhohuoneistossa keskustelukouksen, johon vieraiksi oli kutsuttu nuortasavaltalaisten liitto, „Kerho 33”, vapaat radikaalit ja kuolemanrangaistusta vastustava komitea. Kokouksessa selostettiin niitä syitä, jotka olivat tehneet vapaamielisten porvarien ja sosialistisen maailmankatsomuksen omaavien yhteisen kulttuuririntaman välttämättömäksi sekä niitä muotoja, jotka tämä järjestelmä on saanut eri maissa. Siellä korostettiin myös sangen kommunistisävyisen Pariisin kirjailijakongressin merkitystä. Kokous valitsi komitean ylläpitämään yhteyttä fascismin vastaisen kulttuurijärjestöjen kesken. Komiteaan tuli jäseniä m. m. Nuortasavaltalaisten liitosta ja se päätti asettua pysyvään yhteyteen Pariisin kirjailijakongressin asettaman kansainvälisen kirjailijatoimiston kanssa. Saman päivän iltana järjestivät edellä olevaan kokoukseen osaaottaneet sosialistiset kirjailijat esittelyn kirjatyöläisten talossa, jossa Tulenkantajat sanoo m. m. esitetyn „ideologisesti rohkeaa taistelevaa julistusta” ja „rehevää armeijahuumoria” ja „suuripiirteisiä tulevaisuuden kuvia”. Puheissa vaadittiin kulttuuririntaman synnyttämistä sosialistisen taiteen puolesta kustantajien julkaisupolitiikkaa, sotaa ja fascismia vastaan. Lokakuun 13 päivän tunnuksena Tulenkantajat ilmoittaa olleen: „Kaikkien maiden intellektuellit liittykää kaikkien maiden proletariaattiin.”

Näin sitä politiikkaa leivotaan etsivän keskuspoliisin taholla. Pariisin kirjailijakokous on noita tuommoisia intellektuellien

kokouksia, joissa aatteita kovasti tuuletaan ja joissa esitetään erilaisia mielipiteitä. Siitä päättäen, että kirjailijakokouksen „silmän-tekevien” joukossa oli niin täydellisesti porvarillisia kirjailijoita kuin englantilaiset E. M. Forster ja Aldous Huxley, joita täällä Suomessa juuri porvarillisella taholla reklamoidaan, tuntuu etsivän keskuspoliisin puhe kommunistisyydestä kirjailijakokouksesta vahvasti liioitellulta. Mutta valtiollisen poliisin lausunto on muissakin suhteissa merkillinen. Tulenkantajat kirjoittaa ylläolevan johdosta seuraavaa:

„Tulenkantajat on aikakauslehti, joka siis ei voi järjestää minkäänlaisia kokouksia. Kokouksen järjesti kirjailija- ja taiteilijayhdistys Tulenkantajain seura, joka on täysin riippumaton Tulenkantajat-lehdestä. Illalla ollut juhlatilaisuus taas oli sosialidemokraattisten nuorten kirjailijain lausuntailta, joka oli heidän oma yksityinen aloitteensa. Meidän kirjoittamiksemme merkityt lauseet ovat kyllä sangen viatomia, mutta tarkastimme kuitenkin Tulenkantajain lokakuun 19 päivänä 1935 ilmestyneen numeron, jossa tilaisuuksista kerrotaan ja toteamme, että Tulenkantajissa ei ole niitä lauseita, joita etsivän keskuspoliisin virallisessa asiakirjassa pannaan meidän tiliimme, vaan on kysymyksessä ilmeinen väärennys. Tulenkantajien seurasta esitetään se hämmästyttävä lausunto, että se vuonna 1932 teki täydellisen pesäeron aikaisemman vapaamielisen porvarillisen suunnan kanssa ja viitataan tästä Tulenkantajain pääkirjoitukseen „Selvään veteen”, jättäen mainitsematta, että siinä mainitaan skandinaavista orientoitumista, joka ei suinkaan ole ristiriidassa vapaamielisyyden kanssa. Muutkin tiedot Tulenkantajia koskevassa selonteossa ovat, lievästi sanoen, omituisia. „Lehteä on usein rangaistu kommunistihenkisestä tai muuten lainvastaisesta kirjoittelusta.” Oikeampaa olisi tietysti sanoa, että sitä on rangaistu kaunokirjallisista kertomuksista ja historiallisista muistelmista huomauttaen samalla, että Korkein oikeus on kumonnut „Shwejkistä” nostetun syytteen.”

Toisessa kirjoituksessa syyttää Tulenkantajain toimittaja etsivää keskuspoliisia siitä, että se on myötävaikuttanut maassamme sellaisen ilmiön syntymiseen, jota hän nimittää sanomalehtihuliganismiksi. Sama

järjestelmä, joka ilmenee promemoriassa, väärin sitaattien esittäminen, kukoistaa myös oikeistolehdistössä ja erikoisesti niissä oikeistolehdissä, joiden on syytä olettaa olevan läheisessä suhteessa etsivään keskuspoliisiin. Kuvaavana esimerkkinä tästä on kokoomukselainen Vaasa-lehti. Syyskuun 27 päivänä se julkaisi lakitieteentohtori Aatos Alasen raivoisan ja asiattoman kirjoituksen „suomalaisista tulenkantajista”, jolla nimityksellä hän ilmeisesti tarkoitti koko kansanvallan kannalla olevaa sivistyneistöä. Kirjoitus koski pääasiallisesti Ludvikinkadulla ilmestyvää Nykypäivälehteä ja Vaasa julkaisi muka lainauksena Nykypäivälehdestä pitkän sitaatin, jonka oli määrä osoittaa tämä lehti kominternystävälliseksi. Tällaista, tai edes sen suuntaista, lausuntoa ei ole kuitenkaan koskaan ollut Nykypäivässä, kuten lehden päätoimittaja jyrkkäsanaaisessa peruutuksessaan ilmoittaa. Kysymyksessä oli siis kiihtymyksen aikaansaaminen 100-prosenttisen valheen avulla. Vaasa oli aivan poissa suunniltan silloin Kivimäen hallituksen kaatumisen johdosta ja se laski ilmoille valheen toisensa perästä. Tulenkantajat se leimasi siteeraamalla toisesta lehdestä, Nykypäivästä, lausumia, joita ei Nykypäivässä eikä Tulenkantajissa ole koskaan ollut. Syyskuun 27 päivänä ja syyskuun 29 päivänä se kehitti 100-prosenttista valhettaan edelleen leimaamalla kaikki Kivimäen hallituksen kannattajat sillä perusteella, että Tulenkantajat oli kirjoittanut „riemullisia kirjoituksia” kuten Vaasa ilmoitti, hallituksen kaatumisen johdosta. Totuus oli kuitenkin se, että Tulenkantajat, joka on viikkolehti, ei voinut kirjoittaa sanaakaan Kivimäen hallituksen kaatumisesta siitä yksinkertaisesta syystä, että tämä viikkolehdenä saattoi kirjoittaa siitä vasta viikkoa myöhemmin, kuten lehti itse huomauttikin.

EK:n promemorioitten turmiollinen journalistiikka näyttää vaikuttaneen hyvin pahasti yleensäkin sanomalehdistön tasoon. Äskettäin oli edistysmielisessä Etelä-Suomen Sanomissa valitus siitä, että paikkakunnan kokoomuspuolueen lehti, Lahti, oli esittänyt vääriä sitaatteja Etelä-Suomen Sanomain Espanjan tapahtumia koskevasta kirjoituksesta ja selittänyt lukijoille, että, Economist, Lontoon finanssi-piirien lehti, johon Etelä-Suomen Sanomat oli vedonnut, on vasemmistolehti. Tämä

on sellaista tosiasioiden pääläelleen kääntämistä, jotta vallan hiukset nousevat pystyyn sellaista lukiessa. Minulla on ollut kunnia jo aikaisemmin puhua siitä, miten naurettavaa on valtiovallan ryhtyä vainoamaan jotakin humoristista romaania, sellaista kuin „Kunnon sotamies Shwejk”, joka kuvaa maailmansodanaikaista Habsburgien Itävalta-Unkaria. Tyydytyksellä totesin, että korkein oikeus kumosikin siitä nostetun syytteen, mutta edelleen kummittelee „Shwejk” E. K:n promemorioissa. Oli vallan luonnollista, että oikeusministeriön painokanteen hankittua „Shwejkille” hyvän ja ilmaisen reklaamin, joku yritteliäs kustantaja tekisi siitä itselleen myyntiartikkelin. Mitä tekee silloin E. K.? Pieni Kirjailijain Kustannusliike, joka ei ollut julkaissut mitään muuta kuin kaunokirjallisia teoksia, jolla ei ollut kerrassaan mitään tekemistä päivän politiikan kanssa, merkittiin muistioihin yhteis- ja kansanrintamakirjallisuuden julkaisijaksi. Tällainen on jo siivotonta peliä. Olen itse lukenut „Shwejkin” suomeksi ilmestyneen ensi osan ja koettanut tutkia, mistä valtiollisen poliisin viha tätä kirjaa vastaan mahtaa johtua. Muuta selitystä en ole löytänyt kuin sen, että tshekkiläinen kirjailija tuossa teoksessa hullunkurisella tavalla kuvaa keisari Frans Josefin valtiollista poliisia. Siinä kerrotaan, kuinka arkkiherttuan Frans Ferdinandin tultua Sarajevossa ammutuksi, keisarillinen poliisi pidättää laumoittain ihmisiä murhaan osallistumisesta. Muitten mukana pidätetään m. m. eräs kapakan isäntä, joka ei koskaan ollut puhunut politiikkaa, mutta joka onnettomuudeksi tuli kertooneeksi, että hänen täytyi keisarin kuva viedä vinnille, kun karpäset olivat sen tahrineet. No niin, tshekkiläinen humoristi kertoo, että onneton kapakoitsija saatuaan karpästen ansiosta 10 vuotta kuritushuonetta, joutui päästään niin pyörälle, että huusi: eläköön ajatuksenvapaus! Ja minulla on nyt pieni epäily, että etsivä keskuspoliisi on niin julmistunut tästä lauseesta, että se on pannut „Shwejkin” ja Kirjailijain Kustannusliikkeen muistiohinsa.

Juuri äskен on „Tulenkantajain” toimittaja Turun hovioikeudessa saanut 6 kuukautta vankeutta sen takia, että hän on lehteensä siteerannut Englannin ja Skandinavian johtavien lehtien lausuntoja kuu-

luisasta Antikaisen jutusta. Vaikka sen pitäisi olla kriminaalijuttu, on etsivä keskuspoliisi sen hoitanut. Tämän jutun hoitoa ovat arvostelleet muutkin lehdet kuin „Tulenkantajat”, ja vuosi sitten sai sisäasiainministeri täällä eduskunnassa tehdä selkoa siitä, kuka oli määrännyt ruotsalaisen asianajajan Arvid Rudlingin käännettäväksi takaisin Suomen rajalta, kun hän palasi matkalta, jonka aikana hän oli käynyt väitetyllä murhapaikalla rajan takana tutkimassa Antikaisen juttuun liittyviä seikkoja. Sisäministeri ilmoitti tällöin, että rajalta käännättämisestä oli antanut määräyksen etsivä keskuspoliisi. Tämä oli omavaltaista menettelyä ja juuri tällaisten omavaltaisuuksien vuoksi paisui Antikaisen jutusta sellainen skandaali, että maan koko maine on siitä kärsinyt. Mutta sen sijaan, että etsivää keskuspoliisia olisi näistä asioista ojennettu, rangaistaankin sanomalehtimiestä, joka on ainoastaan täyttänyt velvollisuutensa huomauttamalla vaaroista, joiden alaiseksi maan maine joutuu syyttäjäviranomaisen menettelyn vuoksi. Etsivä keskuspoliisi koettaa selviytyä oikeudellisesta arvostelusta puhumalla räikeästi „Tulenkantajista”, että se muka on esiintynyt „Toivo Antikaisen innokkaana puolustajana” vaikka lehti ei ole puhunut Toivo Antikaisen persoonasta kerrassaan mitään, vaan on pohtinut ainoastaan asian oikeudellista puolta, julkaissut virallisia asiakirjoja, lakimiesten ja asiantuntijain lausuntoja ja puolustanut lähinnä sitä, että myöskin syytetyn todistajia on kuultava — kanta, jonka sitten myös korkein oikeus omaksui palauttaen jutun takaisin alioikeuteen. „Tulenkantajat” on siis vain puolustanut tärkeätä oikeusperiaatetta.

Oman lukunsa ansaitsee E. K:n promemoriain käyttö oikeudenkäynneissä, johon täällä onkin jo viitattu. Viime aikoihin asti on luultu, että noita promemorioita on vain yhtä lajia, nimittäin sellaisia, jotka esitetään julkisesti oikeudessa ja joihin siis asianosaiset voivat tutustua sekä vastata. Mutta näiden kuuluisien promemoriain yhteydessä on saatu tietää, että on sellaisiakin promemorioita, joita ei oikeudelle ensinkään esitetä, vaan jotka on lähetetty syyttäjälle „tietomateriaaliksi”. Sisäasiainministerihän selitti, kun tuli tietoon, että „kansanrintama promemorat” oli lähetetty syyttäjäviranomaisille, että aikaisem-

minkin on E. K:n promemorioita lähetetty syyttäväviranomaisille vain „informatiolar-koituksessa”, ei siis oikeudessa esitettäväksi.

Mitä tulee julkisiin promemorioihin, esiintyy niitä muodossa ja toisessa melkein jokaisessa poliittisessa jutussa. Välistä ne esitetään pitkinä yhtäjaksoisina ja erillisinä lausuntoina, välistä niitä liitetään kuulustelupöytäkirjoihin jonkinlaisina kuulustelijain „merkintöinä”. Näitä merkintöjä on usein sivumäärin, niin että ne usein pääasiassa muodostavatkin „kuulustelupöytäkirjan”. Tämä on outo tapa tehdä kuulustelupöytäkirjoja, tapa, jota tavallinen poliisi ei ensinkään tunne. Säännönmukainen pöytäkirja näet sisältää kuulusteltavan oman kertomuksen ja vain poikkeustapauksessa kuulustelijan omia mielipiteitä. Etsivän keskuspoliisin kuulustelupöytäkirjat eivät senvuoksi olekaan varsinaisia kuulustelupöytäkirjoja, vaan kuulustelijan „promemorioita”, jotka on laadittu samoja näkökohtia silmälläpitäen kuin syytekirjelmä.

Esiintyköötpä E. K:n „promemorat” joko erillisinä lausuntoina tai kuulustelupöytäkirjoihin liitettynä merkintöinä, ovat ne luonteeltaan aivan samanlaisia. Ne sisältävät etsivän keskuspoliisin käsityksiä, johtopäätöksiä ja niin sanottuja „tietoja”, joiden lähde ei ilmoiteta. Etsivän keskuspoliisin miehet sitten oikeudessa todistavat nuo lausunnot. Jos todistajalta tiedustellaan, mitenkä hän tietää asian niin olevan, tietääkö hän itse sen tai keneltä hän on tiedon saanut, niin vastaus useimmiten kuuluu, ettei hän itse tiedä mitään, mutta että etsivä keskuspoliisi yleensä on saanut tietoonsa, että asia niin on. Miten tämä tieto on tullut ja mihin se perustuu, siitä ei todistaja tiedä mitään. Tavallisessa oikeudenkäynnissä sellainen todistus on täysin arvoton eikä niille tiedettävästi poliittisissakaan jutuissa alkuaikoina todistusarvoa annettu. Mutta vähitellen alkoivat tuomioistuimet pitää näitä promemorioita jonkinlaisina asiantuntijalausuntoina ja niille pantiin syytettyjen huomautuksista huolimatta yhä suurempaa arvoa.

Tuomioistuimet ovat liiaksi luottaneet etsivän keskuspoliisin rehellisyyteen. Kun sen lausunnoissa, kuten jo olen maininnut, voi olla suoranaisia väärennyksiä, niin ymmärtää, minkälaisena oikeusvaarana nämä lausunnot, promemorat, ovat olleet.

Vielä vaarallisempia ovat tietenkin olleet salaiset promemorat, joihin jo ed. Wiik viittasi. Miten syyttäjät niitä ovat käyttäneet, ei ole tiedossa. Se on kuitenkin asia, joka on välttämättömästi tutkittava. Täytyy saada täysi selvyys siitä, mitä vaikutusta sellaisella salaisella syyteaineistolla mahdollisesti on ollut syytteiden kehittämiseen, sillä ei suinkaan tätä aineistoa ole lähetetty „muuten vain”. Salaisen syyteaineiston käyttäminen on vastoin kaikkea oikeusperiaatteita, ja tekee kansalaisten oikeusturvan mitättömäksi. Se on niin vakava asia, että se on perusteellisesti selvitettävä ja saatava ehdottomat takeet siitä, ettei sellaista vastaisuudessa tapahdu.

Lopuksi vielä joku sana asioista, joihin edustajat Wiik ja Inkilä ovat täällä viittaneet. Kuulustelut, joissa käytetään n. s. „kolmannen asteen” menettelyä, eivät ole tuntemattomia etsivässä keskuspoliisissa, vaikka niitä ei ole voitukaan todistaa. Tuomitut, valtiorikoksista tuomitut ja istuneet ja istumassa olevat ovat niistä alinomaa kertoneet. Niistä on kerrottu oikeuksissakin, vaikka niitä ei luonnollisesti ole saatu todistetuksi.

Ja sitten seikka, johon ed. Inkilä täällä kiinnitti huomiota, se on, etsivän keskuspoliisin työnantajain käytettävänä ja työnantajain palkkapolitiisena apurina oleminen. Mehän tiedämme — minä olen täällä eduskunnassa siitä aikaisemmin puhunut, ja nyt ed. Inkilä siihen varsin pätevästi kiinnitti huomiota —, että etsivästä keskuspoliisista annetaan tietoja työnantajaliittoon. Täällä on sanottu, kun minä aikaisemmin ahdistin tästä asiasta sisäasiainministeriä, että etsivästä keskuspoliisista ei anneta muuta kuin sellaisia yleisiä tietoja. Mutta tosiasia on, että sieltä annetaan henkilötietoja, jotka merkitään työnantajaliiton, entisen ulkoministeri Hackzellin liiton, kortistoon, jota hoitaa entinen etsivän keskuspoliisin päällikkö, Ossi Holmström, joka on työnantajaliiton palveluksessa. Siellä pidetään täydellistä kortistoa ihmisistä, työläisistä, ja onneton, joka siihen kortistoon tulee merkityksi! Työnjohtajat, nekin, jotka ovat inhimillisiä, ovat voimattomia sitä vastaan. He saattavat selittää, niinkuin täällä on jo sanottu, että he eivät voi mitään, „käsky on käynyt ulos keisari Augustukselta”, että niin ja niin on tehtävä, pois pois toista vaan!

Edelleen. Minä en tiedä, että onko etsivän keskuspoliisin miehiä työmailla työläisten spioneina, mutta puolustusministeriön työmailla on spioneja. Siellä kai on oma etsivä keskuspoliisinsa, oma ohranansa. Mutta nämä kyllä tällaiset pian keksitään, eivätkä työnjohtajatkään niistä oikein pidä. Kun on rehti työnjohtaja, niin hän sanoo työläisille asian oikean laidan. Minulle joku kertoi erästä työnjohtajasta, jonka nimeä minä en sano, vaikka ristipuulle pantaisiin, että hän oli sanonut työläisille, että „pojat, pitäkää nyt leipälinkkunne kiinni, sillä täällä on sellainen pitkäkorva, joka on olevinaan työmiehenä”. Ja pojat pitivät suunsa kiinni eivätkä politikoineet. Jos olisivat politikoineet, niin kukaties olisivat linnassa. Työnjohtaja tahtoi suojata alaisiaan tuollaiselta „pitkäkorvalta”. Ikävä, että tällaista harjoitetaan, sillä tiedetäänhan minkälaista ihmismateriaalia yleensä ovat sellaiset, jotka tuollaisiin tehtäviin antautuvat työmailla. Niin, etsivän keskuspoliisin asema työnantajaliiton auttajana on nyt kertakaikkiaan lopetettava.

Herra sisäasiainministeri sanoi täällä, että etsivään keskuspoliisiin nähden on ryhdytty erinäisiin toimenpiteisiin ja että niitä tullaan jatkamaan. Minä toivon myös, että niitä jatketaan. Sille komitealle, joka ehkä tulee asetettavaksi, sille tulee suuri työ tuon Augiaan tallin puhdistamisessa. Minä toivon, että sillä on voimia riittävästi siihen tehtävään, joka sen suoritettavaksi tulee, sillä se on sellainen tehtävä, joka täytyy suorittaa.

Ed. K o k k o: Herra puhemies! — Näyttää niinkuin edustajilla olisi eri ajatus siitä, mitä tässä maassa on puhdistettava. Minun mielestäni edustajilla pitäisi olla velvollisuus pitää huolta siitä, että tästä maasta puhdistetaan kaikki ne voimat, jotka tavalla tai toisella Suomen itsenäisyyttä uhkaavat, eikä kuten edustaja Räisänen äsken sanoi puhdistettava sellaista virastoa, joka on ikäänkuin valvovana silmänä, etteivät tässä maassa pääse itsenäisyyttä ja vapautta uhkaavat voimat työskentelemään ja vapaasti toimimaan. Niin, täällä on vasemmiston taholta liikuttavasti puhuttu ihmisoikeuksien ja rauhan puolesta, joita täällä on vaara uhkaamassa muka oikeiston taholta. Ja kuitenkin jokainen jäsen tässä eduskunnassa, niinkuin

koko maassa, tietää, että todellinen ja ensikäden vaara on aina uhkaamassa ei ainoastaan meidän maamme, mutta koko maailman rauhaa ja ihmisoikeuksia kommunistin taholta (Eduskunnasta: Kuka se meni Abessiniaan!). Sieltä joka hetki uhkaa maailmanvallankumous ja diktatuuri, tosin köyhälistön diktatuuri, mutta se on kuitenkin diktatuuri ja on osoittautunut kaikkialla, missä se on päässyt voimaan, mitä häikäilemättömimmäksi. Jos vasemmistopuhujien sydämessä todella on pelko rauhan rikkoutumisesta ja diktatuurin syntymisestä, niin tuotakoon se esille myöskin niin selkeänä, ettei sitä voida väärinkäsitellä. Turhaan on lausunnoissa saanut etsiä viittaustakaan siitä, että pelättäisiin rauhan rikkoutumista kommunistisen varustelun seurauksena maailmanvallankumouksen valmistajain taholta (Ed. Räisänen: Nyt on toisesta asiasta puhe!). Ei ole toisesta asiasta, sillä kommunismin vaarasta nyt on puhe. Tämä muistio käsittelee nimittäin kysymystä, onko kommunistit tässä maassa olleet mukana valmistamassa kansanrintamaa, ja näin ollen on juuri kysymys kommunistivaarasta tällä hetkellä (Ed. Räisänen: Porvareita siinä muistiossa mainitaan eikä kommunisteja!). Se selittää kokonaan kysymystä, ovatko kommunistit meidän maassamme mukana kansanrintamaa perustamassa. Vasemmiston taholta hyökätään vain leppymättömästi kaikkia niitä vastaan, jotka työskentelevät tuota todellisen rauhan rikkoutumisvaaran ja maailman pelottavimman diktatuurivaaran suosijoita vastaan. Vasemmiston taholta puhutaan fascismin vaarasta meidän maassamme (Ed. Räisänen: No, eikö se ole sitä?). No, se vaara on kuitenkin myöhäissyntyisempi kuin kommunistivaara ja kokonaan viimeainittun synnyttämä. Se on helposti ainakin meidän maassamme poistettavissa ja loppuu kokonaan sillä hetkellä, kun vasemmistonkin taholta ryhdytään yksimielisesti ja voimakkaasti vastustamaan kommunismia ja sen levenemistä tässä maassa. Fascistihaittelijoilta katoaa maa jalkain alta heti, kun eduskunta yksimielisesti ja selkeästi ilmaisee varman ja vastustavan kantansa kommunismia ja sen mukana uhkaavaa diktatuuria kohtaan. Tällä tavalla, mutta ei muuten tässä maassa voida kokonaan tukahduttaa viimeisiäkin rippeitä fascistisesta ajattelusta, vaarasta puhumattakaan.

Siis juuri niillä, jotka puhuvat fascismin ja sodan vaarasta, on itsellään, ja juuri heillä, mahdollisuus poistaa tuolta taholta oletettu vaara osoittamalla, että he ovat kommunismin vastustajia. Vasta sitten, kun he itse tämän osoittavat ja todella sen mukaan toimivat, voidaan myös uskoa, että he ovat periaattellisia sodan ja diktatuurin vastustajia. Muussa tapauksessa heidän puheensa on vain korupuhetta, ja se voidaan tulkita kommunismin suosimiseksikin, kommunismin, diktatuurin ja maailmanvallankumouksen joko itsetietoiseksi tai itsetiedotomaksi ihailuksi. Muuten on tuolla kommunistien johtamalla rauhanaatteen ajamisella kammottava kaksinaamaisuus, huomattakoon, että minä puhun: kommunistien johtamalla rauhanaatteella. Neuvosto-Venäjällä, josta naamioitua rauhanaatetta meidänkin ajetaan, selitetään rauhan turvaaminen aivan päinvastaisella, mutta ainoalla oikealla tavalla. Siellä toteutetaan tuo vuosisatainen totuus tässä asiassa: jos tahdot rauhaa, varustaudu sotaan. Ei missään maailmassa ole sotavarusteita lisätty niin paljon kuin Venäjällä, ja kansalle julkisesti siellä sanotaan, että paras keino rauhan turvaamiseksi on varustautuminen sotaan (Ed. Räisänen: Me jaksamme olla siinä kilpailussa mukana!). Sen tietävät meidän rauhanliittolaisemmekin täysin varmasti, näyttääpä siltä, kuin heillä sitä vastaan ei olisi mitään muistuttamista. Lie neekö sanoja käytetty enemmän väärin ja nurinpäin käännettynä totuuden tulkina, kuin tekevät juuri kommunistiset n. s. Ihmisoikeuksien Liiton suosittelijat ja ohjelmapuhujat. Tuo Ihmisoikeuksien Liiton alkuperäinen ja koko maailmaan levitetty ohjelma on myös samojen miehen sanelema, jotka esim. Inkerin suomalaisiin kohdistavat ihmisoikeuksien sydämetöntä loukkausta. Kokonainen kansa on karkoitettu kotikonnultaan ympäri Venäjän valtakunnan kansana katoamaan, kuolemaan kurjissa suoseuduissa puutteeseen ja tauteihin. Ihmisoikeuksien Liitto ei näe, ei ainakaan ole vielä ilmoittanut näkevänsä tässä mitään vääryyttä ihmisoikeuksia kohtaan tapahtuneen, eikä sillä ole ollut mitään sanottavaa tästä häpeällisestä ihmisoikeuksien loukkaamisesta. Miksikä liitto ei ole aloittanut toimintaansa siellä, missä sitä kipeimmin tarvitaan, näitä julkealla tavalla ihmisoikeuksia polkevia kommunisteja vas-

taan, vaan sen asianajat päivävastoin hyökkäävät ja kohdistavat koko työnsä niitä kohtaan, jotka tahtovat onnettomia kodeistaan karkoitettuja puolustaa, niiden puolesta puhua ja vetää syylliset, ihmisten alkeellisimpien oikeuksien riistäjät, sivistyneen maailman tuomittaviksi.

Rauhan ja Ihmisoikeuksien Liiton asianajat — muistan eduskunnan ensi päivinä Mauri Ryömän, Sundströmin, Ampujan y. m. jotka käyttivät siitä kauniita sanoja. Mutta minä sanoisin, että ne olivat lausutut kaameiden tosiasian ajatuksista poistamiseksi meiltä muilta. Noita kauniisiin verhoihin puettuja puheita pidetään kai tarkoituksella, että huomio kiintyisi toisarvoisiin kysymyksiin ja varsinainen totuus unohtuisi, että jäisi syrjään ja huomamatta kaikki se, mistä lopullisestikin on kysymys: tämän valtion olemassaolo sekä Suomen kansan itsenäisyys ja vapaus.

Kommunistien lopullisena päämääränä on itsenäisyytemme tuhoaminen. Eduskunnassa ei olekaan ketään, joka ei tätä tietäisi. Kansanedustajan on kaikin mahdollisin keinoin myöskin noustava vastustamaan niitä voimia, jotka itsenäisyyttämme ja vapauttamme uhkaavat, siis myöskin voimakkaammin, uskaltaisinpä maan itsenäisyyden puoltamisen nimessä sanoa, myös yksimielisesti ja ensi kädessä vastustamaan kaikkia niitä toiminnan ilmaisumuotoja, joissa kommunistit ovat mukana, mukana tarkoituksenaan levittää ja vahvistaa vaikutusvaltaansa sekä aatteittensa kylvöä tässä maassa. Elleivät kansanedustajat voi tässä asiassa yhtyä, silloin on itsenäisyytemme, vapautemme, ulkonainen ja sisäinen rauhamme sekä ihmisoikeudet todella uhanalaisina. Ja jos Rauhanliiton ja Ihmisoikeuksien Liiton asianajat eivät näe kommunistien toiminnassa suurinta vaaraa (Vasemmalta: Myöskin fascistien?), mutta suurinta vaaraa, ensi käden vaaraa, sekä suoranaista että välillistä, muistakaamme myöskin välillistä vaaraa (Vasemmalta: Yhtä välillistä on fascistivaara!) niin hyvin rauhan säilymiselle kuin ihmisoikeuksien voimassa pysymiselle, niin on heidän liitoillaan väärät nimet ja kilvet, ne ovat silloin itsestensä ihmisoikeuksien riistämisen naamioituja liittoja.

Se välikysymys, joka nyt on käsittelyn alaisena, koskee kansanrintaman muodostumista ja kommunistien osuutta kansanrin-

tamaan. Toiselta puolen on tahdottu kieltää kansanrintaman olemassaolo maassamme ja kieltää myös se tosiasia, että kommunistit olisivat täällä kansanrintamassa osallisina. Samalta taholta on ilmoitettu, että niin pian kuin voidaan osoittaa, että kommunistit ovat tällaisessa toiminnassa mukana, on sitä ryhdyttävä kaikin tavoin estämään ja tukahuttamaan. Enää ei liene tässä eduskunnassa ketään sellaista, joka väittäisi että esim. Espanjassa ja Ranskassa kommunistit eivät johtaisi kansanrintamaa tai etteivät ne olisi siinä osakkaina. Ja tuo epäilyksien kansanrintaman olemassaolosta ja kommunistien mukanaolosta alkaa häipyä ainakin porvarillisella taholla kaikkialla. Luimme muutama päivä sitten, 12 päivänä tätä kuuta Iltasanomista m. m. seuraavaa pääkirjoituksen kohdalla: „Ranskan porvarilliset demokraatit alkavat huomata, mil-laisten kaverien kanssa he ovat antautuneet yhteistoimintaan. Sosialiradikaalisen puolueen johtaja Chautemps on hyökännyt ankarasti kommunisteja vastaan ja vaatinut heitä luopumaan kiihoitustoiminnasta sillä uhalla, että kansanrintama luhistuu. Hän viittasi viime viikkojen lakkotoimintaan, katumielenosoituksiin sekä ihmetteli, miten voi löytyä henkilöitä, jotka eivät ymmärrä, että tällaisten yhteiskunnallisten levottomuuksien näytelmät luovat pakokauhun ja vihan ilmapiirin, joka vaarantaa Ranskan taloudellisen tervehtymisen ja maan arvonannon ja turvallisuuden”.

Iltasanomat jatkaa tämän johdosta: „Tämän puoluejohtajan ihmettelyyn sisältyy vielä varsin naivia hyväuskoisuutta. Kyllä Ranskankin kommunistit tietävät mitä he tarkoittavat ja mihin pyrkivät näillä näytelmillään. Kominternin käsky-läisten päätarkoituksena onkin luonnollisesti juuri sekasorron aikaansaaminen. Edesvastuu on lähinnä niiden demokraat-tisten piirien, jotka lapsellisessa herkkä-uskoisuudessaan luottavat kommunistien vakuutuksiin ja jatkavat täysin kestä-mättömälle pohjalle rakennettua yhteistoimin-taa kansanrintamassa. Meillä Suomessa tunnetaan kommunistit, jatkaa Iltasanomat, ja heidän metkunsä. Siksi ei mikään yhteistoiminta heidän kanssaan voi tulla kysymykseen fascismin vastustamisenkaan nimessä.”

Tämä on oikeata puhetta. Ja tälle kan-nalle tulee eduskunnankin asettua. Mutta

tässä yhteydessä on hiukan katsottava, onko meilläkin olemassa tuollaista kansanrin-tamaa tai pyrkimystä sen muodostamiseen edes fascismin vastustamisenkaan nimessä. Tähän kysymykseen on juuri etsivän kes-kuspoliisin muistio tahtonut antaa vastauk-sen ja selostuksen maan hallitukselle, jonka täytyy aina olla täysin selvillä näin tär-keästä, koko maan elinkysymyksestä. Me olemme kuulleet herra sisäasiainministerin vastauksessa välikysymyksen tekijöille va-kavia totuuksia ja peloittavia tietoja kom-munistien osuudesta erinäisissä yhdistyk-sissä, joilla sinänsä on luonnollisesti yhteistä hyvää tarkoittava ohjelma, mutta joissa kommunistit, toimihenkilöinä esiintymi-sensä takia, pyrkivät propagoimaan omia aatteitaan ja erikoisesti niitä aatteita pro-pagoivat fascismin vastustamisen nimessä.

Sen lisäksi, mitä herra sisäasiainminis-teri on jo täällä esittänyt, osoitettakoon muutamia esimerkkejä kommunistien pyrki-myksistä ja osallisuudesta kansanrintaman muodostamiseen meillä. Otin mukaani pie-nen kirjan, sitä myydään 2 markan hin-nalla, nimi: Vapaan Espanjan puolesta, julkaisijana yksi kansanrintaman järjes-töön kuuluva yhdistys Akateeminen Sosia-listi-Seura r. y., ja tulot, sanotaan, tästä kirjasta liitetään kansainväliseen solidaari-suusrahastoon. Tämä kirjanen on alusta loppuun mitä hillittömintä kiihoitusta ja juuri fascismin vastustamisen nimessä, ku-ten Chautemps sanoo, „yhteiskunnallisiin levottomuuksiin, luoden kauhun ja luokka-vihan ilmapiiriä, mikä vaarantaa maan ta-loudellisen tervehtymisen sekä maan arvonannon ja turvallisuuden.” Muuten olisi hyvä herra oikeusministerinkin kiinnittää huomiota tähän kirjaan, jossa sanotaan, että meidän maan hallitus suoranaisesti on toiminut sotaan johtavia periaatteita nou-dattaen. Esitettäköön vain muutamia ly-hyitä otteita tästä kirjasesta, ne selvittävät, että kansanrintamaa koetetaan saada aikaan ja siihen liitetäksi eri ryhmiä, mutta lo-pullisena päämääränä on syrjäyttää sitten kaikki muut ja toteuttaa vain täysin kom-munistinen ohjelma. Jätän lukematta ne törkeydet, joita kirjasessa IKL:stä ja ko-koomuspuolueesta sanotaan. Esitän vain ne kohdat, joissa arvostellaan niitä puo-lueita, joita toiselta puolen koetetaan kan-sanrintamaan kalastaa. Ensiksikin täällä sanotaan, ettei ole täällä sitä porvarillista

puoluetta, joka ei olisi kavaltanut perimmäisiä periaatteitaan. Niin, edistysmielistä seuraavasti: „Kun laillinen porvarillinen hallitus kukistaa maanpetturien kapinaa (Espanjassa), niin Suomessa edistysmielisen pääministerin pää-äänenkannattaja selittää sen harjoittavan terroria ja hyväksyy sekä fascistien julmuudet että Saksan ja Italian intervention. Niin on mainittu kansanvaltainen lehti jälleen paljastanut sekä sisä- että ulkopoliittisen suuntauksensa.” Siis koetetaan saada tämän lukijan mielipiteet vihamielisiksi edistysmielistä puoluetta kohtaan. Maalaisliitolle: „Espanjan kansantaistelu ennenkaikkea on merkinnyt talonpoikaiston vapautumista tilanherrojen ikeestä, mutta meidän maalaisliittomme, joka sanoo ajanvansa talonpoikien etuja, ei ole kammonnut mitään valhetta leimatakseen vapautta, oikeutta ja rauhaa puolustavast espanjalaiset talonpojat rikollisiksi.” Ruotsalaiselle kansanpuolueelle: „Kansanrintaman taistelu on samalla ollut taistelua katolisen ja kaikkien Espanjan kansallisten vähemmistöjen oikeuksien puolesta, mutta tämä ei ole herättänyt minkäänlaista myötätuntoa ruotsalaisen kansanpuolueen lehdistössä, joka meillä väittää ajavansa kansallisen vähemmistön asiaa. Liittymällä yhteen fascistiseen rintamaan se on samalla kieltänyt kansallisen vähemmistön puolustamisen periaatteet ja paljastanut itsensä pelkäksi suurporvariston luokkapuolueeksi”.

Siis vihan kylvää ja sekasorron saamista juuri niissä piireissä, joita koetetaan toiselta puolen alkupuolessa kirjaa saada samaan yhteiseen kansanrintamaan sotaa ja fascismia vastaan. Lopputuloksena on tässä kirjassa sanottu ja opetuksena tästä Espanjan sodasta: „Tärkein opetus Espanjan taistelusta on kuitenkin tämä: Ne ovat osoittaneet, millaiseen julkeaan provokation fascistiset maat, varsinkin natsi-Saksa ovat valmiit sodan aikaansaamiseksi. Ne ovat osoittaneet, minkälainen sodanvaara niiden kannalta uhkaa meidänkin maattamme. Vain lujan kansanrintaman avulla onnistui Espanja — saa nyt nähdä, miten sen käypi — Espanjan kansa tämän provokation torjumaan. Luja kansanrintama on myös meillä muodostettava” j. n. e.

Tästä samasta kansanrintamasta olen tänne Tulenkantajista n:o 36 tämän vuoden elokuussa ottanut otteen todistamaan,

että kansanrintamaa täällä muodostetaan. Mikä on kansanrintama? Ed. Cay Sundström kirjoittaa tästä: „Kansanrintama, tuo uusi yhteiskunnallinen liike, joka päivävä päivä voimistuu Ranskassa, on yksi hetkemme tärkeimpiä ilmiöitä ei vain Ranskan sisäpoliittiselta kannalta vaan myöskin kansainvälistä tilannetta silmälläpitäen. Työläiset, keskiluokan jäsenet, älymystö, virtaa kansanrintamaan, sillä se tulkitsee parhaiten heidän ajatuksiaan ja vaatimuksiaan ennenkaikkea taistelussa fascismia vastaan. Sen voima on myöskin siinä, että samalla kuin se pyrkii luomaan tarpeellisen yhtenäisyyden työväenluokan sisäpuolella, se liittyy siihen virkamiehet, älymystön ja keskiluokan jäsenet koettaen täten vetää nämä pois fascistin vaikutuspiiristä.” Sundström jatkaa: „Se seikka, että kansanrintaman luomistyössä ja sen toiminnassa Ranskan kommunistipuolue on näytellyt aktiivisinta osaa on antanut erilaisille kirjoittajille sopivan aiheen huutaa, että kommunistit ovat kansanrintaman varsinaisia johtajia. Tämä on väärä selitys. Kommunistisen puolueen aktiivinen osuus on kieltämätön, mutta kansanrintama ei ole mikään määrätyn puolueen alaosasto”, siis se ainoa erotus, että se ei ole kommunistisen puolueen alaosasto, mutta myönnetään, että kommunistisen puolueen aktiivinen osuus on kieltämätön (Vasemmalta: Niinkuin monen muun! — Mikäs siinä!).

Akateemisen sosialistiseuran äänenkannattaja Soihtu viime kesä—heinäkuun numerossa kirjoittaa „kansanrintamaa kohden”. Aluksi tehdään selkoa kommunistisesta manifestista, jonka mukaan nykyhetkenä saavutettavien etujen puolesta taistellessa on aina kaikissa vaiheissa unohtumattomana, että nämä vaiheet ovat vain ensimmäiset askeleet suurta päämäärää kohti ja se päämäärä on poliittisen vallan anastamista proletariaatin avulla ja keino yhteiskunnan uudelleen järjestämiseksi. Sitte kuvataan olojen kehitystä Ranskassa ja sanotaan lopuksi: „Siihen mekin pyrimme, siihen, että seuraava kapitalismikriisi ei enää johtaisi työläisten kärsimyksiin, vaan kapitalistisen järjestelmän poistamiseen. Sitä varten on suunta saatava muuttumaan.” Heti tämän jälkeen lehti julkaisee Ranskan kansanrintaman ohjelman lihavin kirjaimin. Seuraavassa numerossa sama lehti toteaa, että Suomen kansanrintama

on saanut vaalivoiton ja vetää tästä seuraavat johtopäätökset: „Kansanrintaman suunta” (Vasemmalta: Ed. Bryggari: Joka tullaan asiaan! — Vasemmalta: Kiitos vain reklaamista!). Minä otan vain lyhyen palan tästä (Ed. Räisänen: Antaa tulla koko pötkö!). „Taktiikka, joka vuoden 1848 jälkeen on tuottanut suurimmat tulokset sosialisteille on se, josta kommunistinen manifesti sanoo: Sosialistit edustavat proletariaatin ja porvariston välisen taistelun eri kehityskausissa aina koko liikkeen etuja. He taistelevat saavuttaakseen lähinnä edessä olevat päämäärät ja työväen luokan edut, mutta he edustavat nykyhetken liikkeessä samalla liikkeen tulevaisuutta. Poliittisen vallan anastamisesta proletariaatin avulla sanotaan, kuten äsken mainitsin, että se on keino yhteiskunnan uudelleen järjestämiseksi (Vasemmalta: Eikös se ole oikein!).

Täällä on vielä eräs kohta. Puhutaan uuden hallituksen muodostamisesta kansanrintaman päävaatimusten toteuttamiseksi. Kysymyksessä on täydellinen suunnan muutos. Työväen taisteluoikeudet on turvattava ja kansanvaltaiset oikeudet palautettava. Pankkien hyökkäyksille talonpoikaistoa vastaan on pantava sulk, ruotsalaisen vähemmistön kansallisia oikeuksia ei saa loukata, sotavarustelut on lopetettava ja hyvät suhteet kehitettävä kaikkien naapurikansojen kanssa. Mutta ennenkaikkea tämän hallituksen tehtäväksi tulee fascismin poisraivaaminen, lukuunottamatta sitä, että fascistiset järjestöt ja laitokset viimeinkin lakkautetaan, on myös virkamiehistö ja armeija täydellisesti puhdistettava fascistisista aineksista (Vasemmalta: Ihan välttämätöntä! — Ed. Räisänen: Ovatpa pojat kirjoittaneet hyvin!). Se tiedetään, mitä tuo puhdistus tarkoittaa. Fascisteilla tässä tarkoitetaan tietysti kaikkia niitä, jotka kommunismia vastustavat tässä maassa (Naurua vasemmalla. — Ed. Räisänen: Eihän sillä tavalla saa sanoa!).

Tässä on myöskin puhuttu ja moitittu tuota muistiota. Se oli ed. Inkilä, joka moitti siitä, että siinä puhutaan kulttuuri-liberaaleista. Mutta täällä jo ed. Räisänen aivan perinpohjaisesti selosti, miten todellakin on tuommoinen kulttuuririntama myöskin muodostettu. Voisin siitä lukea todisteita, mutta on tarpeetonta uudelleen sitä toistaa sillä ed. Räisäsen esitys oli niin

perinpohjainen siitä Elannossa pidetystä Tulenkantajain seuran kokouksesta, että se todistaa, että on olemassa tuollainen kulttuuririntama. Kirjoituksen mottona oli, niinkuin ed. Räisänen sanoi: „Koko maailman intellektuellit koko maailman proletarien riveihin (Ed. Räisänen: Sitä ei kyllä löydetty sitä mottoa!). Se oli muistiossa (Ed. Räisänen: Mutta ei lehdessä!). Kyllä se siellä on. Jos näitä kansanrintaman järjestön lehtiä ja julkaisuja vertaa siten varsinaisiin kommunistisen puolueen julkaisuihin ja ohjelmiin, niin huomataan aivan hämmästyttävä yhtenäisyys ja samansävyisyys, vieläpä samojen sanojen käyttäminenkin. Täällä ainakin vasemmisto tietää varmasti sen vaaliohjelman, jonka oli S. K. P., Suomen Kommunistinen puolue allekirjoittanut ja jota kesäkuussa levitettiin ympäri maata (Eduskunnasta: En minä ainakaan ole kuullut!) — — no, minä voisin siitä lukea osan: „Lapualaisvaaran torjuminen vaatii, että on tehtävä loppu siitä fascistista kehitystä edistävästä suunnasta, mitä taantumuksellinen Kivimäen hallitus tähän asti on ajanut. Helpoimmin voi kelvollisia ehdokkaita löytää sosialidemokraattisen puolueen listoilta, samoin pienviljelijäpuolueen, kansanpuolueen, eri pulamiesryhmien listoilta, joissakin vaalipiireissä voi joku tällainen ehdokas löytyä myös edistyksen, ruotsalaisen puolueen ja maalaisliiton listoilta. Olkoot nämä vaalit askeleena laajan fascisminvastaisen kansanrintaman luomiseen sotaa ja fascismia vastaan. Me kommunistit ymmärrämme hyvin, ettei sellaista rintamaa nyt voida muodostaa vaatimalla kansaa hyväksymään meidän puolueemme ohjelmaa. Liian hajanainen on vielä Suomen työtekevä väestö. Siksi me kommunistit sanomme: kansanrintama luotakoon sellaisten ohjelmavaatimusten pohjalle, jotka voivat olla yhteisiä koko työtekeväälle kansalle. Rauhan ja demokratian puolesta koko kansanrintama taisteleen ja viekään ne voittoon.”

Kommunistinen liike on kommunistisen internationaalin lujalla ja hievahtamattomalla johdolla nykyisin siirtynyt kaikkialla maailmassa uuteen taktikkaan, jonka koekulun aikaa parhaillaan elämme. Kesällä 1935 Moskovassa pidetyssä kominternin seitsemännessä kongressissa, josta ovat jo tänäpäivänä useatkin puhujat maininneet,

määrättiin kommunististen puolueiden toimiohjelma, jo pari vuotta iskutehtävänä ollut, mutta yli 10 vuotta harrastettu ja propagoitu työväen yhteisrintaman pohjalla luotava kansanrintama. Asian kulua maailman kaikissa maissa tarkoin seuraava komintern nimittäin oli lopultakin tullut, suurista lioittelevista saavutusraporteista huolimatta, siihen asiain todellista tilaa vastaavaan huomioon, ettei maanalaissella kommunististen puolueiden sisäisellä työllä saada edes osittaista menestystä, — Suomessakinhan se oli jo alentunut miltei olemattomiin, mitä lienee ollut vähän yli 500 jäsentä kommunistisessa puolueessa Moskovon ilmoituksen mukaan — niin, ei edes osittaista menestystä, saattikka sitten maailmanvallankumousta eteenpäin viedyksi. Mainitussa kongressissa Leninin vanha, mutta jo melkein unohdettu teesi laajojen työtätekevien ja vähäväkisten massojen puolelleen voittamisen välttämättömyydestä nostettiin nyt uudelleen kunnia-paikalleen kansanrintaman muodostaminen. Suomen kommunistinen puolue taas kuudennessa puoluekokouksessaan, joka pidettiin Venäjällä syyskuussa 1935 pian kominternin seitsemännen, kesällä pidetyn maailmankongressin jälkeen, monen muun kiintoisen asian muassa päätöslauselmaansa julistaa: „Vaikka me kommunistit olemmekin proletaarisen eikä porvarillisen demokratian periaatteellisia kannattajia, on nykyisessä tilanteessa, fascismin hyökätessä, propagandassamme etualalle asetettava kysymys porvarillisen demokratian ja sen jätteenkin puolustaminen fascismin hyökkäyksiä vastaan.” Ja vähän myöhemmin samaisessa päätöslauselmassa julistetaan: „On mitä laajimmille joukoille osoitettava, että kapitalistisen ja fascistisen orjuuden, sekasorron, raakalaisuuden, riiston, sodan kurjuudesta on vain yksi ulospääsy: sosialistinen sovjettilta” — siis suomeakin käytetään näin, ei puhuta „Neuvostovalta”, vaan „sovjettilta”. Näin sanotaan suorastaan, ettei suinkaan ole tarkoituksena mikään muu kuin kommunistinen vallankumous, joka taas Leninin teesien mukaan ei voi eikä saakaan olla muullainen kuin aseellinen ja verinen murskaaminen, säälimättömän hävittäminen, jos sen mieli onnistua. Päätöslauselmassa annetaan tarkat ja monet neuvot siitä, kuinka juuri tuhattavien, nimittäin porvarillisen demokratian, on it-

seänsä autettava tähän valmistauduttaessa ja pidettävä olosuhteet sellaisen tilanteen luomiselle mahdollisena (Ed. Räisänen: Kylläpähän niitä on muovailuja maailmassa!). Nyt kun kommunistien taholta naamioidusti ja muiden nimissä puuhataan taistelua sotaa ja fascismivaaraa vastaan, ihmisoikeuksien puolesta j. n. e., menevät kauniit ja varsin luvalliset, vieläpä kaikkea kannatusta ansaitsevat aatteet laajaan osaan ei vain n. s. yhteistä kansaa, vaan myöskin sivistyneistöön täydestä. Sillä tavoin vapaamielisyyden ja suvaitsevaisuuden nimessä hyvien asioitten ajamisen varjolla poljetaan ja tasoitetaan tietä kommunistiselle toiminnalle.

Kommunistinen vaara on meillä nykyisin tässä yhteis- ja kansanrintaman muodostamisessa. Tästä vaarasta on määrätietoisesti ja kyllin selvästi varoitettava kansaa ja sen kaikkia piirejä ja saatava kaikille selväksi kommunistien juonet ja nykyiset vaaralliset toimintamuodot. Kommunistien juonet alkavatkin jo olla kaikille selvillä, jos vain tahdotaan se itsellekään myöntää. Sitä on katsottu epäilevin silmin välikyksen tekijäin omaltakin taholta ja varoitettu ansaan takertumasta. Mutta vieläkin selvemman tuomion antaa siitä sosialidemokraattinen kansainvälinen ammattiyhdistysliiton toimikunta viime touku-kuulla tekemässään vetoomuksessa ammatillisille järjestöille. Tämä vetoomus on julkaistu „Palkkatyöläisessä”, SAK:n virallisessa lehdessä viime kesäkuun 19 päivänä. Toimikunta kiinnittää huomiota siihen, että nykyisin erilaiset kansainväliset ja kansalliset yhtymät ja komiteat järjestelevät taistelua sotaa ja fascismia vastaan vapauden turvaamiseksi yhteisrintaman hyväksi j. n. e. Tämän johdosta toimikunta toteaa, että „näiden aloitteiden joukossa on vissi määrä sellaisia, joiden perustaminen johtaa kommunistisiin otteisiin ja joiden toiminta ei aina koske esitetyn kysymyksen ratkaisua, vaan jotka työskentelevät pääasiallisesti kommunistiselle propagandalle otollisen ilmapiirin hankkimiseksi ja harjoittavat propagandaa yhtenäisyystaktiikan hyväksi Moskovon reseptien mukaan” (Ed. Lohi: Se on hyvä!). Se on hyvästi sanottu. Jokaiselle tässä eduskunnassa lienee selvillä kommunistien erinomainen naamioimistaito, josta kansanrintamahanke ympäri maailman monine säikeineen on elävänä to-

distuksena. Mitä kalleimpien ihmisystävällisten, humanisten, sivistyksellisten ja liberaalisten harrastusten kyltillä suulaalla demokratiolla sokaistaan kansalaisten silmät noudattamaan kominternin ohjetta: on suuriäänisesti kilvoiteltava humanisuuden, kulttuurin y. m. kauniin puolesta, kunnes saadaan kypsytytyksi joukot syvempiä valankumouksellisia tunnuksia sietämään ja ajamaan lopuksi viimeinen taisto: vallankumous.

Valtiovallan on pidettävä huoli valtion turvallisuudesta, sen on ajoissa estettävä kaikki yritykset, jotka tähtäävät valtion itsenäisyyden tuhoamiseen. Tätä varten on valtiovallalla käytettävänä elin, etsivä keskuspoliisi, jonka tehtävänä on toimia valvovana silmänä, joka seuraa valtion vihollisten puuhailuja ja milloin tarvitaan estää niiden toiminnan. Etsivä keskuspoliisi on olemassaolonsa aikana tehnyt tyhjäksi lukemattomia yrityksiä, joiden päämääränä on valtiomme itsenäisyyden tuhoaminen ja kansamme itsenäistämisoikeuden lopettaminen (Ed. Toivonen: Niinkuin Viron kapinan avustaminen!). Ilman etsivän keskuspoliisin valpasta toimintaa olisi maamme jo aikoja sitten joutunut rajan takana koulutettujen ja sieltä rahoitettujen vakoilijoiden, organisaattorien ja kiihoittajien vapaaksi temmellyskentäksi. Nyt välilyksymyksen alaisessa promemoriassa tai muistiossa tekee EK hallitukselle selkoa kansanrintaman luomisyriyksen menestymisestä Suomessa, kansanrintaman, jonka perustamisesta kaikkiin maihin on tunnettu kommunistijohtaja Dimitrov antanut määräyksen. Promemoriassa mainitaan sellaisia maassamme toimivia järjestöjä, jotka joko avoimesti toimivat kansanrintaman muodostamista silmällä pitäen tai joiden ohjelmaan sisältyy päämääriä, jotka ovat olleet otollisia kommunistien naamioidulle toiminnalle. Jo ennen muistion julkisuu-teen tuloa oli tiettyä, että kommunistit olivat yrittäneet, eräissä tapauksissa menestyksellisesti, soluttautua m. m. suojeluskuntiin, mutta nyt EK ilmoittaa, että todistuksia on olemassa myös siitä, että kommunistien salaiset solutuslonkerot ulottuvat myöskin eräisiin porvarillisiin siviilijärjestöihin, joiden perustajista ja johtohenkilöistä useat ovat tunnetut sekä kommunismin vastustajiksi että täysin luotetuksi isänmaallisiksi ansioituneiksi kansalaisiksi.

Tästä tosiasian ilmoittamisesta on nostettu hirvittävä myrsky ja koetettu tuoda esille toisarvoisia kysymyksiä, että itse pääkysymys unohtuisi. On ymmärrettävää, että henkilöt, joiden nimet mainitaan muistiossa ovat epämieluisasti hämmästyneet, mutta ymmärtääksemme aivan suotta ja aiheetta osoitetaan närkästy hallitusta ja EK:ta vastaan. Ei ole heidän vikansa tai aiheuttamaa, että tällainen käsittämätön olotila on syntynyt, nimittäin sellainen, että kommunistit ovat yrittäneet ohjelmansa mukaisesti toimien porvarillisen demokratian asianajajina ottaa heidänkin järjestönsä palvelemaan omia tarkoituksperiään. Heidän ainoa vikansa, joka ei suinkaan ole sellainen, että se edes nimeä pilaisi, on se, josta Ilta-Sanomat moitti Ranskan sosiaaliradikaaleja, että he suuressa ihanteellisuudessaan ja lapsellisessa herkkämielisyysdessään luottavat kommunistien vakuutuksiin ja jatkavat täysin kestäättömälle pohjalle rakennettua yhteistoimintaa kansanrintamassa.

Pienessä ja monessa suhteessa vaaranalaisessa asemassa olevassa maassamme on kommunistien juonet heti paljastettava ja katkaistava. Niitä ei saa päästää kehittymään ja esim. jatkumaan sen luontoista kommunistista taktiikkaa kohden kuin on heidän yhteis- ja kansanrintamayrityksensä. Jos se sallitaan, sallitaan kehittyä seuraava aste: tehtaiden valtauksset, suuret lakko-mellakat y. m. Ne, jotka huutavat, ettei kansanrintamaa ole, vaativat kai rintaman todistamiseksi tuonkaltaisia voimannäyteitä. Mutta Suomi ei kestäisi näitä kokeiluja. Eihän ole varmaa, kestäkö niitä Ranskakaan. Senvuoksi pitää valtiovallan ennakovalvonnan olla valpasta ja tehoisaa. Sitä se on nyt ollut. Sitä todistaa EK:n ennakkonäkeminen ja tämänkin muistion hallitukselle jättäminen. Vaikkakaan se ei ole ollut tarkoitettu vielä laajempien piiriin tietoon saatettavaksi, ei ole pidettävä vahinkona sitä, että se joutui julkisuuteen. Se on toivottavasti avannut kansalaisten silmät näkemään kommunistien vehkeilyt tälläkin toiminta-alalla ja toteamaan vaaranalaisen asemamme ennenkuin asiat saivat kehittyä niin pitkälle kuin esim. Ranskassa. EK:n muistiossa on kaikkien nähtävänä kiitettävää valppautta ja pyrkimystä ajoissa varoittamaan uhkavasta vaarasta. Maantieteellinen asemamme

ja juuri äskenkin paljastunut laaja vaikoilujuttu todistaa tulenarkaa asemaamme, joka velvoittaa meitä, Suomen kansan edustajia, entistä vakavammin ja valppaammin seuraamaan kaikkia niitä voimia, jotka joko naamioituina tai julkeasti uhkaavat maamme itsenäisyyttä, vapautta ja laillista yhteiskuntajärjestelmää. Ja se velvoittaa meitä yksimielisesti, rehellisesti asettumaan noita tuhoavia voimia vastaan. Siitä on nyt kysymys.

Ed. Riipinen: Minä kuuntelin lämpenevin mielin äskeisiä sanoja. Minä vain olisin odottanut, että arv. puhuja olisi nähnyt asiat pohjaan saakka. Hän säästi täydellisesti meidän voimakkaimman kansanrintamapuolueemme, sosialidemokraatit. Ja hän jopa meni niin pitkälle siinä säästämisessään, että hän väitti ammatillisten järjestöjen internationaalen asettuneen kommunismia vastaan. Minulla on aivan toisenlainen tieto, se on Suomen Sosialidemokraatista. Suomen Sosialidemokraatissa heinäkuun 21 päivästä sanotaan: Ammatillisen yhtenäisyyden toteuttamiseksi ryhdytään neuvotteluihin kaikkien KAL:n ulkopuolella olevien ammattijärjestöjen kanssa. Ja sitten selostaa eräs sihteeri, keskusliiton sihteeri Louhikko Lontoon kongressia, jossa m. m. tultiin seuraavaan päätökseen: Kokous velvoittaa työvaliokuntaa ryhtymään neuvotteluihin Amerikan, Austraalian, Kaukaisen Idän, Neuvosto-Venäjän ja kaikkien muiden KAL:n ulkopuolella olevien ammattijärjestöjen kanssa. Tähän päätökseen tuli tuo kokous Norjan aloitteesta. Norja nimenomaan oli halunnut, että myöskin kommunistiset, siis kominternin ammattiliitot otettaisiin mukaan ja siitä kysymyksestä tulikin, niin tämä suomalainen sosialisti sanoo, sen kokouksen keskeisimpiä kysymyksiä. Se siitä.

Täällä on minun käsittääkseni asiat jollain tavalla ylösalaisin, täällä parlamentissa. Kun sellainen varoitus, jonka EK:n raportit antavat, on tullut julkisuuteen, olisi kansallisesti terveessä parlamentissa luullut nostettavan kysymys siitä, mitä hallitus tulee tekemään, että maa varjeltuisi kommunistisen kansanrintaman solutukselta. Sitä me kysymme isänmaallisessa kansanliikkeessä hallitukselta ja niitä on paljon maassa, jotka sitä nyt kysyvät.

Mutta nyt täällä kysellään, miten kansanrintamalle turvattaisiin vapaa toimivalta valtiovallankin puolelta, ja samalla hyökätään kiivaasti sitä valtakunnan virastoa vastaan, joka on yrittänyt tehdä tehtävänsä asiassa, sellaisessa asiassa, joka on muodostunut keskeiseksi kysymykseksi niin meillä kuin monissa maissa tällä hetkellä. Etsivän keskuspoliisin muistiot eivät tuoneet sellaisille, jotka ovat pidemmän ajan tarkkailleet kominternin erilaisia taisteluja solutustapoja, mitään erikoisesti uutta, mutta ne ovat joka tapauksessa sen viraston toteamus, jolla on ollut paras mahdollisuus päästä selville kominternin puuhailuista jo pidemmän ajan kuluessa. Suomen Sosialidemokraatti on väittänyt ja täällä on väitetty, ettei etsivä keskuspoliisi esitä mitään muuta kuin olettamuksia eikä yhtään ainoata todistusta kommunismin solutus-työstä. Eikö ole tullut julkisuuteen tarpeeksi todisteita kommunismin ja kominternin vaikutuksesta meillä? Niiden rikosten rekisterithän antavat meidän oikeuslaitokselleme joka päivä työtä. Satoja kommunismin aiheuttamia rikoksia tapahtuu vuosittain. Mutta huolimatta näiden rikosten maallemme vaarallisesta luonteesta vaatii esim. eräs näitä kansanrintamayhdistyksiä, nimittäin Ihmisoikeuksien Liitto, vapautusta valtiollisille vangeille. Kommunismin solutuksesta lienee pape-reilla vaikea antaa todistuksia, se käyttää siksi ovelia keinoja, mutta työn tuloksethan ovat nähtävinä. Senhän ovat etsivän keskuspoliisin raportit todistaneet. Ne ovat todistaneet, että täällä toimii suuri joukko kulttuuriliberaalisia yhdistyksiä ja täällä julkaistaan lehtiä kominternin hengessä. Täällä toimii Tulenkantajat seura, Akateeminen Sosialistiseura, Ihmisoikeuksien Liitto, Sotaavastustava kansalaistoimikunta, Rauhantöön Yhteiskomitea, Suomen Antimilitaristien Liitto r. y., Suomen Rauhanliitto, Naisten Rauhan- ja vapaudenliitto, — siis kovin rauhallisia ja kauriita nimiä — Nuortasavaltalaisten Liitto, Vapaamielinen Ylioppilasyhdistys, Suomen Pienviljelijäin puolue, Kansanpuolue, Helsingin Työväen Näyttämö y. m. vähäpätöisempiä, ne toimivat sellaisessa hengessä, mitä komintern toivoo. Eiköhän tähän luetteloon pitäisi vielä lisäksi kirjoittaa eräs uusi kulttuuriliberalistinen yhdistys, nimittäin meikäläinen jumalankieltäjäin

liitto, joka käyttää nimeä Siviilirekisteriin Kuuluvien Yhdistys. Olisi syytä, että etsivä keskuspoliisi tarkastaisi, millä tavalla tämä liitto rupeaa toimimaan. Panee nimittäin merkille, että tässäkin yhdistyksessä toimii samoja henkilöitä, joita on näkynyt näiden muiden yhdistysten, kulttuuriliberalististen yhdistysten johtokunnissa. Täällä ilmestyy sellaiset lehdet kuin Tulenkantajat, Soihtu, Kirjallisuuslehti, Nykypäivä ja Rauhaa Kohden puoleksi tahi kokonansa kommunistisessa hengessä (Eduskunnasta: Eikö vapaamuurarien?). Meillä on toiminnassa, niinkuin täällä myöskin herra sisäministeri totesi, SKP, Suomen Kommunistinen Puolue, maanalaisena ja silläkin äänenkannattajansa: Suomen Miehen Suoria Sanoja. Suomen Kommunistinen puolue SKP on saanut määräyksensä kominternilta ja sen antamat ohjeet perustuvat tuohon kominternin kokoukseen, josta täällä usein on mainittu, joka pidettiin Moskovassa kesällä 1935. Niistä päätöksistä täällä laajemmin jo teki selkoa ed. V. Annala. Tämän SKP:n äänenkannattajan sävystä näkee, mitenkä uskollisesti seurataan kominternin antamia ohjeita. Siellä — minä muutaman lauseen täältä luen — N:o 4 tässä Suomen Miehen Suoria Sanoja 1 päivästä helmikuuta 1936 kirjoitetaan: „Olemme kuitenkin varmoja, että sosialidemokraattisten työläisten suuret joukot ymmärtävät yhtenäisyyden merkityksen rauhan puolesta taistellessa” — yhtenäisyyden, tahtoo sanoa siis yhteisrintaman merkityksen. „Sosialidemokraattisten järjestöjen rauhan puolesta järjestämiin tilaisuuksiin on mentävä kaikkien, joille rauhan asia on kallis. Sosialidemokraattiset työläiset vuorostaan menkööt muiden rauhanjärjestöjen tilaisuuksiin.” Siis selvä ohje, jota sitten, niinkuin myöhemmin tulen osoittamaan, on noudatettu. Samassa julkaisussa 30 päivästä kolmatta 1936 sanotaan: „Maamme hallituksen politiikka on vaarallisella uralla. Se ei muutu, elleivät kansan syvät rivit siihen pakota. Suomen ulkopolitiikka on parannettava Saksan taudista. Maamme on liityttävä kansojen rauhanrintamaan, yhteistoimintaan Ranskan, Tšhekkoslovakiain, Neuvostoliiton y. m. rauhaa puoltavain maiden kanssa. Hitlerin ja Mussolinin renkinä ja sodan lietsojana toimivan IKL:n ja muiden fascistien sotaprovokatiolle on pan-

tava sulku. Rauhan asiaa ei saa antaa Suomessakaan kivimäkeen kätkeä.” Ja sitten samassa julkaisussa täällä sanotaan 25 päivänä huhtikuuta 1936: „Kansanvallan puoltajilla on valittavanaan vain yksi tie, koota kaikki kansanvallan ystävään, ensi sijassa työväen voimat puolustamaan aktiivisesti järeillä olevia oikeuksia ja vapauksia eikä tyydyttävä vain rippeisiin. Johdonmukaiset fascistien vastustajat vaativat demokraattisten oikeuksien laajentamista ja ulottamista kaikkiin kansankerroksiin, myöskin kommunisteihin.” Siis sellainen ohje, joka myöskin on toteutettu. Ja sitten neuvo, millä tavalla esim. on toimittava: „Muodostakaamme Vapusta, tuosta työväen taistelupäivästä koko vähäväkisen kansan mielen, tahdon ja voiman ilmaus fascistista taantumusta, valtiollista sortoa ja kuristusta vastaan parempien elinehtojen ja valoisamman tulevaisuuden puolesta. Olkoon toukokuun 1 päivän katselmus alkavan vaalitaistelun, kansanvallan vaalitaistelun mahtava merkkisoihto.” Kaikki nämä tässä lausutut toiveet toteutuvat. Näissä kulttuuriliberalistisissa lehdissä, joista täällä on lainauksia edellä jo tehty ja joihin monta kertaa jo on viitattu, on juuri sama sävy kuin noissa ohjeissa, ja rauhankokouksia meillä on noiden ohjeiden mukaan pidetty. Vappujulistukset ovat olleet kommunististen ohjeiden mukaisia.

Täällä arvoisa edellinen puhuja toi esimerkkejä eräistä lehdistä. Minä olen puolestani tutustunut „Soihtuun” ja minun täytyy ihmetellä sitä, että tällaista saadaan kirjoittaa, vaikka meillä muka kommunismi on kielletty. Täällähän aivan selvästi toistetaan näitä kominternin antamia ohjeita, vaaditaan amnestiaa kommunistivangeille ja sanotaan m. m. näin: „Näyttääkin kehitys itse vievän kohti sellaista lujempaa kansanrintamaa, jota fascististen piirien ja viimeksi etsivän keskuspoliisin ja eräiden korkeampien viranomaisten taholta on yritetty kriminalisoida, koska nämä piirit näkevät, että sellainen kansanrintama olisi ainoa todellinen este niiden fascististen vallankaappaushankkeiden tiellä.” Sitten täällä on, omituista kyllä, tässä „Soihtu”-lehdessä, jonka kulttuuriliberalistiset toimittajat tietysti vastustavat kuolemanrangaistusta ja ovat olleet varmaan kirjoittamassa mukana niihin adresseihin, täällä luonnollisesti puolustetaan niitä kuoleman-

rangaistuksia, joita Neuvosto-Venäjä on pannut toimeen, selitetään ne välttämättömyydeksi. Ja täällä voi lukea neuvoja, miten työväenliikkeen on toimittava, m. m. tällainen sanonta: „Ei voi tällaisena aikana käsitellä työväenliikkeen sisäisiä asioita kansallisesti, vaan kansainvälisyyden merkeissä.” Oman hallituksen pääministeriä moititaan jopa sellaisesta, että hän uskaltaa viitata maamme vaaralliseen geopolitiiseen asemaan. Suoraan vaaditaan vallankumousta. M. m. sanotaan näin: „Mitä tässä tilanteessa vaatii maailman työtekevän luokan etu? Heidän varsinaisena tarkoituksenaan nyt kuten aina on poistaa maailman kaikilta ääritiltä kapitalistinen järjestelmä ja asettaa oma sosialistinen hallituksensa sen tilalle. Kuinka sitten valitsevassa maailman tilanteessa voi tämä tapahtua? Ensinnä täytyy kaikkien työläisten johtajien ratkaista, mitkä maailman osat tarjoavat parhaan suoranaisen mahdollisuuden kapitalismin poistolle ja työväenluokan valtaansaapääsille.” Sitten täällä näkee, miten näitä naiiveja rauhanjärjestöjä käytetään hyväksensä. Sanotaan m. m. näin: „Nämä rauhanjärjestöt ulottuvat kauas työväenliikkeen ulkopuolelle. Yhdessä näiden liikkeiden kanssa työväenjärjestöt ovat aivan kylliksi voimakkaita pakottamaan hallituksensa toimimaan lupauksiensa mukaan kansainliitossa.” Olen myöskin tutustunut „Kirjallisuuslehteen” ja täällä on m. m. n:ossa 14 kirjoitus „Kansanrintaman koetinhetki”. Siellä on hyvin suoraa kommunistista puhetta. Sanotaan m. m. näin: „Maailman rauhanrintamaa johtavat Ranska ja Neuvostoliitto. Kansainliitto on sen ulkopoliittinen elin, kansanrintama sen sisäpoliittinen voima. Tämä rauhanrintama haluaa hinnalla millä hyvänsä säilyttää rauhan. Se on antanut perään Kaukaisessa Idässä, Abessiniassa, Reinillä, se on asettunut puolueettomuuskannalle Espanjan kansalaissodassa. Juuri Espanjan kansalaissodan yhteydessä on tämä politiikka edennyt tavalla, joka on ollut kuolemanuhkaava natsi-Saksalle. Ulkopoliittinen rauhanrintama on lujittunut, työväenluokan yhtenäistyminen, kaikkien demokraattien lähentyminen on ollut luonnollinen seuraus Espanjan taistelujen herättämästä solidaarisuudesta faseistisen raakalaisuuden edessä. Faseismi on seisonut rosvonkasvot paljastettuina.”

Niin, muuten täällä todisteli ed. Wiik aamupäivällä, miten Neuvostoliitto on muuttanut toimitapojansa ja on muuttunut, koska se toimii nyt kansainliitossa. Olisi syytä niiden, jotka tässä suhteessa ihailevat Neuvostoliittoa, tutustua eräaseen teokseen, jonka nimi on „Hinter Genf steht Moskau”, jossa selvästi todistellaan, mistä johtuu Moskovon ja kominternin suosio kansainliittoa kohtaan, nim. että se johtuu yksinkertaisesti siitä, mitä tuon kirjan nimi sanoo, siitä että Moskova on kansainliiton takana. Täällä, samaisessa Kirjallisuuslehdessä luetaan myöskin seuraavaa: „Tilanne on tällä hetkellä jatkuvasti ja yhä kärjistyen maailmansodan uhkana, jonka vain rauhan tahtoisten valtioiden yhteistoiminta voi ehkäistä. Tässä rintamassa on Neuvostoliitto välttämätön rengas. Tilanne on jatkuvasti ja yhä kärjistyen faseismin uhkana, jonka vain kansanrintama kaikissa maissa voi torjua. Tämän rintaman voimakkain tekijä on maailman proletariaatti ja sen voimakkain ase on Neuvostoliitto. Neuvostoliiton puolustaminen faseistista sotaprovokatiota ja hyökkäyksiä vastaan on rauhan politiikan ydin, jota ilman ei mitään käytännöllistä rauhanpolitiikkaa voi olla.”

Vieläkö enemmän kominternin ihailua ja vieläkö joku voi sanoa, että meillä ei ole kommunismia?

Tässä samassa Kirjallisuuslehdessä on sitten kuvaus Neuvosto-Venäjältä. Siellä on jokin näistä kansanrintamalaisista ollut vieraisilla ja on sieltä aivan mieltä ällöttävää ihailua täynnä. Täällä on m. m. eräs huudahdus: „Voi sentään, tämä on toista kuin Mustikkamaa! Jospa voisi hetkeksi loihittia kaikki Sörnäisten lapset ja nuoret tänne!” Siis Neuvostoliittoon. Ja tällaista ihailua suitsuttaa suomalainen, jonka heimokansat sama neuvostomaa on ajanut kauheisiin kärsimyksiin tahi hävittänyt sukupuuttoon. Niin, minä toivoisin, aivan niinkuin edellinen arvoisa puhuja, että näitä lehtisiä lueskeltaisiin oikeusministeriössä.

Tästä EK:n luettelosta kuitenkin mielestäni puuttuu kansanrintaman päätekiä, nimittäin marxilainen puolue alajärjestöineen ja SKA, johonka kyllä on sivumennen viitattu, ja tärkein kansanrintaman äänenkannattaja, nimittäin sosialidemokraattinen lehdistö. Suomen Sosialidemokraatista minä

puolestani olen tullut vakuutetuksi kansanrintaman toiminnasta. On tarvinnut lukea, mitä esim. nimimerkki Reinhold Sv. kirjoittaa m. m. direktiiveistä, internationaalen direktiiveistä, joita meilläkin pitää totella, hänen ihailustaan kansanrintamaa kohtaan muissa maissa, hänen suitsutustaan Ranskan kansanrintaman esiinmarssille. Ja täältä, m. m. tämän saman kirjoittajan kirjoituksesta, saattaa lukea tällaisenkin ajatuksen: „Kansanrintaman muodostaminen ja synty viittaa siihen, että diktatuuria ja fascismia vastaan asetetaan vähitellen kaikkien kansanvaltaisten voimien yhteisrintama.” Sosialidemokraatista on saanut tietää, että Akateeminen Sosialistiseura opintokerhoissansa on opiskellut esim. n. s. kansanrintamataktiikkaa marxilaisuuden valossa. Saako se myös, tämä opintokerho, valtionapua, en tiedä. Tämä sama Akateeminen Sosialistiseurahan on käynyt aktiiviseen kansanrintamapolitiikkaan m. m. myymällä sitä kirjaa, josta ed. Kokko mainitsi, Espanjan punaisten hyväksi. Sosialidemokraatista voi lukea, mitenkä Suomen Sosialidemokraattisen Työläisnuorisoliiton liittoneuvosto oikein vetoomuksella kehoittaa taisteluun kominternin tunnuksien puolesta, demokratian puolesta fascismia ja sotaa vastaan. Sosialidemokraatissa voi lukea myöskin kansanrintaman toiminnasta fascismia vastaan niissä kansalaiskokouksissa, joita on viime aikoina järjestetty täysin samassa hengessä kuin mitä niitä järjestellään Moskovan punaisella torilla. M. m. ed. Wiik näkyy olleen sellaisen fascismin vastaisen kansalaiskokouksen, kansanrintamakokouksen innoittajana Turussa. Siellä, tuossa kokouksessa, tehtiin päätöksiä, joissa lausuttiin m. m., että on koetettava koota ympärilleen kaikki kansan terveet voimat taisteluun vapauden, rauhan ja inhimillisen edistyksen puolesta, joita kaikkia fascismi uhkaa, siis samojen kominternin tunnusten puolesta. „Ja sitten kaupunkien ja maaseudun ruumiillisen ja henkisen työn tekijäin yhteisillä ponnistuksilla on fascismi lyötävä ja kansoille turvattava vapaan kehityksen mahdollisuus.” Aivan sama laulu, joka kuuluu Moskovasta, kun vain avaa radionsa. Sitten ed. Wiikin kokous lähetti veljellisen tervehdyksensä Espanjan punaisille.

Kommunistien vapunpäivän julistuksessa, jonka voi lukea Sosialidemokraatista 2 päi-

vänä toukok. 1936, näkee myöskin, mitenkä on noudatettu kominternin antamia ohjeita. Minä en voi olla muutamaa lausetta lukeematta ed. Sundströmin — täällä seisoo: toveri Cay Sundströmin — puheesta. Hän on lausunut vapunpäivänä täällä Helsingissä: „Puolueemme täytyy säilyttää yhteys kansainväliseen sosialistiseen työväkeen ja muistaa sosialistisen työväeninternationaalen sihteerin Friedrich Adlerin kehoitus, että meidän on oltava ensi sijassa kansainvälisiä ja toisessa kansallisia sosialisteja, täten lähemmin määritellen kansainvälisyyttä, johon sosialidemokraattiset puolueet tunnustautuvat. Fascistit eri maissa ovat vuosi vuodesta voineet saavuttaa voittoja juuri työväenluokan sisäisen erimielisyyden ja fascismin vastaisen rintaman hajanaisuuden ansiosta, mutta näyttää siltä, että vihdoinkin fascismin vastaiset ainekset eri maissa löytävät toisensa ja siksi tervehdimme ilolla juuri tänä päivänä kansanrintaman voittoja, siis tervehdimme ilolla kansanrintaman voittoja Ranskassa ja Espanjassa, joissa se on asettanut sulun fascismin etenemiselle ja pakottanut sen peräytymään. Iloitsemme siitä, sillä se on samalla kansainvälisen työväenliikkeen voitto. Sosialidemokraattiset hallitukset Skandinaviassa, Neuvostoliiton aktiivinen osallistuminen kansainvälisen rauhan ylläpitämiseen ovat tekijöitä, jotka vahvistavat kansainvälistä rauhanrintamaa — siinä nyt käytään sanaa rauhanrintama — joka on saatava yhä määrätietoisempaan toimintaan fascistisia rauhanhäiritsijöitä vastaan. Italian hyökkäys Abessiniaan vastaan, Locarnon sopimuksen rikkominen natsi-Saksan taholta osoittaa, että tiukka kansainvälinen rauhanrintama näitä fascistisia valtioita vastaan on välttämätön.” Mitä se on muuta kuin kansanrintaman julistusta kominternin ohjeiden mukaan, arvoisat edustajat siellä vasemmalla. Onko se mitään muuta? (Ed. Komu: Tepähän tuon tunnutte tietävän!).

Samassa vappujuhlassa lausutaan myöskin muita tunnustuksia. Siellä eräs K. L. Kulo-niminen puhuja lausuu m. m.: „Tänä työväen kansainvälisenä juhlapäivänä on meillä syytä myös todeta, miten idässä Neuvostoliiton uljaat työläiset ovat päässeet mahtavan pitkälle sosialistisen taloutensa rakentamisessa. Lännessä otti Norjan työväestö viime vuonna hallitusvallan

käsiinsä, ja muissa Skandinavian maissa on hallitusvalta jo kauemmin ollut sosialidemokraattien hoidossa. Ranskassa ja Espanjassa ovat sosialistiset työläiset liittoutuneet vapaamielisten yhteiskuntapiirien kanssa, ja taantumus on kärsinyt raskaan tappion toisensa jälkeen. Näin aherretaan muualla sosialismin hyväksi." No niin, ja se on esikuvana sitten myöskin Suomeen. Kelpaahan sitä sillä tavalla puhua. Tuolaista ylistystä suitsuttaa Neuvosto-Venäjän rakennustyöstä. Mutta sopii myöskin muistaa silloin, että siellä, niinkuin aivan äsken on eräs siellä mukana ollut todistanut, viisi miljoonaa ihmistä kärsii pakko-työssä, tekee orjan työtä tämän erinomaisen marxilaisen rakennuksen rakentamiseksi. Sosialistisissa lehdissä on myöskin kirjoitettu seuraavat sanat: „Tämän vuoksi ei ole ihmeellistä, jos laajoissa työväenjoukoissa on ilmennyt entistä suurempi halu koota hajanaiset voimat yhteistä vihollista, fascismia vastaan. Ranskassa ja Espanjassa on muodostettu erikoinen kansanrintama, joka ei ole ollut merkityksellön. Työväenluokka on puolustuksesta siirtynyt hyökkäykseen.” Ja sitten todistetaan kirjoituksessa, miten täälläkin elää yhteisrintama-ajatus ja mitenkä vaaleissa jokainen marxilainen voi löytää mieleisensä edustajan, siis sekä kommunisti että sosialisti.

Tämä on selvää puhetta siitä, että kansanrintama ulottuu ainakin äärimmäiseen vasempaan kärkeen asti. Ruotsissa on julkaistu sellainen selventävä kuva „Folkfronten”, kansanrintama-nimisessä aikakauslehdessä. Siinä on pyöriöön asetettu tunnuksen „För fred och frihet mot krig och fascism” ympärille seuraavat arvoisat henkilöt: ylinnä Stalin, sitten Per Albin Hansson, Ruotsin pääministeri, Caballero, Espanjan kommunistien pääministeri, Stau-ning Tanska, Blum Ranska, Tanner Suomi, Thälmann Saksan kommunistijohtaja ja Tranmael, Norjan kommunistien johtaja. Hieno seura siis.

„Sosialidemokraatti” seuraa myöskin mielenkiinnolla kansanrintaman kehitystä muissa maissa ei ainoastansa Ranskassa ja Espanjassa. M. m. oli siellä Belgian sosialistisen pääsihteerin haastattelussa kerrottu seuraava toteamus: „Edelleen on piakkoin meidän yliopistoprofessorien ja intellektuaalistien komitean perustamiskokous. He tah-

toivat luoda kansanrintaman. Siihen ottavat osaa kommunistit, kulttuuriliberaalit ja Ihmisoikeuksien Liiton edustajat, muutamman muun samantapaisen liiton jäsenet ja sosialistit.” Siis esimerkiksi tähän maahan.

Kommunistit ovat alunperin panneet toivonsa naisiin solutustyössään. Jo vuonna 1924 pidettiin kommunististen naisten kokous Parisissa ja siellä annettiin sellainen ohje, että kommunistien solutustyössä on käytettävä naisten sivistysyhtymiä ja erikoisesti mainittiin sellainen naisten maailmanliitto kun Naisten Rauhan- ja Vapauden Liitto. Tämä liitto onkin auttanut toiminnallansa kommunismia. Suomen kommunistisen puolueen puoluekokous Moskovassa antoi käskyn, mitenkä täällä Suomessa oli myyräntyötä toimitettava ja siihen sisällytetään myöskin tämä naisten huomioonotto. „Tärkeätä on saada vapaamieliset porvarilliset ainekset ja etenkin naiset ihmisoikeuksien kansanrintamalle taistelemaan fascistista orjuutusta vastaan rauhan ja lasten elämän puolesta sekä fascismin uhrien ja niiden perheiden avustamiseksi”, ja lisäksi, että „työväestön on tuettava sivistyneistön keskuudessa alkannutta liikettä, joka suuntautuu kulttuuri-taantumusta vastaan”. Meilläkin on yritetty toteuttaa näitä ohjeita. Pitkin viime talvea oli rauhankokouksia Naisten Rauhan- ja Vapauden Liiton ja marxilaisten järjestämiä ja näissä kokouksissa tavallisesti muodostettiin sellaiset ponnet, joissa lausuttiin vastustava ajatus maamme puolustukselle ja ihailu Neuvosto-Venäjää kohtaan. Näitten yhtymien toimesta kerättiin rauhanadressi ja toimittiin yleensä kansainvälisessä hengessä. Naisten Rauhan ja Vapaudenliittohan on kansainvälinen liitto, jolla on alaosastoja eri maissa. On julkisuudessa saatu lukea, mitenkä esim. N. R. ja V. L. Ranskan osasto on mielenosoituksessansa kantanut rauhan symbolina Stalinin kuvaa ja Norjan naisten Rauhan- ja Vapauden Liitto on ollut yhteistyössä kommunistien kanssa, pitänyt yhteisiä rauhan juhlia, joissa kommunistit ovat esiintyneet. Viimeisin tämän Naisten Rauhan- ja Vapauden Liiton tekoja on puuttuminen Espanjan asioihin. Kansainvälinen Naisten Rauhan- ja Vapauden Liitto on antanut vetoamuksen Genèvestä Espanjan asian puolesta ja lähettänyt kirjelmän Espanjan punaiselle hallitukselle.

Tässä vetoomuksessa sanotaan lopuksi: „Vetoamme kaikkiin kansanvaltaisiin hallituksiin kaiken mahdollisen siveellisen, diplomaattisen ja taloudellisen avun järjestämiseksi Espanjan lailliselle hallitukselle, niin että kansanvalta voitaisiin ylläpitää tuossa onnettomassa maassa.” Siis aivan sama vaatimus, minkä Moskova monella eri tavalla on julistanut ja julistaa päivittäin radiossansa. Naisten Rauhan- ja Vapauden Liitto siis yrittää johtaa asioita suorastansa, tietenkö vai tietämättänsä kominternin asioilla kulkien kohden maailmansotaa. Tällaisia näytteitä kansan- ja yhteisrintaman toiminnasta voi tuoda miten paljon hyvänsä. Täytyy yhtyä Sveitsin kansanneuvostossa liittoneuvos Motan lausumaan toteamukseen: „Moskovan vaikutusvalta työskentelee kaikkialla, missä sille vain annetaan pieninkin tilaisuus kansanrintaman aikaansaamiseksi”.

Sosialidemokraatit tosin ovat nyt näiden E. K:n muistiodien esilletulua yrittäneet torjua koko kansanrintama-ajatuksen, niin kuin ei olisi heillä siinä osaa ei arpa, välttävät m. m. „sellaisen rintaman luominen edellyttäisi ennen kaikkea siihen halukkaita poliittisia puolueita ja parlamenttaariselta voimaltaan vaikutusvaltaisia ryhmiä, mutta sellaisiahan ei meillä ole ilmoitautunut eikä sellaisesta ole edes mitään keskusteluja käyty.” Mutta aivan toinen sävy on jo Sosialidemokraatin kirjoituksessa „Hallituksen pohja”. Siinä lausutaan m. m.: „Niin pian kuin esteet työmiehen ja talonpojan lähentymisen tieltä häviävät voivat molemmat valtapuolet Suomessa jatkaa sitä yhteisymmärryksen ja yhteistoiminnan politiikkaa, joka on niin välttämätön ja kallisarvoinen sekä kansanvallan lujittamiseksi että rauhan säilyttämiseksi meidän maassamme. — Oikeisto on vihdoinkin opetettava ymmärtämään, ketkä ovat tämän maan todelliset isännät.” Niin, nähdään siis tästä, että Suomen talonpoikaakin suunnitellaan vedettäväksi marxilaiseen kansanrintamaan. Minua on ihmetyttänyt, että tämä on eräänlaista vastakaikua löytänyt jossakin keskustalaisessa talonpoikaismuutoksen lehdessä. Siinä nimittäin kaavailaan, miten Espanjassa hallitus on laillinen ja miten nouseu sitä vastaan on ollut nousua laillista hallitusta vastaan ja kaavailaan mitä voisi Suomessa mahdollisesti tapahtua, jos Suomessa sosialidemokraatit

laillisella tavalla pääsevät valtaan. Minun täytyisi tähän kirjoitukseen sanoa, että jos täällä laillisen hallituksen toimesta kirkot alkavat palaa ja ihmisiä murhataan niin kuin Espanjassa, niin kyllä täällä varmasti löytyy niitä, jotka nousevat sellaista vastaan. Minä tätä nähdessä ymmärtäisin, että tämän keskustelun ratkaisussa pannaan keskusta temppelein harjalle. Punainen käsi ojentuu. Minä tahtoisin viimeiseen saakka uskoa, ettei punaiseen käteen tartuta, että se ei kelpaa. Suomen talonpoika ei ainkaan ulkopuolella parlamentin hyväksy sellaista liittoa, jonka merkkejä täällä näkyy. Suomen talonpoikainen väki, jolta maamme vapautus vaati raskaimmat uhrin, ei liity yhteisrintamaan niiden kanssa, jotka ovat tulleet tänne parlamenttiinkin samoin punaisina marxilaisina, mitä he olivat 1918, joilla on ollut jopa sellainen tunnus viime kesän vaaleissa: „Me tiesimme, missä me olimme 1918 ja tiedämme nyt?” Liittoutuminen punaisten kanssa täällä olisi Suomen talonpoikaisen kansan pettämistä. Asia on vielä vakavampi siksi, että sellaisen kansanrintaman yritys, jota marxilaiset kaavailevat ja johonka on täälläkin tavallansa ryhdytty, voi olla koko meidän maallemme hyvin kohtalokas seurauksiltaan. — Niille kulttuuriliberaaleille taas, jotka leikittelevät kommunismin kanssa ja tekevät neuvostopropagandaa lehdissäänsä, niihin sopivat mielestäni ne sanat, jotka Tšhekkoslovakian entinen pääministeri Kramar on omassa maassansa lausunut tuomien nuo kulttuuriliberaalit. Hän on lausunut: „Espanjan tapahtumat ovat varoitukseksi ja todistavat kauhealla tavalla kommunistien pyrkimyksen voimasta ja rikoksista, joihin sanotut intellektuaalit ovat syytä kansansa ja sivistyksensä edessä toistaessansa bolsheviikkijohtajien kyynillisiä lausuntoja, johtajien, jotka rohkenevat julistaa sodan koko maailman fascismia vastaan muka turvatakseen vapauden ja kansanvallan, jotka he itse ovat häpäisseet ja turmelleet.”

Niin, jos täällä nyt synnytetään sellainen eduskuntaratkaisu, että etsivän keskuspoliisin muistioista annetaan hallitukselle tai asianomaiselle ministerille moite tai vaaditaan puhdistusta tai muuta sellaista, niin silloin on kommunismi jälleen laillistettu tässä maassa esivallallisella tunnustuksella. Kommunismiahan meillä kyllä on. Kyllä

me tiedämme, että täällä parlamentissakin istuu kansanrintaman äärimmäisen punaisen siiven edustajia. Kyllä nähdään, että julkinen sana, vasemmiston ja kulttuuri-liberaalien julkinen sana palvelee kommunismia, niiden asiaa ja ihannoi yhtä paljon Neuvostolaa kuin nuo eduskunnasta vuonna 1930 poisajetut kommunistit. Nähdään, että nykyhetken vasemmistolaiset menevät tässä vieläkin pitemmälle. He haluavat asettaa punaisen maan diktaattorin kaikkien valtakuntien johtoon ja vaativat sellaisia tekoja tuon punaisen diktatuuriin, se merkitsee ratkaisevasti sitä, että eduskunta avaa ovet kommunismille selkoselällensä. Kulttuuriliberaalit ja marxilaiset ovat rientäneet pilkkaamaan lehdistänsä jo etukäteen isänmaallisten kansalaisten huolestumista. Espanjassa ja Ranskassa ja Venäjällä jo aikaa on kulttuuriliberaalien nauru ja pilkka hyytynyt huulille. Siellä tiedetään enemmän, mitä tämän hetken kansanrintaman ja kommunismin valta merkitsee. Tiedetään teossa, että se johtaa kumoukseen, kommunistiseen vallankumoukseen, kärsimyksiin ja kauhistuttavaan tuhoon.

Tämän ratkaisun edessä eduskunta on tämän asian käsittelyssä. On ratkaistava siinä „joko, tahi”. (Ed. Komu: Veto oli poissa.).

Ed. Linkomies: Herra puhemies! Etsivän keskuspoliisin julkisuuteen tulleista promemorioista, joiden tarkoituksena alkuaan oli ainoastaan perehdyttää eräitä hallituksen jäseniä kommunistisen toiminnan uusiin muotoihin, on tehty tavattoman suuri numero. Ne ovat tosiasiallisesti aiheuttaneet hallituksen aseman horjumisen, vieläpä lopulta johtaneet hallituspulaan. Tämä kaikki on tapahtunut siitä syystä, että puheena olevista asiakirjoista on tehty aivan vääriä ja harhaanvieviä johtopäätöksiä, joilla ei ole mitään perustetta itse promemorioissa. On näet aiheutta otaksua, että muistioden kaikki asiallinen sisällys on esitetty sanomalehdissä. Kysymyksessä olevat

muistiot oli kirjoitettu arvostelukykyistä, rajoitettua lukijakuntaa varten. Sen vuoksi niitä laadittaessa otaksuttavasti ei katsottu olevan syytä varautua kaikkia väärinkäsityksiä vastaan, joita tietysti sittemmin on syntynyt, kun asiakirjat ovat joutuneet ulkopuolisten tietoon. Kuvaavana esimerkkinä siitä, minkälaisia mahdottomia johtopäätöksiä promemorioista on tehty, ovat tämänpäiväisen keskustelun pohjana olevan välikysymyksen perustelut. Niissähän väitetään, että etsivän keskuspoliisin raporteissa koetetaan saada suuri joukko kunioitettavia kansalaisia ja heidän järjestöjään epäilyksenalaisiksi osallistumisesta kommunistiseen toimintaan. Näin kuuluvat sanat. Tämähän osoittaa jo arveluttavaa luetun käsittämisen heikkoutta tai sitten jonkin muun ominaisuuden puutetta niissä, jotka välikysymyksen ovat allekirjoittaneet. Etsivän keskuspoliisin promemorioiden laatija on tosin eräässä kohdassa, jota julkisuudessa on monesti käsitelty, käyttänyt onnistumatonta sanontatapaa. Mutta vaikka niinkin on, on sittenkin aivan selvää, että etsivän keskuspoliisin tarkoituksena oli ainoastaan lausua puheena olevien järjestöjen edustavan sellaista katsantokantaa ja ajavan sellaisia aatteita, joita kommunistit ovat ryhtyneet käyttämään hyväkseen päämääräänsä päästäkseen.

Ei myöskään voida esittää minkäänlaisia perusteita sille välikysymyksen perusteluissa lausutulle väitteelle, että etsivän keskuspoliisin raporteissa annettaisiin sellainen kuva, kuin toiminta tasavallan kansanvallan, sanan- ja ajatuksenvapauden ja rauhan puolesta sekä työskentely fascismia ja sotaa vastaan olisi kommunistiselta taholta syntynyt ja johdettu. Lukiessa tätä välikysymyksen perustelujen kohtaa ei voi olla hymyilemättä. Kuinka voisi kenenkään järjellisen ihmisen, ainakaan sellaisen, joka hiukankin tuntee kommunismia, päähän pälkähtää sellainen ajatus, että nämä tällaiset humaniset aatteet olisivat kommunistien keksimiä. Kaikkihan tietävät, että siellä, missä kommunistit pääsevät valtaan, vallitsee diktatuuri, kansanvalta on mennyttä, samoin sanan- ja ajatuksenvapaus. Vallitsevaksi tulee kommunistisessa yhteiskunnassa militaristinen imperialismi ja kuolemanrangaistus on jokapäiväinen, korkeimmaksi nimitetty rangaistusmuoto. Kuinka siis olisi etsivä keskuspoliisi voinut

esittää sellaista mielestöntä ajatusta, että tällaiset aatteet olisivat kommunistisia? Asianlaitahan on todellisuudessa se, että etsivällä keskuspoliisilla on ollut perusteltua aihetta väittää kommunistien yrittävän käyttää näitä aatteita hyväkseen pesiytymällä järjestöihin, jotka niitä ajavat.

Etsivä keskuspoliisi on siis ainoastaan tahtonut varottaa ja siihen on ollut syytä. Sillä on olemassa varmoja todistuksia siitä, että kommunistit ovat nyttemmin muuttaneet taktiikkaansa ja ajavat nykyisin diktatuuriyrityksiänsä rauhan ja kansanvallan sekä fasisminvastaisen yhteisrintaman kauniilta sointuvan korulauseiden kilpeen kätkeytyä.

Kommunistiseen taktiikkaan kuuluu meillä tällä haavaa marxilaisia aatteita kannattavien piirien yhteisrintaman luominen. Tähän rintamaan pyritään yhdistämään myös vapaamielinen porvaristo ja siivistyneistö; ei suinkaan siitä syystä, että kommunistit harrastaisivat vapaamielisyyttä, vaan sen vuoksi, että he sen turvissa paremmin voivat tehdä myyräntytönsä. Onhan vanha tunnettu tosiasia, että ne, jotka valmistuvat antamaan kuoliniskun kaikelle vapaudelle, huutavat ennen valtaan pääsyään äänekkäimmin vapauden puolesta. Kommunistit ovat nyt valinneet tämän tien. Kun tämä tiedetään, ei siitä luonnollisestikaan silti seuraa, että vapauden aatteet sen vuoksi olisi hylättävä, mutta kommunistinen taktiikka kehottaa varovaisuuteen. Ei saa antaa haaveellisen intoilun valtaan sellaisten aatteiden puolesta, jotka murroskauden epävakaisissa oloissa voivat muodostua käytännössä kestämättömiksi. Tarvitsee vain muistuttaa mieliin vuoden 1917 vallankumouksen jälkeistä Venäjää. Siellähän uskottiin vapauden aatteisiin ja toteutettiin ne käytännössä viimeistä piirtoa myöten. Mutta tuloksena olikin häikäilemättömän vähemmistön valtaamiseksi ja alkeellisimmankin vapauden menettäminen. Ed. Wiik, joka on välikysymyksen ensimmäinen allekirjoittaja, edusti silloin, vuonna 1917 sellaista valtiollista katsantokantaa, että jos se olisi päässyt voitolle, olisimme nyt kommunistisessa yhteiskunnassa eikä sosialistisillaan eduskunnan jäsenillä olisi tilaisuutta istua tässä parlamentissa. En haluaisi muistuttaa noista vanhoista asioista, jos

näyttäisi siltä, että ed. Wiik olisi ottanut niistä tarpeeksi oppia. Mutta vaikka hän varmaan on jotain niistä oppinutkin, niin tuskin kuitenkaan riittävästi. Että niin on, se näkyy välikysymyksen perusteluista ja hänen tämänpäiväisestä puheenvuorostaan. Perusteluissa sanotaan, että etsivän keskuspoliisin toiminta muka kohdistuu työväen aineksia vastaan, ja puheenvuorossaan ed. Wiik lausui, että etsivä keskuspoliisi on muka vanha venäläinen ohrana. Ed. Wiik siis näyttää olevan sillä kannalla, että kaikki erikoisen valtionpoliisin välityksellä tapahtuva kommunistisen toiminnan valvonta ja tarkastelu olisi lopetettava, koska se muka kohdistuu työväen aineksia vastaan. Kun tällä kannalla ollaan, niin ymmärtää kyllä sen kiihkeyden, jota asian yhteydessä on osoitettu. Ed. Wiik lähtee siitä, että etsivä keskuspoliisi on porvarillisen yhteiskuntajärjestyksen tuote, joka ei sovellu oikeaoppiseen marxilaiseen käsityskantaan. Sillä, kuten tunnettua, ed. Wiikille ovat sosialismin pyhät kirjat kaiken valtiollisen ajattelun A ja O. Hän ei tule ajatelleeksi, että etsivän keskuspoliisin toiminta on työväestöllekin vain hyödyksi, koska etsivä keskuspoliisi suojelee sitä kommunistiselta tartunnalta, joka valtaamapäässeenä tuottaisi myös työväestölle korvaamattoman vahingon.

Ed. Wiikin ja häneen yhtyneitten sosialististen edustajain kannan saattaa kyllä ymmärtää heidän luokkataisteluoppiensa taustaa vastaan. Huomiota tässä yhteydessä kumminkin herättää, että sosialistisen puolueen johtaja ed. Tanner ei, mikäli olen huomannut, esiinny välikysymyksen allekirjoittajain joukossa. Mutta, vaikka ed. Wiikin esiintymisen käsittääkin, niin on vaikeampi käsittää sitä kiihkeätä hyökkäystä etsivää keskuspoliisia vastaan, jonka ed. Inkilä täällä puheenvuorossaan teki. Sivuutan ne ylisanat, joihin ed. Inkilä harhautui sanoessaan, että etsivän keskuspoliisin muistioiden johdosta muka kaikki kulttuuriliberaalit leimautuvat kominternin käytyreiksi. Ettei niin ole asianlaita, sen jo olen osoittanut. Mutta ed. Inkilä pitää myös aivan selvittämättömänä kysymyksiä, missä määrin meillä edes on pyritty toteuttamaan kominternin pyrkimyksiä n. s. kansanrintaman aikaansaamiseksi, mikäli hänet oikein ymmärsin. Kumminkin on sisäasiainministeri vastauksessaan osoittanut, että

yrityksiä ei ole puuttunut ja viitannut m. m. Suomen kommunistisen puolueen asian johdosta tekemään päätökseen. Ed. Kokko on senjälkeen esittänyt useita esimerkkejä ja todistuksia kommunistien pyrkimyksistä yhteisen kansanrintaman luomiseksi maahamme. Lisätodistuksena samasta toiminnasta voidaan mainita eräät Tukholmassa painetut lehtiset, jotka osittain ovat Suomen kommunistisen puolueen keskuskomitean allekirjoittamat, osittain taas esiintyvät nimellä „Suomen miehen suoria sanoja”, mutta siinäkin muodossa ovat kommunistisen puolueen äänitorvia. Näihin lehtisiin arvoisa edellinen puhuja lausunnossaan viittasi. Asian valaisemiseksi esitän vielä muutamia otteita näistä kommunistisista lehtisistä.

Vapuksi 1936 levitettiin kommunistisen puolueen keskuskomitean allekirjoittamaa julistusta, jossa sanottiin: „Luotakoon vapunakin pohjaa kaikkien kansainvaltaisten lapualaisvastaisten voimien yhteistoiminnalle tulevilla vaaleilla. Sitä vaatii työtätekevien etu, kuulukoot he mihin puolueeseen tahansa. Olkoon työtätekevien vaalihuutona: lapualaiset ulos eduskunnasta! Näitten ja kansan muitten vaatimusten toteuttaminen on mahdollista, jos se sitä vakavasti tahtoo ja tarmolla esiintyy. Ei suomalainen taantumus ole sen mahdottomampi voittaa kuin esim. Espanjassa, missä kansanrintama mustan taantumuksen löi, tai Ranskassa, missä se heitti takaisin fascistien hyökkäyksen. Niin voidaan tehdä Suomessakin. Suurin vastuu kansanrintaman luomisessa lankeaa työväestölle.” Täsähän on osittain sellaisia ajatuksia, jotka eivät uutuudellansa häikäise, mutta että niitä esitetään juuri kommunistien taholta, on erittäin merkityksellistä.

Vaalien edellä saapui maahamme eräs kommunistinen lentolehtinen, jossa m. m. sanotaan: „Mutta on aivan varmaa, että työläiset aivan oikeutetusti kysyvät, ketä me voimme äänestää, kelle kannatuksemme antaa. Eivätkö nyt ehdokkaiksi asetetut sosialidemokraattiset ehdokkaat taasen jälkeen eduskunnan kokoontuessa mukaudu siihen Tannerin komentoon, jonka vaikutuksesta edellinen eduskuntaryhmä niin monta kertaa raukkamaisesti perääntyi maan työtätekevien eduista ja kannatti taantumushallituksen toimenpiteitä. Tämä on totta, mutta tästä huolimatta me sa-

nomme vakavasti kaikille työtätekeville: Vaaleissa on lähdettävä liikkeelle, mentävä vaalitulaisuuksiin ja esitettävä työtätekevien tinkimätön vaatimus yhteisestä taistelusta työväen elinkysymysten puolesta. Vaaleissa on äänestettävä niitä sosialidemokraattisen työväen asettamia ehdokkaita, jotka taistelevat työväen yhteisrintamassa kansanvihollisia, IKL-fascisteja, kivimäkeläistä taantumuksellista hallitussuuntaa ja kokoomuksen puuhaamaa taantumusrintamaa vastaan rauhan ja vapauden puolesta. Näitä tällaisia taistelijoita, joita maamme työväenluokka pitkät ajat miltei turhaan odotti nousevan sosialidemokraattien riveissä, on nyt tullut asetetuksi eduskuntaehdokkiksi.”

Tästähän käy selvästi ilmi, mitenkä kommunistit työskentelevät sosialidemokraattisessa puolueessa. Eikä myöskään ole mitään epäilystä siitä, keitä sosialidemokraattien edustajaehdokkaita näissä kommunistisissa lehtisissä tarkoitetaan niillä taistelijoilla, joita nyt lopulta on sosialidemokraattien piiristä astunut esille. Eivätköhän nämä liene samoja, jotka kirjoituksissaan käytelevät sanoja ja sanontatapoja, jotka suuresti muistuttavat kommunistista fraseologiaa. Eräät otteet, jotka ed. Kokko täällä luki „Soihdusta” ja „Tulenkantajista”, muistuttavat suuresti kominternin seitsemännen kongressin päätöslauselmain sanontaa.

Vaalien jälkeen vihdoin eräs kommunisti esittää tällaisessa lehtisessä vaalien tuloksia. Hän sanoo: „Suomen kommunistinen puolue kehoittaa työtätekeviä yhteistoimintaan. Kaikki voimat on nyt koottava kansanvallan turvaksi. Meillä on syytä ottaa esimerkkiä Espanjan ja Ranskan kansasta, jotka valvovat kansanvallan toteuttamista. Kaikki kansanvallan voittoa turvaamaan!”

Esittämäni Suomessa levitettyjen kommunististen lentolehtisten otteet osoittavat jokaiselle selvästi, että kommunistinen propaganda kominternin päätöslauselmien mukaisesti meidänkin maassamme nyt käteytty kansanvallan ja rauhan naamion taakse ja että pyritään näissä merkeissä luomaan yhteistä kansanrintamaa. Porvarillisen yhteisrintaman hajoittaminen on kommunistien tämän hetken tärkein päämäärä ja sitä silmällä pitäen he ovat valmiit tilapäisesti hylkäämään vallankumouksellisen propagandansa ja asettumaan it-

seänsä ilmaisematta yhteistyöhön porvarilistenkin fascismin vastustajien, kansanvallan kannattajien ja rauhanystävien kanssa. On siis epäilemättä aihetta pitää silmät auki. Ei tietenkään ole tämän vuoksi lakattava ajamasta aatteita, joita pidetään oikeina. Kansanvallan ja lakipohjaisen vapauden kannattaminen ja fascismin vastustaminen sinänsä ei luonnollisesti voi joutua epäilyksen alaiseksi kommunistien niille antaman vilpillisen tuen johdosta, mutta näitä asioita on ajettava niin, etteivät kommunistit voi käyttää niitä porttina diktatuuriin pyrkiessään. Myöskin etsivän keskuspoliisin työtä on eduskunnan aihetta tukea eikä käydä sen asemaa horjuttamaan joidenkin vähemmän harkittujen sanontatapojen vuoksi.

Välikysymyksen perusteluissa esitetään aiheeton väite, että etsivän keskuspoliisin muistioilla olisi tahdottu palvella määrättyjä poliittisia tarkoituksia. Sellainen käsitys ei saa tukea siitä, mitä muistion sisällyksestä tunnetaan, eikä myöskään etsivän keskuspoliisin aikaisemmasta toiminnasta. Tunnettuahan on, ettei etsivää keskuspoliisia lainkaan ole katsottu suopein silmin siellä, mistä sen nyt väitetään ottavan vastaan vaikutuksia. Etsivä keskuspoliisihan ei ole ensinkään tehnyt muistioitansa suurta numeroa, vaan sen ovat tehneet sanomalehdet, nimenomaisesti sosialidemokraattisen vasemmiston lehdet, mutta myös edistyspuolueen pää-äänenkannattaja. Etsivä keskuspoliisi ei voi olla vastuussa niistä nurinkurisista johtopäätöksistä, jotka muistion perusteella on tehty. Eräät lehdet, jotka eivät ole oikeistolaisia, kiiruhtivat, niinkuin sitemmin välikysymyksen tekijät, hetikohta selittämään, että muistioissa muka oli syytetty osallisuudesta kommunistiseen toimintaan kaikkia niissä mainittuja henkilöitä. Ei siis ole ihme, jos Someron maa-seutupitäjässä langettiin valitettavalla tavalla samaan erehdykseen ja ryhdyttiin retelöimään henkilön kanssa, jonka nimi esiin-tyi muistioissa luettujen joukossa. Toivottavasti tämä ikävä välikohtaus on saatu nyt lopullisesti selvitettyksi. Valtiovallan on pidettävä huoli siitä, ettei mitään oikeudenloukkausta saa tapahtua.

Herra sisäasiainministerin vastaus on minua tyydyttävä. Tulen yhtymään puhe-miehen ehdotukseen yksinkertaiseksi päiväjärjestykseen siirtymiseksi, ja niin tulee

tekemään koko se ryhmä, johon minulla on kunnia kuulua.

Ed. Kares: Herra puhemies! Kun on kuunnellut muutamia lausuntoja täällä välikysymyskeskustelussa, sellaisia kuin Wiikin, Stenwallin ja Inkilän, niin on tuntunut siltä, niinkuin näillä miehillä olisi ollut erinomainen halu viedä tämä juttu stratosfäriin, semmoisiin korkeuksiin ja suuruuksiin, jommoisiin tämä nykyinen asia ei anna aihetta. Mielestäni meidän olisi koetettava pysyä käytännöllisessä asiassa ja tehdä ensin kysymys, mistä nyt oikeastaan on kysymys, ja mihinkä nyt pyritään tällä kysymyksellä.

Kun haen vastausta tähän kysymykseen, niin minä jätän syrjään pari kolme asiaa, joita minun mielestäni ei tähän pidä sotea. Ensinnäkin jätän syrjään halun, välikysymysentekijäin halun käydä entisen hallituksen ja varsinkin sisäasiainministerin kimppuun, joka vielä hoitaa samaa salkkua. Jos minä ja ryhmäni antaisimme tämän näkökohdan vaikuttaa itseemme, niin herra sisäasiainministeri myöntänee, että meillä ei totisesti olisi mitään syytä asettua ymmärtävälle kannalle tämän erehdyksen johdosta, minkä hallitus promemoria-kysymyksessä on tehnyt. Sillä eduskunnassa lie-nee hyvässä muistissa se tapa, millä sisäasiainministeri hallitusmiehelle vähemmän sopivalla arvostelulla kohteli erityisesti meitä ja meidän ryhmämme pyrkimyksiä, ja sitä heikkoa yritystä, jolla hän koetti vakavissaan selittää, että sosialidemokraattinen puolue on suurin piirtein voinut varjella itseänsä kommunistiselta solutukselta, jota vastoin muka isänmaallinen kansanliike on arempi tälle solutukselle. Kun muistelen tätä, niin tekisi mieli yhtyä niihin, jotka nyt sisäasiainministeriä lyövät, mutta omalta kohdaltani en kuitenkaan tähän nyt tartu.

Että tässä olisi syytä jonkun verran lyödä, se on epäilemättä varmaa. Mutta jätän myös syrjään toisen asian, nimittäin kysymyksen dosiäärin tai asiakirjavihon, josta nyt on kysymys, syntymisestä ja sen julkisuuteen tulemisesta. Siinä on epäilemättä tapahtunut sellaista, mitä hyvin järjestetyssä hallituksessa ei saisi tapahtua. Onhan selvää, että tällainen asiakirjavihko ei ole julkisuutta varten. Ja täytyy minun sekin sanoa, että ministeri Jutila erotessaan hal-

lituksesta, silloin kun tämä tuli julkisuuteen, menetteli sillä kertaa miehen tavoin, sillä asiassa oli hänen selkänsä takana epäilemättä menetelty sillä tavalla, että kollegiaalisessa virastossa ei sellainen saisi tulla kysymykseen. Se on itsestään selvää. Tämänkin jätän kuitenkin syrjään, sillä se on aivan puhtaasti syrjäasia tässä yhteydessä (Oikealta: Kyllä se tärkeä asia on!). Ja minä jätän syrjään senkin, että tämä raportti, joksi sitä nyt kutsutaan, julkisuuteen saatettuna asiakirjana on aika lailla lapsellinen (Ed. Komu: Niinkö on?). On se lapsellinen. Siinä, niinkuin täällä on monta kertaa huomautettu, tuodaan kaikille tunnettuja asioita esille ja ennen kaikkea pitkiä nimiluetteloita. Mutta en puutu siihen, sillä sekin on syrjäasia.

Pääasia mielestäni on kysymys etsivän keskuspoliisin tehtävistä ja siitä, millä tavalla etsivän keskuspoliisin on meneteltävä, kun Venäjältä käsin johdettu kommunismi tekee jatkuvia yrityksiä aivan määrättyssä tarkoituksessa hyökätä Suomeen ja saada täällä vaikutusvaltaa. Tämän estäminen ja niiden asiain seuraaminen, jotka tähän vievät, on etsivän keskuspoliisin päätehtävä (Ed. Komu: On sillä muitakin tehtäviä!). Niin — sille on koetettu antaa tehtäväksi myöskin isänmaallisen kansanliikkeen asioiden seuraaminen (Eduskunnassa naurua). Ja minkä tähden, herrat sosialidemokraatit? Sentähden, että kommunistit saisivat olla vähän enemmän rauhassa, kun meitä ahdistetaan (Vasemmalta: Onhan teidän joukossanne kommunisteja!). Meidän asiamme ovat sellaisia, ettei niitä tarvitse etsivän keskuspoliisin tutkia, ne saa tavallisenkin poliisi selville (Eduskunnassa naurua. — Ed. Sergelius: Merkillinen todistus!).

Mitä nyt sitten näillä asiakirjoilla on sanomista tästä etsivän keskuspoliisin perustehtävästä? Raportti ensinnäkin toteaa ja voi todeta, että kommunistien työskentelyssä tähänastiseen tapaan on tapahtunut jyrkkä seisaus joku aika takaperin, että kommunistit eivät enää meidän maassamme toimi samalla tavalla kuin ne toimivat joku aika sitten. Tämän raportti toteaa. Ja kun tämä todetaan, niin ei suinkaan tässä eduskunnassa eikä koko meidän maassamme liene yhtään ainoata tervejärkistä ihmistä, joka siitä tekisi sen johtopäätöksen, että kommunismi ei enää pyri meidän maahamme ja että bolshevismi, joka nykyisessä

muodossaan ei ole mitään muuta kuin venäläistä chauvinismia, kansalliskiihkoa ja militaristista panslavismia (Ed. Komu: Kainoja tunnutte olevan!), militaristista panslavismia, koska täällä nyt jotakin, „ismia” aina kaikkien pitää olla, että tämä voima olisi lakannut pyrkimästä maahamme ja lakannut yrittämästä saada vapautettua valtakuntaamme yhteyteensä, sitä ei voi yksikään ihminen uskoa. On siis täytynyt tapahtua jokin toimintatapojen muutos, ja tämä käy sitäkin todennäköisemmäksi, että vanhan toimintatavan pysähtyminen Suomessa ajallisesti yhtyy siihen, kun Moskovasta annettiin uudet ohjeet kommunistien toiminnalle eri maissa. Moskovassa on niinkuin täällä on jo monta kertaa sanottu, tehty päätös ja annettu neuvo, että kommunismin on tästä lähtien soluttauduttava kaikkiin mahdollisiin liikkeisiin, ennen kaikkea vanhaan sosialidemokratiaan, mutta myös kaikkiin vapaamielisiin ja demokraattisiin yhtymiin (Vasemmalta: Sekä IKL:ään!). Isänmaallisesta kansanliikkeestä heillä ei ole mitään hyötyä. Minä tulen siihen kapitteliin vähän myöhemmin. Odottakaahan nyt vähän. Näihin yhtymiin oli soluttauduttava pitäen tunnuslauseena: kansanrintama taistelussa rauhan puolesta ja fascismia vastaan. Troijan puuhevossa oli vietävä yhteiskuntiin sisälle se hävitysvoima, jota julkisella taistelulla ja avoimella rintamahyökkäyksellä ei ilmeisesti mihinkään maahan enää saada (Vasemmalta: Se on kerrottua jo!). Tämän uuden ohjeen mukaan onkin sitten menetelty. Äitipuolueen, sosialidemokratian kanssa on eri maissa pyritty tekemään yhteisrintamia ja onkin eri maissa onnistuttu (Vasemmalta: Mutta ei meillä!). Ja kun tämä kommunismin yhteisrintama äitipuolueen kanssa on saatu aikaan, on se joka paikassa merkinnyt sitä, että kommunistit ovat sytyttäneet paloon vanhat marxilaiset vaistot: rienauksen kaikkea pyhää vastaan, vihan ja hävityshalun nykyistä yhteiskuntaa ja sen vuosituhantisia perusteita vastaan. Sen on kommunismi saanut aikaan joka paikassa sosialidemokratian keskuudessa. Se on laskenut vanhaa verta pois ja nuorentanut tätä jo äijäikään käyvää liikettä (Ed. Komu: Uutta viiniä vanhoihin leileihin! — Ed. Lohi: Hormooneja!).

Toisissa maissa, niinkuin esim. meillä ei mitään päätöksiä tarvitse tehdä siitä, että ollaan yhteisrintamassa (Ed. Räisänen: Ei-

vät tekisi hormoonit pahaa!). Täällä voidaan yksinkertaisesti soluttaa vanha äiti-puolue sellaiseksi, että se kelpaa palvelemaan uusia tarkoituseriä (Vasemmalta: Ei se niin helppoa ole!). Jokseenkin helpoa. (Vasemmalta: Ei kuitenkaan!) Sosialidemokraatit eivät voi kieltää sitä, että kommunistit juuri tätä tietä ovat päässeet verrattain vaikutusvaltaisiksi sosialidemokrattisessa puolueessa (Vasemmalta: Oho!). Tehän siellä omassa piirissänne varmaan tunnustatte, että viime vaalit jo tuottivat tuloksia tästä solutuksesta myös eduskuntaan (Ed. Räisänen: Kuka on se kommunisti?). Ammattijärjestöt, jotka ovat marxilaisuuden voimakkaimmat taisteluvälineet, ovat juuri tämän solutustyön kautta valtavasti lisääntyneet. Niissähän jo alkuaankin annettiin johtopaikkoja sellaisille, jotka olivat ansioituneet kommunistisissa tehtävissä. Ja tätä suuntaa on sitten jatkettu eikä kaukana ole se aika, jolloin me näemme, että ammattijärjestö kulkee samaa latua kuin se ammattijärjestö, joka Lapuanliikkeen kautta lakkautettiin. Me näemme tämän saman solutustyön voimallisesti kulkevan myös marxilaisissa liikkeissä, marxilaisissa osuuskaupeissa (Vasemmalta: Oho!). Ne ovat monin paikoin meidän maassamme nykyään marxilaisuuden lujimpia linnoja ja ennenkaikkea kommunismin. Mitä tässä voi tapahtua, siitä on meillä loistava esimerkki vanhasta Turusta. Siellähän pidettiin äskettäin sosialidemokraattisen osuusliikkeen Tarmolan vaalikokous. Sosialistilehti viikkokaudet teki propagandaa omien sosialidemokraattisten ehdokkaiden puolesta, yhtään ainoata kertaa mainitsematta edes vastapuolueen, kommunistien, härkäkommunistien ehdokkaita. Härkäkommunisteilla ei ollut mitään julkista äänenkannattajaa. Olisi siis luullut, että näin ollen sosialidemokraatit olisivat loistavasti vaalissa voittaneet. Mutta miten kävi? Vaalissa saivat sosialidemokraatit 18 edustajaa hallitukseen, härkäkommunistit 27 ja hoi-pertelijat 5 edustajaa. Siinä oli tulos Sosialisti-lehden moniviikkoisesta työstä. Näin vähän kyettiin estämään kommunisteja pitämästä hallussaan tätä osuusliikettä ja miehittämästä sitä omilla miehillään. Että solutus sosialidemokraattiseen puolueeseen nähden on täydellisesti onnistunut, että kommunistit ovat saaneet nyt jo valtaansa sosialidemokratian hengen Suomessa, joskin

vielä ei kokonaan järjestöjä (Vasemmalta: Eikä ole!), siitä on parhaana todistuksena Suomen kaikkien sosialidemokraattien mielenilmaukset ja päätöslauselmat Espanjan sisällisen sodan johdosta. Siitä oli ilmeisenä todistuksena se, mitä ed. Wiik siitä puhui, siitä on todistuksena „Soihtu“-lehden kirjoitukset ja „Akateemisen Sosialistiseuran“ julkaisu, josta täällä edustaja Kokko jo mainitsi. Siitä (Ed. Räisänen: Ne on kaikki esitetty laillisen hallituksen puolesta!) on lausuttu monissa sosialidemokraattien pitämässä kokouksissa julkinen kehoitus ja innostuslauselma Espanjan punaisten hyväksi, vallan, jonka sotilaat tervehtivät päällikköjensä kommunistisella nyrkkitervehdyksellä. Eihän tarvitse muuta kuin olla elävien kuvain sellaisessa viikku-uutistilaisuudessa, joka täällä eräissä elävissä kuissa on useina päivinä viikossa ja katsella Espanjan hallituksen joukkoja (Ed. Räisänen: Vai elokuvissa rovasti istuu? — Eduskunnassa naurua.), niin näkee, mistä on näiden hallituksen joukkojen suhteen kysymys (Vasemmalta: Hyvä, että tuli totuus julki!). Sehän on puhtaasti kommunistikomentoa (Ed. Wiik: Valetta!) ja tämän hallituksen pääministeri on mies niin julkea, että Venäjän jumalattomien järjestö on antanut hänelle nimen „kunniajumalaton“ ja että hänen kuvansa on toisten kunniajumalattomien vieressä kaikissa jumalattomien kerhohuoneissa Venäjällä. On myöskin muistettava, että tämä merkilinen esivalta, jonka päämies on kunniajumalaton, aina kun sen on perädyttävä jostakin kaupungista niin kutsuttujen kapinallisten edessä (Ed. Komu: Ei kun kapinallisten!), hävittää kaupungin julkiset rakennukset ja ryöstää, minkä se voi ryöstää, tappaa paljon ihmisiä (Ed. Komu: Eivätkö toiset tapa!). Ja kuitenkin voidaan sanoa, että tämä on esivallan joukko. Ei, hyvät herrat, esivalta ei koskaan kapinankaan aikana tee sitä (Ed. Komu: Se ei miekkaa hukkaan kannan!), se ei milloinkaan joutukaan perääntymään kapinallisten edestä jostakin kaupungista hävitä kaupunkia. Jos meidän valkoinen armeijamme olisi joutunut peräytymään jostakin kaupungista, jonka se jo oli saanut valtaansa, totisesti se ei olisi sitä kaupunkia hävittänyt (Ed. Räisänen: Hävittitte Korian sillan!). Hallituksen tehtäviin kuuluu aina säilyttää maata niin paljon kuin mahdollista. Eihän

tarvitse muita todistuksia siitä, että Espanjassa on kysymyksessä kommunistien kukistaminen. Minä ihmettelen sitä, että maassa, missä kerran samanlaisen taistelun kautta kommunismi kukistettiin, juljetaan esittä myötätuntoisuuslausuntoa mokomalle esivallalle, joka on Espanjassa.

Mutta siinä parhaiten näkyy, mitenkä Marx et kommunismin henki on saastuttanut meidän sosialidemokraattimme. Ed. Wiikiä se ei kai ole saastuttanut, sillä ed. Wiik on tällä kannalla ollut aina, että pitää käyttää asetta ja tappaa vastustajia. Sehän oli jo hänen vanha alkuperäinen kantansa.

Mutta menemme eteenpäin. Sosialidemokraatit ovat siis solutetut, ei siinä mitään yhteisrintamapäätöstä tarvita. Raportissa huomautetaan, että kominternin uusi määräys sisältää myöskin yrityksen kaikkien vapaamielisten järjestöjen ja keskustapuolueiden soluttamiseen taistelussa fascismia vastaan rauhan puolesta, rauhan puolesta siinä mielessä, mistä täällä eräässä puheessa jo esitettiin, rauhan puolesta sovjetin turvaksi (Ed. Komu: Sotaa vastaan!), niin kuin sanontatapa kuuluu. Kommunistit ryhtyessään tätä neuvoa toteuttamaan löysivät täällä järjestöjä, joihin alusta alkaen sopi yrittää soluttautua, jotka jo nimiltään ja tarkoitukseltaan olivat sellaisia, että ne pikkuisen kääntämällä ja pikkuisen henkeä innostamalla voidaan saada palvelemaan tätä yhteistä kansanrintamaa. Raportti luettelee pitkän luettelon järjestöistä, joissa jo ennen yhteisrintaman synnyttämispäätöstä on aatteellisesti valmistettu eräänlaista kansanrintamaa. Ei tietysti tietoisesti eikä mitään tulevaa päätöstä ajatellen, mutta niiden tarkoitukset, niiden päämäärät ovat olleet sellaiset, että juuri niillä päämäärillä kansanrintama voi syntyä. On myös perustettu uusia järjestöjä, jotka ovat alusta alkaen olleet solutukselle alttiit. Mitähän on esim. Suomen Antimilitaristinen Liitto? Minä en nyt puhu Suomen Rauhanliitosta, jota ed. Stenwall täällä piti jonakin erinomaisen ihanteellisenä laitoksena, joka ei missään tapauksessa voi kulkea Moskovan talutusnuorassa. Se oli heikko yritys vapauttaa Suomen Rauhanliitto Moskovan talutusnuorasta. Ed. Stenwall nimittäin myöntää, että Suomen Rauhanliitto on yhteydessä samanlaisten ulkomaalaisten järjestöjen kanssa. Eikä suin-

kaan ole mikään salaisuus, että näissä ulkomaalaisissa järjestöissä moskovalainen vaikutus on erinomaisen suuri ja voimakas. Minä en tahdo väittää, että ne idealistiset haihattelijat, jotka Suomen Rauhanliitossa ajavat pasifistisia päämääriä, olisivat tietoisesti Moskovan palveluksessa. Minä päinvastoin uskon, että niin ei ole asianlaita. Mutta juuri yhteyksiensä kautta, kansainvälisten yhteyksiensä kautta ulkomaalaisiin rauhanliittoihin hekin ovat joutuneet samaan talutusnuoraan ajamaan rauhaa, jonka tarkoituksena on heikentää kaikkien valtioiden puolustustahtoa ja puolustusvoimaa Neuvosto-Venäjän lisätessä aseitaan ja nauraessa ja julistaessa kaiken pasifismin hulluksi haihatteluksi. Komintern ajaa tätä rauhanasiaa Venäjän hyödyksi ja menestykseksi ja pasifistit kaikissa maissa sokeana kulkevat tätä samaa tietä. Mutta minä tahtoisin väittää, että n. k. antimilitaristinen liitto ei ole näinkään vapaa kommunistisesta solutuksesta kuin Suomen oma rauhanliitto täällä omassa maassa. Ja kun sitten näiden rauhanliittojen yhteishommaksi vielä perustettiin rauhantyön yhteiskomitea, niin olen aivan vakuutettu siitä, että sen yhteiskomitean sisällä on Troijan puuhevonon. (Vasemmalta: Perustettiin neljä vuotta sitten!). Ei troijalaiset olisi vieneet puuhevosta kaupunkiinsa, jos ne tiesivät, mitä sen sisällä oli. En minä epäile ed. Stenwallia enkä muita hyväuskoisia idealisteja, että nekään tietävät, mitä puuhevosta he ovat vetämässä tämän yhteiskunnan sisälle.

Sitten on täällä mainittu nuortasavaltalainen liitto. Sehän on perustettu 1932. „Liitto on puolueista riippumaton, pyrkien kaikissa kansan kerroksissa lujittamaan ja syventämään yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden periaatetta sekä uudistamaan yleistä poliittista ajattelua kulttuuriystävällisessä hengessä. Liitto vaatii poikkeuslakien kumoamista — siis kaikkien lakien, joilla kommunismia estetään maassa — se vaatii kaikille vapautta tasavaltaisen valtiosäännön puitteissa harjoittaa rakentavaa vaikutusta kansalaismielipiteeseen ja valtiovaltaan — siis kommunisteille — sotilaallisesti järjestettyjen poliittisten joukkojen kieltämistä, suojeluskunnan alistamista sotaväen päällikön alaisuuteen, valtiovalan jyrkkää esiintymistä diktatuuriliikkeitä vastaan, kirkon erottamista valtiosta.”

Muistutan, että siloin, kun liitto perustettiin, puhuttiin vielä „diktatuuriliikkeistä”. Ideologia on senjälkeen muuttunut, kuten tulen vähän jälkeensä puhumaan. Minä en taaskaan väitä, että nuortasavaltalaisten liitto olisi perustettu ajamaan kommunistien asiaa, mutta minä väitän, että tämän liiton päämäärät, tarkoitukset, se, mitä se on ohjelmaansa ottanut, on sellaista, että kommunistien äskeisen päätöksensä perusteella täytyy pyrkiä soluttautumaan sinne. Ja minä olen vakuutettu siitä, että tämä liitto ei kykene tätä solutusta estämään, siksi herkkäuskoisia aineksia siihen kuuluu (Vasemmalta: Onkohan siellä niinkään paljon kommunisteja kuin IKL:ssä!).

Sitten on mainittu m. m. Akateeminen Sosialistiseura. Täällähän jo luettiin Akateemisen Sosialistiseuran kirjoittamaa julkaisua ja ei suinkaan jäänyt kukaan epäileväiseksi siitä, mitä tämä julkaisu ajoi, että se oli kommunistisen maailmankatsomuksen lumoissa ja että se kuului tähän aatteelliseen kansanrintamaan fascismia vastaan kommunistisen rauhan puolesta. Se on selviö, jota ei tarvitse sen kirjan luetuun ensinkään todistella. Viime vuonna perustettiin Ihmisoikeuksien Liitto. Kun minä luin sanomalehdistä tämän nimen, niin tuoksahti nenään homeen haju. „Ihmisoikeuksien Liitto”, nimihän viittaa siihen aikaan, jolloinka ihmisoikeuksista puhuttiin ja määriteltiin, mitä nämät ihmeelliset ihmisoikeudet ovat. Ranskan vallankumouksen ja sen edelliseen aikaan. Nyt on täällä haihattelijoita, jotka katsovat tarpeelliseksi uudistaa tämän vanhan homehuneen ajatuksen ja sen ideologian ja perustaa tänne joku ihmisoikeuksien liitto. Senkin liiton pyrkimykset, sen kirjoitukset ovat tähdätyt fascismia, mutta ei kommunismia vastaan. Liiton valtuuskunnan eräs jäsen on tuomittu kaksi kertaa valtiopetoksen valmistelusta ja on vieläkin ilman kansalaisluottamusta. Kokouksissa käy paljon kommunisteja, sanotaan. Minun täytyy ihmetellä, että minä tämän liiton perustamiskirjoissa ja luetteloissa näen niin paljon nimiä, ihmeellisiä haihattelijoita, joita vetää tuo Ranskan vallankumouksen ajoilta tänne laahattu haamu muinaisilta vuosilta. Että Ihmisoikeuksien Liitto on alusta alkaen kansanrintama-ajatuksen pohjalte syntynyt, sekin on täysin selvä. Ei siellä nimienomaisesti kansanrintamaa ajeta, mutta

sen aate on pohjana ja johtotähtenä koko liitolle.

Tulen sitten puolueisiin. Niitäkin on solutettava. Pienimmät puolueet täällä, kansanpuolue ja ehkä pienviljelijäpuoluekin, niissä ei ole ollut paljon soluttamista (Eduskunnassa naurua). Ne ovat kovin pian solutettuja. Ja ne on solutetut — minä tahtoisin väittää — jo pohjaltaan ja synnyltään (Ed. Niskanen: Huono tuntemus!). Minä olen joutunut seuraamaan esim. niin kutsutun kansanpuolueen synnyntäistulua. Se oli ennen sitä kuuluisaa konikapinaa ja myöskin sen konikapinan jälkeen. Silloin nimittäin sen puolueen perustajat koettivat saada yhteyttä Lapuan liikkeen kanssa. Minä olin tilaisuudessa olemaan läsnä, missä tätä kansanrintamaa koetettiin muodostaa (Eduskunnassa naurua). Mutta se kaatui siihen, että ne kansanpuolueen miehet sanoivat: me emme voi yhtyä teihin, sillä te taistelette marxilaisia vastaan, ja me ja marxilaiset olemme yhtä (Ed. Tanner: Järkeviä miehiä!). Näin vastattiin. Ja sen erän perästä lapualaiset hävisivät sieltä huoneesta, ja konikapinan miehet jäivät sinne yksin. Muuten luulen, että etsivällä keskuspoliisilla voisi olla näissä asioissa yhtä ja toista muutakin tutkittavaa ja selvittämistä (Ed. Tanner: So, so!). Minä en sano mitään pikkuviljelijäpuolueesta, senhän asiat ovat vähän niin ja näin.

Nyt minä tulen maalaisliittoon. En minä tahdo väittää, että maalaisliitto on kansanrintamassa tai että mitään päätöstä olisi siihen suuntaan tehty. Mutta minä tahdon väittää, että se linja, jota maalaisliitto nyt vaalien jälkeen on lähtenyt kulkemaan, on valmistusta kansanrintamalle ja ellei siinä tehdä pikaista loppua (Ed. Moilanen: Tänä iltana!), niin siitä on varmana seurausena se kansanrintama, josta nyt niin paljon puhutaan. On tapahtunut jyrkkä muutos maalaisliiton kannassa. Minä luen erään kohdan heidän kuuluisasta vaaliaapisestaan, joka näyttää, mitä maalaisliitto lupasi valitsijoilleen ja mikä oli sen kanta sosialidemokraatteihin nähden ennen vaalia. Siinä sanotaan näin: „Kun sosialistien koko taloudellinen ohjelma tarkoittaa yksityisen omistusoikeuden poistamista, yksityisyritteliäisyyden hävittämistä ja kaiken yhteiskunnallistuttamista ja kun sosialistien kansainvälisyyteen perustuva ohjelma li-

säksi tarkoittaa m. m. sitä, että maataloudesta elävä väestö tässä karussa maassa jätetään ilman kaikkea suojaa kaikkien maiden vapaata kilpailua vastaan, jopa sitäkin, että ei ryhdytä edes puolustautumaan ulkoapäin mahdollisesti hyökkäävää vihollisvaltaa vastaan, ei sosialistiemme voi olla mahdollistakaan ryhtyä suorittamaan mitään positiivisesti rakentavaa työtä tässä ikivanhassa talonpoikaismaassa, vielä vähemmän toimia tämän maan pienviljelijäväestön hyväksi, jota kaikkea he kuitenkin vaaleissa uskovat. Kansainvälisen sosialistisen ohjelman omaksuneilla sosialisteilla ei siis ole meidän eduskunnassa oikeastaan mitään suoritettavanaan, sillä uusi vallankumous vuoden 1918 malliin ei täällä voi tulla kysymykseen, ja tätä maata ei saa asettaa koekentäksi heidän yhteiskunnallistuttamisohjelmalleen, koska siksi jo on asettunut naapurimaamme Venäjä ja seuraukset siellä ovat todettavissa. Tämä kaikki onkin lyönyt leimansa sosialistiemme koko parlamenttaariseen toimintaan, niin että siinä ei ole ollut mitään todella rakentavaa havaittavissakaan. Muissa yhteyksissä on tuotu esille muutamia esimerkkejä viime vaalikaudelta, kuinka he oppi-isänsä Marxin kurjistuttamisteoriaan luottaen ovat järjestelmällisesti koettaneet vastustaa kaikkia maataloudesta elävän väestön tärkeimpiä elinkysymyksiä, sillä heidän ohjelmansa on kuten mainitaan itsenäisen maanviljelijäluokan hävittäminen jotta sosialistinen yhteiskunnallistuttamisohjelma voitaisiin toteuttaa. Suomen valvutuneen talonpoikaissäväestön on nyt huolehdittava siitä, ettei maanpetoksellinen kommunistien soluttama sosialidemokraattinen puolue saa jatkuvasti hallita tätä maata ruotsalaisten ja edistysmielisten avulla. Jos tästä menosta ei tehdä loppua, johtaa se isänmaalle ennen pitkää uusiin raskaisiin koetteleuksiin.”

Se on komiasti sanottu, aivankuin meidän suustamme.

Tämmöisiä lupauksia te herrat maalaisliittolaiset annoitte ennen vaaleja äänestäjille. Miten te olette ne lupaukset täyttäneet (Ed. Kalliokoski: Miten me olemme ne rikkoneet?). Miten te olette ne rikkoneet. Sillä tavalla, että te olette hallitusneuvotteluissa olleet heidän kanssaan, siten että te olette äänestäneet puhemieheksi marxilaista ja että täällä (Ed. Lohi: Koi-

vistohan se on!). — Koivisto siellä nyt tällä kertaa on taasen marxilaisten avulla (Eduskunnassa naurua). Siis liitto on tehty ja tämän liiton mukaan nyt hoidetaan maan asioita ja vaelletaan tässä maassa. Minä pidän tätä menoa äänestäjien pettämisenä. Kun näin jyrkästi on puhuttu sosialidemokraatteja vastaan, niin ei minkäänlainen liittoutuminen voi kai tulla kysymykseen maalaisliiton ja sosialidemokraattien kesken. Sellaista voidaan puolustaa vain niinkutsutuilla „parlamenttaarisilla periaatteilla”. Minä en ymmärrä niistä parlamenttaarisista periaatteista mitään muuta kuin sen, ettei saa olla oikeastaan mitään periaatteita, vaan kääntää kappaansa aina sitä mukaa mitenkä milloinkin tuulee ja mistäpäin tuulee. Hallituskkin on, nykyinen hallitus, suokoon herra pääministeri anteeksi, minun mielestäni siinä ohjelmajaottelussa, jonka se antoi, on langennut eräeseen heikkouteen, jossa minun mielestäni näkyy ajatus. Se sanoo tässä jaottelussa: „hallitus katsoo velvollisuudekseen tarkoin valvoa laillisen järjestyksen ja yhteiskuntarauhan ylläpitämistä” (Keskustasta: Oikein!) — niin, minäkin myönnän, se on oikein, mutta sitten sanotaan: „hallitus tulee päättävästi torjumaan kaiken yhteiskuntavastaisen toiminnan (Keskustasta: Aivan!) tulkoon se miltä suunnalta tahansa” (Keskustasta: Aivan, se on oikein!). Mitä varten hallituksen on pitänyt panna merkillisen kaurin sana: „tulkoon se miltä suunnalta tahansa”, kun on nimittäin kysymyksessä ei tällä kertaa yhteiskuntarauhan häiritsemisestä tässä lauseessa vaan yhteiskuntavastaisesta toiminnasta (Ed. Tanner: Se on Karesta varten!). Miltähän puolelta tässä maassa voidaan epäillä tulevaa yhteiskuntavastaista toimintaa muulta kuin marxilaiselta. Viittaus meihin päin on tässä kohden aivan järjetön, väärä, epävanhurskas. Meistä voidaan sanoa muuten mitä tahansa, meitä voidaan syyttää diktatuuri-yrityksistä, fascismista, meitä voidaan syyttää kapinan aikeista, kaikista näistä voidaan syyttää ja etsivä keskuspoliisi tutkikoon meitä aina tarkasti näiltä aloilta. Mutta että me olisimme yhteiskuntavastaisia, sitä ei totisesti yksikään ihminen voi järjellisesti ajatellen väittää. Meidänsuuntaiset liikkeet eri maissa, nehan ovat aina, olkoon ne muodostaneet minkälaisen halli-

tuksen tahansa, pyrkineet lujittamaan yhteiskunnan perustuksia, perhettä, valtiota, hallitusvallan auktoriteettia j. n. e., siis aina lujittamaan yhteiskuntaa. Keinot voivat olla vääriä, emme niistä nyt keskustele, keinot voivat olla sellaisia, että ne eivät rakenna, mutta pyrkimys on kuitenkin ollut näillä liikkeillä aina se ja minä väitän, että tässä maassa ei ole liikettä, joka tietoisemmin pyrkisi nimenomaan yhteiskunnan perustusten lujittamiseen kuin isänmaallinen kansanliike. Siis koko tuo viittaus, että yhteiskuntavastaista toimintaa voisi tapahtua mistään muualta kuin marxilaisten taholta, on aivan tarpeeton lankeemus marxilaisten edessä.

Vielä minun on huomautettava, mitenkö huomaamatta on eri ryhmissä painuttu nimenomaiseen kansanrintamaideologiaan, aivan huomaamatta. Ettekö ole huomannut arvoisat herrat, mikä merkillinen ideologian muutos on tapahtunut noin vuoden kuluessa taistelussa isänmaallista kansanliikettä vastaan. Noin vuosi takaperin joka ainoassa tilaisuudessa täällä, täällä ja vaalisitelmässä maaseudulla ja sanomalehtikirjoituksissa niin kuohuttiin diktatuuria vastaan, isänmaallinen kansanliike pyrkii diktatuuriin, se taistelee diktatuurin saavuttamiseksi, se alistaa kaikki diktatuurin alle, se oli senaikainen huuto. Nyt ei tätä huutoa ole kuultu enää pitkiin aikoihin. On lakattu siitä diktatuurista huutamasta, koska se oli marxilaisten pyrkimyksille ajanpitkään sopimaton. Muutos tapahtui jotenkin samaan aikaan, kuin kominternin uudet määräykset annettiin. Nyt on ruvettu puhumaan fascismia vastaan. Täältä vasemmalta huudetaan fascismi tunkee Suomeen, astukaa taisteluun fascismia vastaan. Ja edistysmieliset ja maalaisliittolaiset ja osittain kokoomuskin, ainakin ennen vaaleja, lankesi tuohon samaan huutoon fascismi, fascismi. Yritettiin vaaliliittojakin nimenomaan tunnusmerkillä: fascismia vastaan. Nyt minun täytyy kysyä mitä se fascismi on hyvät herrat (Keskustasta: Ettekö teidän sitä tiedä?). En minä sitä tiedä. Minä olen luultavasti enemmän kuin ehkä kukaan muista edustajista lukenut kirjallisuutta Italian nykyisistä oloista ja myöskin Saksan nykyisistä järjestelmistä. Jos minulta kysyttäisiin, mitä on niin kutsuttu fascismi, niin totisesti minä en osaisi määrittellä (Ed. Moilanen: Heikko pää!). Jos

minulla on heikko pää, niin minä pelkään, että useimmilla muilla on vielä heikompi tässä asiassa. Fascismin nimihän johtuu Italian, vanhan Rooman historiasta ja niistä tunnusmerkeistä mitä italialainen isänmaallinen kansallinen liike käytti taistelusta kommunismia vastaan. Tehdä tästä yleinen tunnusmerkki kaikkia kansallisia liikkeitä vastaan eri maissa, ellei sellainen yritys ole tyhmyyttä, niin se on tahallista sumuuttamista. Suurin osa ihmisistä, jotka käyttävät fascismi-sanaa meitä vastaan eivät tiedä edes mitä fascismi on. Olen huomannut, että monen mielestä tuolla maaseudulla se on tsaari Nikolai, joka on noussut haudastaan, tai jotakin sensuuntaista. Nyt huudetaan fascismia ja kun minä kuuntelen tätä huutoa idästä ja lännestä, eri maista ja meiltä, niin minun muistuu mieleeni eräs Suomen kirjallisuuden helmi (Vasemmalta: Puhukaa asiasta!). Teuvo Pakkanen mainio kertomus Oulun Vaaralta, esikaupungista. Siellä kerrotaan esikaupungin pojista, että he käyttivät voimallisia iskusanoja yhden toisensa jälkeen. Mutta eräänä aamuna tuli poikien joukkoon poika ja sanoi: „minä olen Stignafuulia” ja silloin kaikki vaikenivat hämmästyksestä ja Oulun Vaaralla oli vuoden ajan huutona joka kadulla Stignafuulia. Minä väitän, hyvät herrat, teillä on fascismi nyt samantainen Stignafuulia, se suuri Stignafuulia, josta ette tiedä mitä se on, mutta jonka edessä kaikki polvistuvat. Täällä kokoomuksen puhujakin Kokko minun mielestäni pari kertaa lankesi tämän suuren Stignafuulian edessä, mutta minä kyllä ymmärrän sen, sillä hänhän on Oulusta kotoisin. Jos te todella ajattelette, mitä te tarkoittatte sanalla fascismi, niin tuskin te tiedätte itsekään sitä (Eduskunnasta: Asiaan!). Tämä on asiaa sikäli että koko tässä kansanrintamassa ei ole kysymys mistään muusta kuin taistelusta tätä suurta Stignafuulaa vastaan. Sitä varten sitä nyt jauhetaan kokoon ja päämääränä on, että sitten kun Stignafuulia on tehnyt tehtävänsä, kommunismi saa hallita ja vallita meillä niin kuin muuallakin.

Minä tahtoisin sanoa muutamia asioita joissa minä mielelläni olen fascisti (Eduskunnasta: Vaikkette tiedä mitä se onkaan!). Jos isänmaallisten ikuisten arvojen tehostaminen on fascismia, niin minä olen mielelläni fascisti. Jos hallituksen auk-

toriteetin koroittaminen ja hallituksen vaikutusvallan lujittaminen sellaiseksi, että sen ei tarvitse kaupustella suuria päämääriä ajaessaan, jos se on fascismia, niin minä olen tavattoman mielelläni fascisti. Jos kansakokonaisuuden edun asettaminen kaikkien yksityisetujen yläpuolelle on fascismia, niin minä olen mielelläni fascisti. Jos yhteyden aikaansaaminen, todellisen elävän yhteyden aikaansaaminen työnantajain ja työmiehen välillä on fascismia, niin minä taaskin olen fascisti. Jos puoluevaltaisen järjestelmän lopettaminen on fascismia, niin minä myöskin olen fascisti. (Ed. Räisänen: Ja vanha suomettarelainen!). Jos uskonnon tekeminen myös politiikassa määrääväksi tekijäksi, jos se vaatimus, että kansakunnan on jokaisessa julkisessa toimessaan pidettävä vain Jumalan tunnustajia eikä kieltäjiä koska Jumalan tunnustaminen on ihmisen eettinen velvollisuus ja se tunnustaminen yksin takaa valtion ja perheen ja koko yhteiskunnan koossapitämisen, jos tämä vaatimus on fascismia, niin minä todellakin olen, mielelläni olen, fascisti.

Tätä nyt kaikkea tarkoitetaan fascismilla ja sentähden fascisteiksi lopulta luetaan kaikki, jotka uskaltavat taistella marxilaisuutta vastaan. Siihen se menee siihen se joutuu. Te kokoomuslaiset olette nyt fascisteja, maalaisliittolaiset sikäli kuin te jyrkästi pidätte vaaliaapisenne vaatimuksesta kiinni, olette myös fascisteja. Siihen joudutaan, jos fascismiksi julistetaan kaikki tämä ja niihin lisätään vielä yksityisomaisuuden ylläpitäminen ja valtiovalan vapaa järjestelyoikeus siihen, silloin kuulkaa kansalaiset, kaikki, jotka oikeita asioita ajavat tässä maassa ovat fascisteja (Eduskunnasta: Entäs ruotsalaiset!). Minä jätän sen kapittelin tällä kertaa. Ehkä me saamme jonkun toisen kerran puhua siitä.

Kun nyt on puhuttu solutuksesta, mitä tehdään niin minä vielä kerran huomautan, että minun ei päähänikään johtuisi syyttää niitä henkilöitä joita täällä on pitkät luettelot, että ne olisivat tietoisia kommunismin ajajia. Siinä on kyllä eräitä merkittäviä ilmauksia, juuri se, mitä tässä raportissa sanotaan ja mistä sisäasiainministerikin huomautti, että siellä niin monessa järjestössä vilahtelee samat nimet uudestaan ja uudestaan. Siinä täytyy olla jo jotakin järjestelmällisyyttä, mutta

yleensä miehet, joiden nimet täällä ovat, eivät suinkaan ole tietoisesti tässä kohden venäläisen kominternin asioilla, se on selvää. Aivan yhtä selvää kuin sekin, että ei nykyjään käy kai kieltäminen sitä tosiasiaa, että „hinter Genf steht Moskau” — että Geneven takana on Moskova. Se on sillä taholla jo voimallisesti todistettu, menisi liian pitkälle minun esittääkseni sitä ja sitä paitsi se on ulkopuolella nykyisen kysymyksen. Minä saan siihen tilaisuuden erään toisen asian yhteydessä piakkoin. Mutta en minä nyt millään tavalla tahdo väittää sitä, että Geneven byrokraatia, sen 600 virkamiestä ja ne korkeat herrat diplomaatit, jotka siellä tyhjiä puhuvat ja tekevät tyhjiä päätöslauselmia, jotka eivät sisällä sitä eikä tätä, että ne olisivat tietoisia kommunismin ajajia. Heidänkin takanaan on järjestelmä, joka salaisesti ohjaa heidän neuvonpitojaan ja päätöksiään (Eduskunnasta: Vapaamuurarit!). No, vapaamuurarit ovat sitten kaiken takana, ei siitä kannata puhua, se on kapitteli erikseen taas sekin.

On muuten käynyt merkillisesti. Täällä syytetään nyt sitä, että kommunistit soluttavat erilaisia järjestöjä; on ollut aika, jolloin voimallisesti syytettiin, että kommunistit soluttavat isänmaallista kansanliikettä. Sitä syytöstä ei ole nyt tehty ja se onkin niin järjetön syytös, että järjettömämpää ei koskaan voi tehdä. Ei meitä tarvitse kommunistien soluttaa, me otamme järjestöme jäseneksi kommunistin ja sosialidemokraatinkin, kun ne muuttavat mieltään. Me otamme vielä edistysmielisenkin, kun se vaan uudestaan valetaan. Ei meillä mitään estettä siihen ole, mutta me vaadimme, että niiden on tehtävä mielenmuutos. Heidän ei kannata ruveta salaisesti soluttamaan meitä. Nämä soluttajat nimittäin eivät hyödy meidän järjestössämme mitään. Jos he esiintyvät julkisesti, niin heidän täytyy aina puhua marxilaisia ja kommunisteja vastaan. He eivät myöskään voi vaikuttaa meidän järjestelmämme mukaan minkäänlaista hiventäkään meidän päämääriimme ja meidän ohjelmiimme. Eivät ne voi myöskään koskaan asettaa mihinkään meidän toimiimme itseänsä (Eduskunnasta: Kyllä se vaarallista on!). Tietysti kommunistit voivat salaa tulla meidänkin järjestöihin, ei sitä voi kukaan estää, se on aivan selvä, eihän sitä voida es-

tää edes suojeluskunnissa, mutta ne eivät hyödy siellä mitään ja sen tähden ne eivät tule sinne. Ainoa hyöty siitä, että ne tulisivat provoseraavasti, olisi se, että he häpäisisivät meitä, että he sitten myöhemmin ilmoittavatkin, että he ovat kommunisteja. Mitään muuta merkitystä tästä soluttautumisesta ei olisi. Ja sen takia ette näe yhdessäkään ainoassa näistä julkilausumista viitattavan siihen, että olisi koetettava soluttaa isänmaallista kansanliikettä sen paremmin kuin kokoomustakaan. Ei niillä ole mitään mahdollisuuksia hyötyä (Oikeistosta: Det var en riksdagskandidat! — Riksdagskandidater!). Se on asia erikseen, jota minä en tahdo tässä yhteydessä puhua. Me otamme valtiopäiväedustajaehdokkaaksi miehen, joka on tehnyt todellisen muutoksen, johon voi luottaa (Oikealta: Yttre — —!), niin, yttre, mutta myös inre. Minä uskon, kuulkaa, niihin miehiin enemmän kuin monenlaisiin puoluejuonittelijoihin, joita on ollut puolueiden edustajaehdokaina. No niin, marxilaisuus on ja pysyy vihamielisenä kansakunnalle ja sen elämälle. Joka ei sitä näe, hän kuuluu sisällisesti siihen kansanrintamaan, joka vie Euroopan kansat perikatoon ja synnyttää sisällisen sodan joka paikassa, mihin se pääsee. Puoluejärjestelmät ovat kuumeentapaisessa kouristuksessa eri maissa. Ne hakevat pelastusta melkein oljenkorresta. Viimeinen oljenkorsi on tämä yhteinen kansanrintama (Eduskunnasta: Sitä meillä ei ole!). On erinomainen asia, että tämä kansanrintaman vaarallisuus aletaan sentään pikkuisen huomata ja tuntea. Eilispäivän Iltasanomissa luin minä kirjoituksen, joka — ellei se nyt ole vain sellainen tuulentuoma yhtäkkinen kirjoitus — voisi merkitä sitä, että keskustassakin opittaisiin ajattelemaan näitä asioita vähän toisella tavalla, kuin ed. Inkilä ajattelee (Eduskunnasta: Se on sanottu!). Kirjoitus loppuu: „Alkaa selvitä vähitellen kaikille demokraattisille piireille, miten harkitsematonta oli ryhtyä kommunistien kanssa mihinkään yhteistoimintaan kansanrintamassa, mihin kuuluminen antaa kommunistisille mellakoitsijoille paljon suurempia mahdollisuuksia kuin eristettynä esiintyminen. Ranskan tapaukset ovat varoittavana esimerkkinä siitä, että niin kommunistiset kuin fascistisetkin” — tietysti stagnafuulian täytyy olla tässäkin — „aineukset on

pidettävä jyrkästi erillään kaikesta poliittisesta yhteistoiminnasta kansanvaltaisten aineiden kanssa ja että niitä molempia on kohdeltava kansanvallan vihollisena, joiden kanssa ei voida veljeillä.” Me, hyvät herrat, emme ole teiltä veljeilyä pyytäneet ja minä iloitsen siitä, etlette veljeile vasemiston kanssa, sillä minä en tee mitään eroa sosialidemokraattisen ryhmän ja kommunistien välillä, ne ovat aatteellisesti yhtä ja pysyvät aatteellisesti samana, niinkuin niiden sympatioista Espanjaa kohtaankin selvästi näkyy.

Niin, täällä on sanottu ja iloittu siitä, että Lapuan liikkeen saavutukset nyt on melkein kaikki menetetty. On kuljettu kehä ympäri. Herra pääministeri, te olitte vartijana silloin, kun Lapuan liike alkoi. Ja teidän hallituksenne taholta luvattiin, että vartijat valvovat. Minä toivon, että valvotaan nyt paremmin. Lapuan liikkeen saavutukset on menetetty. Syytetään siitä meidän taitamatonta menettelyämme (Eduskunnasta: Aivan oikein!). Niitä olisi voitu säilyttää, jos ne, jotka saivat ne säilyttääkseen, olisivat olleet ryhteviä. Maan hallitusmiehet, ne, jotka ovat korkeimmilla johtopaikoilla, niiden asiana olisi ollut säilyttää kaikki se arvokas, mitä kansanliike aikaansai. Jos ne on menetetty, niin syynä ovat meidän hallituksemme. Minä toivon, herra pääministeri, että tällä kertaa vartiopalvelus onnistuu paremmin kuin edellisellä kerralla.

Ed. M. R y ö m ä: Täytyy myöntää, että se vastaus, jonka herra sisäasiainministeri täällä tänään antoi, on hyvän joukon taitavampi kuin se, jonka hän esitti muutama viikko sitten. Se on myöskin samasta syystä vielä parempi kuin se haastattelu, jonka hän antoi ennen muutama viikko sitten esittämänsä mainittua vastausta, jossa haastattelussa hän katsoi, että minkäänlainen tutkimus etsivän keskuspoliisin menettelytapoihin nähden ei ole tarpeen. Kun hän tänään antamassaan vastauksessa myöskin lupaa tarkkaa tutkimusta ja tutkijatoimikunnan asettamista etsivää keskuspoliisia tutkimaan, niin hän myöskin lyö laudalta ne tutkimukset, jotka sisäasiainministeriön poliisiain päällikkö Koskimies jo suoritti ja joissa tultiin jo siihen tulokseen, että minkäänlaisiin toimenpiteisiin ei ole aihetta. Näyttää siis

tämän vastauksen jälkeen siltä, että tämän maan kansalaiset äärimmäistä oikeistoa lukuunottamatta ovat yksimielisiä sillä herra sisäasiainministerin esittämällä pohjalla, että nämä muistiot ovat olleet kokolailla harhaanjohtavia, että niissä esitetyt väitteet erilaisista järjestöistä ja kansalaisista ovat olleet tuulesta temmattuja. En tiedä, mitenkä suuressa määrässä näitä ajatuksia aletaan panna täytäntöön. Joka tapauksessa näistä lupauksista on syytä pitää kiinni, ja niinpä voitaneekin odottaa tai vaatia ainakin tästä lähtien, että tästä lähtien rauhantyytiä ei hätyytetä sillä tavalla kuin viimeksi kuluneen vuoden aikana on tehty, että esimerkiksi yleishumanistisen järjestön rekisteröimisasiaa ei viedä oikeusistuimeen, että työväen järjestäytymisvapautta ei hätyytetä sillä tavalla kuin tähän asti on tehty. Kuitenkaan ei asia itse asiassa ole niin viaton kuin miksi herra sisäasiainministeri sen on täällä esittänyt. Ei voida enää millään selittelyillä, kenenkään yksityisen virkamiehen syytelyillä päästä siitä tosiasiasta, että edellinen hallitus itse päämiehensä aloitteesta oikeusministeriön välityksellä juuri on saattanut nämä järjestöt niihin vaikeuksiin, oikeuksiin vetämällä, kuin mihin ne on saatettu.

Täällä äärimmäisen oikeiston taholta esitettiin eräitä vastaväitteitä sitä herra sisäasiainministerin esittämää pohjaa vastaan, josta mainitsin. Ed. Kokko puhui eräästä Akateemisen Sosialistiseurauksen julkaisemasta lentolehtisestä, nimeltä „Vapaan Espanjan puolesta”. En voi mitään sille, että juuri muutama päivä sitten Helsingin Sanomista saatiin lukea Espanjan porvarillisen presidentin Azanan haastattelu, jossa esitettiin täsmälleen samat näkökohdat, kuin mitä tässä julkaisemassamme lentolehtisessä aikaisemmin oli esitetty. Mahdollista onkin, että kun ed. Kares seuraavan kerran menee eläviin kuviin, hän löytää presidentti Azanan niiden „kunniajumalattomien” joukosta, joihin hän on sijoittanut pääministeri Caballeron. Tässä kuitenkin ed. Kokko esitti valitettavaa sisälukutaidon puutetta. Olen moneen kertaan lukenut tämän lentokirjasen läpi, mutta sellaisia kohtia, mitä ed. Kokko sieltä löysi, niitä en mitenkään voi muistaa siellä olevan. Aina-kin eräässä kohden, jossa ed. Kokko mainitsi puhutun kansanrintamasta, puhuttiin laajemmasta kansanvaltaisesta yhteisrinta-

masta. Ed. Kokko ei siis osannut täsmällisesti lukea tätä kohtaa sisältä.

Niihin lausuntoihin nähden, mitä hän luki aikakauslehti „Soihdusta”, josta hän otti eräitä Marxin ja Engelsin lausuntoja, pyydän hänen rauhoittamiseksi mainita, että nämä mainitut taloustieteilijät, Marx ja Engels ovat olleet haudassa jo 1890-luvulta asti, joten ed. Kokon ei ainakaan tarvitse epäillä, että nämä lausunnot olisi annettu kominternin VII kongressin ohjeiden mukaan.

Ed. Riipinen puolestaan oli hyvin huolissaan siitä, että me mielellämme näkisimme työväen yhdessä porvarillisten rauhajärjestöjen kanssa asettuvan tukemaan hallituksia tai velvoittamaan niitä kansainliiton säädösten noudattamiseen. Hän suosittelee myöskin luettavaksi teosta, samoin kuin ed. Kareskin, teosta „Hinter Genf steht Moskau”. Tässä kuitenkin nähdäkseni nämä edustajat kääntyivät kääntyesseen meidän puoleemme aivan väärin henkilöiden puoleen. Nähdäkseni heidän mieluummin tulisi esittää tämä teos luettavaksi ulkoministeri Holstille, joka ehkä tästä viittauksesta ja tästä aineistosta tulisi olemaan kiitollinen.

Ed. Riipinen mainitsi Ihmisoikeuksien Liitosta erään asian, joka myös ansaitsee pienen oikaisun. Hän väitti liiton esittäneen amnestiaa poliittisille vangeille. Tosiasia kuitenkin on, että liitto esitti yleistä amnestiaa kaikille sellaisille henkilöille, joihin nähden amnestiaa muissa kulttuuri- maissa on sovellettu.

Kun kuitenkin suurin osa edustajista samoin kuin kansalaisistakin näyttää olevan yhtä mieltä siitä, että näissä puheenaolevissa muistioissa esitetyt väitteet ovat tuulesta temmattuja, jääkin erimielisyydeksi ainoastaan se, miten perusteelliseksi ja mitenkä pitkälle on ulotettava se tutkimus tämän laitoksen menettelytapoihin nähden, joka kaikesta päättäen tulee piakkoin suoritettavaksi. Herra sisäasiainministeri esitti sellaista näkökohtaa, että ainoastaan oikeastaan eräs tilapäinen virkailija olisi varsinainen syntipukki näiden muistioiden syntymiseen. Tähän nähden kuitenkin voitane olla eri mieltä. Tässä maassa on jo useita kertoja ja useissa yhteyksissä mainittu siitä, mitenkä etsivän keskuspoliisin toiminnassa on havaittavissa eräänlaatuista yksipuolisuutta, mikä käsitys on puettu sel-

laiseen ilmaisuun, että tämä laitos näkee vain vasemmalla silmällä, mutta oikealla se on kokolailla sokea. Tämä sama yksipuolisuus luonnehtii myös herra sisäasiainministerin antamaa vastausta ja sama yksipuolisuus on ilmennyt oikeiston täällä esittämissä puheenvuoroissa.

Kun puhutaan kahdesta kansainvälisestä järjestöstä, olivatpa ne mitkä tahansa, niin, kun nyt toinen näistä, nimittäin äärimmäisen vasemmiston kansainvälinen järjestö esittää toimintaohjelmakseen rauhan puolustamisen, kansanvallan puolustamisen, kollektiivisen turvallisuuden aikaansaamisen j. n. e., niin kyllähän luulisi, että silloin on vähemmän syytä tutkia, sen jälkeen kansalaisten toimiessa näidenkin ohjelmakohtien hyväksi eri maissa, vähemmän syytä tutkia, minkälaisilla perusteilla he sitä tekevät, kunhan itse toiminta käytännössä tapahtuu näiden hyväksyttävien toimenpiteiden hyväksi. Mutta kun sijaan toinen kansainvälinen järjestö, nimittäin äärimmäisen oikeiston järjestö, avoimesti on julistanut ohjelmakohdakseen kansanvallan hävittämisen, rauhan hävittämisen sodan aikaansaamiseksi, kun se juuri äskettäin pääpuolueensa puoluekokouksessa julisti sotaa kaikkia naapurimaita vastaan, ennenkaikkea ristiretkä niin sanottua kommunismia vastaan, kuten esitettiin, niin luulisi, että sen sijaan kaikilla niillä järjestöillä, joilla, kuten meidänkin etsivällä keskuspoliisillamme mainitaan toimintaohjelmansa ja tarkoituksena olevan kansanvaltaisen valtiojärjestyksen ja hallitusmuodon suojaamisen sitä vastaan kohdistetuilta hyökkäyksiltä, luulisi näillä laitoksilla olevan syytä tarkkailla juuri niiden järjestöjen toimintaa ja myöskin niiden virastojen toimintaa ja virkamiesten toimintaa, joiden toiminta näyttää sattuvan jollakin tavalla, ihmeellisellä tavalla yhteen niiden päämäärien kanssa, mitä äärimmäisen oikeiston taholta yleensä esitetään samoin kuin heidän kansainvälisiä suhteitaan. Erikoisen huomiota herättävää oli äskettäin, että eräässä Saksan hallituspuolueen tärkeimmässä äänenkannattajassa „Völkischer Beobachterissa” erikoisella mielihyvällä mainitaan nämä etsivän keskuspoliisin muistiot ja tehtiin niiden perusteella se johtopäätös, että täällä ovat kommunistit jo hallitustuoleilla asti. Kun sit-

ten tunnetaan tämän puolueen yleiset pyrkimykset, sen pyrkimykset ristiretken aikaansaamiseksi kommunisteja vastaan kaikissa Euroopan maissa, ei tämänkään esitetyn näkökohdan pitäisi olla omiaan meitä rauhoittamaan.

Kaikesta siitä huolimatta, mitä herra sisäasiainministeri täällä esitti, pysyy tosiasiassa, että näissä etsivän keskuspoliisin muistioissa on joka tapauksessa leimattu vaaralliseksi kansalaisiksi kaikki ne kansalaispiirit, jotka toimivat rauhan ja kansanvallan puolesta. Tämäkin on sellainen näkökohta, sellainen pyrkimys, joka yleensä on kaikissa maissa ollut äärimmäiselle oikeistolle ominaista ja erikoisesti nykyisestä Saksasta ja sen kehityksestä nykyiseen tilaansa meillä on hyvin opettavia ja varottavia esimerkkejä tämän tapaisten menettelytapojen ja väitteiden soveltamisesta.

Ed. Inkilä jo otti erään otteen näistä muistioista, joissa käytettiin hyvin samantapaista kieltä kulttuuriliberaaleista, mitä varsinkin Saksassa on ollut tapana kansanvallan ja rauhan kannalla olevasta porvaristosta käyttää. Ne menettelytavat, joita etsivä keskuspoliisi näyttää monessa suhteessa käyttäneen, eivät myöskään ole antamatta aihetta eräisiin rinnastuksiin niihin menettelytapoihin nähden, mitä vastaavat virastot ovat erilaisissa fascistisissä maissa käyttäneet. Herra sisäasiainministeri juuri eilen minulle mainitsi, että siinä tavassa, niissä periaatteissa, joita etsivä keskuspoliisi on soveltanut esim. henkilötuntomerkkien ottamisessa, niissä se on yleisen käytännön mukaisesti menetellyt tavalla, josta ei minkäänlaista lainsäädäntöä tai asetuksia ole olemassa.

Kun tämä etsivän keskuspoliisin toiminta tulee tutkimuksen alaiseksi, pyytäisin myös asettaa vastattavaksi ja tutkittavaksi, missä määrin on perää sellaisissa menettelytavoissa, joita kerrotaan erästäkin työläisnuorukaista kohtaan äskettäin harjoitetun, nimittäin, että etsivään keskuspoliisiin kuuluvat henkilöt olisivat autolla käyneet hänet pariin otteeseen hakemassa kotoaan, vieneet metsään Helsingin lähistöllä siellä vaatineet sekä uhkaamalla että taloudellisia etuja lupaamalla hänen liittymistään tämän viraston alaiseen virkakuntaan. Kun tämä henkilö ei ollut tähän suostuvainen, kerrotaan edelleen uhatun saattaa

hänen elämänsä niin sietämättömäksi, että hän sitä ei mitenkään voi tämän jälkeen kestää.

Ed. Inkilä mainitsi myöskin siitä työmaaterrorista, johon etsivän keskuspoliisin taholta todennäköisesti on syyllistytty. Tähänkin nähden varmasti on olemassa hyvin paljon esimerkkejä ja hyvin valaisevia esimerkkejä. Tiedän mainita ainakin yhden sellaisen, nimittäin että kun eräälle maisterismiehelle hänen itsensä tilaamatta oli lähetetty erästä sveitsiläistä lehteä, tämän jälkeen etsivän keskuspoliisin toimesta ilmoitettiin hänen työpaikkaansa tästä ja tämän jälkeen tämä henkilö ei ole saanut työtä millään työmaalla.

Viime aikoina on tullut esille yleensä poliisilaitoksen toiminnasta eräitä tapauksia, joissa ainakin Turun Sanomien kertoman mukaan esitetään käytetyksi n. s. kolmannen asteen menettelyä. Tällaista menettelyä on esitetty aikaisemmin käytetyksi myöskin etsivän keskuspoliisin toimesta ja myöskin tämä asia kaipaasi tarkkaa tutkimusta. Samalla tavalla kaipaavat tutkimusta vielä lopuksi ne itsemurhista aiheutuneiksi väitetyt kuolemantapaukset, joita on liittynyt eräisiin etsivän keskuspoliisin toimeenpanemiin tutkimuksiin eri yhteyksissä.

Mutta eivät ainoastaan yksityisten kansalaisten kärsimykset pakota vaatimaan tarkkaa tutkimusta tähän laitokseen nähden. Jo vuosi sitten ja aikaisemminkin mainittiin siitä leväperäisyydestä, millä tämä laitos suhtautui jo monta vuotta sitten Mäntsälän kapinayritykseen ja millä leväperäisyydellä se vuosi sitten suhtautui Eestissä toimeenpantuun kaappausyritykseen, johon myöskin meidän maamme kansalaisia osallistui. Tämä on sellaista, mikä viittaa meidän koko kansanvaltaisen valtiojärjestyksemme uhanalaiseen asemaan juuri oikeiston taholta tulevien hyökkäysten johdosta. Tätä vaaraa ei näytä lainkaan vähentävän se, että jonkinlaista yhtä ihmeellistä yhtäläisyyttä kuin on usein sattunut äärimmäisen oikeiston ja etsivän keskuspoliisin esittämien näkökohtien välillä, samanlaista suoranaistakin yhteyttä näyttää olevan oikeistolaisen sanomalehdistön ja etsivän keskuspoliisin virkamiesten välillä. Näin on ainakin laita, mikäli saamme uskoa erästä Savon Suunta-nimistä lehteä, jossa noin vuosi sitten ilmoitettiin hallinto-

neuvos Riekin suoraan ilmoittaneen erään tässä maassa ilmestyvän lehden, täysin laillisen ja nykyäänkin ilmestyvän lehden olevan kommunistisen. En tiedä, missä määrin etsivä keskuspoliisi tai sen päällikkö pitää virkatehtäviinsä kuuluvan tämantapaisen valistustyön, joka kohdistuu ennen kaikkea fascistisen lehdistön tämantapaiseen valistamiseen, mutta nähdäkseni sitä ei millään tavalla voida ainakaan hyväksyä.

Näiden muistioden, näiden kuuluisien muistioden paljastumisen yhteydessä mainittiin niitä lähetetyn myöskin eräälle oikeusistuimelle ja suojeluskuntalaitoksen joillakin valistuskursseilla käytettäväksi. Jää hyvin hämäräksi, kuka se on, joka näitä muistioita tällä tavalla lähettelee käytettäväksi. Se ei millään tavalla selvinnyt herra sisäasiainministerin antamasta vastauksesta, mutta kuitenkin tämä nähdäkseni on erittäin oleellista tässä asiassa ja näiden tutkimusten suorittamisessa. On sangen arveluttavaa, jos tuomioistuinten käytettäväksi asetetaan näin hämäräperäisiä asiakirjoja, jollaisiksi nyt nämäkin muistiot ovat osoittautuneet, eikä tietysti ole minkäänlaista tietoa siitä, etteikö niitä aikaisemmin olisi käytetty ties kuinka suuressa laajuudessa. Muutama viikko sitten täällä käydyssä keskustelussa ed. Räisänen jo esitti otteita erästä tämantapaisesta muistiosta ja hyvin todennäköistä on, että tällaisten muistioden perusteella hyvin suuri joukko kansalaisia on aikanaan joutunut rangaistukseen. Mutta miltei vielä huolestuttavampaa on se, josta mainitsin, että näitä muistioita on asetettu erilaisten aseistettujen, siis armeijaan kuuluvien joukkojen, ennen kaikkea suojeluskuntien käytettäväksi. On välttämättä saatava selvityksi, kuka näitä tällä tavalla asettaa käytettäväksi. Mutta siitä, että niiden käyttäminen näillä valistuskursseilla kantaa hedelmää, siitäkin on monenlaisia todistuksia olemassa. Yhtenä sellaisena voitaisiin mainita sekin aivan joitakin aikoja sitten esitetty tosiasia, että eräskin suojeluskuntaosasto, nimittäin Turtolassa, menee niin pitkälle poliittisessa kiihkomielisyydessä, että se kieltää jäseniltään ostamisen jopa edistysmielisiä osuuskaupoistakin. Itse armeijaan nähden taas esitetään sentapaisia väitteitä, joiden tutkiminen on aivan välttämätöntä, että tavallisimpia marssilauluja, mitä alokkeilla siellä laulatetaan, ovat sellaiset

tunnetusti fascistien käyttämät laulut kuin „Kytösavun aukeilla mailla”, eikä ainoastaan tämä, vaan vieläpä saksalaisten nation kansallislaulu „Horst Wessel”, vieläpä saksankielisin sanoin. Edelleen mainitaan, että viime kesänä vaalien aattona jaettiin reserviläisille „Isänmaa vaarassa”-nimistä fascistista kiihoituslentokirjasta, jossa m. m. vaaditaan sosialidemokraattisen puolueen väkivaltaista tuhoamista. On siis täysi syy todeta, että näiden muistioiden käyttäminen tietoaينهistona, kuinka suuressa laajuudessa niitä sitten käytettäneekin, kantaa hyvin tehokasta hedelmää.

Herra sisäasiainministeri katsoi, että etupäässä yksi ainoa viransijaisena ollut virkamies olisi tähän kaikkeen syypää. En puolestani kuitenkaan voi pitää mahdollisena, että tämä ainoa kesälomanaikainen viransijainen pystyisi tämän kaiken aikaansaamaan, että hän yksinään aikaansaisi kansanvaltaisten aineiden leimaamisen sillä tavalla kuin on tapahtunut, että hän yksinään lähettelisi näitä muistioita tuomioistuimille, että hän yksinään jättäisi ne suojeluskuntien ja ehkä armeijankin käytettäväksi, että hän yksinään laulattaisi alokkeilla „Horst Wesseliä” „Kytösavun aukeilla mailla” ja jakaisi kirjasta „Isänmaa vaarassa” ja ehkä muitakin fascistisia kirjasia. Kyllä siinä täytyy olla järjestelmä, joka tämän kaiken aikaansaa ja se järjestelmä on nyt paljastettava ja puhdistettava myöskin meidän virkamiehistömmä keskuudesta. Kun itse etsivään keskuspoliisiin nähden tällaista puhdistusta ryhdytään toimeenpanemaan, en usko, että siihen jää kovinkaan paljon virkailijoita jäljelle, niin läpikotaisin se on huonoilla teillä. Luulen, että nykyinen oikeusministeri, aikaisemmin myös etsivän keskuspoliisin virkamies, pystyykin antamaan viitteitä tämän puhdistuksen toimeenpanossa aikaisemman kokemuksensa perusteella. Mutta tämä puhdistus, kuten sanottu, kaikkien niiden tapahtumien jälkeen, mitä nyt on esiintynyt ja joita on paljastunut, on välttämätön viedä paljon pidemmälle kuin mitä se itse etsivän keskuspoliisin keskuuteen vietynä olisi. Kyllä myöskin on saatava selvyys siitä, että armeija ja suojeluskunnat tulevat palvelemaan puoluepoliittisesti puolueettomasti maan etua ilman, että niitä voidaan käyttää mahdollisesti joittenkin poliittisten erikoispyrkimysten hyväksi. Sama

koskee maan koko virkamiehistöä. Kun nykyinen sisäasiainministeri näyttää niin oleellisesti olleen mukana, kun hänen aikanaan nämä kaikki tapahtumat ovat sattuneet, on lukuisien kansanvaltaisten porvarillisten lehtien taholta esitetty ajatus, että hänen aikanaan mitään riittävää puhdistusta ei voitaisi aikaansaada, ja omasta puolestani myöskin yhdyn näiden porvarillisten lehtien esittämiin epäilyihin. Joka tapauksessa on meillä syytä kuitenkin ottaa nekin lupaukset varteen, mitä täällä herra sisäasiainministeri tänään on esittänyt ja on välttämätöntä, että kansalaiset laajassa mittakaavassa antavat tukensa sille puhdistustoiminnalle, joka tämän asetettavan puhdistustoimikunnan toimesta piakkoin tulee alettavaksi, ja luulen, että kansalaisten kaikinpuolinen aktiivinen avustus tälle toimikunnalle, niitten erilaisten epäkohtien esittäminen sen tietoon, mitä viime vuosina on sattunut, tulee olemaan sen toiminnalle suureksi hyödyksi.

Ed. Rytinki: Herra puhemies! — Etsivän keskuspoliisin erehdyksestä julkisuuteen päässyt promemoria, kuten herra sisäasiainministeri on antanut huomata, on antanut paljon puheenaihetta kansalaisten keskuudessa, sanomalehdissä on paljon kirjoitettu ja arvosteltu etsivän keskuspoliisin toimintaa ja varsinkin sen valppautta seurata maassamme toimivien eräiden järjestöjen, yhdistysten ja yksityisten henkilöitten toimintaa. Eikä sen jälkeen, kun mainittu promemoria on julkisuuteen paljastunut, voidakaan etsivää keskuspoliisia syyttää siitä, etteikö se ole valppaasti seurannut maassamme toimivien eräiden järjestöjen ja henkilöiden toimintaa, sillä sehän on saanut paljastetuksi, kuten oikeiston taholta on ilmoitettu ja annettu huomata, sellaisen voimakkaan yhteisen kansanrintamajärjestelmän, jota johdetaan kominternin määräysten mukaan suoraan Moskovasta ja johon kansanrintamaan kuuluu, kuten promemoriasta käy selville, meidänkin maassamme useita järjestöjä, järjestöjä, jotka on perustettu jo vuosia ennen sitä kominternin heinä-elokuussa 1935 pidettyä kansanrintaman muodostamiskousta, jossa kokouksessa on tarkoitettu perustaa yhteinen kansanrintama faskismia vastaan. Ja nyt tähän Moskovan kokouseen vedoten meidän etsivä keskuspoliisim-

mekin koettaa leimata kominternin alaisiksi järjestöiksi kaikki, jotka tahtovat vastustaa fascistista valtiokaappausta ja diktaattuurivaltaa, ja saattaa tämän promemorian kautta kaikki faseismin vastustajat kommunistien kätyreiksi. Näin ollen halutaan saattaa ne järjestöt ja niissä toimivat henkilöt kansan silmissä epäilyksen alaisiksi, jos ei aivan suoralta kädeltä kommunisteiksi, siis alentaa heidän mainettaan, kunniaansa ja saattaa kansanvallan puolustajat epäisänmaallisiksi ja kelvottomiksi kansalaisiksi kansalaistemme silmissä. Mutta tämä tällainen epäily ei rajoitu yksistään meidän maahamme, oman maamme kansalaisten keskuuteen, vaan myöskin ulkomailla tämä tulee tapahtumaan. Siitähän meillä on jo selviä todistuksia olemassa, sillä Saksan sanomalehdissä on selostettu, että Suomen hallituksessa istuu mies, joka on kuulunut moskovalaiseen kominternin rintamaan. Näin ollen koko Saksan kansa saapi sen käsityksen, sanomalehtiensä välityksellä, että todellakin Suomen hallituksessa on istunut mies, joka on kuulunut kominternin rintamaan, koska Saksassa ei saa ilmestyä muita sanomalehtiä kuin ainoastaan fascistisia Hitlerin puolueen lehtiä, sillä muiden sanomalehtien julkaiseminenhan on siellä kielletty, kuten diktaattuurimaiden ominaisuuksiin kuuluu. Eikä tarvitse epäillä, etteivätkö muidenkin maiden fascistiset lehdet kirjoittale samalla tavalla kuin Saksan lehdet tekevät. Siitä kyllä pitävät meidän oman maamme fascistit huolta. Senhän todistavat meidän maammekin fascismitaattia ihailevat sanomalehdet, jotka riemuiten huutavat, että maassamme on saatu paljastetuksi sellainen laaja Moskovasta johdettava kansanrintama, ja vaativat, että tämä kansanrintama (vaikka sitä ei sanan todellisessa merkityksessä meidän maassamme olekaan), on saatava hävitetyksi keinolla millä hyvänsä.

Mutta vielä ihmeellisempää tässä asiassa on se, että tähän sotahuutoon on yhtynyt suuri osa meidän kokoomuksemme lehdistöä, vaikka niiden pitäisi kokoomuksen oman ilmoituksen mukaan olla fascistisia pyrkimyksiä vastaan. Mutta viimeaikaiset sen lehdistön otteet eivät ole tätä osoittaneet. Päinvastoin on kokoomuksen sanomalehtien kirjoituksista selvinnyt täydellisesti heidän kantansa tässä asiassa varsinkin sen jälkeen kun tämä kuuluisa etsi-

vän keskuspoliisin promemoria tuli julkisuuteen samoin kuin nykyisen hallituksen muodostamisasian yhteydessä.

Mainitussa etsivän keskuspoliisin promemoriassa mainitaan myös Suomen pienviljelijäpuolue kuuluvaksi kominternin yhteiseen kansanrintamaan (Ed. Räisänen: Tunusta pois!) sillä perusteella, että sen ohjelmassa sanotaan m. m., että „Suomen pienviljelijäpuolue pyrkii kohottamaan pienviljelijäin asemaa m. m. halpakorkoisilla tai korottomilla valtiolainoilla ja maataloussuojatulleilla (Ed. Räisänen: Seleevee Moskovoo!), vaatii virkamiehistömme kansanvaltaistuttamista ja virkamiesten palkkojen alentamista, suojeluskuntien lakkauttamista ja muuttamista armeijan reserviksi. Se tahtoo tasoittaa eri maailmankatsomuksien välistä ristiriitaa ja edistää radikaalisten ja uudistusystävällisten voimien välistä yhteistyötä.” Tällaiset ovat ne syytökset, joilla etsivä keskuspoliisi koettaa saattaa Suomen pienviljelijäpuolueen ja sen toimihenkilöt kansan silmissä epäilyksen alaisiksi (Ed. Räisänen: No, minkätähden ette tunnusta!). Pitäisikö nyt siis Suomen pienviljelijäpuolueen lopettaa toimintansa tai lakata ajamasta pienviljelijäin aseman kohottamista m. m. halpakorkoisilla ja korottomilla valtiolainoilla, lakata vaatimasta virkamiesten kansanvaltaistuttamista ja virkamiesten palkkojen alentamista ja olisiko sen nyt luovuttava pyrkimyksistä tasoittaa eri maailmankatsomusten välistä ristiriitaa ja edistää radikaalisten ja uudistusystävällisten voimien yhteistyötä. Olisiko meidän nyt luovuttava näiden ja muiden hyvien asioiden ajamisesta sen vuoksi, että mahdollisesti jokin komintern kuusi vuotta puolueemme perustamisen jälkeen on hyväksynyt jonkin näistä pyrkimyksistämme omaan ohjelmaansa. Tämän kysymyksen haluaisin esittää sekä herra sisäasiainministerille että erikoisesti äärimmäisen oikeiston puhujille, jotka ovat tämän etsivän keskuspoliisin promemorian perusteella tehneet ja koettaneet tehdä meidän puolueestamme ja meidän puolueemme kannattajista sen johtopäätöksen, että me kuuluisimme kominternin hyväksymään kansanrintamaan.

Tämä nyt julkisuuteen erehdyksessä pääsyt etsivän keskuspoliisin promemoria todistaa sen tosiasian, että meidän etsivässä keskuspoliisissamme on tehtävä täydellinen puh-

distustyö. Sillä sen toiminta on viime vuosien aikana osoittanut aivan selvästi, että etsivä keskuspoliisi ei näe oikealla silmälään vaan ainoastaan vasemmalla, vaikka sen, minun käsitykseni mukaan, täytyisi nähdä ja valvoa kaikkien poliittisten järjestöjen toimintaa, olkootpa ne sitten oikeistopiireistä tai mistä kansankerroksista tahansa kokoonpantuja. Mutta näinhän ei ole asianlaita ollut. Sillä oikeistokapinallisten vehkeilyistä ei etsivä keskuspoliisi ole ennakolta tiennyt koskaan mitään, vaikka sen täytyisi niidenkin toimintaa valvoa ja saattaa oikeistovehkeilijätkin samalla tavalla rangaistukseen vehkeilyistään kuin mitä vasemmistovehkeilijöihin nähden on tapahtunut. Etsivä keskuspoliisi ei ole toiminut yhtä suurella tarmolla oikeistovallankumouksellisten liikkeiden selvittämiseksi kuin mitä on tapahtunut vasemmistovallankumouksellisiin nähden.

Meillähän kaikilla on selvästi muistissa ne ajat, jolloin fascistiset voimat ryhtyivät meidän maassamme julkiseen toimintaan Lapuan liikkeen nimessä muilutuksineen, Mäntsälän kapinoineen y. m. rikoksineen. Etsivä keskuspoliisi ei voinut ennakolta tietää mitään muilutuksista, vehkeilyistä eikä edes sellaisestakaan kuin Mäntsälän kapinasta, vaan suuri määrä aseistettuja oikeistovallankumouksellisia saattoi kaikessa rauhassa kokoontua ja linnoittautua lähelle pääkaupunkia ja tästä asemapaikasta käsin tehdä suoranaisen vaatimuksen hallitukselle hallitusvallan luovuttamisesta kapinallisille, mitä yritystä oikeuskin on pitänyt kapinana. Mutta etsivällä keskuspoliisilla ei tästä kapinasta ollut etukäteen mitään tietoa, ei ainakaan antanut siitä hallitukselle tietoja, jos itse olikin tietoinen siitä. Tuskin täällä kukaan uskoo sitä, että vasemmiston taholta eli sen pelätyn kansanrintaman taholta voitaisiin järjestää vastavanlaista kapinaa, ilman että etsivä keskuspoliisi olisi jo siitä ennakolta tietoinen. Toinen merkille pantava on sinimusta-jutun yhteydessä paljastunut asia, jolloinka havaittiin, että meidän maassamme oli saanut useita vuosia vapaasti toimia rekisteröimätön yhdistys, harjoittaa lainvastaista toimintaa avustamalla ulkomaaisia vallankumouksellisia aineksia aseilla y. m. avustuksilla. Ja etsivä keskuspoliisi ei tästäkään tiennyt mitään. Vasta sen jälkeen etsivä keskuspoliisi huomaa, että näin on asianlaita,

kun vieraasta maasta ilmoitetaan, että teidän maanne fascistit hankkivat aseita, ammuksia ja avustavat muillakin keinoin ulkomaalaisia hengenheimolaisia vallankaappausyrityksissä kuten viime talvena saatiin Eestin fascistien vallankaappausyrityksen aikana havaita. Nämä esimerkit riittänevät todistamaan, että meidän etsivä keskuspoliisimme ei ole täydellisesti tehtävänsä tasalla ja että se ei ole nähnyt oikealla silmällä, kuten toimittaja Yliruusi viime vuonna kirjoituksessaan huomautti. Mutta kirjoituksensa johdosta Yliruusi siitä huolimatta, että kirjoituksensa sellaisilla todisteilla todeksi todisti, joita ei voitu kumota, vaan oikeiksi ilmoittaa, sai istua Hämeenlinnan vankilassa vedellä ja leivällä etsivän keskuspoliisin kunniaa kohottamassa. Mutta siitä huolimatta, vaikka näin on käynyt, niin todistukset asiakirjoissa jäävät tuleville sukupolville osoittamaan senkin, minkälaisen todistusten perusteella meidän maassa on tuomioita annettu.

Herra sisäasiainministeri mainitsi vastatessaan ed. Inkilän kyselyyn ja nytkin täällä antamassaan lausunnossa hän on sen uudistanut, että mainitun promemorian tarkoituksena ei ole ollut saattaa kaikkien siinä mainittujen järjestöjen ja henkilöiden mainetta ja kunniaa loukatuksi ja alennetuksi. Mutta mitenhän tässä kysymyksessä on todella käynyt. Senhän meille todistavat jo Someron tapaukset, miten käytännössä heti ryhdytään promemorian perusteella syyttömiä ihmisiä terrorisoimaan, tahdotaan melkeinpä väkivallalla riistää heidän kunniansa ja toimeentulomahdollisuutensa, kuten maisteri Laurilalta yritettiin, sillä maisteri Laurilaa vastaan ei ollut mitään muuta syytöstä olemassa kuin ainoastaan mainittu etsivän keskuspoliisin raportti todistuksena.

Vielä ihmeellisempää asiassa on se, että päähenkilönä Somerolla tässä laittomassa menettelyssä ja häväistysjutussa esiintyi valtion virkamies nimismiehen ominaisuudessa, jonka minun käsitykseni mukaan pitäisi tässä ominaisuudessa valvoa, että kaikkialla lakia noudatettaisiin ja kunnioitettaisiin, koska hän itse on lain valvoja. Tämä tapaus osoittaa siis, että meillä on vielä lain valvojissakin paljon mätää olemassa, joka mätä olisi puhdistettava sieltä pois ennenkuin se pääsee niin pahaksi, ettei sitä voida enää puhdistaa ja pa-

rantaa. Mainittu Someron tapaus osoittaa myöskin sen, että kysymyksessä olevaa etsivän keskuspoliisin promemoriaa ei ole käsiteltävä niin leikkilisesti kuin mitä sitä eräillä tahoilla tahdotaan käsitellä, vaikkapa jonkun nimeltä mainitun ministerin, professorin ja eräitten sanomalehtimiestenkin kunnia ja maine voitaisiinkin peruutustietä palauttaa uudelleen, ja mahdollisesti jokin järjestö puhdistaa epäluulonalaisuudesta heidän korkean arvonsa ja auktoriteettinsa vaikutuksella. Mutta kysymys on siitä, miten myöskin saadaan niitten vähemmän huomattujen kansalaisten kunnia palautetuksi, jotka eivät voi vedota korkeaan arvoonsa eivätkä yhtä suureen porvarillisuuteen kuin jotkut promemoriassa mainitut henkilöt voivat tehdä. Tämä Someron tapaus myöskin todistaa sitä, että ei tarvitse olla mitään muuta todistusta rikollisuudesta kuin etsivän keskuspoliisin mielikuvitusten perusteella valmistettu promemoria, jonka promemorian perusteella voidaan katsoa syytönkin henkilö syylliseksi ja langettaa ehkä hänelle esim. viiden vuoden kuritushuonetuomio etsivän keskuspoliisin mielikuvituksen perusteella. Tämä tällainen voipi helposti tapahtua varsinkin sellaisille kansalaisillemme, jotka eivät voi korkealla arvollaan itseään puolustaa.

Vielä tahtoisin kiinnittää huomiota eräseen kohtaan välikysymyksessä nimittäin, että onko mainittua etsivän keskuspoliisin promemoriaa käytetty opetusaineistona eräillä suojeluskuntakursseilla. Ja tahdonkin tiedustella herra sisäasiainministeriltä, onko todella näin asianlaita, koska hän ei ole vielä tähän asiaan antanut täysin selvää vastausta. Ja mitä tarkoitusta varten promemoria on sinne annettu käytettäväksi. Sillä sikäli kuin minä olen saanut promemorian sisällöstä tietoa, niin ei siinä pitäisi olla mitään sellaista, jossa annettaisiin ohjeita maanpuolustuksen vahvistamiselle, vai onko tässäkin tarkoituksena ollut leimata kaikki ne henkilöt ja järjestöt, joista promemoriassa mainitaan, epäilyksenalaisiksi kansalaisiksi suojeluskunnissa ja suojeluskuntalaisten keskuudessa. Tähän pyydän selvää vastausta herra sisäasiainministeriltä.

Lopuksi tahtoisin huomauttaa hallitukselle, että hallitus, joka on ottanut ohjelmaansa velvollisuuden tarkoin valvoa lail-

lisen järjestyksen ja yhteiskuntarauhan ylläpitämistä ja aikomuksen päättävästi torjua kaiken yhteiskuntavastaisen toiminnan tulkoonpa se sitten miltä suunnalta tahansa, olisi ryhdyttävä ohjelmansa mukaisesti ja päättävästi selvittämään niittenkin fascististen järjestöjen toimintaa, jotka tähtäävät kansanvaltaisen valtiojärjestelmän tuhoamiseen, ja olenkin vakuutettu siitä, että tässä työssä hallitus tulee saamaan varmasti eduskunnan enemmistön sekä kansan enemmistön puolelleen, sillä kansan syvät rivit odottavatkin tältä hallitukselta, että se ryhtyy reilusti ja voimakkaasti fascististen kumousliikkeiden vastustamistyöhön. Näin ollen toivon, että hallitus kuuli tätä kansan mielipidettä ja ottaisi ratkaisevan askeleen fascistisen kumousliikkeen tukahduttamiseksi siitä huolimatta, vaikka siltä taholta pelotettaisiin Heinäsaarilla ja keskitysleireillä y. m. mörköillä ja vaikkapa näytettäisiinkin kiihoitus- ja uhkauspuheiden aikana tykkejä, kuten meille viime päiväiset viestit kertovat Kuopiosta, jossa nämä fascistiset sotakiikhoilijat ovat saaneet luultavasti maamme puolustusvoimien tykkejä käytettäväksi symboleina puhujakorokkeensa vierellä. En tiedä, vaikka lienevät jo nämä tykit olleet ladattuina sitä pelottavaa kansanrintamaa varten. Tästä asiasta olisi saatava selvyys. Sitä vartenko meidän maassamme tykkejä valmistetaan ja kansalta niihin varoja kerätään, että niitä saavat fascistikiikhoilijat käyttää omaan kiihoitustarkoitukseensa, vai onko heillä jo oma tykistö olemassa kansanvallan murskaamista varten.

Ed. Furuhielm: Herr talman! Den, som erhållit ordet så sent som jag i denna diskussion, har naturligtvis blivit förekommen av tidigare talare. Jag ber dock att få understryka en del omständigheter som enligt min åsikt icke blivit tillräckligt belysta i debatten.

Rdm. Kivimäki, den förra regeringens statsminister, hänvisade till att regeringen upprepade gånger blivit anmodad att följa med en sådan politisk verksamhet, som kan anses vara misstänklighet på ett eller annat sätt. Mot detta finnes givetvis icke någon ting att invända, blott detta sker med förnuft och blott detta sker genom ett organ, som är sin uppgift vuxen. Regeringen

klandras givetvis icke för att den haft sin uppmärksamhet riktad på den kommunistiska verksamheten, tvärtom — detta är naturligtvis värt allt understöd — utan klandret riktas naturligtvis mot att det organ, som härvid använts, med en sådan oerhörd omdömeslöshet fullföljt sin uppgift och gjort det på ett sätt, som misstänkliggör laglydiga medborgare, i lagligt syfte verkande föreningar och ideella strävanden överhuvud. Det som innehålles i de berömda promemoriorna tyckes bevisa en inskränkthet, som måste betecknas som rent av sagolik. Jag kan för min del i fråga om vad som sagts i detta avseende förena mig om vad hr Stenwall tidigare i diskussionen yttrat.

Herr inrikesministerns långa redogörelse för den kommunistiska propagandan och kommunisternas försök att innästa sig i vissa föreningar med ideella syftemål kan icke bortförklara den omdömeslöshet, som kommer till uttryck i promemoriorna, ej heller kan den giva någon giltig ursäkt för deras tillkomst. Denna redogörelse innehåller ej heller, såsom också tidigare påpekats, någon egentlig upprättelse för de personer och de organisationer, vilkas åtgöranden på ett så upprörande sätt blivit misstänkliggjorda. Det har sagts, att de promemior, om vilka här är fråga, icke varit avsedda för offentligheten. Naturligtvis gör ej detta saken bättre. Detta framhållande gör blott att man med oro frågar sig, huru de av detektiva polisen fabricerade aktstyckena se ut, som icke nå offentligheten.

Herr inrikesministern säger, att den i interpellationen nämnda skolföreståndaren ej blivit skild från sin befattning. Det är kanske så, men ingen kan förneka, att försök därtill gjorts och att ifrågavarande medborgare blivit utsatt för mycket svåra trakasserier.

I interpellationen hänvisas till att promemorian använts som material vid vissa skyddskårskurser. Huru härmed förhåller sig har under debatten icke blivit klarlagt. Denna omständighet berördes icke alls av hr inrikesministern i hans svar.

Det som man med tillfredsställelse lägger märke till, är att regeringen beklagar vad som har skett och att regeringen dels redan vidtagit och dels förklarar sig ämnat vidtaga åtgärder, som äro ägnade att före-

komma ett upprepande av händelser av den art, som den nu påtalade. Dessa åtgärder böra givetvis stödas av riksdagen, men det avsedda målet kan endast nås genom att detektiva centralpolisens verksamhet ledes enligt grundsatser, som äro förenliga med rikets allmänna rättsordning och medborgarnas i grundlag fastslagna rättigheter.

Vad som i interpellationen berörts är av den allvarliga beskaffenhet, att något mer kan begäras från riksdagens sida än en enkel övergång till dagordningen. För min del ber jag att få föreslå följande motiverade övergång till dagordningen:

„Efter att hava åhört herr inrikesministerns svar och den därpå följande diskussionen konstaterar riksdagen,

att genom de i interpellationen nämnda promemoriorna ett antal oförvitliga och laglydiga medborgare samt några i fullt lagligt syfte verkande föreningar utan rimlig orsak inställts i ett missvisande och för dem nedsättande sammanhang ävensom ideella strävanden misstänkliggjorts, varav följden åtminstone för en del av de namngivna personerna och organisationerna blivit att de utsatts för kränkande omdömen och till och med förföljelse; samt

att dessa sakförhållanden, ehuru de av regeringen beklagas, icke i svaret erhållit en tillfredställande förklaring.

Riksdagen konstaterar vidare, att regeringen skridit och ämnar skrida till åtgärder för att förebygga händelser av liknande art, och uttalar, att för detta ändamål detektiva centralpolisens verksamhet bör organiseras så, att medborgarnas i grundlag fastslagna rättigheter icke i framtiden måtte äventyras

och övergår till dagordningen.”

Jag ber att få meddela att svenska riksdagsgruppen enhälligt omfattar detta uttalande.

Ed. Leinonen: Herra puhemies! — Minä en voi yhtyä niihin lausuntoihin, mitä täällä on esitetty etsivästä keskuspoliisista, ja joissa on tehty sen merkitys kokonaan tarpeettomaksi ja turhaksi. On väitetty, että se ei sovi demokraattisessa, kansanvaltaisessa valtiossa, ja että se on vanhan Venäjän ohranan perintöä, sen jälkien seuraaja meillä. Ei mikään kansanvaltainen valtiomuoto meillä tee sitä seikkaa olemattomaksi, että ympärillämmä on yhtä mittaa

vihollisia, joita meidän täytyy pitää silmällä, ja meillähän on nimenomaan se tehtävä ollut ja on etsivällä keskuspoliisilla. Sen täytyy sitä hoitaa, ja hoitaa kunnollisesti. Mutta minä en suinkaan voi yhtyä myöskään niihin riemullisiin lausuntoihin, joita täällä on esitetty useitakin, ja joissa on erikoisesti iloittu, että nämä muistiot ovat tulleet julkisuuteen, ja että niissä on nyt todellakin paljastettu se hirveä vaara, mikä Suomea on ollut uhkaamassa n. s. kansanrintaman muodossa, mutta nyt näiden julkitulleiden muistioden ansiosta kuitenkin vaara on tällä hetkellä väistynyt, tai ainakin tullut paljon vähäisemmäksi. Nämä molemmat ajatukset kulkevat äärimmäisyyslinjoja, se eivät ole sellaisia rakentavia ajatuksia, joihin tämänkin kysymyksen yhteydessä ehdottomasti olisi päästävä. Kaikkiaan me tiedämme, mikä on etsivän keskuspoliisin tehtävä. Se on pitää huolta siitä, etteivät tuollaiset salassa kulkevat ja kalvavat voimat pääse tekemään tuhojaan, vaan että keskuspoliisi ne nopeasti ilmoittaa, hallitus tarttuu niihin kiinni, ja ne tehdään tehottomiksi. Mutta tässä toimessa vaaditaan etsivältä keskuspoliisilta, sen johdolta ennen kaikkea, tarkkaa vaistoa, ei suinkaan vain poliisivaistoa, taitoa saada selville ja löytää tällaiset hiiviskelijät, vaan ennen kaikkea myöskin poliittista ja yhteiskunnallista vaistoa, että voidaan erottaa asiat asioista, huomata, mikä todella on valtakunnan vastaista, valtakunnalle vahingollista ja mihin siis on tartuttava, ja mikä taas sitä ei ole. Tuntuu siltä, että tämän muistioasian yhteydessä ei tämä vaisto ole toiminut oikein selvästi, niinkuin olisi odottanut ja niinkuin sen toimia pitäisi. Tämä luettelo näistä monista kansanrintamaan kuuluvista yhdistyksistä, yhteisöistä, liikkeistä ja seuroista on omituisen kirjava ja siinä on monta sellaista, joka heti nimestäkin päättäen on senluontoinen, ettei se voi varsinaisesti poliittiseen rintamaan tässä mielessä kuulua. Niitähän on tänään lueteltu täällä moneen kertaan, niin etten ryhdy niitä enää toistamaan. Ja ne nimet sitten, monastihan niitäkin on mainittu. Siellähän on 5 professoria, siellä on ministereitä, entisiä ja nykyisiä, joiden nimet liittyvät tähän muistioon näiden seurojen toimihenkilöinä. Siellä on Suomen itsenäisyyden esitaistelijoita, porvarillisten lehtien päätoimittajia, kirjailijoita ja taiteilijoita,

yhteiskunnallisia toimihenkilöitä monessa mielessä vaikka kuinka pitkältä (Ed. Räisänen: Ovatko puhujankin sotkeneet?). — Eivät ole, vielä ainakaan (Vasemmalta: Tervetuloa vain!). Suurin osa joka tapauksessa siellä on porvarillista väkeä. Ja mikäli tässäkin keskustelussa on tullut selville, niin on katsottu jonkinlaiseksi aiheeksi tähän mukaanottoon, että nämä yhdistykset ovat taistelleet fascismia vastaan, ja tietysti nämä henkilöt myöskin.

Nyt täällä äsken ed. Kares veteli hyvin pitkät linjat taistelusta kommunismia vastaan, tai oikeastaan pitkät linjat sillä alueella, jolla olevat kuuluvat fascisteihin. Se tosiaan oli niin laaja alue, jolta voidaan väki fascismin leiriin koota, että siihen mahtuvat oikeastaan jotakuinkin kaikki, ketä tässä huoneessa on. Mutta kun lähdetään näiden muistioden perusteella myöskin arvioimaan niitä, ketkä kuuluvat kommunisteihin, niin ovat sen mukaan sellaisia kaikki, jotka asettuvat fascismia vastaan. Silloin melkein yhtä paljon mahtuu siihen rintamaan tästä huoneesta kuin fascistienkin joukkoon. Nämä molemmat piirit ovat siis aivan liian laajat, ei kumpikaan luonnehtiminen ole osunut aivan oikeaan (Ed. Räisänen: Kaupantekijäisten kanssa!). Nyt täällä useampikin puhuja, oikeistopuhujat, ovat huomauttaneet, että eihän tällä muistiolla ole syytetty ketään näitä henkilöitä siitä, että he olisivat tahoneet edistää kommunismia, tai että he kuuluisivat kommunisteihin tai edes mihinkään kansanrintamaan, vaan että tämä on ollut aivan noin vain muodollinen juttu, joka on erehdyksessä tehty tai erehdyksessä tullut ainakin julkisuuteen. Tässä täytynee kuitenkin nyt jonkun verran käsitellä tätä asiaa juuri sillä pohjalla, mitä se muistio itse sanoo. Täällä eräs puhuja kai aikaisemmin jo viittasi pariin sellaiseen hyvin oleelliseen kohtaan, jotka ovat tässä muistiossa. Toinen oli se, jossa lausutaan: „Kansanrintamaliike tähtää samaan lopulliseen päämäärään kuin yhteisrintamaliike, nimittäin proletariaatin diktatuurin pystyttämiseen.” Ja sitten jatketaan, että Suomen kommunistisen puolueen ohella propagoivat meillä kansan- ja kulttuuririntaman aatetta allamainitut järjestöt ja yhteisöt, ja sitten seuraa tuo luettelo, jossa ovat kaikki nämä lehdet, seurak, yhteisöt ja niihin kuuluvat toimihenkilöt (Ed. Räisänen: Siellä se on

Rytinkikin, vaikei tunnusta!). Herra sisäministeri vastauksessaan koskettelee juuri tätä kohtaa sanoen: „Kun julkisuudessa on sanottu, ettei olisi kansanrintamaa, niin on tähän muistutettava, että sellainen mielipide ei vastaa kommunistien käsitystä asiasta” ja edelleen sanoo herra sisäministeri, että eräissä julkaisuissa ja kokouksissa on painostettu, että kansanrintama on, — hän tarkoitti kai vasemmistolaisia julkaisuja ja sosialidemokraattien kokouksia, jos minä oikein vaistosin. Täällä jo huomautettiin myöskin siitä maininnasta, että näissä eri yhdistyksissä, näiden johtokunnissa, on samoja henkilöitä, joka myös osaltaan kansanrintaman olemassaoloa todistaa. Vaikuttaa aikailla oudolta tällainen todistelu, että „tämä mielipide ei vastaa kommunistien käsitystä asiasta”. Onhan verrattain kaukaa haettu tämä todistus, että meidän pitäisi kommunistien käsityksen pohjalla muodostaa joku tällainen kansanrintama kuin täällä on tehty, heidän käsityksensä mukaan vetää siihen ne piirit, jotka on vedetty, ja tällä pohjalla ryhtyä niihin toimenpiteisiin, mihin tämänkin muistion pohjalla on ryhdytty. Minä olisin tässä kohdassa odottanut kylläkin herra sisäministeriltä jonkun verran toisenlaista lausuntoa. Tämä myöhempi lausunto oli hyvin paljon parempi kuin ensimmäinen, mutta olisin kuitenkin odottanut hiukan vielä enempää, odottanut, että ainakin suuri osa näistä mainituista yhteisöistä erotettaisiin tästä ajatellusta kansanrintamasta. Odotin sanontaa, että tämän muistion monet kohdat, ne ovat sittenkin aivan silkkaa pötyä, hallitus on tullut siihen käsitykseen. Se olisi ollut aivan paikallaan.

Herra sisäministeri mainitsi vastauksessaan, että kommunistien taholta on siksi kohdistettu huomio näihin järjestöihin, koska niiden ohjelmaan kuuluu niitä asioita, joiden tuli olla n. s. kansanrintaman perustana ja yhdyssiteenä. Fascismin vastustaminen kai oli keskeisin näistä, ja tämä kohta on joka tapauksessa hiukan hämärä toistaiseksi tämän viimeisenkin vastineen jälkeen. Mistä johtuu, että juuri nämä tässä mainitut yhdistykset ovat nyt tulleet tähän oletettuun kansanrintamaan, ettei ole tullut joitakin muita, enempää tai vähempää. Minä en ehkä ole seurannut niin tarkoin kaikkia vivahteita keskustelussa ja julkisessa sanassa tästä. Ainakaan en ole päässyt siitä selville, onko kommunistien, ko-

minternin, tai jonkun yleisen kongressin taholta nimenomaan annettu tietää, että nämä suomalaiset liikkeet, yhdistykset, yhteisöt, lehdet ja muut ovat niitä, jotka on solutettava? Minä en ole nähnyt missään viitattavan, että näin on tapahtunut. Onko jotain kiertokirjetietä saatu ohjeet ja tietää, että juuri esim. Nuortasavaltalainen liitto, Rauhan yhdistys, joku kerho 33, vai mikä ihmeellinen laitos se oli, ja muita sellaisia, että ne juuri on nimenomaan solutettava? Tuskin tällaista on tapahtunut, ja tässä on yksi asian keskeisimpiä kohtia — minun mielestäni ainakin. Tämä n. s. kansanrintamaan kuuluvain yhdistysten luettelo todennäköisesti on laadittu sen virkamiehen toimesta, joka on saanut tehtäväkseen tutkia tätä asiaa, eikä sillä ole sen pitempää juurta.

Herra sisäministerin viimeisessä vastineessa sanottiin, että selostus nojaa ulkomaisissa sanomalehdissä ja julkaisuissa olleisiin tietoihin. Mutta minä nyt kuitenkin käsittän, että tämä selostus nojautuu vain yleisiltä periaatteiltaan tällaisiin tiedonantoihin, eikä suinkaan niiltä yksityisiltä kohdiltaan, jotka koskevat noita suomalaisia yhdistyksiä ja yhteisöjä. Näissä ulkomaisissa sanomalehdissä tuskin kuitenkaan on ollut professori Jutilan, toimittajain Hannulan, Toivolan, Hiekkalan ja monia muita nimiä, ja kehoitusta, että näiden myötäilyllä toimivat liikkeet juuri on koetettava saada tähän kansanrintamaan.

Täällä on sanottu, ettei ole tarkoitettu suinkaan saattaa näitä henkilöitä epäilyksenalaisiksi kommunistisesta toiminnasta, siitähän huomautti voimallisesti esim. ed. Linkomies. Se on hyvin armollista kyllä. Mutta se nyt totisesti vielä puuttuisi, että olisi oikein tarkoitettu saattaa nämä henkilöt epäilyksenalaisiksi. Ei suinkaan kukaan ole syyttänytäkään enempää sitä henkilöä, joka on laatinut nämä muistiot, kuin hallitustakaan, tai etsivää keskuspoliisia tällaisesta. Kysymyshän on jostain muusta, kysymys on, siitä ei pääse mihinkään, jonkinlaisesta huolimattomuudesta virantoimituksessa tai välinpitämättömyydestä, tai liiasta kiireestä, tai jostain sellaisesta, tai sitten aivan anteeksiantamattomasta poliittisesta yksipuolisuudesta tällaisen asian hoitamisessa.

Me kuulumme juuri äsken mainittavan, ettei pidä paikkaansa se, että etsivä keskuspoliisi olisi asettunut vapaamielisten aattei-

den ja pyrkimysten tuomariksi antaen ymmärtää, että vain oikeistolaiset aatteet ja järjestöt olisivat valtiollisesti luotettavia. Niin mainittiin hallituksen vastineessa. Minä tahdon uskoa sen, ainakin minä koetan uskoa sen. En tunne henkilöitä siellä enkä toimintaakaan paljon. Ainoa henkilö, jonka lähemmin olen tuntenut etsivästä keskuspoliisista, on herra Eerolainen, mutta siitäkin on jo monta vuotta, kun hänet tunsin, ja hän on kai sieltä nyt poissa, niin että tämän mukaan ei laitosta voi arvioida. Minun täytyy myöntää, että olen koettanut näinä päivinä ottaa selkoa asiain tästä puolesta, ja ne tiedot, mitä olen saanut, eivät puhukaan erikoisesti sen puolesta, että etsivässä keskuspoliisissa ainakaan suuremmassa määrässä olisi äärimäisiä oikeistoinneksia, ei ainakaan minikäänlaisilla huomattavimmilla paikoilla. Tämä muistio kuitenkin tavallaan osoittaa, että tämä henki ei ole siellä aivan vieras, ei ainakaan nimenomaan siinä piirissä, joka on sen laatinut ja pannut liikkeelle. Sillä tottakai täytyy olettaa, että tämä muistio on luettu, ennenkuin se on lähetetty minnekään ja ollaan siis selvillä, ketä siinä mainitaan sellaisina henkilöinä, jotka propagoiivat Suomen kommunistisen puolueen ohella tätä yhteisrintama-ajatusta, joka pyrkii proletaaridiktatuuriin. Se on lähetetty etsivän keskuspoliisin alaosaosastoille eräänlaisina suuntaviitteinä toimintaa varten. Tällöin se on täydytty myöskin lukea siellä, ei niitä summamutikassa tietysti voida lähettää. Sellainenhan olisi aivan anteeksiantamatonta. Sitäpaitsi lausui herra sisäasiainministeri äskeisessä vastineessaan, että kukaan niistä, jotka muistion lukivat, ei tullut ajatelleeksikaan, että näistä koituisi jotain ikävyyyksiä. Ne on siis luettu. Ne on luettu etsivän keskuspoliisin johtelimissä. Ne on luettu tietysti myöskin hallituksessa, jonka toimeksiannosta tämä kaikki tapahtui. Ne on nähty hyväksi, ja lähetetty eteenpäin etsivän keskuspoliisin paikallisille osastoille toimintaohjeeksi. Siksi on myöskin koetettava ottaa hiukan selvää niistä perusteista, joilleka tämä muistio olettamuksensa rakentaa.

Minä en tunne kaikkia näitä seuroja ja yhdistyksiä, ja on ollut mahdotonta nyt ottaa niistä lähempää selkoa. Mainitsen ainoastaan jonkun harvan tässä. Ymmärrän hyvin ed. Rytingin murheen, kun hän

äskén puhui, että heidänkin koko puolueensa on otettu yhdeksi tällaiseksi rintamanosaksi, joka nyt edistää täällä kommunistisen puolueen toimintaa. Siis koko pienviljelijäpuolue. Ymmärrän sitä paljon paremmin, koska jouduin vaalien edellä toimimaan verrattain paljon tämän puolueen kalamailla. Siellä liikkui eräs hallituksen jäsen nimittäin tämän nyt eronneen hallituksen jäsen, joka hallitus tavallaan on näiden muistioiden takana. Hän toimi ja liikkui yhdessä pienviljelijäin puolueen puhujain ja edustajaehdokkaiden kanssa, ja heidän puheensa teemana oli tietysti, että tämä valtakunta sortuu, elleivät rakentavat voimat, pienviljelijät ja edistys, vahvistu mahdollisimman paljon. Nyt tämä sama hallitus, jonka yksi jäsen, yksi ministeri, on tätä mieltä, että Suomen pienviljelijäin puolueen täytyy päästä nousemaan yhdessä edistyspuolueen kanssa, joka oli silloinen hallituspuolue, ja muodostamaan oikein valtakunnan kulmakiven, sama hallitus samaan aikaan hyväksyi tällaiset muistiot, jotka lähetetään maailmalle, ja joissa sanotaan, että pienviljelijäin puolue on mukana propagoidessa tänne kommunistista kansanrintamaa. Tämä kieltämättä on hiukan koomillista, siitä ei pääse mihinkään. Ei suinkaan millään tavalla voida tuomita sitä, että hallitus tahtoo estää salaisten nakertajain pääsymä valtioelämäämme turmelemaan, mutta pitäisi pitää hiukan viisaammin huolta siitä, ettei paperille pantaaisi näin kovin vastakkaisia ajatuksia, kuin nyt on tapahtunut.

Kansanpuoluehan on siinä samassa kadotuksessa. Kansanpuolueen puolesta tullaan täällä puhumaan erikseen, niin että siihen ei kai minun tarvitse erikoisemmin kajota. Tämän syytöksen perusteena tietysti on se Nivalan konikapina. Hassua koko siinä hommassa oli monikin juttu, kaikkein hausuinta tietysti, että se ruuna oli lopuksi tamma — vai oliko se tamma ruuna? Joka tapauksessa on hassua sekin, että tämä puolue, joka on koronalennusvaatimuksia ja pakkohuutokauppoja vastaan taistelemaan lähtenyt, että sen katsotaan myöskin ajavan kommunistista propagandaa. Jos tämän puolueen puhujat ovat pitäneet kupeeraa tai koveraa peiliä valitsijain edessä ja paisutelleet asioita, niin se on ollut enemmän tietämättömyyttä ja taitamattomuutta, kuin mitään kommunismin ajamista.

Erikoisesti maalaisliittolaisia on otettu mukaan yhteen yhdistykseen, nimittäin nuortasavaltalaisten liittoon. Siinä on meikäläisiä useampiakin johdossa mukana, ja puolueemme on tietysti vissillä tavalla vastuussa tästä (Ed. Hannula: Se on kuollut jo!). No niin, kai se nyt on. Se perustettiin v. 1932, ja sen toiminta oli aluksi koko-laillakin vilkasta. Minulla on tässä Nuortasavaltalaisten liiton ensimmäinen ohjelma-julistus. Täällä on paljon luettu otteita kaikenlaisista julistuksista, minä luen nyt tämän nuortasavaltalaisten liiton ensimmäisen julistuksen, osoitteeksi minkäläisillä aseilla se lähti matkaan. Ei se ohjelma tunnu kovinkaan valtiota kaatavalta. Tämä liitto perustettiin vuoden lopussa 1932, mutta tämä julistus annettiin 1933 vuoden alussa ja siinä sanotaan m. m. näin:

1) Tehtävä kaikille kansalaisille selväksi terroristisin menetelmin ja kaappauskeinoin valtaatavoittelevien valheisänmaallisuuden kaapuun puettut suunnitelmat ja tarkoituksiperät.

2) Toimittava niin, että tulevaisuudessa kansanvaltainen laillisuusrintama saadaan esiintymään mahdollisimman yhtenäisenä ja että listoille asetetuksi ja eduskuntaan valituksi tulee henkilöitä, jotka edustavat järkkymätöntä laillisuuskantaa ja jotka uskaltavat tarpeentullen vaatia myöskin hallituksilta tasavallan perusteita tuhoavan toiminnan päättävää ehkäisemistä sekä perustuslakiemme takaaminen kansalaisvapauksien turvaamista.

On erehdys aliarvioida oikeistovehkeilyjain merkitystä. Meidän on tulevaisuudessa valvottava, että kansanvaltuudet tulevat luotettaviin käsiin. Kansanenenemistön tahto on tunnettu, mutta se ei ole viime vuosina päässyt eduskunnan ja sille vastuunalaisten hallitusten teoissa aina ja kaikissa yksityistapauksissa täysin mitoin toteutumaan. Jos lainkuuliaisen kansan luottamus sen valtuuksin toimiviin valtioelimiin alkaa horjua, merkitsee se suurempaa onnettomuutta kuin pienen uhmailevan joukkokunnan esiintyminen sellaisenaan.

Valtiollinen ilmapiiri on puhdistettava ja tasavallan perustus lujitettava. Tähän työhön kehoittaa nuortasavaltalaisten liitto nyt kaikkia rakentavia voimia.”

Tämä oli alku, ja tämä julistus oli hyvin tarpeellinen, sillä niin pian kuin tämä julistus oli annettu, alkoi vaalitoiminta.

Olen itse ollut eräässä tilaisuudessa, missä valtakunnan silloinen puolustusministeri yritti puhujalavalle selvittämään, mistä hänen mielestään on kysymys vaalitoiminnassa. Sen puhujalavan ympärillä oli parisataa mustapaitaista miestä, jotka estivät hänen pääsynsä puhumaan. Todella oli täysi aihe edellämämainitunlaisten julistusten antamiseen ennen näitä aikoja. Nythän liitto on verrattain vähän toiminut. Minä kuulin, että tänä vuonna esimerkiksi oli vain kolme vaimoista ihmistä ja kolme miestä tämän nuortasavaltalaisen liiton vuosikokouksessa, ja kuvaavana seikkana siitä, kuinka vähän oikeastaan tarvitsee pelätä tämän liiton hyökkäävää valtiollista meininkiä, voin mainita senkin, että kun valittiin uusi johtokunta ja äänestettiin, niin nämä kolme miestä jäivät alakynteen, ja vallan ottivat kolme naista, jotka sanelivat suuntaviivat ja asettivat toimihenkilöt. Tämän sain kuulla hyvin luotettavalta taholta, nimittäin eräältä sanomalehtimieheltä, joka oli mukana tässä tilaisuudessa. Nuortasavaltalaisten liitto on antanut useita julisteita ja toiminut aikanaan. Nyt se on heikontunut, ja on varjojen kauhistumista, jos valtakunnan pelätään kaatuvan näiden kolmen rouvan pontevalla toiminnalla.

Joka tapauksessa näistä asioista täytyy täällä puhua. Niistähän on puhuttu joka puolelta, on siis puhuttava hiukan tältä keskiväliiltäkin. Jo senkin vuoksi, että tämä muistio nyt ei ole suinkaan vain tapaus sinänsä, vaan minä ainakin näen siinä jonkinlaista pientä pulpahtelua niistä mielialoista, jotka takavuosina ovat yrittäneet saada määrätä menettelytapoja meidän yhteiskunnassamme ja valtiossamme ja yrittävät tietysti jossain määrin vieläkin. Niiden epäkansanvaltaisten mielialojen heijastusilmiöitä, jotka sanovat yrittävänsä uutta suuntaa valtioelämässä ja jotka, niinkuin äsken kuulumme, sanovat esim., että jos pienikin moite erehdyksestä, jollaiseksi nyt tietysti on katsottava tämä muistio, jos pienikin moite sellaisesta lausutaan, niin silloin ovat ovet täysin avatut kommunismille tässä maassa. Tällainen liioittelu on tyypillistä juuri tälle suunnalle. Täällä on sanottu, että tämä on ollut tahdotonta ja tiedotonta, tämä niiden henkilöiden kuuluminen kansanrintamaan joiden nimet on muistioissa. Minä tahtoisin sanoa, että

tällaisen muistion julki tuleminen on myös jonkinlaista, ehkä tiedotonta, niitten mielialojen jälkiporeilua, jotka ovat olleet verrattain vallitsevia takavuosina meidän elämässämme. Jos tällaisia poliittisia mielikuvitusrintamia ruvetaan oikein todella rakentamaan, niin siitä ei totisesti ainakaan porvarillisuudelle ole mitään iloa, enkä minä ymmärrä niitä riemunpurkauksia, mitä täällä on oikeiston taholta lausuttu tänä päivänä siitä, että tällainen muistio on tullut esiin, ja että siihen on vedetty nämä kansalaispiirit ja nämä henkilöt, mitkä on vedetty. Tällaisia rintamia rakennettaessa on aivan selvä seuraus se, että rajat vasemmalle päin käyvät aivan epäselviksi. Tällaisesta aiheutuu vain vasemmistoaatteen voitto. Jos näin pieni kehä piirretään porvarillisuuden ympärille kuin tämän tapaisella toiminnalla piirretään, niin ketä sinne loppujen lopuksi mahtuu? Vain fa-naattiset oikeistoinnekkiset, eivät ketkään muut. Kun porvarillisuuden piiri pienee, silloin vasemmiston piiri kasvaa, se on aivan luonnollinen seuraus. Ja me uskomme, me maalaisliittolaiset, että terve, vapaamielinen ja suvaitsevainen porvarillisuus tässä maassa, jossa pientalonpoika muodostaa väestön kantajoukon, ja myöskin poliittisen elämän kantajoukon hyvin suuressa määrässä, että tämä tällainen porvaristo parhaiten luo ja rakentaa ja säilyttää maan elämää ja tulevaisuutta. Täällä on sanottu tänä päivänä jo monta kertaa, että on aivan liian paljon melua pidetty yhdestä erehdyksestä täällä nyt, ja sanomalehdistössä aikaisemmin. Ei ole, kyllä se oli hyvä, että tämä ankka kynitiin aikansa, ennenkuin se lähti lentämään sinimustat sulat pyrstössään, vaikka me otamme tämän tapauksen vain yksin niiden henkilöiden kannalta, jotka nyt ovat asetetut jonkinlaiselle mustalle penkille, niin tämä keskustelu tarvittiin. Kuka lähinnä on vastuussa, että tämä keskustelu syntyi? Sitä on oikeastaan vähän vaikea sanoa. Tästä muistiosta ei oikeastaan vastaa loppujen lopuksi kukaan, ei ainakaan tahdo vastata. Mutta näiden henkilöiden kannalta asiaa ajatellen tämä keskustelu oli käytävä. Siellä on miehiä ja naisia, jotka ovat koko ikänsä, monet aivan vanhuuteensa saakka, tehneet työtä tämän maan ja kansan hyväksi ja puolesta, ja nyt tällä muistiolla heitetään heidän harmaille hap-

sillensa likaa. Jos ei tämä huone ja eduskunta sitä tee, niin eräät piirit Suomen maassa sen tekevät, ja ovat tehneet, niinkuin erinomaisen hyvin tiedämme. Sillä listalla on miehiä, henkilöitä, jotka ovat asettaneet vapautensa ja elämänsä arpaan silloin, kun on taisteltu tämän maan itsenäisyyden ja vapauden puolesta. Nyt heidät asetetaan samaan rintamaan sellaisten voimien, piirien ja henkilöiden kanssa, jotka tahtovat keinoilla millä tahansa tuhota tämän maan vapauden. Tämä ei ole oikein, ja sen vuoksi tästä erehdyksestä on kannattanut puhua. Tällainen erehdys on tuomitettava, mutta tämä tuomio on rajoitettava vain erehdyksen tuomitsemiseen. Se ei saa ulottua koko sen laitoksen tuomitsemiseen, missä tämä erehdys on tapahtunut, sillä meidän asemamme vaatii ehdottomasti tämän laitoksen säilyttämistä, mahdollisimman tehokkaana säilyttämistä. Me vaadimme vain sitä, että tämä laitos on pidettävä sellaisena, että se ei tehtävässään koskaan alistu minkään poliittisen suunnan rengiksi, ei edes oikeiston.

Täällä ovat eräät vasemmiston puhujat puheenvuoroissaan hyökänneet etsivää keskuspoliisia vastaan siinä mielessä, niinkuin jo mainitsin, että se on tarpeeton, ja että se on hävitettävä. Me tahdomme puhua vain keskuspoliisin piirissä tapahtuneita erehdyksiä vastaan, ja olemme täysin vakuutettuja, me maalaisliittolaiset, näiden äärimmäisyysryhmien, kommunistien niin hyvin kuin fascistienkin valtaan pääsyn vaarallisuudesta tässä maassa. Täällä syntyy kansanrintama kyllä, jos ne todella vaaraksi yrittävät tulla, on syntynyt ennenkin, ei vain yhden kerran, vaan useaminkin, vaikka eri muodoissa. Se on syntynyt 1918 ase kädessä, mutta se on syntynyt myöskin 1930 jälkeen silloin, kun se liike, joka lähti kommunismia vastustamaan, yhtäkkiä muuttuikin sellaiseksi, että alkoi vastustaa paljoka muutakin, joka meidän kannaltamme katsoen oli ehdottomasti säilytettävä (Ed. Räisänen: Se oli alunperin, mutta teitä höynäytettiin!). Ei se ollut alunperin sitä, minä sen tiedän paremmin kuin ed. Räisänen. Nämä molemmat suunnat rakensivat paperitaloja, jotka nousivat kyllä nopeasti ja näyttivät komeilta, silloin kun niitä luotiin kansan keskuuteen, mutta ne eivät kestäneet myrskyä tällaisessa maassa kuin meidän. Niiden lii-

tokset eivät pitäneet, sillä ne kumpikaan eivät pystyneet, ei enempää kommunismi kuin faseismikaan, rakentamaan kansakokonaisuuden pohjalla, ja tällä pohjalla seisova vain kestää. Olkoon kysymys puolustusvoimista, tai mistä tahansa kansakunnan keskuudessa, kaiken pohjana täytyy olla ennen kaikkea kansan voima laajassa mielessä, ennenkuin luodaan pysyvää. Ja siksi sellainen toiminta, joka repii ja hajottaa ja hävittää, joka rajoittaa ihmisten ajatuksen vapautta liiaksi, joka jaoittelee kansalaiset aivan väärällä pohjalla maailmankatsomusleireihin, se on tuomittava, ja kaksin kerroin tuomittava silloin, jos sitä ilmenee virallisten piirien taholta, vaikkapa erehdyksenkin muodossa.

Herra sisäministerin vastaus oli, niinkuin jo mainitsin, tällä kertaa aivan toisen henkinen kuin edelliskerralla. Mitään sellaista ylimielistä huitaisua siinä ei enää ollut, vaan päinvastoin aivan selvä tunnustus, että erehdys on tapahtunut, ja lupaus, että erehdys korjataan. Tämä henki on mielihyvin tunnustettava, ja me luotamme siihen, että parannus tapahtuu. Ja kun näin tapahtuu, niin silloin on myöskin selvää, että tämä myrskynpuuska, joka nyt on puhaltanut etsivän keskuspoliisin ja osaltaan hallituksenkin yli, että se on puhdistanut, selvittänyt ja ojentanut sitä, mikä ehkä on vinossa ollut, ja että toista kertaa meillä ei enää ole tarvetta tällaista keskustelua tästä asiasta täällä suorittaa.

Ed. Sergelius: Herr talman! Legenden om folkfronten i Finland bragtes till allmänhetens kännedom genom det meddelande, som förra regeringsmedlemmen, professor Jutla delgav tidningspressen. Då man ej har skäl att betvivla riktigheten av innehållet i detta bör ingen förvåna sig över att varje hederlig och ansvarskännande medborgare i detta land upprördes över det sätt, på vilket hr Jutla uppmärksammades av sina kolleger i den förra regeringen. Man kan förstå att en ärans man efter att hava tagit del av statspolisens rapporter eller promemorior icke kunde förmå sig, trots allt tubbande, att kvarstå i ett sällskap, på vars initiativ handlingar tillkommit om kommunisternas åtgöranden för skapande av en såkallad folkfront i Finland, och ur vilken hr Jutla säger sig

hava fått den uppfattningen, att man velat stämpla honom såsom kommunist.

Men man inskränker sig icke till att låta legenden om folkfronten få fast fot inom statspolisens, utan legenden har varit på cirkulation inom olika instanser, så att rapporten t. o. m. har använts såsom kunskapskälla vid upplysningskurser inom skyddskåren, säger hr Jutla. I detta för hela skyddskårsverksamheten farliga syfte måste man beklaga initiativtagaren. Detta av hr Jutla omnämnda sakförhållande i hans meddelande har ej berörts av hr inrikesministern i hans svar. Han har icke ens fört det på tal. Tvenne gånger har han härom tillsports i dag, men än så länge har han icke lämnat besked.

Men ej nog med det som ovan nämnts. Ur konflikten vid Somero samskola framgår att länsmannen på orten betjänat sig av instruktioner, som skulle tjäna till att giva legenden nödig spridning och fastare mark. Målmedvetet handlade man därvid. I vilket syfte framgår av detektiva polisens promemorior eller rapporter, som inrikesministern själv benämner dem i sitt svar på spørgsmålet, och karaktären av rapporter hava de även haft. I dessa förekomma oriktiga uppgifter och tillvitas hederliga medborgare kränkande handlingar, utan att vederbörande hava möjlighet att tillbaka-visa mot honom riktade äreröriga besvällningar. Av sådana exempel har i dag här många anförts. Just dessa omständigheter vederlägga den egendomliga uppfattning, som kommit till uttryck i inrikesminister Puhakkas svar på rdm. Inkiläs spørgsmål, i vilket svar säges, att aktstycket, sådant det var avfattat, icke var avsett för offentligheten. Denna uppfattning, att blott anklagelserna och angivelserna hållas inom de maktägande tillgivna kretsarna för att användas efter omständigheterna, så kan man stämpla vilken som helst hederlig och politiskt upplyst medborgare i detta land som kommunistvänlig. Vid lämpligt tillfälle skulle en sådan promemoria tjäna såsom underlag för förföljelse mot för de maktägande misshagliga personer. Inrikesministerns ansvar, liksom den förra regeringens och statspolisens, blir icke mindre därmed att minister Puhakka avslutade sitt första svar med att kommunisterna haft att anteckna jämförelsevis ringa framgångar med sitt cellbildningsarbete, utan att

nämna bland vilka sammanslutningar eller enskilda personer de dock skulle haft någotslags framgång.

Av inrikesminister Puhakkas svar på spørsmålet fick man den uppfattningen, att detektiva centralpolisen icke handlat på eget initiativ, vilket han även bekräftar i dag i svaret på interpellationen. Mot denna bakgrund blir åtgärden från regeringens sida löjlig, att några timmar efter det till riksdagen framförda svaret, till offentligheten bringa meddelandet om att statsrådet gått i författning om verkställande av undersökning om förefintliga missförhållanden inom detektiva centralpolisens informationsverksamhet. Uppenbart är att detektiva centralpolisen på ämbetets vägnar måste försöka förebygga all underjordisk verksamhet, riktad mot vårt nuvarande stats- och samhällsskick, den må komma från håll som syftar antingen till samhällsdiktatur eller kommunism, men man har rätt att fordra att en institution med den delikata uppgift, som D. C. har sig förelagd, icke får vara en inrättning, som ens i sina hemliga handlingar utan verklig anledning misstänkliggör personer och sammanslutningar på grund av blotta misstankar eller angivelser, tillkomna på grund av tivelaktiga bevekelsegrunder. Finnes det verkligen inom D. C. sådana element, vilka icke äro böjda för att tjäna demokratin och beflita sig om värnandet av de medborgerliga rättigheterna, utan anse att verksamheten för det republikanska statsskicket, demokrati, parlamentarism, ordets och tankens frihet och arbetet för freden äro av ondo, något brottsligt och fördömvärt, så måste statspolisen utan misskund rensas från sådana element, de må nu sedan återopa sig på vilka påbud som helst.

Vad pratet om en folkfront hos oss beträffar, så är detta, såsom vår tidningspress mer än en gång sagt, ett rent nonsens. Folkfronten hos oss är en legend, som jag redan nämnt, och som uppkonstruerats i taktiskt syfte av motståndare till vårt nuvarande statsskick, alltså av dem, vilka anse att demokratin är av ondo och att den enskilda medborgaren i en västerländsk rättsstat som Finland har alltför stora möjligheter att blotta de förvända rättsbegrepp, som tyvärr under senaste år fått alltför starkt fotfäste inom vissa klasser av vårt samhälle. Vi behövde i tiden

ett Mäntsälä för att klara upp linjerna och nu behöva vi en systemförändring inom detektiva centralpolisen för att återigen komma ut på klara vatten. Att utsträcka statspolisens spanarverksamhet till organisationer sådana som Ungrepublikanernas förbund, Förbundet för människorätt och Finlands fredsförbund är rena illviljan. Andan inom den förstnämnda föreningen är, såvitt jag vet, statsvänlig och uppbyggande, och vilken betydelse den numera har redogjorde här den sista ärade talararen för. Förbundet för människorätt har till uppgift att försvara de mänskliga rättigheterna, det demokratiska statsskicket samt bevara och utveckla kulturbehoven. Den anda och de doktriner förbundet omfattar äro samhällsuppbyggande i västerländsk mening. Här för kämpar förbundet för yttrandefrihet, försöker på övertygelsens väg motarbeta omänskliga straffarter såsom dödsstraffet o. s. v. Om Finlands fredsförbund, på vilket de sista åren en forcerad klappjakt ägt rum, säger detektiva centralpolisen i sin rapport bland annat, „att förbundets förhållande till skyddskårerna är starkt negativt”, vilket också här på förmiddagen nämndes, och vidare „att det påyrkar avskaffande av värnplikten samt indragning av försvarsväsendet”. Huru sanningsenligt detta förhållande är framgår av fredsförbundets stadgar. Däri säges: „Förbundet vill verka för skapande av en på rätt och samförstånd grundad fredsvilja i stället för den militaristiska andan”, samt „att förbundet vill verka till förmån för internationell avrustning och medverka till grundande av ett sådant mellanfolkligt rättstillstånd, som utesluter krig”, allt idéer som uppbäras av nationernas förbund, till vilket Finland bland 59 nationer anslutit sig. Då jag förmodar att detektiva centralpolisen icke mot bättre vetande tolkat fredsförbundets stadgar såsom den gjort, är det icke illviljan utan dumheten som bör bestraffas.

I svaret på interpellationen anföres på sidan 7 i den svenska texten följande: Då i offentligheten även gjorts gällande, att hos oss någon s. k. folkfront alls icke existerar, så bör här till erinras, att en dylik åsikt ej motsvarar kommunisternas uppfattning i saken. Här är ju uppenbarligen ej fråga om vilken uppfattning kommunisterna hysa utan vilken skada promemo-

riorna tillskyndat enskilda medborgare och lagliga föreningar tack vare den underlåtenhet man visat från statsmaktens sida gentemot detektiva centralpolisen och dess oansvariga verksamhet.

Vidare nämnes i samma stycke: „Och dessutom hava vissa i promemorian berörda föreningar och organisationer upprepat i publikationer och vid en del möten betonat, att en dylik front hos oss redan finnes samt sympatiserat med den och har åtminstone i några fall kommunisterna till och med tagits i försvar, varjämte det ansetts lämpligt att upptaga frågan om en ny inställning till dem.” Vilka äro de åsyftade föreningar och organisationer m.m., vilka betonat förekomsten av en folkfront och inom vilka man tagit till och med kommunisterna i försvar och upptagit frågan om en ny inställning till dem? Om detta nämner svaret intet.

Då man tager del av svaret på interpellationen i dess helhet får man det bestämda intrycket, att den konstruerade folkfronten skulle bestå av sådana organisationer, i vilka den stora „kommunistiska göken” — jag vill icke använda den trojanska trähästen, som redan slitits ut här — utan framgång lagt sina ägg, men utesluter dem som tagit vara på äggen. Såvitt jag erinrar mig har såväl kokoomus som IKL klandrat varandra för att hysa kommunistiska element. Det har endast varit fråga om vilketdera partiet som hyser ett större antal sådana. Något besynnerligt som kom till uttryck i rdm. Kares yttrande var detta, att för såvitt en kommunist innästlar sig i en av här tidigare nämnda föreningar, antingen såsom medlem eller på annat sätt deltagar i dess verksamhet, så förblir han kommunist, men om han kommer in i IKL, så hokus pokus omvandlas han till en medborgare främmande för kommunismen. Vad jag sist anför, vill jag säga herr inrikesministern, är den springande punkten i hela denna historia och uti hela undersökningen. Det finnes ju otvivelaktigt andra verksamhetskretsar än de i promemoriorna omnämnda, som detektiva centralpolisen haft skäl att hålla ett vaksamt öga på. Men statspolisen får icke oberoende av varifrån sådana uppmaningar komma, misstänkliggöra kulturpersonligheter, som anslutit sig till föreningar med ideella strävanden. Det är en skymf

mot lojala och rättänkande medborgare, men icke enbart mot dessa medborgare, utan det är en skymf mot det land, vars kultur de söka befrämja, en skymf, som ej så lätt kan utplånas då man vill rubricera dem såsom verktyg för kommunismen, personer vilka kämpa mot nationalismen och diktatur och dödsstraff och allehanda undantagslagar och lagförslag som begränsa medborgarnas andliga och materiella rättigheter. Man måste fråga sig om även under en längre tid sådan praxis varit rådande, att vid behandlingen av rättsmål handlingar såväl offentliga som hemliga förekomma och vilka sistnämnda möjligen i väsentlig grad kunnat vara avgörande för målet utan att den andra parten haft en aning om förekomsten av sådana och därigenom ej heller kunnat bemöta i dem framställda anklagelser och påståenden. Ett sådant lömskt, vill jag säga, ingripande, upphäver grunderna för all moral. Det finska folket har rätt att fordra av sina nyvalda representanter, att de vinnlägga sig om folkets rättsskydd och reagera kraftigt mot den despotism, som vunnit insteg bland de maktägande och vilken om något håller på att förstöra de etiska värdena hos en ung nation och tager i lönnmod livet av den egna tanken och det redliga viljandet.

Såväl svaret på spörsålet som på interpellationen giver vid handen att allmänheten med rätta haft anledning att koncentrera främst sin ovilja kring inrikesminister Puhakka såsom varande den, vilken närmast varit initierad beträffande detektiva centralpolisens skandalpromemior och underlåtit ett ingripande från statsmaktens sida. „Misstaget” med allt vad däri inkluderas i föreliggande fall rentvår icke en man i ansvarsfull ställning med mindre än att han öppet vidgår att det system, varom här är fråga, måste anses förkastligt. Meddelanden som att promemoriorna tillkommit på enskild tjänstemans ansvar utan att han fått närmare instruktioner från detektiva centralpolisen kunna ej tillmätas någon större betydelse. Om också svaret i dag på interpellationen i någon mån avlyfter svaret från D. C. för såvitt det gäller promemoriornas bringande till offentligheten, kvarstår emellertid faktum att systemet inom statspolisen beträffande över-

vakningen av medborgarnas säkerhet och rättigheter icke är hållbar, utan lett till att icke blott namngivna personer utan även organisationer utsatts för kränkande omdöme och förföljelser.

Herr talman! På av mig anförda grunder ber jag, herr talman, att få understöda det av rdm. Furuhjelm framställda förslaget om övergång till dagordningen om jag också hellre sett att klämman på en del punkter hade varit avfattad under mer bestämda former.

Ed. Sundström: Herra puhemies! — Tämä välikysymys, jota tänään täällä on käsitelty, on syntynyt sen johdosta, että olemme tulleet siihen tulokseen, että hallituksen ja eduskunnan tehtävänä ei voi olla suojella EK:ta kansalaisia vastaan, vaan että niiden tehtäväksi on muodostunut suojella kansalaisia EK:ta vastaan sen viimeaikaisen toiminnan perusteella.

Edelliset puhujat ovat laajalti käsitelleet tätä asiaa. On kuitenkin saatava maahamme vihdoinkin sellainen olotila, ettei kansalaistemme elämää ja toimintaa tehdä riippuvaiseksi tämänkaltaisen laitoksen mielivalta. Olkoonpa kansalaisten poliittiset näkökannat mitkä tahansa, on eduskunnan velvollisuus, eduskunnan, joka edustaa koko kansaamme, huolehtia siitä, että mielivalta on lopetettava. Sisäasiainministeri on epäilemättä suhtautunut liian herkkäuskoisesti EK:n toimintaan, mikä kävi ilmi m. m. eräästä tapauksesta, joka tapahtui viime keväänä. Eräs kansanedustajaehdokas piti vappuna puheen, josta seurasi kuulustelu ja sormenjälkien ottaminen EK:ssa. Koska ei syytetä nostettu puhujaa vastaan, ei puheessa voinut olla mitään rikollista, sillä viranomaiset ovat aina olleet hyvin nopeat nostamaan syytteitä vassmistolaisia vastaan. Sormenjälkien ottaminen EK:n taholta, mikä tapahtui kuulustelun yhteydessä, oli kuitenkin laitonta, mutta sisäasiainministeri ei puuttunut oikealla tavalla asiaan tai ainakaan sillä tavalla kuin olisi odotettu, vaan kesäkuun 19 päivänä ilmestyi asetus, jonka kautta lailistutettiin tulevaisuudessa tämä menettely. Sen sijaan, että EK olisi saanut moitteita ja muistutuksia laittomasta menettelystään, koetetaan tällä tavalla tukea ja laillistaa sen laitton menettely. Eipä ihmeellistä, jos

EK:n ruokahalu jatkuvasti alkoi kasvaa. Asianomaisen henkilön kantelu asiasta ei myöskään antanut aihetta toimenpiteisiin siitä huolimatta, että siitä ilmeni EK:n lainvastainen menettely ja se politikoinnin, jota eräs virkailija harjoitti kuulustelun aikana. Tämä politikoinnin osoitti näet, että kuulustelija esitti kansalaisten rauhantyöstä ja demokraattisista harrastuksista samat käsitykset kuin olemme totuneet lukemaan Ajan Suunnasta. Mutta tämä politikoinnin tuossa laitoksessa ei myöskään antanut aihetta minkäänlaisiin toimenpiteisiin sitä tai kuulustelijaa vastaan.

Tämän tapahtuman yhteydessä annettu asetus on kuitenkin sen laatuinen, että sitä ei voi vaikenemalla sivuuttaa. Sen 1 § kuuluu näet näin: Poliisi on oikeutettu henkilöllisyyden toteamista ja rikollisen rekisteröintiä varten ottamaan valokuvan ja sormenjäljet ja muut tarpeelliset tuntomerkit rikoksen takia vangitusta tai rikokseen syyppääksi epäilystä samoin kuin irtolaisuuden tai muun senkaltaisen syyn takia pidätetystä henkilöstä. Milloin rikoksen selvittäminen vaatii voi poliisi ottaa valokuvan ja tarpeelliset tuntomerkit myös muusta henkilöstä. Kuten olemme juuri nähneet muistiosta, millainen tämän laitoksen palveluksessa olevien henkilöiden arvostelukyky saattaa olla, niin ymmärtää, minkälaiseen mielivaltaan tämä antaa mahdollisuutta. Jos halutaan poliittisista tai muista syistä päästä henkilöstä, niin ryhdytään epäilemään häntä johonkin rikokseen syyppääksi, otetaan valokuva ja sormenjäljet ja kansalainen on voinut joutua aivan syyttömästi „prikatuksi”, koko elämänsä, hänen toimeentulonsa ja elämis-mahdollisuutensa on häneltä riistetty. Uusi asetus sisältää sitäpaitsi sen oleellisen muutoksen, että valokuva ja sormenjäljet sekä muut tarpeelliset tuntomerkit voidaan ottaa ei ainoastaan rikoksesta pidätetystä, tai rangaistusta henkilöstä, vaan myöskin muista henkilöistä, milloin rikoksen selvittäminen sen vaatii. Kuka tahansa voi siis joutua tämän kiusallisen ja alentavan käsittelyn alaiseksi. Ei tarvitse olla edes epäilty rikoksesta, jos vaan rikoksen selvittäminen vaatii, niin tuntomerkit ja valokuva on annettava ottaa. Kun entistä ahtaampaa asetusta jo käytettiin väärin, niin mitä onkaan odotettavissa tästä uudesta,

jonka mahdollisuudet ovat rajoittamattomat.

EK haluaa promemoriassaan kriminalisoida kahta käsitettä kulttuuri- ja kansanrintamaa. Nämä ovat muka syntyneet Moskovan määräyksestä. Nähtävästi EK ei vielä tiedä, että kansanrintaman hallitus ei ollenkaan istu Moskovassa, vaan Pariisissa. Jos EK:n kanta hyväksytään, seuraa siitä johdonmukaisesti, että Ranskan nykyinen hallitus, jota kannattaa m. m. sosialistit ja maan suurin porvarillinen puolue, olisi meidän maassamme rikksellinen ja että jos esim. pääministeri Kallion kolleega Blum haluaisi tavata hänet EK antaisi hänestä sellaisen lausunnon, että hänen maahan tulonsa ei olisi missään suhteessa toivottavaa. Minun tehtäväni ei ole puolustaa Ranskan kansanrintamaa ja sen hallitusta, sillähän on virallinen edustaja maassamme ja hän voi valaista niitä, jotka tuntevat tarvetta tietää, tanssittaako Moskova Ranskassa sosialistista puoluetta ja suurinta porvarillista puoluetta, kuten tämä nerokas promemoria väittää kansanrintamasta.

Kansanrintama on niissä maissa, missä se on syntynyt, kokoonpantu niistä laillisista puolueista, jotka haluavat taistella fascismia vastaan kansanvallan puolesta. Että kommunistiset puolueet osallistuvat siihen, johtuu siitä, että niissä maissa ne ovat laillisia puolueita, asia, joka on siis näitten maitten sisäinen asia. Niissä maissa taas, missä ei ole laillista kommunistista puoluetta, ei se puolueena voi osallistua tähän toimintaan. Jos kommunistisesti ajattelevat henkilöt kannattavat demokraattisia pyrkimyksiä, sille emme mahda mitään, enempää kuin sillekään, että heitä liittyy IKL:ään. Emmekä voi jakaa kansalaisia sellaisiin, jotka saavat taistella vallitsevan valtiomuodon puolesta ja sellaisiin, jotka eivät saisi sitä tehdä. Jos jotkut entiset kommunistit liittyvät laillisiin järjestöihin, ovat lojaleja niitä kohtaan ja haluavat taistella niitä fascistisia voimia vastaan, jotka haluavat maastamme hävittää nykyisen demokraattisen valtiomuodon, niin sitä emme voi vastustaa, sillä emme voi minkään pykälän nojalla estää kansalaisia taistelemasta vallitsevan valtiomuodon puolesta. Ne vaalit, jotka eduskunnassa hiljakkoin ovat tapahtuneet kansanvaltaisten puolueiden yhteisymmärryksen merkeissä ovat jo aikaansaaneet vihjauksia oikeiston ja IKL:n

lehdissä, että Moskovan mielen mukaan tehdään täälläkin päätöksiä. Ja eikö ole luonnollista, että myöskin kulttuurin edustajat liittyvät yhteen puolustamaan kulttuurin saavutuksia. M. m. Ruotsissa on syntynyt tällainen kulttuuririntama ja siihen osallistuvat maan tunnetuimmat henkilöt. Niissä maissa, missä sikäläiset IKL:t ovat saaneet vallan käsiinsä, on kulttuurin asema surkea. Ei vain poliittisten vakuumusten perusteella vainota ihmisiä, vaan myöskin heidän syntyperänsä ja rotunsa perusteella. Sen tunnetuimmat tiedemiehet, taiteilijat ja kirjailijat ovat maanpaossa. Saadut kokemukset velvoittavat yhä voimakkaammin meitä puolustautumaan tällaista kohtaloa vastaan. Edellinen hallitus antoi jo vähän esimakua siitä, mitä voi tulla. Sehän harrasti myöskin tavallaan kirjallisuutta, huonolla menestyksellä kyllä, mutta sitä suuremmalla hartaudella. Tulokset tästä, vaikkakin ne olivat vielä pienet, olivat kuitenkin niin pelottavia, että toivomme, ettei tämä huono esimerkki tartu. Toivomme päinvastoin, että nykyinen hallitus paremmin huolehtii kulttuurin edistämisestä maassamme koska ne, jotka kutsuivat itseänsä kulttuuriliberaaleiksi, alkoivat tulla vaarallisiksi sekä kulttuurille että liberalismille.

Että jokainen valtiojärjestelmä tarvitsee laitosta, joka valvoo niitä aineksia, jotka vehkeilevät sitä vastaan, on ymmärrettävää. Demokraattinen valtio tarvitsee sitä tällaisena aikana niitä vastaan, jotka vehkeilevät demokratiaa vastaan. Se on siis laitos, jonka täytyy myötävaikuttaa demokraattisen järjestelmän lujittamiseen. Näinkö EK menettelee? Se valvoo erinomaisella tarkkuudella niitä järjestöjä, jotka työskentelevät demokratian pohjalla kansalaisten demokraattisten ja humanististen harrastusten puolesta, kuten juuri promemoria osoittaa. Oikeisto ja sen järjestöjen toiminta on nähtävästi jäänyt kokonaan EK:n valvonnan ulkopuolelle. Ja kaiken huippu oli se, että EK ei viime vuonna tiennyt mitään niistä vehkeilyistä, joita meikäläiset ja Eestin fascistit yhdessä harjoittivat. Se tietää tarkkaan sen, jos joku kommunistipokkanen yskii tai levittää lentolehtisiä, mutta se ei tiedä, ketkä kävivät herra Sirkin luona. Se tietää mitä jossakin opintokerhossa luetaan, mutta se ei tiedä mitään, jos maassa valmistellaan

valtiokaappausta Eestin fascistien kanssa. Ja paljon muutakin on jäänyt siltä huomaamatta sillä tavoin. Jos entinen hallitus olisi ollut tehtävänsä tasolla, olisi se tämän jälkeen ryhtynyt vakavaan ja perusteelliseen puhdistukseen, mitä odotamme nykyiseltä hallitukselta. Olihan tämä sitä paitsi ennenkuulumaton skandaali, joka ei voinut olla vahingoittamatta myöskin valtiovallan arvovaltaa. Tältä laitokselta, joka näin törkeästi laiminlyö tehtävänsä, tilaa silloinen pääministeri promemorian muista kansalaisista ja ikäänkuin näyttää kuinka hän luottaa siihen, vaikkakin se juuri on osoittanut, kuinka se oli tehtävänsä alapuolella.

Eikö EK:lla tai ministeri Puhakalla ollut mitään sanottavaa niistä espanjalaisten kapinallisten ylistyshymneistä, joita viime aikoina on julkaistu erikoisesti kokoomus- ja lapualaispuolueen lehdissä? Eikö ole EK:n mielestä mitään epäilyttävää siinä, että kaksi puoluetta avoimesti ryhtyy ylistämään niitä, jotka nousevat maan laillista hallitusta vastaan, sillä oltakoonpa nyt mitä mieltä tahansa Madridin hallituksesta, se on joka tapauksessa Espanjan ainoa laillinen hallitus. Merkitseekö näiden lehtien kannanotto sitä, että jos meidän maassamme jokin sotilasjunta nousee kapinaan maan laillista hallitusta vastaan, nämä asettuvat sen puolelle. Se on vakava periaatteellinen kysymys ennenkaikkea keskustalle, sitä suuremmalla syyllä kun Madridin hallitus kapinan puhjetessa ei ollut mikään sosialistinen hallitus, siinä ei ollut yhtään ainoaa sosialistia, vaan siinä oli meidän pääministerimme Kivimäen espanjalaiset puoluetoverit, kuitenkin sillä erotuksella, että nämä olivat todellisia demokraatteja, mitä ei voi sanoa hänen hallituksestaan. Oli siis kysymys puhtaasta reformipolitiikasta, maan hankkimisesta talonpojille, jotka olivat olleet mitä suurimmassa kurjuudessa ja maata vailla, toisin sanoen asioista, jotka on toteutettu muissa demokraattisissa maissa ja ovat osa demokradiasta. Ken ei tunnusta sitä, hän ei ole myöskään demokraatti. Mutta eikö se ole EK:n mielestä huolestuttavaa, että maassamme on kaksi puoluetta, jotka puolustavat muissa maissa niitä, jotka nousevat maan laillista hallitusta vastaan ja täten heittävät maansa onnettomaan kansalaissotaan. Ei ainakaan näillä puolueilla ole tu-

levaisuudessa moraalista oikeutta moittia muita, jotka näin menettelevät tai ovat menelleet.

Muuten näyttävät EK:n suhteet kokoomukseen ja IKL:ään olevan hyvin läheiset. Kun tämä promemoria oli laadittu, mutta tuntematon julkisuudessa, alkoi kokoomuslehdissä ilmetä kirjoituksia, jotka olivat samanlaiset kuin tämä promemoria. Samat henkilöt, samat järjestöt, sama vääristely kansa- ja kulttuuririntamasta j. n. e. toistuivat. Kun tämä promemoria sitten joutui käsiimme, alkoi selvitä, mistä nämä kirjoitukset olivat saaneet inspirationsa. Ne olivat niin kömpelön samanlaisia, että kun niitä nyt lukee, ihmettelee, ettei sen paremmin voi peittää kirjoitusten alkupe-
rää. Erittäin huvittavia ovat ne vääristelyt tai se sanonta, jota eivät syytetyt lehdet ole käyttäneet, mutta jota kokoomuslehdet ja EK kaikki yhteisymmärryksessä käyttävät. Olisi hauska tietää, onko tällaista menettelyä aikaisemmin käytetty syytettyjä kohtaan, että heidän suuhunsa siis pannaan sellaista, jota he eivät ole lausuneet, koska näin voidaan menetellä, kun on kysymys kirjoitetusta sanasta. Toivon, että ne, jotka joutuvat tutkimaan tämän surullisen kuuluisan laitoksen toimintaa, tutkivat tätäkin puolta asiassa. Tämäntapaiset promemorat eivät osoita kirjoittajiensa korkeata henkistä tasoa, ja sen ymmärrämme helposti, sillä ei ole helppoa saada sivistyneitä ihmisiä tällaiseen hommaan. Me voimme kaiken tämän perusteella ymmärtää, minkälaisista aineksista tämä laitos on kokoonpanttu, ja se voi mahdollisesti olla sille puolustus, mutta ei niille hallituksille, jotka vuosien kuluessa ovat sallineet tällaisen laitoksen kasvavan sellaiseksi tärkeäksi laitokseksi, valtioksi valtiossa, joka ratkaisee kansalaisten kohtalot, jollaiseksi se on kasvanut. Sen lausunnot eivät tulevaisuudessa saa ratkaista kansalaisten kohtaloita maassamme, sillä siinä määrin on luottamus tällaisen laitoksen pätevyyteen horjunut, ja nyt on nähty, missä mielessä ja mitkä voimat käyttävät sitä poliittisia vastustajiaan vastaan. Mutta lausunnoillaan on EK aikaansaanut niin paljon pahaa, että odotamme, että herra sisäasiainministeri antaa hyvitystä ei vain hänen entiselle kollegalleen, vaan myöskin muille, jotka ovat joutuneet siitä kärsimään.

Oikeudenkäynnin julkisuuden periaatteet, jotka ovat yksi demokraattisten maiden tärkeimpiä periaatteita, antavat syytetyille mahdollisuuksia oikeudessa vastata kaikkeen syyteaineistoon, mikä häntä vastaan oikeudenkäynnin aikana esitetään. Tätä vastaan on rikottu oikeudenkäynneissä, jotka koskevat kommunisteja tai tällaisiksi epäiltyjä henkilöitä. EK on ottanut tavaksi menetellä siten, että sen syytemateriaalin ulkopuolella, joka esitetään syyttäjän taholta oikeudelle, jätetään yksityisesti oikeuden jäsenten ja syyttäjän luettavaksi määrättyssä informatiotarkoituksessa EK:n promemorioita, joiden otsakkeisiin on kirjoitettu: „Ei julkisuutta varten” tai „Yksityisesti syyttäjälle”. Tällainen asiakirja jätetään syyttäjän avulla, jolle, kuten maassamme, omituista kyllä, on muodostunut tavaksi, on varattu tilaisuus olla oikeuden istunnossa saapuvilla jopa päätöstä tehtäessäkin, oikeudenjäsenten yksityisesti luettavaksi. Tällöin aina tarkoitetaan, että promemoria on vain yksityistä informatiota varten eikä ole tarkoitettu oikeuden pöytäkirjaan otettavaksi tai julkisesti oikeudessa luettavaksi, jolloinka syytetyllä ja suurella yleisölläkin sekä sanomalehdistöllä olisi tietenkin tilaisuus näiden yksityisten muistioden sisällön arvosteluun. Nyt voipi sanoa, että ainakin 15 vuoden aikana nämä asiakirjat ovat jääneet kokonaan kaiken julkisen arvostelun ulkopuolelle puhumattakaan siitä, että syytetty loppujen lopuksi ei voi tietää, mistä häntä syytetään. Tällainen lainvastainen menettely on nyt vasta tunnetun EK:n promemorian yhteydessä paljastunut ja nähtävästi vain sentakia, että muistio koskee huomattavissa yhteiskunnallisissa asemissa olevia henkilöitä ja tällä kertaa erehdyksessä otettiin oikeuden pöytäkirjoihin, joten sen sisältö tuli myös syytetyn arvosteltavaksi. Montako syytettyä maassamme on jo tätä ennen joutunut samaan asemaan ja poliittisista syistä syytetyn asema on jo siinäkin suhteessa surkuteltavaa, kun muistaa, että maassamme on miltei mahdotonta saada puolustusasianajajia, koska se yleinen poliittinen painostus, mitä harjoitetaan tällaista henkilöä kohtaan, on niin voimakas, että monesta syystä ei kukaan juuri halua antautua siihen. Myös taloudelliset seikat ovat esteenä puolustusasianajajan hankkimiselle. Miltei kaikissa sivistys-

maissa on syytetylle valtion puolesta järjestetty puolustusasianajaja. Vieläpä sellaisissakin maissa kuin Amerikassa syytetyn puolustus on valtion puolesta järjestetty miltei mallikelpoiseksi, mikä kävi ilmi m. m. kuuluisassa Hauptmann-jutussa.

Mutta ei vain rekisteröimisasioihin puutu EK. Sillä on myös tapana nykyään puuttua pienimpiinkin asioihin, esim. kun on kysymys arpajaisluvasta. Että halutaan rajoittaa jossain määrin sitä arpajaisvimmaa, joka viime vuosina maassamme on vallinnut, olisi mahdollisesti ymmärrettävää. Mutta tätä ei EK tarkoita. Tietooni on tullut, että EK antaa yhdistyksestä, sen jäsenistöstä ja johtokunnista samantapaisia lausuntoja kuin tässä promemoriassa, ja näin ollen on allekirjoittanut itse joutunut hiljakkoin taas uuteen promemoriaan.

Tähän EK:n suhtautumiseen liittyy kysymys, joka muodoltaan voi näyttää olevan puhdas työväenliikettä koskeva kysymys, mutta joka luonteeltaan on kuitenkin koko yhteiskuntaa koskeva kysymys. Sen jälkeen kuin kommunistinen liike maassamme tehtiin laittomaksi, on luonnollista, että kommunistisen liikkeen entiset jäsenet alkaivat liittyä eri järjestöihin, kuten sosialidemokraattisiin järjestöihin, jotkut vieläpä IKL:ään, joten meillä siis on tässä kysymyksessä yhteinen asia ed. Kareksen kanssa puolustettavana. Nyt pyrkii nähtävästi EK tekemään nämä järjestöt, luonnollisesti työväenjärjestöt, sillä IKL:n järjestöihin sehän ei puutu, joihin entiset kommunistit liittyvät, epäluulonalaisiksi, ja ne saatetaan toiseen asemaan kuin toiset järjestöt. Kuitenkin haluan sanoa, että tuskinpa voi löytää mitään sen yhteiskunnanvastaisempaa käsitystä kuin juuri tuo. Jos kansalainen aikaisemmin on ollut toista mieltä, mahdollisesti vielä vankilassa joutunut kärsimään siitä rangaistuksen, mutta liittymällä laillisiin järjestöihin haluaa osoittaa, että hän on luopunut tästä kannasta, on mahdotonta, ellei haluta mennä EK:n tapaiseen mielivaltaan kieltää liittymistä järjestöihin, jos henkilö kerran sitoutuu noudattamaan laillisen yhdistyksen ohjelmaa. EK:n kanta on sama kuin natsilaisuuden, että halutaan sulkea toisinajattelevia kansalaisia pois yhteisöistä, eristää heidät kaikesta yhteiskunnallisesta toiminnasta. Mutta mikä seuraa tästä? Luomme suuren joukon kansalaisia, jotka eivät

tunne mitään yhteyttä yhteiskuntaamme, jotka vihaavat sitä, eivätkä halua eivätkä voi osallistua mihinkään rakentavaan yhteiskunnalliseen työhön. Tämä on natsismin tie, mutta ei demokratian. Demokratian tie on jatkuvasti vaikuttaa kansalaisiin, tehdä heidät kykeneviksi osallistumaan rakentavaan työhön. Se ei eristä ketään, se ottaa kaikki vastaan ja koettaa kasvattaa jokaisesta demokraattisesti ajattelevan kansalaisen. Niitä järjestöjä kohtaan pitäisi tuntea kiitollisuutta eikä vaikeuttaa niiden toimintaa. Jos EK:n „yhteiskunnallinen kasvatuspolitiikka” saa jatkua, jaetaan raskas kahteen vihamieliseen leiriin, joiden välillä kaikki yhteistoiminta on mahdoton, ja silloin on demokratia loppu.

Voi olla mahdollista, että eri järjestöissä on uusia tulokkaita, jotka väärinkäyttävät sitä luottamusta, jota heitä kohtaan osoitetaan. Mutta on väärin ryhtyä kokonaisia järjestöjä syyttämään. Jos jonkin järjestön jäsen varastaa, eihän koko järjestöä syytetä varkaudesta. Miksi yleistetään tällä tavoin poliittisissa asioissa. Eihän mikään johtokunta voi vastata yksilön teosta, se vastaa vain järjestön poliittisesta kananotosta.

EK:n suhtautuminen rauhantyöhön, on ollut yhtä käsittämätöntä. Rauhanyhdistykset, nehan ajavat juuri sitä politiikkaa, jota hallituksemme jatkuvasti julistavat. Jos kerran rauhanpolitiikka olisi kotoisin Moskovasta, niin siitä johtuisi myöskin silloin, että kaikki hallituksen rauhanjulistukset olisivat kotoisin sieltä. Siitä huolimatta siis, että rauhantyö on täydessä sopusoinnussa hallitusten ohjelmain kanssa, vainotaan näiden järjestöjen toimintaa ja niiden toimihenkilöitä ja syytteitä nostetaan heitä vastaan. Mutta olisi hauska tietää, minkälaisen promemorian on EK laatinut niistä järjestöistä, jotka jatkuvasti kiihoittavat sotaan, sillä Suur-Suomen toteuttaminen ei voi tapahtua ilman sotaa. Eikö entinen pääministeri Kivimäki katsonut tarpeelliseksi tilata siitä asiasta promemoriaa ja eikö herra sisäasiainministeri katso sitä tarpeelliseksi, jotta saisimme julkisuudessa ventileerata sitäkin asiaa. Tämä sitäkin suuremmalla syyllä, kun nämä järjestöt toimivat maamme virallista politiikkaa vastaan ja hyvin vaarallisella tavalla. On korkea aika, että asetetaan rajat EK:n pyrkimyksille tehdä maastamme poliisivaltio, jossa kansalaisten ja järjestöjen toiminta

on täydellisesti riippuvainen tästä laitoksesta. Aikaisempien hallitusten leväperäisyys on aikaansaanut sen, että kansalaisvapaudet on tehty ehdollisiksi. Olemme jo käytännössä siirtyneet huomaamatta sellaiseen poliisivaltioon, jolloin EK:n lausuntojen nojalla ratkaistaan järjestöjen kohtalo ilman, että edes järjestöjen toimihenkilöt ovat tietoisia siitä, mitä heistä sanotaan, voidakseen puolustautua. Kansanrintamapromemoria, joka sattumalta ja erehdyksestä tuli tunnetuksi, osoittaa, mitä peliä vuosien kuluessa EK on harjoittanut kansalaisia ja järjestöjä vastaan.

Vuonna 1918 lausui ed. Niukkanen valtiopäivillä yhdistyslain käsittelyn yhteydessä m. m. näin: „Minun mielestäni täytyisi, kuten mietintöön liitetystä vastalauseesta ehdotetaan, olla yhdistysten toiminnalla tässä suhteessa varmempia takeita etteivät ne joutuisi mielivallasta riippuvaisiksi. Yhdistyselämä on meidän maassamme viranomaisten taholta aikaisemmin niin paljon vaikeutettu ja ahdistettu, että nyt ei enää olisi syytä tämän vapaaehtoisien toiminnan alaa siihen tapaan kiristää.”

Ed. Niukkanen silloinen pelko on toteutunut ja toivomme, että hän uskollisena vanhoille periaatteilleen tulee tekemään voitavansa ettei maalaisliiton hallituksen aikana sellainen mielivalta pääse rehoittamaan kuin edellisen hallituksen aikana. Se on myös sama periaate, jonka maalaisliiton entinen johtaja Santeri Alkio-vainaja, jonka nimeä aina kunnioituksella tullaan muistamaan Suomen demokratian luomisen yhteydessä, julkatoi samana vuonna kuin valtiopäivillä käsiteltiin painovapauslakia. Hän lausui silloin m. m. näin: „Olen niitä, jotka tahtovat, että tässä suhteessa yhteiskunta turvataan vääristelyiltä. Mutta tässäkin suhteessa on kuitenkin otettava huomioon, ettei vääristelijäksi tämän lain mukaan voida tuomita sellaisia henkilöitä, jotka vilpittömässä tarkoituksessa taistelevat edistyksen puolesta ja sellaisinaan ovat pakotetut jyrkästikin toisinaan arvostelemaan yhteiskunnassa nykyään vallitsevia oloja.” Jos porvarilliset demokraattiset puolueet olisivat noudattaneet näiden molempien edustajien neuvoja, olisi maamme säästynyt monista niistä vaikeuksista, jotka viime vuosina ovat kohdanneet maastamme.

EK:n viimeinen ote on nyt kuitenkin muodostunut sellaiseksi, että hallituksen, jos se haluaa säilyttää kansalaisten luotta-

muksen, täytyy ryhtyä perusteelliseen puhdistukseen siellä. EK:n toiminta ei ole ollut rakentavaa, vaan se on ollut demokraattisen valtion perusolemuksen vastaista ja kansalaisten perusoikeuksien nakertamista. Jos valtio katsoo tarpeelliseksi ylläpitää valtiollista poliisia ja suojella itseään kumouksellisia hyökkäyksiä vastaan, niin kohdistukoot nämä toimenpiteet niihin, jotka koettavat hävittää demokratian ja sen tilalle asettaa järjestelmän, jossa kansalla ei ole mitään sanottavaa, eikä niihin, jotka ovat demokratian kannalla ja haluavat kehittää sitä. Eduskunnan ja myös hallituksen tehtävänä on suojella kansaa ja sen oikeuksia. Jos se ei tee sitä, se ei täytyä niitä velvollisuuksia, joita sen suhteen on asetettu. Eräissä naapurivaltiossa nähdään parasta-aikaa, mihin joudutaan, jos demokratia alistuu siihen, että vähitellen supistetaan kansalaisoikeuksia (Keskustasta: Venäjällä! Vasemmalta: Eesti!). Se on demokratian itsemurhaa. Demokratian täytyy voida suojella itseään fascistisia kumousliikkeitä vastaan ilman että hävitetään demokratia. Jos se ei voi sitä tehdä merkitsee se, että demokratia on toimintakyvytön.

Tämä keskustelu osoittakoon kuitenkin ettei ainakaan Suomen demokratia aio kulkea itsemurhan tietä, vaan että se on valmis suojelemaan itseään ei vain fascistista vaaraa vastaan, vaan myös sitä demokraattisen valtiojärjestelmän ja hengen salaista nakertamista vastaan, jota eräät vieläpä valtion laitokset ovat katsoneet voivansa harjoittaa (Oikealta: Kommunismin vaaraa vastaan! — Vasemmalta: Fascismin vaaraa vastaan!).

Ed. Lohi: Minulla ei ole ollut persoonallisesti mahdollisuutta tutustua tähän kuuluisaan EK:n muistioon, joten minulla on siitä käsitys ainoastaan sen nojalla, mitä siitä on julkisuudessa sanomalehdissä ja vielä enemmän nyt täällä eduskunnan istunnossa esiintuotu. Kaikesta päättäen tämä muistio on ollut luonteeltaan sellainen, joka on ollut erehdys, ja muistio sellainen, joka on saanut erikoisen laajan kantavuuden koko kansan yleisessä mielipiteessä, sanomalehdissä ja kaikkialla. Täällä sisäministeri vastauksessaan huomautti, että tätä muistiotä on väärin tulkittu ja että muistion tarkoituksena ei ole ollut leimata

kommunistien apureiksi niitä yhtymiä ja henkilöitä, joita tässä muistiossa on mainittu, vaan ainoastaan huomauttaa siitä, että kommunistien tarkoitus on ollut soluttaa juuri näitä yhtymiä.

Mutta minun täytyy sanoa, että sitä käsitystä, että ne henkilöt ja yhtymät, joita tässä muistiossa luetellaan, ne ovat joutuneet epäilyksenalaisiksi ennen kaikkea sen takia, että eräs osa sanomalehdistöä, varsinkin IKL-lehdistö, on suurella riemulla kertonut, että nyt on virallisesti todistettu, että nämä ovat Moskovasta johdettujen solutettujen yhtymien apureita. Ja tämä juuri on saanut aikaan sen suuren hermostumisen, mikä tämän muistion johdosta on kansalaispiireissä yleensä ollut huomattavissa. Mutta minä luulisin, että tämä on terveellinen opetus myöskin itse tälle laitokselle, huomata kuinka arkaluontoista tehtävää se yhteiskunnassa hoitaa. Ja sentäkin minä ajattelen, että tällaisen muistion julkisuuteen tuleminen sittenkin ehkä on onneksi. Se puhdistaa ilmaa ja panee viranomaisetkin tarkemmin harkitsemaan mitä kansalaisista esitetään. Mutta se seikka, että EK on nyt rinnastettava Venäjän valanaikuiseen ohraan, niinkuin ed. Wiik tahtoo tehdä, se ei sittenkään ole oikea. Ed. Wiik huomautti, että silloin kuin pieni ryhmä on kansakunnan elämän johdon valannut, se tarvitsee tällaista laitosta valtansa tukemiseksi. Minä myönnän sen, että kuta ankarampi diktatuuri on olemassa, sen enempi se tarvitsee urkkijoita valtansa säilyttämiseksi, mutta minä väitän, että jokainen demokraattinen valtio myöskin tarvitsee turvakseen sellaisen elimen, joka pitää silmällä niitä, jotka demokraattista valtiotaltaa vastaan pyrkii vehkeilemään ja tästä syystä ei tietääkseni mikään sivistyskansa ole voinut järjestää asioita niin, niin toivottavaa kuin se muuten olisikin, että tällaista valtion elintä ei tarvittaisi.

Täällä on puhuttu verrattain laajasti tästä EK:n muistiosta. Herra sisäasiainministerin vastauksessa selostettiin myöskin laajasti, millä keinoilla, naamioituilla keinoilla kommunistit pyrkivät soluttautumaan viattomiinkin yhdistyksiin ja pääsemään vaikuttamaan toisilla tunnuksilla kuin mikä heidän perimmäinen tarkoituksensa on. Mutta eiköhän samaa ole sanottava myöskin fascistisista liikkeistä. Eivät-hän nekään rohkene julkisesti sanoa sitä

päämäärää, mihin ne pyrkivät, mutta kaikilla ihanteellisilla, kaikkien hyväksymillä tunnuksilla koetetaan saada ihmiset innostumaan niiden hyvien asioiden ajamiseen, jotka he tunnukseksi osoittavat, mutta salaten tarkasti sen perimmän tarkoituksen, että on pyrkimys todella diktatuuriin. Uskonto, isänmaanrakkaus, kaikki ne hyvät, mitä ed. Kares täällä toiselta puhujalavalta luetteli, eivätköhän ne ole kaikki naamioiksi tarkoitettu todellisen pyrkimyksen suojaamiseksi. Siis samanlainen menettelytapa kuin kommunisteilla. Molemmille näille on yhteistä se, että saada kumotuksi voimassaoleva demokraattinen valtiojärjestys. Siinä ne löytävät toisensa, vaikka erilainen järjestelmä sijalle luotava on molempien suunnitelmassa (Ed. Hannula: Vapaus menee kummassakin tapauksessa!). Niin, kansat pannaan orjuuteen kummassakin tapauksessa. Me maalaisliittolaiset, me tunnustamme rehellisesti, että me taistelemme fascismin vastaan, me taistelemme myöskin sotaa vastaan, sota on kauhea. Meidän täytyy tehdä kaikkemme, että me emme omasta syystä sotaa itsellemme hanki. Jos tämä on Moskovian asioiden ajamista, se olkoon, mutta me pidämme että meidän pienen kansan tehtävänä täytyy olla poliittisessa toiminnassa juuri tämä päämäärä. Me emme voi yhtyä kannattamaan sellaisia aineksia, jotka suurella päätöksellä hihkuvat, kuinka rajat vedetään Uralin vuoria myöten. Tällaisella hihkumisella vaarannetaan tällaisen pienen kansan asema ja vaarannetaan niiden heimoraukain asema, jotka ovat siinä asemassa, että sortajan käsi on niiden yllä.

Täällä ed. Kares pelkäsi, että myöskin maalaisliitto puolueena joutuu tähän kansanrintamaan ja se kanssa solutetaan (Ed. Räisänen: Kyllä se veisi meidät molemmat Heinäsaarille, mutta me pannaan vastaan!), ja hän huomautti, että jo näkyy esimerkkejä siitä, mihin maalaisliitto on menossa. Ensimmäinen esimerkki oli se, että eduskunnan puhemiehenä istuu sosialidemokraatti. Paljonkohan kommunismi tästä hyötyy? Minkähän verran eduskunnan puhemies sanelee eduskunnan päätöksiä? Se vain yksinkertaisesti vasaralla lyöpi kiinni ne päätökset, mitä me edustajat täällä teemme. Ei edes äänioikeutta hänellä ole. Siis ei voi mitään vaikuttaa päätöksiin. Kuinka lapsellista silloin on tällaisilla

asioilla hyökätä meitä maalaisliittolaisia vastaan. Toisena tunnusmerkkinä ed. Kares esitti, että kun nykyistä hallitusta on muodostettu, on oltu neuvotteluissa sosialidemokraattien kanssa. Olikohan nämäkin neuvottelut johdettu Moskovasta. (Eduskunnasta naurua.) Täällä ed. Kares eräässä aikaisemmassa lausunnossaan ennusti, että suuri maailmankamppailu tulee tapahtumaan näiden kahden valtavan aatteen välillä, kommunismin ja sitä vastustavan, ei hän sanonut fascismin, mutta minä käsitän, että hän sitä tarkoitti, välillä. Minä tahtoisin huomauttaa, että se taistelu on kyllä maailmassa käymässä suuressa mitta-kaavassa, mutta onneksi löytyy vielä kansoja, joissa on muitakin ihmisiä kuin fascistit ja kommunistit. Sellainen kansa on Suomen kansa, sellaisia kansoja ovat kaikki pohjoismaat ja m. m. suuri Englanti, jossa ei vielä mitään merkkiä sellaisesta taistelusta näy, josta tässä mainitsin. Minä luulin, että meille Suomelle samoin kuin muillekin pohjoismaille on sittenkin ennen kaikkea tärkeintä, että me emme tässä jättäiskamppailussa asetu kummallekaan puolelle, vaan pyrimme säilyttämään meidän kansanvaltaisen valtiojärjestelmämme, joka on ominaista näiden kansojen luonteelle (Keskustasta: Oikein!). Onko meillä mitään vaaraa fascismita? Ei parlamentaarista tietä. Minä muistutan vain, että viime vaalien aikana siltä taholta tehtiin työtä. Agitaattoreita oli joka kylä täynnä ja niitä julistuksia ja kuvia, niillä maalattiin ja täytettiin melkein joka hökkelin seinä syrjäkylissäkin. Tulos oli 7 % äänestäjistä, se oli tulos. Tämä osoittaa, ettei meidän maassamme enempää kuin toisissakaan Skandinavian maissa ole tällä aatteella kansan keskuudessa mitään menestystä. Kommunistisella aatteella ei ole Skandinavian maissa ollut sanottavaa merkitystä. Meillä valitettavasti kokemus osoitti, että sille tartunnalle oltiin enempi alttiita meillä kuin toisissa Skandinavian maissa (Ed. Voionmaa: Liioitellaan sitäkin! Ed. J. Annala: Niitä oli jo 27 täällä!). Niitä oli kaksi kertaa niin paljon kuin IKL:läisiä.

Mutta EK:ta tarvitaan sentakia, että jos nämä meidän kansanvaltaista valtiojärjestystämme vastaan tähdätyt voimat yrittävät mäntsälöitä valmistaa, ne saataisiin aikaan kiinni, olkoon niitten valmistajat oikealta tai vasemmalta.

Minä en tahdo pitemmälti jatkaa, kun tämä aika on jo näin myöhäiseksi kulunut. Minä hyväksyn herra sisäasiainministerin vastauksen, jossa on annettu lupauksia, ettei vasta tällaista erehdyistä voi tapahtua. Mutta minä myöskin luulisin, että olisi oikein myös eduskunnan taholta tätä asiaa tehostaa ja sen takia minä, herra puhemies, ehdotan eduskunnan hyväksyttäväksi päiväjärjestykseen siirtymismuodon, joka kuuluu:

Eduskunta todeten, että etsivän keskuspoliisin tehtäviin kuuluu ennenkaikkea laillista yhteiskuntajärjestystä vastaan vehkelevien piirien toiminnan paljastaminen, kehoittaa hallitusta valvomaan, ettei sen taholta — nimittäin EK:n taholta — annettavien tiedoitusten tai muun toiminnan kautta saateta lainkuuliaisia kansalaisia tai laillisia yhdistyksiä epämääräisten vihjailujen tai aiheettomien syytösten alaisiksi, ja siirtyy päiväjärjestykseen.

Ed. Niskanen: Herra puhemies! Kansanpuolue ja minut on asetettu syytettyjen paikalle ja kun kerran näin on käynyt, niin saanen herra puhemiehen luvalla vastata myöskin syytetyn paikalta, ja olen silloin pakotettu palaamaan ajassa hiukan taaksepäin, jotta voisin perusteellisesti tuoda esille asian, jonka haluan, nimittäin että en ole kommunisti, eikä myöskään kansanpuolue ole kommunistinen puolue, vaikka sitä on tänäpäivänäkin täällä tahtonut asessori Kares väittää. Etsivän keskuspoliisin raportti, promemoria, jota on tänäpäivänä paljon selostettu, tahtoo minut asettaa, kuten jo sanoin, syytetyn penkille.

On lähdeittävä katselemaan tätä asian merkillistä kulkua, joka tässä sanotussa promemoriassa tuodaan esille, aina Lapuan liikkeen alkua ajoista asti, sitä ristiriitaista asiain sekamelskaista meininkiä, joka siellä on pitkin linjaa esiintynyt, kun on otettu johtolangaksi se, minkä kulloinkin on ajateltu parhaiten kansaan vaikuttavan.

Lapuan liike alkuaikoinaan tahtoi ajaa tästä maasta pois kommunistit. Siinä on onnistuttu. Julkisesta elämästä kommunisti on meillä poissa. Mutta onko se Lapuan liikkeen ansio, minä vain kysyn. Minun mielipiteeni on se, että todella isänmaata rakastava kansa on tahtonut tälle rienaukselle asettaa sulun ja, kuten sanoin, on siinä myöskin onnistunut.

Kommunisti-sana, se oli silloin aikaan ja vielä nytkin oikeastaan kauheimpia solvaussanoja, mitä saatetaan löytää, olen tahtonut kommunistisanaan, sen varsinaiseen merkitykseen syventyä sitä varten, kun olen tiennyt, että joudun vastaamaan kommunistiksi syytetyn paikalta. Tietosanakirja antaa määritelmän kommunistista m. m. seuraavasti: „Kommunismi, ne varsinkin maahan kohdistuvat yhteisomistuksen muodot, joita on ollut olemassa vanhoissa heimo- ja suku-yhteiskunnissa ennen yksityisomistuksen syntymistä ja joista on sen rinnalla säilynyt jäännöksiä meidän aikoihimme asti; ne teorit ja liikkeet, joiden päämääränä on yksityisomaisuuden täydellinen poistaminen tai ainakin eräänlaisten hyödykelajien, ennenkaikkea useimpien tuotantovälineiden yksityisomistuksen syrjäyttäminen ja uuden yhteisomistukseen perustuvan yhteiskuntaja talousjärjestelmän luominen.” Tällä tavalla tahtoo tietosanakirja määritellä kommunismia.

Tahdon luoda katsauksen, viittaako tämä kansanpuolueen toimintaan (Eduskunnassa naurua.). Minun mielestäni ei ensinkään. Sillä kansanpuolue, lähdän sieltä Nivalan konikapinasta asti, ei suinkaan tarkoittanut sitä, että olisimme yksityisomaisuuden kokonaan tahtoneet tuhota. Mutta päinvastoin oli meidän tarkoituksemme se, että saataisiin säilymään tässä maassa talonpoikaiväestölle yksityisomaisuutena heidän kotinsa, ja myöskin kansanpuolueen väki kiistattomasti on yksiavioisuuden kannalla. Ei edes Craucherin kirjoissa näkynyt kansanpuolueen miesten nimiä, joten tämänkin seikka viittaa siihen, että syytös kansanpuolueen kommunistisuudesta on kokonaan harhaan osunut.

Oli myöskin merkillistä, miten Lapuan liike kommunisteja ajoi tästä maasta pois. Minä ajattelen, että tuskinpa lienee esimerkiksi presidentti Ståhlbergin kyyditseminen ensinkään vaikuttanut sitä, että kommunistit täällä olisivat meidän maassamme vähentyneet enempää kuin myöskään silloiseen ja nykyiseenkin puolustusministeriin Lahdensuohon kohdistetut hyökkäykset. Ne eivät suinkaan olleet kommunismin hävittämistä tästä maasta.

Mutta tähän ei vielä rajoitukaan Lapuan liikkeen, silloisen isänmaallisen kansanliikkeen toiminta maan puhdistamiseksi. Siinä

täytyi ottaa toisia sivuhaaroja, jotta saataisiin kansan mielipide puolelleen. Keksittiin antikristus. Ja tätä tahdottiin ajaa maasta vallan suurella voimalla pois. Olen myöskin tahtonut syventyä tuohon sanaan antikristus. Mitä siitä sanoo Tietosanakirja, — — —

P u h e m i e s, koputtaen: Minä kehoitan puhujaa palaamaan asiaan. Tämä ei kuulu tähän asiaan.

P u h u j a: Minä tulen siihen — — —

P u h e m i e s, koputtaen: Jatketaan eteenpäin asiaan.

P u h u j a: Pyrkimykseni oli se, että saada selostetuksi perinjuurin ja kitkeä asessori Karekseltakin pois se ajatus, että kansanpuolue olisi kommunistiliike. Sitä varten olisin tahtonut siteerata Tietosanakirjasta eräitä kohtia. Mutta koska herra puhemies ei siihen ole suonut minulle tilaisuutta, niin jätän sen tällä kertaa. Mutta en aio siitä lopullisesti luopua.

Lapuan liikkeen tarkoituksena oli, kuten sanoin, kommunistien karkoittaminen, mutta se loppui Mäntsälään. Ja Mäntsälän kapinan aikana tapahtuneet hyökkäykset valtiovaltaa vastaan puhuivat kokonaan liikkeen lopettamisen puolesta.

Nyt Lapuan liikkeelle jatkoksi synnyttiin isänmaallinen kansanliike, joka tahtoi seurata samoja pyrkimyksiä kuin mitä sen edeltäjä, käyttäkseni ed. Kareksen sanontaa, äiti oli tehnyt. Mutta poiketa myöskin niistä. Tunnetaanhan Kosolan lausunnot kieliasista tämän maan pelloista ja kyntäjästä. Mutta nyt tahtoo isänmaallinen kansanliike sen puolen asiassa jättää ja siirtyä kiivaasti taistelemaan suomalaisuusasian puolesta tahtoen leimata jopa itsensä maalaisliitonkin, että se ei ole riittävän voimakkaasti ajanut kielikysymystä, suomalaisuusasiasia meidän maassamme. On myöskin tarpeen kiinnittää huomiota juuri näiden asiain, siis tämän EK:n promemorian yhteydessä isänmaallisen kansanliikkeen heimorakkauteen ja tässä tullaan n. s. Viron tapauksiin. Siellä puhutaan väkevästi Suomen heimon yhdistämisestä, mutta kuitenkin määrättyssä tarkoituksessa, sillä Viron kansaa olisi autettava vain silloin, kun siellä olisi heidän mieleisensä valtiovalta.

Mutta kun siellä ovat toiset meiningit kuin mitä he tahtovat, niin silloin, kun on Viron hallituksen päämies tulossa tänne vierailulle, niin silloin tahdotaan jopa muilutuksiakin järjestää. Tämä osoittaa minun mielestäni kaikkea muuta, mutta ei sitä, että olisi puhtaasti heimorakkaus mielessä. Päinvastoin on mielessä vain se, kunhan kotimaassa kerran saataisiin vallankaappaus toimitetuksi. Se olisi helpompi silloin toimittaa, jos Virossa sitä ennen olisi tehty samanlainen, sillä sieltä mahdollisesti veljet auttaisivat silloin kaappajia.

Kaikkea tätä seuratessa saapi kuitenkin huomata, että etsivä keskuspoliisi katselee näitä asioita aivan vaitiollen. Täällä on siihen puoleen asiaa jo monta kertaa tänä päivänä kosketeltu. M. m. ed. Kares mainitsi sitä, jota minä kovin ihmettelen, että etsivä keskuspoliisi on tahdottu saada hyökkäämään heidän kimppuunsa. Jos ed. Kareksella on tällainen käsitys, niin ainakin hän on siinä minun kanssani samaa mieltä, että etsivä keskuspoliisi kuitenkin sitä ei ole tehnyt. Mutta se on aivan umpimähkään ummistanut silmänsä kaikkea sitä vastaan, mitä oikealta tahdotaan tehdä meidän kansakuntamme ja valtiovaltammekin tuhoamiseksi.

Näin ollen en voi päätyä muuhun ajatukseen kuin, että etsivä keskuspoliisi on antautunut politiikan palvelukseen, ja tämä politiikan palvelukseen antautuminen etsivälle keskuspoliisille ei mitenkään ole vakavasti ajattelevan kansan mielipiteen mukaista. Kansa tahtois sellaiselta tärkeältä elimeltä kuin etsivä keskuspoliisi meillä on, että se seuraisi asioita yhtä hyvin oikealta kuin vasemmaltakin (Ed. H. Ryömä: Ja keskeltä kanssa!) myöskin keskeltä, kuten täällä huomautettiin, mitkä vain tähtäävät meidän valtiomuotomme muuttamiseen tai tahtoisin sanoa isänmaan tuhoamiseen. Tietosanakirja antaa myöskin määritelmänsä politiikasta, mutta minä ajattelen, että herra puhemies ei anna tätäkään minun siteerata, joten aivan kiireesti vaan huomautan, että politiikan kreikkalaiset määrittelyvät, että se on viisas ja ovela menettelytapa. Ja koska etsivä keskuspoliisi on politiikan palvelukseen antautunut, niin on se käyttänyt myöskin politiikan määritelmää, viisasta ja ovelaa menettelytapaa.

EK:n huippuvetona oikeastaan ovat nämä promemoriat, jotka täällä minullakin

ovat nyt edessäni ja joitten nojalla on minut asetettu syytetyn paikalle. Ja tahtoisin vielä täällä, vaikka minua ja varmaan kaikkia muitakin näin yöllä väsyttää, sitenkin kiinnittää lyhyesti niihin huomiota.

Täällä syytekirjelmässä, jos sitä siksi nimittän, luetaan m. m. seuraavaa: „Varsinaiset kansanrintamajärjestöt, joita myös nimitetään kulttuuririntamiksi, muodostavat uloimman kehän siinä kolminkertaisessa noidanymppyrässä, jonka sisimpänä kehänä on komintern osastoineen ja keskustassa monilukuisia työväen yhteisrintamajärjestöjä. Kansanrintamaan kuuluu kirjallisia, taiteellisia, humanitäärisiä, kulttuuri-, valtiollisia j. n. e. järjestöjä. Niiden ohjelma on useimmiten epämääräinen, mutta kaikkien yhteiseksi päämääräksi voitaneen mainita, että ne vastustavat fascismia ja sotaa, puolustavat mahdollisimman laajoja kansalaisvapauksia ja suhtautuvat myöntätuntoisesti Neuvostoliittoon. Kommunismi on niitten mielestä pikemmin väärin ymmärretty ja tylysti kohdeltu lapsi kuin rikollinen liike. Tästä syystä ne eivät pane kommunisteille esteitä jäseniksi liittyessä, sallivat heidän vapaasti esiintyä kokouksissansa, vieläpä valitsevat heitä johtohenkilöikseenkin. Meikäläisen kansanrintamajärjestön pääasiallisimpana toimintamuotona on ollut yhteisten yleisten kansalaiskokousten järjestäminen, joissa kokoonpannaan päätöslauselmia, esitetään vastalauseita fascismia, sotaa, poikkeuslakeja, kuolemanrangaistuksen voimaan saattamista, sanan ja ajatuksen vapauden loukkaamista ja poliisi mielivaltaa vastaan sekä vaaditaan valtiollisten vankien vapauttamista. Myös kerätään nimiä adresseihin ja levitetään lentolehtisiä propagandavälineinä, käytetään lentolehtisien ohessa eräitä sosialidemokraattisia julkaisuja sekä kulttuuriliberaalista sanoma- ja aikakauslehdistöä, joka erittäin halukkaasti tarjoaakin palstansa tähän tarkoitukseen. SKP:n ohella propagoivat meillä kansan- ja kulttuuririntama-aatetta allamainitut järjestöt ja yhteisöt, joita luonnehdimme lyhyesti.”

Tässä lyhyesti luettuna se syyte, jonka eteen on asetettu puoliväliin toistakymmentä eri järjestöä meidän maassamme ja niitten muassa myöskin kansanpuolue.

En käy puhumaan näitten toisten järjestöjen osasta sillä niistä on tänä päivänä jo täällä kovin paljon puhuttu. Puutun vain siihen puoleen asiassa, joka koskee

varsinaisesti kansanpuoluetta ja minua. Tässä syytekirjelmässä luetaan „Kansanpuolue. Puolue perustettiin Kala- ja Pyhäjokilaakson maanviljelijäväestön keskuuteen n. s. pulaliikehtimisen jälkeen. Kireän taloudellisen tilanteen johdosta oli valtiolta päätetty ryhtyä painostamaan tekeillä osto-, myynti- ja maksulakko. Viime mainittu lakko sisälsi sen, ettei makseta velkoja, korkoja eikä veroja kunnes pulamiesten vaatimukset heidän huonon taloudellisen asemansa korjaamiseksi m. m. pyyhkimällä pois velat olisi tyydytetty. Tästä oli seurauksena joukko tuhoisia pakkohuutokauppoja sekä lopuksi n. s. Nivalan konikapina joka antoi lopullisen sysäyksen puolueen perustamiseen Ylivieskassa v. 1932. Vaatimuksia lievennettiin huomattavasti, puolueen äänenkannattajana on Maalaiskansa, puoluetuomikunnan puheenjohtajana Samppa Syväluoma ja sihteeri P. V. Haanpää ja kansanedustajat Hautala ja Niskanen.”

Tämmöinen oli tämä kohta, joka tahdottiin kansanpuolueen osalle omistaa tässä etsivän keskuspoliisin raportissa. Olen pakotettu lyhyesti käsittelemään näistä muutamia kohtia. Ensiksi, minä valitan syvästi, ettei ole minulla käytettävänä n. s. pulakokousten alkuperäisiä pöytäkirjoja. Ne vei meiltä poliisitarkastaja Suhonen Nivalan konikapinan aikana, emmekä ole saaneet niitä takaisin, sillä varsinaisena kapinan johtajana esiintynyt maaherra Pehkonen hän pidättää meidän kovin tärkeät asiakirjamme, joita olisi nyt ja aikaisemminkin täällä ja muualla hartaasti tarvittu, sillä suinkaan meidän tarkoituksemme pulaliikkeen aikana ei ollut se, mitä tahtoo tässä etsivä keskuspoliisi — — —

Puhemies koputtaen: Kehoitän puhujaa välttämään käyttämästä loukkaavia sanoja viranomaisista.

Puhuja: Anteeksi, minä en kuullut, mitä puhemies sanoi.

Puhemies: Varoitan puhujaa käyttämästä loukkaavia sanoja viranomaisista.

Puhuja: Tämä ei koskenut varsinaisesti viranomaisia, vaan tämä koskee tätä etsivän keskuspoliisin raporttia, jossa tahdotaan väittää pulamiesten kokonaan teh-

neen erilaisia päätöksiä kuin mitä ne ovat tehneet. Meillä suinkaan ei ollut osto-, myynti- ja maksulakkoa järjestäessämme tarkoituksena että kokonaan päästäisiin veloista. Ei ensinkään. Mutta meidän tarkoituksenamme oli lyhyesti sanottuna ensiksi, osto-, myynti- ja maksulakko niin kauaksi kunnes maataloudessa tehdyn työn arvo on koroitettu sellaiseksi, että työntekijä perheineen voisi sillä elää — tämä oli siltä osalta meidän tarkoituksemme. Toiseksi: korkokanta laskettava maatalouden kantokykyä vastaavaksi. Nämä olivatkin ne pääkohdat, joihin tahdotaan täällä etsivän keskuspoliisin raportissa huomiota kiinnittää. Ja kolmanneksi: tästä asiasta voin huomauttaa, että nämä samat asiat kuuluvat tänäkin päivänä kansanpuolueen ohjelmaan, joten se väite, minkä keskuspoliisi tekee, että vaatimuksia lievennettiin huomattavasti, ei pidä paikkaansa.

Tästä samasta kysymyksestä, keskuspoliisin raporteista on jo aikaisemmin ed. Inkilä tehnyt eduskunnassa kyselyn, josta tämänpäiväinen välikysymys myöskin on johtunut. Tähän ed. Inkilän tekemään kysymykseen vastasi herra sisäministeri m. m. seuraavasti: „Kuitenkaan ei promemoriasta, jos se luetaan huolellisesti, voida tehdä sitä johtopäätöstä, että siinä ainoastaan eräiden järjestöjen perustajina mainitut henkilöt, joiden nimet on tarpeettomasti promemoriaan otettu, olisivat tahtoneet myötävaikuttaa edelläkerrottuihin pyrkimyksiin. Niistä yhdistyksistä ja järjestöistä, joiden mainitaan tavalla tai toisella useitten aivan vähäisessä määrässä joutuneen tekemisiin n. s. kansanrintamatoiminnan kanssa ja joiden perustajien ei mitenkään voida olettaa edes aavistaneen asianomaisen järjestön voivan joutua kommunistien huomion kohteeksi, ovat enimmäst perustetut jo vuosia ennen kuin n. s. kansanrintamahanke oli syntynytäkään. Eikä perustajien nimien mainitseminen siitäkään syystä voi heittää mitään varjoa heidän päälleen”. Kun näin sanotaan herra sisäministerin suun kautta, niin olen pakotettu katsomaan, mitä sanotaan Ajan Suunnan suun kautta, sillä haluan lopullisesti näyttää sen, että heidän pyrkimyksensä on ollut saattaa maan tärkeä elin etsivä keskuspoliisi kokonaan muilutetuksi politiikan palvelukseen. Tästä sanotusta promemoriasta on Ajan Suunnan toinen numero toisensa

perästä kirjoittanut mitä intomielisimpiä ajatuksia, että nyt on saatu oikeastaan julki se, mitä vuosikausia jo on etsitty, kommunismi. Täällä luetaan m. m. seuraavaa: „Mutta ennen kaikkea on ryhdyttävä tavanmukaisiin toimenpiteisiin kaikkiin niihin yhdistyksiin nähden, jotka etsivän keskuspoliisin raportissa mainitaan sellaisen syytteen vireillepanemiseksi tuomioistuinissa.” Ja jatketaan: „Me ihmettelemme ettei tähän ole jo ryhdytty, nimittäin syytteille panemiseen, vaikka sisäministeri näkyi tuntevan asian jo viime vuoden vaihteessa koska etsivän keskuspoliisin ensimmäinen raportti on siltä ajalta. Se seikka, että eräitä arvovaltaisiksi mainittuja henkilöitä on puheenaolevien järjestöjen johdossa, ei tietysti voi välttää tutkimusta, niin harmillista kuin heidän nimensä mainitseminen tämän asian yhteydessä heistä onkin. Uskomme mielellämme, että suurin osa kysymyksessä olevista henkilöistä on ollut tietämätön siitä, mitä järjestöt oikein puuhaavat, mutta kun heidän olisi se pitänyt oivaltaa, ei heitä kannata paljon sääliä. Tyhmyytensä vuoksi ihminen saa usein kärsiä. Henkilöt ovat sitäpaitsi yleiseltä kannalta toisarvoisia tekijöitä, pääasia on, että maata ja kansaa vahingoittavat järjestöt saadaan lopettamaan toimintansa ja myrkkypesäkkeet puhkaistaan. Tämä Troijan puuhevoson toiminta maassamme on nyt virallisesti todettu ja samalla on pantu häpeäpaaluun kaikki ne puolueet, jotka esim. viime vaalien edellä puhasivat niiden puuehosten antamien tunnusten mukaan yhteisrintamassa sotaa ja fascismia vastaan. Näille puolueille oli pääasia IKL-liikettä vastaan taisteleva ja siinä kelpasivat kommunistienkin ohjeet noudatettaviksi. Mukana olivat kaikki n. s. porvarilliset puolueet, yksinpä kokoomuskin. Suomen puolueet ovat häpeäpaalussa, johon etsivä keskuspoliisi on ne naulannut. Jokohan silmät avautuvat.”

Tällaista kieltä käyttää Ajan Suunta. Se tahtoo kaikki muut puolueet tässä maassa paitsi itsensä vetää kommunistisena häpeäpaaluun. Ja en tyydy vielä tähän, mutta lausun ed. Kareksen suulla vielä toiseen kertaan tämän saman ajatuksen, minkä hän täällä hyökkäyksenä kansanpuoluetta vastaan äskeisessä lausunnossaan esitti — hän nimittäin siinä, kuten muistetaan, teki selvää eri yhteisöistä, joita tässä

promemoriassa mainitaan, ja tuli kansanpuolueen kohdalle ja lausui m. m. seuraa-
vaa:

„Pienemmät puolueet täällä, kansanpuolue ja ehkä pienviljelijäpuoluekin, niissä ei ole ollut paljon soluttamisen vaaraa” — nimittäin kommunisteilla— „ne ovat kovin pian solutetut ja ne ovat solutetut minä tahtoisin väittää jo pohjaltaan ja synnyltään. Minä olen joutunut seuraamaan esim. n. k. kansanpuolueen synnyntaistelua, se oli ennen sitä kuulua Nivalan konikapinaa ja myöskin sen konikapinan jälkeen. Silloin nimittäin sen puolueen perustajat ne koettivat saada yhteyttä Lapuan liikkeen kanssa ja minä olin tilaisuudessa olemaan läsnä, kun tätä kansanliikettä koetettiin muodostaa, mutta se kaatui siihen, että ne kansanpuolueen miehet sanoivat: „Me emme voi yhtyä teihin, sillä te taistelette marxilaisia vastaan ja me ja marxilaiset olemme yhtä.” Näin vastattiin ja sen erän perästä lapuanliikeläiset hävisivät sieltä huoneesta ja nämä konikapinan miehet jäivät sinne yksin. Ja minä luulen, että etsivällä keskuspoliisilla voisi olla näissä asioissa yhtä ja toista muutakin tutkittavaa ja selvittämistä.”

Tällainen oli ed. Kareksen kanta kansanpuolueeseen nähden. Mutta minulle on huomautettu, että ehkä ei ed. Kareksen puolueen ja kansanpuolueen lähenteleminen sosialisteja liene ollenkaan kaukana toisistaan, sillä viime valtiopäivien aikana on ed. Kares suuressa valiokunnassa sanonut m. m., jos sosialistit heittävät marxinsa pois, niin heidän ja hänen ryhmänsä toiminta on aivan samanlaista. Ja myöskin kun otamme huomioon sikäläisen puolueen lähentelemisen kommunisteihin, niin ehkä se on likempänä kommunistia kuin konsanaan kansanpuolueen lähenteleminen voi ollakaan, sillä siellähän on jo m. m. miekannielijä, meillä ei sellaista toki Jumalan kiitos ole.

Minä jouduin ajattelemaan Kareksen puheen aikana, että onkohan tällaisessa menettelyssä ja tällaisissa puhumisissa asessorimieheltä oikeastaan käsillä Kristuksen oppi vai onko todellakin se antikristuksen oppi, jota ajettiin aikanaan pois. Sillä meillehän sanotaan jo yksistään katkismuksessa lähimmäisen herjaamisesta hyvin voimakkaasti eri kertoja ja m. m.: „puolustaa hänen kunniaansa herjaajia vastaan”.

Nyt vaatii Ajan Suunta, että nostettaisiin syyte ja lakkautettaisiin nuo mainitut yhdistykset, joita täällä etsivän keskuspoliisin raporteissa tuodaan esille. Sanotaan jo vanhassa suomalaisessa sananlaskussa, että jos korppi olisi tuomarina, niin kukapa hevosella ajaisi. Ja niinollen jos Ajan Suunta Kareksinensa olisi todellakin tuomarin paikalla, niin epäilemättä silloin yhdistyslain nojalla olisi nämä sanotut liikkeet jo lakkautettu.

Sillä yhdistyslain 21 a §:ssä sanotaan m. m. seuraavaa: „Jos yhdistys toimii vastoin lakia tai hyviä tapoja taikka jos yhdistys on tarkoitettu lakia kiertäen jatkaamaan jonkun lakkautetun yhdistyksen toimintaa, olkoon sisäasiainministeri tai maaherra oikeutettu kieltämään yhdistyksen toiminnan jatkamisen toistaiseksi” ja pykälässä 22 luetaan viimeisessä momentissa m. m. seuraavaa: „Jos yhdistys on lakkautettu sen johdosta, että sen toiminta on tähännyt valtiopetokseen tai tarkoittanut tällaisen toiminnan edistämistä tai tukemista välillisesti tai välittömästi, voi tuomioistuin julistaa yhdistyksen omaisuuden valtiolle menetetyksi, vaikkei niitä edellytyksiä, joihin omaisuuden menetetyksi julistaminen rikoslain 2 luvun 16 §:n 3 momentin mukaan on perustuva, olisikaan olemassa, ja käytettäköön menetetyt varat, niinkuin 7 momentissa on sanottu. Sama on lakina, jos yhdistys on lakkautettu maanpetoksellisen toimintansa vuoksi.”

Siis Ajan Suunnan mukaan nämä sanotut yhdistykset olisi pitänyt valtiopetoksellisina lakkauttaa ja tämän pykälän mukaan olisi myöskin heidän omaisuutensa joutunut valtiolle menetetyksi (Vasemmalta: Meitä väsyttää jo!). Minua kanss' väsyttää, vaan minun täytyy puolustaa.

Tällä sanonnallani olen tahtonut osoittaa kuinka etsivä keskuspoliisi yksipuolisesti asioita käsitellessään on joutunut sanomaan sitä, mikä ei ole totta, kuin myöskin välillisesti joutuu puoltamaan valheellista ja väärää. Tällainen menettely on omiaan isänmaata rakastavan kansan silmissä alentamaan etsivän keskuspoliisin arvoa ja näkemään siinä oikeuksiensa ja kansalaisvapauksiensa häpäisijän ja polkijan, joten vastedes pitänee herra sisäministeri ja varsinkin terhakka tohtori, herra apulaissisäministeri, tarkemman huolen etsivän kes-

kuspoliisin toiminnasta, ettei se erehdy yhä uudestaan raporteeraamaan sitä, että kaikki muut kansalaiset paitsi fascismiin tavoittelijat olisivat kommunisteja, mikä olettamus on, vaikkapa etsivän keskuspoliisinkin sanomana, epäilemättä väärääkin väärempi, sillä totta on, että tässä maassa asuu ja tätä maata pystyssä pitää kansa, jonka sielussa on puhdas iskulauseista vapaa isänmaallisuus. Kunhan vain tämä eduskunta ja hallitus saisi maamme ja kansamme asiat hoidetuksi siten, että kaikille kansalaisille olisi työtä ja riittävä toimeentulo, ettei tarvitseisi kuten nyt, repaleisena näliissään etsiä, mistä sattuisi työtä löytymään, jolla kurjan henkensä säilyttäisi. Kun tältä paikalta vain jaksaa alentua asioita tarkastelemaan, niin en usko, että teilläkään, hyvät herrat, on hyvin suurta halua ainakaan syyttömästi syyttää.

Ed. Sariola: Herra puhemies! Kun tämän asian yhteydessä varsinkin maamme sanomalehdistössä ja täällä eduskunnassakin on niin monta kertaa mainittu myöskin Someron yhteiskoulu, samoin kuin allekirjoittanutkin Someron yhteiskoulun johtokunnan puheenjohtajana, niin katson velvollisuudekseni myöskin osallistua tähän keskusteluun (Eduskunnasta: Lyhyesti!).

Jotta arvoisat edustajat saisivat oikean kuvan tästä asiasta siltä kohdalta, joka koskee Someron yhteiskoulua, on minun pakko käyttää täällä niitä asiakirjoja, jotka tämän asian yhteydessä ovat syntyneet Someron yhteiskoulun johtokunnan käsittellessä tätä niin paljon puhuttua maisteri Vihtori Laurilan asiaa. Jotta asiat tulisivat alusta alkaen oikein ja totuudenmukaisesti selvitettyiksi, kerron tapahtumat lyhyesti siitä alkaen kun ensi kerran kuulin maisteri Laurilan jutun tapahtumista Somerolla. Kun minä viime kuun 25 päivänä matkustin linja-autolla, joka saapui 21,15 Somerolle, oli rehtori Vilkki minua vastassa ja kertoi, että paikkakunnalla liikkuu huhuja, että koulusta eroaisi noin 30 oppilasta sentakia, että maisteri Laurilan nimi on mainittu siinä etsivän keskuspoliisin paljon puhutussa promemoriassa Ihmisoikeuksien liiton johtokunnan jäsenen ominaisuudessa ja että tämän takia vaaditaan maisteri Laurilaa eroamaan opettajantöistään. Samalla rehtori Vilkki sanoi, että

johtokunta on kutsuttava koolle asiasta keskustelemaan. Kun en ollut tapahtumista sanaakaan kuullut ennen Vilkin kertomuksia ja kun rehtori Vilkki nimenomaan pyysi, niin kutsuin johtokunnan koolle heti seuraavana päivänä. Johtokunnan kokous sekä puolelta että toiselta varsinkin sen alussa muodostui tavallista kärkevämmäksi nimenomaan siitä syystä, että rehtori Vilkki oli omin lupinsa ottanut historian opettajaksi rouva Laurilan johtokuntaa millään tavalla tässä asiassa kuulematta (Ed. Ryömä: Ainoa kompetentti!). Johtokunnan jäsenet sen paremmin kuin kukaan muukaan vähänkään kansanvaltaisista periaatteista kiinnipitävä henkilö, eivät voineet alistua näin perin diktatooriseen menettelyyn. Allekirjoittanutkin, joka on rehtori Vilkin edesottamisia koettanut mahdollisimman pitkälle ymmärtää, ei sentään voinut tällaista kakistelemta niellä. Kun koululla sentään on johtokunta ja sille riidattomasti kuuluu opettajien kouluun ottaminen, sekä kun tästä selvästä määräyksestä huolimatta johtokuntaa millään tavalla kuulematta otetaan uusi opettaja kouluun, kuten tässä tapauksessa Somerolla oli tapahtunut, niin mitä silloin sellaisella johtokunnalla on koulussa merkitystä, jos se tällaisetkin tapaukset ilman mitään protestia hyväksyy. Minä vaan vaatimattomasti kysyn arvoisilta edustajilta, olisiko teistä tällaisessa tapauksessa kukaan voinut toisin menetellä kuin meneteli Someron yhteiskoulun johtokunta, jos tosiaankin johtokunnalle jotain arvoa annetaan.

Eikä rehtori Vilkilläkään ollut mitään vastaansanottavaa rouva Aili Laurilan historiantuntien siirtämisestä jollekin toiselle henkilölle, koska rehtori Vilkin sanonnan mukaan rouva Laurila ei vielä omannut täyttä harjaantuneisuutta tuloksellisen opetustoiminnan suorittamiseen.

Tämän kaiken edelläsanotun huomioonottaen oli mielestäni aivan luonnollista, että johtokunta järjesti hänen tuntinsa muille opettajille. Johtokunnan syyskuun 26 päivänä pitämässä kokouksessa on tästä asiasta merkitty pöytäkirjaan seuraavasti: „Päätettiin ne tunnit, jotka rouva Aili Laurila on tähän asti hoitanut, antaa jonkin toisen henkilön, mieluummin pastori Aarnion, rouva Vilkin tai voimistelunopettaja A. Kuussaaren hoidettaviksi.”

Tässä samassa johtokunnan kokouksessa keskusteltiin myöskin maisteri Vihtori Laurilan opettajatehtävästä ja on siitä pöytäkirjaan merkitty seuraavasti: „Valtuutettiin johtokunnan puheenjohtaja Sariola ja nimismies V. Lahonen neuvottelemaan maisteri Laurilan kanssa, suostuisiko hän vapaaehtoisesti luopumaan koulun suomenkielenopettajan virasta ja minkälaista korvausta vastaan. Vastalauseen tähän esitti rehtori Joel Vilkki.”

Tämä se sitten on se hirmuinen vääryys, josta julkinen sana niin monessa eri yhteydessä on Someron yhteiskoulun johtokuntaa syyttänyt.

Minä myönnän heti avoimesti ja olen aina myöntänyt, että näin ei olisi pitänyt menetellä, jos tämän asian ottaa politiikan kannalta. Mutta johtokunta ei tosiaankaan ajatellut tehdä tästä millään tavoin poliittista asiaa. Johtokunta ajatteli tässä asiassa vain yksinomaan koulua, kun meillä ei siellä Someron yhteiskoulussa ole nykyään kuin hiukan yli 100 oppilasta ja jos koulusta olisi jäänyt, kuten sanottiin, noin 30 oppilasta pois, niin olisi tästä luonnollisesti ollut seurauksena valtionavun loppuminen, koska valtionavun saannin ehtona nimenomaan on, että V-luokkaisessa yhteiskoulussa pitää olla vähintään 100 oppilasta. Me emme kyllä siellä yhteiskoulun johtokunnassa ole mitään politikkoja. Mutta jos me olisimme aavistaneet, että tästä jutusta leivotaan sellainen poliittinen juttu, kuin siitä nyt on tehty, niin kyllä me osaisimme sentään sen verran politiikkaakin, että me olisimme voineet pöytäkirjaan sorvata tätä asiaa koskevan pykälän sellaiseen muotoon, ettei siitä meitä kukaan olisi voinut syyttää eikä moittia. Tämän asian pöytäkirjaan merkintä jo osoittaa, ettei johtokunnalla ollut mitään poliittisia tarkoituksia, vaan yksinomaan koulun asia, ja saada turvatuksi koululle valtion apu.

Tästä yhteiskoulun johtokunnan kokouksesta oli seurauksena kuitenkin, että rehtori Vilkki jo seuraavana aamuna toi minulle seuraavansisältöisen pyynnön rehtorinvirasta päästäkseen: „Someron Yhteiskoulun Johtokunnan Puheenjohtaja kansanedustaja Lauri A. Sariola, Somero. Koska Someron yhteiskoulun johtokunnan eilisessä kokouksessa käsiteltäessä maisteri Vihtori Laurilan tapausta, johtokunnan jä-

sen nimismies Viljo Lahonen epäroi esiintyä miehekkäästi sen Suomen tasavallan lakien oikeusperiaatteiden puolesta, että syytetty on ensin todistettava syylliseksi ennenkuin tuomio langetetaan ja koska samaan periaatteeseen toinen johtokunnan jäsen pankinjohtaja Toivo Soini suhtautui sanoilla: „Sehän on vain teoriaa”, en katso itselläni enää olevan mitään edellytyksiä työskennellä yhdessä Someron yhteiskoulun johtokunnan kanssa, niin kauan kuin yllämainitut herrat ovat sen jäseninä. Tämän vuoksi pyydän, että Te, herra johtokunnan puheenjohtaja, heti vapautatte minut Someron yhteiskoulun johtajan tehtävistä. Somerolla 27 päivänä syyskuuta 1936. Joel Vilkki (Vasemmalta: Se oli miehekas!). J. k. Samalla tahdon huomauttaa, että minua ei koskaan tyydytä sellaiset vakavassa keskustelussa esitettyjen väitteiden kumoamiseksi tarkoitetut selitykset kuin: sehän oli vain leikkiä; jollaista nimismies Lahonen myös eilen käytti. Mies on toki aina sanojensa takana. Mainitsen tämän siksi, että en halua samanlaista vastausta myös selitykseksi yllämainittuun kirjelmään. Tulen ylläolevasta erohakemuksesta liittämään oikeaksi todistetun jäljennöksen kouluhallitukselle jätettävään selitykseen. J. V:i.”

Kun rehtori Vilkki toi minulle tämän eronpyyntönsä varhain sunnuntai-aamuna — edellisenä iltana oli ollut johtokunnan kokous — niin huomasin heti, että hän oli hyvin kiihtyneessä mielentilassa. Keskustelimme silloin pitkälti asioista ja huomautin hänelle nimenomaan, että ehkä hänen tuomansa kirjelmä sittenkin on äkkikipaisuudessa ja harkitsematta kirjoitettu, vai onko se sittenkin peruuttamattomasti hänen viimeinen sanansa rehtorinvirasta luopumisestaan ja ettei hän vaan tule perästäpäin katuneeksi nyt ottamaansa askelta. Tähän rehtori Vilkki sanoi jyrkästi, että hän on periaatteen mies eikä näin ollen tule katumaan tässä asiassa tekojaan. Ei minulla siis johtokunnan puheenjohtajana ollut muuta mahdollisuutta kuin kutsua johtokunta taas koolle vielä samana päivänä. Johtokunnan kokouksessa luonnollisesti myönnettiin rehtori Vilkkille ero rehtorintoimesta (Vasemmalta: Luonnollisesti!). Niin, mitä siinä olisi voinut muuta, kun hän nimenomaan sitä pyysi (Ed. Komu: Pappi pantiin tilalle!). Rehtori

Vilkki, joka piti kokouksessa pöytäkirjaa, merkitsi eroa koskevan pykälän seuraavalla laisella: „Koulun johtajalle, maisteri Joel Vilkillä myönnettiin ero johtajantoimesta (hänen pyytäessään sitä sillä perusteella, että kaksi johtokunnan jäsentä ei suhtaudu riittävällä kunnioituksella tärkeimpiin oikeusperiaatteisiin).” Minä johtokunnan puheenjohtajana katsoin kyllä velvollisuudeksi vetää pöytäkirjasta pykälän jälkiosan ylitse, koska siinä mielestäni törkeästi loukataan johtokunnan jäseniä, ja johon loukkaukseen ei ole mitään asiallisia perusteita, ei mitään muuta kuin rehtori Vilkin mielikuvituksessa syntyneet rohkeat päätelmät, joilla ei ole mitään todellisuuspohjaa. Tässä samassa johtokunnan kokouksessa on uutta rehtoria koskeva pykälä seuraavassa muodossa: „Koulun johtajaksi ehdottaa johtokunta pastori A. I. Aarniota, josta pyydetään lausunto opettajakunnalta. Johtajan vaihdos tapahtuu 1 päivänä lokakuuta 1936.” Seuraavana eli 28 päivänä syyskuuta oli tästä samasta asiasta vielä johtokunnan kokous, johon ei minulla kyllä ollut tilaisuutta osallistua ja on siinäkin asiasta pöytäkirjaan merkitty seuraavasti: „Luettiin pöytäkirja, joka oli tehty yhteiskoulun opettajakunnan kokouksessa t. k. 28 päivänä. Pöytäkirjan johdosta keskusteltiin ja päätti johtokunta yksimielisesti pysyä edellisessä kokouksessa tekemässään päätöksessä valiten siis koulun johtajaksi pastori A. I. Aarnion, vedoten ohjesäännön 19 §:ään.” Opettajiston asiasta pitämän kokouksen pöytäkirja oli seuraavanlainen: „Puheenjohtaja ilmoitti, että koulun johtajaksi on johtokunta ehdottanut pastori A. I. Aarnion. Viitaten Someron yhteiskoulun ohjesäännön 6 §:ään opettajakunta pyytää huomauttaa, että vaikka sillä ei olekaan mitään pastori Aarnion henkilöllisyyttä vastaan, ei pastori Aarnio kuitenkaan ole muodollisesti pätevä koulun johtajaksi.”

Näistä edellä selostamistani johtokunnan kokouksista oli seurauksena, että rehtori Vilkki lähetti kouluhallitukselle seuraavan kirjelmän: „Kouluhallitus. Oppikouluosasto. Helsinki. Haluaisin tiedustella kouluhallitukselta, onko etsivän keskuspoliisin promemoriassa nimetyt henkilöt ilman muuta tutkimista katsottava rikollisiksi. Tämä kysymys on koulumme kannalta varsin aiheellinen, koska tämän lukuvuoden alusta

on koulumme palveluksessa suomenkielen opettajana maisteri Vihtori Laurila mainittu tuossa promemoriassa samassa yhteydessä kuin esimerkiksi kasvatusopin professori Albert Lilius. Myönteisen vastauksen puolesta puhuu esimerkiksi, että piirimme nimismies Viljo Lahonen heti promemorian luettuaan soitti minulle, että maisteri Laurila kuuluu kommunistiseen järjestöön.

Edelleen oli seurauksena, että eräät somerolaiset — koulua hyvin lähellä olevia henkilöitä heidän joukossaan — alkoivat kiihoitustyön koulun oppilaiden keskuudessa, jotta nämä tekisivät mahdottomaksi maisteri Laurilan opetuksen. Huomasin tämän liian myöhään ja mitäpä olisin voinut-kaan.

Seurasi johtokunnan kokous, jonka päätös ilmenee liitteessä n:o 1. Tässä kokouksessa halusin keskusteltavan maisteri Laurilan syyllisyyskysymyksestä, mutta eräiden jäsenten mielestä ei siinä enää voinut olla mitään epäselvää. Silloin esitin johtokunnan jäsenelle, nimismies V. Lahoselle kysymyksen, miten hän suhtautuu siihen oikeusperiaatteeseen, että syytetty on ensin osoitettava syylliseksi ennenkuin tuomio langetetaan. Vastaus ei ainakaan osoittanut liikaa intoa esiintyä tämän periaatteen puolesta. Ja kysymättä pankinjohtaja T. Soini sanoi: „Sehän on vain teoriaa.” Mielestäni oli silloin kaikki asiallinen keskustelu mahdotonta ja siitä seurasi seuraavana aamuna jättämäni erohakemus johtajantoimesta (liite n:o 2).

Eipä ole kyllä ennenkään vallinnut mikään hyvä luottamus toiselta puolen johtokunnan ja toiselta puolen opettajakunnan ja sen johtajan väleissä. Ja nyt johtokunta näyttää olevan sitä mieltä, että mikään luottamus ei ole tarpeen edes johtajan ja opettajakunnan välillä, kuten selviää liitteistä n:ot 3, 4 ja 5.

En ole esittänyt näitä asioita suinkaan saadakseni takaisin johtajanvirkeni. Olenhan polttanut takaani kaikki yhteistyön sillat johtokunnan kanssa. Eikä terveyteni enää kestäisi työskentelyä sen kanssa. On vain jälleen loukattu törkeästi sitä ehdottomana pitämäni periaatetta vastaan, että kaikki politiikka on pysytettävä poissa koulustani.”

Tästä rehtori Vilkin kirjelmästä pyysi kouluhallitus luonnollisesti johtokunnan selitystä. Johtokunnan oli siis taas kokoon-

nuttava, ja se kokoontuikin 28 päivänä syyskuuta.

Tähän johtokunnan kokoukseen oli jo maisteri Laurilaltakin saatu kirjallinen vastaus siitä neuvottelusta, jonka nimismies Lahonen ja allekirjoittanut olivat hänen kanssaan käyneet hänen mahdollisesta opettajatoimestaan luopumisesta. Maisteri Laurilan vastaus oli seuraavanlainen:

„Someron yhteiskoulun Johtokunnalle. Vastauksena arvoisan Johtokunnan ehdotukseen vapaaehtoisesta poistumisesta paikkakunnalta korvausta vastaan pyydän kunnioittavimmin esittää kaksipäiväisen harjunnan jälkeen seuraavaa:

Kun minusta on täällä levitetty sellaista harhakäsitystä, että olisin kommunisti ja Moskovana käytyri, niin pyydän tässä korostaa ainoastaan sitä seikkaa, että tällaiset väitteet eivät perustu kenenkään henkilökohtaiseen tuntemukseen mielipiteistäni tai aikaisemmasta toiminnastani.

Myöskin olen kuullut pitäjällä huhuiltavan sellaista, että olen uskonnonkieltäjä. Viittaan tässä vain pariin seikkaan, jotka kumoavat huhun. Vanhempani olivat laestadiolaisia ja kotikasvatus ankan vakava. Kotiperintö elää edelleen. Myöskään se, että vaimoni toissa vuonna erosi evankelisluterilaisesta valtiokirkosta ei johdu siitä, että hänkään kieltäisi uskonnon, vaan siitä, että hän näkee kirkon laitoksena toteuttavan Kristuksen rakkauden oppia huonosti.

Jo laestadiolaiskodissa omaksuttu käsitys, että ihmisen tulee saada vapaasti ilman pakkoa, omantuntonsa mukaisesti muodostaa vakaumuksensa, antoi minulle sisäisen sytykkeen liittyä Ihmisoikeuksien Liittoon, jonka tarkoituksena juuri on ajatuksenvapauden puolustaminen sekä lisäksi demokraattisen valtiojärjestyksen ja kulttuurin säilyttäminen ja kehittäminen. On paradoksaalista väittää, että tällaista humanistista liittoa olisi esim. Venäjällä, jossa vallitsee demokratian sijasta diktatuuri. Toimintani Liitossa, jonka johtokuntaan tulin keväällä, rajoittui esitelmän pitämiseen ajatuksenvapauden periaatteesta. Poliittisluontoinen toiminta on minulle yleensä ollut pelkästään sivuharrastelua, johon olen joutunut muiden vetämänä. Se rajoittuu edellisten lisäksi siihen, että kuuluin vuosina 1925—28 Akateemiseen Karjala-seuraan sekä sittemmin kansallisen edistyspuo-

luen yliopistovalioikuntaan. Pääharrastukseni on ollut kirjallisuuden tutkimus. Olin kirjallisuudentutkijain seuran sihteerinä 1932—35, keräilin kolmena kesänä kansanrunoutta Itä-Suomesta ja olen yhä edelleen Otavan kustantaman 15-osaisen „Suomen kansalliskirjallisuuden” toimittajana (toiset toimittajat valtioneuvos E. N. Setälä ja professori V. Tarkiainen). Vaadittaessa olen valmis todistamaan tiedonantoni.

Jos nyt suostuisin arv. Johtokunnan ehdotukseen, että poistun paikkakunnalta korvausta vastaan, niin täten tunnustaisin tehneeni jonkin rikoksen, jota minun olisi paettava. Omallatunnollani ei kuitenkaan ole mitään rikosta. En voi siis lähteä vapaaehtoisesti Somerolta, jonne arvoisa johtokunta minut valitsi ja kutsui opettamaan suomen kieltä ja kirjallisuutta alaikäisille tytöille ja pojille eikä politikoimaan täysikäisten kanssa.

Somerolla 28. 9. 1936.

Vihtori Laurila,
Filosofian kandidaatti.”

Johtokunta tyytyi täydellisesti hänen selitykseensä ja merkittiin siitä pöytäkirjaan seuraavasti: „Maisteri V. Laurila on jättänyt johtokunnalle kirjallisen vastauksen johtokunnan esittämään tiedusteluun, jos mahdollisesti luopuisi opettajan toimesta Someron yhteiskoulussa, jossa hän ilmoittaa, ettei halua luopua opettajatoimesta. Johtokunta katsoi asian tältä kohden päättyneeksi.” Samassa johtokunnan kokouksessa annettiin kouluhallitukselle rehtori Vilkin kirjelmästä seuraava selitys: Kouluhallitus, Oppikouluosasto, Helsinki. Palauttaen kouluhallituksen pöytäkirjanotteen 1 päivästä lokakuuta 1936 sinetillä siihen liitettyine asiakirjoinen, jotka koskevat erästä Someron yhteiskoulun entisen johtajan maisteri Joel Vilkin kouluhallitukselle tekemää n.s. etsivän keskuspoliisin promemoriaa koskevaa kyselyä, saa Someron yhteiskoulun johtokunta pyydettyinä selityksenä kunnioittaen esittää:

Johtokunnan käsityksen mukaan Suomen oikeusperiaatteiden selvittely ja keskustelu niistä eivät kuulu johtokunnan kokouksissa käsiteltäviin asioihin eikä katso asialliseksi, että maisteri Vilkki kokouksessa tekee yksityisille johtokunnan jäsenille kyselyjä tämännäköisistä yleisluontoisista oikeusperiaatteista.

Asiakirjoihin liitetyistä pöytäkirjanotteista selviää, että koulun johtokunta on, maisteri Vilkin pyydettyä eroa toimestaan koulun johtajana, valinnut koulun johtajaksi pastori A. I. Aarnion pyydettyään asiasta sitä ennen opettajakunnan lausunnon. Ja koulun tulevaisuutta silmälläpitäen sekä huomioonottaen paikkakunnan väestön käsityksen, että oppikoulummekin tulee toimia vakavalla uskonnollisella pohjalla, katsoo johtokunta valinnan onnistuneeksi ja koulun etujen mukaiseksi. Sitä paitsi pastori A. I. Aarnio, joka 1933 keväällä on valittu koulumme vakinaiseksi uskonnon ja kirkkohistorian opettajaksi, on opettajatoimeensa samoin kuin nyt valittuun koulun johtajankin toimeen, sekä silloisen koulun ohjesäännön että yksityis-oppikoululain mukaan muodollisestikin pätevä. Maisteri Joel Vilkin kirjelmää ei johtokunta käsitä, sillä sellaiset siinä esitetyt väitteet kuin koulua hyvin lähellä olevien henkilöiden kiihoitustyöstä koulun oppilaitten keskuudessa ja koulun opettajakunnan ja johtokunnan välisistä epäluottamuksellisista suhteista, todistavat kirjoittajassa sairaalaisen vilkasta mielikuvitusta, mutta ovat täysin perättömiä. Johtokunta yhtyy kirjelmän allekirjoittajaan siinä, että johtokunnan ja koulun johtajan välit eivät ole olleet hyvät eivätkä luottamukselliset. Mutta johtokunta on vakuutettu, että täysin normaalin suhde johtokunnan ja johtajan välille palautuu johtajan vaihdoksen tapahduttua, koska mitään erimielisyyksiä tai häiriöitä ei esiintynyt koulumme ensimmäisen johtajan pastori J. H. Peltokallionkaan aikana. Rohkenemme tätä mielipidetämme perustella vielä silläkin tosiasialla, että niin monet arvovaltaiset ja kuntamme edustavimmat johtokuntaan aikoinaan kuuluneet henkilöt, joista erät olivat jo koulun perustajina ja alusta alkaen kuuluivat sen johtokuntaan, olivat maisteri Vilkin tultua koulun johtajaksi pakoitetut eroamaan johtokunnasta. Samoin useat koulun entiset päteviksi tunnustetut ja muualla hyvin menestyneet opettajat pyysivät eroa opettajatoimestaan koulussamme jouduttuaan vakaviin erimielisyyksiin koulun johtajan maisteri Vilkin kanssa. Maisteri Vilkin omavaltaisesta toiminnasta mainitakoon muun ohella, että hän koulun johtokunnan asiasta tietämättä oli ottanut koulun historian opettajaksi rouva Aili

Laurilan, jota johtokunta kirkosta eronneena henkilönä ei katsonut sopivaksi historian opetusta hoitamaan. Nyt eronneen koulun johtajan Joel Vilkin ja johtokunnan välisistä erimielisyyksistä aiheutuikin, että johtokunta jo v. 1934 valitsi maisteri Suoma Vilkin koulun johtajaksi, kuten mukana seuraavasta johtokunnan kokouksen pöytäkirjanotteesta selviää. Ja tällöin jo nimettiin myöskin pastori Aarnio hyvin sopivana koulun johtajan virkaan. Kun maisteri Suoma Vilkki silloin kuitenkin kieltäytyi ottamasta johtajantointa vastaan — väittäen ettei hän kykene tätä tointa hoitamaan — ei hänen valitsemistaan nyt voitu ajatellakaan varsinkaan kun huomioon ottaa, että hän on nauttinut ja edelleen nauttii opettajatoimestaan virkavapautta. Edellämämainitunlaatuisten mielipideilmausten jälkeen muutattutkin maisteri Vilkki koulun ohjesäännön johtajakysymystä koskevat kohdat estääkseen — kuten hän eräälle johtokunnan jäsenelle huomauttikin — pastori Aarniota koskaan tulemasta valituksi koulun johtajaksi. Pastori Aarnion oikeuksia ei kuitenkaan uudella ohjesäännöllä ole voitu rajoittaa, koska hän, kuten aikaisemmin mainittiin, on valittu vanhan ohjesäännön voimassaollessa koulun vakinaiseksi opettajaksi ja saanut nyttemmin toimeensa virkavahvistuskirjan.

Maisteri Vihtori Laurilan asiasta saamme lopuksi mainita, että siinä ei johtokunnalla ollut tarkoituksena muuta kuin neuvottelun varaaminen, tahtomatta johtokunta maisteri Laurilaa edes lievemmin painostaa virasta luopumiseen ja tähän neuvotteluun — lasten vanhempien taholta esitetyt uhkaukset huomioonottaen — katsoi johtokunta olevansa koulun etujen vuoksi ei ainoastaan oikeutettu vaan suorastaan velvollinenkin ja johtokunta valittaa, että maisteri Vilkki on tästä sanomalehdistöä apunaan käyttäen paisuttanut poliittisen jutun. Edellämämainitun neuvottelun tulokset selviävät tähän liitetyistä pöytäkirjanotteista (Keskustasta: Mätä juttu se on joka tapauksessa!).

Tässä nyt olen selostanut asian niinkuin se on tapahtunut virallisten asiakirjojen mukaan. Tahtoisin tässä vielä niin sanoakseni virallisen puolen lisäksi tehdä omasta puolestani muutamia reunahuomautuksia (Ed. Komu: Pohjalta paranee kuin Kinnusen piimä!). Ainoa synty, mistä siis johto-

kuntaa ja allekirjoittanutta tässä asiassa voidaan syyttää, on se, että me menimme maisteri Laurilan kanssa neuvottelemaan, kuinka on selitettävissä (Vasemmalta: IKL:n asialla!), että hänen nimensä esiintyy Ihmisoikeuksien Liiton johtokunnan jäsenenä, joka siinä paljon puhutussa etsivän keskuspoliisin promemoriassa on sanottu kommunistiseksi yhdistykseksi. Minun mielestäni tällainen asioita kaikin puolin selvittävä, rauhallinen ja asiallinen keskustelu maisteri Laurilan kanssa oli tässä tilanteessa ainoa ja oikea toimenpide, joka tuotti suorastaan suurta helpotusta asiain järjestelylle. Maisteri Laurila nimittäin esitti meille varsin päteviä todistuskappaleita siitä, ettei hän voi olla missään tekeemisissä kommunismin kanssa. Eikä rehtori Vilkkikään pitänyt tätä johtokunnan menettelyä maisteri Laurilan asiassa niin mahdolltomana, koska hän nimenomaan Uuden Suomen lokakuun 2 päivän numerossa sanoo asiasta seuraavasti: „Niin pieni syy kuin menettelytavan erilaisuus maisteri Vihtori Laurilan suhteen ei ollut syynä erooni. Se aiheutti vain vastalauseeni johtokunnan pöytäkirjaan. Todellinen syy erooni on suhtautuminen oikeusperiaatteen: syyllisyys on ensin tutkittava, ennenkuin tuomio langetetaan.” Puhuen asiat selviävät ja niin ne selvisivät tässäkin (Eduskunnassa naurua). Kun me kerroimme neuvottelussa saamamme vaikutelmat johtokunnan muille jäsenille ja sitä tietä myöskin lapsien vanhemmille, niin oli tästä seurauksena, että rauhallisuus ja normaaliset olot pian palautuivat paikkakunnalle. Jos nyt tämä, että johtokunta tässä tilanteessa näin menetteli, oli suuri vääryys, niin en minä sitten käsitä, mikä silloin olisi ollut oikein (Eduskunnassa naurua).

Palatakseni vielä maisteri Laurilan luona käytyyn neuvotteluun on minun sanottava, etten ollut ennen nähnyt maisteri Laurilaa enkä myöskään ole neuvottelun jälkeen häntä tavannut. Mutta ensi näkemältä minun on todettava, että maisteri Laurila teki minuun hyvin miellyttävän vaikutuksen. Hän esiintyi hyvin rauhallisesti, asiallisesti sekä harkitsevasti ja minä v a k u u t a n, että keskustelu hänen luonaan niin puolin kuin toisinkin oli varsin asiallista, tyyntä sekä rauhallisessa mielentilassa käytyä. Meidän puoleltammekin nimenomaan moneen kertaankin huomautettiin, ettei joh-

tokunta millään tavalla tahdo edes lieveminkään häntä painostaa, ei sillä ole siihen oikeutta, eikä haluakaan, mutta me tulimme vain asiasta keskustelemaan, sillä puhuen asiat selviävät.

Tämä keskustelu maisteri Laurilan luona käytiin syyskuun 26 päivänä ja tässä keskustelussa, kuten jo sanoin, sain minä maisteri Laurilasta sen käsityksen, että hän on varsin oikeamielinen ja rehellinen mies (Vasemmalta: Olisi pitänyt aikaisemmin ottaa selvää!).

Viikkoa myöhemmin eli lokakuun 4 päivänä Helsingin Sanomissa näin maisteri Laurilan selostukset Someron koulujutussa, jotka suureksi ihmeekseni ainakin niiltä osilta, jotka minä tunnen, olivat suuresti totuudesta poikkeavia. Helsingin Sanomissa olevassa selostuksessa maisteri Laurila sanoo, että neuvottelijain „äänissä oli sävy: Ehdotukseen on suostuttava”. Tähän minun on sanottava, että tämä ei ole totta. Me päinvastoin puhuimme ja keskustelimme niin hillitysti ja asiallisesti, ettei ainakaan allekirjoittanut kykene eikä osaa sen hienommin esiintyä (Eduskunnassa naurua) ja minä suuresti epäilen nimismies Lahosenkin kykyjä tässä suhteessa. Niinikään maisteri Laurila sanoo samassa selostuksessaan: „Kiihotuksen pääetappi oli koulun johtokunta.” Minullakin on kunnia kuulua tähän johtokuntaan vieläpä sen puheenjohtajana. Mutta ei maisteri Laurilan tällaista väitettä sentään kukaan usko. Ei täälläkään sentään kukaan, joka hiukankin tuntee esimerkiksi allekirjoittanutta, voi ottaa vakavalta kannalta maisteri Laurilan väitettä, että minäkin muka harjoittaisin kiihoitusta (Eduskunnassa hilpeyttä). Ei, kyllä minun täytyy sanoa, että tällainen ajatuskin on jo kuolleena syntynyt, ei siinä ole totuuden hiventäkään, en minä ole ketään kiihoittanut, enkä kiihoita. Samoin maisteri Laurila sanoo yhteiskoulun johtokunnan kokouksessa sanotun rehtori Vilkkiä „kommunistiksi ja kommunistien suojelijaksi”. Tämähän on nyt jo sellaista sanankäyttöä, että se tuntur uskomattomalta sivistyneen henkilön käytämäksi. Kunniallisia ihmisiä ne ovat Someron yhteiskoulun johtokunnankin jäsenet. Ei niidenkään suuhun sentään saisi panna mitä siivottomuuksia kukin haluaa.

On enemmän kuin valitettavaa, että maisteri Laurila julkisessa sanassa sanoo kunniallisten henkilöiden käyttäneen solvauk-

sia, joita ei koskaan ole tapahtunut, sekä vielä valitettavampaa on, että tässä maassa löytyy sanomattoman paljon ihmisiä, jotka todella uskovat, että Someron yhteiskoulun johtokunnan kokouksessa olisi rehtori Vilkkiä kohtaan käytetty niin siivotonta ja kaiken arvostelun alapuolella olevaa sanontaa, kuin maisteri Laurila selostuksessaan sanoo käytetyn. Vieläpä maisteri Laurila sanoo selostuksessaan yhteiskoulun johtokunnan kokouksessa ilmoitetun mitä lehtiä lehtori Vilkki saa tilata ja mitä ei. Nämä tällaiset hänen tekemänsä väitteet ovat lievemmin sanoen omituisia. On kerrassaan käsittämätöntä, että kun kerran kirjoituksen alussa luvataan pyrkiä objektiivisuuteen, kuitenkin asiat siinä selitetään aivan totuudesta poikkeavalla tavalla. Mihin tällaisella kirjoituksella oikein pyritään?

Kun siis maisteri Laurilan edellä koskettu kirjoitus niiltä osilta, joita minä tunnen, on niin perin totuuden vastainen, niin onko silloin väärin, jos minä tämän kirjoituksen niiltäkin osilta, joita minä en tunne, sanon vilkkaan mielikuvituksen tuotteeksi ja enemmän tai vähemmän totuudesta poikkeavaksi.

Huomatakseni ei tässä Someron yhteiskoulun jupakassa ole juuri mitään oikeata asiaa (Eduskunnassa naurua). Se on käsitykseni mukaan kehittynyt vain sellaiseksi valtataisteluksi, jossa nyt lopullisesti koetetaan päästä selvytyteen, kuka niistä koulun asioista viime kädessä päättää, onko se johtokunta, vai onko se edelleen rehtori Vilkki. Rehtori Vilkki on pontevana ja tunnetusti sisukkaana miehenä koettanut sanomalehdistöä apunaan käyttäen paisuttaa tästä suuren poliittisen jutun ja sitä tietä nyt pakottaakseen johtokunnan polvilleen ja edelleen määrätäksensä yhteiskoulun asioista aivan diktatoorisesti kuten tähänkin asti. Antaakseen asialleen vielä enemmän pontta julkisuudessa antoi hän syyskuun lopulla vielä koulussa tarpeettoman kolmen päivän loman, jotta asia näyttäisi ulospäin siltä, että koulussa muka retelöitäisiin niin, ettei koulutyötä voitaisi jatkaa. On perin ikävää, että tästä jutusta on paisutettu näin suuri poliittinen juttu. Mutta on mielestäni sentään liikaa, että Someron yhteiskoulun johtokunta ja koulua käyvien lasten vanhemmat asetetaan syytettyjen penkille siitä, jos etsivä keskuspoliisi, siis suuri virasto, tekee tyhmyyksiä

ja päästää julkisuuteen asioita, joita ei ole julkisuuteen tarkoitettu. Vieläpä asioita, joiden todellisuutta ei voidakaan todistaa. Tottakai Suomen kansa luottaa ja täytyy voida luottaa virastojensa tiedoituksiin. Jos ne antavat vääriä tietoja, niin ei ole oikein, että yksityisiä kansalaisia moititaan siitä, että he pitävät näitäkin tietoja oikeina. Someron yhteiskoulun rettelössä ei vielä ole kouluhallituksen toimeenpanemasta virallisesta tutkimuksesta saatu kuulla mitään tuloksia, joten on liian aikaista mitään varmaa sanoa asiasta puoleen tai toiseen. Mutta sen verran kun minä näitä asioita tunnen ja minä sentään luulen ne jotakuinkin tarkkaan tuntevani, niin en virallisen tutkimuksen tulosten luuli voivan paljoakaan poiketa edellä selostamistani tapahtumien kulusta Somerolla.

Opetusministeri K u k k o n e n: Niitten lausuntojen johdosta, viimeksi ed. Sariolan antaman lausunnon johdosta, joissa on koskettu tapahtumia Someron yhteiskoulussa, pidän velvollisuutenani esittää erään toivomuksen. Kouluviranomaisten määräämä tutkija on vasta äskettäin suorittanut tutkimuksensa loppuun ehtimättä kuitenkaan vielä valmistaa lausuntoaan asiasta. Kouluhallitus ei ole vielä lainkaan ehtinyt kysymystä käsitellä. Koulussa sattunut selkkaus tunnetaan ainoastaan vastakkaisilla kannoilla olevien asianosaisten kuvauksista. Näin ollen katson puuttuvan edellytyksiä lopulliseksi tarkoitettujen päätelmien tekemiseen tässä asiassa. Esittäessäni toivomuksen, että Someron koulukiistassa jäätäisiin rauhallisesti odottamaan kouluhallituksen lausuntoa, minua johtaa ainoastaan pyrkimys saattaa koulun elämä mahdollisimman pian jälleen raittiiseen uomaansa. Minä epäilen, tekikö ed. Sariola sille koululle, jonka johtokunnan puheenjohtaja hän on, palvelusta äskeisellä lausunnollaan. Ed. Sariola mainitsi, että puhuen asiat selvenevät. Näyttää siltä kuin tästäkin säännöstä olisi poikkeuksia.

Ed. S a l m i a l a: Minusta tuntuu, että tässä etsivän keskuspoliisin promemoria-asiassa on pääkysymyksenä, onko kansanrintama olemassa (Vasemmalla: Toivottavasti!). Useat puhujat ovat lausuneet sen käsityksen, että kansanrintama on pelkkä mielikuvituksen tuote ja että sitä ei todell-

lisuudessa ole lainkaan olemassa (Eduskunnasta: Suomessa ei ole!). Helsingin Sanomat kirjoitti tämän kuun 6 päivänä: „Yksin se seikka, ettei meillä kommunistien toiminta ole edes sallittua ja ettei näin ollen voi muodostua mitään espanjalaiseen ja ranskalaiseen kansanrintamaan verrattavaa rintamaa, missä kommunistit voisivat edistää omia tarkoituksiaan, riistää tuollaiselta rinnastetulta asiallisen perustan.” Mielestäni Helsingin Sanomat on perusteluissaan täysin harhaan osunut. Se seikka, ettei kommunistien toiminta ole maassa luvallista, ei suinkaan tee vielä mahdottomaksi sitä, että kommunistit eivät voisi osallistua poliittiseen toimintaan tässä maassa. Päinvastoin meidän tiedämme kaikki, ettei kommunistien toiminta suinkaan ole valtiovalnan kiellon johdosta käynyt olemattomaksi. Kommunistit harjoittavat varsin vilkasta ja määrätietoista toimintaa, joka tarkoittaa vaikutusvallan hankkimista jo olevissa järjestöissä. Se noudattaa tässä tarkalleen kominternin antamia ohjeita, pyrkien soveltautumaan kaikkiin mahdollisiin laillisesti maassa toimiviin järjestöihin aina suojeluskuntia myöten. Komintern on pyrkinyt luomaan yhteisrintaman. Se on tahtonut aikaansaada yhteistoiminnan sosialidemokraattien ja kommunistien välillä. Onko tämä yhteistoiminta Suomessa aikaansaatu? Sosialidemokraattien virallinen johto julistaa kyllä, ettei tällaista yhteistoimintaa ole olemassa. Se tekee tämän sen vuoksi, että se pelkää valtiovalnan puuttumista asiaan. Mutta tosiolot osoittavat kuitenkin, että tällainen yhteistoiminta sosialidemokraattien ja kommunistien välillä on tosiasiallisesti aikaansaatu. Meidän sosialidemokraattiemme vasen siipi ei ole mitenkään tahtonut edes kieltää tällaisen yhteistoiminnan mahdollisuutta. Minulla on täällä käytettävissäni paljon lyhennysotteita sosialidemokraattien omista painotuotteista, jotka osoittaisivat, että asian laita on niin kuin olen väittänyt. Jotta aikaa ei kuluisi liian paljon, nojaudun kuitenkin vain aivan viimeaikaisiin. Luen Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön julistuksen. Helsingin ammatillinen paikallisjärjestö, joka on alallaan tärkeimpiä tässä maassa, pitii kokouksen maaliskuun 31 päivänä. Siinä se hyväksyi ponnien, jossa m. m. lausutan, „että fascistisen liikkeen valtauspääsyn edellytyksenä on eri maissa ollut työväen-

liikkeen eri suuntaryhmien keskinäinen kamppailu, jonka äärimmäisen kiihkeyden takia työväestö ei ole voinut sopia yhteistyöstä edes pahimman vihollisensa fascistien vastustamiseksi; kyvyttömyys järjestää yhteistoimintaan fascismia vastaan paitsi työväestöä myöskin vapaamielistä työväestöä lähellä olevat yhteiskuntapiirit, jotka demokratian puolustamiseksi olisivat taipuvaisia yhteistyöhön fascistien valtaan pääsyn estämiseksi. Kokous ehdottomasti hylkää ja julistaa työväenliikkeelle vahingolliseksi sellaisen käsityksen, että fascistien valtauspääsy kaikissa kapitalistisissa maissa olisi muka välttämättömyys ja viitaten erityisesti Ranskassa ja Espanjassa saatuihin kokemuksiin kehoittaa Suomen ammatillisesti järjestynyttä työväestöä toimimaan siten, että työväen koko luokkavoima saataisiin yhteistyöhön fascismia vastaan ja että tämä taistelurintama tulisi käsittämään kaikki demokraattisen järjestelmän voimassa pysyttämistä kannattavat yhteiskuntapiirit.”

Tässä julistuksessa tahdotaan nimenomaan päästä siis kominternin suunnittelemaan yhteisrintamaan kommunistien kanssa, siinä suunnitellaan myöskin tuota seitsemän kongressin suunnittelemaa kansanrintamaa. Siinähan nimenomaan sanotaan, että tämä yhteisrintama on laajennettava sillä tavoin, että se käsittäisi kaikki n. s. demokraattiset piirit. Tässä on siis kominternin suunnitteleman kansanrintaman suuntaviivat osoitettuina. Ja jos me tarkastelemme sosialidemokraattien taikka ehkä oikeammin virallisesti sosialidemokraattisten järjestöjen julkaisuja viime ajoilta, niin havaitsemme, että siellä myöskin tunnustetaan tämän kansanrintaman olemassaolo. Ed. Kokko jo esitti useita otteita, jotka todistivat tällaisen kansanrintaman olemassaolon. Täydennän hänen esittämiään otteita vielä eräillä.

Niinpä „Soihdun” tämän vuoden heinäkuun numerossa sanotaan: „Yleinen kansalaismielipide tempaa porvarillisiakin aineksia taisteluun kansalaisoikeuksien puolesta, vaatiens fascistinvastaisen kansanrintaman muodostamista. Niin seisovat nyt rintamat vastakkain vaaleihin käytäessä, toisella puolella kansanvaltaisten oikeuksien hävittäjät, toisella sosialidemokraattisen puolueen johtama yhä voimakkaammaksi paisuva fascistinvastainen joukko-

liike.” Tässä samassa kirjoituksessa viitataan sitten 3 päivänä kesäkuuta Konservatorion juhlasalissa pidettyyn Ihmisoikeuksien Liiton vaalijuhlaan, jonka suhteen erikoisesti korostetaan, että siinä on se yhteistoiminta, johonka kansanrintama tähtää, aikaansaatu. Niinpä huomautetaan, että kokouksen puhujiksi on lupautunut kaikkiaan 10 edustajaehdokasta, joista 4 sosialidemokraattia, 2 ruotsalaista, 3 edistyspuolueesta ja 1 pienviljelijä. Tällä tavoin siis pantiin kansanrintama vaalitaistelussa liikkeelle. Ja vaalien jälkeen kirjoittaa „Soihtu”: „Sosialidemokraattisen puolueen vaalivoitto todella merkitsi koko kansanvaltaisen rintaman voittoa. Näin näyttääkin kehitys itse vievän kohti sellaista lujempaa kansanrintamaa, jota fascististen piirien ja viimeksi etsivän keskuspoliisin ja eräiden korkeampienkin viranomaisten taholta on yritetty kriminalisoida, koska nämä piirit näkevät, että sellainen kansanrintama olisi ainoa todellinen este niiden fascististen vallankaappaushankkeiden tiellä. Mutta kun etsivän keskuspoliisin raportit nyt ovat jokaiselle ajattelevalle ihmiselle osoittaneet, minkälaisilla perusteilla tämä kriminalisointi tapahtuu, pitäisi niitten päinvastoin johtaa yhä määrätietoisempaan toimintaan tällaisen kansanrintaman eli kansanvaltaisen yhteisrintaman aikaansaamiseksi.” Eikö tässä kyllin selvästi julisteta kansanrintaman päämääriä, samoin kuin että kansanrintama on olemassa ja että sitä on kehitettävä niiden päämäärien toteuttamiseksi, joihin kansanrintama pyrkii.

Voisin vielä monilla muilla otteilla täydentää tätä todisteluani, mutta ajan voittamiseksi en siihen ryhdy. Katson, että esilläoleva aineisto, huomioonottaen lisäksi sen, mitä täällä on enemminkin esitetty, jo osoittaa, että kansanrintama on meillä todellisuudessa olemassa ja että ne, jotka väittävät, että se on vain pelkkä mielikuvituksen tuote, tahtovat peittää totuuden siksi, että he pelkäävät sitä. He tahtovat tosiasiaa säilyttää kansanrintaman tuollaisena salaisena voimatekijänä, joka valtiovallan silmän näkemättä toimisi niiden päämäärien saavuttamiseksi, joita varten se on luotu. Juuri tässä onkin kansanrintaman vaarallisuus. Juuri tämän vuoksi täytyy meidän olla kiitollisia etsivälle keskuspoliisille siitä, että se on kiinnittänyt kansakunnan huomiota tähän kansanrintamaan, sillä se on

todellakin vaarallinen. Kansanrintama on itse asiassa kominternin välikappale niiden päämäärien saavuttamiseksi, johonka komintern pyrkii. Kaikki täällä tiedävät, mitkä nämä päämäärät ovat. Niistä ei tarvitse täällä sen enempää puhua. Joka tapauksessa riittää, kun sanomme, että jos ne päämäärät saavutettaisiin, niin tuhoutuisi tämän kansan itsenäisyys ja vapaus ja lisäksi tuhoutuisivat kaikki ne kansalaisvapaudet, joidenka suojaamiseksi kansanrintama muka nyt on nostatettu.

Kansanrintama on laaja järjestö. Kominternin ohjeiden mukaan on sen nimenomaisena tarkoituksena koota siihen kannattajat ei ryhminä eikä puolueina, vaan ennenkaikkea yksityisinä kansalaisina. Tällä tavoin välttäisi kansanrintama paremmin valtiovallan tarkkailevan silmän. Siksi on komintern pyrkinyt liittämään näkymättömin sitein tuohon kansanrintamaan erilaisia aatteellisia järjestöjä. Täällä kysyi eräs, muistaakseni edustaja Leinonen: Miksi on katsottava, että etsivän keskuspoliisin promemoriassa mainitut järjestöt kuuluvat kansanrintamaan? Se käy selville etsivän keskuspoliisin promemoriasta. Siinä sanotaan: „Kaikkien näiden yhteiseksi piirteeksi voitane mainita, että ne vastustavat fascismia ja sotaa, puolustavat mahdollisimman laajoja kansalaisvapauksia ja suhtautuvat myötätuntoisesti Neuvostoliittoon.” Siinä ovat näiden kansanrintamaa tukevien järjestöjen aatteelliset tunnusmerkit. Ne ovat juuri ne, jotka mainitaan kominternin VII kongressin ohjeissa. On aivan selvää, että silloin kun täällä olevat aatteelliset järjestöt aivan erikoisella voimalla ryhtyvät tekemään propagandaa Neuvosto-Venäjän puolesta, ne myöskin tekevät työtä Neuvosto-Venäjän päämäärien hyväksi.

Tähän kansanrintamaan liittyy ennenkaikkea Suomen Rauhanliitto. Tämä on mielestäni vaarallisin näistä eri järjestöistä. Ed. Stenwall puhui täällä voimakkaasti Suomen Rauhanliiton puolesta. Hän tahtoi saada meidät kaikki vakuutetuiksi siitä, että ne päämäärät, joihin Suomen Rauhanliitto pyrkii, ovat kauniita ja jaloja ja että viranomaisten olisi myötämielisyydellä suhtauduttava Suomen Rauhanliiton toimintaan. Hän vetosi Rauhanliiton sääntöihin. Niin, kyllähän säännöt ovat usein kauniit, mutta sääntöjen puitteisiin voidaan mahduttaa niin paljon. Ennen kaikkea on

usein toiminta toisenlaista, kuin mitä säännöt edellyttävät. Näin on asianlaita juuri Suomen Rauhanliittoon nähden. Minä luulen, että jos me tarkastelemme Rauhanliiton julkaisua „Rauhaa kohti” niin havaitsemme helposti, mitkä ovat Suomen Rauhanliiton todelliset päämäärät. Aika ei myönnä nyt monien otteiden esittämiseen. Luen vain muutamia harvoja. Kuvaavaa sille propagandalle, jota Rauhaa Kohti-lehti harjoittaa, on sen kirjoitus vuoden 1934 vuosikerrassa sivuilla 20 ja 21 nimellä „Pistintaisteluharjoitus”. Siinä sanotaan kerrottaessa eräästä kapteenista m. m.: „Joskus — siitä on jo vuosia — kapteeni oli uskonut, että ylevin ja suurin kutsumus on kantaa miekkaa isänmaan puolesta. Nyt tuo korulause on menettänyt rusohohteensa, hän on kyllästynyt koko sanaan „isänmaa”, se ellottaa häntä (Vasemmalta: Kenen syy!) ja hänelle palkka yksin merkitsee jotakin, ja iltasella saarnasi rykmentin pastori: „sotapalvelus on nuorison pyhä kansalaisvelvollisuus, se on enemmän kuin velvollisuus”. Mikä on tämän kirjoituksen tarkoitus? Eikö se pyri herättämään vastenmielisyyttä maanpuolustusta kohtaan? Se tarkoittaa tehdä jopa isänmaakäsitteen vastenmieliseksi, kun siihen liittyy maanpuolustus. Sitten tämän vuosikerran 44 sivulla sanotaan: „Ihmisen on taisteltava elämän puolesta, ei koskaan elämää vastaan. Ihmisen korkein kutsumus on elää, mutta jos niin kohtalo tahtoo, hänen korkein tehtävänsä on kuolla, mutta kuolla murhaamatta. Hyödyllinen elämä ja kuolemankin kohtaaminen tahrattomin käsin, vain se on luomakunnan kruunun, ihmisen arvoista sankaruutta” (Vasemmalta: Kauriisti sanottu!). Eikö isänmaanpuolustaja siis saisi käyttää asetta maansa vapauden ja itsenäisyyden suojaksi. Tässä toisin sanoen tahdotaan estää sotamiestä täyttämästä velvollisuuttaan (Ed. Kares: Kuvata hänet murhaajaksi!). — Niin. (Vasemmalta: Eikö olisi uudempia numeroita?). En ehtinyt käydä useampien lävitse, kun vain lyhyt ruoka-aika oli sitä varten käytettävissä. — Ja kun sotilaat laulavat: „Viel on Suomi voimissaan, voi vihollisen hurmehella peittää maan”, niin tästä sanotaan lehdessä: „Tässä ei nähdä mitään luonnotonta eikä loukkaavaa, mutta mikä totuus on, on sen alla. Miten maa peitetään hurmeella, ellei sitä peitetä vihollisen

silvotuilla ruumiilla; ja siinä on sitten Suomen voima. Tämä jos mikään on ihmistyden tukahduttamista ja raakuuden salakuljettamista toisten sieluihin puolustusaatteen hyväksi.” Voiko enää enemmän halveksia maanpuolustusta? Voiko voimaperäisemmin kitkeä pois ihmisten rinnasta isänmaanrakkauden hengen ja sen uhrimielen, jota jokainen maa ja kansa tarvitsee voidakseen säilyä itsenäisenä ja vapaana? Ja sitten sivulla 156 sanotaan: „Mikäli suunniteltu lentovoimien lisäys tavoittaa puolustus- tai torjuntatarkoituksia, niin se näyttää, kuten ylläolevasta selvästi ilmenee, suorastaan turhalta. Olisi sentähden suuri onnettomuus, jos satoja miljoonia kiinnitettäisiin sellaiseen puolustukseen, ilmatorjuntaan, jonka ennakolta tiedetään toden tullessa pettävän. Samalla olisi myöskin syytä vihdoin lopettaa kaikki puhe kodin ja kunnan puolustuksesta, tehokkaiden puolustusaseiden keksimisestä vastapainoksi yhä tuhoisampia hyökkäysaseita vastaan.” Tässä siis julistetaan jopa että on lakatava puhumasta kodin jo kunnan puolustuksesta vihollista vastaan. Voiko mitään törkeämpää enää esittää? (Ed. Tanner: Voi paljonkin!)

Tässä vain muutamia sitaatteja yhdestä vuosikerrasta, jonka ehdin lyhyesti tarkastaa sinä yhden tunnin aikana, joka oli ilta-päivällä käytettävissäni. Muitakin merkittäviä kohtia on tässä samassa julkaisussa. Niinpä tästä käy monesta kohden ilmi, miten Neuvostoliitto on Rauhanliiton sydämillä ja miten se ajattelee marxilaisia. Kuvaavinta on sen asennoituminen Itävallan kapinaan. Siitä ei lausutakaan enää mitään tuomitsevaa sanaa. Kun puhutaan maanpuolustuksesta, niin samalla sanotaan: „Tässä yhteydessä on mainittava, että Itävallan työväen aseellinen esiintyminen, mikäli pätevät arvostelijat ovat huomanneet ja useat johtavat porvarillisetkin maailmanlehdet ovat julkilausuneet, tarkoitti demokratian ja perustuslain puolustusta eikä mitään oman puolueen diktatuuria.” Tällaisessakin julkaisussa katsotaan tarpeelliseksi ryhtyä puolustamaan Itävallan marxilaisia, jotka nousivat aseisiin laillista yhteiskuntajärjestystä vastaan. Tällaisten sitaattien olemassaolo Rauhan-lehdessä osoittaa, että sen kuoren alla tehdään työtä kyllä toisia tarkoituksia varten kuin mitä säännöt ja nimi sanovat. Aivan samoin

tässä lehdessä julkaistaan kaikki Tulenkan-
tajain ja jopa eräissä kohdin muistaakseni
Kirjallisuuslehden kaikki häpeällisimmät
kohdat, joissa ylistetään Neuvosto-Venäjää
(Ed. Stenwall: Ingår ei i fredsrörelsens
program.). Ei, ed. Stenwall, minä en
suinkaan epäile teidän hyvää uskoanne
ja tahtoanne, te teette ja olette teh-
nyt työtä rauhan hyväksi, mutta te
kuulutte juuri niihin herkkäuskoisiin
porvareihin, jotka eivät ole nähneet
pintaa syvemmälle, teidät on viety
harhaan suuren aatteen nimessä. Rauhaa
Kohti-lehti tekee määrätietoisesti työtä Suo-
men kansan puolustustahdon heikentämi-
seksi ja sen puolustuslaitoksen hävittämi-
seksi. Samanaikaisesti se tekee propagan-
daa Neuvosto-Venäjän hyväksi, koettaa
tässä maassa herättää myötämielisyyttä sitä
kohtaan. Se selittää kaikki sen pahim-
matkin rikokset mahdollisimman kauniissa
valossa. Juuri nämä tunnusmerkit sopivat
niihin ohjeisiin, jotka komintern on aika-
naan antanut. „Rauhaa Kohti” tekee tosi-
asiallisesti työtä Neuvosto-Venäjän hyväksi
ja Suomen Rauhanliitto heikentää Suomen
kansan puolustustahdot ja sen puolustus-
kykyä. Se on yksi tekijä siinä rintamassa,
jonka Neuvosto-Venäjä kominternin avulla
on täälläkin nostattanut tekemään työtä
omien päämääriensä hyväksi. Alkuaan on
sillä varmasti ollut hyvät tarkoitukset.
Mutta se on viety harhaan niinkuin monet
muutkin hyvää tarkoittavat järjestöt ja
yritykset. Tässä ovat kominternin agentit
ja kominternin asettamat henkilöt olleet ta-
vallisia rehellisiä kansalaisia viisaampia ja
taitavampia. Ja juuri tässä kohden on mie-
lestäni etsivän keskuspoliisin raportti teh-
nyt kansakunnalle suuren palveluksen. Se
on osoittanut meille, että meidän on oltava
varovaisia. Raportti on ollut eräänlainen
hälytys ja minä päinvastoin kuin monet
muut olen kiitollinen siitä, että se on tullut
julkisuuteen. Eräällä tavalla se on tuottan-
ut vahinkoa. Mutta sen tuottama hyöty
kansakokonaisuudelle on sittenkin paljon
suurempi (Vasemmalta: IKL:lle!). — Ei,
en puhu siitä, vaan puhun kansakokona-
isuudesta (Vasemmalta: IKL:hän on se
kansakokonaisuus!) Suomen valtakunnasta
ja Suomen kansasta.

Niinkuin sanoin minulla olisi paljon ma-
teriaalia. Mutta aika on rientänyt kauas.
Vain eräästä seikasta pyytäisin vielä sanoa

muutaman sanan. Nekin kohdistan jälleen
ed. Stenwallille. Ed. Stenwall mainitsi että
on lainmukaista tehdä propagandaa 29 päi-
vänä toukokuuta 1931 annetussa laissa sää-
detyn siviilipalveluksen hyväksi (Ed. Ser-
gelius: Sitä propagandaa ei ole tehty!).
Kyllä sitä propagandaa on tehty. Ed.
Stenwall huomautti, että kun kerran yhteis-
kunta on tällaisen lain hyväksynyt, niin se
myös hyväksyy toiminnan tuon poikkeuk-
sen käyttämiseksi. Näin ei kuitenkaan ole
asianlaita. Tässä pykälässä sanotaan: „Ase-
velvollisen, jota uskonnolliset tai muuhun
tähän verrattavaan vakaumukseen perustu-
vat vakavat omantunnon syyt estävät suo-
rittamasta sotapalvelusta asevelvollisuus-
laissa säädetyssä järjestyksessä, sallittakoon
huolellisen tutkimuksen perusteella ja rau-
han aikana täyttää asevelvollisuutensa pal-
velemalla siviilissä.” Tämä lainkohta kos-
kee ensinnäkin vain rauhan aikana. Sodan
aikana on jokainen kansalainen velvollinen
ase kädessä puolustamaan tätä maata. Tä-
mä on poikkeukseton sääntö. Mutta „Rau-
haa Kohti”-lehden toiminta tarkoittaa lä-
hinnä sitä toimintaa, jolloin on ase kädessä
käytävä todellista vihollista vastaan. „Rau-
haa Kohti” tekee työtä siinä tarkoituksessa,
että yksilöt juuri tuona hetkenä kieltäytyi-
sivät täyttämästä pyhää velvollisuuttaan ja
sen vuoksi koko „Rauhaa Kohti”-lehden toi-
minta tässä kohden on syvästi lain hengen
ja isänmaan edun vastaista.

Lisäksi ed. Stenwall erehtyy kovasti, jos
hän luulee tämän lain 1 §:n oikeuttavan
vapauttamaan kansalaisen asevelvollisuu-
desta sen perusteella, että hän poliittisen
käsityksensä mukaan ei katso voivansa kan-
taa asetta. Ei, kyllä tässä on kysymys sy-
vemmästä vakaumuksesta, uskonnolliseen
vakaumukseen perustuvasta käsityksestä. Ja
sitä ei suinkaan luoda sellaisella propagan-
dalla, jota „Rauhaa Kohti”-lehti ja Suo-
men Rauhanliitto tarkoittavat.

Ne syyt, jotka vapauttavat asevelvolli-
suudesta, ovat sellaisia, jotka lähtevät
omantunnon sisimmästä ilman minkäänlai-
sen ulkonaisen kiihoituksen vaikutusta. Näin
ollen ed. Stenwallin kanta tässä asiassa on
aivan väärä. Jo tällä perusteella on mieles-
täni „Rauhaa Kohti”-lehden kirjoittelu ja
Rauhan liiton toiminta lainvastaista.

En tahdo puuttua enää promemoriassa
mainittujen muiden järjestöjen toimintaan.
Se mitä tässä olen sanonut, riittää ja se

osoittaa, että etsivällä keskuspoliisilla on ollut tarpeeksi aihetta kiinnittää yhteiskunnan ja valtiovallan huomiota niihin vaarallisiin ilmiöihin, jotka kätkeytyvät kominternin tässä maassa synnyttämään kansanrintamaan.

Ed. von Frenckell: Herr talman! 37 § av R. O. stadgar: „Vill riksdagsman till medlem av statsrådet i angelägenhet hörande till hans ämbetsområde framställa interpellation för att i riksdagen behandlas, bör han avlämna den till talmannen i sådan avfattning och av sådant innehåll, som i 1 momentet säges.” Sen stadgas det vidare att efter det minst 20 riksdagsmän underskrivit interpellationen densamma överlämnas till regeringen för att vederbörande minister sedermera kan avgiva sitt svar på interpellationen, och sedan svaret avgivits eller meddelande lämnats, att svar ej kan givas å interpellationen samt överläggningen förklarats avslutad, framställer talmannen till riksdagens o. s. v.

Avsikten är tydlig och klar. Därest det har förekommit någonting som riksdagen eller minst 20 riksdagsmän anse att bör ventileras offentligen och regeringens ståndpunkt till det spörsmål, som är väckt, bör utredas, så skall interpellationsförfarandet tillämpas. Man förutsätter självfallet en saklig behandling och man förutsätter vidare att därest regeringen giver ett tillfredsställande svar, ett förtroendevotum gives; men därest regeringen icke givit något tillfredsställande svar, uttalas ett misstroende och regeringen måste då draga konsekvenserna. Nu vore det emellertid barnsligt att tro att när interpellationsdebatten började, det sakliga momentet skulle skjutas i förgrunden, eller att riksdagen med spänning skulle avvaktat det svar regeringen hade för avsikt att giva för att sedermera överlägga huruvida svaret vore tillfredsställande eller icke. Utan att jag erhållit upplysningar från detektiva centralpolisen tror jag mig kunna meddela en stor hemlighet: man har inte alls avsett att försöka fälla regeringen eller ens få någon regeringsmedlem att stupa på denna fråga. Man har avsett att få ventilera sina åsikter, och man har träffat en överenskomst, enligt vilken förslagen till övergång till dagordningen vore sådana att någon regeringskris icke

skulle åstadkommas. Då regeringen sedermera relativt klart och tydligt besvarat de frågor, som rdm. Wiik m. fl. ställde och synbarligen givit ett, enligt riksdagsmajoritetens uppfattning, tillfredsställande svar, borde väl detta svar hava kunnat sakligt behandlas på kortare tid än hittills behövs och måhända ännu kommer att behövas. Man måste beteckna det som okynne, att interpellationer inlämnas för att på ett synnerligen osakligt sätt behandlas i strid med god parlamentarisk sed, i synnerhet då man hänvisar till den upplysta demokratin i Finland. Det är icke min avsikt att här kritisera denna demokrati; jag anser mig hava fyllt min plikt, om jag visar huru demokratin tillämpas i Finland. Vår parlamentarism är på avvägar; och jag anser det vara min skyldighet att framhålla detta.

En stor del av riksdagsmännen hava emellertid önskat komma åt detektiva centralpolisen och få dess verksamhet för framtiden omorganiserad samt lagd efter helt nya riktlinjer. Därvid hava dessa kritiker icke kunnat skilja emellan vad som D. C. medvetet företagit och vad som genom en olyckshändelse, en beklaglig olyckshändelse, givit anledning till denna debatt. Jag har trott att detektiva centralpolisen haft till uppgift att för regeringen och dem, som i främsta rummet bära ansvaret för landets säkerhet, meddela huruvida politiska partier medvetet eller omedvetet stämpla mot rikets säkerhet. Därför ligger det i sakens natur att en detektiv centralpolis måste ägna sin uppmärksamhet åt envar politisk organisation, som på sitt program upptagit eller vid sin verksamhet tangera frågor, som kunde betecknas såsom riksfientliga. Om nu D. C:s verksamhet helt skulle omorganiseras, så betydde detta antagligen, att D. C. framdeles icke finge intressera sig för politiska organisationer. Då skulle antagligen alla de promemorior, som sannolikt finnas i D. C:s arkiv, endast få en historisk betydelse och ej heller kunna kompletteras i framtiden. Jag kan nämligen icke tänka mig att D. C. endast uppgjort ifrågavarande två promemorior, som genom en olyckshändelse kommit till allmänhetens kännedom. Tvärtom tror och hoppas jag att en stor del av D. C:s promemorior varit egnade IKL och dess

verksamhet. Det kan ju även hända att genom någon olyckshändelse dessa promemorior framdeles komma till allmänhetens kännedom, varvid de kunde giva stoff för en hel kväll ja kanske till 24 timmars behandling i riksdagen.

Därest en fullständig omorganisation av D. C. skulle äga rum skulle man för framtiden förhindra regeringen att via centralpolisen få reda på vad som rör sig under ytan i sådana politiska organisationer, vilka såsom kameleonter ändra färg.

Rdm. Kares har i ett av sina vanliga temperamentsfulla andraganden i dag erkänt, att IKL såsom riksdagskandidater vid senaste val upptagit personer, som varit kommunister, men påstått att de blivit omvända. Märkvärdigt nog ansåg rdm. Salmiala sig kunna framhålla huru rdm. Stenwall var „naiv” då han trott att de, som anslutit sig till fredsförbundet icke kunnat bli förda bakom ljust av kommunisterna. Jag skulle vilja rikta en dylik fråga till rdm. Kares. Tror han verkligen att personer, som offentligen bekänt sig till kommunismen, utan längre omvandelsetid äro mogna för att såsom IKL:s fullödiga representanter deltaga i lagstiftningsarbetet här? Jag tror det icke och jag tycker det skulle vara skäl för IKL:s representanter att först sopa rent för egen dörr och först skärpa sitt eget omdöme förrän de här kritisera andra riksdagsmäns omdöme.

Vad frågan om bildandet av en folkfront i Finland angår så hoppas jag att någon sådan icke finnes (Ed. Sergelius: Nej det finnes icke!). Det är mycket möjligt, och om rdm. Sergelius går i godo för det är det så mycket angenämare. Det vore emellertid intressant att veta varifrån han har sina upplysningar och vilka källor han öst sin visdom ur. Emellertid är det att observera, att därest en folkfront icke har bildats hos oss, så har den goda viljan härtill icke saknats hos kommunisterna. Därest deras verksamhet förhindrats är det till stor del tack vare riksdagens beslut av år 1930 och tack vare Lappo varigenom kommunismen officiellt förbjöds i vårt land. Emellertid försöker kommunismen skapa en dylik folkfont i olika länder. Vi veta att de lyckats i Frankrike och Spanien och deras verksamhet i Sverige var kort före valen synner-

ligen intensiv. Jag har i min hand en liten broschyr, skriven av en för mig okänd person, herr Gustav Johansson — titeln är „Folkfronten segrar i Frankrike och Spanien” — utgiven på arbetarnas kulturella tryckeri i Stockholm år 1936. Där göres en intensiv propaganda för en dylik folkfronts bildande i Sverige. Man framhåller att kommunisterna ställa frågan om aktionsenheten i förgrunden. „I detta allvarsläge är det mer än någonsin nödvändigt att arbetets folk, trots vad som skiljer i övrigt, skapar en stark enhetsfront i kampen för de närmaste liggande gemensamma uppgifterna mot den gemensamma fienden.” Vidare framhålles i denna broschyr, hurusom man kan gå två vägar för att skapa denna folkfront. „I Sovjetunionen skapade de arbetande massorna under kommunistiska partiets ledning en järnhård proletär diktatur, som krossade kapitalismen och lade grunden till det första socialdemokratiska bygget i världen.” Författaren beklagar sig ytterligare och framhåller, att „det tyska och österrikiska exemplet visar, att den väg som de tyska och österrikiska socialdemokraterna följde och som de svenska socialdemokratiska högerledarna i dag följa, klassssamarbetets väg, icke leder till socialism”. Vidare framhåller författaren att ända till Hitlers makttillträde i januari 1933 de socialistiska ledarna saboterade. Kommunisterna försöka då förgäves skapa en dylik enhetsfront.

I frågan om den franska folkfrontens deltagare räknar man med stolthet upp att de i folkfronten deltagande partierna utgöras av „kommunister, socialdemokrater och borgerliga radikaler och att dessa kommit överens om ett minimiprogram.”

Jag har velat draga fram denna lilla broschyr för att visa, att då kommunisterna tro, att de hava möjlighet att skapa en dylik folkfront, göra de allt för att åstadkomma en sådan. Jag hoppas att de icke komma att lyckas hos oss och jag tror, att de riksdagsmän, som påstå, att en folkfront redan bildats, äro oriktigt orienterade.

Emellertid händer det här i riksdagen och även utom densamma, att man använder en hel del vilseledande beteckningar om motståndarna. När t. ex. socialdemokraterna tala om „den yttersta högern” avse

de därmed IKL. En felaktigare benämning av IKL kan man icke tänka sig. Jag räknar mig gärna till den yttersta högern, men jag kan icke erkänna att IKL skulle höra till densamma. Jag vill snarare påstå att IKL:s verksamhet skulle giva dem hedersplatsen vid sidan av den yttersta vänstern (Ed. Tanner: Vi tacka så mycket!). Ja då äro vi kvitt! Jag skulle emellertid anhålla att IKL i framtiden nämnas vid sitt riktiga namn IKL och att högern i vårt land skulle få vara i fred. De, som arbeta för en högerriktning, önska icke sammanblandas med IKL.

Samma felaktiga benämning möter man även i borgerliga tidningar i fråga om de stridande i Spanien, där man talar om „insurgenter och rebeller” å ena sidan, när man menar den borgerliga riktningen, som förr eller senare kommer att segra, och de „regeringstroga” som även benämnas „lojalister”. Det är samma felaktiga vokalbulär som man i vår riksdag försöker inaugurera. Märkvärdigt nog ansåg rdm. Sundström att det är ett „legalt” regeringsparti, som har makten kring Spaniens huvudstad. Jag kom visserligen något ytterrom ämnet, men jag måste använda tillfället att framhålla, att även vid angreppen mot oliktankande man dock bör kalla dem vid deras riktiga namn och icke svarta när en politisk riktning, sådan som högern är, genom att försöka identifiera den med IKL.

Jag har, såsom även framgick av den svenska riksdagsgruppens ordförandens meddelanden, att den svenska riksdagsgruppen enhälligt omfattat det uttalande som gruppordföranden här framställde, gjort det närmast för den skull, att jag anser, att det ytterligare borde betonas, hurusom genom D. C:s åtgöranden oskyldiga personer blivit lidande, till och med förföljda. När jag hörde rdm. Sariola uppträda här kom jag att tänka på historien om Sherlock Holmes och Mr Watson. Sherlock Holmes gjorde städse ett gott arbete. De resultat, som han åstadkom blevo emellertid oriktigt tolkade av mister Watson. Samma har varit förhållandet nu då det funnits en mängd Mr Watson's i Finland som missförstått och misstolkat det som D. C. antagligen avsett med sina promemorior.

Det är självfallet synnerligen beklagligt att dessa promemorior kommit i händerna på omdömeslösa människor och på det sättet oförvitliga medborgare blivit lidande.

Sisäasiainministeri Puhakka: Herra puhemies! — Eräiden täällä esitettyjen lausuntojen johdosta minun on tehtävä muutamia muistutuksia.

Ed. Wiik pani etsivän keskuspoliisin viaksi muun muassa sen, ettei se saanut selvää vuoden 1930 n. s. muilutusjutuista. Näiden juttujen tutkiminen ei kuitenkaan ole kuulunut etsivälle keskuspoliisille, vaan muille poliisiviranomaisille. Entinen pääministeri, ed. Kivimäki, on jo torjunut sen väitteen, että etsivä keskuspoliisi ei olisi toiminut ennen Mäntsälän kapinaa, sen aikana ja sen jälkeen, niinkuin sen tuli tässä asiassa toimia, eikä minulla ole sen tähden aihetta siihen enää puuttua. Ed. Wiik esitti lausunnossaan myös sen väitteen, että etsivän keskuspoliisin miehiä olisi ollut mukana vuonna 1930 paria perustuslakivaliokunnan jäsentä vastaan harjoitetussa väkivallanteossa. Olisin odottanut ed. Wiikin tietävän, ettei tämä väite pidä paikkaansa. Se seikka, että yksi mukana olleista oli aikaisemmin ollut etsivän keskuspoliisin palveluksessa, ei luonnollisesti oikeuta ed. Wiikin puheena olevaa väitettä. Jos ed. Wiikin käsitys, että valtiollisen poliisin olemassaolo todistaisi epäterveitä valtiollisia oloja, olisi oikea, niin tuskin maailmassa missään olisi nykyisin terveitä valtiollisia oloja löydettävissä.

Edelleen ed. Wiik huomautti, kuten ed. Räisänenkin, joistakin tuomioistuimille toimitetuista salaisista raporteista. Näillä raporteilla tarkoitettaneen asianomaisille syytäjille toimitettua aineistoa, jonka käyttämisestä, siis oikeudelle antamisesta tai antamatta jättämisestä, he ovat itse päättäneet. Kulloinkin käsiteltävää asiaa koskevat kuulustelupöytäkirjat on luonnollisesti jätettävä oikeuteen, koska ne ovat edellytyksenä asian käsittelylle.

Vielä antoi ed. Wiik ymmärtää, että etsivä keskuspoliisi ahdistaisi erikoisesti nuoria henkilöitä, jotka ovat varsin viattomalla tavalla osallistuneet joihinkin kommunistien puuhiin. Tämän johdosta mainittakoon, että valtiollisista rikoksista vuosina 1932—1935 syytetyistä henkilöistä oli

21 vuotta nuorempia 13.6 % sekä sitä vanhempia 86.4 %.

Puheet etsivän keskuspoliisin muka käyttämistä provokaattoreista on tavantakaa toistunut väite, jossa ei ole voitu osoittaa olevan mitään perää. Ed. Wiikin mainitsema Kosti Santala ei ole koskaan ollut etsivän keskuspoliisin palveluksessa, eikä myöskään rikoksesta tuomittuja henkilöitä.

Ed. Inkilä erehtyi luullessaan, että nyt kysymyksessä olevissa muistioissa olisi kulttuuriliberaaleilla tarkoitettu hänen edustamaansa puoluetta ja sen julkaisuja. Sana on muistioihin otettu samassa merkityksessä, jossa sitä on käytetty eräiltä kommunistiorganisaattoreilta tavatuissa ohjeissa, eli niitä kirjallisuuden ja taiteen harrastajia, jotka ovat ryhmittyneet „Tulenkantajain” ympärille, tarkoittavana. Kokonaan virheellinen on ed. Inkilän tieto, että etsivä keskuspoliisi olisi antanut entisestä kansanedustajasta Matti Paasivuoresta lausunnon, jossa hänet olisi mainittu kommunistiksi.

Mitä tulee ed. Inkilän ja ed. Räisäsen viittaamiin tietoihin, joita olisi työnantajille annettu työntekijöistä, niin ovat valtion viranomaiset joskus tiedustelleet etsivältä keskuspoliisilta, oliko sillä ja mitä tietoja jostakin nimeltä mainitusta työntekijästä, ja on etsivä keskuspoliisi velvollisuutensa mukaisesti vastannut tällaisiin tiedusteluihin ilmoittamalla sillä ehkä olleet tiedot. Mitään lausuntoja eivät nämä vastaukset ole olleet. Jos joillakin työnantajien järjestöillä on sellaisia tietoja ja luetteloita, joihin ed. Räisänen viittasi, mitä seikkaa en tunne, niin nämä ovat asianomaisten järjestöjen itsensä hankkimat ja laatimat.

Ed. Kuusisto uudisti sen usein toistetun väitteen, että etsivän keskuspoliisin oikea silmä ei olisi näkevä. Olen niin usein joutunut torjumaan tämän väitteen, että en siihen enää halua aikaa tuhllata. Jos ed. Kuusisto itse vielä uskoo sanottuun väitteeseen, niin minua se todella hämmästyttää.

Ed. Räisänen selosti jotain kantelua, jonka „Tulenkantajat”-lehden toimittaja on tehnyt oikeuskanslerille. Mielestäni on tässä asiassa parasta odottaa oikeuskanslerin päätöstä, enkä sentähden tahdo siihen puuttua. Sama koskee myöskin Ilmisoikeuksien liittoa, jonka asia on oikeuden käsitel-

tävänä. Ed. Räisäsen epäily, että etsivä keskuspoliisi käyttäisi n.s. kolmannen asteen tutkimustapoja, on täydellisesti väärä.

Suomen kommunistinen puolue on jo vuonna 1932 todennut, että hautajaisia voidaan menestyksellä käyttää kommunistiseen propagandaan, minkä vuoksi oli varsinkin niihin aikoihin syytä valvoa eräitä hautaustilaisuuksia. Tämä valvonta oli kuitenkin yleensä järjestyspoliisin asiana. Koko asialla ei viimeisinä vuosina enää ole ollut merkitystä.

Ed. M. Ryömän kuulema kertomus jonkun nuorukaisen kuljettelemisesta ja pakotusyrityksestä on luonnollisesti kaikkea perää vailla. Ed. M. Ryömä kertoi muitakin sellaisia kuulopuheita, joita hän tuskin itsekään uskonee. Suojeluskunnille ei etsivän keskuspoliisin papereita ole annettu eikä niitä siis ole voitu suojeluskuntakursseilla käyttää. Suojeluskuntapäällystön kokouksissa ovat etsivän keskuspoliisin toimihenkilöt joskus esittäneet alustuksia asioista, joista niitä on heiltä nimenomaan pyydetty. Eräessä sellaisessa alustuksessa viime helmikuussa on aineistona käytetty m.m. kyseessä olevan promemorian edellistä osaa, ensi sijassa siinä olevia tietoja ja otteita kominternin ja Suomen kommunistisen puolueen päätöksistä ja ohjeista (Eduskunnasta: Selvä on sitten!).

Ed. Sillan pää: Katsoen tähän myöhäiseen aikaan en aio monta minuuttia vaijata eduskuntaa. Tämän pitkän keskustelun aikana, joka täällä on ollut, on ryhmäni puolesta esitetty monia hyviä lausuntoja, joihin pääasiassa yhdyn. Mutta täällä on, varsinkin IKL:n puolelta, esitetty lausuntoja, jotka asettavat totuuden pääläeleen, jossa viimeinen puhuja Salmiala tahtoi esittää Rauha-lehden räikeyttä. Minä sanoisin, että jos sitä verrattaisiin Ajan Suuntaan, niin kyllä Ajan Suunta siinä voittaisi. Suomen Rauhanliiton jäsenenä ja viime vuonna julkaistun „Rauhan päivä”-julistuksen, nimellä „Suomen naisille”, allekirjoittajana katson velvollisuudekseni torjua ne mielettömät hyökkäykset, jotka täällä tätä liittoa vastaan on tehty. Kansainvälisen naisten rauhan ja vapauden liiton Suomen osasto tahtoo maailmanliiton puolesta panna vastalauseensa täällä esitettyjä syytöksiä vastaan. Sillä tämä liitto on jo perustamisestaan asti maailmansodan

aikana 1915 kansainliiton syntysanojen lausujana kaikessa toiminnassaan ollut kansainliiton ja sen aatteen ensimmäisiä puoltajia, ei koskaan sen repijöitä, niinkuin meillä äärimmäisessä oikeistossa on oltu. Kun liitto keväällä 1935 pani alulle koko maata käsittävän nimien keräyksen „Kansojen vetoamus hallituksiin”, jota etsivän keskuspoliisin muistiossa mainitaan rikollisena tekona, oli se juuri kansainliiton tukemista tarkoittava toimenpide, minkä pitäisi olla kunnialla mainittava. Virkaatekevä ulkoministeri Mantere sanoikin 16 päivänä syyskuuta 1936 adressia täällä vastaanottaessaan, että sen kohdat sisältyivät hallituksenkin ulkopoliittiseen ohjelmaan ja uskoi koko Suomen kansan olevan sen takana. Emme myöskään voi käsittää, että jos Neuvostoliitto on ottanut rauhankeskeytyksen ohjelmaansa, Suomen Rauhanliitto olisi senkautta muuttunut kommunistiseksi. Rauhanliitto ei ole muuttunut, vaan toimii samojen periaatteiden mukaan, joita se on alusta alkaen noudattanut.

Jotta kansainvälisen naisten rauhan ja vapauden liiton toimintaohjelma tulisi kaikille tunnetuksi, esitän liiton työvaliokunnan laatiman toimintaselostuksen, joka valmistui syksyllä 1935, siis ennenkuin etsivän keskuspoliisin muistiot tulivat tunnetuksi. Siinä selitetään, mitä liitto tahtoo ja mitä se ei tahdo. Tämä on julkaistuna lentolehtisessä nimeltään „Tietoja kansainvälisen naisten rauhan ja vapauden liiton työmaalta”, ja esitän tästä lentolehtisestä vain ponnet. Tässä sanotaan: „Mitä emme tahdo: 1) Me emme tahdo, että Suomi ensimmäisenä ja ainoana maana riisuuntuisi aseista emmekä tahdo alistua asumaan kenenkään orjana omassa maassamme. 2) Emme tahdo heikentää maamme tarpeellista puolustusta, mutta kasvatamalla yleistä mielipidettä rauhan henkeen tahdomme tehdä jyrkän eron todellisen puolustuksen ja sotakiikkailun välillä. 3) Emme tahdo tuomita tässä asiassa toisin ajattelevia. Tiedämme, että tiet, joita tahdomme kulkea, ovat kansainliiton hengen mukaiset, mutta ne ovat vielä liian uusia, jotta kaikki voisivat niitä seurata. Mutta me emme voi vastalauseetta alistua siihen, että meitä sanotaan vastuuttomiksi kansalaisiksi tahtuessamme tehdä positiivista rauhantyötä.” Ja he lisäävät: „Mitä me tahdomme: 1) Me tahdomme työskennellä

maailmanrauhan vakiinnuttamiseksi kollektiivisen turvallisuuden pohjalla. 2) Me tahdomme luoda maassamme vahvan kansainliittoa tukevan mielipiteen, joka yhdessä samanlaisen mielipiteen kanssa kaikissa maissa ei voi olla merkityksetön. 3) Tahdomme työskennellä sovinnoillisuuden aikaansaamiseksi oman kansamme keskuudessa samaten kuin myöskin kansojen keskeisessä yhteistyössä kansainvälisten selkkausten ratkaisemiseksi kansainliiton peruskirjan ja Kellogg-sopimuksen mukaan.”

Kun täällä on väitetty, että rauhanliitto on jakanut rikoksellisia lentolehtisiä, minulla on täällä mukana ne lentolehtiset. Joka haluaa, saa tutustua niihin täällä. Minä pyydän, että IKL:n edustajat tutustuvat näihin, koska he erittäin ovat hyökänneet niitä vastaan.

Ed. T a r k k a n e n : Herra puhemies! — Pyydän saada kannattaa ed. Lohen tekemää ehdotusta perusteltuun päiväjärjestykseen siirtymiseksi. Samalla ilmoitan, että maalaisliiton eduskuntaryhmä tulee äänestämään ed. Lohen tekemää päiväjärjestykseen siirtymisehdotusta.

Ed. T a n n e r : Eduskunta ei mielestäni olisi tehtävänsä tasalla, jos se näin perusteellisen keskustelun jälkeen tyytyisi yksinkertaiseen kaavaan siirtyessään päiväjärjestykseen. Tarkoitukseni on sen vuoksi sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän puolesta esittää päätöslauselmaehdotus ja olen aikoinut sitä vähän laajemmin perustella, mutta luulen edustajien olevan kiitollisia, jos tästä ajan myöhäisyyden vuoksi luovun. Tyydyn senvuoksi vain esittämään tämän ehdotukseni kuuluen se seuraavalla tavalla: „Kuultuaan hallituksen vastauksen ja sitä seuranneen keskustelun eduskunta toteaa, ettei etsivän keskuspoliisin toiminta vastaa sille asetettavia kohtuullisia vaatimuksia, minkä vuoksi eduskunta odottaa riippumattomien henkilöiden toimesta suoritettavan perinpohjaisen tutkimuksen toimeenpanoa tämän laitoksen järjestelyyn ja toimintaan nähden sekä tämän tutkimuksen tulosten aiheuttamaa laitoksen uudelleen järjestelyä, ja siirtyy päiväjärjestykseen.”

Ed. K o m u : Minä kannatan ed. Tannerin tekemää ehdotusta.

Pääministeri Kallio: Minä en ole tahonut sekaantua tähän keskusteluun, sillä tähän on nykyiselle hallitukselle oikeastaan sijaiskärsimystä ja siitä syystä minä en puutukaan niihin huomautuksiin, joita täällä on tehty.

Kumminkin katson velvollisuudeksi muutamalla sanalla kosketella ed. Kareksen lausuntoa, koska hän nimenomaan kohdisti sanansa muutamissa suhteissa minuun. Ed. Kares näki hallituksen ohjelmassa mielestään heikon kohdan, kun sen ohjelmassa sanotaan: hallitus tulee päättävästi torjumaan kaiken yhteiskuntavastaisen toiminnan tulkoon se miltä taholta tahansa. Ed. Kares väitti, ettei yhteiskuntavastaista toimintaa voi tulla muulta taholta kuin marxilaiselta taholta. Minun täytyy kysyä ed. Karekselta, onko hänellä itsellään niin huono muisti, vai luuleeko hän muilla olevan, ettei se ulottuisi Mäntsälään ja sen edelliseen aikaan. Ed. Kares puhui siinä hengessä, että hallitus on „toisella taholla” tarkoittanut IKL:ää. Ei hallitus sitä ole sanonut, sillä hallitus puhuu vain yhteiskuntavastaista pyrkimyksistä, enkä ymmärrä, miksi ed. Kares tahtoo kaikkien tuntemattomien puolesta vastata. Ed. Kares muistutti minulle, ettei 6—7 vuotta sitten ollut hallitukseni jaksanut seisoa vartiopaikallaan. Minä nöyrästi myönnän, ettei hallitukseni ilman uutta lainsäädäntöä voinut kasvavaa kommunistien rienausta estää ja sen tähden jätimme esityksen niin sanotuiksi kommunistilaeiksi. Mutta minä muistutan ed. Karekselle, että seuraajallamme, vaikka sen johdossa oli maan arvovaltaisain henkilö, oli vielä suuremmat vaikeudet sen „toisen tahon” puolesta, jonka ed. Kares nyt katsoo tulevaisuuteenkin nähden olemattomaksi ja jota minäkään en toivoisi ikänä näyttämölle ilmestyvän. Mutta kun tällaista on näin äsken ollut, niin katsoi hallitus tarpeelliseksi tällaisen huomautuksen ottaa ohjelmaansa. Olen erittäin tyytyväinen, ettei ed. Kares tutkimuksissaan ole löytänyt muuta moitittavaa hallituksen ohjelmassa.

Mitä itse asiaan tulee, niin etsivän keskuspoliisin tehtävä on salaista, jossa varmaankin kaikissa oloissa voi tapahtua salaista, joka ei olisi suotavaa. Mutta hallitus on avonaisesti myöntänyt etsivän keskuspoliisin toiminnassa tapahtuneen salaista, jota se on valittanut ja luvannut

pitää voimiensa mukaan huolta, ettei tällaista enää tapahtuisi. Ja enempää ei voitane äsken toimeensa ryhtyneeltä hallitukselta vaatia.

Mitä täällä tehtyihin päiväjärjestykseen siirtymisen muotoihin tulee, niin katsoo hallitus, ettei ed. Furuahjelmin esittämä muoto päiväjärjestykseen siirtymiselle, johon sisältyy tavallaan moite nykyiselle hallitukselle, tunnu asialliselta. Mitä toisiin päiväjärjestykseen siirtymisehdotuksiin tulee, niin eivät ne sisällä asiallisesti enempää kuin mihin hallitus vastauksessaan on ilmoittanut ryhtyvänsä, huomioon ottaen, että tutkimusten tulosten jälkeen voi hallitus vasta toimenpiteensä määrittellä, kuten ed. Tannerinkin ehdotus edellyttää. Tällä huomautuksella voi hallitus suostua siihen, että eduskunta hyväksyy herra puhemiehen päiväjärjestykseen siirtymisen sijasta joko ed. Lohen taikka ed. Tannerin esityksen perusteltuun päiväjärjestykseen siirtymisestä.

Ed. Kivisalo: Aikomukseni oli esittää pari asiatietoa Someron yhteiskoulun selkkauksen valaisemiseksi sekä ehdottaa mielestäni tarpeellisia toimenpiteitä asian parantamiseksi. Mutta kun herra opetusministeri sen jälkeen on lausunut toivomuksen, ettei siihen asiaan puututtaisi nyt, kun tutkimukset ovat kesken ja kun ed. Sariolan lausunto ja hänen lukemansa asiakirjatkin ovat, joskin omalaatuisella, mutta kuitenkin luotettavalla tavalla selvittäneet asiaa, niin luovun enempää sanomasta.

Ed. Lumme: Tämän jo 12 tuntia kestäneen keskustelun aikana ovat eräät n. s. isänmaallisen kansanliikkeen edustajat alarvoisella tavalla käyneet käsiksi m. m. Suomen Rauhanliittoon, joka suorittaa arvokasta työtä rauhan tahdon vahvistamiseksi maassamme. Viimeksi on ed. Salmiala väittänyt Suomen Rauhanliiton vaarallimmaksi etsivän keskuspoliisin mainitsemista järjestöistä. Raskas on myös hänen syytöksensä, että Suomen Rauhanliiton toiminta on lainvastaista ja että se suorittaa propagandaa Venäjän hyväksi. Ne ovat väitteitä, joita ed. Salmiala ei pystynyt todistamaan eikä pystykään sitä tekemään. Ed. Salmialan räikeä syytöstulva on ominaista hänelle ja siksi siihen ei kannata kiinnittää enempää huomiota.

Kun Suomen Rauhanliitto v. 1907 on kotikaupungissani Tampereella perustettu, siis lähes 30 vuotta sitten, niin ei vakaan hämäläiskansan keskuudessa silloin enempää kuin nytkään ole ajateltu harjoittaa isänmaalle vaarallista toimintaa. Etsivä keskuspoliisi on kuitenkin tunnetussa ja paljon puhutussa muistiossaan, joka oli tarkoitettu salaiseksi, mutta onneksi joutui julkisuuteen, viitannut Suomen Rauhanliiton olevan kosketuksissa kommunistisen toiminnan kanssa. Se ei ole totta. Suomen Rauhanliiton työ on rakentavaa työtä, eri kansalaispiirejä toisiinsa sitovaa ja myötätunnolla rauhan ja hyvän tahdon merkeissä ulospäin suuntautuvaa työtä. Sehän sääntöjensäkin mukaan haluaa toimia kansainliittoaatteen hyväksi ja kansainliiton työn tunnetuksi tekemiseksi, kansainvälisten kysymysten julkisen ja kansanvaltaisen käsittelyn hyväksi, kansojen välisen aseista riisuutumisen edistämiseksi, kansainvälisen yhteistoiminnan hyväksi henkisellä, yhteiskunnallisella ja taloudellisella alalla, kansamme eheyttämiseksi valistuksen, keskinäisen arvonnannon ja luovan yhteistyön pohjalla. Ei ole niin ihmeteltävää vaikkapa valitettavaa kyllä, että täällä joku edustaja koskettelee suuria ja arvokkaita asioita harkitsemattomalla tavalla. Mutta on surkeata, että valtion palkkaamassa laitoksessa annetaan niin vähän arvoa näille suurille, koko ihmiskunnan onnelle peräti merkityksellisille periaatteille ja leimataan niiden kannattajat ja niiden periaatteiden puolesta uhrautuvasti ja epäitsekkäästi työskentelevät ja koko elämänsäkin antaneet henkilöt Moskovan asioilla liikkuviksi. Tämä tehdään ilman mitään todisteita ja edesvastuuntuntoa. Syytökset on otettu kuin ilmasta. Se ei anna kaunista kuvaa etsivän keskuspoliisin toiminnan periaatteista, harkintakyvystä ja totuudenrakkaudesta. Suomen Rauhanliitto kuuluu kansainliittoyhdistysten kansainväliseen unioniin ja tahtoo siten osallistua yleismaailmalliseen rauhan työhön herättämällä kansainvälistä yhteistuntoa kansassamme. Se surullinen tosiseikka, että etsivä keskuspoliisi on ryhtynyt epäilevällä tavalla seuraamaan moitteettomina kansalaisina tunnettujen henkilöiden johtamia epäpoliittisiakin järjestöjä, osoittaa täydellistä arvostelukyvyyttömyyttä ja etsivän keskuspoliisin tehtävien olevan epäpätevissä

käsissä. Samaa osoittaa se, millä tavalla etsivä keskuspoliisi tahraa ja loukkaa parhaita ja kunnioittavimpia kansalaisiamme esittäen heidät salavehkeilijöiksi, jotka alentuvat ylläpitämään salaista yhteyttä jonkun laitoksen tai kominternin kanssa, joka julkisesti häpäisee niitä arvoja, joita mainitut järjestöt ja kansalaiset aatteellisella toiminnallaan tahtovat puolustaa ja edistää. Hallituksella ja eduskunnalla on täysi syy ryhtyä tuulettamaan etsivää keskuspoliisia. Puolueeton ja perusteellinen tutkimus on välttämätön. Etsivän keskuspoliisin pysyvälle kannalle asettamisesta ei voi tulla nykyjään kysymystäkään. Tässä yhteydessä en malta olla kiinnittämättä huomiota siihen kiihkoisaan sotahenkeen ja aseellisuuden nostattamiseen, jota maassamme harjoitetaan. Se todella on vaarallista, se repii mitä rauha rakentaa. Siihen on syytä viranomaisilla ja erikoisesti etsivällä keskuspoliisilla syytä kiinnittää huomiota. Tämä kansa haluaa elää rauhassa ja sen viranomaisten tulee tukea jokaista rauhan hyväksi lain pohjalla tapahtuvaa toimenpidetä, niin myös Suomen Rauhanliiton työtä.

Ed. Kares: Herra pääministerin lausunnon johdosta tahdon huomauttaa pari seikkaa. Hän sanoi, että hän on tyytyväinen, että minä en muuta muistutusta ohjelmasta ole löytänyt. Eihän tässä nyt ole ollut tutkittavana koko se ainekirjoituksen jäsenitys, jota hallitus nimittää ohjelmakseen. Tässä on kysymys vain niistä kohdista ohjelmassa, jotka koskevat yhteiskuntajärjestystä j. n. e. Minä en ole lausunut muuta yleistä arvostelua ohjelmasta.

Mitä tulee tähän pääministerin tarttumaan lauseeseen, niin minusta pääministerin lausunto viittaa siihen, että tätä jäsenystä tehtäessä ei ole tarkasti ajateltu, mitä lauseilla tarkoitetaan. Minä huomautan, että kysymyksen alaisessa kappaleessa on kaksi kolme lausetta. Minä myönsin, että kappaleen alkuosa voidaan kyllä sovitaa ehkä tarvittaessa eri ryhmiin. Sanotaan nimittäin näin: „Hallitus katsoo velvollisuudekseen tarkoin valvoa laillisen järjestyksen ja yhteiskuntarauhan ylläpitämistä.” Sehän on aivan oikein sanottu ja yhteiskuntarauhaa voidaan kyllä häiritä miltä puolelta tahansa ja mistä ryhmästä tahansa, milloin äärimmäisestä oikeistosta,

johon me emme kuulu, milloin keskustasta, niinkuin esim. konikapinan aikana, milloin taas äärimmäisestä vasemmistosta. Yhteiskuntarauha voidaan kyllä rikkoa mistä tahansa ja sitä täytyy hallituksen valvoa, ettei sitä rikota ja epäilemättä esim. Lapuan liike rikkoi yhteiskuntarauhaa. Se rikkoi myöskin laillista järjestystä. Sel-laista kyllä voi tapahtua mistä tahansa. Mutta mitä tämän lisäksi tarkoittaa seuraava lause, johon minä olen käynyt kä-siksi, nimittäin, että hallitus tämän lisäksi „tulee päättävästi torjumaan kaiken yhteis-kuntavastaisen toiminnan tulkoon se miltä suunnalta tahansa”. „Yhteiskuntavastai-nen toiminta”, siis sellainen toiminta, jonka tarkoitus on kaataa yhteiskunta. Minä väitän, että Lapuan liike sen suurim-pina väkivalta-aikoinakaan ei ollut yhteis-kuntavastainen, vaan tahtoi lujittaa yhteis-kuntaa, tahtoi vahvistaa yhteiskunnan pe-rustuksia (Eduskunnasta naurua). Se ei kieltänyt yhtään ainoata yhteiskunnallista arvoa (Vasemmalta: Eikö yhtään hävetä!). Sen täytyi väkivaltakeinoihin turvautua sentähden, että lailliset elimet olivat huolimattomia ja antoivat asiain mennä sellai-seen suuntaan, että yhteiskunta olisi hajon-nut. Yhteiskuntavastaisuutta ei totisesti tässä maassa tarvitse toistaiseksi pelätä muualta kuin marxilaisten puolelta. Sen-tähden oli tarpeetonta hallituksen lisätä tä-hän sanoja „miltä suunnalta tahansa”. Se oli letkaus, jonka tarkoitus kyllä ymmärre-tään, mutta joka sisältää sellaisenaan epä-totuuden.

Mitä taas tulee herra pääministerin huo-mautukseen, että minä olisin tehnyt väärän syytöksen häntä ja hänen hallitustaan vastaan. Silloin kuin Lapuan liike alkoi, ei ollut eräitä lakeja, joita olisi tarvittu, mutta minä samalla väitän, että silloinen hallitus oli pääsyynä siihen, että Lapuan liike, voimakas isänmaallinen liike, ajettiin nimenomaiselle väkivallantielle. Se tapah-tui sinä päivänä, jolloinka hallitus koetti eduskunnassa viedä lävitse lakia, jolla olisi kommunistikirjapainojen vallattomuus es-tetty. Eduskunta hylkäsi tämän lain niistä lupauksista huolimatta, mitä oli Lapuan lähetystölle annettu, että muka vartijat val-vovat, ja hallitus oli niin heikko, että se ei tehnyt tästä tärkeästä asiasta edes luotta-muskysymystä. Sinä iltana, kun se tieto tuli Lapuan kokoukseen, sinä iltana alkoi-

vat ne voimat vaikuttaa, joita ei enää voitu hillitä (Eduskunnasta: Se oli vaikuttanut jo ennen!). Minä olen täällä kerran aikai-semmin sanonut, että se ilta oli meidän vai-keimpia iltojamme. Sai tehdä kaikkensa, ettei sieltä kokouksesta heti lähdetty niille teille, mille sitten myöhemmin lähdettiin. Näin on asian laita, hallituksen heikkous oli ilmeinen. Hallitus tahtoi pitää parlament-taarisen rauhan ja sovinnon eikä tarttunut asioihin, ja sitä paitsi olisi siinä ollut mah-dollisuus kun nähtiin, mitenkä asiat kul- kivat, jo toukokuussa kutsua ylimääräiset valtiopäivät, niinkuin sitten kutsuttiinkin, niitä asioita varten, jotka olivat ehdotto-masti järjestettävät, jotteivät maan asiat mene laillista järjestystä vastaan. Minusta on ollut ikävää näihin seikkoihin puuttua, mutta kun herra pääministeri tahtoi niihin puututtavaksi, niin minun täytyi tämän verran huomauttaa.

Pääministeri Kallio: Minä luulen, että sillä sanansaivartelulla, minkä ed. Kares hallituksen ohjelmaan nähden täällä teki, ei päästä siitä, että yhteiskuntarauhan häi-ritseminen on myöskin yhteiskuntavastais-ta toimintaa (Eduskunnasta: Aivan!). Minä luulen, ettei eduskunta, ei ainakaan allekir-joittanut, hyväksy niitä väitteitä tähän oh-jelmakohtaan nähden, joita ed. Kares teki, sillä ei sellaisilla selityksillä Lapuan liikkeen laittomuudet tule yhteiskuntatoimin-nalle myönteisiksi, kyllä ne ovat vastaisia ja semmoisia pysyvät.

Mitä sitten tulee ed. Kareksen huomau-tukseen 1929—1930 ajoista, niin minä huo-mautan, että minun hallitukseni ensim-mäisiksi töikseen antoi kokoontumislaeista ja painolaista ehdotuksen eduskunnalle, joista toinen hyväksyttiin ja painolaki kyllä hylättiin, ja on aivan oikein, kuten ed. Ka-res sanoi, että hallitus ei tehnyt siitä luot-tamuskysymystä mutta ei se oikeuttanut Lapuan liikettä ulkoparlamenttaariseen toi-mintaan (Eduskunnasta: Rikoksiin!). Hal-litus jo silloin ilmoitti, että se tulee anta-maan uuden esityksen, niinkuin se myö- hemmin antoi, samoin kuin kommunisti-laeistakin, ja tämän kautta ei Lapuan liike tule missään suhteessa sen parempaan va-loon, kuin sen historia näyttää (Eduskun-nasta: Oikein, aivan!).

Ed. Inkilä: Minun aikaisemmin täällä antamani lausunnon johdosta herra sisäasiainministeri ilmoitti, että kulttuuriliberaali-sanalla etsivän keskuspoliisin muistioissa tarkoitetaan ainoastaan „Tulenkantaja”-lehteä ja niitä, jotka ovat tämän liepeillä kulkevia. Minun täytyy tämän johdosta kumminkin huomauttaa, että tällainen selitys ei sovi ensinkään sanontaan siinä lauseessa, jonka minä esitin kokonaisuudessaan. Tässä lauseessa nimittäin puhutaan kulttuuriliberaalisesta sanoma- ja aikakauslehdistöstä. Jos olisi tarkoitettu ainoastaan yhtä lehteä, niin ei olisi voitu käyttää tällaista sanontaa.

Mitä tulee siihen ilmoitukseen, minkä herra sisäasiainministeri teki etsivän keskuspoliisin Matti Paasivuoren suhteen antamista tiedoista, niin minun täytyy sanoa, että mitä minä aikaisemmin sanoin se pitää varmasti paikkansa. Minä olin itse keskustelukunnan jäsenenä, minä jouduin hyvinkin tarkasti tutkimaan etsivän keskuspoliisin tiedoitusta, koska minun oli määrättävä kantani Paasivuoren ehdokkuuteen nähden. Näin ollen minä olen varma siitä, että asianlaita oli niinkuin minä sanoin.

Mitä sitten tulee siihen muotoon, millä etsivä keskuspoliisi on eri työmaille toimivista antanut tietoja, niin se on tietysti toisarvoinen asia, muoto voi olla yhdenlaisen tai toisenlainen.

Ed. Voionmaa: Minunkin täytyy panna vastalause sitä vääriä todistusta vastaan, jonka ed. Salmiala täällä on antanut Suomen Rauhanliitosta. Minulla on ollut tässä kuussa tilaisuus keskustella kansainvälisen Rauhanliiton pääsihteerin kanssa, jolla oli Suomen Rauhanliitosta ainoastaan hyvää lausuttavana, Rauhanliitosta, jonka hän yhdisti Leo Mechelinin ja Hjalmar J. Procopén nimiin. Ed. Stenwall on täällä erinomaisen sattuvasti huomauttanut, että ei rauhanliittoja ole olemassa Neuvosto-Venäjällä eikä muissa diktatuurimaissa, vaan ne on sieltä tyyten hävitetty pois, mutta että nykyaikaiseen demokratiaan kuuluu myös järjestetty rauhanliike. Mitä Suomen rauhanliikkeeseen tulee, niin ainakin sen parin viime vuoden äänenkannattajissa nimenomaan on aivan selvästi korostettu sitä tosiasiaa, että Suomen Rauhanliitto ajaa sellaista aseitten riisumista, joka tapahtuu kansainvälisesti. Minun ei sen pi-

temmälti tarvitse tätä Suomen Rauhanliiton toiminnan oikeata luonnetta selostaa.

Yksin tein tahdon minä huomauttaa, että täällä tänä iltana ovat suuresti erehtyneet ne, jotka ovat väittäneet, että nyt on tässä välikysymyksessä pääasiana ollut kysymys kommunisteista eikä mistään muusta. Täällä on aivan oikein sanottu, että ei ole tuotu kommunisteista esille yhtään ainoata uutta tosiasiaa, jota ei olisi sanomalehdissä jo esitetty. Ei se ole yleistä mielipidettä kuultanut, mitä on etsivän keskuspoliisin muistiossa puhuttu kommunisteista. Se on siis täydellisesti harhaan kulutettua voimaa, mikä täällä on käytetty kommunistisaarnoihin ja kommunismin mainostamiseen, josta kommunismin päämaissa kaikei ollaan hyvin kiitollisia Suomen eduskunnalle, niinkuin Euroopan lehdistössä jo EK:n muistioiden johdosta on kierrellyt uutisia siitä, kuinka Suomen hallituksessa istuu Moskovan agentteja. Samanlaista on ollut tänä iltana kuultu puhe näistä kansanrintamista. En kuluta siihen aikaa, huomautan vain, että kyllä me voimme täällä Suomessa puhua kansanrintamasta ja toivoakin kansanrintamaa, sellaista kansanrintamaa, jonka Suomen työmiehet ja Suomen talonpojat varmaankin aikanansa täällä muodostavat m. m. sitä fascismia vastaan, jonka ed. Kokko täällä moneen kertaan tänä iltana julisti meidän maassamme olevan ja toimivan. Se mikä on yleistä mielipidettä suuttanut meidän maassamme ja mikä on antanut aihetta välikysymykseen, on ollut se kaamea tunne, jota vapaat kansalaiset ovat tunteet, kunnialliset kansalaiset, kun ovat tienneet etsivän keskuspoliisin, tuon niin erinomaisen „pätevän” valtiolisten ja sivistysasiain arvostelijan, harjoittavan heitä kohtaan. Täällä on olemassa laillisia yhdistyksiä, joilla on vastuunalaisia toimihenkilöitä ja jotka ovat luulleet toimivansa kaikin puolin laillisessa tarkoituksessa, nyt he saavat ihmekseen huomata, että he ovat pitkän aikaa olleet heidän selkensä takana toimivan EK:n tarkkaamina ja muistioihin kirjoittamisen esineenä j. n. e. Siitä kunniallisiin kansalaiset tahtovat kiittää. Ne kansalaiset ja järjestöt osaavat olla ilman EK:n holhousta. Nämä kansalaiset ja järjestöt ovat EK:lle suuttuneet ja suuttumus on ollut aivan oikeutettu, niinkuin tänäkin iltana on saatu kuulla ja niinkuin Suomen kansa on sen varmasti tunte-

nut. Mielihyvin on todettava, että hallitus asettuu samalla kannalle. Me olemme sen kuulleet itse sisäministerin suusta, ja kun se on niin kovin harvinaista tähän asti ollut, on se ollut hyvin mieluisaa kuulla, ja kun parannusta luvataan, niin on loppu kaiketi oleva hyvä. Minä ainakin olen siinä toivossa, että todellinen parannus ja käänne näissä kansalaiselämän tärkeissä asioissa nyt tapahtuu, ja näin ollen tämä väliky symyskeskustelu sittenkin on varmasti ollut hyödyksi.

Sisäasiainministeri Puhakka: Ed. Inkilän viimeisen lausunnon johdosta pyydän saada lukea sen etsivän keskuspoliisin lausunnon kohdan, johon hän viittasi, jotta nähtäisiin, onko etsivä keskuspoliisi sanonut, että entinen edustaja Matti Paasivuori olisi ollut kommunisti. Viipurin läänin läntisen vaalipiirin keskuslautakunnalle osoittamassaan kirjelmässä 15 päivästä toukokuuta 1933 etsivän keskuspoliisin Viipurin osasto lausuu: „Viitaten eräitä kansanedustajaehdokkaita koskeviin tiedusteluihinne alaosasto kunnioittaen ilmoittaa seuraavaa: — — — Ammattijärjestön puheenjohtaja Matti Paasivuori on ollut jäsenenä Helsingin kirvesmiesten ammattiosastossa sen lakkauttamiseen saakka, mikä tapahtui Helsingin raastuvanoikeuden päätöksellä elokuun 17 päivänä 1931.”

Muuta ei tästä asiasta ole lausuttu. Keskuslautakunnan tiedustelun johdosta on tällainen ilmoitus tehty, ja sen paikkansa pitäväisyyttä ei kukaan voine kieltää.

Ed. Wiik: Till rdm. von Frenckell vill jag ha sagt, att han förvisso har missförstått interpellationens väsen och syftemål då han tror, som det förefaller, att man med en interpellation i allmänhet avser att fälla en regering. I de större parlamentariska länderna framställer man vid varje session tiotal och t. o. m. hundratals interpellationer utan att ha någon sådan avsikt. Enligt vår riksdagsordning avser interpellationen att vinna uppgift om regeringens ståndpunkt i viss fråga. Vår interpellation står sålunda i samklang med riksdagsordningen och likaså med hittills gängse praxis, som har befunnits motsvara ett behov i vårt statliga liv.

Ed. Kareksen parjailut on täällä jo saatettu oikeaan valoon, joten minun ei tarvitse niihin sen lähemmin puuttua. Mutta kun hän kehtaa sanoa minusta henkilökohdistaisesti, että minun mielipiteitteni mukaan pitää ottaa ase käteen ja tappaa vastustaja, niin se on niin törkeätä, ettei odottaisi edes ed. Kareksen suusta sellaista tulevan.

Ed. Kares: Enhän minä, herra pääministeri, millään tavalla väitä että hallituksen ja eduskunnan menettely kirjapainoasiassa, olisi antanut Lapuan liikkeelle laillisen oikeuden lähteä sille tielle, mille se lähti. Ei se antanutkaan laillista oikeutta, vaan se ajoi, pakotti kansakunnan menestymisen nimessä lähtemään sille tielle, koska mitään muuta keinoa ei ollut. Tahdoisin myös sanoa, että Lapuan liike ei tarvitse historian edessä puhdistusta nykyiseltä hallitukselta eikä myöskään hallitukselta vuonna 1929 ja 1930. Se seisoo ilman niiden hallitusten todistusta. Ja mitä tahansa historia tuleekin sanomaan tämän liikkeen tekemistä laittomista teoista, niin yhtä historia ei koskaan tule eikä voi väittää, nimittäin että Lapuan liike olisi ollut yhteiskuntavastainen. Se oli päinvastoin yhteiskunnan perustuksia lujittava, sitä se tarkoitti ja siihen se tähtäsi.

Kun minulla kerran on puheenvuoro, niin ihmettelen, että pari kolme puhujaa vasemmalta on sanonut, että ed. Salmiala ja muut puhujat ovat tehneet vääriä syytöksiä rauhanyhdistystä vastaan. Ei ed. Salmiala antanut mitään todistusta rauhan-yhdistyksestä, vaan rauhanyhdistyksen omat aikakauskirjat. Nämä todistukset annettiin rauhanyhdistyksen omalla suulla, ottakaa huomioon se. Ei ed. Salmiala voinut antaa mitään todistusta (Vasemmalta: Hän tulkitsi! — Aivan kierosti!). Hän ei tulkinnut mitään, vaan luki sanasta sanaan paperista useita otteita.

Ed. Wiikille huomautan, että olen kerran viime istuntokautena lukenut pitkän lausunnon ed. Wiikin aikaisemmasta valtiopäivätoiminnasta, jossa nimenomaan uhattiin aseiden käyttöä (Ed. Wiik: Älkää väristelkö!). Ei se ole väristelyä, se luettiin silloin sanasta sanaan, ed. Wiikin omat lausunnot. Ja ed. Wiik on nyt samalla kannalla, sitä minä sanoin.

Pääministeri Kallio: Minä en tahdo tätä sanailua jatkaa enkä tahdo miksikään todistajaksi pyrkiä. Minä olen vedonnut historiaan, joka aikanaan sanoo, mitä Lapuan liike on ollut. Mutta sen minä sanon ed. Karekselle, että jokainen, joka rikkoo omavaltaisesti yhteiskunnan rauhaa, on yhteiskunnan vastainen (Ed. Komu: Sen sanoi tuomioistuin jo!).

Ed. Riipinen: Ed. Sillanpää on täällä yrittänyt puolustella Naisten Rauhan ja Vapauden Liittoa (Ed. Sillanpää: Ei yrittänyt, vaan puolusti!). Hänen puolustuksensa ei sano oikeastaan yhtään mitään. Kyllä tiedetään, että Naisten Rauhan ja Vapauden Liittoon kuuluu kilttejä naisia ja rouvia ja neitejä (Ed. Sillanpää: Kiitos!), niin täällä kuin muuallakin (Vasemmalta: Ne ovat paljon mukavampia!). Mutta ehkäpä juuri siksi tätä liittoa voivat käyttää hyväkseen kutka vain. Ja tosiasiassa on, että niihin kokouksiin, joita tämän liiton ja marxilaisten yhteistoiminnalla järjestettiin, täytyi viranomaisien puuttua. Ne rauhankokoukset olivat sen luontoisia (Ed. Ryömä: Eikö ne ollut hajupommit! — Ed. Sillanpää: Eivät ne olleet viranomaiset, vaan IKL!). Ja lisäksi N. R. ja V. liiton päätoimikunta Genèvessä on nyt juuri antanut sellaisen vetoomuksen, että jos valtakunnat siihen vetoomukseen suostuisivat, siis kävisivät tukemaan Espanjan punaista hallitusta taloudellisesti, niin se johtaisi maailmansotaan. Siis se toteuttaisi kominternin käskyt. Sellaistakin rauhantyötä nämä ed. Sillanpään puolustamat rauhanyhdistykset suorittavat.

Ed. Simojoki: Mielestäni täällä ovat eräät innokkaat rauhanasian ajajat puhuneet omituisella tavalla ristiin. Ed. Voionmaa käytti puheenvuoron, jossa hän sanoi, ettei Neuvosto-Venäjällä sallita semmoisia liikkeitä kuin esim. rauhanliitto on, ettei sillä ole Neuvosto-Venäjällä minkäänlaisia toiminnan mahdollisuuksia. Sensijaan ovat täällä edustajat Wiik ja Sillanpää puhuneet Neuvosto-Venäjän rauhanpyrkimyksistä, siitä, kuinka Neuvosto-Venäjä tätä nykyä ajaa rauhanpolitiikkaa, sellaista, jota myös muka harjoittaa Suomen Rauhanliitto. Ed. Voionmaa pani täällä vastalauseen. Minä panen myös vastalauseen tällaista puhetapaa vastaan, että täällä Suo-

men kansan eduskunnan jäsenet hetkellä, jolloin Neuvosto-Venäjä evakuoivat Inkeriä ja Karjalaa hyökkäysaikeittensa toteuttamiseksi, täällä puhutaan Neuvosto-Venäjän rauhanrakkaudesta, että täällä kansanedustajat puhuvat Neuvosto-Venäjän rauhanpyrkimyksistä hetkellä, jolloin Neuvosto-Venäjän lentokoneet loukkaavat maamme itsenäisyyttä tavalla, jonka luulisi nostavan suuttumuksen punan jokaisen kansanedustajan poskille.

Ed. Inkilä: Se etsivän keskuspoliisin lausunto, jonka herra sisäasiainministeri täällä äsken luki, oli sellainen, että lain mukaan ei voitu katsoa vaalikelpoiseksi henkilöä, josta tällainen tieto oli annettu. Tuo järjestö, jonka jäseneksi hänet oli mainittu, oli nimittäin tuomittu kommunistiseksi ja siihen järjestöön kuulunut oli kommunistipykälän alainen. Olisi luullut, että etsivä keskuspoliisi olisi voinut antaa Paasivuoresta joitakin muitakin tietoja, semmoisia tietoja, jotka olisivat asettaneet hänet oikeampaan valoon kuin tuo lyhyt, kuiva ilmoitus. Ja niinkuin minä jo aiemmin sanoin, niin korkein hallinto-oikeus ei katsonut itsellään olevan syytä kiinnittää mitään huomiota tähän tällaiseen ilmoitukseen, vaan julisti Paasivuoren vaalikelpoiseksi.

Ed. Kares: Vielä kerran herra pääministerille. Se liike, jota vastaan Lapuan liike nousi, jota vastaan se ainoastaan nousi, eikä mitään muuta, se oli kokonaan yhteiskuntavastainen. Se kielsi kaikki yhteiskunnan perustukset, se olisi rikkonut koko meidän yhteiskuntamme. Liike, joka tarkoitti tämän liikkeen kumoamista, oli, jos mikään yhteiskuntaa puoltava. Sitä ei voi millään tavalla mainita yhteiskuntavastaiseksi. Ja toiseksi: minä voisin esittää historiasta lukemattomia esimerkkejä siitä, että yhteiskunnan tukemiseksi, sen perustusten lujittamiseksi on sekä aatteellisesti että myöskin asiallisesti täytynyt rikkoa yhteiskuntarauhaa. Sehän on aivan selvää, että niin on ollut ja niin tulee käymään usein eteenkinpäin.

Pääministeri Kallio: Ei tälläkään selityksellä ed. Kares voi ylistämänsä liikettä yhteiskuntamyönteiseksi saada. Se ei mene kenenkään järkeen, että sellainen,

joka laittomasti rikkoo yhteiskuntarauhaa, ei olisi yhteiskuntavastainen. Minä olen ed. Kareksen kanssa aivan samaa mieltä, että koko kommunistien toiminta oli yhteiskuntavastaista, mutta meidän parlamenttaarinen elämämme antaa toisenlaiset keinot sitä vastaan taistella kuin sen, että lähteä omavaltaisesti sitä tuhoamaan. Kyllä minäkin tiedän, että historia hyväksyy sellaiset vallankumoukset, joissa ovat vallankumoukselliset päässeet voitolle, mutta ei tässä siitä ole kysymys.

Ed. Kares: Yhteiskuntarauhaa on tähtynyt tässäkin maassa rikkoa varsin suuresti, jotta yhteiskunta pelastuisi ja yhteiskunnan voima säilyisi. Minä muistutan vain esim. vapaussodasta. Silloinhan rikottiin yhteiskunnan rauhaa, mutta pelastettiin yhteiskunta ja voimistettiin se. Sehän on yleinen laki maailmassa.

Pääministeri Kallio: Kyllä minusta on jo liian pitkälle mennyt, että Suomen vapaussotaa ja Lapuan liikettä verrataan toisiinsa (Ed. Kares: Ei ole yhtään liikaa! Ne ovat rinnakkaisliikkeitä! — Ed. Tanner: Huligaaniliike se on!).

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 2 momentin mukaisesti esitän nyt eduskunnan hyväksyttäväksi päiväjärjestyksen siirtymisen, jonka sanamuoto on seuraava: „Kuultuaan annetun selityksen eduskunta siirtyy päiväjärjestykseen.” Kutsun tätä ehdotusta puhemiehen ehdotukseksi.

Vastoin puhemiehen ehdotusta on ed. Furuholm ed. Sergeliuksen kannattamana ehdottanut seuraavan päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodon: „Kuultuaan herra sisäasiainministerin vastauksen ja sitä seuranneen keskustelun, toteaa eduskunta, että välikysymyksessä mainittujen muistioden kautta joukko nuhteettomia ja lainkuuliaisia kansalaisia sekä muutamat täysin laillisessa tarkoituksessa toimivat yhdistykset ilman riittävää syytä on asetettu harhaanjohtavaan ja niille alentavaan yhteyteen sekä että aatteellisia harrastuksia on tehty epäiltäviksi, mistä on seurauksena

ainakin eräiden nimeltä mainittujen henkilöiden ja järjestöjen osalta ollut, että ne ovat joutuneet loukkaavien arvostelujen, vieläpä vainon alaisiksi, sekä että nämä seikat, vaikka hallitus niitä valittaa, eivät ole vastauksessa saaneet tyydyttävää selitystä. Eduskunta toteaa edelleen, että hallitus on ryhtynyt ja aikoo ryhtyä toimenpiteisiin tämantapaisten tapausten ehkäisemiseksi, ja lausuu, että tässä tarkoituksessa etsivän keskuspoliisin toiminta on järjestettävä niin, että kansalaisten perustalaissa taattuja oikeuksia ei vastaisuudessa saateta vaaraan, ja siirtyy päiväjärjestykseen.” Kutsun tätä ehdotusta ed. Furuholmien ehdotukseksi. Ed. Lohi ed. Tarkkasen kannattamana on ehdottanut seuraavan päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodon: „Eduskunta, todeten, että etsivän keskuspoliisin tehtäviin kuuluu ennen kaikkea laillista yhteiskuntajärjestystä vastaan vehkeilevien piirien toiminnan paljastaminen, kehoittaa hallitusta valvomaan, ettei sen taholta annettavien tiedoitusten tai muun toiminnan kautta saateta lainkuuliaisia kansalaisia tai laillisia yhdistyksiä epämääräisten vihjailujen tai aiheettomien syytösten alaisiksi, ja siirtyy päiväjärjestykseen.” Kutsun tätä ehdotusta ed. Lohien ehdotukseksi. Ed. Tanner ed. Komun kannattamana on ehdottanut seuraavan päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodon: „Kuultuaan hallituksen vastauksen ja sitä seuranneen keskustelun eduskunta toteaa, ettei etsivän keskuspoliisin toiminta vastaa sille asetettavia kohtuullisia vaatimuksia, minkä vuoksi eduskunta odottaa riippumattomien henkilöiden toimesta suoritettavan perinpohjaisen tutkimuksen toimeenpanoa tämän laitoksen järjestelyyn ja toimintaan nähden sekä tämän tutkimuksen tulosten aiheuttamaa laitoksen uudelleen järjestelyä, ja siirtyy päiväjärjestykseen.” Kutsun tätä ehdotusta ed. Tannerin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Äänestyksessä ehdotan meneteltäväksi siten, että ensin äänestetään ed. Furuholmien ja ed. Tannerin ehdotusten välillä, voittanut asetetaan vastaehdotukseksi ed. Lohien ehdotukselle ja siinä äänestyksessä voittanut asetetaan lopuksi

vastaehdotukseksi puhemiehen esittämälle päiväjärjestykseen siirtymiselle.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätös:

1) Äänestys ed. Furuhjelmin ja ed. Tannerin ehdotusten välillä.

Joka tässä äänestyksessä hyväksyy ed. Tannerin ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Furuhjelmin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 146 jaa- ja 40 ei-ääntä, 6 tyhjää; poissa 7.

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Tannerin ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Tannerin ja ed. Lohen ehdotusten välillä.

Joka hyväksyy ed. Lohen ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Tannerin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 88 jaa- ja 102 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 8.

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Tannerin ehdotuksen.

3) Äänestys puhemiehen ehdotuksen ja ed. Tannerin ehdotuksen välillä.

Joka hyväksyy puhemiehen ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Tannerin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 71 jaa- ja 120 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 7.

Puhemies: Eduskunta on siis hyväksynyt ed. Tannerin ehdotuksen.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Pilkama: Pyydän avointa äänestystä.

Puhemies: Avointa äänestystä on pyydetty. Kehoitin niitä edustajia, jotka

kannattavat avointa äänestystä, nousemaan seisolle.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Avoin äänestys tulee toimitettavaksi.

Sihteeri lukee äänestysesityksen uudeleen.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ala-Kulju, Alestalo, Annala, J., Annala, V., Asikainen, Böök, Halonen, A., Harja, Heikkinen, Hildén, U., Hirvensalo, Honka, Horelli, Huittinen, Hänninen, Janhonen, Joukanen, Junes, Jussila, Jutila, Kaasalainen, Kallio, Kalliokoski, Kares, Kekkonen, Kemppi, Kirra, Kivioja, Koivisto, Koivuranta, Kokko, Kukkonen, Kylänpää, Kämäräinen, Lahdensuo, Lehtonen, Leinonen, Leppälä, Linkomies, Lintulahti, Lohi, Luostarinen, Luukka, Löthman-Koponen, Malmivaara, Moilanen, Nikkola, Niukkanen, Nurmesniemi, Oksanen, Paavolainen, Penanen, Pilkama, Pilppula, Pohjala, Pohjanoro, Riipinen, Saarinen, Salmiala, Salo, Sariola, Simojoki, Soini, Soininen, Takala, Tarkkanen, Tolppanen, Tukia, Tuomivaara, Vaarama, Wainio, Vehkaoja, Venho, Vesteninen ja Vilhula.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aarniokoski, Aattela, Ampuja, Andersson, Arhama, Bonsdorff, von Born, Bryggari, Cajander, Colliander, Eskola, Estlander, Fagerholm, von Frenckell, Frietsch, Furuhjelm, Haga, Hakala, Halonen, T., Hannula, M., Harvala, Helenelund, Helenius, Hildén, A., Hiltunen, Huotari, Hämäläinen, Hästbacka, Ikonen, Inkilä, Jern, Jokinen, E., Jokinen, K., Jovero, Juutilainen, Kannisto, Karjalainen, Kilpeläinen, V., Kilpi, Kivisalo, Koivulahti-Lehto, Komu, Koponen, Kosonen, Kuittinen, Kujala, Kullberg, Kulovaara, Kupari, Kuusisto, Kääriäinen, Lastu, Laurén, Lehtokoski, Lepistö, Lindström, Linna, Lumme, Malkamäki, Marttila, Meriläinen, Metsäranta, Miikki, Muhonen, Mustasilta, Mäkeläinen, Niskanen, Nordström, Paasonen, Pekkala, Peltonen, Penttala, Perho, Pesonen, Pitkä-

silta, Puittinen, Pyy, Raatikainen, J., Raatikainen, U., Rantala, Rapo, Reinikainen, Rytinki, Ryömä, H., Ryömä, M., Räisänen, Salmenoja, Sergelius, Sillanpää, Sinisalo, Stenwall, Sundström, Swentorzetski, Syrjälä, Syrjänen, Söderhjelm, Tanner, Tervo, Toivonen, Tolonen, Turkia, Turkka, Törn-gren, Vallas, Welling, Wenman, Wickman, Wiik, Wirtanen, Voionmaa, Väisänen ja Österholm.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 12 edustajaa:

Brander, Hannula, U., Kaijalainen, Karvetti, Kilpeläinen, K. E., Kivimäki, Lah-tela, Lonkainen, Mantere, Oksala, Salo-vaara ja Tuorila.

P u h e m i e s: Äänestyksessä on annettu 75 jaa- ja 112 ei-ääntä.

Eduskunta on siis hyväksynyt ed. Tan-nerin ehdotuksen.

P u h e m i e s: Eduskunnan seuraava täysistunto pidetään ensi perjantaina kello 15.

Täysistunto lopetetaan keskiviikkona lo-kakuun 21 p:nä kello 5,22.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

19. Perjantaina 23 p. lokakuuta 1936

kello 15.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi Suomen leimakonttorin ja aksisikonttorin yhdistämisestä leima- ja valmisteverokonttoriksi 486

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietinnöt n:ot 7 a ja 7; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 11.

2) Ehdotus laiksi oikeuden myöntämisestä Osakeyhtiö Maakiinteistöpankille lähettää kiinnitys- ja lainhuudatusasiakirjoja kirjeessä tuomioistuimelle ”

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 9; lakivaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 33.

Ainoa käsittely:

3) Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1935 ”

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2; ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 6; mainittu kertomus.

Esitellään:

4) Hallituksen esitys n:o 41 laiksi oikeudesta lähettää viranomaisille ja niiltä saada asiakirjoja postitse annetun lain muuttamisesta 487

Siv.

Pöydällepanoa varten esitellään:

5) Lakivaliokunnan mietintö n:o 6 hallituksen esityksen johdosta laiksi kiellosta käyttää maatalouskiinteistöä velan maksuun eräissä tapauksissa .. 487

6) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 8 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu asetetus Italian kanssa kauppavaihdon ja siihen kuuluvien maksujen järjestelystä tehdyn väliaikaisen sopimuksen voimaansaatamisesta ”

7) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6 hallituksen esityksen johdosta laiksi erään valtion omistaman alueen luovuttamisesta Helsingin kaupungille ”

8) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7 hallituksen esityksen johdosta määrärahojen myöntämisestä ampumaradan rakentamiseksi Helsingin varuskuntaa varten sekä puolustuslaitoksen ammuslataamon rakennustöiden loppuun suorittamista varten ”

Puhetta johtaa puhemies Hakkila.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat von Frenckell, Kivimäki, Kämäräinen, Lonkainen, Mantere, Paavolainen, Peltonen, Pennanen, H. Ryömä ja Tarkkanen.

Ilmoitusasiat:**Lomanpyynnöt.**

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tämän päivän istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Kämäräinen ja Tarkkanen, kunnallisten tehtävään takia ed. Peltonen ja virkamatkan takia ed. Paavolainen, ensi tiistain istunnosta virkamatkan takia ed. Hirvensalo ja ensi tiistaiamuun asti läheisen omaisen vakavan sairauden takia ed. Pennanen.

Oikeuskanslerin kertomus virkatoimistaan ja lain noudattamista koskevista havainnoistaan vuodelta 1935.

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle on valtioneuvoston oikeuskanslerin kirjelmän ohella kuluva lokakuun 21 päivästä saapunut kertomus oikeuskanslerin virkatoimista ja lain noudattamista koskevista havainnoista vuodelta 1935, mikä kertomus nyt on edustajille jaettu.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi Suomen leimakonttorin ja aksisikonttorin yhdistämisestä leima- ja valmisteverokonttoriksi.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 11, jota on valmistelevalle käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 3 ja suuren valiokunnan mietinnöissä n:ot 7 ja 7 a, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt joko hyväksyä tai hylätä.

Puheenvuoroja ei haluta.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi oikeuden myöntämisestä Osakeyhtiö Maakiinteistöpankille lähettää kiinnitys- ja lainhuudatusasiakirjoja kirjeessä tuomioistuimelle.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 33, jota on valmistelevalle käsitelty lakivaliokunnan mietinnössä n:o 5 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 9, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt joko hyväksyä tai hylätä.

Puheenvuoroja ei haluta.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1935.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2 ja ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ainoaan käsittelemään niissä valmistelevalle käsitelty mainittu hallituksen kertomus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2 ja, mikäli kertomus koskee suhteita ulkovaltoihin, ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 6.

Ehdotan meneteltäväksi siten, että keskustelu suoritetaan ja päätökset tehdään erikseen kummastakin mietinnöstä.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelu:

Ed. Räisänen: Pyydän, että tämä asia pantaisiin pöydälle ensi viikon ensimmäiseen istuntoon.

Ed. Sundström: Pyydän kannattaa ed. Räisäsen tekemää ehdotusta.

Puhemies: Kun kaksi edustajaa on ehdottanut asian pantavaksi pöydälle, tulee se valtiopäiväjärjestyksen mukaan pantavaksi pöydälle. Kehoitin seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanojasta.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Salmiala: Olisin vain maininnut, että minä käsittääkseni pyysin ensimmäiseksi puheenvuoron moneen kertaan.

Puhemies: Kirjallisesti pyydetty puheenvuorot annetaan työjärjestyksen mukaan ensiksi.

Ed. Salmiala: Tämän jälkeen minulla ei ole mitään enempää sanottavaa.

Ed. Estlander: Avstår.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Räisänen ed. Sundströmin kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi viikon ensimmäiseen istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, pannaan asia pöydälle ensi viikon ensimmäiseen istuntoon.

4) Ehdotuksen laiksi oikeudesta lähettää viranomaisille ja niiltä saada asiakirjoja postitse annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 41 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan.

Pöydällepanot:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti pöydälle seuraavaan istuntoon:

5) Ehdotuksen laiksi kiellosta käyttää maatalouskiinteistöä velan maksuun eräissä tapauksissa

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 6;

6) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu asetusta Italian kanssa kauppavaihdon ja siihen kuuluvien maksujen järjestelystä tehdyn väliaikaisen sopimuksen voimaansaattamisesta,

laadittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 8;

7) Ehdotuksen laiksi erään valtion omistaman alueen luovuttamisesta Helsingin kaupungille

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6; sekä

8) Määrärahojen myöntämistä ampumaradan rakentamiseksi Helsingin varuskuntaa varten sekä puolustuslaitoksen ammuslataamon rakennustöiden loppuun suorittamista varten

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 15,15.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

20. Tiistaina 27 p. lokakuuta 1936

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi kiellosta käyttää maatalouskiinteistöä velan maksuun eräissä tapauksissa 490

Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 6; hallituksen esitys n:o 32.

2) Ehdotus laiksi erään valtion omistaman alueen luovuttamisesta Helsingin kaupungille ”

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6; hallituksen esitys n:o 39.

Ainoa käsittely:

3) Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1935 491

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2; ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 6; mainittu kertomus.

4) Asetus Italian kanssa kauppavaihdon ja siihen kuuluvien maksujen järjestelystä tehdyn väliaikaisen sopimuksen voimaansaattamisesta 490

Asiakirjat: Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 8; mainittu aset.

5) Ehdotus määrärahojen myöntämisestä ampumaradan rakentamiseksi Helsingin varuskuntaa varten sekä puolustuslaitoksen ammuslataamon rakennustöiden loppuun suorittamista varten 491

Siv.

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7; hallituksen esitys n:o 40.

Esitellään:

6) Valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomus vuodelta 1935 514

Pöydällepanoa varten esitellään:

7) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3 eduskunnan oikeusasiamiehen toiminnastaan vuonna 1935 antaman kertomuksen johdosta 516

8) Lakivaliokunnan mietintö n:o 7 hallituksen esityksen johdosta laiksi lohkotilan kiinnitysvastuun rajoittamisesta ”

9) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtion bilanssin ulkopuolella olevien lainasaatavien siirtämisestä suhdannerahastoon ”

10) Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 1 asuntokysymyksen alalla olevien epäkohtien poistamista tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta ”

11) Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 2 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi köyhäinholtilain 5 §:n muuttamisesta ”

Puhetta johtaa puhemies Hakkila.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Hirvensalo, Jern, Kaasalainen, Kokko, Komu ja Salmiala.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta kunnallisten asioiden tähden ed. Kokko ja virkatehtävien vuoksi ed. Kaasalainen sekä tämän viikon istunnoista sairauden takia ed. Salmiala.

Uusi hallituksen esitys.

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle on tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvaan lokakuun 23 päivältä saapunut hallituksen esitys n:o 42, joka on nyt edustajille jaettu.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

- 1) Ehdotus laiksi kiellosta käyttää maatalouskiinteistöä velan maksuun eräissä tapauksissa.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 32, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 6.

Puheenvuoroja ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

- 2) Ehdotus laiksi erään valtion omistaman alueen luovuttamisesta Helsingin kaupungille.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 39, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6.

Puheenvuoroja ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Muutos päiväjärjestykseen.

Puhemies: Päiväjärjestykseen tehdään se muutos, että ensin otetaan ainoaan käsittelyyn 4) ja 5) asia ja sen jälkeen 3) asia.

- 4) Asetus Italian kanssa kauppavaihdon ja siihen kuuluvien maksujen järjestelystä tehdyn väliaikaisen sopimuksen voimaansaattamisesta.

Esitellään ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 8 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu asetus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 8.

Puheenvuoroja ei haluta.

Ulkoasiainvaliokunnan ehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotus määrärahojen myöntämisestä ampumaradan rakentamiseksi Helsingin varuskuntaa varten sekä puolustuslaitoksen ammuslataamon rakennustöiden loppuun suorittamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 40, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7.

Puheenvuoroja ei haluta.

Valtiovarainvaliokunnan ehdotukset hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Venho: Suuri valiokunta kokoukseen huomenna kello 10.

3) Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1935.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2 ja ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ainoaan käsittelyyn niissä valmistelevasti käsitelty yllämainittu kertomus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2 ja, mikäli kertomus koskee suhteita ulkovaltoihin, ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 6. Aikaisemmin hyväksytyn käsittelyjärjestyksen mukaisesti esitellään nyt käsiteltäväksi kertomus perustuslakivaliokunnan mietinnössä valmistelevasti käsitellyltä osalta.

Keskustelu:

Ed. Toivonen: Herra puhemies! Hallituksen kertomuksessa kiinnittää huomiota kertomusvuonna erityisesti se, että hallitus mielestäni ei ole tarpeeksi pitänyt huolta siitä, että työoloissa tapahtuisi sel-

lainen muutos, että työväestön palkkataso alkaisi vireämmin kohota, sillä maamme vieläkin tälläkin erää on alhaisen palkkatason maa. Tähän alhaiseen palkkatasoon on ollut luonnollisesti vaikuttamassa ne seikat, jotka pulakauden vaikutuksesta on maamme talouselämään ollut vaikuttamassa. Kohta pula-ajan alussa tapahtui maassamme romahdusmainen palkkojen alentaminen. Tämä ei johtunut niinkään paljon taloudellisista olosuhteista ja taloudellisten olojen huonontumisesta kuin siitä, että maamme työväestö oli saatettu edelläkävneen Lapuan liikkeen ansiosta turvatomaksi puolustamaan taloudellista asemaansa. Seurauksena olikin, että maamme työväestön palkkataso putosi sellaiselle asteelle, ettei sille löytynyt kansainvälisenkään tilaston mukaan vertauskohtaa koko Euroopassa. Kummeksittavinta mainitussa suhteessa oli valtiovallan osuus tässä asiassa. Sen sijaan, että valtiovalta olisi pitänyt työväestön puolta, se oli lipunkantajana palkkojen alentamisessa. Tarvinnee vain viitata valtiovallan toimenpiteisiin surullisine varatyöpalkkasysteemeineen, joka aiheutti tuon surullisen kuuluisan onnetoman kilpailun palkkatason alaspainamisessa. Nyt on tuo varatyöpalkkajärjestelmä poistettu ja se on kiitollisuudella todettava, mutta hallituksen olisi sietänyt jo kertomusvuonna tuo asia korjata, sillä niin tuntuva vaikutus varatyöpalkkajärjestelmällä on ollut palkkojen alentamiseen, sekä myöskin palkkatason nousun hidastuttamiseen. Jo vuosia sitten on porvarillisissa sanomalehdistössä puhuttu maamme pääsemisestä taloudellisessa suhteessa normaaliin olotilaan ja samanlaisia ääniä on kuulunut maamme virallistenkin taloudellisten piirien taholta. Niinpä esim. Suomen Pankin johtajan Rydin muudan lausunto, jossa mainittiin, että jos olosuhteet kulkevat niin myönteiseen suuntaan kuin viime vuosina ovat kulkeneet, niin me voimme tulla jopa lainanantajamaaksikin. Tämä pankinjohtaja Rydin lausunto ansaitsee huomiota. Tällaisia lausuntoja on myöskin maamme palkkatyöväestö saanut lukea ja kuulla, mutta turhaan on se saanut odottaa normaalisten olosuhteiden palaamista sen omalle kohdalle.

Työväenluokkamme on kuitenkin pula-ajan kärsinyt nurkumatta. Se on antanut kaikkensa parempia aikoja odotellessaan.

Se on luottanut niihin lupauksiin, joita sille on annettu. Mutta vaikka olosuhteet muiden yhteiskuntaluokkien kohdalta ovatkin kehittyneet normaalisiksi, niin siitä huolimatta työväenluokka on jäänyt osattomaksi taloudellisesta noususta. Sen vuoksi onkin syytä odottaa, että työväenluokan osallekin tuo taloudellinen nousu alkaisi. Sillä ei ole kulttuuriyhteiskunnan arvon mukaista, että työväenluokan palkkataso näkyy kansainvälisessä tilastossa sellaisessa asemassa, kuin se on viime vuosina näkynyt. Kaikin puoliset edellytykset palkkojen nostamiselle ovat olemassa, jos vaan hyvää tahtoa riittää. Erikoisesti tahtoisin kiinnittää huomiota metsä- ja uittotyöläisten palkkoihin. Kun katse käännetään tälle suunnalle, kohdataan vielä paljon synkkiä kohtia palkkatasossa. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö tosin, niinkuin sanomalehtiutisissa jo on selostettu, on lisännyt palkkatarkkailijain lukumäärän kaksitoistamieheksi, ja on sillä oikeus tietysti lisätä lukumäärää, jos se sen katsoo tarpeelliseksi. Tästä huolimatta saattaa epäillä, onko tarkkailu nytkään vielä riittävä, tuleeeko se kyllin tehokkaaksi. Mutta vaikkapa näin olisikin tulevaisuuteen nähden, niin tämäkin toimenpide tuli suuresti myöhästyneenä.

Sitäpaitsi palkkalautakunnan kokoonpano, joka palkat määrää, on kummallinen. Siinähan on vain kaksi jäsentä, jotka todella edustavat työväkeä. Kaikki muut edustajat ovat välillisesti tahi välittömästi työnantajain edustajia tai ainakin heistä riippuvaisia. Tästä osittain johtuakin, että tarkkailukin on ollut puutteellista. On vielä otettava huomioon, että palkkatarkkailijoilla ei ole ollut mitään valtuuksia toimenpiteisiin palkkojen koroittamiseksi. Se, että jotkut työnantajat olisivat neuvotteiluissa suostuneet koroittamaan palkat hyväksytyjä normeja vastaaviksi, voi olla mahdollista, sillä voihan työnantaja sovinnon aikaan saamiseksi luvata nostaa palkkoja, se asia jää kuitenkin useimmissa tapauksissa lupaukseksi. Tarkkailu on ollut liian hidasta. Esim. metsänhakuupaikat yleensä kestävät vain muutaman viikon palkkaasaan. Tarkkailija saapuu vasta, kun työ jo on aivan loppumaisillaan. Silloin ei työnantajalla ole mikään vaikeus luvata minkälaisia palkkoja tahansa, sillä se ei tuota vaikeuksia työnantajankaan mielestä työtilanteen loppumisen tähden. Tällöin

tarkkailijat yleensä, kun käyvät työpaikoilla, tarkkailevat tililistat. Harvoissa tapauksissa he ovat yhteydessä työläisten kanssa, tililistoissa saattavat palkat näyttää ehkäpä kohtuullisilta. Mutta on huomattava, että varsinkin silloin kun työssä on pääasiallisesti paikallista väestöä, on useinkin yhden miehen tilillä useamman henkilön työ, esim. isä poikineen, usein useampia kuin yksi 14—15—16 ikäisiä poikia, tekee työtä, mutta tileissä näkyy ansio vain yhden nimen kontolla. Tällaisia tapauksia on varsin useita. Täten kyllä keskiansio saattaa olla korkeampi, mutta se ei vastaa todellisuutta. Tarkkailua olisi siis tehostettava, niin että siinä otettaisiin huomioon myöskin työläisten näkökohdat ja työläisten olotila ja eläminen. Mutta vielä synkempi kohta metsätyöläisten palkkaloissa on kuitenkin siinä, että kulkulaitosten ministeriö asetti palkkalautakunnan ehdotuksesta metsätyöläisten palkanormit suorastaan yllättävän alhaisiksi tulevaa metsätyökautta varten. Niinkuin muistettaneen, vahvistettiin keskimääräinen palkanormi töissä hyvin laajoissa osissa maamme, noin 30 markaksi päivältä, ja kun keskipalkka on aikaisempina vuosina ollut niin alhainen, että se 1932 oli 23 markkaa, 1933 24 markkaa 30 penniä, 1934 27: 50, nämä numerot ovat vakuutusyhtiön tilaston mukaan, ja että ne vielä viime hakuukautena olivat hyvin alhaiset, niin joskin palkoissa saattaa jonkinlaista nousua olla, niin se jää kovin alhaiseksi. Tämän kesän uittotöissä lienee yleisin tuntipalkka ollut 2: 25—2: 75 tunnilta. Että keskipäiväansio tässäkin saatiin korkea, johtuu siitä, että uittotöissä tehdään hyvin yleisesti 14—15—16 tunnin työpäiviä. Minulla oli viime kesän aikana tilaisuus useilla uittomailla käydessäni panna merkille se seikka, että tavattoman pitkällä työpäivillä lisättiin päiväansiota ja siten saatiin tuo päiväansio korkeaksi. Samoin palkat olivat alhaiset maantie-, viemäri- ja perkaustöissä. Se, että hallitus on määrännyt palkanormit liian alhaisiksi, on siis itsestään selvä. Ja tässä suhteessa olisikin tehtävä oikaisu, ennenkuin metsätyöt varsinaisesti saatetaan alkuun, sillä metsätyöläisten hyvin yleisesti on monella paikkakunnalla asuttava oman kodin ulkopuolella, heiltä menee siis vuokramaksuakin. Että näissä töissä erittäin paljon kuluu niin vaatteita kuin jalkineita

takin, sehän on selvä. Vaatteiden ja jalkineiden hinnoissa on jo viime vuoden ajalla ollut taipumusta kohoamiseen. Metsätyöläinen myöskin tarvitsee käyttääkseen ruoka-aineita tavattomasti, niinkuin Hämeessä sanotaan, metsätyömies syö kuin hevonen, jotta se kykenee tekemään sitä raskasta työtä, joka hänen on suoritettava. Häneltä kuluu siis ruokatalouteen enemmän kuin jossakin tavallisessa normaalitilassa. Senpä vuoksi palkanormit ovat yleensä niin alhaiset, että niiden korjaamiseen olisi syytä ryhtyä. Kun siis valtioneuvosto määräsi huhtikuun 4 päivänä 1935 valtion töissä suoritettavat palkat olemaan 10 % alemmat kuin vuonna 1926 palkat olivat, ja 1926 palkat olivat noin 6 % alemmat 1928:n palkkoja, joten siis 1935 palkat olivat hallituksen määräyksen mukaan 16 % alemmat 1928:n palkkoja. Tästä jo huomaa, miten alhaisiksi hallitus vielä viime vuoden eli kertomusvuoden toisella neljänneksellä palkat määräsi. Tämä oli omiansa hidastuttamaan yleistä palkkojen kohoamista, josta merkit olivat selvästi jo todettavissa. Hallituksen toimenpiteitä ei siis voi käsittää niin, että niiden avulla olisi pyritty palkkoja kohottamaan, vaan päin vastoin pyrittiin tällä kiertokirjeellä hidastuttamaan jo alkanutta palkkojen nousua. Vasta vuonna 1936, siis viime keväänä antoi hallitus asianomaisille työvirastoille kehoituksen, että valtion töissä on suoritettava yhtä suuria palkkoja kuin samalla paikkakunnalla vastaavissa töissä yleisesti maksetaan. Valtion töissä olivat palkat siihen asti esim. rakennustöissä tuntuvasti alemmat kuin Rakennustyönantajaliiton antama palkkasitoumus edellytti. Tosin tämäkin kiertokirje, jonka hallitus viime keväänä antoi, on epämääräinen, mutta on siinä kuitenkin palkkojen nousulle myönteinen suunta. Tällainen kiertokirje olisi kuitenkin pitänyt antaa ainakin jo pari vuotta aikaisemmin, jotenka hallituksen toimenpiteet ovat tässä kohdin pahasti myöhästyneet. Kun hallitus sitten esittää palkkojen perusteiksi kertomuksessaan elintarveindeksin vuosilta 1926 ja 1935, niin tähän on huomautettava, että indeksit eivät kelpaa laskuperusteiksi ja indeksiperuste on otettu 5-henkisestä perheestä, jonka kuukausitulot ovat 1,800—2,000 markkaan kuukaudelta. Jos ansiot ovat, niin kuin yleensä työläisillä on, kautta maan, ja varsinkin

Helsingissä, alle tuon määrän, joutuu työläinen kuluttamaan sellaisia tarvikkeita, kuten vaatteita, jalkineita ja monia muita, joilla on ollut jo kohoava suunta hinnoissa. Sitä paitsi Helsingissä alle tuon palkanormin olevissa piireissä vuokrat ovat kalliimmat, sillä asunnoissa yhden huoneen neliövuokra kuukaudessa on paljon kalliimpi, kuin parihuoneiden vuokra neliöltä, joka indeksin perusteeksi on otettu. Indeksia hoitavat viranomaiset itsekkin ovat usein todenneet, että indeksit tekevät vääryyttä juuri kaikkein pienituloisimmille. Niin muodoin hallituksen perustelut tässä kohden eivät ole käytännössä yhtä todellisuuden kanssa.

Mitä sitten tulee henkisen työn alalla olevaan työttömyyteen, niin hallituksen omistakin tiedonannoista selviää, että valtion toimenpiteet tässäkin suhteessa ovat olleet varsin vähäiset. Mutta erikoisesti on syytä mainita, että sellaisten nuorten, jotka ovat vasta valmistuneet opinnoistaan, varatöihin pääsyn edellytyksenä on ollut, että työn hakijalla täytyy olla kokemusta jollakin työalalla. Mistä tällainen nuori koulusta valmistunut työn hakija on sellaista kokemusta saanut? Ei mistään. Nämä ovat siis ilman muuta katsotut voitavan syrjäyttää jopa tilastoistakin. Tässäkin suhteessa olisi hallituksella ollut velvollisuuksia enemmän kuin mitä se on täyttänyt.

Mitä sitten tulee työaikalakiin ja niihin poikkeuksiin, joita hallitus on myöntänyt, niin on tässä suhteessa kiinnitettävä huomiota myöskin siihen, että valtioneuvosto, jolla on oikeus tarkastusviranomaisia kuultuaan myöntää poikkeuksia 8-tunnin työaikalain säännöksistä, on näitä poikkeuksia myöntänyt vallitseviin oloihin katsoen liian laajasti ja aloille, joissa poikkeukset eivät ole olleet välttämättömät. Niinpä esim. välittömästi metsänhoidon yhteydessä suoritettut perkaus- ja raivaustyöt sekä kuivaustyöt, puutavaran ajo, puutavaran lauttaus ja uitto, erityisesti juuri lauttaus ja uitto, ovat, kun nykyisin työt suoritetaan monilla aloilla pitkälle kehittyneiden työmenetelmien avulla, sen laatuksia töitä, ettei poikkeuksia olisi ollut syytä niin laajasti myöntää. Niimikään posti- ja lennätinlaitos, tullilaitos, sairaalat, vankilat, kääntösillat sekä rautatieliikenne, mikäli siinä käytetään vuosi- ja kuukausipalkalla olevaa henkilökuntaa. Ei näilläkään aloilla

mielestäni poikkeuksia tarvitsisi myöntää niin laajassa mitassa. Ja kun 8-tunnin työajan noudattamisella näissä laitoksissa olisi voinut lisätä henkilökuntaa ja siten myöskin helpottaa niin sanottua työttömyyttä, lieventää työttömyyden vaikutuksia.

Mitä sitten poikkeuksien myöntämiseen 8-tunnin työaikalaista tulee, niin yleensäkin siinä olisi päästävä selvytyteen siitä, että näitä poikkeuksia ei myönnettäisi kuin ihan välttämättömyydestä. Kun näitä poikkeuksia on edelleen myönnetty samassa laajuudessa kuin ennenkin ja kun lain tarkoitus täten jää tärkeiltä osiltaan jatkuvasti saavuttamatta, mikä sen terveydelliseen, sivistykselliseen ja siveelliseen merkitykseen katsoen olisi valitettavaa, niin on toivottavaa, että hallitus ei enää myöntäisi poikkeuksia siinä laajuudessa 8-tunnin työaikalaista kuin aikaisemmin on tehty. Mitä erikoisesti valtion töihin tulee, niin työaikalautakuntaan ei pidä suotavana selalaista järjestelyä, että erälle valtion laitoksille jatkuvasti vuosittain myönnetään poikkeuksia työaikalain säännöksistä, vaan on sitä mieltä, että työaikaa koskevaa lainsäädäntöä, ainakin mikäli se koskee valtion töitä, olisi kehitettävä niin, että työt valtion laitoksissa voitaisiin järjestää yleisen työaikalain määräysten puitteissa. Pidänkin perustuslakivaliokunnan esilläolevassa mietinnössä lausumia ajatuksia ja toivomuksia erittäin tärkeinä ja toivon, että hallitus kiinnittää huomiota erikoisesti tähän palkkaa ja työaikaa koskeviin kohtiin.

Mitä sitten tulee erikseen maataloustyöalalla työskentelevien palkkoihin, niin niistä meidän maassamme ei ole virallisia tilastoja olemassa, mutta ne tilastot, joita saa, osoittavat, että maataloustyöväestön palkat ovat olleet alempana kuin yleensä metsä- ja uittotyössä olevien palkat ja että maataloustyöväestön palkkaukseen nähden olisi kiireesti saatava muutos aikaan. Siinä suhteessa toivon, että hallitus niillä toimenpiteillä, joita hallituksella luonnollisesti on, vaikuttaisi myöskin maatalouspalkkatyöväestön palkkaolojen kohottamiseksi, sillä mikäli olen voinut panna merkille, niin maataloustuotteiden hinnoissa näkyy olevan huomattava noususuunta ja on surullista, että niiden satojentuhansien ihmisten, jotka uurrastavat maataloustuotteita aikaansaadakseen, olot ja elämä on niin kurja kuin se todella meidän maassamme on (Vasemalta: Hyvä!).

Ed. Räisänen: Herra puhemies! Perustuslakivaliokunta on tällä kertaa, niin kuin aikaisemminkin, mietinnössään hallituksen kertomuksen johdosta kiinnittänyt huomiota niihin kurjiin palkka- ja työoloihin, jotka meidän maassamme vallitsevat ja jotka ovat sitä laatua, että ne tosiaankin, kuten edellinen puhuja lausui, ovat herättäneet huomiota maan rajojen ulkopuolellakin, huomiota, joka ei suinkaan ole ollut meidän maallemme edullista. Panen tyydytyksillä merkille, että perustuslakivaliokunta tästä asiasta lausuntoa antaessaan sanoo mietinnössään: „Tarkastaessaan hallituksen kertomukseen sisältyviä, työolojen järjestelyä ja työttömyyden vastustamista koskevia selostuksia, valiokunta on todennut, että hallituksen toimenpiteet näissä asioissa eivät ole vaikuttaneet täydellä teholla. Tämän vuoksi valiokunta pitäen asiaa tärkeänä tahtoo vielä kiinnittää hallituksen huomiota eräisiin työoloja koskeviin kysymyksiin, jotka eivät valiokunnan mielestä ole täysin tyydyttävällä kannalla. Hallituksen olisi sopivin toimenpitein pyrittävä kohottamaan yleistä palkkatasoa. Varatyöjärjestelmästä, joka saattaa estää palkkausolojen luonnollista kehittymistä ja aiheuttaa riitaisuuksia työnantajien ja työntekijöiden kesken, olisi kokonaan luovuttava. Sitä vakavaa yhteiskunnallista vaaraa, jonka nuorten henkilöitten työttömyys sekä ruumillisen että henkisen työn alalla muodostaa, olisi entistä voimakkaammin vastustettava.”

Tämä on hyvin kiinteä lausunto tärkeästä, hyvin tärkeästä asiasta, ja minä panen myös tyydytyksellä merkille, että hallitus on tästä eduskunnan perustuslakivaliokunnan mietinnöstä, ennenkuin se on eduskunnassa lopullisesti hyväksyttykään, kiirehtinyt tekemään johtopäätöksiä ja päättänyt lakkauttaa tuon paljon pahennusta aikaansaaneen varatyöjärjestelmän. Mutta tähän ei vielä riitä toimenpiteeksi kansan laajojen kerrostien kohottamiseksi siitä kurjuudesta, johonka ne ovat pulavuosina painuneet. Valiokunnan mietinnössä sanotaankin, samalla kun siinä on lausuttu arvostelu edesmenneen Kivimäen hallituksen toiminnasta tai toimettomuudesta tällä alalla, lyhyesti evästyksenä tulevaisuuteen nähden, että „hallituksen olisi sopivin toimenpitein pyrittävä kohottamaan yleistä palkkatasoa”. Niinkuin täällä jo edellisessä puheenvuorossa lausuttiin, on

valtio meillä näinä vuosina kulkenut lipunkantajana, tien näyttäjänä palkkojen alenuksessa. Nyt, kun meillä on uusi hallituskin, olisi sopiva aika tehdä tässä suhteessa täyskäännös parempaan päin. Varatyöjärjestelmän lakkauttaminen ei, kuten sanottu, vielä riitä, vaan täytyy valtion toimesta ruveta harjoittamaan aktiivista palkankorotuspolitiikkaa ja siinä on hallituksella paljon hyödyllistä tehtävää.

Niin, edellisinä vuosinahan on valtio kulkenut käsi kädessä ja edellä yksityisten työnantajien kanssa palkkojen alentamisessa. Valtion tällainen palkkapolitiikka johtuu, tahtoisin sanoa, suureksi osaksi myös siitä, että valtio, ei nyt ehkä valtiona, mutta valtion omistamat teollisuuslaitokset, osakeyhtiömuotoiset, joissa valtiolla on joko kaikki osakkeet tai enemmistö ja joita valtio siis kontrolloi, ovat liitetyt vuosien kuluessa kiinteästi työnantajaliittoihin, Hackzellin, Zilliacuksen ja muiden tällaisten herrojen johdolla toimiin työnantajaliittoihin ja tukinostorenkaisiin, joista niistäkin on täällä aikoinaan puhuttu, ja näiden liittojen ja renkaiden politiikka on ollut työpalkkoihin nähden niiden painamista alaspäin. Kun siis valtio on niihin osakeyhtiöittensä kautta kuullut, niin valtio on komennettu useissa tapauksissa kulkemaan palkkain polkemisessa eellimmäisenä. Siellä työnantajaliitossa ja renkaissa määrätään minkälaisia työpalkkoja maksetaan. Aikaisemmin on myös määrätty mitä hintoja maksetaan tukeista ja puista, mutta nyt kai ne renkaat ovat vähän rikki. Sensijaan edelleenkin määrätään työnantajaliitoissa, minkälaisia työpalkkoja maksetaan. Ja meidän tiedämme ne kurjat palkat — edellinen puhuja jo niitä laajasti selosti ja muutenkin ne ovat tunnettuja —, joita työnantajaliittojen osoitusten mukaan on tässä maassa maksettu näinä pulavuosina, niin sanottuina pulavuosina, joina kuitenkin nuo teollisuuslaitokset ja pankit ovat huimasti hankineet.

Eduskunta on jo aikaisemmin kiinnittänyt huomiota siihen, että valtion teollisuuslaitoksia, niitä, joissa valtio on osakkeenomistajana, omistaen enemmistön osakkeista, on liitetty näihin työnantajaliittoihin. Ja on eduskunta päättänyt, että valtion laitokset on otettava pois näistä liitoista, sillä valtion ei sovi olla mukana täl-

laisessa politiikassa, koska valtion on päinvastoin suojattava vähäväkisiä kansalaisia. Sen on sen vuoksi oltava poissa sellaisista liitoista ja yhtymistä, jotka pyrkivät päinvastaiseen. Vuonna 1934, käsitellessään sitä seuraavan vuoden, vuoden 1935, talousarviota, päätti eduskunta allekirjoittaneen esityksestä hyväksyä tuon talousarvion tulopuolelle kolmannen osaston I luvun 3 momenttiin seuraavan perustelun: „Momentille on eduskunta merkinnyt lisäystä 300,000 markkaa ja aiheutuu se siitä, että teollisuus- ja liikelaitoksia, joissa valtiolla on määräävä osake-enemmistö, ei enää pidetä jäseninä työnantajaliitoissa eikä niin sanotuissa ostorenkaisissa.” Tämä on laki. Näin on eduskunta sanonut.

Kun eduskunta päätti tämän ponnin hyväksyä, ruvettiin heti työnantajaliittojen taholta tavattoman voimakkaasti vastustamaan sen lopullista hyväksymistä. Eduskunnan jäsenet, edustaja Lohi ja edustaja, nykyinen ministeri, Vesterinen, kutsuttiin äkillisesti Zilliacuksen puunjalostusliittoon ja siellä heille annettiin ankara ukaasi, että on nopeasti perädyttävä tällaisesta „marxilaisesta” ponnesta (Ed. Sergelius: Miten on käynyt?). Asia meni, niinkuin laki vaati, valtiovarainvaliokuntaan ja siellä ed. Lohi peräytyikin, mutta ed. Vesterinen ei peräytynyt, ja valtiovarainvaliokunnassa oli sellainen enemmistö, joka hyväksyi eduskunnan päätöksen ja asia oli silloin lukossa. Kun se palautui sitten jälleen eduskuntaan eikä sille enää mitään voitu, niin nousi silloinen hallituksen vahtimestariksi mainittu edistyspuolueen johtaja, edustaja Sarlin sieltä (Puhemies koputtaen, kiellän loukkaavia sanoja käyttämästä!) keskustasta ja lausui, että tätä eduskunnan päätöstä ei voida panna lainkaan täytäntöön. Tämän puumerkkinsä, en sano Eskon puumerkkinsä, vaan puumerkkinsä, tahtoi hän panna eduskunnan pöytäkirjaan.

Meillä on nyt käsiteltävänä hallituksen kertomus toimenpiteistään vuonna 1935, jonka aikana tämäkin eduskunnan päätös olisi pitänyt tai olisi voitu panna täytäntöön. Minä en tässä kertomuksessa ole kuitenkaan huomannut, vaikka olen sitä selailut ja lukenut, että hallitus olisi ryhtynyt asiassa mihinkään toimenpiteisiin. Mutta meillä on nyt sallimus järjestänyt asiat niin, että meillä ei tuota hallitusta enää olekaan eikä täällä ole enää edustaja Sar-

liniakaan, eikä täällä eikä myöskään hallituksessa. Meillä on toinen hallitus, ja siinä on nyt ministerinä edustaja Vesterinen, joka silloin oli edustaja. Hän minulle huomautti aikaisemmin tässä huoneessa tästä ponnesta, viime keväänä kai, kun täällä jostakin tämänluontoisesta asiasta keskusteltiin. Sanoin silloin, että minä kyllä tulen tähän asiaan, kun sen aika on. Ja nyt minä tässä tilaisuudessa esitän ed. Vesteriselle ja ministeri Vesteriselle, että jos edellämäinitun ponnien määräystä ei ole pantu aikaisemmin täytäntöön, niin edustaja ja ministeri Vesterinen pitää nyt hallituksessa huolen, että tämä ponsi pannaan täytäntöön. Niin pian kun valtion teollisuus- ja liikelaitokset on otettu pois näistä työnantajaliitoista ja renkaista, joille ne maksavat vuosimaksuina satoja ehkä miljoonia markkoja ja ne alkavat itsenäistä työpalkkapolitiikkaa harjoittaa, sellaista, josta tämä eduskunta nytkin tulee päättämään ilmeisesti hyväksymällä tämän perustuslakivaliokunnan mietinnön, joka tähän kohtaansa nähden on yksimielinen, muuttuu tilanne. Niin, kun Suomen valtio rupeaa harjoittamaan itsenäistä palkkapolitiikkaa, sellaista, kuin eduskunta nyt evästä, eikä ole kiinni siis noissa työnantajaliitoissa ja ostorenkaisissa, niin, minä olen varma, se vaikuttaa työväen palkkatasoon sitä korotavasti. Silloinkin nämä työnantajaliitot ja niihin kuuluvat liikkeet tulevat jälessä. Mutta jos ne sellaisia olisivat, että ne yhä jatkuvasti jatkaisivat tähänastista työpalkkapolitiikkaansa, niin hallituksen on silloin tullava tänne eduskuntaan ja esitettävä toisia keinoja — eduskunta on viittannut aikaisemmin m. m. minimipalkkalainsäädännön aikaansaamiseen ja sitäkin voitaisiin käyttää näissä, nimenomaan metsä- ja uittotöiden palkkauksissa, ellei muu keino tepsii.

Minä olen tässä tahtonut antaa hyvässä mielessä eväitä hallitukselle, mitenkä olisi nyt asiaa lähdeittävä tämän jälkeen kehittämään. Minä toivon, että tämä hallitus, joka on saatu pystyyn työmiesten ja talonpoikain yhteisellä politiikalla, vaikka se nyt toistaiseksi on talonpoikaishallitus, panisi tässä asiassa toimeksi ja nopeasti.

Tämän puolen hallituksen kertomuksesta minä jätän tähän ja teen sitten erään pienen huomautuksen lähinnä herra sisäministerille.

Täällä mietinnön toisella sivulla toisessa kappaleessa kerrotaan Vaasan läänin maaherran uppiniskaisuudesta, jolla hän on estänyt Laihian sosialidemokraattista työväenyhdistystä pääsemästä oikeuksiinsa, s. o. saamaan taloansa avatuksi. Valiokunta lievästi tukistaa maaherraa, niinkuin oikein onkin. Nyt pyytäisin huomauttaa, että samanlaisia tai samansuuntaisia tapauksia on muuallakin kuin Vaasan läänissä. Siitä vaalipiiristä, josta minä olen edustajana, Kuopion läänin läntisestä, lähettivät Kiuruveden pitäjän kirkonkylästä sellaisia terveisiä, että sosialidemokraattisen työväenyhdistyksen hallintaan kiistattomasti joutunut Kiuruveden kirkonkylän työväentalo ei ole avautunut. Sitä ei ole saatu avatuksi, vaikka herra sisäministeri Puhakka on aikaisemmin keväällä tai kevätkesällä luvannut, että asia selviää ja mainitun työväentalon ovet avautuvat. Minä en sattumalta tiedä — en päässyt puhelimella tänään Kiuruvedelle — olisiko tuo talo jo nyt avattu, mutta ainakin elokuun lopussa, jolloin minä olin siellä, ei niin ollut ja lähetettiin minun mukani sellaiset terveiset, että alkaisi olla kiire tuon talon avaamisessa. Minä ne nyt tässä esitän ja toivon, että sisäministeri armollisesti avaisi tuon talon, että minäkin pääsisin saarnaamaan sinne Kiuruvedelle. Siellä on minun vastapelaajani edustaja Eljas Simojoki saarnannut vuosikautia ja saarnaa edelleen kirkkoissa ja kappeleissa, kouluissa, seurataloissa ja kaikkialla. Minulle pitäisi avata tuo ainoa talo, jossa minä voisin edustajana käydä saarnaamassa ja niin sillä tavoin myöskin tukea tätä laillista hallitusta — en tiedä, onko Eljas Simojolla nykyisen hallituksen tukemiseen nähden sama kanta. Tämä on minulla vaatimattomana evästyksenä ja tervehdystenä herra sisäministerille sieltä Pohjois-Savosta.

Pääministeri Kallio: Edelliset puhujat eivät ole tosin tehneet mitään muutosehdotusta perustuslakivaliokunnan mietinnön perusteluihin ja siitä syystä ei olisi ollut mitään välttämätöntä vastata niihin puheisiin, joita täällä on pidetty. Mutta kun tässä on lausuttu toivomuksia myös nykyiselle hallitukselle, niin katson olevan syytä huomauttaa, ettei palkkapolitiikan hoitaminen ole niin yksinkertainen asia

kuin edellisten puhujain lausunnoista voisi olettaa.

Ed. Toivonen puhui täällä maatyöpalloista mainiten niitten huonoudesta ja sehän on kyllä totta, mutta ei valtiovallalla ole mahdollisuutta niihin sekaantua, sillä ed. Toivonen kai itsekin tietää, että maatalous kaikista tukemistoimenpiteistä huolimatta on ollut kaikkein huonoimmin kannattava ammatti näinä vuosina, sillä olosuhteiden pakosta täällä on tehty, mitä on tehty maatalouden tukemiseksi.

Mitä sitten muutenkin tulee yksityiseen toimintaan palkka-alalla, niin siinä valtion toimenpiteet ovat sittenkin rajoitetut. Toivottavasti sillä on jonkunlaista merkitystä palkkatason kohottamiseen, että hallitus on m. m. nyt saman periaatteen mukaisesti, joka on perustuslakivaliokunnan mietinnössä, varatyöjärjestelmän lakkauttanut. Tällä toimenpiteellä toivottavasti on välinlinen vaikutus palkkatasoon ja hallitus on ohjelmassaan myöskin tämän saman periaatteen omaksunut, mikäli siihen hallitusvallalla on mahdollisuuksia. Mutta minä tahdon huomauttaa, että mahdollisuudet sittenkin ovat rajoitetut (Ed. Räisänen: Työnantajaliitosta pois!).

Mitä ed. Räisäsen esittämään asiaan tulee, että työnantajaliitosta valtion omistamien tai enemmistöosakkeisten osakeyhtiöiden tulisi erota, niin minä huomautan ed. Räisäsellemme, että onkohan hän aivan tarkoin ajatellut työsopimuslain periaatetta, johonka nimenomaan sisältyy se, että niin hyvin työntekijöillä kuin myöskin työnantajilla on oikeus tällaiseen yhteistoimintaan, ja työsopimuslaki menee niinkin pitkälle, että se määrää nimenomaan rangaistuksen, jos jompikumpi tässä asiassa sekaantuu ehkäisevästi estämään toisen asianosaisen kuulumasta lain mukaisiin yhdistyksiin (Ed. Räisänen: Työläisiä on rangaistu, kun ne on liittyneet yhteen!). Jaa, vaan siitä on työsopimuslaissa nimenomaiset säädökset ja minä vain tahdonkin vaatimattomasti huomauttaa työsopimuslain kirjaimen ja henkeen (Ed. Räisänen: Minä huomautin eduskunnan päätöksestä!). Sen minä kyllä olen nähnyt, että hallitus ei ole tässä suhteessa ryhtynyt toimenpiteisiin sen ponnen johdosta ja minulla on syytä luulla, että hallituksen tekemättäjäättäminen riippuu juuri tästä työsopimuslain hengestä ja kirjaimesta.

Minä en tahdo sen enempää asiaan sekaantua, kun eivät edelliset puhujat ole myöskään mitään muutosehdotusta tehneet perustuslakivaliokunnan mietintöön, jota vastaan minullakaan ei näissä suhteissa ole huomauttamista (Ed. Räisänen: Vihtori Vesterinen, astu pönttöön!).

Ed. Mantere: Herra puhemies! — Minä pyydän saada kääntää lehteä ja käsitellä toista asiaa kuin arvoisat edelliset puhujat.

Käsilläolevan perustuslakivaliokunnan mietinnön 3 sivulla esitetään moittiva arvostelu eräistä opetusministeriön toimenpiteistä elokuvien tarkastuksen tehostamiseksi. Moitteenalaisilla toimenpiteillä tarkoitetaan mietinnössä seuraavia opetusministeriön 30 päivänä lokakuuta 1935 tekemiä päätöksiä, nimittäin 1) päätöstä, joka sisältää ja jolla vahvistettiin ohjeet elokuvien tarkastusta varten, 2) päätöstä, joka sisältää ja jolla vahvistettiin valtion filmitarkastamon ohjesääntö, sekä 3) päätöstä, jolla elokuvien ylemmänasteiseksi tarkastuselimeksi asetettiin valtion filmilautakunta ja jolla tälle lautakunnalle vahvistettiin ohjesääntö. Kun nämä päätökset ja niihin sisältyvät ohjesäännöt valiokunnan mielestä aiheuttavat sellaisen käsityksen, että opetusministeriön yksin määräämällä tarkastuselimellä olisi oikeus kieltää elokuvan julkinen esittäminen ja että korkeamman elimen, filmilautakunnan, jossa opetusministeriön määräämät jäsenet muodostavat enemmistön, päätös olisi lopullinen, niin valiokunta viitaten hallitusmuodon säännöksiin, joiden mukaan Suomen kansalaisilla on oikeus kirjoituksen ja kuvallisen esityksen painostajulkaisemiseen kenenkään niitä ennakolta estämättä, lausuu tätä käsitystä vastaan mielipiteenään, että hallinnollisin toimenpitein järjestetty elokuvien tarkastus on vain neuvoa-antavaa laatua, mutta että siitä annetut säännökset eivät voi sisältää oikeutta kieltää elokuvien esittämistä, koska tämä oikeus kuuluu vain tuomioistuimille. Huomautettuaan edelleen, että elokuvan omistajan suostumuksella tapahtuva elokuvien ennakkotarkastus ei voi sisältää luopumista siitä oikeussuojasta, jonka perustuslaki antaa yleiselle kansalaisoikeudelle, valiokunta katsoo, että elokuvien ennakkotarkastus, kun sen uudelleen järjestämiseen nyt katsottiin tarpeel-

liseksi ryhtyä, olisi eduskunnan aikaisemmin lausuman kehoituksen mukaisesti ollut järjestettävä lainsäädäntöteitse.

Vaikkakin tämä perustuslakivaliokunnan mietintö on laadittu lievempään muotoon kuin aikanaan opetusministeriön tietoon saatettu ed. Estlanderin promemoria eli muistio 21 päivästä syyskuuta 1936 elokuvien ennakotarkastuksesta, kaipa mietintö kuitenkin jonkun vastahuomautuksen.

Kun mietinnössä sanotaan, että opetusministeriön 30 päivänä lokakuuta 1935 tekemät päätökset merkitsivät elokuvien ennakotarkastuksen uudelleen järjestämistä, niin on tämmöistä käsitystä vastaan huomautettava, että se vain hyvin vähässä määrin, jos ollenkaan, pitää paikkansa. Asiahan on nimittäin niin, että opetusministeriön puheenalaisissa toimenpiteissä ei ole mitään olennaista uutta aikaisemmasta järjestyksestä periaatteellisesti eroavaa järjestelmää luotu tai voimaansaatettu, sillä kaikki se, mitä 30 päivänä lokakuuta 1935 annetut opetusministeriön säännökset sisältävät, on ollut säädettyinä ja voimaansaatettuna jo aikaisemmilte opetusministeriön päätöksillä, suurimmaksi osaksi jo 1 päivänä elokuuta 1921 annetulla. Niinpä on jo mainitulla vuonna 1921 annetulla päätöksellä ollut säädettyinä toiselta puolen, että päätöksen 4. ja 5. kohdassa tarkoitettuja filmejä joko ei saa hyväksyä esitettviksi tai niiden esittäminen on kiellettävä — sanat kuuluvat juuri näin — ja toiselta puolen, että tarkastamon hyväksymiä filmejä saadaan, kuten päätöksen 9. kohdassa sanotaan, ilman uudistuvaa tarkastusta esittää vapaasti kaikkialla maassa. Periaate, että opetusministeriön asettamalla tarkastuselimellä olisi oikeus kieltää elokuvan julkinen esittäminen samoin kuin periaate tämmöisen elimen päätöksen lopullisuudesta ei siis ole mitään semmoista uutta, jota vasta 30 päivänä lokakuuta 1935 annetuilla opetusministeriön päätöksillä olisi saatettu voimaan. Että tämä luonnollisesti on katsottava ainoastaan neuvoa-antavaksi, vaikka lopulliseksi, se on itsestään selvää. Mutta siinä suhteessa ei 1935 vuoden päätös sisällä mitään poikkeusta. Se on aivan samalla pohjalla kuin 1921-vuoden päätös.

Edellämainitun 1921-vuoden päätöksen toisen kohdan mukaan saattoi filmitarkastaja tai hänen estettynä ollessaan opetus-

ministeriön edustajana oleva tarkastamon apujäsen toimittaa filmien tarkastuksen yksinkin, jota vastoin näiden kummankin estettynä ollessa kuului tarkastuksen hoito poliisilaitoksen edustajana olevalle apujäsenelle, ei kuitenkaan yksin, vaan tarkastajan tai apujäsenten yhdessä valitseman asiantuntijan kanssa. Tarkastajan tarkastamon puolesta antamaan päätökseen tyytymätön filmin omistaja sai kuitenkin, kuten päätöksen 3. kohdasta käy selville, alistaa filmin koko elävienkuvien tarkastamon tarkastettavaksi. Kun tällaiset tapaukset useimmiten olivat niin sanottuja erittäin vaikeita tapauksia, voitiin niihin tarkastajan toimesta kutsua ja usein kutsuttiinkin apujäsenten lisäksi enintään kaksi asiantuntijaa antamaan lausuntonsa uudelleen tarkastettavaksi alistetusta filmistä. Tämmöistä 5-jäsenistä tilapäistä tarkastuselintä kutsuttiin elokuvapiireissä lisätyksi lautakunnaksi. Mutta kun tämä tilapäinen lisätty lautakunta vuosien varrella saatujen kokemusten mukaan oli osoittautunut vähemmän tarkoitustaan vastaavaksi, kääntyi valtion filmitarkastamo 12 päivälle helmikuuta 1934 päivätyllä kirjelmällä opetusministeriön puoleen alistuen siinä harkittavaksi, olisiko asetettava komitea, jonka tehtävänä olisi laatia mahdollisimman yksityiskohtaiset ohjesäännöt filmien tarkastukselle ja pohtia muitakin filmin tarkastuksen yhteydessä olevia periaatteellisia ja käytännöllisiä seikkoja, m. m. vakinaisen lisätyn lautakunnan asettamista. Viisi päivää myöhemmin jätettiin opetusministeriön myöskin Suomen Biografiliiton puolesta saman suuntainen anomus. Filmitarkastamon ja Suomen Biografiliiton toivomukset uusiin ohjeisiin nähden elokuvien tarkastusta varten samoin kuin lisätyn lautakunnan vakinaistuttamiseen nähden ovatkin tulleet toteutetuksi kahdella opetusministeriön 30 päivänä lokakuuta 1935 antamalla edellämainitulla päätöksellä. Kummallakaan näilläkään päätöksillä ei opetusministeriö, kuten edellä esitetystä selviää, ole voimaan saattanut mitään semmoista uutta, jota aikaisemmat opetusministeriön päätökset eivät jo edellyttäisi. Näillä päätöksillä on vain tarkistettu tai paremmin ajan oloja ja vaatimuksia vastaavalle kannalle järjestetty jo aikaisemmin käytäntöön saatettuja ja noudatettuja periaatteita ja menettelytapoja elokuvien

tarkastukseen nähden. Ja kun tämä tämmöinen, jos niin tahdotaan, uudelleenjärjestäminen on tapahtunut nyt, kuten aikaisemminkin, asianosaisten, ei vain suostumuksella, vaan myöskin heidän pyynnöstään ja heidän myötävaikutuksellaan, niin opetusministeriön 30 p:nä lokakuuta 1935 antamia päätöksiä ja toimenpiteitä elokuvien ennakkotarkastukseen nähden ei voida arvostella toisin tai muunlaisella mitalla kuin sen aikaisempia päätöksiä ja toimenpiteitä samassa asiassa.

Kun valtion filmitarkastamo ja Suomen Biografiliiton pyytäessään vuoden 1934 alussa komitean asettamista erinäisiä filmitarkastusta koskevia kysymyksiä varten, eivät yhtä vähän kuin sittemmin näiden edustajista kokoonpantu komiteakaan esittäneet mitään periaatteellisesti tai olennaisesti aikaisemmasta eroavia toimenpiteitä, eivätkä myöskään tehneet mitään huomautuksia siitä, että edustamillaan tahoilla olisi vallinnut tyytymättömyyttä hallinnollisilla toimenpiteillä järjestettyä, vapaaehtoisuuteen perustuvaa ennakkotarkastusta vastaan, ei opetusministeriöllä vuonna 1934 ole voinut olla asiallista aihetta vastoin asianosaisten toivomuksia ryhtyä toimenpiteisiin lainsäädännön aikaansaamiseksi tällä alalla, semminkin kun eduskuntakin, joka eduskunnan oikeusasiamiehen vuoteen 1924 kohdistuneesta toimintakertomuksesta oli saanut tietää, ettei opetusministeriö ole katsonut enempää toimenpiteitä ennakkotarkastukseen nähden tarpeelliseksi, oli tyytynyt tähän ilmoitukseen ja siten ilmeisesti hyväksynyt hallituksen, eli tarkemmin sanoen, opetusministeriön kannan asiassa. Eduskunnan vuonna 1922 hallitukselle antama toivomusponsi ei enää vuosina 1934 ja 1935 ollut vireillä, se kun oli aikoinaan jo poistettu toimenpiteistä riippuvien asiain luetteloista ja siihen kuuluvat asiakirjatkin siirretty valtionarkistoon, mikä ilmeisesti oli johtunut juuri siitä, että eduskunta vuonna 1924 nähtyään oikeusasiamiehen kertomuksen ei ollut tehnyt minkäänlaista muututusta tämän asian yhteydessä.

Kun eduskunta ei myöhemminkään ole palannut asiaan eikä kehoittanut hallitusta ottamaan asiaa uudelleen periaatteellisen pohdinnan alaiseksi, ei, vaikka opetusministeriön 1921 antamaa päätöstä muutettiin sekä vuonna 1926, jolloin tarkastusta samalla huomattavasti kovennettiin, että

myös v. 1928. Ja kun toiselta puolen elokuvanomistajapiiritkään, mikäli niitä edustavan Suomen Biografiliiton ilmoitusten ja esittämien toivomusten nojalla on ollut mahdollista päätellä, eivät ole halunneet käyttää perustuslain mukaista oikeuttaan vaatia elokuvien ennakkotarkastuksen uudelleen järjestämistä lainsäädännön kautta, on hallituksella sitäkin vähemmän ollut syytä uuteen kannanottoon asiassa.

Täydellisyyden vuoksi tulkoon lopuksi vielä mainituksi, että kaikissa leimaverolaeissa vuodesta 1921 alkaen on ollut määräyksiä pääsymaksuista elokuvanäytäntöihin suoritettavasta leimaverosta ja leimaverolain soveltamisesta annetuissa määräyksissä on niinikään säännöksiä, jotka edellyttävät sekä filmitarkastuksen että valtion filmitarkastamon olemassaolon. Elokuvien hallinnollisilla toimenpiteillä järjestetty ennakkotarkastus on siis oikeastaan ankuroitu eduskuntalakiin, jota eduskunta muun muassa elokuvan verotukseen nähdenkin on jonkin verran joutunut muuttamaan ja ollut silloin tilaisuudessa ilman etsittyä aihetta kiinnittämään huomiota m. m. siihen seikkaan, onko leimaverolainsäädännössä edellytetty elokuvataarkastus täysin lainmukaisella kannalla.

Eduskunnalla on tietenkin oikeus, jos se haluaa, lausua hallitukselle toivomuksia esityksen antamisesta laiksi elokuvien tarkastuksesta. Käsilläoleva valiokunnan mietintö ei tätä kuitenkaan sisällä. Sitä vähemmän valiokunnalla on ollut mielestäni aihetta siihen lausuntoon, joka sisältyy mietintöön, sillä, toistan sen vielä, valiokunnan puheeksi ottama opetusministeriön päätös elokuvien tarkastuksen tehostamiseksi ei ole muuttanut tätä tarkastusta periaatteelliselta luonteeltaan toiseksi, kuin mitä se alkujaan on ollut aina vuodesta 1921 alkaen.

Ed. Vilhula: Herra puhemies! Minä pyydän kiinnittää huomiota siihen hallituksen kertomuksen kohtaan, jossa kosketellaan ulkomaisen raakapuun tuontia maamme. Marraskuun 25 päivänä 1932 on eduskunta nimittäin päättänyt lausua tehdyn aloitteen johdosta toivomuksen, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin ulkomaisen raakapuun tuonnista aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi ja antaisi eduskunnalle tarpeellisen esityksen. Tasavallan presidentin

jätettyä valtioneuvostolle tehtäväksi ryhtyä eduskunnan toivomuksesta aiheutuviin toimenpiteisiin on asian kehittäminen siirretty helmikuun 16 päivänä 1934 maatalousministeriöltä ulkoasiainministeriölle enempiä toimenpiteitä varten. Nyt esillä-olevasta hallituksen kertomuksesta käy ilmi, että ulkoasiainministeriö on jatkuvasti seurannut ulkomaisen raakapuun tuontitilanteen kehitystä, mutta on toistaiseksi katsonut, ettei ole syytä ryhtyä asiassa enempiin toimenpiteisiin. Raakapuuta on maahan tuotu tullihallituksen laskelman mukaisesti vv. 1927—35 tonneissa laskettuina seuraavat määrät: v. 1927 15,669 tonnia, v. 1928 108,872 tonnia, v. 1929 157,759 tonnia, v. 1930 296,185 tonnia, v. 1931 147,757 tonnia, ja sinä vuonna, jolloinka eduskunta mainitun toivomuksen lausui, siis v. 1932 239,284 tonnia, v. 1933 250,447 tonnia, v. 1934 359,868 tonnia sekä viime vuonna 304,179 tonnia. Näistä numeroista voidaan siis todeta, että siitä vuodesta lähtien, jolloinka eduskunta toivomuksensa lausui, on ulkomaisen raakapuun tuonti maahamme lisääntynyt viime vuoteen verrattuna noin 65,000 tonnia. Luvut myös osoittavat, että kokonaismäärältään on raakapuun tuonnilla siis ollut jatkuvasti nouseva suunta sen jälkeen kuin eduskunta edellämainitun toivomuksensa hyväksyi. Laadulleen käsittää tämä tuonti pääasiassa tukkeja ja paperipuita, vaikka viimeainittujen määrä on viime vuosina melkoisesti vähentynyt eikä tänä vuonna paperipuita ole tuotu juuri nimeksikään. Tukkien tuontiin nähdessä oli viime vuosi ennätysvuosi. Silloin tuotiin niitä maahan nimittäin 278,306 tonnia. Paperipuun tuonti on sen sijaan ollut, kuten mainittu, viime ja tänä vuonna melkein seisahtuksissa. Paperipuun tuontin vähentymistä tuskin voitaneen selittää mitenkään muuten kuin siten, että paperipuun hinta on ollut omassa maassa niin halpa, ettei ulkoa ole kannattanut niitä meille tuoda. Tätä olettamusta tukee m. m. se seikka, että vuonna 1935 Venäjältä, josta yleensä raakapuuta maahan pääasiassa tuodaan, niin Venäjältä tuodun paperipuun hinta oli keskimäärin kiintokuutiometriltä 131 markkaa oltuaan vielä vuonna 1934 vain 118 markkaa.

Tässä yhteydessä on asiallista todeta myöskin se, että ulkomaisen raakapuun tuonti muodostaa verrattain pienen osuu-

den meidän teollisuutemme tarvitsemasta raakapuumäärästä. Se on ainoastaan siinä 2 ja 4 %:n seutuvilla koko teollisuutemme raaka-aineen kulutuksesta.

Vaikkakin edellä esitettyjen tietojen perusteella voitaneen puolustaa edellisen hallituksen ulkoministerin kantaa ulkomaiseen raakapuun tuontiin nähdessä ja vaikkakin voidaan sanoa, että työttömyys on maassamme vähentynyt ja että puuraaka-aineen kantohinnat ovat nousseet, joissa suhteissa vallinneiden epäkohtien vuoksi edellä mainittu eduskunnan toivomuskin tuli lausuttua, niin on asia kuitenkin monestakin syystä sikäli vakava, että siihen kannattaa hallituksen taholta huomiota kiinnittää. Ennenkaikkea on tällöin otettava huomioon kansainvälinen taloudellinen tilanne, näiden kansainvälisten taloudellisten suhteiden järkkymismahdollisuudet nykyisin heilahtelevien poliittisten suhdanteiden vallitessa. Viittaamaan tässä suhteessa vain siihen mahdollisuuteen, että, jos Venäjän ja Saksan taloudelliset suhteet alkaisivat horjua nykyisestäään, saattaisi tämä varsin nopeasti tietää myöskin sitä, että Venäjä alkaisi myydä maahamme nykyisin Saksaan viemäänsä paperipuita, josta saattaisi olla seurauksena hintojen romahdus meillä, monia muita seikkoja mainitsematta. Kun raakapuuta tuodaan maahamme, kuten mainittu pääasiassa Venäjältä, olisi siihen kiinnitettävä huomiota myöskin senvuoksi, että maamme kauppataase yleensä Venäjään nähdessä on tuontivoittoinen, raakapuun muodostaessa varsin suuren tuontitavaraerän. Niinpä on kuluvan vuoden alusta syyskuun loppuun mennessä maahamme Venäjältä tapahtunut tuonti raha-arvoltaan noin 77.5 miljoonaa markkaa vientiä suurempi. Vastavuoroisuuden tehostamista tässä tapauksessa voidaan puolustaa silläkin syyllä, että päätuontiartikkelin muodostaa Venäjältä raakapuu, tavara, jota meillä omassa maassa on tarpeeksi saatavissa.

Vaikkakin siis tällä hetkellä voitaneen omaksua ulkomaiseen raakapuun tuontiin nähdessä entisen ulkoministerimme kiinnostumaton kanta, ei ole mielestäni paikallaan, että maamme hallitus sulkisi tällä hetkellä tältä kysymykseltä silmänsä. Kun tämä tuonti on siis osoittanut jatkuvaa kasvua ja kun eri maiden väliset taloudelliset suhteet ovat tällä hetkellä enemmän tilapäisten järjestelyjen varassa ja kun kauppa-

taseemme pääraakapuuntuontimaahan, Venäjään nähden, on melko voimakkaasti tuontivoittoinen, olisi mielestäni välttämätöntä, että maamme hallitus on täysin selvillä jo etukäteen harkituista menettelytavoistaan, jotta ulkomaisen lisäytyvän raakapuun tuonnin aiheuttamat haitat olisivat tarpeen tullen nopeasti ja tarkoituksenmukaisella tavalla estettävissä.

Tämän toivomuksen olen halunnut hallituksen kertomuksen käsittelyn yhteydessä eduskunnassa esittää.

Ed. Estlander: Herr talman! Vad grundlagsutskottet haft att anföra beträffande regeringens förhållande till och dess nyskapande verksamhet i fråga om filmcensuren är av jämförelsevis uppseendeväckande beskaffenhet. Och detta ännu mer, om man betraktar den i utskottet berörda frågan jämväl ur andra synpunkter än den närmast formella synpunkt, som utskottet anlagt och som ju visserligen också är av stor betydelse. Innan jag går att utveckla frågan något vidare och föra den in på områden, som otvivelaktigt höra till densamma ehuru de icke av utskottet närmare berörts, är jag skyldig att uppmärksamma rdm. Manteres nyss här gjorda uttalande.

Detta uttalande av rdm. Mantere gjordes väl snarast såsom av en f. d. minister, mera så att säga å dragande kall och ämbetets vägnar, än just aus Liebe zur Kunst allenast. De invändningar f. d. minister Mantere gjorde gällande synas mig också, med förlov sagt, hava varit något obestämda. De framträda icke i någon synnerligt klar relief, om man ställer dem emot de uttalanden utskottet enhälligt kommit till. Rdm. Mantere vill göra gällande, att den reglering av filmcensuren, som under redovisningsåret 1935 ägt rum, icke kunde betecknas såsom någon nyreglering, och att i själva verket förhållandet varit alldeles oförändrat ända sedan den dag, då riksdagen trädde emellan med sitt uttalande år 1922. Jag frågar, vad är då denna nya instans, som nu genom de av rdm. Mantere åberopade och refererade besluten tillkommit, är det icke någonting nytt, någonting som i själva verket ganska väsentligt förändrar karaktären av denna förhandsgranskning? En ny instans, om vilken det säges i maktfullkomliga ord, att

den är definitiv och den sista och att det är den som bestämmer, huruvida någonting får offentlig framställas eller icke. Det är vida mer än vad ärendet omfattade, då det behandlades av riksdagen år 1922 och föranledde riksdagens kläm.

Detta angiver, just detta och mycket annat också, att regeringen anser sig hava slutlig befogenhet i denna sak trots riksdagen och trots regeringsformen. Förhållandena före 1922, som rdm. Mantere också enligt vad jag förstod åberopade, de hava väl numera dock ingenting att skaffa i saken.

Rdm. Mantere menar att riksdagen icke precis varit så noga om att dess kläm skulle komma att efterlevas. Jag är icke alldeles säker på att rdm. Mantere kan bevisa detta påstående. Utgående från rdm. Manteres synpunkt skulle förhållandena varit oförändrade och riksdagen hade kunnat somna in efter sitt beslut och sova i 10 à 15 år, förvissad om att regeringen nog vakade över filmerna på samma sätt som hittills. Men jag inlägger för min del en annan betydelse i riksdagens beslut. Det har icke bara varit fråga om att, så snart en nyreglering sker, ärendet skulle överlämnas till riksdagen. Riksdagens beslut innefattar, att ärendet skulle överlämnas till riksdagen därför att riksdagen ville pröva huruvida en nyreglering behöfves, en nyutveckling på den grund som var lagd och som riksdagen erkände att tillsvidade hade varit användbar. Riksdagens beslut gick ut på, att det skulle överlämnas till riksdagen att besluta huru man genom lagstiftning skulle bygga vidare på den gamla grunden. Detta har rdm. Mantere icke såsom minister observerat, och det ser också ut som om rdm. Mantere såsom riksdagsman icke skulle rätt uppfatta saken.

Regeringen har dröjt mer än 10 år med att efterkomma riksdagens begäran att få hand om denna ömtåliga angelägenhet. Rdm. Mantere åberopar visserligen —, och detta är verkligen ett ministerargument —, att handlingarna redan för länge sedan hade sänts till statsarkivet, så att saken var abgemacht. Roma locuta, causa finita! Det fanns ingenting vidare att göra i denna sak! Detta är med förlov sagt ett ganska byråkratiskt argument. Också har jag hört det förut i denna sak, men jag trodde icke att det skulle upprepas av

själva ministern, det passade mycket bättre i munnen på den underordnade person i ministeriet, som faktiskt framställde detta argument.

Slutligen hade väl också rdm. Mantere för avsikt att suggerera ett argument ännu, fastän det kom ganska svagt fram. Åtminstone har det från den tidigare i saken försiggångna diskussionen fastnat i mitt minne såsom det förnämsta argument man från regeringshåll eller från ministeriehåll hade att framföra. Det var nämligen det, att om någon försummelse hade förelegat å regeringens sida, så hade denna i gengäld uppvägs av att riksdagen själv blundat till under en lång följd av år. Numera kunde man därför emotse, att riksdagen icke vidare skulle taga sig talan i denna sak, som vore så att säga preskriberad, ifall man ville försöka giva något sorts juridisk form åt detta argument. Jag befarar att en sådan vädjan, och den har faktiskt på allvar gjorts, om också rdm. Mantere här icke upptog den så synnerligen positivt, jag befarar att denna vädjan kommer att klinga för döva öron. I den konstitutionella parlamentariska avräkningen mellan folkrepresentationen och regeringen gäller icke någon preskription. Och utskottet har icke ansett sig böra fatta saken så att verkligen en preskription skulle kunna ifrågakomma, nämligen att här ansåges föreligga någon sorts straffbar handling, där delinkventen eller delinkventerna ägde att sig till skydd åberopa, att saken redan var för gammal och hade ur rättsordningens synpunkt sett förlorat sitt aktuella intresse. Från den ståndpunkt, vilken utskottet anlagt, har denna angelägenhet alltså, såsom jag inledningsvis framhöll, ett betydande aktualitetsintresse.

Jag ber att härtill få anknyta några omständigheter, som måhända i sin mån skola bevisa detta mitt uttalande. Det är av vikt att riksdagen gör klart för sig bl. a. huru tillfällig, för att icke säga svag den kontroll man visa sig vara, som riksdagen genom sina organ utövar beträffande efterlevnaden av direktiv, dem riksdagen under årens lopp givit åt den ena eller andra regeringen. Grundlagsutskottet har under de senaste åren kanske mer än tidigare föresatt sig att systematiskt efterforska och skärskåda anledningarna till att flere bland riksdagens yrkanden och upp-

drag blivit från regeringarnas sida negligerade ända därhän, att som sagt ett tiotal år kan förgå utan att respektive ärenden bliva avgjorda antingen positivt, såsom riksdagen önskat det, eller så att regeringen öppet skulle utsagt, att den på anförda skäl finner riksdagens uppdrag böra få förfalla. Ty också detta är fullkomligt parlamentariskt och legitimt och det är ett ärligt och öppet spel, medan det icke kan anses vara parlamentariskt och legitimt att utan vidare begrava ett ärende och föra handlingarna över till statsarkivet.

Ofta har också grundlagsutskottet under dessa år nödgats konstatera, att för dröjsmålen icke funnits tillfredsställande anledning. I det fall, som nu föreligger, ser det faktiskt ut som hade vederbörande ministerium totalt glömt bort att riksdagen kategoriskt, en gång för länge sedan visserligen, yrkat på att få bestämma om filmgranskningen och om huru densamma skulle utvecklas, och uttalat, att detta skulle ske i lagstiftningsväg. Redan denna riksdagens motivering hade bort vara nog att hålla denna sak i ministeriets minne. Måhända ligger dock i denna glömska den mest mänskliga ursikten för det förbiseende, som ägt rum, i varje fall en bättre ursäkt än den preskriptionsteori, som jag nyss antydde. Det är sant nog att riksdagen har visat sig långmodig, när det gällt att på detta sätt under en följd av år låta udda vara jämnt. Detta är icke det enda fall, då riksdagen varit på detta sätt långmodig. I föreliggande berättelse berör grundlagsutskottet andra fall, där också ett decennium fått förflyta och där icke förty riksdagens yrkanden ännu i denna dag kunna och böra återupplivas. Man hade förresten kunnat ha anledning förvänta, att de tvenne höga ämbetsmän, som hava till sin särskilda uppgift att övervaka styrelsens verksamhet, skulle observerat den betänkliga gir som filmcensuren hotade att taga, då den fortfor att helt och hållet bero av administrativa förfoganden.

Det nu uppkomna, varken med riksdagens yrkanden och beslut, ej heller med lag överensstämmande sakläget kan således bero på förbiseende närmast från undervisningsministeriets sida. Men alldeles övertygad känner man sig dock icke, när man tagit del av detta ärende i detalj och fäst sig

vid den enständighet, med vilken man från ministeriets sida gått i gamla gängor. Alldeles övertygad känner man sig icke om att den enda orsaken skulle hava varit ett förbiseende eller ock okunnighet om riksdagens tidigare uttalanden. Det finnes dessvärre omständigheter under de senaste åren, som tyda på att roten och upphovet till de av grundlagsutskottet anmärkta missgreppen å regeringens sida äro att söka uti att vår administration har en anmärkningsvärd byråkratisk läggning, en läggning som egendomligt nog mycket väl låter förena sig med, ja ofta just kommer till synes i mycket demokratiska samhäl- len. Jag skyndar att uttala, att jag icke riktar någon misstanke emot rdm. Mantere för att skatta åt denna uppfattning. Jag senterar också att rdm. Mantere velat stiga fram för att skydda sitt ministerium och bära ansvaret för det. Och jag vill fram- hålla, att det ju icke är möjligt för en minister att alltid kunna svara för de rikt- ningar, som göra sig gällande i hans mi- nisterium. För ett byråkratiskt betraktel- sesätt ter sig uppenbarligen som naturligt och självfallet, att myndigheterna skola spela förmyndare för allmänheten och giva befallningar åt alla och envar, ja, att man rätt och slätt icke fäster sig vid eller ihågkommer, att medborgarna också hava vissa rättigheter, till och med sådana rät- tigheter, som i grundlag fått sin plats, eller, skola vi nödgas säga, som i grund- lagen sökt sin tillflyktsort. Gränsen mel- lan vad som får göras till föremål för administrativt förfogande å den ena sidan och vad som hör lagstiftningen till å den andra, och där alltså riksdagen äger mel- lankomma och medbestämma, denna gräns har visserligen av ålder i flere avseenden varit vacklande. Mycket beror också där- för nu på så att säga medborgerligt gehör i detta hänseende. Men de medborgerliga grundrättigheter, som det här gäller, de äro så nyligen och å andra sidan så ut- tryckligen stadgade i grundlagen, att man måste kunna kräva icke endast klart med- vetande om desamma utan också ett sorg- fälligt handlingssätt från myndigheternas sida till undvikande av överträdelser i dessa fall.

Emellertid har under årens, också under de senaste årens lopp liknande förbiseen- den förekommit, och grundlagsutskottet har

efter möjlighet sökt bringa klarhet åt- minstone i en del sådana fall. Jag åbero- par detta för att bestyrka, vad jag fram- hållit, nämligen att en utpräglat byråkra- tisk riktning gjort sig förnimbar i rege- ringssättet. Jag vill erinra blott om ett av dessa fall, där utskottet uppträtt med ett yrkande, vilket riksdagen också omfattat. Det var i dess betänkande n:o 5 år 1935 med anledning av regeringens berättelse för år 1933. Grundlagsutskottet tillbaka- visade här det famösa anspråket, att om polismyndigheterna t. ex. anse, att utövning- en av en laglig medborgarrätt, låt oss säga hållandet av ett möte, komme att giva anledning till oordningar genom övergrepp från sådana personers sida, vilka tilläven- tyrs ville hindra eller störa mötet, skulle myndigheterna enligt denna uppfattning då vara befogade att förbjuda det lagliga mötet i stället för att med den offentliga maktens arm skydda detta lagliga möte mot obehörigt och rättsstridigt intrång. Detta typiskt byråkratiska betraktelsesätt fann grundlagsutskottet och på grundlags- utskottets förslag riksdagen nödigt att med största bestämdhet tillbakavisa.

Samma typiskt byråkratiska uppfattning har, för att ännu nämna ett exempel, kom- mit till uttryck i regeringens åtgärder att genom förordning söka reglementera an- vändandet av flaggor, ett förfarande, vil- ket har en påtaglig likhet med vad som nu skett i fråga om filmcensuren. Ty också i bestämmandet rörande flaggning hade riks- dagen önskat att få taga del, men dess önskan att erhålla proposition om ärendets reglering i lagstiftningsväg negligerades. — Men det är icke endast riksdagens önsk- ningar och uttalanden som på dylikt sätt av våra regeringar under förloppet av de senaste åren förbisetts; också grundlag och bestämmelserna däri hava stundom löpt fara att få maka åt sig. Eller ligger det icke någonting motbjudande oklart och för vår statsförfattnings anda kränkande i att regeringen söker hos medborgarna fram- kalla föreställningen, ja snart sagt fordrar, att dessa genom något sorts avtal skola an- ses hava förbundit sig att avstå från att inför domstol få sin rätt fastställd och i stället underkasta sig en förhandsgransk- ning, såsom det nu här gäller vid förevi- sande av filmserier, en förhandsgranskning, som går ut över vad i administrativ väg

kunnat och kan påbjudas. När det i undervisningsministeriets beslut av den 30 oktober 1935 betecknas såsom „slutgiltigt avgörande” därom, huruvida en film „tilllåtes” eller „förbjödes” till offentlig förevisning, så är detta att gå längre än vad man i administrativ väg kan uttala.

Det har åberopats att nu fungerande filmgranskning tillkommit med filmägarnas goda minne, ja t. o. m. att den tillkommit på deras anhållan, eller rättare sagt på anhållan av någon deras sammanslutning. Huruvida den sammanslutning, som här åberopas, varit behörig att taga sig talan för samtliga intressenter, det har utskottet icke särskilt uttrömt. Men med full rätt uttalar utskottet, att medborgare icke genom något slags avtal, mer eller mindre frivilligt, kunna avstå från sina av grundlag hägnade rättigheter.

Jag ber slutligen att ännu få beröra ett förhållande, som i grundlagsutskottets betänkande icke upptagits, ja, i själva verket icke i utskottet alls tagits till tals för att icke komplicera förevarande sak, som ock därför nu borde framstå i sin enkla omotäglighet. De direktiv jag nyss omnämnde och som ministeriet utfärdat, hava givits ett sådant innehåll, att man beträffande dem liksom i fråga om flaggförordningen av den 27 april 1934 med fog måste ifrågasätta, om de icke till sitt innehåll överskridit också gränserna gentemot grundlagskyddade områden. De innehålla i själva verket en tolkning av vad som enligt grundlag är såväl till tal som skrift och bild skyddat av grundlag och vad som icke är detta. Innebörden av denna tolkning faller emellertid helt och hållet utom de administrativa myndigheternas fastställande. Den ankommer på domstol i enskilda fall eller å behörig lagstiftningsåtgärd.

Jag skyndar mig att ännu tillägga, att jag härmed icke ingått på en kritik i enskildheter av de bestämmelser, som på detta sätt inkommit i ifrågavarande direktiv, utan endast klandrat att ministeriet ansett sig kunna utfärda direktiv, som innehålla sådant, som endast i lagstiftningsväg hade kunnat bestämmas. Visserligen, det vill jag öppet säga, anser jag för min del att också innehållet är sådant, att regeringen icke heller för detta innehåll kunde svara, men här är endast fråga om detta faktum,

att regeringen tillmätt sig rätten att i administrativ väg förfoga om sådant, som bör i lagstiftningsväg bestämmas.

Sakens vikt har gjort att jag uttalat mig något utförligare i de delar, vilka icke kommit under grundlagsutskottets behandling. Likväl framställer jag icke något ytterligare yrkande utan jag understöder betänkandet.

Uti betänkandet ingår ännu en annan sak vari jag skall be att få yttra ett par ord. Det är den, som behandlas på sidan 2, där i mitten av spalten 1 tages till tals frågan om regeringens skyldighet att till ägares av vissa byggnader fria förfogande överlåta dessa. De djupgående störingar i de rättsliga förhållandena på så många områden, vilka blevo en följd av lapporrelsen, hava sträckt sin verkan framåt ända till den dag som är. En fråga, som i samband med regeringens berättelse framträtt, är som sagt den om vissa föreningsars egendom. Tvisterna om denna egendom hava ofta haft till följd att medborgare och deras sammanslutningar antingen förhållits eller t. o. m. berövats det rättskydd, som de bort få åtnjuta. I motsats till undertecknarna av de tvenne första reservationerna har jag kommit till den övertygelsen, att den bevisning, varpå myndigheterna grundat sina åtgärder i nu föreliggande fall, liksom säkerligen i många flere likartade fall, varit sådan, att den uppenbarligen icke utgjort lagenligt bevis i dylika fall. Utskottet har haft anledning att hänvisa särskilt till förhållandena i ett län, i Vasa län. Det är redan fjärde gången grundlagsutskottet i sin berättelse angående regeringens verksamhet just beträffande samma län fått hänvisa till samma slag av missförhållanden. Dylika fall som dessa utgöra rester från en olaglighetsperiod, vars verkningar riksdagen vid flere tillfällen bemödat sig om att avlägsna. Också i detta fall är ännu en sådan rest kvar. Det synes hava behövts en påstöt, men vi skola hoppas att det icke behöves någon ytterligare från riksdagens sida för att dessa missförhållanden skola bli definitivt avlägsnade. Jag ber att få tillstyrka utskottets betänkande också i denna del.

Sisäasiainministeri P u h a k k a: Herra puhemies! Ed. Räisäselle pyydän saada il-

moittaa, että mikäli olen saanut tietää, hänen mainitsemansa työväentalo, Kiuruvedellä on jo avattu.

Samalla saanen oikaista sen perustuslakivaliokunnan mietinnössä olevan maininnan, että Laihian kirkonkylän työväntaloa koskeva oikeudenkäynti olisi johtunut etsivän keskuspoliisin antamista tiedoista. Asianlaita ei nimittäin ole näin, vaan oikeudenkäynti on määrätty asiassa toimitetun poliisitutkimuksen tulosten perusteella. Tämän tutkimuksen taas ovat toimittaneet paikalliset poliisiviranomaiset.

Ed. M. R y ö m ä: Herra puhemies! Perustuslakivaliokunta lausuu mietintönsä siinä kohdassa, joka perustuu eduskunnan keväällä 1934 hyväksymän ed. Pekkalan ja eräiden muiden toivomusaloitteeseen pienviljelijäin pakkohuutokauppojen keskeyttämisestä ja heidän taloudellisen asemansa turvaamisesta, että „asian tärkeys vaatii kuitenkin, että hallitus jatkuvasti tarkoin seuraa olojen kehitystä”. Niin oikeaan osunut kuin tämä valiokunnan käsitys sellaisenaan onkin, ei se kuitenkaan nähdäkseni vielä läheskään vastaa sen enempää maamme pienviljelijäväestön yhä edelleenkin sangen vaikeaa asemaa kuin myöskään eduskunnan hyväksymän puheenaolevan aloitteen todellista sisältöä. Ovathan ensiksikin itse pakkohuutokaupat melkoisessa laajuudessa jatkuneet tähän päivään asti. Toiseksi ei sitä pienviljelijäin aseman yleistä turvaamista, jota aloite ilmeisesti edellytti, ole kuulunut. Tämä ei ole lainkaan yllättävää. Huomauttihan jo esim. ed. Pekkala tätä aloitetta hyväksyttäessä siitä tosiasiaista, että Kivimäen hallitus suhtautui jyrkän kielteisesti pakkohuutokauppojen keskeyttämiseen. Samanlaisena se ilmeisesti pysyi viimeiseen hetkeensä asti. Niin työväen kuin pienviljelijäinkin kannalta — en puhu suurliikkeenharjoittajajankin pankkimiespiireistä — se oli kai siis huonoin hallitus, mikä niissä oloissa oli mahdollinen, eikä niin ollen voida ihmetellä, että pyrkimykset pienviljelijäin aseman auttamiseksi sen aikana eivät saattaneet menestyä.

Samassa eduskuntakeskustelussa tätä toivomusta aikoinaan hyväksyttäessä todettiin myös, mitenkä jo vuosikautia on pyritty kaikki toimenpiteet väistämään sillä huomautuksella, että tilanne on paranemaan

päin. Sivuutan kokonaan sen väitteen, että pienviljelijäin auttamiseksi ei tarvitsikaan mitään tehdä, koska he muka ovat vaikeuksiin joutuneetkin vain keinottelun tai huonon elämän takia. Tämä tällainen väite on, paitsi sitä, että se pyrkii kiistämään sellaisen kouraantuntuvan tosiasian kuin viime vuosien yleismaailmallisen maatalouspulan, törkeä loukkaus maamme koko maanviljelijäväestöä kohtaan, joka yhdessä työväen kanssa muodostaa kansamme ylivoimaisen enemmistön. Mutta tuntuu siltä, että ensimmäinulle raitille on perustuslakivaliokuntakin hienokseltaan luiskahtanut puhuessaan tilanteen „huomattavasta” parantumisesta ja epäkohtien „nopeasta” vähentymisestä. Sillä paitsi virallisia pakkohuutokauppatilastoja, joiden mukaan pakkohuutokauppoja vielä senkin jälkeen, kun nyt kyseessä oleva toivomus hyväksyttiin, on suoritettu lähes 5,000 ja vielä tämän vuoden ensimmäisellä puoliskolla vain noin 100 vähemmän kuin pulavuonna 1931 vastaavasti, puhuu kaunopuheista kieltä myös ulosmittausten tavattoman korkea lukumäärä — vuoden 1933, joka näyttää olleen maatalouspulan vaikein vuosi, ensimmäisellä puoliskolla niitä suoritettiin noin 11,600, mutta viime vuonna vastaavasti vielä 10,000 ja tänä vuonna 7,500. Ja kuten tunnetaan, merkitsevät nämä ulosmittaukset useissa tapauksissa tosiasialisesti tilan tai ainakin sen itsenäisyyden „vapaaehtoista” menetystä, siis kuitenkin useissa tapauksissa pienviljelijän tilaltaan sortumista.

Ei ole tarpeellista nyt ryhtyä kertamaan kaikkia niitä tilastotietoja, joita täällä viime vuosien aikana on esitetty maamme maatalviljelevän väestön vaikeuksista ja avustustoimenpiteiden riittämättömyydestä, viimeksi kai ed. Kämäräisen ja eräiden muiden kyselyssä viime huhtikuun lopulla, „aikooko hallitus ja milloin ryhtyä eduskunnan toivomuksen mukaisiin toimenpiteisiin pakkohuutokauppojen keskeyttämiseksi ja pienviljelijäin taloudellisen aseman turvaamiseksi”. Ihmettelenkin, miksi nekään pari maalaisliittolaista edustajaa, jotka esiintyvät tämän kyselyn allekirjoittajina, eivät perustuslakivaliokunnassa katsooneet tarpeelliseksi yhtyä siellä tekemääni pieneen lisäysehdotukseen, joka siinä tapauksessa olisi tullut siellä hyväksytyksi. — Näiden avustustoimenpiteiden

riittämättömyydestä puhuu omaa kieltään myös se maatalouslakien paljous ja sekamelska, joka viime vuosina on nähnyt päivänvalon, jotka lait lisäksi ovat olleet tarkoitetut tai ainakin koituneet miltei yksinomaan suurviljelijäin hyväksi. Ja kuitenkin on yhtä monta kertaa, kuin näistä asioista on ollut puhe, osoitettu, että juuri pien- ja keskitalonpojat ennenkaikkea olisivat olleet avun tarpeessa. Heihin on pakkohuutokauppatulva ja muu kurjuus suurimmalla voimalla kohdistunut, kuten todistavat Suomen maatalouspulaa käsittelevässä kirjassaan herrat Jutila ja Konttinenkin huomauttamalla niiden viljelijäin vaikeuksista, joilla ei ole ollut metsää myytävänä. Siis se suurviljelys, joka on sopeutunut maa- ja metsätalouden kapitalistiseen kehitykseen, on säästynyt, mutta pienviljelystä on armotta tuhattu.

Edellämainitussa ed. Kämäräisen viimekeväisessä kyselyssä osoitettiin myös Maakiinteistöpankin toimenpiteiden riittämättömyys lunastus- ja asutustoiminnassa, kun taas, kuten siinä lausutaan, „pakkotoimin myydyt, lunastamatta jääneet tilat ovat useissa tapauksissa joutuneet joko rahalaitoksien haltuun tai sellaisille yksityisille henkilöille, joilla jo ennestäänkin on ollut maatila”. Näin siis todetaan maatalouspääoman keskittyminen ja finanssipääoman eteneminen maaseudulla pulan aikana. Siinä meillä myös on Lapuan liikkeen saavutus: tilat pankeille ja talonpojat maantielle — uudelle talonpoikaismarsseille pakkohuutokauppavasara rumpalina, niinkuin kirjailija Haanpää lausuu. Itsenäinen talonpoikaisto on arveluttavasti kuivunut kokoon.

Herrat Jutila ja Konttinen mainitsevat kirjansa viimeisellä sivulla ainakin puolen sentin korkuisilla kirjaimilla, että „rakkaus maahan on se voima, joka aina on helpottanut suomalaista talonpoikaa voittamaan vaikeat ajat ja uskollisesti pysymään tilallaan”, mutta he unohtavat mainita, millä tavalla valtiovalta suhtautui niihin Nivalan talonpoikiin, jotka juuri rakkaudesta maahan nousivat, ei mihinkään kapiinaan eikä väkivaltaisuuksiin, vaan ainoastaan verettömään, rauhalliseen mielenosoitukseen kontujensa puolesta (Ed. Niskanen: Oikein!).

Oikeiston lehdistössä näkee usein töke-
röitä väitteitä, että me sosialidemokraatit

muka haluamme karkoittaa talonpojat mailtaan anastaaksemme heidän tilansa. Nämä kirjoittajat ehkä haluavat uskotella, että Lapuan liike ja pakkohuutokaupat ovat olleet meidän järjestämiämme. Tosiasia kuitenkin on se, että jos me todella haluaisimme talonpoikien sortumista, ei meidän silloin tarvitsisi panna tikkua ristiin, sillä koko hommasta pitäisivät kyllä pankkierat ja suurtilalliset „isänmaallisine kansanliikkeineen” huolen. Mutta täysi työ sitävastoin on maamme itsenäisen työtätekevän talonpoikaiston säilyttämisessä ja turvaamisessa ainakin niin kauan kuin mahdollista — ikuisestihan ei nykyistä pientuotantoa voida maataloudessakaan turvata, vaan vaatii talonpoikien oma etu yhteiseen tuotantoon siirtymistä ennemmin tai myöhemmin. Mutta kun nyt kuitenkin on pelastettava Suomen pientalonpoikaisto joutumasta finanssipääoman uhriksi, täytyy välttämättä ryhtyä pohtimaan myös, mitä voitaisiin tehdä niiden tuhansien auttamiseksi, jotka mahdollisesti ilman omaa syytä ovat nyt maatalouspulan aikana tiloiltaan sortuneet, heidän jälleen saattamiseksi maahan kiinni, ehkäpä entisille tiloilleen, ei minään nääntyneinä, korviaan myöten velkaantuneina kääpiöviljelijöinä, jotka kaikin tavoin ovat maakiinteistö- ja muista pankeista riippuvaisia, vaan todella vapaina ja turvattuina pienviljelijöinä ja talonpoikina. Tätä varmaan esilläoleva toivomusaloite tarkoitti. Tätä myöskin tarkoittaa se vaatimaton lisäysehdotus, jonka valiokunnassa tein mietinnön 4:n kappaleen loppuun ja jonka nyt pyydän saada uudistaa, nimittäin sellainen lisäys, että tämän kappaleen viimeinen lause tulisi kokonaisuudessaan kuulumaan seuraavasti: „Asian tärkeys vaatii kuitenkin, että hallitus jatkuvasti tarkoin seuraa olojen kehitystä ja samalla ryhtyy harkitsemaan toimenpiteitä niiden pienviljelijäin ja talonpoikain aseman helpottamiseksi, jotka maatalouspulan aikana ilman omaa syytään ovat menettäneet tilansa jo ennen pulan torjumiseksi järjestettyjen toimenpiteiden riittävän tehokasta soveltamista tai muuten ilman omaa syytään jääneet niistä osattomiksi.”

Kuten jo sanottu, oli hyvin ymmärrettävää, että herra Kivimäen, kuten täällä on sattuvasti sanottu, vientiteollisuus-militaristinen hallitus, ei tuntenut mitään myötätuntoa sen enempää talonpoikaistoa kuin

työväestöökään kohtaan. Mutta nyt kun meillä on talonpoikaishallitus, joka jo ohjelmassaan ilmoittaa, että sen sydäntä lähellä on erikoisesti „maamme pääelinkeinon, maatalouden, menestys”, luulisin sen olevan kiitollisen jokaisesta pienestäkin tuesta, joka sille täältä tarjotaan, ja niinpä otaksunkin, että ehdottamani lisäys tulee hyväksytyksi. Sillä siinä meillä olisi taas sellainen kansanvaltaisten puolueiden ja kansankerrosten yhteinen rintama — minun sallittanee käyttää tuota niin aktuelia sanontaa, kansanrintama, — johon esimerkiksi suurliikkeenharjoittajia, pankkimiehiä ja muita finanssipääomamiehiä sen enempää kuin erivivahteisia oikeistoaineksiakaan ei ole koskaan odotettu eikä koskaan tulla kaipaamaankaan, mutta joka maamme työväestön ja talonpoikaiston aseman turvaamiseksi on välttämätön.

Ed. Rytinki: Herra puhemies! — Kun täällä on ed. Räisänen ja eräät muutkin puhujat tuoneet julki niitä puutteellisuksia ja epäkohtia, mitä on olemassa vielä työläisten palkkaoloissa ja varsinkin metsätyöläisten palkkaoloissa, niin sivuutan ne tällä kertaa. Mutta tahdon eduskunnan huomiota kiinnittää hallituksen kertomuksessa sivulla 118 mainittuihin metsä- ja lauttaustyöväen asunto-oloissa ilmeneisiin epäkohtiin ja puutteellisiin, joihin ei perustuslakivaliokunta ole kiinnittänyt mitään huomiota. Täältä hallituksen kertomuksesta saadaan huomata, että metsä- ja lauttaustyöväen asunto-oloissa on edelleenkin ilmennyt suurta puutteellisuutta siitä huolimatta, vaikka asuntotarkastajain taholta on jo aikaisemmin annettu huomautuksia puutteellisuuksien korjaamiseksi. Että nämä puutteellisuudet ovat jatkuneet vuosi vuodelta, sen todistavat aikaisemmilta vuosilta olleet hallituksen kertomukset. Niinpä hallituksen kertomuksessa v. 1932 mainitaan, että metsä- ja lauttaustyöväen asuntoja (kämppejä) on kertomusvuonna tarkastettu 276, joissa on asunut 8,393 työntekijää, hevossuojia on tarkastettu 204, joihin oli sijoitettu 2,567 hevosta. Määräyksiä puutteellisuuksien korjaamiseksi on annettu yhteensä 434; v. 1933 tarkastettu työväenasuntoja 91, joissa on asunut 2,235 työntekijää, hevossuojia tarkastettu 57, joihin oli sijoitettu 762 hevosta, määräyksiä puutteellisuuksien korjaamiseksi oli annettu

155. V. 1934 tarkastettu työväenasuntoja 115, joissa on asunut 3,271 työntekijää, hevossuojia tarkastettu 63, joihin oli sijoitettu 684 hevosta, määräyksiä puutteellisuksien korjaamiseksi annettu 415. Ja nyt käsillä olevassa v.m 1935 hallituksen kertomuksessa mainitaan, että metsä- ja lauttaustyöväenasumuksia on kertomusvuonna tarkastettu 312, joissa asui 8,716 työntekijää, hevossuojia tarkastettu 249, joihin oli sijoitettu 2,717 hevosta. Määräyksiä puutteellisuuksien poistamiseksi antoivat tarkastajat yhteensä 358.

Nämä numerot osoittavat, että neljän viimeisen vuoden aikana on puutteellisuuksia ilmennyt jatkuvasti huolimatta siitä, vaikka joka vuosi on annettu määräyksiä puutteellisuuksien korjaamiseksi, osoittaen sitä, että työnantajat eivät ole ottaneet täydestä huomioon varoituksia puutteellisuuksien korjaamiseksi, koska eivät ole niitä korjanneet, vaan ovat ne jatkuvasti ilmenneet.

Kun minulla itselläni on omakohtaista kokemusta metsäkämppeäoloista, niin voin vakuuttaa, että ei ole mitään herkullista olla eikä minkäänlaista lepoa voi saada sellaisessa pienessä kämpässä, jossa asuu 35—40 työmiestä, joka asukasmäärä on viime vuosien aikana tullut merkein yleiseksi ei ainoastaan yksityisten työnantajain, vaan myöskin valtion metsätyömailla. Tämän liika-asutuksen vuoksi on asetettava kämppään seinien ympärille kaksinkertaiset makuuritsit, lavat. Mutta kun kämpät on rakennettu korkeudeltaan yhtä makuulavaa silmällä pitäen, niin makuulavojen väli ja ylimmän lavan ja katon väli on useinkin niin matala, etteivät työmiehet voi kunnollisesti sopia istumaan eikä kämpässä ole muuallakaan tilaa työmiesten istua. Siitä huolimatta kämppiin ahdetaan, vaikka asetetaan kaksinkertaiset makuulavat, niin paljon asukkaita, että miehet eivät sovi nukkumaan kuin ainoastaan kyljelleen, ja jos täytyy muuttaa nukkuma-asentoa, niin sitä ei voi muuten tehdä kuin että ensin on noustava istualleen ja vasta sen jälkeen voipi nukkuma-asentoa muuttaa. Ja jos täytyy poistua nukkumapaikaltaan esim. ulkona käymään, niin silloin nukkumapaikka menee kokonaan umpeen eikä voi päästä enää nukkumaan ollenkaan, vaan saapi kuluttaa loppuyönsä ja aikansa torkkumalla milloin missäkin. Tällaisia on ollut viime

vuosien aikana metsätyöläisten kämppäolot. Kun otamme vielä huomioon, että tämän miesmäärän lisäksi on vielä 40 miehen kuivamassa olevat märät ja hikiset vaatteet ja vielä 10 à 15 hevosen valjaat, niin kaikki voivat käsittää, vaikkapa ei olisi omakoh-taista kokemustakaan, minkälainen ilma on noissa asunnoissa ja minkälaisen levon voipi työmies siellä saada. Sellainen menettely ei ole meidän maallemme kunniaksi, että metsätyöväen asunto- ja palkkaolot pidetään niin kurjina, kuin mitä ne ovat viime vuosina olleet ja mitä ne tälläkin kertaa vielä ovat, työväestön, joka suorittaa kaikista pisimmän ja raskaimman työpäi-vän meidän maassamme ja työväestön, jonka työn hedelmistä saadaan kerätyksi suurimmat kansalliset pääomat ja joidenka työn kautta saadaan meidän suurille ja uudenaikaisille teollisuuslaitoksillemme raa-ka-aineita, vaan yhteiskunnan velvollisuus on myöskin huolehtia siitä, että näiden-rin raaka-aineiden hankkimistyössä olevien metsätyöläisten olot saadaan inhimillisiä oloja vastaaviksi.

Meillähän on kyllä olemassa laki metsä- ja lauttaustyöväen asumuksista, mutta kun-ten hallituksen kertomuksista useamman vuoden ajalta ilmenee, ei sitä lakia ole käytännössä toteutettu, vaan on sitä jatku-vasti rikottu. Kun näin on niin eduskun-nan velvollisuus on kiinnittää asiaan uudestaan huomiota, että vihdoinkin saa-taisiin ne puutteellisuudet korjatuiksi, joita metsätyöväestön asunto-oloissa on olemassa.

Tämän vuoksi ehdotankin, herra puhe-mies, että eduskunta hyväksyisi perustus-lakivaliokunnan mietintöön viimeisen kap-paleen edelle seuraavan uuden kappaleen:

„Valiokunta kiinnittää edelleen huomiota hallituksen kertomuksessa sosialiministeriön kohdalla sivulla 118 mainittuihin metsä- ja lauttaustyöväen asunnoissa ilmenneisiin epä-kohtiin ja toteaa, että mainitut epäkohdat eivät ole eduskunnan vuoden 1933 hallituk-sen kertomuksen yhteydessä annetun toivo-muksen mukaan korjautuneet, minkä vuoksi valiokunta kehoittaa edelleen hallitusta val-vomaan ja tarkoin seuraamaan, että maini-tut epäkohdat tulevat korjatuiksi.”

Vielä tahtoisin lausua muutaman sanan perustuslakivaliokunnan mietintöön liitetyn III vastalauseen johdosta, jossa vastalau-seessa aivan oikein kiinnitetään huomiota siihen, että hallitus ei ole ryhtynyt tar-

peeksi tehokkaiisiin toimenpiteisiin pakko-huutokauppojen ehkäisemiseksi, vaikka sii-hen olisi ollut jo aikaisemmin eduskunnan hyväksymän toivomusponnen perusteella edellytyksiä. Kun minäkin olen vastalau-seen allekirjoittajan kanssa aivan samaa mieltä, että niidenkin pienviljelijäin ja ta-lonpoikain asemasta, jotka ovat joutuneet menettämään tilansa ilman omaa syytään pakkohuutokauppojen kautta, olisi parem-min huolehdittava kuin mitä tähän asti on tehty, niin kannatan ed. M. Ryömän teke-mää ehdotusta.

Ed. Wiik: Herra puhemies! Valiokunta koskettelee mietintönsä toisella sivulla Lai-hian työväentalon tapausta. Tämä tapaus valaisee räikeästi sitä taistelua, jota työ-väen on viime vuosina täytynyt käydä kan-salaisvapauksiensa puolesta samoin kuin niitä keinoja, joita taantumusporvaristo etsivän keskuspoliisinsa avustamana on käyttänyt estääkseen työväkeä käyttämästä noita oikeuksiaan.

Laihian sosialidemokraattinen työväenyh-distys on, niinkuin sen nimikin ilmaisee, so-sialidemokraattisen työväen perustama. Jo siihen aikaan, kun kommunistinen aines hallitsi Laihian järjestyneen työväen enem-mistöä, niin nämä samat henkilöt olivat toi-mineet sosialidemokraattisessa hengessä le-vittäen sosialidemokraattisia julkaisuja j. n. e., mutta kun heillä ei ollut toimi-paikkaa, he eivät tulleet aikaisemmin pe-rustaneeksi yhdistystä. Vasta syksyllä v. 1930 se perustettiin. Tällöin myöskin yh-distykselle siirtyi Laihian kirkonkylän työ-väentalon omistusoikeus ja yhdistys luon-nollisesti halusi päästä hallitsemaan omai-suuttaan. Mutta taantumusporvariston etu ei mitenkään salli, että sosialidemokraatti-nen työväenliike pääsisi etenemään, vaikka sen etenemisestä olisikin seurauksena kom-munistisen liikkeen taantuminen. Yhdistyk-sen toimintakertomuksista, jotka ovat olleet viranomaisten tarkastettavana, on käynyt ilmi, että yhdistys on toiminut sosialidemo-kraattisessa hengessä. Se on tahtonut koota paikkakunnan työväkeä sosialidemokratian ympärille, jotta se ei joutuisi kulkemaan toisia teitä. Siitä huolimatta on kehdattu väittää, että Laihian sos.-dem. työväenyh-distys olisi muka Suomen kommunistisen puolueen keksimä keino kommunistisen toi-minnan jatkamiseksi paikkakunnalla. Ja

vaikka työväenyhdistys on liittynyt sosialidemokraattiseen puolueeseen ja hyväksynyt sen säännöt, josta seuraa, että yhdistyksen omaisuus on turvattu sosialidemokraattiselle työvälle, on tahdottu väittää, että kommunistit olisivat tällaisella järjestelyllä tahtoneet pelastaa itselleen sanotun omaisuuden. Yhdistys perustettiin 9 kuukautta ennenkuin eräät paikkakunnalla siihen saakka toimineet yhdistykset kommunistisina lakkautettiin, mutta siitä huolimatta on yritetty väittää, että sanottu uusi yhdistys olisi muka jatkanut entisten yhdistysten toimintaa — muka sentähden, että olisi ollut jo silloin arvattavissa, että nuo muut yhdistykset tulisivat lakkautettaviksi.

Laihian kirkonkylän työväentalo oli suljettu lapualaishulinan aikana 1930. Sen sulki silloinen nimismies lapualaislauman avulla ja, mikäli tiedetään, ilman mitään virallista käskyä. Se oli suoraa toimintaa ja yksi Lapuan liikkeen saavutuksia. Siitä lähtien Laihian sosialidemokraattinen työväki on ponnistanut saadakseen käsiinsä talonsa ja sen vastustajat ovat ponnistaneet estääkseen tämän. Molemmat ovat hyvin tietäneet, että työväentalo on tärkeä työvälle sen valistustoiminnan keskipisteenä.

Etsivän keskuspoliisin Helsingissä sijaitseva pääjohto teki voitavansa tehdäkseen sosialidemokraattisen työväenyhdistyksen tarkoituksiperät epäluulonalaisiksi. Vaasan läänin maaherralle antamassaan lausunnossa etsivä keskuspoliisi selitti, että viime aikoina „vähemmän tunnetut, sosialidemokraateiksi itseään nimittävät henkilöt” ovat perustaneet yhdistyksiä, joille he koettavat saada entisten kommunististen järjestöjen omaisuuden siirretyksi. Vaasan Työväen Osuusliikkeen etsivä keskuspoliisi koetti saada epäilyksen alaiseksi väittäen, että se „tunnetusti monena vuonna on toiminut kommunistisen osuustoimintaliikkeen keskuselimenä maassamme” — siis, paikallinen järjestö olisi toiminut liikkeen johtavana elimenä koko maassa. Vieläpä Laihian sos.-dem. työväenyhdistyksen jäsenetkin koetettiin tehdä henkilökohtaisesti epäilyksi; sanottiin etsivän keskuspoliisin lausunnossa, että „anojayhdistyksen ainoastaan 16 henkeen nousevasta jäsenestä 7 on etsivässä keskuspoliisissa aikaisemman toimintansa perusteella kommunisteina rekisteröityjä”. Tässä ilmenee taas se kuuluisa kortisto, josta olen tältä paikalta aikaisem-

min puhunut. Käy ilmi, mitenkä häikäilemättömästi vaaditaan viranomaisia uskomaan, että henkilö vain sen tähden, että hän on tullut sisällytetyksi tuohon kortistoon, on sen takia epäilyksen alainen kommunistisesta toiminnasta.

Millä perusteilla henkilöitä liitetään E. K:n kortistoon, siitäkin tämä juttu antaa muutamia hauskoja esimerkkejä. Yhdistyksen erästä keskeisestä henkilöstä, sen sihteeristä, kaupanhoitaja Mustosesta, sanotaan, että hän on läheisessä suhteessa erään tunnetun kommunistin kanssa ja että hänen asunnossaan on pidetty kokouksia, joissa muiden muassa tuo kommunisti on ollut läsnä. Etsivän keskuspoliisin Vaasan edustuksen asiamies Mauri Virtamo todistaa, että hän asemalla oleskellessaan on huomannut, miten Mustonen on seurustellut tuon tunnetun kommunistin kanssa ja lähtenyt matkalle yhdessä hänen kanssaan. Tämä muka riittää henkilön tekemiseksi epäilyksenalaiseksi. Mainittakoon, että molemmat nämä henkilöt ovat saman osuusliikkeen toimihenkilöitä, joten on mitä luonnollisinta, että he seurustelevat ja keskustelevat toistensa kanssa. Mutta titulus Virtamo ilmoittaa edelleen, että „Laihiällä paikkakuntalaisten keskuudessa on yleisesti tunnettu se seikka, että Mustonen on mieliteiltään kommunisti, vaikka nykyisin esiintyy sosialidemokraattina”. Kuinka „yleisesti tunnettu” tuo seikka muka on, se käy ilmi m. m. siitä, että paikkakunnan nimismies Jaakko Valanne antoi 5 päivänä maaliskuuta 1934 todistuksen eräistä nimeltä mainituista yhdistyksen jäsenistä mainiten, että heitä „pidetään paikkakunnalla kunnallisina ja kansalaiskunnoltaan moitteettomina henkilöinä eivätkä he allekirjoittaneen saamien tietojen mukaan ole tehneet itseään syypäiksi kommunistiseen toimintaan”. Näiden joukossa oli myöskin Mustonen. Mutta etsivän keskuspoliisin pääjohto palasi asiaan, vaikka nimismies oli antanut jäsenistä „jonkinlaisen puoltolauseen”, niinkuin EK lausunnossaan ivallisesti sanoo, ja nimismies saatiinkin myöhemmin oikeuden edessä peruuttamaan tuo lausuntonsa. Minkälaisen painostuksen alaisena hän on ollut, se voidaan ainoastaan aavistaa. Viitataan siinä suhteessa siihen, mitä olen täällä aikaisemmin lausunut niistä oloista, joissa Suomen nimismiehet toimivat.

Sisäasiainministeriössä vihdoinkin ilmeisesti väsyttiin noihin rettelöihin ja tahdottiin, niinkuin sisäministeri Puhakka täällä ker- ran sanoikin, antaa työväelle takaisin ne talot, jotka se itse oli rakentanut. Ja niin sisäasiainministeriö antoi marraskuussa 1934 määräyksen, m. m. Vaasan maaherralle, että eräät työväentalot, niiden jou- kossa Laihian, saataisiin luovuttaa omista- jilleen, „mikäli erityistä syytä ei ole varoa, että jonkin talon avaaminen aiheuttaisi jär- jestyshäiriöitä taikka että talossa ryhdytään harjoittamaan lainvastaista, eritoten kom- munistista toimintaa”.

Nyt piti siis työväenliikkeen vastustajain hankkia todistuksia siitä, että talossa ehkä ryhdytään harjoittamaan lainvastaista kom- munistista toimintaa. Vaasan läänin maaherralle tuli kiire, tai sanoisinko mieluum- min niille IKL:ään kuuluville Vaasan läänin- hallituksen virkamiehille, joilla saattaa olla enemmän vaikutusvaltaa kuin maaherralla. Maaherra lähetti etsivän keskuspoliisin Vaasan edustukselle kyselyn siitä, mitä se ajatteli tuon kuuluisan yhdistyksen jäse- nistä, ja sai sen vastauksen, että yhdistyk- sen 15 jäsenestä on korttimerkintöjä 11:sta, joista 8:aa on pidettävä kommunisteina. Siis, korttiluettelo oli ehtinyt täydentyä. Ja syyt, minkä tähden heitä oli pidettävä kommunisteina, mainittiin myöskin: joku oli julkaissut onnitteluja Työn Ääni-nimi- sessä lehdessä, joku oli ottanut osaa kahvi- kekkereihin — sillä sennimisiä tilaisuuksia olivat kuulema kommunistit noilla seuduilla siihen aikaan järjestäneet. Tosin ilmoitet- tiin virallisesti myöskin, että noissa tilai- suuksissa ei esitetty mitään ohjelmaa, mutta kuitenkin tilaisuuksia sanottiin „kii- hoitustilaisuuksiksi”. Jokainen, joka on tu- tustunut Pohjanmaalla keitettyyn kahviin, tietää, ettei se ainakaan kiihoita.

Myöskin Laihian nimismies kuulusteli yh- distyksen jäseniä ja kuulustelupöytäkirjaan hän lisäsi runsaasti omia mielelmiään, jotka tavallisesti alkoivat sanoilla „merkitään tie- doksi”. Hän merkitsi m. m., että „täytyy siis Laihian sos.-dem. työväenyhdistyksen edistää samoja tarkoituksia” kuin lak- kautettu yhdistys. Ja „merkittiin tiedoksi”, että yhdistys on perustettu „ilmeisesti tar- koituksella jatkaa edeltäjänsä Laihian sosia- listisen työväenyhdistyksen Onnelan peri- aatteiden mukaista kommunistista toimin- ta, koskapa uusi yhdistys vastaanottaes-

saan edeltäjänsä omaisuuden siten omaksui- sen kommunistiset tarkoitukset”. On vaarallista periä omaisuutta, jos on tällai- set seuraukset! — Kun säännöissä puhu- taan jonkin yhdistyksen tarkoituksesta, jotka tulevat kysymykseen tällaisissa ta- pauksissa, niin kaikei niillä on ymmärret- tävä niitä laillisia tarkoituksia, jotka säännöissä mainitaan.

Mutta oli vielä muita totuudenlähteitä tässä asiassa käytettävänä. Löytyipä kaksi Onnela-nimisen yhdistyksen entistä kommu- nistista jäsentä, hyvin suulaita miehiä mo- lemmat. Toinen löytyi Vaasasta ja toinen Jyväskylästä. Etsivä keskuspoliisi ilmei- sesti oli hyvin selvillä siitä, missä sen asiak- kaat oleskelivat. Toinen heistä oli hyvin ansioitunut mies, Armas Bruno Kajalampi niminen. Hänet oli tuomittu valtiopetok- sesta marraskuussa 1930. Mutta hänen ei tarvinnut kauan istua vankilassa; jo neljä kuukautta myöhemmin hänet armahdettiin ja seuraavana vuonna tuli toinen armahdus kaikkein korkeimmalta paikalta: silloin mie- helle palautettiin kansalaisluottamuskin (Vasemmalta: Ja nimitettiin keskuspolii- siin!). Tämä mies todisti auliisti, että kun hän aikoinaan liittyi tähän yhdistykseen, niin se oli „täydellisesti kommunistien kä- sissä ja levitti oppiaan ... ympäristöönsä”. Hän kertoi, mitä keinoja yhdistys oli suun- nitellut ja käyttänyt omaisuutensa turvaa- miseksi, ja omana valistuneena mielipitee- nään hän ilmoitti, että kyllä se uusikin yhdistys „tulee jatkamaan edeltäjänsä kom- munististen periaatteiden mukaista toimin- ta”. Hän siis merkillistä kyllä käytti miltei kirjaimellisesti samoja sanoja kuin Laihian nimismies oli käyttänyt muutamia päiviä aikaisemmin antamassaan lausun- nossa. Ja tämä kahdesti armahdettu mies antoi vielä täsmällisiä tietoja entisten ja nykyisten jäsenten toiminnasta ja mieli- piteistä.

Mutta Vaasan läänin maaherran ponnis- telut eivät ole tässä asiassa auttaneet yhtä vähän kuin EK:n vasikkain juottamiset tai nimismiehen viisastelut ja viisastumiset. Laihian työväentalo on nyt palautettu omistajalleen, sen jälkeen kuin sekä hovi- oikeus että viime kesänä korkein oikeus ovat hylänneet maaherran sen syytteen, jonka tuloksena piti olla Laihian sos.-dem. työväenyhdistyksen lakkauttaminen (Va- semmalta: Ensi sunnuntaina on avajaiset!).

Ensi sunnuntaina kuuluu olevan avajaisjuhla. Eräs Lapuan liikkeen saavutus on taas menetetty. Mutta kaikki tämä, herra puhemies, osoittaa vielä kerran, miten tämän maan työväen on täytynyt näinä viimeksi kuluneina vuosina sitkeästi taistella kansalaisvapauksiensa puolesta, mitä kaikkea sen on täytynyt kestää ja miten sitkeästi on taisteltu sen laillisia oikeuksia vastaan.

Ed. Penttala: Herra puhemies! Jo viime vuonna käsiteltäessä hallituksen toimintakertomusta vuodelta 1934 kiinnitettiin täällä eduskunnassa huomiota siihen, että perustuslakivaliokunnan ja eduskunnan täytyy jatkuvasti vuosi vuodelta huomauttaa hallitusta Vaasan läänin lääninhallituksen ja maaherran toiminnan johdosta. Samalla lausuttiin herra sisäasiainministerille sellainen toivomus, että hän antaisi erikoisesti Vaasan läänin maaherralle niin selvittäviä toimintaohjeita, että eduskunta viimeinkin vapautuisi näistä jatkuvista muistutusten aiheista. Tällä kertaa käsitellessään hallituksen toimintakertomusta vuodelta 1935 on perustuslakivaliokunnan taasen täytynyt kiinnittää huomiota Vaasan läänin maaherran toimintaan, joten alkaa jo epäilyttää, että nämä huomautusten aiheet ovat niin jatkuvaa laatua, että ne voivat vähitellen vakiintua eduskunnan työjärjestykseen ihan kiinteäksi joka vuosi suoritettavaksi välttämättömäksi tehtäväksi.

Tähän epäilykseen on sitäkin suurempi syy, kun asianomainen maaherra on ilmeisesti ottanut eduskuntaan nähden niin ylimielisen asenteen, ettei jatkuvilla huomautuksilla ja muistutuksilla näytä olevan mitään vaikutusta, vaan käyttää hän virka-asemaansa oman ja niiden piirien, joihin hänellä on sympatioja, mielenmukaisesti, suoranaisesti uhmaten eduskuntaa ja sen esittämiä huomautuksia.

Nyt on perustuslakivaliokunta kiinnittänyt huomiota Laihian työväentalon edelleen suljettuna pitämiseen. Tämä asia onkin sen laatuinen, että se hyvin kuvaa sitä menettelyä ja hallinnollista oikeudenkäyttöä, mikä on ollut käytännössä Vaasan läänissä nykyisen maaherran miltei koko virkatointi-ajan. Sen jälkeen kuin sisäasiainministeriö oli antanut kehoituksen maaherralle avata sanotun talon, huomauttaen ettei sisäasiainministeriöllä omasta puoles-

taan ole mitään talon avaamista vastaan, joutui Vaasan läänin maaherra sellaisen vaikean kysymyksen eteen, että sen täytyi ainakin koettaa esittää joitakin tosiasioita, joilla voisi edelleen pitää tätä taloa suljettuna. Sillä se vanha fraasi, että talon avaaminen kiihoittaisi paikkakunnan väestön mielialaa, niin ettei hän, maaherra katso enää voivansa vastata järjestyksestä, oli jo toisten työväentalojen avaamiskysymysten yhteydessä aikaisemmin niin loppuun kulunut, että sille fraasille olisi varmaan Laihialla herttaisesti naurettu. Siksi täytyy keksiä joitakin uusia aiheita, ja parempien aiheiden puutteessa alettiin ihan vängällä tehdä Laihian sos. dem. työväenyhdistyksen jäsenistä kommunisteja. Viranomaiset ja etsivä keskuspoliisi saivat tehtäväkseen tutkia yhdistyksen jäsenten elämänvaiheet ja ne tutkittiin miltei syntymästä saakka ulottuen nämä tutkimukset ainakin eräissä tapauksissa jäsenten miltei koko sukuun asti. Kuten täällä ed. Wiik äsken osoitti, Laihian piirin nimismies oli aikaisemmin antanut jo virkatodistuksen tämän yhdistyksen jäsenistöstä ja niiden kansalaiskuntoisuudesta. Tämän todistuksen jälkeen oli etsivällä keskuspoliisilla kai hyvin vaikea tehtävä hankkia todistuksia, kuten jutun asiakirjat osoittavat, sillä sen on täytynyt kuulustella omassa palveluksessaan olevia miehiäkin, m. m. entistä kommunistista organisaattoria Armas Potia tai Kajalampea, mutta kerääntyöhän sitä aineistoa vähitellen, kuten ed. Wiik tässä jo lyhykäisesti viittasi. Tämän jutun laajat asiakirjat tulevat olemaan jälkipolvelle surullisena todistuksena hallinnollisesta miellivallasta maamme itsenäisyyden alkuajoilta. Sillä niitä lukiessa tulee siihen käsitykseen, että tässä maassa on viranomaisen ja etsivän keskuspoliisin toimesta väkistenkin yritetty tehdä demokraattisesti ajattelevista ja kansanvaltaista valtiomuotoa kunnioittavista kansalaisista rikollisia kommunisteja. Lohduttavana puolena näitä asiakirjoja lukiessa muodostuu kuitenkin tunne, että jos niillä maan demokraattista hallitusmuotoa vastaan juonittelevilla kommunisteilla on yhtä hikinä ja vaikea työ saada kirjoihinsa kommunisteja kuin on ollut Vaasan läänin maaherralla ja etsivällä keskuspoliisilla saadakseen kirjatuksi Laihian sosiaalidemokraattisen yhdistyksen jäseniä kommunisteiksi, niin tämä meidän kansanvaltainen

tasavaltamme on kommunismivaaraan nähden verrattain hyvässä turvassa.

Perustuslakivaliokunnan mietintöön liittyy myöskin eräiden maalaisliittolaisten jäsenten vastalause, jossa he esittävät poistettavaksi Vaasan läänin maaherran toimenpiteitä arvostelevan kohdan. Täällä on jo esitetty Laihian nimismiehen todistus, joka todistus on annettu aikana, jolloin nimismies toimi jutussa vapaana virkamiehenä ilman esimiehensä painostusta ja määräyksiä. Tämä todistus on senlaatuinen, ettei ainakaan sen perusteella olisi ollut aihetta lakkauttamissyytettä nostaa. Ja esivän keskuspoliisin lausunnot ja todistukset on eduskunta viime tiistaina todennut niin epäilyttäväksi, että on päättänyt toimittaa tutkimuksen koko laitoksessa. Minä oletankin, että jos tutkijat ottavat vaivakseen lukea myöskin Laihian sosialidemokraattisen työväenyhdistyksen lakkauttamista koskevat asiakirjat, niin on niissä riittävästi aihetta maalaisliittolaisille vastalauseen esittäjille kannan tarkistukseen.

Maaherra Martosen suhtautuminen kaikkien työväentoimintaan on koko sen ajan, kun fascistinen liike on tässä maassa riehunut, ollut suorastaan vihamielistä. Siksi työväestö onkin alkanut hyvin arvostellen ja epäillen suhtautua siihen oikeudenkäyttöön, jota hän hallintoviranomaisena joutuu harjoittamaan. Sitävastoin on hän ollut hyvin hanakka ryhtymään toimenpiteisiin aina silloin kun edesmenneen Lapuan liikkeen, sinimustain tai nykyisen IKL:n taholta on uhattu kihoittua. Tästä kuvaavana seikkana on m. m. suurella melulla nostettu Kaustisten seppelejuttu, jossa jutussa sen vähäpätöisyydestä ja mitättömyydestä huolimatta vaivattiin maaherran määräyksestä kaikki mahdolliset oikeuslaitokset ollen jutun lopputulos, että se kaikissa oikeusasteissa kumottiin.

Se seikka, että eduskunta joutuu yhä edelleen muistuttamaan samoista syistä, johtaa oletamaan, että maaherra Martonen on ottanut eduskuntaan nähden niin ylimielisen korskean asenteen, ettei eduskunnan päätökset häntä vähääkään liikuta. Onhan eduskunta m. m. aikaisemmin muistuttanut, että m. m. kyyditysjuuttuja on Vaasan läänin osalta edelleen selvittämättä. Nämä muistutukset on tarkoitettu myöskin velvoittavaksi määräykseksi, että ne ovat selvitettävät. Mutta siitä huolimatta on

useita sellaisiakin kyyditysjuuttuja, joiden selvittämisen olettaisi olevan poliisiviranomaisille verrattain helpon tehtävän, edelleen selvittämättä.

Näyttääkin siltä, että kysymys on siitä, onko Vaasan läänin maaherra niin ylivoimainen virkamies, ettei eduskunnan päätöksillä ole häneen mitään vaikutusta. Mielestäni se, että hallituksen toimintakertomuksissa täytyy vuosi vuodelta muistuttaa yhden maaherran toimintaa, on muodostunut kysymykseksi siitä, onko virastoissa noudatettava yleensä säännöllistä asiain hoitamista vai saako niissä edelleen vallita jonkun viranomaisen mielivalta. Se on myöskin hallitukselle ja eduskunnalle muodostunut nyt jo kunniakysymykseksi. Sillä ei kai voitane enää kauemmin jatkaa nyt jo melkein säännöksi vakaantunutta tuloksettomain muistutusten antamista.

Viime vuonna esitettiin täällä herra sisäasiainministerille toivomus, että hän antaisi Vaasan läänin maaherralle tarpeellisia ohjeita. Toivon, että kun herra sisäasiainministeri on nyttemmin saanut uusia hallitustovereita, että hän saisi heiltä niin voimakasta tukea, että voisi ohjata myöskin Vaasan läänin maaherran samanlaiseen säännölliseen toimintaan, kuin mitä muidenkin läänien maaherrat noudattavat. Sillä, ellei eduskunta vapaudu näistä jatkuvista muistutusten aiheista, niin voi seurauksena olla, ettei ainoastaan Vaasan läänin maaherran, vaan yleensä koko maan virkamiehistö arvovalta laskee kansalaisten mielissä sille tasolle, ettei se ennusta hyvää tämän maan kansanvaltaiselle kehitykselle.

Ed. Leinonen: Herra puhemies! — Tähän perustuslakivaliokunnan mietintöön liittyy, niinkuin täällä ovat edelliset puhujat maininneet, myöskin maalaisliittolaisten edustajain vastalause, koskien Vaasan läänin maaherran menettelyä Laihian työväentalon asiassa. Koska tässä vastalauseessa minäkin olen allekirjoittajana, niin katson velvollisuudekseni lyhyesti saada mainita tässä, mitkä ne syyt olivat, jotka saivat meidät tämän vastalauseen liittämään tähän mietintöön.

Meidän vastalauseemme tässä asiassa ei merkitse sitä, että sen allekirjoittajat tahoisivat ottaa jollakin tavalla lain tulkinnan omiin käsiinsä tältä kohtaa ja pitäisivät ylioikeuksien tuomiota Vaasan läänin

maaherran asiassa vääränä. Sen mukaan kuin asiaa tunnen ja voin arvostella, katson, että nämä tuomiot ovat tässä asiassa johtaneet oikeaan, ja tämän myönsin myöskin perustuslakivaliokunnassa silloin, kun tästä asiasta oli kysymys. Maaherran menettely on katsottu epäasialliseksi, ja siis sellaiseksi, joka ei olisi saanut tässä yhteydessä tulla kysymykseen (Vasemmalta: Miksi puollat?). Minä tulen siihen, miksi minä puolustan, vähitellen. — Myönnän olleen oikein ja tärkeätä, että tämä asia on tullut esille, ja että se on käynyt kaikki nämä oikeusasteet läpi sekä tullut perinjuurin pohdituksi, ettei laittomuus ja mieltä valta missään tapauksessa tällaisilla hallinnollisen toiminnan tärkeillä aloilla pääse jatkumaan, niinkuin helposti voi tapahtua, jos poliittiset näkökohdat saavat sanella virkamiehen menettelytavan.

Mutta tästä huolimatta kuitenkin olemme liittäneet tähän mietintöön vastalauseemme. Se johtuu siitä, että toisaalta on ymmärrettävä myöskin hallinnollisen virkamiehen asemaa. Hänellä on paljon asioita, hän luottaa ja joutuu pakosta usein luottamaan eräissä kysymyksissä ympärillään oleviin virkamiehiin. Ja tällaisissa tapauksissa, jolloin asia on hänen yarsinaisesta asuntopiiristään kauempana, niinkuin tässä nyt Laihialla, vaikei väliä ole kuin 30 kilometriä, se on myönnettävä, hän on kuitenkin joutunut toimimaan pääasiallisesti paikallisten viranomaisten antaman lausunnon pohjalla ja perusteella. Täällä ed. Wiik osoitti, että Lathian nimismiehen lausunnot ovat olleet hyvin haparoivia ja edestakaisin heilahtelevia: tällä kertaa ne ovat olleet tätä ja tuolla kertaa tuota, ja maaherran tietysti on ollut hiukan vaikea saada niistä selville totuutta, ja sen pohjalle rakentaa menettelytapansa. Tällaisesta tässä nyt on kysymys, siis että maaherra on joutunut pääasiassa kuuntelemaan läheisessä ympäristössään olevien virkamiesten juriidisia neuvoja, ja myöskin ottamaan menettelynsä pohjaksi paikallisten viranomaisten antamia lausuntoja. On hyvin uskottavaa, että nämä neuvonantajat ovat olleet kenties enemmän poliittisesti kuin juriidisesti kiinnostuneita ja myöskin syventyneitä tähän asiaan. Ja maaherra on, se on hänen vikansa, ehkä liian helposti uskonut neuvonantajiaan ja menetellyt hei-

dän ohjeittensa mukaan ja tällä tavalla joutunut tässä asiassa harhaan.

Mutta asian ydin, johonka eivät täällä ole edustajat Wiik eikä Penttala kiinnittäneet erikoisemmin huomiota, mutta joka on ollut, voisipa sanoa, jokseenkin yksinomaan meikäläisten vastalauseen allekirjoittajien lähtökohtana, on se, että tässä asiassa on myöskin kihlakunnanoikeus asettunut samalle kannalle kuin maaherra. Tämähän osoittaa, että maaherralla on ollut menettelynsä tukena ainakin hyvin voimakkaita todennäköisyyssyitä, joskaan ei ehkä todellisia syitä. Tämä asia on siis ollut, tätä me painostimme myös perustuslakivaliokunnassa, sikäli rajatapaus tällä hallinnollisen toiminnan alalla, että on vaikea mennä suorastaan syyttämään maaherra siitä, että hän ei olisi tahtonut noudattaa toimessaan oikeutta ja totuutta. Jos kerran oikeusistuin, vaikkapa alioikeuskin, katsoo vovan asettua maaherran menettelyä puoltamaan, niin käsittäakseni on perustuslakivaliokunnan annettava vissi arvonsa myös tälle päätökselle (Vasemmalta: Lautamiehet sanelivat päätöksen!), jos kerran Suomen oikeuslaitoksen arvoa ja auktoriteettia tahdomme kunnioittaa. Ja koska on tunnustettava, että virkamiehet viimeksi kuluneina vuosina ovat joutuneet toimimaan usein hyvin vaikeissa olosuhteissa, eikä heidän ole aina ollut helppo määritellä kannanottoa asioihin, niin on siis tällaisia tapauksia kuin tässä on kyseessä katseltava myöskin virkamiehen aseman kannalta. Tästä johdummekin siihen, että meillä perustuslakivaliokunnan vähemmistöllä oli puhtaasti oikeusnäkökannaltakin asiaa katseen, ei vain oikeus, vaan juuri kihlakunnanoikeuden päätöstä ajatellen myöskin velvollisuus merkitä eriävä mielipiteemme tähän mietintöön, joka mielipide, uudistan sen vielä, ei tahdo eriävää kannanmerkintää itse pääkysymyksessä, sillä sen ovat ylemmät oikeusasteet ratkaisseet ja tuominneet maaherran menettelyn, vaan vastalause tahtoo vain asettaa eduskunnan harkittavaksi sen, onko todella tällaisessa tapauksessa, jossa ainakin yksi oikeusaste on tunnustanut virkamiehen menettelyn oikeaksi, onko silloin eduskunnalla aiheutta antaa moitelause tässä asiassa asianomaiselle virkamiehelle. Se merkitsisi sitä, että maaherra tahallisesti on menetellyt lainvastaisesti, ja

tällainen päätelmä tässä asiassa ei olisi oikeudenmukainen, eikä edes oikeastaan lainmukainenkaan. Eihän virkamieheltä voida hallinnollisissa syytteen asettamisissa vaatia ehdottomasti varmuutta rikoksen olemassaolosta syytteen nostamisen edellytyksenä. Ed. Wiikin lausunto asetti hyvin huomattavasti syyn tapahtuneesta nimenomaan paikallisille virkamiehille ja erikoisesti etsivälle keskuspoliisille, eikä hänenkään syytöksensä siis kohdistunut niin raskaana nimenomaan maaherraa vastaan.

Tämä asia nyt on, niinkuin täällä jo sanottiin, järjestyksessä, ja kuuluu Laihian työväentalossa olevan ensi sunnuntaina juhlalliset avajaiset, siksi me vastalauseen esittäjät olemme sitä mieltä, että tämä asia saisi nyt jo jäädä tähän, ilman, että siitä eduskunta antaisi mitään lausuntoa edes perustuslakivaliokunnan mietinnön muodossa.

Perustuslakivaliokunnan velvollisuus on aivan asiallisesti, ei poliittisesti, tarkastella tapahtumia, ja minä tahtoisin väittää, että tämä vastalause, jonka olemme liittäneet mietintöön, on puhtaasti asiallinen eikä poliittinen. Siksi ehdotankin, herra puhemies, että tästä perustuslakivaliokunnan mietinnöstä poistettaisiin se kappale, joka käsittelee Vaasan läänin maaherran menettelyä Laihian työväentaloasiassa.

Ed. Sundström: Herra puhemies! — Tällaisena aikana on luonnollista, että kansalaisten mielenkiinto ja huomio on kiintynyt ulkopoliittisiin kysymyksiin ja tätä päiväähän vietetään myöskin niissä merkeissä ja siitä syystä tarjoaakin tämä osa hallituksen kertomuksesta keskusteluaiheen. Vaikkakin lukiessaan tämän saa sen käsityksen, että hallitus mainittuna vuonna on tyydyttävällä tavalla hoitanut tämän alan asioita, se antaa kuitenkin aihetta lukuihin reunahuomautuksiin.

Selostuksessa kiinnitetään huomiota skandinaviseen orientoitumiseen ja sanotaan, että sen välttämättömyyttä pää- ja ulkoministeri.....

Puhemies: Minä pyytäisin huomauttaa puhujalle, että se tulee erikseen. Käsiteltävänä on nyt kertomus ainoastaan perustuslakivaliokunnan mietinnössä valmistelevasti käsitellyltä osalta.

Puhuja: Voin palata sitten siihen.

Ed. Niskanen: Vaikka käsilläoleva hallituksen toimintakertomus vuodelta 1935 antaisikin aihetta erinäisiin reunahuomautuksiin, niin kuitenkin minun puolestani levätköön rauhassa edesmennyt hallitus. Mutta kun tämän sanon, niin samalla asetan vakavan toivomuksen voimassaolevan hallituksen niskoille niin sanoakseni siltä osalta, että hallitus paremmin kuin edesmennyt pitäisi vaarin palkkatilastosta meidän maassamme, ettei tilanne saisi jatkua sellaisena kuten tähän asti, että esim. metsätyömiehet, kuten täällä on useampaan kertaan jo esille tuotu, saavat tehdä kovin heikoilla palkoilla työtä, samoin myös valtion maantien soranajossa, jossa maksetaan niin heikot palkat, että työntekijät saavat alipalkattuina ja aliravittuina tehdä työtä, vaikka on välittömästi valtion työmaa. Samoin myöskin maatalouden kanto-kyky on vielä perin alhainen. Maataloustyö yleensä meidän maassamme ei voi vastata vielä sitä vaatimusta, mikä sille pääelinkeinona täytyy kansantaloudessa asettaa. Nämä tahdon lyhyesti huomauttaen asettaa uuden hallituksen tarkan valvonnan alaiseksi ja pyydän saada, herra puhemies, kannattaa ed. Rytingin täällä tekemää ehdotusta.

Puhemies: Tämän asian käsittely keskeytetään nyt. Jatketussa käsittelyssä tullaan tehdyt ehdotukset ottamaan huomioon.

6) Valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomus vuodelta 1935

esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa asian lähetettäväksi perustuslakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Kivioja: Herra puhemies! Se, mitä lain puustavin täyttämisestä kerrotaan tämän kertomuksen sivuilla 83—84 ei vastaa kansamme oikeustajuntaa. Poliisitarkastaja Santeri Pimentola oli saanut tehtäväkseen toimittaa tutkimuksia Yrjö Hol-

min 4 päivänä heinäkuuta vuonna 1930 tapahtuneen tunnetun murhan johdosta. Poliisitarkastaja oli 16 päivänä elokuuta 1932 poliisiautolla kuljettanut Someron piirin nimismiehen pidättämän entisen kauppiaan Oskari Vihtori Nurmen Forssan kauppalaan kuulusteltavaksi. Murhaan ei saatu mitään selvyyttä, mutta hovioikeus tuomitsi 27 päivänä toukokuuta vuonna 1935 poliisitarkastaja Pimentolan varomat-
tomuudesta tehdystä virkavirheestä saamaan varoituksen sekä 500 markalla korvaamaan Nurmelle pidätyksen johdosta aiheutuneen vahingon. Mahdollisesti lain puustavi tuli näin täytetyksi, mutta tuskin lain henki. Monen mieleen tällaista lukiessa varmaan tulee tuo vanha sana „puustavi kuolettaa, mutta henki tekee eläväksi”. Eikö meidänkin maassamme voisi lain käyttö olla eläväksi tekevän hengen eikä kuolettavan puustavin mukaista?

Se taas, mitä kerrotaan sivuilla 93—94 on myöskin sängen ihmeellistä. Hovioikeus 3 päivänä toukokuuta 1932 tuomitsi nimismies Ragnar Emanuel Mobergin, jota silloin oli pidetty vangittuna Oulun läänin-vankilassa, väkisinmakaamisesta kuritus-huonerangaistukseen ja pantavaksi Limin-gan piirin nimismiehen viralta, mutta korkein oikeus, jossa Moberg oli hakenut muutosta hovioikeuden päätökseen, seuranneen kesäkuun 18 päivänä antamallaan päätök-sellä katsoi luotettavaa selvitystä puuttu-neen Mobergin syyllisyydestä mainittuun rikokseen, kumosi hovioikeuden päätöksen ja hylkäsi syytteen sekä määräsi Mobergin laskettavaksi vankilasta vapaaksi, ellei hän-en vangittuna pitämiseensä ollut muuta syytä kuin sanottu syyte.

Meillä on täällä eduskunnassa nyt käsi-teltävänä lepäämässä oleva Oikeudenkäy-miskaaren 17 luvun muutosesitys. Ehkä sitä olisi jo tarvittu silloin kun korkein oikeus tuon juuri mainitun tuomion antoi, sillä nähtävästi hovioikeus oli käyttänyt vapaata harkintaa ja korkein oikeus muo-dollista. Ja kun tällaiset pimeydentyöt nähtävästi tehdään todistajia karttaen, oli korkeimman oikeuden tuomio asiassa näin vapauttava eikä vastaa oikeustajuntaam-me. Asialla on sitten tämän kertomuksen mukaan ollut lisävaiheena se, että seurasi syyte Oulun läänin maaherra Eero Yrjö Pehkosta, lääninsihteeri Lauri Andreas Kerttulaa ja varalääninkamreeri Väinö

Vanhalaa vastaan tämän asian yhteydessä tapahtuneesta laiminlyönnistä, kun syy-tetty oli joutunut olemaan korkeimman oikeuden tuomion saapumisen jälkeen vielä yhden päivän liikaa vankeudessa. Hovi-oikeus tuomitsi nämä mainitut virkamiehet erisuuruisiin rangaistuksiin ymmärtämättö-mytydessä tehdystä virkavirheestä ja niin edelleen, mutta tässä asiassa kuitenkin kävi niin, sanokaamme onnellisesti, että korkein oikeus, johon nimismies Moberg, maaherra Pehkonen, lääninsihteeri Kerttula ja vara-lääninkamreeri Vanhala valittamalla olivat asian saattaneet, korkein oikeus katsoi marraskuun 26 päivänä 1935 annetussa päätöksessä, ettei nimismies Moberg ollut esittänyt syytä muuttaa hovioikeuden pää-töstä. Mitä sitten tuli maaherra Pehkosen, lääninsihteeri Kerttulan ja varalääninkam-reeri Vanhalan valituksiin, niin korkein oikeus katsoi, että asiassa esitetyn selvityk-sen mukaan lääninhallituksessa ei ollut ta-pahtunut sellaista tarpeetonta viivyttelyä edellämainitun korkeimman oikeuden pää-töksen toimittamisessa täytäntöönpanovi-ranomaiselle, että sitä voitaisiin pitää vir-karikoksena ja näinollen korkein oikeus vapautti heidät rangaistuksista ja korvaus-velvollisuuksista asiassa.

Minä muistutan jo tässä yhteydessä mie-liimme, että äsken mainitsemani lepää-mässä olevan lain käsittelyssä ed. Wiik 15 päivänä lokakuuta 1935 pelkäsi vapaata to-distusten harkintaa ja viittasi silloin siinä istunnossa toisessa puheenvuorossaan Mä-tön juttuun ja luuli vallassa olevan luokan pääsevän sortamaan muita, nimenomaan köyhälistöä. Minäkin olen epäillyt vapaan todistusteorian käytäntöönottamista meillä, mutta nyt esittämäni esimerkit tuntuvat kuitenkin puhuvan sen puolesta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Kertomus lähetetään perustuslaki-valiokuntaan.

Pöydällepanot:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pan-naan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuk-sen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

7) Eduskunnan oikeusasiamiehen toiminnastaan vuonna 1935 antaman kertomuksen

johdosta laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3;

8) Ehdotuksen laiksi lohkotilan kiinnitysvastuun rajoittamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 7;

9) Ehdotuksen laiksi valtion bilanssin ulkopuolella olevien lainasaamisten siirtämisestä suhdannerahastoon

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8;

10) Asuntokysymyksen alalla olevien epäkohtien poistamista

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 1; sekä

11) Ehdotuksen laiksi köyhäinhoitolain 5 §:n muuttamisesta

sisältävän lakialoitteen johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 2.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 10.

Täysistunto lopetetaan kello 17,09.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

21. Perjantaina 30 p. lokakuuta 1936

kello 10.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi kiellosta käyttää maatalouskiinteistöä velan maksuun eräissä tapauksissa

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 11; lakivaliokunnan mietintö n:o 6; hallituksen esitys n:o 32.

2) Ehdotus laiksi erään valtion omistaman alueen luovuttamisesta Helsingin kaupungille

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 10; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6; hallituksen esitys n:o 39.

Ensimmäinen käsittely:

3) Ehdotus laiksi lohkotilan kiinnitysvastuun rajoittamisesta

Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 7; hallituksen esitys n:o 24.

4) Ehdotus laiksi valtion bilanssin tilkopuolella olevien lainasaamisten siirtämisestä suhdannerahastoon

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8; hallituksen esitys n:o 10.

5) Ehdotus laiksi köyhäinhuoltolain 5 §:n muuttamisesta

Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 2; ed. Sundströmin y. m. lak. al. n:o 51.

Ainoa käsittely:

6) Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1935

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2; ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 6; mainittu kertomus.

7) Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus toiminnastaan vuonna 1935

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3; mainittu kertomus.

8) Ehdotus toivomukseksi asuntokysymyksen alalla olevien epäkohtien poistamisesta

Asiakirjat: Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 1; ed. Huotarin y. m. toiv. al. n:o 85.

Esitellään:

9) Hallituksen esitys n:o 42 laiksi varojen varaamisesta uudis- ja laidunviljelyksistä pienviljelijöille jaettavia palkkioita varten

Pöydällepanoa varten esitellään:

10) Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 3 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi köyhäinhuoltolain 51 §:n muuttamisesta

11) Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 4 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen 82 §:n 7 kohdan muuttamisesta..

Siv.

Siv.

518

521

„

525

528

528

535

„

536

„

„

	Siv.
12) Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 5 toivomusaloitteen johdosta, joka koskee kunnallisverorasituksen tasoittamista	536
13) Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 2 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi kahdeksan tunnin työajasta annetun lain muuttamisesta	„
14) Lakivaliokunnan mietintö n:o 8 hallituksen esityksen johdosta laiksi vapausrangaistusten koventamisesta annetun lain muuttamisesta	„

Puhetta johtaa puhemies Hakkila.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Ampuja, J. Annala, Lohi, Luukka, Salmiala ja Vesterinen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta virkatehtävien takia ed. J. Annala ja oikeusasiain vuoksi ed. Luukka sekä ensi perjantain istunnosta virkatehtävän takia edustajat Kylänpää, Stenwall, Kares ja Riipinen.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

- 1) Ehdotus laiksi kiellosta käyttää maatalouskiinteistöä velan maksuun eräissä tapauksissa.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 11 ja otetaan toiseen käsitteilyyn siinä sekä lakivaliokunnan mietinnössä n:o 6 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 32, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsitteilyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 11.

Keskustelu:

Ed. Venho: Herra puhemies! — Koska nyt on tavallisuudesta poikkeava suuren valiokunnan mietintö käsiteltävänä, lienee paikallaan selostaa sen syntyä.

Useimmiten suuren valiokunnan mietinnössä ainoastaan lyhyesti ilmoitetaan valiokunnan puoltavan jonkin sen käsiteltäväksi lähetetyn ehdotuksen hyväksymistä muutoksitta tai muutoksin. Tällä kertaa valiokunta on pitänyt tarpeellisena perustelujensa jälkeen ehdottaa hylättäväksi nyt käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen, vaikka asianomaisen erikoisvaliokunnan mietintö on ehdotusta puoltava, ja vaikka se lisäksi on vastalauseeton.

Esilläolevan lakiehdotuksen tarkoituksena on lyhyesti sanoen eräänlaisen maksulykkäyksen n.s. moratorion jatkaminen niille maamiehille, joiden pulan johdosta tiloiltaan sortumisen on O. Y. Maakiinteistöpankki toiminnallaan estänyt. Hallituksen esityksen perustelujen pääkohta lienee seuraava: „Voimassaolevan vakauttamislain 16 a §:n mukaan on entiselle omistajalle luovutettu tila tai tilanosa tai sen vuotuinen tuotto vuoden 1937 loppuun saakka vapautettu vastaamasta sellaisesta velasta, joka on syntynyt ennen tilan ulosottotoimien myymistä, ellei velka ole jäänyt kiinteistöä rasittamaan. Tämän johdosta voi tilanne muodostua erittäin vaaralliseksi, jos ne velkojat, joiden saamiset eivät ole tulleet maksuun niiden tilojen pakkohuutokaupoissa, jotka O. Y. Maakiinteistöpankki sittemmin on lunastanut, saavat vuoden 1937 lopussa uudelleen ulosmittauttaa tilat. Suurin osa pankin entisille omistajille luovuttamia tiloja tulisi pakkohuutokaupalla myytäväksi ilman että velkojilla siitä olisi saannottavaa hyötyä, koska lunastettuja tiloja vastaan myönnettyt lainat nousevat hyvin korkeaan prosenttiin tilojen arvosta.” Näin hallituksen esityksen perustelut.

Ryhtyessään asiaa käsittelemään aikoi suuri valiokunta valita kahden periaatteen välillä, nimittäin vapauteen tilat vastaamasta velasta lopullisesti vaiko vain määräajaksi. Toisin sanoen, onko asia ratkaistava nyt voimassaolevan lain mukaan, joka on määräaikainen, vaiko esilläolevan hallituksen esityksen pohjalta, joka tarkoittaa pysyvän lain aikaansaamista. Määräaikaisuuslinjalla joutui asia

umpikuojaan siksi, että pidettiin luonnottomana menettelyä, joka jatkaisi helmikuun 17 päivänä 1933 eräiden maatalouden velkain vakauttamisesta annetun lain n. s. vakauttamislain 16 a §:n voimassaoloa, (joka pykälä siihen lisättiin kesäkuun 2 päivänä 1933 annetulla lailla), sillä koko laki kaikilta muilta osiltaan aivan lähitulevaisuudessa tulisi kumoutumaan, koska sekin on määräaikainen. Pidettiin siis luonnottomana lähes parikymmenpykäläisen määräämisen lain vain yhden ainoan pykälän voimassaolon jatkamista kaikkien muiden kumoutuessa. Sentähden ei tarkemmin ryhdytty pohtimaan määräaikaisuusperiaatetta, koska ei ollut senmukaista sopivaa lakipykälää eikä aloitetta valmiina.

Hallituksen esitykseenkään ei valiokunta ollut tyytyväinen useammastakaan syystä, joista tärkein lienee ollut se, että, ollen tosin määräajaton laki, siinä kuitenkin tulee lykkäysaika riippumaan velallisen kuolemasta ja lykkäys ei siis tule perillisten hyväksi. Kun perheenpään kuolemantapauksen sattuessa on talossa paljon kaikenlaisia ylimääräisiä menoja muutenkin, ei ole oikein, että silloin kaiken muun lisäksi perheen raskasta taakkaa tulisi painamaan vielä pakkohuutokaupan uhkakin. Joku voisi ehkä tulkita hallituksen esitystä niinkin, että lykkäys olisi voimassa niin kauan, kun pesä kuoleman jälkeen on jakamatta. Siinäkin tapauksessa ei tätä olisi suositeltava, sillä tällöin voisi jäädä hyvin paljon pesiä jakamatta moneksi vuosikymmeneksi. Se aiheuttaisi paljon haittoja ja suorastaan lukuisia riitojakin. Siis tältäkin kannalta katsoen tulisi esityksen tarkoittama kieltö ulottaa koskemaan myös entisen omistajan lähimpien omaistenkin hallussa olevia tiloja.

Tärkeänä seikkana pidettiin myös sitä toteamusta, että jos nyt hyväksyttäisiin hallituksen esitys, ei siten kuitenkaan saataisi asiaan täyttä parannusta, vaan olisi lakia taas lähimmässä tulevaisuudessa uudestaan korjattava. Koska nyt katsotaan pula-ajan olevan ohitse, olisi myös suotavaa, että vähitellen päästäisiin eroon pula-ajan aiheuttamista tilapäisistä ja määräaikaista poikkeuslaeista.

Hallituksen esityksen hylkäämisen puolesta puhui edelleen se seikka, että suurella valiokunnalla ei katsottu nyt olevan mahdollisuuksia riittävän perusteellisesti selvit-

tää, minkälaisia ristiriitoja syntyisi siitä, että samasta asiasta olisi vuoden 1937 aikana voimassa kaksi eri lakia, jotka kumpikin ovat laaditut eri perusteille. Vanha lakihan on voimassa nimittäin vuoden 1938 alkuun, ja nyt esillä oleva uusi laki astuisi voimaan 1937 alussa. Suuren valiokunnan käsittelyssä ei myöskään katsottu riittävästi voitavan selvittää, mitä seurauksia olisi, jos hallituksen esityksen voimaantulopykälän määräaika muutettaisiin vuotta myöhemmäksi.

Lisäksi olisi perusteellisesti selvitettävä, vaikuttaako se asiaan mitään, että hallituksen esitys koskee myös n. s. lunastamislain alaisia tiloja, koska nyt voimassa olevat määräykset koskevat vain n. s. vakauttamislain alaisia. Erään asiantuntijalainsuonnon mukaan jäivät lunastamislain alaiset tilat aikanaan huomioonottamatta vain erehdyksestä, mikä erehdys nyt olisi korjattava.

Ehdotuksen käsittelyssä kiinnitettiin huomiota myös siihen, että asutushallituksen vastaavat tilat ovat toisessa asemassa kuin O. Y. Maakiinteistöpankin.

Siinä kuitenkin oltiin yhtä mieltä, että asia on järjestettävä melko pian, koska epävarmuus sen kohtalosta nyt jo on aiheuttanut levottomuutta, pesäerohankkeita y. m. samankaltaisia luonnottomia toimenpiteitä. Ja varmaa on, että ellei lakia saada aikaan, tulee tapahtumaan paljon omaisuusien siirtämisiä, jotka tavallaan lienevät lain kiertämistä. Joka tapauksessa tulevat ne aiheuttamaan asianomaisille huo-noissa varoissa oleville viljelijöille paljon kustannuksia jo esim. leimaveroinakin. Myös oikeudenkäyntejä tulee paljon synty-mään, sillä takaisinvoittokanteiden nostaminen todennäköisesti tulee melko yleiseksi.

Olen edellisessä koettanut esille tuoda asian monisäikeisyyden, jotta selviäisi, miksi suuri valiokunta ei ole halunnut ruveta lakia muokkaamaan mieleisekseen, vaan on katsonut tarpeelliseksi hylkäämisehdotuksellaan valmistaa hallitukselle tilaisuuden asian perusteelliseen harkintaan.

Omasta puolestani olisin ollut tyytyväinen tähän edellisen hallituksen esitykseenkin, vaikka se ei tiedäkään tämän tärkeän asian perusteellista korjausta. Mielestäni olisi parempi „pyy pivossa kuin kaksi oksalla”, varsinkin kun on totuttu siihen, että Maa-

kiinteistöpankin tarkoituksenmukaista toimintaa on koetettu auttaa eteenpäin aina vain pienin nykyisin eikä koskaan reippain, suuremmin ottein.

Toisaalta ei minulla ole erikoista syytä surraakaan valiokunnan hylkäävää ehdotusta, koska tiedän, että tämän asian täytyy olla nykyisen hallituksen sydäntä lähellä.

Ed. Kivimäki: Siinä, mitä suuren valiokunnan perusteluissa ja suuren valiokunnan puheenjohtajan täällä esittämässä lausunnossa tuotiin esille, saattaa olla varteenottamista. Mielestäni olisi kuitenkin tarkoituksenmukaisempaa, että asia palautettaisiin takaisin lakivaliokuntaan uuden lausunnon saamista varten. Lakivaliokunta voi niitä huomautuksia, joita sen mietintöä vastaan on tehty, ottaa huomioon esim. siten, että lakiehdotuksessa esitetty kielto tulisi joka tapauksessa olemaan voimassa määrääjän tai jollakin muulla tavalla. Ehdotan siis, herra puhemies, että asia palautettaisiin lakivaliokuntaan uuden lausunnon saamista varten.

Ed. Komu: Minä kannatan ed. Kivimäen tekemää ehdotusta.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian palauttamisesta lakivaliokuntaan ja sitä on kannatettu, niin pyydän seuraavia puhujia lausumaan mielipiteensä tästä ehdotuksesta.

Ed. Kivioja: Lakivaliokunnalla on työtä muutenkin, se ei kaipaa ensinkään työn lisäystä. Siellä on hallituksen esityksiä, siellä on lepäämässä oleva lakiehdotus ja vahvistamatta jäänyt lakiehdotus aivan käsittelemättä, ja sitten vielä yksityisiä aloitteita. Sitten toiseksensa on myöskin huomattava, että, kuten epäilen, tämä asia ei lakivaliokunnassa tule miksiäkään. Lakivaliokunta on antanut siitä yksimielisen mietinnön. Sen jälkeen vasta, kun mietintö oli annettu, tuli yksityistä tietä tiedoksi, että oli toinenkin linja. Hallitus oli päättänyt oman linjansa ja lähettänyt sen lainvalmistelukuntaan, mutta siellä oli omaksuttu toinen linja, ja jos nyt lakivaliokunta uutta lausuntoa rupeaa antamaan, voi käydä niin, että olisi syytä valita toinen linja, mutta siihen taas ei ole aloitetta olemassa. Näin ollen on kaikkein parasta,

ellei voida lakivaliokunnan mietintöä hyväksyä, että annetaan mennä suuren valiokunnan ehdotuksen mukaisesti suoraan hylätyksi ilman lakivaliokuntaa, niin asia tulee varmasti pian esille uuden hallituksen esityksen pohjalla ja ehkä sitten onnistuneemmassa muodossa.

Näin ollen minä vastustan tätä esitystä lakivaliokuntaan palauttamisesta ja tahdon huomauttaa vielä, että kun tätä asiaa lakivaliokunnassa käsiteltiin, niin ei edistyksen ryhmän edustaja suvainnut olla siellä läsnä eikä panna edes varamiestensääkään sinne. Onko siitä mitään takeita tällä kertaa, että kun ensi kerran nyt lakivaliokunta asiaa käsittelee, että siellä on sen ryhmän edustajaa tai varamiestä?

Herra puhemies! Minä kannatan, että asian asiallista käsittelyä nyt jatkettaisiin.

Ed. Kivimäki: Ed. Kivioja muistaa väärin. Minä olin lakivaliokunnassa koko ajan saapuvilla, kun tätä asiaa käsiteltiin. Tämä asia ei muuten ole niin mutkallinen asia, ettei lakivaliokunta voisi sitä saattaa hyvään loppuun.

Ed. Kivioja: Valiokunnan mietinnön allekirjoituksista näkyy, kuka on ollut läsnä käsittelyssä. Siellä on tosin mainittu ed. Kivimäen nimi.

Pääministeri Kallio: Tällä asiallahan on erittäin kiire. Jos eduskunta on vakuutettu siitä, että lakivaliokunta voi tehdä ne muutokset, mitä täällä on katsottu suotavaksi, niin silloin kai asia nopeimmin tulisi sen kautta korjatuksi. Mutta minun täytyy myöntää, että suurella valiokunnalla on ollut suuria syitä epäillä, voiko lakivaliokunta ainakaan kaikkia niitä muutosehdotuksia ottaa huomioon, mitä asiassa on esiintunut, niin että siinä tapauksessa, jos eduskunta hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, tulee hallitus kiireellisesti antamaan esityksen asiasta.

Ed. Venho: Kuten äskeisessä lausunnossani viittasin, niin käsitykseni mukaan voisi tämä asia mennä sellaiselle linjalle, josta ei ole aloitetta olemassa, niinkuin ed. Kiviojakin viittasi. Samoin sanoi viimeksi herra pääministeri. Sentähden minäkin yhdyän ed. Kiviojan ajatukseen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Kivimäki ed. Komun kannattamana ehdottanut, että asiasta pyydetäisiin uusi lausunto lakivaliokunnalta. Kutsun tätä ed. Kivimäen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka haluaa jatkaa asian asiallista käsittelyä, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Kivimäen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 110 jaa- ja 57 ei-ääntä, 6 tyhjää; poissa 26.

Eduskunta on siis päättänyt jatkaa asian asiallista käsittelyä.

Puheenvuoroa ei enää haluta.

Eduskunta hyväksyy suuren valiokunnan hylkäävän ehdotuksen.

Asian toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotus laiksi erään valtion omistaman alueen luovuttamisesta Helsingin kaupungille.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 10 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 6 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 39, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 10.

Ensin sallitaan asiassa yleiskeskustelu; sen jälkeen käydään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiteksti, lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotus laiksi lohkotilan kiinnitysvastuun rajoittamisesta.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 7 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 24, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 7.

Keskustelu:

Ed. Kivioja: Minun muistini äsken petti. On kysymys tästä mietinnöstä ja päiväjärjestyksessä olevasta 14) asiasta, joissa edistyksen mies ja varamies oli poissa.

Ed. Söderhjelm: Herra puhemies! Vaikka lakivaliokunta on tehnyt verrattain pieniä muutoksia hallituksen nyt käsiteltävänä olevaan esitykseen, niin näiden muutosten vaikutus on kuitenkin hyvin pitkälle menevä ja niiden kautta lakiehdotus on saanut muutetun luonteen ja tuntuvasti lisätyn merkityksen. Kun näiden muutoksien käytännölliset vaikutukset ainoastaan osaksi käyvät ilmi valiokunnan mietinnön perusteluista, niin lienee syytä muutamalla sanalla kosketella lakiehdotuksen sisältöä sellaisena, miksi se on lakivaliokunnassa muodostunut.

Hallituksen esityksen mukaan lohkotilan kiinnitysvastuun rajoittaminen voi tulla kysymykseen ainoastaan, milloin lohkotilan omistaja elättää itsensä ruumiillisella työllä tai on sellaiseen taloudellisesti verrattavissa ja kun lohkotila sitäpaitsi ei ole sanottavasti suurempi kuin asutuslainsäädännössä säädetty viljelystila. Tämä määräys antaa ehdotukselle sosiaalisen luonteen siitä huolimatta, että yleiset lainsäädännölliset toimenpiteet tällä alalla kaikkien lohkotilojen omistajien suojelemiseksi olisivat paikallaan. Mutta lakivaliokunta on kuitenkin voinut hyväksyä tämän rajoituksen, koska nyt on kysymyksessä ensimmäinen askel hyvin vaikealla tiellä ja on varovaisinta ensiksi auttaa vain kipeimmin apua tarvitsevia. Mutta tämän lain kautta saatujen kokemusten perusteella on mahdollisimman

pian kehitettävä tätä lainsäädäntöä kaikkia lohkotilojen omistajia koskevaksi.

Lakivaliokunta on myös siinä suhteessa yhtynyt hallitukseen, että kiinnitysvastuun ylimmäksi rajaksi on määrätty lohkotilan arvo ilman sen omistajan luovutuksen jälkeen tekemiä parannuksia. Olisin omasta puolestani katsonut suotavaksi, että hallituksen ehdottama tämän vastuun alin raja, lohkotilan kauppahinta, olisi pysytetty. Siten olisi nimittäin saatu aikaan jonkunmoinen vastuunrajan kiintomääritelmiä. Arviointi on aina hyvin epävarma ja monista subjektiivisista seikoista riippuva toimenpide. En kuitenkaan usko, että lakivaliokunnan tekemä muutos suuremmassa määrin vaarantaisi kiinnityksenhaltijan oikeutta.

Näin pitkälle on siis lakivaliokunta pääasiallisesti yhtynyt hallituksen esitykseen. Mutta lakiehdotuksen 4 §:ään nähden niin ei ole tapahtunut. Hallitus on ehdottanut, että anomus kiinnitysvastuun rajoittamisesta olisi tehtävä kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulusta tai yhden vuoden kuluessa siitä kun lohkotila on erotettu tai myyty. Tämän määräajan hyväksyminen merkitsisi lain soveltamismahdollisuuksien supistamista melkein mitättömiin. Voi olla, että lain voimaantulusta jälkeen joukko anomuksia annetaan tuomioistuimille niiden puolesta, jotka ovat kokeneet viimeisten vuosien vaikeuksia. Mutta tulevaisuutta silmälläpitäen uusi laki jäisi ilman merkitystä. Joka kauppaa tehtäessä ymmärtämättömyydestä tai huolimattomuudesta jättää huomioonottamatta emätilaa tai kantatila ja lohkotilaa yhteisesti rasittavat kiinnitykset, hän ei vuoden kuluessa sen jälkeen ryhdy lakiehdotuksen edellyttämiin monimutkaisiin toimenpiteisiin kiinnitysvastuun rajoittamiseksi. Ja joka taas kauppatalaisuudessa luottaa myyjäin vakuutuksiin, että lohkotilaa rasittavat yhteiset kiinnitykset tulevat kuoletetuiksi, ei hänkään vuoden kuluessa huomaa tullessa petetyksi, sen hän saa useimmiten kokea vasta paljon myöhemmin, kun hänenkin tilansa ulosmitataan myyjän velasta. Voi olla niinkin, että lohkotilan ostaja on tietoinen kiinnitysvastuun rajoittamisen tärkeydestä, mutta ensimmäisinä vuosina lohkomisen tai kaupan jälkeen hänellä on niin paljon muita menoja, ettei hän kykene maksamaan kaikkia niitä oikeudenkäynti-, arvioimis- ynnä muita kuluja, joita lain

säättämä menettelytapa vaatii. Kun lakiehdotuksen pääasiallinen tarkoitus on suojella yksinkertaisia ja taloudellisesti heikkoja kansalaisia, niin ei määräajan säätäminen, joka estää lain hyväksikäyttämisen juuri tällaisilta henkilöiltä, ole paikallaan. Lakivaliokunta onkin tullut siihen tulokseen, että määräajan poistaminen on sekä välttämätön että myöskin mahdollinen. Kun kiinnityksenhaltijan vakuudeksi aina jää lohkotilan koko arvo ja kun lain muutkin määräykset ovat niin laaditut, että kiinnityksenhaltijan oikeutta ei loukata, niin tuntuu tarpeettomalta sitoa kiinnitysvastuun rajoittamista määräaikaan.

Mutta tämän määräajan poistaminen merkitsee käytännössä vielä enemmän kuin minkä ensi näkemältä huomaa. Lakiehdotuksen 8 §:n mukaan anomus kiinnitysvastuun rajoittamisesta voidaan tehdä silloinkin, kun lohkotila yhdessä kantatilan kanssa ulosmitataan. Oikeus voi silloin määrätä täytäntöönpanon lohkotilan osalta keskeytettäväksi siksi aikaa kunnes kiinnitysvastuun rajoittamisesta on annettu lopullinen päätös. Mutta kantatilan kohdalta täytäntöönpano jatkuu. Jos kiinnitysvastuun rajoittamista koskeva toimitus kestää niin kauan, kuten käytännössä luultavasti tulee tapahtumaan, että kantatila ehdittää myydä pakkohuutokaupalla ennenkuin päätös rajoittamisesta on annettu, niin lohkotila ei joudu vastaamaan yhteisistä kiinnityksistä suuremmalla määrällä kuin mitä pakkohuutokaupan yhteydessä on jäänyt kantatilasta saamatta. Ulosmittauksen jälkeen tehty anomus kiinnitysvastuun rajoittamisesta vie näin ollen siihen, että lohkotilan vastuu jää toissijaiseksi ja että kantatilan vastuu on siis ensisijainen lohkotilan vastuuseen verrattuna. Kun määräaika on poistettu, niin voi pitää varmana, että toimenpiteisiin kiinnitysvastuun rajoittamiseksi ei suuremmassa määrin tulla ennen ulosmittausta ryhtymään. Tosin on tällaisen vastuun pikaisella rajoittamisella suuret etunsa. Lohkotilan omistaja voi todistaa, millainen tila ostettaessa oli, myöhemmin voi käydä hyvin vaikeaksi selvittää, mitkä ovat tilan oston ja erottamisen jälkeen tehdyt parannukset, ja todistusvelollisuus kuuluu epäilemättä lohkotilan omistajalle. Heti oston tai erottamisen jälkeen aikaansaatu kiinnitysvastuun rajoittaminen varaa myös omistajalle koko tilan arvon

lisäyksen, mikä voi olla erittäin tärkeä seikka. Kaikesta tästä huolimatta on kuitenkin otaksuttava, että lohkotilan omistaja ryhtyy toimenpiteisiin vasta silloin, kun ulosmittaus uhkaa, ja silloin lohkotilan kiinnitysvastuu, kuten sanottu, käy toissijaiseksi. Lakivaliokunnan tekemillä näennäisesti vähäpätöisillä muutoksilla on jouduttu siihen, mihin esim. lainvalmistelukunnassa jo ennen on pyritty, nimittäin lohkotilan vastuun määräämiseen toissijaiseksi. Tämän linjan on hallitus muodollisista syistä ennen hylännyt — viittaen esim. korkeimman oikeuden ensimmäiseen hallituksen esitykseen otettuun lausuntoon — mutta on toivottavaa, että lakivaliokunnan keksimä ratkaisu havaitaan myös lakiteknillisesti tyydyttäväksi, niin että se voidaan toteuttaa. Olen kyllä tietoinen siitä, että lakiehdotuksen 8 § kaipaakin täydennystä, jotta ulosottomiehille ei syntyisi tulkintavaikeuksia etenkin mitä sellaisiin ulosmittauksiin tulee, jolloin useammat lohkotilat vastaavat samasta kiinnityksestä. Mutta nämä vaikeudet olivat jo hallituksen esityksessä ja niiden poistamiseen on hallituksella mahdollisuudet, kun se lakiehdotuksen 12 §:n mukaan voi asetuksella antaa tarkemmat säännökset lain soveltamisesta.

Valitan, että lakivaliokunnan ehdotukseen on tullut kolme sanaa liikaa, nimittäin se lisäys, minkä valiokunta on tehnyt 3 §:n 3 momenttiin. En halua tässä yhteydessä sen lähemmin kosketella tätä lisäystä, vaan viittaan mietintöön liitettyyn vastalauseeseen. Esillä oleva lakiehdotus tarkoittaa lohkotilallisten avustamista ilman kiinnityksenhaltijan oikeuden suoranaista loukkaamista. Tietämättömyytensä, hyväuskoisuutensa tai varomattomuutensa kautta lohkotilan omistaja on joutunut vaikeaan asemaan. Yhteiskunnan on mikäli mahdollista autettava häntä, mutta ei ole hyväksyttävää, että tämä tapahtuu sen kustannuksella, joka ei ole aiheuttanut näitä vaikeuksia. Niihin on tavallisesti, paitsi lohkotilan omistaja itse, kantatilan omistaja syypää, mutta hyvin harvoin kiinnityksen haltija. Ja viimeainnitu ei aina ole suuri rahalaitos, niinkuin joskus on väitetty, joka kyllä itse voi valvoa etujansa tai jolle muutaman tuhannen markan tappio ei merkitse mitään. Useat henkilöt ovat sijoittaneet kaikki säästönsä kiinnityk-

siin ja sama on yleisiin tarkoituksiin kerättyjen rahastojen laita. Kiinnityksen haltijain joukossa ovat eri kansankerrokset ja kaikenlaiset eri harrastukset edustettuina. On myöskin muistettava, että luotonsaanti mahdollisuuksia maalla ei liian pitkälle menevillä lainsäädäntötoimenpiteillä saa vaarantaa. Nyt jo yksityinen pääoma hakeutuu mieluummin kaupunkeihin ja teollisuuteen.

On siis toivottavaa, että tämä lakiehdotus suuressa valiokunnassa saadaan sellaiseen muotoon, että siitä pian tulee laki, mutta tämä edellyttää, että otetaan huomioon sekä lohkotilan omistajien että kiinnityksenhaltijain edut ja oikeudet.

Ennenkuin lopetan tämän sananvuoroni en voi olla alleviivaamatta sitä lakivaliokunnan mietinnön osaa, jossa puhutaan n.k. ehkäisevistä toimenpiteistä. Mielestäni ei sellaisten epäkohtien poistamiseksi, mistä nyt on kysymys, riitä tämän lakiehdotuksen hyväksyminen eikä edes tämä lainsäädännön edelleen kehittäminen. Kaikkein tärkeimpänä pidän ehkäisevien toimenpiteiden aikaansaamista. Olisi pyrittävä siihen, ettei yhteisiä kiinnityksiä syntyisi, ei ainakaan ilman lohkotilan omistajan tietoa. Mietinnön perusteluissa mainitaan eräitä sellaisia toimenpiteitä, jotka tähtäävät tähän. Pelkään kuitenkin, että esim. kiinnitysten jakamista maanjakotoimituksen yhteydessä, n.s. sveitsiläistä systeemiä, ei saada pitkiin aikoihin, luultavasti ei koskaan toteutetuksi. Ja suurempaa helpotusta ei myöskään tuottaisi sellainen määräys, että kaupanvahvistaja lähettäisi ilmoituksen kaupasta tuomarille, minkä jälkeen kantatilan omistaja ei enää voisi kiinnityttää erottamatonta maa-aluetta. Tämä ei nimittäin tulisi suojelemaan ostajaa ennen kauppaa myönnettyiltä kiinnityksiltä. Minun mielestäni olisi ostajan tehokas valistaminen se toimenpide, mikä tällä hetkellä helpoimmin saataisiin aikaan ja jolla päästäisiin nopeimpiin ja parhaimpiin tuloksiin. Kaupan vahvistajille voitaisiin esim. antaa tehtäväksi tarkastaa, onko myytyä maa-aluetta rasittavat kiinnitykset otettu huomioon kauppahintaa määrättäessä. Voitaisiin ehkä lisäksi vaatia, että kauppakirjassa aina olisi maininta lohottavaa aluetta rasittavista kiinnityksistä. Voi olla, että kaupanvahvistajille silloin olisi asetettava jonkin verran suuremmat päte-

vyysvaatimukset kuin nyt, mutta tämä ei muutenkaan olisi haitaksi. En halua tässä yhteydessä esittää mitään seikkaperäistä ohjelmaa; lausun vain sen toivomuksen, että hallitus heti ryhtyisi tätä asiaa tutkimaan ja silloin kiinnittäisi päähuomionsa ehkäiseviin toimenpiteisiin, ennen kaikkea mahdollisuuksiin tehokkaalla tavalla varoittaa ostajia ja siten ehkäistä yhteisten kiinnitysten syntymistä.

Herr talman! Jag har i det föregående med några ord velat presentera lagutskottets betänkande, främst verkningarna av de till synes mycket små, men i verkligheten rätt så genomgripande förändringar som hava tillkommit i lagutskottet. Utskottet har icke velat förändra den punkt i lagförslaget, som inskränker dess verkningar till endast de svagaste i samhället. Man har hoppats att kunna i framtiden använda den erfarenhet man har fått och då kunna utvidga lagförslaget till att omfatta alla innehavare av avskilda lägenheter, såsom ju i alla avseenden vore lyckligast. Den förändring, som lagutskottet har vidtagit och som har den mest betydelsefulla verkningsen, ligger i att alla terminer hava bortlämnats. Medan regeringen hade föreslagit, att ansökan om begränsning av inteckningsansvaret skulle inlämnas inom två år efter lagens ikraftträdande och därefter inom ett år efter köpet eller utbrytningsförfarandets avslutande, så har utskottet ansett att denna bestämmelse kan helt bortlämnas. Detta innebär, att innehavare av avstyckad lägenhet först då denna hotas av utmätning eller redan är utmätt blir tvungen att anhålla om inteckningsansvarets begränsning, och då en dylik anhållan hindrar exekutionens fortsättande, såvitt det gäller den avstyckade lägenheten, men exekutionen fortfar såvitt det gäller stomlägenheten, så innebär detta, att i de flesta fall stomlägenheten kommer att säljas på exekutiv auktion och den avstyckade lägenheten endast tages i anspråk för det som har blivit kvar av den intecknade fordran när stomlägenheten har sålts. Den avstyckade lägenhetens ansvar har på detta sätt gjorts sekundärt, medan stomlägenheten primärt svarar för inteckningarna. Man har i lagberedningen och regeringen försökt sträva mot samma mål men tidi-

gare misslyckats av rent juridiskt tekniska skäl. Lagförslaget, sådant lagutskottet har formulerat om det, innebär icke en direkt bestämmelse om detta de avstyckade lägenheternas sekundära ansvar, men för indirekt därtill. Jag hoppas att detta förslag skall visa sig tekniskt genomförbart och att därigenom förhållandena i fråga om dessa avstyckade lägenheter skall kunna fås avsevärt förbättrat. Emellertid får man icke lämna saken vid denna lagstiftning, icke ens om den vidare utvecklas, utan huvudsaken är att tillgripa åtgärder, som skulle förekomma uppkomsten av sådana förhållanden, som nu råda i fråga om de avstyckade lägenheterna.

Lagutskottet har till en avsevärd del omarbetat den svenska texten till detta lagförslag utan att detta har markerats i betänkandet med spärrad stil. Regeringen hade föreslagit benämningen „stomlägenhet” för den ursprungliga lägenheten, som fanns innan avstyckningsförfarandet, och beteckningen „stamlägenhet” för den huvudlägenhet, som blivit kvar efter avstyckningen. Då i allmänt språkbruk med ordet „stomlägenhet” betecknas den huvudgård, som blivit kvar efter avstyckningen, så var det nödvändigt att kasta om dessa begrepp så, att „stomlägenhet” är den lägenhet, som blivit kvar, motsvarande det finska „kantatila”, och „stamlägenhet” det, som motsvarar det finska „emätilä”, alltså den ursprungliga lägenheten. Då emellertid begreppen „stamlägenhet” och „stomlägenhet” kan föranleda förväxling, så har man använt orden „stamfastighet” och „stomlägenhet”, och har denna terminologi hämtats från det rikssvenska lagspråket. Det hade kanske varit bäst att för det, som nu heter „stamfastighet” använda orden „den ursprungliga lägenheten” men detta skulle hava blivit för långt och vidlyftigt. Jag hoppas i alla fall att den nya svenskspråkiga texten skall vara ägnad att bringa klarhet i ett lagförslag, som också annars ur teknisk synpunkt bereder läsaren stora svårigheter.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Asian ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

4) Ehdotus laiksi valtion bilanssin ulkopuolella olevien lainasaamisten siirtämisestä suhdannerahastoon.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 10, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8.

Keskustelu:

Ed. Lintulahti: Valtiovarainvaliokunta on lyhyen perustelun nojalla tullut siihen tulokseen, että esilläoleva hallituksen lakiehdotus olisi hylättävä. En tahdo tässä tilaisuudessa selvittää suhdannerahaston tarpeellisuutta ja merkitystä, sehän on jo hallituksen esityksen perusteluista ja muutenkin yleisesti tunnettu ja tunnustettu. Tässä ei ole myöskään syytä korostaa sitä seikkaa, että suhdannerahaston muodostaminen ja kartuttaminen pitää tietysti tapahtua niinsanoaksemme kevyen budjetin aikana, siis suotuisten suhdanteiden vallitessa, sillä sehän on selviö. Mutta valtiovarainvaliokunta on jättänyt huomioonottamatta eräitä varsin tärkeitä näkökohtia, jotka, jos ne olisi huomioitu, olisivat ehkä saattaneet valtiovarainvaliokunnan päätöksen toisenlaiseksi. Uskon, että jos nämä seikat olisi huomioonotettu, valtiovarainvaliokunta olisi tullut sellaiseen tulokseen, että se olisi puoltanut hallituksen lakiehdotusta.

Tässä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä sanotaan aluksi näin: „Kun eduskunnalla on mahdollisuus vuotuudessa tulo- ja menoarviossa siirtää suhdannerahastoon niin paljon varoja kuin kulloinkin harkitaan asianmukaiseksi, ei valiokunta pidä ehdotettua erikoislakia valtion bilanssin ulkopuolella olevien lainasaamisten siirtämisestä sinne tarpeellisena.” Koska eduskunnalla on mahdollisuus merkitä menoarvioon siirtona suhdannerahastoon ainoastaan niin paljon kuin tulo- ja menoarvion tasapainossa pysyttäminen sallii, täytynee käsittää valtiovarainvaliokunnan ajatelleen näin, että eduskunta voi tulo- ja menoar-

vioon merkitä kysymyksessä olevia lainasaamia suhdannerahastoon siirrettäviksi harkintansa mukaan, siis ilman lainsäädäntötoimenpidettä. Asiahan ei tietysti voi olla näin. Suhdannerahastoa koskevan lain marraskuun 30 päivästä 1934 mukaan ovat suhdannerahaston varat suhdannevaihtelujen tasoittamista edistävällä tavalla niin sijoitettava, että niitä helposti ja aiheuttamatta häiriöitä maan rahapääomamarkkinoille, saadaan tarkoitukseen käytettäviksi. Ja tämän säännöksen nojalla on valtioneuvosto tammikuun 8 päivänä 1935 määrännyt m. m., että suhdannerahaston varoja voidaan sijoittaa ainoastaan Suomen Pankkiin pano- ja ottotilille, rahaksi lyötyyn kultaan tai kultaharkkoihin, Suomen valtion koti- ja ulkomaisiin obligatioihin, ei kuitenkaan sellaisiin, jotka ovat pakkoarvonnan alaisia, enintään sellainen määrä, joka vastaa obligatiolainan 3 vuoden säännöllistä kuoletusta, sekä Suomen Pankin suositteluihin ulkomaisiin pankkeihin ja ulkomaisiin vekseleihin ja obligatioihin, jotka ovat helposti rahaksi muutettavissa. Suhdannerahaston varoja siis ei voida pitää tässä tarkoitettuihin lainasaamisiin sijoitettuna eikä siis näitä varoja suhdannerahastoon ilman eri lainsäädäntöä siirtää.

Valtiovarainvaliokunta lausuu mietinnössään edellensä näin: „Etteivät nämä saatavat — siis nämä esityksessä tarkoitettut lainasaamiset — valiokunnan saamien tietojen mukaan ole sellaisia, että niiden avulla voitaisiin saada tarpeeksi nopeasti valtion käytettäväksi varoja enempää kuin niiden vuotuinen korko- ja kuoletusmäärä.” Valiokunta on siis jättänyt huomioonottamatta tässä, että suhdannerahaston varoja ei olleenkaan saada käytettäviksi ilman erityistä lakia. Ja Suomen Pankin pääjohtaja on tiettävästi valiokunnalle ilmoittanut, että kysymyksessä olevia saamia vastaan voidaan tarpeen tullen Suomen Pankista järjestää obligatiolaina, jonka järjestäminen ei vie niinkään pitkää aikaa kuin varojen käyttöä koskevan lain säätäminen.

Lopuksi valtiovarainvaliokunta vielä lausuu, „ettei huomattavien rahamäärien siirtäminen valtion tulo- ja menoarvion ulkopuolelle valiokunnan mielestä yleensäkään ole asianmukaista”. Tämän johdosta on syytä huomauttaa, että kysymyksessä olevat lainavarat ovat tätä nykyä vieläpä valtion tilinpäätöksenkin ja bilanssin ulkopuolella

ja että esityksen hyväksymisen kautta juuri tämä puutteellisuus tulisi korjatuksi. Lisäksi ehkä on aihetta tässä muistuttaa, että sekä vanhuus- ja työkyvyttömyysrahasto että omakotirahasto on muodostettu siirtämällä niihin aivan samanlaisia lainasaamisia, kuin mistä tässä nyt on kysymys. Näin ollen valiokunnan esittämät perusteet eivät mielestäni ole tarpeeksi painavia, ja jos nämä tässä nyt esitetyt näkökohdat olisivat tulleet huomioiduiksi, olisi minun käsitykseni mukaan ehkä valtiovarainvaliokuntakin tullut siihen tulokseen, että se olisi ehdottanut hallituksen esityksen hyväksymistä, jota kannatan, ja ellei voida yhtyä siihen, niin ainakin on mielestäni hyväksyttävä valiokunnan vähemmistön ehdotus, joka sentään pääasiassa hyväksyy hallituksen esityksen, joskin siinä on eräs muutos, joka kuitenkin on katsottava vähäarvoiseksi.

Ed. von Frenckell: Herr talman! Den 1 september 1934 överlämnade regeringen sin proposition till „lag angående statens konjunkturfond”. I motiveringen till detta lagförslag framhålles, att de stora förändringar beträffande statsförslaget, som av konjunkturväxlingarna förorsakas, böra minskas genom att en stående konjunkturfond inrättas. Enligt regeringens proposition var fonden emellertid icke begränsad till sin storlek. Statsutskottet föreslog därför vid behandlingen av propositionen en väsentlig förändring i det, att utskottet föreslog, med beaktande av de syften för vilka konjunkturfondens medel finge användas, att sagda högsta belopp skulle fastställas till 500 miljoner mark, och i sådant avseende skulle i lagen intagas ett nytt 3 moment, vilket även föranledde ett mindre tillägg till det 2 momentet.

Ur riksdagens protokoll framgår, att ingen saklig diskussion förekom vare sig vid den första, andra eller tredje behandlingen, om jag undantager rdm. Estlands anförande, där han föreslog, att lagen skulle stiftas i grundlagsenlig ordning. Riksdagen omfattade kort sagt enhälligt regeringens proposition, modifierad enligt statsutskottets betänkande. Sedermera har statsrådet den 8 januari 1935 givit en förordning angående förvaltningen av nämnda konjunkturfond vari stipuleras i den andra paragrafen, att fondens medel

kunna placeras: 1) å särskild för fonden öppnad upp- och avskrivningsräkning i Finlands Bank, 2) i myntat guld eller guldackor, 3) i finska statens inhemska eller utländska obligationer, dock icke i sådana, som äro underkastade obligatorisk utlottning, till ett belopp, icke överstigande obligationslänens normala amortering under tre år, samt 4) i av Finlands Bank rekommenderade utländska banker, i säkra växlar, betalbara i utlandet och utställda i utländskt mynt eller i lätt realiserbara, å utländska börser noterade utländska obligationer.

Härmed har således fixerats, att fondens medel dels böra vara absolut säkra, dels synnerligen likvida. Därest mer eller mindre säkra medel eller så att säga fastfrusna medel skulle överföras till fonden, så skulle ju varken regeringen eller riksdagen hava något nytta av nämnda medel under kristider, då dessa tvärtom, då kontanta medel måste uppnegocieras, automatiskt komme att konkurrera på penningmarknaden.

Den proposition, som regeringen kort före sin avgång lämnade till riksdagen, avseende en komplettering av konjunkturfondens stadganden, är emellertid av synnerligen genomgripande art. Utan att regeringen i den nya propositionen direkt föreslagit att högsta beloppet 500 miljoner mark finge ökas, så framgår det att regeringen önskade återgå till sin ursprungliga proposition och således icke gärna säge att ett högsta belopp skulle fixeras. Men dessutom gör regeringen den avvikelser, att medan enligt den av mig nyss anförda förordningen av den 8 januari medlen skulle vara likvida och säkra, nu till fonden överföras sådana medel, som icke kunna anses vara likvida. Rörande säkerheten kan jag icke uttala mig. Enligt vad den föregående ärade talaren nämnde har Finlands Banks chef framhållit, att största delen av dessa medel vore säkra. Emellertid kan man icke beteckna dem såsom säkra i den mening, man hittills krävt av konjunkturfondens medel, d. v. s. att dessa måste utgöras av obligationer, guld, upp- och avskrivningsräkning hos Finlands Bank eller lätt realiserbara utländska växlar. Om t. ex., vilket torde vara fallet, endel av ifrågavarande medel utlånats till skolor, så är det ju otänkbart att samma

skolor under kristid kunde uppnegociera nya medel, för att återbetala vad de under normala tider berättigats upplåna mot sina skuldsedlar vilka placerats i konjunkturfonden. Fondens likviditet har således avsevärt försämrats utan att detta i propositionen omnämnts.

För egen del kan jag därför icke biträda regeringens proposition oförändrad och skulle närmast ansluta mig till majoritetens inom statsutskottet åsikt. Emellertid kan jag icke heller vara helt med om den motivering till avslag som statsutskottets betänkande innehåller. Det framhålles nämligen i statsutskottets betänkande n:o 8, att då en överföring av betydande penningbelopp utom statsförslaget enligt utskottets åsikt överhuvud icke är på sin plats, har utskottet icke kunnat förorda lagförslagets antagande. Denna anmärkning hade, om statsutskottet ansett den vara av betydelse, bort framföras då konjunkturfonden stiftades och icke nu då konjunkturfondens stadgar endast skola ändras. Låt så vara att man nu även vill fråntaga riksdagen rättigheten att vid budgetbehandlingen använda de räntor och amorteringar, som de till överföringar föreslagna beloppen årligen avkasta.

Såsom av detta framgår vill jag gärna bidra till en ökning av konjunkturfondens högsta belopp exempelvis sålunda, att det på sin tid fastställda maximibeloppet av 500 milj. mark skulle ökas till 1 miljard. Det är ju under de goda tiderna som avsättningen till fonden skall äga rum och som känt hava vi ju nu åtminstone finanstekniskt sett goda tider och borde således tiden för en ökning av beloppet till 1 miljard vara lämpligt. Det är emellertid svårt eller hart när omöjligt att från riksdagens talarestrad framkomma med detaljerade förslag huru denna omstilisering borde äga rum. Därför tillåter jag mig, föreslå, herr talman, att ärendet skulle återremitteras till statsutskottet, som ägde införskaffa yttrande av Finlands Bank huru på lämpligaste sätt konjunkturfondens medel skulle ökas exempelvis från 500 milj. till 1 miljard. Om en del av de medel, som regeringen hade tänkt att skulle överföras till konjunkturfonden, äro sådana, att de utan att likviditeten minskas

kan överföras till nämnda fond, så kan konjunkturfonden inom ett eller två år erhålla det belopp, 1 miljard mark, som utgör den eftersträfvade högsta gränsen.

Jag är principiell motståndare till uppläggande av obegränsat stora fonder, då detta säkert förde budgetbehandlingen på avvägar, men ville jag, som sagt, gärna biträda ett förslag om en ökning av fonden. Jag tillåter mig således göra det förslag, som jag nyss formulerat och hoppas, att en ny saklig behandling inom Finlands Bank skall giva en sådan lösning, som kunde tillfredsställa hela riksdagen.

Puhemies: Ed. von Frenckellin lausunnon johdosta huomautan, että hänen ehdottamansa uuden lausunnon pyytäminen voi valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n 5 momentin mukaisesti tulla kysymykseen vasta sitten, kun asia on toisessa käsittelyssä.

Ed. Salmenoja: Minun täytyy tunustaa, että ed. Lintulahden puheenvuoro on minua hiukan hämmästyttänyt sen vuoksi, että ed. Lintulahden ryhmä valiokunnassa asettui lakiehdotuksen hyväksymistä vastaan. Sosialidemokraatit ovat siis saaneet tässä kysymyksessä liittolaisen hie-man odottamattomalta taholta. Kaksinverroin on syytä tähän huomautukseen sen jälkeen, kun ed. von Frenckellin on asettunut ed. Lintulahden kannalle. Ne syyt, joiden takia sosialidemokraatit ovat asettuneet lakia puolustamaan, käyvät selville siitä vastalauseesta, joka on liitetty valtiovarainvaliokunnan mietintöön. Tässä vastalauseessa sen allekirjoittajat huomauttavat, että suhdannerahaston varojen lisääminen sinne siirrettävien lainasaamisten koroilla ja kuoletuksilla, jotka vuosittain tekevät 60 milj. markkaa, olisi suotava asia. Pidämme mainitun rahaston jatkuvaa kartuttamista suotavana sen vuoksi koska mielestämme juuri nykyisin, jolloin valtiotalouden tila on suhteellisen hyvä, siihen olisi koottava varoja vastaisia huonoja aikoja varten. Emme siis niinkään paljon tässä kysymyksessä pane painoa suhdannerahastoon siirrettävien lainasaatavien likviditeettiin, siis siihen, että nuo lainapääomat ovat käytettävissä, kuin siihen, että rahasto vuosittain

karttuisi lainasaamisten koroilla ja kuoletuksilla, jotka, kuten sanoin, tekevät hallituksen esityksen perustelujen mukaan noin 60 milj. markkaa vuodessa. Viimeisen lammakauden opetukset, nimenomaan työttömyyden vastustamisen suhteen, kehoittavat menettelemään niin, että vastaisina vaikeina aikoina oltaisiin valmiit paremmin, kuin mitä äsken tapahtui, työttömyyttä vastustamaan. Se on tämä seikka, joka oleellisemmin kuin mikään muu on vaikuttanut valtiovarainvaliokunnan sosialidemokraattisten jäsenten kantaan.

Kun asian myöhemmässä vaiheessa tulen pitemmälti tästä kysymyksestä puhumaan, niin en tällä kertaa tahdo jatkaa puheenvuoroani. Tahtoisin vain suurelle valiokunnalle suositella sosialidemokraattien vastalauseita ja toivoa, että suurellakin valiokunnassa otettaisiin käsittelyn pohjaksi hallituksen esitys, kuitenkin sillä muutoksella, johon vastalauseessa viitataan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Asian ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

5) Ehdotus laiksi köyhäinhuoltolain 5 §:n muuttamisesta.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Sundströmin y. m. lak. al. n:o 51, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 2.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Asian ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

6) Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1935.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ainoaan käsit-

telyyn siinä sekä ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 6 valmistelevasti käsitelty mainittu kertomus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelu:

Ed. Riipinen: Minun täytyi pyytää puheenvuoro perustuslakivaliokunnan hallituksen kertomuksen vuodelta 1935 antaman mietinnön 5 kappaleen johdosta, joka sisältää moitteen viranomaisille Laihian työväentalon asiassa. Viime istunnossa täällä sitä paitsi ankarasti hyökättiin sekä Vaasan läänin maaherraa että Laihian viranomaisia vastaan. Valitettavasti täällä parlamentissa ollaan nyt painumassa sellaiseen käytäntöön, että ne valtion virastot ja viranomaiset, jotka koettavat tehdä tehtävänsä kommunismin solutusta vastaan itsenäisyytemme suojelemiseksi, saavat vuoron perään muistutuksia tältä kamarilta. Äsken sai sellaisen etsivä keskuspoliisi. Tällä mietinnöllä yritetään nyt samantapaisessa asiassa muistuttaa maaherroja, erikoisesti Vaasan läänin maaherraa ja hänen alaisiansa viranomaisia. Perustuslakivaliokunnan mietinnön viides kappale on, katsoipa sen oikeudellista tahi asiallista puolta, tavallisen törkeä syyte, kun viitataan jopa mahdollisiin väärinkäytöksiin. Ei kai perustuslakivaliokunta ole ajatellut edes loppuun, mitä seuraisi, jos syyttäväviranomaista olisi muistutettava joka kerran, kun hänen syytensä raukeaa. Millaiseen sekasotkuun sellainen menettely johtaisi, pitäisi kuitenkin käsittää jokaisen, joka kykenee tekemään kaikkein yksinkertaisimman johtopäätöksen. Mitä tähän Laihian työväentaloasiaan tulee, on sekä Vaasan läänin maaherra että Laihian nimismies menetellyt niinkuin viranomaisen tulee ja oikein on. Asia on lyhyesti seuraava: Laihian työväentalon omisti Onnela-niminen taloudellinen yhdistys, jonka tarkoitus oli mainitun talon omistaminen. Tämän yhtymän muodosti neljä eri yhdistystä, nimittäin voimistelu- ja urheiluseura Into r. y., Laihian työväenyhdistyksen paikallisjärjestö, Laihian työläisnuorten opintoyhdistys, Suomen Puuteollisuustyöväenliiton osasto n:o 75. Kun Onnelan johtokunnan kaksi jäsentä oli tuo-

mittu valtiopetoksen valmistelun johdosta, se lopetti itse toimintansa ja määräsi omaisuutensa Työväen Osuusliikkeelle Vaasaan, sillä ehdolla, että tämä saa luovuttaa talon sellaiselle yhtymälle, joka toimii samojen tarkoituserien mukaan. Kaikki Onnelan alaiset yhdistykset lakkautettiin kommunistiseen toimintaan sekaantuneina oikeuden päätöksellä. 10 p:nä marraskuuta 1930 Laihialle perustettiin uusi sosiaalidemokraattinen työväenyhdistys, ja 19 päivänä syyskuuta 1931 Vaasan Työväen Osuusliike luovutti sille Onnelayhdistyksen talon. Mutta kun tämän uuden sosialidemokraattisen yhdistyksen johtoon oli siirtynyt juuri noiden kommunistisina lakkautettujen yhdistysten jäseniä, m. m. yhden niistä puheenjohtaja, ja kun lisäksi Vaasan Työväen Osuusliike luovuttamalla talon uudelle yhdistykselle oli todennut sen täyttävän ehdon ajaa aikaisemman yhtymän tarkoituseriä, niin viranomaisilla oli täysi aihe pitää uuden yhdistyksen toimintaa lakkautetun jatkona ja sen johdosta kieltää mainitun talon avaaminen. Että viranomaisilla oli tähän täysi oikeus, todistaa paraiten se, että kihlakunnanoikeus hyväksyi uutta sosialistista yhdistystä vastaan nostetun syytteen. Vaikka päätös myöhemmin raukesi ylemmissä oikeusasteissa, niin on tämänluontoisessa asiassa kihlakunnan-oikeuden tarkkaan paikallisten olojen tuntemukseen nojaava päätös siksi merkitsevä, että viranomaisia olisi voitu syyttää suorastansa leväperäisyydestä, elleivät he olisi pitäneet kysymyksessäolevaa taloa suljettuna niin kauan kuin korkeimman oikeuden päätös asian lopullisesti ratkaisi.

Nimismies Valannetta täällä lisäksi moitittiin siitä, että hän on muuttanut antamaansa todistusta jostakin henkilöstä. On sekin moite! Jos nimismies Valanne, joka, niinkuin olen kuullut, juuri äsken paikkakunnalle tulleen joutui eräiden paikkakuntalaisten suosituksesta antamaan sosialidemokraattisen yhdistyksen jäsenelle kelpoisuustodistuksen, myöhemmin samasta henkilöstä saamiensa tietojen nojalla olikin pakotettu tarkistamaan lausuntonsa, niin hän käsittääkseni menetteli vain siten kuin rehellisen ihmisen tulee oikaistessaan tekemänsä erehdyksen. Olisiko hänen siis vammiston mielestä pitänyt pysyä todistuksessaan vastoin parempaa tietoa? Minä olen sitä mieltä, että jos eduskunta hyväk-

symällä perustuslakivaliokunnan mietinnön jälleen ehdistaa viranomaisia siitä, että ne koettavat suojella yhteiskuntaa kommunisminvaaarasta, niin eduskunta samalla käy itse järkyttämään kaikkein tärkeimpiä perusteita tämän valtakunnan alta ja johtaa maan asioita arveluttavaa sekasortoa kohden. Tässä maassa toimivat viranomaiset kaikkennäköisten punaisen myrkyä levittäjien takia mitä vaativimmissa oloissa. Se pitäisi eduskunnassa tiedettämän kyllin tarkoin ja silloin on myös eduskunnan velvollisuus tukea viranomaisia heidän tehtävässään eikä kaataa, niinkuin perustuslakivaliokunta on tehnyt.

Edustajien Salmialan ja Lehtosen vastalauseen mukaisesti pyydän kannattaa viime istunnossa tässä asiassa tehtyä ehdotusta, että perustuslakivaliokunnan mietinnön viides kappale poistettaisiin.

Ed. Toivonen: Herra puhemies! Pääministeri Kallion ja ed. Mantereen lausuntojen johdosta haluan lausua seuraavaa.

Mitä maataloustyöntekijäin palkkoihin tulee, niin ne ovat olleet alhaiset, senhän pääministerikin myönsi, ja jos numeroita tarkastaa, niin osoittavat ne, että kesällä, jolloin luonnollisestikin palkat ovat paremmat kuin talvella, miesten keskipalkat olivat sosialiministeriön tilaston mukaan vuonna 1932 23: 05, 1933 22: 70 ollen tällöin siis alhaisimmat, 1934 24: 55 ja 1935 25: 50 työntekijäin omassa ruuassa ja talon ruuassa ovat palkat noin 10 markkaa päivää kohti alemmat. Eihän tuollaiset palkat voi riittää minkäänlaiseen luonnolliseen elämiseen, eikä perheiden huoltamiseen. Maataloudenkaan alalla ei olisi ollut pakko painaa palkkoja niin alas, kuin ne painettiin vuosina 1932—1933. Ja ei maataloudella olisi ollut mitään syytä rajoittaa palkkojen kohoamista tuohon 2 markkaan päivää kohti, mihin ne kertomusvuonna jäivät. Onhan maatalouden kannattavuus kohonnut niin, että se teki maatalouteen kiinnitetylle pääomalle jo vuonna 1935, alle 10 muunnettua peltotehtaaria käsittävillä tiloilla 5 %, 10—25 hehtaarin tiloilla 5.3 %, 25—50 hehtaarin tiloilla 6 % ja 50—100 hehtaarin tiloilla 7.8 %. Juuri viimeksimainituilla tiloilla kannattavuus on jo ollut huomattava, joissa työ pääasiassa suoritetaan palkkatyöläisten työvoimalla. Jopa pientilallisten perheiden jäse-

netkin käyvät näillä suurtiloilla työssä. Kun ottaa huomioon, että rahasta saa pankkiin sijoitettuna vain noin 4 %, niin erotushan on huomattava maatalouden hyväksi. En väittänyt edellisessä puheenvuorossani, että hallitus voisi suoranaisesti määrätä teollisuus- enempää kuin maataloustyöväestönkään palkkoja muissa kuin suoranaisesti valtion hallinnossa olevissa töissä. Mutta välillisesti hallituksella olisi ollut ja on edelleen mahdollisuuksia vaikuttaa palkkatason nousuun, ja sitä toivoo Suomen kansan enemmistö ja tähän toivomukseen voi yhtyä eduskunta aivan huoletta.

Mitä sitten tulee ed. Mantereen lausuntoon elokuva-asiassa, niin ei se elokuvatarkastus niin viatonta ja laillistakaan ole, kuin miltä se ed. Mantereesta näyttää, sillä hallitusmuodon 10 §:ssä sanotaan: Suomen kansalaisilla on sananvapaus sekä oikeus kirjoituksen ja kuvallisen esityksen painosta julkaisemiseen kenenkään niitä ennakolta estämättä. Säännöksiä näitten oikeuksien käyttämisestä annetaan lailla. Kun elokuvaa voi täydellä syyllä verrata kuvalliseen painosta julkaistuu esitykseen ja joiden esitysten esittämisestä on lailla määrättävä, ei siinä käy mitkään ministeriön ohjeet tai päätökset, jonkalainen opetusministeriön päätös ohjeeksi elokuvatarkastusta varten on annettu lokakuun 30 päivänä 1935. Asia on niin, että valiokunnan kanta mielestäni on aivan oikea ja yhdyinkin tässä kohden ed. Estlanderin lausuntoon. Mutta elokuvien tarkastuselimet muutenkin menettelevät sangen kummallisesti, josta muutamia esimerkkejä, jotka osoittavat sitä tapaa, miten tarkastus tapahtuu ja mitkä seikat vaikuttavat tarkastuksen tulokseen: Tammikuussa 1935 valmistutti Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto kirjailija Heikki Välsälmen käsikirjoituksen mukaan valmistetun elokuvan „Vastusten kautta voittoon”. Elokuva alistettiin valtion filmitarkastamon hyväksyttäväksi ja tammikuun 10 päivänä 1935 sanottu tarkastus suoritettiin ja Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitolle annettiin asianomaiset tarkastustodistukset. Tämän jälkeen aloitettiin tätä elokuvaa esittää maan eri puolilla ja esitettiin sitä vajaan kolmen kuukauden aikana 60 paikkakunnalla noin 20,000 henkilölle, mutta maaliskuun loppupäivinä samana vuonna julkaisi viipurilainen IKL:läinen

äänenkannattaja „Karjalan suunta” etusivulla useampipalstaisilla otsikoilla varustetun kirjoituksen, missä röyhkeästi vaadittiin elokuvan esityksen ehkäisemistä. Muutama päivä tämän jälkeen alkoi valtion filmitarkastamo vaatia tämän jo aikaisemmin hyväksymänsä elokuvan alistamista uudelleen tarkastettavaksi. Jatkuvien vaatimusten pakottamana vietiinkin Suomen Ammattiyhdistys Keskusliiton toimesta elokuva uudelleen tarkastettavaksi ja seurauksena oli, että tästä kolme kuukautta sitten saman tarkastamon hyväksymästä elokuvasta poistettiin nyt noin 50 metriä eli $\frac{1}{5}$ koko elokuvaa. Tästä näin viattomasta elokuvasta, jonka näkemisestä vain yksi lapualaismielinen kansakoulun opettaja kiihoittuu 20,000:sta katsojasta. Filmistä tuli tarkastuksen jälkeen tynkä, jota ei ole voitu senjälkeen esittää. Ammattiyhdistyksen Keskusliitolle aiheutui tästä monien tuhansien markkojen vahinko. Samanaikaisesti kuin elokuva „Vastusten kautta voittoon” valmistui, ja se alistettiin tarkastettavaksi, tarkastettiin myöskin Norjan työväen sivistysliiton valmistama elokuva „Ole nuori”, jossa kuvailtiin nuorten raikasta elämää Norjassa, joka ei ole mikään puoluefilmi missään mielessä. Tämänkin elokuvan hyväksyi valtion filmitarkastamo ja sitä esitettiin samoissa tilaisuuksissa kuin „Vastusten kautta voittoon”. Mutta tämäkin elokuva oli uudelleen tarkastettava, vaikka se oli aivan tavallinen kansanelämän kuvaus. Tarkastajat poistivat siitä noin 15 metriä saman lapualaismielisen kansakoulunopettajan osoituksen mukaisesti.

Viime syksynä hankittiin Suomen Ammattiyhdistyksen Keskusliiton toimesta tänne Svenska Filmindustrin valmistama normaalelevyä oleva elokuva nimeltä „Raudan miehiä”, jota on yli Ruotsin esitetty varsinaisena elokuvaohjelmassa kaikissa parhaissa elokuvateattereissa sadoille tuhansille katsojille. Tarkoitus oli tästä kulttuurifilmistä valmistuttaa kapea filmikopio, mutta alistettiin se, ennenkuin ryhdyttiin tätä kopiota ottamaan, filmitarkastamon arvosteltavaksi. Ilman erikoisempia perusteluja se kiellettiin. Syynä kuulemma kuitenkin oli se, että siinä muun ohessa oli kuva siitä, kun nuo Ruotsin raudanjalostusmiehet 1880-luvulla marssivat järjestyneinä joukkona kokoukseen ja heillä oli kulkueessaan punaisia lippuja, jotka filmissä kyllä

näyttivät mustilta, mutta, jos on oikea se ajatus, jonka pääministeri lausui viime istunnossa ed. Räisäsen lausunnon johdosta, että työsopimuslain henki on se, että työnantajan pitää saada vapaasti järjestäytyä ja valtion työnantajana myöskin, niin tämän oikeuden pitäisi olla myöskin sama työntekijöihin nähden. Tässä puheenaolevassa filmissä ei ole mitään rikollista, mutta siinä on se tuntu, että työmiehen pitäisi kuulua oman alansa järjestöön. No, ovatko nyt Ruotsin raudanmiehet tuottaneet järjestäytymisellään vahinkoa maalleen. Ei. Meillä työsopimuslain henki onkin työnantajalle vapaa, mutta työmiehelle se alkaa olla kuollut kirjain, kun asetetaan esteitä muilla määräyksillä. Työsopimuslaki siis jää tällä tavalla kuolleeksi. Vain erikoisella luvalla saatiin sanottua filmiä kaksi kertaa esittää suljetussa seurassa. Kun Ruotsiin sitten saapui tieto siitä, että raudanmiehiä oli täällä katsottu yhteiskunnallisesti vaaralliseksi filmiksi, niin hymyilivät siellä sadattuhannet valistuneet kansalaiset, ja Suomi teki taasen erikoista mainostusta itsestään, sillä kukaan siellä ei voinut uskoa siinä olevan mitään kiihoittavaa tai yhteiskunnan vastaista.

Valtion filmitarkastamolla on nykyisin kauhu kaikkea sellaista elokuvaa kohtaan, joka herättäisi työläisen näkemään järjestäytymisen merkityksen ja jota haluttaisiin esittää ammatillisten järjestöjen taholta. Kaikki on vaarallista ja kiihoittavaa, olipa miten viatonta tahansa. Missään todellisessa sivistysvaltiossa ei katsottane kiellon alaiseksi sellaisia elokuvia, joista tässä on mainittu ja jotka meillä ovat joutuneet vainonlaiseksi. Eihän voi olla hallitusmuodon hengen eikä kirjaimen mukaista tämänlainen menettely. Esimerkkejä voisi luetella vaikka kuinka paljon samanlaatuisista kuvien sensuroimisista, mutta kuluttamatta eduskunnan aikaa tämän pitemmälle, nämäkin esimerkit osoittavat, että korjausta tässäkin asiassa tarvitaan ja jotain järjestystä myöskin, että tosiaankin kansalaiset tietäisivät, mitkä ovat heidän lailliset oikeutensa. Puhe siitä, että elokuvagensuuri on vapaaehtoinen, ei pidä paikkaansa. Jos kuvan omistaja tai vuokraaja aikoo näyttää kuvan, niin hänen on täytynyt antaa se tarkastettavaksi ja saada siitä esittämislupa ja usein eri paikkakunnilla viranomaiset ovat hyvin ankaria tämän luvan suhteen.

Ne ovat oikeastaan usein ankarampia, kuin tarkastamoviranomaiset, riippuen siitä, minkä hengen nämä paikallisviranomaiset omaksuvat, joten korjaus mielestäni olisi tässä kohden saatava aikaan ja opetusministeriön olisi kiinnitettävä tähän huomiota. Asia olisi lain kautta järjestettävä, sillä ei se millään ohjeilla ja säännöksillä mielestäni tule oikein järjestetyksi.

Ed. Lepistö: Herra puhemies! — Minä yhdyn kannattamaan ed. Rytingin edellisessä istunnossa tekemää ehdotusta huomion kiinnittämisestä metsätyöläisten asunto-oloihin. Metsätyöläisten asunto-olot ovat useissa tapauksissa kerrassaan kurjat. Minulla oli tilaisuus viime sunnuntaina viimeksi kuulla kertomuksia vaalipiiristäni Lestinjärvellä m. m. metsähallituksen työmailla esiintyvistä kämpppäoloista. Minä esitän tässä niitä kuvauksia, sillä ne erinomaisen hyvin valaisevat näitä asioita. Siellä on parhaillaan metsähallituksella hakkuutyömaa käynnissä, jossa on 80 hakkuumiestä. Se sijaitsee 13 kilometrin päässä kylästä. Läheisyydessä on vain kaksi asutustilaa. Työmiehiä vielä viime viikolla asui itse kyhäämissään havumajoissa, siis itse asiassa lähes paljaan taivaan alla. Samanlaisissa olosuhteissa myöskin suoritettiin metsähallituksen hakkuuta Kinnulassa. Siellä on työmaille 9—10 kilometrin matkat ja samaten siellä kerrottiin työmiesten asuneen vain havukotuksissa. Kämppäolot ovat myöskin erittäin kurjat. Eskolan metsäradan päässä, Lestijoen varrella sijaitseva Raivion kämpppä on siinä suhteessa erikoisessa maineessa. Siitä annettiin varsin synkkiä kuvauksia. Kamina, joka toimii lämmityslaitteena ja keittopaikkana on käyttökelvoton. Sen peltinen savutorvi on rikki palanut, joten lieska tulee sisälle. Se on matala, kylmä ja likainen, pöytänä kolmesta sahalaudasta kokoon kyhätty tekele. Syöpalaiset ovat niin yleiset kaikissa metsäradan varrella sijaitsevilla kämppeillä ja niin myöskin Raivion kämppällä että ne kotieläiminä kuuluvat päiväjärjestykseen. Polttopuut on työläisten itsensä metsästä hankittava, mutta siitäkin ollaan epävarmoja, saisiko sitäkään tehdä. Halkoja kuitenkin ei saa käyttää. Valona käytetään pientä seinälamppua, josta toinen puoli lasista on katkaistu ja mahdollisesti lainattuna jollekin toiselle kämppälle. Samantapaisia ku-

vauksia esitetään Kinnulassa sijaitsevasta Ahvenlampikämpästä. Siellä ovat hellanrenkaat aikoja sitten menneet rikki ja pois joutuneet. Savu tulee suoraan sisälle. Edelleen on herättänyt suurta tyytymättömyyttä niiden metsähallituksen työmaiden läheisyydessä sijaitsevien pientilallisten keskuudessa, jotka joutuvat ottamaan asumaan metsähallituksen työläisiä, se että aikaisempina vuosina heille maksettiin näiden työläisten asumisesta korvausta, mutta viime aikoina tästä tavasta on luovuttu. Työläisten on pienten ansioittensa johdosta useassa tapauksessa ollut hyvin vaikeata maksaa kortterimaksujaan, hyvä että ovat kenneet kahvinsa ja maitonsa maksamaan. Näin ollen nämä pientilalliset ovat joutuneet korvauksetta antamaan kotinsa metsätyöläisten käytettäväksi. Minun nähdäkseni olisi syytä kiinnittää tähän puoleen myöskin huomiota ja korjata epäkohdat.

Perustuslakivaliokunta on osunut oikeaan kiinnittäessään jälleen huomiota myöskin alhaisiin työpalkkoihin, sillä saapuneet tiedot kertovat, että metsätoissa ovat vallalla edelleenkin samat alhaiset palkat kuin kertomusvuonna. Työpalkkatarkkailijoilla olisi erikoista syytä jälleen pistäytyä myöskin Keski-Pohjanmaalla ja m. m. Lestijoki-laaksossa. Siellä on syytä käydä niin metsähallituksen kuin yksityistenkin työnantajien työmailla, sillä palkat vaihtelevat 20 markkaa ja hiukan yli siitä päivältä.

Ed. Pekkala: Ed. Lepistön lausunnon johdosta on huomautettava, että sellaisilla laajoilla työmailla, jommoisia metsähallinnonkin hankintatyömaat nyttemmin jo ovat, saattaa luonnollisesti joskus esiintyä puutteita ja epäkohtia. Mutta sen voin nimenomaan vakuuttaa, että niin pian kuin epäkohdat tulevat metsähallituksen tietoon ja ne epäkohdiksi todetaan, ne korjataan. Ei tietenkään voida vaatia, että keskusvirastossa tunnettaisiin kaikki yksityistapaukset, jotka sitäpaitsi usein, kun niitä lähemmin tutkitaan, osoittautuvat toisenlaatuisiksi kuin mitä on väitetty.

Mitä ed. Lepistön mainitsemiin tapauksiin tulee, niin en niitäkään tunne, mutta tuntuu jonkun verran oudolta, jos todellakin sellaista näillä työmailla olisi ollut. Ed. Lepistö mainitsi myöskin alhaisista työpalkoista erällä metsähallinnon työmailla. Kun asiasta ei ole ollut etukäteen tietoa, en

tietenkään ole voinut tarkistaa, missä määrin tässä väitteessä on perää, mutta tosiasiassa on, että palkkatarkkailijoilla ei ole ollut kertaakaan mitään muistuttamista metsähallinnon työmailla maksettujen palkkoja vastaan (Vasemmalta: Nehän ovat porvareita!). Nämä palkat ovat olleetkin korkeammat kuin muilla vastaavilla työmailla maksetut palkat. Jollen aivan väärin muista, niin on ed. Lepistö itsekkin tämän seikan todennut, koska hän siitä kerran minulle nimenomaan mainitsi (Ed. Lepistö: Nyt on tilanne muuttunut!).

Mitä työläisten asunto-oloihin metsähallinnon työmailla tulee, niin metsähallitus on niihin kiinnittänyt vakavaa huomiota ja on tässä kohden jo paljonkin parannuksia tehty, jos kohta käytettävissä olevat määrärahat ovat asettaneet tälle toiminnalle määrätyn rajan. Metsähallitus onkin vuosittain esittänyt tarkoitusta varten varattavaksi huomattavasti suurempia määrärahoja, kuin mitä on myönnetty, ja on nyt erikokoisesti syytä mainita, että valtiovarainvaliokunta on ensimmäisessä lukemisessa ehdottanut hankintamäärärahaa koroitettavaksi 12 milj. markalla, mikä avaa entistä suuremmat mahdollisuudet työhön metsätyöläisten asunto-olojen parantamiseksi. Samalla on metsähallitus esittänyt, että kyseessäolevasta määrärahasta saataisiin käyttää jokin osa sanomalehtien, kirjallisuuden, radio- y. m. tällaisten välineiden hankkimiseen työläisten viihtyisyyden lisäämiseksi metsäkämpillä. Mitä ed. Lepistön koskettelemiin metsäkämppeihin tulee, niin saattaa niissä hyvinkin olla muistutuksille sijaa, mutta voi ed. Lepistö olla vakuutettu siitä, että jos epäkohtia tässä kohden todella on, nekin korjataan (Ed. Lepistö: Hyvä olisi!).

Ed. Räisänen: Olisi ollut mielenkiintoista jatkaa sitä keskustelua, joka viime istunnossa aloitettiin ja jossa pääministeri käytti puheenvuoron puolustaan työnantajain ja työntekijäin järjestäytymisoikeutta. Kun herra pääministeri ei ole täällä ja täällä näkyy olevan nyt hyvin vähän muita miittä, joille olisin tässä jotakin lausunut, niin minä luovun pitemmästä puheenvuorosta ja ilmoitan, että tähän asiaan on minulla vielä tilaisuus palata toiste. Sen verran kuitenkin sanon, että kun pääministeri vetosi työsopimuslakiin ja sanoi, että sen mukaan ei valtioenemmistöisiä osakeyhti-

tiöitä voitaisi erottaa, poistaa pois työnantajaliitosta, niin siinä hän iski vääriin. Työsopimuslain 34 § sanoo: „Jos työnantaja tahi tämän sijainen estää työntekijää kuulumasta tai liittymästä laillisesti luvallisiin yhdistyksiin tai täyttämästä kansalaisvelvollisuuksiaan, rangaistakoon sakolla. Sama olkoon laki, jos työntekijä tässä sanotulla tavalla rikkoo toista työntekijää tai työnantajaa kohtaan. Sopimus, jossa sopimuskumppani sitoutuu olemaan kuulumatta yhdistykseen, olkoon mitätön.” Nythän ei ole tästä kysymys, kun eduskunta, joka siis tavallaan on näiden valtioenemmistöisten laitosten omistaja, sanoo, että ne on poistettava näistä työnantajaliitoista. Tottahan saapi liittyä yhdistykseen ja erota siitä. Ei ole mitään järjestäytymispakkoa. Jos järjestäytymispakkoon mentäisiin, niin ei minulla sitäkään vastaan olisi mitään, että kaikki työläiset myös pakotettaisiin järjestäytymään, mutta meidän laissamme ei nyt sitä ole. Eduskunta on hallitukselle antanut kehoituksen tai velvoituksen, että se erottaisi työnantajaliitosta pois valtioenemmistöiset yhtiöt. Tämä sen takia, kun on huomattu, ja todettukin, m. m. aikoinaan välilyksymyskeskustelussa tukinostorenkaista, että nämä työnantajaliitot ja tukinostorenkaat ovat sellaisia, sanoisinko, kopleja, jotka toimivat jopa lainvastaisestikin, mutta ainakin hyvien tapojen vastaisesti. Täällä viime keväänä käydyssä keskustelussa työmaaterrorista myös osoitettiin, kuinka työnantajat, jotka kuuluvat näihin työnantajaliittoihin, terrorisoivat työläisiään aivan katalalla tavalla, estäen heitä nauttimasta laillisia oikeuksiaan, siis esimerkiksi kuulua työväen omiin järjestöihin. Eihän siveelliseltä kannalta asiaa katsoen valtio ole oikeutettukaan olemaan tuollaisissa työnantajaliitoissa jäsenenä. Sen on vetäydyttävä niistä pois tässä vaiheessa, niinkuin eduskunta on käskinnyt ja minä toivon, että tämä hallitus, maalaisliittolainen hallitus, nyt panee tässä asiassa toimeksi, sitä suuremmalla syyllä, kun sen edustajat ovat olleet mukana antamassa eduskunnassa tällaisia ohjeita.

Ed. Vilhula: Minä pyydän kannattaa ehdotusta, jonka edellisessä istunnossa käsiteltävänä olevassa asiassa ed. Leinonen teki.

Ed. Wiik: Pari sanaa oikaisuksi ed. Hilja Riipisen lausuntoon. Kun Onnela-niminen yhdistys päätti lakkauttaa toimintansa, niin se ei päättänyt mitään omaisuutensa siirtämisestä Laihian sos. dem. työväenyhdistykselle, vaan Onnelan sääntöjen 28 §:n mukaisesti omaisuus siirtyi Vaasan Työväen Osuusliikkeelle ja sieltä se siirrettiin edelleen Laihian sos. dem. työväenyhdistykselle. Nimismies Valanne ei ole antanut mainittua luotettavuustodistusta „juuri paikkakunnalle tulleen”, sillä hän oli paikkakunnalla nimismiehenä ainakin jo kesällä 1931 ja sanotun todistuksen hän antoi maaliskuussa 1934. Maaherran menettelyn valaisemiseksi mainitsen, että Laihian sos. dem. työväenyhdistys perustettiin v. 1930 ja vasta maaliskuussa 1935 maaherra nosti sen syytteen, jonka piti johtaa yhdistyksen lakkauttamiseen sen tähden, että se oli muka perustettu lain vastaisesti jatkamaan eräiden muiden yhdistysten toimintaa. Jos maaherra olisi ollut asiallisesti oikeassa, niin hänen olisi kaiken pitänyt jo aikoja sitä ennen nostaa se syyte.

Ed. Lepistö: Minä totean tyydytyksellä, ed. Pekkalan ilmoituksen, jonka hän ilmeisesti teki metsähallituksen ylijohtajana, että metsähallituksen taholla kiinnitetään huomiota ja tutkitaan ilmitulevia epäkohtia niin asunto- kuin palkkausoloissa. Mitä metsähallituksen maksamiin työpalkkoihin tulee, niin aikasempina aikoina, jolloin työpalkat olivat alhaisimmillaan, tosiaan oli metsähallituksen työmaille työpalkkataso korkeampi kuin yksityisillä työmaille Keski-Pohjanmaalla. Mutta tällä hetkellä on tilanne sellainen, että metsähallituksen työmailta kuulee samalla tavalla valituksia palkkojen alhaisuudesta kuin yksityistenkin työnantajien työmailta. On hauskaa kuulla, että suunnitellaan metsätyöläisten asunto-oloissa myöskin työläisten viihtyisyyden hyväksi toimenpiteisiin ryhtymistä. Parhain toimenpide metsätyöläisten viihdyttämiseksi olisi kunnollisten palkkojen maksaminen.

Ed. Riipinen: Tämä ed. Wiikin lausunto ei minulle ainakaan todista yhtään mitään, sillä minä olen saanut tämän tiedon Laihian nimismieheltä itseltään. Hän on itse ilmoittanut, että hän ei tuntenut oloja paikkakunnalla, hän oli siksi myöhään

paikkakunnalle tullut, kun hän tuli antaneeksi ensimmäisen todistuksensa eräitten paikkakuntalaisten antamien tietojen perusteella. Mutta että myöhemmin saamiensa tietojen takia hänen täytyi todistuksensa muuttaa.

Mitä taas tulee tähän uuteen syytteeseen Vaasan läänin maaherraa kohtaan, niin asiahan oli juuri vielä kesken korkeimmissa oikeusasteissa, ja minusta niin kauan kuin siellä asia oli kesken, niin oli täysi syy pitää työväen taloa suljettuna.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. M. Ryömä ed. Rytingin kannattamana ehdottanut, että valiokunnan mietinnön 4 kappaleeseen lisättäisiin III vastalauseessa ehdotettu lisäys. Kutsun tätä ehdotusta ed. M. Ryömän ehdotukseksi. Edelleen ed. Rytinki ed. Niskasen kannattamana on ehdottanut, että mietintöön viimeisen kappaleen edelle otettaisiin seuraava lisäys uutena kappaleena: „Valiokunta kiinnittää edelleen huomiota hallituksen kertomuksessa sosialiministeriön kohdalla sivulla 118 mainittuihin metsä- ja lauttaustyöväen asunnoissa ilmenneisiin epäkohtiin ja toteaa, että mainitut epäkohdat eivät ole eduskunnan vuoden 1933 hallituksen kertomuksen yhteydessä annetun toivomuksen mukaan vielä korjautuneet, minkä vuoksi valiokunta kehoittaa edelleen hallitusta valvomaan ja tarkoin seuraamaan, että mainitut epäkohdat tulevat korjatuiksi.” Kutsun tätä ehdotusta ed. Rytingin ehdotukseksi. Ed. Leinonen ed. Riipisen kannattamana on ehdottanut, että mietinnöstä poistettaisiin II vastalauseen mukaisesti 5 kappale. Kutsun tätä ehdotusta ed. Leinosen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kaikki ehdotukset ovat erillisiä, jonka vuoksi ehdotan, että niistä äänestetään kustakin erikseen valiokunnan mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. M. Ryömän ehdotuksesta.

Joka hyväksyy valiokunnan mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. M. Ryömän ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 137 jaa- ja 43 ei-ääntä, 8 tyhjää; poissa 11.

Eduskunta on siis hyväksynyt valiokunnan ehdotuksen.

Äänestys ed. Leinosen ehdotuksesta.

Joka hyväksyy valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Leinosen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 107 jaa- ja 77 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 14.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. V. Annala: Pyydän avointa äänestystä.

Puhemies: Avointa äänestystä on pyydetty. Kehoitän niitä edustajia, jotka kannattavat avointa äänestystä, nousemaan seisoaalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Avoin äänestys tulee toimitettavaksi.

Sihteeri lukee äänestysesityksen uudelleen.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aarniokoski, Aattela, Ampuja, Andersson, Asikainen, Bonsdorff, von Born, Bryggari, Cajander, Eskola, Estlander, Fagerholm, Furuhjelm, Haga, Hakala, Halonen, T., Hannula, M., Hannula, U., Harvala, Helenius, Hildén, A., Hiltunen, Huotari, Hämäläinen, Hästbacka, Inkilä, Janhonen, Jern, Jokinen, E., Jokinen, K., Jovero, Juutilainen, Kannisto, Karjalainen, Kilpeläinen, V., Kilpi, Kivisalo, Koivulahti-Lehto, Koivuranta, Komu, Koponen, Kosonen, Kuittinen, Kujala, Kullberg, Kulovaara, Kupari, Kuusisto, Kääriäinen, Lastu, Lehtokoski, Lepistö, Lindström, Linna, Lonkainen, Lumme, Malkamäki, Marttila, Meriläinen, Metsäranta, Muhonen, Mustasilta,

Mäkeläinen, Niskanen, Paasonen, Pekkala, Peltonen, Penttala, Perho, Pesonen, Pitkäsilta, Puittinen, Pyy, Raatikainen, J., Raatikainen, U., Rantala, Rapo, Reinikainen, Rytinki, Ryömä, H., Ryömä, M., Räisänen, Salmenoja, Sergelius, Sillanpää, Sinisalo, Stenwall, Sundström, Swentorzetski, Syrjänen, Söderhjelm, Tanner, Tervo, Toivonen, Tolonen, Turkia, Turkka, Welling, Wenman, Wickman, Wiik, Wirtanen, Voionmaa, Väisänen ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ala-Kulju, Alestalo, Annala, V., Arhama, Bөөk, von Frenckell, Halonen, A., Harja, Heikkinen, Helenelund, Hildén, U., Hirvensalo, Honka, Horelli, Huittinen, Ikonen, Joukanen, Junes, Jussila, Jutila, Kaasalainen, Kaijalainen, Kallio, Kalliokoski, Karveti, Kemppi, Kilpeläinen, K. E., Kirra, Kivimäki, Kivioja, Koivisto, Kokko, Kukkonen, Kylänpää, Kämäräinen, Lahdensuo, Lاهtela, Laurén, Lehtonen, Leinonen, Linkomies, Lintulahti, Luostarinen, Löthman-Koponen, Mantere, Miikki, Moilanen, Nikola, Niukkanen, Nordström, Nurmesniemi, Oksala, Oksanen, Paavolainen, Pennanen, Piikama, Pilppula, Pohjala, Pohjannoro, Riipinen, Saarinen, Salovaara, Sariola, Siimojoki, Soini, Syrjälä, Tarkkanen, Tolppanen, Tukiа, Tuomivaara, Tuorila, Vaarama, Wainio, Vallas, Vehkaoja, Venho ja Vilhula.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 17 edustajaa:

Annala, J., Brander, Colliander, Frietsch, Hänninen, Kares, Kekkonen, Leppälä, Lohi, Luukka, Malmivaara, Salmiala, Salo, Soininen, Takala, Törngren ja Vesterinen.

Puhemies: Avoimessa äänestyksessä on annettu 105 jaa- ja 77 ei-ääntä.

Eduskunta on hyväksynyt valiokunnan ehdotuksen.

Äänestys ed. Rytinkin ehdotuksesta.

Joka hyväksyy valiokunnan mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Rytinkin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 103 jaa- ja 65 ei-ääntä, 4 tyhjää; poissa 27.

Eduskunta on siis hyväksynyt valiokunnan ehdotuksen.

Ed. Rytinki: Pyydän avointa äänestystä.

Puhemies: Avointa äänestystä on pyydetty, mutta ei ole kannatusta.

Eduskunta on siis hyväksynyt valiokunnan ehdotuksen.

Puhemies: Asia esitellään ainoaan käsittelyyn siltä osalta, joka on valmisteltu ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä.

Kukaan ei halua puheenvuoroa.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus toiminnastaan vuonna 1935.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty mainittu kertomus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. A. Halonen: Ehdotan, että tämä asia pantaisiin pöydälle ensi viikolla pidettävään ensimmäiseen istuntoon.

Puhemies: Kun pöydällepanoehdotusta ei ole kannatettu, se raukeaa.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Ehdotus toivomukseksi asutokysymyksen alalla olevien epäkohtien poistamisesta.

Esitellään työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsittelyyn.

telyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Huotarin y. m. toiv. al. n:o 85, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelu:

Ed. Luostarinen: Pyydän, että esilläoleva asia pantaisiin pöydälle tiistaina marraskuun 10 päivänä pidettävään istuntoon.

Ed. Huotari: Pyydän kannattaa tehtyä ehdotusta.

Puhemies: Kun pöydällepanoehdotusta on kannatettu, asia on pantava pöydälle. Pyydän edustajia lausumaan mielensä pöydällepanojasta.

Keskustelu pöydällepanojasta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, pannaan asia pöydälle tehdyn ehdotuksen mukaisesti marraskuun 10 päivänä pidettävään istuntoon.

9) Ehdotuksen laiksi varojen varaamisesta uudis- ja laidunviljelyksistä pienviljelijöille jaettavia palkkioita varten

sisältävä hallituksen esitys n:o 42 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää asiasta lausunto maatalousvaliokunnalta.

Pöydällepanot:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle seuraavaan istuntoon:

10) Ehdotuksen laiksi köyhäinhoitolain 51 §:n muuttamisesta

sisältävän lakialoitteen johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 3;

11) Ehdotuksen maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen 82 §:n 7 kohdan muuttamisesta

sisältävän lakialoitteen johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 4;

12) Kunnallisverorasituksen tasoittamista

koskevan toivomusaloitteen johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 5;

13) Ehdotuksen laiksi kahdeksan tunnin työajasta annetun lain muuttamisesta

sisältävän lakialoitteen johdosta laadittu työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 2; ja

14) Ehdotuksen laiksi vapausrangaistusten koventamisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 8.

Puhemies: Eduskunnan seuraava istunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 12,27.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

22. Perjantaina 6 p. marraskuuta 1936

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi kiellosta käyttää maatalouskiinteistöä velan maksuun eräissä tapauksissa 538

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 11; lakivaliokunnan mietintö n:o 6; hallituksen esitys n:o 32.

2) Ehdotus laiksi erään valtion omistaman alueen luovuttamisesta Helsingin kaupungille ”

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 10; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6; hallituksen esitys n:o 39.

Ensimmäinen käsittely:

3) Ehdotus laiksi vapausrangaistusten koventamisesta annetun lain muuttamisesta ”

Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 8; hallituksen esitys n:o 17.

4) Ehdotus laiksi köyhäinhuoltolain 51 §:n muuttamisesta 539

Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 3; ed. M. Ryömän y. m. lak. al. n:o 50.

5) Ehdotus laiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen 82 §:n 7 kohdan muuttamisesta 540

Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 4; ed. Niskasen lak. al. n:o 49.

6) Ehdotus laiksi kahdeksan tunnin työajasta annetun lain muuttamisesta 541

Siv.

Asiakirjat: Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 2; ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 54.

Ainoa käsittely:

7) Ehdotus toivomukseksi esityksen antamisesta kunnallisverorasituksen tasoittamisesta 541

Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 5; ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 47.

Pöydällepanoa varten esitellään:

8) Talousvaliokunnan mietintö n:o 1 hallituksen esityksen johdosta laiksi väkijuomista annetun lain muuttamisesta ”

9) Talousvaliokunnan mietintö n:o 2 sairaalan rakentamista Ylitornion kuntaan tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta ”

10) Talousvaliokunnan mietintö n:o 3 sairasmajan rakentamista Kolariin tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta ”

11) Talousvaliokunnan mietintö n:o 4 sairaalan rakentamista valtion varoilla Sotkamoon tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta ”

12) Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 6 toivomusaloitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen kunnallisverolakien niiden säännösten muuttamiseksi, jotka koskevat useamassa kunnassa harjoitetulla liiketoiminnalla saadun tulon verottamista .. ”

Puhetta johtaa puhemies H a k k i l a.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Arhama, Furuhjelm, U. Hannula, Helenelund, Huotari, Hänninen, Kaijalainen, Kares, K. E. Kilpeläinen, V. O. Kilpeläinen, Koivulahti-Lehto, Koivuranta, Koponen, Kylänpää, Luostarinen, Löthman-Koponen, Paavolainen, Pohjannoro, Riipinen, Stenwall, Syrjänen, Wenman, Wickman, Vilhula ja Wirtanen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta läheisen omaisen kuoleman takia ed. Vilhula, kunnallisten tehtävien takia edustajat Syrjänen, Koivuranta ja Wenman, virkatehtävien vuoksi edustajat Pohjannoro ja Löthman-Koponen sekä yksityisten asioiden vuoksi edustajat Luostarinen, V. O. Kilpeläinen, Huotari, Furuhjelm, Hänninen ja Kaijalainen.

Uusia hallituksen esityksiä.

P u h e m i e s: Ilmoitetaan, että eduskunnalle on tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime lokakuun 30 päivästä saapunut hallituksen esitykset n:ot 43—46, jotka nyt on jaettu edustajille.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. V e n h o: Suuri valiokunta kokoontuu huomenna kello 10.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

- 1) Ehdotus laiksi kiellosta käyttää maatalouskiinteistöä velan maksuun eräissä tapauksissa.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 32, jota on valmistelevasti käsitelty lakivaliokunnan mietinnössä n:o 6 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 11, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puheenvuoroa ei haluta.

Eduskunta päättää pysyä asian toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

- 2) Ehdotus laiksi erään valtion omistaman alueen luovuttamisesta Helsingin kaupungille.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 39, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 6 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 10, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puheenvuoroja ei haluta.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

- 3) Ehdotus laiksi vapausrangaistusten koven-
tamisesta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 8 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 17, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 8.

Puheenvuoroja ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

4) Ehdotus laiksi köyhäinhoitolain 51 §:n muuttamisesta.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. M. Ryömän y. m. lak. al. n:o 50, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelu:

Ed. Salo: Nykyisin on, kun tällaisia kunnallisia lakeja, joihin voidaan lukea sekin aloite, josta nyt on kysymys, käsitellään, tavallisesti eduskunta tyytynyt muutoksia halutessaan siihen, että hallitukselle annetaan toivomus lakien muuttamisesta. Nyt esillä oleva asia on yksityistä aloitetta johtanut siihen tulokseen, että laki- ja talousvaliokunnassa arvan varaan joutuneella enemmistöllä on muutettu köyhäinhoitolain erittäin tärkeätä kohtaa, nimittäin korvausten takaisin perimistä sitä saaneilta. Ed. M. Ryömän aloite tarkoitti alunperin yksinomaan työttömyyden ja alipalkkauksen vuoksi annetun avustuksen takaisin perintää. Valiokunnan niukka enemmistö laajensi aloitteessa ollutta tarkoitusta käsittämään myöskin sairauden vuoksi annettujen avustusten takaisin perinnän. Minä kohdistankin ne sanani, mitä tästä sanon, tähän viimeiseen puoleen, jossa valiokunta on aloitetta laajentanut.

Kunnallismiehillä on monasti käsiteltävään sellaisia kysymyksiä, jolloin kunnasta tullaan pyytämään maksusitoumusta sairaustapauksen sattuessa silloinkin, kun sillä henkilöllä, joka apua pyytää, on omaisuutta, että hän pystyy itse suorittamaan sairausmaksunsa. Mutta tällä pyytäjällä ei

aina satu joutuessaan sairaalaan sairaustapauksen sattuessa olemaan siihen tarvittavaa kovaa rahaa, joka tarvitaan esim. valtion-sairaalaan mennessä etumaksuna 15 päivältä. Tällöin ei kunnan miehillä, köyhäinhoitoviranomaisilla, olisi oikeutta antaa maksusitoumusta kunnan puolesta tällaiselle potilaalle. Mutta tällainen monasti on täytynyt tehdä, kun potilaaksi pyrkivältä puuttuu tarvittava raha mennessään sairaalaan, ja sen jälkeen, kun hän on parantunut, onkin hän maksanut tuon saamansa luoton takaisin ja tällä tavalla kunta on saanut sen, minkä se on lainannut hänelle hänen sairaalaan lähtiessään. Jos nyt köyhäinhoitolaki muutetaan sillä tavalla kuin laki- ja talousvaliokunnan enemmistö on ed. M. Ryömän aloitetta laajentanut, niin tällaisissa tapauksissa avustaminen minun käsittääkseni kunnista loppuu kokonaan, sen vuoksi, että tämän jälkeen jokainen sairaustapauksiin tällaisissa tapauksissa annettua avustusta ei voida vaatia takaisin, koska laki siinä muodossa, kuin se nyt on kirjoitettu, estää kuntaa sitä vaatimasta. Minun ymmärtääkseni tällöin tehdään sellaiselle ihmiselle, jonka täytyy pyytää luottoa kunnalta sairaalaan lähtiessä, tällä lainmuutoksella karhunpalvelus. Tämän jälkeen kun eivät kunnan toimimiehet, köyhäinhoitoviranomaiset, voi antaa enää maksusitoumusta sellaiselle henkilölle, joka menee sairaalaan, kun häneltä ei voi lain mukaan sitä pakolla periä, ellei hän itse halua sitä vapaaehtoisesti maksaa. Ja tämän vuoksi minusta tuntuu, että laki- ja talousvaliokunnan tekemä muutos köyhäinhoitolakiin on turmiollinen köyhän ihmisen kannalta. Senvuoksi minä lyhyesti suurta valiokuntaa evästäen toivoisin, että suuri valiokunta hylkää tämän lakialoitteen, kuten myöskin laki- ja talousvaliokunnan mietintöön liitetystä vastalauseesta ehdotetaan.

Ed. Bryggari: Pyysin puheenvuoron ed. Salon lausunnon ja hänen vastalauseensa johdosta. Tuntuu suorastaan hämmästyttävältä, että ed. Salo köyhän seudun edustajana voi tällaisen kannan omaksua. Sama henkilö puolustaa kaikkea helpotusta maatalouskiinteistöille, olkoon kysymys sitten velasta tai jostain muusta avustamisen laadusta, jossa tarvitaan yhteiskunnan toimenpiteitä. Mutta kun on

kysymys työläisestä, joka joutuu sairauden, työttömyyden tai muusta syystä kunnan apua käyttämään, niin tälle ei myönnetä helpotusta, häneltä on perittävä se apu takaisin, mitä on annettu. Täällä vassemmalla on odotettu, että maalaisliitto näkisi manttaalirajansa aidan ulkopuolella olevan työläisenkin, sekin tarvitsee yhteiskunta-apua, sillekin tarvitsisi jonkunlaista helpotusta antaa. Minä toivoisin, että suuri valiokunta ei huomioisi ed. Salon enemmän nyt äsken esitettyä lausuntoa kuin valiokunnan mietintöön liitettyä vastalauseettaan, vaan hyväksyisi laki- ja talousvaliokunnan esityksen.

Ed. Kivisalo: Minä pyydän huomauttaa ed. Salon lausunnon johdosta, että laki- ja talousvaliokunta ei ole laajentanut ed. M. Ryömän aloitetta, vaan supistanut sitä ehdottamalla mietinnössään, että työttömyyden ja sairauden vuoksi saatua köyhäinapua ei voitaisi periä ulos muussa tapauksessa kuin siinä, että henkilö tulee sellaiseen taloudelliseen asemaan myöhemmin, että se hänen toimeentuloaan vaarantamatta voidaan periä. Tämä ei ole mikään periaatteellisesti uusi säädös nykyisenkään köyhäinhuoltolain mukaan. Sen 52 §:ssä säädetään, että keneltäkään ei ole perittävä alaikäisenä saamastaan köyhäinavusta korvausta ja samassa pykälässä säädetään, että eräissä muissakin tapauksissa köyhäinhuoltolautakunta voi luopua korvauksen perimisestä.

Tämän ohella pyydän huomauttaa, että valiokunnassa oli kuultavana asiantuntijoita, jotka nimenomaan sanoivat, että olisi toivottavaa, että säädettäisiin, ettei sairauden vuoksi saatua köyhäinapua perittäisi myöhemmin ulos. Ja mitä tulee työttömyyden vuoksi saatuun köyhäinapuun, niin mainitsivat asiantuntijat, että Ruotsissa säädetään köyhäinhuoltolaissa, ettei sitä peritä muussa tapauksessa ulos kuin siinä, että huomataan, asianomaisen varta vasten kieroilulla tai muulla huonolla tavalla pyrkivän siitä vapautumaan silloinkin, kun hän on maksukykyinen. Tällainen säädös on siis kaikin puolin sekä ajanmukainen että köyhäinhuoltolaissa omaksuttujen periaatteiden mukainen, kuin myös voimassa Skandinaviassa, johon päin Suomen suuntautuminen nyt pitäisi olla parhaillaan käynnissä.

Minäkin siis lausun suurelle valiokunnalle toivomuksen, mutta päinvastaisen kuin ed. Salo. Toivon, että suuri valiokunta hyväksyisi laki- ja talousvaliokunnan mietinnön.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Asian ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

5) Ehdotus laiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen 82 §:n 7 kohdan muuttamisesta.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Niskasen lak. al. n:o 49, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelu:

Ed. Niskanen: Hylkäävää kantaansa laki- ja talousvaliokunta käsiteltävänä olevassa aloitteessa, mikä tarkoittaa muutosta verolakiin, että n. s. kuoletus- tai kiinnitettyjen velkain korot saisi lukea verovähennyksiksi, samoin kuin takuuvakuuslainainkin korot, perustelee sillä, että lainvalmistelukunnan mietintöön liittyy aloitteessa tarkoitettu kohta. Tämä on hyvä asia, minä myönnän sen, sillä asia tarvitsee korjausta. Mutta tämä verolakien uusiminen joutuu käytäntöön vasta vuosien kuluttua, joten sinä aikana tuo aloitteessa sanottu epäkohta ehtii tuottaa sanomatonta epäoikeudenmukaisuutta, jopa korjaamattomia tuhojakin kiinnityslainavelallisille, joten lausun toivomuksen suurelle valiokunnalle, että se käsitellessään sanottua aloitetta ottaisi huomioon tämän puolen asiassa ja hyväksyisi aloitteen täksi ylimenokaudeksi. Uuden verolain voimaantultua luonnollisesti tämä samoin kuin muutkin aikaisemmat verolait, tulevat kumotuiksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

6) Ehdotus laiksi kahdeksan tunnin työajasta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 54, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 2.

Puheenvuoroja ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

7) Ehdotus toivomukseksi esityksen antamisesta kunnallisverorasituksen tasoittamisesta.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 47, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 5.

Keskustelu:

Ed. Junes: Pyytäisin ehdottaa, että esilläoleva asia pantaisiin pöydälle ensi viikon ensi istuntoon.

Ed. Salo: Pyydän kannattaa ed. Juneksen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Junes ed. Salon kannattamana ehdotanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi viikon ensi istuntoon.

Kun muuta ehdotusta pöydällepanojasta ei ole tehty, pantanee asia pöydälle ensi viikon ensi istuntoon.

Asia pannaan pöydälle ensi viikon ensi istuntoon.

Pöydällepanot:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

8) Ehdotuksen laiksi väkijuomista annetun lain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu talousvaliokunnan mietintö n:o 1;

9) Sairaalan rakentamista Ylitornion kuntaan

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu talousvaliokunnan mietintö n:o 2;

10) Sairasmajan rakentamista Kolariin

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu talousvaliokunnan mietintö n:o 3;

11) Sairaalan rakentamista valtion varoilla Sotkamoon

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu talousvaliokunnan mietintö n:o 4; sekä

12) Ehdotuksen kunnallisverolakien niiden säännösten muuttamiseksi, jotka koskevat useammassa kunnassa harjoitetulla liiketöminnalla saadun tulon verottamista,

sisältävän toivomusaloitteen johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 6.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,29.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

23. Tiistaina 10 p. marraskuuta 1936

kello 14.

Päiväjärjestys.

Siv.

Ilmoituksia.

Toinen käsittely:

- 1) Ehdotus laiksi valtion bilanssin ulkopuolella olevien lainasaamisten siirtämisestä suhdannerahastoon 544
 Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 12; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8; hallituksen esitys n:o 10.
- 2) Ehdotus laiksi köyhäinhuoltolain 5 §:n muuttamisesta 550
 Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 13; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 2; ed. Sundströmin y. m. lak. al. n:o 51.
- 3) Ehdotus laiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen 82 §:n 7 kohdan muuttamisesta 551
 Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 14; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 4; ed. Niskasen lak. al. n:o 49.
- 4) Ehdotus laiksi kahdeksan tunnin työajasta annetun lain muuttamisesta 553
 Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 15; työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 2; ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 54.

Ensimmäinen käsittely:

- 5) Ehdotus laiksi väkijuomista annetun lain muuttamisesta 557
 Asiakirjat: Talousvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 38.

Ainoa käsittely:

- 6) Ehdotus toivomukseksi asuntokysymyksen alalla olevien epäkohtien poistamisesta 562
 Asiakirjat: Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 1; ed. Huotarin y. m. toiv. al. n:o 85.
- 7) Ehdotus toivomukseksi esityksen antamisesta kunnallisverorasituksen tasoittamisesta 574
 Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 5; ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 47.
- 8) Ehdotus toivomukseksi sairaalan rakentamisesta Ylitornion kuntaan .. 578
 Asiakirjat: Talousvaliokunnan mietintö n:o 2; ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 43.
- 9) Ehdotus toivomukseksi sairasma-
 jan rakentamisesta Kolariin 579
 Asiakirjat: Talousvaliokunnan mietintö n:o 3; ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 44.
- 10) Ehdotus toivomukseksi sairaalan rakentamisesta Sotkamoon ”
 Asiakirjat: Talousvaliokunnan mietintö n:o 4; ed. Janhosen y. m. toiv. al. n:o 45.
- 11) Ehdotus toivomukseksi esityksen antamisesta kunnallisverolakien niiden säännösten muuttamiseksi, jotka koskevat useammassa kunnassa harjoitetulla liiketoiminnalla saadun tulon verottamisesta ”
 Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 6; ed. Salon y. m. toiv. al. n:o 48.

Siv.

Esitellään:

12) Hallituksen esitys n:o 43 laiksi
ulosottolain 4 luvun väliaikaisesta
muuttamisesta annetun lain voimassa-
oloajasta 579

13) Hallituksen esitys n:o 44 laiksi
14 päivänä joulukuuta 1934 ulosotto-
lain 5 luvun 27 §:n väliaikaisesta
muuttamisesta annetun lain voimassa-
oloajasta ”

14) Hallituksen esitys n:o 45 lain-
säädannöksi asutustilallisten vuotuis-
maksuihin sisältyvän koron alentami-
sesta ”

15) Hallituksen esitys n:o 46 me-
renkulkuhallinnon viroista ja toimista ”

Pöydällepanoa varten
esitellään:

16) Valtiovarainvaliokunnan mie-
tintö n:o 9 lepäämässä olevasta ehdo-
tuksesta laiksi valtiollisesta poliisista 580

Puhetta johtaa puhemies Hakkila.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi
edustajat Ala-Kulju, J. Annala, Kokko ja
Lehtonen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä
istunnosta kunnallisten tehtävien takia ed.
Kokko, oikeusasian vuoksi ed. Lehtonen ja
läheisen omaisen sairauden takia ed. J.
Annala sekä t. k. 12 päivästä 19 päivään
asti ulkomaanmatkan takia ed. Fagerholm.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Venho: Suuri valiokunta kokoon-
tuu huomenna kello 10.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi valtion bilanssin ulkopuo- lella olevien lainasaamisten siirtämisestä suhdannerahastoon.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö
n:o 12 ja otetaan toiseen käsitte-
lyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan
mietinnössä n:o 8 valmistelevasti käsitelty
hallituksen esitys n:o 10, joka sisältää yllä-
mainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on
suuren valiokunnan mietintö n:o 12. Ensin
sallitaan asiassa yleiskeskustelu ja senjäl-
keen siirrytään yksityiskohtaisesti käsittele-
mään lakiehdotusta.

Yleiskeskustelu:

Ed. Salmenoja: Herra puhemies!
Senjälkeen kuin suuri valiokunta on käsi-
teltävänä olevan lakiehdotuksen suhteen
asettunut toiselle kannalle kuin valtiova-
rainvaliokunta, ei tuntuisi olevan aihetta
enää pitemmälti puuttua tähän kysymyk-
seen. Oletan kuitenkin, että ellei tässä
asian käsittelyssä, niin ainakin kolmannessa
käsittelyssä tullaan täällä esittämään niitä-
kin näkökohtia, jotka sisältyvät valtiova-
rainvaliokunnan mietintöön, joten lienee
paikallaan kosketella myöskin viimeksimai-
nitun valiokunnan mietintöä samoin kuin
niitä syitä, joiden vuoksi valtiovarainvalio-
kunnan mietintöön liittyvän vastalauseen
allekirjoittajat ovat katsoneet olevan syytä
puolustaa lakiesitystä.

Kuten muistettaneen, hyväksyttiin laki
valtion suhdannerahastosta suunnilleen
kaksi vuotta sitten. Suhdannerahastolain
perusteluissa sanottiin m. m., että jyrkistä
suhdannevaihteluista valtion tulo- ja meno-
arvioon aiheutuvien suurien muutosten ta-
soittamiseksi olisi suhdannerahasto tarpeel-
linen. Suotuisien taloudellisten suhdantei-
den vallitessa kerättäisiin siihen varoja sel-
laisia aikoja varten, jolloin valtion tulot
pienenevät, mutta jolloin samanaikaisesti
on kuitenkin otettava melkoisia lisämäärä-
rahoja laskukaudesta johtuvien menojen
suorittamiseksi. Erikoisesti näissä suhdan-
nerahastolain perusteluissa kiinnitettiin

huomio siihen, että hyvänä aikana kerätyillä säästövaroilla voitaisiin nopeasti ja tehokkaasti järjestää työttömyystöitä pulakauden sattuessa. Perusteluissa niinkään korostettiin myös sitä seikkaa, että rahaston avulla voitaisiin helpottaa valtion töitten suorituksen järjestämistä sellaisiin aikoihin, jolloin yksityinen yrittäjätoiminta on lammassa. Vielä vedotaan suhdannerahastolain perusteluissa maatalouden ahdinkotilan helpottamiseen sekä valtiovelan hoitamiseen silloin, jolloin kurssivaihtelut aikaansaavat suuria vaikeuksia valtiovelan hoitamisen suhteen. Suhdannerahastolain hyväksyi eduskunta toisessa käsittelyssä keskustelutta ja kolmannessa käsittelyssä ainoastaan ed. Estlander teki eräitä huomautuksia lain säätämisyjärjestystä vastaan. Valiokuntakäsittelyssä lakiin tehtiin kuitenkin sen nykyinen kolmas pykälä, jonka mukaan valtion tilinpäätöksessä syntynyttä ylijäämää ei rahastoon enää siirretä sen jälkeen kuin rahasto on noussut 500 miljoonaan markkaan tai sinä aikana kun se pysyy mainitun summan suuruisena. Mikäli nyt valtiovarainvaliokunnan asianomaiselle jaostolle on ilmoitettu, nousisi suhdannerahaston varat jo ensi vuoden aikana yllämainittuun 500 miljoonaan markkaan, joten lain edellyttämät säännölliset siirrot siihen, lukuunottamatta korkotuloja, lakkaisivat. Kenties tämä suhdannerahaston täyteen määrään kasvu on saanut edellisen hallituksen antamaan esityksen laiksi eräitten bilanssia ulkopuolella olevien saamisten siirtämisestä suhdannerahastoon. Koska arvoisat edustajat ovat tutustuneet niin käsillä olevaan lakiesitykseen kuin sen perusteluihinkin, niin tässä ei ole syytä niistä sen enempää mainita. Sensijaan on tarpeen katsoa, missä määrin valtiovarainvaliokunnan ne muistutukset, joihin se puolestaan perustaa hylkäävän esityksensä, mielestäni pitävät paikkansa. Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä sanotaan ensiksikin, että eduskunnalla on mahdollisuus vuotuisessa tulo- ja menoarviossa siirtää suhdannerahastoon niin paljon varoja kuin kulloinkin harkitaan asianmukaiseksi. Tämä tietysti on totta, koska samasta siirtomahdollisuudesta puhutaan myös suhdannerahastolain 2 §:ssä. Mutta lähemmin tähän määräykseen syventyessämme huomaamme kuitenkin, että rahaston mainitulla tavalla kartuttaminen tuskin on mahdollista. Asia on

näet siten, että kun hallitus laatii talousarvioesityksensä, on se yleensä tehty siten, että siinä tulot ja menot on arvioidut jokseenkin yhtä suuriksi. Esimerkiksi v:n 1936 talousarvioesityksessä on ylijäämää vain 600,000 markkaa ja ensi vuoden talousarviossa se on 400,000 markkaa. Kun näin on, voi epäillä, kuinka paljon kulloinkin istuvalla hallituksella tai eduskunnalla talousarvion laatimis- ja sen käsittelyn aikana on halua osoittaa varoja suhdannerahastoon. Eri asia sitten on, että tulojen ylittäessä arvioidun määrän, kuten näinä vuosina on säännöllisesti tapahtunut, valtion tilinpäätökset ovat antaneet ylijäämää, joilla suhdannerahastoa on voitu kartuttaa. Mutta talousarvion laatimis- samoin kuin sen käsittelemisaikanakin ei tällaisesta ylijäämästä vielä ole tietoa. Päinvastoin näyttää siltä, että hallitus samoin kuin eduskuntakin ovat aina tarkkaan käyttäneet kaikki tiedossa olevat tulolähteet. Hyvin vähän luultavaa myös on, että kun rahasto pikapuoliin säännöllisten ylijäämäsiirtojen jälkeen nousee korkeimpaan määräänsä 500 milj. markkaan, ei hallitus paremmin kuin eduskuntakaan tule siihen tulo- ja menoarvion lisäyksenäkään, johon suhdannerahastolaki myös antaa mahdollisuuksia, lisävaroja osoittamaan. Tässä mainittu toteamus johtaa vastaväitteisiin — minä tiedän sen varsin hyvin — mutta palaan olettamiini vastaväitteisiin hiukan myöhemmin. Mitä sitten tulee valtiovarainvaliokunnan siihen huomautukseen, että esilläolevan lain nojalla suhdannerahastoon siirrettävien lainasaamisten pääomat eivät ole likviidejä, siis nopeasti käsiin saatavia, niin minä myönnän tässä huomautuksessa olevan oikeutusta, jos kohta tämänkin seikan suhteen asia ei liene niin kielteinen kuin on tahdottu väittää. Sensijaan taas valtiovarainvaliokunnan se huomautus, joka koskee tässä kyseeseen tulevien rahamäärien siirtämisestä valtion tulo- ja menoarvion ulkopuolelle, tuntuu vähemmän onnistuneelta. On näet muistettava, että kysymyksessä olevat lainasaamiset ovat tälläkin hetkellä valtion tulo- ja menoarvion ulkopuolella. Niin ikään on muistettava, kuten täällä asian ensimmäisen käsittelyn yhteydessä jo huomautettiin, että meillä on jo ennestäänkin olemassa useita rahastoja, jotka ovat valtion vuotuisen talousarvion ulkopuolella, ja joiden suhteen eduskunnalla ei ole edes

välitöntä oikeutta tulo- ja menoarvion puitteissa päättää rahaston varojen käytöstä. Tällainen rahasto on m. m. vanhuus- ja työttömyysrahasto, Karjalan kannaksen rahasto, Omakoti-rahasto ynnä muut rahastot. Suidannerahasto eroaa viimeksimainituista rahastoista juuri siinä, että sitä koskevan lain 5 § selvästi määrää, mihin rahastoa on käytettävä ja mitä eduskunta voi tämän käytön suhteen päättää. Sen mukaan rahastoa voidaan käyttää lamakauden aikana työttömyyden lieventämiseen tai muihin avustustoimenpiteisiin sekä valtiovelan hoitamiseen. Kysymyksessä olevan lainpaikan selvä määräys rahaston käytöstä, nimenomaan mikäli on kysymys työttömyyden vastustamisesta, on ainakin allekirjoittaneen saanut vakuutetuksi rahaston jatkuvan kartuttamisen tarpeellisuudesta. Niinkun valiokunnan mietintöön liitetystä vastalauseesta nähdään, sosialidemokraatit ovat, puolustaessaan lain hyväksymistä, panneet pääpainon juuri sille seikalle, että suhdannerahastoon siirrettävien lainasäämisten koroilla ja kuoletuksilla kartutettaisiin suhdannerahastoa valtion taloudelle hyvinä vuosina. Ei todellakaan mielestämme ole paikallaan se, että taas mahdollisen lamakauden sattuessa työväestö ja kansan pohjakerrokset kurjien palkkojen ja alaspainuneen elintason kustannuksella saavat yrittää pitää tasapainossa niin yksityisten yrittäjien kuin valtionkin taloutta. Olisi sen vuoksi, entisistä kokemuksista viisastuneena, varustauduttava vastaisten työttömyyskausien voittamiseen ja yritettävä nipistää lihavista vuosista laihojen vuosien varalle. Näin olisi syytä tehdä sitäkin suuremmalla syyllä, kun joka vuosi lisääntyville valtion tuloille näyttää aina, kuten kansanomaisesti sanotaan, löytyvän uusia „reikiä”, olkoon näitä tuloja kuinka paljon tahansa, ja nuo yhäti lisääntyvät menot ovat useimmiten sellaisia, joista kansan laajoille kerroksille koituu hyvin vähän iloa. Esim. juuri ne menot, joista kohta tässä mainitsen.

Kuten äsken jo huomautin, tullaan täällä esittämään vastaväitteitä nimenomaan sen kysymyksen suhteen, kuinka on mahdollisuus tällaiseen ennakkosäästöön, jos kerran talousarviota laadittaessa tiedossa on vain noin puolisen miljoonan markan ylijäämä. Sanotaan: jos kerran hallitus ja eduskunta saavat budjetin lukkoon vain sillä tavoin,

että se osoittaa ylijäämää vain vajavaiset puoli miljoonaa markkaa, niin mitä mahdollisuuksia silloin on jättää vuotuisista tuloista pois se noin 60 milj. markkaa, josta tämän lain hyväksymisessä ennen muuta on kysymys. Pyydän vastata tähän oletettuun huomautukseen, sillä luulen, että siihen kuitenkin kajotaan, esittämällä eräitä numeroita niin vuosien 1936 kuin 1937 talousarviosta.

Edustajat ovat varmaan jo tutustuneet tulevan vuoden talousarvioon. He ovat tällöin panneet merkille, että m. m. puolustuslaitoksen, mukaan luettuna myös rajavartiosto, tarpeihin on hallitus ehdottanut 7, 9, 19 ja 20 pääluokissa yhteensä 888 milj. markkaa. Tutkimalla kuluvan vuoden, siis vuoden 1936 talousarviota, on taas huomattu, että puheenaolevan talousarvion vastaavissa pääluokissa puolustuslaitoksen tarpeisiin oli ehdotettu — seuraan tällä kohdalla valtiovarainvaliokunnan asianomaista mietintöä — 838 milj. markkaa. Lisäys siis tulevan vuoden talousarviossa kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna on tässä kohden 50 milj. markkaa. Tulevan vuoden talousarviota edelleen tutkiessa me huomaamme niinikään, että siellä on virkamiesten palkankorotuksiin varattu 20 milj. markkaa, Itä-Suomen Raakasokeritehtaan perustamiseen 10 milj. markkaa ja Pohjois-Suomen tulliperuutukseen 11 milj. markkaa. Viimeksimainituista kolmesta erästä jo kertyy yhteensä 41 milj. markkaa.

Ja vielä eräs huomio. Vaikka tässä nyt esitettävä asia ei olekaan suoraan verrannollinen niihin menoeriin, joista äsken mainitsin, niin kuitenkin siis vielä eräs huomautus. Vuoden 1936 budjetissa oli valtiovelan kuoletukseen varattu 365 milj. markkaa. Näitä kuoletuksia vastaan otettiin uutta obligatiolainaa 300 milj. markkaa. Valtiovelan lyhentämiseen käsittääkseni käytettiin siis vuoden 1936 talousarviossa, niin sanoakseni, valtion juoksevia tuloja 65 milj. markkaa. Entä vuoden 1937 talousarvioesityksessä? Valtiovelan kuoletukset tekevät tässä esityksessä 328 milj. markkaa. Niitä vastaan on ehdotettu otettavaksi uutta lainaa vain 150 milj. markkaa. Valtiovelan kuoletuksiin ehdotetaan siis käytettäväksi valtion juoksevista tuloista 178 milj. markkaa eli 113 milj. markkaa enemmän kuin vuoden 1936 talousarviossa. Yhdistämällä nyt puolustusmäärärahojen lisäykset 50

milj. markkaa, virkamiesten palkkain korotukset, tulliperuutuksen, uuden sokeritehtaan avustuksen yhteensä 41 milj. markkaa ja mainitun velkojen kuolehtuslisyksen 113 milj. markkaa, saamme yhteensä 204 milj. markkaa, jolle summalle hallitus, budjettia rakentaessaan, on yksistään puheenaolevissa kohdissa lisännyt valtion suoritettavia maksuja siitä, mitä vastaavat kohdat vuoden 1936 talousarviossa olivat.

Minä en tahdo tässä kiistellä valtiovelan kuolehtusmahdollisuuksista ja tarpeellisuudesta näinä valtiolle hyvinä vuosina. Se on tietenkin asia erikseen. Mutta esittämilläni poiminnoilla vuosien 1936—1937 talousarvioesityksistä olen vain tahtonut osoittaa, että käsiteltävänä olevan lain edellyttämä ennakkosäästäminen ei suinkaan ole mikään niin mahdoton asia, että se olisi lain hyväksymisen esteenä.

Vastedes myönnettävien lainojen suhdannerahastoon siirtäminen tuntuu kuitenkin tarpeettomalta, koska tämän lain mukaan sinne siirtyvät lainasaamiset ovat jo, olosuhteemme huomioonottaen, melkoisen huomattavat. Tätä koskevan lakiesityksen säännös voisi haitata samantapaisten uusien lainojen myöntämistä vastaisuudessa, ja uusienkin lainojen myöntämiseen näyttää kuitenkin joissakin tapauksissa edelleenkin olevan välttämätöntä mennä. Senvuoksi lain 1 § kaipa sen muutoksen, josta puhutaan valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitettyssä vastalauseessa. Suuri valiokunta ei kuitenkaan ole ottanut tätä muutosesitystä huomionsa. Olisikohan tämä seikka jossain yhteydessä sen mielenmuutoksen kanssa, joka kokoomuspuolueen edustajissa on tapahtunut lain käsittelyn aikana heidän muuttuessaan lain vastustajista sen puolustajiksi. Olkoon nyt tähän kannanmuuttoon syynä mikä tahansa, niin joka tapauksessa minun mielestäni, nimenomaan silmällä pitäen työttömyysaikoja, olisi tämä laki hyväksyttävä siinä muodossa, että lain 1 §:stä poistetaan sen viimeinen lause, jonka mukaisen ehdotuksen tulenkin teemmään asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä.

Valtiovarainministeri N i u k k a n e n :
Pyrkimys suhdannerahaston kartuttamiseen nopeammin kuin mitä on tapahtunut on tietysti erittäin hyödyllinen ja täytyisikin päästä siihen, että nykyisinä verraten hy-

vinä aikoina valtion tulojen kokoontumiseen nähden, suhdannerahasto saataisiin nopeasti nousemaan vähintään 500 miljoonaan ja mikäli mahdollista suuremmaksi, niin että kun valtion tulot taasen voivat alkaa pienentyä, olisi vapaita varoja käytettävänä niihin tarkoituksiin, joihin suhdannerahaston varoja asiaa koskevassa laissa edellytetään voitavan lamakautena käyttää. Se toimenpide, jota esillä olevassa esityksessä on ehdotettu ei kuitenkaan valitettavasti vie tähän tulokseen mitenkään merkittävällä tavalla. Tällä toimenpiteellä saataisiin kyllä suhdannerahaston pääoma muodollisesti nousemaan varsin suureksi, ottamalla huomioon suhdannerahaston nykyinen pääoma, yli 1,000 miljoonaksi markaksi, mutta tosiasiallisesti sittenkin suhdannerahaston kartuttaminen tulisi tätä tietä kulkién tapahtumaan verrattain hitaasti. Tosiasiallisestihan tämä toimenpide tietää vain sitä, että puheenaolevista lainoista kertyvät korot ja kuolehtukset vuosittain siirtyvät suhdannerahaston tilille ja nämähän eivät ole mitenkään erikoisen suuret, pyörein luvuin, niinkuin esityksessä mainitaan, 60 miljoonaa markkaa vuodessa. Sitä paitsi jos käy siten, että rahatilanne maassa huomattavasti vaikeutuu, ei edes 60 miljoonan suuruista erää voi kertyä vuosittain näitä korkoja ja lyhennyksiä, koska ne lainasaatavat, jotka suhdannerahaston tilille ehdotetaan kirjattavaksi, ovat laadultaan sellaisia, että useassa tapauksessa täytyy myöntää lyhennysmaksujen, jopa korkojen suorituksessa, lykkäystä. Näin ollen siis se toimenpide, jota ehdotetaan, antaisi vain eräänlaisen harhakuvan siitä kuinka vahva suhdannerahasto meillä muka on olemassa. Näillä velkakirjoilla ei sellaisenaan tietenkään suhdannerahastolle ole mitään arvoa. On tietenkin sama onko ne kirjattu suhdannerahaston tilille vai esiintyvätkö ne valtion bilanssin ulkopuolella kuten tähänkin asti. On huomautettu eräissä yhteyksissä, että näitä velkakirjoja vastaan hallitus voisi saada tarvittaessa muka lainaa panttaamalla nämä velkakirjat esim. Suomen Pankille. Minä kumminkin epäilen, että Suomen Pankki ei panisi näille velkakirjoille sanottavaakaan arvoa kun ne ovat pitkäaikaisia kuolehtuslainavelkakirjoja ja kun velalliset monessa tapauksessa sitä paitsi ovat epävarmoja maksajia. Ja valtion tietysti, jos se siihen tilaan joutuu,

voisi pantata muutakin omaisuutta kuin tällaisia velkakirjoja.

Näin ollen en pidä siis ehdotettua toimenpidettä itse suhdannerahaston kartuttamisen kannalta mitenkään erikoisen tärkeänä, toisin sanoen tällä ei ole juuri minäkäänköistä merkitystä suhdannerahaston asiallisen vahvistamisen kannalta katsoen. Toiselta puolen kuitenkin, jos suhdannerahaston tiliin kirjattaisiin tällaisia lainasatavia näin suuri summa, se olisi omiansa antamaan ainakin suurelle yleisölle väärän kuvan suhdannerahaston todellisesta tilasta. Voitaisiin olla tarpeettoman optimistisia esim. talousarviota käsiteltäessä ja erilaisia vaatimuksia valtiolle esittäessä. Myöskin eräitä muita vaikeuksia voisi aiheutua siitä, jos nämä saatavat kirjattaisiin suhdannerahaston tilille esim. silloin kun täytyy niille velallisille, joiden lainat suhdannerahastoon on kirjattu, antaa anteeksi korkoja ja lyhennysmaksuja, jota varmasti tulee tapahtumaan, kun kysymys on pääasiassa kuntien ja yleishyödyllisten laitosten lainoista. Niissä laskelmissa, joita tätä esitystä valmistettaessa on suoritettu, onkin jo otettu 31 miljoonaa markkaa tällaisten epävarmojen saatavien varalle, mutta olen saanut sen käsityksen, että ei ole perustellisemmin tutkittu, kuinka paljon todellisuudessa on olemassa epävarmoja lainoja. Jos nyt joku niistä lainoista, jotka on kirjattu suhdannerahastoon, täytyisi lainantottajan maksukyvyttömyyden takia poistaa, silloin kai ei voitaisi menetellä muuten kuin, että eduskunnan olisi osoitettava valtion menoarviossa tätä poistoa varten vastaava määräraha, sillä eihän voida ajatella, että hallitus olisi oikeutettu pienentämään suhdannerahaston pääomaa ilman muuta, poistamalla jonkun sen lainasaatavan kirjoista. Ja tällaisia tapauksia varmastikin tulee esiintymään. Minä en siis puolestani pidä mitenkään tärkeänä tämän esityksen hyväksymistä. Päinvastoin olisin sitä mieltä, että suhdannerahastoa olisi pyrittävä kartuttamaan siten, että menojen jatkuvalle paisumiselle todellakin asetettaisiin sulku ja joka vuosi näinä suhteellisen hyvinä aikoina säästettäisiin joitakin satoja miljoonia todella kovaa rahaa ja se sijoitettaisiin suhdannerahastoon pahojen päivien varalle.

Ed. von Frenckell: Herr talman! Vid första behandlingen av ärendet tillät jag mig göra några randanmärkningar och framförde tvivel huruvida propositionen vore lyckligt avfattad. Finansministern har just nu understrukt dessa tvivel och framhållit att därest lagen blir godkänd ändamålet med densamma ändå icke kommer att ernås. Jag tillåter mig erinra om att då regeringen år 1934 gav sin första proposition, man i 3 § uttryckligen hade framhållit, att medlen skulle placeras så att de med lätthet och utan att förorsaka störning å penning- och kapitalmarknaden i landet kunde för sitt ändamål användas. Sedermera framhöll regeringen, att sannolikt de föreskrifter, som borde utfärdas, kunde formuleras efter det ledningen för Finlands Bank fått uttala sig i saken. Jag förmodar att så har varit fallet och tillåter mig i korthet endast erinra om att enligt statsrådets beslut fondens medel kunde placeras på fyra olika sätt, d. v. s. dels genom att öppna en upp- och avskrivningsräkning i Finlands Bank, dels genom att inköpa myntat guld eller guldtackor, vidare inköpa finska statens inhemska och utländska obligationer eller också placera medlen i utländska banker, som av Finlands Bank rekommenderats.

Nu är det emellertid fråga om att till fonden överföra mer eller mindre värdelösa skuldsedlar. Ingen har utrett vilket värde dessa skuldsedlar hava, men så mycket framgår ju ur den bristfälliga utredningen som föreligger, att de medel, som nu mot ifrågavarande skuldsedlar utlånats, till en stor del äro att betrakta som osäkra. Vissa skolor och inrättningar, som icke haft möjlighet att upptaga kredit, ens under goda tider vare sig hos sparbanker, banker eller hos enskilda och kassor hava vänt sig till staten för att få lån. Det är ju otänkbart att dessa skolor m. fl. låntagare under penningkristider skulle lyckas i den privata marknaden upptaga lån och betala tillbaka till staten vad de icke nu kunna göra. Den del av konjunkturfondens medel, som nu är avsedd att överföras, skulle i själva verket bliva helt beroende av Finlands Banks goda vilja och förmåga att under kristiden diskontera skuldsedlar. Det är emellertid att observera — och jag ville särskilt vända mig till vänstern, som nu önskar få denna

lag godkänd, — det är att observera, att inemot 600 milj. mark föreslås till överföring till konjunkturfonden oaktat, enligt vad jag har mig bekant, chefdirektören i Finlands Bank Ryti icke torde anse att dessa skuldsedlar kunna användas såsom täckning för Finlands Banks sedlar. Därest dessa diskonteras, måste man utnyttja den s. k. outnyttjade kreditreserven. Emellertid uppgår den outnyttjade kreditreserven för tillfället knappast ens till c:a 400 milj. mark — mitt minne sviker mig ifråga om detaljsiffrorna. T. o. m. om Finlands Banks ledning önskade tillmötesgå staten och diskonterade ifrågavarande skuldsedlar, kunde den i dag endast diskontera c:a 400 milj. mark, medan 200 milj. ändå skulle representera en fastfrusen kredit, som icke kunde diskonteras.

Det som förvånar mig i detta sammanhang är emellertid, att man, medan man har konsulterat ledningen för Finlands Bank, då den första propositionen gavs, man mig veterligen icke har konsulterat Finlands Bank, då den andra propositionen har givits, och framför allt har riksdagen under behandlingen av ärendet icke infortrat ett utlåtande av statsbankens ledning. Detta anser jag vara ett direkt fel och kommer, därest icke en bättre utredning föreligger, tyvärr att måsta rösta mot lagens antagande, då jag icke kan vara med om att bland goda penningar blandas dåliga penningar då man därigenom i främsta rummet bedrager sig själv. Jag tillåter mig emellertid, då jag gärna såge, att konjunkturfonden under nuvarande goda tider skulle ökas mera än genom vanliga överföringar, föreslå, herr talman, att ärendet skulle återremitteras till statsutskottet på det att statsutskottet, om det anser önskvärt och nödvändigt, kunde infortra utlåtande av Finlands Banks ledning. Då riksdagen en gång tillsätter bankfullmäktige, borde dessa sist och slutligen beredas tillfälle att rent banktekniskt pröva, huruvida stora och vittsyftande lagar som denna även i praktiken äro genomförbara.

Minä siis, herra puhemies, uskallan, nimenomaan kääntyen vasemmiston puoleen, ja koska vasemmisto haluaa saada tämän lain hyväksytyksi, ehdottaa, että asia palautettaisiin valtiovarainvaliokuntaan, joka olisi tilaisuudessa pyytämään lausuntoa

Suomen Pankin johdolta. On alunperin esittelyssä nimenomaan huomautettu siitä, että Suomen Pankin mielipidettä olisi tässä asiassa pyydettävä, mutta minun tietääkseni ei ole pyydetty. Näin ollen ja saadakseni suhdannerahaston varoja kartutetuksi, ehdotan siis, herra puhemies, että asia palautettaisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Ellei sitä tehdä, niin moni edustaja ei katso voivansa hyväksyä ehdotusta tässä muodossa, koska hyvään rahaan on tarkoitus sekoittaa ala-arvoisia varoja, joita tuskin voidaan diskontata, semminkin kun Suomen Pankin varat eivät siihen riitä, ei nyt eikä vastaisuudessakaan.

Ed. Arhama: Minä pyydän saada kannattaa ed. von Frenckellin tekemää ehdotusta, ja jos todella asia niin on, ettei Suomen Pankin johtajaa ole tässä asiassa kuultu, niin siihen tarjoutuu tilaisuus, kun asia palautetaan valtiovarainvaliokuntaan.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus, jonka hyväksyminen merkitsisi asian asiallisen käsittelyn keskeyttämistä, niin kehoitan seuraavia edustajia lausumaan mieliteensä tästä ehdotuksesta.

Puheenvuoroa ei enää pyydetä.

Keskustelu asian palauttamisesta valtiovarainvaliokuntaan julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. von Frenckell ed. Arhaman kannattamana ehdottanut, että eduskunta palauttaisi asian uuden lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokuntaan. Kutsun tätä ehdotusta ed. von Frenckellin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka tahtoo jatkaa asian asiallista käsittelyä, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. von Frenckellin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 79 jaa- ja 87 ei-ääntä, 7 tyhjää; poissa 26.

Eduskunta on siis hyväksynyt ed. von Frenckellin ehdotuksen.

Asia palautetaan valtiovarainvaliokuntaan ja toinen käsittely keskeytetään.

2) Ehdotus laiksi köyhäinhuitolain 5 §:n muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 13 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 2 valmistelevasti käsitelty ed. Sundströmin y. m. lak. al. n:o 51, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 13.

Keskustelu:

Ed. Sundström: Herra puhemies! — Minä haluan lausua tyytyväisyyteni sen johdosta, että laki- ja talousvaliokunta on tullut aloitteessa esitettyihin tuloksiin mainitun pykälän epäselvyydestä. Kaikki ne huomautukset, joita valiokunta tekee, puhuvat aloitteen hyväksymisen puolesta, mutta sitä vastoin ne, jotka on tarkoitettu aloitetta vastaan, eivät missään suhteessa vakuuta. Laki- ja talousvaliokunta tunnustaa tämän lainkohdan kiertämisen, mutta se ei halua kuitenkaan yhtyä aloitteeseen siitä huolimatta, että se epäilemättä paremmin rajoittaisi väärinkäytön mahdollisuuksia. Koska valiokunta haluaa lisävalaistusta hallituksen taholta tällaisen lainsäädännön muodosta, en halua puolestani vastustaa sitä, koska asia sinänsä on niin tärkeä, että se kaipa monipuolista valaistusta.

Lausunnossaan laki- ja talousvaliokunta sivuuttaa kuitenkin sen nähdäkseni äärettömän tärkeän pääkohdan aloitteessa, että siinä työnantajan velvollisuus on ensisijainen, kun sitävastoin nykyisessä laissa tämä elatusvelvollisuus koskee sukulaisia, ja juuri tämä tekee lain oikeudenmukaisen soveltamisen äärettömän vaikeaksi ja mielivaltaiseksi. Voi sanoa, että koko tämä ajatus työnantajan elatusvelvollisuudesta on vanha patriarkaalinen jäännös lainsäädännössämme, josta olisi päästävä. En halua myöskään kieltää sitä, että uudenaikaisen sosiaalipolitiikan kannalta siirtyminen kansanvakuutuksen kannalle olisi oikeampi menet-

tely, mutta ennenkuin meillä on tämä vakuutus ja ennenkuin tiedämme, minkälaiseksi se tulee — se voi tulla myös niin rasakaaksi kansalle, että sen hyöty siitä on kysymyksenalainen — täytyy meidän toimia tämän lainkohdan pohjalla ja löytää siihen tarpeelliset parannukset. Mutta että tämä elatusvelvollisuus siirretään sukulaisille ja kunnille, niinkuin laki nyt määrää, elatusvelvollisuus, joka olennaisesti kuuluu työntekijän 20-vuotisen palveluksen perusteella lähinnä työnantajalle, on aivan väärä periaate. Laki- ja talousvaliokunta paljastaa, mihin nykyinen tilanne on johtanut. Se lausuu näin: „Niiden henkilöiden lukumäärä, jotka muutettavaksi ehdotetun lainkohdan mukaan saavat työnantajalta elatusavustusta, on valiokunnan saamien tietojen mukaan viime vuosina vähentynyt, ollen nykyjään noin 3,500.” Tämä luku, joka koskee siis koko Suomea, osoittaa, kuinka harvat työntekijät saavat elatusta ja miten voidaan siirtää elatusvelvollisuus muiden niskoille. Olisi hauska tietää montako tuhatta on jäänyt juuri tämän pykälän nojalla vaille tätä oikeutta (Vasemmalta: Oikein!). Aloite ei tulisi rajoittamaan työsopimusvapautta, mutta mitä se kyllä rajoittaa, on mielivaltaa ja sitä olisi meidän syytä vastustaa ja sitä vastaan on olemassa myös työsopimuslaki.

Valiokunnan väite, että aloite voisi antaa aihetta vaikeasti ratkaistaviin tulkintatapauksiin, tuntuu hiukan omituiselta. Eduskunta on viime vuosina hyväksynyt mitä vaarallisimpia lakeja, jotka ovat laaditut siten, että ne voivat antaa aihetta suureen mielivaltaan. Lakimiespiireissä ovat ne antaneet aihetta keskusteluun ja moni lakimies on pudistanut päätään, kun hänen on pitänyt soveltaa niitä käytäntöön. Montako tulkintatapausta onkaan täällä eduskunnassa hyväksytty, mutta kun on kysymys vähävaraisista, vedotaan heti tulkintaan. Kaikissa tällaisissa kysymyksissä on olemassa tulkintavapautta ja se voi usein olla hyvin laaja. Mutta jos noudatetaan n. s. benigna interpretatiota eli suosiollista tulkintaa, niinkuin hallinnollisten viranomaisten tulee, silloin kuin joudutaan käsittelemään työväen suojelulainsäädäntöä koskevia kysymyksiä ja niiden käytäntöön soveltamista, niin se vaara, josta valiokunta mainitsee, ei tässä tapauksessa ole sellainen, että se estäisi aloitteen hyväksymisen. Sen

avulla voisi juuri rajoittaa työnantajan mielivaltaa. Nykyinen sanamuoto, jolloin elatusvelvollisuus niinkään jää viranomaisen harkittavaksi, synnyttää paljon vaikeampia tulkintatapauksia kuin ehdotettu. Lain nykyinen sanamuoto, jota huononnettiin työnantajan eduksi ja työntekijän vahingoksi vuonna 1933, on sekä lakiteknilisesti että epäselvän tarkoituksensa vuoksi huonompi kuin aloitteen ehdottama. Nykyiseen lakiin sisältyy miltei lukematon määrä kaikenlaatuisia takaportteja, jotka johtavat siihen, että työnantajan elatusvelvollisuus on vuoden 1933 jälkeen vain paperilla, mitä käsitystä tukee myöskin elatusvelvollisten vähentynyt lukumäärä. Erityisen tärkeää olisi, että lakia soveltaville viranomaisille laissa varattaisiin mahdollisuus ja oikeus ehkäistä nykyisten elatusvelvollisuussäännösten kiertämistä. Tähän tarkoitukseen päättäisiin aloitteeni avulla, koska viranomaisille jäisi mahdollisuus harkita, milloin työntekijä erotetaan siinä tarkoituksessa, että vältyttäisiin elatusvelvollisuudesta.

Laki- ja talousvaliokunta lausuu myös käsityksensä, että olisi syytä harkita perusteellisesti, onko kysymyksessäoleva asia saatettavissa nykyistä tyydyttävämpään tilaan muuttamalla tämä säännös, jolla entisinä aikoina kieltämättä on ollut suuri merkitys j. n. e. Lause „jolla entisinä aikoina kieltämättä on ollut suuri merkitys”, on niin vakava huomautus, että se, jos jokin, olisi vaatinut valiokunnan taholta perusteluja, mitä tällä tarkoitetaan. Lukijassa se voi herättää mitä erilaisimpia ajatuksia, kuten esimerkiksi sen, tarkoittaako valiokunta sitä, että työnantajain rehellisyys on laskenut. Miksi olisi tämä merkitys nyt laskenut? Perustelut osoittavat jotakin aivan päinvastaista ja ne ovat voimassa niinkauan kuin mainittu lainkohta on voimassa.

Laki- ja talousvaliokunta ehdottaa, että aloite hylättäisiin, johon suuri valiokunta on yhtynyt. Mutta laki- ja talousvaliokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyisi toivomuksen hallitukselle, että se harkitsisi, voidaanko köyhäinhuoltolainsäädäntöä siten muuttaa tai muuta lainsäädäntöä siten kehittää, että sen kautta aloitteessa mainitut epäkohdat vältettäisiin sekä että asiasta aikanaan annettaisiin esitys eduskunnalle. En halua luonnollisesti vastustaa sitä, että asia saisi vielä perusteellisemman ja moni-

puolisemman harkinnan, joten minä kannatan tätä laki- ja talousvaliokunnan toivomusta, vaikkakin minun täytyy sanoa, että valiokunnan antama selostus riittävästi puhuu tämän muutoksen puolesta ja huomautukset sitä vastaan eivät nähdäkseni missään suhteessa ole riittäviä. Ja vedoten niihin epäkohtiin, joista valiokunnan mietintö puhuu, ymmärrän samalla, että ne tarkoittavat, että hallitus kiireellisesti ryhtyisi valmistamaan tätä esitystä, koska nähdäkseni on väärin, kun kerran tällainen joukko epäkohtia on tiedossa, että se jää pitkäksi aikaa lepäämään pöytälaatikkoon.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan ehdotukseen lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Asian toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotus laiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen 82 §:n 7 kohdan muuttamisesta.

Esitellään suureen valiokunnan mietintö n:o 14 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 4 valmistelevasti käsitelty ed. Niskasen lak. al. n:o 49, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 14.

Keskustelu:

Ed. Niskanen: Herra puhemies! — Voimassaolevat verotuslait kaipaavat uusia ja nehan ovatkin jo uusimisen alaisena. Niissä on suuria epäkohtia ja eräs sellainen on kiinnelainajin nähdessä. On nimittäin sillä tavalla, että nykyään n. s. takauslainoissa saapi verotettavista tuloista lyhentää maksetut korot kokonaisuudessaan, jotavastoin kiinnitettyjen lainojen koroista ainoastaan osan (Ed. Komu: 15,000:een saakka!). Niin, osittain maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen 82 §:n 7 kohta muutettuna 11 päivänä joulukuuta 1931 tältä osalta kuuluu seura-

vasti: „Tuloista on oikeus vähentää maasta, paitsi valtion omistamasta, suoritettua vuokramaksut, kiinnittämättömään velkain korot, kiinnitettyjen velkain koroista, jos niiden määrä on alle 3,000 markan, enintään 1,500 markkaa” — vain, edustaja Komu — „muussa tapauksessa puolet, kuitenkin enintään 15,000 markkaa”. Katseltuna tätä maanviljelijän kannalta, jollaisia pääasiassa meidän sellaiset kiinnelainaajamme ovat, jotka näinä edesmenneinä ahtaina aikoina ovat eri syistä joutuneet takausvelkansa muuttamaan kiinnelainoiksi, joko pakkohuutokauppatietä taikka sitten vapaaehtoista tietä, vakauttamalla eri rahalaitoksissa lainansa kiinnelainoiksi, nyt niille korkokanta kiinnelainoissa lupaa alennusta, mutta kuitenkin on tilanne se, että he eivät saa kuin ainoastaan osasta korosta verolyhennyksen, joten tosiasiallista koronalennusta heille tässä tapauksessa ei tule, mutta monessa tapauksessa käy päinvastoin. Siksi tämä epäkohta minun mielestäni on tavattoman räikeä ja siksi on se myöskin korjattava. Laki- ja talousvaliokunta mietinnössään tavallaan puolustelee tätä aloitetta tai suurin piirtein katsoen on sille myönteinen, vaikka lopussa tuleekin hylkäävälle kannalle m. m. siitä syystä, kuin täällä sanotaan: „Kunnallisverotuksessa tapahtuvaa kiinnitettyjen velkojen korkojen vähentämistä koskeva kysymys, joka niinmuodoin koskee syvältä koko verolainsäädäntöömme, on ollut käsiteltävänä lainvalmistelukunnassa sen laatiessa ehdotusta verolainsäädäntömme uudistamiseksi, ja on lainvalmistelukunta mietinnössään asettunut aloitteessa mainitulle kannalle”, kuin myöskin „lainvalmistelukunnan mietinnössä ehdotetun verolainsäädännön vaikutuksista on sittemmin valtioneuvoston toimeksianosta suoritettu tutkimus, minkä jälkeen asia on uudelleen joutunut lainvalmistelukunnan käsiteltäväksi. Näin ollen ja kun ehdotettu lainmuutos liittyy myös kunnallisverorasituksen tasoittamista koskevaan kysymykseen, joka parhaillaan on erityisen valtionkomitean tutkittavana, valiokunnan mielestä tätä asiaa ei olisi ratkaistava, ennen kuin edellämainitut tutkimukset on loppuun suoritettu.”

Valiokunnan ottama kanta tässä asiassa — täytyy myöntää — ei ole kokonaan väärään osunut, siksi että se on myönteinen ja se tahtoo tulevaisuudessa asian järjestää

siten, että tämä epäoikeutettu kohta kiinnityslainaaajiin nähdessä tulee korjatuksi. Mutta hädänalaisille asian järjestäminen olisi kiireellisempi, kuin mitä se tätä tietä joutuu, sillä juuri nämä äskenmainitsemani velalliset ne ovat toisin sanoen niitä ylivelkaantuneita, joista tässäkin kamarissa kovin paljon matkan varrella on puhuttu. Ja siksi olisi tehtävä tähän tällä kertaa muutos, niin sanoakseni ylimenokaudeksi, ettei tämä verorasitus, joka heille epäoikeudenmukaisena lankeaa, tekisi suurempia tuhoja, saattaisi heitä esim. vaille kunnallista äänioikeutta, joka meille kaikille, jotka puolustamme kansanvaltaa, on sangen tärkeä kysymys. Sillä meidän tiedämme, että jos verot jäävät maksamatta, niin jää se henkilö siitä tärkeätä kansalaisoikeutta vaille, hän ei saa ottaa millään tavalla osaa kunnallishallinnon hoitamiseen, eikä edes siihen, että saisi valtuustomiehiä olla äänestämässä, kuin myöskin ei ole aivan sanottu vaikka tämä verorasitus, joka tämän kautta hänelle lankeaa, saattaisi hänen tilansa uudestaan pakkohuutokauppaan ja silloin voimassa olevien lakien mukaan ei mikään väliaikainen n. s. pulalaki häntä tilallensa takaisin pelastaisi. Siksi olisikin välttämätöntä hyväksyä tämä lain muutos, kuten sanoin, vaikkapa vain ylimenojaksi. Ja kun me kerran sanomme pyrkivämme nostamaan vähävaraista kansanosaa ja sen elintasoa, niin on meillä silloin myöskin velvollisuus tehdä jotain sen puolesta. Nyt tämä aloite tarkoittaa velkaantuneen, ettenkö sanoisi ylivelkaantuneen talonpojan epäoikeutetun verokuorman helpottamista saattamalla sen ei erikoisasemaan, vaan lain ja velvollisuuksien edessä samanarvoiseksi toisten velkaantuneiden kansalaisten kanssa, antamalla hänelle oikeudet saada verotettavista tuloista vähentää kokonaisuudessaan kiinnitettyjen velkojen korot, samoin kuin nyt on oikeus vähentää kiinnittämättömienkin velkojen korot. Siksi ehdotankin, herra puhemies, että käsitteilyn pohjaksi otetaan lakialoite n:o 49.

Ed. Rytinki: Kannatan ed. Niskasen tekemää ehdotusta.

Ed. Kivisalo: Laki- ja talousvaliokunta kuuli tämän ed. Niskasen aloitteen johdosta asiantuntijoita ja sai näiltä tietää, että tämän aloitteen hyväksyminen johtaisi

kahteen kielteiseen tulokseen: Ensinnäkin siihen, että se suuresti vaarantaisi monien kuntien taloutta tai ainakin kohtuuttomasti kohottaisi näiden kuntien veroäyrin hintaa ja siten tulisi juuri etupäässä kuntien vähävaraisille veronmaksajille rasitukseksi eikä helpotukseksi. Toinen kielteinen tulos siitä olisi se, että siitä hyötyisi etupäässä Pohjois-Suomessa varakkaat tukkiyhtiöt, jotka järjestävät kirjanpitoa niin, että niiden omistamilla talloilla on kiinnitettyjä velkoja mahdollisimman paljon, jottei voitaisi niille sitten veroja sälyttää. Ja tätäkin kautta siis pieneläjät, joita ed. Niskanen aloitteellaan sanoo puolustavansa, joutuisivat kärsimään. Senjälkeen kuin eduskunta koroitti sen rajan, johon asti kiinnitettyjen velkojen korkoja saa vähentää, koroitti sen 1,500:sta 15,000:een mk:aan, sen jälkeen rikkaat yhtiöt ovat alkaneet järjestää talojensa luottosuhteita ja kiertää verotuksen. On siis peräti outoa, että ed. Niskanen tällä tavoin on ryhtynyt rikkaiden yhtiöiden etuja tässä asiassa ajamaan. Kunnallisverotusolot kaipaavat uudistuksia kylläkin, ja tätäkin asiaa kannattaa harkita, mutta tämä ei sittenkään ole pahin epäkohta, mikä tällä kertaa kunnallisverotuksessa on. Kannatan valiokunnan ehdotusta.

Ed. Venho: Mielestäni ed. Niskanen olisi kyllä voinut asiasta puhua, niinkuin hän tekikin. Mutta koska hän suuressa valiokunnassa tehdessään saman ehdotuksen ei saanut, — tässä 45-henkisessä valiokunnassa, — ehdotukselleen edes kannatusta, oli tarpeetonta täällä ehdottaa asiaa äänestettäväksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Niskanen ed. Rytingin kannattamana ehdottanut, että eduskunta hyväksyisi käsittelyn pohjaksi ed. Niskasen lakialoitteen n:o 49. Kutsun tätä ehdotusta ed. Niskanen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy käsittelyn pohjaksi suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää

„jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Niskasen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitetaan ei-äänestäjiä nousemaan seisomaan.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Puhemies: Eduskunta on käsittelyn pohjaksi hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan ehdotukseen lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotus laiksi kahdeksan tunnin työajasta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 15 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä työväenasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 2 valmistelevasti käsitelty ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 54, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 15.

Keskustelu:

Ed. Saarinen: Kahdeksan tunnin työaikaissa erotetaan varsinaisesti neljä työmuotoa nimittäin ensimmäiseksi säännöllinen työ, joka jatkuu päivittäin 8 tunnin työjaksoina. Tästä työmuodosta on säännökset työaikalain 2 §:n 1 momentissa. Toisena työmuotona on niin kutsuttu ylitö, joka jatkuu varsinaisen 8 tunnin työjakson jälkeen joko ennen varsinaista työaikaa taikka sen päätyttyä, ja josta lain mukaan on suoritettava ylityökorvaus siten, että kahdesta ensimmäisestä tunnista maksetaan 50 %:n korotus ja seuraavista 100 %:n korotus. Kolmas työmuoto, jota tässä lakialoitteessa varsinaisesti käsitellään, on niin kutsuttu siirtotyömuoto. Nimitys siirtotyö ei sisälly työaikalakiin, mutta käytän sitä lausunnossani merkitsemään

sen laatuista työtä, joka suoritetaan varsinaisen 8 tunnin ja työajan ulkopuolella, mutta josta ei suoriteta ylityökorvausta. Tämä työmuoto on siis sellainen, että työskennellään, nykyään 16:kin tuntia jopa ylisinkin yhteen mittaan ja sitten annetaan työmiehille vapautusta vähemmän kiireisenä työaikana se tuntimäärä, minkä he tekevät yli 8 tunnin, mutta josta siis säädettyä ylityökorvausta rahassa ei suoriteta. Laki ei tällaista menettelyä kiellä, vaan päinvastoin luokitellaan senlaatuinen työ joko sellaiseen, että työajan tasaus suoritetaan kahden viikon aikana tai sellaiseen, että tasaukseen käytetään neljän viikon aika. Saadaan työskennellä siis yli 8 tunnin kumminkaan ylittämättä kahden viikon aikana 96 tuntia taikka määrätyissä työmuodoissa, jotka laissa tarkemmin säännöstellään, neljän viikon aikana ei ylitetä 192 tuntia. Pалаan tähän vähän myöhemmin.

Neljäs työmuoto on niin kutsuttu hätätyö, joka tulee kysymykseen luonnontapah-tuman, tapaturman tai muun vaaran uha- tessa. On tietysti luonnollista, että tällai- sessa työmuodossa ei lainsäädännöksillä voida työaikaa määritellä ja rajoittaa, vaan sen määräävät ulkoiset olosuhteet.

Käsillä olevan lakialoitteen tarkoituksena on, niinkuin jo viittasin, puuttua tuohon siirtotyöhön. Nyt laissa ei ole määräystä siitä, miten pitkään työntekijää siis yhtä- jaksoisesti voidaan velvoittaa työskentele- mään, joka aika sitten hänelle luvataan myöhemmin hyvittää takaisin. On lukui- sasti sellaisia esimerkkejä, että työ on jat- kunut yhtäjaksoisesti jopa 16 tuntia ja täl- löin tietysti käy niin, että jo kahden viikon aikana tulee käytetyksi se neljän viikon työaikasäädös, jossa määrätään 192 tun- nin työaika. Ja jotta tätä ei ylitettäisi, niin työnantaja on menetellyt niin, että hän sanoo työntekijänsä irti tämän kahden vii- kon työajan päätyttyä ja hän ei saa sitä vapaa-aikaa, jonka hän aikaisemmalla työ- kentelyllään jo on ansainnut. Tällaisia lain kiertämisii on sattunut useimmissa meidän suurista satamistamme erikoisesti Koivis- tolla ja Uuraassa ja esim. Turun sata- massa on nostokurkien käyttäjillä juuri tä- mäntapainen työsäännöstely nykyään käyn- nissä. On tapahtunut niinkin, että siellä on nostokurjen käyttäjä ollut työssä 18:kin tuntia ja hän saa hyvityksen ylityöstä jos- kus myöhemmin, kumminkaan haluamaansa

ajan kohtaa hän ei voi itse määrätä, vaan sen määrää työnantaja ja vielä useasti niin, että työntekijän on kumminkin tultava työ- paikalle tiedustelemaan, onko nyt työtä vai ei. Mikäli ei ole, niin hän saa olla va- paana, mutta mikäli työtä on, niin hänen on työhön ryhdyttävä välittämättä siitä, kuinka pitkä lepoaika on työtä edeltänyt.

Tässä aloitteessa ehdotetaan, että työ- aikaa voidaan siirtotyönä jatkaa yli 8 tun- nin, mutta ei ylittää 12 tuntia, koska pide- tään 12 tunnin työaikaa jo täysin riittä- vänä. Kun käytäntö on osoittanut, että näitä lain rikkomuksia tai lain kiertämisii on pääasiassa sattunut juuri satamatöissä, siis lastaus- ja purkaustöissä, niin aloit- teessa ehdotetaan, että nämä poistettaisiin laissa määrätyistä 4 viikon poikkeukselli- sista työmuodoista ja siirrettäisiin siis kah- den viikon työjaksoon, jolloin siirtotyö- aika on tasattava jo kahden viikon ku- luessa. Käsitykseni mukaan lain kiertämi- set tämän muutoksen kautta tulevat huo- mattavasti vaikeammiksi.

Kun valiokunta käsitteli asiaa, niin siellä lukuisten asiantuntijain joukossa kuultiin m. m. työnantajain puolelta asiantuntijana heidän luottamusmiestään varatuomari Vik- mania. Hän sanoi, ettei ehdotettu lain muutos vaikuta työoloihin työnantajaliit- toon kuuluvien työnantajain työmailla. Ja myöskin aloitteentekijäin saamien tietojen mukaan pääasiallisesti näin on. Työnanta- jaliittoon kuuluvat satamatyönantajat var- sin harvoin ovat lakia kiertäneet. Se oli harvinaista pula-aikana ja näyttää olevan vielä harvinaisempaa nykyään. Mutta sen sijaan ovat työmäärältään vähäpätöiset sa- tamatyönantajat näihin väärinkäyttöksiin ryhtyneet. Tämän myönsi, kuten sanottu, työnantajaliiton luottamusmies, jota valio- kunnassa kuultiin. Valiokunta, ehdottaes- saan lakialoitteen hylättäväksi, perustelee menettelyään sillä tiedolla, että on saanut kuulla hallituksen joskus tulevaisuudessa puuttuvan tähän 8 tunnin työaikalakiin, joka valiokunnankin ilmoituksen mukaan useissa kohdin kaipaa lisäyksiä ja selven- nyksiä. Kun nyt kumminkaan ei ole min- käänlaista tietoa siitä, milloin ja minkälai- tuisena kenties hallitus esityksen asiasta antaa ja kun valiokunnassa ei voitu esittää minkäännäköisiä asiallisia perusteita tämän aloitteen hylkäämiseksi, niin käsitykseni mukaan olisi täysi syy eduskunnalla päätyä

asiassa myönteiseen tulokseen. Samalla kun tämä lakialoite turvaisi työntekijää sellaisia työnantajia vastaan, jotka tahtovat ja pyrkivät lakia kiertämään, niin se myöskin samanaikaisesti suojaisi kunnollista työnantajaa, t. s. vapauttaisi kunnollisen työnantajan niistä aiheuttamista syytöksistä, joita nyt, lakia kiertämään pyrkivien työnantajain menettelyä yleistäen, kohdistetaan työnantajakuntaan kokonaisuudessaan. Näin ollen meillä on esillä lakialoite, jota tosiasiallisilla syillä ei sen paremmin vasemmistolla kuin oikeistollakaan ole mitään syytä vastustaa, vaan päinvastoin sen hyväksymisellä saataisiin aikaan terve järjestely työmailla, erikoisesti mikäli se koskee nykyisiä oloja satamissa.

Lakialoitteessa puhutaan 2 §:stä, jota tähän saakka olen käsitellyt, ja josta aloitteessa ehdotetaan siirtomuotokäsitteen siirrettäväksi kokonaan uuteen 2 a §:ään ja lisäksi ehdotetaan myöskin muutoksia 3 ja 4 §:ään, ja ne johtuvat yksinomaan siitä, että 2 a §:n muuttaminen edellyttää ainoastaan pykälämerkkien muuttamisen seuraaviin lain kohtiin. Sensijaan 9 §:ään kiinnitetään huomiota asiallisessa korjauspyrkimyksessä kuitenkin siten, että 1 mom:n korjaus siinäkin on muodollinen. Nykyisessä laissa nimittäin sanotaan, että työnantaja olkoon kielletty pidentämästä tässä laissa säädettyjä työaikoja antamalla työtä kotona tehtäväksi. Tämä ei nyt ole kunnollista suomen kieltä. Pykälässä puhutaan yksinomaan työnantajasta, sekin kielellisesti väärässä muodossa: työnjohtajaa ei lainkohtaan sisällytetä, ja sekin on antanut aiheutta erimielisyyksiin.

Pykälän 2 momentissa tahtovat aloitteen tekijät kokonaan kieltää sen mahdollisuuden, että lakia kiertäen voitaisiin työntekijä säännöllisen työajan päätyttyä velvoittaa työskentelemään kotona, tai jossakin varsinaisen työpaikkansa ulkopuolella. Sellaista on tapahtunut. Siitä on langetettu rangaistustuomioita. Mutta työnantajat ovat väittäneet, että lain säännös siinä suhteessa on epäselvä. Ja senvuoksi aloitteen tekijät pyrkivät sen lakisäännöksellä selventämään, jotta se ei olisi erimielisyyksien aiheena.

Kun käsitykseni mukaan tämä ehdotettu lain muutos ja lisäys on omiaan työoloja suojaamaan ja olosuhteita selventämään ja kun sen hyväksyminen ei voi millään tavalla estää hallituksen mahdollisesti tule-

vaisuudessa esittämiä 8 tunnin työaikalain muutoksia, niin pyydän, herra puhemies, ehdottaa, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin työväenasiainvaliokunnan mietintöön liittämäni vastalauseen mukainen lakiehdotus.

Sosiaaliministeri J a n h o n e n: Herra puhemies! — Työaikalainsäädännön uusiminen on pidettävä kysymyksenä, jonka ratkaisemiseksi on ryhdyttävä toimenpiteisiin. Ei ole asianmukaista, että laista, joka on näinkin kauan ollut voimassa, täytyy toimenpanoa varten vuosittain myöntää yleisiä poikkeuksia. Sitäpaitsi on 8 tunnin työaikalaki laadittu kiireessä ottamatta huomioon käytännössä esiintyviä tapauksia, mistä johtuu, että sen soveltamisessa yhä edelleen esiintyy tulkintavaikeuksia. Näin arkaluontoisella alalla ovat ne omiaan kiihdyttämään mieliä ja herättämään tyytymättömyyttä. Myöskin sentähden olisi syytä uudistaa puheenaolevat säännökset, että ne saataisiin samaan lakiin ja säännösten soveltamisala tulisi tarkistetuksi.

Yleisen työaikalainsäädännön yhteydessä kaipaa selvitystä erityisesti myöskin kysymys työajan järjestämisestä valtion töissä. Ne poikkeukset, jotka valtioneuvosto vuosittain 8 tunnin työajasta annetun lain voimaantulosta alkaen on myöntänyt sanotun lain säännöksistä, ovat sisältyneet kahteen valtioneuvoston päätökseen, joista toinen koskee työaikaa keskeytymättömässä työssä, toinen määrättyjä työaloja sekä eräitä valtion laitoksia.

Mitä tulee keskeytymättömän työn vaatimiin poikkeuksiin 8 tunnin työajasta, johtuvat ne teknillisistä syistä, jotka pakottavat pitämään työn käynnissä läpi viikon kaikkien vuorokausien, pyhäpäiviä eräissä tapauksissa lukuunottamatta. Sellainen tapaus on m. m. tämän vuoden aikana sattunut, kun Kymi-Osakeyhtiö sai oikeuden uuden paperikoneen asentamisen johdosta pitää vuoden 1936 aikana 50 sanotun tehtaan korjauspajan työntekijää ylityössä 150 tuntia yli työaikalain 3 §:ssä sallitun määrän siten, että enintään 36 tuntia yli työtä tehtiin kahden viikon aikana. Ellei tätä olisi järjestetty, olisi ulkomaisen työn johdon alainen konemontteeraus käynyt vaikeaksi, jopa ylivoimaiseksi, ja toisaalta pidettiin myöskin tärkeänä, että sen kautta kotimaiset työntekijät olisivat perinpohjin

tutustuneet tähän monimutkaiseen koneeseen.

Kun laissa ei ole erikoissäännöksiä tällaisesta työstä, on asia ollut järjestettävä poikkeussäännöksin, joita on annettava edelleenkin, mikäli lakia ei muuteta. Näiden poikkeusten myöntämisestä on työaikalautakuntakin, jonka kannanottoon mietinnössä viitataan, josta on otettu aikaisemmin selvää, ollut yksimielinen.

Toinen valtioneuvoston puheenaolevia poikkeuksia koskeva päätös, asettaa lain ulkopuolelle seuraavat työt: Yksityisten asuin- ja talousrakennusten rakentaminen, korjaus ja kunnossapito maalla; välittömästi metsänhoidon yhteydessä suoritettavat raivaus-, perkaus- ja kuivaustyöt; metsän- ja halonhakkuu; puutavaran ajo sekä puutavaran lauttaus ja uitto, paitsi lauttausväylän varsinaisilla erottelupaikoilla. Kuten huomataan tästä luettelosta, ovat nämä työt sellaisia, joissa työaikaan huomattavasti vaikuttaa vuodenaika ja olosuhteet, joissa ne suoritetaan. Kun työaika maataloudessa ei ole säännöstellty enempää kuin kotitaloudessakaan, ei tämänlaatuisia töitä voitane ilman muuta saattaa 8 tunnin työaikalain alaiseksi.

Mitä tulee 8 tunnin työajan noudattamiseen valtion töissä, on poikkeussäännöksiä vastaan esitetty huomautuksia ja myönnettävä on, että valtion tulisi niillä aloilla, joissa se on mahdollista eikä toisaalta aiheuta aiheetonta työvoiman lisäämistä, soveltaa voimassaolevaa lakia. Poikkeuksia onkin ryhdytty supistamaan. Niinpä postija lennätinlaitoksen työntekijöistä ovat nykyisen lainalaisia lennätinosaston alaiset sekä postiosaston autopajoissa työskentelevät työntekijät. Niinikään on lainalaiseksi saatettu eräät tullilaitokseen kuuluvat työntekijäryhmät, jotka aikaisemmin olivat lain ulkopuolella. Kun eduskunta kuluu vuotta varten oli myöntänyt rautatielaitokselle 4 miljoonaa markkaa 8 tunnin työajan käytäntöönottamiseksi valtion rautateillä entistä suuremmissa määrässä, rajoitettiin poikkeuksia rautatieläisiin niin, että lain ulkopuolella ovat nykyisin pumppukoneen käyttäjät, asemamiehet, vahtimiehet ja näiden toimihenkilöiden tehtäviä hoitavat ylimääräiset toimenhaltijat ja alokkaat. Kun osalla mainituista rautateiden toimihenkilöistä efektiivinen työaika on verraten lyhyt ja muu osa ajasta on vain valmiinaoloa,

ei heidän työaikaansa voida ilman muuta lyhentää 8 tuntiseksi, vaan täytynee siitä antaa erikoismääräyksiä. Sama koskee myös eräitä muita valtion laitoksia.

Mitä vihdoin tulee vankeinhoitolaitokseen on hallitus esityksessään 1937 vuoden tuloja menoarvioksi suunnitellut, että siirtymisen lyhyempään, 192 tuntia neljän viikon aikana, työaikaan olisi toimeenpantava vähitellen kolmen vuoden aikana ja sitä varten on ensi vuodeksi ehdotettu menoarvioon 1 miljoonan markan määräraha.

Niinkuin alussa huomautin, asiaan on edelleen kiinnitettävä huomiota ja hallitus on päättänytkin asettaa komitean tätä asiaa valmistelemaan valtioneuvoston lähempien määräysten puitteissa ja siitä aikanaan ehdotuksia tekemään.

Ed. Reinikainen: Ed. Saarinen kosketteli puheessaan m. m. lastausoloja Uuraassa. Se mitä hän puhui ei pidä olla paikkaansa. Uuraan työläiset nimittäin viime keväänä itse joukkotoimintansa avulla poistivat nämä epäkohdat. Ne tekivät lakon kuten muistatte — ja se lakko päättyi työläisten voittoon (Vasemmalta: Eikös Vihtori Kosolan joukotkaan voineet mitään?). Ei sinne Vihtori Kosolan joukkojen ole hyvä mennä.

Mitä sitten tulee työnantajiin, niin ainakin siellä Itä-Suomessa työnantajat olivat yksimielisiä näistä toimenpiteistä. Ei siellä ollut kahta luokkaa, kuten ed. Saarinen sanoi, niin kutsuttuja huonoja työnantajia ja hyviä työnantajia. Kaikki olivat samanlaisia.

Ed. Wainio: Kannatan ed. Saarisen tekemää ehdotusta.

Ed. Saarinen: Ei suinkaan ole tarkoitus asioita johtaa siihen, että lakkotie on ainoa mahdollinen, jolla voidaan saada työmaille kunnollinen työjärjestys, kuten ymmärsin ed. Reinikaisen lausunnosta. Luulenkin tarkoituksena vasemmistolla olevan nimenomaan sen, että voitaisiin edelleen säilyttää mahdollisuus käyttää satamatyöoloja jonkunlaisena kiihoitusvälineenä epäkohtia sanomalehdissä alleviivaten ja yleistäen. „Sosialisti” kirjoittaa viime lokakuun 19 päivän numerossaan työoloista erikoisesti Ykspihlajassa tavalla, josta esitän pienen lainauksen. „Minkäänlaisia sopimuk-

sia ylityöstä ei ole eikä siitä myöskään mitään lainmääräämiä korvauksia suoriteta eikä yksikään työläinen uskalla niitä edes esittääkään maksettaviksi. He pelkäävät armotonta työstä eroittamista ja työnantajien mustiin kirjoihin joutumista." Otsakkeena on „Satamatyöläisten työolot ovat erittäin kurjat" ja tähän sisällytetään ja yleistetään oloja myöskin meidän muissa satamissamme. Jompikumpi ei pidä paikkaansa, joko ed. Reinikaisen täällä esittämä lausunto taikka „Sosialistin" kirjoitus. Molemmat eivät voi olla oikeita.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Saarinen ed. Wainion kannattamana ehdottanut, että eduskunta hyväksyisi käsittelyn pohjaksi työväenasiainvaliokunnan mietintöön liitetyn vastalauseen. Kutsun tätä ehdotusta ed. Saarisen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy käsittelyn pohjaksi suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Saarisen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 149 jaa- ja 14 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 35.

Eduskunta on siis käsittelyn pohjaksi hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan ehdotukseen lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Asian toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi väkijuomista annetun lain muuttamisesta.

Esitellään talousvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 38, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelu:

Ed. Jovero: Herra puhemies! — Silloin jo, kun nyt käsiteltävänä oleva väkijuomalain muutosehdotus eduskunnalle esiteltiin ja lähetettiin talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten, niin kiinnitti täällä huomiota tehtyihin ehdotuksiin ed. Lumme ja mainitsi erikoisesti esityksensä yhteydessä siitä, miten kätehdty ehdotukset ovat ristiriidassa erikoisesti sen periaatteen kanssa, joka tuodaan julki väkijuomalain 5 pykälässä ja jossa sanotaan, että väkijuomalike on järjestettävä siten, että samalla kuin estetään laitton liike, väkijuomien käyttöä supistetaan mahdollisimman vähään sekä juoppoutta ja sen turmiollisia vaikutuksia ehkäistään. Talousvaliokuntakin viittaa mietinnössään samaiseen seikkaan ja muutenkin on valiokunnassa havaittu, etteivät ehdotetut muutokset ole kokonaisuudessaan suinkaan polttavan tarpeen vaatimia. Tuntuu myös siltä, kun silmäilee valiokunnan mietintöä, että siellä ollaan oltu tietoisia siitäkin, ettei tehdyn ehdotuksen tarkoituksena ole ollut vain joidenkin muodollisten ja joidenkin vähämerkityksellisten lainkohtien muuttaminen, vaan selvästi sen periaatteen seuraaminen, jota erinäisten piirien taholta ollaan niin moneen otteeseen meidän maassamme viime vuosien aikana käytäntöön suositeltu. Ja tämä periaate on, kuten meille kaikille on varsin hyvin tunnettu, se, että uskotaan yleensä sellaisten toimenpiteiden avulla, jotka tavalla tai toisella edistävät n. s. miedomprien alkoholijuomien käyttöä, samalla vaikutettavan terveesti ja jopa suorastaan raitistuttavasti meidän kansaamme. Semmoinen ajatus on kuitenkin monet kerrat tieteelliselläkin pätevyydellä, puhumattaakaan käytännöllisen elämän antamien kokemusten perusteella, osoitettu tältäkin paikalta kestävämmäksi, jonka vuoksi en omasta kohdastani tunne tarvetta tähän puoleen erikoisesti kajota.

Ken on vaivautunut tarkastelemaan tehtyjä lainmuutosehdotuksia, on varmasti tullut vakuutetuksi siitä, että niiden avulla tahdotaan nyt — tosin hieman peitettyssä muodossa — uittaa lävitse ehdotus, josta sa-

malla muodostuisi jonkinlainen periaatteellinen päätös, joka toteutuneena tulisi suuresti lisäämään miedomprien alkoholijuomien käyttöä maassamme ja erikoisesti matkustavan yleisön piirissä, ja jota varmasti — me voimme olla siitä vakuutettuja — tulevaisuudessa tultaisiin käyttämään tukena tällaisia kysymyksiä eduskunnassa käsiteltäessä ja niitä ratkaistaessa. Ja allekirjoittanut ei ainakaan näe, ja minä uskon vakaasti, ettei yleensä se raittiusväki, joka on hieman toisella linjalla kuin mitä aloitteen tehnyt hallitus tuntuu olevan, näe mitään asiallista tarvetta, joka puhuisi puheenaolevien ehdotusten puolesta. Ja luvalla sanoen, tuntuu siltä, kun silmäilee aloitetta, että hallituksenkin piirissä ollaan oltu tietoisia ehdotuksen ontoudesta, sillä perusteluihin ei ole saatu ensinkään vakuuttavaa sävyä. Ne ovat eräiltä osiltaan etenkin aivan pelkkää veruketta. Niin on asianlaita, varsinkin väkijuomalain 30 §:n 1 momentin 3) kohtaan esitetyn muutoksen laita, jossa kohdassa säädetään, että mallasjuomien ja viinien anniskelemiseen rautateiden ravintolavaunuissa voidaan saada lupa vain vissin aterioimisvelvollisuuden yhteydessä. Nyt tahdottaisiin saada mainittujen alkoholijuomien tarjoilu vapaaksi puheenaolevissa paikoissa tuosta muka paljon hankaluuksia aiheuttaneesta aterioimispakosta. Tällaiselle toimenpiteelle antavat — väitetään — aihetta ne kokemukset, joita ollaan matkustavan yleisön keskuudessa ja varsinkin ulkomaalaisten matkailijoiden piireissä tehty. On kuitenkin yleisesti tunnettu, ettei aterioimisvelvollisuus väkijuomien käytön yhtenä ehtona ole suinkaan mikään toisarvoinen, sillä pienikin ateria vaikuttaa aina ehkäisevästi väkijuomien tehoon. Tosin tämä aterioimisvelvollisuus on käytännössä muodostunut maassamme kovin vähämerkitykselliseksi, aivan liian heikoksi esteeksi yhä voimakkaamaksi käyneelle miedomprien juomien suosimiselle. Ruokailuannoksethan ovat meillä ylen halpoja eikä laissa ole myöskään säädetty sitä, että alkoholijuomien tarjoilu voisi tapahtua vasta edellytetyn aterioimisvelvollisuuden tapahduttua. Tästä onkin johtunut, kuten hallituskin perusteluissaan toteaa, että ateriat voivat jäädä ja usein jäävätkin kokonaan nauttimatta. Jos näin tapahtuu, niin antaako se sinänsä aihetta esitetyille muutoksille. Minusta se ei tee

sitä vähäisimmässäkään määrässä ja luonnollisemmilta ja johdonmukaisemmilta tällaisessa tapauksessa tuntuisivat ehdotukset aterioimisvelvollisuuden tiukentamisesta. Mutta sellaisestahan ei nyt tässä yhteydessä ole kysymys.

Mitä erikoisesti tulee ulkomaalaisten matkailijoiden tyytymättömyyteen nykyistä alkoholijuomien myyntijärjestelyä kohtaan maassamme, ei senkään pitäisi antaa aihetta esitetyille muutoksille. Ensiksikin tämä matkailu on suhteellisen pientä verrattuna maassamme tapahtuvaan matkailuun yleensä ja toiseksi on huomioitava sekin seikka, että yleensä niissä maissa, joista matkailu tänne etupäässä suuntautuu, on rahan kurssi meidän valuuttamme nähden edullinen matkailijoille, joten alkoholijuomien käyttö, kuten yleensä muukin elämä maassamme, tulee heille varsin huokeaksi. Ja olipa asianlaita sitten miten tahansa, raittiusväen ja varsinkin sosialidemokraattisen raittiusväen kanta on se, ettei meidän pidä lähteä sille tielle, jota jo kylläkin tuomionsa saanut hallitus viittoilee. Sillä jos ei esimerkiksi mielenkiintoa maastamme kohtaan matkailumaana saada muulla tavoin ylläpidetyksi kuin julistamalla, että alkoholijuomia saa rajattomasti kaikkialta, niin ei ainakaan allekirjoittanut halua olla edistämässä niin „horjuvalle” kannalle pohjautuvaa matkailua. Sillä tällöin minusta meidän maastamme ja meidän kanssamme mainostetaan ei vain moraalisesti, vaan myös asiallisesti tuomittavalla tavalla. Minusta ei siis nykyään voimassa olevan väkijuomalain puheenaolevassa kohdassa ole sellaisia varjopuolia, jotka antaisivat aihetta tehdylle ehdotukselle. Ja tämän lainkohdan hyvänä puolena voidaan pitää juuri sitä, että se laatunsa vuoksi on omiaan jonkin verran estämään juopottelua ravintolavaunuissa, koska ateriat asiallisesti koroittavat jokaisen nautitun alkoholimäärän hintaa ja hintapolitiikallahan voidaan ratkaisevasti aina ehkäistä alkoholijuomien käyttöä, jos vain on siihen kyllin suuresti meillä halua.

Valitettavasti näyttää myös siltä, etteivät ehdotuksen tekijät ole ensinkään vaivautuneet ajattelemaan niitä mitä moninaisimpia seurauksia, joita tuo muodollisesti ehkä hyvinkin pieneltä ja vähämerkitykselliseltä näyttävä muutosehdotus käytännöllisessä elämässä tulisi aiheuttamaan. Julistetaan

vain optimistisella varmuudella, että näyttää varsin todennäköiseltä, että vaikka aterian tilaamisen pakko ravintolavaunuista poistettaisiinkin, järjestyshäiriöitä ei mainitusta väkijuomien anniskelusta tulisi aiheutumaan. Minusta moinen profetoiminen on kuitenkin vähintään ennen aikaista, sillä asiallisesti katsottuna ei pitäisi olla suinkaan mahdollisuuksien rajojen ulkopuolella yleisen järjestyksen heikkeneminen junissa, jos lakiehdotus tulisi hyväksytyksi. Sillä onhan se miedomprien juomien hinnan alennus, johon minusta ehdotuksella pyritään, omiaan lisäämään juopottelua puheenaolevissa paikoissa ja näin myös tekemään yleisen matkustusturvallisuudenkin maassamme kyseenalaiseksi; puhumattakaan siitä, josta jo edellä olen lausunut mielipiteeni, että moisilla toimenpiteillä suuresti edesautetaan mietoudessaan turmiollisten alkoholi-juomien käyttöä, joka muutenkin on jo maassamme saavuttanut niin suuren laajuuden, ettei sitä enää valtion toimenpiteillä pitäisi edistää. Hallitus ehdottaa muutettavaksi samaisen pykälän ja samaisen momentin 4) kohdan sikäli, että Petsamon kunnan alueen vesistöissä purjehtiville matkustaja-aluksille myönnettäisiin oikeus tarjoilla matkustajille myös miedompia väkijuomia siten, kuin laki nyt säätelee niistä matkustaja-aluksista, jotka liikkuvat useampien kuntien vesistöillä. Talousvaliokunta näkyy puoltavan tämän ehdotuksen hyväksymistä sanoen, että jos Petsamon kunnan erikoisasemaan olisi aikanaan lakia laadittaessa tullut kiinnittää huomiota, niin olisi todennäköisesti asia jo silloin järjestetty nyt ehdotetulla tavalla (Eduskunnasta: Petsamossa on kylmä!). On kylläkin myönnettävä, että Espanjassa (Eduskunnassa naurua), että Petsamossa on kylmä ilma ja Espanjassa luonnollisesti kuuma — on kylläkin myönnettävä, ettei tämä muutosehdotus ole niin suurimerkityksellinen kuin ensinnä mainittu, sillä sehän koskee vain yhtä kuntaa, joka on tähän asti ollut poikkeusasemassa. Minusta ei kuitenkaan ole syytä tätäkään ehdotusta hyväksyä, koska toivon, että maassamme kohdakkoin päästään olotilaan, jolloinka alkoholi-juomien tarjonta ravintolavaunuissa kuin matkustaja-aluksissakin saadaan kokonaan kielletyksi, sillä ne jos mitkään ovat sellaisia paikkoja, joissa ei pitäisi alkoholi-juomia käyttää. Toivonkin, että suuressa

valiokunnassa, johon asian käsittely nyt siirtyy, kiinnitettäisiin tähän seikkaan erikoisesti myös huomiota.

Väkijuomalain 78 §:ään ehdotetut muutokset ovat vain muodollista laadultaan, joten ne voidaan sinänsä hyväksyä. Suosittelemme siis suuren valiokunnan hyväksyttäväksi talousvaliokunnan mietinnön muilta kohdilta paitsi siltä, joka koskee Petsamon kunnan vesistöillä liikkuvia matkustaja-aluksia.

Ed. Vaarama: Herra puhemies! Kun hallitus on esittänyt väkijuomista 9 päivänä helmikuuta 1932 annetun lain 1 momentin 3 kohdan muutettavaksi siten, että ravintolavaunuissa saisi väkijuomia muutenkin kuin aterian yhteydessä, niin on hallitus erityisesti vedonnut siihen, että ulkomaalaiset matkustajat ovat olleet nykyiseen järjestelyyn hyvin tyytymättömiä. Se voi olla hyvin mahdollista, ja tietenkin hän ulkomaalaisia matkustajia on kaikin puolin koetettava hyvin kohdella, mutta rajansa on siinäkin. Täytyy ulkomaalaisten tietää se, että maassa maan tavalla. Kun me suomalaiset menemme ulkomaille, niin ovathan ne tietenkin meille hyvin kohteliaita, mutta en minä ainakaan ole havainnut, että ne meidän toivomuksiamme läheskään kauttaaltaan tyydyttävät. Kyllä meidänkin ulkomailla on totuttava heikäläisiin tapoihin. Sen takia minusta ei ainakaan tässä asiassa tarvitse nyt ulkolaisia ottaa ennen kaikkea huomioon. Tämä on minusta enemmänkin jonkinmoinen „sisäpoliittinen” kysymys ja tässä on katsottava lähinnä meidän kansan etua.

Talousvaliokunta on minusta aivan oikein tässä esittänyt sen näkökannan, että jos väkijuomia ruvetaan aivan liian helposti tarjoilemaan ravintolavaunuissa, niin väkijuomien käyttäjät anastavat nuo ravintolavaunut niin, että muut ihmiset eivät sinne pääse. Se on varmaankin totta. Ja olisi han ikävää muihin matkustajiin nähden, että heiltä estettäisiin kahvin, teen ja muiden virkistysjuomien saanti. Sitä paitsi ainakin allekirjoittaneen mielestä meidän junissa on nykyisin aivan riittävästi ja liikaakin niitä matkustajia, jotka ovat enemmän tai vähemmän väkijuomien liikuttamia. Esimerkkejä siitä näkee junissamme tuon tuostakin, ja se on hyvin vastenmielistä. Allekirjoittaneen nuorison kas-

vattajana ja opettajana on hyvin vaikea mennä puoltamaan sellaisia toimenpiteitä, jotka juoppoutta tavalla tai toisella edistävät. Pikemmin minä kannatan niitä, jotka sitä vähentävät, sillä ei suinkaan se nyt ole kasvavalle nuorisolle, jota myös paljon on junissa mukana, mitään ylentävää nähdä hoipertelevia ja puolijuopuneita ihmisiä. Sitä paitsi silloin tällöinhän saa makuuvauunuunkin henkilön, joka on siinä määrin „liikutettu”, ettei tahdo oikein pysyä pystyssä. Pari viikkoa sitten, kun minä sisä-Suomesta tulin tänne, niin minä huomasin hämmästykseni, että minulla oli sellainen matkatoveri, joka ei pysynyt pystyssä muuta kuin pitämällä ovenpielistä tai seinistä kiinni eikä sittenkään tahtonut pysyä (Ed. von Frenckell: Oliko hän ravintolavaunussakin?). Sitä en tiedä, mutta tämän kerron huomauttaakseni siitä, mitenkä paljon päihtyneitä meillä nyt on. Mutta onneksi konduktööri oli siksi kohtelias, että hän toimitti tuon „toverin” johonkin viereiseen osastoon, joten allekirjoittaneen ei tarvinnut hänen tuottamistaan häiriöistä kärsiä.

Sitten täällä ehdotetaan myöskin sitä muutosta, että Petsamon kunnan alueella liikennöivissä matkustaja-aluksissa voitaisiin väkijuomia tarjota. En minä käsitä myöskään siihenkään olevan mitään riittäviä syitä. Täällä kyllä huomautettiin, että Petsamossa on viileä ilma. Me edustajat olemme saaneet matkoillamme sen kokea, mutta kyllä siellä siitä viileästäkin ilmasta aivan hyvin selviytyy käyttämättä väkijuomia ja vielä paremminkin, kun ei niitä käytä. Siis vaikka minä muuten talousvaliokunnan esitystä kannatan, niin en minä nyt tässä Petsamon asiassa voi sitä kannattaa, vaan olen sitä mieltä, että tämä laki säilytetään toistaiseksi entisellään eikä tehdä siihen mitään muutoksia. Ainoa, jossa voisin talousvaliokuntaa kannattaa on se, että väkijuomalain 78 §:n 4 momentissa oleva viittaus saman pykälän 2 momenttiin muutettaisiin viittaukseksi saman pykälän 3 momenttiin, koska tämä on huomattu virheeksi. Siis virhe on korjattava. Ja olen yleensä sitä mieltä, että suuri valiokunta asettuisi sille kannalle, että tässä väkijuomalaissa ei tehtäisi mitään muutoksia eikä huojennuksia väkijuomien käytäntöön nähden.

Ed. Reinikainen: Kuten tunnettuja, tehtiin kieltolain aikana useasti muutoksia meidän alkoholilainsäädäntöömme. Yhä vuosi vuodelta kehittyvä salakuljetus ja luvaton alkoholin anniskelu sai aikaan, että lainsäätäjän oli silloin pakko koetella taistella näitä väärinkäytöksiä vastaan myös lainsäädännön avulla. Mutta myös nykyisen lainsäädännön aikana, väkijuomalain aikana on tavallisesti hallitus jo tehnyt useampia kertoja esityksiä lainmuutoksiksi. Minun käsittääkseni ei pitäisi mennä tekemään muutoksia nykyiseen väkijuomalaikiimme — pitäisi jonkun aikaa katsoa, miten se vaikuttaa — muutoin kuin erittäin vakavien asianhaarojen vallitessa, ja sellaisia ei ole ollut olemassa. Talousvaliokunta on, kuten edelliset puhujat ovat huomauttaneet, hylännyt hallituksen esityksen, mikäli se koskee anniskelua n. s. ravintolavaunuissa. Kaksi edellistä puhujaa on käsitteäkseni jo tarpeeksi hyvin selostanut niitä periaatteita, joita myöskin valiokunnalla oli. Mutta valiokunta on eri kannalla, mikäli se koskee Petsamon oloja. Käsitteäkseni Petsamon oloissa täytyisi tehdä erityinen poikkeuslainsäädäntö tässäkin suhteessa. Minä olen vakuutettu siitä, että jos silloin, kun alkoholilainsäädäntöä laadittiin, olisi ajateltu Petsamon oloja, niin varmasti — minä olin mukana silloin sekä valiokunnassa että myöskin eduskunnassa — niin varmasti tällainen muutos kuin nykyinen valiokunnan ehdotus olisi tullut hyväksytyksi. Mehän tiedämme, että nykyään Petsamossa, jos tehdään matka lähellä olevalle Norjan rajalle, saa anniskella, jos laiva tahtoo tehdä pienen kierroksen kulkiessaan Heinäsaareen, niin silloinkin on oikeus anniskella, mutta jos se ajaa suoraan, niin silloin ei voi. Kun olot ovat tällaiset, niin jo tältä kannalta on parempi — valvontahan on ihan mahdollon, jos vaan halutaan lakia kiertää — olisi tehtävä muutos. Ja minä käsitän, että tällainen muutos on ainoastaan virheen korjaaminen. Samanlainen virhe tehtiin silloin, kun väkijuomalain 78 §:ään tehtiin muutos. Esitys oli silloin lakivaliokunnassa käsiteltävänä ja kuten tunnettua lakivaliokunnalla oli paljon työtä ja silloin kiireessä lakiin tuli sellainen virhe, kuin tässä hallitus huomauttaa. Olisikin parempi, että nämä kaikki viimalait pysytettäisiin siinä valiokunnassa, missä ne koko ajan ovat olleet,

jolloin niihin voitaisiin kiinnittää enemmän huomiota, ja tällaiset virheetkin mahdollisesti jäisivät tulematta. Minä siis toivoin, että suuri valiokunta hyväksyisi talousvaliokunnan kannan, se varmasti vastaa sekä raittiusnäkökantoja että myöskin elävää elämää.

Ed. Pohjannoro: Minä vaan aivan lyhyesti pyytäisin näin raittiusviikon päätyttyä ja raittiusviikon aikana olleena raittustyöntekijänä lausua erään evästyksen suurelle valiokunnalle, että suuri valiokunta ei rupeaisi väkijuomalakiin tekemään minkäänlaisia lievityksiä ei ravintolavauuihin eikä myöskään sinne Jäämeren rannalle, jossa kylmän sanotaan olevan. Ei kai se väkijuoma kylmyyttä pitkällekin pidätä! Minä raittiuskansaan kuuluvana vain lyhyesti tämmöisen evästyksen lausun.

Ed. Lumme: Yhdyn talousvaliokunnan herra puheenjohtajan kantaan, että yleensä ei pitäisi lakiin tehdä tämänsuuntaisia muutoksia paitsi jos on erittäin painavia asianhaaroja siihen. Minä ihmettelen, että talousvaliokunta ja sen puheenjohtaja todella eivät ole pysyneet kannallaan, sillä mielestäni ei ole mitään painavia syitä siihen, että Petsamon laivalla saisi anniskella väkijuomia. Periaatteen ja käytännön pitäisi kulkea käsi kädessä.

Ed. Reinikainen: Kuten minä äskeisessä puheenvuorossani huomautin, niin täytyy kuitenkin virhe korjata silloin, kun se tulee esille. Ja kuten minä huomautin, niin sikäli kuin se koskee oloja Petsamossa, se on ainoastaan virhe.

Ed. Lumme: Minua ihmetyttää, että saatetaan nimittää virheeksi sitä, että jollekin paikkakunnalle ei ole myönnetty väkijuoma-anniskeluoikeuksia. Päinvastoin raittiusväen kannalta se on ollut viisas teko ja se viisas päätös pitäisi edelleen säilyttää.

Ed. A. Halonen: Minä pyydän huomauttaa vain siitä, että nämä edelliset puhujat ovat ilmaisseet käsityksensä Petsamon laivan anniskeluun nähden ja on näistä lausunnoista käynyt ilmi, että he ovat sitä mieltä, että jos talousvaliokunta olisi tässä asiassa asettunut kielteiselle kannalle,

niin Petsamon laivassa ei olisi voitu alkoholipitoisia juomia tarjota. Mutta tämä on erehdys. Petsamon laivassa voidaan siitä huolimatta tarjota väkijuomia, vaikka talousvaliokunta olisikin asettunut kielteiselle kannalle. Se merkitsee vain sitä, että valtion laiva pakotetaan ajamaan lain täyttämistä varten poikkeamaan toisessa rannassa, missä se ehkä muutamissa tapauksissa ei varsinaisella vuorollaan muuten kävisi. Minä periaatteessa olen niitten kannalla, jotka eivät millään lailla halua laajentaa alkoholipitoisten juomien käyttöä, mutta minä en nähnyt omasta puolestani tässä johtavan tämän lainsäädännön mihinkään tulokseen, vaikka olisikin muodollisesti kielletty, koska käytännössä kumminkin voidaan siellä laivalla anniskelua harjoittaa. Minun mielestäni lainsäädännöllä pitäisi päästä johonkin tulokseen, että se järkevästi palvelee sekä periaatteellisia pyrkimyksiä että käytännössä voitaisiin lakia kiertämättä se toteuttaa. Se on määrännyt minun kantani tässä asiassa ja sen vuoksi pidän sitä tulkintaa, jonka talousvaliokunnan puheenjohtaja täällä on esittänyt, vallan oikeana.

Ed. Reinikainen: Minä olen tästä asiasta keskustellut vasemmiston huomattavimman raittiusjohtajan kanssa ja hän on aivan samalla kannalla kuin allekirjoittanut, että se on vain virheen korjaamista.

Ed. Lumme: Ed. Halosen puheenvuoro raittiusmiehen puheenvuorona olisi saanut jäädä käyttämättä. Tämähän on samaa kuin kieltolain aikana sanonta, että jos laiva menee Suomen aluevesirajojen ulkopuolelle, niin siellä saa juoda vapaasti. Tietysti se on mahdollista. Kun mennään Norjan rannikolle, niin siellä saadaan, mutta on lain kiertämistä, jos suomalainen laiva matkustajien juomista varten menee ulkomaan satamaan. Eiköhän Suomen hallituksella ole syytä hoitaa näitä asioita niin, että sellaista ei tapahdu.

Ed. Wickman: Jag beklagar att ekonomitskottets betänkande icke blivit enhälligt omfattat. Det är dock att hoppas att stora utskottet skall desto mer enhälligt förkasta propositionen, innebärande även alltså ett förkastande av de föreslagna undantagen för Petsamo-trafiken.

Ed. von Frenckell: Av den synnerligen livliga diskussionen, i detta bagatellärende, kunde man få det intrycket, att riksdagen vore benägen att återvända till förbudslagsförhållandena. Jag har därför anhållit om ordet för att framhålla, att det kan vara skäligen betydelselöst, om man i restaurantvagnar kan få alkohol utan matservering. Det är en prisfråga, och då det ju främst är för betjänande av utlänningar och då den finska valutan är synnerligen låg, är det icke så farligt, om utlänningar få betala det merpris, som är nödvändigt, förrän man får det vin eller öl som man önskar erhålla.

En annan fråga är ju passagerartrafikens gynnande på Petsamo, där man synnerligen icke kan erhålla vin eller alkohol utan att direkt kringgå lagen genom att göra en omväg så att ångbåten anlöper utländsk hamn. Emellertid vore det önskvärt om alla de, som säga sig arbeta för nykterheten, skulle erkänna, i rättvisans och sanningens namn, det stora framsteg som ägt rum i landet efter det förbudslagen fallit. Man borde erkänna att då förbudslagen föll man tog ett stort steg framåt för folknykterhetens främjande, varvid detta resultat icke bör äventyras genom att ånyo förbjuda alkoholkonsumtionen på det ena eller andra stället. Jag har, som sagt var, herr talman, anhållit om ordet främst för att icke en utomstående sedermera skall tro, att förbudsandan nu vore allennärådande i riksdagen.

Ed. Räisänen: Hallituksen esityksen antaminen tässä asiassa on ollut ilmeisesti erehdys, mikäli asia koskee syömäpakon poistamista ravintolavaunuissa silloin kuin väkijuomia nautitaan. Minä ihmettelen, että hallitus ei ole tiennyt, että alkoholiliikkeessä, joka meidän alkoholipolitiikkaamme hoitelee, ollaan jopa sillä kannalla, että ruokailupakkoa on laajennettava, niin että yleensä ravintoloissa sidotaan alkoholi, kaikki väkevämmät juomat, ruokaan. Tässä on minulla kädessäni alkoholiliikkeen julkaisu „Alkoholiliikkeen aikakauskirja”, n:o 6, joka on jaettu edustajille ja siinä alkoholiliikkeen hallintoneuvoston jäsen pankinjohtaja Arvo Linturi julkaisee artikkelin „ruokailupakko väkivien alkoholijuomain anniskelun ehdoksi”. Tässä artik-

kelissa hän nimenomaan kokemuksista Ruotsissa tässä suhteessa lausuu: „Tiedustelin äskettäin eräältä asiantuntijalta Ruotsin ravintoloitsijain suhtautumista ruokailupakkoon. Hän vastasi, ettei hän tosin tiedä, mitä Ruotsin ravintoloitsijat yleisön kuullen siitä sanoisivat, mutta että sinä päivänä, jolloin Ruotsissa tulisi kysymys ruokailupakon poistamisesta, valtaisi Ruotsin ravintoloitsijat kauhistus ja paniikki, sillä siinä määrin rakentuu Ruotsin ravintolain talous ja kannattavuus ruuan tarjoilulle.” Tämä on minun mielestäni oikein kerrottu. Ruotsissa on tosiaankin sellainen käsitys asiasta ja meillä alkoholiliikkeessä on, kuten sanottu, tultu myöskin samansuuntaiseen kokemukseen. Minä kannatan talousvaliokunnan ehdotusta — myöskin siinä, että Heinäsaarille menevissä laivoissa annetaan samanlaiset anniskeluoi-keudet, jotka muilla samanlaista liikennettä harjoittavilla laivoilla on jo olemassa.

Ed. Lumme: Minä en ihmettele, että ed. von Frenckell on tyytyväinen kieltolain jälkeisiin tuloksiin väkijuoma-alalla. Oluteollisuushan menee voitokkaasti eteenpäin, joka vuosi miljoonissa litroissa menekki lisääntyy.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

6) Ehdotus toivomukseksi asuntokysymyksen alalla olevien epäkohtien poistamisesta.

Esitellään työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Huotarin y. m. toiv. al. n:o 85, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelu:

Ed. Huotari: Minä pyytäisin ensin lausua tunnustukseni työväenasiainvaliokunnalle, että se tästä asiasta näinkin pian

antoi mietinnön ja vieläpä kiitoksen siitä, että mietintö on yksimielinen, vaikka eihän se muuta voisikaan olla, sillä asunto-olot ovat sellaisia, ettei niitä nyt voi kukaan eduskunnan jäsenistä ryhtyä puolustamaan. Minulla ei ole mitään sitäköön vastaan, että tutkimus, jota aloitteessamme pyydetään, että se ulotetaan vain niinkutsuttua edustavaa menetelmää käyttäen, siis ettei joka mökkiä tai taloa tutkita, vaan että otetaan määrätty ryhmät tutkittaviksi, niinkin voi menetellä. Valiokunta mainitsee, että yleensä asunto-oloja olisi tutkittava, ja että ensi tilassa olisi kiinnitettävä huomio maaseudulla oleviin asunto-oloihin, sillä siellä ovat asunto-olot paljon huonommat. Myönnän kyllä sen, että olot ovat sellaiset, että asunnot itse ovat siellä huonommassa kunnossa, ja että niiden parantamiseen on työtä aika paljon, mutta sielläkin pitäisi vielä kiinnittää huomiota siihen suureen väestöryhmään, nimittäin niihin, joilla ei ole minkäänlaista omaa asuntoa. Niinkuin mainitaan anomuksessamme, niin on jo yli 60,000 sellaista perheen päämiestä, joilla ei ole omaa asuntoa.

Sitten pyytäisin, että hallitus komiteaa asettaessaan ja sille työtä määritessään kiinnittäisi anomuksessamme olevaan siihen kohtaan huomiota, jossa juuri asumistiheyttä pyydetään tutkimaan ja asumistiheys on tietääkseni kaupungeissa ja asutuskeskuksissa suurempi kuin maaseudulla. Tärkeimpänä kohtana tässä aloitteessamme pidän sitä, jossa pyydetään tutkimaan ja ehdottamaan parannuksia siihen, mitenkä saataisiin suuriperheisten vähävaraisten asunto-olot paranemaan, miten niitä saatisiin helpoitetuksi ja miten ne voitaisiin saada rahoitetuiksi. Asumustiheydestä, siitä johtuvista haitoista minä, silloin kun se lähetettiin valiokuntaan, olen puhunut ja asiasta on ollut lehdissä useampia kirjoituksia, ed. Rantalan esityksessä on siitä myös huomautettu, niin ettei minun tarvitse tässä siihen erityisesti tarttua. Mutta pyytäisin hallituksen huomiota kiinnittää siihen, ettei ainoastaan asunto-oloja tutkitaisi, vaan myöskin asumustiheys, siitä johtuvat epäkohdat koetettaisiin saada korjatuksi ja ennen kaikkea vielä että vähäväkisten suurperheisten asunto-oloja ruvettaisiin parantamaan ja että komitealle annettaisiin ehdotuksen teko, joista todenperään olisi hyötyä tälle tärkeälle kysymykselle. Olen tie-

tysti tyytyväinen, että tämä asia on näinkin pitkälle mennyt ja toivon, että hallitus ryhtyy niinkuin ponnassa sanotaan kiireellisiin toimenpiteisiin.

Ed. Kuittinen: Herra puhemies! — Tämän asuntokysymyksen alalla olevien epäkohtien poistamista tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta on sanottava: Tämä toivomusaloite ja ne toimenpiteet, mitä valtiolta aikoinaan on asutuskysymyksen parantamiseksi tehnyt tai tekemättä jättänyt, ovat todistus siitä että tämä on yhteiskunnallinen kysymys, ja siitä syystä on tässä asiassa otettava huomioon kaikki ne seikat, toivomukset ja toimenpiteet, millä tätä asiaa voidaan edistää.

Emme kukaan halua kieltää sitä, ettei meillä olisi ennenkin asutustoimintaa harjoitettu jopa eräinä vuosina hyvin tuloksin viety eteenpäin. Senhän aloitteentekijätkin myöntävät. Mutta viime vuosina erittäinkin maaseudulla on toiminnassa ollut valitettavia haittoja aina taantumusrajoille asti. Aloitteentekijät osoittavat eri ajan-kohtina suoritettuja töitä ja niistä saaduista tuloksista ja perusteluista nähdään myös ne epäkohdat, miten ne ovat haitallisesti vaikuttaneet työväen asunto-olojen parantamiseen eri tilanteiden aikana ja samoin myös, mistä on löydetävissä ne syyt, minkä avulla asia saadaan korjatuksi. Ei ole yhteiskunnan kannalta katsottuna samantekevä, mihin rakennetaan, miten ja missä järjestyksessä ovat ihmisasunnot tiheissä asutuspaikoissa sijoitetut.

Murheella on todettava, että monessa paikassa maamme asutustoiminta on yhteiskunnan puolelta heikosti valvottu ja onpa eräitä hyvin suuria laiminlyöntejä olemassa. Niistä on ollut suuria vahinkoja rakentajille ja ne ovat haitallisesti vaikuttaneet myös taajaväkisten yhteiskuntien kehitykseen, tuottaen monelle paikkakunnalle epäterveelliset olot ja niistä johtuneet sairaudet. Kaikki tämä mitä aloitteentekijät ovat osoittaneet, on huomioonotettava, sillä se on vakava vaara yhteiskunnalle, ellei sitä pikaisesti korjata, sillä hätäasunnot ovat aina hätäasuntoja, rakentakoon niitä kunta tai yksityiset.

Liika-asutusta on kaupungeissa olemassa. Ilmakuutiolavuus ei täytä lähimainkaan niitä vaatimuksia, mitä asunnoissa pitäisi olla, ja se merkitsee sairauden lisäänty-

mistä. Mutta vielä heikompi on asiantilasiellä, missä lapsirikkaat perheet saavat loisin olla toisen perheessä. Tilaston mukaan on maaseudulla noin 60,000 sellaista perheen päähenkilöä, joilla ei ole omaa asuntoa, yhteiskunta on velkaa näille ihmisille asunnon, koska nämä tekevät joka päivä hyödyllistä työtä, ja siten kartuttavat yhteisen isänmaan sisäisiä pääomia. Työväenasiainvaliokunta on yksimielisesti ollut aloitteen takana, mikä on tyydyttävällä todettava. Valiokunnan ponnassa sanotaan, että hallitus asettaisi komitean kiireellisesti tutkimaan asuntokysymyksen epäkohtia ja ryhtyisi tarpeellisiin toimenpiteisiin niiden poistamiseksi. Tämä on kyllä hyvin sanottu. Mutta miten seuraavat teot virastoissa, se nähdään tulevaisuudessa. Jos eduskunta hyväksyisi tämän aloitteen samoin kuin työväenasiainvaliokuntakin on hyväksynyt, niin silloin saa hallitus lisää valtuuksia toimenpiteitä varten ei ainoastaan uusien rakentamiseen, vaan valtuudet ulottuvat myös niiden puutteellisuuksien korjaamiseen, mitä nyt on vielä olemassa ja joita tässä lausunnossa tulen myöhemmin esittämään.

Kun tässä maassa sosialidemokraattisen hallituksen aikana 1927 vahvistettiin laki ja asetukset omakotirahastosta, nostatti se monen vähävaraisen työläisen rakennushalua, koska he siten saivat osan halvempikorkoista luottoa. Ja tämän rahaston avulla nousi suuri joukko tyydyttäviä asuntoja eri puolille maata. Kyllä tosin myöhemmin Lapuan liikkeen aikana ja pulavuosien seurauksista työpalkat alennettiin alle nälkärajojen. Useat sortuivat ja toiset joutuivat raskaan velkataakan painamiksi, siitä syystä kun korko liikepankeissa oli liian korkea, vekselilainoista täytyi maksaa aina 14—16 % korkoa, ja omakotirahastosta ei saanut kuin osan tarvittavasta luotosta, eikä työläisten etujen valvontaa kuntien asutuslautakunnissa riittävästi valvottu. Samoin on laita ollut keskusvirastoissakin aina ministeriöön saakka. Joulukuulla 1935 teki erään kunnan asutuslautakunta anomuksen omakotirahaston lainan saamisesta. Myönteinen vastaus tähän lainansaantiin saatiin asutuslautakunnalle vasta syyskesällä kuluvaa vuotta, vaikka kaksi kertaa on lähetystö käynyt valtioneuvostossa asiaa kiirehtimässä. Ja sittenkin vain osa rakentajista sai myönteisen päätöksen lainansaant-

tiin. Useat alkoivat keväällä rakentamisen, mutta piti välillä keskeyttää tai hankkia pankeista korkeakorkoista luottoa, kellä oli hyviä ja varakkaita takausmiehiä. Toisten oli jätettävä yritys kokonaan syystä, että sosialiministeriössä ei heidän asiaansa oltu ehditty ratkaista 10 kuukauden ajalla.

Eduskunta myönsi, kuten muistetaan, 10 milj. markkaa korkeakorkoisten lainojen järjestelyyn omakotirakentajille. Olisi luultu, että edes tämä rahasto olisi kiireellisesti annettu apuutarvitseville. Erään kunnan asutuslautakunnan jäsen kertoi juuri eilen, että tämän rahaston saanti on ollut yhtä vaikeata kuin edellisenkin.

Kaikesta tästä saa sen käsityksen, että haluttomuutta on ollut liian paljon näissä asioissa, joka puolestaan on johtanut siihen tilanteeseen, missä nyt olemme, että suuri joukko ihmisiä asuu puutteessa, vaikka valtion taloudelliset vaikeudet eivät ole esteenä.

Työläisrakentajat on turvattava pitkäaikaisella luotolla huonojen aikojen varalta, ja valvottava, etteivät suuret pääomanomistajat ja muut keinottelijat saa viedä työläisten pieniä säästöjä, kun he ovat rakennusyritykseen käyneet, kuten on käynyt ennen. Sillä vuosina 1929—30 ja 1931 myytiin pakkohuutokaupalla useita kymmeniä, ehkä satoja, juuri valmistuneita työläis-asuntoja Vuoksenlaaksossa, juuri näistä syistä, joita tässä olen esittänyt.

Olin henkilökohtaisesti läsnä eräässä huutokauppatilaisuudessa, missä kysyttiin työläisrakentajalta, kuinka paljon hänelle jäi jäljelle, kun talo myytiin, ja hän vastasi murtuneena: „15,000 oli rahaa, kun aloitin rakentaa, puolitoista vuotta vaimoni kanssa viraapelitöinä rakensin ja nyt ei jäänyt mitään jäljelle, vaan saimme vaivat palkkemme.” Tämän käsittää vain siten, kun viiden huoneen talo meni huutokaupassa $\frac{2}{3}$ siitä hinnasta, mitä se oli tullut maksamaan. Ettei näin tapahtuisi vastaisuudessa, on valtiovalan suunnitelmia tehtävä otettava näistä ikävistä virheistä oppia ja estettävä tällaiset tapaukset toistumasta.

Oikean rakennustavan edistäminen ja hidastuttaminen riippuu paljon maaseudulla myöskin siitä, millä tavalla valtio ja kunnat huolehtivat asemakaavoittamisen alueellaan. Niissä kunnissa, missä on asemakaava olemassa, on asia selvä tahi, mihin on

hankittu maaherralta rakennuskielto, niin senjälkeen asia on korjattavissa neuvottelutietä eikä suurempia virheitä pääse tulemaan.

Tuoreimpana esimerkkinä tämän kiellon välttämättömyydestä on Itä-Suomessa eräs tapaus.

Viime vuosien aikana rakennettiin useille edustajillekin tunnettu uudenaikainen Kaukopään tehdas. Tämän tehtaan ja valtion lentokentän välillä vajaan kilometrin etäisyydessä on Rautian kylä niminen paikka erään yksityisen maalla. Kun outo henkilö menee tähän kylään, niin luulee, että ne rakennukset on lentokoneesta pudotettu sinne. Mitään järjestystä rakennuksilla ei ole lukuunottamatta maantien sivua. Välikadut puuttuvat monessa paikassa, missä niitä välttämättömästi terveyttä silmälläpitäen tarvittaisiin, sillä maanomistajan ahneus usein vaikuttaa huonojen tonttien jakoon, ja näin ollen ne jäävät aina huonosti johdetuiksi.

Samanlaisia esimerkkejä on m. m. surullisesta Suojärven alueesta. Siellä, jos missään, valtion pitäisi suorittaa asemakaavoitus ja panna se ahne maanomistaja ne maksamaaan, ettei uusia virheitä tulisi.

Tämän asian yhteydessä on mainittava vielä eräs seikka, joka haitallisesti vaikuttaa asutustoiminnan edistymiseen. Meidän vuokralakimme vaatisi pikaista korjausta. Käytännöllinen toiminta on meille opettanut että asutushallituksen oikeuksia pitäisi laajentaa siten, että sillä olisi oikeus eräissä poikkeustapauksissa ja riidanalaisissa kysymyksissä, mitä ei maanomistajan niskoittelun takia saada muuten ratkaistuksi, laillistuttaa vuokrasopimukset silloin kuin laitton vuokrasopimus on vielä olemassa. Tätä oikeutta ei sillä ole ollut muutoin kuin asutuslautakunnan päätöksellä ja välityksellä.

On ollut tapauksia, että asutuslautakunta liian korkeitten vuokrien tähden, jotka ovat syntyneet poikkeustilanteessa, ei ole voinut vuokrakontrahtia laillistaa, vaan on ehdottanut lainmukaisesti vuokrien alentamista aina 50 %:lla voimassaolevasta vuokrasta, mikä on asutuslautakunnan mielestä kohtuus paikkakunnan hintoihin verraten. Asutushallitus on tehnyt välitysehdotuksen, mihin maanomistajakin on suostunut. Mutta kohta seuraavana päivänä kieltänyt kaiken tämän ja vaatinut lisämaksuja kontrahdin hyväksymisen ehdoksi, mitä lievääkin sa-

nontatapaa käyttäen voidaan sanoa kiristykseksi. Kaikille niille, jotka eivät ole tätä laitonta kiristystä hyväksyneet, on annettu uusi häättöhaaste kihlakunnan oikeuteen, jonka hovioikeus on jo kerran vuokramiesten eduksi kumonnut. Asiain riidassa vuosikausia ollen vuokraaja ei tiedä, milloin hänen on muutettava pois eikä hän silloin korjaa huoneitaan eikä tee muitakaan parannuksia, vaikka nämäkin vuokraajat ovat asuneet jo yli kaksitoista vuotta samoilla paikoilla. Nämäkin seikat haitallisesti vaikuttavat asutuskysymyksen kehitykseen.

Toivomukseni olisi, että kun lainvalmistelukunta ryhtyy vuokralakimme uudistusta käsittelemään, ottaisi tämän osoittamani asian huomioon, sillä asutushallituksessa lain tämän asian korjaamista myöskin kaivataan, sillä käytäntö on sen esiintuonut.

Kun todella ajattelee, kuinka paljon valtion talous viime vuosina on noussut ja kuinka eräs arvovaltainen henkilö on ilmoittanut sanomalehdille, että Suomi on kohta lainanantajamaaksi luettava, kun velat on kaikki maksettu ja pääomia kasaantuu liikaa ja samanaikaisesti yli 200,000 ihmistä on ilman omaa asuntoa maalla, niin tähän on silloin valtiovallan vakavasti kiinnitettävä huomiota ja poistettava nämä epäkohdat.

Näillä lisähuomautuksilla pidän aloitteen hyväksymisen tarpeellisena.

Ed. Pohjala: Herra puhemies! On tyydytyksellä mainittava tämä ed. Huotarin aloite, mikä nyt hyväksyttäneen. Kun lisäksi hallitus on ohjelmaansa ottanut asunto-olojen parantamisen, ovat näin ollen sekä hallitus että eduskunta puhaltamassa samaan hiileen. On vain hyvin suotavaa, ettei tämä päätös jää yksinomaan hurskaaksi toivomukseksi johonkin pöytälaatikkoon, vaan että se todella realisoidaan. Jos kansan kuntoisuutta tahdotaan edesauttaa ja kehittää, on syyt haettava syvältä ja aivan varmaa on, että asunto-olot varsinkin maaseudulla ehkä kaupungeissakin — tunnen paremmin maaseudun asunto-olot, joissa kiertävänä sairaanhoitajana olen liikunut — ovat monin paikoin siksi hataria, kosteita ja joka suhteessa puutteellisia, ettei ole ihme, jos terveystilastomme on sangen huono. Vaikeat kulkutautiepidemiat, joiden uhreina kuolee parasta työkykyistä väkeä, ovat suurta tuhoa tuoneet.

Haettakoon tässäkin syytä syvältä. Ja kun syytä haetaan, niin tullaan eräessä hyvin tärkeässä kohdassa juuri alkeellisiin asunto-oloihimme. Maaseudun asuntokysymyksen synkimpiä puolia on lisäksi se, että suuri joukko perheitä on kokonaan vaille omaa asuntoa, niinkuin täällä mainittiin, ja elää siis toisten nurkissa n. s. loisina. Erään tilaston mukaan, joka minulla on ollut käytettävänä, on tällaisia yli 80,000 ruokakuntaa eli noin 18 % kaikista. Vähäraisten kodin tyyppinä on meillä yhä edelleen yhden ainoan huoneen käsittävä asunto, kun muista sivistysmaista yksihuoneiset kodit alkavat jo kokonaan hävitä. Ajatellaan nyt, jos tällaisessa asunnossa sairastuu perheen jäsenet, kenties joku lähenee kuolemaa, sairastaa ehkä tarttuvaa tautia. Sairas on eristettävä. Mihin? Siinä on kysymys.

Jollakin taholla voidaan sanoa, etteivät nämä pieneläjät sen paremmiksi tule, vaikka heille minkälaisia asuntoja tahansa hankittaisiin. Tämä on lyhytnäköisyyttä. Ja jos ei kaikkialla edes tunneta kunnollisen asunnon tarvetta, eikö silloin asiat ole vieläkin huonommin? Olen itse työssäni saanut kokea, miten kunnollinen asunto on tuonut tullessaan koko perheeseen terveyttä, reippautta ja työtarmoa. Perheen jäsenet viihtyvät illat kotona ja tästä taas työteho nousee.

Kun nyt asunto-oloja lähdetään parantamaan, olisi erikoisesti asuntohygienistä valistusta saatava aikaan. Jo asunnon paikkaa määriteltessä ei nykyään oteta huomioon terveydellisiä näkökohtia. Sitä paitsi asuntojen kunnossapito ja hoito on huonoa. Juuri tällaisessa valistavassa hengessä olisi suoritettava asuntotarkastuksia. Asuntoja rakennettaessa tai korjauksia suoritettaessa olisi tontin ja piirustusten suhteen saatava terveydenhoitolautakunnan hyväksyntä tietenkin sillä edellytyksellä, etteivät terveydenhoitolautakunnat ole vain nimellisiä, kuten ne nykyään tahtovat olla. Piiriläkärit ovat ilmoittaneet, ettei heidän piirihinsä kuuluviissa maalaiskunnissa ole ainoassakaan toimeenpantu asuntotarkastuksia. Joskus tilapäisiä, mutta ei säännöllisiä. Olisi jollakin tavalla saatava terveydenhoitolautakunnat hereille ja toimintaan samalla kuin nyt tätä asuntokysymystä suunnitellaan.

Kun siis asuntokysymystä lähdetään pohdittamaan ja asunto-oloja parantamaan on ennenkaikkea nämä terveydelliset näkökohdat huomioitava, jotta joka suhteessa voitaisiin päästä parhaisiin tuloksiin.

Ed. R a n t a l a: Yhdyn niihin esitettyihin lausuntoihin, joissa on lausuttu tyydytys työväenasiainvaliokunnan mietinnön johdosta. Mietintö on ilahduttava ilmiö siitä, että vihdoinkin katsotaan olevan syytä ryhtyä toimenpiteisiin asuntoalalla nykyisin vielä vallitsevien suurien epäkohtien poistamiseksi. Valiokunnan mietinnön hyväksyminen tulee olemaan ensimmäinen askel tässä tärkeässä asiassa, joka ei enää siedäkään viivytyksiä. Valiokunta nähdäkseen on myöskin aivan oikeassa siinä, että se mietinnössään korostaa maaseudun asunto-olojen parantamisen ensisijaisuutta, samalla kuin lausutaan, että tutkimuksen alaiseksi olisi otettava asunto-olot yleensä. Maaseudun asunto-oloissa huolimatta siitä osittaisesta parantumisesta, mikä niissä viime aikoina on tapahtunut, on niin suuria ja räikeitä epäkohtia, että ne vaativat valtiovallan erikoista huomiota ja toimenpiteitä asiantilan korjaamiseksi. Suuri osa maaseudun työläisistä joutuu asumaan sellaisissa epäinhimillisissä olosuhteissa, ettei se ole kunniaksi yhteiskunnalle. Eihän ole ollenkaan harvinaista nykyään, että maatyöläinen saa asua paljon huonommissa asunnoissa, kuin esim. ne kotieläimet, joita hän hoitaa. Huonojen asunto-olojen vahingolliset seuraukset esiintyvät monella tavalla. Niinpä esim. toimenpiteet kansanterveyden kohottamiseksi eivät tuota täyttä tulosta niin kauan kuin suuri osa kansalaisista on pakotettu asumaan aivan ahtaissa ja epäterveellisissä asunnoissa. Ei auta yksin se, että varataan runsaasti varoja suurten ja ajanmukaisten sairaalarakennusten aikaansaamiseen. Tämän toiminnan ohella pitäisi huolehtia myöskin siitä, että terveillä kansalaisillakin olisi yleensä kunnolliset asunto-olot. Lasten ja nuorison kannalta katsoen asunto-olojen korjaaminen on myöskin ensiluokkaisin kysymys, sillä juuri lapsuus- ja nuoruusijässä olevat joutuvat eniten ja tuhoisimmin kärsimään tällä alalla esiintyvistä epäkohdista.

Kun nyt tutkimusta, eduskunnan todennäköisesti tullessa yhtymään valiokunnan

ehdotukseen, tullaan suorittamaan, mielestäni tässä tutkimuksessa olisi edelleenkin myöskin kiinnitettävä erikoista huomiota metsä- ja uittotyöläisten asunto-oloihin, sillä tässäkin kohdin yhä edelleenkin niistä toimenpiteistä huolimatta, joihin valtiolta jo on ryhtynyt, on tavattoman suuria puutteellisuuksia. Kun eduskunta nyt nähtävästi tulee hyväksymään hallitukselle toivomuksen, on toivottava, että hallitus myöskin kiireellisesti ryhtyy toimenpiteisiin tämän toivomuksen toteuttamiseksi.

Ed. Luostarinen: Esillä oleva asuntokysymys on tärkeä kotien kysymys. Onhan jokaiselle tuttua, että koti on yhteiskunnan sydän. Se on maailma, jonne yhteiskuntaelämän perusteet kätkeytyvät ja josta kansa elämänsä alkulähteet saa. Aivan samoin kuin kodit heijastavat elämänsä yhteiskuntaan, samoin yhteiskunnalliset virtaukset ja toimet koskettavat koteja. Onhan aivan luonnollista, että kaikkien kotien parasta tarkoittava toiminta yhteiskunnan taholta on sen itsensä kohottamista, valtion tulevaisuuden rakentamista ja lujittamista. Iltoisen, että valiokunnassa tämä kysymys on saanut yksimielisen myönteisen tuloksen, joka luultavasti pysyy päätöksenä täälläkin.

En kajoa niihin lukemattomiin epäkohtiin, joita yleensä asumuksissa ja asuttamisessa varsinkin maaseudulla on, sillä niiden tutkiminen ja selvittely sekä suuntaviivojen luominen epäkohtien poistamiseksi nyt jää hallituksen tehtäväksi. Lausun vain muutamia näkökohtia, joita maaseudun vähävikisempien kotien kohentamiseksi ja rakentamiseksi ei pitäisi unohtaa: 1) että kunkin kodin asunto-oikeuksiin kuuluisi riittävä kasvimaata, jossa perheen pienimmät suurempien avustamina totutetaan hyödylliseen tuottavaan työhön yhteisen oman pienen kotinsa, oman ruokakuntansa hyödyksi. Tästä saa kasvattaja yhden niistä hyvistä keinoista, joiden avulla edes jossakin määrin saadaan koteihin sellainen henki valalle, että kodin jäsenet pienimmästä suurimpaan ymmärtävät työn arvon yhteiseksi hyväksi. Ehkäpä vähitellen opitaan ymmärtämään säästämisen suuri arvo, joten oma-apu periaattein päästään ehkä hyviinkin tuloksiin; 2) pitäisi muistaa, että työasunto-olojen parantamiseksi on myös valistustyötä, joissa vapailla valistusjärjes-

töillä on suuri merkitys, jos ne saavat toimintansa tukemiseksi asiallista avustusta yhteiskunnan taholta, sillä asunto pienikin ja maja matalakin on viihtyisä ja kodikas, jos sen hoitajat siksi tekevät.

Ed. Pohjannoro: Työväenasiainvalliokunnassa oli samanaikaisesti esillä kaksi aloitetta, toinen ed. Rantalan, jossa ehdotettiin 75 miljoonaa markkaa noin vain ilman muuta jaettavaksi maaseudun työväen asunto-olojen korjaamiseksi. Tämä ehdotus oli hyvin helppo hylätä varsinkin sillä perusteella, että oli samanaikaisesti ed. Huotarin erinomaisen hyvä toivomusaloite siitä, että asunto-oloja ruvettaisiin tutkimaan. Ja tässä keskustelussa on ilmennyt, että ei ole mainittu numeroita juuri ensinkään. Ja tilastonumeroita näistä asunto-oloista ei juuri löydykään. Oikeastaan vuodelta 1901 löytyy vähän tarkempia numeroita työväen asunto-oloista ja siinä Savo kulkee kaikkein kurjimpien numeroiden alaisena. Ja sitten vuodelta 1927 löytyy jonkun verran numeroita. Mutta kaikki nämä tilastot ovat tietenkin vanhentuneita. Sen jälkeen on monta kotia, täällä eduskunnassa olevain edustajainkin taloissa, työväestölle perustettu. Monen monet tehtaajat ovat rakentaneet asuntoja työläisilleen ja kilvan näihin asuntoihin maalta työläiset pyrkivät. Tässä suhteessa ovat paljon työtä tehneet asuntopsykologian kehittämiseksi ja asuntojen puhtauden hyväksi varsinkin kansakoulut, samoin kansanopistot, Martat, maatalousnaiset, Mannerheimin Lastensuojeluliitto j. n. e. Olisi hyvä, että valtion asettama komitea tulisi ottamaan yhteyden erityisesti Martta-liiton, maatalousnaisten ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton kanssa asuntopsykologiaan tutustuakseen, tutustuakseen varsinkin siihen, minkälaiset asumistavat ja asumishygieniat ovat. Lopuksi on erinomaisen hyvä, että Suomenmaata nyt ruvetaan „soluttamaan”, jos niin saa sanoa, hyvillä kodeilla, ja on kaunis ajatus, että tätä maata ei soluteta millään huonommalla, vaan näin erinomaisen hyvällä asialla kuin uusilla hyvillä kodeilla suomalaisille työläisille. Ja minä puolestani olen valmis kaikella tavalla ja kaikesta sydämeestäni sitä kannattamaan. Toivoisin vain vielä, että näihin uusiin koteihin laitettaisiin myöskin lipputanko ja annettaisiin valtion puolesta sinivalkoinen

lippu suomalaisten työläisten koteihin ja että näissä kodeissa vallitsisi vakaa henki.

Sosiaaliministeri J a n h o n e n: Herra puhemies! Käsillä oleva ed. Huotarin toivomusaloite tarkoittaa asuntokysymyksen alalla yleensä olevien epäkohtien poistamista. Tästä aloitteesta antamassaan nyt käsiteltävänä olevassa mietinnössä työväenasiainvaliokunta on ehdottanut eduskunnan päätettäväksi toivomuksen, että hallitus asettaisi komitean kiireellisesti tutkimaan asuntokysymyksen alalla olevia epäkohtia ja ryhtyisi tarpeellisiin toimenpiteisiin niiden poistamiseksi.

Valiokunnan mietinnön perusteluista selvää, että aloitteen mukaisesti olisi tutkimuksen alaiseksi otettava asunto-olot yleensä, vaikkakin valiokunnan mielestä asunto-olojen parantaminen maaseudulla olisi asetettava ensi sijalle. Voinemme tästä tehdä sen johtopäätöksen, että valiokunnan mietinnön ponnassa korostettu kiireellisyys erityisesti kohdistuu maaseudun työväestön ja muiden vähävaraisten asunto-oloissa ilmenevien epäkohtien selvittämiseen ja että vasta sen jälkeen olisi siirryttävä tutkimaan kaupunkien ja niihin verrattavien taajaväkisten asutuskeskusten asunto-oloja. On kai myös edellytettävä tarkoituksen olevan, että jo sillä aikaa kuin jälkimmäinen tutkimus on käynnissä, olisi edellisen tutkimuksen pohjalla suunnattava sen paljastamien epäkohtien poistamista niin, etteivät tätä tarkoittavat toimenpiteet lykkääntyisi siksi kuin tutkimukset kaikessa laajuudessaan on saatu valmiiksi. Jo nämä niin sanoakseni teknilliset seikat huomioon ottaen näyttää siltä kuin olisi syytä aikanaan, jos eduskunta hyväksyy valiokunnan mietinnössä esitetyn ehdotuksen kaikkien asuntokysymyksen alalla esiintyvien erikoiskysymysten ottamisesta tutkitaviksi ja mikäli mahdollista ratkaistaviksi, jakaa työ ainakin kahdelle linjalle, ensiksi maaseudun ja toiseksi kaupunkimaisen asutuksen ja joko ottaa ne käsiteltäviksi rinnakkain tai ehkä varovaisuuden vuoksi jällekkäin, jolloin maaseudun työväestön ja muiden siellä kurjasti asuvien olot ensi sijassa joutuisivat käsiteltäviksi. Tätä kah-tiajakoa puoltanee sekin seikka, että näillä kahdella eri linjalla suureksi osaksi tarvitaan eri asiantuntijoita, sillä itse asunto-olot ja ennen kaikkea kysymyksessä olevien

väestökerrosten asumistavat ovat toiselta puolen kaupungeissa ja kaupunkimaisissa väestökeskuksissa, toiselta puolen varsinaisella maaseudulla, siksi paljon toisistaan poikkeavia, että niiden kohentamiseksi eräissä tärkeissä kohdissa on käytettävä eri menettelytapoja. On tässä yhteydessä muistettava, että kaupungeissa asuntokysymyksen alikysymykset, kuten asemakaavoitus, liikenteen järjestäminen, rakennusalueiden valmistaminen, tonttien muodostus- ja luovutusehdot, asuntojen luoton järjestäminen, harjoittaminen ja rahoittaminen, asunthygieniä, asuntojen hallinta ja suurperheisten vuokrapulma, muita erikoiskysymyksiä mainitsematta, esiintyvät paljon monihaaraisempana ja monimutkaisempana kysymyskompleksina kuin maaseudulla. Samalla on taas huomattava, että niin paljon puutteellisuutta ja parannuksen varaa kuin kaupunkien vähävaraisten väestöluokkien asunto-oloissa onkin, asunthygieniä on kuitenkin kaupungeissa, kiitos tehokkaamman paikallisen asuntopolitiikan ja terveydenhoidon, viime vuosikymmeninä saatu suuresti kohoamaan. Kuolleisuus kaupungeissa, mikä aikaisemmin oli suurempi kuin maalaiskunnissa, on vähentynyt niin, että suhde nyt alkaa olla päinvastainen. Ovathan useat kaupungit, esim. aivan äskettäin Kotka ja Varkauden kauppalat, omasta aloitteestaan ryhtynyt seikkaperäisesti selvittämään omia asunto-olojaan, ja samaten useat suuremmat teollisuuslaitokset, kuten Enso-Gutzeit, Kymi, Ahlström O. Y. ja monet muut huolehtivat näiden olojen parantamisesta. Tämä kaikki antaa aihetta sellaiseen käsitykseen, että maaseudun asuntokysymys olisi erikseen tutkittava ja sen ratkaisukeinoja valmistettava erikseen ja ensi sijassa. Sitävastoin olisi nykytärkeimpiä kaupungeissa esiintyviä erikoisasuntokysymyksiä, sellaisia kuin kysymykset huokeista ja tyydyttävistä asuntotyypeistä monine teknillisine erikoiskysymyksineen toisarvoisen hypoteekkiluoton järjestämisestä sekä suurperheisten vuokrapulmasta, otettava kukin erikseen aikanaan valmistelun alaiseksi.

Huomiota on kiinnitettävä myöskin siihen nykyiseen rakennuskiihkoon, mikä kaikkialla maassamme vallitsee ja joka toisaalta myöskin ehkäisee huokeitten rakennusten syntymistä siinä määrässä kuin monet osaketalojen rakentajat kuvittelevat. Minulla on tässä leikkele erästä lausun-

nosta, jonka Suomen Rakennustyönantajaliiton asiamies, insinööri Kyrenius on antanut asutusprobleemista; ja siinä m. m. hän huomauttaa, kuinka juuri kiihkeä rakennustoiminta, joka nykyjään on vallalla, kohottaa rakennusten hintoja ja sentakia rakennukset sitten tulevat suhteellisesti kalliiksi. Toisaalta hän huomauttaa, että nykyisessä rakennustoiminnassamme on se vika, ettei se ainakaan sanottavassa määrin koeta ratkaista asutoprobleemia. „Todellisella asutoprobleemilla tarkoitan kelvollisten ja samalla halpojen asuntojen aikaansaamista sille suurelle joukolle kansalaisia, joilta sellaisia vielä puuttuu. Rakennetaan vain joukko vuokrakasarmeja, joista osa on turhan loisteliaita ja sopivia vain varakaille, toiset taas mahdollisimman ahtaita ja puoleksi ala-arvoisia, ja niiden pyrkimyksenä on saada mahdollisimman monta vuokranmaksajaa sopimaan johonkin kuu-tiomäärään rakennustilavuutta. Näin ei ratkaista suurten ihmisryhmien asutokysymystä sivistyskansalle arvokkaalla tavalla.”

Jos eduskunta haluaa hallitukselle esittää toivomuksen asunto-olojen yleistä parannusta tarkoittavista toimenpiteistä, ei tässä toivomuksessa olisi nimenomaan yhteen suureen, raskaasti ja hitaasti toimivaan komiteaan kytkettävä yhteen liian monta ja moninaista tehtävää, vaan olisi silloin tietysti toivomuksen ponsi ollut mieluummin muodosteltava niin, että hallitus voisi katsoa itsellään olevan vapaat kädet puheenaolevien kysymysten tutkimisessa ja valmistelussa toimiakseen parhaan harkintansa mukaan.

Mitä kiireellisyys tulle, asettaisin nimenomaan maaseudun asunto-olojen tutkimisen ja niiden parantamista tarkoittavien toimenpiteiden suunnittelun ensi sijalle, silti väheksymättä äsken mainitsemiani lähinnä kaupunkioija koskevien ajankoh-taisten erikoisselvitysten tarpeellisuutta.

Puhemies: Eduskunnan täysistunto keskeytetään nyt ja jatketaan sitä kello 19.

Täysistunto keskeytetään kello 16,58.

Täysistuntoa jatketaan

kello 19.

Puhetta johtaa puhemies Hakkila.

Keskustelu päiväjärjestyksen 6) asiasta jatkuu:

Ed. Sillanpää: Herra puhemies! — Miten Suomen kansa asuu ja miten sen pitäisi asua on kysymys, joka pakostakin on saanut yleisemmän huomion osakseen, joka todistaa myöskin, että asutokysymystä ei meillä enää käsitetä yksilöllisenä kysymyksenä, vaan yhteiskunnallisena, johon on vakavaa huomiota kiinnitettävä. Työväenasiainvaliokunnan yksimielinen myönteinen mietintö todistaa, että asia kaikkien ryhmien taholta tunnustetaan oikeaksi. Asian tärkeeseen katsoen haluan kuitenkin tähdentää asiaa lyhyellä lausunnolla.

Asutokysymykseen liittyy monta muuta kysymystä. Onhan asutuskysymys samalla kansan terveyskysymys, sillä hyvä asunto on osa terveyttä. Mutta siihen liittyy myöskin monta muuta. Siihen liittyy perhekysymys, lapsikysymys, kasvatuskysymys, nuorisokysymys, vieläpä rikollisuuskysymys. Liian ahtaat asunnot ovat kotien kirous, sanotaan. Tilastot asunto-oloista, sikäli kuin niitä on käytettävissä, puhuvat omaa kieltään. Vuosisadan vaihteessa asui maalaisväestöstä noin $\frac{1}{3}$ yhden huoneen asunnossa ja on vieläkin paikkakuntia, joissa hella-huone muodostaa suurimman asutusryhmän. Varsinkin maan itä- ja pohjoisosissa lienevät yhden huoneen asunnot edelleen yleisiä ja asukijärjestelmä on vallitseva. Mikkelin ja Kuopion lääneissä maalaisväestön keskuudessa on asutopula niin suuri, että kokonaisia perheitä asuu loisina yhden huoneen asunnossa perheen luona. Tämä jos mikään todistaa, että asutokysymykseen on mitä nopeimmin käytävä käsiksi.

Mutta ei asutokysymys ole kipeä yksin maaseudulla, vaan se on yhtä kipeä kaupunkioissa. Äskettään toimeenpantu tutkimus asunto-oloista Kotkassa osoitti, että noin 45 % kaupungin väestöstä asui liian ahtaasti, ja josta mainittiin esimerkkinä, että noin 1,000 henkilöä asui asunnoissa, joissa huonetta kohden tuli vähintään 6

henkilöä. Tohtori Ruotsalaisen toimeenpanema tutkimus Helsingin kansakoulujen ensimmäisen luokan oppilaiden kotioloista toteaa myöskin samaa asuntoahtautta. Asukasluku huonetta kohti oli keskimäärin 3—4, mutta 5—6 henkilöä huonetta kohti eivät olleet harvinaisia, olipa joukossa 11 henkilönkin asumuksia. Tällaisten asuntojen luonnottomuutta lisää vielä se, että näissä ei asu vain perheen omia jäseniä, vaan on niissä pakko pitää asukkeja, jolloin ahdas asunto muuttuu hollitupa-asumukseksi, jolloin koti menettää perhe-elämän merkityksensä kokonaan. Eräässä kirjoituksessa maisteri Modeen mainitsee, „että ahtaasti asuminen on kyllä jonkun verran vähentynyt, mutta että se helpotus, mikä asuntooloista on saatu, ei ole asuntojen suureneneminen, vaan se on perheiden pieneneminen. Tämä taas on seuraus syntyväisyyden huomattavasta vähentymisestä, joka etupäässä johtuu yhä yleisemmästä vapaaehtoisesta lapsimäärän rajoituksesta avioliitossa. Yhteys parannetun asuntotason ja lapsirajoituksen välillä on ollut ilmeinen. Tässä voimme muuten mainita — sanoo maisteri Modeen — että asuntoahtauden ja lapsirikkauden välinen yhteys on antanut suoranaisia herätteitä asutuskysymykselle m. m. Ruotsissa. Siellä on harkittu asiaa suunnilleen niin, että jos halutaan lopettaa voimakas syntyväisyyden väheneminen, ja siten ehkäistä tulevaisuudessa väkiluvun pieneneminen, tapahtuu se parhaiten parantamalla lapsirikkaiden perheiden asuntooloja.” Tällä tavalla johdutaankin asutuskysymyksestä väestökysymykseen, joka on useammassa maassa pakottanut yhteiskunnan sosialisoiin uudistuksiin, kuten Ruotsissa, jossa asutuskysymyksen alalla on tehty suuremmoisia uudistuksia juuri lapsirikkaita perheitä silmälläpitäen. Ja tässä ei ole jääty siihen, että vain annettaisiin avustusta asuntojen rakentamiseen ja uudistamiseen tai että olisi jääty odottamaan yksityisyrityksellisyttä, vaan siellä ovat kunnat valtion avustamana ryhtyneet rakentamaan asuntoja lapsirikkaita perheitä varten, joita sitten vuokrataan suuriperheellisille alennettuun vuokraan.

Mutta asutustopulaan vaikuttaa myöskin se, että joka vuosi lisääntyy työkykyinen väestö. Meillä Suomessa lasketaan väestön lisääntyvän noin 21,000—22,000 hengellä. Ja nämä tarvitsevat asunnon samoin kuin

uusia työpaikkoja. Perustetaan perheitä, mutta onko mahdollisuutta perheenisääntymiseen, jos ei ole edes omaa asuntoa saatavissa. Täytyy ehkä sijoittautua lisäksi jonkun toisen perheen asunnon nurkkaan. Näitä seikkoja ei voida enää sivuuttaa, vaan on meilläkin otettava vakavasti harkittavaksi ja toimittava sen mukaan.

Mainitsen vielä siitä nuorisotutkimuksesta, joka toimeenpantiin 1928, siis aikana, jolloin ei yleinen pulakausi vielä ollut ehtinyt vaikuttaa asunnon saantiin, joten tätä tutkimusta voidaan pitää normaalina. Vaikka tilastossa ei panna kovin paljon vaatimuksia nimitykselle „ahdas asunto”, siinä kun ahtaaksi suunnoksi määritellään asunto, jossa on 3 tai useampia asukkaita, sanotaan siinä kuitenkin: „Asuminen oli suurelta osalta kovin ahdasta.” Ainoastaan vajaa $\frac{1}{3}$ kaikista tiedon antajista asui yksin tai yhdessä jonkun toisen kanssa, kun sensijaan runsaasti puolella oli 2 tai 4 makuutoveria ja olipa useampiakin makuutovereita samassa huoneessa, mikä asuintila täytyy pitää jo erittäin ahtaana.

Maatalous-, teollisuus- ja muiden työntekijäin asunto-olot eivät puheenaolevalta kannalta paljoakaan poikenneet toisistaan. Asianosaiset itse mukaanluettuina maataloustyöntekijöitä asui 3.56, teollisuustyöntekijöitä 3.55 ja muita 3.70 henkeä makuuhuonetta kohden. Tilastossa mainitaan vielä, että naispuolisten asunto-olot olivat ahtaammat kuin miespuolisten. Työläisnuorisotutkimus siis toteaa, että asunto-olot ovat niin kaupungissa kuin maaseudulla jotakuinkin samanlaiset, yhtä ahtaata ja yhtä huonot.

Oman kuvauksensa ansaitsisivat maaseudun muonamiesten ja palveluskunnan asunto-olot. Muonamiesten asunnothan ovat yleensä kovin huonot. Näille usein suurperheille muonamiehille on ahtaata asunnot ja huonosti hoidetut asunnot, mutta palvelusväki, niiden asuntona on suuremmalta osalta vieläkin n. s. perheentuvat. Nämä ovat yhteisiä sekä mies- että naispalkkolisille. Vain 45 %:lla naispalkkolisista oli erillinen makuuhuone, siis enempi kuin puolet naispalkkolisista oli pakotettuja nukkumaan yhteisessä perheentuvassa, joka oli yhteinen sekä mies- että naispalkkolisille ja jonne tavallisesti sijoitetaan myöskin tilapäistyöläiset ja matkamiehet. Tähän jätetään nuoret, usein alaikäiset työtöt turvat-

tomiksi ja sitten vielä ihmetellään siveelistä rappeutuneisuutta naispalkollisten keskuudessa maaseudulla. Työehtosopimuslain määräystä ei ole tässä yhteydessä otettu huomioon. Työehtosopimuslain 21 § sanoo palkollisten asunnosta seuraavaa: „Työntekijälle palkkaetuina luovutettavan asunon tulee olla asianmukaisessa kunnossa ja terveellisessä suhteessa tyydyttävä sekä perheenjäsenten lukumäärään ja sukupuoleen että paikallisiin olosuhteisiin nähden tarpeeksi tilava.” Sanoilla „sukupuoleen nähden” tarkoitetaan selvästi erillistä asuinhuonetta naispalkollisille. Tässä suhteessa onkin syytä valtion komitean, joka asiaa tutkii, kiinnittää erikoinen huomio naispalkollisten oloihin ja hallituksen on ryhdyttävä myöskin vaatimaan tässä suhteessa lain määräyksiä toteutettavaksi.

Asunnon suuruuteen nähden on syytä myöskin lausua ajatuksia. Yhden huoneen asuntoja ei missään tapauksessa saisi rakentaa perheasuunnoksi. Työläisnaiset ovat esittäneet vaatimuksenaan, että perheasunon pitäisi ehdottomasti sisältää vähintään 2 huonetta ja keittiön. Tällöin olisi mahdollisuus eri sukupuolia oleville isommille lapsille saada erilliset makuusuojat. Kodissa, jossa on tilaa, siihen sisältyy myöskin viihtyisyyttä, kehitys- ja opiskelumahdollisuuksia, sieltä ei nuorison ja muiden perheenjäsenten tarvitse paeta kodistaan liika ahtautta ja levottomuutta pakoon, joutuakseen huonoon seuraan, josta usein seura rikollisuuden alkua.

Ennenkuin lopetan, haluan lausua toivomuksen, että uusia asuntosuunnitteluja laadittaessa otettaisiin huomioon myöskin asuntojen käytännöllisyys, miten työnhelputusta voitaisiin aikaansaada kotien hoidossa, jonka kautta voitaisiin saada työnhelputusta perheen äitien ylen raskaaseen työtaakkaan. Perheen äitien työtä ei voida lainsäädännöllä rajoittaa, mutta sitä voidaan suuresti helpottaa työhuoneiden järjestelyllä ja työmuotojen uusimisella. Tekniikka on kutsuttava kodinhoidon ja kotitalouden hyötyä ja kehitystä palvelemaan. Asuntotutkimus ja asuntouudistukset on saatava sentähden nopeasti käyntiin.

Ed. Bonsdorff: Bostadsfrågan betydelse har belysts från olika synpunkter. Här har även särskilt understrukits betydelsen av att hygieniska synpunkter böra

iakttagas vid byggandet och underhåll av bostäder på landsbygden. Jag vill ännu understryka bostadens betydelse såsom arbetsplats för landshusmödrar och nödvändigheten av att bostaden inredes så att landskvinnornas dubbla arbetsbörda i görligaste mån underlättas. Kraven på en förbättrad hemvård hava stigit, likaså ställas högre krav på de produkter från jordbruket som saluföras, men kvinnorna på landsbygden få fortsättningsvis arbeta med primitiva hjälpmedel och med mycket splittrade arbetsplatser. De föreningar och sammanslutningar, som arbeta för landsbygdens förkovran, hälsa med glädje det initiativ som nu tagits. Ett diskussionsmöte har sammankallats till den 30 november, till vilket samtliga dessa föreningar hava kallats för att dryfta möjligheterna att föra problemet „landsbygdens bostadsfråga” framåt.

Ett stort material finnes redan samlat, som kan tjäna såsom bas härför. Ett tusental landsbostäder hava granskats och klassificerats med hänsyn till bostadens nuvarande ståndpunkt, vattenledning saknas nästan överallt, likaså skafferi och hushållskällare. Mycket förfäres av brist på förvaringsplatser, många förräder kunna icke uppläggas. Likaså hava arbetsundersökningar gjorts. Flere hundra husmödrar hava tagit upp den tid som åtgår för olika sysslor. Här finnes också en utgångspunkt. Landsbygdens bostadsfråga omfattar enligt min uppfattning också jordbruksarbetarnas bostäder. Här vore billiga amorteringslån önskvärda, lantbrukets bärkraft är icke så stor. Kunde frågan uppdelas såsom minister Janhonen föreslagit, så, att städernas och industriorternas bostadsförhållanden behandlas för sig, landsbygdens för sig, skulle det säkert lända dessa för vårt folks trivsel och sundhet så beaktansvärda frågor till största fördel.

Ed. Andersson: Med anledning av socialministerns tvekan ifrågaom tillsättandet av en särskild kommitté så är det skäl att framhålla, att den sakkunniga från socialministeriet, som socialutskottet hörde i föreliggande fråga, uttalade önskemålet att ett dylikt speciellt organ för undersökningen måtte tillsättas enär det i socialministeriet icke finnes någon lämplig avdelning för sagda undersökning. I Sverige har man

nyligen slutfört en likadan undersökning, som den socialutskottet nu föreslår, och för ändamålet hade jämväl i Sverige tillsatts en special kommitté.

Ed. Jutila: Kun työväenasiainvaliokunta joutui käsittelemään näitä aloitteita työväen asunto-olojen parantamiseksi, joutui työväenasiainvaliokunta käsittelemään ed. Rantalan aloitteen, joka koski määrärahan myöntämistä ensi vuoden tulo- ja menoarvioon. Valiokunta katsoi, että käytettävänä olevat tilastot olivat niin puutteelliset ja vanhentuneita, ettei niiden perusteella voitu ajatella tällaisen määrärahan käytön ehdottamista, joten valiokunnan mielestä oli saatava uudet tilastot. Ennenkaikkea asiaintuntijain taholta kiinnitettiin huomiota siihen, että tällaisia tilastoja hyvinkin kipeästi kaivattaisiin. Ja kun valiokunnalla oli samanaikaisesti käsiteltävänä myöskin ed. Huotarin aloite asunto-olojen tutkimisesta, niin katsoi työväenasiainvaliokunta, että on perin lähdeittävä sellaiselle pohjalle, hankittava ensin täydellinen tilasto näistä asunto-oloista, koskapa ne ovat niin perin puutteelliset. Ja kun näin laajennettuna tätä aloitetta laajennettiin siten, että se myöskin tuli käsittelemään koko asunto-olot, myöskin maaseudun asunto-olot, niin jo valiokuntakäsittelyn yhteydessä katsoin, että kun perustelut näin laajennettiin olisi ollut syytä jättää hallitukselle vapaat kädet harkintansa mukaan tätä toimenpiteitä toteuttaa. Senvuoksi pyytäisinkin, herra puhemies, ehdottaa seuraavan ponten: että hallitus ryhtyisi tarpeellisiin toimenpiteisiin maamme ja ensisijassa maaseudun asunto-oloissa esiintyvien epäkohtien selvittämiseksi ja poistamiseksi.

Ed. Huotari: Tämä tuli yllätyksenä työväenasiainvaliokunnan jäsenen puolelta tämä uusi ponsi, koska valiokunnan mietintö on yksimielinen. Minun piti vastata samaa kuin ed. Andersson jo vastasi, ettei tietääkseni ole hallituksella sellaista järjestöä tai virastoa, joka voisi asuntokysymyksestä huolehtia. Asia on siksi kiireellinen, että siinä pitäisi jo ryhtyä toimenpiteisiin.

Mitä sosialiministeri sanoi komitean hankaluudesta, niin ei sen tarvitse olla hankala. Voihan siinä eri jaostot tai yksilöt huolehtia yhden asian ja toiset toisen, niin

että kyllä se saadaan käymään, jos vain hyvää tahtoa on.

Sitten täällä takana, se kai oli ed. Pohjannoro, jolla oli kaikista hauskin käsitys tässä asiassa, sillä hän sanoi, että nyt ruvetaan Suomen kansaa soluttamaan hyvillä asunnoilla, että se solutuspelko on jo mennyt niin pitkälle, että kun hyviä asuntoja Suomen kansalle hankitaan, niin sekin on jo solutusta. Me kauemman aikaa politiikassa olleet tiedämme, että jos siitä oikeasta solutuksesta olisi kysymys, mitä minä luulen hänen tarkoittavan, että kyllä se vaikuttaa enemmän huonoissa asunnoissa asuviin ja niihin vieläkin enemmän, joilla ei ole minkäänlaista asuntoa, kuin mitä se vaikuttaa hyvissä asunnoissa asuviin ihmisiin. Tuntuu omituiselta, että juuri savolainen edustaja, Savossa kun tiedetään asunto-olojen olevan kaikista kurjimmat (Eduskunnasta: Hämmäläinen se on!); hämmäläinen, niin mikkeliläisten edustaja hän on, pelkää, että tulee liikaa hyvät asunnot, niin että niitä nyt ruvetaan soluttelemisella peloittelemaan, se oli jotain erikoista. Sitten hän sanoi, että pitäisi antaa suunnittelut joillekulle yksityisjärjestöille. Minä en tahdo väheksyä näiden järjestöjen työtä, mutta ei tätä voi mitkään yksityiset hyväntekeväisyysseurat ja muut järjestää, kyllä se on valtion järjestettävä ja onkin kiireellisesti järjestettävä. Minä ymmärrän, että eduskunnan enemmistö tulee pysymään tämän työväenasiainvaliokunnan ponnen takana.

Ed. Moilanen: Aloitteen tekijät ovat ehdottaneet, että asuntokysymystä tutkitaisiin kaikessa laajuudessaan, siis niin hyvin maaseudun kuin kaupunkien osalta. Tämä ehdotus onkin minun mielestäni oikeaan osunut. Maaseudun asunto-olot ovat epäilemättä huonot ja niiden parantamiseksi on toistaiseksi meidän maassamme vielä verrattain vähän tehty työtä. Korjausta on siis epäilemättä hyvinkin paljon maaseudun asunto-oloissa. Mutta ei voida myöskään kieltää, että kaupunkienkin asunto-olot ovat huonolla kannalla vielä suurin piirtein, vieläpä isommissakin kaupungeissa pienemmistä puhumattakaan. Meillä on asunto-olojen korjaamiseksi yritetty valtiollankin puolelta jotakin tehdä. Vuonna 1927 perustettiin valtion omakoti-rahasto, josta annetaan pitkäaikaisia kuoletuslainoja

kuntien välityksellä niin hyvin maaseudun asunto-olojen kuin kaupunkien asunto-olojen parantamiseen. Mutta varoja on ollut käytettävissä kuitenkin tässä rahastossa verrattain vähän. Eikä ole toiselta puolen ollut riittävässä määrin harrastustakaan asian edistämiseen.

Kun nyt on tehty kaksikin aloitetta, jotka tarkoittavat samaa asiaa, tämä aloite tarkoittaa etupäässä minun ymmärtääkseni kaupunkien asunto-olojen korjaamista ja ed. Rantalalan aloite taas maaseudun asunto-olojen parantamista, niin on minusta nämä molemmat puolet samalla kertaa perusteellisesti tutkittava ja laadittava suunnitelmia siitä, mitenkä maaseudulla ja mitenkä kaupungeissa parhaiten voitaisiin tähän epäkohtaan korjausta saada aikaan. Minä sen vuoksi asetun sille kannalle, että se ponsiehdotus, minkä työväenasiainvaliokunta on ehdottanut, on hyväksyttävä, enkä voi siis pitää oikeaan osuneena sitä ehdotusta, että olisi kiinnitettävä huomio vain maaseudun asunto-olojen korjaamiseen. Kun komitea asetetaan, niinkuin minä luulen olevan tarpeellista, niin on sen tehtäväksi annettava silloin asunto-olojen tutkiminen kaikessa laajuudessa niin hyvin maaseudun kuin kaupunkien kannalta. Siten voidaan saada oikea lähtökohta vastaisille toimenpiteille tässä asiassa.

Ed. Hämäläinen: Kun nyt, niinkuin luulen, eduskunta yksimielisesti hyväksyy tämän työväenasiainvaliokunnan ehdotuksessa olevan ponnin, lausuisin sen johdosta hallitukselle sellaisen toivomuksen, että kun asianomainen tutkijakomissio asetetaan ja sille määritellään sen tehtävät, laatu ja laajuus, että tämä kiinnittäisi erikoisen huomion Mikkelin läänin asunto-oloihin. Tämä ei suinkaan johdu minkäänlaisesta nurkkakuntarakkaudesta, vaan siitä, että meidän maassamme ei juuri muualta löytyne senlaatuista väestöryhmää kuin sanotusta läänistä, joiden asunto-olot olisivat niin perin alhaisella tasolla. Ei tietääkseni sellaista „loisiksi” nimitettyä joukkoa (Eduskunnasta: Myöskin Kuopion läänistä!). Ehkä Kuopion läänistä lähinnä. Näinä vuosina on kylläkin mainitussa läänissä loisasujain lukumäärä huomattavasti vähentynyt, mutta vielä muutama vuosi takaperin (Eduskunnasta: Pienin läänihän se on!) se oli niin

huutavan suuri, että käymäsiltään kävijäkin joutui aina sen huomaamaan. Ei ole suunnattava tämän komitean tutkimuksia viljaville ja vauraille seuduille, vaan kaikin syvimpiin salosopukoihin eikä ainoastaan asuntoihin, jotka ovat pienasuntoja, mutta myöskin asuntoihin, jotka ovat paikkakunnan suurasuntoja, suurtalollisten huoneissa asuvien ihmisten asuinmahdollisuuksien selville ottamiseen, sillä sieltä löytyy asumuksia, jotka eivät täytä alhaisimpiakaan vaatimuksia. Eikä monikaan omassa tupapahasessaan asuva ole asumisedellytyksiin nähden edellä mainittujen kanssa rinnastettavissa. Jolla on sentään oma tupa, on edes jotain itsenäistä oikeutta, mutta sillä jolla on vain toisen tuvan nurkka asuttavanaan, sillä ei ole suurtakaan oikeutta järjestää asioitaan, vaan saa olla koko perheineensä toisen armoilla ja tätä tällaista armoilla olevaa joukkoa on Mikkelin läänin eri kunnissa hyvin suuri määrä.

Ed. Junes: Pyydän kannattaa ed. Jutilan ehdotusta.

Ed. Pohjannoro: Yhteiskunta on kokonaisuudessaan kokoonpantu soluista ja näitä koteja on verrattu yhteiskunnan soluihin, ja jos yhteiskuntaa solutetaan kodeilla eikä kolhooseilla, on se hyvä asia. Tästä minä iloitsen ed. Huotarin lausunnossa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Jutila ed. Juneksen kannattamana ehdottanut, että eduskunta hyväksyisi seuraavan toivomuksen: „että hallitus ryhtyisi tarpeellisiin toimenpiteisiin maamme ja ensisijassa maaseudun asunto-oloissa esiintyvien epäkohtien selvittämiseksi ja poistamiseksi”. Kutsun tätä ehdotusta ed. Jutilan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Jutilan ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 113 jaa- ja 37 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 47.

Eduskunta on siis hyväksynyt valiokunnan ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Ehdotus toivomukseksi esityksen antamisesta kunnallisverorasituksen tasoittamisesta.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ainooaan käsiteltyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 47, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsitelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 5.

Keskustelu:

Ed. Junes: Käsitellessään allekirjoittaneen y. m. toivomusaloitetta kunnallisverorasituksen tasoittamisesta on laki- ja talousvaliokunta, esillä olevan mietinnön mukaan, myönteisten perustelujen jälkeen päättänyt kuitenkin kielteiseen lopputulokseen. Valiokunnan mielestä, koska eduskunta on vuoden 1932 valtiopäivillä, siis neljä vuotta sitten, hyväksynyt toivomuksen, että hallitus tutkituttaisi asiaa ja antaisi siitä eduskunnalle esityksen ja kun tämän toivomuksen johdosta valtioneuvosto on sittemmin asettanut komitean tutkimaan kysymystä, ei asian tässä vaiheessa ole syytä ryhtyä aloitteen johdosta toimenpiteisiin.

Näin ollen näyttää siltä niinkuin asia valiokunnan mielestä olisi riittävästi edistynyt, kun sitä varten on saatu komitea asetetuksi. Mutta siihen katsoen, että jo mainitusta ponnien hyväksymisestä on kulunut, kuten mainitsin neljä vuotta, ja että valiokuntakin ilmoittaa olevansa yksimielinen siitä, että kunnallisverorasitusta olisi tehokkaasti koetettava tasoittaa, olisin toivonut, että valiokunta olisi päättänyt asiassa myönteiseen tai ainakin sellaiseen ponteen, jossa asian tärkeyteen katsoen olisi kehoitettu hallitusta kiirehtimään asian selvittämistä ja esityksen antamista. Kun näin ei ole tapahtunut, täytyy minun jollakin sa-

nalla kiinnittää eduskunnan ja tässä tapauksessa varsinkin hallituksen huomiota tilanteen vakavuuteen ja eritoten sen seikan huomioimiseen, mihin me oikeastaan ennen pitkää joudumme, ellei asiaan saada pikaista ja tuntuvaa parannusta.

Edellyttäen, että nykyinen hallitus saa jonkin aikaa rauhassa työskennellä, voimme kyllä luottaa siihen, että kysymyksen käsittelyä tullaan jouduttamaan, mutta siltä varalta, että toiveet tässä suhteessa sattuisivat pettämään ja että saattaisi tulla hallitus, joka ei olisikaan niin lämmin ratkaisuun pääsemiseksi, olisi ollut suotavaa, että nykyinenkin eduskunta olisi lausunut mielensä sellaisessa muodossa, joka ilman muuta joutuisi hallituksen huomioitavaksi.

Että asia todellakin on kipeä ja huomionarvoinen, senhän on todennut, niinkuin jo mainitsin vuoden 1932 eduskunta ja nyt esilläolevan mietinnön mukaan näillä valtiopäivillä laki- ja talousvaliokuntakin. Senvuoksi ja jotta eduskunta, hallitus ja maan yleinen mielipide kiinnittäisivät entistä enemmän huomiota tällä alalla vallitsevaan epäsuhteeseen, sallittaneen minun, herra puhemies, esittää muutamia tietoja ja numeroita siitä, minkälaiset verotusolot meillä yleensä ovat ja miten nykyiset säädökset vaikuttavat eri seuduilla olojen muodostumiseen tässä suhteessa.

Erittäin räikeänä esiintyy silloin eroavaisuus vanhojen, vauraiden, Etelä-, Länsi- ja Keski-Suomen pitäjen ja kaukaisten syrjäseutujen asutusten kesken. Ja viime aikoina on silmiinpistävämmäksi muodostunut niiden paikkakuntien etuisuus, jotka ovat huomattavampia teollisuus- ja liikelaitoksia onnistuneet alueilleen saamaan. Vaikka siis yksityisiä hyvinkin kuvaavia erikoistapauksia voisin esittää sieltä täältä ympäri Suomea, niin rajoitun kuitenkin lähemmin tällä kertaa koskettelemaan vain Pohjois-Suomen oloja ja mainitun seudun suhdetta muuhun Suomeen, koska Pohjois-Suomessa verotusolot näyttävät yleensä olevan kaikkein raskaimmat ja senvuoksi vaativat aivan erikoisia toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi.

Aloitteessani olen jo maininnut mistä johtuu, että Pohjois-Suomi ja eritoten Perä-Pohjola on joutunut niin raskaasti yhteiskunnallisilla rasituksilla kuormitetuksi ja minkä vuoksi se ei kykene, mikäli sosiaaliset ynnä muut lait ovat yhteisiä ja

jatkuvasti pidetään samojen perusteiden mukaan koko maata velvoittavina, näistä omin voiminsa selviytymään. Ja vaikka näitä velvoituksia onkin siellä täällä harkin mukaan helpotettu tilapäisavustuksilla, niin eivät ne kuitenkaan ole vakautaneet yleistilannetta sen pitemmälle eivätkä vaikuttaneet normaalisten olojen muodostumiseen. Onhan selvää, että kun maalle säädetään lakeja, jotka velvoittavat kaukaisia uudisasutuksen luontoisia erämaaseutuja järjestämään yhteiskunnalliset laitoksensa samassa ajassa ja samojen mittasuhteiden mukaisesti kuin vanhat, varakkaat ja jo melkein kaikissa suhteissa tarkoitettuun päämäärään enemmin ehtineet kulttuuriseudut, niin tämän täytyy selvästi johtaa ilmeiseen epäsuhteeseen, ja jos se saa jatkua, vaikeaan ristiriitaan, jopa katastroofiinkin.

Siitä, minkälaisiksi verotusolot Pohjois-Suomessa ovat muodostuneet, mainittakoon m. m., että veroäyrin suuruus oli v. 1935 esim. Rovaniemellä 16:25, Ylikiimingissä 15:60, Taivalkoskella 15:—, Sotkamossa 14:50, Kuusamossa 14:—, Posiolla 13:50, Kemijärvellä 12:90, Kemin maalaiskunnassa 12:50 j. n. e., kun se Viipurin läänissä oli keskimäärin vain 6:75, Uudenmaan läänissä 7:28, Hämeen läänissä 7:67 ja Turun ja Porin läänissä 7:81 sekä keskimäärin koko maassa 8:28. Kaikissa Kainuun ja Perä-Pohjolan kunnissa on veroäyrin hinta mainittuna vuonna ollut korkeampi kuin keskimäärin koko maassa ja suurimmassa osassa kuntia paljon korkeampi kuin keskimäärin ylläluetelluissa lääneissä.

Kun usein näistä asioista keskusteltaessa täällä eduskunnassakin kuulee väitettävän, että taksoitusperusteet olisivat Perä-Pohjossa alhaisemmat ja että taksoitus yleensä siellä toimitettaisiin matalampia normeja käyttäen kuin muualla Suomessa, niin eivät nämä väitteet, kun verotukseen vaikuttavat kaikki seikat, esim. väestön lapsirikkaus, peltoalain pienuus ja sen suhteellisesti heikko tuotto ynnä muut sellaiset otetaan huomioon, pidä ensinkään paikkaansa. Vaikka tarkkaa vertailua tästä onkin hyvin vaikea toimittaa, niin osoittavat tilastot kuitenkin, että vaikka pellon tuotto onkin Pohjois-Suomessa laskettu hehtaarialta jonkun verran pienemmäksi kuin Etelä-Suomessa, niin ovat niittyjen tuotot

Pohjois-Suomessa yleensä lasketut vastavasti suuremmiksi, jopa monessa tapauksessa 200—300:kin markkaa hehtaaria kohden kuin muualla maassa. Ja kun tiedetään kuinka niittyvaltaisilla siellä ovat maataloudet, niin ei kokonaispinta-alojen verotuksessa ole juuri mitään eroa. Samaan tulokseen tulemme myöskin, jos vertailemme veroäyrien keskinäistä lukua maaseudun asukkaisiin nähden eri seuduilla. Silloin me saamme nähdä, että kun tämä luku asukasta kohden esimerkiksi vuonna 1933 oli Turun ja Porin läänissä 16.90, Ahvenanmaan läänissä 16.97, Hämeen läänissä 22.08, Viipurin läänissä 20.25, Mikkelin läänissä 14.50, Kuopion läänissä 13.23, Vaasan läänissä 13.50, oli se Kajaanin kihlakunnassa 12.06 ja Kemin kihlakunnassa 17.19. Koko maan maalaiskunnissa oli vastaavien lukujen keskimäärä 17.62.

Osoituksena vielä siitä, kuinka tarkkaa verotusta Pohjois-Suomessa sentään, huolimatta asukkaiden yleisestä vähävaraisuudesta, pyritään toteuttamaan, mainittakoon, että kun fyysillisten veronmaksajain suhde henkikirjoitettuun väestöön oli vuonna 1932 esimerkiksi Mikkelin läänissä 22.9, Viipurin läänissä 22.5, Kuopion läänissä 22.2, Vaasan läänissä 20, niin oli se Kainuussa ja Perä-Pohjolassa 19.7.

Vaikka verotusta Pohjois-Suomessa, kuten edellä olen osoittanut, onkin yritetty toteuttaa niin tarkoin ja niin laajoihin piireihin kuin suinkin mahdollista, on kunnallistalouksien yleinen asema jäänyt heikoksi ensiksikin sen vuoksi, että suuri osa veroista verotettujen heikon maksukyvyn vuoksi on vuoden lopussa jäänyt tähteeksi, siis ulosotolle ja lopuksi vielä kokonaan saamatta, ja toiseksi sen vuoksi, että kunnat ovat näiden ja monien muiden suurten velvoitusten painamina joutuneet aivan äärimmilleen velkaantumaan. Vertailun vuoksi saanen tästäkin mainita, että kun maksuunpannuista verotuloista jäi tähteeksi vuoden lopussa esimerkiksi vuonna 1932 Uudenmaan läänissä 18.4 %, Turun ja Porin läänissä 14.5 %, Hämeen läänissä 15 %, niin jäi Kemin kihlakunnassa samana vuonna 45.4 % ja Kajaanin kihlakunnassa 39.8 %. Kuinka suurina taasen kuntien velat rasittavat väestöä eri paikkakunnilla, olkoon mainittu, että kun ne esimerkiksi vuonna 1933 tekivät maaseudulla asukasta kohden Uudenmaan läänissä 382 markkaa,

Turun ja Porin läänissä 246 markkaa, Vaasan läänissä 257 markkaa, Viipurin läänissä 277 markkaa ja koko maassa 328 markkaa, niin vastaava luku oli Kemin kihlakunnassa 752 markkaa. Verotettujen tulojen sataa markkaa kohden oli kuntien velka samana vuonna esim. Uudenmaan läänissä 11 markkaa 59 penniä, Turun ja Porin läänissä 14: 67, Hämeen läänissä 15: 03, Viipurin läänissä 13: 67, mutta Kaajanin kihlakunnassa 31: 30 ja Kemin kihlakunnassa 43: 76.

Tuntien nämä tällaiset edellämainitsemi epäsuhteet verotusoloissa yleensä ja minkälaisiin oloihin muutamat kunnat ovat joutuneet tässä suhteessa, onkin valtiovalta jo muutamina vuosina rientänyt korjaamaan pahimpia epäkohtia myöntäen erälle kunnille tilapäisavustusta, jotka kuitenkin on lopetettu heti kun kunnan raha-asemassa on vähänkin näyttänyt parantumisen oireita. Niinpä esimerkiksi Alatornion kunnalle, jossa kunnan väkiluku on noin 9,000, jossa veroäyri on pyörinyt 12 markan ylä- ja alapuolella, ollen viime vuonna 11: 50 ja jossa köyhäinhoitomenot nousevat vuosi vuodelta, siis tänäkin vuonna, huolimatta yleisestä ajan parantumisesta, ollen tätä nykyä siinä 900,000 markan korvilla, myönnettiin tällaista tilapäisavustusta vuonna 1933 175,000 markkaa, vuonna 1934 50,000 markkaa, mutta senjälkeen ei ole myönnetty mitään siitä huolimatta, että köyhäinhoitomenot niinkuin jo edellä mainitsin nousevat vuosi vuodelta. Tällaisissa oloissa ja tällaisten tapahtumien vallitessa ei voi asiasta enää vaieta, siihen on saatava muutosta niin pian kuin mahdollista. Kysymyksessä ei ole eikä saa olla hyväntekeväisyys, jota vain armeliaisuudesta harjoitetaan hätäenjoutuneita kuntia kohtaan, vaan oikeudenmukaisuuden vaatima toimenpide niiden kohtuuttomuuksien korjaamiseksi, joita nykyinen verolainsäädäntö aiheuttaa varsinkin Pohjois-Suomen kunnille. Miten asia olisi järjestettävä varmemmalle ja oikeudenmukaisemmalle pohjalle, on tarkoin harkittava, ja siihenhän on hallituksella kyllä mahdollisuuksia.

Kun naapurimaassamme Ruotsissa, jossa olot ovat monessa suhteessa meikäläisiin verrattavissa, on jo vuonna 1928 asia ratkaistu erikoislainsäädännöllä n. s. tasoitusverotuksella, jota nyt laki- ja talousvaliokuntakin pitää mahdollisena esikuvana

asiaa meillä ratkaistaessa, niin ei meidän tarvitse suinkaan tässäkin asiassa aivan sokkosilla kulkea. Kuinka tehokasta tämän tasoitusveron vaikutus on sikäläisissä oloissa yleensä, käy ilmi siitä kun mainitsen, että tasoitusveron tuotto oli Ruotsissa esimerkiksi vuonna 1934 7,212,630 kruunua ja vuonna 1935 8,602,654 kruunua eli noin 100 miljoonaa markkaa ja että tästä rahastosta maksettiin vuonna 1935 verontasoitusta yksin Norrbottenin läänin maalaiskunnille 2,974,865 kruunua eli 34.6 miljoonaa markkaa. Kun meillä samaan tarkoitukseen on tänä vuonna käytettävänä eri momenteilla vain 9 miljoonaa markkaa, josta Oulun läänin osalle jaettanee vuoden loppuun mennessä noin 4 miljoonaa markkaa, niin kalpenee tosiasiaa oma toimintamme ja omat saavutuksemme Ruotsin rinnalla. Ja vaikka edellämainittuja ruotsalaisia lukuja, ehkä ei siellä voimassaolevan tasoitusveron kanto- ja käyttötapakaan, sellaisenaan meillä ole mahdollisuus toteuttaa eikä käytäntöön saattaa, niin silloin kuin meillä olot ovat sellaiset, kuin mitä edellä olen maininnut, me emme saa jättäytyä piittaamattomiksi siellä tällä alalla käytännössä olevista menetelmistä ja niiden antamista tuloksista, meille soveltuvan kiinteän järjestelmän luomiseksi kunnallisverorasituksen tasoittamiseksi.

Riippumatta siitä, vaikka laki- ja talousvaliokunta ehdottaakin nyt aloitteen hylättäväksi, rohkenen kuitenkin valiokunnan mietinnön perusteluihin ja edellälausumaani nojaten uskoa, että hallitus tulee kiinnittämään asiaan sellaista huomiota, jota kysymyksen tärkeys, vakavuus ja sen kiireellinen järjestely toteutuakseen eittämättä vaatii.

Sosiaaliministeri J a n h o n e n: Herra puhemies! Se kysymys, josta ed. Junes täällä mainitsi, on Pohjois-Suomen ja samalla koko maan kannalta siksi tärkeä ja ensiluokkainen kysymys, että en voi olla siihen vielä kajoamatta. Ed. Junes kiinnitti eduskunnan huomiota siihen, kuinka sikäläiset kunnat ovat joutuneet tavattomiin vaikeuksiin juuri verotuskysymyksissä ja kuinka taloudellinen elämä kunnissa on vaikeasti hoidettavissa. Ne syyt, jotka hän mainitsi, ovat olleet osaltansa vaikeuttamassa kuntien taloudellista asemaa.

Lisäksi tahtoisin kiinnittää eduskunnan huomiota eräisiin toisiin seikkoihin, jotka erittäin raskaina painavat sikäläisten kuntien taloudellista asemaa. Kunnallistalouksien menothan Pohjois-Suomessa ovat viime aikoina suuresti lisääntyneet. Varsinkin itsenäisyytemme aikana säädetty koulupakko ja suuresti laajentunut yhteiskunnallinen huoltotoiminta ovat Pohjois-Suomessa aiheuttaneet kunnallistalouksien menojen äkillisen nousun. Kunnallistaloudet ovat siten joutuneet vaikeaan murroskauteen, kun sensijaan Etelä-Suomessa monin paikoin vuosikymmeniä ennen valtiollisen itsenäisyytemme saavuttamista oli kehitetty sekä kansakoululaitosta että yhteiskunnallista huoltoa, joten uuden lainsäädännön vaatimusten toteuttaminen ei täällä ole saattanut kunnallistalouksia lähimainkaan niin ankaralle koetukselle kuin juuri Pohjois-Suomessa.

Mitä erikoisesti kansakoulumenoihin tulee, eivät ne Pohjois-Suomessa ole suhteellisesti suuremmat kuin maamme muissa osissa vain sen vuoksi, että uuden kansanopetustusta koskevan lainsäädännön johdosta Pohjois-Suomessa on ollut pakko kansakoululaitoksen aikaisemman kehittymättömyyden takia lyhyessä ajassa rakentaa kovin paljon uusia kouluja, vaan myös siitä syystä, että kansakoululaitos sellaisenaan tulee Pohjois-Suomessa kalliimmaksi kuin maamme muissa osissa. Ensinnäkin itse rakennuskustannukset Pohjois-Suomessa ovat huomattavamasti korkeammat kuin muualla, toiseksi siellä harva asutus edellyttää erällä seu-duilla oppilaskotien rakentamista kansakoulujen yhteyteen. On selvää, että tällaisten kalliiden lisärakennusten rakentaminen ja kunnossapito suuresti kohottaa kansanopetusmenoja. Valtio suorittaa Kainuussa ja Perä-Pohjolassa kylläkin avustuksena suu-remman osan kansakoulurakennuskustannusten normaali hinnasta kuin maamme eteläosissa. Mainitut normaalihinnat on kuitenkin laskettu pulavuosien halpojen rakennuskustannusten mukaan ja lisäksi silmäläpitiäen etupäässä maamme eteläosia, joissa rakennuskustannukset muutenkin ovat alhaisemmat kuin Pohjois-Suomessa. Tästä johtuu, niinkuin asiaa käsittelevä erikoiskomitea itse on todennut, että kansakoulujen todelliset rakennuskustannukset Pohjois-Suomessa ovat huomattavamasti korkeammat kuin mitä kouluhallitus on nor-

maalitaksoiksi määrännyt. Omansa lisä-mään kansakoululaitoksen aiheuttamaa rasi-tusta Pohjois-Suomessa on edelleen uudis-asutus, jota valtio siellä laajassa mitassa harjoittaa valtion mailla hankkimalla sinne väkeä myös maamme muista osista. Kun valtion asutustiloille muilta paikkakunnilta muuttavat asukkaat yleensä ovat vähävaraisia, eivät Pohjois-Suomen kunnat tällä hetkellä hyödy lainkaan heidän verotuksestaan, mutta sensijaan saavat sikäläiset kunnat heidän vuokseen kyllä suuria lisämenoja kannettavakseen. Sikäli kuin asutustoiminta Pohjois-Suomessa edelleenkin tarmokkaasti kehittyy, mikä onkin tarpeenvaativaa, lisääntyy yhä uudisasutuksesta johtuva kansakoulumenojen nousu. Erikoisesti vaikuttaa tähän suuntaan erämaihin perustetut ja vastedes perustettavat asutusalueet, jotka vaativat kokonaan omat kansakoulunsa.

Pohjois-Suomen kuntien tehokas nykyistä suurempi tukeminen oppivelvollisuuslain niille aiheuttamien velvollisuuksien täyttämässä on sitä tärkeämpää, kun sikäläisen kansakoululaitoksen kohottaminen ajan vaatimusten tasalle on koko valtakunnan edun vuoksi toteutettava mahdollisimman pian. Kansan sivistäminen on ollut etenkin raja-alueilla kansakunnallemme välttämätöntä. Sen suuren merkityksen vuoksi, joka kansakoulujen valistustyöllä on, ja huomioonottaen kansanopetuksen jo nyt Pohjois-Suomen kunnille aiheuttaman ankaran rasituksen, olen sitä mieltä, että samalla kun sikäläistä kansakoululaitosta on yleensä tuettava valtion varoilla nykyistä enemmän, valtion olisi myöskin harkittava, missä määrässä n. s. asutusalueitten kansakoulut olisi valtion varoilla ylläpidettävä.

Myös köyhäinhoidon alalla Pohjois-Suomessa tuottaa metsätöihin muualta muuttanut väestö kunnille ylimääräistä raskasta rasitusta. Kun kuntaan muuttanut saa kotipaikkaoikeuden oleskeltuaan kunnassa yhden vuoden köyhäinhoitoapua nauttimatta, jää tuollainen henkilö helposti kunnan asukkaaksi vähänkin paremman hakuuvuoden jälkeen. Sairauden sattuessa tai huonon ajan koittaessa ovat nämä tulokkaat tavallisesti heti kunnan huollettavia. Siihen nähden, että metsistä Pohjois-Suomessa suurin osa kuuluu valtiolle, ovat juuri valtion metsätyöt vetäneet sikäläisiin kuntiin varatonta väkeä muualta.

Mitä näihin kansakoulu- ja köyhäinhoitomenoihin tulee, niin Kainuussa ja Perä-Pohjolassa ovat kansakoulumenot veroäyriä kohden useimmissa kunnissa paljon korkeammat kuin keskimäärin Etelä-Suomen lääneissä, onpa sellaisiakin Perä-Pohjolan kuntia, joissa kansakoulumenot ovat 3—4 kertaa niin suuret veroäyriä kohden kuin keskimäärin Etelä-Suomen lääneissä. Lisäksi on otettava huomioon, että Pohjois-Suomen kunnissa oppivelvollisuuslain täytäntöönpano on vielä suuresti keskeneräinen. Kouluhallituksen antamien tilastojen mukaan on vielä rakennettavia kouluja Kajaanin kihlakunnassa 57 ja lisärakennuksia 17, ja näistä kustannukset pyörein luvuin 17 milj. mk., Kemin kihlakunnassa vielä rakennettavia kouluja 60, lisärakennuksia 7, rakennuskustannukset 12,208,000 mk. ja Oulun kihlakunnassa 61 rakennettavaa koulua ja lisärakennuksia 15, yhteensä 11,545,000 markkaa, joten koko tällä alueella on vielä rakennettavia kouluja 178 ja lisärakennuksia 42, joiden yhteinen kustannusarvio on noin 41.5 milj. markkaa.

Köyhäinhoidon aiheuttamat nettomenot ovat olleet myöskin näissä Pohjois-Suomen kunnissa erittäin suuret. Vaikka emme otaakaan näitä raskaimpia pulavuosia huomioon, niin esim. v. 1934 oli kymmenessä kunnassa 5—11 mk. köyhäinhoitomeno veroäyriä kohden, kahdeksassa kunnassa 4—5 mk. ja kuudessa 3—4 markkaan. Etelä-Suomessa sen sijaan oli köyhäinhoidon aiheuttamat läänittäiset keskimäärät veroäyriä kohden vuonna 1933 Uudenmaan läänissä 3: 27, Turun ja Porin läänissä 3: 91, Hämeen läänissä 3: 76 ja Viipurin läänissä 3: 23. Suurimmassa osassa Kainuuta ja Perä-Pohjolan kuntia olivat siis köyhäinhoidonkin aiheuttamat menot veroäyriä kohti paljon korkeammat kuin keskimäärin Etelä-Suomen lääneissä. Köyhäinlaitoskaan ei vielä ole Kainuussa ja Perä-Pohjolassa kehitetty ajan vaatimuksia vastaavalle tasolle. Niinpä ei siellä vielä ole kunnalliskotia lähimainkaan kaikissa kunnissa, vaan puuttuu ne 16:sta. Alhaisestikin laskien tulee näitten puuttuvien kunnalliskotien rakentaminen nousemaan ainakin 10—12 milj. markkaan. Oppivelvollisuuslain ja uusien huoltolakien määräykset aiheuttavat näin ollen kansakoululaitoksen ja köyhäinhoidon menoissa Pohjois-Suomessa läheisessä tulevaisuudessa vielä tuntuva nou-

sua. Tämän ohella sikäläisen väestön suhteellisen nopea luontainen lisääntyminen ja siellä jatkuva uudisasutus, toiselta puolen työtilaisuuksien rajoitus ja lyhytaikaisuus tulee vielä pitkät ajat olemaan syynä siihen, että yllämainitut menot raskaana painavat kunnallistaloutta Pohjois-Suomessa.

Olisi tietysti monta muuta erittäin tärkeätä ja painavaa seikkaa, jotka puhuvat tämän n.s. verotasotuksen puolesta Pohjois-Suomen kuntien hyväksi, mutta nämäkin esimerkit ja numerot osaltaan puhuvat vakavaa kieltä siitä, että ellei Pohjois-Suomen kuntien avuksi valtiolta ojenna auttavaa kättä, niin tilanne siellä käy entistä kestämättömämmäksi. Toisaalta minulla on sellainen käsitys, että Pohjois-Suomessakin voidaan valtion sopivilla toimenpiteillä kansan taloudellinen elämä ja kehitys johtaa sille tasolle, että siellä väestö voi ajanmitaan omillaan tulla toimeen. Mutta sellaisena murroskautena kuin mikä viimeisen vuosikymmenenkin aikana on ollut, jolloinka luontaistaloudesta on täytynyt siirtyä rahatalouteen, jolloin suuret perheet pienillä tiluksilla tilapäisansioitten turvin koettavat tehdä työtä ja hankkia elatusensa, ei niissä oloissa voida kuntien raskaita verorasituksia kantaa, vaan siinä tapahtuu yksityisten ja kuntien sortuminen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta hyväksyy valiokunnan hylkäävän ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Ehdotus toivomukseksi sairaalan rakentamisesta Ylitornion kuntaan.

Esitellään talousvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ainoaan käsitte-lyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Jurnuksen y. m. toiv. al. n:o 43, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsitte-lyyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 2.

Puheenvuoroja ei haluta.

Eduskunta hyväksyy valiokunnan hylkäävän ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Ehdotus toivomukseksi sairasmajan rakentamisesta Kolariin.

Esitellään talousvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ainoaan käsitellyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Juneksen y.m. toiv. al. n:o 44, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 3.

Puheenvuoroja ei haluta.

Eduskunta hyväksyy valiokunnan ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

10) Ehdotus toivomukseksi sairaalan rakentamisesta Sotkamoon.

Esitellään talousvaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ainoaan käsitellyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Janhosen y.m. toiv. al. n:o 45, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 4.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta hyväksyy talousvaliokunnan hylkäävän ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

11) Ehdotus toivomukseksi esityksen antamisesta kunnallisverolakien niiden säännösten muuttamiseksi, jotka koskevat useamassa kunnassa harjoitetulla liiketoiminnalla saadun tulon verottamista.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ainoaan käsit-

telyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Salon y.m. toiv. al. n:o 48, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 6.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta hyväksyy laki- ja talousvaliokunnan ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

12) Ehdotuksen laiksi ulosottolain 4 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajasta

sisältävä hallituksen esitys n:o 43 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan.

13) Ehdotuksen laiksi 14 päivänä joulukuuta 1934 ulosottolain 5 luvun 27 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajasta

sisältävä hallituksen esitys n:o 44 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan.

14) Ehdotuksen lainsäädännöksi asutustilallisten vuotuismaksuihin sisältyvän koron alentamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 45 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

15) Ehdotuksen laiksi merenkulkuhallinnon viroista ja toimista

sisältävä hallituksen esitys n:o 46 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

Pöydällepano:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

16) Ehdotuksen laiksi valtiollisesta poliisista

sisältävän lepäämässä olevan ehdotuksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 20,15.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

24. Perjantaina 13 p. marraskuuta 1936

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi köyhäinhoitolain 5 §:n muuttamisesta 582
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 13; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 2; ed. Sundströmin y. m. lak. al. n:o 51.

2) Ehdotus laiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen 82 §:n 7 kohdan muuttamisesta „
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 14; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 4; ed. Niskasen lak. al. n:o 49.

3) Ehdotus laiksi kahdeksan tunnin työajasta annetun lain muuttamisesta 583
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 15; työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 2; ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 54.

Toinen käsittely:

4) Ehdotus laiksi vapausrangaistusten koventamisesta annetun lain muuttamisesta „
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 16; lakivaliokunnan mietintö n:o 8; hallituksen esitys n:o 17.

5) Ehdotus laiksi väkijuomista annetun lain muuttamisesta 594
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 17; talousvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 38.

Siv.

Ainoa käsittely:

6) Ehdotus laiksi valtiollisesta poliisista 600
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9; vuoden 1934 vp:ltä lepäämässä oleva edellämainittu lakiehdotus.

Pöydällepanoa varten esitellään:

7) Lakivaliokunnan mietintö n:o 9 tasavallan presidentin vahvistamatta jättämän ehdotuksen johdosta laiksi eräiden kapinaan osaaottaneiden henkilöiden armahtamisesta 610

8) Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 7 tilusrauhotuslain muuttamista tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta „

Puhetta johtaa puhemies Hakkila.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat J. Annala, Fagerholm, Kivimäki ja Takala.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta perheessä sattuneen sairauden vuoksi ed. J. Annala, viikon ajaksi sai-

rauden vuoksi ed. Kivimäki ja tämän täysistunnon loppuosasta alkaen ensi torstaihin saakka ulkomaanmatkan takia ed. Wiik.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Venho: Suuri valiokunta kokoon-tuu huomenna kello 10.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi köyhäinhuoltolain 5 §:n muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä ed. Sundströmin y. m. lak. al. n:o 51, jota on valmistelevasti käsitelty laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 2 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 13, esitellään osittain kolmanteen, osittain ainoaan käsittelyyn.

Puhemies: Ensin tehdään kolman-nessa käsittelyssä päätös lakiehdotuksesta. Sen jälkeen esitellään ainoaan käsittelyyn laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä oleva toivomusponsi.

Puheenvuoroa ei haluta.

Eduskunta päättää pysyä asian toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely juliste-taan päättyneeksi.

Puhemies: Eduskunta hyväksynee laki- ja talousvaliokunnan mietinnön ponsi-ehdotuksen.

Keskustelu:

Ed. Horelli: Minä luulisin, että jos tämän toivomusponnen sanamuotoa parin sanan kohdalta vähän muutettaisiin, niin ponsi saisi vielä sopivamman muodon kuin mitä se on laki- ja talousvaliokunnassa saanut. Minä ehdotan ponnin sanamuodon näin kuuluvaksi: „että hallitus harkitsisi

voidaanko köyhäinhuoltolainsäädäntöä siten muuttaa tai muuta lainsäädäntöä siten kehittää, että sen kautta ne epäkohdat, mitä köyhäinhuoltolain 5 §:n säännökset ovat aiheuttaneet, vältettäisiin, sekä että asiasta aikanaan annettaisiin esitys eduskunnalle”.

Ed. Tukia: Kannatan ed. Horellin tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Horelli ed. Tukian kannattamana ehdottanut, että ponsi hyväksyttäisiin seuraavassa muodossa: „että hallitus harkitsisi, voidaanko köyhäinhuoltolainsäädäntöä siten muuttaa tai muuta lainsäädäntöä siten kehittää, että sen kautta ne epäkohdat, mitä köyhäinhuoltolain 5 §:n säännökset ovat aiheuttaneet, vältettäisiin, sekä että asiasta aikanaan annettaisiin esitys eduskunnalle”. Kutsun tätä ehdotusta ed. Horellin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Horellin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 71 jaa- ja 91 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 36.

Eduskunta on siis hyväksynyt ed. Horellin ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi maalaiskuntain kunnallis-hallinnosta annetun asetuksen 82 §:n 7 kohdan muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä ed. Niskasen lak. al. n:o 49, jota on valmistelevasti käsitelty laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 4 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 14, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puheenvuoroa ei haluta.

Eduskunta päättää pysyä asian toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi kahdeksan tunnin työajasta annetun lain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 54, jota on valmistelevalisti käsitelty työväenasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 2 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 15, esitellään kolmannen käsittelyyn.

Puheenvuoroa ei haluta.

Eduskunta päättää pysyä asian toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus laiksi vapausrangaistusten koventamisesta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 16 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä lakivaliokunnan mietinnössä n:o 8 valmistelevalisti käsitelty hallituksen esitys n:o 17, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 16.

Keskustelu:

Ed. Kosonen: Herra puhemies! — Suuri valiokunta on yhtynyt lakivaliokunnan mietinnön II ja III vastalauseen allekirjoittajiin lakiesityksen hylkäämisestä. Tämän vuoksi vastalausujain omalta taholta tuskin olisikaan tarpeen keskustelun virittäminen. Kun kuitenkin niin monesti tässä eduskunnassa ja muuallakin on tavan

takaa heitetty vasemmistoa vastaan syytös, ettei se olisi halukas ryhtymään tehokkaisiin keinoihin rikollisuuden vastustamiseksi, ja kun tämänkin asian yhteydessä tahi ainakin sen jälkimaininkeina saatettaneen uudistaa sama, ei liene moitittavaa, jos III vastalauseen allekirjoittajain käsitykset saatetaan julki hieman tarkemmin kuin mitä lyhyehkössä vastalauseen tekstissä on sanottu.

Mitä vaikutuksia vuoden 1889 lakkautulla vesileipärangaistuksella lienee aikaan ollut, sen tutkimiseen ei ole tässä syytä. Saattaisin arvella, että siitä luopuminen oli tapahtunut suurella määrällä samoista syistä kuin kuolemanrangaistuksen vastustaminen. Varmuudella rohkenisin myös käsittää, etteivät rikollisuusilmiöt tuona yli 40-vuotisena ajanjaksona, jona vesileipärangaistus oli poistettuna rangaistusjärjestelmästä, esiintyneet juuri siksi, että vesileipärangaistus oli poistettu.

Vuonna 1930 tultiin vesileipärangaistukseen uudelleen. Näin ei kuitenkaan tapahtunut lähinnä rikollisuuden vastustamistarkoituksessa, vaan säädettiin laki kokeiluna poistaa vankiloissa vallinnutta tilan ahautta, niinkuin hallitus esityksensä perusteluissa sanoo. Mikä nyt sitten onkaan ollut kokeilun tulos tämän väliaikaiseksi katsottavan lain avulla? Tulokset ovat kielteisiä. Sen ilmoittaa hallitus monisivuisen esityksensä perusteluissa monin eri tavoin. Puheenaoleva lainsäädäntötoimenpide ei ole poistanut tilanahtautta vankiloistamme eikä sitä tuntuvammin edes vähentänyt, sanoo hallitus. Ja edelleen toteaa hallitus: „Rikostilaston valossa käy lisäksi selville, ettei vuoden 1930 laki ole vaikuttanut vähentävästi rikollisuuteen myöskään siten, että se olisi säännöstensä ankaruudella peloitannut henkilöitä, joilla on rikollisia taipumuksia, tekemään rikoksia.” Huomataan siis säädetyksi ja kokeiluksi lailla, joka on ollut epätarkoituksenmukainen. Sen rangaistusuhka muodostui lievennykseksi. Lain voimaantullessa sai 3,224 vankia tilaisuuden valita joko tavallisen vankeusrangaistuksen tai vesileipävankeuden, jolloin 96.5 % valitsi vesileipävankeuden. Tuomitut siis pitivät silloin ja pitänevät jatkuvasti vesileipävankeutta lyhentämätöntä vankeutta lievempänä.

Tässä sitä taas ollaan. Hallitus haluaa jatkaa kokeilua ja on puolestaan vakavis-

saan, kun arvelee säännöksen, että 1 päivä vesileipävankeutta vastaa vain 4 päivää tavallista vankeutta nykyisten 5 päivän asemesta, lisäävän tuntuvalta tavalla vesileipävankeuden vakavuutta ja yleisestävää vaikutusta. Nykyisen kokeilun aikana sanotaan havaitun ettei kovennettu vankeus ole aiheuttanut haittaa vankien terveydelle, vankien painovaihtelu on liikkunut puoleen ja toiseen, työteho ei ole alentunut, vaikka leivänsaantioikeuttakin rajoitettiin. Tämän nojalla hallitus katsoo, että pisin vesileipävankeus voisi olla 9 päivää enemmän kuin nykyään eli 45 päivää ilman että terveydellisiä haittoja ilmaantuisi. Se jää kuitenkin luuloksi. Ei ole olemassa tieteellistä pohjaa vankien terveydentilan vaikutuksista, sanovat asiantuntijat. Painonmuutokset vangissa riippuvat siitäkin, missä kunnossa tämä tulee vankilaan. Ruoka-aineet ovat koventamattomassakin vankeudessa yksipuolisia. Jos kaloriamäärää pidetään riittävänä, on se sittenkin teoreettinen määritelmä, sanovat edelleen asiantuntijat. Että varsinkin nuoren henkilön tarvitsisi ravinnon kautta rakentua eikä taantua, olisi yhteiskunnankin vuoksi hyvä. Kun misään tapauksessa ei ole katsottu voitavan mennä esim. niin pitkälle kovennuksessa, että suhde olisi 1:3, niin on käytännöllisesti hyödytöntä mennä tähänkään hallituksen nyt tarkoittamaan muutokseen, sekä kun ei ollenkaan voida olla vakuutettuja, etteikö jo tälläkin vankeuden kovennuksella aiheutettaisi vangille vakavaa terveydellistä vaaraa. Hallituksen esitys ei paljoakaan korjaa tilannetta vankiloissa. Suhteen muuttaminen 1:5:stä 1:4:ksi ei riitä, lausuu eräs käytännön mies, vankilaviranomainen.

Lakiesitys joutaa siis hylätä. Näin voi sanoa puolestaan eduskunta. Ja toivottavasti on oleva vain lyhyen ajan kysymys, milloin koko vesileipärangaistusjärjestelmästä voidaan luopua. Taloudellisten olojen helpponeminen on vaikuttanut edullisesti vankitilanteeseen. Kun kehitys ilmeisesti käy samaan suuntaan, ei mullistaisi pahasti oloja, vaikka piankin puheenaolevasta epäonnistuneesta järjestelmästä luovutaan.

Lakiesityksessä muutenkin on eräitä arveluttavia säännöksiä, joita kaikkia ei valiokuntakäsittelyissä saatu korjatuiksi. Lääkintöhallituksen huomautuksen, koskeva alle 18 vuotta olevia ja 60 vuotta täyttä-

neitä, otti suuri valiokunta huomioon, mutta sensijaan 2 §:n säätämä velvoitus tuomioistuimille käyttää kovennettua rangaistusta jäi vastoin ehdotustamme lakiin. Minusta on jotain outoa siinä, että estetään tuomioistuimen vapautta rangaistumääräyksen antamisessa. Tätä tuskin voisi pitää normaalisenä lainsäädäntönä.

Ensimmäisen vastalauseen allekirjoittajille näyttää tuottaneen mielipahaa sanojen: „pysyväisen henkisen vajavaisuuden vuoksi” poistaminen 2 §:n lopusta. Tämän johdosta täytyy kysyä, kuinka voi tuomioistuin tahi oikeudenkäynnin kestäessä edes lääkärinkään vakuuttauksella kuka on täyttä ymmärrystä vailla pysyväisesti tai tilapäisesti. Viitatus arveluttavan säännöksen poistamiseen on siis ollut aihetta siitäkin huolimatta, että vastalausejain tarkoittamaa keinotekoista hulluutta saattaa silloin tällöin havaita rikoksista kiinni joutumisen jälkeen.

Lopuksi saanen luottaa, että eduskunnassa on oleva riittävä enemmistö, joka yhtyy suuren valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Ed. Salmiala: Herra puhemies! Hallitus on esityksessään lausunut, ettei laki vapausrangaistusten koventamisesta ole täyttänyt niitä toiveita, joita sille oli asetettu. Niinpä huomautetaan esityksessä, ettei laki ole poistanut vankiloissa vallitsevaa tilanahtautta, niinkään huomautetaan, ettei laki ole pystynyt peloittamaan rikoksentekejiä siinä määrin, että rangaistusten lukumäärässä olisi tapahtunut vähentymistä. Mielestäni ei tämä hallituksen arvostelu ole kuitenkaan oikeaan osunut. Ensinnäkin on käsitykseni mukaan selviö, että kysymyksessä oleva laki on suuressa mitassa helpottanut tilanahtautta vankiloissamme. Esityksessä mainitaan, että vuonna 1929 oli 7,241, vuonna 1930 8,725, vuonna 1931 7,773 ja vuonna 1932 8,076 vankia. Näiden numeroiden perusteella ei todellakaan ole helpoitusta tapahtunut, mutta tässä unohdetaan, että jos tätä lakia ei olisi säädetty, niin nuo luvut vuoden 1929 jälkeen olisivat kaikki vähintään 2,000 suuremmat. Tosi asia on, että tämän lain kautta on vankiluku vuosittain saatu alenemaan vähintään 2,000:lla. Mitä se merkitsee, tietää jokainen, jolla vähänkin on perehtymistä meidän vankiloihimme. Muistettakoon, mikä

oli tilanne vankiloissa silloin, kun ryhdyttiin säätämään tätä lakia. Täällä Helsingissä olivat olot suoraan sanoen skandaalimaiset. Yhteen ainoaan huoneeseen saatettiin sijoittaa 150:kin sakkovankia. Tämä ei enää ollut sellaista, mitä olisi voitu kulttuurivaltiossa hyväksyä. Oli pakko ryhtyä joihinkin toimenpiteisiin. Meidän on, ollaksemme rehellisiä, tunnustettava, että tästä kaikkein pahimmasta tilanahaudesta on päästy. Meillä on vuosittain 2,000 vankia vähemmän. Ja jollei olisi tätä lakia säädetty, niin me olisimme saaneet rakentaa ainakin kaksi vankilaa lisää, jotta olot olisivat olleet vähänkin siedettävät ja jotta niihin olisi voitu kuljettaa ulkomaalaisia näkemään meidän vankilalaitostamme, kuten viime vuosina on voitu tehdä (Ed. Komu: Vankiloita voidaan vieläkin rakentaa!). Lisäksi on huomattava, että näiden 2,000 sakkovangin pitäminen vankilassa olisi tuottanut monien miljoonien markkojen lisäkustannuksen. Voidaan laskea, että se lisäkustannus olisi vähintään noin 5½ tai 6 miljoonaa markkaa. Näinollen siis tässä kohden ei hallituksen esitys ole ollut oikea.

Se ei myöskään ole ollut oikea siinä kohden, missä sanotaan, että se ei ole pystynyt pidättämään rikoksenteijöitä rikosten teosta. Ensinnäkin on huomautettava, että kun tämä laki laadittiin, ei sillä tarkoitukseen ollutkaan välittömästi pelottavasti vaikuttaa rikoksenteijöihin rikollisuuden vähentämiseksi. Kaikki tiesivät, ettei tämä muunnosrangaistus missään muodossa ollut pelottavampi kuin muuntamaton vapausrangaistus (Ed. Komu: Niin uskoteltiin kuitenkin!). Tuota pelottavaa lisävaikutusta ei sillä ollut. Ja liian naiveja oltiin, jos luultiin tämän koventamisen kautta lisäävän rangaistusten pelottavaa vaikutusta. Lisäksi on huomautettava, että meillä ei ole olemassa mitään tilastoa, joka osoittaisi, että tällä koventamisella ei ole ollut tosiasiallisesti mitään sellaista pelottavaa vaikutusta, joka olisi vähentänyt rikollisuutta. Me emme tiedä, millaiseksi rikostilanne olisi muodostunut, jollei tätä koventamista olisi säädetty. Tämä näin vain puhtaasti teoreettisesti sanoen.

Joka tapauksessa on käsitykseni mukaan todettava, että tämän lain säätäminen oli aikanaan välttämätöntä. Se oli välttämätöntä myöskin rikollisuuden vastustamiseksi. Ei senvuoksi, että rangaistusten koventami-

nen olisi pelottanut ihmisiä rikoksenpoiluilta, vaan siksi, jotteivät vankilat välittömästi olisi tulleet rikollisuuden korkeakouluiksi. Kun ajattelemme niitä yhteishuoneita, joissa sadoittain ja kymmenittäin oli rikollisia, joitten joukossa näki monasti ensikertalaisia alaikäisiä yhdessä moninkertaisten paatuneitten rikollisten kanssa, niin on jokaiselle selviö, että yhdessäolo noille nuorille noitten rikollisten kanssa oli selvä turmio. Yhteiskunta oli velvollinen vapautamaan heidät tästä seurasta. Ja kuten sanoin, se ei saattanut käydä silloisissa oloissa päinsä muuten kuin että kovennettiin rangaistusta, jotta vankien lukumäärä saataisiin vähemmäksi. Ja käsitykseni mukaan tuo laki, joka vuonna 1930 säädettiin, on voimakkaasti myöskin edistänyt taistelua rikollisuutta vastaan vähentämällä niitä kiusauksia, joita nuorilla on ollut joutuesaan rangaistuksiaan kärsimään.

Tässä yhteydessä olisi mielestäni muutama sana sanottava itse rangaistuksesta. Yleensä on kehitys kulkenut rangaistusten lieventämiseen. Mitä vapaamielisemmäksi yhteiskunta ja ihmismaailma on tullut, sitä tyystimmin on tahdottu rangaistukselta riistää kaikki pelottava vaikutus. Rangaistusta tahdotaan pitää vain jonkinlaisena tervehdyttämiskeinona, parannuskeinona, yhteiskuntaa suojelevana toimenpiteenä. Siltä tahdotaan miistää kokonaisuudessaan se eettinen pohja, miltä se on aikanaan syntynyt. Siltä tahdotaan kokonaan kieltää hyvityksen ja sovituksen olemus. Ja juuri tässä on kuitenkin rangaistuksen syvin eettinen oikeutus. Sen tulee olla hyvityksenä ja sovituksena. Sitä vaatii ihmisolemus, ihmisielu, sanoakseni. Jos me tarkastelemme oloja meilläkin, niin havaitsemme helposti, että asiointila on juuri tällainen. Täällä on vaadittu kuolemanrangaistuksen poistamista, on katsottu, että se sotii kulttuurivaltion olemusta vastaan ja että se on epäinhimillinen. On tahdottu kieltää kokonaan kuolemanrangaistukselta sen hyvitystä ja sovitusta toteuttava olemus. Viime päivät täällä Suomessa ovat selvästi osoittaneet, mihinkä joudutaan, jos tätä tietä kuljetaan (Ed. Komu: Aina niitä hulinoitsijoita löytyy!). Jo aikaisemmin on Suomessa esiintynyt ilmiöitä, jotka välittömästi ovat niinsanoakseni pulpahtaneet kansan sielusta, jolloin yhteiskuntaa on vaadittu toteuttamaan juuri tämä ran-

gaistuksen perimmäinen olemus. Näissä autoilijoissa, jotka viikko sitten liikehtivät, oli suurin osa sosialidemokraatteja (Ed. Komu: Mistä te sen tiedätte?). Niin on minulle ilmoitettu. He pitivät oikeustajuntansa vaatimuksena sitä, että murhaa oli rangaistava kuolemalla. Siinä esiintyi rangaistuksen hyvitys- ja sovituspäoli voimakkaana. Ja kuten näiden autoilijoiden kirjelemissä maaherralle sanottiin, että jos ei meillä saateta voimaan tuota kansan oikeustajunnan ilmausta, niin kansa tulee itse panemaan täytäntöön tämän oikeustajuntansa vaatimuksen. Ja voimme olla niin varmat siitä, ettei mikään tule estämään tämän vaatimuksen toteuttamista silloin kun nähdään, että yhteiskunta kylmästi kieltää tämän rangaistuksen perusolemuksen (Ed. Toivonen: Entäs Holmin murha!). Yhteiskunnan on säädettävä rangaistusjärjestelmänsä siten, että se vastaa kansan oikeustajunnan vaatimuksia. Jos tästä kohdin poiketaan, niin on varmaa, että kansaa ei tyydytä yhteiskunnan oikeudenkäyttö, ja silloin tulee se väkivaltaisista keinoista käyttäen ottamaan oikeudenkäytön omiin käsiinsä. Silloin ei yhteiskunta pysty ylläpitämään järjestystä. Kansan oikeustajunnan vastainen menettely kostaa aina itsensä enemmän tai myöhemmin. Se on nähty kaikissa kulttuuri- ja oikeusvaltioissa. Tämä, mikä koskee kuolemanrangaistusta, koskee myös muita rangaistuksia. Niidenkin tulee olla hyvityksen ja sovituksen ilmaisuja. Olen sitä mieltä, että yhteiskunnan on säästeliäästi käytettävä rangaistuskeinoja, niitä ei ole tuhlettava, niitä on käytettävä vain silloin kuin yhteiskunnan etu sitä välttämättömästi vaatii, mutta silloin kun rangaistuksia käytetään on niitä käytettävä ankaralla kädellä.

Aivan eri asemassa on mielestäni kuitenkin sakkorangaistus. Kysymys sakkorangaistuksen olemuksesta ja sen oikeutuksesta on todellakin rikosoikeuden vaikeimpia kysymyksiä. Sakkorangaistus on varallisuusrangaistus ja tällaisen kohdistuu se epätasaisesti yhteiskunnan jäseniin. Meillä on koetettu ottaa käytäntöön päiväsakkojärjestelmä siinä toivossa, että se tekisi tämän rangaistuksen käytön tasaisemmaksi ja poistaisi ne epäoikeudenmukaisuudet, jotka sen käytössä ovat monasti havaittavissa. Luultiin, että päiväsakkojärjestel-

män kautta asetettaisiin köyhä samaan asemaan kuin missä varakaskin on. Mutta tosiasia on mielestäni, että tätä epäkohtaa ei ole saatu poistetuksi. Sakkorangaistuksella on edelleen tuo vika, että se kohtaa aina köyhää ankarammin kuin rikkaampaa. Rikas maksaa säännöllisesti sakkonsa rahalla, harvoin lähtee hän vankilaan sitä sovitamaan. Mutta köyhä joutuu hyvin usein sovitamaan sakkonsa vankilassa ja tällöin tämä rangaistus koskee häneen paljon kovemmin kuin rikkaaseen. Hän ei menetä yksinomaan sitä taloudellista etua, minkä sakon suorittaminen hänelle tuottaa, vaan sen välilliset vaikutukset ovat monenlaiset. Ensiksikin joutuu tuo varaton vankilaan ja vankila painaa häneen sitten tavalla tai toisella jonkinlaisen makukapulan. Hän joutuu siellä rikollismaailman yhteyteen. Lisäksi hän menettää sakkorangaistuksen täytäntöönpanon kautta monesti työpaikkansa ja välillisesti seuraa tästä elämän suistuminen pois oikeilta raiteiltaan, saattaa syntyä kahnavuksia perhe-elämässä y. m. Tosiasia on sen vuoksi, että sakkorangaistus on köyhälle monta kertaa raskaampi kuin varakkaalle, silloinkin, kun se määrätään päiväsakkojärjestelmän kautta, sillä useimmissa tapauksissa tuo varakas voi ottaa tuon sakkomäärän säästövaroistaan eikä hänen tarvitse supistaa jokapäiväisiä menojaan, mikä monesti on köyhälle välttämätöntä, jotta hän voisi suorittaa tuon sakon silloinkin kun hänellä on hyvää tahtoa siihen. Mielestäni yhteiskunnan etu välttämättömästi vaatisikin, että koko sakkojärjestelmä otettaisiin meillä uudelleen tarkastettavaksi. Yhteiskunnan olisi voimakkaammin kuin tähän saakka koetettava poistaa ne epäkohdat, jotka liittyvät sakkorangaistukseen.

Tässä kohden onkin aikaisemmin tehty ehdotuksia. Jo vuoden 1920 vankeinhoitokomitea esitti, että sakko olisi säilytettävä todellisena varallisuusrangaistuksena, joten sitä ei olisi muunnettava. Ja vuonna 1929 toiminut komitea, johon minullakin oli kunnia kuulua, teki valtioneuvostolle esityksen sakkorangaistuksen uudelleen järjestämisestä. Sen perusajatuksena oli, että sakkojen maksussa olisi tehtävä mahdolliseksi osittaismaksu ja että viranomaisille myönnettäisiin oikeus myöntää maksun lykkäystä. Mutta tärkeimpänä periaatteena oli siinä, ettei pienimpiä sakkoja

lainkaan muunnettaisi vapausrangaistukseksi, muuta kuin määrätyn edellytyksin. Tällä tavoin pienemmistä rikoksista ei ainakaan se, jolla on hyvää tahtoa maksaa sakkonsa, joutuisi koskaan vankilaan. Tällä tavoin tehtäisiin sakkojärjestelmä oikeudenmukaisemmaksi ja sakko saataisiin ainakin useimmissa tapauksissa kohdistumaan samalla tavalla niin köyhään kuin rikkaaseenkin. Tätä ehdotusta ei valtioneuvosto silloin ottanut huomioon, mutta minä rohkenen tässä esittää herra oikeusministerin harkittavaksi, että tämä asia oikeusministeriössä otettaisiin jälleen tarkastettavaksi, sillä todella olisi tärkeätä, että niistä epäkohdista päästäisiin, jotka nykyisin liittyvät sakkojärjestelmään. Sakkojen täytäntöönpanon kautta todellakin viedään monet kunnolliset ihmiset rikoksen teille sen takia, että heidät viedään vankilaan, jossa he joutuvat tekemisiin rikollismaailman kanssa ja saavat ensimmäiset mielteensä rikollisuuteen. Vankilalta riistetään samalla se peloittava vaikutus, mikä sillä aikaisemmin on ollut heihin.

Olen sen vuoksi sitä mieltä, että yhteiskunnan olisi pakko mahdollisimman suuressa määrässä tehostaa käyttämiään rangaistuksia, mutta toiselta puolen olisi sen velvollisuus huolehtia siitä, ettei käytettäisi semmoisia rangaistusmuotoja, jotka eivät ole ehdottoman välttämättömiä ja joiden täytäntöönpanoa oikeustajunta ei vaadi. Näin ollen olisin sitä mieltä, että lyhyetkin vapausrangaistukset olisi tehtävä todellakin ankariksi. Täällä valiokunnan mietinnössä huomautetaan, että vapausrangaistuksen tarkoituksena ei ole muuta kuin riistää kansalaisilta vapaus. Tämä käsitykseni mukaan ei ole oikein. Kyllä vapausrangaistuksilla on muukin tarkoitus. Niiden tarkoituksena on antaa yksilön tietää, että hän on rikkonut yhteiskuntajärjestystä vastaan ja että hän tämän rikkomuksensa kautta saa tuntea pahan, jota yhteiskunta vaatii sovituksi ja hyvitykseksi. Näin ollen olisi mielestäni myöskin lyhyitä vapausrangaistuksia tehostettava, mutta toiselta puolen olisi näiden lyhyiden vapausrangaistusten piiristä erotettava pois kaikki sakkorangaistukseen tuomitut, mikäli mahdollista.

Tämä ehdotus, joka nyt on täällä käsiteltävänä, ei mielestäni lainkaan vastaa näitä vaatimuksia. Siinä on sakkoon

tuomittu samassa asemassa kuin sekin, joka on välittömästi tuomittu vapausrangaistukseen. Mielestäni kuitenkin vapausrangaistusten koventaminen poistaa osan niistä haitoista, jotka liittyvät lyhyen vapausrangaistuksen täytäntöönpanoon. Tällöin vanki joutuu olemaan yksikseen, ja siten ei hän ole siinä määrin kuin muuten alttiina niille rikoksellisille vaikutteille, jotka häntä uhkaavat vankilassa. Omasta mielestäni olisin toivonut, että näitä lyhyitä vapausrangaistuksia olisi kovennettu ainakin sillä tavoin kuin on tapahtunut Norjassa. Samalla, kuten sanoin, olisin toivonut, että tämän rangaistuksen piiristä olisi sakkorangaistukset erotettu ja ne asetettu kokonaan toisenlaisen käsittelyn alaisiksi. Kun tässä ei kuitenkaan ole enää käsitykseni mukaan mahdollista tehdä mitään uusia esityksiä, joiden läpimenosta täällä eduskunnassa olisi mitään toiveita, niin minä yhdyin kannattamaan hallituksen esitystä tässä asiassa, siinä toivossa kuitenkin, että valtiovallan puolelta mahdollisimman pian otettaisiin harkittavaksi, millä tavoin voidaan poistaa ne epäkohdat, jotka nykyisen järjestelmän mukaan liittyvät lyhyihin vapausrangaistuksiin.

Pyydän ehdottaa sen vuoksi, että käsittelyn pohjaksi pantaisiin hallituksen esitys.

Ed. H a k a l a: Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia rangaistusten koventamisesta siten, että 1 päivä vesileipärangaistusta vastaisi neljää vankeuspäivää, kun se nykyisen lain mukaan vastaa viittä päivää; että pisin aika vesileipärangaistusta kärsiessä olisi 45 päivää, kun se nykyään on 36 päivää, ja että törkeäluontoisissa, paatumusta ja pahaa tahtoa osoittavissa rikoksissa vesileipärangaistukseen tuomitseminen tulisi pakolliseksi, kun se nykyään riippuu tuomioistuinten harkinnasta; ja että tällaista lisärangaistusta voitaisiin tuomita myöskin aina 45 päivään saakka.

Vesileipärangaistusta ei mielestäni voida pitää soveliaana rangaistusmuotona, ja sen vuoksi se poistettiin nykyisestä rikoslaista lopullisesti aivan yksimielisesti. Samoin on se poistettu yleisesti muissakin maissa valitsevista rangaistusjärjestelmistä. Tämä rangaistus kohdistuu ihmisen terveyteen ja työkykyyn, ja ne ovat sellaisia ominaisuuksia, joita ei yhteiskunnan kannaltakaan ole

syytä rangaistuksilla heikentää. Sen vaikutus ihmisruumiiseen riippuu myöskin erittäin paljon asianomaisen terveydestä ja ruumiinrakenteesta, joten se voi olla toisille monin verroin raskaampi kuin toisille. Myöskin tulee rangaistuksen ankaruus tätä rangaistusmenetelmää käyttäen aina suhteellisesti raskaammaksi, mitä pitempi rangaistusaika on, eikä se siis tässä suhteessa vastaa oikeudenmukaisuuden vaatimuksia. Näiden seikkojen ohella on vielä otettava huomioon, että vesileipärangaistuksella ei näytä olevan erikoisen pelottavaa vaikutusta. Yksipuolisesta ja riittämättömästä ravinnosta aiheutuvaa ruumiin heikontumista voitaneen pitää eräänlaisen sairauden luontoisena. Se ei tuota edes välittömiä tuskia, kuten monet sairaudet, ja sen vaikutusta terveyteen on asianomaisen itsensä erittäin vaikea arvioida. Jos siitä selviytyy helpolla, voidaan rangaistusta suorastaan väheksyä; jos siitä taasen on vaikeita seurauksia, jotka ilmaantuvat myöhemmin, voidaan niidenkin syy helposti siirtää vallan toisaalle eikä rangaistusta sitenkään pidetä niin ankarana kuin se todellisuudessa on ollut. Nämä kaikki ovat sellaisia tosiasioita, joita ei voida vesileipärangaistuskysymystä käsiteltäessä sivuuttaa. Tämän rangaistustavan vaikutuksia ja seurauksia ei toisin ole tieteellisesti tutkittu. Ja kun ihmiset nyt kerta kaikkiaan ovat kovin erilaisia, niin tuskin tarkkaa selvyyttä tutkimuksillakaan saadaan aikaan. Mutta sen luonteesta jo voidaan vetää sellaiset yleiset johtopäätökset kuin mitä tässä olen koettanut esittää.

Huomattava on myöskin, että vesileipärangaistus tässä lakiehdotuksessa aiotaan säätää aivan poikkeuksellisen pitkäksi. Vuoden 1734 laissa oli meillä vesileipärangaistuksen pisimmäksi ajaksi säädetty 28 päivää. Mutta tätäkin aikaa pidettiin liian pitkänä ja asetuksella säädettiin v. 1866, että sellaisille henkilöille, joiden terveys oli heikko, oli lääkärin harkinnan mukaan annettava muutakin ravintoa koko vesileipärangaistusajan ja ettei tervetäkään vankia saanut pitää enempää kuin 14 päivää yhtäjaksoisesti vedellä ja leivällä, vaan oli, jos rangaistusaika oli pidempi, välillä annettava muutamana päivänä lisäravintoa. Niinkuin tunnettua, on Norjassa pisin rangaistusaika 20 päivää ja Tanskassa 30 päivää vesileipävankeutta, ja nämä juuri ovat

niitä harvoja maita, joissa tätä rangaistusmuotoa edelleen käytetään. Kun meillä valmisteltiin nykyistä lakia rangaistusten koventamisesta, oltiin nähdäkseen aivan yksimielisiä siitä, ettei nykyistä pidempää rangaistusaikaa tässä laissa voida säätää. Nyt ehdotetaan kuitenkin, että pisin rangaistusaika olisi 45 vuorokautta, ja asian käsittelyn yhteydessä on puhuttu myöskin sen pidentämisestä aina 60 vuorokauteen asti. Tällaiset ehdotukset ovat mielestäni harkitsemattomia ja perustelemattomia ja eduskunnan velvollisuus on torjua ne päätävästi.

Vesileipärangaistus otettiin meillä käytäntöön, niinkuin täällä jo on lausuttu, vuonna 1930 sen johdosta, että tilanahtaus vankiloissa oli käynyt aivan sietämättömäksi. Jos tätä syytä ei olisi ollut, niin tuskinpa meillä olisi lainkaan tähän järjestelmään menty. On kyllä totta, että niiden taholla, jotka ovat joutuneet tätä rangaistusta kärsimään, ei ole yleensä sen ankaruutta moitittu, vaikka poikkeuksia tässäkin suhteessa on ollut verrattain runsaasti, mutta se johtuu, niinkuin äsken jo mainitsin, tämän rangaistusjärjestelmän luonteesta. Kun asianomainen ei tunne tai ei edes aavista sen seurauksia, niin mitenkä niitä voitaisiin rangaistuksen kestäessä tai sen päättyessä ottaa huomioon. Jos on syytä päätellä, että rangaistuksen kärsinyt on myöhemmin saanut esim. tuberkuloosin rangaistuksen aiheuttamasta ruumiin heikkenemisestä, niin tuskinpa lääkärinkään voi sitä edes ilmaista, ja aivan samoin on monien muiden seuraamusten laita. Mutta vaikka vesileipärangaistuksen pituutta suhteellisesti ja absoluuttisestikin pidennettäisiin, niin rangaistuksen pelottavuutta ei sillä sanottavasti lisättäisi.

Vesileipärangaistuksen käyttämistä vastaan lisärangaistuksena pitkäaikaisissa vapausrangaistuksissa, josta sisältyy säännöksiä tämän lakiehdotuksen 2 §:ään, on vankienhoitomiesten puoleltakin esitetty vakavia epäilyksiä. On katsottu, että se ei sovellu niiden rangaistusten luonteeseen eikä siihen järjestelmään, jolle rangaistusasteikko on meillä rakennettu. Terveystila vankiloissa ei myöskään meillä ole niin hyvä, että olisi varaa sitä tämänluontoisilla lainsäädännöksillä vaarantaa.

Lakivaliokunnan mietintöön liittämäsämme vastalauseessa olemmekin asettuneet

sille kannalle, ettei hallituksen esitystä olisi hyväksyttävä. Kun vankiluku on viime aikoina vuosi vuodelta vähentynyt ja myöskin uusien n. s. suovankilain perustaminen on helpottanut tilan ahtautta sisävankiloissa, niin jouduttanee meillä aivan lähivuosina harkitsemaan vesileipärangaistuksen kokonaan poistamista. Tälläkään hetkellä sen poistaminen ei tuottaisi ylivoimaisia vaikeuksia. Rikoslainsäädännössä ja rangaistuksen täytäntöönpanossa on myöskin syytä välttää äkkinäisiä ja lyhytaikaisia muutoksia, koska ne vaikeuttavat lainkäyttöä ja ovat omansa sekottamaan oikeuskäsitteitä. Jo lakivaliokunnassakin tuli tämä lakiehdotus ensimmäisessä käsittelyssä hylättyä. Suurella valiokunnalla on siis ollut täysin perusteltuja syitä asettua lakiehdotukseen nähden hylkäävälle kannalle ja eduskunnalla on täysi syy hyväksyä suuren valiokunnan hylkäävä ehdotus.

Oikeusministeri K e k k o n e n: Herra puhemies! — Ei voitane kieltää, etteikö vesileipärangaistuksesta annettu laki aikoinaan ollut välttämätön. Siihen oli suorastaan pakottamassa se huutava tilanahtaus, johon vankiloissa oli jouduttu, ja täytyy myöntää, että vesileipärangaistus on tässä suhteessa ollut onnistunut. Jollei tätä rangaistusmuotoa olisi ollut olemassa, olisi jouduttu siihen, että meillä vankiloitten asukasluku olisi ollut säännöllisesti noin 2,000 henkeä suurempi, kuin mitä nyt asianlaita on, aivan niinkuin ed. Salmiala täällä jo mainitsi. Mutta minun käsitykseni on se, että tähän supistuukin vesileipärangaistuksen hyödyllinen vaikutus. Minä luulisin, että se peloittava puoli, josta ed. Salmiala täällä mainitsi, on sittenkin jäänyt verrattain vähäiseksi, ja kun otetaan huomioon nimenomaan kansan käsitys vesileipärangaistuksesta, niin voimme siitä päästä siihen lopputulokseen, että laki vapausrangaistusten koventamisesta on tosiasiassa tullut käytännössä laiksi vapausrangaistusten lieventämisestä.

Lisäksi on otettava huomioon se, että kun tällainen yleinen käsitys vapausrangaistusten muuttuneesta luonteesta silloin, kun sen saa suorittaa vesileipärangaistuksena, on varsin yleinen, on siitä myöskin seurannut se, että sakkoja suoritetaan paljon vähemmän, kuin mitä aikaisemmin asianlaita oli. Ja tämä seikka nimenomaan pakottaa lain-

säätäjän selvittämään tämän kysymyksen itselleen ja harkitsemaan vakavasti, eikö sentään olisi syytä etsiä jonkinlaista ulospääsytieta vallitsevasta tilanteesta.

Kun näin ollen yksinomaan se seikka, että vankiloissa tilanahtaus on vienyt tällaiseen uuteen rangaistusmuotoon, on ollut tämän lainsäädäntötoimenpiteen vaikuttimena, on jouduttu myös siihen, että tärkeät oikeuspoliittiset näkökohdat ovat kokonaan saaneet jäädä syrjään. Tämä johtaa loppujen lopuksi siihen, että laki vapausrangaistusten koventamisesta kokonaisuudessaan on pidettävä jonkinlaisena poikkeuslainsäädäntöön kuuluvana lakina ja sen vuoksi siitä olisi käsitykseni mukaan vapauduttava niin pian kuin mahdollista.

Kun tämä kysymys oli esillä lakivaliokunnassa, niin pyysin, että kysymys pantaisiin pöydälle, jotta vankeinhoitolaitoksessa saataisiin tutkia sitä, millä tavalla nyt vankeinhoitoviranomaiset selviytyisivät vankituvasta, jos vapausrangaistusten koventamisesta annettu laki kokonaisuudessaan kumottaisiin. Tämä tutkimus osoitti, että vaikkakin nyttemmin vankien lukumäärä on huomattavasti alhaisempi kuin viime vuonna, niin vapausrangaistusten koventamisesta annetun lain kumoaminen kuitenkin tuottaisi vankiloille sellaista tilanahtautta, että näissä oloissa asioita tuskin voidaan siihen johtaa. Vaikka otetaankin huomioon se seikka, että jos vapausrangaistusten koventamisesta annettu laki kumotaan, niin siitä seuraa myöskin sakkojen tehokkaampi maksaminen, vaikkapa tämäkin seikka otetaan huomioon, niin luultavasti varsinkin talvisaikana vankien lukumäärä nousisi noin 1,500:lla ja vaikka varmaa on, että vankiloihin voidaan tämä määrä vankeja sijoittaa, niin kuitenkin ne seikat, joiden vuoksi laki vapausrangaistusten koventamisesta aikanaan laadittiin, ne seikat ovat estämässä tällä kertaa tähän menemisen. Niinkuin ed. Salmiala täällä kuvaili, oli meillä aikanaan vankiloitten tilanahtaus niin suuri, että oikeusvaltiossa, sivistysvaltiossa, ei sellaista pitäisi sallia. Ja jos nyt ilman muuta mennään siihen, että vesileipärangaistus lopetetaan, voidaan pian olla tilanteessa, jota me emme voi puolustaa. Tätä nykyä on, viime lauantain tilaston mukaan, meillä vankien lukumäärä 7,412. Se on hiukan enemmän kuin tuhatta pienempi kuin viime vuonna vas-

taavana aikana. Mutta kun näin hyviin tuloksiin, suhteellisen hyviin tuloksiin, jos niin saa sanoa, on päästy, niin ei summutikassa pitäisi hypätä siihen tilanteeseen, joka meillä johtaisi vankiluvun huomattavaan nousuun. Tämän lisäksi täytyy ottaa huomioon se, että vesileipärangaistuksen lopettaminen tietäisi valtiolle lisämenoja noin 6 milj. markkaa vuodessa.

Tämä tutkimus, joka suoritettiin silloin, kun asia lakivaliokunnassa oli pöydällä, nähdäkseni osoitti sen, että vielä tällä kertaa ei ole päästy niin pitkälle, että vesileipärangaistuksesta voitaisiin kokonaan luopua. Mutta mikäli voidaan suovankiloita kehittää, mikäli voidaan saada enemmän tiloja vankiloissa kuin tähän saakka, sikäli meillä on tulevaisuudessa mahdollista siirtyä tästä poikkeuksellisen ajan tuomasta rangaistusmuodosta kokonaan pois ja sitä aikaa täytyy meidän tällä kertaa ainakin jättää odottamaan (Ed. Ryömä: Eikö se ole turha koventaa enää viime hetkellä!).

Kun joka tapauksessa tämä vapausrangaistusten koventamisesta annettu laki on osoittautunut liian lieväksi, niin minusta tuntuu, että tälläkin kertaa olisi syytä ryhtyä toimenpiteisiin, jotka tekisivät tästäkin rangaistusmuodosta sellaisen, että se vastaisi rangaistukselle välttämättä asetettavia vaatimuksia. Nyt jok'ainoa sakkolainen tai rangaistusvanki, joka voi päästä suorittamaan vesileipärangaistusta, sen todellakin tekee, ja jok'ainoa heikossa ruumiillisessa kunnossakin oleva vanki salaa nämä puutteellisuutensa ja heikkoutensa, jotta hän vain pääsisi rangaistusta kärsimään vesileipärangaistuksen muodossa. Se seikka jo sellaisenaan osoittaa, että on menty liian pitkälle rangaistusten lieventämisessä, vaikkapa sitä koventamiseksi sanotaankin ja se seikka myöskin velvoittaa lainsäätäjän ryhtymään toimenpiteisiin, jotka todellakin tekevät rangaistuksesta rangaistuksen. Tästä johtuu, että minä omasta puolestani olisin valmis hyväksymään hallituksen esityksen, jonka tarkoituksena on se, että yksi päivä kovennettua rangaistusta vastaa neljää päivää nykyisen viiden päivän asemesta.

Täällä ed. Ryömä huomautti, että onkohan syytä tällä kertaa enää mennä koventamaan vesileipärangaistusta, koskapa, niin kuin omana käsityksenäni esitin, tästä ran-

gaistusmuodosta pitäisi kokonaan luopua. Mutta täytyy ottaa huomioon, että ei ole niinkään helppoa yhtäkkiä luopua tästä kovennetusta rangaistuksesta ja sitäpaitsi ne seikat, jotka ed. Salmiala täällä mainitsi siitä, että meillä sakkorangaistuksia kokonaisuudessaan pitäisi ryhtyä uusimaan, ne seikat johtavat siihen, että tämä laaja kysymys ja laki vapausrangaistusten koventamisesta annetun lain kumoamisesta, ne olennaisesti liittyvät toisiinsa. Ja sen vuoksi tätä vapausrangaistusten koventamisesta annetun lain kumoamista ei voitane enää irrallisena käsitellä. Irrallisena kysymyksenä se voitaisiin käsitellä aivan heti sen jälkeen kun vankeilat voivat ottaa enemmän vankeja vastaan, mutta kun siihen liittyy myös tärkeä ja varsin suurimerkityksellinen periaatteellinen kysymys sakkorangaistusten oikeasta muodosta, niin silloin tämän kysymyksen käsittely voi viivästyä. Senvuoksi katsoisin, että tällä kertaa on sittenkin syytä ryhtyä siihen koventamiseen, jota hallituksen esitys edellyttää.

Täällä mainittiin, että Norjassa ollaan menty siihen, että yksi päivä kovennettua vankeutta vastaa ainoastaan kolmea päivää tavallista vankeutta, ja mikäli minä käsittän, niin hallituksen esityksen perustelut näyttävät laaditunkin sitä silmälläpitäen, että hallitus myöskin olisi tullut lopputulokseen, että olisi mentävä tälle Norjan linjalle. Meillä ei kuitenkaan voida tähän mennä senvuoksi, että kukaan ei voi puoltaa vesileipärangaistuksen koventamista 60 päivään saakka, ja senvuoksi ei ole syytä tässä yhteydessä nähdäkseni tästä mahdollisuudesta keskustella.

Ed. Lintulahti: Sen jälkeen kun herra oikeusministeri on täällä valaisevasti selostanut niitä perusteita, joilla hallituksen lakiesitystä voidaan puoltaa, on tarpeetonta uudelleen kajota näihin samoihin ajatuksiin. Tahdon vain lausua, että kaikista esitetyistä vastaväitteistä huolimatta olen asian valmistelussa sekä vankeinhoitoviranomaisten että muiden asiantuntijain lausunnoista tullut täysin vakuutetuksi siitä, että tällä lailla on ollut eräissä suhteissa tarkoitettu vaikutus ja että se vika, joka nykyjään voimassaolevassa laissa on ollut, voidaan tällä uudella lailla jossain määrässä, joskaan ei aivan suuressa, niin kumminkin jossain määrässä poistaa. Siitä

syystä olen valmis kannattamaan ehdotusta, että käsittelyn pohjaksi asetetaan hallituksen esitys, koska se myöskin tyydyttää lakivaliokunnan mietinnön I vastalauseen alkijoihtajien. kantaa.

Ed. Söderhjelm: Herr talman! När jag såväl i lagutskottet som i stora utskottet röstat för detta lagförslags förkastande, så har jag gjort det med beaktande av rent praktiska synpunkter. Jag har varken ägnat mig åt de högre syften, om vilka hr Salmiala här med sådan patos talade, eller tror jag på de hygieniska eller andra skador som härflöta ur denna straffform, och vilka från vänstern påtalats, men som icke hava kunnat på något sätt bevisas.

Praktiskt sett ligger väl saken så att man främst bör undersöka, huruvida ändamålet med reformen 1930, då vatten- och brödsstraffet tillkom, uppnått. Läser man regeringens proposition från 1929 så finner man att det var två ändamål, man ville uppnå med denna reform. Det ena och väsentliga var skapande mera plats i fängelserna. Både hr Salmiala och hr justitieministern hava värtaligt vittnat om att denna reform var nödvändig. Jag var själv vid den tiden som justitieombudsman i tillfälle att taga del av de fruktansvärda förhållandena i fängelserna. Men det framgår också ur beredningen av ärendet att man på samma gång ville pröva den nya straffformen, man ville undersöka och i praktiken få utrett huruvida vatten- och brödsstraffet möjligen kunde tagas i allmänare bruk, huruvida detsamma var någon ting mot vilket man borde sträva.

Det senare ändamålet, att få utrett huruvida vatten- och brödsstraffet var ändamålsenligt, lyckligt och överhuvudtaget passade in i vårt straffsystem, det har man fått tillfullo uppfyllt under dessa år. Och man kan lugnt säga, att erfarenheterna äro helt negativa. Jag skall icke närmare utlägga de principiella synpunkterna, huru illa detta straffsystem sammanfaller med vår strafflag i övrigt. Man kan också säga att det är märkvärdigt att då 1889 vatten- och brödsstraffet avskaffades, det hade använts på de grövsta brottslingarna, på de rääste sällarna, men att när man tog det tillbaka 1930 så var det för de minsta brotten, det skulle tillämpas på de små brottslingarna, främst bötesfångarna. Men vad som är

det väsentliga med vatten- och brödsstraffets nackdelar, är att hela straffet blivit löjligt. Då en person fälles till, låt oss säga, 2 månaders fängelse, vilket är ett rätt så kännbart straff, så kan denna person efter litet mer än en veckas fängelsevistelse åter dyka upp med straffet undan gjort. Det är ju då naturligt att den stora allmänheten måste finna det hela ganska löjväckande. Denna straffart har dessutom såsom förvandlingsstraff för böter varit fullständigt ineffektivt. Genom att man fått sitta av 5 dagsböter med en dags fängelse så har det ju varit en lysande affär att sitta av böterna. En vanlig arbetare får en dagsbot på låt oss säga 20 mark. På en dag sitter han av fem 20-marks dagsböter, alltså 100 mark. Han får alltså fritt uppehälle och dessutom 100 mark om dagen. Det är ju ganska givet att mycket få frivilligt betala böter, från vilka man kan komma på detta enkla sätt.

En annan nackdel, som här icke tidigare har berörts, är den att straffen bli så utomordentligt korta. Om en man kommer in på 5, 8, 10 eller 12 dagar så lönar det sig icke att giva honom något ordentligt arbete. Man kan icke skicka iväg honom till ett mossuttorkningsfängelse för att sätta honom i tungt arbete, det lönar sig icke att placera honom i en verkstad, ty han hinner knappast börja med sitt arbete förrän det är slut. Han blir sittande i fängelse några dagar, sysslolös, mer eller mindre utsatt för dåliga inflytelser. Det hela blir varken en uppfostran, till det är tiden för kort, eller ett straff, ty fängelsevistelse är för litet kännbart.

Man kan icke komma till annat resultat än det, som hr justitieministern här framlade, d. v. s. att vi måste sträva mot att avskaffa vatten- och brödsstraffet så snabbt som möjligt, och då komma vi till frågans andra sida, kan vi avskaffa vatten- och brödsstraffet? Jag delar fullständigt hr justitieministerns åsikt därom att vi icke i dag kunna avskaffa det. Statistiken visar dock en klar utveckling och en lycklig utveckling. Enligt regeringens proposition var antalet fångar i början av 1934 9,400, i början av 1935 8,800, i början av 1936 8,400 och är enligt uppgift nu 7,400. Bötesfångarna voro i slutet av 1930 1,244, 1931 913, 1932 628, 1933 697, 1934 514,

1935 413 och den tredje oktober i år, enligt uppgift till lagutskottet, endast 272. Jag antager att de äro något flere nu. Utvecklingskurvan är alltså fullständigt klar. Jag tror den också i framtiden kan väntas gå i samma riktning. Överdirektören för fängelsevårdsväsendet uttalade denna förmodan i ett, som det föreföll mig, mycket välgrundat anförande i lagutskottet. Det är icke endast de bättre ekonomiska tiderna som verka därhän, vi ha väl också småningom kommit över den kris i moraliskt och speciellt i kriminellt avseende, vars höjdpunkt utgjordes av åren kring 1915—1918. Och vi hava sluppit allt det som följde med förbudslagen. Det har räckt många år att utplåna spåren efter allt det elände vi hava gått igenom på det området, men vi äro dock på väg mot bättre förhållanden. Vårdlagarna komma dessutom att avsevärt avfolka fängelserna. Visserligen måste man räkna med en obetydlig ökning i början genom att lösdriveribegreppet utvidgats, men i framtiden skall man från fängelserna slippa lösdrivare, alkoholister och andra, som nu med orätt inkomma dit.

Slutligen ber jag få hänvisa till de reformförslag som gälla bötesstraffets förvandling. Jag delar fullt de åsikter som hr Salmiala här gjorde sig till tolk för. Jag använder dock icke så förfärligt mycket patos för att uttrycka mig, men sakligt är jag av samma åsikt. Jag beklagar bara att hr Salmiala lämnade den kommitté, i vilken han satt, och dessutom gjorde det i former som voro något omdiskuterade. Hr Salmiala skulle för övrigt kunnat fortsätta uppräknningen av möjligheterna till fängelsestraffets omvandling och bötesstraffets reformering. I Sverige föreligger ett förslag som man väntar att snart skall bliva lag, vilket innehåller rätt så märkliga nyheter i detta avseende. Man vill t.ex. införa ett maximianstånd för betalning av böter på ända upp till 8 månader och en avbetalningstid för böter på 2 år. Man medgiver införsel i lön för böter, man avskaffar fullständigt förvandlingsstraffet för små böter under 25 kronor eller under 5 dagsböter. Förslaget innehåller främst den principen, att innan ett bötesstraff förvandlas till fängelsestraff, så skall saken ånyo prövas av domstol eller i vissa fall av domaren ensam. Däri överensstämmer förslaget med vad som gäller åtminstone i Schweiz. Om det vid denna förnyade

prövning visar sig, att den bötfällda har gjort allt vad i hans makt stått för att betala böterna, att han icke genom slarv eller försummelse lämnat dem obetalade, så kan fängelsestraffet avsevärt sänkas, t. o. m. kan han helt och hållet befrias från straff, och slutligen kan också villkorligt fängelsestraff utdömas först i detta senare skede av saken. Har den straffade åter varit uppenbart vårdslös eller trädskat, så kan fängelsestraffet ökas utöver den normala skalan. Jag tror att det vore bra om hr justitieministern skulle följa hr Salmialas uppmaning att taga fram denna sak till snabb prövning för att därigenom ytterligare minska bötesfångarnas antal.

Så långt är jag alltså fullt ense med några av de föregående talarna. Men ur dessa fakta drager jag den rakt motsatta konklusionen mot hr Salmiala och hr justitieministern. Jag inser icke att vi skulle komma någon vart, att vi på något sätt skulle förbättra situationen med att nu ändra proportionstalet 1:5 till 1:4. Om 20 dagars fängelse avsittes med 4 eller 5 dagar är väl icke någon avsevärd skillnad, och om två månaders fängelse avsittes med 12 eller med 15 dagar så icke verkar det väl heller så mycket. Den mest sakkunniga av de sakkunniga, som hördes i lagutskottet, kunde ju icke heller låta bli att säga, att han icke fann att det skulle bliva någon verklig skillnad. Intet av de missförhållanden, som följa av de korta fängelsestraffen avskaffas om proportionstalet ändras till 1:4. Och att vi icke kunna ändra det till talet 1:3 borde hr Salmiala hava reda på. Då första paragrafen i lagen icke finnes med i regeringens proposition, föreligger det icke nödigt initiativ härför. Jag anser att man bör förkasta denna proposition för att få fram ett energiskt reformarbete på området, för att tvinga regeringen att så fort som möjligt komma fram med en proposition om fullständigt avskaffande av vatten- och brödsstraffet. Jag tror att det blir möjligt att gå så långt snabbare än man här har antagit. Man har sagt att vatten- och brödsstraffets upphörande skulle öka fångantalet med 1,500. Jag vill icke betvivla dessa siffrors riktighet, men jag tror att de ligga i överkant.

Slutligen kan jag icke finna att man för en ändring, som är ingen ändring alls, som betyder så oerhört litet, att man för att

vinna så litet skall ändra en lag, som så starkt griper in i folkmedvetandet som en, vilken gäller straffverkställigheten. Det är uppenbart stridande emot rättsmedvetandet att man kan klara samma straff med olika prestation, d. v. s., att samma utdömda straff kan klaras på olika sätt beroende på om man har råkat bliva dömd den ena eller den andra dagen eller kommer i fängelse förr eller senare. Jag skulle beteckna det såsom sund konservatism att hålla på att man skall ändra lagar, sådana som dessa, endast då en verklig ändring kommer till stånd och icke vara med på ett fingrande på de gamla paragraferna.

Så skulle jag slutligen, när hr justitieministern, som jag hoppas, tager i tu med saken, rekommendera honom att också studera de stadganden som finnas i 2 § av den nuvarande lagen, d. v. s. det skärpta straffet utan förkortning av fängelsetiden för grova brottslingar, sådana som hava visat våldsamhet eller råhet eller yrkesmässig förvärvsavsikt. Jag tror icke att man kommer åt dem med bara vatten och bröd. Det är hårda sällar som skola behandlas på ett kraftigare sätt. Och jag tror att den erfarenheten man fick av lagen rörande spritlangare, att den visat att man med vissa kategorier av brottslingar måste gå fram på ett sätt, som kan synas grymt och kanske t. o. m. principvidrigt, men som dessa brottslingars egen natur tvingar till, att man helt enkelt måste i vissa fall tillämpa regeln att „sådant läder skall sådan smörja ha”. Det vore skäl att också denna fråga skulle närmare studeras i samband med de andra, vilka gäller vatten- och brödstraffet.

Ed. Salmiala: Kun on aivan ilmeistä, että kysymyksessä oleva laki on liiaksi helpottanut vapausrangaistusten täytäntöönpanoa, on mielestäni selviö, että tämä epäkohta olisi korjattava. Valtiovallan on huolehdittava siitä, ettei sen määräämiin rangaistuksiin suhtauduta naurusuin. Ed. Söderhjelm huomautti itse, että kysymyksessä oleva laki on todellisuudessa rangaistusten helpottamislaki eikä koventamislaki. Mielestäni olisi tehtävä kaikki, jotta laki täytäisi oikean tarkoituksensa. Ja vaikka hallituksen esittämä muutos ei pysty koventamaan rangaistuksia siinä määrin kuin toivottavaa olisi, on se joka tapauksessa askel

oikeaan suuntaan, se on joka tapauksessa sellainen parannus, että se osoittaa, että todella pyritään tekemään rangaistuksesta rangaistusta. Näin ollen katsoisin, että hallituksen esitys pyrkii poistamaan epäkohdan rangaistuksen täytäntöönpanosta, ja mielestäni tällaiseen pyrkimykseen ei voi suhtautua muuta kuin myönteellisyydellä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Salmiala ed. Lintulahden kannattamana ehdottanut, että käsittelyn pohjaksi asetettaisiin hallituksen esitys. Kutsun tätä ehdotusta ed. Salmialan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy käsittelyn pohjaksi suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Salmialan ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 99 jaa- ja 85 ei-ääntä; poissa 15.

Avointa äänestystä pyydetään.

Puhemies: Avointa äänestystä on pyydetty. Kehoitin niitä edustajia, jotka kannattavat avointa äänestystä, nousemaan seisolle.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Avoin äänestys tulee toimitettavaksi.

Sihteeri lukee äänestysesityksen uudelleen.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aarniokoski, Ampuja, Andersson, Asikainen, von Born, Bryggari, Cajander, Collander, Eskola, Estlander, Frietsch, Furuholm, Haga, Hakala, Halonen, T., Harvala, Helenelund, Helenius, Hildén, A., Hiltunen, Huotari, Hämäläinen, Hästbacka,

Inkilä, Jern, Jokinen, E., Jokinen, K., Jovero, Juutilainen, Karjalainen, Kilpeläinen, V., Kilpi, Kivisalo, Koivulahti-Lehto, Komu, Koponen, Kosonen, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Kupari, Kuusisto, Kääriäinen, Lastu, Lehtokoski, Leinonen, Lepistö, Lindström, Linna, Lonkainen, Lumme, Malkamäki, Marttila, Meriläinen, Metsäranta, Muhonen, Mustasilta, Mäkeläinen, Paasonen, Pekkala, Peltonen, Penttala, Perho, Pesonen, Pitkäsilta, Puittinen, Pyy, Raatikainen, J., Raatikainen, U., Rantala, Rapo, Reinikainen, Rytinki, Ryömä, H., Ryömä, M., Räisänen, Salmenoja, Sergelius, Sillanpää, Sinisalo, Stenwall, Sundström, Swentorzetski, Syrjänen, Söderhjelm, Takala, Tanner, Tervo, Toivonen, Tolonen, Turkia, Turkka, Welling, Wenman, Wirtanen, Voionmaa, Väisänen ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ala-Kulju, Alestalo, Annala, V., Arhama, Bonsdorff, Brander, Böök, von Frenckell, Halonen, A., Hannula, M., Hannula, U., Harja, Heikkinen, Hildén, U., Hirvensalo, Honka, Horelli, Huittinen, Hänninen, Ikonen, Janhonen, Joukanen, Junes, Jussila, Jutila, Kaasalainen, Kaijalainen, Kallio, Kalliokoski, Kannisto, Kares, Karvetti, Kekkonen, Kemppi, Kilpeläinen, K. E., Kirra, Kivioja, Koivisto, Koivuranta, Kokko, Kukkonen, Kullberg, Kylänpää, Kämäräinen, Lahdensuo, Lahtela, Laurén, Lehtonen, Leppälä, Lintulahti, Lohi, Luostarinen, Luukka, Löthman-Koponen, Malmivaara, Mantere, Miikki, Moilanen, Nikkola, Niskanen, Niukkanen, Nordström, Nurmesniemi, Oksala, Oksanen, Paavola, Penanen, Pilkama, Pilppula, Pohjala, Pohjannoro, Riipinen, Salmiala, Salo, Salovaara, Sariola, Simojoki, Soini, Soininen, Syrjälä, Tarkkanen, Tolppanen, Tukia, Tuomivaara, Tuorila, Törngren, Vaarama, Wainio, Vallas, Vehkaoja, Venho, Vesterinen, Wickman ja Vilhula.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 7 edustajaa:

Aattela, Annala, J., Fagerholm, Kivimäki, Linkomies, Saarinen ja Wiik.

Puhemies: Avoimessa äänestyksessä on annettu 98 jaa- ja 94 ei-ääntä. Sitä paitsi on annettu yksi äänestyslippu, joka on käsin kirjoitettu, mutta koska työjärjestyksen 45 §:n mukaan on käytettävä lippuja, joihin on painettu edustajan nimi, niin tämä lippu on hylätty.

Eduskunta on siis hyväksynyt käsittelyn pohjaksi suuren valiokunnan ehdotuksen.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan ehdotukseen lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella tältä päivältä on eduskunnalle saapunut hallituksen esitykset n:ot 47—52, jotka nyt on jaettu edustajille.

5) Ehdotus laiksi väkijuomista annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 17 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä talousvaliokunnan mietinnössä n:o 1 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 38, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 17. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu. Sen jälkeen siirrytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. A. Halonen: Herra puhemies! Tämän nyt esilläolevan asian johdosta en halua laajemmalti kosketella yleistä raittiustilannetta. Keskitänkin senvuoksi lausuntoni niihin epäkohtiin, mitkä esiintyvät pääasiassa rautatieliikenteen yhteydessä.

Nykyisin voimassaoleva väkijuomista 9 päivänä helmikuuta 1932 annettu laki on siitä merkittävä, että sen säännökset näyttävät olevan ainaisen muuttamisen tarpeessa. Niinpä edellinen hallitus on taas jättänyt eduskunnalle esityksen mainitun lain 30 §:n 1 momentin 3 kohdan muuttamisesta, joka koskee väkijuomien anniskelua valtionrautateiden ravintolavaunuissa.

Tässä hallituksen esityksessä on mielestäni suuret periaatteelliset muutokset ehdotettu nyt voimassaolevaan väkijuomista annettuun lakiin. Nykyisin voimassaoleva väkijuomista annettu laki, niin turmiollinen kuin se raittiusnäkökohtia silmälläpitäen onkin, on sittenkin parempi mainitun lain 30 §:n 1 momentin 3 kohdan säännöksiin nähden kuin tämä nyt esilläoleva hallituksen esitys. Nyt voimassaoleva sanottu lainpykälä näet asettaa aterioimisen ja ruuan käytön ensimmäiselle sijalle ja alkoholipitoisten juomien käytön vasta sen jälkeen. Mutta hallitus esityksessään asettaa alkoholipitoisten juomien käytön ensimmäiselle sijalle ja ruuan käyttö saa jäädä toisarvoiseen asemaan. Kun näin maallikon järjellä ajatellen on ruuan käyttö asetettava alkoholipitoisten juomien käytön edelle, niin minä pidän tässä kohden nyt voimassaolevaa väkijuomista annettua lakia onnistuneempna kuin tätä hallituksen esitystä. Paitsi edellämainittua periaatteellista puolta on otettava huomioon vielä sekin, ettei alkoholipitoisten juomien käyttö siinä tapauksessa, että ruokaa on ensin nautittu, saata muodostua terveydelle niin vaaralliseksi kuin ilman ruokaa, ja että ruuan käyttö ehkä jossakin määrin estää väkijuomien käyttäjien päihtymistä, jonka seurauksista asianomaiset itse ja suuri yleisökin ravintolavaunuissa ja matkustajien joukossa joutuisivat kärsimään. Kolmas näkökohta, jonka hallitus tätä esitystä antaessaan on unohtanut aivan kokonaan, on se, että nykyisin voimassaolevan väkijuomalain 5 §:ssä lausutun säännöksen mukaan on väkijuomalike järjestettävä siten, että väkijuomien käyttöä supistetaan mahdollisimman vähiin sekä juoppoutta että sen turmiollisia vaikutuksia ehkäistään. Tämä hallituksen esitys on ilmeisessä ristiriidassa viimeainitun lakipykälän kanssa. Sillä jos tämä hallituksen esitys hyväksyttäisiin, tietää se joka tapauksessa ravintolavau-

nuissa väkijuomien käytön lisäämistä ja juoppouden sekä sen turmiollisten vaikutusten edistämistä. Eikä suinkaan raittiustilanne tällaisen lainsäädännön kautta parane vaan päinvastoin tulee yhä huonomaksi. Merkittävästi tuntuu sekin, että hallitus tämän väkijuomista annetun lain perusteluissa hakee ulkomaisilta matkailijoilta tukea esitykselleen eikä kysy, miltä omien kansalaisten ja matkailijoiden mielestä näyttää raittiustilanne ja onko päihtyneistä ollut häiriötä rautateillä matkustajille. Jos hallitus olisi käyttänyt tasapuolisia kotimaisia asiantuntijoita ennen tämän esityksensä antamista, niin sen maailmankatsomus nykyisestä raittiustilanteesta ja sen tuottamista häiriöistä valtionrautateillä ei olisi niin valoisa kuin mitä se nyt näyttää olevan. Hallitus tämän lain perusteluissa sanoo, ettei väkijuomien anniskeluista ole aiheutunut järjestyshäiriöitä junissa. Siksi näyttää sängen todennäköiseltä, että vaikka aterian tilaamisen pakko ravintolavaunuista poistettaisiinkin, järjestyshäiriöitä ei mainittujen väkijuomien anniskeluista tulisi syntymään.

Edelläesitetystä käy selvästi ilmi, että edellinen hallitus tässä kohden on ajastaan jälellä. Se ei näy olevan tietoinen siitä, että päihtyneitä on aina ollut junissa sen jälkeen kuin kieltolaki kumottiin ja niitä ilmestyisi vieläkin enemmän, jos alkoholipitoisten juomien käyttörajoituksia lievennettäisiin ja järjestyshäiriöt tulisivat sen jälkeen yhä yleisemmiksi.

Se, että hallituksella maamme raittiustilanteesta rautateillämme on näin valoisa kuva, saattaa johtua siitäkin, etteivät hallituksen herrat rautatiematalla ollessaan joudu varsinaisen kansan kanssa kosketuksiin, he ovat aina matkustaneet heitä varaten varatuissa makuuvaunuosastoissa tahi I luokan päivävaunuissa, joissa vallitsee aina rauha ja hiljaisuus ja kansan käytös näyttää sieltä katsoen mallikelpoiselta. Mutta voi sattua niinkin, että samaan aikaan saattaa esim. saman makuuvaunun III luokan puoleisessa päässä kansalainen hiilloilla saadakseen väkijuomilla juotetun ja ruumiinpainoltaan kovin raskaaksi käyneen matkakumppanin vaunuosaston yläpaikoille, ja kun hän siinä vihdoin onnistuukin ja pääsee ehkä itse vihdoinkin uneen, saattaa yläpaikalle illalla haalattu matkakumppani eilisestä ennakkolääkityksestään huolimatta

saada pahoinvointikohtauksia ja silloin alapaikalla olevan matkustajan asema ei suinkaan ole kadehdittava. Aamulla on saattanut samassa vaunussa mukana olleen hallituksen jäsenen mieliala olla täynnä kiitosta kansalaisten mallikelpoisen käytöksen vuoksi, mutta vaunun toisessa päässä yöpyneen tavallisen kansalaisen mieli on suorastaan katkera tällaista lainsäädäntöä kohtaan, joka ei suo tasapuolisesti turvaa kunnan kansalaisille. Tällaiset edellämainitut tapaukset nykyisen väkijuomalain voimassaoloaikana ovat usein uusiintuvia ilmiöitä, mutta edellinen hallitus ei ole niitä huomannut, vaan näkee raittiustilanteen niin valoisana, että väkijuomien saantimahdollisuuksia katsoo voivansa hyvällä syyllä entistäänkin aina vain lisätä.

Mitä sitten matkustukseen päivävaunuissa tulee, olisi siinäkin paljon toivomisen ja parantamisen varaa. Se, joka matkustaa vähänkin pitempiä matkoja rautateillämme, näkee aina päihtyneitä junassa. Osa niistä tosin yrittää olla laillisessa kunnossa, se on hiljaisina humalaisina, jotka istuvat idioottimaisen tylsinä, turmiollista tuoksuaan vain levittäen kanssamatkustajien joukkoon. Mutta useimmat kansalaisistamme ovat, ikävä kyllä, päihtyneessä tilassa sangen levottomia ja ärtyisiä, jotka kaikille matkustajille, jotka lähelle joutuvat, tuottavat käytöksellään harmia. Heidän käytöksensä on kaikkea muuta kuin sopivaa matkakumppaneitansa ja vieläpä usein junailijoitakin kohtaan. Tässä suhteessa olisi meillä vielä paljonkin toivomisen ja korjaamisen varaa, että alkoholinkäyttäjät juomatavoissaan ja käytöksessään tulisivat sivistyneemmiksi toisia kansalaisia kohtaan.

Mutta jos kerran nykyisen alkoholilain voimassaoloaikana on raittiustilanne rautateillämme niin surkean huonoa kuin edellä olen maininnut, niin kuka voisi sitten uskoa, että raittiustilanne sen jälkeen tulee paremmaksi, jos väkijuomien saantimahdollisuuksia aina vain vuosi vuodelta lisätään.

Hallitus vetäytyy tätä esitystä antaesaan ulkomaalaisten matkailijoiden selän taakse ja niiden nimessä käy pyytämään anniskelurajoituksien poistamista ravintolavaunuissa sillä uhalla, että se olisi esteenä turistiliikenteen jatkuvalle kehitykselle maassamme. En tosin laajemmin tunne ulkomaalaisten matkailijoiden mielipiteitä

tässä asiassa enkä myöskään heidän alkoholipitoisten juomien janoaan, mutta rohkenen kumminkin uskoa, etteivät kaikki ulkomaalaisetkaan aseta ensi sijalle alkoholipitoisia juomia, eivätkä maamme mainetta noteeraa yksin sen mukaan, miten runsaat ovat täällä annetut alkoholiannokset, vaan useimmat heistä ovat tulleet tänne pääasiassa tutustumaan maamme oloihin ja tähän pohjolan maan kauniiseen luontoon ja tuhatjärvien maahan. Näin uskon asian olevan ainakin niihin ulkomaalaisiin koulun opettajiin ja -oppilasiinkin nähden, joita olen runsaasti nähnyt liikkuvan joka kesä eri puolilla maata. Omasta puolestani olenkin sitä mieltä, ettei sen pitäisi millään lailla estää ulkomaalaisia matkailijoita maamme saapumasta, jos me täällä heille varaisimme ensiksi mahdollisimman hyvää ruokaa, ja jos ketä sitten tavallista enemmän sattuisi janottamaan, niin on täällä jo ennestäänkin noita juottopaikkoja tarpeeksi, eikä väkijuomien saantimahdollisuuksia sen vuoksi tarvitsisi enää yhtään lisätä. Sillä on muistettava, että missä määrin alkoholiaineiden anniskelua lisätään, sitä enemmän esiintyy julkisilla paikoilla ja junissakin juopuneita. Näin tulisi varmaankin käymään silloin, jos ravintolavaunut muutettaisiin kulkeviksi kapakoiksi. Tuskin sieltä raitis kansalainen saisi enää sen jälkeen ruokaakaan. Sillä alkoholin juojat pitäisivät pitemmätkin välimatkat kaikki ravintolavaunujen pöydät hallussaan ja päihtyneiden luku rautateillä tämän jälkeen vielä entisestäänkin lisääntyisi. Tämän jälkimmäisen villityksen pitäisin edellistä pahempana ja tämä olisi varmaankin omiaan loukkaamaan vielä enemmän maamme mainetta ulkomaalaisten silmissä, jos he täällä joutuisivat jatkuvasti päihtyneiden kansalaistemme kanssa kamppailemaan ja näkemään päihtyneiden suomalaisten useinkin ala-arvoisia käytöstapoja.

Tätä hallituksen esitystä on puolusteltu silläkin, ettei ravintolavaunuissa tarjoilla voimakkaampia, vaan ainoastaan miedompia alkoholipitoisia juomia ja ettei sen vuoksi tarvittaisi nykyisin voimassa olevan alkoholilain rajoittavia määräyksiä. Tähän on huomautettava, että rautateillämme matkustaa myöskin paljon nuorisoa, koululaisia sekä koti- että ulkomailtakin, ja nuorison raittiustilannetta silmälläpitäen pidän mielestäni väkijuomien anniskelua vielä vaa-

rallisempina kuin voimakkaiden väkijuomien käyttöä. Minulla on alkoholisteista se käsitys, että kaikki alkavat ensin alkoholipitoisten juomien käytön miedoilla juomilla ja siirtyvät asteittain voimakkaimpien aineiden käyttöön. Se saattaa alkaa useinkin kohtuullisena ja päättyy kohtuuttomuuteen. Se voi alkaa ensin salassa ja tulee aikanaan julkiseksi. Alkoholinkäyttö on sanan täydessä merkityksessä kiusaus, jolle jos antaa sormen, vie lopulta koko ihmisen tuhon omaksi. Siksi nuorisomme raittiusnäkökohtia silmälläpitäen ei voida oluen ja viinienkään käyttöä puolustella viattomana, vaan vaarallisena. Se on leikkimistä kuin tuhoatuottavan tulen kanssa. Edellämainitut näkökohdat huomioonottaen olen ollut valmis hylkäämään tämän hallituksen esityksen, samoin kuin koko talousvaliokuntakin melkein yksimielisesti.

Mitä tämän lain toisiin kohtiin tulee, ovat ne joka tapauksessa muodollisia muutoksia, joiden hyväksyminen on vain nykyisin voimassa olevan alkoholilain selventämistä, mutta joiden hyväksyminen ei vähemmäsäkään määrässä anna lisäoikeuksia eikä laajenna väkijuomien käyttöoikeuksia entisestään, ei edes Petsamossakaan.

Mitä sitten ed. Lumpeen edellisessä istunnossa antamaan lausuntoon tulee, jossa hänen mielestään minun ei olisi pitänyt käyttää puheenvuoroa, niin tähän on minun huomautettava, että onhan yleensä eduskunnassa annettu puheenvuoro valiokunnan jäsenille vielä sittenkin, kun valiokunnan mietintö on tullut eduskuntaan. Näin ollen valiokunnan jäsenenä katsoin olevani ei ainoastaan oikeutettu, vaan suorastaan velvoitettu selostamaan valiokunnan kantaa. Myös valtiopäiväjärjestyksenkin 13 §:n mukaan minulla pitäisi olla oikeus vapaasti esittää ajatukseni eduskunnassa, ja myöskin raittiusmielisyyseni, johon ed. Lumme täällä viittasi, ei pitäisi tietääkseni olla esteenä puheenvuoroni käyttämiseen, joten edustaja Lumpeen ottama asenne puheenvuoroni johdosta on ollut kohtuuttoman korkea, joka saattaa ehkä johtua siitäkin, ettei hän tuntenut tarpeeksi tarkoin asiaa ja niitä syitä, jotka ovat panneet minun ja talousvaliokunnan määrittelemään kantansa tähän kyseessä olevaan asiaan nähden.

Rohkenen kumminkin toivoa, että eduskunta hyväksyisi nyt tämän lain talous-

valiokunnan ja suuren valiokunnan mietinnön mukaisena.

Ed. Wickman: Herr talman! (Eduskunnasta: Hårda ord och inga visor!). Vänta bara! — Det kan förefalla meningslöst att här tala om nykterhetsläget hos oss i detta nu. Dels är frågan till lust och leda diskuterad, och dels kommer denna fråga att aldrig kunna fullt objektivt behandlas. Tillståndet vad folknykterheten beträffar kommer alltid i någon mån medvetet eller omedvetet att färgläggas, vad framställningen beträffar, av framställarens personliga inställning till nykterhetsspörsmålet.

Jav skulle nu ej brytt mig om att yttra mig i denna fråga, om ej en talare vid senaste plenum uppfordrat nykterhetsfolket att erkänna att nykterhetsläget hos oss är nu bra mycket bättre än under förbudstiden. Det må därför ursäktas mig att jag nu besvärar riksdagen med att begagna mig av tillfället att framställa min och måhända även många andra aktiva nykteristers syn på alkoholäget.

Till först skall det villigt erkännas att exempelvis smuggling och tillverkning av och handeln med olagliga alkoholdrycker avsevärt minskats sedan förbudslagens avskaffande. Så har bland annat spritbeslagen nedgått, enligt följande uppgifter. År 1930 utgjorde den beslagtagna spriten något över 1 miljon liter, år 1931 var det över 700,000 liter som beslagtogs, och 1932 beslagtogs över 300,000 liter. År 1933 var det visserligen en stegring, då det beslagtogs över 600,000 liter. Men 1934 var den beslagtagna spriten endast något över 100,000 liter. Av detta framgår att en utveckling till det bättre inträtt, ehuru „icke i så hög grad som man haft skäl att motse“, såsom även riksdagens ekonomikutskott i följande yttrade sig. Vad fylleriförseelserna beträffar visar dock statistiken, att utvecklingen hos oss går i en beklaglig riktning — hr von Frenckell!

Vi nämna några siffror. År 1931, alltså sista förbudsåret, var antalet fyllerifall, som kom till polisens kännedom 88,614, år 1932 81,796, år 1933 103,000 och 1934 122,905 fall. Under de två första kvartalen i år inregistrerade polisen 46,498 fall eller inemot 1,000 mer än i följande under

samma tid. Här hava vi alltså en avsevärd försämring av läget.

Med dessa siffror för ögonen skriver t. o. m. Hufvudstadsbladet i en ledande artikel den 17 oktober detta år följande: „Om ett par månader hava 5 år förflutit sedan Finlands folk avskuddade förbudslagens ok för att i fråga om alkoholen inaugurera ett friare system. Detta har nu bestått så länge att man kan börja anställa jämförelser mellan dess inverkan på folknykterheten och den influens förbudet utövade. Ser man enbart på de statistiska siffrorna kommer man icke till något uppmantrande resultat.”

Beträffande den senaste utvecklingen för brott mot lagen om tillverkning av och handeln med spritdrycker som under detta års första hälft uppvisar ett antal av 5,706 eller en stegring av 9.5 % mot fjolårets, om denna utveckling säger samma tidning: „Denna utveckling i galen riktning förtjänar att beaktas mer ingående än vad som skett.” Om själva den olagliga handteringen säger samma språkrör att „den dock alltjämt florerar i en utsträckning vida utöver vad man kunde tillåta sig anse vara normalt”. Med detta har jag ingalunda velat bevisa att Hbl skulle varit färdigt att erkänna att läget nu i nykterhetshänseende vore sämre än under förbudstiden, dess uppfattning är troligen den rakt motsatta, men jag har velat med dessa utdrag påvisa att man i vida kretsar av vårt land icke känner den fariseiska tillfredsställelsen med nykterhetsläget hos oss som vissa personer här i riksdagen känner (Ed. Sergelius: Vem är det?). — Nog vet ni det!

Jag vill här ännu anföra vad den citerade artikelförfattaren har att säga om vårt folks sätt att umgås med alkoholdrycker jämfört med de skandinaviska ländernas. Tidningen skriver: „Några torra siffror äro nog så talande i detta hänseende. Medan sålunda antalet fylleriförseelser i Stockholm under andra kvartalet i år utgjorde 1,184 och i Oslo 2,993 steg det här i Helsingfors till 5,739. Även om dessa data icke äro fullt jämförbara med varandra, ity att man bör taga hänsyn till den olika effektiviteten av ordningsmaktens verksamhet och beakta att statistiken för de olika länderna delvis bygger på olika grunder, så vågar man

dock påståendet att vi äro ett gott stycke efter i kultur på hithörande område. I vad mån vårt alkoholmonopol genom sin politik kan ingripa i denna utveckling och bidra till att fostra vårt folk till ökad självtukt skola vi inte här diskutera. Men säkert är att dess göranden och låtanden i den ena eller andra riktningen icke äro tillfyllest. Därtill kräves nu som tillföre en målmedveten insats av de organisationer, som tagit sig an denna angelägenhet. Men framför allt fordras det att envar i sin stad i högre grad än vad nu ofta är fallet är genomträngd av de förpliktelser den ökade frihet, vi erhöilo år 1932, ställer på varje ansvarskännande medborgare.”

Enligt min mening är det en ofruktbar diskussion man får till stånd i frågan om nykterhetstillståndet nu jämfört med förhållandena under förbudslagstiden. Vi nykterhetsarbetare äro så pass realistiska, trots beskyllningen för överspänd idealism och fanatism, att vi betrakta förhållandena av i dag sådana de äro utan att ställa förbudstiden som bakgrund. För oss är i detta nu frågan om förbudslagen icke aktuell, kom ihåg det, men detta betyder icke att frågan om folknykterheten icke skulle vara aktuell. För oss är denna fråga alltid aktuell.

Vi se både av statistiken och livet omkring oss, att dryckenskapslasten i stor utsträckning är rådande i vårt land. Det framstår för oss därför som en bjudande plikt att försöka tilltäppa alla de kanaler, genom vilka spriten flödar ut till vårt folk. Att nu genom den föreslagna ändringen av villkoren för utskänkning av spritdrycker på våra järnvägar underlätta spritfloden är enligt mitt förmenande omotiverat, ja skadligt. En sådan förändring av lagstiftningen går illa ihop med den bestämmelsen som ingår i den 5 § av lagen om alkoholdrycker, där stadgas att alkoholrörelsen skall så ordnas att bruket av alkoholdrycker inskränkes till minsta möjligt samt fylleriet och dess fördärliga verkningar förebygges. Att nu för några måhända förargade turisternas skull förvandla våra järnvägsrestauranger till ambulerade krogar och spritnästen vore att taga ett steg bakåt. Det är ej skäl att ens för Petsamoturisterna bevilja åt där trafikerande ångare spriträttigheter, ty säkerligen är turistattraktionerna i vårt nordligaste

landskap så stora, att de skola locka naturdyrkare och rekreationssökande turister till dessa nejder även om de ej under sina båt färder och resor få begagna spritdrycker.

Av det sagda framgår att jag icke kan ansluta mig till sådana optimisters skaror, som anse nykterhetsläget hos oss vara så pass tillfredställande, att vi nu kunde utvidga och underlätta alkoholutskänkningsrättigheterna. Det är därför att hoppas att propositionen i sin helhet förkastas eller, om ej så sker, att åtminstone de respektive utskottets, alltså stora utskottets och ekonomiutskottets förslag vinna riksdagens bifall.

Ed. von Frenckell: Jag är rdm. Wickman tacksam för att han har tagit till ordet i denna sak och därvid auktoritativt framfört förbudsfolkets mening. Det är egentligen en sak som jag vill taga fasta på, då den har synnerligen stor betydelse, jag avser rdm. Wickmans yttrande, att förbudslagen icke på nykteristhåll är aktuell. Det är mot denna lag och dess spökande som jag gjort front. Detta har skett vid tidigare riksdagar men även framdeles kommer det att ske.

Det är glädjande att den importerade kvantiteten smuggelsprit sjunkit med c:a 90 %. I likhet med rdm. Wickman anser jag det icke vara skäl att uppgiva kampen nu, utan bör man försöka minska den till 100,000 liter uppgående årligen beslagtagna smuggelspriten om det blott är möjligt.

Vad statistiken beträffande de anhållna fylleristerna angår, så har den även sitt värde därigenom att den bevisar, att polisen icke har minskat sin uppmärksamhet, utan tvärtom i utsträckt omfattning försökt beivra den onykterhet, som på gator och torg äger rum, genom att avföra personer, som uppträda störande. Man har tidigare hört, då statistiken gick i s.k. gynnsam riktning, att detta enbart berodde på att polisen icke önskade omhändertaga fyllerister för att därigenom få en gynnsam statistik. Detta bestred man på sin tid kategoriskt från polishåll. De siffror, som nu framdragits visa tydligt och klart att polisen med samma energi som förut anammar dryckesrörda personer.

Jag medgiver, att ett synnerligen stort arbete ännu återstår, men i händelse man

gör det i folknykterhetens tecken och icke i förbudslagens tecken, tror jag, att envar medborgare i landet kan förena sig om det program, som nykterhetsfolket har uppsatt såsom sitt.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

30 §.

Keskustelu:

Ed. Lumme: Viitaten asian ensi käsittelyssä esitettyihin lausuntoihin, joissa vastustettiin myös Petsamon kunnan alueella kulkevalle matkustaja-alukselle väkijuomain anniskeluoikeuksien myöntämistä, pyydän ehdottaa, herra puhemies, että 30 §:n 4 momenttia koskeva muutosehdotus hylättäisiin. Säilyttäkäämme edes Petsamon laiva vaapana väkijuoma-anniskelusta.

Ed. Reinikainen: Minä pyydän väärinkäsityksen välttämiseksi ilmoittaa, että Petsamon laivalla nyt on anniskeluoikeus. Kysymys on vain siitä, ajaako se suoraan — silloin siinä ei saa anniskella, jos se ajaa kiertoon, niin silloin siinä saa anniskella.

Ed. Lehtokoski: Minä pyydän kannattaa ed. Lumpeen tekemää ehdotusta ja samalla pyydän ed. v. Frenckellille ilmoittaa, että kyllä raittiusväen kanta on sama tänään kuin se on ollut ennenkin.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Lumme ed. Lehtokosken kannattamana ehdottanut, että 1 momentin 4 kohdasta poistettaisiin sanat „ja Petsamon kunnan”. Kutsun tätä ehdotusta ed. Lumpeen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Lumpeen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 134 jaa- ja 45 ei-ääntä, 4 tyhjää; poissa 16.

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

78 §, lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ehdotus laiksi valtiollisesta poliisista.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty vuoden 1934 valtiopäiviltä lepäämässä oleva edellämäinittu lakiehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9.

Keskustelu:

Sisäasiainministeri **Puhakka:** Herra puhemies! — Valtiovarainvaliokunta on antamassaan lausunnossa ehdottanut, että eduskunta päättäisi hylätä vuoden 1934 valtiopäivillä hyväksytyn, mutta lepäämään jätetyn, ehdotuksen laiksi valtiollisesta poliisista. Ehdotustaan valiokunta perustelee kahdella eri syyllä. Ensinnäkin valiokunta lausuu, että kun kysymyksessä oleva laki sen 6 §:n mukaan tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1935, eli jo menneenä ajankohtana, ei sitä nyt enää voitaisi hyväksyä. Toisena syynä valtiovarainvaliokunta mainitsee sen seikan, että lain hyväksyminen voisi olla esteenä sille valtiollisen poliisin uudestaan järjestelylle, joka saattaa aiheuttaa paraillaan toimitettavista tutkimuksista.

Kumpainenkaan näistä syistä ei kuitenkaan ole senlaatuinen, että se vaatisi käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen hylkäämisen. Tosin se seikka, että lakiehdotuksessa on lain voimaantulolle määrätty jo mennyt ajankohta, saattaa aiheuttaa lakiehdotuksen hylkäämisen, milloin voitaisiin ajatella, että tällainen voimaantulosäännös näyttäisi tuotavan joillekin lain säännöksille taannehti-

van vaikutuksen. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa lakiehdotus ei kuitenkaan sisältä mitään sellaisia säännöksiä, joihin nähden mainitunlainen kysymys voisi syntyä. Lakiehdotuksen 1 ja 2 § sisältävät valtiollisen poliisin tehtävistä vain sellaiset yleissäännökset, jotka jo ennestäänkin ovat voimassa, ja sen 3 §:ssä luetellaan ne toimet, jotka valtiolliseen poliisiin voitaisiin tietenkin tulo- ja menoarvion rajoissa asetuksella perustaa, mutta joita itse laki ei perustaisi. Niinikään sisältäisi 4 § vain vakinaistuttamisesta luonnollisesti johtuvan seurauksen, joka ei myöskään tulisi voimaan ennenkuin valtiollisen poliisin toimet olisi asetuksella vakinaistettu.

Mitä sitten tulee valtiovarainvaliokunnan mainitsemaan toiseen syyhyn, niin käsiteltävänä oleva lakiehdotus sisältää ainoastaan sellaisia aivan yleisiä säännöksiä, jotka eivät millään tavalla voi olla esteenä valtiollisen poliisin uudestaan järjestelylle, mikäli se osoittautuu tarpeelliseksi.

Kun on luonnotonta, että laitosta, joka on kaikissa oloissa välttämätön ja sen tähden luonteeltaan pysyväinen, pidetään vuosikymmeniä väliaikaisella kannalla, olisi tärkeätä, että tämä asiointi tulisi korjatuksi. Sentähden olisi erittäin toivottavaa, että lakiehdotus vastoin valtiovarainvaliokunnan ehdotusta nyt hyväksyttäisiin. Vain siten voidaan myös poistaa ne haitat, jotka väliaikaisuus aiheuttaa valtiollisen poliisin toiminnassa. Luonnollista on, että asetuksella annettavat tarkemmat määräykset valtiollisen poliisin järjestysmuodosta ja toiminnasta jäisivät odottamaan, kunnes asetettu toimikunta on saanut työnsä valmiiksi.

Ed. Pekkala: Valtiopäiväjärjestyksen mukaan on lepäämässä oleva lakiehdotus muuttamattomana hyväksyttävä tai hylättävä, joten valiokunnalla ei ole ollut mahdollisuutta oikaista lain voimaantulosäännöstäkään. Huolimatta siitä, mitä täällä nyt lausuttiin kyseessäolevan voimaantulosäännöksen merkityksestä, on todettava, että on joka tapauksessa hyvin outoa, että lakiehdotus, joka hyväksytään marraskuussa 1936 ja vahvistetaan v. 1937, tulisi voimaan, kuten laissa säädetään, 1 päivänä tammikuuta 1935. Jos tätä lain säännöstä noudatettaisiin, olisi lailla taannehtiva vaikutus, mikä tämänluontoisessa tapauksessa;

missä on kysymys m. m. erinäisten virkojen vakinaistuttamisesta, olisi mahdotonta, koska tulo- ja menoarviossa ei ole varattu määrärahaa esim. n. s. ikälisiä varten. Tosin on lakimiesten taholta väitetty, ettei voimaantulosäännös tällaisessa tapauksessa merkitsisikään mitään, mutta tuntuu sekin selitys maallikosta omituiselta, ja rohkenisin puolestani epäillä, onko asiaa riittävän perusteellisesti tutkittu. Saattaisi näin ollen ehkä olla asianmukaista, että perustuslakivaliokunta saisi tilaisuuden käsitellä asiaa. Tähän olisi sitäkin suurempi syy, kun vastaavanlaista tapausta ei liene aikaisemmin esiintynyt.

Olipa voimaantulosäännöksen merkityksen laita miten tahansa, niin joka tapauksessa on mielestäni selvää, ettei kyseessä oleva laki enää sen jälkeen kuin eduskunta viimeisen välikyсыыskeskustelun johdosta hyväksyi päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodon, jonka mukaan eduskunta on päättänyt odottaa riippumattomien henkilöiden toimesta suoritettavan tutkimuksen toimeenpanoa etsivän keskuspoliisin järjestyyn ja toimintaan nähden sekä tämän tutkimuksen tulosten aiheuttamaa laitoksen uudelleenjärjestelyä. Kun tutkimuksen tulokset eivät vielä ole selvillä ja kun tutkimus, mikäli se todella perusteellisesti suoritetaan, niin kuin on edellytettävä, tulee viemään pitkän aikaa, olisi vähemmän harkittua juuri tällä hetkellä vakinaistuttaa valtiollinen poliisi. Herra sisäasiainministeri tosin katsoi, että lainsäädännökset ovat sellaisia, että ne eivät olisi, vaikka laki hyväksyttäisiinkin, esteenä laitoksen uudelleenjärjestelylle. Mutta en voi puolestani yhtyä tähän hänen käsitykseensä. Laki ehdotuksessa edellytetään m. m. etsivän keskuspoliisin päällikön virka asetettavaksi vakinaiselle palkkauskannalle. Minusta tällainen virka ei saisi olla vakinaisella palkkauskannalla, vaan tulisi sen olla sopimusluontoinen, jolloin viran haltijasta, mikäli hän osoittautuisi syystä tai toisesta sopimattomaksi tehtävänsä, voitaisiin helposti päästä. Samoin saattaa olla asian laita eräisiin muihinkin valtiollisen poliisin toimihenkilöihin nähden. Jos heidän toimensa nyt vakinaistutettaisiin, istuvat he paikoillaan niin kiinteästi kuin valtion virkamiehet ainakin. Päinvastoin kuin herra sisäasiainministeri olen siis sitä mieltä, että valtiollisen poliisin vakinaistuttaminen vai-

keuttaisi tai saattaisi ainakin vaikeuttaa laitoksen uudelleenjärjestelyä.

Sisäasiainministeri P u h a k k a: Ed. Pekkalan lausunnon johdosta pyydän uudistaa sen huomautukseni, että tällä lailla ei vakinaistutettaisi mitään valtiollisen poliisin virkoja tai toimia. Sen 3 §:n mukaan voitaisiin määrättyjä toimia tänne valtiolliseen poliisiin perustaa, mutta perustaminen jäisi asetuksella tapahtuvaksi.

Mitä sitten näiden toimenhaltijain asemaan tulee, niin se, joka on saanut toimikirjan, on paljon helpommin toimestaan poistettavissa kuin se, joka on sopimuspalkkaisessa virassa (Ed. Pekkala: Ei ole! Se riippuu sopimuksesta!), sillä vuoden 1926 lain mukaan tällainen toimenhaltija voidaan vapauttaa, milloin syytä siihen katsotaan olevan. Sopimuspalkkaista toimenhaltijaa ei taasen voida kesken sopimusta poistaa, jollei sopimukseen oteta siitä nimenomaista määräystä.

Ed. M o i l a n e n: Herra puhemies! Tätä asiaa koskevasta valtiovarainvaliokunnan mietinnöstä voipi saada sen käsityksen, että valiokunta on yksimielisesti päättänyt ehdottaa hylättäväksi lain valtiollisesta poliisista. Minun on kuitenkin omasta puolestani huomautettava, että vaikka mietintöön en ole liittänytkään eroavaa mielipidettäni, olen ollut asiaa käsiteltäessä sillä kannalla, että puheenaoleva laki olisi hyväksyttävä. Minä olen ollut tällä kannalla huolimatta siitä, että valiokunnan käsitellyn loppuhetkellä tuotiin esille lepäämässä olevan laki ehdotuksen 6:s pykälä, jota herra sisäasiainministeri täällä juuri vasta kosketteli. Mitä tähän pykälään tulee, olen minä valiokunnassa silloin sitä mieltä, että se ei voisi olla esteenä tämän lain hyväksymiselle, koska minun käsitykseni mukaan tämän pykälän merkitys on aivan muodollista laatua. Varsinkin on asian laita niin, jos lailla ei ole, kuten tässä tapauksessa onkin asian laita, takautuvaa vaikutusta.

Mitä sitten tulee niihin muihin pykäliin, joihinka valtiovarainvaliokunta viittaa ehdotustaan perustellessa, niin tahdon huomauttaa, että jos tämä laki hyväksytään tässä muodossa, niin se ei millään tavalla estä valtiollisen keskuspoliisin uutta järjestelyä suuntaam taikka toiseen, jollei suoraan lähdetä niin erilaisille linjoille, että

valtiollinen poliisi alistetaan jonkun muun ministeriön kuin sisäasiainministeriön alaiseksi. Minä luulen kuitenkin, että millään taholla ei ole esiintynyt sellaisia ajatuksia, että valtiollinen keskuspoliisi olisi alistettava esim. puolustusministeriön alaiseksi. Näin ei varmaankaan ole ajatelleet nekään, jotka ovat puhuneet valtiollisen poliisin ja yleisesikunnan valvontatehtävien yhdistämisestä tahikka ainakin niiden saattamisesta lähempään yhteistoimintaan keskenään.

Lain 1 §:ssä määritellään tämän lain tarkoitus seuraavasti: „Valtiollisen poliisin tehtävänä on valvoa kaikkia luvattomia hankkeita, jotka ovat tähdätyt tasavallan itenäisyyttä tai sen laillista valtio- ja yhteiskuntajärjestystä vastaan taikka ovat omiaan saattamaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vaaranalaiseksi sekä mahdollisuuksien mukaan ehkäistä sellaiset hankkeet.” Tätä pykälää vastaan, jossa valtiollisen poliisin tarkoitus ja tehtävät määritellään, ei varmaankaan voida esittää mitään vastaväitteitä. Yhtä vähän voidaan vastustaa myöskään 3 §:ssä esitettyä luetteloa niistä virkamiehistä, joita valtiolliseen keskuspoliisiin voidaan perustaa. Tässä laissa sanotaan, että valtiolliseen poliisiin voidaan asettaa seuraavia pysyviäsiä toimenhaltijoita. Ei niidenkään perustamiseen siis ole vielä pakkoa, jos tämä laki hyväksytään. Jos nyt siis tarkastettaessa etsivän keskuspoliisin toimintaa tultaisiinkin siihen tulokseen, että sellaisia virkoja ei ainakaan kaikkia, joita tässä laissa mainitaan, ole tarpeellista perustaa, niin ei siihen mitään välttämättömyyttä ole. Ne voidaan jättää osittain perustamattakin.

Minun on lisäksi huomautettava ed. Pekalan lausunnon siitä osasta, joka koskee valtiollisen poliisin päällikön asettamista sopimuspalkkaiseksi, että sellainen ehdotus minusta ei ole ollenkaan paikallaan silloin kun on kysymys tämänlaisesta valtion toimenhoitajasta. Kysymyksessä ei ole nyt ensiksikään mikään liiketoimi eikä taloudellinen toimi, jollaisiin toimiin sopimuspalkkaisia virkamiehiä enimmäkseen hankitaan. Joka tapauksessa ovat ne toimet, joihin sopimuspalkkaisilla ehdoilla järjestetään toimenhoitajia tai virkamiehiä, etupäässä taloudellisilla aloilla taikka ainakin läheisessä yhteydessä taloudellisen toiminnan kanssa. Minä luulen, että tokko kenenkään päähän pälkähtäisi ehdottaa jonkin kaupungin po-

liisimestarin tointa järjestettäväksi sopimuspalkkaiseksi. Kun asianlaita sitäpaitsi on niin kuten herra sisäasiainministeri huomautti, että valtiollisen poliisin päällikkö samoin kuin kaikki muutkin tähän laitokseen kuuluvat henkilöt voidaan erottaa toimistaan paljon helpommin kuin muut virkamiehet, käsittääkseni valtiollisen poliisin virkamiehet tulevat samaan asemaan kuin yleensä muutenkin poliisilaitoksen virkamiehet, niin ei tässä ole mitään vaikeuksia järjestää asiaa niinkuin se kulloinkin paraaksi katsotaan.

Minulla ei ole mitään tietoa siitä, mihinkä tuloksiin se komitea on jo mahdollisesti tullut etsivän keskuspoliisin toiminnan tarkastuksesta, joka asetettiin äskettäin, mutta tulipa se nyt mihin tuloksiin tahansa, niin ei minusta pitäisi jäädä kysymyksenalaiseksi ollenkaan se seikka, tarvitaanko valtiollista poliisia tahikka ei. Siitä ei ollenkaan tarvitse keskustellakaan. Ja kun näin on asianlaita, niin minusta ei sen seikan, että äskettäin on keskusteltu etsivästä keskuspoliisista ja sen tekemistä virheistä, enää pitäisi vaikuttaa asian käsittelyyn tässä vaiheessa. Minä vähän pelkään, että valtiovarainvaliokunnassakin vielä tunnesyöttä tai se seikka, että tämä keskustelu oli niin lähellä välikysymyskeskustelua, vaikutti osittain tähän tulokseen johtumiseen. Minä puolestani olen sitä mieltä, että tämä lakiehdotus voidaan ja että se olisi hyväksyttävä ja ehdotankin sen vuoksi että tämä lakiehdotus hyväksyttäisiin.

Puhemies: Eduskunnan istunto keskeytetään ja jatketaan sitä kello 19.

Täysistunto keskeytetään kello 17.

Täysistuntoa jatketaan

kello 19.

Puhetta johtaa puhemies **Hakkila**.

Keskustelu päiväjärjestyksessä olevasta 6) asiasta jatkuu:

Ed. Horelli: Herra puhemies! Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä on hylkäämisehdotuksella kaksi perustetta. En-

simmainen on mielestäni lakiteknillinen peruste ja toinen, joka koskee tarkoituksenmukaisuusyytiä. Mitä tulee tähän ensimmäiseen perusteeseen, niin siitä on olemassa eräviä mielipiteitä. Valtioneuvoston oikeuskansleri on lausunnossaan helmikuun 14 päivänä 1920 ja samoin eduskunnan oikeusasiamies lausunnossaan 13 päivältä helmikuuta samana vuonna eräässä vastaavanlaisessa asiassa katsonut, että sellaista lakiehdotusta ei voida vahvistaa, koska tämä tietäisi sitä, että laki saisi taannehtivan vaikutuksen ilman, että eduskunta on säädetyssä järjestyksessä lain taannehtivasta vaikutuksesta mitään päättänyt. Tietääkseni on hallitus mainittuna vuonna tämän käsityskannan hyväksynyt.

Mutta asiasta on myöskin toisenlaisia mielipiteitä. Kirjallisuudessa professori Erich on esittänyt tämän vastakkaisen kannan. Kirjassaan Suomen valtio-oikeus hän lausuu m. m. näin: „Jos nyt vahvistus tapahtuu sen jälkeen kuin lain olisi pitänyt tulla voimaan, ei ole muuta neuvoa kuin laskea sen vaikutus siitä päivästä, jolloin se on asetuskokoelmassa julkaistu”, ja ruotsinkielisessä kirjoituksessaan „Till läran om lagstiftningsakter och lagstiftningsförfarandet” hän on esittänyt saman käsityskantansa ja lausuu tässä kirjoituksessa m. m. näin: „Det är tillockmed tänkbart — fastän ett sådant förfarande måste betecknas såsom osed — att lagen, vid den tidpunkt, då den borde träda i gällande kraft, ännu icke blivit kungjord; i detta fall kan lagen icke träda i kraft på föreskriven tid, utan publikationsdagen blir då avgörande.” Suomeksi se olisi jotenkin näin: On ajateltavissa, vaikka sellaista menettelyä ei voidakaan pitää sopivana, että laki sinä ajankohtana, jolloinka sen pitäisi astua voimaan, ei ole vielä tullut julkaistuksi. Tässä tapauksessa laki ei voi astua voimaan säädettynä aikana, vaan julkaisemispäivä on silloin ratkaiseva.

Samassa kirjoituksessa Erich lausuu näin: „Införandet uti själva lagen av en sådan tidsbestämning, varom ovan varit fråga, kan icke betraktas såsom ett förbehåll, innebärande, att lagen i ingen händelse må kunna träda i kraft vid en senare tidpunkt”; joka olisi suomeksi jotenkin näin: Sellaisen määräyksen sisällyttäminen itse lakiin, josta on edellä ollut puhe, ei voi olla minään ehtona, joka sää-

täisi, että laki ei missään tapauksessa voi astua voimaan myöhempänä ajankohtana. Ja myöhemmin hän vielä samassa kirjoituksessa nimenomaan huomauttaa, että mitään taannehtivia vaikutuksia tällaisella säännöksellä ei voi olla.

Professori Erich on voinut nojautua katantokantansa tueksi sekä siihen voimassa olevaan lainsäädäntöömme periaatteeseen, että laki tulee voimaan siitä päivästä lähtien kuin se on julkaistu, ellei laissa ole voimaanpanosäännöksessä määräystä myöhemmästä voimaantulohetkestä että myöskin eräisiin aikaisempiin menettelytapoihin meillä. Kun laki mallasjuomaverosta 5 päivältä heinäkuuta 1906 ja laki leimaverosta samalta päivältä olisi pitänyt lakeihin otettujen säännösten mukaan tulla noudatettaviksi jo saman heinäkuun 1 päivänä, niin siitä huolimatta lait vahvistettiin vasta 5 päivää myöhemmin ja ne tulivat noudatettaviksi. Samanlainen tapaus on vuodelta 1910, jolloinka eräs laki julkaistiin 21 päivää myöhästyneenä. Lain hyväksyminen eduskunnassa samoin kuin toisaalta sen vahvistaminenkin on mielestäni tässä kohden samassa asemassa ja tapaukset ovat siis täysin toisiinsa verrattavissa. Professori Erichin edellä viitatuista lausunnoista käy näin ollen ilmi, että Suomen oikeuden mukaan on mahdollista eduskunnan hyväksyä laki senkin päivän jälkeen kuin lakeihin sisältyvä voimaantulopäivä osoittaa, sekä että tällainen muodottomuus laissa ei vaikuta sitä, että laki sen vuoksi miltään osaltaan olisi mitätön enempää kuin sitäkään että lailla olisi tässä kohden taannehtivaa vaikutusta.

On tietenkin vaikea ratkaista, kumpi kanta mainitsemistani olisi nyt hyväksyttävä, mutta pidän omalta osaltani professori Erichin mielipiteen oikeampana, koska se nojautuu siihen kiistämättä oikeaan periaatteeseen, että laki tulee noudatettavaksi sen julkaisemispäivänä, ellei lakiin sisälly määräystä myöhemmästä voimaantuloajasta.

Mitä tulee sitten valiokunnan mietinnössä esitettyyn toiseen perusteeseen, niin ei ainakaan minun mielestäni sillä seikalla, toimitetaanko eduskunnan päätöksen mukaisesti tutkimuksia etsivän keskuspoliisin tähänastisesta toiminnasta laajemmassa tai ahtaammassa määrässä, ole mitään merkitystä sillä seikalla, onko sanottu poliisi

vakinaistutettava. Poliisin tarpeellisuus ja sen jatkuva toiminta on ilman muuta selvä kaikille, samoin kuin sekin, onko sen toiminnassa joissakin tapauksissa esiintynyt joitakin epäilyttäviä piirteitä, ei tule vaikuttamaan siihen seikkaan, onko se pysytettävä tai ei ja missä muodossa se on pysytettävä. Näin ollen katson, että valtiovarainvaliokunnan mietintö sen toisessakaan kohdassa ei ole asiaan vaikuttava sillä tavalla, että olisi puheenaoleva lakiehdotus hylättävä. Pyydän esittämilläni perusteilla, herra puhemies, ehdottaa, että lepäämässä oleva lakiehdotus hyväksyttäisiin.

Ed. Lohi: Minä olen viime vaalikaudella ollut mukana tätä lakiehdotusta hyväksymässä ja pidän luonnollisena, että tämän etsivän keskuspoliisin viran- ja toimenhaltijat asetetaan samalle kannalle kuin muutkin valtion palvelijat, sitä suuremmalla syyllä, kun poliisimiesten virka ja toimi on luonteeltaan sellainen, että sopimaton mies voidaan, milloin syytä on, erottaa huolimatta siitä, että ne ovat vakinaisia virkamiehiä. Myöskään ei mielestäni ole riittävä syy tämän lakiehdotuksen hylkäämiseen se, että tässä virastossa toimitetaan tutkimuksia ja ehkä mahdollisesti sen järjestelyssä joitakin muutoksia tapahtuu, joten, kun olen vakuutettu siitä, että tämä virasto on luonteeltaan sellainen, että me tarvitsemme sitä aina, niinkuin kaikki muutkin kansat, jo tästä johtuu, että minä olen sitä mieltä, että nämä on saatettava siihen asemaan kuin muutkin valtion virkamiehet ja muutkin poliisiluontoiset virkamiehet. Mutta se seikka, se lakiteknillinen seikka, josta edellinen puhuja tässä mainitsi, on minun mielestäni sellainen, että minun on hyvin vaikea maallikkona käsittää sitä, että minä menen nyt vuonna 1936 lokakuussa säätämään lain, jossa minä määrään, että se astuu voimaan ensimmäinen päivä tammikuuta 1935, sillä sitä päivää ei tule enää, koska se on aikojen sitten jo mennyt, ja minusta tuntuu, että vaikka juridiikan avulla voitaneen selittää asioita miten tahansa, ei kuitenkaan maallikon päähän voi mahtua tällainen juridiikka. Ja näin ollen minusta tuntuu, että minä omalta osaltani en voi näin hullua säännöstä ruveta hyväksymään, sillä se on kaiken järjen ulkopuolella (Eduskunnasta naurua). Ja näin ollen ei ole nyt mitään

muuta keinoa kuin että tämän lakiehdotuksen tällä kertaa täytyy antaa raueta ja hallituksen velvollisuus on ottaa asia uudelleen esille. Mutta minua vahvistaa vielä se seikka, että en yksin minä maallikkona näin ajattele, mutta meidän valtakunnan korkeimmat lainvalvojat, sekä oikeuskansleri että eduskunnan oikeusasiamies, ovat olleet tällä samalla kannalla, joten en minä maallikkona rohkene ottaa muuta kantaa.

Ed. M. Rymä: Kun valtiovarainvaliokunta, kuten aivan oikein onkin, kiinnittää huomiota siihen tutkimuskomiteaan, joka nyt etsivän keskuspoliisin asiasta tutkii, niin on syytä samalla lausua se toivomus, että tutkimuskomitea jouduttaisi työskentelyään niin paljon kuin mahdollista, että se myöskin antaisi julkisuudelle mahdollisimman paljon tietoja tästä työskentelystään ja että se koettaisi turvautua kaikkien niiden kansalaisten apuun, jotka tavalla tai toisella voivat sen työskentelyä auttaa. Mutta on myöskin syytä ja välttämätöntä kiinnittää huomiota siihenkin, että etsivä keskuspoliisi senkin jälkeen kuin tämä tutkimuskomitea on työnsä jo alkanut, näyttää jatkavan aikaisempia menettelytapojaan niinkuin ei mitään olisi tapahtunut. Kaikkein kuvaavimpana esimerkinä on tästä se Lappeenrannassa tapahtunut juttu, jonka yhteydessä juuri sen yhdistyksen rekisteröimisasian ollessa lopullisessa käsittelyssä, jonka yhdistyksen yhteydessä tämä koko suuri keskustelu on saanut alkunsa, että tällöin esitetään etsivän keskuspoliisin taholta tietoja sen rekisteröimisen estämiseksi m. m. sillä tavalla, että henkilön, joka ei ole edes yhdistyksen jäsen, hänen syntirekisterissään luetellaan m. m. sellainen tieto, että hän on kerännyt nimiä kuolemanrangaistuksen vastaiseen adressiin noin 1½ vuotta sitten. Ja luonnollista on myöskin ollut, että sanomalehtien tietotoimisto, jonka propagandistisiin tarkoituksiin sekin näkyy kuuluvan, on näinkin näkökohdat, joita oikeuden puheentohtajakin on pitänyt niin epäasiallisena, ettei niitä lainkaan ole otettu pöytäkirjoihin, että ne sitten välitettiin kaikille lehdistille tämän yhdistyksen vahingoittamistarkoituksessa. Joka tapauksessa tämäkin tapaus taas osoittaa, että etsivä keskuspoliisi jatkaa toimintatapojaan niinkuin ei mitään olisi tapahtunut. Tämä on sellaista, jossa

myöskään ei voida välttää siitä käsityksestä, että myöskin herra sisäasiainministeri on jossakin määrin siitä jatkuvasta käytännöstä vastuullinen. Haluaisin tässä asiassa omistaa herra sisäasiainministerille sen lausunnon, jonka rehtori Eirik Hornborg on juuri äskettäin antanut asiasta. Hän huomauttaa: „Valtion virkamiehet ovat käyttäneet asemaansa harjoittaakseen myrkytystä ja kiihoitusta suuressa mittakaavassa. Sisäministeri on hyväksynyt sen ja laskenut siunaavan kätensä sen yli. Koska hän on jo usean vuoden aikana ollut etsivän keskuspoliisin ylin johtaja, on hän vastuussa sen kokoonpanosta, järjestelystä ja hengestä. Mutta tuon vastuun hän pudistaa yltään. Hän kieltäytyy ottamasta kantaakseen seurauksista. Huono esimerkki sekä parlamentaariselta että moraaliselta kannalta katsoen.” Näin lausuu tämä henkilö.

Kun siis tutkimuskomitea toivottavasti jouduttaen työskentelyään jatkaa sitä myöskin niin, että se tulee julkisuuden tietoon ja kun se toteaa tämän etsivän keskuspoliisin jatkuvan käytännön, se ei myöskään voine olla ottamatta huomioon sitä vastuuta, mikä herra sisäasiainministerillä tähän jatkuvaan käytäntöön on. Ja luulisin, että tällä tutkimuskomitealla sen mukaan on myöskin syytä joskus muistuttaa herra sisäasiainministerille, että eduskunnan päätökset koskevat myöskin häntä.

Ed. V. A n n a l a: Minä olen valtiovarainvaliokunnassa yhtynyt niihin, jotka katsovat että tämä laki on hylättävä. Minun kantaani vaikutti yksinomaan se seikka, että valiokunnassa oli yleisenä käsityksenä, että on juriidisesti mahdotonta hyväksyä lakia, jonka voimaantulispäivä on lähes paria vuotta aikaisempi kuin sen hyväksymisaika. Kaikki muut syyt, mitkä tämän hylkäämisen perusteeksi esitetään, ovat pelkkää veruketta. Valtiollinen keskuspoliisi on ehdottoman välttämätön. Sitähän ei kukaan ole voinut kieltää.

Täällä joku puhuja huomautti, että tällä hetkellä tämän laitoksen vakiinnuttaminen ei olisi tarpeen vaatima. Minusta juuri nykyinen aika on suorastaan yhdestoista hetki etsivän keskuspoliisin vakiinnuttamiselle. Kun täällä nyt on esitetty — sen on esittänyt ensiksi herra sisäasiainministeri, joka on lainoppinut — että lain mukaan ei

sittenkään ole mahdotonta hyväksyä tätä lakia huolimatta sen 6 §:n määräyksistä ja kun täällä on lisäksi esitetty hyvin arvovaltaisen lainoppineen myönteinen käsitys samasta asiasta, niin minä katson voivani yhtyä tätä ehdotusta kannattamaan (Ed. Komu: Lehmänkäännös!).

Samalla minä pyydän huomauttaa ed. Pekkalle, että se syy, että muka ei ole määrärahaa ikälisiä varten, olisi myös eräs peruste tämän lain hylkäämisen puolesta, ei ole ensinkään sellainen, joka olisi otettava huomioon. Kun laki hyväksytään, niin lain mukaan on ikälisät maksettava. Jos laki tänä iltana hyväksytään, on valtiovarainvaliokunnalla mahdollisuus tuloja menoarvion toisessa lukemisessa esittää se määräraha, joka tähän tarkoitukseen tarvitaan (Ed. Pekkala: Vuodelle 1935) — Sillä ei ole taannehtivaa vaikutusta, ed. Pekkala, niinkuin tänä iltana on osoitettu (Ed. Pekkala: Oikeuskansleri on toista mieltä!), vaan sen voimaantulon määrää sen hyväksymisaika. Kun tästä siis ei voida olla eri mieltä, niin ei myöskään voida silloin omaksua sellaista kantaa, että toimenhaltijat olisivat oikeutetut ikälisiin siltä ajalta, jolloin he eivät ole olleet lainkaan vakinaisia viran- ja toimenhaltijoita.

Samalla kun minä ilmoitan oman kantani lain hyväksymiseen nähden, samalla minä saan ilmoittaa, että edustamani ryhmä kokonaisuudessaan tulee äänestämään tämän lain hyväksymisen puolesta.

Ed. P e k k a l a: Herra sisäasiainministerin lausunnon johdosta on huomautettava, että valtiovarainvaliokunnassa kyllä oltiin selvillä siitä, että poliisiviranomaiset asetetaan toimiinsa n. s. toimimääräyskirjalla ja että he niinollen ovat helpommin erotettavissa kuin sääntöpalkalla olevat virkamiehet. Heidät näet voidaan erottaa, jos harkitaan siihen syytä olevan. Mutta tästä huolimatta katsottiin valtiovarainvaliokunnassa, että eräät valtiollisen poliisin toimet, ennen kaikkea johtajantoimet, ovat senluontoisia, että ne tarkoituksenmukaisuutta silmälläpitäen olisi tehtävä sopimuspalkkaisiksi. Tähän ei ole mahdollisuutta, jos käsilläoleva lakiehdotus hyväksytään. Voi myös suoritettavien tutkimusten perusteella osoittautua tarpeelliseksi perustaa kyseessä olevaan laitokseen muitakin virkoja tai toimia kuin mitä lakiehdotuksessa nyt maini-

taan. Asioiden tällä kannalla ollessa olisi näin ollen varsin muodotonta hyväksyä nyt esilläoleva lakiehdotus.

Kun minulla on puheenvuoro, en voi olla palauttamatta mieleen, mitä hallitus asiata koskevassa esityksessään on etsivästä keskuspoliisista lausunut. Tässä esityksessä sanotaan m. m. näin: „Tähänastisella toiminnallaan etsivä keskuspoliisi on valtion valvovana elimenä osoittanut täysin kykenevänsä täyttämään sille asetetut tehtävät. Pitkäaikaisesta ja valtiolle välttämättömästä toiminnastaan huolimatta ei sitä tähän mennessä kuitenkaan ole järjestetty vakinaiselle kannalle.” Rohkeneeko nyt kukaan väittää, että etsivän keskuspoliisin viimeaikaiset otteet olisivat tätä hallituksen väitettä vahvistaneet?

Mitä ed. Horellin lausuntoon tulee, niin osoitti se vain, että pätevät lakimiehet ovat asiasta eri mieltä. Hänen lausuntonsa tuki siis minun käsityskantaani asiassa.

Ed. Inkilä: En puutu ollenkaan siihen muodolliseen syyhyn, joka on esitetty aiheeksi lain hylkäämiselle. Minun ymmärtääkseni näet täysin asialliset syyt estävät lepäämässä olevan lain hyväksymistä. Eduskunnan etsivää keskuspoliisia koskevan välilyksymyskeskustelun jälkeen tekemä päätös estää, jos eduskunta tahtoo olla johdonmukainen, nyt vakinaistuttamasta etsivää keskuspoliisia. Päätöksessähän sanotaan aivan selvästi, että eduskunta toteaa, ettei etsivän keskuspoliisin toiminta vastaa sille asetettavia kohtuullisia vaatimuksia ja odottaa laitoksen uudelleen järjestelyä.

Tuntuu oudolta se kiire, joka tällä asialla nyt katsotaan olevan. Kun etsivä keskuspoliisi aina v:sta 1919 asti on ollut vakinaistuttamatta, niin varmasti voidaan vieläkin odottaa joitakin kuukausia, kunnes vireillepantu tutkimus on suoritettu.

Ed. U. Hildén: Herr talman! Det är beklagligt ifall denna lag på grund av föreliggande formfel skall förkastas. Vore viljan god skulle väl frågan kunnat arrangeras. Men vi hava oss alla bekant, att en stor del här i riksdagen har obehag för detektiva centralpolisens och med anledning av omröstningen vid senaste interpellationsdebatt vill jag i någon mån belysa min inställning i denna fråga eller till detektiva centralpolisens.

Nu är det ju så att individerna i ett samhälle städse hava orsak att i ett eller annat avseende hålla ett öga på varandra. Vi behöva endast tänka på förhållandena inom det ekonomiska livet. Som känt finnes det kreditupplysningsbyråer, vilkas enda uppgift är att vid behov stå till tjänst om någon önskar få vetskap om en samhällsmedlems ekonomiska ställning. Vilka metoder man därvid använder är självfallet en yrkeshemlighet, men svarslösa bli dessa inrättningar knappast någonsin. Men att med avseende å sin privata ekonomi bli synad i sömmarna är icke angenämt. Man har i regeln den uppfattningen att dessa frågor icke röra andra och likväl komma främmande människor och rota i saker, som man trott vara för utomstående förborgade. Men — och här komma vi till en viktig punkt — en person som låt oss säga lyfter sin lön och lever stilla och obemärkt utan att driva affärer och anlita kredit, med honom taga dessa upplysningsanstalter ingen befattning. Han eller hon står helt och hållet utanför vad vi kunde kalla det ekonomiska intrigspelet och får följaktligen aldrig någon kännning av nosande i deras privata ekonomi.

En slående parallell till de nu skisserade förhållandena hava vi i det politiska livet. Den som giver sig in därpå måste finna sig i att hans göranden och låtanden granskas i sömmarna och detta så mycket mer som här icke är fråga om enskilda personers frågvishet utan om den statliga tryggheten. Alltså en förening eller enskild person, som är politiskt verksam, bör hava klart för sig att han blir iakttagen. Lika väl som en stor aktieägare i ett bolag granskas med avseende å solvens och om ifrågavarande affärsföretag är ekonomiskt vacklande, på samma sätt måste även medborgare, som ansluta sig till låt oss säga en politisk förening eller, för att använda det moderna ordet „rörelse”, vara beredd på att honom ägnas uppmärksamhet från statsmaktens sida, som han själv icke kan finna vara odelat angenäm. Själv kan han vara politiskt fullkomligt solvent, men uttrycket: „säg mig med vem du umgås och jag skall säga dig vem du är” äger också här sin tillämpning. Det är måhända överflödigt att här inför denna församling påminna om de instruktioner, är det nu tredje eller fjärde internationalen, givit

sina anhängare med anslutning till en del himmelsstormande, ideelt anlagda föreningar, men då det en gång är känt att man från kommunistiskt håll försöker innästa sig i dem, då är det även statsmaktens skyldighet att hålla ögonen på föreningar och i och med detsamma kan man ej låta bli att taga befattning med de enskilda medlemmarna, d. v. s. „den som i leken går han får leken tåla.”

Ännu en annan sida av saken. På vår försvarsberedskap lägga vi ned miljoner och åter miljoner. De äro väl använda pengar, men det är icke en och två personer som hava därmed att göra; de kunna räknas i flera tiotusendetal. Vem skall utröna alla dessas politiska solvens eller bör den, som det lyster, utan vidare få inträda i denna gren av den statliga verksamheten. Jag tror ingen av de här närvarande skulle gå in på att icke kontroll utövas vid våra fabriker eller andra för försvarsändamål arbetande inrättningar. Vi måste hava en institution som övertager detaljarbetet, d. v. s. i vårt land är det detektiva centralpolisen.

D. C. kan även förliknas vid ett renhållningsverk. Den skall rota i det politiska livet, uppdaga all den orenlighet och smuts som samlas även i de propraste och snyggaste samhällen. Utan skonsamhet skall allt det i förruttnelse stadda avskräde, som underminerar statens grundval, undanskaffas, och då det gäller att få verklig klarhet i vad som förehaves offentligt eller hemligt, måste de verksamma krafterna, de politiskt handlande individerna i samhället kunna skärskådas och granskas. Häri ligger ingalunda alltid ett misstroende mot den som blivit föremål för uppmärksamhet lika litet som jag behöver misstro en person, om vilken jag begär uppgifter av någon kreditupplysningsbyrå. Av den, som engång tror sig hava en uppgift att fylla i det politiska livet, av honom bör man kunna fordra att han tål att man håller ögonen på honom. Det är ur denna synpunkt detektiva centralpolisens undersökningsmetoder böra betraktas. Ingalunda kan denna inrättning blottställa sig och bringa till offentlig kännedom, på vilket sätt den införskaffar de uppgifter som anses vara av nöden. Gjorde den det, kunde den lika gärna först som sist upphöra med sin informationstjänst. Att den

dessutom bör gå hänsynsfullt och grannlaga tillväga i sitt delikata uppdrag är självfallet och därför är det senaste mellanfallet så mycket mer att beklaga. En faut blev onekligen begången, men alla kunna vi fela och detektiva centralpolisen är en mänsklig inrättning och sålunda behäftad med mänskliga brister, men att nu för att denna lapsus blivit begången förkasta under debatt varande lagförslag i avsikt måhända att i framtiden undvika liknande kalamiteter, det är att kasta ut barnet med badvattnet. Ett är visst och säkert; detektiva centralpolisen är en institution som är absolut nödvändig och därför är det bättre ju förr den ställes på ordinarie fot. Ett motarbetande därav är att ställa sig på de samhällsupplösande makternas sida (Ed. Wickman: Åhå!). Jag ber att få understöda rdm. Horellis förslag.

Ed. Sergelius: Jag för min del biträder åsikten att vårt land med sitt geopolitiska läge behöver en statspolis. Jag är vidare av den åsikten, att denna polis snarast möjligt bör ställas på ordinarie stat av orsaker, som här icke närmare behöva beröras.

De anmärkningar, såväl formella som sakliga, vilka anförts mot det vilande lagförslaget äro berättigade. Det har ingen förnekat, icke ens herr inrikesministern har kunnat förneka det. Men å andra sidan vill jag medgiva, att de anmärkningar, som anförts, icke äro av den beskaffenhet, att man på denna grund enbart vore tvungen att förkasta det vilande lagförslaget. Men en del sakliga anmärkningar som hänföra sig till 3 §, i samband med vilken man framfört tanken, att endel av i denna paragraf nämnda befattningar eventuellt icke borde göras till befattningar i vanlig bemärkelse utan bliva tjänster emot avtalslön, en tanke, som framförts av rdm. Pekkala tvenne gånger, är någonting att taga fasta på och jag hoppas att regeringen i det lagförslag, som den väl snart kommer att överlämna till riksdagen, också ville beakta denna tanke. Dessutom har herr Inkilä anfört en del omständigheter, vilka äro av betydelse vid prövning av detta ärende. För en stor del utgör den formella omständigheten, att lagförslaget i enlighet med den stilisering det har, „träder i kraft den 1 januari år 1935” men

eventuellt godkännes först på hösten 1936 ett hinder för antagande, vilket man måste förstå. Herr inrikesministern måste väl även medgiva att om en person, man eller kvinna, efter 10 år läser lagförslaget och finner att riksdagen medvetet har varit med om här nämnda inkonsekvens, så komma deras läppar att krusas av ett kraftigt löje.

Ed. Pennanen: Lakiehdotuksen asialliseen sisältöön nähden olen luonnollisesti lakiesityksen kannalla. Ja mitä kiistanalaiseen muotoseikkaan tulee, niin minun on se ratkaistava järkeni avulla, jonka ed. Lohi on toisinajattelevilta kokonaan kieltänyt. Siihen minunkin on turvauduttava, kun se juridinen puoli on minullakin heikonlainen.

Mitä nyt tähän tulkintakysymykseen tulee, niin eihän se ole ensimmäisen kerran kun lakimiehet ovat tulkinnan alaisessa asiassa erimieliset. On hyvin usein ilmevä seikka, että mitä etevämpiä lakimiehet ovat, sitä erimielisempiä he ovat tulkintakysymyksissä. Tämä on ymmärrettävissä. Ja näin ollen täytyy turvautua järkeen (Ed. Komu: Talonpoikaisjärkeen!), talonpoikaisjärkeen (Ed. Tanner: Niin onkin varmint!). Minä sitten järkeilen tässä edelleen. Jos valiokunnan hylkäävä kanta hyväksytään, niin kyllä kai eduskunnan on vastaisuudessa oltava hyvin varovainen pannessaan jonkin lakiesityksen hyväksyessään siihen voimaantulon, määräajan, tai pitäisi se panna sitten jotenkin kauas. Jos nyt esim. hyväksyttäisiin jokin laki jossa sanottaisiin, että se astuu voimaan vuonna 1938 niin mikä merkitys sen lain lepäämään jäämisellä olisi? Vaalit voivat tapahtua tuon määräajan jälkeen ja lepäämään jättäminen tietää suorastaan lakiesityksen hylkäämistä. Eikö tämä ole käytännöllisen järjen mukaista? Näin ollen minä myöskin muotopuoleen nähden voin ja uskallan yhtyä niihin, jotka kannattavat lakiehdotuksen hyväksymistä.

Ed. Kares: Etsivää keskuspoliisia tarvitaan kaikissa tapauksissa. Ei ole silminnähävissä se aika, jolloinka etsivän keskuspoliisin tapainen laitos voitaisiin lopettaa valtakunnasta (Oikealta: Sen myönämme kaikki!). Sen ovat kyllä kaikki myöntäneet, mutta ilmeisesti, niinkuin tu-

len huomauttamaan, verukkeilla koetetaan asia eteenpäin lykätä. Meidän maamme vaarallinen asema vakoilijoihin ja siihen vaikutukseen nähden, mitä ulkopuolelta tehdään, vaatii keskuspoliisia. Nykyinen järjestelmä tuntee myös tarvitseensa keskuspoliisia, ja jos järjestelmää muutetaan, niin ne uudetkin järjestelmät tulevat tarvitsemaan tämänlaista laitosta. Jos te siellä vasemmalla saatte kaapatuksi jollain tavalla vallan käsiinne, niin siellä se vasta voimallinen keskuspoliisi syntyy (Ed. Komu: Ei me noin huonoa huolita!), siitä minä olen aivan vakuutettu. Enkä minä sitäkään kiellä, että jos täältä meidän puoleltamme joskus valtaan päästään, mekin tarvitsemme keskuspoliisia (Ed. Komu: Te uusitte tuon laitoksen!). Se on aivan selvää nykyaikaisissa oloissa ja niissä valtiollisissa suhdanteissa, missä nykyjään ollaan. Tämä on kertakaikkiaan tosiasia, josta ei päästä. Etsivän keskuspoliisin vakiinnuttaminen on mielestäni monelta puolelta erittäin tärkeää. Ennen kaikkea sen tähden, ettei laitos tunne olevansa riippuvainen jokavuotisesta budjettikäsittelystä. Kyllä kai herrat ovat kuulleet kerrottavan ja huhuiltavan, että aina ennenkuin budjettikäsittelyssä tulevat keskuspoliisin määrärahat esille, keskuspoliisi aivan erityisellä innostuksella jahtaa kommunisteja ja ehkä muitakin (Ed. Komu: Niinhän se tekeekin!). Minä en yleensä tähän huhuun usko, mutta en minä sitä ihmettelisi, jos niin olisikin, sillä laitos, joka tuntee olevansa kuin veitsen terällä, helposti tulee houkutelluksi tämänlaisiin tapoihin näyttääkseen itsensä valtiossa tarpeelliseksi. Mielestäni on asiain oikealle tolalle saattamiseksi keskuspoliisin vakiinnuttaminen kiireellinen asia.

On sanottu, että lakiehdotuksen hylkäämisellä tällä kertaa ei viivytetä asiaa. Mitenkä niin? Se viivästyy vähintään neljä vuotta, siitä saamme olla aivan varmat. Jos hallitus antaa uuden esityksen, vaikkapa se tekisi minkälaisen, niin niihin mielialoihin nähden keskuspoliisista, mitä esim. vasemmistolla on, saamme olla vallan vakuutetut, että uusikin lakiehdotus pannaan taasen lepäämään yli vaalien (Ed. Sergelius: Nehän tarvitsevat sitä ensi keväänä!). Sitä taas keksitään jokin veruke, jolla se yli vaalien lykätty lakiehdotus jälleen hylätään. Näin me olemme kehässä, josta nähtävästi ei päästä ylitse.

Kun näin on, niin minä puolestani en voi nytkään olla näkemättä, että keksitään aivan nimenomaisia verukkeita, jotta tämä lakiehdotus kaikella kunnialla saataisiin haudatuksi. On mainittu syyksi se kuuluisa tarkastus, joka on päätetty panna toimeen keskuspoliisin asioissa. Se tarkastus voi aiheuttaa yhtä ja toista. Ottaen huomioon nykyiset kansanrintamalliset pyrkimykset, niin voi olla, että keskuspoliisin päälliköksi määrätään joku sieltä vasemmalta. Ja on mahdollista sekin, että tarkastuksen tuloksena jotkut keskuspoliisin miehet, jotka ovat olleet innokkaimpia kommunistien ahdistajia, erotetaan. Tämä kaikki voi olla mahdollista. Mutta koskaan tämä tarkastus ei voi päästä siihen, että se ehdottaisi keskuspoliisin lakkautettavaksi. Siinä tarvitaan päällikkö ja ainakin ne virkamiehet, mitkä tässä laissa on mainittu. Niin että koko juttelu nykyisestä tarkastuksesta ja sen aiheuttamista muutoksista lakiin on suorastaan etsittyä juttelua, jolla ei ole mitään merkitystä.

Mitä tulee taasen voimaantumispykälään, mistä täällä on niin paljon puhuttu, niin minä olen ed. Lohen kanssa kyllä samaa mieltä, että on jonkin verran ongelmallinen juttu, että laki vahvistetaan esim. vuonna 1937 ja se on astunut voimaan jo 1935 (Ed. Lohi: Astuu voimaan! — Niin minä sanoin!) — tai astuu voimaan. Se on epäilemättä niin ongelmallinen juttu, että muutamien vuosikymmenien kuluttua siitä on jollakin tutkijalla varsin paljon päänsäivä ja olenpa jotenkin varma siitä, että kun joku sen silloin selvittää, selvitys aiheuttaa selvittäjälle tohtorinhatun. Mutta vaikka tämä nyt on niin ihmeellinen, niin minun mielestäni ei se millään tavalla estä eduskuntaa hyväksymästä lakia. Minä en tartu eri juristien erilaisiin selityksiin asiasta, sillä juristit näkyvät yleensä olevan sen mallin miehiä, että mikä yhdestä on viisasta, se on toisesta vallan päin seiniä. Ja mitä viisaampia juristit ovat, sitä enemmän näyttää olevan eri mieltä tällaisissa asioissa. Mutta minulla on toinen asia, joka määrää ratkaisevasti minun kantani (Ed. Tanner: Se on uskon-asia!). Kun nimittäin asianomainen hallituksen jäsen, joka hänkin on juristi, ilmeisesti katsoo, että hallitus voi tulla erinomaisen hyvin toimeen siitä huolimatta, että laissa on tämä merkillinen voimaantumis-

pykälä, että se ei millään tavalla häiritse hallitusta eikä estä tämän lain voimaantumista, niin minä en ymmärrä, miksi tämä olisi sellainen seikka, että se estäisi meidän silloin lakia hyväksymästä.

On myöskin selitetty, että mitään budjettivaikeuksia tästä kohdasta ei tule. Kun tämän otan huomioon, niin täytyy sanoa, että se muodollinen kohta, mihinkä on vedottu, se on sitä saivartelujen saivartelua, jolla koetetaan peittää sitä, ettei nyt suorastaan tahdota keskuspoliisin kimppuun hyökätä ja sen olemassaolon oikeutta kieltää.

Olen siis sitä mieltä, että laki olisi hyväksyttävä. Ja vasemmistolaisille lohdutukseksi, kun täällä nytkin on taas esitetty, mitenkä E. K. häijysti menettelee heitä ja heidän heimolaisiansa kohtaan, minä voin vakuuttaa, että kyllä seurataan meidänkin askeleitamme. Niin tapahtuu joka kerta kun olen puhumassa. Jos olen Hämeenlinnassa puhumassa ja siellä ei ole EK:n miestä, niin kyllä se Tampereelta sinne lähetetään kuuntelemaan, mitä minä puhun. Aina kun meidän miehiä on puhumassa on ainakin yksi EK:n miehistä läsnä ja silloin kun edustaja Hilja Riipinen puhuu on vähintään kaksi. Näin on asia, enkä minä yhtään ole pahoillani, että EK:n miehet kuuntelevat minua, saavatpahan silloin jotain oppia (Vasemmalta: Huonoa oppia saavat!).

Ed. Leppälä: Kun olen äänelläni valtiovarainvaliokunnassa vaikuttanut kyseellisen hallituksen esityksen hylkäämiseen, on se tapahtunut paitsi ed. Lohen täällä mainitsemaa käsittääkseni muodollista perustetta, myöskin seuraavasta asiallisesta syystä. Ei kauan sitten eduskunta hyväksyi välikysymyskeskustelun jälkeen ponnin, jota myös hallitus ei katsonut epäluottamuslauseeksi, jonka ponnin lopussa sanotaan: „Eduskunta odottaa riippumattomien henkilöitten toimesta suoritettavan perinpohjaisen tutkimuksen toimeenpanoa tämän laitoksen järjestelyyn ja toimintaan nähden sekä tämän tutkimuksen tulosten aiheuttamaa laitoksen uudelleen järjestelyä.” Jos nyt eduskunta hyväksyisi hallituksen esityksen olisi se ennenaikainen ja katson tämän päätöksen olevan myös risti-riidassa edellä mainitsemani eduskunnan ponnin kanssa. On senvuoksi rauhassa odo-

tettava tutkimuksen tulosta ja sen jälkeen palattava asiaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Moilanen ed. Horellin kannattamana ehdottanut, että lepäämässä oleva lakiehdotus hyväksyttäisiin. Kutsun tätä ehdotusta ed. Moilasan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voitaa, on ed. Moilasan ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 127 jaa- ja 47 ei-ääntä; poissa 25.

Eduskunta on siis hyväksynyt valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

Pöydällepanot:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

**7) Tasavallan presidentin vahvistamatta jättämän ehdotuksen johdosta laiksi eräiden kapinaan osaaottaneiden henkilöiden armah-
tamisesta**

laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 9; sekä

8) Tilusrauhotuslain muuttamista

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 7.

Puhemies: Kun istunnon alussa on edustajille jaettu m. m. hallituksen esitykset n:ot 48, 50 ja 51, ehdottaa puhemiesneuvosto, että nämä esitykset kiireellisyystensä vuoksi nyt esiteltäisiin valiokuntaan lähettämistä varten.

Ehdotus hyväksytään.

Tämän jälkeen esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

lakivaliokuntaan

Ehdotuksen laiksi kiellosta käyttää maatalouskiinteistöä velan maksuun eräissä tapauksissa

sisältävä hallituksen esitys n:o 48; sekä

valtiovarainvaliokuntaan

Lisäystä määrärahaan Helsingin uutta postija lennätintaltoa varten

tarkoittava hallituksen esitys n:o 50, ja

Lisämäärärahan myöntämistä Lappeenrannan—Elisenvaaran rautatierakennusta varten

koskeva hallituksen esitys n:o 51.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 20,01.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

25. Tiistaina 17 p. marraskuuta 1936

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi vapausrangaistusten koventamisesta annetun lain muuttamisesta 612
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 16; lakivaliokunnan mietintö n:o 8; hallituksen esitys n:o 17.

2) Ehdotus laiksi väkijuomista annetun lain muuttamisesta ”

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 17; talousvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 38.

Toinen käsittely:

3) Ehdotus laiksi lohkotilan kiinnitysvastuun rajoittamisesta 614

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 18; lakivaliokunnan mietintö n:o 7; hallituksen esitys n:o 24.

4) Ehdotus laiksi köyhäinhuoltolain 51 §:n muuttamisesta 618

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 19; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 3; ed. M. Ryömän y. m. lak. al. n:o 50.

Ainoa käsittely:

5) Ehdotus laiksi eräiden kapinaan osaaottaneiden henkilöiden armahtamisesta 631

Siv.

Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 9; vuoden 1933 vp:llä hyväksytty, vahvistamatta jätetty edellämainittu lakiehdotus.

6) Ehdotus toivomukseksi tilusten rauhoittamisesta kotieläinten vahingonteolta annetun lain muuttamisesta 634

Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 7; ed. Niskasén toiv. al. n:o 52.

Esitellään:

7) Hallituksen esitys n:o 47 laiksi viennin säännöstelystä eräissä tapauksissa 637

8) Hallituksen esitys n:o 49 laiksi eräistä valmisteveroista annettujen lakien noudattamisen valvonnasta ... ”

9) Hallituksen esitys n:o 52 alusrekisterilain muuttamisesta ”

10) Ed. Lonkaisen y. m. lak. al. n:o 60 laiksi merenkulkuhallinnon viroista ja toimista ”

Pöydällepanoa varten esitellään:

11) Lakivaliokunnan mietintö n:o 10 hallituksen esityksen johdosta laiksi oikeudesta lähettää viranomaisille ja niiltä saada asiakirjoja postitse annetun lain muuttamisesta ”

Puhetta johtaa puhemies Hakkila.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Kivimäki, Koivuranta, Kujala, Nordström, Simojoki, Tanner ja Wiik.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tämän päivän istunnosta kunnallisten tehtävien takia edustajat Koivuranta ja Nordström sekä virkatehtävän vuoksi ed. Simojoki.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi vapausrangaistusten koven- tamisesta annetun lain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 17, jota on valmistele-
levästi käsitelty lakivaliokunnan mietin-
nössä n:o 8 ja suuren valiokunnan mietin-
nössä n:o 16, esitellään kolmanteen
käsittelyyn.

Puheenvuoroa ei haluta.

Eduskunta päättää pysyä asian toisessa
käsittelyssä tekemässään päätöksessä laki-
ehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely juliste-
taan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi väkijuomista annetun lain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä
hallituksen esitys n:o 38, jota on valmis-
televasti käsitelty talousvaliokunnan mie-
tinnössä n:o 1 ja suuren valiokunnan mie-
tinnössä n:o 17, esitellään kolmanteen
käsittelyyn.

P u h e m i e s: Toisessa käsittelyssä pää-
tetty lakiehdotus voidaan nyt joko hyväk-
syä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Riipinen: Minulla on vain vä-
häinen huomautus tehtävänä tämän väki-
juomalain muutosesityksen esillä ollessa.
Tämä lakiesitys olisi höllentänyt raittiusti-
lannetta maassa ja osaltansa merkinnyt
sitä, että olisi siis varaa höllentämiseen.
Tämän lakiesityksen perustelua, jossa sano-
taan, että ulkomaalaisten matkustavaisten
takia olisi poistettava se vaatimus, että ra-
vintolavaunuissa tarjoillaan väkijuomia ai-
noastaan aterian yhteydessä, se perustelu
on täällä jo saanut ankaraa arvostelua, ja
se onkin perin merkillinen. Eihän meidän
maamme oloja sovi käydä missään suhteessa
järjestämään sellaisiksi, miten mistäkin
maasta tulevat ulkomaalaiset kulloinkin
haluavat. Ei yksikään itsenäinen maa, itse-
näisyyttänsä kunnioittava maa sillä tavalla
menettele. Se sitäpaitsi johtaisi mielettö-
myyksiin. On muuten jotenkin varmaa,
että ravintolavaunun pysyttäminen ruokai-
luvaununa tyydyttää paremmin ulkoma-
laisiakin matkustajia, kuin mitä se tyydyt-
täisi, jos ravintolavaunu muutettaisiin
kapakkavaunuksi. Muuten minä odottaisin
erästä selvennystä lain noudattamisessa.
Aterialla väitetään käsitettävän nykyisin
yhtä ainoata leipäpalasta, jonka tilattuansa
voi harjoittaa juopottelua miten paljon
jaksaa. Olisi huolehdittava asianomaiselta
taholta siitä, että ateriakäsite määrätään
todellakin merkitsemään oikeata aterialla,
niin ettei sitä vähitellen ehkä vielä lieven-
netä nykyisestään mitättömämmäksi ja
tehdä koko lakia suorastansa naurunalai-
seksi. Minä en tiedä, miten paljon se ti-
lannetta korjaisi, mutta ainakin se estäisi
ravintolavaunuun menemästä niitä, jotka
sinne pyrkivät pelkässä juopottelutarkoi-
tuksessa ja täyttävät sen muiden matkus-
tajain edellä.

Raittiusmieliset kansalaiset odottavat
kyllä korjauksia väkijuomalakiinkin mutta
aivan päinvastaisia. Rautatielläkin matkus-
tavaiset kärsivät nykyisin monista häi-
riöistä, joita juopuneet aiheuttavat rauta-
tievaunuissa, menemättä kuitenkaan niin
pitkälle että junailija voisi heitä poistaa.
Ja asemaravintoloissa on murheellinen
näky se, että anniskellaan jopa nuorille
poikasille, anniskellaan oluttuoppi toisensa
perästä ilman aterialla. Siihen pitäisi ehdot-
tomasti saada rajoituksia.

Minä sain juuri äsken kirjeen Karjalasta, eräästä kaupungista sieltä rajalta, kirjeen jossa ihmetellään, että valtion puolelta ei esim. raittiusviikolla teossa mitenkään osoiteta kansan raitistamistahtoa. Täällä oli — omituinen ristiriita muuten — raittiusviikon aikana käsiteltävänä esitys, jossa ehdotettiin väkijuomalain höllentämistä. Ristiriita on muutenkin kiusallinen. Hallituksen ministerihän avaa kauniilla puheella tavallisesti raittiusviikon, mutta valtio myy tuollakin viikolla rajoituksetta väkijuomia sen saman 1½ miljoonan markan edestä päivää kohden kansan juomahalun tyydyttämiseksi minkä kaikkina muinakin aikoina. Ei ole ihme, että raittiusviikko muuttuu tällaisissa oloissa hieman paraatimaiseksi eikä vaikuta edes vakavasti tarkoitettulta. Minä en halua tässä vaiheessa pitemmälti käydä raittiusasiaan enkä väkijuomalakiin. Minä vain lausun sen toivomuksen, että hallitus seuraisi tarkkaan raittiusvilannetta maassa ja ajoissa puuttuisi epäkohtiin, joita jo on sekä tukemalla kansalaisten tekemää raittiusyötä järkevästi että myöskin raittiusvilannetta parantavilla lakiesityksillä. Minä oletan, että hallituksen lakiesitys tältä kohdalta tulee yksimielisesti hyljätyn.

Ed. Aarniokoski: Herra puhemies! Kun tämä hallituksen esitys väkijuomalain muuttamisesta näyttää kaiken todennäköisyyden mukaan tulevan talousvaliokunnan mietinnön mukaisena hyväksytyksi, niin tahdon aivan lyhyesti vielä esiintuoda eräitä piirteitä, jotka olivat kuin johtolankana mietintöä laadittaessa.

Ei voida kieltää sitä, etteikö hallituksella olisi ollut tosiasiallista syytä esittää muutettavaksi väkijuomalain 30 §, sen 3 kohta niin, että ravintolavaunuissa olisi saatu anniskella mallasjuomia ja viinejä ilman ateriaa. Onhan tunnettu tosiasia, että se ateria, joka rautatieravintolavaunussa ollaan pakotettuja ottamaan mietojen väkijuomien yhteydessä, jää usein nauttimatta. Samoin voidaan aterian, joka monta kertaa käsittää vain yhden pienen voileivän, yhteyteen tilata jatkuvasti useampia annoksia esim. olutta. Kun näin ovat asiat, niin herää kuin itsestään kysymys, onko tosiaan aterian, voileivän tai muun ravinnon tilaaminen tarpeellista, varsinkin kun ottaa huomioon, että suuremmilla rau-

tatieasemilla junan seistessä matkustaja saa aivan yltäkylläisesti nauttia olutta ilman ateriaa. Niinikään alkoholiliikkeet ovat kaupungissa avoinna joka päivä, matkustavilla on näinollen kyllä tilaisuus varata matkalle lähtiessään väkeviäkin juovutusjuomia sopivassa tilaisuudessa matkalla nautittavaksi. Kun tilanne on tällainen, niin ei suinkaan se enää olisi pahentanut sitä tilannetta, mikä meillä on ollut väkijuomalain voimassaoloajan, vaikka hallituksen esitys kyseelliseltä kohdalta olisikin tullut hyväksytyksi valiokunnan mietintönä. Minulla onkin se käsitys, että ne, jotka rautateillä rähjäävät ja ovat haitana yleiselle matkustajaliikenteelle, eivät yleensä ole ravintolavaunussa saamistaan alkoholia sisältävistä juomista tulleet rahasta rikkaiksi ja voimista väkeviksi, vaan on siihen syynä ollut vapaammat ja helpommat väkijuomien muualta saantimahdollisuudet.

Se, että valiokunnan mietintö tässä ravintolavaunun anniskelu-oikeudessa muodostui hallituksen esitykseen nähden kielteiseksi, johtui pääasiassa väkijuomalain velvoittavasta periaatteesta. Mietojenkaan väkijuomien anniskelua ei katsottu tarpeelliseksi laajentaa, joka olisi ollut epäilemättä ristiriidassa väkijuomalain hengen kanssa. Mitä tulee sitten väkijuomalain 30 §:n 4 kohtaan, missä Petsamon kunnan aluevesillä kulkevilla matkustajaluksissa on katsottu tarpeelliseksi antaa lupa tarjoilla mietoja mallasjuomia ja viinejä aterian yhteydessä, ei kuitenkaan aluksen ollessa satamassa, johtuu siitä, että Petsamon matkailuliikenne on hyvin rinnastettavissa valtakuntamme muuhun matkustajaliikenteeseen ja samanlaisia oikeuksia on aika paljon myönnetty laissa säädetyn oikeuden perusteella muuallakin Suomen sisävesistössä kulkeville matkustajaluksille. Se ikävä puoli, joka Petsamon laivoilla anniskeluun nähden on ollut olemassa ja joka johtuu siitä, että Petsamon laivat voivat kulkea toisen valtakunnan aluevesillä, ja silloin tulee väkijuomien anniskelu laivalla mahdolliseksi, tulee tämän lain voimaantultua korjatuksi. Moraalinen puoli mielestäni asiassa paranee, vaikka sen eräissä piireissä väitetään huononevan.

Väkijuomalaki on ollut meillä voimassa vasta muutamia vuosia. Sen vaikutuksesta ei voida sanoa muuta kuin se, että sen

puitteissa on tuo julkinen pahe, juopumus, järjestäytynyt siedettävämmäksi kuin se aikanaan oli. Yksi asia väkijuomalakiin nähden olisi mielestäni aivan tarpeellinen, ja se on se, että väkijuomalaki annettaisiin olla toistaiseksi rauhassa kaikilta pieniltä korjaus ehdotuksilta. Ihmisten ajatukset ovat väkijuomiin ja yleensä niitä koskevaan lainsäädäntöön kovin herkässä vireessä. Puolin ja toisin ei tahdota ymmärtää toisiansa ja se saattaa aina vaikuttaa haitallisesti väkijuomalain ehkä tarpeellisiin muutos ehdotuksiin. Toivonkin senvuoksi, että eduskunta hyväksyy nyt kysymyksessä olevan väkijuomalain muutos ehdotuksen sellaisena kuin se asian toisessa käsittelyssä tuli hyväksytyksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi lohkotilan kiinnitysvastuun rajoittamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 18 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä lakivaliokunnan mietinnössä n:o 7 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 24, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 18. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu; sen jälkeen eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Oikeusministeri Kekkonen: Herra puhemies! — Lakiehdotus lohkotilan kiinnitysvastuun rajoittamisesta säännöstelee lohkotilan vastuuta niistä kiinnityksistä, jotka tuottavat panttioikeuden siihen tilaan, mistä lohkotila on erotettu eli emätilaan, ja senvuoksi ovat jääneet rasittamaan lohkotilaa yhtenä emätilan osana

vielä senkin jälkeen, kun mainittu erottaminen oli tapahtunut. Kun lohkotila luovutetaan emätilasta, niin säännönmukaisesti ja, voidaan sanoa jokseenkin aina, milloin on kysymys senluontoisista lohkotiloista, jotka tulevat ehdotetun lain alaisiksi, edellytetään, että lohkotilallinen maksettuaan kauppahinnan saa tilansa vapaana kaikista päätilan eli emätilan kiinnityksistä. Toisinaan tämä mainitaan kauppakirjassa, mutta tavallisesti on sopimuskumppanien välillä asiaa pidetty niin selvänä, ettei siitä ole katsottu tarpeelliseksi edes mainita.

Vasta sitten kun kiinnityksen omistaja ryhtyy käyttämään panttioikeuttaan, lohkotilallinen useinkin huomaa, mikä merkitys hänen tilaansa rasittavalla panttioikeudella on. Olosuhteet ovat saattaneet muodostua sellaisiksi, että kiinnityksen sisältö otetaan juuri lohkotilasta niin pitkälti kuin se riittää saamisen maksuksi. Sillä välin on lohkotilallinen saattanut uhrata lohkotilaansa, rakentamalla ja parantamalla sen tiluksia, monasti enemmän kuin mitä hän on itse maa-alueesta maksanut, tehden tämän joko omilla säästöillään tai velkaroilla sekä työllään. Ja kun meidän lakimme mukaan mainitunlaiset parannukset katsotaan liittyneiksi kiinteistöön sen osina, menevät nämä lohkotilan mukana kiinnitetyn saamisen maksuun. Lohkotilallisella on tietenkin oikeus vaatia korvausta myyjältään, mutta tämän taloudellinen asema on tavallisesti sellainen, että tämä oikeus jää kokonaan näennäiseksi. Tällä tavoin lohkotilallinen menettää ei ainoastaan sen, mitä hän on lohkotilasta maksanut eli lohkotilan sellaisena kuin se oli emätilasta luovutettaessa, vaan myöskin ne varat, joita hän on lohkotilaan sen hinnan lisäksi uhraannut.

Mutta olettaamme, että lohkotilallinen sensijaan, että hän osti tilan itselleen, olisi pitänyt samaa aluetta vain vuokralla. Asianlaita olisi ollut tällöin kokonaan toinen. Silloin olisi vuokramies, joka on parantanut vuokraesineitä, maan tahi sellaisten rakennusten ja muiden laitosten puolesta, jotka ovat viljelykseen tarpeelliset, vuokrauden lopussa tai vuokrasuhteen muuten päättyessä ollut oikeutettu katselmuksen mukaan saamaan vuokranantajalta korvauksen siitä arvon lisäyksestä, mikä vuokra-alueelle oli näiden parannusten

kautta tullut. Ja tämä vuokramiehen oikeus korvauksen saamiseen säilyy vuokramiehellä myöskin silloin, kun se tila, josta alue on vuokrattu, joutuu ulosottotoimin myydyksi.

Henkilöllä, joka on alueen vuokrannut, on siis lakimme mukaan suurempi turva tehtyjen parannusten pidättämiseksi päätilan velkojilta kuin sillä, joka on tällaisen alueen omakseen hankkinut. Vieläpä saattaa käydä niinkin, että henkilö, jolle vuokramiehenä on säilynyt oikeus parannusten saamiseen voi menettää tämän oikeutensa, kun hän ostaa alueen omakseen ja omistajana sitä hallitsee. Tämä on niin ilmeinen epäkohta, että sen korjaamisen tarpeellisuudesta kaikki lienevät yhtä mieltä. On vain ollut löydettävä keino, jonka avulla korjaus voi tapahtua siten, ettei loukata muita oikeutettuja etuja.

Tähän päämäärään on pyritty kysymyksessä olevassa lakiehdotuksessa. Luonnollinen oikeudenmukaisuus tietenkin vaatisi, että lohkotilan ostaja saa tilansa siinä määrin omakseen, että hänen ei enää toista kertaa tarvitse missään tapauksessa sen hintaa suorittaa. Mutta jos tämä pyritään toteuttamaan, silloin joudutaan loukkaamaan kiinnityksen haltijaa, jolla kuitenkin on aikaisempi oikeus lohkotilaan kuin sen omistajalla. Sen sijaan ei kiinnityksen haltija taas kohtuudella voi vaatia, että hänen pitäisi saada hyötyä sellaisista, hänelle vieraan henkilön tekemistä parannuksista, jotka on maahan sijoitettu vasta sen jälkeen, kun hänen panttioikeutensa oli syntynyt, joita hänkään tuskin saattoi edellyttää panttiin sisältyviksi, jotenka tämän hyödyn pidättäminen lohkotilallislle on oikein ja kohtuullista.

Edellä esitetyt ajatukset ovat lain pohjana olevat pääperiaatteet. Käytännössä niiden soveltaminen lakiin tuottaa vaikeuksia, kun aina on vaara tarjolla, että kolmannen henkilön, s. o. pantin haltijan etu tulee loukatuksi, ja myöskin on vaikea sovittaa säännöksiä niin, etteivät ne joudu ristiriitaan kiinnityksestä voimassa olevien yleisten säännösten kanssa. Asian luonnosta johtuu, että milloin annetaan lohkotilallisen kiinnitys vastuun vapauttamisesta tai tämän vastuun rajoittamisesta säännöksiä, se silloinkin kun sen ei voida sanoa suoraan loukkaavan kiinnityksen haltijan oikeutta, kuitenkin on omiaan vaikeuttamaan

ja häiritsemään hänen oikeutensa vapaata käyttämistä. Luoton kannalta taas pantti on sitä arvokkaampi, mitä helpommin ja vapaammin se on käytettävissä. Jos me laissa rajoitamme kiinnitysvakuuden käyttämistä maalla, voi siitä olla se vaara uhkaamassa, että tällaiseen vakuuteen perustuvat luotto-olomme siitä häiriintyvät ja luotonsaanti maalla sen johdosta suuresti vaikeutuu.

Tämän vuoksi on ollut syytä rajoittaa niitakin kiinnityksen haltijan oikeutta ja hänen panttinsa vapaata käyttöä säännösteleviä määräyksiä, jotka kysymyksessä olevaan lakiin sisältyvät, niin vähälle alalle, kuin mahdollista. Se on ehdotuksessa tehty sillä tavoin, että lain ulottuvaisuus on rajoitettu vain niihin lohkotiloihin, joitten omistajat eniten kaipaavat lainsäädännöllistä suojelua. Tästä on säännöksiä lain 2 §:ssä. Näitä säännöksiä vastaan ei ole lakiehdotuksen käsittelyssä tehty muistutuksia, jotenka ne voitaneen pitää tarkoituksenmukaisina.

Sen sijaan on lain 3 §:n 1 momentista lakivaliokunnassa poistettu viimeinen lause, jonka mukaan lohkotilan vastuuta ei olisi saanut määrätä alhaisemmaksi sitä kauppahintaa, josta lohkotila on emätilasta luovutettu. Lakiehdotuksessa on tahdottu pitää kiinni kauppahinnasta lohkotilan alimman arvon määrääjänä, mutta onhan asian laita todella niin, että lohkotila on voitu ostaa esim. tilapäisen korkeakonjunktuurin aikana aivan ylihintaan, jolloin on aiheutonta tätä hintaa käyttää sen todellisen arvon mittana. Johdonmukaisena voidaan pitää, että lohkotila arvioidaan arvioimishetkellä käypään hintaan, olipa se kauppahintaa suurempi tai alhaisempi. Siitä syystä ei lauseen poisjättäminen tunnu arveluttavalta.

Saman 3 §:n 3 momenttia oli lakivaliokunta niinkään muuttanut nähtävästi poistaakseen säännöksestä sellaisen sisällön, että kantatilan pitäisi, jotta lohkotila voidaan kokonaan vapauttaa yhteisistä emätilan kiinnityksistä, vastata kaikista sekä kanta-tilaan myöhemmin hankituista että aikaisemmista kiinnityksistä. Kantatilan myöhempiä kiinnityksiä ei olekaan syytä ottaa lukuun, sillä näitten haltijoitten on aina pitänyt tietää, että aikaisemmat yhteiset kiinnitykset voivat jäädä heidän kiinnityksiensä edellä rasittamaan koko määrällään

kantatilaa, koska aikaisemmat kiinnityksen haltijat voivat tästä mielin määrin määrätä. Säännöksen muuttamista vastaan siten, että kantatilan tulee pystyä vastaamaan lohkotilan kanssa yhteisistä kiinnityksistä ennenkuin lohkotila voidaan kiinnitysvastuusta vapauttaa, ei siis ole mitään muistutettavaa. Mutta tätä säännöstä sellaisessa muodossa, minkä se lakivaliokunnassa oli saanut, on väitetty voitavan tulkita niinkin, että kunhan kantatilan arvo on niin suuri kuin yhteisten kiinnitysten yhteismäärä, kantatilan silloinkin voidaan sanoa vastaavan näistä yhteisistä kiinnityksistä, vaikkapa niitten edellä olisi aikaisempaa etuoikeutta nauttiva niin suuri kiinnitys, että kun tämä ensinnä maksetaan, jäljelle jäävä osa kantatilan arvoa ei enää riittäisi yhteisten kiinnitysten maksuun. Tällaisessa tapauksessa tuskin on oikein sanoa kantatilan vastaavan yhteisistä kiinnityksistä. Mutta jottei virheellisellekään tulkinnalle jäisi sijaa, on se sanamuoto, jonka suuri valiokunta on puheenalaiselle säännökselle antanut, pidettävä onnistuneempuna samalla kuin, se täysin vastaa, mitä lakivaliokuntakin muutoksellaan on tarkoittanut.

Tärkein muutos, mitä lakiehdotukseen on tehty, sisältyy sen 4 §:ään. Tämän pykälän säännöksistä on poistettu se määräaika, jonka kuluessa lohkotilallisen olisi pitänyt panna vireille hakemus tilansa vapauttamisesta kiinnitysvastuusta tai sen rajoittamisesta. Olisi tietenkin eduksi varmoihin ja selviin oloihin pääsemiselle, jos puheena-olevat rajoittamis- ja vapauttamistoimenpiteet tietyssä määräajassa suoritettaisiin. Mutta on miltei varmaa, että lain tarkoitus antaa tällaista oikeusturvaa vähäväkisille ei tulisi saavutetuksi, jos nämä määräajat pyydetään laissa. Lohkotilallinen, joka luottaa vanhoihin oikeuksiinsa ja kalliisti lunastetun kauppakirjansa pyhyyteen, ei tule ajatelleksi lain tarjoaman suojan välttämättömyyttä, ennenkuin vaara on häntä todella ja selvästi uhkaamassa. Mutta silloin on jo saattanut määräaika kulua umpeen, ja hän tuntee vääryyden sitä kipeämäksi, kun hän kuulee, että laki olisi tunnustanut hänen oikeutensa, mutta sitonut sen käytön tuohon onnettomaan määräaikaan. Osittain tekee lohkotilalliselle lain vapauttamissäännöksiin turvautumisen oudoksi ja vastenmieliseksi sekin seikka, että

hän käsittää sillä toimenpiteellä tunnustavansa itsensä myöskin saantomieheensä eli myyjään nähden vastuunalaiseksi emättilan kiinnityksestä lakiehdotuksen säännösten mukaiseen arviomäärään saakka, vaikka asianlaita todellisuudessa ei olekaan niin. Kaikista näistä syistä hän tuskin ryhtyy lohkotilansa vastuun rajoittamistoimenpiteisiin, ennenkuin uhkaava hätä siihen pakottaa. Tätä kaikkea silmälläpitäen ja ottaen lisäksi huomioon, ettei velkojan oikeuden syystä voida väittää joutuvan kärsimään määräajan poistamisesta, näyttää lakivaliokunnan tässä suhteessa tekemä muutos ehdotukseen huomattavaltakin parannukselta. Tässä yhteydessä tulkoon mainituksi, että lain 8 §:n säännös, jonka mukaan vireillä oleva lainhaku, sikäli kuin se on yhteisen kiinnityksen nojalla kohdistettu saamisen perimiseen lohkotilasta, voidaan tältä osaltaan keskeyttää, tarjoaa tilaisuuden lohkotilalliselle vielä yhdennellätoista hetkellä turvautua ehdotetun lain tarjoamaan suojaan vapauttaakseen lohkotilansa enemmästä vastuusta kuin mikä vielä tämänkin lain mukaan on välttämätöntä.

Tulkoon lopuksi mainituksi, että vastavanlainen turva on Ruotsissa annettu lohkotilallisille aluksi väliaikaisesti säädetyllä lailla vuodelta 1929 ja sittemmin saattamalla tämä väliaikainen laki pysyväisesti voimaan lailla vuodelta 1931. Lohkotilan vastuu on Ruotsissa määrätty vahvistettavaksi pääasiallisesti samojen perusteiden mukaan kuin puheenaolevassa lakiehdotuksessa. Samoin on lain ulottuvaisuus Ruotsissa rajoitettu sosiaalisesti heikompiin, joskin jonkin verran toisin kuin tässä ehdotuksessa. Sitä vastoin on laki yleensä koko joukon monimutkaisempi kuin meidän ehdotuksemme. Ja vapautuksen hakeminen on siinä rajoitettu määräaikaan sekä kokonaan kielletty, milloin lainhaku on ennähtänyt niin pitkälle, että lohkotila ja kantatila ovat jo yhteisen kiinnityksen johdosta ulosmitatut. Ruotsissa on valitettu, että laki siellä ei ole osoittautunut täysin tyydyttäväksi. Rohkenen otaksua, että edellä kosketellut lainsäädännökset, nimittäin määräajan asettaminen lain käyttämiselle ja vastuun rajoittamistoimenpiteiden keskeyttäminen ulosmittauksen johdosta ovat osaltaan vaikuttaneet lain vähemmän tyydyttävään tulokseen. Sen vuoksi tuntuvat

meidän lakiehdotuksemme eroavaisuudet Ruotsin lainsäädännöstä näissä suhteissa olevan täysin paikallaan.

Myöskin saattaa asialle olla eduksi, että lakiehdotus on lyhyt ja sisältää vain pääsäännökset, joita myöhemmin asetuksella voidaan tarpeen vaatiessa yksityiskohtaisesti täydentää. Sen kautta voidaan myös helpommin saattaa sen säännökset yhdenmukaisiksi valmisteltavana olevan kiinteistökiinnityslain säännösten kanssa.

Niinkuin hallituksen esityksen perusteissa on mainittu, on tarkoituksena, että myöhemmin, kun saadaan kokemusta tämän lain vaikutuksista, sen piiriä laajennetaan. Tämä koskee nimenomaan sitä, että lain piiriin joutuisivat myöhemmin myös muut kuin sosiaalisesti heikommät, niinkuin tässä laissa on edellytetty. Kun kerran hyväksytään periaate, että kiinnityksen haltijain ei pitäisi saada hyötyä niistä parannuksista, jotka on tehty sen jälkeen kuin panttioikeus on syntynyt, on tämä ulotettava myös muihin kuin sosiaalisessa suhteessa vähäväkisiin. Niinpä ovat kunnat ja osuuskunnat y. m. s. kärsineet huomattavaa vahinkoa, kun ovat ottamistaan tai kenties lahjaksikin saamistaan koulutonteista tai meijeritonteista joutuneet kiinnityksen haltijalle suorittamaan koulurakennuksen tai meijerin arvon. Tässä suhteessa olisi lainsäädäntöä nähdäkseni myöhemmin kehitettävä. Mutta ilmeistä on, että siihen on asianmukainen edellytys vasta sen jälkeen kuin on saatu kokemuksia siitä, miten laki tällä suppealla alalla vaikuttaa.

Ed. Söderhjelm: Den avfattning § 3 mom. 3 av detta lagförslag har erhållit i stora utskottet avlägsnar såvitt jag kan se den oklarhet som inkommit i samma moment genom lagutskottets däri vidtagna ändring. Med den nya formuleringen förhindras också ett sådant uppenbart kränkande av inteckningshavares rätt, som åtminstone enligt en bokstavig tolkning av lagutskottets förslag är möjlig. Det är visserligen sant att även enligt stora utskottets förslag rätten att få avstyckad lägenhet helt befriad från stamlägenhetens inteckningar i jämförelse med regeringens proposition avsevärt utvidgats. Men någon direkt kränkning av inteckningshavares rätt kan icke mera ske. Inteckningshavare kan endast komma att lida skada på ett sätt som

han vid inteckningens emottagande som säkerhet har kunnat förutse. Om också lagförslaget går betydligt längre än regeringen ansett, och fastän stora utskottet ytterligare utvidgat detsamma i fråga om 3 § 3 mom. anser jag att detta lagförslag bör kunna godkännas i föreliggande form. Genom detsamma avlägsnas ett missförhållande, och en lagstiftning fås fullbordad, som under många år varit planerad och förberedd.

I anledning av herr justitieministerns löfte att taga denna sak i beaktande vid framtida lagstiftning, skulle jag vilja fästa uppmärksamheten vid en omständighet, som redan blivit nämnd i lagutskottets betänkande och som jag närmare utvecklat vid första behandlingen, d. v. s. att det viktigaste nu vore att komma ihåg de preventiva åtgärderna. Man borde vidtaga anstalter som skulle förhindra uppkomsten av dylika gemensamma inteckningar, tillgripa åtgärder i samband med köp, d. v. s. komplettera lagstiftningen om officiella köpvittnen med avstyckningsförrättningen.

Ed. Kuusisto: Ensinnäkin on valittava sitä, että tästä asiasta tulee laki nyt vasta näin myöhään. Asiasta on tehty useita eduskunta-aloitteita, siitä on tehty kysely hallitukselle useampia vuosia sitten, ja nyt vasta eduskunta näkee lakiehdotuksen edessään toisessa käsittelyssä. Siitä, että tämä asia on viipynyt, on ollut seurauksena m. m. se, että lohkotilalliset itse ovat saaneet kärsiä pulan seurauksista, jota vastoin valtio muille, vieläpä heitä paremmassa asemassa olevillekin, on auttavaa kättänsä tarjonnut. Kun pula-aikoina maatalouskiinteistöjen arvot laskivat, seurasi siitä tietenkin, että yhä useammat ja useammat lohkotilalliset joutuivat maksamaan päätilojen velkoja huolimatta siitä, vaikka he olivat koko lohkotilansa hinnan suorittaneet, heidän täytyi siis osallistua toisten velkojen maksuun. Tämä on mitä huutavin epäkohta meidän kiinnityslainsäädännössämme ja valittaa täytyy, että käsilläoleva lakiehdotus ei vielääkään tätä epäkohtaa täydellisesti korjaa. Niissä aloitteissa, joita eduskunnalle tässä asiassa on tehty, pyrittiin lohkotilojen vapauttamiseen kokonaan päätilan kiinnityksistä, joka olisikin kohtuuden ja oikeuden mukaista. Minkätähden vähävaraiset lohkotilalliset pakotetaan maksamaan suur-

tilallisten velat tai osan niistä? Mutta lakiehdotus kuitenkin pysähtyy siihen vain, että voidaan vapauttaa, ja lain nimikin jo on kuvaava, sehän kuuluu, että „laiksi lohkokotilojen kiinnitysvastuun rajoittamisesta” eikä niiden vapauttamisesta mainita mitään.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen 1—13 § sekä sen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotus laiksi köyhäinhoitolain 51 §:n muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 19 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 3 valmistelevasti käsitelty ed. M. Ryömän y. m. lak. al. n:o 50, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 19.

Keskustelu:

Ed. M. Ryömä: Herra puhemies! Sikäli kuin tiedän, ei kukaan niistä asiantuntijoista, joita sekä laki- ja talousvaliokunta että suuri valiokunta ovat kuulleet, ole kieltänyt sen epäkohdan olemassaoloa, josta aloitteessani mainitaan ja johon se perustuu, nimittäin, että ennenkaikkea viimeksi kuluneina pulavuosina varsin suuri joukko maamme kansalaisia on työttömyyden tai alipalkkauksen takia joutunut köyhäinhoitoon turvautumaan. Näiden syiden lisäksi on laki- ja talousvaliokunta ehdottanut lakimuutokseen lisättäväksi vielä kohdan, joka koskee niitä, jotka sairauden takia ovat joutuneet köyhäinhoitoon turvautumaan. Tämä lisäys on nähdäkseni oikeutettu ja koskee sekin varsin suurta väestöryhmää. M. m. vuotta 1933 koskevassa köyhäinhoitotilastossa mainitaan sairaus köyhäinhoitoa saaneiden avuntarpeen synnyttä 34,727 tapauksessa, mikä edustaa noin 26 % kaikista avunsaajista. Samasta tilastosta

voitaisiin mainita vielä se luku, joka esittää työnpuutteen takia köyhäinhoitoa saaneiden määrän, joka sekin on samana vuonna ollut lähes 26,500, mikä jo tämäkin virallinen luku osoittaa tämän kysymyksessäolevan epäkohdan suuruutta ja syvyyttä. Ilmeisesti siis molemmat tätä asiaa käsitelleet valiokunnat ja kaikki niiden jäsenet ovat olleet yksimielisiä siitä, että tämä epäkohta todella on olemassa. Ainoastaan sen jälkeen, kun olisi ryhdyttävä tätä epäkohtaa todenteolla poistamaan, syntyvät erimielisyydet.

Laki- ja talousvaliokunta on aloitteeseen tehnyt vielä yhden muutoksen, joka sekin on kyllä perusteltavissa. Huomautetaan nimittäin, että korvausvelvollisuuden poistamisen ei tarvitse koskea niitä, jotka avunsaantinsa jälkeen ovat tulleet sellaiseen taloudelliseen asemaan että he vaikeuksista pystyvät avustuksensa korvaamaan. Tämä tosin lähenee sitä muotoa, joka köyhäinhoitolailla sen 52 §:n muodossa on jo tällä hetkellä, nimittäin että kunnilla on oikeus jättää köyhäinhoitoavustukset perimättä siinä tapauksessa, että niiden periminen ilmeisesti vaarantaa avunsaaneiden nykyisen taloudellisen aseman. Nytkin talousvaliokunnan ehdottama muoto antaa vielä josain määrin mahdollisuuksia mielivaltaan ja tulkintaan, ei kuitenkaan läheskään niin suuressa määrässä kuin nyt voimassa oleva laki 52 §:nsä muodossa. Kun tällainen muutos tehdään, jää vielä kuntalaisten itsensä huolehdittavaksi, että tuota lakia sovelletaan sillä tavalla, kuin se nyt ehdotetussa muodossa toivottavasti hyväksyttynä edellyttäisi.

Mutta siitä huolimatta, että tämän lakimuutoksen perusta on oikeutukseltaan kiistämätön, on sitä vastaan esitetty monenlaisia verukkeita ja vastaväitteitä. En lainkaan ihmettele sitä, että IKL:n ja kokoomuspuolueen taholta näitä vastaväitteitä ja verukkeita esitetään m. m. siinä muodossa, että työlaitoksiin ei olisi lähetetty niitä korvausvelvollisia, jotka eivät ole näitä avustuksia pystyneet muuten maksamaan. Ei ole lainkaan ihmeteltävää, että nämä lukuisat tapaukset eivät ole tulleet heidän tietoonsa. Olisikin varmaasti ollut aivan turha vaiva mennä näiden puolueiden edustajille näitä epäkohtia esittelemään. He voivat kuitenkin tutustua niihin korkeimman hallinto-oikeuden pöytäkirjoihin, joissa suuri

joukko tällaisia tapauksia esitellään, toisin sanoen valituksia niiden maaherranpäätösten johdosta, joiden perusteella näitä henkilöitä on tällaiseen pakkotyöhön tuomittu. Mutta ihmeteltävämpää kuin tämä on se, että myöskin muiden puolueiden, myöskin maalaisliiton taholta on ryhdytty tätä välttämätöntä lakimuutosta vastustamaan. Erikoisen ihmeellinen on se ed. Salon lain ensimmäisen käsittelyn yhteydessä esittämä vastaväite, että tällainen lainmuutos itse asiassa vaikeuttaisi köyhän kansan mahdollisuuksia köyhäinhoidon saamiseen. Tämä ei voi pitää paikkaansa. Sen huonompaan asemaan kuin missä he viime vuosina ovat olleet, he eivät enää voi joutua. Ei myöskään ole kunnan eikä minkään kansanluokan omienkaan etujen mukaista jättää kansalaisia sen huonompaan asemaan, kuin missä he viimeksi kuluneina vuosina ovat olleet. Ei ole taloudellisesti kannattavaa antaa ihmisten kuolla nälkään, ja sellaisenkin kansankerrosten, jotka eivät välitä näiden köyhässä asemassa olevien kansalaisten kärsimyksistä, oma etu vaatii edes jonkunlaista huoltoa heille nälkäkuoleman välttämiseksi.

Toisena vastaväitteenä on esitetty se, että olisi olemassa käytännöllisiä vaikeuksia tämän lain soveltamisessa. En voi ymmärtää, mitä ne sellaiset käytännölliset vaikeudet voisivat olla, ja kun kerran tämän epäkohdan poistamisen välttämättömyys myönnetään täytyy silloin myöskin löytää ne keinot, joilla se poistetaan. On esitetty, että näiden epäkohtien poistaminen, toisin sanoen samansuuntaisen muutoksen toimeenpano olisi käynyt luonnollisimmin köyhäinhoitolain 52 §:n yhteydessä. On täysin perustelematonta, minkä takia tämä sama asia mukavammin ja käytännöllisemmin voitaisiin toimeenpanna jonkun toisen kuin tämän 51 §:n yhteydessä. Aivan hienoinen periaatteellinen ero ainoastaan on olemassa näiden kahden pykälän käyttämisen välillä tässä asiassa. 51 §:ssä säädetään köyhäinhoidon korvausvelvollisuus. Jos halutaan itse korvausvelvollisuutta rajoittaa, on muutos tehtävä tämän pykälän yhteydessä, ja juuri tähän olen aloitteellani pyrkinyt. Jos sensijaan halutaan tyytyä jonkinlaisen almun antamiseen köyhäinapua saaneille vapauttamalla heidät myöhemmin tapahtuvan harkinnan jälkeen tämän avustuksensa takaisin maksamisesta, silloin voidaan tämä muutos sisällyttää

52 §:ään. Asiallista eroa siinä ei ole, mutta periaatteellisesti on asian käsittely 51 §:n yhteydessä oikeudenmukaisempi.

Viimeinen niistä vastaväitteistä, joita kysymyksessä olevaa aloitetta vastaan on tehty, on se, että olisi syytä jättää se hallituksen valmisteltavaksi aloitteen tekoa varten siltä taholta. Ne, jotka tämän vastaväitteen ovat tehneet, heidän pitäisi tietää, että samansuuntainen aloite kuin nyt tekemäni on toivomusaloitteen muodossa tehty jo vuonna 1934. Se lähetettiin silloin laki- ja talousvaliokuntaan, mutta, kuten jo aloitteeni perusteluissa huomautan, sen jälkeen ei tämän asian käsittely ole edistynyt eikä se varmasti tule tälläkään kertaa edistymään, jollei sitä nyt esittämäni aloitteen yhteydessä laki- ja talousvaliokunnan esittämässä muodossa päätetä hyväksyttäväksi. Tämä lain hyväksyminen myöhästyisi tässäkin tapauksessa jo liiankin monella vuodella ja jos sitä vielä lykättäisiin, sen koko merkitys tulisi aivan kyseenalaiseksi. On myöskin kysyttävä, mitä merkitsee niiden kansalaisten elämässä, joiden liiankin kurjien olojen parantamista tämä aloite tarkoittaa, jos heidän kärsimystään vielä ehkä monella vuodella pidennetään.

Eräänä esimerkkinä siitä, miten oikeutettu — tai oikeastaan tämän muutoksen oikeutusta tuskin kukaan kieltää —, mutta vielä yhtenä esimerkkinä siitä haluaisin esittää erään tapauksen Tampereelta, joka juuri muutamia päiviä sitten sattui tietooni virallisesti oikeiksi todistettujen asiakirjojen muodossa. On ollut siellä sellainen tapaus, että työläinen, joka työolosuhteittensa takia on joutunut joka päivä käymään työssä polkupyörällä 35 kilometrin päässä sijaitsevalle työmaalle, palattuaan täältä on ensin joutunut suorittamaan kaikki taloustoimet ja sen jälkeen vielä itse yksinään omin avuin hoitamaan keuhkotautista vaimoaan. Jouduttuaan kaikkien näiden ylivoimaisten raskaiden johtosta turvautumaan köyhäinhoitoon ja ollessaan pystymätön kyllin nopeassa tahdissa takaisin maksamaan näitä avustuksia, oli aivan vähällä, ettei hän vielä joutunut työlaitokselle niitä korvaamaan. Mutta vaikka tämä onnistuttiinkin välttämään hänen tarmokkailla toimenpiteillään hän kaikesta huolimatta yhä edelleen joutuu vähistä varoistaan ja suurten vaikeuksien keskellä näitä avustuksia korvaamaan.

Tällaisia tapauksia on epäilemättä koko maassa varsin suuri määrä ja suurin osa niistä, virallistenkin tilastojen mukaan satoihin tuhansiin arvioitavista, jotka ovat joutuneet työttömyyden, alipalkkauksen ja sairauden takia viimeksi kuluneiden vuosien aikana köyhäinhoitoon turvautumaan, on yhtä vaikeassa asemassa kuin tämä henkilö, joka tässä esimerkissä mainittiin.

Kun jätin tämän aloitteen olin siinä uskossa, että etupäässä niin maaseudun kuin kaupunkienkin varsinainen työläisväestö olisi sitä kansanainesta, jota tämä aloite ja nämä epäkohdat koskevat. Senjälkeen olen kuitenkin huomannut eräässä päivä-lehdessä olleesta kirjoituksesta, että myöskin henkisen työn tekijöitä hyvin suuressa määrässä on jo näiden samojen epäkohtien alaisena. Haluan esittää muutaman otteen tästä kirjoituksesta. „Onhan valtiotaloutemme — huomautetaan tässä kirjoituksessa perusteluna tällaiselle muutokselle ja näiden epäkohtien poistamiselle — onhan valtiotaloutemme vaurastunut ja monet yksityiset suurteollisuusyritykset saaneet hyviä voittoja juuri niinä työttömien kärsimysvuosina. Olisihan oikeus ja kohtuus helpottaa kaikkensa menettäneitä vapaiksi edes niistä veloista, joita lain mukaan on avustuksista karttunut köyhäinhoidolle. Viipyhän muutenkin vuosikautia ennenkuin lapsirikkaat perheet voivat päästä uudelleen elämän alkuun ja uudelleen tasapainoon. Yhteiskunta ei varmaankaan voisi tehdä sen parempaa mainostusta hyvästä tahdosta jo kyllin kärsineitä ja katkeroituneita ja velkaantuneita työttömiä kohtaan kuin muuttamalla todella kysymyksessä olevaa lainkohtaa siten, että työttömyyden takia köyhäinhoidolle velkaantuneet vapautettaisiin takaisinkorvausvelvollisuudesta. Niinpä rohkennemmekin luottaa eduskunnan terveeseen harkintaan, että asia lopullisesti ratkaistaan suotuisaan suuntaan niitä tuhansia ja taas tuhansia kohtaan, jotka ilman omaa syytään ovat olosuhteitten pakosta joutuneet kurjuutta kärsimään.”

Niillä kansankerroksilla, jotka nyt kyseessäolevista epäkohdista kärsivät, ei ole mahdollisuutta tehdä, kuten niillä ed. Salmialan edustamilla kansanaineksilla, jotka tekevät, kuten ed. Salmiala täällä viikko sitten esitti rangaistusten koventamista vaatiessaan, että milloin heidän n. k. oi-

keustajuntaansa loukataan, he sillä hetkellä ryhtyvät „liikehtimään” saadakseen vaatimuksensa toteutetuiksi. Niillä kansanaineksilla, joista tässä on kysymys, ei ole tätä mahdollisuutta eikä aseellista voimaa, mutta heidän vaatimuksensa eivät silti ole sen vähemmän oikeutetut eikä näiden vaatimusten toteuttaminen eduskunnan taholta sen vähemmän välttämätöntä.

Niillä edustajilla, jotka nyt hylkäisivät tämän aloitteen, jonka käsittelyn pohjaksi ehdotan laki- ja talousvaliokunnan mietinnön, ei ole varsin suurta oikeutta loukkaantua siitä, jos n. k. kumousopit saavat jalansijaa niiden kansankerrosten keskuudessa, joiden oikeutetut vaatimukset tällä tavalla torjuttaisiin. Ei myöskään ole tarpeellista, että nämä edustajat säätävät kiihoituslakeja meitä varten, sillä varsinaisia kiihoittajia ovat silloin he itse.

Ed. Lonkainen: Herra puhemies! Kysymys kuntien antamien köyhäinhoidolisten avustusten takaisinperimisestä on saanut merkityksensä äskettäin kestetyin, raskaita vaurioita aikaansaaneen taloudellisen pulan ja sitä seuranneiden vuosien aikana. Pulavuosinahan kuntien köyhäinhoito sai meillä tavattoman raskaan lisäkuorman työttömyyden ja riittämättömän palkkauksen vuoksi mitä suurimpaan hätään joutuneiden avustamisesta. Tilastot osoittavat, että v. 1927 lähtien aina vuoteen 1935 saakka jok'ainoa vuosi kasvoi köyhäinhoidollisten avunnauttijain lukumäärä, ollen pahimpina pulavuosina köyhäinhoidollista avustusta nauttivain enemmistönä työttömät ja alipalkatut. Näistä työttömistä ja alipalkatuista köyhäinhoidon apua nauttivista ei liene mitään varmaa tilastoa olemassa, mutta varmaa on, että suuri määrä työläisiä joutui ilman omaa syytä velkaantumaan yhteiskunnalle, ollen tämä velka ainaisena painajaisena silloinkin, kun he ovat päässeet pahimmasta työttömyyskirouksesta. Kun kuntien köyhäinhoitoviranomaisille on taattu oikeus ryhtyä perimään takaisin niitä avustuksia, joita työttömyys- ja alipalkkauksen vuosina on annettu, merkitsee se ainaista uhkaa estyä pääsemästä siihen taloudelliseen tasapainoon, joka tuhansilta työläisiltä on järkkynyt ilman omaa syytään.

Kysymyksessä oleva lakialoite köyhäinhoidolain 51 §:n muuttamisesta on syntynyt

nyt siinä mielessä, että taloudellisina pularuosina annetut työttömyysavustukset tai sellaiset avustukset, joita on annettu riittämättömän palkan vuoksi, jätettäisiin takaisin perimättä. Tämä ei ole mikään uusi ajatus, sillä johan vuotena 1934, kuten edellinen puhuja mainitsi, tehtiin sos. dem. eduskuntaryhmän taholta toivomusaloite, jonka tarkoituksena oli saada köyhäinhuoltolakiin sellaisia muutoksia, ettei työttömyyden ja alipalkkauksen vuoksi annettuja köyhäinhuoltoavustuksia takaisin perittäisi. Toivomusaloitteen tarkoituksena oli saada asiasta hyvin valmisteltu, kaikki näkökohdat huomioonottanut hallituksen esitys. Mutta aloite jäi eduskunnassa käsittelemättä ja toivomus hallitukselle lausumatta. Nyt kysymyksessä oleva lakialoite on pyrkinyt siihen, että asiassa saataisiin jotakin myönteistä aikaan. On sanottava, että semmoisenaan kuin lain muutos on aloitteessa esitetty, on se kylliksi selvä, eikä tuottaisi kuntien köyhäinhuoltoviranomaisillekaan ainakaan suurempia tulkitsemisvaikeuksia, koska siinä on korvausvelvollisuudesta vapauttaminen rajoitettu vain sellaisiin tapauksiin, jotka aiheutuvat työttömyydestä ja riittämättömästä palkkauksesta. Laki- ja talousvaliokunta on vienyt asian laajemmalle, lisäksi siihen myös sairaudesta annetun köyhäinhuoltolain avustuksen. Tämä laajennus epäilemättä aiheuttaa sen, josta suuren valiokunnan jaostossa kuullut asiantuntijat huomauttivat, että lain tulkinta käytännössä tulee epämääräiseksi ja voi johtaa erinäisiin vaikeuksiin. Olen omasta puolestani kyllä samalla kannalla kuin laki- ja talousvaliokuntakin, mutta jos, kuten asiantuntijat vakuuttivat, asia vaatisi laajemman köyhäinhuoltolain tarkistuksen, sekä myös tutkimuksen siitä, missä määrässä tämä tarkistus koskee muihinkin huoltolakeihin, olisi minun nähdäkseni tuo tarkistus koko laajuudessaan suoritettava. Asiantuntijana kuultu tri Hytönen oli myös sitä mieltä, että meidän köyhäinhuoltolomme kaipaisivat humanisoimista. Hän huomautti, että olisi päästävä nykyisestä olotilasta, jossa esimerkiksi sairaustapauksissa ei meillä yhteiskunnan käsi ojennu muuten kuin köyhäinhoidon välityksellä. Niinpä meillä on sairauden vuoksi annettusta köyhäinhoidosta noin 26 % koko köyhäinhoidon avustuksen määrästä. Tohtori

Hytönen myöntää, että tämä ei ajanmitaan ole kestävä eikä oikein, vaan on meilläkin saatava aikaan sairausvakuutus, joka monissa muissa maissa on tehokkaasti vaikuttanut. Samoin puuttuu meillä työttömyysvakuutus, jonka vuoksi työntekijöillä ei ole mitään muuta yhteiskunnan suojaa työttömyyden sattuessa kuin kuntien köyhäinhuoltoavustukset, jotka työttömyyskirouksen helpotuttuakin lepäävät avustuksia nauttineen painajaisena yhteiskunnalle olevana velkana. Kun asiantuntijat ovat selittäneet, että aloitteessa tähdättyyn tulokseen ei muka päästä näin lyhyellä aloitteella, vain köyhäinhuoltolain yhteen pykälään kohdistuvalla muutoksella, vaan olisi asia laajemmalla pohjalla valmistettava ja siinä mielessä tyydyttävä hallitukselle lausuttuun toivomukseen, on tämän johdosta sanottava, että meillä todella olisi laaja työsarka edessä, jos sen perinpohjainen perkaustyö saataisiin käyntiin. Hallitus olisi köyhäinhuoltolain humanisoimisen ohella velvoitettava myös valmistelevaan lait työttömyys- ja sairausvakuutuksesta, jotka vapauttaisivat sellaiset yhteiskunnan jäsenet köyhäinhoidon piiristä, jotka siihen eivät kuulu.

Minulla on kuitenkin syytä epäillä, että meillä ei pitkiin aikoihin päästä sosiaalisen lainsäädännön alalla edes monien muiden sivistysmaiden tasolle. Tämän vuoksi olisi pyrittävä saamaan aikaan kipeästi kaivatut korjauksia jo voimassaoleviin lakeihin. Tässä nyt esillä olevassa asiassa on erästä sellaisesta korjauksesta kysymys. Sen tarkoituksena on, kuten sanottu, vapauttaa työttömät ja alipalkatut, jotka olevien olojen pakosta ovat joutuneet yhteiskunnalle velkaan, tuosta painajaisesta. On sanottu, että kunnat eivät ole soveltaneet lain suoma takaisinperimisoikeutta kaikella ankaruudella, sekä että sille jo m. m. ulosotto-lakikin asettaa rajoituksia. Tuo käsite „kaikesta ankaruudesta” on hyvin venyvä ja riippuu kokonaan siitä, miten humanisissa käsissä köyhäinhoidon johto kussakin kunnassa on. Minulla on tiedossa tapauksia, jolloin takaisinperimistä on käytetty tavalla, joka on saattanut asianomaisen toimeentulon vaaraan. Mutta vaikkapa niinkin olisi, että takaisinperimistä ei kaikella lain suomalla ankaruudella toteutettaisi, niin tieto siitä, että yhteiskunnalle on velka olemassa, se jo vaikuttaa lamautta-

vasti asianomaisen pyrkimyksiin taloudellisen tasapainon hankkimisessa. Minä olen sitä mieltä, että köyhäinhoitolain uudistukset on saatava aikaan kaikessa siinä laajuudessa kuin tarvitaan, niin ettei mitään epäselvyyksiä ja tulkintamahdollisuuksia jää lakiin. Asiantuntijainkin lausuntojen mukaan on nykyisin voimassaolevan lain soveltaminen suuresti köyhäinhoitoviranomaisen tulkinnasta riippuvainen. Mutta ennenkuin päästään siihen, että hallituksen esitysten pohjalla saadaan köyhäinhoitolot järjestetyksi, olisi tällä kertaa hyväksyttävä nyt esilläoleva laki. Minun nähdäkseni ei sen soveltaminen tuota köyhäinhoitoviranomaisille niin suuria vaikeuksia kuin on uskoteltu. Ja sen jälkeen kuin hallitus olisi esityksensä antanut, voitaisiin köyhäinhoitolaki käsitellä kaikessa siinä laajuudessa, kuin mitä siinä esiintyvät puutteellisuudet edellyttävät.

Minä kannatan ed. M. Ryömän ehdotusta, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin laki- ja talousvaliokunnan ehdotus (Vasemmalla: Hyvä!).

Ed. Kivisalo: Herra puhemies! Suuren valiokunnan hylkäävä kanta puheenaolevaan lakialoitteeseen, joka on kaikin puolin oikeutettu ja sellaiseksi myönnetty, suuren valiokunnan hylkäävä kanta oli odottamaton. Tämä menettely on vastakaista sille, että täällä eduskunnassa on pula-ajan johdosta kärsineille varakkaille ryhmille myönnetty lukuisia kertoja korvauksia, jotka ovat monin verroin suurempia kuin mistä tässä nyt on kysymys. Mutta näiden paljon suurempien avustusten takaisin maksamisesta ei ole koskaan ollut puhuttakaan (Ed. Komu: Eikä tulekaan!). Ja vielä nytkin, vaikka pula-aika on aikoja ohi, Suomen kansa maksaa suuria summia tulleina ja vientipalkkioina sekä näiden aiheuttamina hinnan koroituksina varakkaille luokille. Mutta näidenkään, monisatakertaisesti suurempien summien korvauksesta ei puhuta mitään nyt eikä tule tane vastakaan puhumaan (Ed. Toivonen: Silloin onkin rikkaista kysymys!).

Mutta paitsi sitä, että suuren valiokunnan kanta on työläisiä loukkaava luokkana, on se työläisiä loukkaava toisessakin mielessä, nimittäin siinä, että toinen työläinen asetetaan toiseen asemaan kuin toinen. Pulavuosinahan oli niin, ettei kaikille työläi-

sille riittänyt edes varatöitä. Ne työläiset, jotka saivat vaikkapa vain varatöitä, saivat niistä tuloa, jolla miten kuten elivät tarvitsematta turvautua köyhäinapuun. Mutta ne onnettomat toiset työläiset, jotka eivät saaneet varatöitäkään, olivat pakotetut turvautumaan köyhäinapuun. Tällä tavalla siis työläisillekin jaetaan oikeutta eri tavalla.

Ne vastaväitteet, jotka lakialoitetta vastaan on tehty, saattavat sopia aloitteeseen sen alkuperäisessä muodossa, mutta eivät sovi siihen enää sen jälkeen kuin laki- ja talousvaliokunta on aloitetta muuttanut. Aloitteen mukaan alkuperäisessä muodossa työttömyyden y. m. vuoksi saatu köyhäinapu olisi ilman muuta jätettävä perimättä takaisin, mutta valiokunnan parantamana tämä apu on korvattava kaikissa tapauksissa, paitsi jos se vaikeuttaa avun saaneen henkilön riittävää toimeentuloa. Aloitteessa siis valiokunnan hyväksymässä muodossa pyydetään köyhille ihmisille vähempää kuin täällä eduskunnassa näinä kuluneina vuosina koskaan on pyydetty millenkään ryhmälle. Tähän pyyntöön suostuminen olisi siis kaiken oikeuden ja kohtuuden mukaista. Mutta suuren valiokunnan menettely on erittäin tylyä juuri kaikkein kovaosaisimpia kansalaisia kohtaan.

Aloitteen vastustajat väittävät, että köyhäinhoitolautakunta voi ilman tämän aloitteen hyväksymistäkin luopua korvauksen perimisestä ja vedota siinä 52 §:n 2 momenttiin. Niin kylläkin on ja paikoin lienevät köyhäinhoitolautakunnat luopuneetkin korvauksen perimisestä. Mutta kaikkialla ei ole tässä kohden oltu näin oikeamielisiä. Päinvastoin on tapahtunut m. m. rumaa kiristämiseen verrattavaa menettelyä. On tapauksia, että on peritty työläisten tilipusseista pienimmästäkin tilistä näitä korvauksia, ja kun monet työläiset joutuivat olemaan pitkän aikaa työttöminä ja turvautumaan köyhäinapuun, niin, vaikka avustukset olivat perin pieniäkin, niin niistä karttui sentään pitkänä aikana melkoinen summa. Ja kun nyt edelleen työväestön palkat ovat perin huonot, niin tämä takaisin periminen merkitsee sitä, että monet työläiset saavat ehkä koko ikänsä maksaa näitä korvauksia takaisin, ja se on siis monen elämänikäisenä painajaisena.

Nykyinen tässä kohden vaillinainen ja epämääräinen lainsäädäntö antaa tilaa myös poliittiselle mielivallalle. Nykyjäänhän por-

varit huutavat kuorossa kilvan: alas marxilaisuus tai marxilaisuus on hävitettävä j. n. e. Se on nyt tällä kertaa uudissa tällainen huuto (Ed. Räisänen: Antaa niiden hölpöttää!). Tämä hävitystyö ilmenee ulkonaisesti järjestyneiden työläisten vainoamisena ja tässä köyhäinavun perimisessä sitä voidaan harjoittaa. Kuuleman mukaan on paikoin harjoitettu-kin sellaista, että sellaiselta työläiseltä, joka hännystelee porvareita, ei peritäkään näitä avustuksia, mutta sellaiselta työläiseltä, joka ei myy vakaumustaan jonkun sinimustalaisen porvarin suosion hernerokasta, siltä nämä köyhäinhoitoavustukset peritään viimeistä myöten. Lainsäätäjä velvollisuus on koettaa estää kaikkea mieltävaltaa ja pyrkiä vakavasti siihen, että laki olisi sama kaikille. Ja tämänkin perusteen mukaan olisi puheenaoleva aloite hyväksyttävä.

Kuten jo tämän lain ensimmäisessä käsittelyssä sanoin, ovat tätä aloitetta vastaavat säännökset olemassa m. m. Ruotsin köyhäinhoitolaissa. Tohtori Hytönen, jota laki- ja talousvaliokunta kuuli, lausui nimenomaan senkin toivomuksen, että sairauden vuoksi saatua köyhäinhoitoapua ei perittäisi, ja valiokunta otti tämän huomioon. Huomautan tästä asiasta uudelleen sekä siitäkin, että Suomen orientoituminen Skandinaviaa kohti pitäisi ilmetä muussakin kuin juhlapuheissa. Annettakoon sen tänä päivänä nyt ilmetä siinä, että sosialisessa lainsäädännössä astutaan pienen pieni askel Skandinaviaa kohti.

Herra puhemies! Kannatan tehtyä ehdotusta, että käsittelyn pohjaksi otetaan laki- ja talousvaliokunnan mietintö (Ed. Räisänen: Hyvästi puhuit!).

Ed. Linna: Herra puhemies! Suuri valiokunta on hylännyt laki- ja talousvaliokunnan hyväksymän lakialoitteen köyhäinhoitolain 51 §:n muuttamisesta. Tämä suuren valiokunnan hylkäävä päätös on taasen uusi todistus siitä, että porvaristolla ei ole halua korjata sitä huutavaa vääryyttä, joka on olemassa sen johdosta, että moniin kymmeniin tuhansiin nouseva joukko maamme kansalaisia on ilman omaa syytään joutunut kunnan köyhäinhoidon apuun ja siten kunnalle velkaantumaan. Kun asiaa käsiteltiin laki- ja talousvaliokunnassa siellä asiantuntijoina kuullut henkilöt, toh-

tori Hytönen, köyhäinhoidon johtaja, entinen maaherra Sarlin mainitsi, että huutavin epäkohta on olemassa sen vuoksi, että tässä suhteessa kaikki kansalaiset eivät ole samanarvoisia, koska lain pitäisi, niinkuin täällä ed. Kivisalo mainitsi, kaikille kansalaisille olla samanlainen. Kun ankaran talouspulan vallitessa ei voitu järjestää työtä niille, jotka olivat työkykyisiä ja halukkaita tekemään työtä, yhteiskunta kun oli kykenemätön niille suurille työläisjoukoille työtä järjestämään, jotka olisivat sitä halunneet tehdä, täytyi siis pakolla hoitaa köyhäinhoidon avustuksen varassa huomattava joukko maamme kansalaisia. Tällä tällainen tilanne jatkui usean vuoden ajan. Tästä oli seurauksena, että ne henkilöt, jotka joutuivat elämään köyhäinhoidon avun varassa, ovat kunnille useita tuhansia markkoja velkaa, kun taasen ne henkilöt, jotka olivat siinä onnellisessa asemassa, että saivat tilaisuuden olla joko valtion tai kunnan järjestämissä varatoissa, eivät ole kunnille tällä tavalla saamastaan avusta pen- niä velkaa.

Asian käsittelyssä todettiin m. m., että Helsingin kaupungille olisi tullut monta vertaa edullisemmaksi hoitaa kaikki työttöminä olevat työläisensä köyhäinhoidon avustuksen varassa kuin pitää niitä niissä järjestetyissä varatoissa, joihinka Helsingin kaupunki huomattavan osan työläisistään oli lähettänyt. Varatoissa näiden työläisten perheiden huolto tuli monta kertaa kalliimmaksi kuin mitä se tuli köyhäinhoidon niitä kotiin elättäessä. Mutta siitä huolimatta, vaikka tilanne on tällainen, vaikka tästä oli kunnille suoranaista etua, että annettiin avustus köyhäinhoitoavustuksina eikä järjestetty varatöitä, niin tahdotaan kuitenkin pitää kunnan kansalaiset sellaisessa asemassa, että ne, jotka onnistuivat varatöiden kautta perheensä elättämään, ovat velattomia, mutta ne, jotka saivat köyhäinhoitoapua, ovat joutuneet kunnalle velkaan.

Minä en olisi asiaan sen jälkeen puuttanut, kun täällä jo ryhmätoverieni taholta asiassa käytettiin varsin valaisevia puheenvuoroja, mutta olin pakotettu asiassa vielä lausumaan ajatuksiani sen johdosta, että ed. Salo, joka niin ponnekkaasti esiintyi tätä lakiehdotusta vastaan, ja joka on maamme niiltä nälkäseuduilta, joissa köyhäinhoidolla on täytynyt varsin suurella määrällä huo-

lehtia kunnan kansalaisista, tuntee siis tämän kysymyksen, mutta siitä huolimatta, vaikka hänellä pitäisi olla asiantuntemusta, ei hän halua olla asiaa niin järjestämässä, että kaikki kunnan kansalaiset joutuisivat samaan asemaan, ne, jotka ovat olleet varatyössä ja ne, joiden perheitä on huollettu köyhäinhoidon avustuksella (Ed. Salo: Ei saa sotkea asiaa!). Täällä on väitetty, että tällainen ei ole mahdollista, että tämä tuottaisi varsin suuria vaikeuksia ja vaikeasti tulkittavia tapauksia kuntien kesken, ja että tällaista lakia ei voida hyväksyä. Minusta tuntuu, että ei ole mikään vaikeus asiaa järjestää, jos on hyvää halua ja tahtoa. Me olemme tottuneet viime vuosina eduskunnassa hyväksymään lakeja, joissa melkeinpä jokaisen lain lopussa sanotaan: tarkemmat määräykset annetaan asetuksella. Jos me kerran tunnustamme periaatteen oikeaksi, miksi me emme myöskin voi jättää hallitukselle tilaisuutta antaa lähemmät määräykset lain soveltamisesta asetuksella (Ed. Sergelius: Ponneshan se sanotaan!). Ponnnet eivät riitä nälkäisille, ne kaipaavat muita toimenpiteitä. Me olemme viime aikoina hyväksyneet joukon ponsia, mutta ne eivät ole johtaneet mihinkään myönteiseen tulokseen. Tässä on tilaisuus nyt nopealla tavalla ryhtyä korjaamaan se huutava vääryys ja epäkohta, joka nyt on vallitsemassa sen johdosta, että meillä ankaran talouspulan vaikutuksesta jouduttiin suuri määrä kansalaisia elättämään köyhäinhoidon avustuksella, ja mielestäni on syytä eduskunnalla tässä suhteessa korjata tämä asia siten, että se hyväksyy laki- ja talousvaliokunnan ehdottaman lakiesityksen.

Ed. Venho: Herra puhemies! Ed. M. Ryömä oli aivan oikeassa siinä, — mikäli se koskee suuren valiokunnan käsittelyä —, että hänen aloitteensa on saanut hyvin paljon myötätuntoa (Ed. Räisänen: Mitäpä rahattomista terveisistä!). Niin, myötätunto ei yksin riitä, se kai myönnetään kaikkialla, mutta hänen aloitteensa on tehty niin lyhyellä harkinnalla, että sen hyväksyminen asiantuntijoiden lausunnon mukaan ei käynyt päinsä. Suomen ja Ruotsinkin lainsäädäntö — ed. Kivisalo: viittasi Ruotsin lainsäädäntöön — rakentuu tässä korvausvelvollisuuden periaatteelle, koska sillä on kansaa kasvattava merkitys (Ed. Kivisalo: Niinkuin tämäkin!). Niin, mutta se

on vain periaate, josta on tehtävä lukuisia poikkeuksia, se myönnetään yleensä, jotta korvauksensaantioikeutta ei käytettäisi kohtuuttomasti. Suuren valiokunnan jaoston kuuleman erään asiantuntijan ilmoituksen mukaan on korkeimmassa hallinto-oikeudessa pyrkimykseenä olla tuomitsematta korvausvelvollisuuteen, jos on ilmeistä, että asianomaisen vastainen toimeentulo siitä huomattavasti kärsii (Ed. Kivisalo: Kenellä on mahdollisuus valittaa!). Siis tämän asian kohdalla on köyhäinhoito-laissa puutteellisuus. Se on yleisesti myönnetty. Ja on myönnetty suuressa valiokunnassakin, että lakia olisi kehitettävä.

Mutta tämän aloitteen pohjalla asian kehittäminen ei ole mahdollista (Ed. Kivisalo: Kun se on marxilaisten aloite!). Ei, kuin asiallisista syistä, ed. Kivisalo. Sentehtäiden suuren valiokunnan jaosto päättäänsä ehdottaa, että valiokunta hylkäisi laki- ja talousvaliokunnan mietintöön n:o 3 liittyvän lakiehdotuksen on pitänyt suotavana asialle myönteisen ponnin hyväksymisen. Sen ehdottaminen ei kuitenkaan kuulu suuren valiokunnan toimipiiriin ja tulee se täällä täysistunnossakin kysymykseen vasta asian kolmannessa käsittelyssä. Mutta minulla on se käsitys seurattessani asian kulkua, että jos ponsi on asiallinen, niin se tulee menemään tässä eduskunnassa läpi (Ed. Linna: Mutta ei johda tuloksiin!).

Suuren valiokunnan hylkäyspäätöksen aiheutti se, että jaostokäsittelyn yhteydessä laki- ja talousvaliokunnan ehdottama köyhäinhoitolain 52 pykälän muutos ei monessakaan suhteessa ollut tyydyttävä. Ilmeni, että pykälä on ristiriidassa eräiden muiden huoltolakien määräysten kanssa. Täällä on jo mainittukin, että asiantuntijain mielestä päästäisiin parempaan tulokseen, jos köyhäinhoitolain seuraavaa 52 §:ää kehiteltäisiin. Mutta kun asiaa ruvetaan kehittämään, niin se tarvitsee perusteellisemman valmistuksen ja selvityksen, kuin mitä se nyt on aloitteen johdosta saanut. Siksi tämän selvityksen suorittaminen mukavimmin tapahtuikin hallituksesta käsin eikä eduskunnan valiokunnissa.

Tämän lakiehdotuksen johdosta voi tehdä useita kysymyksiä, joihin ei saa tyydyttävää vastausta. Sellaisia ovat esim. seuraavat. Miksi vain palkannauttijat tulisivat osallistumaan tästä edusta? (Ed.

Kivisalo: Sairaat myös!). Onhan meillä maaseudun pieneläjiin joukossa runsaasti väestöä, joka tässä suhteessa on täysin verrattavissa palknauttajiin.

Y vielä haluaisin kysyä, miksi edullisempi asema koskee vain työttömyyttä ja sairautta. Onhan näihin verrattavissa vanhuus, ruumiin- ja sielunvoimien heikkeneminen, perheen suurilukuisuus, joku ruumiinvika, jota ei voida lukea sairaudeksi j. n. e.

Edelleen kysyn, miksi vapautusta ei ole ulotettu elatusvelvollisiin asti. Onhan luonnotonta, että esim. asianomainen itse vapautuisi, mutta lapset olisivat hänestä korvausvelvollisia. Kokemus on osoittanut nimittäin, että juuri elatusvelvollisten korvauksen kohdalla on takaisinperimisen kiusallisimmat tapaukset.

Neljänneksi haluaisin kysyä, eikö tule esiintymään tulkintavaikeuksia käytännössä, sillä sana „sairaus” on sangen laaja käsite. Jaostossa kysyttiin, onko esim. alkoholismi sairautta. Uudemmat yhteiskunta-asioitten harrastajat väittävät näin olevan. Jos on, niin joku juopporatti voi korvausvelvollisuudesta vapautua itse, mutta hänen elatusvelvollisensa eivät, — tämän lakiehdotuksen mukaan nimittäin. Se on kohtuutonta.

Y vielä voidaan kysyä, onko lailla taannehtiva vaikutus. Siihen ovat asiantuntijat vastanneet myöntävästi asianomaisen itsensä kohdalta, mutta ei elatusvelvollisten kohdalta.

Tässä esitin muutamia kysymyksiä, joihin jaostossa ei saatu tyydyttäviä vastauksia. Ne ratkaisevasti vaikuttivat jaoston enemmistön hylkäävään kantaan. Lakitek-nillisiä seikkoja siellä vielä esiteltiin, mutta kun en ole juristi, en katso niihin olevan minun syytä puuttua. Mainitsen vain, että tässä 51 §:ssä on sana „pakko”, joka asiaintuntijain mukaan on kokonaan uusi käsite ja tuottaisi epäselvyyksiä miten se on tulkittava.

Lopuksi haluan vielä torjua ne puheenvuorot, jotka verrattain räikeästi väittivät, että suuri valiokunta olisi tuntenut asiaa kohtaan jäätävää kylmyyttä (Vasemmalta: Totta kuitenkin on!). Ei ole asia niin. Suuri valiokunta ei katsonut voivansa vaikuttaa asian eteenpäin menoon muulla tavoin kuin ponnella. Se ei ole suuren valiokunnan syy, vaan katsoisin sen pikem-

minkin aloitteen tekijäin syyksi. Miksi he eivät ole perusteellisemmin valmistelleet asiaansa? (Vasemmalta: Taas saivartelua! — Ed. Räisänen: Ja muuten niin hyvä-nahkainen mies!).

Ed. J. Raatikainen: Herra puhe-mies! — Täällä edellisissä ryhmätoverieni käyttämissä puheenvuoroissa on jo selvästi osoitettu, että nyt käsiteltävänä oleva asia on välitön seuraus pula-ajasta ja sen aiheuttamasta työttömyydestä ja kovin alhaisista työpalkoista. Ja tämä lainmuutosesitys siis tavallaan sivuaa pulalainsäädäntöä. Näyttää kuitenkin siltä, että pula-ajan ras-kaat kokemukset ovat jo ensimmäisinä taloudellisen nousun vuosina suurelta osalta edustajia unohtuneet. Että näin on käy-nyt, siitä on selvänä osoituksena suuren valiokunnan, tosin niukalla ääntenenemmistöllä, tekemä hylkäävä päätös. Suuri valiokunta tuli, niinkuin täällä on jo mai-nittu, siis päinvastaiseen tulokseen kuin laki- ja talousvaliokunta aikaisemmin asiasta antamassaan mietinnössä.

Minulla ei ole ollut tilaisuutta tutustua kaikkiin niihin perusteluihin, joihin noja-ten suuri valiokunta päätöksensä teki. Asiahan käsiteltiin jaostossa ja jaoston hylkäävä esitys valiokunnassa ilman perusteluja hyväksyttiin. Täällä ed. Venho valiokunnan puheenjohtajana äsken käyttä-mässään puheenvuorossa selosti näitä perusteluja, mutta minun täytyy sanoa, että eivät nämä perustelut tunnu lainkaan riit-täviltä, ei ainakaan niin riittäviltä, että lakiesitys näiden perustelujen nojalla pi-täisi hylätä. Mutta olivatpa nämä muodol-liset perustelut mitä tahansa, niin kaikesta huolimatta näyttää siltä, että valiokunnan enemmistö yleensä pitää oikeana ja kohtuul-lisena periä takaisin työttömyyden ja sai-rauden johdosta annetut köyhäinhuutoavus-tukset. Tähänhän m. m. viittaa laki- ja talousvaliokunnan mietintöön liittyvä vas-talause, jossa sanotaan m. m. seuraavaa: „Mielestämme on kuitenkin arveluttavaa ottaa lakiin sellaista ristiriitaista säännöstä, joka vapauttaisi köyhäinhoidon apua saa-neen korvausvelvollisuudesta tilapäisten seikkojen nojalla, etenkin, kun asia on muu-tenkin tyydyttävästi järjestettävissä.” Jos tuota vastalauseessa omaksuttua periaatetta olisi sovellettu käytäntöön elettyinä pula-vuosina, niin mitkään pulan seurauksien

lieventämistoimenpiteet eivät olisi voineet tulla kysymykseen. Juuri tilapäisten seikkojen aiheuttaman hädän ja puutteen torjumiseksi ovat ne monia kansalaisryhmiä turvanneet toimenpiteet kohdistetut, mutta nyt kun on kysymyksessä kaikkein ahtaimpaan asemaan joutuneiden henkilöiden vähäisestä avustamisesta, tällaisen pienen motorion myöntämisestä, niin se kohtaa vastustusta. Pula-ajan aiheuttamien tilapäisten seikkojen nojalla annetun yhteiskunnan avun ja tuen takaisin periminen ei tule kysymykseenkään muilta kansalaisryhmiltä, aivan niinkuin ed. Kivisalo täällä jo mainitsi, kuin niiltä, jotka työttöminä ollen ovat joutuneet elättämään itseänsä ja perhettänsä köyhäinhuoltovaroilla vain sen vuoksi, ettei heillä ollut ansiomahdollisuutta, ja myöskin niiltä, jotka varsinkin vientiteollisuuden palveluksessa ovat saaneet niin pieniä palkkoja, että lisäpalkkaa on ollut pakko hakea köyhäinhoidon kansliasta. Ei ole oikein, että työmies, joka tässä maassa viimeisinä kuluneina vuosina on kantanut kaikkein raskaimman taakan, useassa tapauksessa vielä noiden pula-ajan seurauksien vuoksi menettänyt kunnallisen jopa valtiollisenkin äänioikeutensa, että hänet edelleenkin asetetaan näin ikävään erikoisasemaan ja kielletään häneltä se pieni hyvyys, jonka köyhäinhuoltoavustusten perimättä jättäminen antaisi. Perittävien avustusten rahallinen määrä on nyt ja tulee ilmeisesti vastaisuudessaakin olemaan niin pieni, että se ei kuntien taloudessa sanottavia merkitse. Että myönnetyistä avustuseristä voidaan periä vain pieni osa, johtuu luonnollisesti siitä, etteivät työläiset vielä ole päässeet sellaiseen taloudelliseen asemaan, että he voisivat maksaa edes osaaan saamistaan avustuksista, puhumattaakaan kaiken saamansa avustuksen takaisinmaksamisesta. Harvoissa tapauksissa lienee kunnille tarkoituksenmukaistakaan ryhtyä perimään annettuja avustuksia takaisin. Kaiken lisäksi pienissä erissä saadut korvaukset aiheuttavat kuntien toimihenkilöille runsaasti lisätyötä, kirjanpito- ja kontrollitehtäviä, ja tulos jää kuitenkin niin vähäiseksi, ettei se vastaa edes sen aiheuttamia lisäkustannuksia.

Eilen ja tänään pidettävillä maalaiskuntien liiton kunnallispäivillä saapuneiden kunnallismiesten kanssa olen keskustellut tästä asiasta ja saanut tyydytyksekseni

kuulla, ettei toistaiseksi maalaiskunnissa, ei ainakaan kovin useissa, ole ryhdytty puheenaolevia avustuksia takaisin perimään. Joissakin kunnissa on kuitenkin asiaan jo kiinnitetty tässä vaiheessa huomiota ja ellei nyt tätä lakia muuteta, ryhtyvät ne tietysti perimistoimenpiteisiin, ovatpa jo eräät kuntien valtuustot kehoittaneet köyhäinhuoltolautakuntia ryhtymään avustusten takaisin perimiseen.

Sensijaan eräissä kaupungeissa on sanottuja avustuksia peritty takaisin. Niinpä nykyisessä kotikaupungissani Sortavalassa on juuri menetelty sillä tavoin, kuin mistä ed. Kivisalo täällä mainitsi. Siellä ovat kaupungin köyhäinhuoltoviranomaiset menelleet hyvin suoraviivaisesti. Niinpä nykyisin kaupungin töissä olevilta, jotka ovat aikaisemmin saaneet köyhäinhuoltoavustusta, otetaan tilipussista jokin erä korvaukseksi heidän saamastaan köyhäinhuoltoavusta. Perityt erät eivät tietenkään voi olla kovin suuria. Köyhäinhuoltoviranomaisten minulle antamien tietojen mukaan ne ovat rajoittuneet 20—40 markkaan, siltä väliltä kustakin tilistä. Mutta ymmärtää hyvin, että kun pieneen tiliin tehdään vaikkapa vain muutaman kymmenen markan lovi, niin herättää se ansaittua tyytymättömyyttä ja muistuttaa työmiestä yhä edelleenkin eletystä pula-ajasta ja sen raskaista seurauksista.

En lähde tässä arvostelemaan tällaisen perimismenetelmän oikeudellista puolta, mutta haluan sen todeta, että tällaisissa tapauksissa on työläinen avuton eikä hän voi millään tavalla vedota edes ulosottolain suomaan turvaan, vaikka siihen aikaisemmin mainitsemani vastalauseen allekirjoittajat vastalauseessaan viittaavat. Köyhäin on kovin vaikea hankkia lainmukaista oikeuttaan, ja varsinkin silloin, kun sitä on haettava työnantajaansa vastaan, on se kovin toivotonta. Siitä olisi luonnollisena seurauksena työpaikan menettäminen ja sen jälkeen myös köyhäinhoidon avunsaannin vaikeutuminen. Samaa on sanottava silloinkin, kun kunnalliset viranomaiset yleensä ryhtyvät käyttämään työnantajain apua sanottujen avustusten takaisinperimisessä. Kovin vaikeata siihen olisi ulottaa ulosottolain suomaa turvaa siinäkin tapauksessa, vaikka köyhäinhuoltoavustusten takaisin periminen yleensä tulkittaisiin muun tuomiosaatavan luontoiseksi. Kun jo

tällä hetkellä kuntien viranomaiset noudattavat näin erilaista menettelyä avustusten takaisinmaksamisessa, ei ole syytä luulla näiden menettelytapojen lähiaikoinakaan yhdenmukaistuvan, niin jo yksin tältä kannalta olisi syytä hyväksyä puheenaoleva lainmuutos sellaisena kuin sen laki- ja talousvaliokunta on ehdottanut. Tällä muutoksella olisi mahdollisuus edes jossain määrin saada aikaan korjausta ja yhdenmukaisuutta kuntien viranomaisten menettelyssä.

Lakiehdotuksen hylkäämisen kannalla olevien taholta on huomautettu siitä, että mainitun lain muuttaminen sellaiseksi kuin laki- ja talousvaliokunta on sen mietinnössään ehdottanut aiheuttaisi sekavuutta varsinkin kuntien välisessä köyhäinhoitokorvausten takaisinperinnässä. On totta, että kuntien väliset köyhäinhoitokorvausasiat eivät ole kaikkein yksinkertaisimpia. Mutta ei näytä ollenkaan riittävästi perustellulta se väite, että nyt käsiteltävänä oleva lainmuutos ja avustusten perimättä jättäminen tuottaisi lisää sekavuutta tähän asiaan. Ainakin yhtä hyvällä syyllä voidaan sanoa, että juuri näiden avustusten periminen vastaisuudessa tulee aiheuttamaan yhä lisää sekavuutta kuntien välisissä korvausasioissa. Muuten näyttää siltä, että kuntien välisissä korvauskysymyksissä vallitsevat ristiriidat tulevat mahdollisesti lähiaikoina eräässä toisessa yhteydessä puheenalaisiksi. Nyt koolla olevat maalaiskuntien liiton kunnallispäivät todennäköisesti hyväksyvät asiasta lausuman, jossa hallitukselle esitetään toivomus sanotun epäkohdan korjaamiseksi. Jos nyt esilläoleva tämän 51 §:n muutos aiheuttaisi sellaisia laintulkintavaikeuksia, joita sen on väitetty aiheuttavan, niin mikäänhan ei estä näitä vaikeuksia myöhemmin korjaamasta käytännössä saadun kokemuksen vaatimuksia vastaaviksi. Ne syyt joka tapauksessa ovat kovin oletettuja ja varmasti käytännössä niin vähäisiä, ettei niiden nojalla voida ainakaan asiallisilla perusteilla koko lainmuutosta hylätä.

Vielä huomauttaisin, että tällekin eduskunnalle on jo annettu esityksiä, joiden tarkoituksena on eräiden kansalaisryhmien toimeentulon vakauttaminen ja se on tietenkin hyvä ja luultavasti eduskunta aikanaan niihin suhtautuu myönteisesti siitä huolimatta, vaikka ne vaativatkin valtiolta

huomattavasti rahallisia uhrauksia. Nyt käsiteltävänä oleva asia ei vaadi mitään rahallista uhrausta valtiolta enempää kuin kunniltakaan. Se ainoastaan kieltäisi aikaisemmin annettujen avustusten takaisin perimisen.

Minä muistan aikoinani lukeneeni eräästä sanomalehdestä, että maalaisliiton tunnettu johtaja Alkio-vainaja oli ennen kuolemaansa sanonut eräille puoluelaisilleen jotakin tähän tapaan: „Älkää unohtako köyhän asiaa.” Minulla ei ole ollut tilaisuutta tarkistaa, onko muistitietoni tästä asiasta oikea, mutta minä luulen, että täällä on henkilöitä, jotka tietävät ja tuntevat tämän asian tarkemmin. Mutta jos tietoni tästä testamentista on oikea, niin nyt maalaisliittolaisilla on tilaisuus toteuttaa tuon testamentin määräyksiä. Se on sitäkin helpompaa, kun siinä ei tarvita tehdä suuria rahallisia uhrauksia. Siellä oikealla nähtävästi ei koskaan liene ollut sellaista henkilöä, joka tällaista testamenttia olisi jättänyt, ja sen vuoksi sieltä lienee turha odottaa tukea köyhän asialle.

Herra puhemies! Minä yhdyn niihin, jotka ehdottavat, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 3.

Ed. Horelli: Minun suunnittelemani lausunto käy pääasiassa yhteen ed. Venhon esityksen kanssa ja minä pyydän yhtyä hänen esittämiinsä näkökohtiin. Pariin seikkaan saanen tässä vielä erikoisesti puuttua.

Päähuomautus ed. M. Ryömän aloitetta vastaan on se, että sen mukaan elatusta saanut henkilö itse vapautuisi korvaamasta saamaansa köyhäinapua, mutta hänen elatusvelvolliset omaisensa joutuisivat siitä huolimatta sen maksamaan. Jos puhutaan kohtuuttomuudesta jossakin, niin tässä on yksi sellainen tapaus. Minä katson sen johtuvan siitä, että aloitetta ei oltu pohjaan asti harkittu ennenkuin se tehtiin. Siinä esitetyt epäkohdat voi toisellakin tavalla saada korjautumaan kuin tämäntapaisen aloitteen avulla. Lisäksi asiantuntijana kuultu köyhäinhoidon ylitarkastaja ilmoitti, ettei ole ainoatakaan tapausta hänen tietensä sattunut, että olisi pelkän köyhyyden vuoksi joku henkilö lähetetty työlaitokseen. Minä katson, että se mustamaalaus, mikä aloitteen perusteluissa on esitetty, on ollut aiheeton työlaitoksiin lähettämisen

suhteen. On myöskin harkittava sitä seikkaa, saadaanko tällä ehdotetulla lainmuutoksella aikaan taannehtivaa vaikutusta vaiko ei. Aloitteessa luonnollisesti tarkoitetaan sillä päästävän siihen, että jo annettu pulavuosien apu jäisi perimättä. Asian tuntijoina kuulluista henkilöistä toiset ovat sitä mieltä, että tällä lainmuutoksella on taannehtiva vaikutus, toiset katsovat, että sillä ei olisi. Jos sillä ei olisi taannehtivaa vaikutusta, niin se pyrkimys, mihin ed. M. Ryömä tässä on tahtonut päästä, ei ainkaan toteutuisi jo annettuihin avustuksiin nähden.

Minä en osaltani pääse tässä asiassa mihinkään muuhun tulokseen kuin siihen, että jos tahdotaan sentapaista tulosta saada aikaan, kuin aloitteessa on tarkoitettu, niin se on tehtävä toisella tavalla ja toista tietä, kuin mitä nyt on tapahtunut. Minä näin ollen katson, että suuren valiokunnan kanta tässä on oikea.

Ed. Bryggari: Herra puhemies! Lakialoitteella pyrittiin siihen, että sairauden, työttömyyden ja alhaisten palkkojen aiheuttaman hätätilan johdosta annettua köyhäinhuoltoapua ei perittäisi kunnalle takaisin. Tästä lakialoitteesta on suuri valiokunta antanut hylkäävän esityksen. Siihen täällä hyvin usean puhujan taholta nojataan, kun tahdotaan kieltää köyhiltä tämän vähäinen helpotus, minkä aloite sisältää. Samanlaisen aloitteen, joskin se ulottui ainoastaan alhaisten palkkojen vuoksi apua saaneisiin, teki allekirjoittanut 1934, mutta sitä ei laki- ja talousvaliokunta kerinnyt tai halunnut käsitellä, joten se jäi käsittelemättä. Olisi näin ollen odottanut, että hallitus nähdessään aloiteluettelon, olisi siihen kiinnittänyt huomiota ja ryhtynyt niihin toimenpiteisiin, mitä toivomusaloitteemme sisälsi, mutta hallitus ei ole tässä asiassa tehnyt mitään. Laki- ja talousvaliokunnan puheenjohtaja, ed. Horelli sanoo, että tämä lakialoite on puutteellinen ja sen vuoksi hylättävä. Miksi ei hallitus ole tehnyt täydellisempää aloitetta asiasta, kun kerran nyt kuitenkin sanotaan, että tämä on puutteellinen. Minulla on käsitys, että tuo puutteellisuus on vain veruke, tekosyy, jonka pohjalla hylätään se pyrkimys, mihin lakialoite on tarkoitettu. Lakialoite tarkoittaa, että yhteiskunta edes näille kaikkein kovaosaisimmille siinä muodossa

ojentaisi auttavan kätensä, ettei hänen tilistään, kun hän työhön on johonkin päässyt, otettaisi takaisin köyhäinapua, minkä hän joutui pyytämään ja saamaan sairauden, työttömyyden tai alhaisten palkkojen vuoksi. Me olemme olleet mukana monta sellaista lakia hyväksymässä, joilla on helpotettu omistavan luokan asemaa vararikotilasta, vientipalkkioiden suorittamisesta y. m. asioista, mutta nyt, kun on kysymyksessä kaikkein kovaosaisimmat tämän maan kansalaiset, niiden olojen edes pieni helpottaminen, niin siihen haetaan muutoseikat perusteeksi, kun tahdotaan hylätä toimenpide.

Mitä seurauksia aiheuttaa alhainen palkka työläisten elämässä, siitä minä pyydän tässä Helsingin Sanomain uutisen esitellä, joka minun käsittääkseni on korutonta kieltä siitä, kuinka surkeaksi muodostuu tilanne silloin, kun palkka on liian alhainen. Se on julkaistu viime sunnuntaina otsakkeella „Sievin kulkutauti”. Asia liittyy läheisesti alhaisten palkkojen aiheuttamaan tilanteeseen ja sen vuoksi rohkenen sen tässä palauttaa mieliin: „Kuten aikaisemmin olemme kertoneet, kuoli Sievin Saukonperällä työmies Lennart Saukon neljä lasta muutaman päivän aikana. Viimeinen kuolemantapaus sattui tämän kuun 7 päivänä, jolloin kuoli 6-vuotias Maila Marjatta. Piirilääkäri toimitti ruumiinavauksen lähettäen näytteen oikeuskemistille, tri Hämäläiselle. Tämän toimittamissa tutkimuksissa on todettu, että lapsi on kuollut arsenikkimyrkytykseen. Tämän johdosta antoi Oulun lääninhallitus eilen määräyksen, ettei aikaisemmin kuolleita lapsia saa haudata tänään — siis viime sunnuntaina — kuten oli suunniteltu. Piirilääkäri Fabritius tulee huomenna toimittamaan ruumiinavauksen. Juttua kaikessa laajuudessaan on määrätty tutkimaan nimismies Jorma Nissinen apunaan lääninrikosetsivä Kuivamäki.” Sitten lehti mainitsee edelleen: „Edustajamme tiedustellessa jutun nykyisiä vaiheita, kieltäytyi nimismies jyrkästi antamasta mitään tietoja, koska tutkimukset ovat aivan alkuasteellaan. Mikäli edustajamme kuitenkin toiselta taholta on saanut tietää pidätettiin lasten äiti Alma Saukko kuulusteluja varten eilen illalla ja vietiin säilytettäväksi Sievin aseman poliisivankilaan. Lasten isä ei pidätyksen aikana ollut kotona. Mainit-

takoon, että Saukon perhe on elänyt äärimmäisessä kurjuudessa. Perheen pää on tosin ollut metsätoimissa, mutta hänen tulonsa ovat olleet niin pienet, ettei juuri mitään ole liennyt perheen elatukseen, vaan on kunnan köyhäinhuoltolautakunnan täytynyt avustaa perhettä.” (Ed. Toivonen: Ja häneläkin peritään!) Tuo onneton äiti odottaa nyt tutkimusta, ja hän ehkä joutuu tässä tutkimuksessa syytetyksi ja rangastetuksi siitä, ettei ole voinut nähdä sitä, että hänen pienokaisensa jatkuvasti näkevät nälkää, joille ei ole antaa leipää, koska isän ansiot eivät riitä perheen elättämiseen. Onko eduskunnalla sydäntä lähteä hylkäämään tällaisessakin tapauksessa avunperuuksia silloin, kun tammöiseen hätätilaan työllinen joutuu alhaisten palkkojen vuoksi (Vasemmalta: Ei ne sitä pelkää!). Meiltä puuttuu työttömyys-, sairaus- ja työkyvyttömyysvakuutus. Ja meillä ei ole myöskään ollut edellytyksiä alhaisia palkkoja saada koroitetuiksi siihen tasoon, mihinkä ihmisen kohtuullinen elämäntarve edellyttäisi. Näin ollen täytyisi yhteiskunnan edes ymmärtää asia siinä muodossa, ettei tuota n. s. vaivaisapua oteta takaisin sellaisilta perheiltä ja henkilöiltä, jotka sairauden, työkyvyttömyyden tai alhaisten palkkojen vuoksi ovat olleet sitä pakotetut hakemaan ja myöhemmin saamaan. Ed. Salo voi olla tyytyväinen suuren valiokunnan mietintöön. Hän lausui evästykeskustelussa, että laki- ja talousvaliokunnan esitys olisi hylättävä. Nyt se on tapahtunut, edustaja Salo. Voitteko olla tyytyväinen niihin kurjuuden kuviin, joita Oulun läänin eri puolilla voidaan alhaisten palkkojen vuoksi hakea miten monta tapausta tahansa (Vasemmalta: Ei se liikuta ed. Saloa! — On niitä Helsingissäkin!).

Minä toivon, että eduskunnan enemmistö ei hyväksyisi suuren valiokunnan esitystä, vaan hyväksyisi laki- ja talousvaliokunnan mietinnön käsittelyn pohjaksi ja myöskin sen esityksen mukaisen päätöksen tässä asiassa. Herra puhemies! Minä kannatan ed. Mauri Ryömän esitystä, että käsittelyn pohjaksi otetaan laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 3.

Ed. Nikkola: Olen suuren valiokunnan jaostossa tutustunut tähän asiaan ja mitä siihen väitökseen tulee, että jaosto olisi ollut kylmä tälle asialle, niin tahdon

kyrkästi tämän väitteen torjua. Päinvastoin jaosto oli hyvin lämmin tälle asialle ja tahtoi juuri pyrkiä siihen, että esitetyjä epäkohtia käytäisiin korjaamaan. Eikä suinkaan sekään väite pidä paikkaansa kun täällä esitettiin niistä asiantuntijoista, että he olisivat väittäneet, ettei kaikkia kansalaisia kohdella samanarvoisesti tässä kysymyksessä. Päinvastoin täällä laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä m. m. tohtori Hytönen sanoo, että hän pitää lain muutosta aloitteessa mainitun epäkohdan korjaamiseksi suotavana. Ja minäkin olen sitä mieltä, että silloin kun laissa huomataan epäkohtia, niin epäkohdat ovat korjattava. Mutta onko nyt käsillä oleva esitys ed. Ryömän y. m. aloitteen pohjalla sellainen, että sillä korjattaisiin laissa olevat puutteet. Ei kukaan esim. ole yrittänyt kukaan täällä vasemmiston taholla väittää sitä, etteivätkö juuri asiantuntijain lausunnot ja ne tosiasiat, jotka he esittivät pidä paikkaansa. Tässä juuri tulee näkyviin se vasemmiston merkillinen kanta, minkä tähden tämä asia on tehty, suorastansa vaan kalastaaksensa täällä sameassa vedessä, mikä vasemmistolle aina on kuulunut. Asiantuntijat esim. sanovat, minkä tähden aloitteessa tahdotaan rajoittaa tätä asiaa määrättyyn kysymykseen, sillä aloitteessa on otettu huomioon vain työttömyys ja riittämätön palkka. Laki- ja talousvaliokunta on tähän tehnyt yhden lisäyksen, että myöskin sairaus otettaisiin huomioon. Mutta miksikä ei yhtä hyvin voida tähän lisätä vielä sanaa esim. „vanhuus”, eikö vanhuuden tähden myöskin monasti anneta köyhäinhoitoapua, eikö juuri sitä myöskin olisi otettava huomioon. Kun lakia käydään uusimaan ja korjaamaan, ei suinkaan ole tarkoitus, että eduskunta tekisi sen yhä enemmän epäselväksi ja niin kävisi, jos tämä asia hyväksyttäisiin sellaisena kuin se on aloitteessa ja myös laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä. Asiantuntijat mielestäni ihan selvästi todistivat mihinkä jouduttaisiin, jos aloitteentekijäin kanta tässä hyväksyttäisiin, esim. jos tämä 51 § muutettaisiin, joudutaan täyteen ristiriitaan 52 §:n säännösten kanssa. Lisäksi asiantuntijat hyvin huomattavalla tavalla selostivat sitä, että tämä nyt esitetty lainmuutos tulisi ristiriitaan monien jo voimassa olevien lakien kanssa muun muassa kaikkien huoltolakien kanssa. Ja lisäksi

on merkillinen se kanta, että juuri tällä lainmuutoksella tahdottaisiin vapauttaa avunnauttija itse, mutta ei hänen jälkeläisiensä, kuten täällä ed. Horelli huomautti. Asiantuntijain perustelut olivat niin päteviä, että vasemmiston edustajat ne hyväksyivät. Kaikki nämä perustelut ottaen huomioon ei suinkaan lain tarkoitus ole saada lakia yhä enemmän epäselväksi, johonka jouduttaisiin, jos ed. Ryömän aloite hyväksyttäisiin. Minä olisin sitä mieltä kuten alussa mainitsin, että lakia on muutettava, kun epäkohtia huomataan, mutta lakia ei ole muutettava joka vuosi. Tätä asiaa ei päästä korjaamaan yhden pykälän muutoksella. Muutos toisi, kuten mainitsin, ristiriidan monien muiden lakien kanssa ja sen tähden ei edustajan aloite yhden lainpykälän muuttamisella sitä paranna, vaan huonontaa. Kun on kysymyksessä monien lakipykälän muuttamisesta, niin mielestäni asia kuuluu hallituksen järjestettäväksi ja ei voi tulla mihinkään muuhun käsitykseen kuin siihen, mihin suuri valiokunta on tullut (Ed. Räisänen: IKL tarjoaa kiven köyhille!).

Ed. Wickman: Jag får meddela helt kort att jag kommer att omfatta lag- och ekonomiutskottets betänkande.

Ed. Kivisalo: Voisin tehdä ehdotuksen tämän asian pöydällepanosta sen seikan selvittämiseksi, jonka laki- ja talousvaliokunnan puheenjohtaja ed. Horelli ilmoitti, nim. onko tämä laki taannehtiva vai ei. Meidän mielestämme kyllä valiokunnan mietinnön sanamuoto „ollut” merkitsee, että se koskisi niitäkin köyhäinhuoltoapuja, joita pulavuosina on annettu. Mutta kun arvaan tuloksen, siinäkin tapauksessa että tämä korjausehdotus ensi istunnossa tehtäisiin, niin en tee tätä ehdotusta pöydällepanosta.

Mitä tulee ed. Nikkolan huomautukseen, että tämä laki joutuisi ristiriitaan uusien huoltolakien kanssa, niin tällaista väitettä eivät samat asiantuntijat laki- ja talousvaliokunnassa esittäneet.

Mitä tulee ed. Venhon huomautukseen, että miksi ainoastaan työttömyyden ja sairauden eikä muiden vuoksi annetaan helpotus, niin tähän on huomautettava, että työn oikeus ainakin meidän marxilaisten mielestä on ihmisen luonnollinen oikeus ja

jos ihminen joutuu ilman syytään olemaan ilman tuota luonnollista oikeuttaan, niin se on erikoinen korvattava vääryys. Sama koskee muita kohtia. Muuten, olisi ollut asiaan kuuluvaa, että jos suuri valiokunta oli niin myötätuntoinen tälle asialle kun ed. Venho y. m. ovat väittäneet, niin minulle jää käsittämättömäksi, minkä vuoksi suuressa valiokunnassa ei tehty näitä muodollisia parannuksia, vaan esitetään ne nyt vasta täällä. Tämä on niinkuin jästin heittäminen uuniin jälkeen leipien.

Ed. Venho: Pyydän lyhyesti ed. Kivisalolle ilmoittaa kaikkien suuren valiokunnan kuulemien asiantuntijain sanoneen tämän olevan niin laajakantoisen asian, että se tämän aloitteen pohjalla ei voi järjestyä. Sen tähden suuri valiokunta tuli kielteiseen tulokseen. Ei jaosto siis voinut ruveta muodostamaan pykälää tarkoitusta vastavaksi.

Ed. Nikkola: Tahtoisin ed. Kivisalolle huomauttaa, kun hän sanoi, että miksikä ei suuri valiokunta ja suuren valiokunnan jaosto, silloin kun se tätä asiaa käsitteli, jos se oli myötämielinen, niinkuin on tahdottu väittää, miksi ei se ole tätä sanonut. Suuren valiokunnan jaostossa tein esityksen, että jaoston mietinnön perusteluissa sanottaisiin, millä perusteella tämä ed. Ryömän lakialoite täytyy hylätä. Suuren valiokunnan jaostossa eivät sosiaalidemokraattisen puolueen edustajat tätä kannattaneet. Tästä johtuu, ettei jaoston myönteinen kanta tullut näkyviin jaoston esityksessä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. M. Ryömä ed. Lonkaisen kannattamana ehdottanut, että käsittelyn pohjaksi asetettaisiin laki- ja talousvaliokunnan mietintö. Kutsun tätä ehdotusta ed. M. Ryömän ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka käsittelyn pohjaksi hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. M. Ryömän ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 94 jaa- ja 81 ei-ääntä, 4 tyhjää; poissa 20.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. M. Ryömä: Pyydän avointa äänestystä.

Puhemies: Avointa äänestystä on pyydetty. Kehoitetaan niitä edustajia, jotka kannattavat avointa äänestystä, nousemaan seisolleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Avoin äänestys tulee toimitettavaksi.

Sihteeri lukee äänestysesityksen uudelleen.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ala-Kulju, Alestalo, Annala, J., Arhama, Asikainen, Bonsdorff, von Born, Brander, Böök, Cajander, Colliander, Estlander, von Frenckell, Frietsch, Furuhjelm, Haga, Halonen, A., Hannula, M., Hannula, U., Harja, Heikkinen, Helenelund, Hildén, U., Hirvensalo, Honka, Horelli, Huittinen, Hästbacka, Ikonen, Inkilä, Janhonen, Jern, Joukanen, Junes, Jussila, Jutila, Kaasalainen, Kaijalainen, Kallio, Kalliokoski, Kannisto, Kartvetti, Kemppi, Kilpeläinen, K. E., Kirra, Kivioja, Koivisto, Kokko, Kukkonen, Kullberg, Kylänpää, Lahdensuo, Lahtela, Laurén, Lehtonen, Leinonen, Leppälä, Linkomies, Lintulahti, Lohi, Luostarinen, Luukka, Löthman-Koponen, Malmivaara, Mantere, Moilanen, Nikkola, Nurmesniemi, Oksanen, Paavolainen, Pennanen, Pilkama, Pohjala, Pohjannoro, Riipinen, Saarinen, Salmiala, Salo, Salovaara, Sariola, Soini, Soininen, Syrjälä, Söderhjelm, Takala, Tarkkanen, Tolppanen, Tuka, Tuomivaara, Tuorila, Törngren, Vaarama, Wainio, Vallas, Vehkaja, Venho, Vesterinen ja Vilhula.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aarniokoski, Aattela, Ampuja, Andersson, Annala, V., Bryggari, Eskola, Hakala, Harvala, Helenius, Hildén, A., Hiltunen,

Huotari, Hämäläinen, Jokinen, E., Jokinen, K., Jovero, Juutilainen, Kares, Karjalainen, Kilpeläinen, V., Kilpi, Kivisalo, Koivulahti-Lehto, Komu, Koponen, Kosonen, Kuittinen, Kulovaara, Kupari, Kuusisto, Kämäräinen, Kääriäinen, Lastu, Lehtokoski, Lepistö, Lindström, Linna, Lonkainen, Lumme, Malkamäki, Meriläinen, Metsäranta, Muhonen, Mustasilta, Mäkeläinen, Niskanen, Paasonen, Pekkala, Pelttonen, Penttala, Perho, Pesonen, Pitkäsilta, Puitinen, Pyy, Raatikainen, J., Raatikainen, U., Rantala, Rapo, Reinikainen, Rytinki, Ryömä, H., Ryömä, M., Räisänen, Salmenoja, Sergelius, Sillanpää, Sinisalo, Stenwall, Sundström, Swentorjetski, Syrjänen, Tervo, Toivonen, Tolonen, Turkia, Turkka, Welling, Wenman, Wickman, Wirtanen, Voionmaa, Väisänen ja Österholm.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 16 edustajaa:

Fagerholm, Halonen, T., Hänninen, Kekkonen, Kivimäki, Koivuranta, Kujala, Marttila, Miikki, Niukkanen, Nordström, Oksala, Pilppula, Simojoki, Tanner ja Wiik.

Puhemies: Avoimessa äänestyksessä on annettu 98 jaa- ja 85 ei-ääntä.

Eduskunta on siis hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen käsittelyn pohjaksi.

Eduskunta on näin ollen hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi eräiden kapinaan osaaottaneiden henkilöiden armahtamisesta.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 9 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty vuoden 1933 valtiopäivillä hyväksytty, vahvistamatta jätetty edellämäinittu lakiehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 9.

Keskustelu:

Ed. Kivioja: Käsiteltävänä olevan lakivaliokunnan mietinnön liitteeksi on liitetty perustuslakivaliokunnan lausunto, jossa sanotaan aivan lopussa, että perustuslakivaliokunta ei ole puuttunut puheena olevaan tasavallan presidentin ja eduskunnan toimivallan rajoja koskevaan kysymykseen (Ed. Komu: Siihen kai sen olisi pitänyt puuttua!). Sitä varten kai se lähetettiin perustuslakivaliokuntaan, mutta oikeastaan siihen puuttuminen kai sittenkin on ollut tarpeetonta siitä syystä, että eduskunta on tästä asiasta nähdekseni aivan nimenomaan tehnyt päätöksen. Kun tätä asiaa käsiteltiin vuoden 1933 valtiopäivillä, niin oli asiasta annettu lakivaliokunnan mietintö n:o 8 ja sen mietinnön viimeisessä kappaleessa sanotaan näin: „Vaikkakin valiokunta on sitä mieltä, että hallitusmuodon 29 §:n säännökset voidaan tulkita siten, että erityinen laki yleisestä armahtamisesta voidaan säätää siinäkin tapauksessa, että se tulisi koskemaan vain verrattain harvoja henkilöitä, on valiokunnan mielestä kuitenkin asianmukaisempaa, että armahdusoikeuden käyttäminen tässä tapauksessa jätetään tasavallan presidentin harkinnasta riippuvaksi.” Tähän nähden lakivaliokunta silloin ehdotti lakiehdotuksen hylättäväksi. Suuri valiokunta taasen, ja eduskunta, päinvastoin kuin lakivaliokunta, hyväksyi lakiehdotuksen. Siis tätä kysymystä oli mietinnössä valmisteltu, onko eduskunnalla oikeutta vai ei, ja kun laki tuli hyväksytyksi, niin varmasti tuli myöskin hyväksytyksi tämä mietinnössä oleva lausuma, että tämän hallitusmuodon pykälän mukaan voidaan erityinen laki tässä tapauksessa säätää. Lakivaliokunta ei tosin mietinnössään mainitse mitään asiantuntijain kuulemisesta tässä asiassa, mutta minä muistan aivan varmasti, että puhelimessa kysyttiin tätä asiaa erältä asiantuntijoilta, m. m. tasavallan ensimmäiseltä presidentiltä, ja tämä, mitä lakivaliokunta esittää, on juuri hänen kantansa, että laki tosin voidaan säätää, mutta asianmukaisempaa olisi, että asia jätettäisiin presidentille. Vastoin tätä eduskunnan siis aikaisemmin omaksumaa kantaa korkein oikeus esitti lausunnossaan, että eduskunta on ylittänyt toimivaltansa. Kun minä tästä korkeimman oikeuden lausunnosta asian edellisellä kerralla täällä esillä-

ollessa, nimittäin sitä valiokuntaan lähetetäessä, muistini mukaan lausuin puutteellisia tietoja, niin pyydän nyt niitä oikeista ja täydentää. Tässä lausunnossa sanotaan m. m. seuraavaa: „Varsinaisesta armahduksesta, joka on tuomitun rangaistuksen lieventämistä tai kumoamista, on erotettava n. s. abolitio eli esivallan määräys, että syytettä määrätystä rikoksesta tai jostakin rikosten ryhmästä ei ole nostettava taikka että nostettu syyte on jätettävä sillensä. Poikkeuksena laista, joka käskee rikoksen rangaistavaksi ja siis ainakin sallii syytteenkin siitä nostettavaksi, abolitio Suomen nykyisen valtiosäännön mukaan voidaan määrätä vain lainsäädäntötoimin.

Tällä kertaa on kysymys tuomitun rangaistuksen armahtamisesta. Tällaista varsinaista armahdusta on kahta lajia: armonantamista yksityisissä tapauksissa ja yleistä armahdusta eli amnestiaa. Valtion elinten toimintamuotona edellinen on Suomen nykyisin voimassaolevan oikeuden mukaan, niinkuin se säännönmukaisen käytännön mukaan oli aikaisemminkin, hallinnollinen toimenpide, kun jälkimmäinen sitä vastoin aina on lainsäädäntötoimi. Näiden armahduslajien välistä asiallisoikeudellista eroa ei ratkaise armahdettavien yksilöiden lukumäärä; yhtä hyvin kuin yksityistapauksessa armahdus voidaan myöntää monilukuiselle yksilöjoukolle, voidaan amnestialaki laatia niin, että se tosiasiallisesti soveltuu yhteen ainoaan yksilöön, jonka armahtamiseen tietoisesti on vain pyrittykin. — Eri asia on, että tämänlaisen lain säätäminen saattaa olla lainsäädäntövallan väärinkäyttämistä. — Tuntomerkinä, jolla yleinen armahdus on asiallisoikeudellisesti erotettavissa yksityisissä tapauksissa tapahtuvasta armonantamisesta, voidaan — 1917 vuoden perustuslakikomitean käsitykseen yhtyen — pitää, tarkoittaako toimenpide yhdestä tai useammasta rikosten ryhmästä vai määrätystä rikoksesta, yhdestä tai useammasta, tuomittujen rangaistusten armahtamista. Edellisessä tapauksessa on kysymys yleisestä armahduksesta, jälkimmäisessä yksityisessä tapauksessa amnettavasta armosta.

Ennen Suomen nykyisen valtiosäännön voimaantulemista oli armahdusoikeus meillä valtionpäämiehen etuuksia, olipa sitten kysymys yksityistapauksittain tapahtuvasta tai yleisestä armahduksesta. Armahdusoikeuden ollessa siten koottuna yksiin käsiin

ei mikään estänyt toteuttamasta sitä lain muodossa silloinkin, kun oli kysymys armon antamisesta yksityisissä tapauksissa. Näin tapahtuikin ainakin viimeisessä senaikuudessa armahduslaissa, valtionhoitajan päätöksessä laajennetusta semmoisten henkilöiden armahtamisesta, jotka ovat saattaneet itsensä syytäksi valtiorikoksiin, kesäkuun 19 päivästä 1919 (1 kohta).

Nykyisen hallitusmuodon 29 § on säilyttänyt yksityistapauksittain tapahtuvan armahduksen valtionpäämiehen etuutena. Eduskunta ei siis edelleenkään voi siitä päättää. Hallitusmuodon 29 § on siten selvä siinäkin kohden, että armon antaminen yksityisissä tapauksissa nyttemmin voi tapahtua ainoastaan hallinnollisena toimenpiteenä. — Sitä vastoin ei valtionpäämiehellä hallitusmuodon 29 §:n mukaan enää ole valtaa yleiseen armahdukseen, vaan voidaan sellainen antaa ainoastaan erityisellä lailla.

Eduskunnan hyväksymä lakiehdotus tarkoittaa määrätystä kapinarikoksesta, eikä mistään kapina- tai muiden rikosten ryhmästä tuomittujen henkilöiden armahtamista. Puheenaolevien armahduslajien edelläesitetyn asiallisoikeudellisen määrittelyn mukaan lakiehdotus siis pyrkii siihen, mitä hallitusmuodossa sanotaan armon antamiseksi yksityisissä tapauksissa. Kun oikeus tällaiseen armahdukseen, kuten edellä lausuttiin, kuuluu Tasavallan Presidentille, sillä tavoin käytettäväksi kuin hallitusmuodon 29 §:ssä sanotaan, niin on eduskunta hyväksyessään puheenaolevan lain ylittänyt valtiosäännön mukaisen valtansa ja olisi laki sen vuoksi korkeimman oikeuden mielestä jätettävä vahvistamatta.”

Tämä korkeimman oikeuden päätös syntyi äänestyksen jälkeen, kuten perustuslakivaliokunnan lausunnossa sanotaan. Siinä ei kuitenkaan sitä sanota, että tämä on yhdeksän jäsenen mielipide ja että kahdeksan korkeimman oikeuden jäsentä oli päinvastaisella kannalla. Tämän tahtoisin erikoisesti siitä syystä merkitä aikakirjoihin, kun usein nykyaikana siitä eduskuntaa jopa ivataan, että täällä päätökset syntyvät milloin yhden äänen enemmistöllä, milloin arvanheitolla. Asianlaita ei siis tässä tapauksessa ole paljon paremmin korkeimmassa oikeudessaakaan (Ed. Räisänen: Hyvin kai vettu!). On vielä huomattava, että kaksi korkeimman oikeuden jäsentä oli poissa is-

tunnosta — muistini mukaan vaikeasti sairaina — ja mikäli olen kuullut, oli näiden käsitys samanlainen kuin vähemmistön. Jos he olisivat olleet läsnä, niin tämä lausunto olisi voinut olla siis aivan päinvastainen. Eriävän mielipiteen tähän korkeimman oikeuden lausuntoon ilmoittivat oikeusneuvokset Neovius, Serlachius, Aminoff, Järnefelt, Gylling, Kaila, Saloheimo ja Ekholm. Oikeusneuvos Ekholm lausui: „Yksityistapauksittain tapahtuva armahdus, joka edellyttää, että kysymys jonkun rikoksenteikijän armahtamisesta tutkitaan silmällä pitäen ainoastaan tuota yksityistapausta, kuuluu hallitusmuodon 29 §:n 1 momentin mukaan valtionpäämiehelle. Toinen armahtamisen laji on yleinen armahdus, joka voidaan antaa esim. yhteiskuntapoliittisista syistä tarvitsematta kiinnittää huomiota niiden yksilöiden ominaisuuksiin, jotka tulevat tuollaisesta armahtamisesta osallisiksi. Tuollaista yleistä armahdusta ei edellämainitun lainpaikan mukaan voida antaa muuten kuin säätämällä erityinen laki. Armahduslain tulee tällöin käsittää määrättyjen tuntomerkkien nojalla yksilöitävä ryhmä rikoksenteikijöitä. Miten tuollainen ryhmä on määrättävä, jotta armahdusta voitaisiin pitää yleisenä, jää riippumaan harkinnasta. Se seikka, että armahduksella tarkoitetaan vain edeltäpäin tiettyjen yksilöiden samanaikaista armahtamista, ei sinänsä voi olla esteenä armahduslain säätämiseksi. Eduskunnan hyväksymä puheenaoleva laki tarkoittaa määrätystä kapinarikoksesta tuomittujen henkilöiden samanaikaista armahtamista. Onko kysymyksessä yleinen armahdus, josta on säädettävä lailla, vai yksityinen armahdus, josta Tasavallan Presidentti päättää, jää riippumaan siitä, voidaanko katsoa, että armahdettavat muodostavat sellaisen ryhmän rikoksenteikijöitä, jota yleinen armahdus edellyttää. Kun viimeksimainittuun kysymykseen mielestäni voidaan vastata myöntävästi, katson, ettei eduskunta, hyväksyessään puheenaolevan lain, ole ylittänyt valtiosäännön mukaista valtaansa ja että laki niinollen voidaan vahvistaa.”

Tähän lausuntoon yhtyivät nuo eriävällä kannalla olevat äskenmainitut oikeusneuvokset, muut paitsi oikeusneuvos Kaila, joka lausui seuraavaa:

„Yksityistapauksittain tapahtuva armahdus, jollaisen valtionpäämies hallitusmuo-

don 29 §:n mukaan voi myöntää, edellyttää, että kysymys jonkun rikoksenteikijän armahtamisesta tutkitaan silmällä pitäen ainoastaan tuota yksityistapausta. Toinen armahtamisen laji on yleinen armahdus, joka voidaan antaa esim. yhteiskuntapolitiittisista syistä tarvitsematta kiinnittää huomiota niiden yksilöiden ominaisuuksiin, jotka tulevat tuollaisesta armahtamisesta osallisiksi. Tuollaista yleistä armahdusta ei edellämainitun lainkohdan mukaan voida antaa muuten kuin säätämällä erityinen laki. Armahduslain tulee tällöin käsittää määrättyjen tuntomerkkien nojalla yksilöitävä ryhmä rikoksenteikijöitä. Miten tuollainen ryhmä on määrättävä, jotta armahdusta voitaisiin pitää yleisenä, jää riippumaan harkinnasta. Se seikka, että armahduksella tarkoitetaan vain edeltäpäin tiettyjen yksilöiden samanaikaista armahtamista, ei sinänsä estä käsittämästä armahdusta yleiseksi. Eduskunnan hyväksymä puheenaoleva laki tarkoittaa määrätystä kapinarikoksesta tuomittujen henkilöiden samanaikaista armahtamista. Onko tässä kysymys yleisestä vai yksityisestä armahduksesta, jää riippumaan siitä, voidaanko katsoa, että armahdettavat muodostavat sellaisen ryhmän rikoksenteikijöitä, jota yleinen armahdus edellyttää. Viimeksimainittuun kysymykseen voidaan mielestäni vastata myöntävästi. Päättyessäni tähän tulokseen minulla ei ole aihetta kajota kysymykseen, onko valtionpäämiehellä eksklusiivinen oikeus myöntää yksityinen armahdus vai voidaanko siitäkin säätää lailla."

Tämän viimeisen lausunnon ja viimeisen lauseen olen erikoisesti tahtonut sen takia esittää, että kävisi ilmi, kuinka lainoppi-neessa maailmassakin siis löytyy tukea sille käsitykselle, jonka lausuin vuoden 1933 valtiopäivillä tätä asiaa käsiteltäessä, katsellesani vain hallitusmuodon asianomaista pykälää ilman mitään kommentaareja.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta hyväksyy lakivaliokunnan ehdotuksen, jonka mukaan lakiehdotus katsotaan rauenneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotus toivomukseksi tilusten rauhoittamisesta kotieläinten vahingonteolta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 7 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Niskasen toiv. al. n:o 52, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 7.

Keskustelu:

Ed. Niskanen: Herra puhemies! Käsiteltävänä oleva aloite tarkoittaa saada muutosta 18 päivänä helmikuuta 1921 annettuun lakiin tilusten rauhoittamisesta kotieläinten vahingonteolta siten, että kotieläimiä pitävät maan asukkaat olisivat oikeutettuja niitä vapaasti laiduntamaan valtion ja yksityisten y. m. niihin verrattavilla mailla, ei kuitenkaan sellaisilla, jotka omistaja joko omaa laiduntamistaan tai muita tarkoituksiaan varten tahtoo aitauksella suojeltavaksi, ollen laiduntaja kumminkin itse velvoitettu joko paimennuksen tai aitauksen kautta varjelemaan kotieläimiänsä pääsemästä toisen viljelyksille.

Voimassa oleva tilusten rauhoituslaki on puutteellinen useastakin syystä ja ennen kaikkea juuri siitä syystä, että se kieltää kokonaan sen, että toisen tiluksille, ei metsämaallekaan ole oikeutta laskea lehmiä, kotieläimiä, siis laiduntaa siellä. Paitsi yksityisten tiluksilta, niin tämä laki koskee myöskin valtion tilusaloja samalla tavalla.

Tahtoisin tässä yhteydessä muutamiiin kohtiin kiinnittää huomiota. Ensiksikin varsinkin Pohjois-Suomessa ja kuten on tietooni tullut myöskin Itä-Suomessa, on tällä alalla tilanne sellainen, että tilat ovat verrattain pieniä, joten ei riittäisi aidattavaksi viljeltyä maata karjan laiduntamista varten. Olisi ollut kovin välttämätöntä, kuten siihen on totuttukin, saada laiduntaa yleisillä metsälaitumilla, mutta sen voimassa oleva tilusrahoituslaki kokonaan estää, joten on tultu siihen, että varsinkin pientilalliset ovat joutuneet vähentämään karjojansa. Tästä on ollut seuraamuksena

se, että on tulot talossa pienentyneet, sillä meidän tiedämme, että varsinkin pientilallisella pääasiallisin myyntiartikkeli, josta hän varsinaiset rahatulonsa hankkii, on voi, siis karjan tuotanto, ja nyt kun karjat on täytynyt lain pakotuksesta pienentää, niin on hänen tilansa rahatulot myöskin vastaavasti pienentyneet.

Tämä vielä on ymmärrettävissä pientilallisten kannalta, sillä he eivät ole kokonaan joutuneet lehmiänsä lopettamaan, mutta sitä surkuteltavampi on tilanne, kun otetaan huomioon n. s. palstatilalliset ja mäkitupalaiset. Heillähän ei voimassa olevan lain mukaan ole minkäänlaista mahdollisuutta lehmiensä kesällä laiduntamiseen, jollei heillä ole varoja vuokrata suorastaan laidunmaa joltakin hyvältä ihmiseltä (Vasemmalta: Se saattaa maksaa 500 markkaa kesältä!). Aivan, tämä huomautus oli paikallaan. Minä tahdonkin tässä yhteydessä huomauttaa, että monelta köyhältä ihmiseltä tämä sanottu 500 markkaa laitumen vuokrasta puuttuu. Mikä tästä on seurauksena, on se, että hänen on täytynyt ainoa lehmänsä lopettaa ja turvautua maidon saannissa kokonaan kiertelemään pitkin kylää talosta taloon maitohinkki kourassa pyytelemässä, että enkö minä edes lapsilleni saisi kurria palan painimeksi. Surkuteltava tilanne. Se täytyy myöntää ja siksi onkin minun mielestäni välttämättömyys tähän lakiin saada muutoksia.

Tämän voimassa olevan tilusrauhoituslain puoltamista on tahdottu puolustella sillä, että karjojen metsälaiduntaminen vaikuttaisi haitallisesti metsänkasvuun (Keskustasta: Niinhän se vaikuttaakin!). Myönnettäköön, että eräissä tapauksissa lienee tässä väitteessä perää. Mutta kuitenkin asiallisesti ja suurin piirtein katsellessa tilannetta, asia on aivan päinvastainen. Sillä sellaisilla metsämailla, joissa pitäisi saada esim. männynsiemen itämään, joka on verrattain vaikeasti itävää, kuten tunnetaan, niin karja edistää sen itämistä, sillä karjat kulkiessaan kanervikkokankailla polkevat männyn siemenen maahan kiinni, joten sillä silloin on myös itämismahdollisuus, jota vastoin kankailla, joissa karjat eivät kulje, joudutaan siementämistä toimittamaan siitä yksinkertaisesta syystä, että kanervat pitkällä juurillaan kuin myös sammal ja jäkälä estää siemenen pääsemästä maahan kiinni ja näin myöskin estää sen

itämisen. Myöskin on huomautettava siitä, ettei karja varsinaisilla männikkökankailla etsi syötävänsä, se kulkee vain omia polkujansa, joita se tähänkin asti on vuosisatoja kulkenut, ja syötävänsä karja hakee lehikoisista vedenjuoksunoroista ja nevoilta, siellä ei suinkaan milloinkaan, ainakaan niin kauan, kunnes ne saadaan kuivatuksi, ole tilaisuus, ainakaan suuressa määrässä, mäntyjä kasvattaa.

Tahdon myöskin huomauttaa siitä, että rahavalta toimenpiteillään on epäilemättä paljon suurempaa metsänhaaskausta näinä aikoina toimittanut, kuin mitä koskaan meidän karjamme kulkiessaan metsälaitumella on kyennyt tekemään. Ne ovat suorastaan syöneet meidän metsämme ja tämä on minun mielestäni surullisempi tilanne kuin konsanaan voidaan ajatellakaan aiheutettavan karjojen metsälaiduntamisella, mikä nyt kielletään lain kautta (Vasemmalta: Oikein puhuttu!).

Tässä mainitsin jo, että on tämän voimassa olevan lain nojalla jouduttu pienistä kodeista hävittämään ainoa lehmä. Tämä tuntuu ei ainoastaan perheen köyhyydessä, mutta myöskin Suomen kansan kasvattamisessa. Työväen asunto-oloja käsittelevän asian yhteydessä ed. Sillanpää minun mielestäni lausui hyvin hyvästi, kun hän sanoi, että ravinto- ja asunto-olot ne ovat, jotka vaikuttavat eniten meidän kansamme terveyteen kuin mitkään muut seikat. Nyt kun lapsilta, pienen kodin lapsilta on riistetty tuo lämmin maitotilkka, niin tietää se kurriin vaihdettuna, että myöskin siinä kodissa ovat entistä kalvakaammat lasten kasvot. Tältäkin kannalta katsottuna on laki tavattoman puutteellinen.

Että meidän maassamme valtio omistaa suuria metsäaloja, se on tunnettua, ja siksi onkin valtiiovallan kiinnitettävä vakavasti huomiota siihen, onko sillä asiallista oikeutta kieltää metsälaiduntaminen kokonaisuudessaan, koska sen jälestä joudutaan yhteiskunnan huollossa hoitamaan niitten kotien ihmisiä, jotka joutuvat tämän lain vaikutuksesta enemmän taikka vähemmän nauttimaan yhteiskunnan sosiaalista huoltoa. Kun otamme tilastot huomioon, niin valtion metsämaata koko meidän metsäaloissamme on 39.78 %, yksityisten metsämaita on 51.01 %, yhtiöt omistavat vain 7.55 %, joten tämän tilastonkin

valossa voidaan havaita, että valtion on ensi kädessä, siis eduskunnan toimittava siten, että saataisiin tilusrahoituslaissa sellainen muutos aikaan, jota se hartaasti kaipaa, kuten olen osoittanut, vapaa laiduntaminen metsämailla.

Kun katselemme asian sitä puolta, että tässä aloitteessa tarkoitetaan antaa yleisellä niin valtion kuin yksityistenkin metsämailla vapaa laiduntamisoikeus kaikille kansalaisille yhtä hyvin maata omistaville kuin maattomillekin, niin voidaan ehkä pahansuopaisuudessa väittää, että tässä pyritään kommunismiin, yhteisomistukseen j. n. e. Siksi sitä on vastustettava. Mutta kun katselemme asian sitä puolta, minkä aiheuttaa laitumen puutteessa lehmän hävittäminen köyhästä työläiskodista, niin huomaa, että sieltä kautta pyritään lähemmä yhteistä pataa, siis kollektiivia, kun joudutaan sanotuista syistä aiheutuneen köyhyyden takia kunnan kassasta antamaan leipä- ja maitoavustusta suuriin perheisiin.

Vielä haluan huomauttaa, että mainittu laki ei ainakaan kaikissa osissa maattamme toteuta sitä, mikä on ja minkä täytyy olla lain tarkoitus, nimittäin yhteisen kansan paras. Sillä laissa tilusrahoittamisesta kotieläinten vahingonteolta 1 luvun 1 pykälässä jo sanotaan: „Jokainen, joka pitää kotieläimiä, olkoon velvollinen niitä niin varjelemaan, etteivät ne pääse toisen tiluksille.” Siis ei metsäänkään. Saman lain 3 luvun 35 § sanoo: „Sellaisen yhteisen metsämaan osakkaiden, jota on käytettävä pysyvän metsän hoitoon, tulee keskenään sopia, miten yhteismaata on laidunnettava. Kukin osakas olkoon laiduntamiseen oikeutettu sen osuuden mukaan, mikä hänellä on yhteismetsään ja olkoon hänellä saman perusteen mukaan äänioikeus yhteistä laidunmaata koskevassa asiassa.” Kuten huomataan, voimassaolevan tilusrahoituslain henki kokonaisuudessaan on se, että yhteisille metsälaitumille ei saa laskea ensinkään sellainen henkilö karjaansa, joka ei metsää taikka maata omista, joten kokonaisuudessaan suletaan tässä asiassa yhteiskunnan piiristäkin pois nämä henkilöt, jotka ovat maattomia, kuten sanotaan. Senvuoksi olisi korjattava sitä lakia siten, että ainakin Pohjois-Suomessa jokaisella kotieläinten pitäjällä olisi oikeus laiduntaa karjaansa yksityisten ja valtion metsämailla, siis yleensä entisillä yleisillä laidunmailla, mi-

käli niitä ei ole otettu viljelykseen, tai omistaja ole niitä aitaamalla varannut omaan laiduntamiseen. Tällöin tulisi tietysti laiduntajan joko paimennuksen tai aitaamisen kautta varjella kotieläimiään pääsemästä toisten viljelyksille.

Myöhemmin, kun tämä aloite on tehty, on tullut tietoon, että on hallituksella ja lainvalmistelukunnalla työnalaisena sanotun lainkohdan korjaaminen taikka oikeastaan koko lain. Siksi en tässä yhteydessä haluaakaan tehdä asiasta esitystä. Tahdon vain lopuksi kehoittaa hallituksen jäseniä tarkoin pitämään huolen siitä, etteivät meidän metsissämme kasvavat ruohorikkakauden enää saisi jäädä käyttämättä, vaan että ne annettaisiin yhteislaiduntamisen kautta Suomen kansan hyvinvoinnin tukemiseksi.

Ed. T a k a l a: Ed. Niskanen ei esittänyt aloitteensa pontta nyt hyväksyttäväksi ja koko aloite oli tarpeeton, sillä maalaisliittolaiset, ed. Salo ensimmäisenä allekirjoittajana, tekivät aloitteen tästä jo 1933, joka sitten seuraavana vuonna käsiteltiin eduskunnassa ja eduskunta hyväksyi siitä myönteisen ponnin, joten asia on nyt hallituksessa valmisteltavana, kuten ed. Niskanenkin mainitsi. Siis koko aloite on ollut tarpeeton ja jos hän olisi muistanut eduskunnan päätöksen asiasta, ei hän varmaankaan olisi sitä tehnyt.

Ed. N i s k a n e n: Minä ihmettelen ed. Takalan huomautusta tässä kysymyksessä, sillä kyllä minä olin tietoinen päätöksestä (Ed. Komu: Mitä teit turhaa työtä!). Mutta asia oli jo minun nähdäkseni silloin aivan liian vanha, joten näytti siltä, että silloinen hallitus kokonaan uummisti asialle silmänsä. Minä pidän asian niin tärkeänä, että sitä ei ole haudattava vain pöytälaatikkoon. Ei totta totisesti. Sillä ed. Salon lakialoitteesta tässä asiassa, niin hyvää kuin se tarkoittaakin, eduskunnassa tuli vain ponsi, ja ponsilla pommittaminen silloista hallitusta tässä tärkeässä kysymyksessä näytti olevan turhaa.

Ed. T a k a l a: Edellisen puheenvuoron johdosta vain huomauttaisin, että kun eduskunta oli pari vuotta sitten hyväksynyt hallitusta velvoittavan ponnin, niin

asiallisempaa olisi ollut silloin tehdä kysely asiasta hallitukselle.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta hyväksyy laki- ja talousvaliokunnan hylkäävän ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan

7) Ehdotuksen laiksi viennin säännöstelystä eräissä tapauksissa

sisältävä hallituksen esitys n:o 47, ja

8) Ehdotuksen laiksi eräistä valmisteveroista annettujen lakien noudattamisen valvonnasta

sisältävä hallituksen esitys n:o 49;

lakivaliokuntaan

9) Ehdotuksen laiksi alusrekisterilain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 52, sekä

valtiovarainvaliokuntaan

10) Ehdotuksen laiksi merenkulkuhallinnon viroista ja toimista

sisältävä ed. Lonkaisen y. m. lak. al. n:o 60.

Pöydällepano:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

11) Ehdotuksen laiksi oikeudesta lähettää viranomaisille ja niiltä saada asiakirjoja postitse annetun lain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 10.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 15.

Täysistunto lopetetaan kello 17,08.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

26. Perjantaina 20 p. marraskuuta 1936

kello 15.

Päiväjärjestys.

Siv.

Ilmoituksia.

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi lohkotilan kiin-
nitysvastuun rajoittamisesta 640
Asiakirjat: Suuren valiokun-
nan mietintö n:o 18; lakivaliokunnan
mietintö n:o 7; hallituksen esitys
n:o 24.

2) Ehdotus laiksi köyhäinhoitolain
51 §:n muuttamisesta 641

Asiakirjat: Suuren valiokun-
nan mietintö n:o 19; laki- ja talous-
valiokunnan mietintö n:o 3; ed. M.
Ryömän y. m. lak. al. n:o 50.

Ensimmäinen käsittely:

3) Ehdotus laiksi oikeudesta lähet-
tää viranomaisille ja niiltä saada asia-
kirjoja postitse annetun lain muutta-
misesta 646

Asiakirjat: Lakivaliokunnan
mietintö n:o 10; hallituksen esitys
n:o 41.

Pöydällepanoa varten esitellään:

4) Perustuslakivaliokunnan mie-
tintö n:o 4 oikeuskanslerin vuodelta
1935 antaman kertomuksen johdosta ..

5) Lakivaliokunnan mietintö n:o 11
hallituksen esityksen johdosta laiksi
ulosottolain 4 luvun väliaikaisesta
muuttamisesta annetun lain voimassa-
oloajasta ..

6) Lakivaliokunnan mietintö n:o 12
hallituksen esityksen johdosta laiksi
14 päivänä joulukuuta 1934 ulosotto-
lain 5 luvun 27 §:n väliaikaisesta
muuttamisesta annetun lain voimassa-
oloajasta 646

7) Valtiovarainvaliokunnan mie-
tintö n:o 10 hallituksen esityksen joh-
dosta laiksi korotetun tupakkavalmis-
teveron kantamisesta vuonna 1937 .. ”

8) Valtiovarainvaliokunnan mie-
tintö n:o 11 hallituksen esityksen joh-
dosta laiksi tulitikkuverosta ”

9) Valtiovarainvaliokunnan mie-
tintö n:o 12 hallituksen esityksen joh-
dosta laiksi makeisvalmisteverosta ... ”

10) Valtiovarainvaliokunnan mie-
tintö n:o 13 hallituksen esityksen joh-
dosta moottoriajoneuvoverosta ”

11) Valtiovarainvaliokunnan mie-
tintö n:o 14 hallituksen esityksen joh-
dosta laiksi margariinivalmisteista ja
rehuaineista vuodelta 1937 suoritetta-
vasta verosta ”

12) Valtiovarainvaliokunnan mie-
tintö n:o 15 lakialoitteen johdosta,
joka sisältää ehdotuksen laiksi mallas-
juomaverosta 20 päivänä joulukuuta
1934 annetun lain 4 §:n muuttami-
sesta ”

13) Valtiovarainvaliokunnan mie-
tintö n:o 16 hallituksen esityksen joh-
dosta valtioneuvoston lainanottoval-
tuuksista ”

14) Valtiovarainvaliokunnan mie-
tintö n:o 17 hallituksen esityksen joh-
dosta lisäykseksi määrärahaan Helsin-
gin uutta posti- ja lennätintaltoa var-
ten 647

15) Valtiovarainvaliokunnan mie-
tintö n:o 18 hallituksen esityksen joh-
dosta lisämäärärahan myöntämisestä

Lappeenrannan—Elisenvaaran rautatierakennusta varten

16) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 9 toivomusaloitteen johdosta neuvotteluihin ryhtymisestä Ruotsin hallituksen kanssa Tornionjoen tulvatilanteiden kaikinpuoliseksi selvittämiseksi

17) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 3 uusien metsäkoulujen perustamista koskevien toivomusaloitteiden johdosta

Siv.

647

Puhetta johtaa puhemies Hakkila.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi varapuhemies von Born sekä edustajat Harvala, Hirvensalo, Kivimäki, Kukkonen ja Salmiala.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta yksityisasiain takia edustajat Harvala ja v. Born sekä perheessä sattuneen sairauden takia edustajat Salmiala ja Hirvensalo, ensi tiistain istunnosta yksityisasiain takia ed. Kirra ja oikeusasian vuoksi ed. Meriläinen, maanantaina ja tiistaina oikeusasian vuoksi ed. Arhama sekä viikon ajaksi sairauden vuoksi ed. Kivimäki.

Asetus Bulgarian kanssa tehdyn maksusopimuksen voimaansaattamisesta.

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä tarkoituksessa kuin Suomen vientikaupan turvaamiseksi joulukuun 31 päivänä 1935 annetun lain 2 §:ssä säädetään, on tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvaan kuun 13 päivästä eduskunnan puhemiehelle saapunut viimeksimainittuna päivänä annettu asetus Bulgarian kanssa tehdyn maksusopi-

muksen voimaansaattamisesta, mikä on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Asetus Italian kanssa kauppavaihdon ja siihen kuuluvien maksujen järjestelyä koskevan väliaikaisen sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen voimaansaattamisesta.

Puhemies: Samassa tarkoituksessa on tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvaan kuun 13 päivästä eduskunnan puhemiehelle saapunut sanottuna päivänä annettu asetus Italian kanssa tehdyn kauppavaihdon ja siihen kuuluvien maksujen järjestelyä koskevan väliaikaisen sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen voimaansaattamisesta, mikä asetus on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Venho: Suuri valiokunta kokoontuu tänään 15 minuutin kuluttua siitä lukien, kuin tämä täysistunto on päättynyt.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi lohkotilan kiinnitysvastuun rajoittamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 24, jota on valmisteluvasti käsitelty lakivaliokunnan mietinnössä n:o 7 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 18, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on, mitä tulee toisessa käsittelyssä päätetyn lakiehdotuksen julistamiseen kiireelliseksi, suuren valiokunnan mietinnössä siitä esitetty ehdotus. Ensin sallitaan keskustelu asiasta. Sen jälkeen tehdään päätös lakiehdotuksen julistamisesta kiireelliseksi. Siinä tapauksessa, että suuren valiokunnan tätä koskeva ehdotus hyväksytään, päätetään lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä, mutta jos ehdotus lakiehdotuksen

julistamisesta kiireelliseksi hylätään, on päätös tehtävä lakiehdotuksen jättämisestä lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin tai sen hylkäämisestä. Keskustelun kuluessa on esitettävä kaikki ehdotukset, jotka asiassa halutaan tehdä.

Keskustelu:

Ed. Kuusisto: Osoituksena siitä nurjamielisyydestä, mitä eräillä tahoilla osoitetaan kaikkeen siihen nähden, mitä eduskunta tekee tai tekemättä jättää, on vielä mainittava tämän asian yhteydessä seuraavaa.

Kun tämä asia oli viime tiistaina toisessa käsittelyssä täällä, niin sen johdosta kirjoitti kokoomuspuolueen päählehen poliittinen pakinoitsija m. m. seuraavaa: „Käyttyistä puheenvuoroista huomasin sellaista esimarxilaista henkeä, sellaista Proudhonilaista mieltä, että omaisuus on varkautta. Eikä kiinnityksen haltijoilla pitäisi olla mitään jupisemista, säänneltäinpä heidän oikeuksiaan sinne tai tänne eduskunnassa.” Täytyy olla jotain suurta ilkeämielisyyttä voidakseen sen keskustelun pohjalla, mitä tässä asiassa viime tiistaina täällä käytiin, tällä tavalla kirjoittaa. Ei yhdessäkään tätä asiaa koskevassa aloitteessa eikä valiokuntien mietinnöissä eikä eduskunnan keskustelussa ole milloinkaan tähän tapaan viitattu kuin mitä tässä kirjoituksessa sanotaan. Mutta samassa lehdessä on eduskunta vastaan vielä muutakin. Siellähän etusivulla korkein kirjaimin julistetaan, että ensivuoden talousarviota käsiteltäessä valtiovarainvaliokunnassa ensimmäisen lukemisen päätyttyä todettiin, että talousarviossa oli sadanmiljoonan markan vajaus. Tässäkään asiassa ei ole yhtään perää.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ehdotus lakiehdotuksen julistamisesta kiireelliseksi hyväksytään yksimielisesti.

Lakiehdotus hyväksytään niinkään yksimielisesti.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi köyhäinhuoltolain 51 §:n muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä ed. M. Ryömän y. m. lak. al. n:o 50, jota on valmistelevasti käsitelty laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 3 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 19, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Keskustelu:

Ed. Lonkainen: Herra puhemies! — Nyt esilläoleva kansamme kaikkein köyhimmille piireille suurimerkityksellinen asia on joutunut täällä eduskunnassa kolmanteen käsittelyyn poistuaakseen tällä kertaa pois päiväjärjestyksestä ilman, että ne yhteiskuntamme kovaosaiset, jotka ovat odottaneet tämän asian järjestämistä — sekä pääsemistä samoista oikeuksista osallisiksi, joita monet muut yhteiskuntaluokat ovat vaikeina päivinäan yhteiskunnan apuihin nähden nauttineet — olisivat saaneet mitään. Heille on jälleen, niinkuin usein ennenkin, tarjottu eduskunnan porvarillisen enemmistön taholta pelkissä sanoissa esiintyvää myötätuntoa, joka ei yhteiskunnalle maksa mitään ja joka ei myös asianomaisille tuota minkäänlaista helpotusta siihen velkaan, joka on syntynyt ilman heidän omaa syytään. Tuo mitään antamaton myötätunto on esiintynyt kysymyksessä olevan lainmuutoksen vastustajain sanoissa koko asian käsittelyn ajan sen kaikissa vaiheissa. Niinpä jo laki- ja talousvaliokunnan asialle myönteisen mietinnön perään liitettyssä vastalauseessakin sanotaan, että edesmenneinä vaikeina vuosina on suuri osa työttömiä joutunut nauttimaan kuntien köyhäinhuoltoapua, jota nyt, kun ajat ovat hiukan parantuneet, on alettu periä takaisin. Vastalausajat eivät kuitenkaan, vaikkakin myöntävät tuollaisen takaisinperimisen olevan käynnissä, katso minkäänlaisia toimenpiteitä tarpeellisiksi. Sitä ei kuitenkaan sovi ihmetellä, sillä kun tarkastelee vastalauseen allekirjoittaneiden nimiluetteloa, niin huomaa, että se suurelta osalta edustaa niitä piirejä, jotka kovina vuosina ja vielä senkin jälkeen jatkuvasti ovat saaneet vaikeuksissaan yhteiskunnalta apua mitä moninaisimmissa muodoissa ilman, että näitä apuja vaikeuksien voitettua olisi ajateltukaan periä takaisin. Ei ole ensi ker-

ran, kun nämä samat piirit ovat kieltämässä kansan vähäväkisimpien oikeuksia ja näiden kovaosaisimpien tunnustamista yhteiskunnan apuihin nähden heidän kanssansa tasavertaisiksi.

Nyt kysymyksessä olevan lain hyväksymisellä eivät raskaina työttömyysvuosina köyhäinhoitoapuun pakotetut olisi yhteiskunnalta kovinkaan lihavaa saalista saaneet. Perin vaatimattomat ovat ne erät, joista tässä on kysymys, vaatimattomat yhteiskunnan taholta katsottuna, mutta kylläkin asianomaisille itselleen hyvinkin merkitykselliset. Mutta tämäkin sangen kaino piisara, joka tahdottiin vähäväkisille tipahuttaa, on viime hetkessä temmattu takaisin. Minä en omasta puolestani pääse siitä käsityksestä, että tämän asian käsittelyssä on turvauduttu hyvin suuressa määrässä todisteluihin, jotka tuntuvat saivartelulta. Minä en ole tullut vakuutetuksi siitä, etteivätkö kunnat olisi voineet kyseellisen lainmuutoksen hyväksymisen jälkeen sitä tulkita erikoisempiin vaikeuksiin joutumatta. Tämän asian käsittelyn yhteydessä on tavattoman paljon teoretisoitu, haettu esille kaikki mahdollisuudet, tunkeuduttu syvälle, liikuttu leveällä, sekä uskoteltu jos jonkinlaisia pulia syntyvän jos köyhäinhoitolain yhtä pykälää, joka koskee yhteiskunnan takaisin-saamisoikeutta niiltä, joille yhteiskunnan äärimmäisessä hädässä on täytynyt antaa leipäpala, muutettaisiin. On selitetty, että asia kaipaava perusteellisempaa valmistelua, tutkimusta siitä, millä tavalla tuo köyhien vapauttaminen saamiensa apujen korvaamisesta tulee järkyttämään kuntien asioiden hoidon joustavuutta, ja on pyritty myös aliarvioimaan ehdotetun lainmuutoksen merkitystä. Minusta tuntuu niinkuin kaikella tällä olisi tahdottu päästä siihen, että asia ainakin tällä kertaa saataisiin pois päivä-järjestyksestä yhteiskunnan kovaosaisille taloudellisia myönnytyksiä tekemättä, heille mitään käteen antamatta.

Tämän asian käsittelyn yhteydessä on käynyt selville, että köyhäinhoito-laissa on, mikäli se koskee annettujen avustusten korvausvelvollisuutta, korjaamisen varaa. Ne asiantuntijat, joita on kuultu sekä laki- ja talousvaliokunnassa kuin myös suuren valiokunnan jaostossa, ovat myöntäneet lain kaipaavan korjausta, vaikkakin he ovat olleet siinä käsityksessä, ettei korjaus ole aikaansaataavissa näin lyhyellä, vain lain

yhteen pykälään kohdistuvalla muutoksella. Tämä asiantuntijoiden käsitys asian perusteellisemmasta valmistelusta onkin antanut kysymyksessä olevan lainmuutoksen vastustajille selkänöjan, jota on käytetty saat- taessa muutosehdotus semmoiseen lopputulokseen mihin se on tullut.

Minä jo mainitsin siitä, että tämä nyt tällä kertaa hedelmättömäksi saatettu asia on saavuttanut vastustajainkin keskuudessa sanoissa ilmenevää myötätuntoa. Jokainen vastustavalla kannalla ollut puhuja on ollut sitä mieltä, että köyhäinhoidollisten avustusten, silloin kun niitä on annettu asianomaisen jouduttua hätään ilman omaa syytään, takaisin periminen on kohtuutonta. Sitä se onkin, varsinkin silloin, kun olevat olot jatkuvasti aiheuttavat työttömyyttä, kun yhä edelleen on olemassa alipalkkausta, kun puutteellinen toimeentulo synnyttää ja edistää sellaisia sairauksia kuin esim. tuberkuloosi, kun sosiaalinen lainsäädäntö on meillä niin takapajuisella kannalla, ettei työttömyyden ja sairauden sattussa ole tämän kirouksen alaisiksi joutuneilla mitään muuta turvaa yhteiskunnan puolesta kuin kuntien vaivaishoito. Kun vastustajainkin on täytynyt myöntää, että koska tämmöisissä oloissa se apu, joka köyhäinhoitoavustuksina kaikista kovaosaisimmille on yhteiskunnan pöydältä muruina pudotettu, vaaditaan suoritettavaksi takaisin, on meidän köyhäinhoito-laissamme korjaamisen varaa. Kokonaan toisin olisi asian laita, jos meillä sairaus- ja työttömyysvakuutuksen kautta, kuten monissa muissa maissa on asian laita, turvattaisiin ne, jotka olevista oloista kärsivät. Silloin olisi köyhäinhoidollisten avustusten korvaukset, jos ne kohdistuvat terveisiin ja työkykyisiin, ymmärrettävämmät, mutta nykyisissä oloissa eivät.

Lainmuutos, josta nyt on kysymys, on tällä kertaa — kuten minä jo huomautin — siinä vaiheessa, että se jää tulematta. Kun kuitenkin asian käsittelyn aikana on puhuttu paljon siitä, että köyhäinhoitolain muuttamista kysymyksessä olevaan suuntaan on perusteellisemmin tutkittava, esitys hallituksen toimesta valmistettava, haluamme nyt, kun asia on joutunut siihen missä se on, jättää tämän asian valmisteltavaksi kaikessa laajuudessaan sillä toivomuksella, että kaikki se myötätunto, joka vastustajainkin taholta on tämän asian käsittelyn aikana esiintynyt, tulisi mukaan

antamaan hallitukselle velvoituksen valmistellun esityksen aikaansaamiseksi köyhäinhuoltolain muutokseksi.

Tässä mielessä ehdotan, herra puhemies, eduskunnan päätettäväksi toivomuksen, että hallitus kiireellisesti valmistaisi eduskunnalle esityksen sellaisista muutoksista köyhäinhuoltolakiin, että työttömyyden, alipalkkauksen, sairauden tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi köyhäinhuoltoon turvautunut avunsaaja vapautetaan korvausvelvollisuudesta.

Ed. V. A n n a l a : Tämän esillä olevan aloitteen toisessa käsittelyssä esitettiin eri ryhmien taholta se käsitys, että köyhäinhuoltolaki kaipa muutosta siihen suuntaan kuin aloitteentekijäkin oli esittänyt. Kuitenkin huomautettiin, että asia ei ole riittävästi valmisteltu ja sen takia monet katsoivat voivansa asettua aloitetta vastaan. Toinen kohta, joka esitettiin hylkäämisen perustaksi, oli, että puheenalaisen pykälän muuttaminen esitetyllä tavalla joutuisi ristiriitaan muitten lainkohtien kanssa. Minä puolestani katsoin voivani laki- ja talousvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti hyväksyä lain muutoksen huolimatta siitä, että tuo vaara oli olemassa. Onhan niin, että vaikkapa tuo ristiriita olisikin ollut seurauksena, niin ennenkuin tämä laki on saanut korkeimman hyväksymisen, olisi hallituksella ollut tilaisuus antaa esitys nimenomaan niiden lainkohtien muuttamisesta, joiden kanssa esilläoleva pykälä olisi joutunut ristiriitaan. Lain muutoksesta kuitenkin ei voi enää olla kysymys. Aloite tulee tässä istunnossa hylätyksi.

Ed. Lonkainen on täällä esittänyt hyväksyttäväksi toivomusponnen, joka minun nähdäkseni sellaisenansa on melkolailla mahdollon. On aivan tarpeetonta määritellä toivomusponnessa yksityiskohtaisesti, mistä syistä tämä avustuksen saaja joutuu maksukyvyttömäksi. Se vaikuttaisi vain sen, että hallituksen kädet tulisivat tässä kohden aikailla sidotuiksi. Minä puolestani pyydänkin ehdottaa eduskunnan päätettäväksi seuraavan toivomusponnen:

että hallitus antaisi esityksen voimassa olevan köyhäinhuoltolain säännösten ja muiden kysymyksen tulevien lainkohtien muuttamiseksi siten, että köyhäinhuoltoavustusten takaisin perimisellä ei vaikeuteta avustuksen saajain tai heidän huoltovelvollistensa

toimeentuloa (Vasemmalta: Se on samaa kuin 52 §. Se on vanha pykälä!).

Ed. L u m m e : Herra puhemies! Tämän asian ollessa esillä toisessa käsittelyssä viime tiistaina mainittiin Tampereelta eräs tapaus, joka ei kuitenkaan ole sellainen, kuin miksi se tahdottiin täällä osoittaa, ja lausunto perustuneekin vääriin tietoihin. Mielestäni on tärkeätä, että eduskunnan pöytäkirjaan tulee merkityksi oikaisu siihen.

Täällähän kerrottiin, että sellaiselta työläiseltä, joka päivittäin polkupyörällä käy 35 kilometrin päässä työansiolle ja sieltä palattuaan iltaisin suorittaa kodin taloustoimet ja sen jälkeen vielä itse omin avuin hoitaa keuhkotautista vaimoan ja on joutunut turvautumaan köyhäinhuoltoon, vaaditaan avustukset takaisin ja oli aivan vähällä, ettei hän vielä työlaitoksessa joutunut niitä korvaamaan. Edelleen sanottiin, että hän suurten vaikeuksien keskellä yhä edelleen joutuu vähistä varoistaan niitä maksamaan. Viime istunnon jälkeen käännyin Tampereen köyhäinhuoltolautakunnan puoleen, koska täällä esitettiin sangen raskas syytös sikäläistä köyhäinhuoltoon vastaan, ja olenkin asiasta saanut aivan toisenlaisia tietoja, kuin mitä täällä esitettiin. Lausunnossa mainittu mies vapautui vankilasta 8 päivänä tammikuuta 1935 ja oli perhe, vaimo ja kaksi lasta Pohjois-Pirkkalan köyhäinhoidon huollettavina vaikkakin nauttivat Tampereella kotipaikkaoikeutta. Hallussani olevasta Pohjois-Pirkkalan köyhäinhuoltolautakunnan esimiehen todistuksesta 28/8 1936 m.m. ilmenee, ettei mies ole pitänyt huolta vaimostaan ja kahdesta alakäisestä lapsestaan vielä senkään jälkeen kun hän vapautui vankilasta. Hänen vaimonsa kuoli 8 päivänä maaliskuuta 1936 eikä senkään jälkeen mies ole välittänyt lapsista, viettäen muuten kevyttä elämää. Perhe on saanut kunnanavustusta viime kesän puoliväliin mennessä noin 26,000 markkaa, ja molemmat lapset, vaikka miehellä on vakinainen työpaikka, ovat nytkin kunnan huollossa. Maaherran päätös hankittiin miehen korvausvelvollisuudesta, mutta sitä ei ole pantu täytäntöön eikä pannakaan, jos mies osoittaa todellista halua huolehtia lapsistaan. Työlaitospelko on saanutkin miehen hiukan korvaamaan lastenhuoltokustannuksia. Tampereen köy-

hainhoidossa on yleensä otettu huomioon voimassaolevan köyhäinhuoltolain 52 §:n säännös, jonka mukaan, jos harkitaan, että korvausvelvollinen korvausta suorittamalla voi menettää mahdollisuuden itsensä ja omaistensa elättämiseen, älköön korvausta häneltä otettako. Säännöllistä elämää viettäviltä, joiden toimeentulo on niukkaa, ei ole korvauksia vaadittu. Korvausvaatimukset on kohdistettu vain juopotteleviin ja muutenkin epäsäännöllistä elämää viettäviin, joiden avuntarve on pääasiallisesti aiheutunut epäsäännöllisestä elämästä. Sellaista menettelyä vastaan ei pitäisi kenelläkään täälläkään olla muistuttamista. Kun kuitenkin lain nykyisellään ollen voidaan väärinkin menetellä kunnollisia avunsaajia kohtaan, joskaan edelläkerrottu tapaus ei kelpaa esimerkiksi, niin on syytä saada lakiin tarpeellinen korjaus, ja siksi kannattankin, herra puhemies, ed. Lonkaisen esittämää pontta.

Ed. Riipinen: Pyydän kannattaa ed. V. Annalan tekemää ehdotusta.

Ed. M. Ryömä: Siihen nähden, mitä ed. Lumme huomautti viime istunnossa esittämästäni tamperelaisesta esimerkistä, haluan ilmoittaa, että se esimerkki perustui useiden puolueettomien henkilöiden antamiin todistuksiin ja maaherran päätökseen tässä asiassa, mikäli se koskee asianomaisen henkilön lähettämistä työlaitokseen. Nämä puolueettomien henkilöiden antamat lausunnot olivat liitettyt asianomaisen maaherralle lähettämään selvitykseen asiasta ja ilmeisesti niiden perusteella myöskin maaherra epäsi hänen lähettämisen työlaitokseen pitäen korvausvelvollisuutta riittävänä.

Mitä sitten tulee tähän ed. V. Annalan esittämään ponsiluonnokseen, niin on välttämätöntä huomauttaa, että se ei sisällä yhtään mitään sen enempää kuin mitä köyhäinhuoltolain 52 § jo tällä hetkellä sisältää. Se ei siis pienimmässäkään määrässä velvoittaisi hallitusta antamaan lakiesitystä, joka parantaisi nykyistä köyhäinhuoltolakia. Ainoastaan tämä ed. Lonkaisen esittämä ponsiluonnos, joka sekään ei vielä sanottavassa määrässä hallituksen käsiä sido, ainoastaan se voisi jossakin määrässä velvoittaa hallitusta parantamaan nykyistä köyhäinhuoltolakia. Kannatan siis sitä.

Ed. Lumme: Pyydän huomauttaa, että meillä on Hämeen läänin maaherran myönteinen päätös kyseellisessä asiassa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Lonkainen ed. Lumpeen kannattamana ehdottanut eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen, „että hallitus kiireellisesti valmistaisi eduskunnalle esityksen sellaisista muutoksista köyhäinhuoltolakiin, että työttömyyden, alipalkkauksen, sairauden tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi köyhäinhoitoon turvautunut avunsaaja vapautetaan korvausvelvollisuudesta”. Kutsun tätä ehdotusta ed. Lonkaisen ehdotukseksi. Ed. V. Annala ed. Riipisen kannattamana on ehdottanut eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen, „että hallitus antaisi esityksen voimassaolevan köyhäinhuoltolain säännösten ja muiden kysymykseen tulevien lainkohtien muuttamiseksi siten, että köyhäinhoitoavustusten takaisinperimisellä ei vaikeuteta avustuksensaajien tai heidän huoltovelvollistensa toimeentuloa”. Kutsun tätä ehdotusta ed. V. Annalan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Mitä ed. Lonkaisen ja ed. V. Annalan ehdotuksiin tulee, on ne työjärjestyksen 43 §:n 3 momentin mukaisesti pantava pöydälle seuraavaan täysistuntoon, ellei eduskunta niitä heti hylkää. Näin ollen on tässä istunnossa lakiehdotuksen kolmannen käsittelyn päätyttyä erikseen äänestettävä sanottujen ehdotusten hyväksymisestä pantavaksi pöydälle seuraavaan istuntoon taikka niiden hylkäämisestä.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Lonkaisen ehdotuksesta.

Joka hyväksyy ed. Lonkaisen ehdotuksen pantavaksi pöydälle seuraavaan istuntoon,

äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on sanottu ehdotus hylätty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 110 jaa- ja 70 ei-ääntä, 6 tyhjää; poissa 13.

Eduskunta on siis hyväksynyt ed. Lonkaisen ehdotuksen pantavaksi pöydälle seuraavaan istuntoon.

Äänestys ed. V. Annalan ehdotuksesta.

Joka hyväksyy ed. V. Annalan ehdotuksen pantavaksi pöydälle seuraavaan istuntoon, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on sanottu ehdotus hylätty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 59 jaa- ja 120 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 18.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. V. Annala: Pyydän avointa äänestystä.

Puhemies: Avointa äänestystä on pyydetty. Kehoitetaan niitä edustajia, jotka kannattavat avointa äänestystä, nousemaan seisalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Avoin äänestys tulee toimitettavaksi.

Sihteeri lukee äänestysesityksen uudestaan.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ala-Kulju, Alestalo, Annala, V., Bondorff, Brander, Böök, Cajander, Colliander, von Frenckell, Harja, Heikkinen, Helene-lund, Hildén, U., Honka, Horelli, Hästbacka, Ikonen, Joukanen, Junes, Jussila, Kaasalainen, Kaijalainen, Kallio, Kannisto, Kares, Kemppi, Kilpeläinen, K. E., Koivisto, Kokko, Kullberg, Kämäräinen, Lahdensuo, Leppälä, Linkomies, Lintulahti, Luukka, Malmivaara, Miikki, Moilanen, Nikkola, Nordström, Oksala, Oksanen, Paavolainen, Pennanen, Pilkama, Pilppula, Pohjannoro, Riipinen, Saarinen, Salo, Salo-

vaara, Sariola, Sergelius, Simojoki, Soini, Söderhjelm, Tukia, Tuomivaara, Tuorila, Vaarama, Wainio, Vallas ja Vilhula.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aarniokoski, Aattela, Ampuja, Andersson, Annala, J., Asikainen, Eskola, Estlander, Fagerholm, Frietsch, Furuhjelm, Haga, Hakala, Halonen, A., Halonen, T., Hannula, M., Helenius, Hildén, A., Hiltunen, Huitinen, Hämäläinen, Hänninen, Inkilä, Jern, Jokinen, E., Jokinen, K., Jovero, Jutila, Juutilainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvetti, Kekkonen, Kilpeläinen, V., Kilpi, Kirra, Kivioja, Kivisalo, Koivulahti-Lehto, Koivuranta, Komu, Koponen, Kosonen, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Kupari, Kuusisto, Kylänpää, Kääriäinen, Lahtela, Lastu, Laurén, Lehtokoski, Leinonen, Lepistö, Lindström, Linna, Lohi, Lonkainen, Lumme, Luostarinen, Löthman-Koponen, Malkamäki, Marttila, Meriläinen, Muhonen, Mustasilta, Mäkeläinen, Niskanen, Niukkanen, Nurmesniemi, Paasonen, Pekkala, Peltonen, Penttala, Perho, Pesonen, Pitkäsilta, Pohjala, Puittinen, Pyy, Raatikainen, J., Raatikainen, U., Rantala, Rapo, Reinikainen, Rytinki, Ryömä, H., Ryömä, M., Räisänen, Salmenoja, Sillanpää, Sinisalo, Stenwall, Sundström, Swentorzetski, Syrjälä, Syrjänen, Takala, Tanner, Tarkkanen, Tervo, Toivonen, Tolonen, Turkia, Turka, Törngren, Vehkaoja, Welling, Wenman, Vesterinen, Wickman, Wiik, Wirtanen, Voionmaa ja Väisänen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 18 edustajaa:

Arhama, von Born, Bryggari, Hannula, U., Harvala, Hirvensalo, Huotari, Janhonen, Kivimäki, Kukkonen, Lehtonen, Mantere, Metsäranta, Salmiala, Soininen, Tolppanen, Venho ja Österholm.

Puhetta johtamaan ryhtynyt

Ensimmäinen varapuhemies: Avoimessa äänestyksessä on annettu 64 jaa- ja 117 ei-ääntä.

Eduskunta on siis hylännyt ed. V. Annalan ehdotuksen.

3) Ehdotus laiksi oikeudesta lähettää viranomaisille ja niiltä saada asiakirjoja postitse annetun lain muuttamisesta.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 10 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 41, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 10.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Pöydällepanot:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi tiistain istuntoon:

4) Oikeuskanslerin vuodelta 1935 antaman kertomuksen

johdosta laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4;

5) Ehdotuksen laiksi ulosottolain 4 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajasta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 11;

6) Ehdotuksen laiksi 14 päivänä joulukuuta 1934 ulosottolain 5 luvun 27 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajasta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 12;

7) Ehdotuksen laiksi korotetun tupakkavalmisteveron kantamisesta vuonna 1937

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10;

8) Ehdotuksen laiksi tulitikkuverosta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11;

9) Ehdotuksen laiksi makeisvalmisteverosta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12;

10) Ehdotuksen laiksi moottoriajoneuvo-verosta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 13;

11) Ehdotuksen laiksi margariinivalmisteista ja rehuaineista vuodelta 1937 suoritettavasta verosta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 14;

12) Ehdotuksen laiksi mallasjuomaverosta 20 päivänä joulukuuta 1934 annetun lain 4 §:n muuttamisesta

sisältävän lakialoitteen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 15;

13) Valtioneuvoston lainanottovaltuuksia

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16;

14) Lisäystä määrärahaan Helsingin uutta posti- ja lennätintaloa varten

tarkoittavan hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17;

15) Lisämäärärahan myöntämistä Lappeenrannan—Elisenvaaran rautatierakennusta varten

tarkoittavan hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18;

16) Neuvotteluihin ryhtymistä Ruotsin hallituksen kanssa Tornionjoen tulvatilanteiden kaikinpuoliseksi selvittämiseksi

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 9; sekä

17) Uusien metsäkoulujen perustamista

koskevien toivomusaloitteiden johdosta laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 3.

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava istunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 16.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

1. The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the work during the year. It is divided into two main sections: the first section deals with the general situation of the country and the progress of the work during the year, and the second section deals with the specific work done during the year.

2. The second part of the report deals with the specific work done during the year. It is divided into three main sections: the first section deals with the work done in the field of research, the second section deals with the work done in the field of teaching, and the third section deals with the work done in the field of administration.

3. The third part of the report deals with the conclusions of the work done during the year. It is divided into two main sections: the first section deals with the conclusions of the work done in the field of research, and the second section deals with the conclusions of the work done in the field of teaching and administration.

4. The fourth part of the report deals with the recommendations for the future work. It is divided into two main sections: the first section deals with the recommendations for the future work in the field of research, and the second section deals with the recommendations for the future work in the field of teaching and administration.

5. The fifth part of the report deals with the summary of the work done during the year. It is divided into two main sections: the first section deals with the summary of the work done in the field of research, and the second section deals with the summary of the work done in the field of teaching and administration.

27. Tiistaina 24 p. marraskuuta 1936

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi oikeudesta lähettää viranomaisille ja niiltä saada asiakirjoja postitse annetun lain muuttamisesta 650

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 20; lakivaliokunnan mietintö n:o 10; hallituksen esitys n:o 41.

Ensimmäinen käsittely:

2) Ehdotus laiksi ulosottolain 4 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajasta 651

Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 11; hallituksen esitys n:o 43.

3) Ehdotus laiksi ulosottolain 5 luvun 27 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajasta 652

Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 12; hallituksen esitys n:o 44.

4) Ehdotus laiksi korotetun tupakkavalmisteveron kantamisesta vuonna 1937 "

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10; hallituksen esitys n:o 7.

5) Ehdotus laiksi tulitikkuverosta "
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11; hallituksen esitys n:o 6.

6) Ehdotus laiksi makeisvalmisteverosta "

Siv.

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12; hallituksen esitys n:o 5.

7) Ehdotus laiksi moottoriajoneuvo-verosta 652

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 13; hallituksen esitys n:o 3.

8) Ehdotukset laiksi margariinivalmisteista ja rehuaineista suoritettavasta verosta ja laiksi margariinivalmisteista ja rehuaineista suoritettavasta verosta annetun lain muuttamisesta "

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 14; hallituksen esitys n:o 4; ed. Kämäräisen y. m. lak. al. n:o 26.

9) Ehdotus valtioneuvoston lainannoittovaltuuksista 654

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16; hallituksen esitys n:o 8.

10) Ehdotus laiksi mallasjuomaverosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta "

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 15; ed. Voionmaan y. m. lak. al. n:o 25.

Ainoa käsittely:

11) Ehdotus lisäyksestä määrärahaan Helsingin uutta posti- ja lentäntialoa varten 656

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17; hallituksen esitys n:o 50.

12) Ehdotus lisämäärärahan myöntämisestä Lappeenrannan—Elisenvaaran rautatierakennusta varten "

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18; hallituksen esitys n:o 51.

13) Valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomus vuodelta 1935 658

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4; mainittu kertomus.

14) Ehdotus toivomukseksi neuvotteluihin ryhtymisestä Ruotsin hallituksen kanssa Tornionjoen tulvatilan- teiden kaikinpuoliseksi selvittämiseksi ”

Asiakirjat: Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 9; ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 12.

15) Ehdotukset toivomuksiksi uusien metsäkoulujen perustamisesta 659

Asiakirjat: Maatalousvaliokun- nan mietintö n:o 3; toiv. al. n:ot 64—68.

16) Ed. Lonkaisen y. m. ehdotus toivomukseksi esityksen antamisesta erinäisiksi muutoksiksi köyhäinhoito- lakiin ”

Esitellään:

17) Asetus Bulgarian kanssa teh- dyn maksusopimuksen voimaansaatta- misesta 660

18) Asetus Italian kanssa kaupp- vaihdon ja siihen kuuluvien maksujen järjestelyä koskevan väliaikaisen sopi- muksen muuttamisesta tehdyn sopi- muksen voimaansaattamisesta ”

Pöydällepanoa varten esitellään:

19) Lakivaliokunnan mietintö n:o 13 hallituksen esityksen johdosta laiksi kiellosta käyttää maatalouskiinteistöä velan maksuun eräissä tapauksissa .. 661

20) Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 1 oppivelvollisuuslain 12 §:n muuttamista tarkoittavan toivomus- aloitteen johdosta ”

Puhetta johtaa puhemies Hakkila.

Siv.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Arhama, U. Hannula, Hänninen, Junes, Kirra, Kivimäki, Kokko, Komu, Kylänpää, Lahtela, Meriläinen, Puittinen, Rapo ja Salovaara.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta virka-asian takia edustajat Kokko ja Salovaara, sairauden tähden ed. U. Hannula, yksityisasian vuoksi ed. Ky- länpää ja oikeusasian vuoksi ed. Junes ensi perjantain istunnosta kunnallisten teh- tävien vuoksi ed. Pyy, torstai-aamusta seu- raavan maanantain iltaan asti virkatehtä- vien vuoksi ed. Malmivaara sekä tämän vii- kon ajaksi yksityisasian takia ed. Lahtela.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasaval- lan presidentin kirjelmän ohella kuluva- kuun 20 päivästä on eduskunnalle saapu- nut hallituksen esitykset n:ot 53—56, jotka nyt on jaettu edustajille.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Venho: Suuri valiokunta kokoon- tuu huomenna kello 10.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi oikeudesta lähettää viran- omaisille ja niiltä saada asiakirjoja postitse annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 20 ja otetaan toiseen käsitte- lyyn siinä sekä lakivaliokunnan mietin- nössä n:o 10 valmistelevasti käsitelty halli- tuksen esitys n:o 41, joka sisältää yllä- mainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 20. Ensin sallitaan asiassa yleiskeskustelu, senjälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohdattaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Kivioja: Herra puhemies! Minä en vastusta tietenkään tällaisen pikkupaikkauksen tekoa käsiteltävänä olevaan lakiin, mutta minusta tuntuu, että olisi paikallaan tehdä tähän suurempiakin korjauksia, joitten tekeminen tietenkään ei ollut laki-valiokunnan asia, vaan se vaatisi hallituksen toimenpiteitä.

Ei voi käsittää maallikko, minkätähden vain muutamiin viranomaisiin voidaan postitse lähettää asiakirjoja ja siihen luetteloon nyt vain lisättiin vakuutusneuvosto. Nyt kai saanee tämän lain mukaan lähettää asiakirjoja postitse valtioneuvoston oikeuskanslerillekin, joka on lain käytön ylin valvoja, mutta sensijaan ei saa lähettää esim. hovioikeuksille ja korkeimpaan oikeuteen. Tietysti voidaan huomauttaa, että siinä on vaara hävitä, jos ne tulevat postissa eivätkä ole kunnossa, mutta sehän olisi itsekunkin oma asia käyttää sittenkin turvallisuutensa vuoksi asiamiestä, mutta eikö voitaisi järjestää tilaisuus niille, jotka luulevat pystyvänsä asiakirja kuntoon saamaan, käyttää postin välitystä lähettäessään asiakirjoja hovioikeuksiin ja korkeimpaan oikeuteen. Asiassa nykyään käy usein sillä tavalla, että se asianajaja, joka alioikeudessa on asiaa ajanut, saa alioikeuden pöytäkirjat vasta muutaman viikon kuluttua ja hän joutuu kiireellisenä postiasiakirjana lähettämään valituksen joko hovioikeuteen tai korkeimpaan oikeuteen jätettäväksi ja panee ja ehkä pystyykin panemaan valituksen täyteen kuntoon. Mutta hän, vaikka on asianajaja ja ehkä on pystynyt ne panemaan kuntoon, joutuu lähettämään ne jollekin asianajotoimistolle hovioikeuden kaupungissa tai täällä korkeimman oikeuden kaupungissa ja ne tulevat siihen asianajotoimistoon useinkin niin myöhään, että täytyy kiireen kaupalla lähettää konttorineiti viemään asiakirjoja perille. Niitä ei kerkii tarkastaa se neiti, joka menee viemään, eivätkä myöskään sen asianajotoimiston juristijäsenet, mutta täytyy hyvässä

uskossa luottaa, että ne ovat kunnossa ja viedä ne perille. Kerrotaan, että tässä on käynyt välistä silläkin tavalla, että se kirjelmä sisältää joitakin törkeyksiä, joka hovioikeuteen tai korkeimpaan oikeuteen jätetään ja se konttorineiti, jolla puolesta tunnissa ennen valitusajan umpeenmenoa ei ollut mahdollisuutta ollenkaan katsoa, mitä kirjelmä sisälsi, sittenkin joutuu myös rangaistuksi avunannosta siihen rikokseen, mikä siinä tapahtuu, kun oikeuden edessä käytetään vastapuolesta törkeyksiä.

Tällä lain muutoksella, jos sallittaisiin postissa lähettää perille, välttyttäisiin siitä, että sellainen syytön ihminen, niinkuin juoksutyttö, joutuu tuomituksi avunannosta rikokseen. Tulisi vain yksin tuomituksi se, joka sen törkeyden on sinne kirjoittanut ja postissa toimittaa sen perille.

Olen tahtonut jo asian tässä toisessa käsittelyssä ottaa puheeksi, jotta saisimme kuulla asian kolmannessa käsittelyssä viisaampien mielipiteitä siitä, eikö olisi mahdollista tällaista vähän laajempaa muutosta tähän käsiteltävänä olevaan lakiin saada aikaan.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta lakiehdotuksen 3 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotus laiksi ulosottolain 4 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaolajasta.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 11 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 43, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 11.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

3) Ehdotus laiksi ulosotolain 5 luvun 27 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajasta.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 12 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 44, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 12.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

4) Ehdotus laiksi korotetun tupakkavalmisteveron kantamisesta vuonna 1937.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 7, joka sisältää edellämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

5) Ehdotus laiksi tulitikkuverosta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 6, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

6) Ehdotus laiksi makeisvalmisteverosta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 5, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

7) Ehdotus laiksi moottoriajoneuvoverosta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 13 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 3, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 13.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

8) Ehdotukset laiksi margariinivalmisteista ja rehuaineista suoritettavasta verosta ja laiksi margariinivalmisteista ja rehuaineista suoritettavasta verosta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 14 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitellyt hallituksen esitys n:o 4 ja ed. Kämäräisen y. m. lak. al. n:o 26, jotka sisältävät yllämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 14.

Keskustelu:

Ed. Kämäräinen: Tämän asian pyydän pöydälle ensi perjantain istuntoon.

Ed. Salmenoja: Herra puhemies! Niin monta kertaa kuin tämä margariinin verottamista koskeva laki onkin ollut esillä täällä eduskunnassa, on keskustelu aina kiertynyt sen kysymyksen ympärille, onko tähän tärkeään kulutustavaraan kohdistuva vero niinkään oikeutettu kuin lain puoltajain taholta jatkuvasti on tahdottu uskotella. Omasta puolestani olen aina asettunut jyrkästi margariinin verottamista vastaan. Minä tosin hyvin ymmärrän, että jonkun vähäpätöisen kansanedustajan kanta niin tässä kuin muissakin kysymyksissä kuitataan olankohauksella ja pienellä ivalla. Mutta kaikesta huolimatta olen tälläkin kertaa rohjennut nousta lakia vastustamaan ja siis myöhemmissä käsittelyissä ehdottamaan sen hylkäämistä.

Kun tästä asiasta tuli äskettäin puhe erään eduskuntamiehen, muuten hyvin lupakkaan porvarin kanssa, niin hän, harmiton ja leikillinen mies kun on, sanoi että margariinin käyttäjiltä pitäisi ottaa pois äänioikeus. Vitsi onkin vitsinä oikein hyvä. Mutta nauramisen sijasta se johtaa kuitenkin ajattelemaan hyvin vakavia asioita. Se johtaa ajattelemaan sitä, että tämänkin veron avulla joudutaan köyhyyttä rankaisemaan, seikka, joka on niin selvästi havaittavissa kaikessa välillisessä verotuksessa. Elintarvetullit ja valmisteverot kohdistuvat aina kaikista ankarimmin köyhään kansanosaan. Olen varma siitä, että tuskin monikaan margariinikäyttäjää ostaa tätä rasvaa ilkeydestä maataloutta kohtaan, vaikka maataloustuottajat näin luulevat. Se asiantilaita, että he käyttävät margariinia, johtuu yksinomaan siitä, että heillä ei ole mahdollisuuksia voim käyttää, koska heidän ansionsa ovat riittämättömät. Juuri ansioiden riittämättömyydessä, keunoissa työpaikoissa on luonnollisin syy margariinin käyttöön. Kummallista on, että näinä parina viimeisenä vuotena margariinin käyttö osoittaa voimakasta kasvua, kun kaiken järjen mukaan sen menekin olisi pitänyt supistua ja voim kulutuksen lisääntyä. Vuonna 1935 hän margariinin kulutus oli suunnilleen 10 miljoonaa kiloa ja näyttää että tänä vuonna kulutus nousee noin 11 mil-

joonaan kiloon. Tämä seikka johtuu, niin kuin jo lähetekeskustelussa siitä huomautin, yksinomaan siitä, että hiukan parempien aikojen tultua ne vähävaraiset, jotka aikaisemmin eivät ole voineet käyttää kotitaloudessaan edes margariinirasvaa, ovat nyt hiukan parempien ansioiden vuoksi siihen pystyneet. Lain alkuperäistä tarkoitusta lisätä voim menekkiä supistuvan margariinin menekin kustannuksella, ei siis ole lain avulla saavutettu. Yritys jonkinlaisen tasapainotilan aikaansaamiseksi voim ja margariinin käytön välillä on näinollen jäänyt kuvitelmaksi, tekisi mieli sanoa maataloustuottajain illusioniksi, johon tuskin kukaan enää vakavissaan uskoo. Sillä kun margariinin ja meijerivoim hinnan ero on nykyin 12 ja 13 markkaa kiloa kohti, niin köyhät kuluttajat eivät yksinkertaisesti voi muuttaa margariinikantaa voikannaksi. Se on tämä asia, joka tekee sen, että rasvalain alkuperäinen tarkoitus siirtyy kokonaan taka-alalle ja jällelle jää vain lain selvin ja jatkuvim tarkoitus, joka on: verottaa kuluttajapiirejä tuottajapiirien hyväksi. Näemme myös, että tämänkin aikoinaan tilapäiseksi aiotun veron pysyväisyys näyttää nyt jokseenkin varmalta ja vero tiukentuu vuosi vuodelta. Alussahan margariinilakia ei pantu lainkaan täytäntöön. Nyt sitä on jo jatkuvasti sovellettu ja tosin vero vielä tähän saakka on ollut jokseenkin lievä, mutta melkoisella varmuudella voi olettaa, että kohtapuoleen ei tule niin olemaan. Siihen viittaa jo valtiovarainvaliokunnan mietintöön liittyvä ensimmäinen vastalausekin, jossa voim vakauttamishinnaksi suositellaan 26 markkaa, ja jossa siis pyritään siihen, että hallitus saisi mahdollisuuden nostaa margariiniveroa ainakin noin 2 markalla ja kenties vähitellen käyttää margariiniveron korkeintakin sallittua määrää, 6 markkaa, kilolta. Edustaja Kämäräinen, joka, siitä päättäen, että hän pyysi tämän asian pöydälle, yrittää tietysti koota mielipiteelleen vahvan todistusaineiston ensi perjantaihin mennessä, on tehnyt lakialoitteen, jossa hän ehdottaa, että voim vakauttamishinta olisi kokonaista 30 markkaa ja että margariiniveron korkein raja olisi aina 8 mk. Kehityksen suunta on siis selvä. Aikoinaan arastellen säädetystä tilapäisverosta tulee vähin erin pysyvä vero, joka yhä nousee, kenties ei vielä juuri tänä vuonna, mutta mahdoli-

sesti hyvinkin pian. Vanha tuttu tarina pikkusormen paholaiselle antamisesta pitää tässäkin suhteessa paikkansa. Meidän, tahtoisin sitaattien sisässä sanoa, „kovin lempeä” elintarveverotuksemme, ei siis suinkaan lievenny, vaan kiristyy vuosi vuodelta.

Asioiden näin ollen suosittelen suurelle valiokunnalle valtiovarainvaliokunnan mietintöön liittyvää toista vastalauseetta.

Maatalouden tukemiseksi pitäisi toki riittää se, että viljan hinnat yhä nousevat. Rukiin hinta jo yksistään ja samassa suhteessa kaikkien muidenkin viljalajien hinta on 50—60 penniä korkeampi kuin edellisenä syyskautena ja viljatullimme alentamiseen, mikäli tällä hetkellä näyttää, eivät eduskunnan kokoomus-maalaisliittolais-ruotsalais-tuottajaryhmät näytä millään lailla olevan halukkaita. Sen vuoksi on syytä taas kerran sanoa, että vaikka maataloutta onkin sen vaikeuksissa yritettävä tukea, tulee myöskin yhtä rinnan muistaa, että tässä maassa on suuri joukko köyhiä ihmisiä, joille olisi lohdullista tietää, että he saisivat leipänsä ja rasvatarpeensa nykyistä kohtuullisempaan hintaan ja että heidän välttämättömiä elintarpeitaan ei verotettaisi sillä tavoin kuin tähän saakka on tapahtunut.

Tässä samassa yhteydessä tahtoisin myöskin suurelle valiokunnalle suositella niitä vastalauseita, jotka ovat liitetyt valiokunnan mietintöön tulitikki- ja makeisvalmisteverolain kohdalla. Nämäkin ovat, niin kuin margariiniverokin, tilapäisluontoisia veroja, joiden olemassaoloa hallitus ei ole millään tavalla perustellut. Tällaisena aikana kuin nyt pitäisi toki tulla toimeen ilman tilapäisverojakin, noita tilapäisveroja, joita hätäaikana kenties tarvittiin ja joiden säätämistä silloin on voitu ymmärtää. Minä olen varma siitä, että tähän tullaan sanomaan, koska vielä eduskuntakin lisää menoja hallituksen talousarvioon, niin kuinka silloin voitaisiin luopua tällaisista tilapäisistäkin veroista. Tähän puoleen asiaa tullaan varmaan kiinnittämään paljon huomiota, kun päästään talousarvion käsittelyyn. Huomautan nyt kuitenkin etukäteen erittäin muistaen Helsingin Sanomien maanantaista pääkirjoitusta, että budjettia rakentavan hallituksen ei tulisi käyttää kaikkia tiedossaan olevia tuloja melkein viimeistä penniä myöten, vaan

muistaa, että eduskunnallakin pitäisi olla jotakin liikkumisalaa niin erinäisten menojen lisäyksiin kuin myöskin sellaisiin tarpeellisiin vähennyksiin kuin mistä juuri margariiniverolainkin kumoamisessa olisi kysymys.

Ed. Takala: Kannatan ed. Kämäräisen tekemää pöydällepanoehdotusta.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus pöydällepanosta ja sitä kannatettu, niin kehoitan niitä edustajia, jotka tämän jälkeen haluavat käyttää puheenvuoron, lausumaan mielipiteensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanon ajasta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Kämäräinen ed. Takalan kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi perjantain istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, hyväksytään ed. Kämäräisen ehdotus ja asia pannaan pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon.

9) Ehdotus valtioneuvoston lainanottovaltuuksista.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 8, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16.

Puheenvuoroa ei haluta.

Asian ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

10) Ehdotus laiksi mallasjuomaverosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 15 ja otetaan ensimmäiseen

käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Voionmaan y. m. lak. al. n:o 25, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 15.

Keskustelu:

Ed. Voionmaa: Herra puhemies! — Olen aikamani tehnyt tämän lakialoitteen, joka koskee mallasjuomaverosta annetun lain 4 §:n muuttamista tai tarkemmin sanoen III lkm vero-oluen veron koroittamista yhdellä markalla. Olen tehnyt tämän aloitteen siinä tarkoituksessa, että sen kautta tulisi ryhdytyksi tärkeään raittiuspoliittiseen toimenpiteeseen enkä siinä tarkoituksessa suinkaan, että valtion verotulot mallasjuomaverolla saataisiin lisääntymään. Minusta kuitenkin tuntuu, että valtiovarainvaliokunta antaessaan hylkäävän mietintönsä ei ole riittävästi kiinnittänyt huomiota asian ratkaisevaan puoleen, sen raittiuspoliittiseen merkitykseen. Kahdella aivan lyhyellä lauseella valiokunta ekspedioi tämän asian esittäen siinä perusteluja, jotka ovat omiansa oudostuttamaan. Valiokunta lausuu, että oluen valmisteveron koroittaminen saattaisi olla omiaan lisäämään väkevien juomien käyttöä, mitä alkoholi-juomien hintapolitiikalla on pyritty vähentämään, ja kun oluen käytöstä johtuvaa juoppoutta sitäpaitsi voidaan tarkoituksenmukaisemmin rajoittaa muilla keinoilla, m. m. olutravintoloiden lukumäärää supistamalla, ei valiokunta ole katsonut voivansa puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunnalla on nähtävästi näistä asioista määrätty mielipiteet. Mutta kun meillä on erityinen valiokunta, talousvaliokunta, joka jatkuvasti on käsitellyt raittiuspoliittisia kysymyksiä, niin tällaisen asian, joka muodostuu yhä olennaisemmaksi osaksi ja yhä tärkeimmäksi tulevaksi osaksi eduskunnan raittiuspoliittisesta lainsäädännöstä, tämän asian olisi nähdäkseni välttämättömästi pitänyt joutua ammattivaliokunnan käsiteltäväksi (Vasemmalla: Oikein!). Lausunkin sen toivomuksen, että suuri valiokunta, johon asia menee, käyttäen hyväkseen valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n 5 momenttia, hankkisi tämän puuttu-

van valaistuksen tähän asiaan, samalla kun toivon, että suuri valiokunta muutenkin kiinnittäisi tähän asiallisempaa huomiota kuin valtiovarainvaliokunta on tehnyt.

Minä en tahdo pidemmältä jatkaa huomautuksiani, mutta olen pakotettu kuitenkin selvästi sanoutumaan irti valtiovarainvaliokunnan esittämistä mielipiteistä, esim. siitä, että oluen käyttöä voitaisiin vähentää valiokunnan esittämällä toimenpiteillä. Tosiasia on, että väkevemmän oluen käyttö on huolestuttavassa määrässä kasvamassa. Silloin kun aloitteeni tein, niin numerot osoittavat, että v. 1935 oli näitä väkevempiä mallasjuomia kulutettu meidän maassamme lähes 14 milj. litraa. Nyt tänä vuonna on kulutus noussut niin, että se jo ajalta tammi—syyskuu on 23 % suurempi kuin edellisenä vuonna samana aikana. Ja jos edellytetään, että väkevempien oluiden käyttö jatkuu samassa suhteessa kuin se pitkin tätä vuotta on jatkunut, niin laskelmat osoittavat, että me tulemme vuoden lopussa olemaan lähes 17 milj. litrassa, joka on noin 9 milj. litraa enemmän kuin vuonna 1933. Sitä vuotta täytyisi pitää eräänlaisena normivuotena siihen nähden, että silloista kulutusta olisi katsottava siksi lähtökohdaksi, josta alkoholin käyttöä yleensä olisi valtion toimenpiteillä ollut jatkuvasti pyrittävä alentamaan eikä ylentämään. Mutta kuten nähdään, niin numerot osoittavat, että väkevempien oluiden käyttö on huolestuttavassa määrässä kasvamassa. Eivät nämä juomat ole niin viattomia kuin miltä näyttää, sillä ne tilaston mukaan ilmeisesti johtavat yhä suuremmassa määrässä, tämä lisätty oluen käytäntö, myöskin lisättyyn juoppouteen. Se nähdään juopumuksesta pidätettyjen luvusta, joitten ryhmässä olutjuopumuksen vuoksi, oluesta päihtyneiden pidätettyjen lukumäärä on tavattomasti nousemassa, niin että se tämän vuoden kuluneella kolmannella neljänneksellä oli 10.8 %, siis lähes 11 % kaikista pidätetyistä, kun se esim. vuoden 1935 ensimmäisellä neljänneksellä oli vain 5 % ja tämän vuoden alussa 8.5. Siis selvästi se kulutus vaikuttaa juoppoutta lisäävästi. Eikä myöskään se väite, että oluen käyttö vähentäisi väkevempien juomien käyttöä, pidä ei meidän Suomen eikä ulkomaitten tilaston mukaan paikkaansa, sillä ne seuraavat tavattoman suuressa määrässä toisiaan hyvin vähän havainnot

yleensä eroavat, kun asiaa katsotaan vuosiviitisten ja vuosikymmenien kannalta. Mitään suurempaa eroa ei ole erilaisten väkevempien alkoholijuomien ja miedomprien alkoholijuomien kulutuksen välillä, mikä osoittaa siis sitä, että kummankin kulutusta on vastustettava, vähennettävä niille sopivilla keinoilla. Mallasjuomien käytön vähentäminen tapahtuu tietenkin luonnollisimmin sillä tavalla, että koetetaan väkevempien mallasjuomien nauttimista vähentää, saada sitä pienentymään. Ja siihen on erinomainen keino olutveron koroittaminen. Merkitsen muuten muistoon, että valtiovarainvaliokuntakin puhuu tosiasiana siitä, että oluen käytöstä johtuu juoppoutta. Kun valiokunta myöntää, että kun „oluen käytöstä johtuvaa juoppoutta voidaan tarkoituksenmukaisella tavalla rajoittaa muilla keinoilla”, se siis myöntää tämmöistä juoppoutta kuitenkin olevan, vaikka sen esittämä keino on vain se, että esim. olutravintolain lukumäärä supistettaisiin. Mutta eihän se keino ole niinkään luotettava keino, koskapa yksi suuri ajanmukainen olutravintola voipi vastata monta pientä, ja levittää oluen kulutusta paljon suuremmassa määrässä kuin suuri määrä pieniä olutravintoloita, jotka sen hyväksi hävitettäisiin.

En tahdo lähemmin kosketella näihin kysymyksiin. Olen tahtonut vain kiinnittää suuren valiokunnan huomiota siihen, ettei asia ole vielä näillä valtiovarainvaliokunnan kahdella lauseella suinkaan loppuun selvitetty, vaan että se suorastaan vaatii suuren valiokunnan puolelta tarkempaa ja asiallista harkintaa. Huomautan vielä sitäkin, että asia, koko alkoholipolitiikka, on nyt joutunut sille kannalle, että emme voi jäädä odottamaan valtion puolelta sanottavia aloitteita siinä, koska valtio on jättänyt käsistään suuren osan tätä politiikkaa monopoliyhtiön haltuun, joka näkyy saavan sitä ajaa aivan mielensä mukaan. Mikä sekin asianhaara pakottamalla pakottaa eduskuntaa ripeämpiin otteisiin tällä alalla ja omiin otteisiin, koskapa väkijuomavaara ja erityisesti se väkijuomavaara, joka tänä hetkellä on suurin, nimittäin oluen juonin uhkaava ja suorastansa suunnaton kasvaminen on sen laatuinen, että se eduskunnan ummistaessa silmiään voi lyhyessä ajassa saada suuria vahinkoja aikaan. Siis

asia on myöskin kiireellinen eikä siedä suinkaan pitkiksi ajoiksi lykkäämistä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

11) Ehdotus lisäyksestä määrärahaan Helsingin uutta posti- ja lennätintaloa varten.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 50, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17.

Puheenvuoroa ei haluta.

Valtiovarainvaliokunnan ehdotukset hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

12) Ehdotus lisämäärärahan myöntämisestä Lappeenrannan—Elisenavaaran rautatierakennusta varten.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 51, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18.

Keskustelu:

Ed. Hästbäck: Då jag uti den till betänkandet fogade reservationen antydningssvis påpekat, att även föreliggande proposition är ett belägg på att riksdagen som har att bevaka att jämnvikten uppehålls mellan olika landsdelar och där förlagda verksamhetsgrenar åsidosatts genom

att nu bevilja ett tilläggsanslag för Villmanstrand—Elisenvaara järnväg med förbigående av Haapamäki—Björneborgs järnväg, är det skäl att ytterligare framhålla några synpunkter som bestyrka riktigheten av det påstådda.

Då jag tagit som jämförelse till Villmanstrand—Elisenvaara järnväg Haapamäki—Björneborgs järnväg och därmed velat bevisa, att man åsidosätter de olika landsdelarna och där förlagda verksamhetsgrenar till förmån i detta fall för östra Finland, är det skäl att påpeka att mitt ställningstagande till frågan icke dikteras av egna fördelar, eller ens för den landsdel jag tillhör, utan av allmänt intresse att få en bättre jämnlighet till stånd. Som belägg härpå, att Haapamäki—Björneborgs järnväg fått träda tillbaka för Villmanstrand—Elisenvaara må anföras följande.

Uti betänkandet till lagen om järnvägsbyggen av år 1925, då Haapamäki—Björneborgs järnväg beslöts att byggas, säges bl. a.: Denna bana kommer att öppna för mellersta Finland en viktig förbindelseväg till Mäntyluoto havshamn och utgör därjämte en naturlig komplettering till mellersta Finlands tvärbana, nämligen Haapamäki—Jyväskylä—Pieksämäki—Nyslott—Elisenvaara. Utöver detta framhålles, att banan kommer att löpa genom södra Finlands största såväl statens som privat-skogar, och höjes sålunda den industriella verksamheten och järnvägarnas räntabilitet. Haapamäki—Björneborgs järnväg hör således till de järnvägar som genom lag blivit fastslagna att byggas, vilket icke är fallet med Villmanstrand—Elisenvaara bansträcka, ty den har som redan nämnades tillkommit genom att anslag upptagits i budgeten.

I regeringens proposition av år 1930 för nya järnvägar upptogs Villmanstrand—Vuoksenniska bandel och föreslogs att arbetet skulle påbörjas 1933, men denna proposition blev icke slutbehandlad under 1930 års riksdagsperiod utan framskötts till en följande period.

Men regeringen väntade icke med detta järnvägsbygge, tills lagen om nya järnvägar på nytt upptogs, utan gjorde denna järnväg till ett undantag, och föreslog uti 1931 års statsförslag 5 milj. mark för arbetets påbörjande, under det då vanliga

motivet att arbetslösheten i dessa trakter kräver att arbetet påbörjas. Riksdagen godkände emellertid icke detta förslag i dess helhet, utan begränsade byggnadsprogrammet till bandelen Villmanstrand—Vuoksenniska, och strök förslaget att banan skulle utsträckas även från Vuoksenniska till Elisenvaara. Först i samband med 1933 års statsförslag upptogs på förslag av regeringen, varuti en del av de nuvarande regeringsmedlemmarna då satt, att även byggandet av sistnämnda bandel skulle påbörjas och upptog för ändamålet i budgeten 3 miljoner mark. Det synes således som om den nuvarande regeringen skulle ånyo sätta ökad fart på att gynna den östra delen av landet med statsanslag. Det är även klart, att här föreligger en stark lutning åt att vilja gynna de affärer som ligga staten närmast framom de privata. Detta framgår även av motiveringen i regeringens proposition, där man nämner statens affärer som dragande nytta av att banan fås färdig så fort som möjligt. Jag vill i detta sammanhang erinra om att privata företagare, och de största i landet av detta slag, anhängit om att i budgeten skulle upptagas högre anslag för andra påbörjade järnvägar, som de ansett vara av lika stor betydelse för landets industrier och även ha större lokal betydelse, men vann icke förord vid den förberedande behandlingen i utskottet lika litet som påyrkande av ökat anslag för nu ifrågavarande järnväg.

Såsom härav framgår har Haapamäki—Björneborgs banan, som i lag fastslagits att byggas, fått även genom denna proposition vika för de tillfälligtvis under budgetbehandlingen tillkomna nya järnvägsbyggnaderna. Upplysningsvis må här nämnas, att i början vidtog arbetet på Haapamäki—Björneborgs järnväg med ganska god fart så att banvallen är färdig på långa sträckor, men att den på grund av bristande anslag fått vika för andra banor med den påföljd, att skogen numera växt ganska hög på banvallen, så att ett grundligt rödjningsarbete måste vidtagas förrän arbetet på nytt kan upptagas. Nu kan riksdagen fråga varpå detta beror, — och härpå kan jag ge följande svar. Då anslaget för nya järnvägsbyggnader behandlades i statsutskottet hade delegationen kallat generaldirektören för statens

järnvägar som sakkunnig. Han begärde då, såsom framgår av reservationen, att statsutskottet skulle höja anslaget för Villmanstrand—Elisenvaara järnväg med åtminstone det belopp som föreliggande proposition upptager. Jag gjorde honom uppmärksam på det läge varuti Haapamäki—Björneborgs järnvägsbygge befinner sig och det berättigade uti att denna järnväg, som är den äldsta av alla påbörjade nya järnvägar, borde till först bli färdig för att kunna betjäna mellersta Finland. Han gav då det svaret, att han icke kommer att ge sitt förord för ett förhöjt anslag för denna järnväg och ej heller att påskynda detta arbete. Kanske får man söka orsaken till att den tidigare bearbetade bannvallen, varå nu växer skog, fått bli efter, av den ställning som järnvägschefen ansåg sig kunna inta till detta järnvägsbygge. Då man erfar dylikt, så har man all anledning att tvivla på jämlikheten beträffande de förmåner staten skänker, eller om ens statens intressen sätts framom enskildas fördelar, då det gäller järnvägsbyggen eller försvarsåtgärder, men därtill får jag anledning att återkomma i ett annat sammanhang.

Det anförda bestyrker tillfullo att det jag anført i reservationen varit fullt berättigat. Jag upprepar icke förslaget om propositionens förkastande, då jag anser att det icke vinner tillräckligt understöd uti riksdagen, utan har anført detta till protokollet.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Valtiovarainvaliokunnan ehdotukset hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

13) Valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomus vuodelta 1935.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty mainittu kertomus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelu:

Ed. Lintulahti: Pyydän ehdottaa, että tämä kysymys pantaisiin pöydälle seuraavaan istuntoon.

Ed. K. E. Kilpeläinen: Pyydän kannattaa ed. Lintulahden ehdotusta.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta, kehoitan niitä, jotka tämän jälkeen käyttävät puheenvuoroa, lausumaan mielipiteensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanojasta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Lintulahti ed. K. E. Kilpeläisen kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle seuraavaan istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, hyväksytään ed. Lintulahden ehdotus.

Asia pannaan pöydälle seuraavaan istuntoon.

14) Ehdotus toivomukseksi neuvotteluihin ryhtymisestä Ruotsin hallituksen kanssa Tornionjoen tulvatilanteiden kaikinpuoliseksi selvittämiseksi.

Esitellään ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 9 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 12, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 9.

Puheenvuoroja ei haluta.

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

15) Ehdotukset toivomuksiksi uusien metsäkoulujen perustamisesta.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitellyt toiv. al. n:ot 64—68, jotka sisältävät yllämainitut ehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 3. Ensin sallitaan keskustelu asiasta; sen jälkeen tehdään päätös valiokunnan ehdottamasta toivomuksesta. Lopuksi päätetään valiokunnan ehdotuksesta toivomusaloitteiden n:ot 65—68 hylkäämisestä. Keskustelun kuluessa on esitettävä kaikki ehdotukset, jotka asiassa halutaan tehdä.

Keskustelu:

Ed. Cajander: Siihen katsoen, että kysymystä uusien metsäkoulujen perustamisesta tullaan koskettelemaan myöskin valtiovarainvaliokunnan tulo- ja menoarvioletinnössä, minä pyydän saada ehdottaa, että esilläoleva asia pantaisiin pöydälle ensimmäiseen istuntoon sen jälkeen, kun talousarvioletinnon vastaava kohta on tullut käsitellyksi.

Ed. Pekkala: Pyydän kannattaa ed. Cajanderin tekemää ehdotusta.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja sitä kannatettu, kehoitan niitä, jotka haluavat käyttää puheenvuoroa, lausumaan mielipiteensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanojasta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Cajander ed. Pekkalan kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensimmäiseen istuntoon, joka pidetään sen jälkeen, kun tulo- ja menoarvioehdotuksen vastaava kohta on käsitelty.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Cajanderin ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle ensimmäi-

seen istuntoon, joka pidetään sen jälkeen, kun tulo- ja menoarvioehdotuksen vastaava kohta on käsitelty.

16) Toivomuksen esityksen antamisesta erinäisiksi muutoksiksi köyhäinhuitolakiin

sisältävä ed. Lonkaisen y. m. ehdotus esitellään ainoaan käsittelyyn.

Puhemies: Viime täysistunnossa ed. M. Ryömän y. m. lakialoitteeseen n:o 50 sisältyvän köyhäinhuitolain 51 §:n muuttamista koskevan lakiehdotuksen kolmannessa käsittelyssä hyväksyi eduskunta pantavaksi pöydälle tähän istuntoon ed. Lonkaisen ehdotuksen toivomukseksi, että hallitus kiireellisesti valmistaisi eduskunnalle esityksen sellaisista muutoksista köyhäinhuitolakiin, että työttömyyden, alipalkkauksen, sairauden tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi köyhäinhuoltoon turvautunut avunsaaja vapautetaan korvausvelvollisuudesta. Työjärjestyksen 43 §:n 3 momentin mukaan voidaan tämä toivomusehdotus nyt muuttamattomana hyväksyä tai hylätä.

Puheenvuoroa ei haluta.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy ed. Lonkaisen ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on sanottu ehdotus hylätty.

Puhemies: Kehoitän „ei”-äänestäjiä nousemaan seisalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Esitän vastattavaksi „jaa” tai „ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 110 jaa- ja 60 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 26.

Avointa äänestystä pyydetään.

Puhemies: Avointa äänestystä on pyydetty. Kehoitetaan niitä edustajia, jotka kannattavat avointa äänestystä, nousemaan seisalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Avoin äänestys tulee toimitettavaksi.

Sihteeri lukee äänestysesityksen uudelleen.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aarniokoski, Aattela, Ala-Kulju, Ampuja, Andersson, Annala, V., Bonsdorff, von Born, Bryggari, Cajander, Colliander, Eskola, Estlander, Fagerholm, Frietsch, Furuhjelm, Haga, Hakala, Halonen, T., Hannula, M., Harvala, Helenius, Hildén, A., Hiltunen, Huotari, Hämäläinen, Inkilä, Jern, Jokinen, E., Jokinen, K., Jovero, Jusila, Juutilainen, Kaijalainen, Kannisto, Kares, Karjalainen, Kekkonen, Kilpeläinen, V., Kilpi, Kivisalo, Koivuranta, Koponen, Kosonen, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Kupari, Kuusisto, Kämäräinen, Kääriäinen, Lastu, Laurén, Lepistö, Lindström, Linna, Lonkainen, Lumme, Malkamäki, Malmivaara, Marttila, Metsäranta, Muhonen, Mustasilta, Mäkeläinen, Niskanen, Paasonen, Pekkala, Peltonen, Penttala, Perho, Pesonen, Pitkäsilta, Pyy, Raatikainen, J., Raatikainen, U., Rantala, Reinikainen, Rytinki, Ryömä, H., Ryömä, M., Räisänen, Saari-
nen, Salmenoja, Salmiala, Sergelius, Simojoki, Sinisalo, Soininen, Stenwall, Sundström, Swentorzetski, Syrjälä, Syrjänen, Söderhjelm, Takala, Tanner, Tervo, Toivonen, Tolonen, Tolppanen, Tuomivaara, Tuorila, Turkia, Turkkka, Törngren, Wainio, Welling, Venho, Wenman, Wickman, Wiik, Wirtanen, Voionmaa, Väisänen ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Alestalo, Annala, J., Asikainen, Brander, Böök, Halonen, A., Harja, Heikkinen, Helenelund, Hirvensalo, Honka, Horelli, Huitinen, Hästbacka, Ikonen, Joukanen, Jutila, Kaasalainen, Kallio, Kalliokoski, Karveti,

Kemppi, Kilpeläinen, K. E., Kivioja, Koivisto, Kukkonen, Kullberg, Lahdensuo, Lehtonen, Leinonen, Leppälä, Linkomies, Lintulahti, Lohi, Luostarinen, Luukka, Löthman-Koponen, Mantere, Miikki, Nikkola, Niukkanen, Nordström, Nurmesniemi, Oksala, Oksanen, Paavolainen, Pennanen, Pilkama, Pohjala, Pohjannoro, Riipinen, Salo, Sariola, Soini, Tarkkanen, Tukia, Vaarama, Vallas, Vehkaoja, Vesterinen ja Vilhula.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 22 edustajaa:

Arhama, von Frenckell, Hannula, U., Hildén, U., Hänninen, Janhonen, Junes, Kirra, Kivimäki, Koivulahti-Lehto, Kokko, Komu, Kylänpää, Lahtela, Lehtokoski, Meriläinen, Moilanen, Pilppula, Puittinen, Rapo, Salovaara ja Sillanpää.

Puhemies: Avoin äänestyksessä on annettu 116 „jaa”- ja 61 „ei”-ääntä.

Eduskunta on siis hyväksynyt ed. Lonkaisen ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan:

17) Asetus Bulgarian kanssa tehdyn maksusopimuksen voimaansaattamisesta;

sekä

18) Asetus Italian kanssa kauppavaihdon ja siihen kuuluvien maksujen järjestelyä koskevan väliaikaisen sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen voimaansaattamisesta.

Puhemies: Kun edustajille on jaettu istunnon alussa painettuina hallituksen esitykset n:ot 53—56, voitaneen nekin nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Ehdotus hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan

Bulgarian kanssa tehdyn kauppasopimuksen hyväksymistä

koskeva hallituksen esitys n:o 53;

laki- ja talousvaliokuntaan

Ehdotuksen laiksi kunnan hallinnon lisätystä valvonnasta 2 päivänä kesäkuuta 1933 annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä

sisältävä hallituksen esitys n:o 54; sekä

maatalousvaliokuntaan

Ehdotuksen laiksi teurastetun siipikarjan ja syötävän metsänriistan maastaviennistä

sisältävä hallituksen esitys n:o 55 ja

Ehdotuksen laiksi siementavarain maahan tuonnista, maasta viennistä ja kaupasta

sisältävä hallituksen esitys n:o 56.

Pöydällepanot:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon

19) Ehdotuksen laiksi kiellosta käyttää maatalouskiinteistöä velan maksuun eräissä tapauksissa

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 13; sekä

20) Oppivelvollisuuslain 12 §:n muuttamista

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu sivistysvaliokunnan mietintö n:o 1.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 15.

Täysistunto lopetetaan kello 15,15.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

28. Perjantaina 27 p. marraskuuta 1936

kello 15.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi oikeudesta lähettää viranomaisille ja niiltä saada asiakirjoja postitse annetun lain muuttamisesta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 20; lakivaliokunnan mietintö n:o 10; hallituksen esitys n:o 41.

Toinen käsittely:

2) Ehdotus laiksi ulosottolain 4 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajasta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 21; lakivaliokunnan mietintö n:o 11; hallituksen esitys n:o 43.

3) Ehdotus laiksi ulosottolain 5 luvun 27 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajasta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 22; lakivaliokunnan mietintö n:o 12; hallituksen esitys n:o 44.

4) Ehdotus laiksi korotetun tupakkavalmisteveron kantamisesta vuonna 1937

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 23; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10; hallituksen esitys n:o 7.

5) Ehdotus laiksi tulitikkuverosta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 24; valtiovarain-

Siv.

665

669

670

Siv.

670

”

”

”

673

valiokunnan mietintö n:o 11; hallituksen esitys n:o 6.

6) Ehdotus laiksi makeisvalmisteverosta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 25; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12; hallituksen esitys n:o 5.

7) Ehdotus laiksi moottoriajoneuvoverosta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 26; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 13; hallituksen esitys n:o 3.

8) Ehdotus valtioneuvoston lainanottovaltuuksista

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 27; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16; hallituksen esitys n:o 8.

Ensimmäinen käsittely:

9) Ehdotukset laiksi margariinivalmisteista ja rehuaineista suoritettavasta verosta ja laiksi margariinivalmisteista ja rehuaineista suoritettavasta verosta annetun lain muuttamisesta

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 14; hallituksen esitys n:o 4; ed. Kämäräisen y. m. lak. al. n:o 26.

10) Ehdotus laiksi kiellosta käyttää maatalouskiinteistöä velan maksuun eräissä tapauksissa

Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 13; hallituksen esitys n:o 48.

Ainoa käsittely:

11) Valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomus vuodelta 1935 673

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4; mainittu kertomus.

12) Ehdotus toivomukseksi oppivelvollisuuslain 12 §:n muuttamisesta .. 683

Asiakirjat: Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 1; ed. Malkamäen y. m. toiv. al. n:o 57.

Pöydällepanoa varten esitellään:

13) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19 hallituksen esityksen johdosta laiksi lääninhallituksen viroista ja toimista 687

14) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20 hallituksen esityksen johdosta perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta "

15) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 21 hallituksen esityksen johdosta laiksi uusien peruspalkkaisten ja sopimuspalkkaisten virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin 688

16) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22 hallituksen esityksen johdosta laiksi merenkulkuhallinnon viroista ja toimista "

17) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23 hallituksen esityksen johdosta laiksi varojen varaamisesta uudis- ja laidunviljelyksistä pienviljelijöille jaettavia palkkioita varten . "

18) Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 8 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi vuokra-alueiden lunastamisesta annetun lain 75 §:n kumoamisesta "

19) Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 työsopimuslain 14 §:n muuttamista tarkoittavien lakialoitteiden johdosta "

20) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 4 maamieskoulun perustamisesta Anjalan kartanoon koskevan toivomusaloitteen johdosta "

Siv.

Siv.

21) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 5 Reittikallin puutarhakoulun ottamista valtion haltuun koskevan toivomusaloitteen johdosta 688

22) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 6 riittävän suuren viljamäärän varastoimista koskevan toivomusaloitteen johdosta "

23) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 7 asutusrahaston perustamista tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta "

24) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 8 maataloustuotteiden hinnan ja menekin vakauttamista koskevan toivomusaloitteen johdosta "

25) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 9 Luomajoen perkauskysymystä koskevan toivomusaloitteen johdosta . "

26) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 10 Settihojen perkaustöiden aloittamista koskevan toivomusaloitteen johdosta "

27) Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 1 eräiden maantiesiltojen rakentamista tarkoittavien toivomusaloitteiden johdosta "

28) Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 2 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa toimenpiteisiin ryhtymistä Suomenlahden itäosan satamalojen parantamiseksi "

Puhetta johtaa puhemies Hakkila.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Aattela, A. Hildén, Hänninen, Kares, Kivimäki, Kokko, Komu, Kullberg, Lahtela, Leppälä, Malmivaara, Pilkama, Pilppula, Pyy, Rapo, Sinisalo, Takala, Tanner, Welling ja Voionmaa.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta virkatehtävän takia edustajat

Kares, Kokko ja Takala, yhteiskunnallisten tehtävien takia edustajat Pilppula ja Leppälä sekä yksityisasiain takia ed. A. Hildén ja tästä illasta ensi tiistaihin asti ed. Hästbacka, ensi tiistaihin asti sairauden vuoksi ed. Kivimäki, ensi tiistain iltunnosta yksityisasiain tähden ed. Löthman-Koponen, viikon ajaksi sairauden vuoksi ed. Rapo sekä kymmenen päivän ajaksi lääkärintodistuksen nojalla sairauden vuoksi ed. Komu.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Venho: Suuri valiokunta kokoontuu huomenna kello 10.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi oikeudesta lähettää viranomaisille ja niiltä saada asiakirjoja postitse annetun lain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 41, jota on valmistelevalisti käsitelty lakivaliokunnan mietinnössä n:o 10 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 20, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä hyväksytty lakiehdotus voidaan nyt joko hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Oikeusministeri Kekkonen: Herra puhemies! Tämän asian toisessa käsittelyssä esitti ed. Kivioja tiedustelun, eikä postitse voitaisi lähettää asiakirjoja myöskin hovioikeuksiin, korkeimpaan oikeuteen ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Sen vuoksi muutama sana.

Kun hallitus antoi eduskunnalle vuonna 1929 esityksen laiksi oikeudesta lähettää viranomaisille ja niiltä saada asiakirjoja postitse, oli sen perusteluissa mainittu m. m. että postin käyttämisestä olisi erotettava korkein hallinto-oikeus, „jotta

asian käsittely siinä pysyisi yhtäläisenä kuin korkeimmassa oikeudessa sekä kaikki varsinaiset tuomioistuimet, joiden koko oikeudenkäynnin uudistus on valmisteltavana”. Tämä esitys perustuu mietintöön, jonka lainvalmistelukunnan kolmas jaosto valmisti vuonna 1928. Tässä mietinnössä luemme m. m.: „Postin välityksen ulottamista hallinto-oikeudellisen lainkäytön alalle on vastustettu m. m. korkeimman hallinto-oikeuden taholta sillä, ettei olisi syytä ryhtyä muuttamaan nykyistä osaksi tuomioistuinten lainkäyttöön, osaksi käytäntöön perustuvaa menettelyä ennenkuin valmisteltavana oleva oikeudenkäyntilaitoksen uudistus saadaan aikaan, ja sen jälkeen voidaan ryhtyä järjestämään hallintoon ja hallinto-oikeudelliseen lainkäyttöön kuuluvien asiain käsittelyä yleensä. Mitä erityisesti korkeimpaan hallinto-oikeuteen tulee, jossa nykyään 22 päivänä heinäkuuta 1918 annetun lain 14 §:n mukaan on asiain käsittelyssä noudatettava laillista oikeudenkäyntijärjestystä. Olisi arveluttavaa järkyttää voimassa olevaa oikeudenkäynnin yhtäläisyyttä korkeimmassa hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa oikeudessa.” Niin kuin tässä lainvalmistelukunnan mietinnössä mainitaan, on myöskin korkein hallinto-oikeus antanut aikoinaan lausuntonsa postin käyttämisestä. Lausunnossa asetetaan niiden kokemusten nojalla, joita korkeimmalla hallinto-oikeudella oli m. m. sen vuoksi, että esim. köyhäinholitolain 46 ja 70 pykälien perusteella postin käyttö on tiettyissä tapauksissa sallittu, kielteiselle kannalle. Lausunnossa erityisesti pelätään sitä, että niiden asiain luku lisääntyisi, joita muotovirheiden takia ei voida tutkia. Siitä tietenkin on oleva seurauksena tyytymättömyyttä arvelee korkein hallinto-oikeus lausunnossaan, harvemmin kenties lakiin kuin sitä noudattaviin viranomaisiin. Oikeudenkäyntijärjestyksen uudistaminen ei näytä kuitenkaan lähitulevaisuudessa ehtivän niin pitkälle, että postin käyttäminen asiakirjojen lähettämisessä voisi tulla järjestetyksi eikä missään niissä eri ehdotuksissa, joita on tehty oikeudenkäyntijärjestyksen muuttamisesta, ole ehdotettukaan muita postin käyttämistä tarkoittavia säännöksiä, kuin ne, jotka sisältyvät nyt lakivaliokunnan käsiteltävänä olevaan oikeudenkäymiskaaren 11 luvun muuttamista tarkoittavaan lakiesitykseen. Tämän laki-

esityksen 3 §:ssä sen 2 momentissahan esitetään säädettäväksi: „jos haastehakemuksen on kirjoittanut kruununvouti, nimismies, kaupunginviskaali, kaupunginvouti tai henkilö, joka on suorittanut tuomarinvirkaa varten säädetyt opinnäytteet tahi joku, jolle oikeus on sellaisen tehtävän uskonut, saa hakemuksen lähettää postin välityksellä”. Se on ainoa lainsäädännös, joka kaikissa näissä monissa oikeudenkäyntijärjestyksen uudistamista tarkoittavissa esityksissä on olemassa postin käyttämisestä. Näin ollen näyttää siltä, ettei ole syytä ryhtyä odottamaan oikeudenkäymisjärjestyksen uudistamista tarkoittavia toimenpiteitä, jos aiotaan saada postin käyttäminen myöskin tuomioistuimessa yleiseksi.

Kun korkeimmassa hallinto-oikeudessa, kuten edellä on mainittu, on noudatettava yleistä oikeudenkäyntijärjestystä, niin olisi välttämätöntä, että tuo korkeinta hallinto-oikeutta koskeva laki, jossa tämäntapainen säännös on, muutettaisiin, mikäli haluttaisiin saada, että myöskin korkein hallinto-oikeus jo tässä vaiheessa tulisi olemaan niiden viranomaisten joukossa, joihin saa postitse asiakirjoja lähettää. Säädettyä yhtäläisyyttä oikeudenkäynnissä korkeimmassa oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa ei liene aihetta ilman muuta muuttaa, ja kun kysymys postin käyttämisestä voi tulla myöhemmissä vaiheissa kenties oikeudenkäyntiasioissakin käsittelyn alaiseksi, niin olisi sopivampi tämän kysymyksen järjestäminen jättää myöhemmäksi. Sitäpaitsi ehdotettua uudistusta ei tällä kertaa olisi syytä ulottaa hallinto-oikeudelliseen lainkäyttöön, vaan kysymys postin välityksen käyttämisestä hallinto-oikeudellisessa lainkäytössä laajemmalti kuin nykyisin jo on sallittua, olisi otettava käsiteltäväksi siinä järjestelyssä, jonka alaiseksi hallinto-oikeudellisessa lainkäytössä noudatettava oikeudenkäyntimenettely nykyisin voimassaolevan oikeudenkäyntijärjestyksen muuttamisen johdosta nähtävästi on myöhemmin tuleva.

Mitä lisäksi postin yleiseen käyttämiseen toimituskirjojen samoin kuin viranomaisten arkistoista pyydettyjen jäljennösten toimittamisesta asianosaisille tulee, lausutaan korkeimman hallinto-oikeuden lausuntoon liittyvässä hallintoneuvos Möllerin mielipiteessä, että siihen olisi pyrittävä, mutta vaatii tällaisen järjestyksen toteuttaminen

tietenkin virastojen työvoimien lisäämistä. Ed. Kivioja ei liene tätä puolta ottanut huomioon silloin kun hän mielipiteensä esitti.

Lopuksi katson olevan syytä ilmoittaa, että käsillä olevaa lakiesitystä oikeusministeriössä valmistettaessa on epähuomiossa lakitekstissä mainittu revisio-oikeus, vaikka sen nimi nyttemmin vuoden 1931 jälkeen on revisioneuvosto. Kysymyksessä oleva virhe voidaan korjata muuttamalla asetusta oikeudesta lähettää viranomaisille ja niiltä saada asiakirjoja postitse 31 päivästä tammikuuta 1930 siten, että asetukseen lisätään uusi 5 §. Näin ollen voidaan laki nyt hyväksyä toisessa käsittelyssä hyväksytyssä asussa.

Ed. Kivioja: Herra puhemies! Minun muistini mukaan on meillä jo ollut oikeus ennen nykyistä korkeimmasta hallinto-oikeudesta annettua lakia käyttää postin välitystä kun vastaavaan ylempään virastoon valitettiin. Minä en ole nyt arvannut hakea tähän mitään lakipaikkoja, joissa se ilmeneisi, enkä niitä nyt ulkomuistista — minulla kun on huono muisti — satu muistamaan, mutta sen verran muistan asiasta, että eräässä pääkaupungin lehdessä yleisön osastossa oli aivan ensimmäisenä vuonna, kun korkein hallinto-oikeus oli olemassa, sellainen kysely, että minkätähden nyt on ruvettu hylkäämään postissa tulleet valitukset, ja siihen vastattiin, että uusi laki korkeimmasta hallinto-oikeudesta määrää, että ne on jätettävä sinne itse tai asiamiehen kautta. Tämän ehkä voisi vanhoista laeistakin todeta, onko niin ollut asianlaita, kuin siinä sanomalehdessä ja vastauksessa mainittiin. Myös ei muistaakseni pidä täydellisesti paikkaansa se, mitä herra oikeusministeri juuri täällä mainitsi, että tuomioistuille ei nykyään koskaan voida lähettää asiakirjoja postitse. Asianlaita on nimittäin se, että maanjako-oikeudelle, joka on tuomioistuin, lähetetään postitse siten, että on oikeus lähettää tämän tammikuun 31 päivänä vuonna 1930 annetun lain mukaan asiakirjoja maaherralle ja myöskin ne asiakirjat, jotka maaherralle annetaan valitettaessa maanjakotoimituksista, ne on oikeus sen mukaan lähettää, vaikka ne menevät maaherran kautta tuomioistuimelle. Siinä kohti on siis jo systeemi pilalla. Myöskin muistelen, vallan varmaan en nyt aivan

äkkiä voi siitä sanoa, milloin sellainen laki säädettiin, mutta äskettäin meillä on se laki kulkenut ja lakivaliokunta on antanut lausuntonsa muistaakseni jostakin skandinavisesta sopimuksesta, olikohan se nyt perintö- ja perinnönluovutusasioissa, ja siinä sopimuksessa myöskin myönnettiin poikkeus, että saa niissä asioissa asiakirjoja lähettää jopa ulkomailta Suomen tuomioistuintilille suoraan, muistaakseni aivan ilman ulkoasianministeriön välitystäkin. Siitä asiasta keskusteltiin niin paljon lakivaliokunnassa että siitä on jotain jäänyt mieleeni. Ne syyt, jotka tässä mainittiin puhuvan sen puolesta, ettei kysymäni postissa lähettämisen oikeuden laajennusta voitaisi myöntää, eivät tunnu oikein vakuuttavilta. Edelleenkin minä jään siihen käsitykseen, että sitä asiaa olisi syytä harkita nykyoloissa, jolloin monessa muussakin suhteessa on katsottu tarpeelliseksi luopua vanhoista muodoista. Ei tunnu oikein perustellulta, että maaseutuasianajotoimisto, joka asiassa valituksen kirjoittaa esim. korkeimpaan oikeuteen tai korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joutuu sen lähettämään, aivan valmiin asiakirjan, jonkun helsinkiläisen asianajotoimiston kautta, jolla ei ole siitä mitään vaivaa muuta kuin muiden asiain mukana vie ja hakee sen sieltä, ja saa siitä tavallisen käytännön mukaan useammat sadat markat. Eikö edes sitä voisi myöntää, että sellaiselle asianajotoimistolle, joka toimii muualla, myönnettäisiin siihen oikeus? Mielestäni näitä seikkoja sopisi harkita.

Mitä sitten tulee tähän käsiteltävänä olevaan lakiehdotukseen, josta herra oikeusministerikin lopuksi mainitsi, niin siinä on todella tapahtunut sellainen epähuomio, että siinä puhutaan revisio-oikeudesta, joka on jo vuonna 1931 17 päivänä huhtikuuta annetulla lailla muutettu toiseksi. Kun tuo esitys eduskunnassa käsiteltiin valtiovainvaliokunnassa, niin ei se sattunut kenenkään mieleen lakivaliokunnassa tulemaan nyt tätä asiaa käsiteltäessä, sillä sellainen muussa valiokunnassa käsitelty asia jää hatarammasti mieleen, niin ettei siitä muutaman vuoden päästä niin varmaan muista. On sentään mainittava, että tätäkään asiaa ei käsitelty lakivaliokunnassa hätköiden, vaan se oli muistaakseni muutamia päiviä pöydällä, ensimmäisen ja toisen käsittelyn välillä. Herra oikeusministeri mainitsi, että tämä virhe voidaan kor-

jata muuttamalla toimeenpanoasetusta. Mahdollisesti niinkin voidaan tehdä, mutta olisihan tietysti ollut oikeampaa, että laki olisi heti nyt, kun se säädetään, säädetty ilman virheitä. On sekin vähän omituista, että valtion revisiolaitoksesta annetun lain mukaan on olemassa valtion revisiolaitos, mutta 4 §:n mukaan sen päätösvaltaa käyttää revisioneuvosto. Mutta 5 §:n mukaan pitää asiakirjat olla osoitettu revisiolaitokselle, jossa on myös muitakin osastoja. Mahdollisesti tämä toimeenpanoasetuksessa voitaisiin selittää aivan tarpeellisella selvyydellä, että ne pitää olla osoitettuna revisiolaitokselle, mutta ne käsittelee revisioneuvosto. Ellei tällä lailla olisi vakuutusneuvostossa käsiteltävien asiain kannalta niin kiire kuin sillä kuuluu olevan, niin minun mielestäni olisi nyt syytä tällä kertaa hylätä tämä laki ja laatia heti sellainen, että siinä ei jo aluksi olisi ilmeisiä virheitä.

Oikeusministeri K e k k o n e n : Juuri huomioonottaen sen seikan, että tällä lailla todella on kova kiire, minä esittäisin, että tämän asian järjestely jätettäisiin siihen varaan, jonka puheenvuorossani mainitsin, nimittäin, että toimeenpanoasetukseen lisättäisiin pykälä, jonka perusteella tämä epähuomiossa tapahtunut virhe tulisi täysin korjatuksi.

Ed. S a l m i a l a : Ed. Kiviojan lausunnon johdosta pyytäisin sanoa muutaman sanan. Hän toivoi, että oikeudenkäyntiasioissakin voitaisiin käyttää postilaitosta. Hänen mielestään on turhaa, että asiakirjat on asiamiehen kautta säännön mukaan jätettävä siihen virastoon, joka asiasta lopullisesti päättää. Minä luulen kuitenkin, että ed. Kiviojan suosittama tie olisi hyvinkin kohtalokas. Oikeudenkäynnissä on pyrittävä ehdottomaan varmuuteen. Riita-asiat on kerran saatettava lopulliseen ratkaisuun. Sitä varten on välttämätöntä säätää määräaikoja, joiden kuluessa asianosaisen on valvottava puheoikeuttaan. Hänen on valitusajan kuluessa jätettävä asiakirjansa asianomaiseen paikkaan ja nämä määräajat lasketaan niin tarkalleen, että minuutinkin myöhästyminen aiheuttaa oikeuksien menetyksen. Tästä on olemassa jo vuosittainen käytäntö niin meillä kuin muuallakin. Yhteinen etu on vaatinut yhteiskunnan tällaiseen ankaraan muotomääräisyyteen. Siviili-

asiassa saattaa usein olla kysymys mitä suurimmista intresseistä. Siinä saattaa joutua yksilön sukuasema, hänen taloudellinen olemassaolonsa ja rikosasioissa jopa koko hänen elämänsä ja tulevaisuutensa ratkaisun alaiseksi. On senvuoksi yhteiskunnan puolelta ehdottomasti oikein, että se huolehtii siitä, ettei saata perästäpäin olla epäilystä siitä, onko asianomainen laillisessa ajassa käyttänyt sitä muutoksenhakuoikeutta, valitusoikeutta, tai veto-oikeutta, minkä yhteiskunta on hänelle suonut. Jos lähdetäisiin ed. Kiviojan tielle, ja asianomainen henkilö saattaisi mihin postiluukkuun tahansa panna kirjeen tarkoituksessa valittaa siitä ja siitä päätöksestä, niin voimme olla varmat siitä, että sellainen menettely johtaisi ennenpitkää aivan sietämättömään sekamelskaan. Mehän tiedämme, millä tavoin postilaitos toimii. Vaikka viranomaiset olisivat kuinka tarkkoja eivät kirjeet siellä aina kulje ehdottomalla varmuudella. Monasti saattaa kirje viipyä päiväkausia. Jos tällainen kirje, jossa valitusasiakirjat on lähetetty, tästä syystä myöhästyy, niin mitenkä silloin lasketaan valitusajat. Minä uskoisin, että sen ratkaiseminen aiheuttaisi valitusviranomaiselle tavatoman paljon haittaa. Ja jos me sallimme poikkeuksen, joka lasketaan tunneissa, niin yhtälailla voi olla mahdollista että toisissa olosuhteissa tällainen poikkeus saattaa vaatia monien päivien ehkä viikonkin ylityksen. Tällä tavoin todellisuudessa määräajoista kokonaan luovuttaisiin. Mutta käytäntö ja oikeusvarmuus vaativat ehdottomasti näistä määräajoista kiinnipitämistä. Sen on nyt yhteiskunnallinen elämä kaikkialla maailmassa osoittanut. Mielestäni näinollen yksilön oma etu välttämättömästi vaatii, että asiakirjat jätetään asianomaiseen paikkaan ajalla, jona ne on sinne jätettävä. Tämän vuoksi on niiden pakko, jotka asuvat muualla kuin sillä paikkakunnalla, missä tuomioistuim on, käyttää asiamiestä. Se on ehkä monelle kustannuksia vaativaa, mutta siitä ei kerta kaikkiaan voida päästä. Ja minä olettaisin, että ne kustannukset, mitkä asianomaiselle tästä aiheutuvat, ovat sittenkin suhteellisesti pienet ja vähäarvoiset verrattuna siihen etuun, mikä hänelle koituu siitä, kun hänellä on varmuus siitä, että asiakirjat ovat määräaikana jätetyt asianomaiseen paikkaan. Pitäisin senvuoksi hyvin kohtalokkaana, jos

lähdetäisiin kulkemaan ed. Kiviojan tietä. Kyllä meidän täytyy pysyä edelleenkin tällä vanhalla pohjalla ja tyytyä siihen, että on käytettävä asiamiestä asiakirjojen jättämiseen silloin kun ei asianomainen henkilö itse ole tilaisuudessa niitä tuomioistuinten taikka muun viraston kansliaan jättämään. Tätä vaatii niin hyvin yksilön kuin yhteiskunnankin etu ja ennenkaikkea oikeusvarmuus, sillä siitä riippuu yhteiskunnan menestys.

Ed. Kivioja: Ed. Salmialan lausunto osoittaa, että hän ei ole kuunnellut minun edellisessä istunnossa antamaani lausuntoa ollenkaan. Minähän siinä muistaakseni koetin sitä toimittaa, että jos minä tahdon olla varma, niin silloin minä käytän asianajajaa, mutta jos en minä siitä välitä ja jos joku muu ei siitä välitä, niin hänelle pitäisi olla sallittu käyttää siinä postin välitystä. Mutta ed. Salmialan lausunto tuntui vähän siltä, että hän koetti puolustaa näitten helsinkiläisten asianajajain oikeuksia.

Mitä tulee siihen hänen väitteeseensä, että määräajat menisivät sekaisin, niin en minä sitä usko. Kyllä kai ne kellot kävisivät korkeimmassa hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa oikeudessa ja hovioikeudessa silloin niinkuin nytkin ja joka tulee myöhästyneenä niin se tulee, tulkoon se asiamiehen tai postin kautta. Kirkollisella alalla, josta myöskin eräässä tämän lain pykälässä mainitaan, on sallittua lähettää asiakirjat vain viranhakemuksissa tuomiokapitulille. Minä tiedän yhden tapauksen vain, että on myöhästytty ja se on otettu kuitenkin huomioon, kun Karttulan kirkkoherra Eero Hyvärinen lähetti ehkä vuonna 1905 hakemuksensa Oulun tuomiokapituliin tuomiorovastin virkaan, niin se otettiin huomioon, kun juna myöhästyi lumipyryn takia, mutta muuten määräajat on laskettu aivan täsmällisesti.

Ed. Salmiala: Ed. Kivioja sanoi, että kellot käyvät kyllä täsmälleen. Mutta jos tuolta Suojärveltä pannaan postiin kirje, missä on valitusasiakirjat, esimerkiksi rikosasiassa, jossa henkilö on tuomittu kuritushuoneeseen, niin saattaa olla hyvinkin mahdollista, että Viipurissa ei postia kyllin nopeasti siirretä, vaan viranomaisen laiminlyönnin tai muun syyn takia posti tulee

Helsinkiin tuntia myöhemmin kuin milloin määräaika menee umpeen, silloin joutuu asianomainen kärsimään. Yhteiskunnan etu vaatii, että asianomainen voi käyttää hyväkseen niitä oikeuskeinoja, jotka yhteiskunta on hyväksynyt oikeusvarmuuden turvaamiseksi. Näiden oikeuskeinojen käyttämättä jättäminen ei saa jäädä riippumaan siitä, että mahdollisesti jotkut välilläolevat valtion virastot eivät toimi kyllin suurella tarkkuudella. Yhteiskunnan etu vaatii sitäkin, että asiat joutuvat ylempien viranomaisten lopullisesti ratkaistaviksi silloin kuin siihen mahdollisesti on aihetta. Meillähän nykyisinkin usein on pakko ryhtyä tuomion purkuun, silloin kun extra ordinäärisista syistä asianomainen ei saa asiaansa määräajassa ylempään asteeseen. Jos turvauduttaisiin postiin, niin uskon, että näihinkin tuomion purkuihin yhteiskunnan edun vuoksi olisi ryhdyttävä liian usein ja se kokonaan hävittäisi määräaikaisuuden merkityksen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi ulosottolain 4 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajasta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 21 ja otetaan toiseen käsitteilyyn siinä sekä lakivaliokunnan mietinnössä n:o 11 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 43, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 21. Ensin sallitaan yleiskeskustelu. Sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelemiseen.

Puheenvuoroja ei pyydetä.

Lakiehdotuksen lakiteksti, johon sisältyy johtolause, ja nimike hyväksytään.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotus laiksi ulosottolain 5 luvun 27 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajasta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 22 ja otetaan toiseen käsitteilyyn siinä sekä lakivaliokunnan mietinnössä n:o 12 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 44, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 22. Ensin sallitaan yleiskeskustelu. Sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelemiseen.

Puheenvuoroja ei haluta.

Lakiehdotuksen lakiteksti, johon sisältyy johtolause, ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotus laiksi korotetun tupakkavalmisteveron kantamisesta vuonna 1937.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 23 ja otetaan toiseen käsitteilyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 10 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 7, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 23. Ensin sallitaan yleiskeskustelu. Sen jälkeen siirrytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsitteilyyn.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiteksti, lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi tulitikkuverosta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 24 ja otetaan toiseen käsitte-lyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 11 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 6, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 24. Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiassa. Sen jälkeen siirrytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Lakiehdotuksen 2 §, muu osa lakitekstiä, lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ehdotus laiksi makeisvalmisteverosta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 25 ja otetaan toiseen käsitte-lyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 12 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 5, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 25. Ensin sallitaan yleiskeskustelu. Sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelemiseen.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiteksti, lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Ehdotus laiksi moottoriajoneuvoverosta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 26 ja otetaan toiseen käsitte-lyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan

mietinnössä n:o 13 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 3, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 26. Ensin sallitaan asiassa yleiskeskustelu. Sen jälkeen siirrytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Lakiehdotuksen 4 §, muu osa lakitekstiä, lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Ehdotus valtioneuvoston lainanottovaltuuksista.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 27 ja otetaan toiseen käsitte-lyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 16 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 8, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 27.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Suuren valiokunnan ehdotus hyväksytään.

Ehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

9) Ehdotukset laiksi margariinivalmisteista ja rehuaineista suoritettavasta verosta ja laiksi margariinivalmisteista ja rehuaineista suoritettavasta verosta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 14 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitellyt hallituksen esitys n:o 4 ja ed. Kämäräisen y. m. lak. al. n:o 26, jotka sisältävät yllämainitut lakiehdotukset.

. Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 14.

Keskustelu:

Ed. Kämäräinen: Herra puhemies! — Valtiovarainvaliokunta ehdottaa käsiteltävänä olevan voinhintojen korottamista tarkoittavan aloitteen hylättäväksi. Mutta hylkäävää ehdotustaan valiokunta ei lainkaan perustele, vaan ilman muuta esittää eduskunnan hyväksyttäväksi Kivimäen hallituksen antaman esityksen, joka esitys tarkoittaa voim tukkuhinnat pysytettäväksi tulevallakin vuodella samana, minä ne viime ja tänäkin vuonna on pidetty, nimittäin 24 markkana kilolta. Tämä valiokunnan päätös tuntuu minusta kummalliselta. Se tuntuu kummalliselta siksi, kun minä olen vakuutettu siitä, että nekin valiokunnan jäsenet, jotka ovat tämän päätöksen siellä valiokunnassa sanelleet, ovat hyvin selvillä siitä, että kun voim tukkuhinta on 24 markkaa, niin voim tuottaja, maanviljelijä, ei saa siitä lähestulkoonkaan sitä hintaa, mitä sen tuottaminen tulee nykyään maksamaan. Siitähän menee vielä pois Valion ja meijerien kustannukset, jotka nousevat noin 3—4 markkaa kilolle. Tämän aloitteen perusteluissa on lyhyesti huomautettu siitä, että kun hallitus vuonna 1934 antoi ensimmäisen n. s. rasvalakiesityksen, niin sen esityksen perusteluissa sanotaan maitokilon rasvan silloisten tuotantokustannusten tekevän 90 pennistä 1 markkaan, joten voim kotimainen tukkuhinta hallituksen mielestä olisi pitänyt vakiinnuttaa 26 markaksi kilolta. Mutta silloisessa hallituksen esityksen perusteluissa selitetään, että kun ei kuitenkaan ole mahdollista, kuluttajain silloinen ostokyky huomioonottaen, vakiinnuttaa voim hintaa täysin tälle tasolle, niin on maanviljelijäin itsensäkin otettava osaa maataloutta kohdanneiden vaikeuksien voittamiseen. Tähän nähden ehdotti hallitus voim keskimääräisen tukkuhinnan vakiinnutettavaksi 24 markaksi kilolta. Hallituksen kantaa voi sinä aikana ymmärtää, sillä elettiin silloin, kun se esitys maaliskuussa vuonna 1934 annettiin, pulan tuottamien vaikeuksien keskellä. Maanviljelijät ovatkin jo vuodesta 1929 lähtien joutuneet varsin huomattavalla tavalla ottamaan osaa maataloutta kohdanneiden vaikeuksien voittamiseen.

käyttääkseni tuon esityksen sanontatapaa. Sillä vuodesta 1929 saakka ovat karjatalous- niinkuin monien muidenkin maataloustuotteiden hinnat maassamme olleet huomattavasti tuotantokustannusten alapuolella. M. m. neljän pulavuoden aikana vuosina 1931—1934 oli voim keskimääräinen tukkuhinta 21:45. Kun tästä vielä otetaan pois Valion ja meijerien liikekustannukset, niin tulivat vakavaraistenkin meijerien jäsenet tänä nelivuotiskautena saamaan vain noin 18 markkaa voikilolta, ja vaikeuksissa olevien, noin 80 meijerin jäsenet, joissa pidätysprosentti oli jopa 25 %, noin 14:50 kilolta. Vasta viime vuonna, jolloin keskimääräinen voim tukkuhinta nousi 24 markan paikkeille, saivat tuottajat lähes 21 markkaa kilolta. Myöskin nyt kuluvana vuonna ovat hinnat olleet suunnilleen samat kuin mitä ne olivat viime vuonnakin.

Kun voirasvan tuotantokustannukset ovat edellisinä vuosina mainitun hallituksen esityksen mukaan olleet 90 pennistä 1 markkaan yhtä maitokiloa kohti eli 21:60:sta 24 markkaan voikilolle, niin maanviljelijät ovat näiden viime vuosien aikana saaneet ja saavat yhä vieläkin kärsiä useiden markkojen tappion jokaista tuotettua voikiloa kohti. Valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitettyssä I vastalauseessa ehdotetaan voikilon keskimääräiseksi tukkuhinnaksi 26 markkaa kilolta, siis samaa hintaa, mitä hallitus piti tuotantokustannuksia vastaavana hintana maaliskuussa vuonna 1934. Tämän jälkeen ovat kuitenkin voim tuotantokustannukset niin työpalkkojen kuin ostorehujenkin hintojen nousun vuoksi varsin huomattavasti nousseet. Maataloushallituksesta olen saanut tietää, että siellä on nyt aivan viime päivinä toimitettu laskelma voim nykyisistä tuotantokustannuksista. Tämä laskelma on tehty 68 maataloushallituksen alaiselta kirjanpitoilalta ja sen laskelman mukaan voim tuotantokustannukset nousevat 24 mk. 43 penniin kilolle. Tähän hintaan ei kuitenkaan sisälly voim valmistus- eikä kauppakuluja, jotka Valio ja meijerit pidättävät. Meijerien liikekulut tehnevät nykyään ainakin 3 markkaa kilolle. Valion pidätyksistä kuluvalta enempää kun tulevaltakaa vuodelta en tiedä, mutta viime vuotta ja vuotta 1933 lukuunottamatta ne ovat viiden viime vuoden aikana vaihdelleet 61 pennistä, joka oli

vuonna 1932, 1 markkaan 29 penniin, joka oli vuonna 1931. Näin ollen meijerien ja Valion pidätykset yhteenlaskettuina nousivat 3: 50—4: — markkaan voikilolle tai kenties siitä vähän ylikin. Kun voin tuotantokustannukset maataloudessa äsken mainitun laskelman mukaan ovat 24: 43 ja kun siihen lisätään meijerien ja Valion pidätykset 3: 50—4: — markkaa, niin pitäisi voin tukkuhinnan olla ainakin 28 markkaa kilolta. Kun tämä vointuotantokustannuslaskelma on tehty maataloushallituksen kirjanpitotiloilta, jotka ovat maamme kaikkein kehittyneimpiä maatalouksia, joissa useimmissa huomattava määrä töitä suoritetaan koneilla, ja joissa esim. maan lannoitusmenetelmät ovat tarkoin kokeillut sekä karjanjalostus ja ruokinta kehitetty mahdollisimman pitkälle ja tarkoituksenmukaisiksi, niin on luonnollista, että niillä tiloilla tulee myöskin vointuotantokustannukset huomattavasti halvemmiksi, kuin mitä ne yleensä maamme maatalouksissa ovat.

Tässä yhteydessä tahtoisin huomauttaa, että kun maamme maatalouden tuottoa julkisuudessa usein arvostellaan näiden maataloushallituksen kirjanpitotilojen tuoton perusteella, jotka tilat vielä useimmiten ovat suurien kulutuskeskusten lähistöllä ja saavat siis kaikki tuotteensa hyvin myydyiksi ja paljon paremman hinnan, kuin mitä yleensä maamme maanviljelijät tuotteilleen saavat, niin näiden talouksien tuoton perusteella on aivan väärin arvostella koko maan maatalouden tuottoa. Se on aivan yhtä väärin, kuin jos elämiseen riittävät työpalkat laskettaisiin ja arvosteltaisiin kaikkein parhaimpien miesten työtulosten mukaan. Kyllä sellaisen arvostelun perusteella asetetuilla työpalkkoilla tavalliset työmiehet jäisivät kovin huonoille palkoille.

Näin ollen käsiteltävänä olevassa aloitteessa ehdotettua 30 markan tukkuhintaa voille en luulisi voitavan pitää liian korkeana, jos vaan otetaan huomioon liikekeskuksista etäämmällä olevat tavallisen hyvin hoidetut maataloudet. 30 markan hintaan päästään myös siten, että voinhinta lasketaan niiden indeksilukujen perusteella, missä teollisuustuotteiden hinnat nyt ovat, niinkuin aloitteessa on tehty. Mutta näistä seikoista huolimatta voin yhtyä siihen laskelmaan, mikä maataloushallituksessa on tehty, josta edellä olen maininnut, ja esi-

tän siis suurelle valiokunnalle sen toivomuksen, että se ottaisi käsittelyn pohjaksi käsiteltävänä olevan lakialoitteen ja määräisi voin tukkuhinnan tulevan vuoden ajaksi 28 markaksi kilolta.

Kun nyt maamme talouselämä on suuresti parantunut siitä, mitä se takavuosina oli, onhan m. m. työttömyys jokseenkin loppunut, työpalkat ovat nousseet, samoin valtion viran- ja toimenhaltijain palkat on koroitettu ennen pula-aikaa vallinneelle tasolle ja niitä aiotaan nyt vieläkin korottaa, myöskin kotimarkkina- ja vientiteollisuus ovat päässeet erittäin hyvään asemaan ja toimivat nykyisin niin edullisissa olosuhteissa, että työpalkkojen edelleen korottamiseen metsä- y. m. töissä on käsittääkseni kaikki edellytykset olemassa ja joiden korottamiseen valtiovallankin puolelta nykyään pyritään, niin kaiken tämän vuoksi pitäisi myöskin maataloudesta elävän väestön elinehtoja ja toimeentulomahdollisuuksia nykyistä tehokkaammin parantaa. Tämä tapahtuu siten, että maataloustuotteiden hinnat koroitetaan sellaisiksi, että ne vastaavat tuotantokustannuksia. Edustajille on hyvin tunnettua, että voi y. m. maitotalous- ja kotieläintuotteet ovat maamme maatalouden pääasiallisimmat myyntituotteet. Erittäinkin pien- ja keskikokoisviljelijöille jollaisia viljelijöitä maanviljelijöittemme suuri enemmistö on, ovat nämä tuotteet melkein ainoat rahatulojen antajat. Noilla viljelmillä esim. viljanviljelys, jonka hinnan korkeudesta ed. Salmenoja täällä viime istunnossa puhui ja sanoi senkin vuoksi tätä aloitetta vastustavansa, ei tuota sanottavia tuloja siitä syystä, että viljaa ei voida pienillä viljelmillä tuottaa myytäväksi ainakaan sellaisia määriä, että niillä tuloilla olisi suurempaa merkitystä talouteen. M. m. Pienviljelijäin Keskusliiton 50:llä kirjanpitotilalla, joiden keskimääräinen peltopinta-ala on 8.9 ha, tuottivat kotieläintuotteet viime kirjanpituonna vuosina 1935—1936 74.2 %, siis jokseenkin täsmälleen $\frac{3}{4}$ noiden tilojen kaikista rahatulosta. Kun kotieläintuotteiden osuus pien- ja pienempien keskikokoisviljelmien omistajien talouden tulossa on näin suuri, on aivan selvää, että niiden hoidosta ratkaisevasti riippuu noiden talouksien kannattavuus ja pystyessä pysyminen. Kun näissä pienviljelijöissä on, niinkuin yleensä koko maamme maataomis-

tavassa väestössä, $\frac{2}{3}$ velkaantuneita ja useimmilta pienviljelijöiltä ovat metsätkin jo ensimmäisinä pulavuosina menneet ja palkatkin ovat metsätoissa olleet kovin alhaiset, joten huomattavampia sivutuloja talouteen ei ole ollut eikä nytkään ole, niin on hyvin käsitettävissä, miten tavattoman ahdasta ja kärsimyksistä rikasta on noiden viljelijöiden eteenpäinmeno viime vuosien aikana ollut ja on yhä vieläkin. Heidän tulojensa lisääminen on mielestäni ainakin yhtä välttämätöntä ja tärkeätä kuin kaikkien niidenkin kansalaisten, joille valtiovarainvaliokunta tulojen lisäyksen palkkojen huomattavana koroituksena sallii tapahtua. Minulla on sellainen käsitys, että velkaantuneet viljelijät, olivatpa ne sitten pienen tai vähän suuremmankin pellon viljelijöitä, joilla ei ole metsä- tai muita huomattavia sivutuloja, eivät kykene nykyisillä maataloustuotteiden hinnoilla laina-asioitaan kunnollisesti hoitamaan ja kohtuullista toimeentuloa saamaan. Heidän lainansa todennäköisesti menevät ulosottoon ja niin ollen pula ja pakkohuutokaupat heidän kohdallaan jatkuvat ties miten kauan, niinkuin monilla paikkakunnilla maassamme vielä nytkin tapahtuu. Myöskin sellaisilla suuremmilla viljelmissä, missä suuremmassa määrässä käytetään palkkatyövoimaa, muodostaa voin y. m. kotieläintuotteiden hinnat suurimman tuloerän, maataloushallituksen alaisilla kirjanpitoiloilla noin $\frac{2}{3}$ maatalouden koko rahatuloista. Niin ollen on luonnollista, että näiden tuotteiden hinnoista aivan ratkaisevasti riippuu myöskin se, miten paljon maatalous kykenee käyttämään työvoimaa ja millaisia palkkoja se kykenee työväestölle maksamaan. Tästä käsitteäkseni riippuu myös metsä- y. m. työpalkat, sillä jos maamme suurin työantaja, maatalous, tärkeimpien myyntituotteitten hintoja korottamalla tehdään kilpailukykyiseksi työmarkkinoilla, niin kyllä silloin nälkäpalkat loppuvat. Kun pula-ajan edellisinä vuosina maataloustuotteiden hinnat olivat tuotantokustannuksia vastaavalla tasolla — m. m. voin keskimääräinen tukkuhinta oli vv. 1926—1928 31: 99 — oli työvoiman kysyntä maatalouteen vilkas. Maatalous kykeni kilpailemaan työvoiman kysynnässä puutavarayhtiöitten kanssa. Siitä oli seurauksena tyydyttävä, elinkustannuksia vastaava palkkataso. Maaseudun työväestöllä-

kin oli silloin työtä, rahaa ja ruokaa ja pukeutuminenkin paljon parempaa kuin mitä se nykyään on. Samanlainen vilkas työvoiman kysyntä ja sitä aina seuraava palkkojen nousu olisi käsitykseni mukaan nytkin seurauksena siitä, jos maanviljelijät pääsisivät tuotteittensa hinnoissa tuotantokustannuksia vastaavaan hintatasoon, jossa teollisuus on jo vuosikausia ollut. Näin voitaisiin koroittaa kansan laajojen kerrosten elintaso nykyistä korkeammaksi ja siihen olisi nyt jo viimeinkin kaikki mahdollisuudet hyväksi käyttäen pyrittävä. Kansan laajat kerrokset on pyrittävä saattamaan nykyistä enemmän osallisiksi siitä hyvydestä, mitä kansantalous kansakunnalle antaa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

10) Ehdotus laiksi kiellosta käyttää maatalouskiinteistöä velan maksuun eräissä tapauksissa.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 13 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 48, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

P u h e m i e s: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 13.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

11) Valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomus vuodelta 1935.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu kertomus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelu:

Ed. Salmiala: Herra puhemies! — Perustuslakivaliokunta on katsonut tarpeelliseksi tehdä huomautuksia työmies Yrjö Holmin surmaamisen tutkimista koskevasta asiasta. Minun mielestäni tähän asiaan puuttuminen perustuslakivaliokunnan puolelta on ollut täysin aiheetonta. Perustuslakivaliokuntahan on jo aikaisemmin, vuosia sitten, antanut viranomaisille jonkinlaisen muistutuksen asian selvittämisen viivyttämisestä. Tämä muistutus varmasti tapahtui silloin lähinnä poliittisista syistä, mutta tällä kertaa on aivan ilmeistä, että muistutukseen on ryhdytty poliittisista syistä. Perustuslakivaliokunnallahan oli täysin tiedossaan, mitä viranomaiset tekivät tässä asiassa. Valtion syyttäjä, jonka käsissä asian tutkiminen on, ilmoitti, että hän on täysin voimin työskennellyt tämän asian selvittämiseksi ja että hänellä nyt juuri oli toiveita saada asia lopulliseen ratkaisuun. Hän ilmoitti nimenomaan, että hän paraillaan harkitsi syytteen nostamista määrättyjä epäiltyjä henkilöitä vastaan. Näin ollen olisi perustuslakivaliokunnalle pitänyt olla selviö, että viranomaisten taholla toimittiin.

Perustuslakivaliokunnan olisi pitänyt myöskin käsittää, ettei tuollaisen poliittisen mielenilmaisun esittäminen tällaisessa asiassa ollut paikallaan. Asia, jonka selvittäminen on ollut niin vaikea kuin tämän, vaatii viranomaisilta suuria ponnistuksia, mutta tyydyttävä loppupäätös vaatii ennen kaikkea, että viranomaiset saavat toimia asiassa rauhassa. Tämän asian selvittäminen on mahdollista vain, uskaltaisinpä melkein sanoa, sattumoihin seikkojen ilmitulemisen kautta. Viranomaisten on toimittava ikäänkuin yllättäen, niiden on pyrittävä kaikessa salassa pääsemään käsiksi totuuteen. Mutta tämä toiminta onnistuu viranomaisille vain silloin jos ne, joihin toiminta kohdistetaan, ovat mahdollisimman vähän varuillaan. Jos näitä varoitetaan, niin on aivan selviö, että mahdollisuus asian selvittämiseksi suuresti vähenee.

Perustuslakivaliokunnassa nimenomaan huomautettiin, että tällä kertaa ei olisi

nyt syytä minkäänlaiseen hälytykseen, koska asian esille vetäminen tällä hetkellä aivan ilmeisesti kriminaalitutkimuksen kannalta vain vaikeuttaa asian selville tuleamista. Tämän pitäisi olla selviö jokaiselle, jolla vähänkään on aavistusta siitä, millä tavoin rikoksia tutkitaan ja millä tavoin siinä pyritään pääsemään selville rikoksen tekijästä. Mutta näitä huomautuksia ei perustuslakivaliokunnassa otettu lainkaan varteen, pääasia oli, että saatiin tehdä huomautus viranomaisia vastaan välittämättä lainkaan siitä, että tämän kautta mahdollisesti vaikeutetaan asian selville tuloa. Minä olen vakuutettu siitä, että valtion syyttäjä Planting ei suinkaan ilmielin todennut tätä perustuslakivaliokunnan muistutusta, vaikkakin hän varmasti tiesi, ettei sillä hänelle tahdottu antaa mitään epäluottamuslausetta (Ed. Räisänen: Ei, kyllä se oli lapualaisia vastaan!). Niin (Ed. Räisänen: Niin, niin!), ed. Räisänen todellakin tuo totuuden esille. Tässä perustuslakivaliokunta siis ei ole pyrkinytkään edistämään asian selvittämistä. Sille on pääasia ollut antaa muistutus jollekin poliittiselle vastustajalle. Mutta onko, ed. Räisänen, tällainen menettely oikea perustuslakivaliokunnan puolelta? Kyllä kai sille pitäisi olla tärkeintä myötävaikuttaa siihen, että asia selvitetään. Kyllä asiallisuuden laita on niin ja näin jos menetellään sillä tavoin kuin ed. Räisänen nyt suosittelee. Omalta kohdaltani pidänkin sen vuoksi perustuslakivaliokunnan huomautusta epäasiallisena. Toivoisin todellakin, että perustuslakivaliokunta ainakin asioita käsitellessään menettelisi kylmästi, asiallisesti ja silmälläpitäen yksinomaan sen asian etua, josta kulloinkin on kysymys. Sanottakoon sitten asiat aivan suoraan, älköönkä niitä verhotako sellaisten huomautusten peittoon kuin nytkin tässä (Ed. Räisänen: Kyllä on rikosprofessorilla vaikea juttu selvitetävään!). Varmasti, jos kriminaalitutkimus on hoidettava niiden periaatteiden mukaan, kuin ed. Räisänen suosittelee. Minä luulin todellakin, että kaikki meidän rikosten tekijät toivoisivat, että ed. Räisänen tehtäisiin rikostutkimuksen päälliköksi (Ed. Räisänen: Silloin olisi murhamiehillä vaikea olla!).

Sitten on perustuslakivaliokunta tehnyt myöskin erään huomautuksen Viipurin lääninhallituksen menettelyn johdosta. Käsi-

tykseni mukaan tämäkin huomautus on ollut tarpeeton. Mielestäni asiasta on käynyt selville, että Viipurin läänin maaherra on toiminut epäkohtien poistamiseksi. Ne syytteet, mitkä Viipurin lääninhallituksen toimesta on nostettu asianomaisia paikallisia viranomaisia vastaan, osoittavat mielestäni selvästi, että maaherra ei siellä suinkaan ole silmät ummessa antanut asioiden mennä eteenpäin, vaan että hän on pyrkinyt pääsemään käsiksi epäkohtiin ja samalla toiminut niiden poistamiseksi. Käsitkseni mukaan tällaisen epäluottamuslauseen antaminen viranomaisille on jo valtionkin edun kannalta tarpeetonta. Mielestäni pitäisi tällaisiin muistutuksiin ryhtyä vain silloin, kun se on ehdottomasti välttämätöntä, sillä kaikkien tällaisten muistutusten teko on omiansa vähentämään viranomaisten auktoriteettia ja eduskunnan asiana käsitykseni mukaan pitäisi olla ennen kaikkea, tukea viranomaisten nauttimaan arvovaltaa. Sitä vaatii valtakunnan etu.

Tämän vuoksi rohkenen ehdottaa, että mietinnöstä poistettaisiin kolmas, neljäs, viides ja kuudes kappale perustuslakivaliokunnan mietintöön liitetyn vastalauseen mukaisesti.

Ed. Toivonen: Herra puhemies! Esilläolevan kertomuksen sivuilla 83 ja 84 selostetaan oikeuskanslerin toimenpidettään sen johdosta, että eräs poliisitarkastaja, joka oli määrätty toimittamaan täydentäviä tutkimuksia erään rikosasian selvittämiseksi, oli tuottanut jonkun henkilön kuulusteltavaksi sen poliisipiirin ulkopuolelle, jossa kuulusteltava oleskeli. Tässä tarkoitettu rikosasia on Forssan kauppalassa heinäkuun 4 päivänä 1930 tapahtunut työmies Yrjö Holmin murha.

Samalla kun on todettava, että virkasyyte poliisitarkastajaa vastaan oli muodollisesti oikea, eikä valiokunnalla olekaan ollut tämän johdosta mitään huomautettavaa, on valiokunnan mielestä ollut välttämätöntä kiinnittää huomiota tässä yhteydessä itse tuohon selvittämättömään murhajuttuun. Kun joukko poliittisia huligaaneja aseellisesti varustettuna murtaen ovet tunkeutuu työmies Yrjö Holmin asuntoon yöllä kello 2 aikaan 4 päivänä heinäkuuta 1930 kuten asiakirjat kertovat, ampumalla murhaten sanotun Holmin ja senjälkeen poistuen, jät-

tään kuitenkin todennäköisesti jälkeensä autostaan rikkimenneen kädensijan joka on aika hyvä johdatin rikollisen jäljille, on vaan merkittävää, että tästäkään ei ole saatu selville, kuka siitä ovenkahvasta viimeksi on niin lujasti pitänyt kiinni, että se on mennyt rikki. Heikomminkin käsitellyistä esineistä on voitu toisinaan todeta sormien jäljet ja siten päästä rikollisesta selville. No, saattaa olla niin, että kun on niinkauan aikaa kulunut ei siitä nyt enää mitään selvyyttä saa.

Valiokunta on saanut nähdäkseen tämän murhajutun selvittämisyrityksissä tähän asti karttuneet asiakirjat ja jutun nykyisen tutkijan Turun hovioikeuden valtio-syyttäjä Arvid Plantingin kirjeen, jossa selostetaan tutkimuksen nykyistä vaihetta. Näistä asiakirjoista voidaan todeta, että tämä kauan vireilläollut tutkimus ei näytä edistyvän. Jo vuonna 1930 syksyllä toimitetuista tutkimuksista, eritoten siitä, jonka silloinen poliisitarkastaja K. P. Hilli oli toimittanut, päästiin erään syyllisen, nimittäin kauppa-apulaisen Paavo Henrik Markkulan syyllisyyden jokseenkin täydelliseen toteamiseen. Mutta tutkimukset silloin keskeytettiin syyllisille myönteisten henkilöiden väkivaltaisen painostuksen tähden. Muistettaneen että tämän murhajutun yhteydessä on suuret joukot Hämeen, Satakunnan ja Varsinais-Suomen miehiä ollut pakottamassa viranomaisia vapauttamaan murhaan syylliseksi epäilty Paavo Henrik Markkula. Tämä pakotus tuottikin tuloksen. Silloisen hallituksen ja Hämeen läänin maaherran antamien ohjeiden mukaan murhaan syylliseksi epäilty Markkula päästettiin vapaaksi ja tutkimuksen suorittanut K. P. Hilli sai erota toimestaan sekä tutkimukset saivat olla pitkän ajan suorittamatta ja rikollinen peittää jälkensä. Tässä jutussa tulee kysyneeksi itseltään: Keitä olivat edellämainitut painostajat, mitä yhteyttä niillä oli rikoksen kanssa ja mitä olisi tapahtunut, jos järjestysviranomaiset olisivat pidättäneet nuo painostajat ja laittaneet turvasäilöön siksi ajaksi, että olisi asiaa saatu rauhassa tutkia. Minä olen varma siitä, että tämä törkeä rikos olisi tullut hyvin helposti selville, jos tutkimusviranomaiset olisivat menetelleet niin, että rikoksen jälkiä ei olisi saanut peittää. Mutta tuolle ajalle ominaista on juuri se, että valtiolta taipui rikollisten vaatimuk-

sille, ja saivat kyllä sittenkin lopulta nähdä, mihin tuo tuollainen myötämielisyys johti; sehän päättyi Mäntsälän kapinaan.

Kun nyt jo kuitenkin useiden vuosien ajan olosuhteet täällä ovat olleet sikäli normaaliset, että tällaisen painostuksen ja törkeän rikoksen selvittämisen estäminen ei voine olla johtavien tarmokkaiden tutkimusten esteenä, olisi ollut syytä odottaa tutkimuksien pikaista ja todellista päättymistä. Nykyisen tutkijan valtionsyyttäjää Arvid Plantingin edellämainitusta kirjelmästä selviää myöskin, että hän on voinut tutkimuksessa todeta eräitä rikoksen selvittämistä edistäviä seikkoja mutta että hänen mielestään asiaa on tutkittava vähitellen. Mitä tämä tarkoittaa? Niinhän on tehty ja menetelty tähänkin asti. Mihinkä tulokseen se on johtanut? Vielä selviää sanotusta kirjelmästä, että tutkijan on ollut vaikea saada avukseen sopivaa poliisimiestä. Onkohan maamme poliisiaines siis sellaista, että se ei halua saada selville tämänluontoista rikosta, sitä minä en usko.

Kun jo marraskuun 8 päivänä 1932 perustuslakivaliokunta on mietinnössään n:o 6 oikeuskanslerin kertomuksen johdosta vuodelta 1930 lausunut tästä rikosjutusta, että sen tutkimus ensi tilassa saatetaan päätökseen ja kun nykyisen tutkijan lausunnosta selviää, että tutkimuksen päätökseen saattamiseen on olemassa mahdollisuuksia ja kun valiokunta, sekä myös eduskunta, joka aikanaan hyväksyi edelläselostetun valiokunnan lausunnon, on jo yli neljä vuotta sitten pitänyt asiaa kiireellisenä, niin olisi täysi syy nyt odottaa tutkimuksen tuottavan tuloksia ja syyllisten joutuvan rangaistukseen. Kun perustuslakivaliokunta siis esilläolevassa mietinnössä lausuu, että valiokunta tahtoo sen sijaan Holmin murhaamisen selvittämiseen nähdén viitata siihen toivomukseen, jonka eduskunta jo vuonna 1932 käsitellessään oikeuskanslerin kertomusta vuodelta 1930 lausui m. m. tämän rikoksen tutkimuksen saattamisesta tulokseen, niin mielestäni valiokunnan viittaus tuohon eduskunnan vuonna 1932 tekemään päätökseen ei ole aiheeton. Onhan kyseessäolevan rikoksen tapahtumisesta kulunut jo yli kuusi vuotta ja eduskunnan aikaisemmasta päätöksestä jo neljä vuotta, sekä nykyinen tutkija on saanut tutkimustyöhön jo tähän mennessä aikaa yli kaksi vuotta, mutta siitä huolimatta ei

kertomusvuonna, eikä vielä nytkään tutkimus ole johtanut mihinkään tulokseen. Onhan toki niitä ihmisiä, jotka ovat sitä mieltä, että kyseellistä rikosta ei saa jättää tutkimatta, tai tutkimusvitkastelun kautta johtaa siihen, että kyseessäolevaan rikokseen syyllisten selvillesaaminen käy entistään vaikeammaksi. Minun käsitykseni mukaan nyt jo sillä, että tutkimusta on alussa vitkasteltu niin kauan, on tuotettu tutkimustyölle vaikeuksia, eikä suinkaan valiokunnan viittauksella aikaisempaan päätökseen, jossa kehoitetaan tutkimusta jatkamaan, kuten ed. Salmiala äskettäin mainitsi ja vastalauseessakin mainitaan. Valiokunta ei siis ole tätä kysymystä tahtonut esille poliittisena kysymyksenä, vaan rikoksen selvillesaamista varten ja rikoksen selvillesaamisen edistämiseksi. Tässä kysymyksessä tosiaankin on otettava selvyys, keitä nuo rikoksenteijät ovat olleet ja keitä heidän auttajansa ja avustajansa ovat olleet.

Vastalauseessa on sitten toinenkin kohta, joka on perin kummallinen, kun siinä sanotaan, että valiokunnalla ei ole ollut riittävää aihetta kehoittaa hallitusta toimittamaan tutkimusta niiden epäkohtien syistä, joista mainitaan valiokunnan mietinnössä, kun valiokunta on saanut nähtäväkseen eräitä kertomuksen sivulla 105 mainittua asiaa koskevia asiakirjoja. Kuten asiakirjoista käy ilmi, on Parikkalan piirin edesmenneen nimismiehen Eero Arvid Tiusasen samoin kuin hänen alaisensa poliisien virkatoiminta siinä ilmenneiden useiden vuosien jatkuvien väärinkäytösten johdosta herättänyt paikkakuntalaisissa siinä määrin paheksumista, että nämä ovat pitäneet kansalaiskokouksen ja kansalaiskokouksen päätöksen mukaisesti kääntyneet aikoinaan Viipurin läänin maaherran puoleen vaatien asiasta tutkimusta. Maaherra on, tosin vasta useiden kuukausien kuluttua kanteleen teosta, tuominut Tiusasen kurinpitörangaistukseen tämän tunnustettua kantaneensa useamman vuoden aikana laittomia maksuja. Alleviivaan erityisesti laittomia maksuja. Kun Parikkalassa pidetty uusi kansalaiskokous peläten, että kyseessä olevat väärinkäytökset painettaisiin hiljaisuuteen, oli asiassa kääntynyt oikeuskanslerin puoleen ja kun oikeuskansleri oli huomannut maaherran menetelleen väärin m. m. siinä, että hän oli kurinpidollisesti rangaissut Tiusasta rikoksesta, josta olisi pitänyt

nostaa syyte yleisessä tuomioistuimessa, asettikin oikeuskansleri tämän johdosta maaherra Arvo Mannerin samoin kuin lääninsihteerin Hugo Yrjölän m. m. näistä heidän laiminlyönneistään syytteeseen ja tulivatkin he niistä tuomituiksi niin hovioikeudessa kuin korkeimmassakin oikeudessa.

Puolustuskirjelmässään ovat maaherra Manner ja lääninsihteerin Yrjölä selittäneet, että lääninhallituksen virkamiehet ovat ylenmäärin rasitettuja työllä ja että varsinkin juuri lääninhallituksen käskynalaisiin poliisiviranomaisiin kohdistuvia virkarikosasioita on ollut paljon, aiheuttaen laajakantoisia tutkimuksia. Niinpä samana vuonna, jolloin Tiusasen asia oli lääninhallituksessa käsiteltävänä, viroista on poistettu ja sittemmin syytteeseen asetettu törkeistä virkarikoksista viisi lääninhallituksen käskynalaista virkamiestä. Onhan tässä tosiaankin hallituksella syytä tutkia se seikka, mistä johtuu, että lääninhallituksen alaisia virkamiehiä joutuu noin suuri määrä rikostekoihin, joista heitä täytyy sitten rangaista. Siinä on kyllin syytä ja aihetta ollut valiokunnalla sanoa, kuten se mietinnössään lausuu, että valiokunnan mielestä olisi hallituksen kiinnitettävä huomiota ylempänä mainittujen epäkohtien syihin ja ryhdyttävä syitten poistamiseen sopivaksi katsomallaan tavalla. Eihän tässä millään tavalla haluta lääninhallitusta halventaa taikka alentaa, kun kehoitetaan hallitusta kiinnittämään huomiota niihin syihin, jotka vaikeuttavat lääninhallituksen toimintaa, jotta Viipurin läänin alueellakin päästäisiin normaalsiin oloihin, eikä lääninhallitus joutuisi rasitetuksi lääninhallituksen alaisen virkamiesten rikosten tutkimisessa, niinkuin maaherra Manner ja lääninsihteerin Yrjölä mainitsevat valituskirjelmässään. Ei tässäkään valiokunnalla ole pahaa tarkoitus, ei tässä enempää kuin edellisessäkään kohdassa, vaan valiokunta on tahtonut pyrkiä oikeudenmukaisuuteen ja asioiden oikeaan järjestykseen saattamiseen.

Ed. Estlander: Herr talman! Konfliktin mellan rikets myndigheter och landskapsstyrelsen på Åland i fråga om giltigheten av förordningen den 27 april 1934 angående bland annat offentlig flaggning med flaggor av andra slag än Finlands flagga, vilken konflikt av justitiekanslern beröres å sid. 85 och följande, är

egnad att tilldraga sig uppmärksamhet och äger i själva verket en icke ringa betydelse, särskilt då den omfattar också tolkning av Ålands autonomilag. Ur denna och jämväl ur andra synpunkter ber jag att få beröra vissa sidor av denna konflikt.

Tvenne gånger har högsta domstolen haft att taga befattning med denna angelägenhet. Första gången påkallades högsta domstolens uttalande enligt 35 § i självstyrelselagen för Åland av 6 maj 1920 i och för avgörande av en meningsskiljaktighet, som ansetts föreligga angående landskapsnämndens befogenheter i denna sak. Avgörandet innefattade följaktligen en högsta domstolens lagtolkning, men icke ett i högsta instans givet domstolsutslag. Ingen rättegång, intet hörande av parterna föregick enligt sagda lagrum högsta domstolens utlåtande. — Till högsta domstolens senare ställningstagande i saken får jag anledning att i det följande återkomma.

Högsta domstolens tolkning enligt 35 § — dess avgörande är dagtecknat den 17 oktober 1934 — utföll så, att förordningen angående flaggning, av den 27 april 1934, vars tillämplighet på Åland i vissa avseenden hade bestritts, skulle äga bindande kraft därstädes. Motiveringen omfattade tvenne moment. För det första: att enligt 2 punkten 2 mom. 9 paragrafen i självstyrelselagen riket hade, jag citerar här högsta domstolens utlåtande, „uteslutande rätt till antagande av lag eller utfärdande av förordning i ärende rörande Finlands flagga”. Det andra momentet av högsta domstolens motivering var följande: att stadgandena i 2 mom. 3 § av förordningen den 27 april 1934, varom kontrovers hade uppstått, äro „givna till skyddande av sagda flaggas anseende” och således av den beskaffenhet, som i förstnämnda lagrum, d. v. s. i 2 punkten 2 mom. 9 § självstyrelselagen avses. På båda dessa grunder förklarade högsta domstolen utfärdandet av nämnda föreskrifter angående flaggning vara rikets organ förbehållet.

Det förra argumentet kan i högsta domstolens avfattning giva anledning till missförstånd såsom skulle det uti Ålands autonomilag vara stadgat ej blott att bestämmelser angående flaggan tillkomma republikens lagstiftande organ att med uteslutanterätt utfärda, utan också uttryckligen att bestämmelser om flaggan kunna utfär-

das vare sig genom lag eller genom förordning. Men detta kan icke vara meningen, ty i sagda 9 paragraf står såsom ett allmänt stadgande, att den riket förbehållna befogenheten kan utövas genom antagande av allmän lag eller utfärdande av förordning. Detta uttalande hänför sig emellertid till alla de från landskapets lagstiftning undantagna rättsområden, vilka äro uppräknade i sagda 9 § under sammanlagt 13 punkter. Därmed utsäges alltså icke, att under var och en av dessa punkter den rätt, som uteslutande förbehållits riket, skulle kunna tillgodoses både genom lagstiftning och genom utfärdande av förordning, att således, beträffande 2 punkten 2 mom., där det talas om flaggan, såväl lag som också förordning kunde å rikets sida utfärdas. Den naturliga förklaringen är fastmer den, att vad som tillhör riket att stadga med giltighet för landskapet, kan stadgas genom lag eller genom förordning, beroende på om motsvarande rättsområde i riket skall ordnas genom lag eller kan ordnas genom förordning. En ändring i detta förhållande i och genom Ålandslagen har uppenbarligen icke varit avsedd och kan icke inläggas i Ålandslagen.

Kunna stadganden av ett visst rättsinnehåll icke i riket utfärdas genom förordning, är det tydligt att de icke heller kunna med giltighet för Åland utfärdas genom förordning blott på grund av den passus i 2 punkten 2 mom. 9 § självstyrelselagen, om vilken här varit fråga och som i högsta domstolens utlåtande alltför summariskt refererats.

Härav följer emellertid, att spörsmålet, huruvida de omtvistade bestämmelserna i flaggförordningen av 1934 böra betraktas såsom gällande på Åland, sammanhänger med frågan, huruvida sagda bestämmelser kunnat i riket utfärdas i administrativ väg eller krävt lag. Vi stå här inför en rättsfråga, som har betydelse icke blott för landskapet, utan som rör rikets lagstiftning och på ett väsentligt sätt ingriper i förhållandet mellan riksdagens rätt och regeringens.

Högsta domstolens andra argument innebär, att de omtvistade stadgandena i flaggförordningen vore givna till skydd för flaggans anseende. Det innefattar alltså även att dessa bestämmelser kunnat i riket utfärdas genom förordning.

Det omtvistade stadgandet i 2 mom. 3 § i förordningen av 1934 innehåller förnämligast, att där enskild person under vissa omständigheter hissar annan flagga än Finlands flagga, han skall „därjämte hissa en åtminstone lika stor Finlands flagga” uti ett „dominerande läge”. I riket gäller emellertid, som bekant, om Finlands flagga en lag av den 29 maj 1918, och i allmänna strafflagen givas bestämmingar, som särskilt äsyfta att skydda flaggans anseende. Klart är att varje gång administrativa stadganden rörande flaggning utfärdats det bort noggrannt tillses, huruvida icke bestämmelserna måst tillkomna i lagstiftningsväg. Det sagda gäller naturligtvis också flaggförordningen av den 27 april 1934.

Riksdagen har år 1929 gjort gällande detta under hänvisning särskilt till den rätt, som enskild medborgare äger åtnjuta i avseende å flaggning jämväl med annan flagga än Finlands flagga. Huruvida med beaktande av bland annat sistnämnda omständighet några bestämmelser till skyddande av flaggans anseende kunnat och bort införas uti administrativa förfoganden, därom måste alltjämt grundade tvivel anses råda.

I själva verket äro dessa och dylika stadganden just genom sitt syfte och sin innebörd sådana, att de icke hänföra sig till området för regeringens behörighet att utfärda förordning, liksom det ej heller kunnat visas att regeringen haft laga hemul för desamma från tiden före 1918 års lags tillkomst. Och såsom verkställighetsbestämmelser till nyssnämnda lag av den 29 maj 1918 hade dessa bestämmelser icke heller kunnat utfärdas.

Vad nu beträffar giltigheten på Åland av just sådana stadganden, som äsyfta att „skydda flaggans anseende”, så är det uppenbart, att det uti 2 punkten 2 mom. 9 § självstyrelselagen gjorda undantaget till förmån för rikets egen uteslutande befogenhet också omfattar dylika stadganden. Men giltiga på Åland bli dylika stadganden endast om de äro rättsgiltigt utfärdade i riket. Landskapsnämnden, som varit skyldig pröva dessa omständigheter, har funnit tvivlen på rättsgiltigheten i fråga särskilt om 2 mom. 3 § i flaggförordningen av 27 april 1934 (ty därom är det som tvisten rört sig) vara övervägande och handlat därefter.

Beaktas bör också hurusom riksdagen år 1936 i petitionsväg yrkade att få mottaga proposition till lag om användande av såväl Finlands nationalflagga som även flaggor av annat slag, och därvid har i motiveringen uttryckligen åberopats, att tillkomsten av dylik lag är av vikt „med hänsyn till riksflaggans egen auktoritet”. Det torde icke kunna bestridas att denna auktoritet blott genom lag kan vinnas, ävensom den fasthet i bestämmelser och den motsvarighet till folkets rättsmedvetande, som äro i detta avseende väsentliga.

Med det ovan sagda har jag önskat här i riksdagen klarlägga innebörden av den uppfattning, vilken landskapets verkställande myndighet givit uttryck åt och som sedan föranlett att högsta domstolens ingripande i lagtolkningsväg påkallats.

Till komplettering av vad jag yttrat må i fråga om stadganden, som röra allmän ordning och säkerhet, under vilken rubrik icke sällan försvarats just regeringens rätt att i riket utfärda förfoganden, som beröra medborgarnas frihet att använda flaggan, betonas ytterligare en omständighet. Behörigheten att för allmän ordning och säkerhet utfärda bud och förbud tillhör enligt självstyrelselagen landskapet med undantag väsentligen blott av vad som rör statens säkerhet. I överensstämmelse härmed och för att nogare precisera å ena sidan rikets, å andra sidan landskapets andel i upprätthållandet av polisväsendet på Åland, hava genom överenskommen enligt 18 § självstyrelselagen bestämmelser utfärdats den 27 maj 1932.

Landskapet äger alltså på nyss antydda grunder att utfärda stadganden, som härflyta ur dess förvaltning av polisväsendet, bland vilka också kunna förekomma sådana, som hänföra sig till flaggning o. dyl.

Jag övergår nu till det av justitiekanslern föranledda åtalet emot Ålands landskapsnämnd. Sedan högsta domstolen givit sitt utlåtande och sin tolkning av självstyrelselagens 9 §, anmodade justitiekanslern advokatfiskalen vid Åbo hovrätt att väcka åtal mot lantrådet och landskapsnämndens ledamöter för det cirkulär till polismyndigheterna, vari förklaras, att 2 mom. 3 § i förordningen den 27 april 1934 icke finge tillämpas på Åland. Härvid inträffade emellertid det anmärkningsvärda, att hovrätten visserligen fann landskapsnämnden

hava förfarit lagstridigt, men när det lagrum i självstyrelselagen, varom det hela rörde sig, varit föremål för lagtolkning enligt 35 § självstyrelselagen, ansåg hovrätten sig icke kunna fälla till straff. Justitiekanslern var dock icke nöjd med denna utgång, utan drog ärendet till högsta domstolen, som andra gången och således nu som domstol tog med saken befattning. I högsta domstolen fälldes lantrådet för av oskicklighet begånget tjänstefel till böter och de övriga ledamöterna till varning.

Det synes som hade justitiekanslern kunnat nöja sig med hovrättens utslag. Förbises bör nämligen icke att landskapsmyndigheterna i sin ställning äga och bära självständigt tolka och tillämpa Ålandslagen. Att de känt sig förpliktade att bevaka landskapets autonoma rätt är likaledes en naturlig sak. Här till kommer att denna självstyrelselag i många hänseenden är svår att tolka såväl på grund av dess innehåll och ovanliga art som genom dess tillkomst utan en längre förberedelse och under synnerligen olika, delvis ock synnerligen ogynnsamma inflytelser. Ihågkommas bör desslikes att meningsskiljaktigheter även framdeles kunna vara att emotse mellan rikets och landskapets myndigheter rörande lagens rätta förstånd och att sålunda tolkning kan komma att påkallas av lagen enligt 35 § i många andra fall än endast det som här är fråga om. I föreliggande fall bör enligt min tanke rättvisligen erkännas att starka objektiva skäl tala för landskapsnämndens rättstolkning på sätt jag nyss haft tillfälle framhålla. Vid sådant förhållande måste det synas obilligt att föranledda fällande till tjänstefel för oskicklighet. Och, såsom det med skäl sports: månne det skulle hava befunnits lika tacknämligt att draga rikets egna myndigheter till ansvar, därest i denna eller annan liknande konflikt det vid fastställande av lagens tolkning visat sig att tolkningen måste utfalla till dessa statens myndigheters nackdel?

Åtalet för tjänstefel har därjämte varit ägnat att försämma och irritera relationerna mellan riket och landskapet. — Härom hade måhända därför en erinran varit på sin plats från grundlagsutskottets sida.

Herr talman! Jag ber ännu få yttra mig i en sak, som väl icke har samma betydelse som den jag nyss berört, men som

dock ingalunda heller är utan sin rättsliga betydelse.

På sida 30 i sin berättelse meddelar justitiekansler, att han i ett cirkulär av den 28 januari 1935 uppmanat allmänna åklagarna att anlita det s.k. strafforderförfarandet. Orsaken till denna anmaning från justitiekanslerns sida har varit, att detta för ett par år sedan med vår lagstiftning införlivade tillvägagångssätt i vissa slag av brottmål endast jämförelsevis sällan kommit till användning. Förfarandet med strafforder infördes genom lagen av den 19 juni 1931. Redan i januari 1934 hade det emellertid visat sig, att lagen endast i få fall tagits i tillämpning. Den undergick därpå i enlighet med regeringens proposition icke oväsentliga förändringar och den nya lagen utfärdades den 25 maj 1934. Och i början av följande år finner sig justitiekanslern föränslåten att konstatera, att den med så stora förhoppningar emotsedda ökade tillämpligheten av det nya rättsinstitutet uteblivit, och han uppmanade därför att äntligen taga i bruk denna av riksdagen åstadkomna, redan en gång förbättrade lag. Huruvida någon förändring efter januari 1935, då justitiekanslers åtgärd skedde, inträtt i förhållandena, har jag mig icke bekant. Men den uppfattningen synes mig ligga nära, att justitiekanslern haft anledning överväga, om icke hela denna lagstiftning med större fördel bort föreslås till upphävande.

Jag ber med några ord få motivera detta, och begagnar mig samtidigt av tillfället att framföra en kritik av straffordersystemet och dess idé, en kritik, som jag, till den kraft och verkan den hava kunnat, skulle framfört i plenum redan då den senare lagen handlades, om jag icke genom en mellankommen omständighet, ett telefonsamtal, råkat försumma tillfället.

Att strafforderförfarandet blev infört i vår rätt är ägnat att väcka stora betänkligheter. Så vitt avviker det från allmänna och erkända grundsatser både i strafflag och process. Dess enda företrädare, vars förespeglande kan förklara dess godtagande, vore om det verkligen skulle underlätta arbetsbördan för domstolarna. Men om icke ens detta visat sig vara fallet, har man betalat dess antagande dyrt med upphoffande på flere punkter av garantierna

för själva rättssäkerheten och förtroendet till rättsskipningen.

Strafforderförfarandet, som är tillämpligt vid brott, å vilka kan följa böter eller fängelse i högst 6 månader eller konfiskation av egendom till högst 500 marks värde, är i få ord sagt följande:

Åklagaren uppsätter skriftlig framställning av brottet jämte sitt straffyrkande och delgiver det den åtalade med anvisning om vad denne bör iakttaga, om han vill draga straffyrkandet under domstols handläggning, och insänder själv straffyrkandet till ordföranden i häradsrätt eller rådhusrätt. Detta straffanspråk kan domaren, ifall målet icke blir anhängiggjort inom den tid som förelagts den åtalade, stadfästa och därmed fälla till det påyrkade straffet. Denna strafforder gäller som laga kraft vunnen dom, ändring däri kan ej med ordinarie rättsmedel sökas.

Att på detta sätt genom strafforders utfärdande och verkställande personer befordras till straff, innebär ett så ytterligt förenklat tillvägagående med så minimala garantier, att det i själva verket icke alls kan kallas rättegångsförfarande, ja, knappast ens benämnas rättsligt förfarande. Den tilltalade höres alls icke, utan åklagarens utredning betraktas som tillfylles. Lagen av 1931 förutsatte dock ännu, att den tilltalade vid stämning skulle hava erkänt sig skyldig och förklarat sig nöjas åt det påyrkade straffet. Men enligt nu gällande bestämmelser har t.o.m. denna förevändning för fällande utslag emot en, som ej i saken alls hörts inför rätta, bortlämnats. Endast som en med åtskilliga omgångar förbunden möjlighet för den tilltalade att själv anmäla ärendet till handläggning, kvarstår ännu en erinran om att förfarandet vill vara ett led i ett rättsvärdande förfaringssätt till utredande och avdömande av mål och ärenden under garantien av ett domstolsväsende.

Då således intet erkännande å den tilltalades sida förutsattes, är domaren hänvisad till att utfärda strafforder enbart på åklagarens framställning av förbrytelsen och dess omständigheter. Någon självverksamhet i saken av domaren varken förutsattes eller ens möjliggöres. Han förutsattes fastmer underskriva aktors begäran om strafforder utan att hava vare sig hört

eller sett den person, som den berör. Där-
est domaren giver vika för aktors påver-
kan, blir den strafforder han underteck-
nar och utfärdar exigibel, om den skyldig-
förklarade ej anmäler saken för domstol.
Och detta, ehuru, såsom redan sades, någon
verklig bevisning inför domstol alls icke
tillkommit och ett underlåtande å de-
linkventens sida att draga saken inför rätta
alls icke kan i straff- och processrättsligt
hänseende likställas med erkännande av
skuld.

Jag kan ej annat än finna, att straffor-
derförfarandet berövar den skyldigförkla-
rade ej blott den medborgerliga rätten att
bliva straffad endast efter laga ransakning
och dom, utan också att dömas av den dom-
stol, under vilken han hör, eller rättare
sagt, berövas rätten att bli dömd över-
huvudtaget av domstol. Strafforder av hä-
radshövding eller ordförande i rådstugu-
rätt är icke dom av domstol. Ty ingen-
dera av dem är behörig att ensam fungera
som domstol i brottmål. Lagstiftningen
om strafforder har icke heller kunnat giva
dem denna rätt. Detta beträffande den
tilltalades ställning liksom också ur syn-
punkten av den allmänna rättsvärden.

Vad åter beträffar saken ur domarens
synpunkt sett, måste det förefalla i hög
grad ohemult att han, utan möjlighet till
egen prövning och omdöme i målet, upp-
manas giva sin sanktion åt åklagarens nöd-
vändigtvis summariska framställning. Det
kan därför icke väcka förvåning om hela
denna procedur tett sig så främmande och
tvivelaktig att icke heller allmänna åkla-
garena funnit sig föranlättna att mer än
undantagsvis anlita strafforderförfarandet.

Jag har velat uttala detta av anledning
som jag antydde, men gör icke något yr-
kande. Jag hoppas framtiden skall utvisa
vad som ligger i hela denna utväxt på vårt
rättsväsende.

P u h e m i e s: Täysistunto keskeytetään
ja jatketaan sitä kello 19.

Täysistunto keskeytetään kello 17.

Täysistuntoa jatketaan

kello 19.

Puhetta johtaa puhemies H a k k i l a.

Keskustelu oikeuskanslerin kertomuksesta
jatkuu:

Ed. P a a v o l a i n e n: Herra puhemies!
Perustuslakivaliokunta on oikeuskanslerin
vuodelta 1935 antaman kertomuksen joh-
dosta esittämässään mietinnössä omistanut
pääasiallisimman huomionsa kertomuksen
sivulla 105 mainittuun asiaan, jonka seu-
rauksena on ollut, että korkein oikeus on
tuominnut Viipurin läänin maaherran kah-
desta ja läänin sihteerin yhdestä virkavir-
heestä sakkoihin.

Herättää huomiota, että perustuslakiva-
liokunta selvittää tätä yhtä asiaa sangen
laajasti mietinnössään, vaikka oikeuskansle-
rin kertomuksessa on mainittu virkasyyt-
teitä kaikkiaan 25 kappaletta. Näiden vir-
kasyytteiden aihe on useassa tapauksessa
paljon enemmän huomiota herättävä kuin
nyt mietintöön otettu tapaus, samoin niistä
langetetut tuomiot. Joutuu näin ollen kysy-
mään, mikä on ollut syynä siihen, että
perustuslakivaliokunta on takertunut kiinni
juuri tähän tapaukseen, joka luonteeltaan
ja merkitykseltään on moneen muuhun ker-
tomuksessa mainittuun tapaukseen varsin
vaatimaton. Sen, joka lukee valiokunnan
mietinnön, on vaikea tätä käsittää. Oikeus-
kanslerin kertomukseen liittyvä tilasto, josta
käyvät selville ne virkasyytteet, jotka hovi-
oikeudet ja korkein oikeus ovat vuonna
1935 lopullisesti ratkaisseet, osoittaa, että
eräässä toisessa läänissä on lääninhallituk-
sen virkamiehiä ollut virkasyytteen alaisina
10, Viipurin läänissä vain 3. Onko valio-
kunta, jos se on tahtonut saada mietin-
töönsä jotakin kirjoitetuksi, tehnyt valin-
tansa riittävän aiheellisten syiden perus-
teella, vai onko se vain sattuma, siitä on
lukijan vaikea päästä selville. Mietinnön
perustelujen 4 kappaleessa varsinkin on
eräs kohta, joka tuntuu varsin oudolta.
Siinä mainitaan eräästä kansalaiskokouk-
sesta, joka on pelännyt, että kyseessä olevat
väärinkäytökset, joilla tarkoitetaan nyt jo

kuolleen erään nimismiehen kantamia lait-
tomia maksuja, „painettaisiin hiljaisuus-
teen”, kuten mietinnön sanat kuuluvat.
Kun tällainen tilapäisen kansalaiskokouk-
sen perusteeton otaksuma sisältää varsin
raskaan ja täysin aiheettoman epäluulon
heittämisen läänin korkeimpaan hallintovi-
ranomaiseen ja koko oikeusjärjestykseen, kat-
son sen esittämisen perustuslakivalio-
kunnan mietinnössä arveluttavaksi, vielä
vähemmän voi eduskunta sen hyväksyä.

Valiokunnan perustelujen 5 ja 6 kappaleessa on kuitenkin viitattu eräisiin seikoihin, jotka saattavat osoittaa, että valiokunnalla on ollut myöskin asiallisia syitä puuttua asiaan. 5 kappaleessa huomautetaan siitä, mitä Viipurin läänin maaherra ja läänin sihtööri ovat puolustuskirjelmässään selittäneet, että läänin virkamiehet ovat ylenmäärin rasitetut työllä. Jos valiokunnan mietinnön 6 kappale, jossa sanotaan, että valiokunnan mielestä olisi hallituksen tutkittava ylempänä mainittujen epäkohtien syitä ja ryhdyttävä toimenpiteisiin niiden poistamiseksi, tarkoittaa läänin hallituksen virkamiesten työtaakasta johtuvien epäkohtien tutkimista, on se kyllä paikallaan.

Viipurin läänin lääninsihteerin esiteltäviä asioita on vuonna 1933 ollut noin 2,800 à 3,000, joista on annettu yhteensä 6,423 päätöstä, välipäätöstä ja kirjelmää. Seuraavana vuonna oli lääninsihteerin esittelemien asioiden lukumäärä 3,267. Jo yksistään näiden numeroiden mainitseminen riittää osoittamaan, että on kyllin aiheellista puhua läänin hallituksen virkamiesten ylenmääräisestä työstä. Mutta tähän on asia, joka ei koske yksinomaan Viipurin läänin läänin hallitusta. Kaikkialla maassa on havaittavissa sama asiointi. Tämän päivän esityksillä on kohta tämän jälkeen pöydällepanoa varten esitelty valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19, joka nimenomaan koskee tätä asiaa. Hallituksen eduskunnalle istuntokauden alussa antaman esityksen perusteluissa laiksi läänin hallituksen viroista ja toimista huomautetaan, että valtakunnan itsenäistymisen jälkeen ovat olosuhteet läänien hallinnonkin alalla suuresti muuttuneet ja vilkas lainsäädännöllinen uudistustyö yhteiskuntaelämän eri aloilla on tuonut läänin hallitukseen suuren joukon uusia tehtäviä, jotka asettavat läänin hallitusten suorituskyvylle, pätevyydelle ja työ-

teholle entistä paljon suuremmat vaatimukset. Tunnettua on — sanotaan hallituksen esityksen perusteluissa — että läänin hallitusten työmäärä on mainittuna aikana tavattomasti kasvanut. Niinpä käsiteltävien asiain luku on muutamissa läänin hallituksissa noussut jopa kolminkertaiseksi siitä, mitä se oli v. 1917. Kun nyt perustuslakivaliokunta mietinnössään ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi kehoituksen, että hallituksen olisi tutkittava mainittujen epäkohtien syitä ja ryhdyttävä toimenpiteisiin niiden poistamiseksi, on se kyllä täysin aiheellista, mutta tapahtuu sopimattomassa yhteydessä ja vähän liian myöhään.

Minä olen perustuslakivaliokunnan mietinnön luettuani päässyt siihen käsitykseen, että valiokunta kuudennessa kappaleessa mainitsemillaan epäkohtien syillä tarkoittaa juuri tätä työtaakkaa. Tässä kohden eroaa käsitykseni siitä, mitä ed. Toivonen on täällä aikaisemmin lausunut. Hän nimittäin tulkitsee valiokunnan mietinnön kuudennessa kohdan siten, että siinä mainituilla „epäkohtien syillä” tarkoitettaisiin sitä, että kysymyksessä olevassa läänissä on kertomuksenalaisena vuonna viroistaan poistettu ja sittemmin syytteeseen asetettu virkarikoksista viisi läänin hallituksen käskynalaista virkamiestä. Jos valiokunnan mietintö olisi näin luettava, niin silloinhan moitelauseman antaminen olisi vielä vähemmän perusteltua. Osoittaahan päinvastoin, että läänin korkeimmat viranomaiset ovat toimineet täydellä tarmolla, jos he yhden ainoan vuoden kuluessa ovat saaneet aikaan näin paljon puhdistusta. Tästä olisi annettava heille tunnustus. Valiokunnan mietinnössä mainitut „epäkohtien syyt” eivät käsitykseni mukaan voikaan tarkoittaa muuta kuin sitä, mihin ne loogillisesti viittaavat, nimittäin ylenmääräiseen työmäärään. Jos tätä voidaan lieventää, jota valiokuntakin viittauksellaan tarkoittaa, on se niinkuin pitääkin olla. Mutta kuten jo edellä huomautin, perustuslakivaliokunnan mietinnössä se tapahtuu post festum, koska eduskunnalla on nopeamminkin tilaisuus hallituksen esityksen yhteydessä, joka koskee lakia läänin hallituksen viroista ja toimista, päättää suoranaisista toimenpiteistä asiointilan korjaamiseksi. Eduskunnalla on tilaisuus hyväksymällä tämä hallituksen esitys jo muutaman päivän perästä käytännössä toteuttaa toimenpiteitä niiden epä-

kohtien poistamiseksi, joihin perustuslakivaliokunnan mietinnössä on viitattu. Pidänkin luonnollisena, että eduskunta, kuten valtiovarainvaliokuntakin ehdottaa, päättää toimenpiteisiin ryhdyttäväksi. On siis mielestäni tarpeetonta, että eduskunta, hyväksymällä perustuslakivaliokunnan nyt käsiteltävänä olevan mietinnön, erään yksityisen tapauksen johdosta havahtuu kehoittamaan hallitusta ryhtymään toimenpiteisiin epäkohtien tutkimiseksi, kun hallitus jo on huomannut, jopa antanut eduskunnalle esityksenkin.

Kuten perustuslakivaliokunnan mietintöön liitettyssä vastalauseessa huomautetaan, sisältää puheenaoleva kehoitus aiheettoman epäluottamuslauseen Viipurin lääninhallitukselle. Olen edellä esittänyt, että tässä yhteydessä ei enää ole syytä kehoittaa hallitusta ryhtymään niihin tutkimuksiin, joista mainitaan perustuslakivaliokunnan mietinnön viidennessä kappaleessa. On näin ollen mielestäni aiheetonta, että eduskunta hyväksyy perustuslakivaliokunnan mietinnön ne kohdat, joihin olen viittannut. Kun lisäksi voin yhtyä siihen, että myöskin mietinnön kolmas kappale poistetaan, pyydän, herra puhemies, saada kannattaa ed. Salmialan tällä tekemää ehdotusta kokonaisuudessaan.

Ed. Lonkainen: Kuluva vuoden, siis vuoden 1936, tulo- ja menoarviomietintönsä perusteluissa ehdotti valtiovarainvaliokunta, että valtion revisiolaitoksen tarkastajat tarkastaisivat myöskin perivätkö kruununvoudit ja nimismiehet, ja minkä verran, yleisöltä lakiin ja asetuksiin perustuvia toimitusmaksuja. Tämän ehdotuksen eduskunta hyväksyi. Mikäli Viipurin puolella on kerrottu, onkin kuluva vuoden aikana tällaisia tarkastuksia toimitettu ja että niissä olisi jälleen paljastunut samanlaista menettelyä, mihin Parikkalan nimismies on tehnyt itsensä syyppäksi. Kuitenkaan ei julkisuudessa ole ollenkaan näkynyt tietoja siitä, että laittomia maksuja kantavia virkamiehiä olisi asetettu tai määrätty syytteeseen asetettavaksi. Tahtoisin näin ollen kiinnittää hallituksen — ja jos oikeuskansleri olisi täällä — myös hänenkin huomiotaan siihen, että syyllisiksi havaitut virkamiehet olisi asetettava syytteeseen. On selvää, että hallituksen on varsin

helppo saada selko niiden tarkastusten tuloksista, joita on toimitettu.

Ed. Wiik: Kun perustuslakivaliokunta lausuu toivomuksen, että hallitus tutkisi mainittujen epäkohtien syitä, niin valiokunta ei ole tarkoittanut lausua mitään arveluja siitä, mitä laatua nämä syyt ovat. Ne voivat olla siinä, että lääninhallituksen työtaakka on ollut liian suuri, mutta voi myöskin olla vikoja lääninhallituksen toiminnassa. Ja kun ed. Paavolainen lausui maaherralle tunnustuksen siitä tarmosta, millä hän on toiminut, kun kokonaista viisi virkamiestä on saatettu syytteeseen väärinkäytöksistä, niin minun mielestäni maaherra ansaitsisi vielä enemmän tunnustusta, jos hän niin valvoisi alaistensa virkamiesten toimintaa, etteivät väärinkäytökset pääsisi jatkumaan vuosi vuodelta ja ettei tarvittaisi kansalaiskokouksia, ennenkuin oikaisu saadaan aikaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Salmiala ed. Paavolaisen kannattamana ehdottanut, että mietinnöstä vastalauseen mukaisesti poistettaisiin 3, 4, 5 ja 6 kappale. Kutsun tätä ehdotusta ed. Salmialan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy valiokunnan mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittoa, on ed. Salmialan ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 114 jaa- ja 45 ei-ääntä, 4 tyhjää; poissa 36.

Eduskunta on siis hyväksynyt valiokunnan mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

12) Ehdotus toivomukseksi oppivelvollisuuslain 12 §:n muuttamisesta.

Esitellään sivistysvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsitte-

lyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Malkamäen y. m. toiv. al. n:o 57, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelu:

Opetusministeri Kukkonen: Herra puhemies! — Oppivelvollisuuslain 12 §:n muuttamisesta aloitteessa tarkoitettussa mielessä ei sinänsä ole muuta kuin hyvää sanottavana. Opetuksen kannalta maalaiskansakoulun luokat monesti todellakin ovat liian suuret. Oppilasmäärän ylärajan alentamista voidaan siis asiallisin syin toivoa eritoten ajatellen kansakoulua yleisenä pohjakouluna. Kun sivistysvaliokunta kuitenkin tyytyy suosittelemaan vain varsin platoonista pontta, että hallitus tutkituiksi, miten ja missä järjestyksessä maalaiskansakoulun luokkien oppilasmäärän nykyistä ylärajaa voitaisiin opetuksen tehostamista silmälläpitäen alentaa, sillä on täytyntä olla näköpiirissään seikkoja, jotka ovat neuvoneet varovaisuuteen muutosta toimeenpantaessa. Mietintö sisältääkin viitauksia niihin. Tarvittaisiin melkoinen määrä uusia opettajanvirkoja, kouluhuoneistoja olisi laajennettava ja opettajille rakennettava uusia asuntoja. Kuinka paljon kaikki tämä tulisi maksamaan, siitä valiokunta ei esitä lähempiä laskelmia. En minäkään niihin yksityiskohdittain puutu, mutta sen verran saatan sanoa, että numerot joka tapauksessa ovat erittäin suuret sekä palkkausmenojen että rakennuskulujen osalta.

Viitattaessa näihin käytännöllistaloudellisiin näkökohtiin valiokunta on menetellyt kaikin puolin asiallisesti. Yhtä perusteltu on myös se valiokunnan huomautus, että kansakoululaitoksen terve kehitys edellyttää muitakin uudistuksia, joista ainakin yksi on jopa tähdellisempi tai ainakin kiireellisempi kuin oppivelvollisuuslain 12 §:n muuttaminen. Sellainen on m. m. kansakoululasten ravitsemiskysymyksen järjestäminen. Ennen siihen palaamista kosketan erästä tavallaan jo historiaan siirtynyttä seikkaa.

Kun oppivelvollisuuslaki aikoinaan säädettiin, väitettiin jo silloin siitä, mikä oli

oleva oppilasmäärän yläraja. Silloin voitivat nyt voimassaolevat oppilasmäärät ja sen mukaisesti ovat koulutalot sittemmin rakennetut. Siltä pohjalta on myös aina lähdetty arvioitaessa oppivelvollisuuden toimeenpanosta aiheutuvia kustannuksia. Ilmeisesti vaikutti eduskunnan kannanottoon silloin pyrkimys pysyttää kansakoululaitoksen kustannukset kohtuullisina ja siten turvata kansakoululle yhteisen kansan rakkaus. Jos luokan oppilasmäärää rajusti alennetaan kustannusten yhtä rajusti kohotessa, on tarjolla se vaara, että kansakoulu muodostuu kunnille vastenmieliseksi kuormaksi, jota ei kanneta ilolla, vaan huokauksella. Tähän huomautukseen näyttää minulla olevan syytä sitä enemmän, kun kansakoululaitoksen menomomentteja kuluvana vuonna on pakko erittäin suuressä määrässä ylittää, seikka, joka viittaa entistä suurempaan rahan tarpeeseen vastaisainakin vuosina. Minä pyydän tässä suhteessa mainita eräitä numeroita. Ne kohdistuvat kansakoululaitoksen valtioapua käsittäviin yleensä suurehkoihin arviomäärärahamomentteihin. Kaupunkien kansakoulut tarvitsevat kuluvana vuonna 1,800,000 markkaa enemmän kuin vuoden menoarvioon on varattu. Maalaiskansakoulujen opettajiston palkkaukseen, johon kaikkiaan on varattu 154,500,000 markkaa, tarvitaan kokonaista 6 miljoonan markan ylitys. Lisäpalkkioiksi köyhimpien ja harvaanasuttujen sekä rajaseutukuntien opettajille tarvitaan lisäyksenä 525,000 markkaa. Maalaiskansakoulujen opettajiston ikälisät sellaisina kuin ne on budjettiin otettu, eivät myöskään riitä, vaan lisäystä tarvitaan 1,500,000 markkaa. Maalaiskuntien kansakouluhuoneistojen rakennusavut on niinikään arvioitu liian pieniksi. Tarkoitusta varten on otettu ainoastaan 8 miljoonaa markkaa, mutta siihen tarvitaan kuluvana vuonna ainakin 5 miljoonaa markkaa lisäystä. Eikä ole paremmin laita myöskään sen suuren menomomentin, jolta suoritetaan yleensä avustusta maalaiskansakouluja varten. Siihen on otettu vuoden menoarviossa 47 miljoonaa markkaa, mutta ainakin 10¹/₂ miljoonaa markkaa tarvitaan lisäystä. Nämä lisäykset muodostavat pyörein luvuin rahakerän, joka kohoa 30 miljoonaa markkaan. Ne on tietysti suoritettava, ne ovat välttämättömiä, enkä minä puhu asiasta sen enempää valittaen. Mutta olen tahtonut kiinnit-

tää asiaan huomiota erittäinkin senvuoksi, että edelläsanotun lisäksi huomatakseni on muistettava myös niitä muita uudistuksia, joita kansakoulun vastainen menestys vaatii.

Korjausten kiireellisyysjärjestyksestä minulla on seuraava käsitys. Ensimmäiseksi asetan koululasten ravitsemiskysymyksen uudelleenjärjestämisen. Tässä suhteessa meillä vallitsee suuri sosiaalinen epäkohta, jota on yritettävä poistaa. Mutta siihenkin tarvitaan rahaa, ehkä kaikkiaan noin 24 miljoonaa markkaa, josta noin 7 miljoonaa markkaa muodostuu kuntien lisämenoksi kansakoululaitoksen ylläpitämistä varten. Kouluhallituksessa syntynyt ehdotus paremman ravitsemisen järjestämisestä on lähetetty lausunnon saantia varten Maalaiskuntain Liittoon, joka tarkastanee ehdotusta lähinnä kuntien taloudellista kantokykyä silmälläpitäen. Seuraava kiireellisyysjärjestyksessä on mielestäni jatko-opetuksen uudistaminen. Siinä on ollut selvästi havaittavissa suuria puutteita, joiden poistamista monen vuoden kuluessa on vaadittu. Epäkohtien korjaamista varten onkin nyttemmin asetettu valtion komitea, jonka ehdotuksia siis toistaiseksi on jätävä odottamaan. Vasta kolmannessa sijassa minun käsittääkseni tulisi nyt käsiteltävänä oleva uudistus, joka tarkoittaa maalaiskansakoulun luokkien oppilasmäärän alentamista.

Edellä sanotusta käy siis ilmi ainakin se, että kansakoululaitoksella on monia muita hyvin tärkeitä tarpeita, ja lisäksi se, että ainakin minun mielestäni pari näistä muista tarpeista menee aloitteessa kosketellun tarpeen edelle mitä kiireellisyyteen tulee.

Ed. M a l k a m ä k i: Herra puhemies! — Maalaiskansakoulut joutuvat monessa suhteessa toimimaan paljon epäedullisemmissa olosuhteissa kuin kaupunkien kansakoulut. Opetusvälineistö on yleensä paljon kehnompi, eikä määrärahoja tahdo syystä tai toisesta saada niihin tarpeeksi. Kaupunkikansakouluissa tavataan eri aineille varattuja erikoisia opetushuoneita m. m. myös tyttöjen käsitöitä, laulua, luonnontieteellisiä aineita ja piirustusta varten, puhumattakaan voimistelusta. Yhteisiä juhlia voidaan toimeenpanna juhlasalissa tai ainakin yhdistetyssä voimistelu- ja juhlasalissa.

Maaseudulla on suuriakin kouluja, joissa ei esimerkiksi yhteinen juhliminen tule ky-

symykseen, kun on käytettävänä vain taval-
lisen luokan kokoisia huoneita. Neljän, viiden opettajan kouluissakaan ei ole min-
käänlaista suurempaa salia. Milloin yrite-
tään yhdessä olla, on istuttava ahdettuina
„kuin silakat tynnyriissä” tai seistävä tun-
tikaupalla paikoillaan ahtaudessa esimer-
kiksi joulujuhlissa. Heikommat silloin usein
pyörtyilevät.

Voimistelua maalaiskansakouluissa opete-
taan tavallisesti poikien pölyisessä käsityö-
huoneessa. Terveydellisessä suhteessa se
yhteiskäyttö on aina tuntunut epäilyttä-
vältä. Voimistelutunnin voimakas liikehti-
minen saa kaiken seinien ja muiden paik-
kojen pölyn oikein valloilleen ja tunkeutu-
maan lasten hengityselimiin. Käytetään
hän tätä voimistelu-veistosalia usein myös
alakansakoulun luokkahuoneenakin. Myös-
kään maalaiskouluissa ei ole erityisiä ruo-
kailuhuoneita.

Eikä ole maaseudulla puhuttakaan pe-
suista ja suihkuista voimistelun jälkeen.
Eihän edes olla tilaisuudessa käsien pesuun
ruokalomankaan alkaessa. Opettaja kyllä
terveysoppitunnilla ja muulloinkin takoo
lasten päihin, että kädet on aina pestävä
ennen syöntiä, mutta juuri koulussa ei yk-
sinkertaisesti tuota kultaista sääntöä tar-
vitse eikä voida noudattaa välineiden puut-
tuessa. Ja tämä epäkohta tietääkseni on
jokseenkin jokaisessa maalaiskoulussa. Tun-
tuu monta kertaa, niinkuin koulujen muu
terveydenhuolto olisi jollakin tavalla yli
maalin ampumista, kun ei jokamiehen al-
keellisia terveysääntöjäkään saada käytän-
nössä toteutetuiksi. Teoreettinen opetus,
jota vastaan juuri koulussa joka päivä ri-
kotaan, kaikkua varmastikin kuuroille kor-
ville. Käsien pesu ennen syöntiä muuttuisi
tottumukseksi, jos koulu siihen käytännös-
säkin voisi harjaannuttaa.

On siis monenlaisia epäkohtia maalais-
kansakouluissa. Opetuksen kannalta on pa-
hin se, että oppivelvollisuuslain 12 §:n
mukaan saadaan maalaiskuntien yläkansa-
kouluissa ja jatko-opetustunneilla opettaa
yhdessä viittäkymmentä oppilasta sekä
alakansakoulussa neljääkymmentä. Vasta
kun mainitut määrät ylitetään, on pakko
lisätä koulun opettajavoimia tai jakaa kou-
lupiiri. Niinpä kolmas opettaja otetaan
kouluun vasta kun oppilaita on yli sata.
Neljäs otetaan vasta, kun oppilaita on yli
150 j. n. e.

Kunnilla tietysti on vapaus aikaisemminkin lisätä opettajavaroja, toisin sanoen määrätä itse, kuinka paljon saa korkeintaan olla yhden opettajan opetettavana. Mutta silloin opetus osaksi tapahtuu yksinomaan kunnan kustannuksella. Sillä valtionapua ei myönnetä uusiin virkoihin, ennenkuin oppivelvollisuuslain 12 § tulee täytetyksi, vaikkakaan entisten opettajavirkojen kohdalla ei meneteltäisikään ihan tämän lain kirjaimen mukaan. On selvää, että kunnat eivät halua ryhtyä oppilasmäärän yllirajaa omin kustannuksin alentamaan, eivät vauraammatkaan kunnat. Heikossa taloudellisessa asemassa oleville uudistus muodostuisi ehkä liian raskaaksikin omin voimin.

Kaupunkikunnat saavat valtionapuna aivan toisin perustein kuin maalaiskunnat eivätkä ole sen vuoksi riippuvaisia oppivelvollisuuslain 12 §:n säädöksistä. Ne ovatkin määränneet kansakoululuokkiensa oppilasmäärän yllirajan huomattavasti alemmaksi, nimittäin maalaisyläkansakoulua vastaavilla luokilla yleensä 40:ksi ja alakansakoulua vastaavilla 36:ksi. Kaupunkikansakoulujen luokkien oppilasmäärän ylliraja on mielestäni vielä sekin liian suuri verrattuna muiden maiden kansakouluihin. M. m. Norjassa ja Hollannissa on korkein sallittu määrä 35 oppilasta ja Saksassa 35:stä 30:een, niinkuin sivistysvaliokunnan mietinnössä on mainittu. Maalaiskansakoulujen kohdalla tietäisi kuitenkin jo suurta eteenpäin menoa pääsy kaupunkikansakoulujen tasalle.

Ei myöskään voida syyttää aloitteen tekijöitä kohtuuttomista vaatimuksista, kun aloitteessa pyritään vain toisten samanlaisten koulujen kanssa yhdenmukaisuuteen. Sillä ei ole mitenkään oikeudenmukaista, että kaupunkien helpommissa kouluolosuhteissa on korkein oppilasmäärä luokkaa kohti pienempi kuin maaseudulla. Kaupunkikoulussahan älyllisesti heikot ja koulujärjestykseen sopeutumattomat oppilaat voidaan siirtää apukouluihin. Niin ei maaseudulla voida tehdä, vaan siellä kaikkia ohjataan ja opetetaan yhdessä. Kaupunkikouluissa ei myöskään eriasteisia oppilaita tarvitse sijoittaa yhteen luokkaan. Maaseudulla sen sijaan on sangen usein samassa luokkahuoneessa kaikkikin yläkansakoulun neljä luokkaa, siis neljällä eri tasolla olevia oppilaita.

Tällaisissa noin 50 oppilaan jatkokurssija yläkansakoululuokissa ja noin 40 vasta-

alkajan alakansakoululuokissa on suuri vaara, että raskaan työnkin uhalla edistytään hitaasti ja heikosti. Ei niin suurissa luokissa voida tarpeeksi kehittää oppilaiden omatoimisuutta eikä tuntea liioin työniloa. Kivireen kiskomista työ monta kertaa on. Kansakoulun pitäisi kuitenkin uudistua ja muodostua todelliseksi työkouluksi entisen yksipuolisen lukukoulun sijaan. Siitä ei kuitenkaan tule mitään, ellei ennenkaikkea korkeinta oppilasmäärää luokkaa kohden alenneta, siis liian suuria luokkia pienennetä.

Oppikouluissakin, joihin kuitenkin tulee suurin piirtein paras oppilasaines, on alimpien luokkien oppilasmäärän ylliraja nykyään 40 oppilasta. Edellisen hallituksen antamassa esityksessä uudeksi oppikoululaiksi ehdotetaan tämä ylliraja edelleen alennettavaksi 36:ksi. Oppikoulujen kohdalla ollaan siis valmiit pienentämään yhä luokkien oppilasmäärän yllirajaa. Miksi kansakoulun kohdalla on niin vaikea mennä uudistuksiin? Se maksaa niin paljon, sanotaan. Oppikoulut kuitenkin ovat harvempia varten, ja nekin maksavat paljon. Kansakoulu on kaikkien koulu ja jää suuren enemmistön ainoaksi kouluksi. Siitä jos mistään täytyy huolehtia, sen kehitystä viedä eteenpäin. Sitä paitsi uusi oppikoululaki, jos se tulee hyväksytyksi, asettaa yhä suuremmassa määrässä koko nykyisen 6-luokkaisen kansakoulun oppikoulun pohjaksi. Olisi ehdottomasti nouseva tyvestä puuhun ja aloitettava uudistusten sarja juuri kansakoulusta. Ei 50 oppilaan luokka voi tehokkaasti palvella oppikoulua pohjakouluna enempää kuin antaa voimaperäistä alkeiskansalaiskasvatustakaan.

Kansakoulun tehtävänä on myöskin hyviin tapoihin ja kunnolliseen käyttäytymiseen ohjaaminen. Maaseudun lapsethan ovat yleensä arempia ja myös alkeellisempia ulkonaisessa käyttäytymisessä kuin kaupunkilaiset. He tarvitsevat siis enemmän ohjausta ja opastusta siinäkin suhteessa. Suurissa, eriasteisissa luokissa tahtoo olla kiire ja hoppu, jos mieli kursseista suoriutua. Kasvatuksellinen puoli ei tule silloin myöskään hoidetuksi oikealla tavalla.

Opettajan erikoista ymmärtämystä kaipaivat varsinkin n. s. vaikeat lapset. Mutta ehtiikö maalaiskansakoulun opettaja heihin syventymään? Sattuvasti sanookin N. E. Lundin teoksessaan *Barn och straff*:

„Kansakoulun suuret luokat ovat vaikeana esteenä lapsen käsittelyssä, lapsen, jonka tunne-elämä on estynyt ja kutistunut. Mitä vakavia kärsimyksiä tuotetaan monille lapsille siksi, ettei opettaja ehdi eikä jaksa omistaa jokaiselle sitä erityistä huomiota, joka voisi johtaa keksimään ne puutteellisuudet ja vammat, joista lapsi kärsii.” Edelleen teoksessa selitetään, kuinka raskaan työn rasittama opettaja näkee suuren luokkansa ikäänkuin muodottomana massana, suurena sumupilvenä, johon yksityiset oppilaat häviävät. Vasta kun joku lapsi eksyy johonkin sopimattomaan tekoon, hän eroittautuu tuosta joukkosumusta, saa selvemmän piirteet opettajan silmissä. Ja silloin opettaja erehtyy usein otteissaan, koska hän ei ole päässyt tuntemaan suuren luokkansa kutakin yksityistä lasta.

Lapsen ymmärtäminen ja auttaminen vaikeissakin tapauksissa on tulevaisuuden opettajan tärkeä tehtävä. Aloitteen tarkoitus on ollut, että sekin tulevaisuus saavutettaisiin mahdollisimman pian.

Sivistysvaliokunnan mietinnössä, kuten äsken herra opetusministerikin mainitsi huomautetaan, että oppilasmäärän ylijärjen alentaminen aiheuttaisi ehkä suuriakin kustannuksia uusien opettajavirkojen ja tarvittavien huoneistojen vuoksi. Vieläpä huomautetaan kansakoululaitoksen muistakin kustannuksista. Tietysti menot tulevat lisääntymään, paljonko, sen tiedämme vasta sitten, kun hallitus on tutkituttanut asian. Parempaa kansansivistystäkään ei tosiaankaan voida vaatia ilmaiseksi. Mutta sivistys on kuitenkin jotakin sellaista, josta kannattaa maksaa. Valtionvaroja menee kyllä vähemmän kannattaviinkin asioihin ja yrityksiin. Maaseudun lapset ja koko maaseudun väestö tuntee olevansa lapsipuolen asemassa kansakoululaitokseenkin nähden. Siinä suhteessa on maaseudulla täysi oikeus vaatia tasa-arvoisuutta.

Aloitteen ponsi ei tullut sivistysvaliokunnassa hyväksytyksi sellaisenaan. Sitä pidettiin siellä liiaksi hallitusta velvoittavana. Me aloitteentekijätkin tyydyimme toisessa lukemisessa valiokunnan ponteen, joka kuuluu näin: „että hallitus tutkitaisi, miten ja missä järjestyksessä maalaiskansakoululuokkain oppilasmäärän nykyistä ylijärjaa voitaisiin opetuksen tehostamista silmälläpitäen alentaa ja antaisi aikanaan eduskunnalle esityksen asiasta.”

Tämä ponsi hyväksyttiin aivan yksimielisesti. Aloitteentekijät luopuivat omasta ponnestaan siinä toivossa, että „yksimielisyys olisi voimaa” myöskin täällä eduskunnassa. Toivottavasti eduskunta hyväksyykin tämän sivistysvaliokunnan ponnien. Ja vaikkakin ponsi on näinkin laimea, niin minä puolestani toivon, että hallitus sittenkin ryhtyisi kiireellisesti toimimaan ja toteuttamaan sivistysvaliokunnan pontta maamme kansakoululaitoksen kehittämiseksi.

Herra opetusministeri lausui tässä, että kansakoulun ravitsemiskysymys on ensiksi järjestettävä, sitten jatko-opetus ja vasta kolmannella tilalla tulisi tämä uudistus. Minun mielestäni jatko-opetus ja tämä uudistus kuuluvat yhteen, sillä jatko-opetuksessa oppilaita myöskin nykyisen lain mukaan saa olla 50. Se komitean mietintö, johon huomatakseni opetusministeri viittasi, nim. Maalaiskuntien Liiton ja opettajain yhteiseen mietintöön, niin siinäkin komitean jäsenet ovat ehdottaneet 35 oppilasta ylijärjäksi. Maalaiskuntien Liiton taholta on siis menty pitemmälle, kuin mitä me aloitteentekijät olemme ehdottaneetkaan (Opetusministeri Kukkonen: En minä sitä mietintöä tarkoittanut!). Jaha, minä erehdyin, kun kuuntelin sattuneesta syystä vain hiukan toisella korvallani. Mutta joka tapauksessa toivon, että sekä minun aloitteeni että mainittu komitean mietintö otettaisiin toden kannalta hallituksessa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta hyväksyy valiokunnan ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

Pöydällepanot:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi istuntoon:

13) Ehdotuksen laiksi lääninhallituksen viroista ja toimista

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19;

14) Ehdotuksen perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20;

15) Ehdotuksen laiksi uusien peruspalkkaisten ja sopimuspalkkaisten virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 21;

16) Ehdotuksen laiksi merenkulkuhallinnon viroista ja toimista

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22;

17) Ehdotuksen laiksi varojen varaamisesta uudis- ja laidunviljelyksistä pienviljelijöille jaettavia palkkioita varten

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23;

18) Ehdotuksen laiksi vuokra-alueiden lunastamisesta annetun lain 75 §:n kumoamisesta

sisältävän lakialoitteen johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 8;

19) Työsopimuslain 14 §:n muuttamista

tarkoittavien lakialoitteiden johdosta laadittu työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 3;

20) Maamieskoulun perustamista Anjalan kartanoon

koskevan toivomusaloitteen johdosta laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 4;

21) Reitkallin puutarhakoulun ottamista valtion haltuun

koskevan toivomusaloitteen johdosta laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 5;

22) Riittävän suuren viljamäärän varastoimista

koskevan toivomusaloitteen johdosta laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 6;

23) Asutusrahaston perustamista

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 7;

24) Maataloustuotteiden hinnan ja menekin vakauttamista

koskevan toivomusaloitteen johdosta laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 8;

25) Luomajoen perkauskysymystä

koskevan toivomusaloitteen johdosta laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 9;

26) Settijoen perkaustöiden aloittamista

koskevan toivomusaloitteen johdosta laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 10;

27) Eräiden maantiesiltojen rakentamista

tarkoittavien toivomusaloitteiden johdosta laadittu kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 1, sekä

28) Toimenpiteisiin ryhtymistä Suomenlahden itäosan satamaolojen parantamiseksi

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 2.

Puhemies: Kun edustajille on jaettu myös kulkulaitosvaliokunnan mietinnöt n:ot 3 ja 4, voitaneen nekin nyt esitellä pöydällepanoa varten.

Ehdotus hyväksytään.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

Varkaudesta Kuopioon johtavan laivaväylän syventämistä

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 3, sekä

Saimaan ja Kuolimojärven yhdistämistä kanavalla

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 4.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 19,52.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

29. Tiistaina 1 p. joulukuuta 1936

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi ulosottolain 4 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajasta 693

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 21; lakivaliokunnan mietintö n:o 11; hallituksen esitys n:o 43.

2) Ehdotus laiksi ulosottolain 5 luvun 27 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajasta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 22; lakivaliokunnan mietintö n:o 12; hallituksen esitys n:o 44.

3) Ehdotus laiksi korotetun tupakkavalmisteveron kantamisesta vuonna 1937 694

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 23; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10; hallituksen esitys n:o 7.

4) Ehdotus laiksi tulitikkuverosta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 24; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11; hallituksen esitys n:o 6.

5) Ehdotus laiksi makeisvalmisteverosta 695

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 25; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12; hallituksen esitys n:o 5.

6) Ehdotus laiksi moottoriajoneuvoverosta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 26; valtiovarain-

Siv.

valiokunnan mietintö n:o 13; hallituksen esitys n:o 3.

7) Ehdotus valtioneuvoston lainanottovaltuuksista 696

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 27; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16; hallituksen esitys n:o 8.

Toinen käsittely:

8) Ehdotus laiksi kiellosta käyttää maatalouskiinteistöä velan maksuun eräissä tapauksissa

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 28; lakivaliokunnan mietintö n:o 13; hallituksen esitys n:o 48.

Ensimmäinen käsittely:

9) Ehdotus laiksi lääninhallituksen viroista ja toimista

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19; hallituksen esitys n:o 20.

10) Ehdotus laiksi perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20; hallituksen esitys n:o 28.

11) Ehdotus laiksi uusien peruspalkkaisten virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin 698

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 21; hallituksen esitys n:o 9.

12) Ehdotukset laiksi merenkulkuhallinnon viroista ja toimista 699

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22; hallituksen esitys n:o 46; ed. Lonkaisen y. m. lak. al. n:o 60.

13) Ehdotukset laiksi varojen varaanmisesta uudis- ja laidunviljelyksistä pienviljelijöille jaettavia palkkioita varten 699

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23; hallituksen esitys n:o 42; lak. al. n:ot 45—47.

14) Ehdotus laiksi vuokra-alueiden lunastamisesta annetun lain 75 §:n kumoamisesta ”

Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 8; ed. Mustasillan y. m. lak. al. n:o 52; ed. Lepistön y. m. toiv. al. n:o 53.

15) Ehdotus laiksi työ sopimuslain 14 §:n muuttamisesta 700

Asiakirjat: Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 3; ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 55; ed. Sundströmin y. m. lak. al. n:o 56.

Ainoa käsittely:

16) Ehdotus toivomukseksi maa-mieskoulun perustamisesta Anjalan kartanoon ”

Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 4; ed. Venhon y. m. toiv. al. n:o 69.

17) Ehdotus toivomukseksi Reitkalin puutarhakoulun ottamisesta valtion haltuun ”

Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 5; ed. Venhon y. m. toiv. al. n:o 70.

18) Ehdotus toivomukseksi riittävän suuren viljamäärän varastoisesta .. ”

Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 6; ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 71.

19) Ehdotus toivomukseksi asutusrahaston perustamisesta 701

Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 7; ed. Rytingin y. m. toiv. al. n:o 72.

20) Ehdotus toivomukseksi maataloustuotteiden hinnan ja menekin vaikuttamisesta ”

Siv.

Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 8; ed. Niskasen toiv. al. n:o 73.

21) Ehdotus toivomukseksi Luoma-joen perkauskysymyksen selvittämisestä 702

Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 9; ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 80.

22) Ehdotus toivomukseksi Setti-joen perkaustöiden aloittamisesta ... ”

Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 10; ed. Nurmesniemen y. m. toiv. al. n:o 81.

23) Ehdotukset toivomuksiksi eräiden maantiesiltojen rakentamisesta .. ”

Asiakirjat: Kululaitosvaliokunnan mietintö n:o 1; toiv. al. n:ot 134—145.

24) Ehdotus toivomukseksi toimenpiteistä Suomenlahden itäosan sata-maolojen parantamiseksi 703

Asiakirjat: Kululaitosvaliokunnan mietintö n:o 2; ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 146.

25) Ehdotus toivomukseksi tutkimuksen toimittamisesta Varkauden—Kuopion laivaväylän syventämisestä. 705

Asiakirjat: Kululaitosvaliokunnan mietintö n:o 3; ed. Paasosen y. m. toiv. al. n:o 147.

26) Ehdotus toivomukseksi Saimaan ja Kuolimojärven yhdistämisestä kanavalla 706

Asiakirjat: Kululaitosvaliokunnan mietintö n:o 4; ed. Tukian y. m. toiv. al. n:o 148.

27) Ehdotus eduskunnan oikeusasiamiehen palkkiosta ”

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan kirjelmä n:o 32.

Pöydällepanoa varten esitellään:

28) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 5 kahden lakialoitteen johdosta, jotka sisältävät ehdotuksia Suomen hallitusmuodon 14 §:n muuttamisesta ”

29) Talousvaliokunnan mietintö n:o 5 synnytyslaitoksen aikaansaa-

Siv.

	Siv.
mista Kajaanin kihlakuntaan tarkoit- tavan toivomusaloitteen johdosta	706
30) Laki- ja talousvaliokunnan mie- tintö n:o 10 hallituksen esityksen joh- dosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi kunnan hallinnon lisäystä valvon- nasta 2 päivänä kesäkuuta 1933 an- netun lain voimassaoloajan pidentä- misestä	—
31) Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 2 kauppaopetuksen uudelleen jär- jestämistä tarkoittavan toivomusaloit- teen johdosta	706
32) Kulkulaitosvaliokunnan mie- tintö n:o 5 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Enon pitäjässä olevan Ahvenisen virran ja Uimaharjun väyl- län syventämistä ja leventämistä ..	„
33) Kulkulaitosvaliokunnan mie- tintö n:o 6 Iijoen perkaamista tar- koittavan toivomusaloitteen johdosta	707
34) Kulkulaitosvaliokunnan mie- tintö n:o 7 eräiden maanteiden tutki- mista tarkoittavien toivomusaloittei- den johdosta	„
35) Valtiovarainvaliokunnan mie- tintö n:o 24 hallituksen esityksen johdosta laiksi tullien kantamisesta vuonna 1937	„

Puhetta johtaa puhemies Hakkila.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi
edustajat Hänninen, Kekkonen, Komu,
Luostarinen, Löthman-Koponen ja J. Raati-
kainen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä
istunnosta virkamatkan vuoksi ed. Kekko-
nen, oikeusasiaministeri ed. Hänninen, kun-
nallisten tehtävien takia ed. J. Raatikainen
sekä yksityisasiaministeri ed. Luostarinen.

Uusi hallituksen esitys.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasaval-
lan presidentin kirjelmän ohella viime kuun
27 päivältä on eduskunnalle saapunut hal-
lituksen esitys n:o 57, joka nyt on edusta-
jille jaettu.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Venho: Suuri valiokunta kokoon-
tuu huomenna kello 10.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi ulosottolain 4 luvun väli- aikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajasta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä
hallituksen esitys n:o 43, jota on valmiste-
levästi käsitelty lakivaliokunnan mietin-
nössä n:o 11 ja suuren valiokunnan mie-
tinnössä n:o 21, esitellään kolmanteen
käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä pää-
tetty lakiehdotus voidaan nyt joko hyväk-
syä tai hylätä.

Puheenvuoroa ei haluta.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely juliste-
taan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi ulosottolain 5 luvun 27 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajasta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä
hallituksen esitys n:o 44, jota on valmiste-
levästi käsitelty lakivaliokunnan mietinnössä
n:o 12 ja suuren valiokunnan mietinnössä
n:o 22, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt joko hyväksyä tai hylätä.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi korotetun tupakkavalmisteveron kantamisesta vuonna 1937.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 7, jota on valmisteluvasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 10 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 23, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt joko hyväksyä tai hylätä.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus laiksi tulitikkuverosta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 6, jota on valmisteluvasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 11 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 24, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt joko hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Salmenoja: Vuodesta 1922 voimassa ollut tulitikkuvero tuntuu suurimmalta osalta kansanedustajiakin, puhumat-

takaan muista kansalaisista, nykyisin varsin luonnolliselta verolta. Se on hyvin tyypillinen esimerkki siitä, kuinka välillinen vero, olkoon kysymyksessä kuinka tärkeä kulu-tustavara tahansa, kiteytyy vuosien kuluessa elimellisesti tavarain hintaan. Kenenkään mieleen ei pölkähdäkään, että — kuten on laita kysymyksessä olevassa valmisteverossa — vero muodostaa tavarain tukkuhinnasta valtavan osan, tässä tapauksessa puolet. Se maksetaan — ja sillä hyvä. Unhoon on myöskin jäänyt se seikka, että kerran tilapäiseksi säädetty vero on niin sanoakseni jäänyt, tullut pysyväiseksi. Joka vuosi uudistuu vain hallituksen esityksessä tuo tuttu lause: „veroa on pidettävä tulo- ja menoarvion järjestelyssä tarpeellisenä”. Ja näin myöskin tapahtuu. Tästä tavannukaisesta tyytyväisyydestä huolimatta ja huolimatta siitä, että arvoisat edustajat luulevat minun tekevän „tikusta asian”, rohkenen kuitenkin, herra puhemies, ehdottaa, että esilläoleva verolaki hylättäisiin.

Ed. Sergelius: Accisen på tändstickor liksom sötsaker har betraktats såsom beskattning av tillfällig art och borde utnyttjas endast under ekonomiskt beträngda tider. Då statsverkets finansiella ställning för närvarande enligt så gott som alla vittnesmål är god, finnes ej heller skäl för bibehållande av här nämnda tillverknings-skatter, med så mycket större skäl, som beskattningen träffar viktiga konsumtionsvaror och varom alldeles riktigt omnämnes i den socialdemokratiska reservationen. En större återhållsamhet från statsutskottets sida beträffande beviljande av anslag för allehanda ändamål skulle även möjliggjort från statsutskottets sida ett avlyftande av här nämnda skatter. Om också statsutskottet icke kunnat gå in för denna linje, så anser jag på de grunder, som jag anfört och med hänvisande ytterligare till den socialdemokratiska reservationen, att såväl första lagförslaget som det följande, skatten på sötsaker, borde förkastas. I sådant syfte ber jag, herr talman, att få understöda det här framställda förslaget om lagförslagens förkastande.

Ed. Tolonen: Minäkin kannatan tehtyä ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Salmenoja ed. Sergeliuksen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylättäisiin. Kutsun tätä ehdotusta ed. Salmenojan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakiehdotuksen sellaisena kuin se on toisessa käsittelyssä päätetty, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Salmenojan ehdotus lakiehdotuksen hylkäämisestä hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 107 jaa- ja 79 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 12.

Eduskunta on siis hyväksynyt lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotus laiksi makeisvalmisteverosta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 5, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 12 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 25, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt joko hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Salmenoja: Se, mitä sanoin äskeisen lakiehdotuksen kohdalla, pitää myöskin paikkansa nyt käsilläolevaan asiaan nähden. Pitemmittä puheita pyydän siis, herra puhemies, ehdottaa, että esilläoleva lakiehdotus hylättäisiin.

Ed. Tolonen: Pyydän kannattaa ed. Salmenojan ehdotusta.

Ed. Sergelius: Avstär.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Salmenoja ed. Tolosen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylättäisiin. Kutsun tätä ehdotusta ed. Salmenojan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakiehdotuksen sellaisena kuin se toisessa käsittelyssä on päätetty, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Salmenojan ehdotus lakiehdotuksen hylkäämisestä hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 111 jaa- ja 77 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 10.

Eduskunta on siis hyväksynyt lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotus laiksi moottoriajoneuvoverosta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 3, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 13 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 26, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt joko hyväksyä tai hylätä.

Puheenvuoroja ei haluta.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Ehdotus valtioneuvoston lainanottovaltuuksista.

Yllämainitun ehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 8, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 16 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 27, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty valtuutus voidaan nyt joko hyväksyä tai hylätä.

Puheenvuoroja ei haluta.

Eduskunta hyväksyy valtuutuksen.

Asian kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Ehdotus laiksi kiellosta käyttää maatalouskiinteistöä velan maksuun eräissä tapauksissa.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 28 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä lakivaliokunnan mietinnössä n:o 13 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 48, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 28. Ensin sallitaan asiassa yleiskeskustelu ja sen jälkeen siirrytään yksityiskohtaisesti käsittelemään lakiehdotusta.

Kukaan ei halua puheenvuoroa yleiskeskustelussa.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä lakiehdotuksen 1—3 §, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

9) Ehdotus laiksi lääninhallituksen viroista ja toimista.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 20, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19.

Kukaan ei halua puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi. Asia lähetetään suureen valiokuntaan.

10) Ehdotus laiksi perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 28, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20.

Keskustelu:

Ed. Salmenoja: Herra puhemies! — Esilläoleva perintö- ja lahjaverolain muutos näyttää herättäneen hyvin vähän huomiota, vaikka kysymyksessä onkin melkoisen paljon nykyisestä laista poikkeava esitys. Lienee senvuoksi paikallaan tähän esitykseen lyhyesti puuttua, mikäli erittäin on kysymys lain siitä osasta, joka koskee perintöveroa.

Nykyisin voimassaoleva perintöverolainimme on peräisin vuodelta 1919, jolloin siirryttiin perinnönjättäjän koko jäämistöön kohdistuneesta verotusmuodosta yksityisiä perintöosuuksia koskevaan verotukseen. Lakia korjattiin sittemmin vuonna 1921. Tällöin m. m. hyväksyttiin lain nykyinen 9 §, joka sisältää määräykset siitä, kuinka suuri kultakin perintöosuudelta menevä vero on osuuden alarajalla samoin kuin osuuden alarajan yli menevältä osalta.

Mainittuun pykälään, joka on lain oleellisin kohta, palaan hiukan myöhemmin. Sitä ennen on mielestäni syytä jonkin verran puuttua puheenaolevan lainsäädännön niin sanoakseni yleiseen puoleen.

Perintöveron tuotto on meidän maassamme sekä nyt että aikaisemminkin ollut jokseenkin vähäpätöinen. Vielä vuonna 1921 arveltiin — mitään varmuutta en siitä ole saanut — perintö- ja lahjaveron tuoton olleen vain noin 5 milj. markkaa. Äskeisinä vuosina on veron maksuunpantu määrä noussut, kuten hallituksen esityksessä näkyy, eräänä vuonna aina 75 milj. markkaan saakka. Viime vuonna se oli lähes 42 milj. markkaa, ollen tällöin verotettavia tapauksia 8,405. On valitettavaa, ettei ainakaan allekirjoittanut ole onnistunut saamaan asianomaisista virastoista, sitä tiedusteltuaan, selvitystä siihen, minkä suuruisista perintöosuusryhmistä perintöveron kokonaistuotto muodostuu, samoin kuin ei myöskään siitä, mikä on esim. viime vuonna veronalaisen omaisuuden kokonaismäärä. Perintöveron tuottoa kuolinpesien omaisuuteen verraten olisi saanut tietää m. m. sen seikan, missä suhteessa veron tuotto on koko veronalaiseen omaisuuteen nähden. Kun en ole ollut näitä asioita aikaisempina vuosina seuraamassa, en tiedä, onko mainittua verontuottokysymystä edes koskaan selitettykään. Eräässä eduskuntakeskustelussa, joka käytiin tämän asian merkeissä 15 vuotta, siis verraten pitkä aika, sitten, väitettiin tosin, että veron tuotto olisi vain vajaa 1 % veronalaisesta omaisuudesta, mainitun prosentin ollessa eräissä muissa maissa jopa 8—10 %. Tällöin esitettiin myös se tieto, että veronalaisen omaisuuden tuotto kutakin maamme asukasta kohti olisi mainittuna vuonna, siis vuonna 1921, ollut 1 mk. 40 penniä. Jos me seurailemmekin viimemainittua vertailutapaa, siis veron tuottoa henkilöä kohti, niin huomaamme, että esim. vuonna 1924, jolta vuodelta olen verontuotosta saanut tietoja, vero tuotti 21.7 milj. markkaa, tullen verontuotosta tällöin kutakin maan asukasta kohden 6 mk. 20 penniä. Vuonna 1935 verontuotto oli kuten edellä jo huomautin, lähes 42 milj. markkaa ja tuli tästä summasta kutakin valtakunnan asukasta kohden lähes 12 markkaa. Mainitut numerot viittaisivat näin ollen siihen, että perintöveron tuotto meilläkin olisi kasva-

massa ja vuoden 1921 lainsäädäntö siis myös oikeaan osunut toimenpide. Tämän sanoessamme meidän on kuitenkin muistettava, että tärkein välitön vero, nimittäin tulo- ja omaisuusvero, ei ole vuosikymmenen aikana karttunut lainkaan. Tulo- ja omaisuusveroa nimittäin kannettiin jo vuonna 1924 486 milj. markkaa ja vuonna 1934 — siis 10 vuotta tämän jälkeen — 485 milj. markkaa, siis melkein sama summa. Viime vuonna oli verontuotto hiukan enemmän, 575 milj. markkaa. Asukasta kohden äsken mainittuna 10-vuotiskautena verontuotto oli noin 139 markkaa. Mutta viimeisen 15 vuoden aikana ovat välilliset verot sen sijaan kokonaisuudessaan ja näin ollen myöskin kutakin maan asukasta kohden nousseet varsin voimakkaasti, niinkuin jokaiselle kansanedustajallekin on tunnettua. Vuonna 1921, jota on pidettävä jonkunlaisena välillisen verotuksen vaihevuotena, nousivat välilliset verot kutakin maan asukasta kohden 152 markkaan, vuonna 1924 oli vastaava summa 362 markkaa, 10 vuotta myöhemmin — eli siis 1934 — 476 markkaa ja viime vuonna, vuonna 1935, 484 markkaa. Välillisiin veroihin on tässä tapauksessa laskettu vain, paitsi tuontituloja, tupakasta, tulitikuista, makeisista ja viime vuonna myöskin margariinista maksettu valmistevero. Päädyimme siis taaskin hyvin tiedettyyn toteamukseen, joka on se, että valtion nopeasti kasvaneet menot on peitetty koroittamalla vuosi vuodelta välillisiä veroja ja erittäinkin elintarvetulleja. Tällä tavalla on tarvittavat verot koottu raskaalla ja epäoikeudenmukaisella verotuksella, joka on ankarimmin koskenut niihin, joilla on heikoin veronmaksukyky. Tuloihin ja nimenomaan omaisuuden kohdistuvaa verotusta sen sijaan on koetettu pitää mahdollisimman lievänä. Perintö- ja lahjavero on myös välitön vero. Perintöä jos nyt mitään omaisuutta on kaikissa maissa pidetty itsestään selvänä verokohteena. Sama käsitys on ollut täällä Suomessakin vallalla aikaisemmin. Nyt kuitenkin näyttää ainakin omistavan luokan keskuudessa mielet muuttuvan yhä enemmän siihen suuntaan, että välillisiä veroja, tulleja ja valmisteveroja, asetetaan armotta kansan kannettavaksi, mutta välitöntä verotusta pyritään aina vaan huojentamaan. Onhan esim. rahamiespiireissämme alati valitettu nykyistä sittenkin verraten

vaatimatonta tulo- ja omaisuusverotus-tamme. Vuosi vuodelta on myös perintö-veroon kohdistettu moitteita ja eduskunnan vuonna 1931 hyväksymän toivomuksen mukaan meillä nyt sitten onkin tämä lainmuutosesitys tässä edessämme.

Tästä esityksestä on sanottava, että mikäli on kysymys vähäpätöisistä perinnöistä, muutosesitykseen on siinä suhteessa ollut aihetta. Pienet perintöosuuksien saajat tulevat nyt tämän lain mukaan saamaan suuren helpotuksen. Näin erittäin sen vuoksi, että perintöosuudesta, jonka arvo ei nouse yli 100,000 markan, läheisimmät perijät, alaikäiset lapset ja leski, ovat oikeutetut saamaan vähennystä, lapset 60,000 markkaa ja leski 40,000 markkaa osastaan, mainitun rajan nykyisessä laissa ollessa 30,000 markkaa ja vähennyksen lapsille 20,000 markkaa ja leskelle 15,000 markkaa. Tämä vähennysoikeus saa aikaan — ja mielestäni perusteellisesti saakin — sen helpotuksen pikku perijöille, joihin kohdistuvasta kohtuuttomaksi katsotusta verotuksesta muutosehdotus kai on saanutkin alkunsa. Tässä suhteessa lisää helpotusta vielä sekin, että huone- ja talouskalusto samoin kuin muu irtaimisto on ehdotettu verovapaaksi aina 50,000 markan määrään saakka. Mainittuja vähäisiä perintöjä koskeva lainpaikan korjaus lienee siis ollut paikallaan.

Sitä vastoin mielestäni ei ole ollut mitään syytä alentaa suurien perintöosuuksien veroja niin paljon kuin on tehty sekä hallituksen esityksessä että myöskin valtiovarainvaliokunnan mietinnössä. Vähin, mitä suunnitellussa uudessa veroasteikossa tulisi mielestäni vaatia, olisi se, että yhden miljoonan markan perintöosuudet pysyisivät suunnilleen ennallaan ja että kahden miljoonan markan perintöosuuksista vero kohoaisi hiukan siitä, missä se nyt on. Totta on, että suuret perintöosuudet tulevat meillä harvoin kysymykseen, mutta niittenkin oikealla tavalla järjestäminen tekisi hieman oikeudenmukaisemmaksi koko asteikon, siis sen asteikon, joka sisältyy lain 9 §:ään. Pyydän sen vuoksi tässä esittää, että suuressa valiokunnassa kiinnitettäisiin veroasteikon suhteen huomiota valiokunnan mietintöön liittyvään I vastalauseeseen. Vastalauseessakin esitetyn asteikon mukaan verotosin esim. 500,000 markan osuuden kohdalla alenisi nykyisestäään 11 %, johon siihenkään alentamiseen ei olisi mitään ai-

hetta. Mutta kun tällaisenaan taulukon läpimeno paremmin valtiovarainvaliokunnan asianomaisessa jaostossa kuin itse valiokunnassakaan ei ole ollut mahdollinen, niin sen parempaa taulukkoa eivät myöskään vastalauseentekijät ole katsoneet voitavansa esittää. Mielestäni parhain asian ratkaisu koko tämän muutosesityksen suhteen olisi ollut se, että hallitus olisi, kuten se teki tulo- ja omaisuusverolaissa, tyytynyt nostamaan vain edellä selostettua verovapaan perintöosuuden rajaa ja vähennyksiä eikä lainkaan muuttanut koko verotusta sillä tavoin kun nyt on tapahtunut. Asia olisi siten tullut tyydyttävämmällä tavalla ratkaistuksi. Allekirjoittaneesta muuten tuntuu siltä, että jos ei 9 §:ään sisältyvää veroasteikkoa saada suuressa valiokunnassa lähemmäksi nykyistä rajaa, niin on mahdollista, että täytyy ottaa harkittavaksi, onko puheenaoleva lainmuutos kokonaisuudessaan hylättävä.

Valtiovarainministeri Niukkanen: Meillä voimassa oleva perintövero, varsinkin mikäli vero koskee muita kuin perinnönjättäjän lapsia, on epäilemättä aivan kohtuuttoman raskas ja sen takia ne muutokset, joita edellinen hallitus perintöverolakiin on ehdottanut, ovat erittäin tarpeelliset. Minä kuitenkin myönnän, että hallituksen esityksessä suuremmille perinnöille ehdotettu veronalennus oli tarpeeton ja katon, että valtiovarainvaliokunta, kun se on muuttanut esityksessä olevan veroasteikon, on osunut täysin oikeaan. Siinä pienimpien perintöjen veromäärä alennetaan yli puolella nykyisestäään ja kuolinpesä, kun perintöosuus menee yli 5 milj. markan, kyllä jaksaa maksaa 10 % omaisuuden arvioidusta arvosta, niin että minä puolustaisin valtiovarainvaliokunnan ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi. Asia lähetetään suureen valiokuntaan.

11) Ehdotus laiksi uusien peruspalkkaisten virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 21 ja otetaan ensimmäiseen

käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 9, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 21.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi. Asia lähetetään suureen valiokuntaan.

12) Ehdotukset laiksi merenkulkuhallinnon viroista ja toimista.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 46 ja ed. Lonkaisen y. m. lak. al. n:o 60, jotka sisältävät yllämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi. Asia lähetetään suureen valiokuntaan.

13) Ehdotukset laiksi varojen varaamisesta uudis- ja laidunviljelyksistä pienviljelijöille jaettavia palkkioita varten.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 42 sekä lak. al. n:ot 45—47, jotka sisältävät yllämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

14) Ehdotus laiksi vuokra-alueiden lunastamisesta annetun lain 75 §:n kumoamisesta.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 8 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Mustasillan y. m. lak. al. n:o 52, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen. Samassa yhteydessä on käsitelty myös ed. Lepistön y. m. toiv. al. n:o 53.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 8.

Keskustelu:

Ed. Kivisalo: Laki- ja talousvaliokunta on asettunut myönteiselle kannalle esillä olevassa lakialoitteessa esitettyyn asiaan nähden. Aloite tarkoittaa vuoden 1918 annetun vuokra-alueiden lunastuslain 75 §:n kumoamista. Mainittu pykälä säättää, että mäkitupa-alueen omistaja saa yksin kustantaa raja-aitauksesta koituvat menot ja emätila vapautuu tältä osalta kokonaan aitausvelvollisuudesta. On ilmeinen kohtuuttomuus, että köyhä mäkitupa-alueen omistaja velvoitetaan yksinään kustantamaan kaikki aitausmenot, kun mainitut menot muitten maanomistajien kesken on jaettava tasan hyödyn mukaan. Se on kohtuutonta siinäkin mielessä, että mäkitupa-alueen omistajalle ei ole varattu edes mahdollisuutta saada aitausaineita, puhumatakaan, että on ollut kohtuutonta säätää rasitusta, joka molemmille kuuluu, juuri sille, joka sitä kantamaan on muutenkin heikompi. Tätä säädöstä ei ollut edes hallituksen esityksessä vuonna 1918, eikä sitä lisätty asianomaisessa valiokunnassakaan. Vasta suuressa valiokunnassa tällainen säännös vuokra-alueiden lunastuslakiin silloin lisättiin. Ja kun suuri valiokunta ei tavallisesti muutoksiaan perustele, niin ei se tätäkään perustellut. Niinpä sitten vastalauseessamme sanotaankin, ettei tätä säännöstä ole edes virallisesti perusteltu.

Tämä kohtuuton säännös on myös risti-riidassa äskettäin hyväksytyn uuden asutuslain kanssa, joka tulee voimaan vuoden 1938 alussa. Siinä ei ole vastaavaa säännöstä. Kun laki- ja talousvaliokunta on yksimielinen siitä, että mainittu mäkitupalaisia kohtuuttomasti rasittava säännös olisi kumottava, niin olisi mielestämme ollut joh-

donmukaista, että valiokunta myös olisi ehdottanut tämän säännöksen kumottavaksi. Kun valiokunta kuitenkin, vaikka ehdottaa-kin hyväksyttäväksi esilläolevassa mietinnössä myönteisen ponnen, kuitenkin ehdottaa lakialoitteen hylättäväksi, niin me valiokunnan sosiaalidemokraattiset jäsenet, emme ole voineet yhtyä sellaiseen kantaan, vaan olemme liittäneet valiokunnan mietintöön vastalauseen. Toivommekin, että suuri valiokunta asiaa käsitellessään ottaisi käsittelynsä pohjaksi vastalauseessamme olevan lakialoitteen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi. Asia lähetetään suureen valiokuntaan.

15) Ehdotukset laiksi työsopimuslain 14 §:n muuttamisesta.

Esitellään työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 55 ja ed. Sundströmin y. m. lak. al. n:o 56, jotka sisältävät yllämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 3.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi. Asia lähetetään suureen valiokuntaan.

16) Ehdotus toivomukseksi maamieskoulun perustamisesta Anjalan kartanoon.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Venhon y. m. toiv. al. n:o 69, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 4.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Valiokunnan ehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

17) Ehdotus toivomukseksi Reitkallin puutarhakoulun ottamisesta valtion haltuun.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Venhon y. m. toiv. al. n:o 70, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 5.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

18) Ehdotus toivomukseksi riittävän suuren viljämäärän varastoimisesta.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 71, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 6.

Keskustelu:

Ed. Tuomivaara: Maatalousvaliokunta on antanut mietintönsä n:o 6 ed. V. Annalan y. m. toivomusaloitteesta, joka tarkoittaa riittävän suuren viljämäärän varastoimista. Tässä toivomusaloitteessa aloitteentekijät pitävät tärkeänä, että nykyistä suurempi viljämäärä varastoidaan maahan. Tätä perustellaan sillä, että me olemme vielä rippuvaisia elintarpeiden tuonnista ulkomailta ja vedotaan siihen, että kokemus osoittaa meidän voivan joutua siihen asemaan, että elintarpeiden tuonti ulkoa voidaan ehkäistä puhumattakaan siitä, että sodan sattuessa tällainen mahdollisuus on

hyvin suuri. Ja kun maailman poliittinen tilanne on sellainen kuin se nyt on, katsovat aloitteentekijät, että tähänkin seikkaan on kiinnitettävä vakavaa huomiota.

Lisäksi on vielä aloitteentekijöiden mielestä asian puolesta puhumassa muitakin tärkeitä seikkoja. Me tiedämme, että meillä silloin tällöin sattuu katovuosia, jolloin me pakosta joudumme hankkimaan ulkoa kalista siemenviljaa. Jos kotimaisen viljan varastoiminen järjestetään tätäkin seikkaa silmälläpitäen, silloin voidaan välttyä näistä tarpeettomista kustannuksista ja muista käytännöllisistä hankaluuksista, joita ulkomaisen siementavaran maahan tuominen aiheuttaa. Aloitteentekijät ovat vielä sitä mieltä, että jos tällainen suurempi viljavarasto meidän maahamme hankittaisiin, niin voitaisiin sillä ainakin jossain määrin tasoittaa elinkeinoelämällemme haitallisten viljanhintojen vaihteluja. Aloitteentekijät päätyvätkin toivomukseen, että hallitus kiireellisesti ryhtyisi toimenpiteisiin riittävän suuren viljamäärän, ainakin noin 100 miljoonan kilon varastoinniseksi maahan ja antaisi siitä ensi tilassa eduskunnalle tarpeelliseksi katsomansa esityksen.

Maatalousvaliokunta on käsitellyt tämän aloitteen ja huomauttaa mietintönsä perusteluissa siitä, mitenkä tähän asiaan jo aikaisemminkin on eduskunnassa kiinnitetty huomiota sekä toteakin perustelujensa viimeistä edellisessä kappaleessa, että kuluvan vuoden syyskuun 17 päivänä valtioneuvosto on jo asettanut komitean laatimaan suunnitelmaa valtion viljavaraston toiminnan laajentamiseksi silmälläpitäen viljan ja rehuiden varastointia tuonnin keskeytymisen varalta ja on komiteaa samalla kehoitettu antamaan asiasta lausuntonsa mahdollisimman pian. Valiokunnassa kävikin selville, että komitea on jo työnsä suorittanut ja tullut siihen lopputulokseen, että valtion viljavaraston toimintaa on laajennettava ja että tämä laajentaminen on suoritettava kiireellisesti. Valiokunnassa ilmoitettiin myöskin, että hallituksella on parillaan valmistelun alaisena esitys niistä toimenpiteistä, jotka hallitus katsoo tarpeelliseksi tämän viljavaraston laajentamisen toteuttamiseksi. Kun valiokunta tällaisiin perusteluihin vedoten toteaa, että sen mielestä ei tämä aloite enää tässä vaiheessa edellytä sitä, että tarvittaisiin hyväksyä asiasta mitään pontta, se kunnioittaen eh-

dottaa, että puheenaoleva aloite hylättäisiin. Minä ja muutkin aloitteen tekijät voimme mielihyvin yhtyä tähän valiokunnan hylkäävään ehdotukseen sentakia, että asia on saatettu jo sille asteelle, johon me olemme sen tahtoneet aloitteellamme viedä. Mutta minä olen tahtonut nyt vain todeta, että tässä tärkeässä kysymyksessä on siis päästy jo aimo askel eteenpäin ja saammekin niistä tiedoista päättäen, joista jo mainitsin, pian odottaa hallitukselta esitystä asiassa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

19) Ehdotus toivomukseksi asutusrahaston perustamisesta.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 7 ja otetaan ainoaan käsitelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Rytingin y. m. toiv. al. n:o 72, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 7.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

20) Ehdotus toivomukseksi maataloustuotteiden hinnan ja menekin vakauttamisesta.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 8 ja otetaan ainoaan käsitelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Niskasen toiv. al. n:o 73, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 8.

Keskustelu:

Ed. Niskanen: Käsiteltävänä oleva aloite tarkoittaa maataloustuotteiden hinnan ja menekin vakauttamista. Tunnettua on, että näinä aikoina varsinkin karjaloustuotantoon perustuva maatalous ja niistä erittäinkin sellaiset taloudet, joiden täytyy joko kotonaan valmistaa tuotteensa tai sitten meijeritalouden kautta vaihtaa ne rahaksi, ovat joutuneet kärsimään äärettömästi tuotteiden hinnan alhaisuudesta sekä sen kautta luonnollisesti taloudellista vahinkoa. Tästä selvänä esimerkkinä on monella paikkakunnalla ollut pakkohuutokauppatulva. Poikkeuksen tästä tekevät sellaiset viljelmät, joiden tilat ovat suurten kulutuskeskusten läheisyydessä, sillä siellä aina on menekki taattu sekä hinnat kohtuulliset. Mutta näiden tilojen valossa ei auta tilannetta yleensä arvostella. Totuus tässä suhteessa on se, että maataloudesta toimeentulonsa hankkiva kansa on pakotettu vielä nytkin, vaikkapa yleisesti on sanottu, että pula-aika on sivuutettu, myymään työnsä tuotteet alihintaan, siis maataloustyön alalla ei ole vielääkään vastaavaa palkannousua tapahtunut, joten mielestäni maatalous vielä huokaa pula-ajan kourissa.

Tästä vapauttamista aloitteessa tarkoitetaan. Mutta kun eduskunnassa on ed. Kämäräisen jättämä lakialoite juuri käsittelyn alaisena, joka toteutettuna saa aikaan osittain ne päämäärät, johon tällä aloitteella pyritään, niin en halua tässä yhteydessä mitään esitystä tehdä. Jään odottamaan eduskunnan vastausta sanottuun aloitteeseen nähden ja maataloustyöväestön palkkasiaan on tilaisuus palata toisessa yhteydessä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

21) Ehdotus toivomukseksi Luomajoen perkauskysymyksen selvittämisestä.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 9 ja otetaan ainoaan käsitelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed.

Juneksen y. m. toiv. al. n:o 80, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 9.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

22) Ehdotus toivomukseksi Settijoen perkaustöiden aloittamisesta.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 10 ja otetaan ainoaan käsitelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Nurmesniemen y. m. toiv. al. n:o 81, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 10.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

23) Ehdotukset toivomuksiksi eräiden maantiesiltojen rakentamisesta.

Esitellään kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsitelyyn siinä valmistelevasti käsitellyt toiv. al. n:ot 134—145, jotka sisältävät yllämainitut ehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 1.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta hyväksyy valiokunnan ehdotukset.

Asia on loppuun käsitelty.

24) Ehdotus toivomukseksi toimenpiteistä Suomenlahden itäosan satamaolojen parantamiseksi.

Esitellään kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. V. Annalan y. m. toiv. al. n:o 146, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelu:

Ed. V. Annala: Aloite, joka tällä kertaa on käsittelyn alaisena, koskee Suomenlahden itäosan satamaolojen parantamista. Kysymyksessä on kolmekin satamaa. Ensiksikin aloitteessa käsitellään Inon satamaa, joka on rappeutumassa ja vaatii hyvin pikaista korjausta, jos mieli saada sitä enää lainkaan käyttökelpoiseksi. Tämä satama on tärkeä kalastajain suojasatama. Tällä kohdallahan on siksi aavaa, että myrskyltä täytyy kalastaja-alukset saada suojatuiksi. Lisäksi, niinkuin aloitteen perusteluissa on huomautettu, tämä olisi erinomaisen sopiva työmaa tällä seudulla ja nimenomaan Inon kylän työttömille, joita tälläkin hetkellä siellä on.

Toinen seikka aloitteessa koskee Vammelojen suun syventämistä. Tällä kohdalla on merirannikko niin matala, että matalan veden aikana eivät pienet kalastaja-aluksetkaan pääse kilometriä lähemmäksi rantaa. Kuitenkin on välttämätöntä suojata sitäkin pienillä aluksilla tapahtuvaa meriliikennettä, jota tällä seudulla harjoitetaan. Nyt on tietenkin ajateltavissa, että rakennettaisiin satama joen suuhun. Se olisi ainakin riittävä suojaj myrskyä vastaan. Mutta tällaisen sataman rakentaminen tulisi siksi kalliiksi, että aloitteessa ei ole uskallettu ehdottaa määrärahaa tällaisen sataman rakentamiseksi. Sensijaan aloitteessa on katsottu mahdolliseksi joen syventäminen sen verran, että pienet alukset pääsisivät joen rannoille myrskyltä suojaan.

Kulkulaitosvaliokunta on nämä molemmat kohdat hylännyt ja nimenomaan Inon satamasta se sanoo, että se on sodan aikana rakennettu ja on nykyään jotenkin rappeutunut, eikä siihen todennäköisesti ole odo-

tettavissa huomattavampaa liikennettä. Valiokunta pitää siis tämän sataman parantamista siksi vähäpätöisempänä, että sen mielestä ei ole edes tarpeellista panna tutkimusta toimeen siitä, missä määrin tämä parantaisi oloja ja mitä mahdollisuuksia tämän sataman parantamiseksi olisi ja kuinka paljon se tulisi maksamaan. Samoin Vammeljoen suun syventämistä, ruoppaamista pitää valiokunta tarpeettomana sen takia, että joki kuitenkin tuo mukansa siinä määrin liejua samoin kuin meren aallokko, että se vähän ajan perästä olisi taas tukossa. Tämähän merkitsee sitä, että joensuussa olevia satamia ei milloinkaan pitäisi avata, koska ne mahdollisesti tukkeutuvat. Tällainen valiokunnan perustelu on enemmän kuin outo. Kun kysymyksessä eivät olisi suuret kustannukset, olisi kaikin mokomin tähän työhön ollut käytettävä ainakin työttömyysvaroja.

Kolmas kohta koskee Seiskarin satamaolojen järjestämistä. Seiskarihan on siinä suhteessa varsin onnettomassa asemassa, että siellä ei tällä hetkellä ole minkään näköistä satamaa, ei edes kunnollista laituria. Kun Seiskaria kuitenkin on yritetty saada kesänviettopaikaksi, on sille vaikeana esteenä se, että vuorolaiivat eivät pääse lainkaan saaren rannikolle, vaan matkustajat on pienillä veneillä kuljetettava saarelle. Tämä on hankalaa ja varsinkin naisväkeä siinä määrin peloittavaa, että — niinkuin saaren edustaja, joka täällä äskettäin kävi — huomautti, monet, jotka siellä ovat olleet, ovat sanoneet, että ellei tänne saada parempia kulkumahdollisuuksia, ei tänne enää vasta voi tulla. Kesävieraat olisivat kuitenkin kesäiseen aikaan saaren väestön toimeentulolle ehdottoman välttämättömiä. Seiskarin satamaolojen järjestelyssä on ollut jonkin verran epäselvyyttä sentakia, että ei ole ollut täyttä selvyyttä siitä, olisiko tänne rakennettava varsinainen satama vaiko vain sellainen venelaituri, johon suuremmatkin moottoriveneet voisivat päästä. Nyt on tässä suhteessa päästy yksimielisyyteen samoin kuin siitäkin, mille paikalle se rakennettaisiin. Tässä kohden valiokunta onkin myötämielinen asialle ja katsoo, että tämä laituri olisi rakennettava ja että siihen olisi työttömyyden lieventämiseen osoitetuista varoista käytettävä tarpeellinen määräraha. Asia on ollut syksystä lähtien vireillä, mutta sen edistyminen on virastokulussa

hidastunut ja asia on viivästynyt. Minä en katso tarpeelliseksi esittää erikoista toivomuspontta eduskunnan hyväksyttäväksi, mutta minä lausun herra kulkulaitosministerille toivomuksen, että hän kiirehtisi tämän asian ratkaisemista, sillä sikäli kuin minä tiedän, hän on ymmärtänyt tämän asian välttämättömyyden. Minä siis täydellä luottamuksella jätän asian herra kulkulaitosministerin hoidettavaksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

25) Ehdotus toivomukseksi tutkimuksen toimittamisesta Varkauden—Kuopion laivaväylän syventämisestä.

Esitellään kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ainoaan käsiteltyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Paasonen y. m. toiv. al. n:o 147, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelu:

Ed. Paasonen: Herra puhemies! Kulkulaitosvaliokunta ehdottaa aloitteeni, joka koskee tutkimuksen toimittamista ja kustannusarvion laatimista laivaväylän syventämisestä Varkaudesta Kuopioon Saimaan kanavan uusia mittasuhteita vastaavaksi hylättäväksi sillä perusteella, että ehdotetun tutkimustyön suorittaminen ei ole tätä nykyä ajankohtainen. Vaikka en olekaan liittännyt mietintöön eriävää mielipidettäni, olen kumminkin asiaan nähden toisella kannalla ja pyydän siitä syystä saada perustella mielipidettäni. Tämän aloitteen on kanssani allekirjoittanut 28 eduskunnan jäsentä, emmekä olisi ollenkaan tehneet aloitetta, ellei se olisi vakavilla syillä tullut ajankohtaiseksi. Aloitteen allekirjoittajat eivät kaikki ole valittu niiltä seuduilta, jotka kuuluvat Saimaan vesistön vaikutus-

piiriin, mutta ovat voineet yhtyä aloitteen sen suuren kansantaloudellisen merkityksen takia.

Saimaan kanavalla, joka valmistui lähes 80 vuotta takaperin, on ollut arvaamattoman suuri kansantaloudellinen ja myöskin valtiotaloudellinen merkitys. Onhan kanava tuottanut vuosittain melkoisen ylijäämän siihen sijoitetulle pääomalle. Mutta ennenkaikkea on suorastaan vaikea arvioida sen merkitystä niille seuduille, aina Pohjois-Savo ja Karjalaa myöten, jotka kuuluvat sen vaikutuspiiriin. Vasta Saimaan kanavan avaamisen jälkeen pääsi talouselämä niillä seuduilla kaikin puolin elymään ja kehittymään. Silloinen liikenne kohdistui miltei yksinomaan Pietarin kautta tapahtuvaan Venäjän kauppaan ja kehittyi se vuosi vuodelta siihen saakka kunnes muuttuneet olosuhteet sen kokonaan lopettivat. Kanava, joka silloisilla teknillisillä välineillä rakennettuna on ollut suurenmoisen saavutus alallaan, on kumminkin vuosikymmenien kuluessa siinä määrin rappeutunut, että sen kokonaan uusiminen on ollut ajanvaatima välttämättömyys. Pitkät ajat onkin jo kanavalla suoritettu uusimistöitä siinä määrässä, että useita sulkuryhmiä on kokonaan uusittu. Samalla on kanavaa ja sulkuja laajennettu niin, että nykyisten 100—130 rekisteritonin kantoisten alusten asemesta kanavassa voi, kun uusimistyö on loppuunsa suoritettu, päästä kulkemaan 1,000—1,300 rekisteritonin kantoiset alukset. Sen suuruiset alukset ovat jo n. s. Itämeren laivoja, jotka voivat kuljettaa tavaraa aina Englannin satamiin saakka. Uusimisen jälkeen tulee näinollen Saimaan kanavan liikenne suuntautumaan entistä laajemmille vesille.

Saimaan kanavan laajentamiseen ja uusimiseen ryhtyminen on mielestäni ollut tarpeenvaatima ja ajankohtainen toimenpide, jota olisi sitäpaitsi syytä kiirehtiäkin myöntämällä tarkoitukseen enemmän määrärahoja. Kaikissa tapauksissa on todennäköistä, että Saimaan kanavan uudistus kaikessa laajuudessaan aikanaan tulee suoritetuksi. On luonnollista, että sen jälkeen suurempikantoista tonnistoja ruvetaan käyttämään Saimaan liikenteessä. Mutta jo silloin olisi ainakin tärkeimpien Saimaan-vesistön liikenneväylien oltava valmiina sellaisia aluksia vastaanottamaan. Saimaan väylien perkaus kanavan uusia mittasuh-

teita vastaavaksi olisi siis suoritettava osittain samaan aikaan kanavan laajennuksen kanssa.

Kun Kuopion väylä, kuten aloitteessa olevista numerotiedoista selviää, on kaikkein suuriliikenteisin Saimaan liikenneväylä, olisi luonnollista, että sen perkaustyöhön ryhdyttäisiin riittävän ajoissa. Aikaisemmin on jo tutkittu Savonlinnan—Varkauden väylän syventäminen ja myöskin muita väyliä. Koska nämä tutkimustyöt on voitu suorittaa jo vuosia takaperin, olisi mielestäni Kuopion väylän tutkiminen, koska muusta ei nyt ole kysymyskään, jo nyt ajankohtainen. Tämä tutkimus tulee maksamaan noin 150,000 markkaa, joten hallituksella aina on tarkoitukseen mahdollisuus osoittaa varoja.

Tässä yhteydessä tahtoisin kiinnittää huomiota erääseen seikkaan, joka myöskin osoittaa tämän tutkimuksen suorittamisen tarpeellisuutta. Nimittäin aika-ajottain ilmenevään laajaan työttömyyteen. Viimeisen pulakauden opetukset olisi syytä aikanaan ottaa huomioon varsinkin kun ne vielä ovat tuoreessa muistissa. Maassamme ei silloin ollut ollenkaan valtiovallan taholta valmistauduttu työttömyyttä torjumaan. Kun sitten huutava hätä pakotti nopeisiin toimenpiteisiin, oli tehtävä, mitä eteen sattuu. Siinä tuli silloin oikaistua monta aikaistakin maantiemutkaa, johon eivät liikenne-eivätkä muutkaan seikat olisi pakottaneet, ja tehtyä paljon sellaista työtä, jonka kansantaloudellisen merkityksen voi asettaa vähintäinkin kyseenalaiseksi. Tällä hetkellä työttömyystilanne on parempi kuin se on ollut vuosikausiin. Mutta kuka voi antaa takeet, kuinka kauan tätä nousukautta kestää. Nykyinen talousjärjestelmähän kätkee itseensä uuden pulakauden siemenen. On syytä jo ajoissa ryhtyä suunnittelemaan kansan- ja valtiotalouden kannalta sopivia töitä uuden suuremman työttömyyden varalta, ettei oltaisi yhtä valmistautumattomia kuin viime kerralla. Sellaisia erittäin sopivia töitä ovat m. m. vesirakennustyöt ja laivaväylien perkaukset, joilla samalla on kauaskantava taloudellinen merkitys. Ne sopivat erittäin hyvin työttömyyden torjumistöiksi jo siitäkin syystä, että niissä määrärahat miltei kokonaan käytetään työhön ja siten voidaan samansuuruisilla määrärahoilla antaa useammalle työttömälle työtä kuin monilla muilla työmailla. Olen täs-

täkin seikasta huomauttanut jo kulkulaitosvaliokunnassa.

Ennenkuin senlaatuisiin töihin voidaan ryhtyä, on välttämätöntä, että aikanaan on suoritettu tarpeelliset tutkimukset ja laadittu kustannusarviot. Tästäkin syystä olisi Varkauden—Kuopion laivaväylän tutkiminen ja kustannusarvion tekeminen sen syventämisestä Saimaan kanavan uusia mittasuhteita vastaavaksi ajankohtainen.

Pyydän edelläolevan perusteella kunnioittaen ehdottaa, että eduskunta hyväksyisi aloitteessa olevan ponnin.

Ed. Räisänen: Pyydän kannattaa ed. Paasonen tekemää ehdotusta.

Ed. Kivioja: Kyllä valiokunnan mietintö osuu aivan oikeaan tulokseen. Minä huomaan vain siinä erehtyneeni, kun vastustaessani Saimaan kanavan määrärahoja pelkäsin, että vain Saimaa tulee syvennetäväksi. Nyt minä huomaan, että paljon pidemmälti tarvitaan väylän syventämistä, kun kerran on ruvettu kanavaa suurentamaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Paasonen ed. Räisäsen kannattamana ehdottanut, että eduskunta hyväksyisi asiassa seuraavan toivomusponnen: „Että hallitus ensi tilassa tutkituttaisi ja valmistuttaisi kustannusarvion laivaväylän syventämisestä Varkaudesta Kuopioon Saimaan kanavan uusia mittasuhteita vastaavaksi ja jonkin vastaisen vuoden tulo- ja menoarvion ehdottaisi määrärahan väylän perkaustöiden alkuunpanemiseksi”. Kutsun tätä ehdotusta ed. Paasonen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Paasonen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 112 jaa- ja 57 ei-ääntä, 9 tyhjää; poissa 21.

Eduskunta on siis hyväksynyt valiokunnan hylkäävän ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

26) Ehdotus toivomukseksi Saimaan ja Kuolimojärven yhdistämisestä kanavalla.

Esitellään kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Tukian y. m. toiv. al. n:o 148, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 4.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

27) Ehdotus eduskunnan oikeusasiamiehen palkkiosta.

Yllämainitun ehdotuksen sisältävä valtiovarainvaliokunnan kirjelmä n:o 32 esitellään ainoaan käsittelyyn.

Puhemies: Valtiovarainvaliokunnalta on saapunut kirjelmä, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan
Valtiovarainvaliokunta

Helsingissä,
marraskuun 26 p:nä 1936.
N:o 32.

Eduskunnalle.

Valtiovarainvaliokunta ehdottaa kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi määrätä Eduskunnan oikeusasiamiehen palkkion 120,000 markaksi vuodelta.

Valtiovarainvaliokunnan puolesta:

Mauno Pekkala.

Paavo Kastari.”

Valtiovarainvaliokunnan ehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Pöydällepanot:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

28) Ehdotuksia Suomen hallitusmuodon 14 §:n muuttamisesta

sisältävän kahden lakialoitteen johdosta laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 5; ja

29) Synnytyslaitoksen aikaansaamista Kaajanin kihlakuntaan

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu talousvaliokunnan mietintö n:o 5.

Poisto päiväjärjestyksestä.

Puhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 30) asia.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

31) Kauppaopetuksen uudelleen järjestämistä

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu sivistysvaliokunnan mietintö n:o 2;

32) Enon pitäjässä olevan Ahvenisen virran ja Uimaharjun väylän syventämistä ja leventämistä

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 5;

33) Iijoen perkaamista

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 6;

34) Eräiden maanteiden tutkimista

tarkoittavien toivomusaloitteiden johdosta laadittu kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 7; sekä

35) Ehdotuksen laiksi tullien kantamisesta vuonna 1937

sisältävän hallituksen esityksen johdosta

laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24.

Puhemies: Eduskunnan seuraava istunto on tänään kello 19.

Täysistunto lopetetaan kello 15,18.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

30. Tiistaina 1 p. joulukuuta 1936

kello 19.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotukset laiksi tullien kantamisesta vuonna 1937 710

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24; hallituksen esitys n:o 2; ed. Inkilän y. m. lak. al. n:o 22.

2) Ehdotukset laiksi hallitusmuodon 14 §:n muuttamisesta ”

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 5; ed. Vilhulan y. m. lak. al. n:o 1; ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 2.

Ainoa käsittely:

3) Ehdotus toivomukseksi synnytyslaitoksen aikaansaamisesta Kajaanin kihlakuntaan ”

Asiakirjat: Talousvaliokunnan mietintö n:o 5; ed. Arhaman y. m. toiv. al. n:o 46.

4) Ehdotus toivomukseksi kauppaopetuksen uudelleen järjestämisestä 712

Asiakirjat: Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 2; ed. Kanniston y. m. toiv. al. n:o 61.

5) Ehdotus toivomukseksi Enon pitäjässä olevan Ahvenisen virran ja Uimaharjun väylän syventämisestä ja leventämisestä ”

Asiakirjat: Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 5; ed. Tolppasen y. m. toiv. al. n:o 149.

6) Ehdotus toivomukseksi Iijoen perkaamisesta ”

Siv.

Asiakirjat: Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 6; ed. Lohen y. m. toiv. al. n:o 150.

7) Ehdotukset toivomuksiksi eräiden maanteiden tutkimisesta 712

Asiakirjat: Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 7; toiv. al. n:ot 109, 114—116, 121, 122, 127—129, 133.

Esitellään:

8) Hallituksen esitys n:o 57 laiksi erinäisistä muutoksista ja lisäyksistä metsästyslakiin 713

Pöydällepanoa varten esitellään:

9) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25 hallituksen esityksen johdosta valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1937 ”

10) Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 10 hallituksen esityksen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi kunnan hallinnon lisäystä valvonasta 2 päivänä kesäkuuta 1933 annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä ”

Puhetta johtaa puhemies Hakkila.

Nimenhuudon asemasta merkitään läsnä-oleviksi ne edustajat, jotka ottivat osaa edelliseen istuntoon, ja lisäksi ed. Kekkonen.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotukset laiksi tullien kantamisesta vuonna 1937.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 2 sekä ed. Inkilän y. m. lak. al. n:o 22, jotka sisältävät yllämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24.

Keskustelu:

Ed. Karvetti: Kun tämä mietintö vasta äsken jaettiin eduskunnan jäsenille, ja kun ei ole ollut tilaisuutta tähän vielä syventyä, niin minä, herra puhemies, pyydän saada ehdottaa, että tämä asia pannaan pöydälle seuraavaan eduskunnan istuntoon.

Ed. T. Halonen: Kannatan ed. Karvetin ehdotusta.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydälle panosta ja sitä kannatettu, kehoitan niitä edustajia, jotka haluavat vielä käyttää puheenvuoroa, lausumaan mielipiteensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanon ajasta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Karvetti ed. T. Halosen kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle seuraavaan istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, hyväksytään ed. Karvetin ehdotus ja asia pannaan pöydälle seuraavaan istuntoon.

2) Ehdotukset laiksi hallitusmuodon 14 §:n muuttamisesta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ensimmäiseen

käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Vilhulan y. m. lak. al. n:o 1 sekä ed. V. Annalan y. m. lak. al. n:o 2, jotka sisältävät yllämainitut lakiehdotukset

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 5.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi. Asia lähetetään suureen valiokuntaan.

3) Ehdotus toivomukseksi synnytyslaitoksen aikaansaamisesta Kajaanin kihlakuntaan.

Esitellään talousvaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Arhaman y. m. toiv. al. n:o 46, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 5.

Keskustelu:

Ed. H. Ryömä: Herra puhemies! — Tässä talousvaliokunnan mietinnössä on käsitelty asiaa, jonka merkitys on hyvin suuri. Tämänkin asian eteenpäin kehittämistä on kuitenkin haitannut se suuri takapajuisuus, jolla maan sairaala- ja terveydenhoito-olot kaikilta kohdiltaan ovat olleet ja joihin myönnetty määrärahat eivät ole olleet läheskään riittävässä suhteessa tarpeitten määriin, joskin toiselta puolen on myönnettävä, että yhden polven osalle on tällä samoin kuin usealla muullakin alalla lyhyen itsenäisyytemme aikana suoritettu sangen paljon varoja ja työtä. Pulavuodet olivat jälleen omiaan pahasti haittaamaan edistyksen eteenpäin menoa. Sairaalamenoihin nähdä pitää sitäpaitsi paikkansa tunnettu paradoksi, että pulakautena ei tällaisia töitä voida suorittaa, kun ei ole rahaa, eikä jälleen myöskään hyvinä aikoina, kun ei ole pulaa, jollaisia varten nämä jälleen taas olisi säästettävä. Tällaisessa noidan ympyrässä näissä kysymyksissä kuljetaan.

Kuten tunnettua, ovat sairaala- ja terveydenhoitotarkoituksiin käytetyt varat pääasiassa kuluneet tuberkuloosi- ja mieli-

sairashoittoon, joissa olot olivat kaikkein huonoimmin. Muulla sairaala-alalla on suurelta osalta täytynyt tyytyä vähäisempiin korjauksiin ja paikkojen lisäyksiin. Tällä tavalla onkin viimeisten 10 vuoden aikana voitu oloja jossakin määrin parantaa melkein kaikissa valtion sairaaloissa. M. m. on nyt kyseessä olevassa Kajaanin sairaalassa paikkaluku koroitettu kaksinkertaiseksi entisestään. Erikoisosastoja ei kuitenkaan tämän toiminnan kautta ole voitu aikaansaada, lukuunottamatta sisätauti- ja lastenosastojen perustamista Turun ja Viipurin lääninsairaaloihin. Synnytyspaikkojen hätätarvetta on koetettu auttaa avustamalla yksityisten henkilöiden ja kaupunkienkin synnytyslaitoksia. Näin on olemassa maassa, Helsingin Yleisen Sairaalan naistautiosaston ja kättilöopiston paikkoja lukuunottamatta, 581 etupäässä synnytyspaikkaa. Viime aikoina rakennettuihin valtion alue-sairaaloihin ja sairasmajoihin on myös järjestetty synnytyspaikkoja. Muutamissa kaupunkien laitoksissa, kuten m. m. Turussa ja Tampereella sekä tietääkseni myös Viipurissa, on niissä hoidettu myöskin naistautikirurgisia tapauksia, mutta lääninsairaaloissa ovat näitä tapauksia hoitaneet tavaliset kirurgit, eikä tämäkään ole osoittautunut aivan mahdottomaksi, kun on vain ollut kysymyksessä spesialikoulutuksen saanut kirurgi, samaten kuin naistautikirurgit ovat voineet leikata umpisuolia ja eräitä muita puhtaasti kirurgisia tapauksia.

Mutta selvää on, että sitä mukaa kuin läänin- ja muut suuremmat yleiset sairaalat saadaan sille tasolle, että niissä on erikoisosastot, on niissä oleva myös eri naistautien- ja synnytysosastot erikoislääkäreineen. Tähän lääkintöhalitus on nimenomaan pyrkinyt, joskin usein vastoin sairaalan kirurgiylläkärien mielipidettä. Näin tulee olemaan ensi kesänä valmistuvan Porin sairaalan laita, johon tulee kirurginen, sisätautien, naistautien ja synnytysosasto, lastenosasto ja röntgenosasto. Samoin on ensi vuoden lopussa valmistuvan Turun lääninsairaalan laita, johon tulee kaikki erikoisosastot ja siis myös naistautien ja synnytysosasto. Ensi vuoden menoarvioon on edelleen otettu määräraha Oulun lääninsairaalan perinpohjaisen uudistamisen ja laajennuksen alullepanoa varten. Tähänkin sairaalaan tulee perustettavaksi täydellinen naistautien ja myös synnytysosasto. Juuri valmistuvassa Rovaniemen

sairaalassa on myöskin pienehkö synnytysosasto. Tätä tietä on edelleenkin mielestäni mentävä eteenpäin. Jos sattuu sellainen mahdollisuus kuin nyt Viipurissa, ettei lääninsairaala voida uudistaa useaan vuoteen, mutta voidaan kaupungin kanssa yhdessä saada uudistus toteutetuksi, on tilaisuutta käytettävä. Samanlainen mahdollisuus tulee mahdollisesti lähitulevaisuudessa kysymykseen Tampereella. Mutta Kuopion lääninsairaala esimerkiksi on aivan lähitulevaisuudessa perinpohjin uudistettava ja laajennettava ja siinä yhteydessä sairaalaan perustettava naistentautien ja synnytysosasto sekä gynekologinen kirurgia siis siirrettävä tavallisilta kirurgeilta gynekologian erikoislääkärille. Niin täytyy myöskin tapahtua Kajaanissa, milloin vain saadaan riittävästi rahoja näiden uudistusten toteuttamiseksi.

Taloudellisista ja myöskin muista asiallista syistä on kuitenkin koskettelemaani linjaa kuljettava. Talousvaliokunnan mietinnössä vaihtoehtoisina ehdotetut 30 sijan naistauti-synnytyslaitokset sitävästoin ovat kaikissa suhteissa mahdollisimman epäkäytännöllisiä eikä sellaisia voikaan ehdottaa muu kuin sellainen henkilö, joka yksinomaan ajattelee gynekologisen alan kehitystä. Muun ohella on huomattava, että tällainen erillinen 30 sijaa käsittävä sairaalalaitos on jo siinä suhteessa taloudellisestikin hyvin epäedullinen, että se erillisenä laitoksena vaatii kaksi lääkäriä, niinkuin on esimerkiksi sellaisessa Turun kaupungin laitoksessa voitu todeta. Ja muutenkin on ensikädessä saatava eri osiin maata nyt valmistuvan Turun tai ainakin Porin sairaalan kaltaisia sairaalalaitoksia, joissa m. m. on naistautien ja synnytysosasto. Nykyisten yksityisten synnytyslaitosten kaltaiset laitokset, joita olisi saatava syntymään ympäri maata ja myöskin kunnallisten sairaalain yhteyteen, olisivat jatkuvasti omiaan täydentämään koskettelemiani keskussairaalain naistautien ja synnytysosastoja. Kun sitten uuden kättilölain kautta, josta kai piakkoin annetaan eduskunnalle hallituksen esitys, äitiysneuvonta saadaan yleiseksi sekä epänormaalit synnytystapaukset ajoissa huomioiduiksi ja asianvaatimiin laitoksiin toimitetuiksi, on asia saatu suurin piirtein järjestykseen.

Valiokunnan mietintöön liitetyn ponnien johdosta haluan siis huomauttaa, että nyt rakenteille pantavaan Oulun läänin saira-

laan tulee naistentautien- ja synnytysosasto osaa Pohjois-Suomea varten sekä että myöskin Kajaanin sairaalaan olisi sellainen saatava ensi tilassa tai myöskin sellainen mahdollisesti perustettava yhteistyössä Kajaanin kaupungin kanssa, jos tämän sairaalan perinpohjainen laajentaminen kovin kauan viipyy.

Ed. Kaasalainen: Talousvaliokunta ei tosin ollut tietämätön ed. Ryömän mainitsemista suunnitelmista, mutta kun niiden aiheuttamat käytännölliset toimenpiteet lienevät aivan alkuasteella, valiokunnan mielestä näytti olevan perusteltua syytä kiinnittää huomiota vallitseviin epäkohtiin hieman laajemmasti kuin Pohjois-Suomen näkökulmasta katsoen. Mietintöä ei saa myöskään käsittää niin, että valiokunta pyrki luomaan vain itsenäisiä synnytys- ja naistautisairaaloita. Käytännöllisimmin tietysti asia hoidettaisiin järjestämällä osasto lääninsairaaloiden yhteyteen, mutta saamiemme tietojen mukaan erikoislääkärin tarkoituksenmukainen käyttö siinäkin tapauksessa vaatisi mietinnössä mainitun sairaansijamäärän. Valiokunta on tahtonut tukea lääkintöhallituksen pyrkimyksiä ja sen vuoksi kiirehtiä tällä alalla vallitsevien suurten epäkohtien poistamista.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta hyväksyy valiokunnan ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus toivomukseksi kauppaopetuksen uudelleen järjestämisestä.

Esitellään sivistysvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ainoaan käsitte-lyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Kanniston y. m. toiv. al. n:o 61, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 2.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotus toivomukseksi Enon pitäjässä olevan Ahvenisen virran ja Uimaharjun väylän syventämisestä ja leventämisestä.

Esitellään kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ainoaan käsitte-lyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Tolppasen y. m. toiv. al. n:o 149, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puheenvuoroa ei haluta.

Eduskunta hyväksyy valiokunnan ehdotuksen asiassa.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotus toivomukseksi Iijoen perkaamisesta.

Esitellään kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ainoaan käsitte-lyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Lohen y. m. toiv. al. n:o 150, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 6.

Puheenvuoroa ei haluta.

Eduskunta hyväksyy valiokunnan ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Ehdotukset toivomuksiksi eräiden maanteiden tutkimisesta.

Esitellään kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 7 ja otetaan ainoaan käsitte-lyyn siinä valmistelevasti käsitellyt toiv. al. n:ot 109, 114—116, 121, 122, 127—129 ja 133, jotka sisältävät yllämainitut ehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 7.

Keskustelu:

Ed. Tolonen: Se lausunto, minkä kululaitosvaliokunta on aloitteen n:o 114 johdosta antanut, ei voi minua tyydyttää. Valiokunta sanoo mietinnön sivulla n:o 2 paraillaan toimitettavan vertailuja kahden kokolailla erisuuntaan käyvän maantielinjan kesken, jonka minä myös uskon. Toinen näistä linjoista on Enonkosken Hanhivirran ja Heinäveden pysäkin välinen, sekä toinen Hanhivirrasta Pölläkan kautta Sapolanlahteen johtava suunta. Valiokunta tulee kielteiseen tulokseen senvuoksi, koska tie- ja vesirakennushallitus lupaa, mikäli tutkimusten perusteella osoittautuu, että aloitteessa ehdotettu tie olisi rakennettava ennen Pölläkan kautta suunniteltua tietä, myös edellämainitun suunnan koneellisesti tutkituttua. Eiköhän valiokunta aloitteita tutkiessaan havainnut, että alussamainnitu suunta suurten joukkojen elinehtojen nimessä on toista tärkeämpi; enkä minä tätä toistakaan aikanaan tule vastustamaan. Näyttää siltä, että ponsiehdotusta ei täällä tällä kertaa kannata tehdä, mutta toivon, että viranomaiset toimittavat koneellisen tutkimuksen, ennenkuin muun vertailunsa ovat päättäneet.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Valiokunnan ehdotukset hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Ehdotuksen laiksi erinäisistä muutoksista ja lisäyksistä metsästyslakiin

sisältävä hallituksen esitys n:o 57 esitetään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuk-

sen mukaisesti laki- ja talousvaliokuntaan.

Pöydällepanot:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

9) Valtion tulo- ja menoarvio vuodelle 1937

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25; sekä

10) Ehdotuksen laiksi kunnan hallinnon lisäystä valvonnasta 2 päivänä kesäkuuta 1933 annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 10.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi torstaina kello 11.

Täysistunto lopetetaan kello 19,19.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

31. Torstaina 3 p. joulukuuta 1936

kello 11.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi lääninhallituksen viroista ja toimista 716

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 30; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19; hallituksen esitys n:o 20.

2) Ehdotus laiksi uusien peruspalkkaisten virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin ”

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 31; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 21; hallituksen esitys n:o 9.

3) Ehdotukset laiksi merenkulkuhallinnon viroista ja toimista ”

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 32; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22; hallituksen esitys n:o 46; ed. Lonkaisen y. m. lak. al. n:o 60.

4) Ehdotukset laiksi varojen varaimisesta uudis- ja laidunviljelyksistä pienviljelijöille jaettavia palkkioita varten 717

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 33; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23; hallituksen esitys n:o 42; lak. al. n:ot 45—47.

Ainoa käsittely:

5) Ehdotus valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1937 ”

Asiakirjat: Valtiovarainvalio-

Siv.

kunnan mietintö n:o 25; hallituksen esitys n:o 1; rah. al. n:ot 1—258.

Ensimmäinen käsittely:

6) Ehdotukset laiksi tullien kantamisesta vuonna 1937 753

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24; hallituksen esitys n:o 2; ed. Inkilän y. m. lak. al. n:o 22.

7) Ehdotus laiksi kunnan hallinnon lisätystä valvonnasta 2 päivänä kesäkuuta 1933 annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä 756

Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 10; hallituksen esitys n:o 54.

Pöydällepanoa varten esitellään:

8) Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 9 kalastuslainsäädännön uudistamista tarkoittavien toivomusaloitteiden johdosta ”

9) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 11 hallituksen esityksen johdosta laiksi teurastetun siipikarjan ja syötävän metsänriistan maastaviennistä. ”

Puhetta johtaa puhemies Hakkila.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Ala-Kulju, von Frenckell, U. Hannula, Hiltunen, Hirvensalo, Kannisto, Koivulahti-Lehto, Oksanen, Penttala ja Voionmaa.

Ilmoitusasiat:**Lomanpyynnöt.**

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tämän päivän istunnosta yhteiskunnallisen tehtävän takia edustajat Hirvensalo ja Hiltunen sekä sairauden tähden ed. Ala-Kulju, tästä päivästä viikon loppuun yhteiskunnallisen tehtävän takia ed. Kannisto sekä toistaiseksi enintään tämän viikon ajaksi sairauden takia ed. Oksanen.

Vuosiksi 1937—1939 valittavan eduskunnan oikeusasiamiehen ja hänen varamiehensä vaalin toimittamisen aika.

Puhemies: Hallitusmuodon 49 §:n mukaan, sellaisena kuin se on muutettuna 10 päivänä marraskuuta 1933 annetussa laissa, on varsinaisilla valtiopäivillä, siinä järjestyksessä kuin eduskunnan puhemiehen vaalista on säädetty, kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittava eteväksi laintuntijaksi tietty mies eduskunnan oikeusasiamiehenä valvomaan lakien noudattamista tuomioistuinten ja muiden viranomaisten toiminnassa. Samassa järjestyksessä ja samaksi ajaksi valitaan myös varamies oikeusasiamiehen estettynä ollessa hoitamaan hänen tehtäviään.

Ilmoitetaan, että eduskunnan oikeusasiamiehen ja hänen varamiehensä vaali vuosiksi 1937—1939 toimitetaan ensi maanantain istunnossa.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:**1) Ehdotus laiksi lääninhallituksen viroista ja toimista.**

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 30 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 19 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 20, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 30. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu. Sen jälkeen siirrytään lakiehdotuksen yksityiskohdaiseen käsittelyyn.

Kukaan ei halua puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen 1—2 §, voimaantulosäännös, lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotus laiksi uusien peruspalkkaisten virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 31 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 21 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 9, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 31. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu. Sen jälkeen siirrytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Kukaan ei halua puheenvuoroa.

Lakiteksti, lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotukset laiksi merenkulkuhallinnon viroista ja toimista.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 32 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 22 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 46 ja ed. Lonkaisen y. m. lak. al. n:o 60, jotka sisältävät yllämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 32. Ensin

sallitaan asiasta yleiskeskustelu. Sen jälkeen siirrytään lakiehdotusten yksityiskoh-
taiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelussa ei haluta puheenvuor-
oja.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksy-
tään keskustelutta lakiehdotuksen 1 ja 2 §,
lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan eh-
dotukseen ed. Lonkaisen lakialoitteen hyl-
käämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely juliste-
taan päättyneeksi.

4) Ehdotukset laiksi varojen varaamisesta uudis- ja laidunviljelyksistä pienviljelijöille jaettavia palkkioita varten.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö
n:o 33 ja otetaan toiseen käsitte-
lyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan
mietinnössä n:o 23 valmistelevasti käsitelty
hallituksen esitys n:o 42 ja lak. al. n:ot
45—47, jotka sisältävät yllämainitut laki-
ehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on
suuren valiokunnan mietintö n:o 33. Ensін
sallitaan asiassa yleiskeskustelu. Sen jäl-
keen siirrytään lakiehdotusten yksityiskoh-
taiseen käsittelyyn.

Kukaan ei halua puheenvuoroa yleiskes-
kustelussa.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksy-
tään keskustelutta lakiehdotuksen 1—3 §,
lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan eh-
dotukseen lakialoitteiden n:o 45, 46 ja 47
hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely juliste-
taan päättyneeksi.

5) Ehdotus valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1937.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o
25 valmistelevasti käsitelty hallituksen esi-
tys n:o 1 valtion tulo- ja menoarvioksi vuo-

delle 1937 sekä rah. al. n:o 1—258 esitel-
lään ainoaan käsittelyyn.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on hal-
lituksen esityksen n:o 1 johdosta laadittu
valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25,
jossa on valmistelevasti käsitelty myöskin
rahaasia-aloitteet n:ot 1—258.

Ensін sallitaan yleiskeskustelu asiasta.
Yksityiskohtaisessa käsittelyssä esitellään
ensін varsinaiset menot ja sitten pääoma-
menot, molemmat pääluokittain ja luvuit-
tain vastaavine perusteluineen ja niissä
olevine ponsineen. Sen jälkeen esitellään
varsinaiset tulot ja pääomatulot osastoittain
ja luvuttain vastaavine perusteluineen.
Milloin mietinnössä on johonkin lukuun
kohdistuvia perusteluja tai ponsia, ovat ne
ilman eri mainintaa lukua esiteltäessä tul-
leet käsittelyn alaisiksi. Lopuksi esitellään
sivuilla 11—14 olevat yleisperustelut. Jos
mietintöä ei muuttamattomana hyväksyt-
tä, lähetetään asia valtiopäiväjärjestyksen
76 §:n mukaisesti takaisin valtiovarainva-
liokuntaan.

Ennenkuin asian käsittelyyn ryhdytään,
tahdon kiinnittää eduskunnan jäsenten
huomiota valtiopäiväjärjestyksen 75 §:n 2
momentin säännökseen, jonka mukaan edus-
tajan tekemä ehdotus, joka tarkoittaa
uuden, tulo- ja menoarvioehdotuksen
laskelmiin sisällyttämättömän määrärahan
ottamista tulo- ja menoarvioon, voidaan
tulo- ja menoarviosta päätettäessä ottaa
huomioon ainoastaan, jos se on vireille
pantu asianmukaisesti tehdyllä rahaasia-
aloitteella. Jotta ei syntyisi epäselvyyttä
sellaisten ehdotusten suhteen, joita mainit-
semassani lainpaikassa tarkoitetaan, pyydän
niitä edustajia, jotka aikovat tehdä tämän-
laatuisia ehdotuksia, mainitsemaan ehdo-
tusta tehdessään sen rahaasia-aloitteen nu-
meron, jolla asia on vireille pantu.

Edelleen huomautan, että työjärjestyksen
43 §:n 2 momentin mukaan edustajalla,
joka aikoo ehdottaa muutoksia valtiovarain-
valiokunnan ehdotukseen, on oikeus saada
muutosehdotuksensa painetuksi ja edusta-
jille jaetuksi. Kun tällainen menettely on
omansa edistämään tulo- ja menoarvion kä-
sittelyä, kehoitan edustajia, jotka aikovat
esittää vastalauseisiin sisällyttämättömiä muu-
tosehdotuksia, hyvissä ajoin jättämään eh-
dotuksensa keskuskansliaan painatusta ja
jakelua varten.

Lopuksi huomautan vielä, että eri pääluokkien kohdalla sallitaan kutakin pääluokkaa esiteltäessä yleisluontoinen keskustelu siitä pääluokasta ennen pääluokkaan kuuluvien lukujen esittelyä.

Menettelytapa hyväksytään.

Yleiskeskustelu:

Ed. Pekkala: Herra puhemies! — Valtiovarainvaliokunnan ehdotus valtion tulo- ja menoarvioksi on tänä vuonna valmistunut päivää aikaisemmin kuin viime vuonna, jolloin se valmistui joulukuun 2 päivänä. Huolimatta siitä, että tulo- ja menoarviota koskeva mietintö joskus aikaisemmin onkin valmistunut pikemmin, voidaan siis sanoa, että mietinnön valmistelutyöt ovat sujuneet normaalissa tahdissa, sillä yleisestihän on budjetin eduskuntakäsittely suoritettu vasta joulukuun alusta lähtien. Onpa sellaisiakin tapauksia sattunut, että yleiskeskustelu asiasta on voitu aloittaa vasta joulukuun 14 päivänä kuten vuonna 1931. Kun otetaan huomioon, että eduskunta tänäkin vuonna on istunut muutamien päivien kekrilomaa lukuunottamatta keskeytymättä, mikä seikka tietysti on hidastuttanut valtiovarainvaliokunnan työtä ja kun lisäksi muistetaan, että valiokunnan on ollut käsiteltävä lukuisten hallituksen esitysten ohella kokonaista 258 rahaasia-aloitetta eli tiettävästi enemmän kuin milloinkaan aikaisemmin, voitaneen tyydytyksellä todeta, että asian eduskuntakäsittely tästä huolimatta voidaan aloittaa tavanomaiseen aikaan.

Valtiovarainvaliokunnan työ on tänä vuonna kiinnittänyt tavallisuudesta poikkeavaa huomiota puoleensa, niinkuin asiaa koskevat kirjoitukset sekä aikakausi- että sanomalehdissä osoittavat. Valiokunnan työtä on sekä kiitetty että moitittu ja eritoten on valiokunnan väitetty olleen liiaksi runsaskätisen sekä menoja että tuloja lisätessään, onpa joku lehti puhunut „miljoonilla huiskimisestakin” ja valiokunnan työn lopputulosta epäillen. Vaikka nämä tällaiset kirjoittelut ovatkin suureksi osaksi asiantuntemattomuuden aiheuttamia taikka tahallisesti väritettyjä ja tarkoituksellisia, minkä voi päätellä jo siitäkin, että kun niissä toisaalta teroitetaan pidättyväisyy-

den välttämättömyyttä budjettia laadittaessa, niissä toisaalta ihmetellään, ettei siihen ja siihen tarkoitukseen ole varoja osoitettu, on kuitenkin syytä valiokunnan taholta näihin syytöksiin vastata.

Jo hallituksen esityksen perusteluista käy selville, että esillä oleva tulo- ja menoarvio on laadittu edellistä vuotta tuntuvasti paremmissa taloudellisissa suhdanteissa. Siinä huomautetaan, että valtion tulot kuluvana vuonna ovat huomattavasti lisääntyneet ja että kehitystä edulliseen suuntaan on odotettavissa. Edelleen todetaan esityksessä, että on ollut mahdollista ehdottaa valtion velan lyhentämiseen käytettäväksi enemmän varoja, kuin mitä velan säännöllisiin vuotuisiin kuoletuksiin tarvittaisiin. Tämän mukaisesti onkin hallitus esittänyt myönnettäväksi korotetut määrärahat varsinkin maanpuolustusta varten, mutta myös sivistysmenoihin ja terveydenhoitoon j. n. e. Kun valiokunta on meno- ja tulopuolelle hallituksen esittämiin määriin verrattuna vielä tehnyt lisäyksiä, on tällaiseen menettelyyn tietenkin täytynyt olla pätevät syyt.

On ehkä aluksi syytä tässäkin yhteydessä viitata viime vuosien maksutaseen laskelmiin, jotka vuosilta 1931—35 osoittavat 6,144 milj. markan ylijäämää. Kuluvan vuoden ylijäämä nousee myös 1 miljaardiin markkaan. Tällaisella ylijäämällä, joka on toistunut vuodesta vuoteen, täytyy luonnollisesti olla erittäin edullinen vaikutus taloudellisiin oloihimme. Tosin sanotaan mainitsemistani 7 miljaardista markasta käytetyn 5 ä 5.5 miljaardia ulkomaisen velkojen vähentämiseen, mutta 1 ä 1.5 miljaardia on joka tapauksessa jäänyt vahvistamaan maan reservivaroja. Pääomaköyhässä maassa merkitsee tällainen rahausuma paljon ja kun maksuvalmius kaikilla aloilla sisäisessäkin taloudessamme on, niinkuin tunnettua, melkoisesti parantunut, on kansakunnan tulosta tavallista suurempi osuus säästetty vastaisia vaikeimpia aikoja varten, jos kohtakin toisaalta on todettava, että tämä säästäminen on suurelta osalta tapahtunut kansan elintason kustannuksella. Tärkeämpi merkitys kuin mainitsemallani ylijäämällä on tietysti kuitenkin ollut niillä rahamäärillä, jotka eritoten vientiteollisuus on suorittanut maaseudulle raaka-aineen hintoina ja työpalkkoina. Kun vientiteollisuus hakkuukautena 1930

—31 kantorahoina ja metsä- sekä uittotoistista maksoi maaseutuväestölle 510 milj. markkaa, oli sama summa jo hakkuukautena 1931—32 830 miljoonaa, vuonna 1932—33 1,750 miljoonaa, v. 1933—34 1,950 miljoonaa ja v. 1934—35 2,050 milj. markkaa. Hakkuukautena 1935—1936 on vastaava summa ollut viimeksimainittuakin suurempi ehkä noin 2,200 à 2,300 miljoonaa markkaa ja hakkuukautena 1936—1937 nousee se 3,000 miljoonaa markkaan. Tällaiset rahamäärät ovat omiaan vaikuttamaan kansan kulutuskyvyn lisääntymiseen, mistä on seurauksena kotimarkkina-teollisuustuotteiden menekin lisääntyminen ja siitä vuorostaan sanotun teollisuuden tuoton nousu. Kun edelleen otetaan huomioon, että myöskin kuluvan vuoden sato, jonka arvo arvioidaan 5.4 miljaardiksi markaksi, on keskinäistä parempi, täytynee sanoa, että se tausta, jonka valossa valtion tulo- ja menoarvionumeroita on tarkasteltava, on kokolailla toinen kuin esimerkiksi viime vuonna, jolloin silloinkin jo oli taloudellista nousua havaittavissa.

Kun vihdoin kiinnitetään huomiota taloudellisten olojen kehitykseen kuluvan vuoden keväästä tähänasti, niin on todettava, että suotuista kehitys on jatkunut, vieläpä on se eräillä aloilla huomattavastikin parantunut. Kuukausittainen vientilyijäämä on kasvanut ja muutenkin taloudellisen nousun merkit ovat näkyvissä. Onko nousu pitkä vaiko lyhytaikainen, sitä ei luonnollisestikaan kukaan voi varmuudella ennustaa, mutta pätevät talousasiantuntijat niin hyvin ulkomailla kuin kotimaassakin arvioivat, ettei ainakaan lähiaikoina, ellei aivan odottamattomia satu, olisi pelkoa laskukaudesta.

Mainitsemiani tosiasioita silmälläpitäen ei voitane väittää, että valtiovarainvaliokunta olisi liian objektiivisesti arvioinut tilannetta. Tietysti saatetaan aina sanoa, ja niin on sanottu nytkin, että hyvinä aikoina olisi säästettävä huonojen aikojen varalle, mutta kun toisaalta taas ja yleensä samojen piirien taholta huonoina aikoina terotetaan äärimmäisen säästäväisyyden välttämättömyyttä, ei tätä ajatuksenjuoksua seuraten koskaan tulisi hetkeä, jolloin tarpeelliseksi osoittautuneita uudistuksia voitaisiin suorittaa taikka välttämättömiä tarpeita tyydyttää. Ei ole epäilystäkään siitä, etteikö pulavuosina olisi pakosta jä-

tetty myöntämättä määrärahoja tarkoituksiin, jotka välttämättä olisi pitänyt tyydyttää. Ne olisi nyt vihdoinkin hoidettava. Moite runsaskätisyydestä valtion varojen käsittelyssä tehdään sitä paitsi tavallisesti silloin, kun on kysymys sellaisista menoneristä, jotka tavalla tai toisella koskevat vähäväkisen väestön elämää. Luonnollisesti kuitenkin on koetettava tasapuolisesti tukea valtion varoilla eri intressipiirien pyrkimyksiä. Ja onko sitten valtiovarainvaliokunnan työssä ja sen lopputuloksessa tällä kertaa jotain sellaista, joka aikaisempiin mietintöihin verrattuna antaisi aihetta muistutuksiin?

Menolisäykset, nimittäin nettomenolisäykset, hallituksen esitykseen tekevät valtiovarainvaliokunnan ehdotuksessa, kun siirto niin sanottuun suhdannerahastoon jätetään huomioonottamatta, 82 miljoonaa markkaa. Valtiovarainvaliokunnan lisäykset ovat aikaisemmin olleet suuremmat. Niinpä oli lisäys vuoden 1927 budjetissa 108 miljoonaa markkaa, vuonna 1928 165 miljoonaa markkaa ja vuonna 1932 192 miljoonaa markkaa. Luvut eivät tosin ole täysin verrannollisia, sillä aina vuoteen 1932 asti sisältyvät lisäykseen myös valtion liiketoiminnan menot, joita ei nyt ole lisäyksinä otettu huomioon, mutta kun toisaalta nämä viimeksimainitut menot esimerkiksi vuonna 1927 eivät olleet kovin suuressa määrin menoja lisänneet, voidaan vertailu suuremmitta virheittä suorittaa. Sitävastoin vuoden 1932 lisäys johtuu kultakannasta luopumisesta.

Mitä budjetin loppusummiin tulee, niin mainittakoon, että tulot valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen mukaan olivat vuonna 1932 2,842 miljoonaa, vuonna 1933 2,875 miljoonaa, vuonna 1934 3,053 miljoonaa, vuonna 1935 3,307 miljoonaa ja vuonna 1936 3,835 miljoonaa sekä nyt vuodeksi 1937, kun suhdannerahasto jälleen jätetään huomioonottamatta, 4,050 miljoonaa. Tulojen lisäys ei siis ole millään tavoin luonnonton. Sama on asianlaita myöskin menoihin nähden. Kun menot vuonna 1935 olivat 3,302 miljoonaa ja vuonna 1936 3,834 miljoonaa ovat ne nyt 4,042 miljoonaa markkaa. Nykyiset olosuhteet ja usean vuoden kestänyt pulakausi huomioon ottaen ei voida siis väittää, että valtiovarainvaliokunnan ehdotus olisi nyt jotain niin tava-

Näiden yleisten näkökohtien lisäksi haluan vielä pääpiirtein kosketella eräitä tulo- ja menoarvion yksityiskohtia.

Menojen lisäyksistä, jotka tekevät yhteensä noin 125 miljoonaa markkaa, tulee varsin huomattava osa n. s. työmäärärahojen osalle. Nämä lisäykset tekevät yhteensä valtavan pääosan, yli 90 %, kaikista lisäyksistä. Summa on siis kylläkin sellaisenaan verraten suuri, mutta on otettava huomioon, että tässä kohden on kuluneina vuosina vallinnut epäkohta, joka on ollut korjattava. Pyydän valaista asiaa erällä tilastonumeroilla.

Työmäärärahoja on budjetissa eri vuosina ollut seuraavasti: Vuonna 1931 pyörein luvuin sanottuna 1,196 miljoonaa, vuonna 1932 894 miljoonaa, vuonna 1933 827 miljoonaa, vuonna 1934 915 miljoonaa, vuonna 1935 1,032 miljoonaa, vuonna 1936 1,221 miljoonaa. Numerot, joissa ei ole otettu huomioon pienempien työmäärärahojen luontoisia määrärahoja, mitkä ovat vuosittain pysyneet suunnilleen samansuuruisina, osoittavat, että työmäärärahojen lasku pulavuosina oli varsin tuntuva, mutta on vuodesta 1934 alkaen jälleen nousua havaittavissa. Jos otetaan varatyömäärärahat ja ylimääräisiä yleisiä töitä koskevat määrärahat huomioon oli työmäärärahojen kokonaismäärä vuonna 1931, taasen pyörein luvuin sanottuna, 1,246 miljoonaa, siitä varatyömäärärahoja 65 miljoonaa, vuonna 1932 1,024 milj., siitä varatyömäärärahoja 130 miljoonaa, vuonna 1933 1,190 milj., siitä varatyömäärärahoja 267 milj., vuonna 1934 1,030 milj., siitä varatyömäärärahoja 261 milj. ja vuonna 1935 1,149 miljoonaa, siitä varatyömäärärahoja 117 milj. sekä vuonna 1936 1,277 milj. ja siitä varatyömäärärahoja 56 milj. Näemme siis että vasta kuluvan vuoden työmäärärahat ovat vuoden 1931 työmäärärahojen tasalla. Hallituksen tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1937 sisältyy työmäärärahoja 1,283 milj. markkaa ja sen lisäksi 50 milj. työttömyysvaroja, joten lisäystä työmäärärahoissa vuoteen 1936 verrattuna on kyllä olemassa. Mutta tästä on laskettava huomattava osuus toivottavasti korotettavien työpalkkojen osalle ja silloin ei sanotuilla määrärahoilla voida järjestää töitä sen enempää kuin vuonna 1931. Kun olosuhteiden nyt pulavuosien laiminlyöntien jälkeen ja yhteiskunnan yhä moninaistuvien ja kasvavien

tarpeiden tyydyttämisen kannalta täytyy olla toiset kuin vuonna 1931, pitäisi valtiokunnan tekemien työmäärärahojen lisäysten olla täysin perusteltuja jo pelkästään työtilaisuuksien järjestämistä silmälläpitäen. Mutta näitten määrärahojen lisäämiseen on ollut vielä muitakin syitä.

Valiokunta on m. m. merkinnyt 12.5 milj. markan lisäyksen rautateiden liikkuvan kaluston lisäämistä varten. Asianomaisen jaoston taholta, johon kuului jäsenenä rautatiehallituksen huomattavassa asemassa oleva virkamies, osoitettiin sitovasti, että liikkuvaa kalustoa rautateille oli hankittava, jos mieli rautateiden kunnollisesti tyydyttää monista syistä kasvavan liikenteen tarpeen, huomattavasti runsaammin kuin hallitus esittää. Luonnollisesti ei valiokunta voinut jättää tällaista ensiluokaisen tärkeätä menolisäystä huomioonottamatta. Sama koskee myös puhelinverkon laajentamista varten ehdotettua 4 milj. markan määrärahan lisäystä, sillä tässä kohden vallitsee varsinkin erällä seuduilla huutava epäkohta, ja varsin yleinen on se käsitys, ettei valtio tässä suhteessa ole täytännyt tehtäväänsä niinkuin olisi pitänyt. Rautateiden polttoaineistoja varten varattu 15.6 milj. markan suuruisen lisämääräraha taasen johtuu kohonneista halkojen ja kivihiilen hinnoista, joka on valiokunnan ollut pakko ottaa huomioon. Puutavaran hankintaa varten valtion metsistä on ehdotettu lisäystä 12 milj. markkaa, johon tämä paitsi näitten metsänhoidollisesti tärkeiden töiden lisääntymisestä myös palkkatason noususta. Valtion metsien hoitoa ja suojelua varten osoitettu määräraha on voimassaolevan metsänparannuslain puitteissa ja on tuiki tarpeellinen valtion metsien jatkuvan tuoton takaamisen kannalta katsoen. Uudisviljelysraivauspalkkiota on ehdotettu lisättäväksi 5 milj. markalla hallituksen asiata koskevan esityksen perusteella. Uusien maanteiden, maantiesiltojen ja lossien rakentamiseen sekä maanteiden parantamiseen ehdotettu noin 10 milj. markan lisäys on tietysti harkinnan varassa, mutta juuri näillä määrärahoilla on valiokunta pyrkinyt suunnitelmallisesti järjestämään vapaita yleisiä töitä niille seuduille, missä työttömyyttä tavallisesti esiintyy, eikä ole epäilystäkään siitä, etteivätkö kaikki nämä työt ole hyödyllisiä ja tarpeen vaatimia. Kunnan ja kyläteiden avustami-

seen tarkoitettu määräraha on kaiken aikaa ollut aivan riittämätön, minkä vuoksi eduskunta on jo aikaisemmin hyväksynyt asiasta myönteisen ponnien. Valiokunta ehdottaa nyt tulo- ja menoarvioon otettavaksi lisäystä 5 milj. markkaa tarkoitusta varten. Valtion välittömään hoitoon otettujen maanteiden, siltojen ja lossien kunnossapitoa sekä maaherrojen hoidossa olevien maanteiden ja siltojen sekä lossien kunnossapitoa varten ehdottaa valiokunta niinikään yhteensä 5 milj. markan lisäyksen, johon lisäys myös hinta- ja palkkatason noususta. Mitä muihin määrärahalisäyksiin tulee, niin ovat ne, kuten esim. 10 Pl. 7 luvun kohdalla olevat 6 milj. markkaa kansakoululaitosta varten johtuneet joko siitä, ettei arviomäärärahoja ole hallituksessa arvioitu todellisiin määränsä tai on erinäisiin sairaala- ja sosiaalisiin tarkoituksiin jonkun verran lisätty määrärahaa. Menoihin ehdottaa valiokunta ainoastaan yhden suuremman vähennyksen nim. Itä-Suomeen perustettavaksi suunnitellun raakasokeritehtaan avustuksen, 10 milj. markkaa budjetista poistettavaksi. Päätöksensä tästä asiasta teki valiokunta 11 äänellä 10 vastaan.

Mitä tulojen lisäykseen tulee, niin onhan aivan ilmeistä, että ne parantuneen taloudellisen tilanteen johdosta voidaan ja on arvioitava huomattavasti suuremmiksi kuin hallituksen esityksessä. Näin on asianlaita todennäköisesti kaikkienkin tuloeriin nähden, mutta erikoisesti niihin tuloihin, metsä- ja rautatietuloihin nähden, joiden kohdalla suurimmat lisäykset on tehty. Tosin jo hallitus on lisännyt näitä tuloja siitä, mitä asianomaiset keskusvirastot ovat ehdottaneet, metsätuloja 20 milj. markalla ja rautatietuloja 40 milj. markalla, mutta tilanne onkin viime keväästä ja kesästä tässä kohden mitä oleellisimmin muuttunut. Kuka uskalsi vielä viime keväänä odottaa, että sahatavaran hinta syksyyn mennessä nousisi 2½ à 3 punnalla standartilta, mikä nousu raakatavarakuutiojalkaa kohti tekee 2 markkaa 50 penniä. Kun paperipuu täysipuhtaaksi kuorittuna maksoi laivan viereen hankittuna keväällä 105 markkaa kuutiometri, maksanee se nyt 145 markkaa, joten hinnan nousu on ollut varsin huomattava. Kun pienemmän puutavaran, kaivospölkkyjen ja sulfaattipuiden hinta, on niinikään noussut suunnilleen samassa

suhteessa, ja siihen nähden, että sulfaattipuiden kysyntä vasta perustettujen tai rakenteilla olevien tehtaiden vuoksi on suuresti kasvanut, on halkojenkin hinta noussut, suhteellisesti vieläpä enemmänkin. Metsätuloihin tehty lisäykset ovat siis luonnolliset ja täysin puolustettavissa. Mitä rautatietuloihin tulee, niin nehän ratkaisevasti riippuvat tavaraliikenteestä. Kun esim. vuonna 1935 rautateiden tulot henkilöliikenteestä olivat 224 milj. markkaa, olivat tulot tavaraliikenteestä 581 miljoonaa eli siis yli kaksinkertaiset. Tavaraliikenteen tuloista maksoi puunjalostusteollisuus yksinään 252 milj. markkaa eli yli 50 %. Kun maamme sulfaattiselluloosatuo- tonto on tuntuvasti lisääntynyt ja on yhä lisääntymässä, aiheuttaa se rautateille lisätuloja, ei vain valmiin tavaran vaan myöskin raakatavaran rahteina. Myöskään muun puutavaran kuljetus ei tule vähenemään, pikemminkin päinvastoin lisääntymään, ja kun kaikenlainen tavaraliikenne rautateilla ilmeisestikin kasvaa samoin kuin henkilöliikennekin, josta hallituksen esityksessä on valaisevia lukuja, ei rautatietuloja, joita on lisätty asiantuntijain lausuntojen perusteella, voida pitää liian korkealle arvioituina. Yhtä luonnollisia ja perusteltuja ovat valiokunnan ehdottamat muutkin tulo- lisäykset, joten valiokunnan laatima tuloarvio, varsinkin kun tullituloista on vähennetty 25 miljoonaa markkaa, epäilemättä on vakavalla perustalla.

Valiokunnan käsiteltäväksi lähetetyistä edustajien rahaasia-aloitteista, joita kaikkiaan on ollut 258, on valiokunta, miltei poikkeuksetta vain eräiltä osiltaan, hyväksynyt 43 ja ehdottaa niiden perusteella menoarvioon otettavaksi yhteensä 28 miljoonaa markkaa. Kun aloitteiden edellyttämä rahasumma on yhteensä noin 700 miljoonaa markkaa, on siis valiokunta kyläkin verraten kovakouraisesti aloitteita kohdellut. Mutta sallittaneen valiokunnan puolustautua sillä, tosin ei aina puolustukseen sopivalla syyllä, että niin ne ovat tehneet aikaisemmatkin valiokunnat. Vertauksen vuoksi mainittakoon, että valtiovarainvaliokunta viime vuonna hyväksyi 187 aloitteesta 30:n perusteella 50 miljoonaa otettavaksi menoarvioon, tullen lisäyksestä 30 milj. yhden, nimittäin työttömyysmäärärahaa koskevan aloitteen osalle. Vuonna 1933 oli aloitteiden edellyttämä rahamäärä

775 milj. markkaa ja niitten perusteella lisättiin menoarvioon 36.5 milj. markkaa. Hylkäämisen syyt ovat nyt olleet pääasiallisesti samat kuin aikaisemminkin. Osittain ovat aloitteet olleet niin laajakantoisia, että ne vaatisivat seikkaperäisempää valmistelua kuin mihin aloitteentekijöillä on ollut mahdollisuutta taikka valiokunnalla tilaisuutta, osittain ovat eräät aloitteista olleet myöskin siksi epämääräisiä, ettei niitä parhaalla tahdollakaan ole voinut hyväksyä, ja lopuksi on tietenkin rahallisilla syillä ollut oma suuri vaikutuksensa aloitteiden hylkäämiseen. Monet aloitteista ovat kuitenkin johtaneet myönteiseen lausumaan valiokunnan taholta.

Valtiopäiväjärjestyksen mukaan on valtiovarainvaliokunnan käsiteltävään hallituksen tulo- ja menoarvion sekä muut esitykset raha-asioista, samoin kuin valtiopäivillä tehdyt rahaasia-aloitteet, mietinnössään ehdotettava, miten menojen suorittamiseen tarvittavat varat on hankittava. Tämän tehtävänsä on valiokunta suorittanut, niinkuin olen selvittänyt, vaikeuksista ja vahvoin perusteihin nojautuen. Julkisuudessa esitetyt väitteet valiokunnan runsaskäsitsemisestä budjettimietintöä laatiessaan ja ennustelut arvostelun kestävämmästä lopputuloksesta ovat näin ollen kaikkea pohjaa vailla, eikä valiokunta niin ollen ole myöskään tarvinnut eikä kaivannut niitä työnsä holhoojia, joista julkisuudessa on puhuttu. Tämä tehtävä kuuluu eduskunnalle, jonka tarkastettavaksi valiokunta täten pyytää mietintönsä jättää, luonnollisesti siinä toivossa, että se osoittautuisi yhtä paikkansapitäväksi asiakirjaksi kuin aikaisemminkin.

Valtiovarainministeri N i u k k a n e n :
Valtiotalouden nykyhetken tilannehan on meidän maassamme kaikin puolin varsin tyydyttävä, niinkuin yleinen taloudellinen tilannekin, ja kun tämä asia on yleisesti tunnettu, en tahdokaan tässä yhteydessä ryhtyä kuluttamaan eduskunnan aikaa sitä selostamalla. Mitä taasen tulee maan yleisen samoin kuin valtiotaloudenkin vastaiseen kehittymiseen, me elämme siinä suhteessa tällä kertaa sellaista ajankohtaa, että kukaan varmaankaan ei ole pätevä ennustamaan edes lähimpinä edessäolevina aikoina esiintyvää kehityksen suuntaa, koska taloudellisen tilanteen kehittyminen tällä kertaa

jokseenkin kokonansa riippuu yleispoliittisen tilanteen kehittymisestä Euroopassa ja joka, kuten tunnemme, on jopa etevimmille diplomaateillekin tällä hetkellä täydellinen arvoitus (Ed. Tanner: Nehän sen juuri sotkevatkin!). Koska mielestäni erikoisesti juuri tällaisena ajankohtana kuin nyt, joutuessamme käsittelemään valtion talousarviota, lienee hyötyä niistä opetuksista, joita meidän maassamme valtiotalouden hoidossa lähinnä takana olevana ajanjaksona on saatu, katsonkin hyödyllisemmäksi tässä yhteydessä lyhyesti viitata valtiotaloutemme kehitykseen lähinnä elettyinä aikoina ja sen mielestäni menoarvion käsittelyyn nähdessä antamiin, jopa hyvinkin havainnollisiin opetuksiin.

Meidän maammehan on siinä suhteessa erikoinen, että meidän maassamme myöskin valtiotalous kohta maan itsenäistyttyä 3—4:ssä vuodessa saatettiin tyydyttävään tasapainoon. Siitä huolimatta, että maassamme oli hetikohta tuhansia miljoonia yli valtion säännöllisten hoito- ja kulutusmenojen, sijoitettava varoja uudelle itsenäiselle valtakunnalle välttämättömien virastojen ja laitosten perustamiseen, kansanopetuslaitoksen ja sosiaalisen huollon järjestämiseen sekä liike- ja eri elinkeinotoimintaa edistäviin eri tarkoituksiin, vältettiin meidän maassamme siitä, että valtio olisi ylettömästi velkaantunut taikka että kansalaisten verokuormakaan olisi muodostunut meillä ylettömän raskaaksi. Valtion menot pystyttiin näinä alkuaikoina päinvastoin pitämään siinä määrin kurissa, että valtion velka ei kasvanut edes siinä määrin, kuin mitä vuosittain investoitiin perustavaa laatua oleviin tarkoituksiin. Tämän lisäksi pystyttiin meillä vielä kokoamaan vuosittain valtiorahastoon pääomasäästöäkin pahojen päivien varalle. Niinpä näkyykin jo vuoden 1923 valtion tilinpäätöksessä pääomasäästöä 1,100 miljoonaa markkaa ja vuoden 1924 tilinpäätöksessä kokonaista 1,166 miljoonaa markkaa (Ed. H. Ryömä: Valtiolainoja!). Minä jo huomautin, että niinäkin vuosina investoitiin perustavaa laatua oleviin menoihin oikeastaan enempi, kuin mitä valtiolainat kasvoivat.

Kuitenkin se myötätuuli, joka valtiotalouden kehityksessä näinä aikoina oli havaittavissa, synnytti ennen pitkää, erikoisesti vuodesta 1925 lähtien, eduskunnassa sekä laajoissa kansalaispiireissä eduskunnan

ulkopuolella sellaisen uskon, että vaikka maa muuten olikin suhteellisen köyhä, valtion mahdollisuudet näyttivät siitä huolimatta olevan hyvin suuret. Tällaisesta käsityksestä oli kohta seurauksena, että valtion menot, erikoisesti erilaiset avustukset, mutta myöskin kulutus- ja hoitomenot, alkoivat nopeasti nousta. En tahdo käydä luettelemaan tässä numeroita, miten tämä nousu tapahtui, mutta se oli jokseenkin säännöllinen ja siitä seurasikin, vaikka edulliset konjunkttuurit valtion tulojen kerääntymiseen nähden edelleen jatkuivat, että valtion tilinpäätökset vuosi vuodelta yhä huononivat, ja valtionrahaston pääomasäästö varsin nopeasti ja johdonmukaisesti melkein joka vuosi aleni, kunnes se vuonna 1931, jolloin pula-aika meidän maassamme erittäin ankarasti kohtasi myöskin valtiotaloutta, oli jokseenkin lopussa. Minä jouduin vuonna 1931 samoin kuin seuraavanakin vuonna istumaan valtioneuvoston raha-asiainvalidikunnassa. Siellä oltiin pakotetut toteamaan, että valtiorahaston pääomasäästö oli lopussa; että mitään mahdollisuutta saada vähääkään kunniallisilla ehdoilla koti- tai ulkomaista lainaa ei ollut olemassa; että edellisen hallituksen ja eduskunnan tulolaskelmat eivät ollenkaan pitäneet paikkaansa, vaan että esim. tullituloissa täytyi ottaa huomioon 400 milj. markan vähennys, tulo- ja omaisuusverossa 130 miljoonan vähennys ja niin edelleen; ja että pulatilanne maassa yhä edelleen vain kiristyi ja työttömien määrä lisäytyi pelottavassa määrin ja että hallituksen velvollisuus näissäkin oloissa oli keksiä keinot, jotta työttömät voidaan elättää, eri yritykset, jotka ovat toimineet valtion tuen varassa, pitää edes jollakin tavalla pystyssä, ja lisäksi huolehtia siitä, että valtio havainnollisesti sanoen ei joudu konkurssitilaan.

Minä toivon, että minkään hallituksen meidän maassamme ei enää koskaan tarvitsisi joutua työskentelemään sellaisissa olosuhteissa, niin vaikeaa ja niin epäkiitollista on työskentely tällaisessa tilanteessa.

Me tiedämme, kuinka helposti ja vaivattomasti tapahtuu valtion samoin kuin muidenkin julkisten menojen kasvaminen: lisäämällä suhteellisen pieniä summia sadoille eri momenteille tullaan melkein huomaamatta satojen miljoonien markkojen yhteissummaan. Toiselta puolen taasen tiedämme, että aivan suhteettoman suuri osa meidän valtion menoista on kiinteästi si-

dottu laeilla, asetuksilla ja erilaisilla päätöksillä ja että niiden pienentäminen on tavattoman vaikea ja mutkikas asia. Mainitsemani vuodet 1931 ja 1932 taasen osoittivat, kuinka äärettömän herkkä meidän valtiotaloutemme tulojen kokoontumiseen nähden on suhdannevaihteluille. Vuonna 1931:hen valtion todelliset tulot pienenevät siitä, mitä edellinen hallitus ja eduskunta oli ne arvioinut, yli 700 milj. markalla ja näin pienentyneillä tuloilla täytyi vielä seuraavanakin vuonna yhä edelleen tulla toimeen, vaikka pula-aika yhä vain paheni ja kiristyi ja työttömien määrä nousi aivan edeltä aavistamattomiin lukuihin ja yhteiskunta juuri silloin olisi erikoisesti tarvinnut valtion tukea, tarvinnut paljoa kipeämmin, kuin mitä se tarvitsee hyvinä aikoina, esim. tänä aikana, jossa nyt elämme ja jonka työmäärärahoja ed. Pekkala täällä toisiinsa vertaili ja joka vertailu muuten osoitti, että tässä budjetissa, jossa menojen yhteissumma on niin paljon suurempi kuin vuoden 1931 budjetin menojen yhteissumma, työmäärärahat sittenkään eivät ole sanotusta vuodesta kasvaneet.

Näiden ankarien pulavuosien antama opetus olikin epäilemättä eduskunnalle ja miksei myöskin hallitukselle erittäin terveellinen. Ilmeisesti siitä johtuikin, että vielä vuonna 1933, vaikka pula-aika selvästi oli jo sivuutettu, taloudellinen tilanne alkoi parantua, valtion tulot nousta, hallitus ja eduskunta noudattivat valtion menoihin nähden erittäin ankaraa pidättäväisyyttä, noudattivat vielä tuon pula-ajan hallituksen syksyllä 1932 laatimaa talousarviota harvinaisen tarkasti, niin että vuoden kuluessa myönnettiin nettolisäyksiä kaiken kaikkiaan vahvistettuun varsinaiseen talousarvioon vain 108.7 milj. markkaa. Ja kun tulot sanottuna vuonna jo nousivat noin 13 %:lla edelliseen vuoteen verraten, olikin seurauksena, että valtion talous meillä jo vuonna 1933 — siis taasen erittäin nopeasti sen järkytyksen jälkeen, joka sitä oli kohdannut — saatiin tasapainoon. Edelleen noudatettiin pidättäväisyyttä vielä 1934:n talousarviota hallituksessa ja eduskunnassa käsiteltäessä, jopa siinä määrin, että vaikka tulolaskelmat tehtiin erikoisen varovaisesti, tulo- ja menoarvioon jäi huomattava, nimittäin 44.5 milj. markan ylijäämä.

Kun vuoden 1934 kuluessa kuitenkin tilanne edelleen parani ja valtion tulot alkoivat aivan arvaamattomalla tavalla lisääntyä

yli arvioiden, ryhtyi kuitenkin silloinen hallitus sekä eduskunta huomattavasti ylittämään varsinaisen talousarvion menoja, hyväksyen siihen vuoden mittaan paitsi lainojen y. m. järjestelystä aiheutuvia lisäyksiä (561 miljoonaa) suoranaisia kiinteiden määrärahojen nettolisäyksiä yhteensä 314 milj. markkaa. Näin suuresta menojen lisäyksestä olikin seurauksena, että vaikka valtion tulot sanottuna vuonna ilman lainoja — 503 miljoonaa lukuunottamatta — lisääntyivät kokonaista 567 milj. markalla yli arvion, oli todellinen säästö vuonna 1934, tähän säästöön luettuna myöskin suhdannerahastoon siirretty 300 miljoonaa, ainoastaan vähän yli 150 milj. markkaa. Kun otamme huomioon, että sanottuna vuonna oli todellisia tuloja aivan yllätyksellisesti lisääntynyt määrä käytettävissä, on sanotun vuoden tilinpäätöstä epäilemättä pidettävä huonona, katselemalla asiaa valtiotalouden vahvistamisen kannalta ja huomioon ottamalla, mitä se vaikutti jo yleiseen mielipiteeseen ja myöskin eduskuntaan, että näin suuri menojen korotus yhtenä vuonna pantiin toimeen. Menojen huomattavaa kasvua sanottuna vuonna voidaan kuitenkin puolustaa sillä, että oli tarpeellista nostaa pulavuosina pienennetyt menot mahdollisuuden mukaan normaalimääriinsä ja varsinkin lisätä puolustusmenoja.

Sen sijaan voitaneen tuskin joka kohdassa puolustaa sitä, että menot, myöskin tavalliset kulutus- ja hoitomenot, ovat vuosina 1935 ja 1936, jopa ensi vuoden talousarvioesityksessäkkin säännöllisesti ja verrattain reippaassa tahdissa edelleen nousseet. Kajoamatta tässä yksityiskohtaisesti vuoden 1935 ja kuluvaan vuoden tuloksiin — viime vuoden tuloksen olemme nähneet jo julkaistusta tilinpäätöksestä, joka ei ollut mitenkään hyvä ja sama tulee olemaan asianlaita myöskin tänä vuonna; mitään huomattavampaa säästöä ei tule näinä vuosina jäämään — mainitsen kuitenkin vertailun vuoksi menojen kasvun v:ltä 1924, kun minä nimittäin katson, että sen korotus, johon varsinkin kulutus- ja hoitomenoissa mentiin vuonna 1934 olisi pitänyt riittää jokseenkin sellaisenansa, vertailemalla valtiovarainvaliokunnan ensi vuodelle hyväksymää ehdotusta juuri tämän vuoden tilinpäätöksen vastaaviin menoihin. Tämä vertailu osoittaa, että 1—18 pääluokissa varsinaiset valtion hoito- ja kulutusmenot vuodesta 1934 ensi vuoteen verraten ovat

lisääntyneet yhteensä 407.8 milj. markalla. Tämän lisäksi ovat 20 pääluokan tuloa tuottamattomat sijoitusmenot lisääntyneet 36.4 milj. markalla ollen tällaisten menojen lisäys siis yhteensä 444 milj. markkaa. Samanaikaisesti on kuitenkin valtiovelan korkojen hoitoon tarvittava menomomentti pienentynyt kokonaista 71.5 milj. markalla ja tuloa tuottavat sijoitusmenot niinkään pienentyneet 31 milj. markalla, ollen niin ollen siis menojen kokonaislisäys 341 milj. markkaa. Kun otetaan huomioon v. 1934 voimassa ollut virkamiesten tilapäinen palkan pidätys, näemme tästä siis, että valtion suoranaiset kulutus- ja hoitomenot näinä vuosina ovat nousseet yli 300 milj. markalla, toisin sanoen ensi vuoden sanotut menot ovat yli 300 milj. markkaa suuremmat kuin vastaavat menot vuoden 1924 tilinpäätöksessä. Menojen tällaisesta kasvusta onkin johtunut, että vaikka tulojen kerääntymiseen nähden on eletty erikoisen suotuisaa aikaa ja vaikka on ollut käytettävänä m. m. aivan uusi tulolähde, tulolähde, johonka aikaisemmin veronmaksajat niin suuria toiveita kiinnittivät, nimittäin alkoholitulot, siitä huolimatta valtion rahallinen asema ei ole päässyt vastaavassa määrässä vahvistumaan (Ed. Räisänen: Kukaan ei ole juomalla rikastunut!). Luonnollistahan on, että niinä aikoina, joita olemme näinä vuosina eläneet, valtion asema on vuosi vuodelta vahvistunut, mutta ei mielestäni tyydyttävän nopeasti ottamalla huomioon juuri se tilanne, jossa me elämme. Valtiovelan kehitystä kuvaavat numerot osoittavat nimittäin, että ulkomaisen valtiovelan kirjattu määrä on sanottuna aikana, aikana marraskuun 30 päivästä 1934 viime marraskuun viimeiseen päivään, vähentynyt 1,070 milj. markalla ja kotimainen velka samanaikaisesti lisääntynyt 1,056 milj. markalla vähentyen valtiovelan kokonaismäärä tänä aikana siis vain 14 milj. markkaa. Suhdannerahastoon siirretyt varat ovat yhteensä 378 milj. markkaa ja pääomasäästö voitaneen sikäli kuin tällä hetkellä voi arvioida, tämän vuoden lopussa arvioida noin 40 milj. markkaa suuremmaksi kuin mitä se oli vuoden 1934 lopussa. Näin ollen todellinen säästö näinä hyvinä vuosina on siis ollut yhteensä ainoastaan n. 430 milj. markkaa.

Näinä vuosina on siten ollut havaittavissa aivan samanlainen ilmiö, kuin mikä oli havaittavissa noin 10 vuotta takaperin,

johon tässä alussa viittasin, nimittäin että kun talousarvio ilman mitään todellisia vaikeuksia on saatu lukkoon, ei ole pidetty erikoisen kovaa huolta siitä, että valtion menot, myöskin kulutus- ja hoitomenot, eivät vuosi vuodelta olisi säännöllisesti päässeet nousemaan eikä pidetty aina mielessä sitä, että budjettiin kerran merkittyjä varsinaisia menoja ei ole niinkään helppoa saada alaspainetuiksi, vaikkakin talousarvion tulopuoli, kuten kouraantuntuva kokemus meillä osoittaa, on äärettömän herkkä suhdannevaihteluille.

Sikäli kuin asiaa tällä hetkellä voi arvioida, tulee ensi vuosi kylläkin vielä ilmeisesti olemaan varsin suotuista valtion tulojen kokoontumiseen nähden ja näin ollen siis valtiovarainvaliokunnan koroitettutkin tulolaskelmat ilmeisesti tulevat pitämään paikkansa. Mutta mitä sen jälkeen tulee, niin se on tällä hetkellä, kuten alussa viittasin, aivan täydellinen arvoitus. Joka tapauksessa on kuitenkin selvää, että elämme niin taloudellisen kuin yleispoliittisenkin kehityksen suhteen täysin epävarmassa ajankohdassa, ajankohdassa, joka voi aiheuttaa erikoisesti juuri valtiotaloudelle minkälaisia yllätyksiä ja miten nopeasti tahansa sellaisiakin, jolloin meidän suhdannerahastomme säästö 378 miljoonaa, on aivan merkitykseton summa.

Paitsi tätä epävarmuutta, joka jo edellyttäisi, että ryhdyttäisiin, silloin kuin siihen näyttäisi olevan mahdollisuuksia, mekin kokoamaan valuutta- ja kultavarastoja pahojen päivien varalle, osoittavat lisäksi eräät merkit johtavissa maissa, että huippu nykyisessä suhdannetilanteessa todennäköisesti lienee jo alettu saavuttaakin. Sotavarustelu jatkuu kyllä edelleenkin erittäin kiihkeänä, mutta viimeiset tiedot esimerkiksi Englannista osoittavat, että rakennustoiminta, jota tässä suhteessa on pidetty pätevimpänä merkinä, on jo sivuuttanut huippukohtansa. Samantapaisia ilmiöitä sanovat tätä asiaa seuraavat ammattimiehet olevan jo jonkun verran havaittavissa eräissä muissakin maissa. Eihän tarvitse mitään muuta kuin että poliittinen jännitys Euroopassa lisääntyy siinä määrin, että esimerkiksi rakennustoiminta jokseenkin kokonaan pysähtyy, silloinhan meidän maassamme ollaan siinä pisteessä, että edullinen suhdannetilanne yhtäkkiä muodostuu epäedulliseksi. Kun meillä siis ei ole mitään

tietoa siitä, että se valtion tulojen kerääntymiseen nähden erittäin suotuista aika, jota on eletty ja jota vielä tälläkin hetkellä eletään, jatkuisi kauemmin eteenkin päin, vaan että tässä suhteessa vallitsee aivan täydellinen epävarmuus, edellyttäisi mielestäni valtiotalouden järkevä hoito siis sitä, että näinä hyvinä vuosina ei käytettäisi valtion tuloja enemmän tai vähemmän tarpeellisiinkaan menoihin aivan viimeistä markkaa myöten, vaan koottaisiin myös säästöä ennemmin tai myöhemmin, mutta aivan varmasti tulevia huonoja vuosia varten, niin ettei oltaisi taasen ehkä kohtakin samanlaisen tilanteen edessä kuin sinä pula-aikana, jota tässä koskettelin. Ehkäpä paljon pahemmassakin tilanteessa kuin silloin, ottamalla huomioon ne tekijät, jotka tällä kertaa ilmeisesti tulevat aiheuttamaan myöskin taloudellisen pulan.

Näin ollen minä rohkenisin toivoa, että niitä itsessään hyviä yli kahta ja puolta sataa rahaasia-aloitetta, joita nyt on tehty, ei nyt tällä kertaa enää täällä eduskunnassa ajettaisi, vaan jätettäisiin katsomaan edes ensi syksyyn saakka, miltä tilanne silloin näyttää ja jos tilanne silloin näyttäisi selvemmältä, otettaisiin sitten niistä tärkeimpiä esille sikäli kuin rahallisia mahdollisuuksia näyttää olevan olemassa.

Valtiovarainvaliokunnan ehdotukseen minulla ei olekaan syytä tässä yhteydessä yksityiskohtaisesti kajota. Kuten valiokunnan puheenjohtaja täällä selvitteli aiheutuvat valtiovarainvaliokunnan tekemät lisäykset suurimmalta osalta siitä, että se on katsonut tarpeelliseksi korottaa esityksessä olevia arviomäärärahoja, lisätä eräitä hankintamäärärahoja ja myöskin muutamia työmäärärahoja. Muut lisäykset ovat budjetin yleiseltä kannalta katsoen verraten pieniä ja merkityksettömiä. Minäkin olen ollut pakotettu toteamaan, että arviomäärärahoihin tarvitaan vähintään ne lisäykset, jotka valtiovarainvaliokunta on niihin tehnyt ja sehän on aivan oikea toimenpide, että budjetti arviomäärärahoihin nähden koetetaan saada kestäväksi. Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä on tietysti eräitä yksityiskohtia, joissa minäkin olen eri mieltä, mutta niihinhan on tilaisuus palata myöhemmin.

Ed. K i v i m ä k i: Valtiovarainvaliokunta on käsiteltävänä olevan mietinnön

yleisperusteluissa, selitellessään hallituksen esitykseen tekemiensä suurien ja lukuisien lisäysten syitä, lausunut näiden huomattavalta osalta johtuvan siitä, että hallitus on eräiden hallinnon haarojen alalla ottanut tulo- ja menoarvioon useat arviomäärärahat todellista pienempinä, jota paitsi eräät siirtomäärärahat, varsinkin kulkulaitosta koskevassa pääluokassa, on ilmeisesti arvioitu liian alhaisiksi, ilman, että tällaiseen arviointiin on ollut pätevää syytä. Valiokunta on lisäksi lausunut, ettei se voi pitää tällaista menettelyä asianmukaisena sekä kiinnittää huomiota siihen, että mainitunlaiset menot on arvioitava todellisuutta vastaaviksi. Samasta asiasta on valiokunta mietintönsä sivulla 23 lausunut, että arviomäärärahojen suhteen on pyrittävä niiden oikeaan arvioimiseen. Kun näillä lausunnoilla, jotka sinänsä tietenkin ovat aivan oikeita, voidaan katsoa tarkoitettuna jopa sitä, että tulo- ja menoarvioesityksestä vastuussa oleva hallitus olisi tietensä arvioinut valtion menot liian alhaisiksi, näyttää olevan aihetta tarkastella, onko valiokunnalla ollut pätevää syytä mainittuihin huomautuksiin.

Tarkastettaessa hallituksen esitystä huomataan, että siinä on ehdotettu kaikkiaan 186 menomomentin kohdalla lisäyksiä arviomäärärahoihin yhteensä 133,927,800 markkaa. Jo tästä käy ilmi, että hallitus on pyrkinyt arviomäärärahojen oikeaan arvioimiseen. Ja kun valiokunta on sanottuihin ehdotuksiin tehnyt ainoastaan 30 muutosesitystä, niistä kolmasosa määrärahojen vähentämistä tarkoittavia, selvinnee siitä, että hallitus on edelläsanoitussa pyrkimyksessään varsin tyydyttävästi onnistunut, etenkin kun ottaa huomioon sen muutostentekohalun, joka tällä kertaa näyttää valiokuntaa niin suuresti vaivanneen. Valiokunnan arviomäärärahoihin tekemät lisäykset nousevat 53,323,000 markkaan ja voidaan niistä valiokunnan omien perustelujen nojalla mainita seuraavaa.

5,100,000 markkaa on lisäystä puolustuslaitoksen määrärahoihin ja ilmoittaa valiokunta lisäyksen syyksi, että asevelvollisten määrä tulee olemaan arvioitua suurempi sekä että kivihiilen ja halkojen hinnat ovat esityksen laatimisajan jälkeen huomattavasti nousseet. Valiokunta siis itse myöntää, että lisäykset aiheutuvat syistä, joista

hallituksella ei tulo- ja menoarviota tehdessään voinut olla tietoa. 6 milj. markkaa on lisäystä kansakoululaitoksen valtionavustuksiin. Tästä on 500,000 markkaa lisäystä kaupunkien kansakoulumenoihin ja ilmoittaa valiokunta syyksi lisäysehdotukseensa saaneensa tietää, ettei hallituksen esittämä määräraha tule riittämään. Valtion avustus on 440 markkaa oppilasta kohti ja lasketaan oppilasmäärä siten, että 20 päivänä helmikuuta ja 20 päivänä lokaakuuta olleista oppilasmääristä otetaan keskiarvo. Kun kaupungit ilmoittavat kansakoululastensa määrät vuodelta 1936 vasta ensi vuoden alkupuolella ja kun syyslukukausi ei edes ollut alkanut silloin, kun tulo- ja menoarvio eduskunnalle jätettiin, ei ole ollut eikä vielääkään ole mahdollista tarkoin arvioida vuonna 1937 syntyvää menoa. Ainoa täsmällinen laskuperuste tulo- ja menoarvioesitystä laadittaessa on ollut vuoden 1935 vastaava meno, joka oli 24,100,000 markkaa. Hallituksen vuodeksi 1937 ehdottama määräraha on 25.5 milj. markkaa ja on se aivan yhtä hyvin perusteltu kuin valiokunnan siihen ehdottama 500,000 markan lisäys.

Toinen lisäys on maalaiskuntien kansakouluhuoneustojen rakennusapuihin, 1,500,000 markkaa. Valiokunta perustelee lisäysehdotustaan sillä, että koulujen rakennustoiminta vaatii vielä runsaasti varoja ja että rakennuskustannukset nykyään kohoaavat. Tällä valiokunta m. m. tarkoittaa työpalkkojen ja rakennushintojen nousua, joka on ollut huomattavasti suurempi kuin mitä tulo- ja menoarviota laadittaessa viime elokuulla voitiin odottaa. Maalaiskansakoulujen avustusmäärärahaan valiokunta ehdottaa merkittäväksi 4 milj. markan lisäyksen, joka on tehty ottaen huomioon kansakoulun oppilaiden ravitsemistoiminnan tehostamisen tarpeellisuutta. Mitään laskelmaa siitä, paljonko tähän tarvittaisiin varoja, valiokunta ei ole esittänyt. Hallitus jo ehdotti momentille 5 milj. markkaa lisäystä, joten esityksen mukaan momentin loppusumma on 52 milj. markkaa eli noin 14 milj. markkaa enemmän kuin vuonna 1934 käytettiin.

Valtion välittömään hoitoon otettujen maanteiden ja siltojen sekä lossien kunnossapitoon valiokunta ehdottaa lisäystä 2.5 milj. markkaa huomioonottaen jälleen jatkuvan hinta- ja palkkatason nousun.

Hallitus jo ehdotti momentille lisäystä 2 milj. markkaa.

Mutta suurimmat lisäykset valiokunta on tehnyt rautatielaitoksen arviomäärärahoihin. Lisäyksistä, yhteensä 24,822,000 markkaa, on 750,000 markkaa pika- ja yöjunien veturimiehistön työajan tehokkaampaa järjestelyä varten. Tämä tarkoittaa ylimääräisiä vapaapäiviä ja ehdotti hallitus jo siihen myönnettäväksi 750,000 markkaa. Polttoainemäärärahaan ehdottaa valiokunta lisättäväksi 15,612,000 markkaa ja lisäystä perustellaan sillä, että polttopuiden ja kivihiilen hinnat ovat nousseet, jotapaitsi kivihiiltä arvioidaan tarvittavan enemmän kuin hallitus oli arvioinut. Kuten valiokunnan rautatielaitoksen tuloja koskevasta lausunnosta käy ilmi, on syynä lisäykseen myöskin ollut jatkuva nousukausi ja liikenteen vilkastuminen. Hallitus jo ehdotti määrärahaan lisättäväksi 5 milj. markkaa ja olisi se näin korotettuna noussut 98 milj. markaksi eli noin 12 milj. markkaa suuremmaksi kuin vastaava meno oli v. 1935. Huomautettakoon, että rautatiehallitus vielä tulo- ja menoarviota laadittaessa viime kesänä arvioi rautateiden tulot useampia kymmeniä miljoonia markkoja pienemmäksi kuin miksi valiokunta ne nyt nähtävästi rautatiehallituksen myötävaikutuksella on koroittanut. Tosiasia onkin, että hallituksen arvio tässäkin kohden perustuu viime elokuussa vallinneeseen hintasuhteisiin sekä silloin rautatieliikenteen kehityksessä asiantuntijoiden kesken vallinneeseen käsitykseen.

Vielä on valiokunta lisännyt 2,550,000 markkaa liikkuvan kaluston, työkonoiden ja koneellisten laitteiden kunnossapitoon. Lisäyksen syynä ilmoitetaan olleen lisääntyvän liikenteen vaatimuksen. Hallitus oli jo merkinnyt lisäystä 1,700,000 markkaa. Kun momentin loppusumma on noin 80 milj. markkaa, on valiokunnan nyt ehdottama lisäys pienempi kuin mitä liikkeen odottamattoman lisääntymisen nojalla syksyn aikana voisi puolustaa.

Lisäksi on valiokunta itse tekemiensä muiden lisäysten ja työpalkoissa odotettava olevan nousun johdosta lisännyt pääkonepajojen työpalkkoihin 4 milj. markkaa sekä puutavaraliikkeen määrärahoihin puutavaran hinnoissa tapahtuvan nousun johdosta 1,910,000 markkaa. Metsähallituksen hankintamäärärahaa on lisätty 12

milj. markalla. Hallitus oli ottanut tämän määrärahan esitykseensä jokseenkin metsähallituksen ehdottamana määränä eikä metsähallituksella, joka laski tulonsa vielä kesällä useita kymmeniä miljoonia markkoja pienemmäksi kuin mitä valtiovarainvaliokunnassa nyt on laskettu, vielä viime elokuussa ollut mitään lisäysehdotusta tehtävänä. Tuskinpa siis voidaan väittää tässäkin esiintyneen hallituksen puolelta virheellistä menettelyä.

Muut arviomäärärahoihin tehdyt lisäykset, yhteensä 2,901,000 markkaa, ovat lisäyksiä harkinnan varassa oleviin avustusy. m. samanluontoisiin määrärahoihin, joten niitä ei tässä tarvinne kosketella.

Olen näin kohta kohdalta selostanut valiokunnan arviomäärärahoihin tekemiä lisäyksiä sekä valiokunnan niiden puolesta esittämiä syitä ja luulen tulleen osoitetuksi, että valiokunnan tässä suhteessa tekemät muistutukset ovat aiheettomia.

Valiokunnan väitteet varsinkin kululaitosta koskevassa pääluokassa olevien siirtomäärärahojen väärästä arvioinnista ovat yhtä paikkansapitämättömät. Valiokunta tarkoittanee etupäässä määrärahoja rautateiden liikkuvan kaluston lisäämiseksi sekä uudis- että uusimistöitä varten valmiilla radoilla ja puhelinverkon laajentamiseksi. Hallitus on jo lisännyt ensin mainittua määrärahaa 25 %:lla eli 6,800,000 markalla, samalla huomioonottaen että tarkoitukseen aikaisemmin myönnettyistä määrärahoista vuoden 1935 lopussa oli käyttämättä yli 16 milj. markkaa. Uudis- ja uusimistöitä varten olevaan määrärahaan ei hallitus merkinnyt lisäystä, kun siitäkin oli vuoden 1935 lopussa käyttämättä 4.5 milj. markkaa. Valiokuntakaan ei ole keksinyt aihetta lisäykseen juuri muualle kuin määrärahoihin edeltäarvaamatonta tarvetta varten. Nämä tarpeet lienee valiokunnan yhtä vaikeata laskea kuin tulo- ja menoarviota laatineen hallituksen. Puhelinverkon laajentamista varten hallitus jo merkitsi lisäystä 120 % eli 8,200,000 mk. ja vuoden 1935 päättyessä oli määrärahaa käyttämättä lähes 19 milj. markkaa.

Tässä yhteydessä en halua ryhtyä arvostelemaan valiokunnan esityksen menopuolelle tekemiä muutoksia enemmän kuin edellä olen tehnyt. Valiokunnan tuloarvion tekemät suuret lisäykset osoittavat

varsin valoisaa käsitystä taloudellisen nousukauden kehittymisestä. En tahdo väittää, että valiokunta olisi arvioinut tulot suuremmiksi kuin miksi ne ensi vuonna kertyvät. Päävastoin täytyy olettaa, että valiokunta tässä suhteessa on tulot arvioinut oikein. Mutta se on sanottava, että valiokunnan olisi pitänyt tulolisäykset reservoida kovien aikojen varalta, jotka, niinkuin herra valtiovarainministeri täällä aivan oikein huomautti, ennenpitkää palasivat. Sen sijaan, että valiokunta olisi menetellyt näin, on se yli arviomäärärahoihin ehdotettujen tarpeellisten lisäysten esittänyt huomattavia erii uusiin menoihin.

Valmistellessaan nyt käsiteltävänä olevaa tulo- ja menoarviota hallitus esityksen viime lukemisessa saattoi myöskin arvioida tulot noin 100 milj. markkaa suuremmiksi, kuin miksi ne oli arvioitu esityksen valmistavassa käsittelyssä. Tämän tulon lisäyksen hallitus ehdotti käytettäväksi valtion velan ylimääräiseen kuoletukseen, ja mielihyvin on todettava, että valiokunta on hyväksynyt tämän ehdotuksen. Mutta valiokunnan, joka myös on löytänyt uusia tuloja, olisi nähdäkseen pitänyt menetellä vastavasti samalla tavoin kuin hallituskin. Suhdannerahaston lisäämistä tarkoittavasta ehdotuksesta antamassaan mietinnössä valiokunta lausui, että eduskunnalla on mahdollisuus lisätä suhdannerahastoa tulo- ja menoarviossa. Olisi odottanut, että valiokunta nyt, kun sillä olisi siihen ollut tilaisuutta, olisi näin menetellyt. Nousuaika ei jatku jatkuvasti, ja ne laiminlyönnit, jotka nyt tehdään valtion vastaisen kantokyvyn vahvistamiseksi, tulevat kipeästi kohdistumaan kaikkiin tarpeisiin, mutta ennen kaikkea niihin tarpeisiin, jotka koskevat maan vähävaraisia kansanluokkia, se on kansan suurta enemmistöä. Ja tällä on oikeus vaatia, ettei eduskunta valtion varoja käyttäessään elä kädestä suuhun, vaan panee jotain talteen silloin kun siihen mahdollisuutta on, kovienkin aikojen varalle.

Lopuksi en voi olla eräässä suhteessa poikkeamatta valtakunnan yleiseen hallintoonkin ja lausumatta valittelua siitä, että viime päivinä on jälleen maotamme kohtaan tehty täysin aiheettomia hyökkäyksiä, jotka ovat ulkomailla herättäneet suurempaa huomiota, kuin mitä ne ansaitsevat. Olen vakuutettu siitä, että nykyinen hallitus — herra ulkoasiainministeri voinee vah-

vistaa tämän käsitykseni oikeaksi — samoin kuin edellinen hallitus ja kuten Suomen kansan eduskuntakin on päättävästi jatkanut ja on päättävästi jatkava sitä rauhanpolitiikkaa, joka on ollut ominaista koko itsenäisyysaikamme ulkopoliitikalle.

Ulkoasiainministeri Holsti: Herra puhemies! Ennenkuin eduskunta siirtyy käsittelemään valtiovarainvaliokunnan mietintöä yksityiskohdittain, lienee syytä, että jo nyt käytän tilaisuutta saadakseni hallituksen nimessä kosketelluksi eräitä ulkopoliittisia kysymyksiä. Teen sen sitäkin suuremmalla syyllä, kun edellinen arvoisa puhuja nimenomaan esitti tässä suhteessa kehoituksen.

Ohjelmapuheessaan viime lokakuun 7 päivänä herra pääministeri Kallio lausui tasavallan ulkopoliitikasta seuraavaa: „Ulkopoliitikassaan hallitus tulee tähänastisia eduskunnan viime joulukuussa yksimielisesti omaksumia suuntaviivoja seuraten määrätietoisesti jatkamaan rauhan ja puolueettomuuden politiikkaa, sekä ylläpitämään ja vahvistamaan ystävällisiä suhteita kaikkiin ulkovaltoihin.”

Hallitus onkin määrätietoisesti pyrkinyt tämän ohjelmansa mukaisesti yhä kehittämään ja parantamaan maan suhteita ulkovaltoihin. Katsoen ajan lyhytteen ei hallitus toistaiseksi ole ennättänyt koettaa toteuttaa kaikkia näitä sen ilmoittamia tarkoituksia. Mutta on siitä huolimatta tyydytyksellä todettava, että äskeisten Nordenpäivien yhteydessä Tukholmassa yhteenkuuluvaisuutemme toisiin pohjoismaihin tuli jälleen voimakkaalla tavalla tehostetuksi. Suhteistamme Viroon ja Latviaan on syytä huomauttaa, että hallitus on parhaillaan erinäisissä neuvotteluissa Viron veljeskansan kanssa ja rohkenen odottaa, että läheisessä tulevaisuudessa päästään molempia maita tyydyttäviin tuloksiin. Latvian kanssa on juuri tällä viikolla suoritettu loppuun erinäisiä toisia, taloudellista laatua olevia järjestelyjä. Taloudelliset neuvottelut Saksan kanssa tulevat aivan lähiainakina pantaviksi alulle.

Mitä erikoisesti Neuvosto-Venäjään tulee, on hallituksessa parhaillaan valmistelun alaisena suunnitelmia molempien maiden välisten suhteiden kehittämiseksi. Ensi viikolla alkavat Pietarissa eräät neuvottelut, joiden kohteena on useita vuosia jatkunut

rajajärjestelyjen jatkaminen ja, jos mahdollista, suorittaminen loppuun. Hallitus on vakuutettu siitä, että se voi nojautua eduskunnan täyteen kannatukseen saadaksemme suhteemme itäiseen naapuriimme kehittyä niin normaaleiksi kuin molempien maiden jäsenyys kansainliitossa jo sinänsäkin edellyttää.

Valittaen täytyy todeta, ettei kansainvälinen asema ole tyydyttävä. Ikäviä enteitä näkyy useissa eri osissa maailmaa. Onpa erinäisissä laskelmissa Suomikin tahdottu ottaa mukaan mahdollisten uusien ryhmitymisien muodostamisessa. Kuten herra pääministerin ohjelmapuheesta ilmenee, tahtoo hallitus kaikin sillä tarjona olevin keinoin pysyttää maattamme kaikkien sellaisten ryhmitysten ulkopuolella, jotka eivät sovellu kansainliiton jäsenvaltioille ja niiden velvollisuudelle ratkaista mahdolliset riitaisuutensa rauhanomaisin keinoin. Mitä ääniä maailmalta kuuluneekin meidän ulkopoliitikastamme ja sen tarkoituksiperistä, tahtoo hallitus suomalaisen avomielisen rehellisyyden nimessä vielä kerran vakuuttaa, että tulemme pysymään lojaalisena kaikkia rauhan säilyttämiseen velvoittavia pyrki- myksiä kohtaan.

Hallitus lausui eräässä viime elokuun 31 päivänä kansainliitolle lähettämässään vastauksessa, että sen mielestä tärkeämpää kuin kansainliiton peruskirjan korjaaminen olisi se, että kaikki kansainliiton jäsenvaltiot täyttäisivät täsmällisemmin ja täydellisemmin kuin tähän saakka kaikki kansainliiton peruskirjasta johtuvat velvoitukset. Omaksuessaan tämän periaatteellisen kannan ei hallitus luonnollisesti voi käytännössä tavoitella päinvastaisia tarkoituksiperiä ja menettelyjä. Tästä tinkimättömän selvästä rauhanomaisesta ulkopoliitikastamme seuraa, ettei Suomi tule antautumaan vastakkaisten kansainvälisten voimien temmellystantereeksi, niinkuin viime päivinä on tahdottu väittää. Mikään teko Suomen hallituksen puolelta ei ole oikeuttanut näitä epäluuloja, minkä vuoksi niiden täytyy hälvetä. Meidän ulkopoliitikamme, joka niin ehdottoman selvästi nojautuu toisten kansanvaltaisten maiden rauhan säilyttämistä tarkoittavaan ulkopoliitiikkaan, tulee ansaita kaikkialla maailmassa, niin lähellä kuin etäälläkin, mitä täydellisintä luottamusta.

Mitä valtiovarainvaliokunnan ehdotuk-

seen ulkoasiain hallinnon menoarvioksi ensi vuotta varten tulee, saanen tilaisuuden palata siihen tuonnempana.

Ed. Moilanen: Herra puhemies! Sen jälkeen kuin valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja on esitellyt eduskunnalle valtiovarainvaliokunnan mietinnön hallituksen antaman talousarvioesityksen johdosta vuodelle 1937 ja osoittanut ne eroavaisuudet, jotka mietinnössä hallituksen esitykseen verrattuna ilmenevät, ei minulla ole syytä yksityiskohtaisemmin ryhtyä käsiteltävänä olevaa talousarvioesitystä ja varsinkaan sen numerollista puolta selostamaan.

Hallituksen talousarvioesitys on tälläkin kertaa muuttunut valtiovarainvaliokunnassa hyvin suuressä määrin niin yksityiskohtiin kuin loppunumeroihinkin nähden. Erikoisesti on omansa herättämään huomiota se seikka, että kun valiokunta vielä viime vuonna vähensi vakinaisia menoja 14 miljoonalla markalla siitä mitä hallitus oli ehdottanut ja koko menojen lisäys teki yhteensä vain 36 miljoonaa markkaa, se on nyt lisännyt vakinaisia menoja 23,316,100 markalla ja pääomamenoja 57,684,000:lla eli siis pyörein luvuin 81 miljoonalla markalla. Sen lisäksi on mainittava, että 18 pääluokkaan valtion liiketoimintaa varten on tehty lisäyksiä noin 42 miljoonaa markkaa. Vertauksen vuoksi mainittakoon, että valiokunnan tekemät nettolisäykset olivat vuonna 1933 51 miljoonaa, vuonna 1934 vain 14 miljoonaa, vuonna 1935 38 miljoonaa ja kuluvana vuonna noin 36 miljoonaa markkaa. Kuten tästä havaitaan, on nyt tapahtunut nousu edellisiin ja kuluvaankin vuoteen verrattuna varsin suuri, kuten tässä edellisen hallituksen pääministerikin vasta juuri osoitti.

Valtion samoin kuin kuntainkin talousarviot kasvavat yleensä kaikissa maissa valitsevista hallitusmuodoista ja poliittisista olosuhteista riippumatta. Se johtuu kehityksen eteenpäin menosta ja yhteiskunnassa syntyvien uusien tarpeiden tyydyttämisen välttämättömyydestä. Ainoastaan pulakaudet voivat julkisten menojen kasvua pidättää tai saada ne tilapäisesti vähenemäänkin, kuten tapahtui meilläkin äskettäin. Pulakauden jälkeisinä vuosina on meillä kuitenkin osoitettu joltistakin pidättyväisyyttä menojen lisäämisessä, niin että esim. edellisen hallituksen rahaministeri vielä

viime syksynä saattoi antaa valtiovarainvaliokunnalle sen tunnustuksen, että sen ehdotus pysytteli „säädylisyyden rajoissa”. Minä pelkään, että jos hän nyt olisi valtiovarainministerinä, niin hän tuskin kiittelisi enää tällä kertaa valtiovarainvaliokuntaa nyt annetun budjettimietinnön johdosta.

Valiokunnan yleisperusteluissaan esittämät syyt menojen lisäämiseen eivät minunkaan mielestäni pidä täysin paikkaansa, kuten täällä jo ed. Kivimäki myöskin huomautti. Yleisperusteluissa lausutaan näet, että menolisäykset suurelta osalta johtuvat siitä, että hallitus on eräiden hallinnonhaarojen alalla ottanut tulo- ja menoarvioon useat arviomäärärahat todellista pienempinä, jota paitsi erät siirtomäärärahat, varsinkin kulkulaitosta koskevassa pääluokassa, on arvioitu liian alhaisiksi, ilman että tällaiseen arviointiin on ollut pätevää syytä, ja valiokunta antaa tästä jonkinlaisen moitteen hallitukselle.

Epäilemättä on pidettävä asianmukaisena, että arviomäärärahat arvioidaan aina oikein. Mutta tässä kohden ei nyt kuitenkaan valiokunnan mietinnön perustelu ole täysin oikeaan osunut. On kyllä totta, että valiokunnan mielestä on ollut tarpeellista korottaa eräitä arviomäärärahoja, joiden riittämättömyys on valiokunnalle annettujen selvitysten perusteella todettu. Niin on tapahtunut esimerkiksi kansakoulun määrärahojen kohdalla, puolustuslaitoksen muonitus- ja polttoainemäärärahojen kohottamisessa ja eräissä muissakin pääluokissa. Mutta puheenaolevat lisäykset tekevät kuitenkin vain pienen osan budjettiin tehdyistä lisäyksistä eivätkä niin ollen paljoakaan vaikuta menojen lopputulokseen.

Muuten on kyllä valtiovarainvaliokunnassa voitu aikaisemminkin eri hallitusten aikana tehdä se huomio, että lakiin perustuvat arviomäärärahat on useinkin arvioitu liian pieniksi ja että niitä on täytynyt korottaa. Osaksi se voi johtua siitäkin, että keskusvirastot tekevät ehdotuksensa jo aikaisin keväällä, jonka jälkeen esim. hintasuhteet syksyyn mennessä tuntuvastikin voivat muuttua, kuten tänä vuonna on tapahtunut. Mutta saattaa olla mahdollista, että budjetin tasapainoon saaminen voi johtaa hallitustakin joskus vähentämään määrärahoja todellisia tarpeita pienemmiksi. Milloin näin on tapahtunut, on valtiovarainvaliokunnan velvollisuus koroi-

taa määräraha todellista tarvetta vastavaksi. Viittaus v. 1927 annettuun hallituksen budjettiesitykseen esim. on tässä suhteessa valaiseva. Silloinen sosialidemokraattinen hallitus oli ottanut puolustusta ja suojelukuntamäärärahat ehdotukseensa niin pieninä, että valiokunnan oli lisättävä näiden sekä eräiden muiden menojen kohdalle noin 170 milj. markkaa. Joskus muulloinkin on talousarvio kasvanut eduskunnassa hyvin huomattavasti. Näinpä oli syksyllä 1931, jolloin markka irroitettiin kullasta, lisättävä ulkomaisten velkojen ja korkojen maksuun tarvittavia määrärahoja tuntuvasti.

Mitä nykyiseen budjetin käsittelyyn valtiovarainvaliokunnassa tulee, niin siihen avokätisyyteen, jota valiokunta on mielestäni noudattanut, on ilmeisesti nykyinen noususuhdanne vaikuttanut ratkaisevasti. Oikeana on kyllä pidettävä pyrkimystä varatoista pääsemiseksi, mutta niin suureen menojen lisäämiseen kuin valiokunta ehdottaa esim. kulkulaitosten kohdalla, ei olisi mielestäni tällä kertaa ollut syytä, kun työttömyys maaseudulla on nykyään supistunut aivan vähäiseksi. Yksityinen yritteliäisyys tarjoaa työtä taas runsaasti, jota paitsi varatoita ja työttömyyden lievennystä varten on budjettiin merkitty edelleenkin 50 milj. markkaa.

Niistä suurista lisäyksistä, joita valiokunta on määrärahoihin tehnyt, on kyllä melkoinen osa osoitettu tuottaviin tarkoituksiin. Sellaisia ovat rautatielaitosta ja liikkuvaa kalustoa sekä posti- ja puhelin-toimen kehittämistä koskevat määrärahat. Ja voi olla myöskin perää niissä väitteissä, että edellisinä vuosina on etenkin rautateiden liikkuvan kaluston lisäämiseen ja kunnossapitoon käytetty liian säästeliäästi varoja. Noususuhdanne asettaa lisäksi vaatimuksia rautatielaitoksen teholle. Mutta sitenkään en voi välttyä siltä ajatukselta, että liian anteliaasti on varoja tällä kertaa ehdotettu myönnettäväksi. Samaa on sanottava myöskin maanteiden ja siltojen tekoon ehdotetuista määrärahojen lisäyksistä. Kuntien ja kyläteiden avustamiseen ehdotettu määrärahan lisäys 5 milj. markkaa on varmaankin sitävastoin paikallaan. Tähän tarkoitukseen on tulevaisuudessa varattava enemmänkin varoja. Mutta mitä uusien maanteiden tekoon ja entisten oikomiseen käytettäviin määrärahoihin tulee, niin siinä

kohden voitaisiin hyvänä aikana olla paljon pidättyväisempiä. Sellaisia töitä olisi järjestettävä laskukausina suoritettavaksi. Monet muutkin lisäykset, jotka tarkoittavat itsessään kannatettavien tarpeiden tyydyttämistä ja jotka nostavat menojen yhteisummaa, olisivat voineet haitatta jäädä tuonemmaksi. Valiokunta on aivan liiaksi kiiruhtanut käyttämään noususuhdanteesta johtuvan valtion varojen lisäyksen menojen lisäämiseen, josta voipi olla myöskin se vaara tarjolla, että niistä ei päästä helposti vaikeinakaan aikoina irti. Varsinkin olisi suurempaa pidättyväisyyttä noudatettava n. s. raha-aloitteiden käsittelyssä. Meillä on tullut tavaksi myöntää edustajain tekemien aloitteiden perusteella huomattavia määriä varoja erilaisiin tarkoituksiin. Tälläkin kerralla nousevat nämä määrärahat lähes 30 milj. markkaan. On kyllä tapauksia, jolloin hallituksen ja eduskunnan käsitykset joistakin tärkeinä pidetyistä rakennuksista tai muista hankkeista käyvät niin eri suuntiin, että uudistusten aikaansaaminen näyttää epävarmalta. Tällöin on aloitetietä voitu viedä ratkaisuun sellaisia hankkeita, joilla eduskunnassa on ollut yleinen kannatus. Tästä voitaisiin mainita esimerkkejä esim. sairaalalojen alalla. Tälläkin kertaa on valiokunta näitä aloitteita kohdellut myötätunnolla ja lisännyt runsaasti määrärahoja hallituksenkin esitykseen. Minä en voi kieltää, että aloitteiden hyväksymisessä ohi hallituksen esityksen on meillä muodostunut sanoisinko eräänlainen epäparlamentaarinen käytäntö, mikä ei suinkaan ole omansa hallitusvallan lujuutta vahvistamaan. Meillä ihaillaan rajattomasti kaikkein kansanvaltaisimmissakin piireissä englantilaista parlamentarismia, jonka ominaisuuksiin m. m. kuuluu, että hallituksen budjettiehdotukseen ei yleensä saa koskea ollenkaan ilman hallituksen lupaa. Meillä sellaista käytäntöä pidettäisiin varmaankin synkkänä diktatuurina. Puhutaankin meillä nyreästi hallituksen nyrkistä, jos hallituksen rahaministeri eduskunnassa varsin lepoisastikin varoittaa liiallisesta tuhlauksesta ja kehoittaa säästäväisyyteen. Tälläkin kertaa minun on toistettava se aikaisemminkin tällaisessa tilaisuudessa esittämäni ajatus, että valtiovarainvaliokunta on vakiintuneen tavan perusteella ottanut itselleen kohtuuttoman suuren vallan valtion rahatalouden hoidossa. Todellisuudessa se

hoitaa melkeinpä rajattomalla vallalla niiden varojen käyttöä, jotka eivät ole lakiin sidottuja. Se voi muodostella talousarvion melkoisessa määrin uudestaan, tietenkin erinäisin rajoituksin, ja käyttää mahdollisen nousukauden aiheuttaman tulojen lisäyksen aivan oman harkintansa mukaan. Hallituksella on tosin oikeus olla käyttämättä näitä lisäyksiä, mutta jos se niin tekee, kuten joskus on tapahtunut, niin silloin aletaan puhua eduskunnan oikeuksien loukkaamisesta (Keskustasta: Sitähän se onkin!). Ei ole.

Edellä kosketteleman huomautukset valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen suhteen eivät sisällä suinkaan mitään uusia ajatuksia, mutta minä olen varma siitä, että samanlaisia ajatuksia on tullut viime päivinä monen muunkin edustajan ja muidenkin kansalaisten mieleen valiokunnan mietinnöstä julkisuuteen saatettuihin selostuksiin tutustuttaessa.

Minä tunnustan, että valiokunnan ehdotuksella on myönteisiäkin puolia, vaikka sitä käsiteltäessä olisi voitu enemmän seurata hallituksen esitystä. Niinpä on valittavana pidettävä sitä, että valiokunta on poistanut Itä-Suomen raakasokeritehtaan perustamista varten ehdotetun valtionavustuksen, mikä tekee vaikeaksi, todennäköisesti mahdottomaksi tämän kauan viireillä olleen hankkeen toteuttamisen (Keskustasta: Siinäpä se!). Se on pohjalaisten ansio. — Minä rohkenen kuitenkin uskoa, että eduskunnan enemmistö korjaa tämän valiokunnan tekemän erehdyksen. Erehdyksenä pidän puolestani sitäkin valiokunnan tekemää päätöstä, jolla se poisti määrärahan Etelä-Amerikkaan ehdotetun lähetystön perustamista varten. Suhdannerahastoon ehdotetun erän 625 milj. markan poistaminen budjetista on vaikuttanut pääomamenojen loppuerän pienentymiseen tuntuvasti. Tällä seikalla ei kuitenkaan ole merkitystä ensi vuoden budjettiin, sillä mainitun rahaston tuotto ei sisältynyt vielä tulevan vuoden budjettiin.

Kuten edellisestä on käynyt ilmi, on budjetin kasvaminen voinut olla mahdollista vain sen kautta, että valtion ensi vuonna kertyvät tulot on voitu arvioida suuremmiksi kuin hallitus ne on viime elokuussa arvioinnut. Sikäli kuin oloja tällä kertaa voi arvostella, näyttää siltä, että tulot eivät ole liian suuriksi arvioidut. Onhan halli-

tuksen arvioimaa tullien tuottoa esim. vähennetty 25 milj. markalla. Kahvitullia on tosin ehdotettu alennettavaksi, mitä minä en pitäisi nyt tarpeellisenä ja on tämä vähennys arvioitu 15 milj. markaksi. Kun hallituksen esittämä tullitaksan muutos on eräässä toisessakin kohdassa jätetty huomioonottamatta, ei näillä muutoksilla liene tuontitullien tuottoon kuitenkaan sanottavaa merkitystä.

Valtiovarainvaliokunnan budjettiehdotusta ei nyt enää voida pitää minään pulajan säästöbudjettina, vaan on se mielestäni jokseenkin tyydyttävä normaaliajan talousarvio, joskin siinä vielä eräiltä koululaitoksen ja kulttuurityön aloilta asiaa katsoen on joitakin pulakauden jätteitä havaittavissa. Sellaisina seikkoina on mainittava esim. yksityiskoulujen valtion avustus ja erinäisten koulujen tuntiopettajain palkkaus y. m., joita ei ole vielä palautettu sille tasolle, jolla ne ennen pulakautta olivat.

Puolustusmenojen kehitystoimintaa on voitu ottaa jossakin määrin huomioon, samoin on maatalous saanut tehdyistä lisäyksistä tarpeellisen osansa. Valtion viranomaisten ja toimenhaltijain aseman parantamiseen on kiinnitetty huomiota, vaikkakaan ehdotettu määräraha ei minun mielestäni riitä suurilukuisten pienpalkkaisten viran- ja toimenhaltijain palkkojen korottamiseen tyydyttävällä tavalla.

Ed. Kuusisto: Herra puhemies! Rajoitun puolestani koskettelemaan talousarviota kulkulaitosten ja yleisten töiden pääluokkien kohdalta, huolimatta siitä, että useat edellisetkin puhujat ovat pääasiassa näitä pääluokkia ja niiden menoja koskelleet. Se julkinen kritiikki, joka valtiovarainvaliokunnan mietinnön tultua julkisuuteen on näkynyt, on kohdistunut pääasiassa juuri näihin pääluokkiin.

Mitä ensinnäkin valiokunnan tekemiin lisäyksiin tulee, joista varsinkin edustajat Kivimäki ja Moilanen ovat täällä paljon puhuneet, on mainittava, että eivät nämä lisäykset juuri muuta valtion tulo- ja menoarvion luonnetta. Nehän ovat prosentuaalisesti verrattain vähäisiä, tekevät talousarviossa vain noin 3 prosenttia hallituksen esityksen loppunumeroihin verraten. Myönnettävä kumminkin on, että nämä lisäykset käyvät yleensä oikeaan suuntaan, ne

hän koskevat valtion liikelaitoksia, kuten rautateitä, posti- ja lennätinlaitosta, valtion puhelintoimen kehittämistä ja kulkuyhteyksien parantamista, kuten maanteitä ja kyläteitä, maanparannustöitä ja muuta sellaista. Nämä lisäykset siis ainakin suurimmalta osalta koskevat yleisiä tarpeita ja johtuvat siitä, että näillä aloilla varsinkin pulavuosina on niin paljon löyty laimin ja jotka siis oikeastaan omalla painollaan nyt astuvat esiin.

Mitä ensinnä tulee rautatielaitoksen eräisiin huomattavampiin menomomentteihin 18 ja 19 pääluokkien kohdalla on muistettava, että ei valtiovarainvaliokunta ensi kertaa ole näillä pääluokkien eräillä tärkeillä momenteilla tehnyt lisäyksiä. Nehän ovat olleet oikeastaan valtiovarainvaliokunnan lempilapsia jo useampana vuonna peräkkäin. Ja kokemus on osoittanut selvästi, että valiokunta, lisätessään esim. rautateiden liikkuvaa kalustoa, kuten se joka kerta ennenkin on tehnyt, on osunut siinä paljon oikeampaan kuin hallitus ja mikä olisikaan meidän rautateitemme liikkuvan kaluston asema tällä kertaa ellei valiokunta olisi monena peräkkäisenä vuonna lakkaamatta niitä lisännyt. Siitä olisi seurauksena varmaankin se, että rautatieliikennettä ei voitaisi, nyt, kun liikenne rautateillä on vilkastunut, hoitaa normaalisesti käyttökaluston puutteellisuuden vuoksi. Eräs asiantuntija valtiovarainvaliokunnalle mainitsikin, että meillä valtion rautateiden liikkuva kalusto kulutetaan vähitellen loppuun ja niin olisi varmaan tehtykin, ellei eduskunta olisi, kuten jo mainitsin, monena vuonna peräkkäin tätä kalustoa lisännyt. Itse asiassa on asianlaita tällä kertaa sillä tavalla, että valtion rautatievaunu-, varsinkin tavaravaunuoreserviä ei juuri lainkaan ole ja liikennöitsijät pelkäävät, että he tarvittaessa eivät saa vaunuja, joka tietysti haittaa rautatieliikennettä. Tällä yhdellä ainoalla momentilla, joka koskee rautateiden liikkuvaa kalustoa, oli edellinen hallitus ehdottanut pyöreän luvuin 45.6 milj. markan määrärahan, kun sitävastoin asianomainen keskusvirasto esitti noin 53 milj. markkaa. Vähennys oli siis tästä keskusviraston esityksestä 7.55 milj. markkaa.

Täällä on ed. Kivimäki puolustanut hallituksensa esitystä mainiten ensinnäkin sen, että valiokunta on vain harvoihin arvio-

määrärahamomentteihin kajonnut ja ettei olisi ollut paikallaan lausua yleisperusteluissa sitä, mitä valiokunta niihin kirjoittaa. Tämä väite ei ole aivan oikea. Eihän valiokunnan ole tarvinnut näihin lukuisiin arviomäärärahojen pikku momentteihin kajota, mutta selvää on, että esim. mikäli se koskee tätä valtion rautateiden liikkuvaa kalustoa, tämä 7.5 miljoonan vähennys on tehty, niin asiantuntijat valtiovarainvaliokunnan jaostolle esittivät, edes kuulematta rautatiehallitusta, kuten aina edellisinä vuosina on tehty, jos on tarvinnut asianomaisen keskusviraston ehdotuksesta tinkiä, onhan aina kuultu asianomaista siitä mitkä vähennykset voidaan tehdä ja mitä ei saa tehdä. Tällä kertaa oli tässä poikkeus, nimittäin että tyydyttiin vain pyöreästi ja enempää tutkimatta pyyhkimään varoja välittämättä siitä, mitä rautateiden liikkuvan kaluston kohdalla sitten käytännössä tulee käymään.

Edelleen täällä edellisen hallituksen herra pääministeri väitti, ettei olisi ollut valiokunnan tarpeellista kajota m. m. valtion puhelintoimen kehittämistä koskevaan asiaan ja tehdä silläkin kohdalla lisäyksiä. Tässä kuitenkin on sanottava seuraavaa, että mikäli valtiovarainvaliokunnan jaostolle ilmoitettiin, niin edellisen hallituksen kulkulaitosministeri oli antanut lupauksen, että jo tämän vuoden valtion tulo- ja menoarvioon annetaan hallituksen taholta lisäysehdotus, joka olisi tiennyt 39 milj. markan lisäystä valtion puhelintoimen kehittämiseen. Tämä esitys olisi epäilemättä annettu, ellei hallitusvaihdos tullut väliin ja estänyt siis sitä. Tällä siis hallitus itsekin tunnusti, että valtion puhelintoimi olisi vaatinut suurempaakin huolenpitoa kuin mitä itse asiassa valtiovarainvaliokunta on tällä kohdalla lisännyt. Ja valiokunta on varmaan tietoinen siitä, että puhelintoimen kehittämiseen ja laajentamiseen, se kun lisäksi on meillä kaikkein kannattavin laitos valtionlaitoksistamme, tarvittaisiin varoja, niin että se, mitä se on karsinyt pulavuosina, jolloin sen kohdalla erityisesti varoja tingittiin, se sen pitäisi lähitulevaisuudessa saada ja toivoisinkin, että nykyisen hallituksen kulkulaitosministeri pitäisi mielessään tämän seikan ja katsoisi, että meidän tuottava valtion kauko-puhelinliikenteemme saisi sen kipeästi tarvitsemia varoja.

Myöskään ei edellisen hallituksen taholta oltu kiinnitetty tarpeeksi huomiota siihen, että valtion töissä olevien työläisten palkkoja olisi tarpeellisessa määrässä korotettava, ja sentähden valiokunta on tässä tehnyt eräitä lisäyksiä, jotka eivät mielestäni ole mitenkään riittävät. Huomattavin niistä on valtion rautateiden pääkonepajojen kohdalla oleva 4 milj. markan lisäys.

Kun valiokunnassa on tehty maantievaloitteiden pohjalla eräitä lisäyksiä tulo- ja menoarvioon, on tämä julkisuudessa samoin kuin jo täällä eduskunnassakin käytyissä puheenvuoroissa saanut suurta kritiikkiä osakseen. Minä kuitenkin tahtoisin huomauttaa, että huolimatta siitä, jatkuuko nykyinen nousukausi tai siirrytäänkö laskukauteen, ei kauempaa aikaa voida enää siirtää esimerkiksi maantiesiltojemme uusimista tuonnemmaksi, sillä sellainen tilanne yleensä vallitsee, että ne kaikessa tapauksessa on lähivuosina korjattava ja myönnettävä siihen suuremmat määrärahat. Meillähän on tilanne todellisuudessa sellainen, että kun maantiesiltojamme pitäisi vuosittain rakentaa uudestaan noin 400, niin varoja myönnetään vain noin 250 sillan rakentamiseen. Kun tilanne on tällainen, on asianomainen keskusvirasto ryhtynyt toimenpiteisiin, millä edes osittain voitaisiin tätä tilannetta korjata. Sen on täytynyt ryhtyä suunnittelemaan, että entistä enemmän asetettaisiin kieltotauluja maanteittemme silloille, joilla estetään määrätynpainoisten autojen niille ajamista, koska tapaturmavaara on suuri. Edelleen on asianomainen keskusvirasto viime kesänä tehnyt huomiota herättäviä tutkimuksia maantiesiltojemme suhteen ja niiden tutkimusten tuloksena laatinut n. s. maantiesiltojemme pönkitysohjelman, joka on hyvin mielenkiintoinen ja josta valiokunnalle esitettiin graafillisia karttoja, joilla osoitettiin, että meidän maantieverkostomme muuttuisi aivan toisennäköiseksi, jos tie- ja vesirakennushallitus saisi tarvitsemansa 5.5 milj. markkaa siltojen pönkittämiseen, koska varoja ei niiden tarpeelliseen uusimiseen ole aikanaan riittänyt. Tästä seikasta, että maassa on valtateillä sekä myöskin kunnan ja kyläteillä sellaisia siltoja, joiden yli ei voida määrätynpainoisilla autoilla ajaa, on tietenkin suurta haittaa liikenteelle, eivätkä liikennöitsijät aina, ostaessaan uutta autoa, tiedä eivätkä

osaa edeltäkäsinkin ottaa huomioon, että he eivät voi määrätyillä teillä sillä ajaa. Tähän on vielä ollut vaikuttamassa sekin huomattava seikka, että autoyhtiöt merkitsevät autojensa nettopainoksi tavallisesti ja melkein säännöllisesti pienemmän painon kuin mitä auto vaakituksessa sitten todellisuudessa painaa. Tähän seikkaan tietenkään eivät asianomaiset varsinkaan pikkuliikennöitsijät meillä ole osanneet kiinnittää huomiota.

Mitä sitten tulee maanteihimme yleensä ja erityisesti siihen seikkaan, että valtiovarainvaliokunta on tällä kertaa niinkuin kyllä joskus ennenkin, kiinnittänyt huomiota kyläteiden ja maamme syrjäseutujen liikenneolojen parantamiseen, on siihen ollut hyviä perusteita. Nämä syrjäseutujen tiethän eivät yleensä joudu koskaan minikään hallituksen huomion esineiksi siinä määrässä kuin niiden pitäisi joutua. Ellei eduskunta-aloitteiden pohjalla silloin tällöin asiaa korjattaisi, olisi monessakin suhteessa tieolomme kerrassaan kurjalla kannalla. Meillähän on lisäksi vielä voimassa-olevaa tielakiamme ja eritoten sen 2 §:ää, jossa säädetään minkälainen tie otetaan maantiekseksi j. n. e., tulkittu aivan eri tavalla näinä viimeisinä vuosina kuin mitä samaa lakia tulkittiin aikaisemmin, huolimatta siitä, että laki ei ole muuttunut. Valtiovarainvaliokunnan jaostolle esitettiin eräskin tapaus, jossa tie- ja vesirakennushallitus ja myöskin silloisen hallituksen kulkulaitosministeri esittivät erään tien vuonna 1929 otettavaksi maantiekseksi, ja se tarjous oli voimassa vuoteen 1931 saakka, mutta tänä vuonna sama virasto ja samasta tiestä antamassaan lausunnossaan selitti, ettei se täytäkään tielain 2 §:n määräämiä ehtoja. Tosinhan asian laita on sillä tavalla, että kylätiet ja syrjäseutujen tiet palvelevat pääasiassa useinkin paikallista liikennettä, mutta ei kuitenkaan yksin sitä. Sikäli kuin ne palvelevat paikallista liikennettä, on aivan selvää, että niiden varilla asujat eivät tarvitsisi rakentaa niitä niin leveiksi eikä perustuksiltaan ja muuten teknilliseltä laadultaan niin hyviksi, jos ne kerran olisivat yksinomaan heidän ja heidän tarpeitansa palvelevia teitä. Koska maanviljelijä ajaa kevyellä autolla ja pienviljelijä vain hevosella noita teitä, niin ei tällaisen tien rakenteen tarvitsisi olla lainkaan niin hyvän kuin miksi

kauttakulkuliikenne, jota näillä teillä esiintyy, vaatii sitä rakennettavaksi. Valiokunnassa on ollut periaatteellista väittelyä ja valiokunta on määrännytkin siihen nähden kantansa, ja se on se, että valtion pitäisi osallistua myös kyläteiden ei ainoastaan rakentamiseen, vaan myöskin niiden vuotuisiin kunnossapitokustannuksiin ja sitä perustellaan sillä, että kummatkin, sekä rakennus- että vuotuiset kunnossapitokustannukset, ovat tavallista suuremmat sen tähden, että näille teille on siirtynyt yleistä kauttakulku- ja muuta liikennettä, ja se juuri aiheuttaa, että nämä tiet on rakennettava paremmin. Vielä on mainittava siitä tavasta, millä viime aikoina on suhtauduttu noihin kyläteihin. Valtio, kuten tunnettua, antaa tielain mukaisen avustusprosentin, mikäli se koskee kylätien rakentamista, mutta ei sen kunnossapitoa. Avustusta antaessaan valtiovalta kuitenkin, tai sen alainen ammattivirasto, on säännöllisesti tai ainakin miltei säännöllisesti asettanut tien rakentamiseen nähden sellaisia ehtoja, että annettu avustus ei olekaan avustusta, vaan on muuttunut rasitukseksi tiekunnalle. Hyvin monet ovat ne tapaukset, jolloin erinäiset tiekunnat eivät ole ottaneet edes vastaan valtion tarjoamaa avustusta. Ja on paljon sellaisia tapauksia, että monet tiekunnat ymmärtämättömyydessään ovat ottaneet tuollaisen avustuksen vastaan, ja se on muuttunut heille sellaiseksi taakaksi, että sitä monetkaan, varsinkaan vähävaraisimmat kyläteiden osakkaat eivät ole jaksaneet kestää. Minulla on omakohtaistakin kokemusta eräästä tapauksesta, jolloin valtio antoi 45 % kylätien n. s. työ- ja kustannuksista avustuksena, mutta asetti sellaiset ehdot tämän tien tyyppiin ja sen teknilliseen rakentamiseen nähden, että näille tieosakkaille tuli useille n. 1,000 markkaa jokaista peltohehtaaria kohti tämän tien rakennuskustannuksia maksettavaksi. Tunnen monta sellaista mökkiläistä, joilla oli pikkupalat peltoa, ja he tarvitsivat käyttää tuota tietä vain myllyssä käydessään, ja heillä oli kullakin yli 2,000 markkaa tiekustannuksia. Olen aivan varma, että jos kaikki se, mitä heillä on myllyttämistä, myytäisiin käypään hintaan, sillä ei saisi niin paljon, kuin mitä nämä tiekustannukset heille tulivat maksamaan. Niinpä nämä osakkaat sitten niissä valituksissa, joita heitä koh-

danneen vääryyden johdosta tekivät ensin maaherralle ja sittemmin korkeimmalle hallinto-oikeudelle, selittivätkin, että kun verokarhu tulee — sillä on huomattava, että tieverot kootaan niinkuin muutkin verot pakolla, ellei niitä suosiolla makseta — niin he joutuvat pois tiloiltaan ja konnuiltaan ja sitten he omistavat vain sen tien (Ed. Kalliokoski: Ei ne sitä omista, koska se meni tilan mukana!). Vaikka omistaisivatkin, eivät he enää sillä mitään tekisi.

Olen viipynyt tässä asiassa näin kauan sen vuoksi, että tämän asian tärkeys käsitykseni mukaan on sitä vaatinut. Palaan kuitenkin vielä lyhyesti valtiovarainvaliokunnan ehdotukseen koskettelemaan työmäärärahoja.

Valiokunnassa on niin sanoakseni vallinnut hyvien voimien yhteisrintama siinä, että eri puolille maata näitä työmäärärahoja on koetettu mahdollisimman tasapuolisesti jakaa. Ed. Moilanen täällä äsken varoitti eduskuntaa siitä, että tässä on liian avokätisesti menetelty. Niin, minulla on se kokemus, että ed. Moilanen ei koskaan nosta varoittavaa sormeaan silloin kun Viipurin puoleen tulisi vaikka kuinka paljon hyvänsä työmäärärahoja tai muita valtion varoja. Kyllä sinne sopii miten paljon tahansa ja hän aina on antanut äänensä niiden puolesta, mikäli ne koskevat Viipurin läntistä vaalipiiriä. Mutta minun on myönnettävä, että milloin mikä työmääräraha tahansa koskee muuta osaa maasta, niin silloin ed. Moilanen, niinkuin monet muutkin edustajat, valitettavasti vastustavat niitä (Ed. Räisänen: Oma suu lähempänä kuin kontin suu!). Miten kävisi valtion budjetin laatiminen, jos kaikki valtiovarainvaliokunnan jäsenet olisivat näin yksipuolisia. Siinä kyllä säästyisi valtion varoja, sillä joka-ainoa ehdotus kaadettaisiin. Jokainen kun äänestäisi vain oman vaalipiirinsä töitä ja omia teitään, on siitä helposti se tulos, että mitään ei silloin tule tehdyksi (Ed. Komu: Se on ed. Hästbackan ohjelma!). Mutta minun on sanottava, että valtiovarainvaliokunnan enemmistö on koettanut tällä kertaa niinkuin ennenkin tasapuolisesti työmäärärahoja jakaa eri osiin maata. Se, että se ei ole siinä täysin onnistunut johtuu tietenkin siitä, että hyväksyttävää

aloitteita ei kaikilta maan kulmilta ole samassa määrässä tullut tehdyksi.

Lopuksi haluan mainita vielä n. s. työttömyysmäärärahoista. Näitähän ryhmämme jäsenet valtiovarainvaliokunnassa ehdottavat lisättäväksi tälläkin kertaa kuten aina ennenkin. Tätä lisäysehdotustamme varmaan tullaan nyt vastustamaan sillä syyllä, että työttömyys maassa on vähentynyt siitä, mitä se oli näinä viimeksikuluneina pulavuosina. Niinhän kyllä onkin asiantilaita, mutta on huomattava, että valtio ei ole koskaan huolehtinut kaikista työttömistä, vaan hankkinut ainoastaan osalle heistä huonosti palkattuja varatöitä. Minkävuoksi valtion pitäisi edelleenkin hankkia ainoastaan osalle työttömistä työtä toisen osan jäädessä oman onnensa nojaan, on vaikea käsittää, sillä kaikki työttömät ovat oikeutettuja saamaan työtä ja sen kautta kunniallisella tavalla elättämään itseään ja perhettään. Lisäksi on uudistettava se monasti ennenkin ryhmämme taholta esiintuotu väite, että eivät kaikki työttömät suinkaan esiinny työttömyystilastojen numeroissa ja maassa on tälläkin kerralla niin sanottua piilevää työttömyyttä ja kausityöttömyyttä, joten näiden määrärahojen lisäystä voi kyllä hyvin perustella. Ja niitä voi perustella vielä silläkin syyllä, että niillä teetetyissä töissä ei enää, kuten aikaisemmin, makseta alennettuja palkkoja, niillä on lisäksi se hyvä puoli, että hallitus voi niitä myös liikutella, siis panna näiden määrärahojen avulla töitä käyntiin maan niissä osissa, missä työttömyyttä ja varsinkin kausityöttömyyttä tulee ilmaantumaan. Minä toivonkin, että eduskunta lisää näitä määrärahoja sitten kun yksityiskohtaisessa käsittelyssä tulemme tekemään siitä ehdotuksen.

Ed. Salmiala: Herra puhemies! — Kun tulipalo uhkaa taloa, niin jokainen kunnollinen talonpitäjä ryhtyy ensiksi huolehtimaan siitä, että vaara saataisiin torjutuksi ja talo turvatuksi. Huono on se talonpitäjä, joka tällaisissa olosuhteissa ryhtyy ajattelemaan huoneittensa uutta paperoimista ja käy hankkimaan lisää mukavuutta. Mutta tällaiselta talonpitäjältä tuntuvat tällä hetkellä ne, joiden käsissä on tämän kansan kohtaloiden ohjaaminen (Ed. Räisänen: Talonpitäjän pitää

liikuttaa varovasti tulta!). Maamme on tällä hetkellä suuressa vaarassa. Sitä uhkaavat suuretkin yllätykset. Herra valtiovarainministeri huomautti puheessaan, että nykyoloissa voi aiheutua minkälaisia yllätyksiä ja muutoksia tahansa ja minä hetkenä tahansa. Joka ei tunnusta kansamme vaaranalaista asemaa tällä hetkellä, hän ei tahdo nähdä asioita sellaisina kuin ne todellisuudessa ovat (Ed. Räisänen: Jumalassa juoksun määrä!). Onhan maailman poliittinen tilanne tällä kertaa mitä jännittynein. Sen myöntävät kaikki Euroopan vastuunalaiset valtiomiehet ja tällä hetkellä he lähinnä miettivät, millä tavoin voisivat pelastaa maansa ja kansansa niiltä vaaroilta, jotka niitä uhkaavat. Meidän kansamme asema on vaarallisempi kuin ehkä monen niistä, jotka tällä hetkellä ponnistavat kaikkensa maansa ulkonaisen turvallisuuden lisäämiseksi. Olemmehan me juuri lähinnä sitä maata, josta palo saattaa syntyä (Vasemmalta: Mistä sen tietää, mistä se syntyy!). Venäjä on viime vuosien kuluessa systemaattisesti pyrkinyt maailmassa luomaan mielialaa Suomea vastaan (Ed. Toivonen: Saksa myös!). Se on kaikkialla diplomaattisten asiamiestensä kautta koettanut herättää epäilyksiä Suomen kansan aikeisiin nähden. Ei edes sen ulkoasiain komisaari ole tässä suhteessa jättänyt kaikkea vaikutusvaltaansa käyttämättä. Tuntuu siltä, ikäänkuin Venäjä valmistaisi maaperää niitten aikeitensa toteuttamiselle, joita se imperialismissaan varmasti hautoo. Se tahtoo saada aikaan maailmassa sellaisen psykologisen mielialan, jonka nojalla se voi rauhassa toteuttaa aikeensa sanomalla vain: „Me olemme toimineet itsepuolustukseksi, Suomella on ollut hyökkäysaikeita” (Ed. Wiik: Älkää antako siihen aihetta!). Ja jos tarkastelemme Venäjän diplomaattien ja neuvostoherrojen lausuntoja viime päiviltä, niin näemme kaikkialla saman pohjasävyn. Maailman yleinen mielipide on nostettava Suomea vastaan! Se on neuvostopoliittikan suuri tehtävä tällä hetkellä. Ja kukaan ei epäile, mitä sen takana on, sillä selviö pitäisi olla jokaiselle, että Suomen politiikka ei voi olla mitään muuta kuin rauhanpolitiikkaa ja että se tahtoo ennen kaikkea vain suojella itseään ja varjella oikeuksiaan. Mitään muita päämääriä ei sillä ole (Ed. Toivonen: Eikö

puhujallakaan!). Näihin päämääriin sisältyy ehdottomasti myöskin se, että pidetään kunniaa ne sitoumukset ja lupaukset, jotka Venäjä Tarton rauhansopimuksessa antoi. Ne kuuluvat meidän oikeuksiemme turvaamiseen, sillä meille ei ole yhdentekevää, mitä on itäisen rajan tuolla puolen, onko siellä Suomen omia heimolaisia vai kirkiisien aroilta kuljetettuja sotilaita (Ed. Räisänen: Eikös puhuja itse ole Venäjällä syntynyt?).

Mutta tämä Venäjän politiikka ei näy häiritsevän Suomen vallanpitäjien rauhaa. Täällä laaditaan budjetti aivan kuin eläimme suurimmassa rauhassa, aivan kuin ei meitä uhkasi mikään vaara. Kuten myöhemmin tulen osoittamaan, käy tämä selvästi ilmi valtiovarainvaliokunnan mietinnöstä.

Että meitä uhkaa vaara, on viime päivinä käynyt aivan ilmeiseksi. Kaikki sanomalehdet ovat kertoneet siitä järkyttävästä uhkauksesta, jonka venäläinen komisaari Shdanov esitti neuvostokongressissa. Siinä hän sanoi, että Neuvosto-Venäjä tulee avaamaan akkunat länteenpäin ja lähettää joukkonsa tänne tutkimaan, mitä täällä tapahtuu. Sittemmin on Venäjän virallinen sähkösanomatoimisto Tass tiedottanut, että tällä uhkauksella on tarkoitettu yksinomaan Suomea, ja eilen on Venäjän lähettiläs Riiaassa käynyt nimenomaan ilmoittamassa sikäläisille valtion edustajille, että tuo uhkaus ei tarkoittanut Baltian maita. Jos tällainen uhkaus olisi esitetty jotakin toista länsimaisen kulttuurin omaksumutta itsenäistä valtakuntaa vastaan, niin olisi se siellä synnyttänyt sellaisen mielenkuohun, että se olisi vaatinut valtiovaltaa nopeasti ryhtymään toimenpiteisiin ja kansakunnalle myöskin tiedoittamaan, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt. Mutta miten on käynyt meillä. Tämä uutinen uhkauksesta on kuitattu jokseenkin samalla tavoin kuin se olisi jokin Etelä-Amerikan valtion uhkaus. — Meidän poliittiset puolueemme eivät ole suurestikaan kiinnittäneet siihen huomiota ja meidän tiedossamme ei ole, onko ulkoasiainministeriö edes liikahtanut. Ainakaan herra ulkoasiainministeri ei tänä päivänä lausunut yhtään sanaa tästä Shdanovin häpeämättömästä uhkauksesta. Minä uskoisin, että jokaisessa muussa parlamentissa olisi odotettu, että herra ulkoasiainministeri olisi

antanut tästä asiasta kiireellisen selityksen eduskunnalle. Mutta herra ulkoasiainministeri tuntee kai parhaiten parlamenttinsa. Hän on kai tietoinen siitä, etteivät tällaiset asiat suurestikaan kinnostaa täällä olevia. Täällä puhutaan mieluummin millä tavoin voitaisiin kohentaa sisäistä mukavuutta. Minä katsoisin, että tällainen suhtautuminen parlamentin puolelta osoittaa, että me emme osaa kyllin antaa arvoa itsenäisyydellemme ja vapaudellemme. Meitä saa käsitellä kuinka tahansa, meillä ei ole selkärankaa reageerata. Mutta luuleeko joku, että vastustaja kunnioittaa sellaista, joka ottaa vastaan mitkä piiskaniskut tahansa ilman vastalauseita. Kyllä minä luulen, että suuri Neuvosto-Venäjä tietää hyvin mitä piiskaniskulla saadaan aikaan. Neuvosto-Venäjä samoin kuin entiset Moskovan tsaarit ovat tottuneet piiskalla hallitsemaan valloittamiensa kansoja, ja minä uskon että siellä on sama henki jällellä vielä tänä päivänä. Mutta minä katson, että Suomen kansan pitäisi toki ajoissa reagoida. Meillä täytyy olla rohkeutta sanoa, että me vaadimme sentään virallisesti ystävyydessä olevalta valtiolta toisenlaista kohtelua. Kun Latviassa otaksuttiin, että Shdanovin uhkaus oli kohdistettu siihen, niin siellä kiiruhti ulkoasiainministeri heti vaatimaan Neuvosto-Venäjältä selitystä ja asianomainen lähettiläs itse kiirehti nopeasti Riiaassa ulkoasiainministerin luo antamaan asianmukaisen oikaisun ja selvityksen. Tämä osoittaa, että pienikin kansa, jos sillä on selkärankaa, voi esiintyä kunnian miehenä suurelkin valtakunnan edessä. Mutta me olemme todellakin vajonneet niin ihmeteltävän syvälle tässä suhteessa, että tarvitaan paljon kohennusta, ennenkuin meillä on sitä selkärankaa, jota pitäisi jokaiselta itsenäiseltä kansalta vaatia (Ed. Tarkkanen: Kun ette puhuisi liikoja! — Ed. Kares: Hyvä, hyvä, sehän se meillä on aina!). Tuntuu monesti siltä, että meidän ulkoasiain johto ottaa liiaksi ohjeita meidän itäiseltä naapuriltamme taikka oikeammin sanoen liiaksi varoo, mitä se ajattelee mistäkin asiasta. Äskettäin esim. piti tänne saapua Berliinin poliittisen korkeakoulun opettajan tohtori Erthin luennoimaan taistelusta bolshevismia vastaan, bolshevismia vastaan, johon tietenkin sisältyy taistelu niiden aatteiden levittämistä vastaan, jotka ovat peräisin Moskovasta ja

kominternista. Mutta asianomainen herra ei saanut saapua Suomeen. Hänelle annettiin tietää, ettei ollut soveliaasta tulla puhumaan tästä taistelusta bolshevismia vastaan (Ed. Voionmaa: Aivan oikein!). Minä otaksun, ettei tämä ole täydellisesti itsenäisen kansan arvon mukaista. Jokainen meistä tietää, että bolshevismi on tällä hetkellä koko sivistyneen maailman suurin vaara. Se on myös vapauden suurin vaara tällä hetkellä. Jollei tästä saada puhua itsenäisessä maassa, niin mitä täällä sitten saadaan puhua. Minun mieleeni tulee liian usein kuva vapauden ajalta ja myssyjen aikakaudelta.

On aivan luonnollista, että jokainen valtakunta koettaa huolehtia itsenäisyydestään ja vapaudestaan. Ja tässä pyrkimyksessään on sillä useita keinoja käytettävänä. On luonnollista, että jokainen valtakunta tällöin pyrkii hankkimaan itselleen sellaisia ystäviä, jotka hädän hetkellä ovat valmiit auttamaan sitä. Tätä vaatii välittömästi jo jokaisen kansan itsesäilytysvaisto. Miten on Suomen kansa ja Suomen valtakunta tässä asiassa menetellyt? (Ed. Voionmaa: Hyvin oikein ja viisasti!). Meillä on puhuttu paljonkin Skandinaviaan orientoitumisesta (Ed. Komu: Itse olette hyväksyneet sen!) ja tällä hetkellä katsotaan, että se on koko meidän ulkopoliittikan ydin (Ed. Voionmaa: Niinkuin onkin!). Orientoituminen Skandinaviaan on tullut meidän ulkopoliittikkamme tarkoitusperäksi, vaikka tämän orientoimiskysymyksen pitäisi vain olla välikappaleena toiseen suurempaan päämäärään, nimittäin Suomen itsenäisyyden ja vapauden turvaamiseen. Ei orientoimiskysymys voi olla tarkoitusperä, vaan ainoastaan tie suuremman päämäärän saavuttamiseksi. Mutta edistääkö nyt tuo orientoituminen mitenkään meidän itsenäisyyttämme ja vapauttamme? Ne, jotka ovat tämän orientoimisen kannalla, vastaavat kysymykseen jyrkästi myönteisesti. Olen myöskin sitä mieltä, että tällainen orientoituminen voi edistää meidän taisteluamme itsenäisyytemme ja vapautemme säilyttämiseksi, mutta vain määrättyillä edellytyksillä. Jos tuon orientoitumisen tarkoituksena on vain se, että me saamme olla hienossa seurassa, syödä päivällisiä Skandinavian maiden johtomiesten kanssa ja pitää kauniita puheita pohjolan yhteistunnosta, niin ei todellakaan tämä orientoituminen paljoo-

kaan merkitse. Sillä on pohjaa ja kanta-vuutta vain sillä edellytyksellä, että tähän orientoitumiseen liittyy yhteinen tahto toimia jokaisen siihen osallisen maan itsenäisyyden ja vapauden suojaksi, silloinkin jotakin näistä uhkaa suuri vaara. Meillä ei voi olla mitään muuta vaaraa kuin se, joka uhkaa Venäjän taholta. Mutta millä tavoin suhtautuvat nyt nämä Skandinavian maat tähän vaaraan? Ovatko ne valmiit tukemaan meitä kohtalon hetkellä, onko niillä hituistakaan tahtoa uhrata jotakin silloin kun on kysymyksessä Suomen itsenäisyyden ja vapauden puolustaminen? Minä luulen, että äskeinen Köpenhaminan kongressi antoi tässä kohden selvän vastauksen niille, jotka ovat luulleet, että skandinavin orientoituminen voi tässä kohden antaa meille jotakin tukea ja turvaa. Tanskan pääministeri Stauning huomautti silloin peittelemättä, että älköön kukaan luulko, että tämä skandinavin yhteistoiminta ja skandinavin orientoituminen saattaisi merkitä yhteistä puolustusliittoa Skandinavialle. Hän tahtoi kertoa kikkiaan paljastaa alastoman totuuden. Hän sanoi kaikille, että skandinavisesta orientoitumisesta ei ole oleva mitään apua ja suojaa, todellista, realista apua ja suojaa niille, jotka ovat omaksuneet tämän politiikan. Orientoituminen herra Stauningin käsityksen mukaan merkitsee todellakin vain yhteisten juhlaillallisten pitämistä ja kauniiden juhlapuheiden kuulemistä. Mutta, kuten jo sanoin, ei tämä voi tyydyttää meitä. Sosialidemokraattisen puolueen johtaja ed. Tanner lausui, palauttuaan kongressista, „Sosialidemokraatin” mukaan, että niillä, jotka viime aikoina ovat niin paljon puhuneet orientoitumisesta Skandinaviaan päin, on hyvä uudelleen ja uudelleen lukea Stauningin sanat. Hän tahtoi sillä korostaa, etteivät sosialidemokraatit liittyessään kannattamaan skandinavista orienteerausta ole millään tavoin tahtoneet sitoa itseänsä maanpuolustuspolitiikkaan. Koko skandinavin orienteeraus tarkoittaakin t. s. vain n. s. demokratian ja kansanvallan tukemista, mikä sosialidemokratian sanankäytön mukaan merkitsee marxilaisuuden vallan lisäämistä Skandinaviassa. Skandinavin orienteeraus ei todellakaan merkitse meille mitään muuta kuin marxilaisuuden vallan lisäämistä. Viittaamalla hyviin oloihin Skandinavian

maissa, jotka ovat saaneet vuosisatoja elää rauhassa, luulevat meidän sosialidemokraattimme voivansa heittää sumua tämän kansan silmille. He sanovat, että kunhan meillä on toteutettu sama valtiollinen ohjelma kuin niissä maissa, niin täälläkin päästään yhtä hyviin tuloksiin. He eivät kiinnitä lainkaan huomiota siihen, että meillä sittenkin on aina ensimmäisenä ja viimeisenä itsenäisyytemme ja vapautemme suojeleminen. Mutta tämän meille ensimmäisen elinehdon suojelemiseksi eivät skandinaviaiset marxilaiset toverit varmastiakaan tahdo uhrata yhdenkään ainoan sotamiehen henkeä. Ja minä olen vakuutettu siitä, että silloinkin meitä uhkaa vaara ja me pyydämme sieltäpäin apua, niin saamme kiviä leivän asemesta. Silloin vasta nähdään, mikä arvo skandinavisella orienteerauksella on ollut ja kuinka Suomen kansaa on johdettu harhaan, kun sitä on koitettu lumota Skandinavian kauniilla taloudellisilla olosuhteilla (Ed. Wiik: Esittäköö nyt oma reseptinne!). Minä olen sitä mieltä, että orienteeraus Skandinaviaan päin, silloin kun se on tapahtunut siinä muodossa kuin nykyisin, on meille hyödytön. Me olemme sitäpaitsi liittyneet tosiasiassa rintamaan, joka on mitä jyrkimmin aggressiivinen niitä valtakuntia vastaan, joiden taholta me sittenkin vaaran hetkellä voimme saada ainoan suojan ja turvan (Ed. Komu y. m.: Mistä me sen saamme?). Skandinavian maissa uhkuu viha Saksaa vastaan (Vasemmalta: Ahaa!). Näissä maissa tahdotaan uhrata kaikki voimat juuri Saksan aseman tuhoamiseksi. Yhtymällä niin läheiseen yhteistoimintaan Skandinavian kanssa olemme me itse asiassa osoittaneet vihamielisyyttä Saksan kansaa kohtaan.

Täällä herra ulkoasiainministeri huomautti, että meidän tärkein tehtävämme on pysyttäytyä erillään sellaisista valtiomuodostelmista, jotka tavalla tai toisella suuntautuvat toista vastaan. Mutta juuri tämä skandinavin orienteeraus on vienyt meidät päinvastaiseen politiikkaan. Ottamalla osaa Skandinavian poliittiseen toimintaan olemme me markeeranneet jyrkästi vihamielisen kantamme Saksaan nähden (Ed. Voionmaa: Se ei ole totta!) ja Saksan kansassa on tällä hetkellä se mieliala vallalla, että Suomi on virallisesti Saksalle vihamielinen (Eduskunnasta välihuutoja).

Ei, minä puhun Suomen kansan itsenäisyyden ja vapauden puolesta. Minä ajan juuri sitä käsityskantaa, että meidän täytyy pysyä ehdottomasti syrjässä sellaisista valtaryhmyksistä, jotka saattavat meidät toisille vihamielisiksi (Eduskunnasta välihuutoja. — Puhemies koputtaa). Suomen virallinen politiikka Saksaan nähden on muodollisesti kyllä ollut kohteliasta, mutta asiallisesti se on ollut vihamielistä (Ed. Voionmaa: Ei ole!), ja Saksan virallinen johto on siinä uskossa, että Suomi suhtautuu vihamielisesti siihen (Ed. Voionmaa: Päinvastoin!). Ja jos me tarkastelemme niiden puolueiden lehdistöä, jotka määräävät tässä maassa politiikan johdon, niin havaitsemme, että nekin suhtautuvat vihamielisesti Saksaan. Minä olen sitä mieltä, että meillä ei ole varaa tehdä suurta Saksan kansaa meille vihamieliseksi sen takia, että se on tukahduttanut marxilaisuuden, joka oli tuhota tuon kansan. Se oli Saksan kansan sisäinen asia, ja meidän on suhtauduttava Saksaan sen vuoksi toisella tavoin (Vasemmalta: Ei pidä sekoittaa asioita!). Sosialidemokraattinen puolue vaatii ehdottomasti, että Suomen virallinen suhtautuminen Saksaan täytyy olla vihamielinen siksi, kunnes siellä on marxilaisuus jälleen päästetty valloilleen. Mutta, kuten sanoin, se on pidettävä Saksan kansan sisäisenä asiana ja sen vuoksi meidän täytyisi suhtautua Saksaan toisella tavoin. Ei sen vuoksi, että me tahtoisimme olla Saksan liittolaisina, vaan siksi, että me emme tekisi itsellemme vihamiehiä. Olen vakuutettu siitä, että jos me tarvitsemme todellista apua vaaran hetkellä, niin me saamme sen sieltä päin, ei Skandinaviasta päin (Eduskunnasta välihuutoja. — Ed. Räisänen: Siellä se on se hyvä setä! — Ed. Kares: Ei Skandinaviasta ainakaan mitään ole!). Vaaran hetkellä vuonna 1918 auttoi keisarillinen Saksa Suomea, silloin kun Skandinavian maat löivät puukolla Suomen selkään (Välihuutoja. — Puhemies koputtaa). Mutta minä olen sitä mieltä, että meidän on unohdettava vanha ja suhtauduttava kaikkiin puolueettomasti.

Mutta ei siinä kyllin. Valtakunnan on huolehdittava myöskin siitä, että sillä on välineet itsenäisyytensä ja vapautensa suojaamiseksi. Onhan se kiistämätön totuus, että kansasta itsestään lopuksi kuitenkin riippuu sen kyky pysyä itsenäisenä. Kan-

samme velvollisuus on huolehtia siitä, että puolustuslaitoksemme saataisiin mahdollisimman tehokkaaksi. Kun puolustuskomissioni muutama vuosi sitten sai ohjelmansa valmiiksi, totesi se, että meidän puolustuslaitoksemme ei vastannut edes silloisia ajanvaatimuksia. Se katsoi, että oli ryhdyttävä perusteelliseen taisteluvälineiden uusimiseen ja täydentämiseen, ja sen ehdotuksen mukaan tarvittiin kuusi vuotta tämän ohjelman lopulliseksi toteuttamiseksi. Tämä ohjelma laadittiin aikana, jolloin maailman poliittisella taivaalla ei vielä ollut niitä synkkiä pilviä, jotka siellä nyt uhkaavat meidän itsenäisyyttämme ja vapauttamme. Kuten herra valtiovarainministeri ja ulkoasiainministeri mainitsivat, saattaa yllätyksiä tapahtua millä hetkellä tahansa. Milloin hyvänsä pitäisi meidän olla valmiit puolustamaan itsenäisyyttämme ja vapauttamme, ja meillä tarvitsisi myöskin olla tehokkaat välineet sitä varten, sillä jos ei meillä ole tarpeellisia välineitä, niin on suoraan sanoen rikollista uhrata hyödyttömästi tämän kansan miehiä vihollisen tulelle.

Tällä hetkellä on tilanne sellainen, että meidän pitäisi mitä kiireimmin saada puolustuslaitoksemme kuntoon. Vasta neljän vuoden tai viiden vuoden perästä on se kunnossa, jos tämän puolustuskomissionin ohjelmaa noudatetaan (Ed. Komu: Jos on! — Eduskunnasta: Ei ole sittenkään vielä!). Mutta kuka uskoo, että maailmassa vallitsisi rauha edelleen viiden vuoden aikana (Eduskunnasta: Ei ainakaan IKL:n hallitessa!). Eikö vaara todellakin ole paljon lähempänä? Eikö jokaisen kansan itsenäisyysvaisto vaatisi sitä, että mitä kiireimmin ryhdyttäisiin panemaan täytäntöön puolustuslaitosta, jonka sen viralliset elimet ovat todenneet osittain käyttökelvottomaksi, osittain vaillinaiseksi. Eikö ole suoranainen rikos, että se nykyisissä olosuhteissa jätetään puutteelliseen tilaan? Eikö ole väärin tulevia sukupolvia kohtaan ja niitä vastaan, joiden on ehkä piankin lähdettävä rajalle, että me emme huolehdi puolustusvälineistä, vaan sen sijaan uhraamme varoja vähemmän tärkeisiin tarpeisiin? Mitä merkitsevät meille maantiet ja muut, jos me menettämme itsenäisyytemme ja vapautemme. Luulisi kuitenkin, että kansamme ja sen edustajat olisivat niin terveitä, että he näkisivät totuuden ja toimisivat sen mukaan. On todellakin surullista, että tätä totuutta

ei nähdä. Minun mielestäni tämä ei ole oikeata huolenpitoa valtakunnan asioista. Jos talonpitäjä näkee tulipalon vaaran uhkaavan, eikä ryhdy sammutusvälineitä tehostamaan, niin menettelee hän väärin. Ei edes palovakuutuslaitos anna hänelle vakuutussummaa, koska hän ei ole huolellisen miehen tavoin huolehtinut siitä, että palo saataisiin sammutettua. Vielä rikollisempaa on, jos kansakunta menettelee tällä tavoin. Näin ollen pitäisi olla selvä jokaiselle, joka tahtoo huolehtia tämän kansan itsenäisyyden ja vapauden suojaamisesta, että maan puolustuslaitos on asetettava mitä nopeimmin siihen kuntoon, jota maanpuolustuksen tehokas hoitaminen välttämättömästi asian- tuntijalausuntojen mukaan vaatii. Ja jollei niillä, joilla valta on, ole tahtoa tässä täyttää velvollisuuttansa, niin minun mielestäni pitäisi toisten voimien astua esille (Ed. Komu: Ja ne voimat ovat?). Ja ne voimat ovat ne, joiden tulee vastata siitä, että maan puolustuslaitos on kunnossa. Minä katsoisin, että sotilasasiantuntijain olisi nyt astuttava kansan eteen ja sanottava totuus. Se avaisi kansakunnan silmät näkemään, mitä tilanne vaatii (Ed. Toivonen: Jaha!). Heillä ei ole tarvis puhua yksinomaan politikoille, vaan heidän täytyy myös saada puhua kansalle. Ei ole politiikkaa silloin, kun huolehditaan kansan alkeellisimmista elinehdoista, ja siitä, että kansakunnalla on välttämättömät välineet vapautensa ja itsenäisyytensä suojaamiseksi ja turvaamiseksi. Väärin on johdattaa Suomen nuorukaisia vihollista vastaan, jos tiedetään, että niillä ei ole kunnollisia aseita, eikä riittävästi ammuksia. Heillä täytyy olla minun käsitykseni mukaan oikeus sanoa sana silloin, kun se vielä voidaan sanoa, silloin, kun vielä on mahdollisuus saattaa puolustuslaitos oikeaan kuntoon ja pelastaa kansakunnan nuorin elinvoima turhalta tuholta, silloin, kun on sen itsenäisyyttä ja vapautta puolustettava (Vasemmalta: Aseellinen uhka eduskuntaa ja hällitusta vastaan!). En ole puhunut aseellisesta uhasta, vaan olen sanonut, että sotilasasiantuntijain pitäisi sanoa totuus kansakunnalle (Ed. Räisänen: No Susitaivalko se on se asiantuntija? — Vasemmalta: Erolainen! — Neljän päivän muona ja lyhyet ja pitkät aseet!).

Tämä mitä tässä olen sanonut on varmasti sellaista, minkä hyväksyy jokainen

kansan mies Suomessa, sellainen, jota politiikka ei vielä ole pilannut ja jolla ei ole valvottavanaan mitään etua poliittisen valan jaossa. Ja minä uskon, että Suomen kansa, kun se saa tietää totuuden, vaatii myöskin niitä, joille se on uskonut edustuksensa, huolehtimaan siitä, että maanpuolustus saatetaan oikeaan kuntoon. Mutta miten on eduskunta menetellyt? Ensinnäkään se ei ole huolehtinut lainkaan siitä, että maan puolustuslaitos saataisiin kuntoon siinä tahdissa, mitä nykyinen tilanne vaatii. Siitä huolimatta, että se on nähnyt, että vaara on monta kertaa lähempänä kuin silloin, kun komissioni laati ehdotuksensa, ei se ole millään tavalla kiirehtinyt puolustuslaitoksen kuntoon panoa. Aloitteet, mitkä tässä asiassa on tehty, on valtiovarainvaliokunta kylmästi hylännyt. Isänmaallisen kansanliikkeen aloitteen, jossa ehdotettiin, että eduskunta myöntäisi 90 miljoonaa ilmapuolustuksen tehostamiseksi, on valiokunta hylännyt. Minä ihmettelen, ettei herra puolustusasiainministeri ole juuri säkin kohden käyttänyt kaikkea valtaansa ja kaikkea asiantuntemustaan saadakseen eduskunnan vakuutetuksi siitä, että ilmatorjunnan kiireellinen vahvistaminen on tällä hetkellä kansakuntamme turvallisuuden kannalta kaikkein tärkein kysymys. Tämä hylkääminen on tapahtunut tietenkin lähinnä sosialidemokraattien äänillä (Ed. Komu: Senhän nyt tietää!). Tarkastelkaamme hiukan, millä tavoin herrat sosialidemokraatit valvovat maanpuolustuksen turvaamista. Se vastalause, mikä on esitetty valtiovarainvaliokunnan mietintöön, osoittaa päivänselvästi sosialidemokraattien päämäärän. Vuoden 1930 ohjelmassaan he nimenomaan sanovat, että on ryhdyttävä aseistariisumiseen vaikkapa muut eivät siihen ryhtyisikään. Juuri tämänmukaisesti he nyt toimivat. He tosin eivät yhdellä kertaa pyri poistamaan kaikkia määrärahoja, mutta he tahtovat aikaansaada sellaisen vähennyksen, että se tosiasiallisesti merkitsisi maanpuolustuksen hävittämistä. Vastalauseen mukaan ehdotetaan poistettavaksi valiokunnan hyväksymistä menoeristä yhteensä 210,667,000 markkaa (Vasemmalta: Se on vähän vielä sekin!). Noin 211 miljoonaa tahtovat sosialidemokraatit siis poistettavaksi maanpuolustuksen kohdalta nykyisenä ajankohtana (Vasemmalta: Paljonkos jää jällelle?). Eikö tämä jos mi-

kään osoita, mikä on sosialidemokraattien kanta maanpuolustukseen. Ja tämä heidän vähentämisensä kohdistuu seuraaviin osiin maanpuolustusta. Suojeluskunnilta tahtovat he poistettaviksi noin 26 milj. markkaa, perushankintoja tahtovat he vähentää 160 milj. markalla, taisteluvälineiden kohdalta tahtovat he poistettavaksi noin 20 milj. markkaa, taisteluvälineiden kohdalta, joiden heikkouden herrat sosialidemokraatit hyvin tietävät. Minä katsoisin, että tällaisen ohjelman toteuttaminen on todellakin rikos tämän maan ja kansakunnan itsenäisyyttä ja vapautta kohtaan. En voi muuta kuin syvästi valittaa sitä, että meidän vassemmistomme sittenkin suhtautuu niin uskottoman kylmästi maanpuolustukseen. Viimeiseen saakka olisin kuitenkin toivonut, että he olisivat maan kantokyvyn rajoissa pyrkineet edistämään maanpuolustusta. Pitäisihän heidän tietää, että jos ei maanpuolustus ole kunnossa, niin siitä tulevat ensimmäisinä kantamaan tuhon ne nuoret miehet, joiden on lähdettävä rajalle isänmaata puolustamaan ja niiden joukossa on varmasti suuri osa juuri sosialidemokraatteja äänestäneiden isien ja äitien poikia. On väärin heitä kohtaan, kun heidät tällä tavoin tahdotaan suojattomina lähettää rajalle. Vai luulevatko sosialidemokraatit todella, että tässä maassa olisi koskaan hallitusta, joka ryhtyisi toteuttamaan sosialidemokraattien 1930 ohjelmaa, jonka perusteluissa sanotaan, että itsenäisyyden ja vapauden puolustaminen asein on suurempi rikos kuin sen uhraaminen. Kyllä tässä maassa puolustetaan itsenäisyyttä vaikkapa sen pitäisi sitten tapahtua aidan seipäin ja viikattein. Mutta kyllä varmasti tuho on silloin suuri.

Se, mitä tässä olen sanonut, osoittaa käsitykseni mukaan, että valtiovarainvaliokunta ei ole suhtautunut oikein valtakunnan edun vaatimuksiin nykyhetkellä. Itsenäisyyden ja vapauden suojaaminen on jätetty toisarvoiseksi asiaksi. Sen turvaamiseksi ei ole uhrattu kaikkea mitä pitäisi uhraata. Minä tässä yhteydessä en malta olla sanomatta erästä ajatusta, joka ainakin minun mieltäni on painanut. Meidän suurteollisuutemme on näinä vuosina ansainnut valtavia summia. Olen nähnyt lehdistä, että Ruotsissa ovat monet suurteollisuusmiehet lahjoittaneet valtavia rahamääriä valtakunnan itsenäisyyden ja vapauden suojaamiseksi.

Tämän maan isänmaallinen kansa on varmasti näinä aikoina odottanut, että meidän suurteollisuutemme, joka on niittänyt kultaa tänä aikana, jolloin tavaroiden kysyntä on niin suuri, olisi vapaaehtoisesti luovuttanut varoja valtakunnan puolustuksen tehostamiseksi. Mutta mitään sellaista ei ole tapahtunut. Minun käsitykseni mukaan näiden teollisuusmiesten velvollisuus on rauhan aikana ja silloin kun heillä on mahdollisuus siihen, tehdä kaikkensa maanpuolustuksen lisäämiseksi ja olen vakuutettu siitä, että maan puolustuslaitos kiitollisuudella olisi ottanut vastaan tämän lahjan (Ed. Räisänen: Löylyttäkää niitä yhtä kauan kuin meitäkin! Työmiehiä haukuite puoli tuntia!).

Lopuksi, kun herra ulkoasiainministeri on täällä, pyydän vielä sanoa muutaman sanan. Herra ulkoasiainministeri lausui, että meidän on turvauduttava lähinnä kansainliittoon (Ed. Koivisto: Mitäs pahaa siinä on?). Katsooko herra ulkoasiainministeri, joka on saanut olla tapahtumia lähellä, että kansainliitto todellakin on jonkinlainen turva Suomen kansalle sen itsenäisyyden ja vapauden suojaamiseksi? Se arvostelu, mikä on tullut kansainliiton osalle, on liiaksi tosi siinä suhteessa, että kansainliitosta ei ole vielä tähän päivään saakka ollut kenellekään avun tarvitsijalle mitään apua. Ainoa asia, mistä kansainliitto on tähän mennessä huolehtinut, on se, että se on pitänyt huolen siitä, että jokainen maa on maksanut sille vuosimaksunsa niiden palatsien rakentamiseen ja niiden päivällisten pitämiseen, joita kansainliitossa on päivittäin pidetty ja joissa puhumiseen ja keskustelemiseen herrojen diplomaattien aika kansainliitossa on etupäässä kulunut. Mitään apua ei sieltä ole ollut pienille kansoille. Kansainliitto on tosiasiallisesti syntynyt turvaamaan Versaillesin rauhassa tapahtuneen vääryyden. Suurvallat ovat siinä määrääjinä ja suurvaltojen intressit määräävät myös kansainliiton politiikan. Jos suuren vallan ja pikuvallan välillä syntyy konflikti, niin kyllä silloin kansainliitto vetää nopeasti pois sormensa pelistä, sillä muuten sanoo tuo suuri, että minä eroan kansainliitosta, jollei politiikkaani hyväksytä. Tämä on jo niin monesti nähty. On käsitykseni mukaan sen vuoksi kevytmielistä turvautua kansainliittoon. Niillä monilla kymmenillä miljoonilla, joita me olemme uhranneet kansain-

liittoon, olisi tähän maahan jo saatu monta ilmatorjuntapatteristoa, jotka me välttämättömästi tarvitsemme, vähänkin voidaksemme turvata itsemme (Ed. Räisänen: Laitetaan yksi teidän asunnon kohdalle!). Ja mitenkä on juuri Suomen edustus esiintynyt kansainliitossa? En ole voinut havaita mitään muuta, kuin että se on hiljaista myötäilemistä Neuvostoliiton politiikalle (Vasemmalta: Ja syönyt silloin kuin toisetkin!). Onko meidän edustuksemme koskaan sanonut siellä yhtään ainoata sanaa silloin kun on kiinnitetty huomiota niihin rikoksiin, joihin Neuvostoliitto on tehnyt itsensä syy-pääksi Suomen suhteen loukatessaan Tarton rauhansopimuksen ehtoja? Neuvosto-Venäjä on saanut hävittää koko Inkerin kansan, se on viety väkivalloin kaukaisille aroille taikka Siperian vuoristoon. Sadat kylät ovat tyhjennetyt (Ed. Kares: Hävetkää! — Vasemmalta: Rovasti saa sen tehdä!). Mutta tämän kaikkea inhimillisyyttä loukkaavan menettelyn johdosta on suuri maailma esittänyt vastalauseitaan. Äskeisessä pohjoismaiden pappiskokouksessa esitettiin vetoamus koko maailmaan ja sanottiin, että Venäjä rikkoo tällä tavoin alkeellisia ihmisoikeuksia turvatakseen imperialistiset päämääränsä. Saksalaisessa Nürnbergin kokouksessa kiinnitettiin huomiota samaan menettelyyn. Monessa muussa maassa on Karjalan ja Inkerin kohtalo kiinnittänyt mitä suurinta huomiota. Monet Englannin huomattavimmat lehdet ovat siitä kirjoittaneet. Niinikään ranskalaiset, mutta ainoa, joka on vaiennut, on Suomen edustus kansainliitossa. Sillä ei ole ollut rohkeutta sanoa yhtään sanaa Neuvosto-Venäjän edustajille, sillä ei ole ollut rohkeutta vetää Inkerin ja Karjalan asiaa kansainvälisen tuomioistuimen eteen, ja kuitenkin tätä olisi vaatinut alkeellisin inhimillisyyttä, alkeellisin vapauden suojaaminen ja turvaaminen. Sitä olisi vaatinut jo alkeellisin velvollisuudentunne niitä vastaan, jotka me vuonna 1918 jätimme Venäjän armeille. Meillä on todellakin ollut velvollisuus huolehtia siitä, että Inkeri ja Karjala saisivat nauttia niistä inhimillisistä ja sivistyksellisistä oikeuksista, jotka niille Tarton rauhassa turvattiin. Tämän maan isänmaallinen kansa on odottanut, että juuri nykyinen ulkoasiainministeri olisi sanonut edes sanan siellä näiden onnettomien heimoveljemme hyväksi. Mutta herra ulko-

asiainministeri on vaiennut. Herra ulkoasiainministeri ei ole sanonut yhtään sanaa silloinkaan kun oli kysymys Venäjän ottamisesta kansainliittoon, vaikka Venäjä harjoitti mitä törkeintä orjuuspolitiikkaa meidän heimokansojamme kohtaan. Venäjä otettiin kansainliittoon kansainliiton peruskirjan vastaisesti. Sen sijaan pidettiin kyllä siellä juuri nykyisen ulkoasiainministerin tanssiaiset Neuvosto-Venäjän kunniaksi. Minä olen sitä mieltä, että herra ulkoasiainministeri ei osunut oikeaan silloin, kun hän tahtoi rauhoittaa eduskuntaa sillä, että onhan meillä kansainliitto. Jotta me voisimme luottaa kansainliittoon, täytyy sen voida todellakin puolustaa niitä, jotka siihen turvautuvat. Olisi toivottavaa, että herra ulkoasiainministeri nyt, kun hän pitää käsissään Suomen ulkopoliittikan lankoja, tekisi jotakin onnettoman Inkerin ja Karjalan hyväksi varsinkin kun tiedämme, että siellä jatkuu yhä se hävityspoliittikka, jota siellä on jo vuosikaupalla saatu rauhassa harjoittaa. (Vasemmalta: Puhukaahan miekanpiirrosta enemmän!).

Olen tässä kosketellut ainoastaan eräitä yleisiä periaatteita, ja tärkeintä niistä, nimittäin itsenäisyyden ja vapauden suojaamista ja eduskunnan velvollisuuksia tässä suhteessa. Mielestäni ei tämä valtiovarainvaliokunnan budjetti tässä suhteessa vastaa näitä vaatimuksia ja minä rohkenen sen vuoksi toivoa, että eduskunta ryhtyessään yksityiskohtaisesti käsittelemään tätä budjettia tulee tekemään ne muutokset, jotka ovat mahdollisuuksien rajoissa, jottei eduskuntaa voitaisi syyttää siitä, ettei se silloin kun vielä aikaa on ollut ole tehnyt kaikkeansa, jotta maamme itsenäisyys ja vapaus turvattaisiin ja jotta sen suojassa luotaisiin sellainen maanpuolustuslaitos, joka voi pelastaa meidät.

Ed. Riipinen: On hyvä, että tässäkin kamarissa kuullaan aina joskus miehen sanoja (Eduskunnasta: Joskus naisenkin!) niin että joskus häiritään, niinkuin ed. Salmiala täällä teki, sitä „tuutilullaa Suomen kansa“-tunnelmaa, joka vallitsee nyt tässä maassa joka paikassa ja ennen kaikkea on tunnusomaista arvoisalle parlamentille. Minä toivon, että tässä maassa joskus myöskin hallitaan maata siinä hengessä mitä äskeiset sanat todistivat (Eduskunnasta: Luultavasti ei!). Hallitaanpa varmastikin, ellei

tämä maa aio mennä perikatoon. — On suorastansa ikävää näiden voimallisten sanojen jäljestä palata sellaiseen arkipäiväiseen asiaan kuin valtiovarainvaliokunnan mietintöön. Mutta sehän meillä nyt myöskin on esillä (Ed. Lohi: Myöskin!).

Valtiovarainvaliokunnalla on nähtävästi ollut enemmän työtä kuin mitä se on ehtinyt suorittaa. Ei olisi ollut ensinkään aiheutonta eduskunnan ottaa syyslomaa ja antaa valiokunnalle enemmän työrauhaa. Hätköiminen valiokunnan työssä on siltä kohden ymmärrettävää, mutta puolustaa sitä ei kuitenkaan voi. Minun on kiinnitettävä huomiota vain yhteen kohtaan, joka on aiheutunut käsittääkseni juuri tästä kiireestä.

Valtiovarainvaliokunta on opetusmäärärahojen kohdalla käsitellyt yhden oppikoulualoitteen, nimittäin ed. Estlanderin aloitteen, joka tarkoittaa Kristiinan ruotsalaisen yhteiskoulun ottamista valtion haltuun, ja antaa tässä mietinnössään neuvoja ja ohjeita hallitukselle, miten sen pitää menetellä. Mutta sensijaan on valtiovarainvaliokunta jättänyt erään toisen oppikoulua koskevan aloitteen nähtävästi kiireensänsä käsittelemättä. Valtiovarainvaliokunnassa on nimittäin lakialoite, joka tarkoittaa yksityisoppikoulujen valtioavun perusteiden muuttamista. Se aloite on, jos mikä, tarpeen vaatima siksi, että meillä koko yksityisoppikoululaitos on tällä hetkellä mitä tukalimmassa ja ahtaammassa tilassa. Pula-ajan rasitukset nimittäin edelleen painavat yksityisoppikoulua. On aivan välttämätöntä, että tämä asia joutuu eduskuntaan tulo- ja menoarvion käsittelyyn, jotta se kohtuuttomuus, joka muilla aloilla jo on poistettu — pula-ajan vähennyksethän on poistettu muilla aloilla — poistettaisiin myöskin oppikoulua rasittamasta. Muuten käy niin, että eduskunta jättää tietten tahtoen osan koko oppikoululaitoksestamme, kaikkein suurimman osan, menemään aineellisesti rappiolle. Minä en tahdo tähän asiaan puuttua tässä vaiheessa sen laajemmin. Minä valitan syvästi tätä kiireestä, niinkuin minä oletan, johtunutta laiminlyöntiä. Mainittu lakialoite hyväksyttiin nimittäin jo lokakuussa yksimielisesti sivistysvaliokunnassa ja se on herättänyt huomiota, niin että päivälehdissä, useissa päivälehdissä on siitä kirjoitettu pääkirjoituksen paikalla, on katsottu lainmuu-

tosta aivan välttämättömäksi. Koulujen edustajat ovat kokoontuneet näissä huolissa ja yleisessä tietoisuudessa on, että eduskunta juuri näinä aikoina korjaa tämän asian siten, että yksityisoppikoulu pääsee aloittamaan normaalioloissa työtänsä vuoden 1937 alusta. Tähän viitaten minä pyydän vakavasti, että valtiovarainvaliokunta korjaa tämän asian raiteillaan ennenkuin tulo- ja menoarviokäsittelyssä tullaan 10 pääluokan kohdalle, niin että eduskunta voi myöntää siihen tarvittavat varat. Muuten minun täytyy sanoa, käy hyvin vaikeaksi yleisölle selittää sitä, että sivistysvaliokunta on käsitellyt Kristiinan ruotsalaisen yksityisoppikoulun ottamisen valtion huostaan ja asettanut sitä kohtaan ystävälliselle kannalle, mutta jättänyt kokonaan koko suuren oppikoululaitosta koskevan asian käsittelemättä, asian, joka koskee koko maata, ennen kaikkea laajaa maaseutua ja maalaisväestöä, jonka koulu yksityisoppikoulu on. Kun käydään tulo- ja menoarvion yksityiskohtaiseen käsittelyyn, minä tulen ehdottamaan, että yksityisoppikoulumäärärahat jätettäisiin avonaisiksi, siksi kunnes valtiovarainvaliokunta on ehtinyt käsitellä yksityisoppikoulun valtioapua koskevan lakialoitteen.

Ed. Salmiala puhui täällä vakavasti valtiollisesta tilanteesta ja sen tuomista velvollisuuksista, ja eduskunnan on, jos se aikoo kansalle vastata, myöskin päästävä irti siitä uneliaasta tunnelmasta, ja rauhan luulottelusta, johonka se on vaipunut. Minä erikoisesti tahtoisin viitata niihin aloitteisiin, jotka on täällä tehty suojeluskuntien toiminnan tukemiseksi. Ne aloitteet on järjestänsä hylätty. Mutta kun en ole asiallisesti pätevä arvostelemaan suojeluskuntakysymyksiä, minä jätän sen pätevämpien tehtäväksi. Minun täytyy vain erikoisesti valittaa sitä, että se aloite, joka tarkoittaa suojeluskuntien ohjelmaan otetun suojeluskuntien poikatyön tukemista, että sekin on suoralta kädeltä hylätty valtiovarainvaliokunnassa. Vasemmisto luonnollisesti vastustaa kaikkea, mikä suojeluskuntalaitosta koskee, vasemmistohan on luvannut hävittää suojeluskuntalaitoksen. Mutta minä en käsitä, että muissa ryhmissä ei ole ollut ymmärtämystä poikatyötä kohtaan niin paljoa, että asiaa olisi mitenkään kannatettu. Ainoastansa kolmas vastalause ilmaisee myötätuntonsa sitä koh-

taan. Mistä johtuu tässä maassa sellainen kylmäkiskoisuus nuorisoa kohtaan. Minä en tarkoita korostaa tätä toimintaa minään sotilaskoulutuksena. Sitä se ei ole. Mutta opettajatehtävässä olen tullut vakuutetuksi, että suojeluskuntapoikatyön kaltainen toiminta on aivan välttämätön ja mitä parhain kasvatuskeino tämän maan pojille heidän koulutyönsä ohella. Eduskunta on viime vuosina asettanut ja opetusministeriö kouluhallituksen kautta lähettänyt kieltoja kieltojen perästä siitä, mitä koulunuoriso ei saa tehdä. Kasvatuksellisesti se on mitä ahtainta ja monessa merkityksessä konservatiivista menettelyä. Koululaiset eivät kohta tässä maassa saa tehdä mitään muuta kuin lukea läksyjänsä. Ettekö luule, että silloin voi nuori mieli vetää paljoon sellaiseen, joka ei ole hyvä, tulee maantiellä- ja kadullaoloharrastuksia. Kuka sitten lopulta vastaa, kun kasvava nuoriso ajetaan kielloilla maantielle? Ainoa paikka, minne minä en ole kuullut virallisesti kiellettävän lapsia ja nuorisoa menemästä, ovat tanssit ja hovit ja mahdollisesti työväentalot. Kaiken järjen nimessä ajattelisi nyt, että sellaisen toiminnan, jota johdetaan niin puhtaasti yläpuolella kaikkien ryhmäpyyteitten ja puolueasiain, niinkuin johdetaan suojeluskuntapoikatyötä, luulisi sen saavan ainakin kaikkien tunnustuksen. Koska tässä on käsittääkseni suuresta periaatteesta kysymys, minä pyydän, huolimatta siitä, että on yleiskeskustelu, siihen kiinnittää huomiota.

Tämän toiminnan johtajat ilmoittavat, että suojeluskuntapoikatyö on poikain yhdistettyä kansalais- ja maanpuolustajakasvatusta, niihin harrastuksiin vetoavaa, joita poikailässä on, eli käyttääkseni sanasta sanaan sen toiminnan nykyisen järjestäjän sanontaa, „valmentamaan poikia sellaiseen peruskuntoon, että heistä 17 vuotta täyttäneinä suojeluskuntalaisina tai aikanaan sotaväessä voitaisiin kouluttaa mahdollisimman päteviä maanpuolustajia”. Henkinen kasvatus noudatta ohjetta: „poikotoiminnan tulee tapahtua kristinuskoa ja yleensä kaikkea sellaista vakaumusta kunnioittavassa hengessä, joka on omansa vahvistamaan siveellisiä voimia.” Jo varhain painetaan poikien mieleen itsenäisyyden ja vapauden arvo sellaisena, että jokaisen kansalaisen on opittava puolustamaan maan vapautta. On ollut suojeluskuntien ylipääl-

likön tärkeimpiä aloitteita se, että hän jo vuosikymmen sitten on pannut alulle poikatyön. Kansalaiset ovat sitä suuremmoisesti tukenet. Vallankin lotat uhraavat siihen varoja ja palvelusta. Viime vuonna nousi poikatyö m. m. puoleenmiljoonaa harjoitustuntiin ja kaikki tämä on rahoitettu, muonitettu ja avustettu vapaaehtoisin varoin. Valtio ei ole tukenut. Sen sijaan tämä valtakunta tukee erilaisia kerhotoimintoja ja nuorisotoimintoja. Kuinka mahdollottoman paljon miljoonia valtio on antanut puoluekasvatukseen vasemmistolle näinä kuluneina vuosina Työväen Urheiluliiton kautta ja valtion varoja on tuhlatu pasifistiselle propagandalle paljon sellaiseen, mikä maan edun kannalta on suorastaan tuhoisa. Mutta nyt, kun vuosien vapaaehtoisen työn jäljestä ensi kerran vedotaan valtionvaroihin suojeluskuntien poikatyön puolesta, tehdä se tarkoitusiaan vastaavaksi, nyt valtiovarainvaliokunnan enemmistö hylkää suoralta kädeltä aloitteen. Täytyy toistaa tuon poikatyön johtajan, kapteeni Pihkalan tällaisesta kasvatustelmästä lausuma ajatus: „Se on julmaa ja kohtuutonta. Pojilla, joista niin pian kasvaa maanpuolustuksen kovimmille paikoille joutuvia nuoria miehiä, on päinvastoin oikeus saada sitä varten kaiken kasvatuksen.”

Minä en koskaan unohda, miltä tuntui v. 1918 nähdä oppilaitteni, alaikäisten koulupoikien, joilla ei ollut aavistustakaan taistelutaidosta, lähtevän maata puolustamaan. Miehiä ei olisi silloin ollut tarpeeksi, poikien täytyi lähteä. He tunsivat itse sen, että heidän täytyy lähteä, ja he lähtivät. Kuka tässä huoneessa voi antaa taakkeen, ettei sama uudistu ja kuka voi taata, ettei sellainen hätätila ole edessä tässä maassa hyvin pian? Kuka silloin vastaa tämän sukupolven poikien puolesta?

Minä en halua tässä asiassa viipyä. Minä tiedän, että edustajat tuntevat asian tärkeyden, jos jättävät puoluemielen syrjään. Suojeluskuntien poikatyö ansaitsee kaiken sen tuen, mitä nyt eduskunnalta pyydetään ja minä toivon, että täällä sittenkin on tarpeeksi nuorisoa ymmärtävää suojeluskuntamieltä ja maanpuolustustahtoa, niin että pojille annetaan, mitä oikeus vaatii. Edellytän, että yksityiskohtaisessa käsittelyssä täällä joku suojeluskuntamies tekee tässä asiassa esityksen, niin että naisten ei tar-

vitse hoitaa niitä asioita, joita teidän miesten ja suojeluskuntapoikien isien pitäisi hoitaa, mutta jotka te olette jättäneet hoitamatta.

Tämä viittaamani asia todistaa samaa käsittämätöntä välinpitämättömyyttä maanpuolustukseen nähden kuin m. m. se, että hallituksen esittämä määräraha väestösuojelun järjestämiseksi sisäasiainministeriön käytettäväksi on pyyhitty valiokunnassa pois. Mitä valtiovarainvaliokunnan enemmistö on mahtanut tarkoittaa? Tällaisissa oloissa voidaan ulkopuolella eduskunnan syyttää, aivan niinkuin ed. Salmiala täällä jo syytti, koko eduskuntaa kaikkein törkeimmistä rikoksesta, jos täällä todellakin nyt keveästi pyyhitään pois jopa siviiliväestön suojelua tarkoittavat määrärahat. Tänä ajankohtana, kun kaikkialla muualla, jopa Skandinaviassakin, sosialistien johtamassa Skandinaviassakin Suomen selän takana yritetään maanpuolustusta lujittaa. Joku kommunistikennraali Shdanov julistaa Neuvostolasta mutkattomasti, että sieltä avataan ikkuna ja tullaan ottamaan selvää, mitä täällä Suomessa tehdään, tahtoo sanoa, sieltä marssitaan tai lennetään rajan ylitse. Mutta samanaikaisesti täällä eduskunnassa raha-asiaivaliokunta estää kaikkein alkeellisimman toimenpiteen siviiliväestön suojelemiseksi. Tällaista järjestyksua ei taida millään tavalla selittää. Abessinian ja Espanjan punaisten asioita annetaan täällä hoitaa kansalaiskeräyksillä, mutta oman maan siviiliväestö jätetään suojattomaksi vielä silloin, kun rajan takana uhataan sisäänmarssilla. Muuten, herra ulkoasiainministeri, koska Te olette täällä saapuvilla — se ei ole tavallista, että herrat ministerit ovat saapuvilla — minä pyytäisin kysyä: merkitseekö nykyisessä diplomaattisessa kielessä sitä, että ollaan „ystävällisissä suhteissa”, tällainen herra Shdanovin sanonta sieltä Neuvostolasta. Ja ollaanko „ystävällisissä suhteissa” sellaiseen maahan, jonka yläpuolelle lähetetään viikosta viikkoon ja kuukaudesta kuukauteen sellaisia ihmeellisiä lentokoneita, joita yksinkertainen kansa näkee ja kuulee ja pitää ehdottomasti vihamielisinä, mutta joita valtakunnan johdon taholta kielletään näkemästä ja leimataan tuo yksinkertainen kansa suorastansa taikauskoiseksi? Ja kuuluuko „ystävällisiin suhteisiin” se, että niinkuin minä äsken kuulin, siellä

Laatokan Karjalassa, siellä itärajan takana Karjalasta tyhjennetyt kylät täytetään sotaväellä aivan niinkuin tässä maassa, tässä maailman varmaan enimmänsä rauhaa toivovassa maassa olisi jotakin tekeillä? Kuuluuko kaikki sellainen epäystävällisyys nykyajan diplomaattisessa kielessä „ystävällisiin suhteisiin”? Minä pyytäisin saada tällaiseen herra ulkoasiainministerin vastauksen.

Minun mielestäni eduskunnan on korjattava myöskin siviiliväestön suojelua tarkoittava kohta valtiovarainvaliokunnan mietinnössä monen muun lisäksi, ennenkaikkea maanpuolustuksen korjaamisen lisäksi. Se on kaikkein vähintä, mitä nyt tarvitaan näköpiirissämme olevan vaaran varalta. Tuntuu aivan suorastansa siltä kuin olisi valtiovarainvaliokunta laskenut huonoa pilaa, kun se on merkinnyt tänne mietintöönsä Rauhanliitolle määrärahan tällaisena aikana, jolloin se on pyyhkinyt pois kaikkein kipeimmät tarpeet maanpuolustuksen kohdalta.

Olisi paljon kohtia, joihin pitäisi pyyhähtyä, joihin olen kiinnittänyt huomiota. Mutta kun tulee mahdollisuus palata niihin tulo- ja menoarvion yksityiskohtaisessa käsittelyssä, sivuutan ne. Yhdestä minä en vielä kuitenkaan voi olla puhumatta. Meillä on nyt vielä 18 vuoden perästä vapaussodasta vapautemme hankkijoille, rintamamiehille kunniavelkaa hyvin paljon maksamatta. Niitä kituu puutteessa, työttömyydessä, sairaina, raihnaisina ja avuttomina, näitä 1918 vuoden vapaussodan taistelijoita ja jääkäreitä, ja heidän perheitään on paljon suuressa kurjuudessa. Ne ovat odottaneet ja olleet kärsivällisiä ja apu vain viipyy. Isänmaallisen kansanliikkeen aloitteen vaikutuksesta on hallitus nyt luvannut heille taas kerran jotakin. Heistä otetaan selvää. Hyvä niinkin. Äskettäinhän vasta meidän jääkäreistämme otettiin selvää 16—17 vuoden perästä vapaussodasta, elävätkö he vai ovatko kuolleet. Mutta ei se selvän ottaminen auta vielä. Kyllä me tiedämme, että järjestöt ja yksityiset ovat yrittäneet auttaa, mutta sehän on maan kunniavelka, valtakunnan velka. On suorastaan armotonta puhua „hyvästä taloudellisesta tilasta” tai „tydyttävästä taloudellisesta tilasta”, niinkuin herra valtiovarainministeri tänä päivänä puhui, kiittää velanmaksuja ulko-

maille, mutta samalla jättää sellaiset velat ja niiden korotkin monien kohdalta korjaamatta valtakunnan vapauden taisteli-joille. Tutkittakoon ja kun suojeluskunta sen tekee, se tulee varmasti tehdyksi ja epäilemättä pian. Mutta entä sitten? Mitä hallitus tekee, ellei ole rahaa siihen merkittynä? Toteaa, että puutetta on, äärettömän paljon puutetta ja sitten ehkä vapaussodan 20-vuotisjuhlien aikoina eduskunta täällä riitelee siitä, mitä olisi annettava kärsiville vielä silloin elossa oleville rintamamiehille, vai olisiko annettava silloinkaan mitään. Minulle on lähetetty suuri joukko vapaussodan miesten elämänkuvauksia, olen saanut ne Invalidien Liiton asiamieheltä. Kun tullaan talousarvion vastaavalle kohdalle, on niistä esitettävä kohtia. Nyt minä valitan mitä syvimmin, ettei valtiovarainvaliokunnan enemmistö ole tehnyt mitään siihen suuntaan, että rintamamiesten hätää, joka on suorastansa valtakunnan häpeä, kansallinen häpeä, voitaisi lievittää saatikka poistaa. Ja loppuun asti täytyy toivoa, että eduskunnassa olisi enemmän vapaussodan arvoa kunnioittavaa ja tunnustavaa mieltä kuin on ollut valtiovarainvaliokunnassa.

Mitä tulee sitten niihin määrärahoihin, joita erilaisilla nimikkeillä on jälleen tänne valtiovarainvaliokunnan mietintöön merkitty „proletariaatin vallankumouksen valmentamiseksi”, niin niihin on mahdollisuus palata myöhemmin ja koettaa niin paljon kuin voi niitä estää.

Ed. Voionmaa: Herra puhemies! Pyysin lyhyen puheenvuoron lausuakseni tyytyväisyyteni herra ulkoasiainministerin täällä aamummalla pitämän puheen johdosta. Se oli tarpeellinen, arvokas ja riittävä vastaus niihin ääniin, mitä ilmeisesti hermostuneessa mielialassa on Suomesta näinä päivinä Moskovassa lausuttu. Minun tekisi mieleni lisätä, että kun Suomi on, niinkuin sen suuri itäinen naapurimaa, kansainliiton jäsen, kun molemmat ovat yhtyneet yleismaailmallisiin rauhan periaatteisiin Kelloggin sopimuksessa, kun olemme tehneet vakavan Tarton rauhan Venäjän kanssa, kun olemme tehneet hyökkäämättömyyssopimuksen saman maan kanssa, kun vielä olemme hyökkäämättömyyssopimusta täydentäneet niin tarkoin, että olemme tehneet hyökkääjäkäsitteen

määritelmästäkin erityisen sopimuksen Venäjän kanssa, niin kyllä kai tämä kaikki osoittaa päivänselvästi meidän ajatustapamme itäistä naapuria kohtaan. Ja on selvänä pidettävä mielestäni, että niin kauan kuin tässä maassa on sanansa pitävä kansa ja kansanvalta johtamassa sen politiikkaa, niin ei ole oikein eikä hyväksyttävää, että semmoisia puheita pidetään meidän maatamme vastaan kuin on Moskovassa pidetty. Me olemme todistaneet oman kunniallisen asenteemme politiikassamme ja olemme oikeutetut vaatimaan sitä samaa eikä hermostuneita puheita toisilta.

Toiseksi on minun ilmaistava paheksu-
miseni sitä hillitöntä ja silmitöntä mielenpurkausta vastaan, jonka täällä ed. Salmiala esitti Suomen suhtautumisesta kaikkiin muihin maihin. Mitä ensinnäkin Saksaan tulee, niin olisi syytä olla puhumatta menneistä ajoista: Siitä Saksan avusta Suomelle vuonna 1918 näkyy historiantutkimuksella olevan paljon päänvaivaa ja kiinnostuksella sopii odottaa jatkuvien tutkimuksien tuloksia, jotka tähänkin asti jo ovat tuoneet aivan kummastuttavia asioita esille. Mutta emme me täällä elä vuoden 1918 asioissa, vaan nykypäivässä. Tekee silloin mieli kysyä, mitähän vikaa ed. Salmiala voi löytää Suomen ja Saksan välisissä suhteissa. Minulla on niistä se käsitys, että ne ovat erinomaisen normaalit ja hyvät. Viimeksi näin sen omilla silmilläni tänä syksynä Berliinissä siitä tavattoman huomaavaisesta ja ystävällisestä vastaanotosta, joka tuli ulkoministeri Hackzellin osaksi Berliinissä ja joka selvästi osoitti, että Saksassa ei ollenkaan ole sellainen mieliala vallalla Suomea kohtaan ja semmoinen epäluulo Suomea kohtaan, joita ed. Salmiala koettaa täällä saada hereille. Saksan sanomalehdistöllä on ystävällinen mieliala Suomea kohtaan, ja Suomen sanomalehdistöllä vastaavasti. Ja lyhinkin ajattelu osoittaa, että kaikki vanhat hyvät henkiset ja taloudelliset suhteet Saksan kanssa ovat edelleenkin olemassa, joskaan uusia epäiltäviä suhteita ei ole rakennettava.

Täällä on ilmeisesti — se on mainittava — liikkeessä pimeitä voimia, jotka esittävät meidän maamme suhtautumisen Saksaan mielestäni aivan liiankin läheiseksi. Minulla on tässä kädessäni kansainvälisen sanomalehden numero, jossa on Helsingistä lähetetty sähkösanoma, alla N. D. A:n toi-

miston merkki, jossa kerrotaan Suomen uusista sotilaallisista lentokoneasemista, joita on rakennettu tai rakennetaan kiireellä Maarianhaminaan, on rakennettu Helsinkiin, on valmistunut Vaasassa ja Oulussa ja tullaan rakentamaan Viipuriin, Kotkaan ja Kemiin ja jotka kaikki — sanotaan tässä sähkösanomassa — ovat Saksan kustantamia, koska Saksa on kauan aikaa harrastanut Ahvenanmaan linnoittamista ja erityisesti harrastaa lentokoneasemien rakentamista Venäjän rajalle. Ja edelleen sanotaan tässä, että täällä on äskettäin ollut saksalais-japanilainen komitea tarkastamassa näitä uusia sotilaallisia lentokoneasemia, ja lopuksi sanotaan, ettei ole vaikeata nähdä, että Suomi tulee yhä suuremmassa määrässä pääasemaksi Saksan hyökkäykseen Venäjää vastaan. Tässä nyt on puhuttu sellaista, jossa on samanlaatuinen ääni kuin se, jota olemme kuulleet Moskovasta. Minä ymmärränkin herra Shdanovin puheen tätä taustaa vastaan ja asetan sen samaan aate- ja arvoluokkaan. Ne ovat joidenkin sivustapäin tulleiden piemaiden voimien taikka meille tuntemattomien suurvaltahavittelujen ilmiöitä, joissa meillä ei ole osaa eikä arpaa.

Mutta ne saattavat ajattelemaan sitä vakavaa seikkaa, että ilmeisesti nykyään liikkuu sellaisia mielipiteitä, jotka ovat valmiit pitämään Suomea vain astinlautana vieraitten suurvaltojen pyyteille. Sitä vastaan on jyrkästi asetettava. Meillä on muutakin tehtävää kuin suurvaltain miellyttäminen. Meillä on huollettava asiamme, meidän on ehdottomasti koetettava pysyä ja pysyttävä erillään niin Venäjän kuin Saksankin imperialistisista pyrkimyksistä, mikäli niitä esiintyy. Me elämme itseämme, omaa kansaamme ja maatamme varten emmekä suurvaltojen imperialistisia pyrkimyksiä varten.

Tämä pyrkimys on saattanut Suomen skandinavialaiseen orientoitumiseen. Vai pitäisikö meidän asettua vihamieliselle ja viholliselle kannalle niitäkin valtoja vastaan? Katselin äskettäin maailman karttaa, jossa oli samanlaisella viivauksella merkitty ne alueet, joissa rahakanta ja -asiat ovat samalla tavalla järjestetyt. Siinä olivat Yhdysvallat, Englanti, Skandinavian maat ja Suomi yhtenä kokonaisuutena. Se on se maailman taloudellinen alue, joka tuntee ilmeisesti taloudellista yhteenkuuluvaisuut-

takin koko suuressa määrin ja sillä on ilmeisenä yhdyssiteenä myöskin demokraattinen valtiokäsitys. On jokseenkin luonnollista ja ilahduttavaa, että Suomi kuuluu tuohon ryhmään, tähän taloudelliseen ja demokraattiseen aater ryhmään. Se ei merkitse kyllä mitään aseellista yhteistoimintaa. Mutta ken kuuli Norjan suurkäräjän puheenjohtajan Hambro'n esitelmän täällä yliopistossa parisen viikkoa sitten, hän ei mitenkään voi tulla sellaiseen tulokseen, mihin ed. Salmiala tuli meidän skandinavilaisen orientoitumisemme merkityksestä. Hambro selvästi osoitti, kuinka nämä maat taloudellisesti, puhumattakaan aatteellisesti, todellisesti merkitsevät suurvaltaa. Yhdessä ne merkitsevät suurvaltaa taloudellisen, valtiollisen ja moraalisen elämän alalla ja tottakai meidän turvallisuuttamme täytyy koettaa rakentaa myöskin tällaisille perusteille, taloudellisille ja henkisille perusteille eikä vaan yksistään aseiden varaan, joiden nojalle ei mitään pysyvää voikaan rakentaa. Tällaiset pyrkimykset ovat realisena, todellisen pohjana skandinavilaisessa orientoitumisessa ja toivottavasti ne saattavat nämä kansat, jotka yhdessä tällä pohjalla harrastavat rauhan säilymistä, tietoisiksi myöskin siitä, että ne voivat olla toisilensa aikojen kuluessa muussakin suhteessa todelliseksi avuksi ja turvaksi. Joka tapauksessa ne yhdessä pystyvät tekemään Suomen turvallisuudeksi kansainvälisessä elämässä ja suurpolitiikassa paljon enemmän kuin Suomi yksinänsä saattaisi tehdä, ja siinä siis on realipoliittista pohjaa yhteiselle työlle erinomaisen suuressa määrässä. Oli siis aivan väärä ja kiero ja pahantahtoinen kuva, jonka ed. Salmiala antoi meidän skandinavilaisesta orientoitumisestamme. Sivultakin jo täytyy sanoa, että se kuva, jonka ed. Salmiala antoi Skandinavian maiden suhtautumisesta Saksaan, oli lähimain yhtä nurinkurinen kuin se, jonka hän antoi Suomen suhtautumisesta Saksaan.

Minä tahdon puheenvuorollani täten alleviivata sen, että ne mielipiteet, joita ed. Salmiala täällä toi esille, saattavat ehkä olla jonkun pienen harhautuneen ryhmän mielipiteitä, mutta ei Suomen kansan suuren valtavan enemmistön mielipiteitä, joita täällä tänä päivänä on tuotu esille herra ulkoasiainministerin puheessa ja näissä minun huomautuksissani (Vasemmalta: Oikein!).

Ed. Harvala: Se keskustelu, mikä kamarissa tänään on tulo- ja menoarvion yhteydessä suoritettu, ilmaisee jo sellaiseen, että valtion raha-asiaiden hoito nykyisin on jossain määrin helpompi kuin äskeisinä vuosina. Nähtävästi suoritetaan näinä päivinä paljon mielenkiintoisempaa kampaailua tämän talon seinien ulkopuolella, jossa kansa valmistuu valitsemaan kunnanvaltuutettuja. Muutama vuosi sitten, jolloin itse kukin pelkäsi, että tyhjän kukkaron diktatuuri kävisi hänen valtiolta saamansa osuuden kimppuun ja joko pyyhkisi sen pois tai ainakin supistaisi sitä huomattavasti, aiheutti sen, että monet seurasivat tulo- ja menoarvion käsittelyä paljon suuremmalla mielenkiinnolla kuin nykyisin, jolloin useat ihmiset entistä enemmän puuhaavatkin omien asiainsa kuin valtion asiain kanssa. Ei kuitenkaan tapahdu usein, että ankaran selkäsaunan saanut unohtaisi kipunsa ja särkynsä niin pian kuin Suomen kansa on tehnyt. Sehän alistui äskeisinä pulavuosina ankaran taloudellisen kurituksen alaiseksi. Työväen palkkataso painettiin monenlaisia keinoja käyttäen nälkärajalle, osittain sen alapuolellekin, koska palkka usein oli niin pieni, ettei sillä ilman yhteiskunnan apua voinut toimeentulla. Ja varsinaisen väestön elintaso yleensäkin laski varsin huomattavasti. Seurauksena oli m. m., että suurin osa velallisista menetti velan ja koronmaksukykynsä, minkä jatkuminen kuitenkin on kapitalistisen yhteiskuntajärjestelmän tärkeimpiä kulmakiviä. Velan maksuun pystyi etupäässä vain valtio ja erinäiset julkiset yhdyskunnat, joilla oli siihen verotusoikeutensa perusteella paremmat mahdollisuudet. Ei ole kuitenkaan yhden kerran, kun on mainostettu sitä muka suuremoista saavutusta, mikä ilmenee siinä, että ehkä puolet varsinkin ulkomaisista veloista on maksettu äskeisten pulavuosien aikana. Ensi vuodenkin tulo- ja menoarvion perusteluissa hallitus viittaa siihen, että on ollut mahdollista ehdottaa valtiovelan kuoletukseen käytettäväksi varoja enemmän kuin säännöllinen vuotuinen tarve edellyttäisi. Tässä ei paljon merkitse se, onko velka ulkomaille ja tuleeko se ensi vuonnakin maksetuksi kansantalouden ylijäämällä, vai onko ulkomaille ollut velka siirretty kotimaisille markkinoille, ottaen täältä laina. Molemmissa tapauksissa on varat täytynt

saada kansantalouden ylijäämästä. Hallitus kuitenkin on ilmeisesti tyytyväinen tähän tulokseen, ja niin voisi olla myöskin yhteinen kansa ellei se olisi se uhrilammas, joka tämän tyytyväisyyden saa nahoissaan kärsiä. Tähän puoleen ei usein kuitenkaan kiinnitetä huomiota, vaikka totta on, että pulavuosina ei ole vain maksettu velkoja ainakin samalla nopeudella kuin niitä aikaisemmin tehtiin, vaan vieläpä on sekä valtio että valtiopankki varastoineet ostovoimaa joutilaaksi ostamalla ulkomailta kultaa, joka ei varastossa ollen tuota mitään. Näin on eräitä satoja miljoonia ostovoimaa asetettu varjoon, josta sitä ei ole helppo saada toimintaan. Ja tämäkin säästö on ollut otettava kansan hankkimista tuloista.

Näihin sekkoihin on myöskin syytä kiinnittää huomiota siitä syystä, että on ennakolta koetettu saada valtiovarainvaliokunnan työ epäilyksenalaiseksi varsinkin niiden lisäysten vuoksi, jotka valiokunta on pitänyt tarpeellisina valtion tulo- ja menoarvioon tehdä. Tässä ei kuitenkaan pitäisi olla mitään outoa. Asiahan on aina ollut niin, että eduskunta on valtiovarainvaliokunnan aloitteesta lisännyt niitä menoja, joita hallituksessa kohdellaan kylmähkösti. Tällainen työnjako on jokseenkin aina vallinnut. Hallitus harrastaa toisia asioita, eduskunta joitakin toisia. Vaikkapa katsottaisiinkin, että useimmat niistä aloitteista, joita edustajat ovat tehneet, ovat lähinnä verrattavissa vain tiedonantoihin, jotka sisältävät ilmoituksen, että jos herroilla on vapaita varoja, niin aloitteessa mainitulle paikkakunnalle sopii sijoittaa. Tätä keinoa eivät sosialidemokraatit ole koskaan vaaliagitatioissaan käyttäneet, seikka, mikä käy ilmi nytkin esillä olevaan tulo- ja menoarvioon kohdistuvista aloitteista. Vasemmiston taholta on rahaasiaaloitteita tehty yhteensä vain 43, vaikka niitä on kaikkiaan 258. Mainitsemistani 43 aloitteesta on vain 20 paikallisia, muut ovat yleisiä asioita koskevia. Tämä on nähdäkseni niinkuin ollakin pitää. Mutta aloitteita ei kaivatakaan voidakseen osoittaa olevansa toista mieltä kuin hallitus niitten tehtävien suhteen, joita tulo- ja menoarvion avulla on suoritettava. Se käy päinsä niiden määrärahojen puitteissa, jotka aina budjettiin sisältyvät. Ja kun eduskunnassa on aina, kuten huomautin,

pyritty siihen, että valtio suorittaisi myös muita kuin vain virallisia tehtäviä, ei pitäisi lainkaan ihmetellä sitä, että valtiovarainvaliokunta valmistaessaan ensi vuoden tulo- ja menoarviota on hyväksynyt lisäyksiä juuri sellaisiin menoihin, jotka hallitus on jättänyt vähemmälle. Lisäykset ovat jonkinlainen jälkilasku siitä puristuksesta, jonka alaisina äskeisinä pulavuosina jouduttiin elämään. Kohdistuvathan lisäykset sitäpaitsi suurimmaksi osaksi työtä osoittaviin määrärahoihin samoin kuin osaksi sellaisiin, joihin hallituksen olisi lisäbudjetissa ensi vuonna kuitenkin ollut pyydettävä määrärahaa. En puolestani usko, että nekään lisäykset, joita valtiovarainvaliokunta menoarvioon on tehnyt ovat omiaan estämään hallitusta ensi vuonna jälleen antamasta ehkäpä useita lisäbudjettiesityksiä ja vuoden lopulla vielä lisäbudjetin. Näinhän on tapahtunut äskeisinäkin vuosina. Hallituksen tulo- ja menoarvioon pyytämät lisäykset olivat vuonna 1934 yhteensä 875 miljoonaa ja vuonna 1935 yhteensä noin 977 miljoonaa. Näihin lukuihin sisältyy tosin eräitä siirtoja, mutta huomattava osuus niissä on varsinaisten määrärahojen lisäyksiä.

Esillä oleva valtiovarainvaliokunnan ehdotus ei kohota budjetin menopuolta läheskään sille tasolle kuin se on ollut kahtena edellisenä vuonna. Ja täällä onkin jo aikaisemmin osoitettu, että valiokunnan lisäykset ovat täysin perusteltuja ja niiden avulla on vain tarkoitus osaksi lisätä niitä valtion tehtäviä, jotka ovat välttämättömiä, osaksi saattaa eri yhteiskuntaluokkiin kohdistettu valtion huomio edes jossain määrin oikeudenmukaisemmaksi kuin mitä se oli hallituksen esityksessä sekä myöskin nimenomaan pyrkiä palkkojen koroituksiin, koska sitä muuten ei valtionkaan työmailla toimeenpanna. Onkin vaadittava, että hallitus ensi vuoden kuluessa kiinnittäisi entistä suurempaa huomiota valtion töissä olevan työväen palkkojen koroitamiseen.

Sosialidemokraattien tulo- ja menoarvioon liittämässä vastalauseessa kiinnitetään huomiota siihen, että hallitus on vähentänyt 20 pääluokassa olevia tuloatuottamattomia pääomamenoja yli 23 miljoonaa, mutta sensijaan lisännyt puolustuslaitosta koskevan 9 pääluokan menoja lähes 45 miljoonalla, vieläpä 20 pääluokassa olevia puolustuslaitoksen menoja yli miljoonalla

markalla. Se varustelu, jota nykyisin suurella kiireellä eri maissa harjoitetaan, houbuttelee helposti ketä tahansa sykkäisemään kouriinsa, mutta siihen ei pidä kiinnittää koko huomiotansa, koska silloin voi tulla lyöneeksi laimin muita vielä tärkeämpiä velvollisuuksia. Sellainen velvollisuus epäilemättä on myöskin toimeentulon hankkiminen maan vähävaraisimmalle väestölle. Se on myös todellisen puolustustahdon pohja ja perustus, jonka vahvistaminen ja ylläpitäminen on valtion ensimmäinen velvollisuus. Tulemme näihin seikkoihin kiinnittämään huomiota tulo- ja menoarvion yksityiskohtaisessa käsittelyssä, koettaen silloin saada menoarvioon sellaisia muutoksia kuin se vielä kaipaasi.

Ed. U. H a n n u l a: Parin viime vuoden aikana on eräissä ulkomaisissa lehdissä esiintynyt tietoja, joissa on tahdottu Suomen rauhanomainen ulkopoliittikka saattaa epäilyksenalaiseksi, tietoja, joiden mukaan Suomella on liian ystävälliset suhteet eräaseen suurvaltaan sekä toisaalta taasen vihamielisiä aikeita erästä toista suurvaltaa kohtaan. Senjälkeen kuin Suomen ulkopoliittinen orientoituminen Skandinaviaan tuli tosiasiaksi, on nämä skandinaviset suhteemmeikin tahdottu meille epäystävällisiltä tahoilta saattaa maailman silmissä epäilyksenalaiseksi. Suomen hallituksella on varmaan ollut täysi työ torjua tällaisia maatamme vahingoittavia huhuja ja tietoja sekä koettaa osoittaa niiden perättömyyttä. Jossain määrin tässä varmaan on onnistuttukin.

Tätä taustaa vastaan ajateltuna ed. Salmialan puhe oli valitettava. Suomen eduskunnan jäsenenä hän kävi todistamaan nimenomaan sitä, mitä meille vihamieliseltä taholta on ulkomaiden lehdissä väitetty. Ed. Salmialan puheen sisältöhän oli lyhyesti seuraava: Alas Skandinavia, alas kansainliitto, eläköön eräs diktatuurimaa. Muutahan ei meistä ole vihamieliseltä taholta väitettykään. Parempaa asetta heille ei olisi voitu antaa kuin mitä ed. Salmiala puheenvuorossaan teki. Puhe ei ollut palvelus isänmaalle, vaan päinvastoin meille vihamielisille voimille (Vasemmalta: Oikein!). Ne voivat nyt osoittaa, että kaikki se, mitä Suomesta on parin viime vuoden aikana väitetty, puhuttu ja kirjoitettu, pi-

tää paikkansa ja todistajakseen he voivat kutsua ed. Salmialan (Vasemmalta: Oikein, oikein! — Ed. V. Annala: Hölyn pölyä!).

Ulkoasiainministeri Holsti: Herra puhemies! Pari edellistä puhujaa ovat kääntyneet minun puoleeni suoranaisilla kysymyksillä tai hyökkäyksillä ja katson sen vuoksi velvollisuudekseni heti vastata.

Mitä ensinnä tulee ed. Salmialaan, täytyy minun Suomen ulkoasiainministerin ominaisuudessa valittaa, että hän on katsonut mahdolliseksi käyttää verrattain loukkaavaa kieltä sellaisista maista, joidenka kanssa Suomen hallitus ylläpitää ystävällisiä kansainvälisiä suhteita (Ed. H. Ryömä: Edustaa vain 7 prosenttia Suomen kansasta!). Ei sovi käsittääkseni tehdä itseään syy-pääksi loukkaavaan kielenkäyttöön samalla hetkellä kun protesteeraa sellaista kielenkäyttöä vastaan jossakin toisessa maassa (Vasemmalta oikein-huutoja).

Edelleen ed. Salmiala on tahtonut väittää, että Suomen hallitus on vihamielinen Saksalle. Kuitenkin äskeisessä lausunnossani nimenomaan totesin, että hallitus tahoo ylläpitää hyviä suhteita kaikkiin maihin ja mainitsin, mitä nimenomaan Saksaan tulee, juuri siitä, että molemmat hallitukset mitä paraimmassa yhteisymmärryksessä tulevat lähipäivinä aloittamaan kaupalliset neuvottelut keskenään. Täällä ed. Voionmaa viittasi siihen vastaanottoon, jonka ministeri Hackzell sai Saksassa. Minä pyydän lisätä, että se vastaanotto, joka minulle tuli lähtiessäni tänne Suomeen, oli yhtä sydämellinen. Olen siitä antanut Saksan hallitukselle sydämellisen kiitoksen, joten en luule, että molempien hallitusten välillä pitäisi olla mitään väärinkäsitystä siitä, etteikö Suomen hallitus ylläpitäisi mahdollisimman hyviä suhteita myös Saksaan.

Sitten ed. Salmiala on katsonut mahdolliseksi erittäin ankarasti arvostella kansainliittoa. Pyydän huomauttaa, että ihmis-kunta on tuhansia vuosia koettanut ylläpitää keskinäisiä suhteitaan mahdollisimman hyvinä ja aina epäonnistunut ja sen vuoksi on tahdottu luoda kansainliitto. Ei voida edellyttää, että tämä järjestö muutamassa vuodessa saisi täydellistä mullistusta aikaan kansainvälisissä suhteissa. Tarkitaan luonnollisesti paljon aikaa, ennenkuin kansat tottuvat siihen ajatukseen, että

niiden täytyy ylläpitää valtakuntien välisissä suhteissa samoja hyviä suhteita kuin valtakuntien sisäisissä suhteissa.

Pyydän huomauttaa, että mitä tähän eduskuntaan juuri tällä hetkellä tulee, arvoisat kansanedustajat, teidän edessäanne on valtiovarainvaliokunnan mietintö. Siihen sisältyy määrärahan myöntäminen Suomen jäsenmaksun maksamiseksi ensi vuonna kansainliitolle. Minun on mahdotonta muuta edellyttää, kuin että eduskunta pitää edelleenkin suotavana, että Suomi pysyy tämän kansainvälisen järjestön jäsenenä.

Sitten ed. Salmiala on väittänyt, että Venäjä, olisi päässyt kansainliiton jäseneksi vastoin kansainliiton peruskirjan määräyksiä. Tiedän, että sellaisia väitteitä on tässä maassa aikoinaan ollut. Ne ovat vaimenneet siitä nimenomaisesta syystä, että ne väitteet ovat olleet vääriä.

Lopuksi ed. Salmiala on katsonut asianmukaiseksi, että heti kun ensimmäisen keran minulla on kunnia esiintyä Suomen eduskunnan edessä pitkien vuosien jälkeen, hän heti tekee minua vastaan henkilökohtaisia hyökkäyksiä. Mitä niihin tulee, en aio niihin kajota yksityiskohtaisesti. Joskus voi jollakin vertailulla sattua paremmin asian ytimeen kuin pitkillä puheilla, mutta minun täytyy sanoa, että esitetty hyökkäykset ovat olleet niin rampoja, ettei niillä ole ollut edes jalkoja, millä ne ontuisivat.

Ed. Riipinen on erittäin kohteliaasti tehnyt minulle erinäisiä kyselyjä diplomaattisen kielen käytöstä. Minä en tahdo millään tavalla pidentää tätä keskustelua antamalla tässä joitakin tunteja diplomaattisesta kielenkäytöstä, varsinkaan kun ei kukaan muu kansanedustaja ole sitä minulta pyytänyt. Toisaalta minä olen aina valmis ed. Riipiselle antamaan yksityistunteja tämän kielenkäytön alalla (Naurua eduskunnassa).

Ed. Salmiala: (Ed. Räisänen: Elekeehän kiihtyä nyt! — Puhemies koputtaa). Koetetaan, koetetaan.

Vastaa ensinnä herra ulkoasiainministerille. Herra ulkoasiainministeri uskoo ja uskottelee, että asiat voidaan kuitata vain muutamilla sutkauksilla. Se käy ehkä kansainliiton diplomaattipöydän ääressä, mutta se ei käy päinsä silloin kun puhutaan Suomen kansalle, silloin kun on kysymys

asioista, jotka ovat Suomen kansan sydäntä lähellä. Ulkoasiainministeri Holsti on varmasti liian kauan ollut poissa Suomesta. Hän on liiaksi tottunut kansainliiton ilmapiiiriin, jossa pääasia on kauniit sanat, jossa ei ole mitään sisältöä. Herra ulkoasiainministeri kuittasi varsin lyhyesti sen väitteen, että Neuvosto-Venäjä on päässyt kansainliittoon vastoin kansainliiton peruskirjaa. Tätä mieltä ei olla suinkaan yksistään Suomen isänmaallis-kansallisissa piireissä, vaan kansainliitossakin olivat monet sivistys- ja kulttuurivalltiot sitä mieltä, että oli rikos kansainliiton perushenkeä vastaan, jos Venäjä otetaan liittoon (Ed. U. Hannula: Milläs puhuja olisi sen estänyt!). Kansainliiton ensimmäisenä tarkoituksena on, että jokainen sen jäsen ylläpitää niitä perussääntöjä, joita inhimillisuus ja länsimainen kulttuuri pitää alkeellisimpana. Juuri tätä perussääntöä vastaan on Venäjä aina rikkonut ja rikkoo edelleenkin. Tämä vaatimus esitetään kansainliiton peruskirjan ensimmäisessä artikkelissa. Suomenkin taholta olisi pitänyt ehdottomasti vaatia tämän peruskirjan säännöksen soveltamista ja takeita siitä, että Neuvosto-Venäjä tultuaan kansainliittoon noudattaisi tätä alkeellisinta perusvaatimusta. Onko herra ulkoasiainministerin mielestä inhimillisyyden kanssa sopusoinnussa se, että sadat kylät tyhjenetään ja kokonainen heimo lähetetään aroille senvuoksi, että se onnettomuudekseen asuu niiden teiden varsilla, joita suurvalta aikoo käyttää valtavyälänään yrittäessään toteuttaa imperialistisia päämääriään. Kyllä meidän täytyy tottatosiaan asettua näiden pienten heimokansojemme puolelle. Herra ulkoasiainministeriä ei ole liikuttanut Karjalan ja Inkerin hätähuudot eikä ne tuskat, mitä tämä heimomme on saanut kärsiä. Ei kansainliiton neuvostopöydässä eikä sen juhlaillallisissa ajatella tämän onnetonta kohtaloa, mutta Suomen kansa ajattelee Inkeriä ja Karjalaa. Se tietää ja tuntee, että ne on samaa luuta ja samaa lihaa kuin se itse. Se vaatii edustajiltaan, että jotain on tehtävä näiden hyväksi varsinkin senvuoksi, että Suomen kansa on ottanut tavallaan nämä suojelukseensa. Se, mitä tapahtui ennen ja jälkeen vuoden 1910, on luonut Suomen kansalle erityiset velvollisuudet näiden heimokansojen suhteen. Se velvoittaa Suomen kansaa huolehtimaan siitä, ettei Neuvosto-Venäjä ulota kostotoimenpiteitään

näitä heimoveljiämme vastaan. Ja tässä suhteessa on rikottu. Suomen edustus ei ole pitänyt huolta tai koettanutkaan turvata näitä. Vieraat kansat ovat nostaneet hätähuudon näiden puolesta aivan yhtälailla kuin silloin, kun tsaarivalta uhkasi tuhota meidän vapautemme ja kulttuurimme. Sanon, että maamme historian kaikkein synkimpiä lehtiä tulee olemaan se aika, josta kerrotaan, että Suomen edustus ei silloin uskaltanut lausua sanaakaan veljienme ja sisariemme puolesta, jotka kuljetettiin kauas Siperiaan kuolemaan. Minä en tosiaankaan ymmärrä, kuinka ulkoasiainministerillä on rohkeutta puhua niin, minä sanoisin, mahtipontisesti tästä asiasta. Minä uskon, että ulkoasiainministerillä ei ole tiedossaan se, mitä Suomen kansa näistä asioista ajattelee.

Minä en ole puhunut kansainliitosta mitään muuta kuin tosiasioita. Ei kai kukaan voi väittää, että kansainliiton täydellisen voimattomuuden korostaminen on kansainliiton häpäisyä. Minun mielestäni se on väärin, että kansainliitosta esitetään kuvia, jotka eivät ole yhtäpitäviä todellisuuden kanssa, ja ennenkaikkea meidän mielestämme ulkoasiainministerin täytyisi esittää Suomen kansalle todellinen totuus, selvittää sille, mitä kansainliitto voi aikaansaada, jos vaara sitä kohtaa. Ja minun mielestäni jokaisen suomalaisen on tässä kohden koetettava avata kansamme silmiä niin että se koettaisi hankkia itselleen turvaa sieltä, mistä sitä on saatavissa. (Eduskunnasta: Mistä se on sitten saatavissa? — Berlinistä?). Siitä, että kehitetään ennenkaikkea tämän kansan puolustustahtoa ja saatetaan puolustuslaitos siihen kuntoon, että se on kelvollinen käytettäväksi (Ed. Sergelius: Sellaiseen kuntoon me emme voi sitä saada milloinkaan!).

En ole myöskään millään tavoin herjannut ja häpäissyt Skandinaviaa. Olen sanonut, että siellä eletään marxilaisuuden lumoissa. Ja ei kai kukaan rehellisesti tahdone väittää, ettei marxilaisuus Ruotsissa olisi vihamielistä saksalaiselle maailmankatsomukselle ja valtiomahdille. Valtioiden välillä vallitsee muodollinen kohteliaisuus, mutta siihen se rajoittuukin. Tosiasiassa Skandinavian vallanpitäjät eivät toivo mitään muuta niin paljon, kuin että Saksan valtiolta, semmoisena kuin se nyt on, luhistuisi. Se on totuus, ja minun käsityk-

seni mukaan, kun me olemme niin tiiviisti liittyneet tähän rintamaan tuomatta samalla julki käsitystämme siitä, että me emme omaksu tätä marxilaista suuntautumista saksalaista valtiovaltaa ja maailmankatsomusta vastaan, me olemme ulkonaisesti liittyneet tuohon Saksanvastaiseen rintamaan. Minä korostin nimenomaan, että meidän täytyy olla puolueettomia. Meidän tärkein tehtävämme on, että me emme todellakaan asetu puolustamaan toista tai toista. Mutta nykyinen suuntaus merkitsee tosiasiallista suuntautumista saksalaista vastaan, ja minä rohkenen edelleenkin väittää: kun tosi tulee kysymykseen, kun me tarvitsemme apua, niin Skandinaviasta sitä emme saa, mutta uskon sen, että me voimme saada apua Keski-Europasta, ja minun mielestäni kansakunnan on huolehdittava siitä, ettei se tee mahdottomaksi tätä apua sen takia, että se on rauhanaikana osoittautunut vihamieliseksi noita maita kohtaan. Kansakunnan on huolehdittava siitä, että sillä on käytävissä ne apukeinot, mitä se välttämättömästi tarvitsee, ja meillä ei todellakaan ole varaa olla vihamielisiä Saksan kansakuntaa kohtaan (Ed. Lohi: Ei me ollakaan, ei kukaan!). Minä pyytäisin vain ed. Lohea lukemaan „Suomen Sosialidemokraattia”. Jokikinen päivä on siinä mitä vihamielisimpiä kirjoituksia Saksaa vastaan. Niinikään pyydän ed. Lohea lukemaan kirjoituksia „Turun Sanomista”, niin selviää, mikä on edistyspuolueen sen suunnan suhde Saksaan. Minä sanoin nimenomaan, me olemme kyllä ulkonaisesti kohteliaita, mutta ei riitä tämä ulkonainen kohteliaisuus, meidän täytyy olla myöskin asiallisesti puolueettomia (Ed. Voionmaa: Natsilaisia!).

Ed. Rantala: En ollut aikunut puuttua ollenkaan tähän yleiskeskusteluun, mutta ed. Riipinen asiattomilla hyökkäyksillään valtiovarainvaliokuntaa kohtaan antoi aiheita tämän puheenvuoron käyttämiseen. Tahdon oikaista hänen lausuntoaan siltä osalta, mikäli se koskee valtiovarainvaliokunnan työskentelyä ja ed. Riipisen y. m. lakialoitteen käsittelyä valtiovarainvaliokunnassa.

Ed. Riipinen väitti valiokunnan laiminlyöneen hänen ja eräiden muiden edustajien lakialoitteen n:o 37 aikoinaan käsittelyn. Tämä väite oli kouluesimerkki siitä, millä tavoin ja minkälaisilla perusteilla saa-

tetaan aivan kestäättömällä tavalla valtiovarainvaliokunnan työtä arvostella. Ed. Riipisen toki pitäisi useita vuosia täällä istuneena tietää, että valtiovarainvaliokunnan aivan samoin kuin muidenkin eduskunnan valiokuntien on noudatettava eduskunnan hyväksymää työjärjestystä. Nyt on turha kiukutella valiokunnalle siitä, että se noudattaa valtiopäiväjärjestystä ja hyväksyttyä työsuunnitelmaa. Totta kai valiokunta on käsitellyt esim. ed. Estlanderin rahaasia-aloitteen, kuten sen on valtiopäiväjärjestyksen mukaan ollut käsiteltävä kaikki rahaasia-aloitteet hallituksen tulo- ja menoarvioesityksen yhteydessä. Siinä ei siis ole tapahtunut mitään väärää. Että valiokunnan taas on edustajien lakialoitteet käsiteltävä vasta sen jälkeen, kun hallituksen esitykset valiokunnassa on käsitelty, se taas on valtiopäiväjärjestyksessä säädetty. Kun tällä hetkellä valtiovarainvaliokunnassa vielä on useita hallituksen esityksiä käsittelemättä, ei valiokunnalla ole ollut mitään mahdollisuutta edes ed. Riipisen lakialoitteeseen nähden tehdä poikkeusta. En muista koskaan eduskunnassa esitetynkään vaatimusta, että valtiovarainvaliokunnan pitäisi poiketa eduskunnan vahvistamasta työsuunnitelmasta. Tänä syksynä vahvistetun työsuunnitelman mukaan valtiovarainvaliokunnan on käsiteltävä paitsi toisille valiokunnille annettavia lausuntoja ja hallituksen esityksiä ja kertomuksia kokonaista 16 edustajan lakialoitetta ennenkuin ed. Riipisen y. m. kysymyksessä oleva lakialoite voi tulla käsiteltyksi. Että valiokunta eräitä näistä lakialoitteista on joutunut jo käsittelemään riippuu siitä, että sanotut lakialoitteet ovat kiinteästi olleet sidotut ensi vuoden verolakesityksiin. Ed. Riipisen y. m. aloitteen lakitekstissä taas ei millään tavalla viitatakaan siihen, että laki olisi tarkoitettu esim. ensi vuoden alusta voimaanastuvaksi.

Olen tahtonut tällä tavalla väärinkäsitysten välttämiseksi osoittaa, miten asiattomasti ed. Riipinen on osaltaan tämän valtiovarainvaliokunnan mietinnön käsittelyn ja sen arvostelun aloittanut.

Ed. Kivimäen lausunnon johdosta olisi myöskin joitakin reunahuomautuksia tehtävä, ennen kaikkea mikäli hänen lausuntonsa kosketteli kansakoululaitoksen arvio määrärahoja. Niihin kumminkin on täällä tilaisuus vielä asianomaisen pääluokan kohdalla lähemmin puuttua.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Tämän asian käsittely keskeytetään nyt.

6) Ehdotukset laiksi tullien kantamisesta vuonna 1937.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitellyt hallituksen esitys n:o 2 ja ed. Inkilän y. m. lak. al. n:o 22, jotka sisältävät yllämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24.

Keskustelu:

Ed. Salmenoja: Herra puhemies! Usea edustaja lieene pannut merkille, että se hiljainen myötätuuli, joka viime vuonna tuntui puhaltelevan tullirasituksen lievittämisen puolesta, on jälleen kääntymässä melkoisen kovaksi vastatuuleksi. Että näin on käynyt, sen kyllä ymmärtää. Ei ole ollut istumassa valtiotalouskomitea, joka viime vuonna, vaikka tosin hyvin varovasti, edes osoitti tien pään tullien alentamiseen ja aikaansai porvarillisessakin yleisössä jonkinlaisen herätyksen tämän asian suhteen. Merkille pantava seikka on sekin, että valtiollisten vaalien nyt ollessa kaukana, ei porvarillisilla puolueilla, ainakaan toistaiseksi, ole mitään mielenkiintoa, — ei ainakaan teoissa, — tullirasituksen lievittämiseen edes siinä määrin kuin tapahtui viime vuonna. Helsingin Sanomat tosin viittaili elokuussa julkaistussa pääkirjoituksessaan siihen suuntaan, että viime vuonna tapahtunut eräiden kulutustavarain tullien alentaminen oli hyvin perusteltu. Niinikään sanottiin mainitussa kirjoituksessa, että yleinen tyytyväisyys ja alennuksen vaikutuksen huomaamattomuus osoittaa, että ne peloittelet, joita tullien alentamisen vastustajat esittivät, ovat olleet aiheettomia. Noista mainitun lehden mainitsemista peloitteiluista vähän enemmän hiukan myöhemmin.

Tässä kohden sen sijaan on syytä sekä Helsingin Sanomille että muille porvarileh-

dille ja „puolueettomalle”, viimeainittu tosin sitaattien sisällä, suurmaataloustuotajain äänenkannattajalle huomauttaa seikasta, jonka he itsekin varsin hyvin tietävät, siitä nimittäin, että hintojen nousun johdosta viljatulli tosiasiaa näinä aikoina on muodostunut viimevuotista vastaavan ajan tullia raskaammaksi ja että perushinnan nousu niinikään on tehnyt kahvinkin tullin alennuksen merkityksettömäksi. Mutta ennenkuin menen näihin yksityiskohtiin, pidän asianmukaisena taas kerran hiukan tarkastaa välillistä verotustamme, josta tuli muodostaa oleellisimman osan, hieman yleisemmästäkin näkökulmasta.

Olen äskettäin joutunut tutustumaan eräaseen Ruotsissa tänä vuonna julkaistuun laajaan viralliseen tutkimukseen, joka käsittelee hyvin perusteellisesti verorasitusta sekä Ruotsissa että 11 muussa maassa, kuullen näitten maiden joukkoon myöskin Suomi. Sivuttaen tässä nyt sen kaiken muun mielenkiintoisen, joka mainittuun julkaisuun sisältyy, mainitsen ensiksikin, että puheenaolevan teoksen mukaan kaikki julkiset verot ovat Suomessa ajanjaksona 1913—1933, siis kahden viimeisen vuosikymmenen aikana kasvaneet 148 %:lla, kun kaikkien verojen kasvu esim. Ruotsissa on 102 % ja eräissä Keski-Euroopan maissa kuten Hollannissa vain 85 %. Tähän meidän maamme verojen kasvuun epäilemättä on voimakkaasti vaikuttanut juuri välillinen verotus, tullit ja kulutusverot, mikä näkyy siitä, että vuonna 1933 Suomessa mainitut verot tekivät 51.7 % kaikista niin valtion kuin kuntainkin kantamista verotuloista, kun Ruotsissa vastaava prosenttiluku oli 41.4, Norjassa 37.9 % ja Englannissa 36.4 %. Tämä prosenttiluku onkin meillä korkeampi kuin missään muussa vertailun kohteena olleessa maassa. Tulo- ja omaisuusverot taas muodostaa meillä kaikista verotuloista 43.6 %, kun sama luku Ruotsissa on 55.4 %, Norjassa 60.3 % ja Englannissa 51.3 %. Erittäin epäedulliseksi käy mainitun teoksen mukaan verotusolajemme nurinkurisuus kun vertailupohjaa kavennetaan ja pysähdytään vain katsomaan, mikä osuus valtion kantamilla eri verolajeilla on verojen kokonaistulotossa.

Kaikista valtion kokoamista veroista Suomessa tekivät tullit ja kulutusverot 74.7 %, Ruotsissa 69.9 %, Tanskassa 63 ja Englan-

nissa 44.8 %. Tähän sarjaan nimenomaan myöskin Ruotsissa vaikuttavat korkeat kulutusverot. Mutta jos rajoitumme tarkastamaan vain yksinomaan tuontitulliverotusta, josta tässä nyt ensi sijassa on kysymys, niin — edelleen siis mainitun ruotsalaisen julkaisun mukaan — huomaamme, että 1934 tulliverotus Suomessa tuotti kaikista valtion verotuloista 60.3 %, kun vastaava prosenttiluku Ruotsissa oli vain 19.9 %, Norjassa 35.8 %, Tanskassa 23.6, Saksassa 14.8, Ranskassa 11.1 ja Englannissa 25.3 %. Totisesti meidän täytyy tätä tulliverotusvertailua katsoessamme myöntää, että olemme päässeet ennätyksiin vähän muussakin kuin urheilun alalla.

Jos sitten panemme sivuun mainitun ruotsalaisen tutkimuksen ja tarkastelemme hiukan vielä omia suomalaisia tilastojaamme, niin havaitsemme, että eivät asiat äksensanotusta parane, pikemminkin ehkä vain pahenevat. Niin erittäin, mikäli on kysymys toisaalta tulo- ja omaisuusveron ja toisaalta taas tullien sekä valmisteverojen keskinäisestä suhteesta. 15 vuotta takaisin, v. 1921, kannettiin tulo- ja omaisuusveroa maassamme 538 milj. markkaa ja välillisiä veroja, siis tulleja, kannettiin samaan aikaan 678 milj. markkaa. Välillisten ja välittömien verojen erotus oli tällöin 140 milj. markkaa. Viime vuonna kannettiin tulo- ja omaisuusveroa 575 milj. markkaa, mutta tulleja ja valmisteveroa 1,879 milj. markkaa. Tämä asetelma on paljon puhuva. V. 1935 oli tärkeimpien välittömien verojen tuotto vain 37 milj. markkaa enempi kuin 15 vuotta aikaisemmin, vaikka toki luulisi, että ainakin omaisuudet näinä 15 vuotena ovat entisestään suurestikin kasvaneet. Sen sijaan välillisen veron tuotto oli mainittuna vuotena, siis v. 1935, 1,200 milj. markkaa suurempi kuin v. 1921. Me huomaamme, että näinä vuosina siis välitön verotus on vain $\frac{1}{3}$ välillisestä verotuksesta. Ja kerran kuitenkin, siis 15 vuotta aikaisemmin, nämä molemmat veroryhmät ovat olleet aika lähellä toisiaan.

Tätä taustaa vastaan katsottuna olisi odottanut, että joitakin helpotuksia olisi tullitariffiimme nytkin saatu. Tämä on kumminkin ollut turha odotus. Hallituksen esityksessä pyrittiin kokonaan päinvastaiseen eikä valiokunnan tullilakimietintö ole hallituksen esitystä paljon kummempi. Tosin valiokunnan ehdotus liukuvasta ruis-

tullista aikaansaa sen, että rukiin tulli ensi vuoden alusta alentunee 1 markaksi, mutta mitä se merkitsee? Sitä vain, että rukiin kotimainen hinta sittenkin vielä jää noin 30—40 penniä kalliimmaksi viime vuoden keskihintaa, joka Maataloustuottajain Keskusliiton tilaston mukaan viime vuonna oli 1:96 kilolta. Kuluvan vuoden elokuussa, siis heti kun uusi sato tuli markkinoille, rukiin hinta alkoi tuntuvasti nousta. Tietysti maailman markkinahintojen nousu, johon taasen on useita syitä, aikaansai myöskin nousun meillä. Kuluneena syyskautena on rukiista siten maksettu 2:40—2:60 kilolta, ollen rukiin hinta näin ollen 40—50 penniä kalliimpi vuoden 1935 keskihintaa. Yksistään siis jo näiden muuttuneiden hintasuhteiden, jossa tulli vaikuttaa koko määrällään, olisi tullut johtaa rukiin tullin tehokkaaseen alentamiseen. Siihen ei kuitenkaan päästä sillä liukuvalla järjestelmällä, jota valtiovarainvaliokunta ehdottaa. Sitävastoin mielestäni ne liukuvat tullit, jotka sisältyvät mietintöön liitettyyn sosialidemokraattien vastalauseeseen, aikaansaisivat sen, että rukiin hinta tulisi silloin olemaan noin 2 markan kummallakin puolella eli siis siinä tasossa, joka ajateltiin rukiin hinnaksi silloin kun se aikoinaan suunniteltiinkin vakautettavaksi. Valiokunnan ehdotus taas kiteyttää rukiin hinnan tuohon 2:25—2:50 vaiheille.

Vielä enemmän kuin rukiin hinta on vehnän hinta markkinoilla noussut. Viime vuoden keskihinta oli 2:57 kilolta, mutta kuluneen syksyn kuukausina on hinta liikkunut 3:20—3:50 välillä. Nousu on siis ollut noin 80 penniä kilolta. Se 35 pennin tullialennus, jota sosialidemokraatit ehdottavat, on näin ollen mitä kainoin ehdotus. Yksistään jo tapahtuneet hinnan nousutkin olisivat velvoittaneet eduskuntaa viljatullien alentamiseen. Nyt, kun ei niin tapahdu, saavat vähäväkiset kuluttajat kohevissa leivän hinnoissa kohta menettää sen pienen palkanlisän, minkä mahdollisesti — sanon mahdollisesti — jokin työläisryhmä on onnistunut näinä vuosina itselleen hankkimaan. Viljatullikysymyksen ollessa nyt siinä missä se on hymyilyttävät ne peloittelet, jotka viime vuonna, silloin kun 15 pennin ruistullialennus tullitariffiin tehtiin, täällä eduskunnassa, varsinkin maalaisliiton taholta, esitettiin. Silloin m. m. sellainen arvovaltainen kansanedus-

taja kuin herra Ellilä, nykyinen maataloushallituksen pääjohtaja, puhui siihen suuntaan, että jos rukiintulleista hiukankin murenetaan, niin 8,000 henkeä saadaan piakkoin vapauttaa maatalouden palveluksesta. Hän sanoi myöskin, että tullitariffiin kajoaminen saattaa koko kansantalouden koneiston ontumalla käymään. Herra Ellilä ei nähnyt pitkälle, mutta silloinen maatalousministeri, herra Jutila, näki kylläkin, ehdottaessaan ruistulleihin 15 pennin alennusta, mutta samaan aikaan tehdessään ehdotuksen, tai ainakin ollessaan hallituksessa, jossa tämä ehdotus tehtiin, siitä, että liukuvasta tullijärjestelmästä siirrytään kiinteään tullin ja todellisuudessa siis aikaansaatiin, kuten olemme huomanneet, tullin korotus. Tässä kohden katson vielä olevan syytä mainita eräistä naapurimaamme numeroista. Tosin ed. Salmiala on täällä julistanut, ettei meidän ole katsottava Ruotsin puoleen nimenomaan, kun on kysymys elintasostamme, mutta sille emme mitään mahda, että ihmisethän mielellään aina kurkistavat sinne, missä on hiukan parempaa kuin itsellään, ja paljonkin parempaa, kuten tässä tapauksessa on asianlaita. Ruotsissa on rukiin hinta ollut näinä aikoina 100 kilolta, jolta erältä siellä hinta määrätään, 17.5—18 kr. eli siis Suomen rahassa laskettuna 2: 05—2: 10 kilolta. Ja vehnän hinta siellä on ollut siinä 18.5—19 kr. vaiheilla 100 kilolta, eli siis meidän rahassa laskettuna 2: 17—2: 22 kilolta. Kumpikin viljatulli on Ruotsissa 43 penniä kilolta. Siellä on siis sekä ruis että vehnä suunnilleen samanhintaiset, mutta huomaamme, että ruis siellä on noin 35—50 penniä ja vehnä enemmän kuin 1 mk. halvempi kuin meidän hintamme ovat. Meidän maatalousmiehemme, ainakin valtiovain valiokunnassa, sanoivat, että Ruotsi on hedelmällinen ja sen vuoksi viljanhintamme ei ole verrattavissa naapurimaamme viljanhintoihin. Minä myönnän, että Ruotsi, varsinkin sen eteläisin osa, on tietenkin hedelmällisempää maaperältään kuin maaperä Suomessa. Mutta tässä asiassa on kuitenkin eräs tärkeä mutta, ja se on tämä: pitääkö meidän pikkuviljelijäimme, siis niiden, joilla ei ole juuri nimeksikään viljaa myydä ja jotka monasti myös ovat palkkatyöläisiä, pitääkö heidän huonosti palkattujen ja aliravittujen työläisten kanssa ottaa yksin kantakseen seuraukset siitä, etteivät maatalous-

tuotteiden myyjät saa täällä aivan yhtä hyviä satoja kuin Ruotsissa? Onko oikein, että pieneläjät saavat tämän vuoksi maksaa korkeampia hintoja elintarpeistaan kuin mitä Ruotsin samanlainen vähäväkinen kansa joutuu maksamaan, ei vain viljatuohteistaan, vaan hinnan ero on myös havaittavissa monien muidenkin kulutustavarain kohdalla. Mainitsen tässä vielä muutamia esimerkkejä. Meillä esimerkiksi raa'an halvimman kahvin tukkuhinta on nykyisin 18: 70, vastaavan hinnan Ruotsissa ollessa 14: 90. Tässä tavarain hintaero johtuu kokonaan tullista, joka meillä on tähän saakka ollut 9 markkaa kilolta ja Ruotsissa 5: 27 kilolta. Kuten muistetaan, laski kahvin tulli viime vuonna meillä 3 markkaa. Mutta kun tässäkin tavarassa perushinnan nousu lähentelee siinä 2: 50, niin tosiasiaassa viime vuonna saavutettu kahvitullin alennus on huvennut olemattomiin. Kidesokeria ostavat ruotsalaiset kuluttajat siinä 4: 50 korvilla kilo, kun hinta meillä on 5: 65—6 markkaa, riippuen maan eri osista ja rahtisuhteista. Viimeksimainitusta tavarasta on tulli meillä 3: 80, kun Ruotsissa vastaava tulli on 1: 17 ja raakasokerin kohdalla vain 82 penniä. Enempiä hintavertailuja tekemättä ei siis voida kieltää naapurimaamme tärkeimpien kulutustavarain — minä erotan niistä vain, koska siihen tullaan täällä vetoamaan — hintojen olevan halvemmat kuin ne ovat meillä. Mutta niinkuin hyvin tiedetään tämä on vain asian toinen puoli. Mainittu hintaero tulee sitäkin murheellisemmaksi, kun muistamme Ruotsin työläisten korkeat palkat. Kansainvälisen työtoimiston tilastoissa Ruotsin työväestön palkat vaihtelivat eri ammateissa viime vuonna siten, että tuntitulo Suomen rahaksi laskettuna oli 14: 50—31: 97. Tuollaisista palkoista jo toki kannattaisi maksaa elintarpeista vieläkin parempia hintoja kuin mitä me täällä joudumme palkoistamme maksamaan. Kun muistamme, että meillä täällä Suomessa työläisten alimmat tuntipalkat tälläkin hetkellä tuskin ovat 4 markkaa — minä liioitelen kai sanoessani sen — mutta harvoissa tapauksissa kohoavat 6—7 markkaan — ja kun vertaa näitä tuntipalkkoja Ruotsin työläisten nauttimiin palkkoihin, niin täytyy valittaa, että meidän on maksettava elintarpeistamme, nimenomaan tullien vuoksi, niin korkeita hintoja kuin niistä joudumme

maksamaan. Ja katkerinta on vielä se, että juuri kaikenlainen viljattavara, siis jokapäiväinen leipämme samoin kuin muutkin tärkeät kulutustavaramme ovat ankarimmin tulliverotetut. Täällä eduskunnassa ja muualla on moneen otteeseen osoitettu se kiistämätön totuus, että mitä niukempi on jonkun kansalaisen tulo, sitä enemmän hänen on uhrattava tullirasituksen leppymättömälle alttarille. Ja monasti tämä tapahtuu tinkimällä välttämättömmästä, siitä vähimmästä elannosta, johon toki jokaisella ihmisellä pitäisi olla eittämätön oikeus.

Sosialidemokraatit ovat valiokunnan mietintöön liittäneet vastalauseen, jossa, hyvin vaatimattomasti siinäkin, esitetään tärkeimpiin elintarvenimikkeisiin kohdistuvia tullien alennuksia. Täten esitettyjen alennusten yhteinen määrä tietäisi rahassa noin 130 milj. markkaa tullitulojen vähennystä. Vähennyksiin tarvittavat varat olisivat käsittääkseni otettavat, kuten täällä aikaisemmin olen jo erään toisen asian yhteydessä huomauttanutkin, lisätyistä puolustusmenojen määrärahoista, samoin kuin eräiden muidenkin menoluokkien lisätyistä menoista, ehkä myös supistamalla juoksevien menojen käyttöä valtiolainojen lyhennykseen. Luulen myös, että tullialennukset lisäävät eräiden tavaroiden tuontia tulevina vuonna — meillä on siinä suhteessa hyviä esimerkkejä kuluvalta vuodelta — sillä tavalla korvaten osaksi tullien vähennyksen. Sitäpaitsi otaksuen — tänään julkaistuista sanomalehtiutisista päätellen —, että se alennus, minkä valtiovarainvaliokunta tullituloissa teki, oli täysin aiheeton ja että tässäkin suhteessa saataisiin vähennykseen korvausta, koska tullitulot nousevat arvioitua summaa suuremmaksi. Meillä on näinollen kaikki edellytykset tällä kertaa tullien tuntuvaan alentamiseen. Tällaisena hyväksikehuttuna aikana olisikin toki muistettava kansamme vähäväkistä osaa, sillä vähillä voimillaan on se liiankin kauan saanut kantaa tullitaakan raskainta nurkkausta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

7) Ehdotus laiksi kunnan hallinnon lisäystä valvonnasta 2 päivänä kesäkuuta 1933 annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 10 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 54, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 10.

Kukaan ei halua puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Venho: Suuri valiokunta kokoontuu huomenna kello 9,30.

Pöydällepanot:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

8) Kalastuslainsäädännön uudistamista

tarkoittavien toivomusaloitteiden johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 9; sekä

9) Ehdotuksen laiksi teurastetun siipikarjan ja syötävän metsänriistan maastaviennistä sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 11.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna kello 11,30.

Täysistunto lopetetaan kello 16.

Pöytäkirjan vakuudeksi:
E. H. I. Tammio.

32. Perjantaina 4 p. joulukuuta 1936

kello 11,30.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi kiellosta käyttää maatalouskiinteistöä velan maksuun eräissä tapauksissa 758
 Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 28; lakivaliokunnan mietintö n:o 13; hallituksen esitys n:o 48.

Ainoa käsittely:

2) Ehdotus valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1937 „
 Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25; hallituksen esitys n:o 1; rah. al. n:ot 1—258.
 3) Ehdotus toivomukseksi kalastuslainsäädännön uudistamisesta —
 Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 9; ed. Juneksen y. m. toiv. al. n:o 50; ed. Ravon y. m. toiv. al. n:o 51.

Ensimmäinen käsittely:

4) Ehdotus laiksi teurastetun siipikarjan ja syötävän metsänriistan maastaviennistä 829
 Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 11; hallituksen esitys n:o 55.

Pöydällepanoa varten esitellään:

5) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 6 lakialoitteen johdosta, joka

Siv.

sisältää ehdotuksen laiksi valtiopäiväjärjestyksen 7 §:n muuttamisesta .. 829

6) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 7 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi valtiopäiväjärjestyksen 7 ja 13 §:n muuttamisesta 630

7) Lakivaliokunnan mietintö n:o 14 vuoden 1935 valtiopäivillä lepäämään jätettyjen ehdotusten johdosta laeiksi oikeudenkäymiskaaren 17 luvun, 21 luvun 3 §:n ja 24 luvun 3 §:n, maakaaren 1 luvun sekä rikoslain 17 luvun muuttamisesta „

8) Lakivaliokunnan mietintö n:o 15 hallituksen esityksen johdosta laiksi alusrekisterilain muuttamisesta „

9) Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 3 tieteellisen tutkimustyön edistämistä tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta „

10) Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 4 korkeakouluopetuksen saattamista tarkoituksenmukaisemmaksi tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta „

11) Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 4 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen merimiehen työajasta annetun lain muuttamisesta .. „

Puhetta johtaa puhemies Hakkila.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi varapuhemies von Born sekä edustajat Alestalo, Kannisto, Koivulahti-Lehto, Malakmäki, Marttila ja Oksanen.

Ilmoitusasiat:**Lomanpyynnöt.**

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tämän istunnon alkuosasta yksityisasiain tähden edustajat Malkamäki ja Marttila, tästä istunnosta yksityisasiain vuoksi ed. Ales-talo sekä huomispäivän istunnosta virka-asiaain ja kunnallisten tehtävien takia ed. Salovaara.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Venho: Suuri valiokunta kokoon-tuu huomenna kello 9,30.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

- 1) Ehdotus laiksi kiellosta käyttää maata-louskiinteistöä velan maksuun eräissä tapauksissa.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 48, jota on valmistele-vasti käsitelty lakivaliokunnan mietin-nössä n:o 13 ja suuren valiokunnan mietin-nössä n:o 28, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä pää-tetty lakiehdotus voidaan nyt joko hyväk-syä tai hylätä.

Puheenvuoroja ei haluta.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely juliste-taan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

- 2) Ehdotus valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1937.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 25 valmistelevasti käsiteltyt hallituksen esi-

tys n:o 1 valtion tulo- ja menoarvioksi vuo-delle 1937 sekä rah. al. n:ot 1—258 esitel-lään ainoaan käsittelyyn.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25.

Eilisessä täysistunnossa suoritettiin yleis-keskustelu loppuun. Nyt siirrytään tulo- ja menoarvion yksityiskohtaiseen käsitte-lyyn.

Varsinaiset menot.

1 Pl.

Yleiskeskustelussa ei haluta puheenvuo-roa.

Luku I Presidentti, luku II Presidentin asunnot, luku III Presidentin kanslia ja luku IV Erinäiset määrärahat, hyväksytään.

2 Pl.

Yleiskeskustelua ei haluta.

Luku I Valtiopäiväkustannukset, luku II Valtiontilintarkastajat, luku III Eduskun-nan oikeusasiamies ja luku IV Erinäiset määrärahat, hyväksytään.

3 Pl.

Yleiskeskustelussa ei haluta puheenvuo-roa.

Luku I Valtioneuvosto, luku II Oikeus-kanslerin virasto ja luku III Erinäiset mää-rärahat, hyväksytään.

4 Pl.

Yleiskeskustelussa ei haluta puheenvuo-roa.

Luku I Valtioneuvoston kanslia, luku II Tilastollinen päätoimisto, luku III Valtio-neuvoston julkaisuvarasto, luku IV Edus-kunnan kirjasto ja luku V Erinäiset mää-rärahat, hyväksytään.

5 Pl.

Yleiskeskustelu:

Ulkoasiainministeri Holsti: Herra puhemies! — Hallitus on esityksessään valtion tulo- ja menoarvioksi ensi vuodeksi ehdottanut, että Rio de Janeiroon perustettaisiin itsenäinen lähetystö. Tätä tarkoitusta varten sisältää menoarvioehdotus yhteensä 368,000 markan nettolisäyksen. Tämä määrä käsittää myöskin 150,000 markkaa kertamenona ministerin asunnon kalustamista varten, joten vakinainen lisäys menoarvioon olisi vain 218,000 markkaa. Tämä menoerä on niin pieni, ettei sen myöntämistä pitäisi vastustaa, sillä kysymyksessä on Suomen poliittisten ja kaupallisten etujen valvominen välillisesti koko laajassa maanosassa ja välittömästi koko tämän maanosan suurimmassa ja tärkeimmässä valtiossa.

Valtiovarainvaliokunta ei ole tullut vakuutetuksi Brasiliaan perustettavaksi esitetyn lähetystön välttämättömyydestä ja on poistanut mietinnössään sitä varten ehdotetut varat. Vaikkakin minulla on jo ollut tilaisuus valiokunnassa esittää ne syyt, jotka puolustavat puheenaolevan lähetystön perustamista, sallittaneen minun vielä lyhyesti esittää eduskunnalle, miksi itsenäisen lähetystön perustaminen Brasiliaan on välttämätöntä.

Suomen diplomaattisen edustuksen laajentaminen Etelä- ja Keski-Amerikassa on jo kauan ollut ajankohtainen. Vain pula aikana tässä suhteessa noudatettu pidättyväisyys on sen estänyt. Suomella on tätä nykyä koko tässä laajassa ja väkirikkaassa maanosassa vain yksi ainoa lähetystö, jonka toinen osa toimii Buenos Airesissa ja toinen Rio de Janeirossa. Suomen ministeri on lisäksi akkreditoitu Chileen ja Uruguayhin. Sanon heti suoraan, ettei edes tämän yhden lähetystön perustaminen Etelä-Amerikkaan Buenos Airesissa olevan lähetystön lisäksi ajan mittaan tule riittämään, vaan Suomen edustusta on siellä edelleenkin kehitettävä. Etelä- ja Keski-Amerikassa, Länsi-Intian saaret mukaan luettuina, on yhteensä 20 itsenäistä valtiota, joista useimpien kanssa Suomella on nykyisin sangen vähän kosketuksia. Maamme kaupan kehittämisen kannalta välttämättömiä kauppasopimuksia on vain Argentinan, Brasilian,

Chilen ja Uruguayn kanssa, siis maiden kanssa, joihin Buenos Airesissa asuva ministeri on akkreditoitu. Tähän mennessä on turhaan koetettu kauppasopimuksia tehdä muiden kanssa, sillä ne on yleensä tehtävä paikan päällä eikä lähettilästä ole voitu muiden töittensä takia panna matkustamaan ympäri Etelä- ja Keski-Amerikkaa, johon viennillämme kuitenkin on varsin suuria mahdollisuuksia. Muilla pohjoismailla onkin sekä poliittisten että kaupallisten etujensa valvomista varten puheenaolevissa maissa useampia itsenäisiä lähetystöjä. Ruotsilla on niitä neljä, nimittäin Argentiinassa, Brasiliassa, Perussa ja Meksikossa. Lisäksi on sillä osalähetystöt lähetystöneuvoksineen, Chilessä ja yhteisesti Kolumbiassa ja Venezuelassa. Norjalla on kolme lähetystöä ja Tanskalla kaksi huolimatta siitä, että näiden maiden vienti nimenomaan Brasiliaan on pienempi kuin Suomen. Tanskakin, joka vie pääasiassa maataloustuotteita ja jonka ei luulisi Etelä-Amerikassa varsin laajaa edustusta tarvitsevan, on katsonut tarpeelliseksi pitää siellä yllä kahta itsenäistä lähetystöä.

Kun hallitus on ehdottanut itsenäisen lähetystön perustamista Brasiliaan on se lähinnä johtunut pyrkimyksestä laajentaa Suomen diplomaattista edustusta Etelä- ja Keski-Amerikassa. Edustustojen perustaminen muihin maihin ennen Brasiliaa, on mahdotonta, sillä Brasilia on, kuten jo huomautin, maanosan suurin ja tärkein valtio. Sen asukasluku on 44 miljoonaa ja Argentinan, lähinnä tärkeimmän maan, 12 miljoonaa. Itsenäisen lähetystön perustaminen Brasiliaan on välttämätöntä jo siksi, että välimatka Buenos Airesin ja Rio de Janeiron välillä on niin suuri, ettei Buenos Airesissa asuva ministeri voi käydä Rio de Janeirossa kuin kerran, nimittäin valtakirjansa jättämässä. Brasiliassa ei lisäksi mielellään nähdä, että sinne akkreditoitu ministeri asuu Argentiinassa. Tällaiset kunnianarkuussyyt on myöskin hyvin ymmärrettävästi otettava huomioon diplomaattista edustusta Etelä-Amerikassa järjestettäessä.

Suomen diplomaattisen edustuksen laajentaminen Etelä- ja Keski-Amerikassa on välttämätöntä ensiksikin poliittisista syistä. Kaikki Etelä- ja Keski-Amerikan maat kahta lukuunottamatta ovat kansainliiton jäseniä, kaksi niistä on edustettuna kansainliiton neuvostossa. On selvää, että

näillä mailla on suuri merkitys kansainvälisessä politiikassa ja että niiden kanssa on tämän vuoksi oltava nykyistä paljon suuremmassa ja kiinteämmässä kosketuksessa. Tämä voi tietenkin jossain määrin tapahtua kansainliiton keskuksessa, mutta ei siinä määrin kuin olisi välttämätöntä. Vain paikan päällä asianomaisten maiden politiikkaa seuraten ja kiinteässä kosketuksessa poliittisen elämän johtomiesten kanssa voidaan maallemme merkityksellisiä ja hyödyllisiä ensi käden tietoja saada ja maaperää niissä muokata, kun se tarpeelliseksi katsotaan, maallemme ja sen tekemille ehdotuksille myöntämieliseksi.

Toiseksi vaatii kaupallisten etujemme valvominen Etelä- ja Keski-Amerikassa diplomaattisen edustuksemme huomattavaa vahvistamista ja laajentamista. Itsenäisen lähetystön perustamista Rio de Janeiroon onkin ensisijaisesti puolustettu kaupallisilla syillä, joista syistä koko edustuksemme Etelä-Amerikkaan on perustettu. Vienti Suomesta Etelä- ja Keski-Amerikan maihin oli vuonna 1929, eli siis viimeisenä normaalina vuonna ennen pulaa, arvoltaan yli 150 miljoonaa markkaa eli 2.35 % maamme koko viennistä. Pula-ajan alussa se väheni, nousi sen jälkeen ja ollen vuonna 1934 yli 166 miljoonaa markkaa. Viime vuonna väheni vientimme 97.5 miljoonaan markkaan eli toisin sanoen se aleni 1.56 %:iin koko viennistä. Taloudellinen pula ei ole vielä tässä maanosassa sivuutettu ja alituisia järjestelyjä vaaditaan sinne tapahtuvan viennin turvaamiseksi sekä kehittämiseksi. Mahdollisuuksia Suomella tähän on jo siitakin syystä, että tuonti näistä maista on osoittanut jatkuvaa nousua. Vuonna 1929 se oli arvoltaan lähes 200 miljoonaa markkaa ja viime vuonna yli 230 miljoonaa markkaa, jolloin se teki 4.33 % koko tuonnista. Mutta ennenkaikkea vaatii vientimme lisääminen Etelä- ja Keski-Amerikkaan työtä paikan päällä. Luonnollisesti kuuluu tämä työ etupäässä viejille, mutta virallisen ja tässä maanosassa nimenomaan diplomaattisen edustuksen tuki on välttämätön. On tunnettu tosiasia, että Etelä- ja Keski-Amerikan maissa ei kauppa- ja konsuliedustus riitä, vaan tarvitaan virallisten kaupallistenkin asiain hoitoa varten lähetystöjä ja lähettiläitä, joilla näissä maissa on paljon suuremmat mahdollisuudet suhteiden solmimiseen kuin konsuleilla. Jotta Suomesta

Etelä-Amerikkaan tapahtuvaa vientiä voitaisiin edes jossain määrin kunnollisesti hoitaa ja kehittää, tarvittaisiin ainakin neljä lähetystöä, ja kuten sanottu, on itsenäinen lähetystö ensin perustettava Rio de Janeiroon. Suomen on mahdotonta enää suuremmassa määrin laajentaa vientiään Eurooppaan. Uusia markkinoita on haettava merentakaisista maista ja tällöin tulevat ensisijaisesti kysymykseen juuri Etelä- ja Keski-Amerikan maat.

Näiden maiden kehittyvä kulttuuri ja siitä johtuva jokapäiväisen elämän tarpeiden lisääntyminen aiheuttavat erilaisten tavarain menekin ja siis tuonninkin kasvamisen. Suomen on varustauduttava siihen, että se pystyy muiden maiden kanssa näillä uusilla ja alati kehittyvillä markkinoilla kilpailemaan ja tuotteitaan myymään.

Paitsi puunjalostusteollisuuden tuotteita, nimenomaan paperia, jonka menekki lisääntyy kulttuurin ja lukutaidon kehittyessä, voidaan Suomesta viedä Etelä- ja Keski-Amerikkaan myös varsinaisen kotimarkkinateollisuutemme tuotteita. Niitä, kuten separaattoreja, posliinitavaroita ja tulitikuja, onkin sinne jo viety.

Vaikkakin olen mielestäni jo kyllin selvästi osoittanut Etelä-Amerikassa olevan diplomaattisen edustuksen laajentamisen välttämättömyyden ja että se on aloitettava itsenäisen lähetystön perustamisella Brasiliassa, sallittaneen minun vielä esittää muutamia numeroita kaupastamme Brasilian kanssa.

Brasilia on etelä-amerikkalaisista tuontimaistamme tärkein. Viime vuoden tuonti sieltä oli arvoltaan yli 130 miljoonaa markkaa. On ollut vuosia, jolloin se on ollut myös tärkein etelä-amerikkalainen vientimaamme, mutta viime vuonna sinne vietiin vain 29.5 milj. markan arvosta ja ensisijalla oli Argentiina, jonne vienti oli arvoltaan lähes 57 miljoonaa markkaa. Vuonna 1934 vietiin Brasiliaan 66.5 milj. markan arvosta, siis yli kaksi kertaa niin paljon kuin viime vuonna. Vienti Argentiinaan oli vuonna 1934 arvoltaan 78 miljoonaa markkaa. Vertailun vuoksi mainittakoon, että Ruotsi vie Brasiliaan yli kolme kertaa niin paljon kuin Suomi.

Lisään vielä, että on selvää, että jos Brasiliaan perustetaan lähetystö, tullaan sinne lähetettävä ministeri myöskin akkreditoimaan eräisiin Brasilian naapurimaihin.

Toivon, että olen saanut teidät, arvoisat kansanedustajat, vakuutetuksi Brasiliaan perustettavaksi esitetyn lähetystön niin poliittisesta kuin kaupallisestakin välttämättömyydestä ja tärkeydestä sekä siitä, että tämä lähetystö on pikaisesti perustettava. Siksi toivon, että eduskunta hyväksyisi valtiovarainvaliokunnan mietintöön ne muutokset, jotka sen ensimmäisessä vastalauseessa on esitetty viidennen pääluokan toisen kohdan ensimmäiseen, toiseen ja kolmanteen momenttiin.

Edelleen pyytäisin kiinnittää eduskunnan huomiota siihen, että valiokunta on poistanut „Muut menot vakinaisesta ulkomaisesta edustuksesta” nimisen otsikon alta hallituksen ehdotuksen sen d-kohdan, jossa oli pyydetty, että ulkomaista poliittista ja taloudellista tiedoitusta täydentävän ranskan-kielisen julkaisun avustamiseen varattaisiin 131,000 markkaa. Pyytäisin huomauttaa, että hyvin monella maalla, joiden kieli ei ole yleisesti käytetty kansainvälinen kieli, on jollakin suurella kansainvälisellä kielellä ainakin joitakin kuukausijulkaisuja, ellei suorastaan päivälehtiä. Ne pitävät tällaisen lehden julkaisemista sitäkin tärkeämpänä, kun tällainen lehti voi suorittaa paljoa säännöllisempää ja parempaa propagandaa kuin tilapäiset julkaisut. Sikäli kuin tiedän, on jo useilla eri hallituksilla ollut tämä sama ajatus, että Suomeenkin saataisiin tällainen julkaisu ja minä rohkenen pyytää, että eduskunta näkisi mahdolliseksi palauttaa tämän määrärahan ensi vuoden budjettiin.

Lopuksi sallittaneen minun viitata, että olisi syytä „Erinäisten määrärahojen” kohdalla eräällä pienellä lauseella täydentää sitä minkä laskelmien mukaan tämä kurssi- ja hintavaihtelujen korvausmomentti on tullut hyväksytyksi.

Ed. Sergelius: Herr talman! Då frågan om vårt lands ställning till Nationernas Förbund fördes fram vid den allmänna debatten i går och härvid detta folkens förbund utsattes för en skarp och ofta oberättigad kritik, så må det tillåtas mig att i detta sammanhang i största korthet beröra några sidor av denna märkliga institutions verksamhet.

Otvivelaktigt är det lätt att påvisa brister i Nationernas Förbunds konstruktion, vilka dock delvis finna sin förklaring av om-

ständigheterna vid dess tillkomst, men vilka därför icke behöva bli en evigt outplånlig arvsynd. Vad sade icke Wilson då han tog avsked av sina många mer eller mindre celebra bekanta året 1919 i Paris. „Jag kom hit med stora förhoppningar, det var så mycket jag hade hoppats ernå och som jag icke alls ernått.” Han var en bruten man när han kom hem från den uppgift, som gått honom „over evne”. Han hade i själva verket lidit ett nederlag, nästan större än något av de besegrade folken. Vem var det först som icke anammade honom och hans lära. Jo, det var hans eget folk. Detta blev den första stora misräkningen för Nationernas Förbund.

Och härtill kan ännu fogas ett annat, viktigt moment vid starten. Nationernas Förbund började på allt annat än jämlikhetens grund. Man indelade staterna i 3 klasser, överklassen, de segrande ententemakterna; den andra, i någon mån respektade klassen bestod av de neutrala staterna, vilka erbjödos tillfälle att inom två månader svara ja eller nej utan att hava fått något inflytande på utformningen av förbundet; samt slutligen de besegrade staterna, vilkas upptagande skulle ske på vissa stränga villkor och om $\frac{2}{3}$ av de anslutna voro med på godkännande. Schweiz tvekade, Sverige tvekade o. s. v. ty förbundspakten inneslöt även Versailles-freden, som ju var ett segrarmakternas diktat, just detta, som allvarligast hela tiden hotat och hotar Nationernas Förbunds framtid. Och härmed sammanhänger den stora stötestenen, kanske den största, nedrustningen, som på diplomatspråket fick namnet „sécurité nationale”. Wilson inlade i sitt förslag „domestic safety”, allmän nedrustning, med bibehållande i varje land av vad som behövdes för inre ordning och trygghet, men han kunde ej franska och han kände ej Europa. Han blev utmanövrerad av Clemenceau, som otvivelaktigt var den klyftigare av de båda två.

Och vad har Nationernas Förbund under förloppet av 17 år under kritiska tider kommit åstad? Låtom oss endast nämna namnen Japan, Italien och sedan Tysklands aktion, då detta sistnämnda land besatte den demilitariserade Rhenzonen, exempel, som tala sitt tydliga språk om Nationernas Förbunds maktlöshet. Men orsakerna för

Tysklands vidkommande, då det besatte den demilitariserade zonen, måste betraktas mot Versailles diktatet om man också icke kan godkänna den tyska regeringens aktion, då den våldförde sig på ingångna överenskommelser. Tillägger man ännu sanktionernas gentemot Italien fiasko och nedrustningskonferensernas hjälplöshet har jag nämnt kanske de oftast återopade exempel, som med skäl hos mången väckt frågan, vad bör t. ex. r'inland göra sedan Nationernas Förbund visat i så hög grad sin vanmakt. Men denna fråga berör ej endast vårt land utan även hela Norden. Att inför intrycket av ögonblickets ännu oklara och spända internationella läge och under påverkan av ensidig agitation utträda ur Nationernas Förbund vore en icke blott olämplig utan rent av farlig handling. Särskilt är det för Finland, med dess geopolitiskt sett strategiska läge av utomordentlig vikt under nurådande förhållanden att akta sig för minsta skiftning i sin statspolitik, vare sig inåt eller utåt. Denna skiftning kunde misstolkas, varav följden för vårt lands vidkommande bleve olika intressenters skiftande behov. Vilka vålnader, som vid en vacklande utrikespolitik skulle vädra morgonluft, behöver jag icke här nämna, det kan var och en tänka sig.

Den utrikespolitiska orientering, den skandinaviska, och anslutningen till Nationernas Förbund, för vilken den nuvarande regeringen gått in och vilkens fördelar herr utrikesministern både i utskottet för utrikesärenden och här i riksdagen bindande och klart framfört, gör att jag för min del obetingat ansluter mig till den nuvarande regeringens uppfattning och därmed även till dess ställningstagande. Och tydligare kan man väl ej formulera ställningstagandet än det, som herr utrikesministern gjorde i går då han säger: Regeringen vill med alla till buds stående medel hålla vårt land utom alla gruppbildningar, vilka icke lämpa sig för folkförbundets medlemsstater eller sammangår med deras skyldigheter att avgöra eventuella tvister med fredliga medel. Sådana uttalanden, som här nämndes i går, som herr Shdanovs, kunna vi taga lugnt. Vår utrikesledning har tillräckligt tydligt klarlagt var Finland står och behöver ej tillägga något, varken protester eller något slags demotier. Ansvarslösa politiska strävanden

finnas ju i varje land, ej minst i herr Shdanovs eget land men sådana behöver man ej fästa sig vid (Ed. Riipinen: Ohoh!). Improviserade yttranden rdm. Riipinen och likaså rdm. Salmiala, sådana som de kommo till uttryck i går, måste beklagas och jag kan ej annat förstå än att rdm. Salmiala själv vid närmare eftertanke måste erkänna att hans yttrande, för såvitt det gäller vår utrikespolitik, tillkom under en uppriven stämning (Ed. Salmiala: Nej!). Det är lätt, herr Salmiala, det är lätt att riva ned en ännu så ofullbordad byggnad som Nationernas Förbund, den är bristfällig, det medgiva vi alla (Ed. Kares: Det är icke alls så lätt!). Det är lätt att riva ned den, åtminstone med ord, med ord, herr Kares, om det sedan för till resultat, det är en annan sak och det tror jag åtminstone icke för vårt vidkommande. Men vad vill då herr Kares, som är en av belackarna, vad vill herr Kares sätta i stället? (Ed. Kares: Ingenting!). Ingenting, ja det tror jag. Det är på samma sätt, herr Kares, med den fosterländska folkrörelsens program, vad vilja de sätta i stället, ingenting, för det program som de övriga partierna hava.

Nationernas Förbund är dock ett allvarligt försök till ett fredsinstrument. Den, som hatar freden, den måste också hata detta förbund, och det vore orättvist att underlåta att nämna, och det vill jag också göra i detta sammanhang, att det har funnits också flere viktiga tillfällen då Nationernas Förbund fyllt sin uppgift med framgång. Det är nog sant att dessa tillfällen gällt konflikt mellan mindre stater. Svårigheterna hava naturligtvis blivit betydligt mera elakartade då det gällt stormakterna. Man kan visserligen säga att av ett Nationernas Förbund, som ej kan handla automatiskt mot varje anfall, vare sig det gäller ett våldförande eller ett krig, av ett sådant förbund hava vi ringa nytta. Herr Kares skulle säga ingen nytta alls. Men trots allt är ett Nationernas Förbund, sådant det nu framträder, bättre än intet. Vi måste stöda oss på det under väntan på en renässans av ett Nationernas Förbund, ett förbund, där, ville jag säga, icke regeringarna äro i samma höga grad representerade som hittills, utan där folken i högre grad hava sina representer, något emot vilket även, såvitt jag

har lagt märke till, regeringen under de senaste tiderna hos oss har strävat. En sådan uppfattning har redan under en längre tid gjort sig gällande i de övriga nordiska länderna.

Ed. Simojoki: Herra puhemies! — Tämän pääluokan kohdalla tahdon kiinnittää edelleen huomiota asiaan, josta jo eilen puhuttiin, nimittäin niihin karkoituksiin, joita Neuvostoliitto harjoittaa laajassa mitataavassa Karjalan ja Inkerin kansojen keskuudessa. Näin tehdessään Neuvostoliitto törkeästi rikkoo niitä sitoumuksia ja deklaratioita vastaan, joihin se meni Karjalaan ja Inkeriin nähden Tarton rauhansopimuksessa ja jonka sisältämät velvoitukset on toinen sopimuspuoli tunnontarkasti täyttänyt.

Tarton rauhassa luvattiin karjalaisille kansallinen itsemääräämisoikeus ja itsehallinto, inkeriläisille kulttuuriautonomia. On ilman muuta selvää, että Venäjä tällaisilla toimenpiteillä on rikkonut ja rikkoo näitä sopimuksia vastaan. Vuonna 1929 alkoivat karkoitukset Itä-Karjalassa. Silloin vietiin karkoitettuja useita junallisia Kuolanniemimaan tai Siperian kaivoksiin ja metsiin. Karkoitukset olivat laajimmillaan v. 1931, mutta lakkasivat vuoden 1931 jälkeen ja alkoivat jälleen huhti- ja toukokuussa 1935. Silloin vietiin inkeriläisiä suuret määrät Turkestaniin, Tashkentin ja Alma-Atan seuduille. Tänä vuonna on heitä karkoitettu etupäässä Leningradin alueen itäosiin, ennenkaikkea Vologdan seuduille. Karkoitettut elävät mitä sääliävimmissä olosuhteissa vailla välttämättömiä elämäntarpeita ja sen vuoksi on kuolevaisuus heidän keskuudessaan, erittäinkin lasten keskuudessa, tavattoman suuri (Eduskunnasta: Ei tämä Suomen ulkopoliittikkaa ole!), niin että ellei heitä voida auttaa, niin he käytännöllisesti katsoen pian tuhoutuvat sukupuuttoon. Inkeriläisiä on tähän mennessä karkoitettu kaikkiaan noin 50,000, karjalaisia jonkun verran vähemmän. Suomen ulkoministeriön olisi kiinnitettävä tähän asiantilaan suurempaa huomiota. Suomen hallituksella täytyy olla tällaisella ajankohdalla velvollisuuksia heimokansojamme kohtaan ja keinoja niitä toteuttaa (Ed. Lohi: Mitä keinoja?). Erittäinkin on siihen nyt tilaisuus, kun Neuvosto-Venäjä on liittynyt kansainliiton jäseneksi, kan-

sainliiton jolle ja jonka merkitykselle varsinakin nykyinen ulkoministeri panee suuren arvon. Kansainliiton peruskirjassa nimennomaan sanotaan, että sen valtion, joka tahtoo tulla kansainliiton jäseneksi, on annettava varmat takeet vilpittömästä aikomuksesta noudattaa kansainvälisiä sitoumuksiaan. Neuvostoliitto tosin etukäteen, siis ennenkuin kansainliitossa oli ratkaistu kysymys sen ottamisesta jäseneksi, ilmoitti, ettei tuomioistuinmenetelmiä saisi sovellettaa riitaisuuksiin, jotka perustuvat ennen sen kansainliittoon tuloa tapahtuneisiin toiseikkoihin. Tätä Venäjän selitystä ei kuitenkaan Ranska ja Englanti voineet hyväksyä valmistavassa poliittisessa valiokunnassa, ja Suomi äänestäessään Neuvostoliiton kansainliittoon ottamisen puolesta, ilmoitti lähtevänsä siitä tosiasiasta, että Neuvostoliitto sitoutuu noudattamaan kaikkia kansainvälisiä velvollisuuksia ja päätöksiä kansainliiton peruskirjan mukaisesti. Tästä kysymyksestä piti entinen ulkoministeri Hackzell kansainliitossa huomattavan puheenkin.

Sitä paitsi on Neuvostoliitto rikkonut kansainvälisiä sopimuksiaan kansainliittoon liittymisen jälkeenkin ja rikkoo parhaillaan niitä. Täytyy kysyä hallitukselta, aikooko se kansainliitossa kokonaan vaieta tästä kysymyksestä, hetkellä, jolloin tämä maailmanhistoriallinen murhenäytelmä on herättänyt yleistä huomiota. Ainakaan edellinen hallitus ei asiassa mitään mainittavaa tehnyt. Kun ylioppilaiden lähetystö muutamia vuosia sitten kävi silloisen pääministeri Kivimäen puheilla valittamassa sitä, että sen käsityksen mukaan Karjalan ja Inkerin asia siinä ratkaisevassa vaiheessa, jolloin Suomi myötävaikutti Neuvostoliiton kansainliittoon ottamisen puolesta on jätetty tuuliajolle, ilmoitti herra Kivimäki, että hänen mielestään hallitus on tehnyt velvollisuutensa ja hän on iloinen siitä, että hänellä on puhdas omatunto Itä-Karjalan asiassa (Ed. H. Ryömä: Onkos puhujalla?), sekä ilmoitti pääministeri samalla, ettei hän osaa lainkaan sanoa, milloin kysymys otetaan kansainliitossa esille. Meillä ei ole tilaisuutta enää kääntyä sen hallituksen puoleen, jonka pääministeri näin voimakkein sanoin ilmoitti tuntevansa velvoituksensa Karjalan asiassa, mutta siltä uudelta hallitukselta, joka meillä nyt on, on jo aika kysyä, onko se suunnitellut

tässä suhteessa mitään tai aikooko se mitään tehdä? Kivimäen hallituksen ainoaksi näkyväksi toimeenpiteeksi jäi, mikäli minulla on asiasta oikeat tiedot, se, että hallitus vuonna 1935 karkoitusten ollessa laajimmillaan, teki protestin muotoisen kyselyn Neuvostoliitolle karkoitusten johdosta. Neuvostoliitto vastasi tähän lyhyesti, että tämä asia on sen oma sisäinen asia, johon ei ole aihetta muilla puuttua, ja siihen vastaukseen sai Suomi tyytyä. Että tämä kysymys ei ole Neuvostoliiton sisäinen asia yksinomaan, on riidaton tosiasia. Tässä suhteessa olisi syytä palauttaa mieliin, mitä kansainvälisen oikeuden parhaat asiantuntijat vuonna 1923 lausuivat Karjalan kysymyksestä. Minulla ei ole tässä tilaisuudessa aikaa eikä mahdollisuutta ryhtyä lähemmin näitä kansainvälisen oikeuden asiantuntijain lausuntoja selostamaan. Nykyinen herra ulkoministeri tuntee ne kyllä parhaiten. Mutta joka tapauksessa nämä oikeusoppineet olivat sitä mieltä, ettei kysymys ole vain Neuvostoliiton sisäinen asia, vaan Suomella on oikeus valvoa omalta puoleltaan niitä sopimuksia, joihin Neuvostoliitto meni Tarton rauhansopimuksen 10 ja 11 artiklassa ja niihin liittyvissä deklaratioissa. Osoituksena siitä kansainvälisestä huomiosta, jota kyseessä olevat karkoitukset ovat herättäneet, mainittakoon, että useat huomattavat lehdet yli maailman ovat niistä kirjoittaneet, sellaiset kuin esim. Journal de Genève ja Times. Kansallissosialistisen puolueen puoluepäivillä Nürnbergissä kiinnitettiin asiaan erikoista huomiota. Erikoisesti on Suomen hallitusta velvoittava se arvovaltaisen ruotsalaisen lehden Nya Dagligt Allehandan artikkeli, jonka otsakkeena on „Ruotsi ei saa vaieta”. Tässä artikkelissa on m. m. seuraavat sanat, jotka ovat kohdistetut suoraan Suomen hallitukseen: „Asia koskee luonnollisesti lähinnä Suomea. Suomen hallituksen ratkaistavaksi on jätettävä, missä määrin se nyt, kun Neuvostoliitto on tullut kansainliiton jäseneksi voi uudistaa sen toiminnan Genevessä, johon vuonna 1921 ja 1922 tuloksetta ryhdyttiin venäläisten vakuutusten perusteella Tarton rauhansopimuksen yhteydessä. Useat etevät oikeusoppineet ulkomailla lausuivat silloin, että näillä vakuutuksilla on kansainvälisesti sitova voima. Mitä me tahdomme tässä painostaa on, että jokaisella kansain-

liiton jäsenellä ei ole vain oikeudellinen vaan myös siveellinen velvollisuus täytettävänä.” Näin Nya Dagligt Allehanda. Sveitsin varapresidentti Giuseppe Motta alleviivasi Genevessä pitämässään puheessa juuri näitä siveellisiä velvollisuuksia sanoessaan: „Ennen kaikkea kun neuvostovaltuutetut ovat Genevessä, toivomme me, että ääniä koroitetaan inhimillisen oman tunnon nimessä vaatimaan selityksiä heidän hallitukseltaan, tullaan ottamaan puheeksi se uskonnolle vihamielinen propaganda, jolla ei ole vertaistaan ihmiskunnan asiakirjoissa ja joka saa surunkyyneleet kristikansan silmiin, kaikkien niiden silmiin, jotka uskovat Jumalaan ja rukoilevat hänen vanhurskauttaan.” Tämä on sen valtion edustajan lausunto kansainliitossa, joka valtio ei äänestänyt Neuvostoliiton kansainliittoon ottamisen puolesta niinkuin Suomi.

Herra ulkoministeri! Kun ed. Salmiala teki eilen tässä kamarissa teille kysymyksiä siitä, mitä hallitus aikoo tehdä heimokansojemme hädän lievittämiseksi, te ette vastanneet hänelle tähän kysymykseen yhtään sanaa. Kuitenkin te niinä aikoina, jolloin Karjalan ja Inkerin kysymys kuului Suomen käytännölliseen ulkopoliittikkaan, viimeksi vuosina 1921 ja 1922 koetitte tehdä voitavanne asian hyväksi Genevessä ja tiedän, että teiltä on oikeus odottaa vielä nytkin tässä kysymyksessä enempi kuin esim. edeltäjältänne ministeri Hackzellilta (Ed. Räisänen: Teidän ei pidä pilata asiaa!). Teille ja sille hallitukselle, jonka jäsen te olette, on tässä suhteessa laskettu raskas edesvastuu, jonka painon tuntiesanne te ette voi kieltäytyä jotakin tekevästä tämän kysymyksen hyväksi jos ette joistakin diplomaattisista syistä asemanne tuntien katso voivanne täällä asiassa mitään deklaratiota antaa.

Niitä piirejä, joille Karjalan ja Inkerin asia on kallis, on syytetty paitsi Neuvostoliiton taholta myöskin omassa maassamme lähinnä vasemmiston taholla Venäjälle vihamielisistä aikeista. Nämä syytökset aggressiivisesta politiikasta Venäjää vastaan ovat aiheettomia, sillä meille on täysin selvää, että olisi mieleltöntä aiheuttaa sotaisia selkkauksia Venäjän kanssa, varsinkin ottaen huomioon oman armeijamme nykyisen tilan. Olenkin vakuutettu siitä, että meidän vasemmistolehtemme, mutta valitetta-

vasti myös osaksi keskustalehdistömme on provosoinut Neuvostoliiton poliittisissa piireissä mielialaa Suomea vastaan (Ed. Räisänen: Itähän työ outte sitä tehneet!). Odottakaa, minä tulen tähän kysymykseen (Ed. Räisänen: Rajathan oli siirrettävä idemmäksi Uraliin saakka!). Suomea vastaan esittäen valheellisia väitteitä meidän aikeistamme ja paisuttaen kauhukuvauksia joistakin poliittisesti merkityksellistä ylisanoista, joita on ehkä tahollamme tullut lausutuksi. Onhan mainitsemassani lehdistössä väitetty meidän puhuneen rajan siirtämisestä Uralille asti, josta koskaan ei ole mitään puhuttu eikä kirjoitettu (Ed. Räisänen: Herranen aika! Huono muisti!). Minä vaadin todistuksia siitä, olemmeko koskaan puhuneet tällaista mieletöntä puhetta. Varmaan on mainitun lehdistön provosoima myöskin se lausunto, jonka Itä-Karjalan presidentti Bushujeff noin vuosi sitten lausui Petroiskoissa väittäen, että suomalaiset haaveilevat rajan siirtämistä Jeniseille asti. Mutta kaikkein törkein provokatoorinen teko, mihinkä maamme lehdistö on tehnyt itsensä syypääksi itsenäisyytemme aikana, oli Svenska Pressenin ja Sosialidemokraatin menettely, jotka viime toukokuussa julkaisivat erään vuonna 1923 ilmestyneen lentolehden Herää Suomi ikäänkuin se olisi äsken ilmestynyt A. K. S:n julkaisuna. Tästä yli 13 vuotta sitten eräiden Karjalan vapaustaisteluissa taistelleiden sotilaiden julkaisusta tekivät mainitut lehdet häikäilemättä omaa isänmaatamme vahingoittavan kompromettoivan asiakirjan, josta tärkeimpiä kohtia Isvestija mielihyvin julkaisi 14 päivänä toukokuuta 1936. Onko tämä korrektia menettelyä omaa valtakuntaa ja maata kohtaan sillä taholla? Paitsi Isvestijaa myös muu Venäjän lehdistö käytti tätä aineistona pitkän aikaa hyväkseen tehden mitä silmittömiä hyökkäyksiä Suomea vastaan. Täytyy kysyä hallitukselta, että onko se riittävästi kiinnittänyt huomiota tällaiseen menettelyyn, joka on muodostunut maatumme mitä suurimmassa määrässä vahingoittavaksi. On täysin varmaa, että sekä punainen että keltainen lehdistömme (Eduskunnasta: Mikä se keltainen lehdistö on?) on ainakin osaltaan syypää myös nyt päivän puheenaiheena olevaan kommunistipuolueen Pietarin piirin johtajan Shdanovin röyhkeään hyökkäykseen Suomea

vastaan. Täällä on puhuttu niin paljon muka sisäisestä fascistivaarasta, että se on antanut Shdanoville aiheen käsittää, että todella Suomi on valmis asettamaan maansa fascististen suurvaltojen käytettäväksi tukikohtana Neuvosto-Venäjää vastaan. Meillä on oikeus odottaa, että Suomen hallitus antaa tällaisiin Venäjänkin taholta tuleviin loukkauksiin suoran vastauksen. Meidän viimeaikaisten hallitustemme nöyräselkäinen menettely on saatanut koko kansamme merkillisen alemmuuskompleksin valtaan, niin että on monta kertaa joutunut kysymään, että rohkeneeko tämä kansa enää pitää maataan suvereenisena valtiona.

Tämä ei koske ainoastaan suhtautumistamme Neuvostoliittoon nähden, vaan myös Skandinavian maihin nähden. On totta, että se ryhmä, johon kuulun, oli valmis hyväksymään Suomen ulkopoliittisen suuntautumisen Skandinaviaan päin, mutta sellaisilla edellytyksillä, ettei loukata meidän suvereenisuuttamme ja meidän kansallista kunniamme (Ed. Voionmaa: Missähän sitä on loukattu?). Minä voisin lukea tässä (Eduskunnasta: Antaa kuulua!) ruotsalaisesta lehdistöstä paljon sellaisia lausuntoja, joissa sanotaan, että suomalaisella kansalla ei ole oikeutta tämän tehdyn sopimuksen jälkeen ajaa suomalais-kansallisia päämääriä, ei ajaa suomalaisen yliopiston ja suomalaisen kulttuurin asiaa, sillä se voi vahingoittaa suhteitamme Skandinaviaan (Ed. Voionmaa: Tuo on alemmuuskompleksia tuomoinen puhe! — Ed. von Frenckell: Irtonaisia lauseita!). Tämä kansallistunnon heikkous ilmenee m. m. siinä, että meidän vasemmisto-lehtemme sen sijaan että syyttäisivät Venäjää sen tekemien rikkomusten vuoksi Itä-Karjalassa ja Inkerissä, syyttävät näiden johdosta niitä suomalais-kansallisia piirejä, joille heimokysymys on kallis ja jotka eivät vaadi muuta kuin että Neuvosto-Venäjä pitäisi pyhänä ne sitoumukset, joihin se on Karjalaan ja Inkeriin nähden mennyt. Tälläkin hetkellä, jolloin maailman poliittinen kriisi on jännityspisteessään, ja jolloin Suomi on mitä vaarallimmassa tilanteessa ekspansiivisen mahtavan Venäjän naapurina ja Skandinavian maiden naapurina, jotka sodan syttyessä tulevat tosiasiallisesti muodostamaan sotilaallisen tyhjiön meidän selkämme takana,

tälläkin hetkellä on Suomen hallitukselta odotettava sellaista politiikkaa, että se ottaa huomioon myös kansallisen kunnian vaatimukset, sillä sellaisella valtiolla, joka ne unohtaa, ei voi olla kunnioitusta eikä hädän tullen sympatioita niiden valtioiden edessä, joista tällä hetkellä riippuu maailman kohtalot. Senvuoksi on odotettava Suomen hallitukselta myös toimenpiteitä heimokansojemme suurimman äärimmäisen hädän hetkellä, eikä sellaisia vaatimuksia meille aseta vain kansallinen itsetunto, vaan inhimillinen ja jumalallinen vanhurskaus.

Ed. Lohi: Minä pyysin puheenvuoroa pääasiassa lausukseni erinomaisen kiitoksen meidän ulkoasiainministerille siitä, että hän eilisessä lausunnossaan niin reippaalla tavalla torjui kaikki ne syytökset, mitä on meitä vastaan heitetty, että Suomella olisi vihamielisiä aikeita mitään muuta suurvaltaa kohtaan tai että täällä valmisteltaisiin tilaisuutta, tukikohtia jonkun suurvalan hyökkäystarkoituksia varten. Ja minä olen vakuutettu siitä, että Suomen kansan suuri enemmistö mielihyvällä panee tämän merkille. Mutta valitettavasti kokemus osoitti pian jälkeensä, että täällä eduskunnassakin löytyy joitakin piirejä, joiden päätehtävänä näyttää olevan hyökätä meidän ulkoasiain johtoa vastaan, ja ikäänkuin tahdottaisiin nimenomaan osoittaa, että se onneton kohtalo, mihin osa meidän heimolaisiamme on joutunut, jotka ovat rajojemme ulkopuolella, että niiden kohtalo olisi Suomen hallituksen syy.

Täällä edellinen puhuja vetosi siihen, että kansainliiton avulla ehkä tässä jotakin voitaisiin saada aikaan, sehän olisi ollut toivottavaa. Mutta me olemme kokemuksesta nähneet, että kansainliittokin vielä tähän asti on ollut verraten voimaton niitä suurvaltoja kurissa pitämään, joilla imperialistiset pyrkimykset ovat olleet määräävinä. Olemmehan saaneet nähdä viime vuoden kuluessa senkin murhenäytelmän, että yksi kansainliittoon kuuluva, vuosituhansia vanha valtakunta on pyyhkäisty pois itsenäisten kansakuntien joukosta. Minä odottaisin, että ne, jotka nyt hyökkäävät toisen asian takia meidän ulkoasiainjohtoa vastaan, muistakoot ne tätä tapahtumaa (Eduskunnasta: Ei, ei muista! — Ed. Kares: Meidän ulkoasiain pitäisi tarttua siihenkin, vai?). Minä

käsitän nykyhetken maailmantilanteen sellaiseksi, ettei meidän pienen kansakunnan asema ainakaan parane sillä, että täällä suuria sanoja lausutaan. Poliittinen viisaus vaatii sitä, että pitää myös kielen kesellä suuta, kun se on pidettävä.

Täällä tahdotaan uskotella, että ne, jotka eivät ole valmiita sitä räähäilyä puheta-paa käyttämään itäisestä naapurista, mitä eräillä tahoilla käytetään, että niille ei olisi yhtä kallis meidän heimolaistemme kohtalo. Mutta me olemme siinä vakaumuksessa, että tämä sopimaton kielenkäyttö on ollut omiansa lisäämään niitä kärsimyksiä näille meidän heimolaisillemme, joihin he ovat nyt joutuneet (Eduskunnasta: Aivan oikein!). Eivätkä sellaiset hysteeriset lausunnot, mitä ed. Salmiala täällä eilen esitti, eivät ne ole omiansa turvaamaan meidän maamme rauhaa (Vasemmalta: Pahentamaan vain!). Minä olen vakuutettu siitä, että Suomen kansan suuri enemmistö on yksimielisesti sen ulkopoliittikan takana, jonka meidän ulkoasiainministerimme eilen niin reippaasti esitti (Eduskunnasta: Oikein!). Ja samalla meillä täytyy kuuluttaa koko maailmalle, että tässä kansassa ei ole kuin 7 % niitä, joilla näyttää olevan toisensuuntainen ulkopoliittikan pyrkimys kuin mitä on nykyisellä hallituksella ja mitä on Suomen kansalla. Ja minun täytyy valittaa, että niin vastuuttomia lausuntoita tässä kamarissa lausutaan kuin oli eilinen ed. Salmialan lausunto.

Ed. Kares: Herra puhemies! — Minä koetan nyt puolestani välttää sellaista hysteeristä esitystapaa, mitä edellinen puhuja käytti. Sillä jos mikä on hysteeristä, niin oli hänen lausuntonsa näistä asioista, ja sitä paitsi sellainen, niinkuin tulen lopussa huomauttamaan, että sellainen hysteerisyys jos mikään on meidän valtakunnallemme ja kansallemme mitä vaarallista.

Minä pyysin puheenvuoron ed. Sergeliuksen lausunnon johdosta. Olen parikin kertaa tältä paikalta lausunut, että olisi vakavasti ruvettava harkitsemaan kansainliitosta eroamista. Sitä tietysti ei voi yhtäkkiä tehdä, mutta sitä on vakavasti harkittava (Vasemmalta: Sitä kommunistitkin esittivät ennen!). Ed. Sergelius väitti, että se, joka on kansainliittoa vastaan, on rauhahan vihollinen. Se on merkillinen väite,

peräti merkillinen. Mitenkä kansainliitto voisi olla jokin rauhan tekijä, kun se on perustettu väkivallan sanktioneeraamiseksi? Sitähän ei ed. Sergeliuskaan kieltänyt. Kansainliiton paktiin kuului Versaillesin rauha ja koko liitto vasten Amerikan Wilsonin ajatusta tuli vain väkivalta rauhan tukemisliitoksi (Ed. Sergelius: Alussa!) — alussa. Sitä se on ollut näihin asti, ja kohta kun tämä perustus kansainliitosta häviää, niin kansainliitto raukenee olemattomiin. Mitä mahdollisesti tulevaisuudessa tapahtuu ja syntykö joku uudellinen kansainliitto, siihen minä en puolestani tartu. Sellainen asioiden arvioiminen on sitä „jossittelua”, jota nykyään näyttää olevan koko diplomatia ja kaikki laskelmat tulevaisuuteen nähden. Me emme, herra Sergelius, saa ajatella, mitä kansainliitosta tulevaisuudessa tulee, me katselemme sitä vain sellaisena, mitä se on tähän asti ollut. Se on ollut väkivalta rauhan tukija, se on keino, millä esimerkiksi Saksaa on pidetty kauan aikaa nöyryyttävässä asemassa ja joka vaikutti sen, että Saksan täytyi ottaa kohtalonsa ohjat omiin käsiinsä, sanoi kansainliitto mitä tahansa. Sitä paitsi, mitenkä kansainliitto voisi olla rauhan instrumentti. Aivan ensimmäisiä kohtia, mitä on Versaillesin rauhassa ja myös kansainliiton peruskirjoissa, on lauselmä, että Saksan aseistariisuminen, joka toimitettiin, olisi alkuna kaikkien muiden valtakuntien yleiseen aseistariisumiseen. Tässäkin kohden kansainliiton valtiot ovat pettäneet sekä Saksan että koko maailman. Sensijaan että ne olisivat riisuneet aseita, on jouduttu täydelliseen asevarustuskilpailuun, niin että kaikista kansainliiton keskusteluista huolimatta Euroopan valtiot tällä kertaa ovat kiireestä kantapäähän asti varustetut ja että kaikkien kansojen, jotka mielivät ajatella itsenäisyytensä tulevaisuutta, niiden täytyy, jos tahtovat tai ei, ottaa osaa tähän varustuskilpailuun. Se on yksi tulos kansainliiton väärille väitteille perustetusta toiminnasta.

Minä vältän sitäpaitsi, että esim. Abessinian sota, verinen Abessinian sota olisi vältetty, varmasti vältetty, ellei olisi ollut sellaista laitosta, jonka nimi oli kansainliitto (Eduskunnasta: Ohoh! — Oikealta: Mistä puhuja tietää sen?). Abessinia olisi varmasti viimeiseen asti laskenut, mitä valloitetuja maakuntia se olisi voinut Ita-

lialle antaa, ennenkuin se ryhtyi tähän toivottomaan, alusta alkaen toivottomaan sotaan. Se ryhtyi siihen vain sentähden, että kansainliitto puhui sanktioneista ja Abessinia luotti niihin niin paljon, että sen keisari kansansa suurimman hädän hetkenä jätti maansa ja meni pyytämään Geneven herroilta jotakin tukea ja turvaa. Abessinian sota oli nimenomainen kansainliiton tulos, Abessinian sota (Eduskunnasta: Sen olisi pitänyt antautua ilman muuta! — Eduskunnassa välihuutoja)

Samanlainen seuraus on ollut toisesta sopimuksesta, joka ei kai ole varsinaisesti kansainliitossa tehty, mutta kuitenkin kansainliiton merkeissä, n. k. Espanjan puuttumattomuussopimus. Olen vakuutettu siitä, että se kauhistuttava sisällinen sota, joka Espanjassa nykyään raivoaa, olisi aikoja sitten loppunut, ellei olisi tätä kansainvälistä puuttumattomuussopimusta, jota ei kukaan ole tosissaan noudattanut, jossa on puhuttu sellaista, mitä on tahallaan yritetty kiertää alusta alkaen, sensijaan että olisi avoimesti autettu — ne jotka auttaa tahtoivat — kumpaakin puolta sen mukaan kuin kunkin halu olisi vaatinut. Taistelu olisi sen kautta saatu lyhyeksi ja tuliseksi. Sensijaan nyt jatketaan teurastusta loppumattomiin asti (Eduskunnassa välihuutoja). Se on seurauksena merkillisistä sopimuksista, joissa sanotaan juuri sitä, mitä ei lainkaan ajatella (Eduskunnassa välihuutoja).

Silloin kun maailmansota loppui, kun kansainliitto perustettiin, oli vasemmistopiireissä ja keskustassa yleisesti se puhe, että nyt on aika lopettaa salainen diplomatia, se oli sen ajan yleinen tunnuslause. Salainen diplomatia on kansakuntien ja valtioiden onnettomuus, se vie valtiot sotaisille poluille. Nyt piti tämä salainen diplomatia lopettaa ja se oli lopetettava kansainliiton puitteissa. Mitä on tästä salaisen diplomatian lopettamisesta tullut? Se, että se rehoittaa nyt pahemmin kuin koskaan ennen, että herrat diplomaatit ovat ottaneet tavaksensa puhua vallan sitä, mitä he eivät ajattele, ja tässä kilpailussa diplomaattien välillä, — olen vakuutettu siitä —, venäläinen diplomatia aina taitavana erittäin ovelana vetää pitemmän korren. Niin onkin käynyt. Euroopan valtiot ovat monessa asiassa joutuneet kulkemaan sitä linjaa, mitä Venäjän taitava ja ovela diplo-

matia on määritelty. Ja me puolestamme, minä väitän, herra ulkoasiainministeri, vaikka minäkin olen mielenkiinnolla kuulut herra ulkoasiainministerin esitystä esim. valiokunnassa, minä väitän, että meidän diplomaattimme ja tekin joudutte tässä sittenkin lopulta alakynteen. Me suomalaiset emme ole sittenkään koskaan totuneet tuollaiseen diplomatiaan, se on vasten meidän olemustamme. Minä olen vakuutettu siitä, että olisi paljon parempi, että me kuljemme aivan suoraa tietä, sanomme suoraan, mitä me ajattelemme, tuntui se toisista sitten pahalta tai hyvältä. Salainen diplomatia on nyt käytännössä ja tämä salainen diplomatia vie Euroopan valtiot aivan varmaan vähän ajan perästä veriseen sotaan, josta tuskinpa mekään säästymme, tuskinpa, niin mielelläni kuin minä puolestani sen näkisinkin, ja niin mielelläni kuin minä olen sillä kannalla, että meidän on viimeiseen asti puolueettomuutemme säilytettävä, — — — (Ed. Wiik: Ed. Salmiala puhui toista!) — ei ed. Salmialakaan puhunut toista, ei yhtään puhunut toista, päinvastoin (Vasemmalta: Ei käy tosiasiaa kieltäminen! — Älä anna väärää todistusta!).

Nyt voisi herra Sergelius väittää, olkoon nyt, että kansainliitto on sellainen kuin se on, niinkuin hän itsekin myöntää, että sillä on pelkkiä tappioita tähän asti (Ed. Sergelius: Ei pelkkiä! Työtoimisto!). Noo, jaa. — Kansainvälinen työtoimisto, joka myös on kansainliiton osasto, on antanut nyt eräitä suosituksia ja ehdotuksia, mahdollisesti niistä on jotain hyötyä, ei meillä ole niistäkään paljon hyötyä. Mutta herra Sergelius voi kuitenkin sanoa: Antakaamme sen olla, diplomaattisten herrojen yhteydestä siellä mukavine keskusteluineen, komeine palatseineen, eihän siitä ole mitään vahinkoa (Ed. Sergelius: Aivan!). Olla mukana hyvässä seurassa, komeassa seurassa, on tämmöiselle pikkuiselle kansallekin siksi tärkeä asia minunkin mielestäni, että kyllä kannattaa muutama miljoona uhrata sitä varten. En minä sitä pidä vaarallisena. Mutta minä väitän, että kansainliitosta on vahinkoa pienille valloille. Kansainliitosta on vahinko sellainen, että mekin täällä eduskunnassa olemme jo useana vuonna tunteneet sen vahingon, mikä kansainliitosta on. Kun täällä on puhuttu meidän puolustusasiamme kehittämisestä,

kun on vaadittu, että tämän kansan puolustustahtoa on terästettävä ja sen puolustusvoimaa lisättävä, ja perushankinnat pantava toimeen nykyisen vaaranalaisen aseman tähden monta kertaa lyhyemmässä ajassa kuin aikaisemmin suunniteltiin, niin sitä vastustetaan aina vetoamalla kansainliittoon. Sosialidemokraatit ovat valmiit nykyisestäkin määräraha-ajatuksesta tinkimään tavattoman suuret summat, niinkuin eilen sanottiin, ja he vetoavat kansainliittoon. Meillä on meidän paktimme, meillä on meidän sopimuksemme, kansainliitto on olemassa, on hyökkäämättömyyssopimus olemassa Venäjän kanssa. Näihin me voimme luottaa, näihin tällaisiin papereihin, jotka eivät ole lopulta mitään muuta kuin paperia. Se on päivänselvä asia. Mehän olemme nähneet sen niin monta kertaa jo. Luottaa tällaiseen on luottaa tyhjään. Ei meitä kukaan tänne auttamaan tule, jos meidän kimppuumme hyökätään, korkeintaan silloin, jos me edes jonkun aikaa, edes muutamia viikkoja kykenemme itsekin puolustamaan itseämme (Ed. von Freneckell: Kyllä me kykenemme! — Ed. Tanner: Entäs senjälkeen?). Niin, pohjalaiset ovat kyllä valmiit tappelemaan puukoilla silloin, kun te muut väsytte (Oikealta: Se oli ed. von Freneckell! — Ed. von Freneckell: Uusmaalaiset kanuunoilla!). Mutta minä väitän, etteivät pohjalaisten puukot riitä silloin siinä verilöylyssä, mistä tulevassa sodassa on kysymys (Ed. von Freneckell: Älkää puhuko siitä sitten!).

Niin, siis kansainliitto opettaa pienen kansakunnan luottamaan tyhjään ja sentähden se on varsin vahingollinen pienelle kansalle.

Jätän nyt kuitenkin tämän ja puhun pikkuisen meidän omista oloistamme, mitä täällä on lausuttu ja mitä täällä muka ei saisi lausua.

Minä luin tämän päivän lehdistä, että Puolan johtavissa piireissä, johtavassa sanomalehdistössä on lausuttu, ettei siellä yhtään ihmetellä, jos herra Shdanovin lausunto on herättänyt suuttumusta Baltian maissa ja Suomessa. Käytettiin sanaa: „suuttumusta Baltian maissa ja Suomessa” (Ed. Salmiala: Ei Suomen hallituksessa!). Nyt minä tahtoisin kysyä, onko Suomessa siitä suututtu? (Ed. Salmiala: Ei kun naurettu! — Keskustasta: Kyllä se eilen siltä näytti!). Minulla on se luottamus herra

ulkoasiainministeriin, — edelliseen ulkoasiainministeriin minulla ei olisi ollut sitä luottamusta, — että te otatte tämän asian hyvin pian käsiteltäväksi Venäjän lähettilään kanssa. Jos se on jo tapahtunut, olen puolestani siitä hyvin iloinen. Herra Shdanovin lausunto ei nyt missään tapauksessa ole, niinkuin täällä välihuudahduksessa huudettiin, yksityinen lausunto. Sehän on saanut ainakin puolivirallisen hyväksymisen Venäjällä ja puolivirallisena lausuntona sitä käsitellään m. m. Puolassa. Sellaista lausuntoa ei mikään kansa ja valtakunta, oli se kuinka pieni tahansa, saa sietää. Latvian ulkoministeri oli heti paikalla tämän lausunnon jälkeen ryhtynyt asiaan, käynyt Venäjän lähettilään puheella sillä seurauksella, että Venäjän lähettiläs on esittänyt siitä selityksen ja jonkinlaisen anteeksi-pyyntöä.

Meidän täytyy lähteä siitä, että tällaiset lausunnot, jos mitkään, ovat omansa rikkomaa sitä välien siedettävyyttä, mitä naapurivalloilla sentään pitää olla. Ne ovat sitä sietämättömämmät, kun, niinkuin herra ulkoasiainministerikin selitti, sen puheen väitteet perustuvat täydellisesti valheelliselle pohjalle. Minä olen vakuutettu siitä, että Venäjän vakoilutoimisto kyllä tietää, että täällä ei ole mitään sellaista varustelua Saksan auttamiseksi mistä herra Shdanov puhui. Koko tämän puheen täytyy olla tietoisesti vääriä ja valheellisia. Täällähän nyt toki ei voida Venäjältä salassa rakennella mitään lentoasemia saksalaisia ja tulevaa sotaa varten. Se tiedetään Venäjällä aivan yhtä hyvin kuin meilläkin. Että tällainen väite kuitenkin voidaan tehdä, se osoittaa sitä, että Suomen pientä valtiota ei kohdella sillä kunnioituksella, mitä kansainvälinen asema ja kansainvälinen diplomatia sentään vaatisi. Venäjällä ei sitä paitsi voi olla mitään oikeutta tulla aseitten kanssa, niinkuin herra Shdanov sanoi, tutkimaan, mitä näiden länteen päin olevien Venäjän ikkunain alla tapahtuu. Meilläkin täytyy olla oikeus varustautua tulevan sodan varalta niin paljon kuin jaksamme. Vaikka me panisimme itärajan täyteen lentokenttiä, niin siihen ei Venäjällä ole mitään sanomista (Ed. Riipinen: Oikein!), sillä Venäjä itse varustaa suurena valtana. Sillä ei ole siveellistä oikeutta ruveta ihmettelemään, jos pieni Suomikin sitä tekisi. Mehän emme ikävätä kyllä, ole

sitä tehneet ja nähtävästi niillä määrärahoilla, mitkä nytkin on kysymyksessä, ei sitä edes voida tehdä. Mekin olemme isäntiä talossamme. Vaikka meidän maamme on pieni, se on sittenkin kalliisti verellä ostettu, sitä on vuosisadat ja -tuhannet rai-vattu, ja me tahdomme sen itsellämme pitää ja myöskin itse hoitaa. Mutta meidän on varottava, ettei meihin tartu liiallinen pelkuruuden henki. Tämä pelkuruuden henki on erinomaisen voimallisesti nykyään puhumassa. Minun täytyy sanoa, että kaikista lausunnoista enimmäin minä ihmettelin herra Lohen äskeistä lausuntoa. Täällä puhutaan siitä, että me ja nuoriso jyrkillä puheilla provoseeraamme Venäjältä käsin hyökkäystä. Ajatellaan, että meidän omassa keskuudessa sanotaan sillä tavalla (Ed. Annala, V.: Ja vääristellään!) ja vielä lisätään paljon siihen, mitä nuoret ihmiset täällä ovat sanoneet. Sitä lisätään, sitä, niinkuin äsken mainittiin, valheellisesti todistellaan kirjasilla, jotka ovat vuosikymmenien takaisia j. n. e. Jos mikään on provokatiota, niin tämä tällainen (Ed. Riipinen: Aivan!). Minä olen kerran tältä paikalta sanonut ja sanon sen uudestaan, että Saksan edellisen aikakauden ennen Hitleriä, sen eduskunnan asiakirjojen, joita olen joutunut tutkimaan, suurllisin kohta oli se, että joka-ainoa vähänkin jyrkempi lausunto, mitä Saksan kunnian puolesta sanottiin, hyvin jyrkkiä joskus, voi olla, ja oli ehkä liiankin jyrkkiä, tulkittiin rumasti omassa maassa. Joka-ainoa tällaisen lausunnon perään huudettiin eduskunnan puhujalavalta: Katso-kaa miten te ärsytätte Ranskaa, ärsytätte ympärysvaltioja. Se oli häpeällisintä kaikesta, tämä tällainen jutteleminen, tämä tällainen huutaminen naapurille. Katso-kaas meidän puheemme tässä maassa antavat teille oikeuden tehdä meille pahaa ja väärin. Sellaista oikeutta ei naapurival-lalla missään tapauksessa ole. Ei puheilla vielä varusteta sotaa, ja täytyy meillä olla oikeus toki suoraan sanoa, mitä me maan tilasta ajattelemme. Ja varsinkin väitän, että se, että nuorison puheita on sillä tavalla käytetty ja huudettu vaarallisiksi, kuin meillä huudetaan, se on häpeällistä ja alhaista. Meidän nuorisollamme on korkea kuningasajatus. Se on ajatus, joka on nuorison arvon mukainen ja joka merkitsee tulevaisuutta tälle Suomen kansalle. Se ku-

ningasajatus voidaan lausua joskus liian jyrkästi nuorekkaalla innolla, mutta siinä on elävä ja terve ydin. Ne eivät koskaan ole tarkoittaneet aseellista yhteenottoa. Minä kysyin, ei siitä ole kauan, eräältä heidän edustajaltaan, millä tavalla te aiotte toteuttaa Suur-Suomi-aatteen. Tiedätekö, mitä tuo mies vastasi. Hän sanoi: „Sitä me emme tiedä.” Te nauratte sille ajatukselle, mutta se on nuorison sielussa oleva ajatus. Aika ja hetki tulee, jolloinka nuorison elävä ja oikea usko tässä vie oikeaan päämäärään, niinkuin tämä usko vei myöskin siihen päämäärään, jota aikaisemmin uneksittiin, Suomen itsenäisyyteen. (Vasemalta: Hajupommien avulla!).

Joku sana vielä Skandinaviaan orientoitumisesta. Se on sangen mukavaa tämä orientoituminen, enkä minä sellaisenaan suinkaan vastusta skandinavista orientoitumista. Se on aika mukava ja lystillinen homma näin rauhanaikana (Vasemmalta: Papille!). No, miksen minäkin voisi joskus sinne mennä, jos tahtoisin, en minä sitä kiellä, mutta en minä ainoastaan tahtoisi sanoa, että se on huvittava ja mukava tämä skandinavinen orientoituminen. Siitä voi olla myös Suomelle jotain hyötyä, mutta vain rauhanaikana. Me voimme tämän orientoitumisen kautta, jos me osaamme sitä hyväksemme käyttä, saada aikaan esim. varustelun alalla yhtä ja toista, jossa me naapureita tarvitsemme. Mutta ei suinkaan kukaan toisissansa usko, että tästä orientoitumisesta meille sodan aikana olisi mitään hyötyä (Ed. Sergelius: On kyllä!). Mitä hyötyä? Skandinavia on toisessa paikassa kuin me Suomessa. Minä huomautan, hyvät herrat, että meidän maamme on kahden suurvallan välissä ja että molemmilla näillä suurvalloilla voi sen sodan aikana, joka niiden välillä ennemmin tai myöhemmin sytty, olla erityinen intressi meidän maahamme (Ed. Sergelius: Muihinkin!). Molemmilla on intressiä. Mutta Skandinavia on näiden intressien takana. Se saa, ainakin jos entiset merkit paikkansa pitävät, tulevasta sodasta ainoastaan sen suuren vaivan, mikä on kuvattu Tukholman kaupungintalon seinällä. Sodankauhuina kuvataan siinä, että ruotsalaistenkin täytyi leikellä elintarvikortteja itselleen. Mutta muuten Skandinavia jää sodan ulkopuolelle (Ed. Sergelius: Meidänkin pitäisi yrittää!). Meidän

pitää yrittää — viimeiseen asti — ja jos Skandinavian orientoituminen auttaisi meitä tähän puolueettomuuden asemaan, olisi se erittäin siunattu asia. Mutta sitä minä erinomaisen vahvasti epäilen. Suomi sotkeutuu silloin jotakuinkin välttämättömyyden pakosta sotaan. Herra ulkoasiainministeri kerran huomautteli tästä ulkoasiainvaliokunnassa ja minun mielestäni aika hyvin, mitä vaaroja tässä Suomelle on olemassa sodan sattuessa sitä ainoata valtiota vastaan, mistä meille voi olla vaaraa, emme puolestamme voi nykyisen järjestelmän aikana odottaa mitään apua (Ed. Sergelius: Voi kyllä!). Minä epäilen sitä. Ammattiliitot kyllä pitävät huolen siitä, ettei tänne tule yhtään kanuunaa ja ettei yksikään juna kuljeta kauttakulikutavaraa Suomeen j. n. e. Se on jotakuinkin selviö siihen nähden mikä tilanne Ruotsissa nykyään on.

Mutta skandinavista orientoitumisesta voi olla eräitä vaaroja. Minä huomautin silloin kun budjetin yleiskeskustelu oli viime syksynä, että meitä ei vaan Skandinaviaan orientoitumisen kautta houkuteltaisi väärille linjoille ja niin sanoaksemme väariin yhteyksiin. Minä en puutu enää meidän suhteeseemme Saksaan. Mutta joka ainoa varmaan on tässä eduskunnassa sitä mieltä, että meidän ei sentään sovi Saksaakaan pahasti ärsyttää (Eduskunnasta: Aivan! — Ed. Sergelius: Ei kukaan ole ärsyttänyt!), vaan meidän on pysyttävä Saksan kanssa niin hyvissä ystävyyden välleissä kuin mahdollista (Ed. Sergelius: Samaa mieltä ovat kaikki!). Silloin voidaan sanoa, ettei ole hyvä, jos me olemme kovin lujasti sidotut Skandinaviaan (Ed. Sergelius: Miten niin?). Skandinaviassa saattaa tapahtua sellaisia nulikkamaisia neulanpistoja, mitä esim. Norjan maakäräjien valitsema komitea äskettäin teki Saksaa vastaan Ossietzky'n jutussa. Se oli niin harkitsematonta, se on niin taitamatonta, että jos me joudumme luetuiksi samaan Skandinaviaan, niin totisesti meidän puolueettomuutemme on hyvin pian suuressa vaarassa.

Minä voisin jo nyt lopettaa (Eduskunnasta välihuutoja ja hälinää). Mutta kun minulla on puheenvuoro ulkoasiain kohdalla ja kun en tiedä kenelle se asia oikeastaan kuuluu, josta nyt haluan puhua, ulkoasiainministerille, vai mahdollisesti puolus-

tusministerille tai mahdollisesti sisäasiainministeriön lääkintöosastolle tai opetusministerille. Ne ovat nuo kuuluisat kummituslentokoneet. Minä en todella tiedä, kenenkä alaan ne kuuluvat. Väitetään, että ne ovat todellisia kummituslentokoneita eikä mitään muuta. Silloin on minun mielestäni hallituksen huolehdittava siitä, että joko sikäläisen kansan silmät tulevat terveiksi jonkinlaisen terveydenhoidon kautta tai se saa sellaisen kasvatuksen, ettei se näe kummituksia yöllä eikä päivällä. Olisi eräs keino, millä saadaan selvää, ovatko ne kummituksia: annetaan sikäläisille suojeluskunnille muutamia hyviä ilmatorjuntatykkeitä, — jos niitä meillä yleensä on, en tiedä — ja kun ne näkevät kummitusvalon, niin ammuttakoon sitä kummitusvaloa kohti. Jos se on kummitus, niin eihän se mikään rikos ole, kyllä tyhjää ampuu saa. Jos siinä taas on jotain totuutta siinä takana, jotain asiaa, sittenpähan se nähdään.

Tämä on kaikissa tapauksissa sängen vakava ja surullinen juttu. Oletetaan, että me jonain kauniina päivänä näemme ne kummituslentokoneet Helsingin yläpuolella ja sieltä yhtäkkiä putoaa kummituspommeja tänne, niin missä me silloin olemme (Eduskunnasta: Kellarissa!). Minun ymmärtääkseni on hallituksen koettava huolta pitää siitä, että saadaan täysi selvyys, ovatko ne kummituksia, vai ovatko ne jotain olevaisuutta. Ja jos ne ovat jotain todellista, niin sitten kai täytyy ulkoasiainministerin puuttua asiaan ensin.

Pääministeri Kallio: Herra puhemies! — Minä olen useita vuosia ollut pakotettu hyvin tarkoin seuraamaan eduskunnan lausuntoja ja niistä on ollut minulle joskus murhettakin. Niiden lausuntojen joukkoon ovat kuuluneet myöskin monasti ed. Simojoen lausunnot. Mutta minun täytyy sanoa, että ed. Simojoki on tänään antanut aivan poikkeuksellisen lausunnon, joka on minulle tuottanut suorastaan iloa. Sillä hän on sanoutunut lausunnossaan aivan selvästi irti niistä ylisanoista, joita siltä taholta on niin usein heitetty juuri itäistä naapuria vastaan. Lisäksi torjui ed. Simojoki verrattain selvän sanoin ne väitteet, joita Suomea vastaan on heitetty, että Suomessa haudottaisiin muka joitakin hyökkäysaikeita. Hän sanoi muka suorastaan

järjettömiksi, niinkuin ne ovatkin. Sentehtäden minä panen tämän kaikki tyydytyksellä merkille.

Sensijaan ed. Salmialan eilinen lausunto ja ed. Kareksen tämänpäiväinen lausunto olivat mielestäni toisella tasolla. Minä en kumminkaan puutu laisinkaan ed. Salmialan eiliseen lausuntoon. Herra ulkoministeri ja ed. Lohi ovat täällä siihen minun mielestäni sattuvasti antaneet vastauksen. Sensijaan minä en voi kokonaan vaieta ed. Kareksen lausunnon johdosta. Hän puolusteli täällä avointa politiikkaa, ja jos vain siihen olisi luettava myöskin ed. Kareksen ajatuksen juoksu, niin minä luulen, että Suomen kansa ei voisi seurata sitä ajatuksenjuoksua, sillä hän, arvostellessaan kansainliittoa, sanoi m. m., että koko Abessiinian sotaa ei olisi syntynyt, jos ei kansainliittoa olisi ollut, sillä Italia olisi esittänyt Abessiinialle uhkavaatimuksena kuinka paljon se nyt Abessiinian alueesta tahtoo ja jos ei vain kansainliittoa olisi ollut, niin Abessiinia nöyränä karitsana kai olisi antanut tämän. Onko ed. Kares ajatellut meidän omaa kohtaloamme, jos meille tuollaiset vaatimukset asetettaisiin? Olisiko meidänkin karitsana niitä kuunneltava ja jaettava alueitamme? Minä tiedän, että ed. Kareskaan ei tällaista toki ajattele, mutta minä tahdon vain sanoa, ettei tällainen avoin politiikka kelpaa ainakaan Suomen kansalle ohjeeksi (Ed. Kares: Minä puhun Abessiinian valloittamistarkoituksesta enkä Abessiiniasta!).

Ed. Salmiala: Herra puhemies! — Minä uskallan heti lausua muutaman sanan herra pääministerin äskeisen lausunnon johdosta. Ei minulla ole siihen ed. Kareksen valtakirjaa, mutta minä luulen voivani tuoda esiin erään tosiasian, joka saattaa herra pääministerin lausunnon aivan toiseen valoon.

Abessiinian ja Italian välillä on ollut ole-massa pitkäaikainen riita, joka koski n. s. Ualin-alueetta. Se on hyvin suuri. Tällä alueella ei oltu käyty rajoja ja tämän alueen omistamisesta oli riita. Ja juuri tämän suhteen tarjosi Abessiinia Italian kanssa neuvotteluja, ja kaiken todennäköisyyden mukaan — niin lausuvat kyllä monet ulkomaiset asiantuntijat, m. m. sotilas-asiantuntijat — olisi tässä kohden saatu aikaan sovinto Italian kanssa siinä tapauk-

nessa, ettei Abessiinia olisi luottanut kansainliiton apuun. Minä rohkenen siis käsityksenäni lausua, että oli aivan selviö, että ed. Kares ei suinkaan tarkoittanut Abessiinian kiistattomassa hallinnassa olevia alueita, vaan sovinnon tekemistä alueista, jotka olivat riidanalaisia (Ed. Wiik: Ehkä hän itse pystyy selittämään sen!).

Minua on kovasti moitittu eilisen puheeni johdosta (Ed. U. Hannula: Syystä kyllä!). On sanottu, että se oli hysteerinen (Ed. Lohi: Kiihtymyksen vallassa kummin-kin!). Varsinkin korosti tätä puolta ed. Lohi, mutta jos arvoisat edustajat ovat rehellisiä, niin he myöntänevät, että ed. Lohen puhe varmasti oli hysteerisempi kuin minun (Ed. Lohi: Tuskin!). Mutta miten lieene sitten asianlaita. Minä katsoisin, että edustajalla tässä parlamentissa täytyy olla oikeus puhua asiasta, joka on hänen sydäntään lähinnä. Kaikki varmasti täällä ajattelevat, millä tavoin parhaiten voidaan suojata tämän maan itsenäisyyttä ja vapautta. Mutta eduskunnassa tuntuu olevan se käsitys, ettei täällä saada esittämään mitään muuta mielipidettä kuin se, minkä eduskunta ja valtakunnan hallinto on virallisesti hyväksynyt. Melkein puhutaan jonkinlaisesta petollisesta toiminnasta, kun uskaltaa esittää siitä poikkeavan käsityksen. Tällä tavoin on eräs aamulehti arvostellut minun esiintymistäni. Ja kaikkein ikävintä on todeta, että on suorastaan vääristely minun lausuntoani. Ja jos mitkään, niin nämä vääristelyt ovat omiansa antamaan todellakin väärän kuvan siitä, mitä täällä sanotaan. Täällä äskettäin huudettiin m. m., että ed. Salmiala eilisessä puheessaan esitti sen käsityksen, että meidän on luovuttava ehdottomasta puolueettomuudestamme. Ja kuitenkin koko minun puheeni sisältö oli se, että meidän nykyinen orienteerauksemme ei ole kylliksi suurta puolueettomuutta. Minä tahdoin eilen sanoa, että Skandinavian orienteeraus on vienyt meidät tosiasiallisesti siihen rintamaan, jota maailmassa pidetään kaikkein jyrkimpänä Saksan vihollisena Neuvostovenäjän ohella. Ja onkin totuus, että Skandinaviassa onkin tällainen mieliala vallalla. Kun sosialidemokraattisten puolueiden johtomiehet kokoontuivat Kööpenhaminassa, niin siellä he melkein kaikissa puheissa, vaikkakaan ne eivät olleet pidetty silloin valtion päämiesominaisuu-

nessa, kohdistivat sanansa siihen diktatuuriin, joka on Keski-Euroopassa. Kyllä minun käsitykseni mukaan pääministerin puhe vaikuttaa ulospäin aivan samalla tavoin esiintyköön pä hän virallisesti valtakuntansa edustajana tai yksityisenä kansalaisena puolueensa päämiehenä. Tällaista silmänkääntötemppeä voidaan ehkä käyttää diplomatiassa, mutta ei silloin kun on kysymys rehellisestä puheesta. Ja juuri tätä minä olen tahtonut täällä sanoa. Meillä ei ole koskaan sanallakaan, jollei nyt ole ollut kysymys ihan muodollisista tai virallisista suhteista, lausuttu yhtään ystävällistä sanaa Saksasta Suomen valtakunnan puolesta. Se on totuus, josta ei päästä yli eikä ympäri. Saksan kansassa on se mielipide vallalla, että Suomi suhtautuu vihamielisesti Saksaan. Se on tosiasia, josta ei päästä pelkällä kieltämisellä. Ja ajateltakoon nyt sitä tosiasiaa, josta ed. Kares puhui, nimittäin viimeisen rauhan palkinnon jakamista. Tämä toimenpide on tosiasiaa virallisten elimien suorittama teko. Virallisten elimien toimenpide, joka poliittisesti ja tarkoituksellisesti oli suunnattu Saksa vastaan. Tähän Nobel-komiteaan kuului kyllä Norjan ulkoasiainministeri, mutta hän vetäytyi syrjään. Häinkin näki, että kysymyksessä oleva teko virallisesti suuntauu Saksa vastaan. Mutta luuleeko joku ihminen, että sillä että herra Koht siirtyi syrjään, oli asiallisesti mitään merkitystä, kun hän kuitenkin tiesi, mihin komitea meni ja kun hän ei ollut tehnyt mitään estääkseen kysymyksessä olevan päätöksen syntymistä. Minä korostan vain tässä, että kaikki Skandinavian puolelta suunnatut toimenpiteet ovat säännöllisesti olleet luonteeltaan vihamielisiä. Ja meidän on kerta kaikkiaan alistuttava siihen, että meidät kulkiesamme tässä seurassa, luetaan keskusvaltojen ja Italian taholta samaan ryhmään kuuluviksi. Mutta meillä minun mielestäni ei ole varaa tähän ja sitä minä tahtoisin tässä korostaa. Meillä ei ole varaa tehdä näitä Euroopan mahtavia valtioita meille vihamielisiksi. Saattaa tulla hetki, jolloin me tarvitsemme heidänkin apuaan. Ja tästä puhuin eilen nimenomaan. Minun mielestäni meidän on pidettävä ovet avoinna tälle avunsaannille (Ed. Voionmaa: Italian avunko?). Lentokoneet lentävät, ed. Voionmaa, hyvin pitkiä matkoja nykyisin.

Täällä on puhuttu mielialan synnyttämisestä. Käsitykseni mukaan juuri vasemisto ja keskusto, kuten ed. Kares huomautti, on tehnyt kaikkensa synnyttääkseen juuri noissa diktatuurimaissa sen käsityksen, että me suhtaudumme heihin vihamielisesti. Puhuin jo eilen Suomen Sosialidemokraatin kannasta. Helsingin Sanomat menettelevät aivan samalla tavoin. Onhan Suomen valtakunnan ulkoasiainministerin täytynyt käydä anteeksipyyntölläkin tässä asiassa. Ja edistyspuolueen toinen päälehdistä Turun Sanomat julkaisee sellaisia kuvia Saksasta ja Hitleristä, että niitä ei ole sallittu julkaista esim. sellaisessa maassa kuin Tshekkoslovakia. Minä katsoisin, että näiden menettelyjen kautta luodaan vihamielinen suhde. Mutta siihen ei ole kiinnitetty erikoista huomiota (Ed. Voionmaa: Meidän kai pitäisi ihailla ja hyväksyä diktatuurimaa!).

Ed. Lohi huomautti, että meidän on pidettävä kieli keskellä suuta. Kyllä asia nyt kuitenkin on niin, että silloin kun meille annetaan piiskaniskuja, täytyy meidän tehdä muutakin kuin painaa päämme syvemmälle olkapäitten väliin. Kyllä meillä täytyy olla rohkeutta vaatia siltä, joka meitä häpäisee, hyvitystä, sillä totuus on, että sille, joka ei tunne kunniaansa, eivät toisetkaan mitään kunniaa anna.

Herra ulkoasiainministerin loistavasta puheesta on täällä monasti mainittu. Minun käsitykseni mukaan se ei sisältänyt yhtään mitään muuta kuin vakuutuksen siitä, että me olemme ehdottomasti puolueettomia. Kukaan ei tässä suhteessa kai ole mitään muuta tässä maassa uskonut, ja tällaiset puheet ja vakuutukset ovat mielestäni asiallisesti aivan turhia. Kyllä Neuvosto-Venäjällä on täällä sellainen vakoilujärjestelmä, että se tarkalleen tietää, mitä täällä hommataan. Neuvosto-Venäjän takia ei sellaisia vakuutuksia tarvita. Mutta sitä, mitä Neuvosto-Venäjän takia tarvitaan, on se, että tämä kansa osoittaa, ettei se salli itseänsä käsitellä millä tavoin tahansa, ja herra ulkoasiainministerin puheessa ei eilen ollut sanaakaan, joka olisi osoittanut, että herra ulkoasiainministeri on ryhtynyt joihinkin toimenpiteisiin tämän häpeällisen uhkauksen johdosta. Tämän päivän Sosialidemokraatti kirjoitti, että Vironkin puolelta on jo ryhdytty toimenpiteisiin kysymyksessään olevan uhkauksen vuoksi ja Venä-

jän lähettiläs on käynyt Viron ulkoasiainministerin luona antamassa selityksiä. Siis Virokin, jossa nyt on diktatuuri, katsoo mahdolliseksi vaatia selityksiä tällaisten uhkausten johdosta, mutta tasavaltana oleva Suomi ei uskalla liikahtakaan saadakseen selitystä asiassa. Minun käsitykseni mukaan tämä ei ole sopivaa valtiolle, joka tahtoo käydä itsenäisestä valtiosta.

Ed. Räisänen: Herra puhemies! Täällä herra pääministeri äsken käyttämässään puheenvuorossa lausui ilonsa siitä, että ed. Simojoki on muuttanut aikaisemman kantansa ja puhunut nyt kauniisti. Minun täytyy sanoa, että minulla on sellainen käsitys, että herra pääministerillä on aivan liian hyvä usko ed. Simojoeista. Muistakaamme vain ed. Simojoen esiintymistä jutussaan toista vuotta sitten, jossa hän joutui kliisteriin kirjeittensä kirjoittamisen johdosta, muistakaamme kuinka hän siinä koetteli puhua edes ja takaisin. Hän kyllä loppujen lopuksi selviytyi jutussa säikäyksellä, mutta hänen menettelynsä on kuitenkin kylliksi kuvaavaa ja vahvistaa sitä, että ei hänen kauniisiin puheisiinsa ole niin kovin paljon luottamista.

Kun minä tulin tänne pönttöön, niin minä tein sen kyllä ed. Simojoen vaatimuksesta. Hän nimittäin puheessaan vaati todistuksia siitä, että lapualaisella, sinimustalla taholla on esitetty hyökkäviä aikeita itäistä naapuria vastaan, jopa niin, että on kirjoitettu aina Uraalille saakka menosta. Hän sanoi, että tällainen väite ei ole totta. Mutta että eduskunta nyt pääsisi käsitykseen, mistä on oikeastaan kysymys ja mihin minä vastaan, minä luen aluksi välihuudahduksineen tuon pienen palan ed. Simojoen puheesta. Hän lausui juuri äsken täällä:

„Niitä piirejä, joille Karjalan ja Inkerin asia on kallis, on syytetty paitsi Neuvostoliiton taholta myöskin omassa maassamme lähinnä vasemmiston taholla Venäjälle vihamielisistä aikeista. Nämä syytökset agresiivisesta politiikasta Venäjää vastaan ovat aiheettomia, sillä meille on täysin selvää, että olisi mieletöntä aiheuttaa sotaisia selkauksia Venäjän kanssa, varsinkin ottaen huomioon oman armeijamme nykyisen tilan. Olenkin vakuutettu siitä, että meidän vasemmistolehtemme, mutta valitettavasti myös osaksi keskustalehdistömme on provo-

soinut Neuvostoliiton poliittisissa piireissä mielialaa Suomea vastaan (Ed. Räisänen: Itehan työ outte sitä tehneet!) — — — Odottakaa, minä tulen tähän kysymykseen (Ed. Räisänen: Rajathan oli siirrettävä idemmäksi, Uraliin saakka!) — —, esittäen valheellisia väitteitä meidän aikeistamme ja paisuttaen kauhukuvauksia joistakin poliittisesti merkityksettömistä ylisanoista, joita on ehkä tahollamme tullut lausutuksi. Onhan mainitsemassani lehdistössä väitetty meidän puhuneen rajan siirtämisestä Uralille asti, josta koskaan ei ole mitään puhuttu eikä kirjoitettu (Ed. Räisänen: Heranen aika! Huono muisti!). Minä vaadin todistuksia siitä, olemmeko koskaan puhuneet tällaista mieletöntä puhetta.”

Nyt, ed. Simojoki, nyt minä tuon niitä todistuksia. Köyhän pitää olla nöyrä ja kun minua on vaadittu tuomaan todistuksia, niin minä ne tuon. Minulla on tässä edessäni aikakauskirja, jonka nimi on „Aktivist”. Tässä aikakauskirjassa julkaistiin eräitä vuosia sitten (Eduskunnasta: Se on IKL:n lehti) — — Lapuan liikkeen — — erään virolaisen — — nähtävästi ed. Simojoen, IKL:ien ja sinimustien aatteellisen heimoveljen — tohtori Paul Haasin tervehdys Eestistä. Ja siinä sanotaan m. m., vain pari lausetta otan kirjoituksesta: „Mielestäni ei voisi Lapuan liike loppua eikä edes laimentua, ennenkuin vapaa on Karjala ja Inkeri sekä luotu siltä aina syrjääneihin ja mordvalaisiin saakka. Näiden suurten sekä väijäämättömien tarkoituserien saavuttamiseksi olisi välttämätöntä, että Lapuan liike muodostuisi heimojemme väliseksi, se on heimojamme yhdistäväksi liikkeeksi.” Näin virolainen natsi tervehti suomalaisia aateveljiään. Eräässä seuraavassa numerossa sitten annetaan tähän vastaus. „Aktivist”-lehden toimitus kirjoittaa:

„Eestiläisille veljillemme. Lehtemme tämän vuoden ensimmäisessä numerossa oli eestiläisen tohtori Paul Haasin tervehdys, jossa hän, oivaltaen Lapuan liikkeen suuren merkityksen Suomen kansan herättäjänä, toivoo samanlaisen liikkeen syntyvän Eestissäkin. Lisäksi hän sanoo: „Mielestäni ei voi Lapuan liike loppua eikä edes laimentua ennenkuin vapaa on Karjala ja Inkeri sekä luotu siltä aina syrjääneihin ja mordvalaisiin saakka.” Ei voida kieltää, etteikö Suomessa ajateltaisi samaan tapaan niissä piireissä, joille isänmaan ja valtakunnan

onni ja menestys on erittäin tärkeä. Eikä Suur-Suomen luominen olekaan mikään mahdottomuus. Se olisi nyt jo todellisuus, jos valtiomme johdossa olisi ollut toisenlaisia miehiä kuin Ståhlberg ja Kump, mutta niin ei ole ollut, ja nyt me saamme kantaa isänmaan petturien solmiamaa Tarton häpeärauhaa painajaisena harteillamme. Toivomme kuitenkin, että kansamme olisi vahingosta viisastunut ja kun seuraavan kerran tilaisuus tulee — ja se varmasti tulee pian, sen täytyy tulla — todenteolla kävisi käsiksi Suur-Suomen luomiseen. Eestiläiset veljemme! Varmasti kerran on koittava päivä, jolloin koko suuri Suomen heimo saa lämmitellä yhteisen kotilieden ääressä. Kerran on valkeneva se päivä, jolloin Suomen itärajana on Uralin vuoret ja jolloin Suomen suurvalta on tärkeä tekijä maailmanpolitiikassa. Olkoon tämä toivo, joka varmasti kerran on toteutuva, lohdutukseksi kärsimyksissämme ja vaikeuksissamme, olkoon se niin meidän kuin teidänkin kannustajanamme kulkiessamme suurta yhteistä päämääräämme kohti. Ja silloin kun on tartuttava kivääriin ja miekkaan suomensukuisten kansojen maailmanvallan luomiseksi, seisokaamme rintamassa yhtenä miehenä, valmiina kaikkemme antamaan! Vastaanottakaa, eestiläiset veljemme, lämmin vastatervehdyksemme! Toimitus.”

Ed. Simojoki, olenko minä tuonut todistukset? Astukaa pönttöön ja sanokaa se, vastatkaa!

Mutta sitten, kun olen tämän esittänyt ed. Simojolle, sitten on minulla muutama sana rovasti Karekselle. Missä rovasti on nyt? (Vasemmalla: Kahvilassa!) Hakekaa hänet tänne! (Eduskunnasta: Paras mennä kahvilaan pakinoimaan! — Puemies koputtaa.). Hänen puheenvuoronsa aiheutti minun tekemään tämän. Hän nimittäin, liittäen sanansa sopivalla tavalla ed. Simojoen lausuntoon, sanoi, että nuorisoon saattanut esittää tuollaisia ylisanoja. No niin, nuorisosta saattaa olla ihmisillä erilainen käsitys. Mutta minä sanoisin, että minun käsitykseni mukaan ovat muutkin kuin nuoret ja nuorisot huimapäisyydessään laukoilleet ylisanoja. Niinkuin minä luin, on tuon „Aktivistissa” julkaistun tervehdyksen alla nimimerkki: „Toimitus”, siis „Aktivist”-lehden toimitus. Katsokaamme nyt, minkälaista nuorisoa tähän toimituk-

seen kuuluu. Takasivulla luetaan: „Aktivistit. Toimitus: Vihtori Kosola, päätoimittaja” (Eduskunnasta: Nuorukainen!). Nuorisoon kuuluva tietysti. „Yrjö Nikula, vastaava ja taloudenhoitaja” (Eduskunnasta: Toinen nuorukainen!). Niin, ehkä on hänkin nuorukainen (Eduskunnasta: Ollut kerran!). „Vilho Viita, toimitussihteeri”. Ilmeisesti ikuinen nuorukainen. „Kosti Eerolainen, toimittaja.” Sama Kosti Eerolainen, joka hyvin muistetaan Mäntsälän kapinan ja sen jälkeiseltä ajalta, ilmeisesti nuorukainen hänkin. Mutta sokerit pohjalla. Jatko kuuluu: „Toimituskunta: K. R. Kares...” Kyllä minä nyt kuitenkin sanon, että jos Kares on nuorukainen, niin silloin olen minäkin.

Niin, minä olen nyt myöskin ed. Karekselle sanonut sanani, ja minä luulen, että tämä lausuntoni, johon sisältyy otteet „Aktivistista”, osoittaa, että jos siellä rajan toisella puolella on joku herra Shdanov puhunut ikkunain avaamisesta länteen, niin kyllä täällä meidän puolella on yhtä voimallisesti puhuttu ikkunain avaamisesta itään. Vähintään yhtä voimallisesti. Niin että siinä suhteessa voimme olla hyvin taasoissa, ellei tällä puolella jäädä vähän voitonpuolellekin.

Minä kuitenkin toivoisin, että nämä herat, Kares, Simojoki ja rikosoikeuden professori Salmialakin, jättäisivät ulkopoliittisista asioista puhumisen toisille miehille, niille, jotka ovat varmempia vastaamaan sanoistaan kuin he.

Ed. Sundström: Herra puhemies! — Siitä huolimatta, että jo on puhuttu sangen runsaasti maamme ulkopoliitikasta, niin olivat IKL:n edustajain puheet seläiset, että on syytä edelleenkin vähän kajota niihin sitä suuremmalla syyllä, kun yksi puhuja eilen meni niin pitkälle, että hän sangen avoimesti jo suositteli meille liittoa Saksan kanssa. Toisaalta on nähdäkseni syytä myöskin kosketella sitä, mistä johtuu, että tämä käsitys, että olisimme sitoutuneet Saksan ulkopoliittikkaan, on ollut niin yleinen ulkomailla, sillä muuten on vaara olemassa, että tämä käsitys yhä edelleen tulee jatkumaan siitä huolimatta, että herra ulkoministeri ja hallitus on ilmoittanut, että me olemme skandinavisen orientoitumisen kannalla. On nimittäin muistettava, että suuri osa sotilaspiirimme

vieraista ja kutsuvieraista ovat juuri viime vuosina sanomalehtien mukaan olleet juuri saksalaisia tai heitä lähellä olevista valloista ja tästä on syntynyt tämä väärä käsitys meidän maastamme. Ja jos silmäilee esim. Suomen Armeija-nimistä tai muita sotilaslehtiä, niin huomaa, etteivät ne noudata sellaista objektiivista suhtautumista eri valtioihin, jota juuri täytyy vaatia tällaisilta lehdistä. Ja tästä on syntynyt se väärä käsitys meidän maastamme, että olisi olemassa kaksi ulkopoliittikkaa: hallituksen ja sotilaspiirien. Nähdäkseni kuitenkin yksi riittää: hallituksen, mutta silloin on myöskin hallituksen velvollisuus huolehtia siitä, ettei tällainen käsitys pääse leviämään ja ettei siihen anneta aihetta. On sangen luonnollista, että Länsi-Europan suuret demokraattiset ja myöskin ne pikkuvaltiot, joiden kanssa joudumme yhteistoimintaan, haluavat olla selvillä Suomen kannasta esim. Saksan ulkopoliittikkaan nähden. IKL:n taholta on kovasti arvosteltu hra Shdanovin puhetta, mutta ne ovat unohtaneet kokonaan, että se johtaja, jota he niin ihailevat, on itse pitänyt sellaisia puheita naapureitaan vastaan, joita tuskinpa mikään muu valtiomies on käyttänyt. Niinpä julisti Hitler joulukuun 9 päivänä 1930 Völkischer Beobachterissa, että „mieikka on loppujen lopuksi se, joka ratkaisee kaiken”, ja propagandaministeri Göbbels Der Angriff-lehdessä toukokuun 8 päivänä 1930, että „mieikka on ainoa keino, jonka avulla voi harjoittaa ulkopoliittikkaa”. Ja vielä: „Vannottu vihollisemme, joka on eristettävä, on Ranska”, kirjoittaa Hitler kirjassaan „Taisteluni” „ja hävittämällä Ranska”, jatkaa hän, „voidaan antaa Saksan kansalle mahdollisuudet laajentaa alueensa”. Ja hän lisää vielä kirjassaan, ettei voi sallia, että Saksan rajalle syntyy voimakas naapuri, että sitä on pidettävä hyökkäyksenä Saksaa vastaan ja samalla velvoituksena käyttää sitä vastaan kaikkia keinoja, aseet mukaan luettuina. Jos tällainen valtio syntyy, on se heti lyötävä. On muistettava, että Hitler sen jälkeen kun hänestä tuli Saksan johtaja, ei ole peruuttanut näitä sanoja. Viime vuosina on tapahtunut Saksan taholta lukuisten kansainvälisten sopimusten rikkomista. Onko silloin ihmeellistä, että suuret ja pienet demokraattiset ja muut kansainliittoon kuuluvat valtiot, joiden kanssa pyrimme yhteis-

työhön eri aloilla, m. m. kansainliitossa, odottavat meidän taholtamme selvää kannanottoa tällaiseen politiikkaan nähden. Siksi luonnollisesti ei sovi, että hallituksen alaiset elimet esiintyvät tavalla, joka antaa Suomesta sellaisen käsityksen, että maailmamme on kaksi ulkopoliittikkaa, eikä voi kieltää, etteikö tämä käsitys ole ollut yleinen ei vain ulkomailla, vaan myöskin omassa keskuudessamme. Tällaisena poliittisena pula-aikana sopii erinomaisen hyvin Santeri Alkion sanat erään välikysymyksen yhteydessä ulkopoliitikasta marraskuussa vuonna 1918: „Mutta niissä (oli kysymys Ranskasta, Englannista ja Amerikasta) odotetaan suoraa ja selvää peliä Suomen hallituksen puolelta siinä, että täällä todellakin on asetuttu puolueettomuuden kannalle. Suomen vapaus vaatii sitä. Sen vapauden takeet eivät ole minkäänlaisessa militaristisessa vehkeessä, minkäänlaisessa sota-aseessa.” Ja Alkio tulee siihen oikeaan lopputulokseen, että „Suomen sisällisen rauhan takeiden täytyy olla siinä, että täällä sisällisesti kansan eri luokat ja eri poliittiset ryhmät pääsevät siihen, että ne keskenään luottavat toisiinsa, niin että kun hallitukseen astuu joku ryhmä, sen ei tarvitse harjoittaa siellä salattua politiikkaa, joka sitten taas, kun hallituksesta astutaan pois, asetetaan kyseenalaiseksi, onko tämä politiikka ollut rehellistä.”

Ei koskaan aikaisemmin ole nähty niin paljon hyökkäyksiä ulkomaan sanomalehdistössä Suomea vastaan kuin juuri viime aikoina. Onhan kyllä totta, että maailmansodan aikana Suomi kuului valitettavasti niihin maihin, jotka tavalla tai toisella korostivat saksalaisystävällisyyttään. En halua kieltää, etteikö tälläkin ollut historiallispoliittista taustaa ja selitystä, vaikkakin tässä kysymyksessä voi olla hyvin eri mieltä. Mutta se tapa, millä sitä silloin korostettiin ja jonka huippu oli myöhemmin kuningasvaali, ei voinut olla loukkaamatta ei vain omia kansalaisia, joilla oli toinen käsitys, vaan myöskin muita valtoja. Edellisen hallituksen aikana pääsivät nämä käsitykset Suomesta jälleen voimistumaan lähinnä Ranskassa ja Englannissa. Onhan luonnollista, että siinä taistelussa, jota käydään nykyään niiden valtioitten välillä, jotka pitävät kiinni kansainvälisistä sopimuksista ja kansainliitosta ja niiden, jotka väkivaltaisesti rikkovat nämä sopimukset, halutaan

myöskin tietää, missä Suomi on. Jollemme hae kosketusta myöskin demokraattisten suurvaltojen kanssa seuraa siitä, että jouddumme riippuvaisiksi fascistisistä suurvalloista.

Edellisen hallituksen aikana syntyivät läheiset yhteydet juuri Ranskan ja Neuvostoliiton välillä, jotka myöhemmin sitten johtivat paljon puhuttuun liittoon. Ne, jotka aina ovat olleet lähellä Ranskaa, sen sivistystä ja ajatusmaailmaa, totesivat silloin surulla, kuinka jälleen loittonimme siitä. Suomen Tietotoimisto poimi tapansa mukaan tiedot kaikenmoisista fascistilehdistä ja yleinen sävy oli, että nyt on Ranska luisumassa bolshevismiin. Ranskan—Suomen välisten suhteiden lähentämistä ei tapahtunut. Yleiseen mielipiteeseen syöpyi se käsitys, että Ranskan kanssa tämän uuden liiton takia ei kannata enää ylläpitää suhteita ja tähän myötävaikuttii juuri hyvin ratkaisevasti IKL. Tämä on kuitenkin tekosyy. On nimittäin hyvin kuvaavaa, että ne piirit maassamme, jotka eniten huusivat ja huutavat Ranskan ja Neuvostoliiton välisestä liitosta, olivat itse mitä lähimmässä yhteydessä Saksan kanssa silloin, kun saksalaiset upseerit organisoivat puna-armeijaa, saksalaiset insinöörit rakensivat aseteollisuustehtaita, Saksan ja punaisen armeijan esikunnat olivat alituisessa vuorovaikutuksessa j. n. e. Jokainen ymmärtää, ettei ole kysymys mistään periaatteista, vaan jostain aivan toisesta. Haluaisin lausua sen erikoisen toivomuksen juuri nykyiselle hallitukselle, että se pyrkisi kehittämään suhteitamme myöskin demokraattiseen Ranskaan. Kun luin edellisen hallituksen kertomuksesta sen kohdan, joka koski toimintaamme kansainliitossa, niin oli yleinen tunne passiivisuus ja että olemme tyytyneet tukemaan, mitä toiset ovat tehneet. Enemmän aktiivisuutta ei varmasti olisi maailmamme haitaksi ja jo hallitusvaihdon jälkeen havaittiinkin lehdistä enemmän aktiivisuutta Suomen edustuksen keskuudessa, mitä on tervehdittävä ilolla. Ulkoministerin lausunto eilen herätti tyydytystä kaikissa piireissä ja minä toivon myös, että hän kykenee poistamaan kaikki epäkohdat, jotka ovat olleet omiaan antamaan maassamme väärää käsityksiä suurissa ja pienissä demokraattisissa valtioissa (Vasemalta: Hyvä!).

Ed. M. Ryömä: Herra puhemies! Voitaisiin meidän oloissamme ehkä melkein sanoa, että on epäasiallista puhua ulkopoliitikasta 5 pääluokan kohdalla, koska tämän maan ulkopoliitiikan erittäin oleelliset osat tulevat kysymykseen m. m. 7, 9 ja 10 pääluokan kohdalla, siis puolustus-, opetus- ja sisäasiain pääluokkien kohdalla.

Kuten jo parissa aikaisemmassakin puheenvuorossa tänään on huomautettu, valitsee meidän ulkopoliitiikassamme sangen omituinen kaksinaisuus. Voitaisiin melkein sanoa, että se jollain tavalla on läheistä sukua platonilaiselle filosofialle, nimittäin sillä tavalla, että meidän ulkopoliitiikkamme täällä syntyisessä maailmassa saa hyvin epätäydellisen ilmaisuvedon, mutta sen sijaan sitä vastaa ideoitten maailmassa varsin täydellinen ja oikea ulkopoliitiikka. Tätä jälkimmäistä, korkealla, kaukana syntyisestä maailmasta ideoitten maailmassa tapahtuvaa politiikkaa edustaa meidän virallinen ulkopoliitiikkamme, jota sen alan viralliset edustajat esittävät. Mutta tämä ei tee tyhjäksi sitä, ettei ulkopoliitiikka täällä meidän keskuudessamme saisi aivan toisenlaisia ilmenemismuotoja. Niinpä kun meidän maamme kuuluu kansainliittoon ja sen viralliseen ulkopoliitiikkaan kuuluu kansainliittositoumusten ehdoton noudattaminen, niin sitä vastoin täällä meidän keskuudessamme jokapäiväisessä elämässä opetusministeriö kieltäytyy maksamasta eduskunnan päättämää valtioapua sille yhdistykselle, joka meidän maassamme tekee kansainliittoa tunnetuksi (Keskustasta: Mikä se on?). Tämä yhdistys on Suomen Rauhanliitto, kuten jokainen edustaja tietää. Kun meidän virallinen ulkopoliitiikkamme lupaa hyviä suhteita kaikkiin naapurikansoihin, niin opetusministeriön alaisen kouluhallituksen välityksellä levitetään kaikkiin kouluihin kirjasta, jossa avoimesti hyökätään, muka heimokysymyksen merkeissä, mutta aivan toisessa tarkoituksessa meidän naapurimaitamme vastaan. Kun meidän maassamme halutaan tuoda esille Suomen kansan myötätunto muita kansoja kohtaan, m. m. Abessinian kansaa kohtaan silloin, kun se taisteli itsenäisyytensä puolesta, ja esittää juuri Suomen kansan tuki kansainliiton politiikalle pakotteiden soveltamisessa sitä hyökkääjää vastaan, joka tätä rauhallista kansaa on uhannut ja tuhonnut, silloin meidän sisä-

ministeriömme alaiset virkamiehet, poliisimiehet, ryhtyvät häiritsemään niitä Suomen kansan kannanilmaisuja, joissa tämä rauhantahto tuodaan julki. Kun meidän virallinen ulkopoliitiikkamme osallistuu ase-riisuntakonferensseihin ja -kongresseihin ja niissä esittää ase-riisuntanäkökohtia, niin samaan aikaan täällä meidän maassamme puolustusministeriö, sikäli kuin päivälehdet ovat viime aikoina uutisissa kertoneet, rakentelee kaasutehtaita saksalaisten pääomien varassa. Samaan aikaan kuin herra ulkoministeri matkusti Genèveen, samaan aikaan matkustelevat tuon toisen ulkopoliitiikan edustajat Berliiniin tai Warsovaan, ehkä metsästysmatkoille, mutta ehkä myös muissa tarkoituksissa. Tämä meidän virallinen ulkopoliitiikkamme juuri sentähden, että se näistä tämän ikävän maailman tapahtumista pysyttelee niin kaukana, on paljon enemmän onnistunut vastaamaan niitä toivomuksia, mitä tässä maassa ulkopoliitikalle asetetaan. Mutta tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, etteikö meidän virallisenkin ulkopoliitiikkamme olisi erehtynyt moniin otteisiin, jotka ovat päinvastaisia laatuja. Edellinen puhuja m. m. mainitsi jo sen, että meidän maamme ei suostunut allekirjoittamaan n. s. itäsopimusta. Tämä kieltäytyminen ei ollut minkäänlainen vakuus siitä, että meidän todellisen ulkopoliitiikkamme suhtautuminen kaikkiin naapurivaltoihin on yhtä vilpiton kuin virallisen ulkopoliitiikan vakuutukset. Ei myöskään nähdäkseni vastannut todellisen ulkopoliitiikan tarpeita se esitelmä, joka kerrotaan viime keväänä eräillä ulkoministeriön kutsuilla esitetyksi, nimittäin esitelmä, jossa juuri ensimmäiseen kertaan tuotiin julki ne muistiot, promemorat, joista tänä syksynä on niin paljon puhuttu. Nähdäkseni ed. Salmialalla, joka eilen oli olevinaan kovin loukkaantunut meidän virallisesta ulkopoliitiikastamme, ei todellakaan olisi siihen mitään varsinaista aihetta, vielä vähemmän hänellä on aihetta mennä esittämään sellaisia avoimia uhkauksia kuin hän teki. Tässä esitettiin nähdäkseni jonkinlainen IKL-puolueen virallinen ohjelma lähestyviä suuria poliittisia tapahtumia silmälläpitäen, nimittäin sekä ulkopoliittinen orientoituminen lähelle nykyisen Saksan pyrkimyksiä että myös sisäpoliittinen orientoituminen kaikilla niillä keinoilla, joita viimeisten 6 vuoden kuluessa

on saman puolueen taholta käytetty, juuri tämän puolueen suunnille. Nämä ovat asioita, jotka oikeastaan kuuluvat, ehdottomastikin kuuluvat läheisesti sisäministerin huomioon tarpeellisia toimenpiteitä varten, jos tätä ohjelmaa todella aletaan panna täytäntöön.

Kun ed. Simojoki suurella päätöksellä puhui karkoituksista Neuvostoliitossa ja meidän heimokansojemme huonoista olosuhteista siellä, niin kyllä täytyy huomauttaa hänelle, että hän tekisi paremmin, jos hän huolehtisi meidän oman kansamme huonoista olosuhteista täällä. Se on kuitenkin asia, joka ei häntä näytä yleensä liikuttaneen. Mutta missä tarkoituksessa esitetään näitä väitteitä meidän heimokansojemme asemasta? Nähdäkseni ei tarvita varsin suurta ulkopoliittista tarkkanäköisyyttä tämän todellisen tarkoituksen selvillesaamiseksi. Nämä väitteet yleensä esitetään samassa muodossa kuin mitä ne esittää nykyisen Saksan lehdistö ja täydellisesti tämän lehdistön antamaa uutisaineistoa lainaillen. On siis täysin ilmeistä, että nämä uutiset ja väitteet myös palvelevat samoja tarkoituksia ja pyrkimyksiä kuin edellämmainitun valtion, Saksan, nykyinen ulkopoliitiikka. Sentähden tuntuikin hieman yllättävältä, kun herra pääministeri äsketi niin lämpimästi kiiruhti lausumaan tyydytyksensä ed. Simojoen puheenvuoron johdosta. Minä luulen, ettei herra pääministerin puheenvuoro vastannut hänen oman puolueensa oikeata kantaa näissä asioissa. Ja haluaisinkin omistaa hänelle erään kappaleen hänen oman puolueensa pää-äänenkannattajan Ilkka-lehden pääkirjoituksesta viikko sitten sen käsitellessä tulevia valtion päämiehen vaaleja. Tässä pääkirjoituksessa sanotaan m. m. seuraavasti: „On välttämätöntä, että valtakunnan päämiehenä on mies, joka ponnistaa voimansa viimeiseen saakka, ettei maamme ja kansamme tulisi kevytmielisesti vedetyksi sodan pyörteisiin. Oikeisto on osoittanut, että se on liian altis lähtemään seikkailun poluille. Seikkailuromaanit ovat kyllä jännittäviä lukea, mutta jos ne kirjoitetaan oman kansamme verellä, muuttuvat ne vähemmän mieluiksi. Talonpojan on syytä muistaa, että hän saa kuitenkin lopuksi kaikki sodan hävitykset maksaa, talonpojan veri aina runsaimmin vuotaa, talonpoikien talot silloin tulipatsaina taivaalle loimua-

vat.” Ja nämä ajatukset ovat niin oikeita, että ne täytyy jokaisen allekirjoittaa, mutta niitä ei myöskään voi olla käsittelemättä ja ottamatta esille niitten ajatusten yhteydessä, joita ed. Simojoki täällä on esittänyt ja joihin valitettavasti myöskin herra pääministeri yhtyi. Minä luulen, että jos meidän maamme virallinen ulkopoliitiikka pitäisi huolen siitä, että nuo epäviralliset, mutta valitettavasti sitä todellisen ulkopoliitiikan ilmaukset, erilaiset metsästysmatkat, erilaiset heimopäiväkirjat, rauhankokousten estämiset, eduskunnan päättämien valtionapujen kieltämiset, sellaiset uhkaukset ja ohjelmajulistukset, joita ed. Salmialakin täällä eilen esitti, että ne estettäisiin, jottei niitä saattaisi tapahtua, niin minä luulen, että silloin meidän ei myöskään tarvitsisi kokea sellaisia lausuntoja kuin mitä paljon puhuttu Shdanov äskettäin on esittänyt ja joista tänään on ollut monessakin puheenvuorossa puhetta.

Mutta on vielä eräskin puoli meidän ulkopoliitikassamme, joka ei kuulu ainoastaan tähän todelliseen ulkopoliitiikkaan, vaan myöskin siihen viralliseen ulkopoliitiikkaamme. Ja tämä on se toiminta, jota meidän maassamme ulkoasiainhallinnon alaisena ainakin jossain määrin oleva Suomen Tietotoimisto harjoittaa. Ennenkaikkea Espanjan nykyisten tapahtumien yhteydessä tämä on tullut esille. Meidän virallinen, ulkoasiainhallinnon alaisena oleva tietotoimistomme on aivan riittävällä selvyydellä ilmaissut, että sen myötätunto on Espanjassa kapinaan ryhtyneiden fascistien ja muukalaislegioonainesten puolella. Se on myöskin samalla ilmaissut, että sen myötätunto on sen valtauksen puolella, jota nykyinen Saksa Espanjassa pyrkii harjoittamaan. Mutta tällöin tämä todettaessa täytyy kysyä, ottaako — tai ehkä on turha kysyä sitä, ottaako Suomen Tietotoimisto huomioon — mutta täytyy kuitenkin kysyä, ottaako meidän ulkoasiainhallintomme huomioon, mitä tämän saman asian soveltaminen meidän oloihimme merkitsee. Se merkitsee sitä, että jos täällä syntyy samanlainen kaappaus oikeiston taholta — ja sellainen kaappausyritys tässä maassa on nähty — niin sen jälkeen kuin sekä Saksa että Italia ovat virallisesti tunnustaneet tällaisen kaappauksen tai kaappausyrityksen maan viralliseksi politiikaksi, niin, jos tällainen kaappausyritys

tällä hetkellä meidän maassamme pantaisiin toimeen, on hyvin mahdollista, että näiden kahden tai ainakin edellisen niistä, nimittäin Saksan, suhtautuminen täälläkin Euroopan kolkassa tulisi olemaan sama kuin Espanjassa, nimittäin, että se voisi myös täällä katsoa oikeudekseen tunnustaa sen hallituksen, jonka joku meidän Mäntsälän kapinamme olisi pystyttänyt. Tällöin voisi jonkun Francon nimi olla yhtä hyvin Wallenius.

Nämä ovat sellaisia näkökohtia, joista meidän virallinen ulkopoliittikkamme vastaa ja joista sen sentähden täytyy myös huolehtia. Tässä, juuri tämäntapaisissa ilmiöissä on kysymys meidän maamme suvereenisuudesta, josta kyllä voidaan pitää pateettisia puheita, mutta josta samalla taholla todellisuudessa juuri tällaisella seikkailupolitiikalla ja tämäntapaisilla periaatteilla uhataan.

Kun tällä hetkellä kaikkialla maailmassa tapahtuu suurten ja vaikutusvaltaisten kansanvaltaisten valtioiden tulos lähentymistä toinen toistaan kohtaan — m. m. on jo monet vuodet ollut havaittavissa Yhdysvaltojenkin pyrkiminen kaikkia kansainliittomaita ja kansanvaltaisia maita lähentymään, mitä pyrkimystä Yhdysvaltojen äskettäisen presidentinvaalinkin tulos jälleen tullee vahvistamaan — niin kyllä on täysi syy toivoa, että myöskin meidän maamme todellinen ulkopoliittikka tulee otamaan esimerkiksi näistä ja että se ideoit-
ten maailmassa tapahtuva, täydelliseltä näyttävä — kuitenkin sekin puutteellinen ulkopoliittikka, mutta kuitenkin varsin täydelliseltä näyttävä tähän todelliseen ulkopoliittikkaan verrattuna — että se ulkopoliittikka tuodaan täältä ideoit-
ten täydellisestä maailmasta myöskin tänne tosiasia- ja todellisen elämän epätäydelliseen maailmaan.

Ed. Salmiala: Ed. Räisänen vastasi ed. Simojelle (Ed. Räisänen: Totta on! — Eduskunnasta: Hyvin vastasikin!). Hän tahtoi todistaa väitteensä siitä, että täällä on kirjoitetussa sanassa selitetty että isänmaallisen kansanliikkeen miehet tahtovat siirtää rajan itäänpäin (Vasemmalta: Se oli Kosola, jonka nimi oli alla!). Mutta tässä todistelussa menettelee hän aivan samalla tavoin kuin Suomen Sosialidemokraatti menetteli keväällä julkaistessaan

„Herää Suomi”-nimisestä lehdestä erään kartan. Tuo Sosialidemokraatin kirjoitus oli täydellisesti provokatoorinen. Siinä annettiin tietoisesti aseita neuvostovenäläiselle propagandalle Suomea vastaan. Ed. Räisänen nyt luki otteita Aktivisti-lehdestä ja lausui, että hän tällä tavoin tahtoi todistaa, että isänmaallisen kansanliikkeen taholla on sanoin lausuttu, että rajaa halutaan siirtää. Olisi ollut toivottavaa, että ed. Räisänen olisi aluksi huomauttanut, että Aktivisti-lehti ei ollut isänmaallisen kansanliikkeen lehti, vaan Lapuan liikkeen lehti, Lapuan liikkeen, jonka takana olivat ruotsalaiset, kokoomus ja myös maalaisliitto; minä luulen, että siihen kuului aikanaan myös täällä oleva edustaja Artturi Leinonen (Ed. Leinonen: Ei kuulunut!). Tämä Aktivisti-lehti, joka oli Lapuan liikkeen lehti, on ilmestynyt ennen kuin isänmaallinen kansanliike perustettiin. Minä en ole koskaan ottanut osaa Lapuan liikkeen politiikkaan, ja minun käsitykseni mukaan ed. Räisänen menettelee väärin silloin kuin hän lukee lehtiä, jotka eivät ole edes isänmaallisen kansanliikkeen syntymisen jälkeen julaituja, vaan asiakirjoja, jotka ovat syntyneet aikaisemmin. Tämä on käsitykseni mukaan oikein. Ed. Räisänen ei tarvitsisi tällä tavoin puolustaa täällä Shtanovin Leningradin kongressissa esittämää kantaa. Kyllä hän osaa itse keksiä perustelunsa syytöksille Suomea kohtaan.

Ed. Räisänen: Ed. Salmialan lausunnon johdosta minä pyydän huomauttaa, että minulla on nyt tässä kädessäni isänmaallisen kansanliikkeen yleiset ohjelmaperusteet ja minä pyydän lukea perusohjelman ensimmäisestä lauseesta: „Isänmaallinen kansanliike — — — lähtee samalta pohjalta kuin 1930 valtava kansannousu” (Ed. Riipinen: Tietysti!). Mitäs nyt, herra Salmiala, mitä Te nyt sanotte? Eikö tuo vuoden 1930 kansannousu ollut juuri Lapuan liikettä, ja isänmaallinen kansanliike lähtee samalta pohjalta. Minkätähden se ei ole justinsa sama liike muodollisesti johtuu siitä, että siinä oli kapina välillä (Eduskunnasta: Aivan!), Mäntsälän kapina. Herra Salmiala on rikosoikeuden professori ja tietää, että samalla nimellä ei voitu jatkaa samaa liikettä, vaan täytyi käyttää kepulikonstia. Te olette samaa väkeä, samaa joukkoa, samaa koplää kuin La-

puan liike, jossa puhuttiin ja kirjoitettiin sillä tavalla kuin minä olen täällä esittänyt. Ed. Simojoki on pyytänyt todistuksia, minä olen ne esittänyt ja sitonut niillä herrat käsistä ja jaloista niin kiinni, että te ette enää voi sätkytelläkään.

Ed. Sergelius: Rdm. Kares är otvivelaktigt en god kåsör men han gör sig ej sällan skyldig till uppenbara motsägelser och oriktiga slutledningar. Det beror kanske delvis på hans temperament, men kanske ofta därpå att han icke tillräckligt grundligt förberett ett ärende. Säsom bevis på en sådan ologisk slutledning vill jag anföra ett exempel ur hans senaste yttrande. Rdm. Kares säger att utan Nationernas Förbund hade upprustningen icke drivits fram med den fart och styrka som man gjort nu under dess existens under 17 år, men tillägger kort därpå att Nationernas Förbund skadar oss, skadar Finland därutinnan att hos oss skulle rustningarna kunnat drivas mer effektivt för den händelse man icke här vore i tillfälle att alltid hänvisa till Nationernas Förbund och den trygghet det eventuellt kan erbjuda. Rdm. Kares medgiver att den syn på Nationernas Förbund och dess konstruktion, som jag här anförde, att den är riktig och många beklagar det faktum att till förbundspakten kopplats Versaillesfreden, för den är ju ett, säsom jag nämnde, segermakternas diktat och det utgör och har utgjort, det måste erkännas, ett allvarligt hot för N. F:s framtida existens.

Jag nämnde vidare uti mitt yttrande att det otvivelaktigt är lätt att påvisa fel i konstruktionen, men nämnde samtidigt att felet icke behöva bli en evigt outplånlig arvsynd. Jag vill erinra rdm. Kares om ett märkligt faktum, jag vet icke om han så noga följt med politiken kring Nationernas Förbund, jag vill erinra honom om den Briand—Stresemanska politiken. Just dessa båda gingo in för att få en förändring till stånd i förbundspakten med en lindring av bestämmelserna i Versailles-traktaten. Hade vi följt dessa herrar och hade icke händelserna under året 1933 kommit till så hade vi nu haft ett Nationernas Förbund säkert mera auktoritativt än det förnärvarande är.

Ed. Pennanen: Minusta alkaa tuntua siltä, että kysymys Suomen ulkopoliitikasta edistyy liian laajoille aloille. On käyty aina Afrikan sydämessä asti puhumattakaan Espanjasta ja on selvitelty joidenkin lentokirjasten isyyttä ynnä muuta semmoista. Minä olen kyllä osittain samaa mieltä kuin ed. Lohi, että yleensä kaikista-kin asioista puhuessa ja varsinkin ulkopoliitikasta puhuessa on syytä pitää, niin kuin hän sanoi, kieli keskellä suuta. Mutta ei siinä mielessä, että olisi salattava mitään. Se mikä on totta, se on sanottava julki, ja minun mielestäni meidän ulkopoliittikkaamme ja sen suuntaan nähdén riittää se, minkä herra ulkoasiainministeri eilisessä istunnossa lausui. Siinäähän hänen lausunnossaan on pääsisältönä se, jonka eduskunta ja hallituskin ovat jo aikaisemmin sanoneet, että me emme tässä maassa halua muuta kuin saada elää rauhassa sitoutumatta mihinkään poliittisiin valtaryhmiyksiin. Onko tässä suhteessa hallitus jotakin sitten laiminlyönyt, se on asia erikseen, josta arvoistakoon, mutta ei ole oikein eikä totuudenmukaistakaan väittää meidän sitoutuneen tai sotkeutuneen niin toiseen kuin toiseenkaan valtaryhmiyteen. Minusta tässä suhteessa ed. Salmialan ja M. Ryömän lausunnot tavallaan neutralisoivat toisensa, vaikka en minä niitä muuten tahdokaan toisiinsa rinnastaa.

Ed. Salmiala: Ed. Räisänen viittasi isänmaallisen kansanliikkeen perusohjelmaan. Siellä sanotaan: Isänmaallinen kansanliike lähtee samalta pohjalta, jolta edellinen valtava kansannousu oli lähtenyt ja se pohja oli taistelu kommunismia ja kaikkia sen ilmenemismuotoja vastaan, taistelu marxilaista maanpetoksellista toimintaa vastaan siten kuin se esiintyi kommunistien toiminnassa. Se oli se pohja, jolta isänmaallinen kansanliike läksi. Minä katsoisin, ettei isänmaallinen kansanliike vastaa mitään muista teoista kuin niistä, jotka sen aikana ovat tapahtuneet, eikä sen syyksi voida lukea mitään muuta kirjoitettua sanaa. Ne, jotka ovat sitä ennen kirjoittaneet asioista, vastaavat itse puolestaan.

Ed. Leinonen: Kyllä minä olen samaa mieltä kuin ed. Pennanen, etteivät kaikki nämä asiat, joista täällä on puhuttu, kuulu tähän pääluokkaan. Siksi en olisi-

kaan tällä kohtaa puheenvuoroa käyttänyt. Mutta koska ed. Salmiala tavallaan asetti maalaisliiton ja ennenkaikkea minut henkilökohtaisesti vastuuseen kaikesta siitä roskasta, jota sellaiset lehdet kuin Aktivistit aikanaan ja monet muut samaan luokkaan kuuluvat kirjoittivat, niin tahdon torjua jyrkästi, että olisin silloin enää ollut siinä liikkeessä mukana. Olin kyllä mukana alussa, hyvinkin alussa, jopa niin alussa, että kirjoitin ensimmäisen kokoonkutsun ensimmäiseen kokoukseen, jolla tämä liike — sittemmin Lapuan liike, mutta silloin alussa todella isänmaallinen kansanliike — alkoi ja lähti liikkeelle. Ja toimin myöskin puheenjohtajana ensimmäisessä kokouksessa ja lähetystössä, joka tuli tänne Helsinkiin. Siitä kyllä vastaan omalta osaltani, mitä silloin toimin, kirjoitin ja puhuin. Muistan erinomaisen hyvin, kun puheenjohtajana avasin Lapuan toisen kokouksen. Sanoin siinä avauspuheessa, että tämä liike menee eteenpäin ja voi kasvaa voimakkaaksi isänmaalliseksi tekijäksi ja yhdistää meidän kansamme vain kahdella ehdolla. Ne ehdot olivat: ensiksikin, että liike ajaa vain niitä päämääriä, mitä ajamaan se on liikkeelle lähtenyt, nimittäin tähtää työnsä yksinomaan vain kommunismin hävittämiseen tässä maassa, eikä laajenna toimintaansa minnekään muualle, ja toiseksi, että se tekee tehtävänsä ja kulkee eteenpäin vain yksinomaan laillisin keinoin. Varmasti ed. Kares ja ed. Riipinen, jotka olivat mukana siinä kokouksessa, muistavat, että niin sanoin. Tietenkin voin esittää myös painettua sanaa todisteeksi, että juuri nämä kaksi ehtoa asetin, ja samalla asetin nämä ehdot omalle mukanaololleni tässä liikkeessä. Samassa kokouksessa myöskin juuri mainitsemani edustajat puheenvuoroissaan, eivät suoraan mutta epäsuorasti, välkyttelivät muita päämääriä ja keinoja, kuin näitä, jotka minä luonnehdin ehdoiksi. Ja monet muut siellä olevat edustajat vielä paljon voimakkaammin ja selvemmin tekivät saman. Muutamia päiviä sen jälkeen tapahtuikin ensimmäinen sellainen teko, joka ratkaisevasti teki mahdottomaksi olla enää sillä linjalla mukana: lähdettiin yöllisten rikosten teille, ja tämän tapaisia tekoja jatkui sekä yöllä että päivällä sen jälkeen. Torjun jyrkästi ed. Salmialan täällä lausuman väitteen, että olisin ollut myöskin siinä liikkeessä mukana,

jonka henkeä edustivat Aktivistit ja muutamilla muilla nimillä sinä aikana julkaistut samantapaiset julkaisut.

Ed. Brander: Pääministerin puhe teki minun varsinaisen puheeni tarpeettomaksi, antaa papistolle kiitos siitä, miten ed. Simojoki on täällä edistynyt. Meille maalaisille on sittenkin pappi paras vieras ja me iloitsemme aina heidän edistymistään, vaikka joskus täytyy hiukan katsoa alas häveten, kun sattuu pappi-parkoja. Ja sentakia on edustaja M. Ryömän turha kieltää sitä kiitollisuutta, minkä pääministeri lausui maalaisten puolesta. Toivon vaan, että edustaja Ryömä nuorempi lukisi kansalle näitä Ilkan artikkeleita presidentin vaalin aikana.

Mitä taas ed. Kares täällä lausui, niin olen iloinen siitä, että hän oli ainoa pappi, joka täällä nyt laski tuommoisia ihan päätömiä. Ja kun hän puhui kummituslentokoneista, niin minä luulin, että hän jo kohta ottaa mustepullon ja heittää sen seinään, niinkuin kerrotaan Lutheruksen heittäneen silloin, kun tihulainen näkyi seinällä. Ja toivon, että tällaiset turhat lausunnot vähenisivät, jotta minäkin saisin antaa täyden tunnustukseni papeille. Näkyy olevan asia niin, että tyhjat astiat pahimmin rämisevät, vaikka ne olisivat suuria ja kirkkaita, kuten ed. Kareksenkin hyvä puhetekniikka.

Ed. Räisänen: Ette nyt pääse, ed. Salmiala, tässä asiassa minnekään. Te olette joutuneet tovereinne joka tapauksessa kiikkiin. Eilinen puheenne ja sen tämännäköinen jatko, sehän on ollut ulkopolitiikkaa ja nyt olemme ulkoasiainministeriön budjetissa. Jos te puhutte isänmaallisesta kansanliikkeestä, puhukaa siitä sisäministeriön budjetin kohdalla. Täällä on puhuttu nyt ulkopolitiikasta ja kun ed. Simojoki yritti peruutella aikaisempia puheitaan, niin minä naulasin hänet kiinni.

Jos kuitenkin tahdotaan mennä ajassa myöhempään, niin voimme tulla aivan isänmaallisen kansanliikkeen aikakauteen. Kun ed. Simojoki ensi kerran valittiin tähän eduskuntaan, niin hän kohta sen jälkeen piti Heimolassa puheen, joka oli ulkopoliittinen puhe hengeltään ja jossa hän hyvin voimakkaasti alleviivasi „isänmaallisen kansanliikkeen” runoilijan sanoja: „Vienan-

lahdesta Laatokkaan me piirrämme miekalla rajan." Näin julisti ed. Simojoki runoilijan sanoilla, runoilijan, joka, ikävä sanoa, kuuluu armeijan upseeristoon, on luutnantti siellä. Kyllä herra sotaministeri saisi antaa ainakin luunapin sellaiselle luutnantille.

Ed. Kares: Ed. Räisänen kuului jotakin puhuneen jostakin „Aktivisti”-numerosta. En minä muista, mitä kaikkea siellä oli, mutta minä myönnän, että minä olin kuusi vuotta nuorempi silloin kuin nyt. Mutta minä kuitenkin huomautan erästä asiasta, että minä juuri ulkopoliitikasta Lapuan päivillä 1929 puhuin niin kiltisti, että silloinen ulkoasiainministeri lähetti sen sekä ranskankielellä että saksan- ja venäjänkielellä maailman lehtiin. Niin kiltti minä olin ulkopoliitikassa siihen aikaan, vaikka en minä nyt tässä tahdo sitä kaunistukseksi mainita, sillä en minä nyt tahdo vetäytyä sellaisen taakse. Ja ed. Leinosesta minä annan sen todistuksen, että kyllä hän luopui Lapuan liikkeestä Lapuan liikkeen toisessa kokouksessa sen jälkeen kuin hän lapualaisille antoi opetuksen, että meidän täytyy olla uskollisia niin kuin se pompeijilainen sotamies, joka seisoi paikallaan niin kauan kuin tuhka hänet peitti. Ja lapualaiset päättivät, että tuhka ei saakaan meitä peittää, ja sen jälkeen ed. Leinosen välit Lapuan liikkeen kanssa olivat kyllä poikki.

Ed. Simojoki: Ed. Räisäsen käyttämien puheenvuorojen johdosta pyydän huomauttaa samaa, mitä ed. Salmiala täällä sanoi, että „Aktivisti”-lehti ei ole ilmestynyt isänmaallisen kansanliikkeen toiminnan aikana. Minä en tuntenut koko lehteä enkä tästä kirjoituksesta suinkaan ole koskaan ollut tietoinen. Ei suinkaan minua voida asettaa vastuuseen „Aktivistin” kirjoittelusta.

Mitä tulee ed. Räisäsen lausuntoon siitä, että Heimolassa vuonna 1933 siteerasin mainitun runoilijan sanoja, en voi sitä kieltää (Ed. Räisänen: Vaikea kieltää!). Tämä sitaatti oli osa Akateemisen Karjala-Seuran kunniamarssista, jota me tulemme jatkuvasti käyttämään, enkä suinkaan kadu enkä häpeä sitä, että olen näitä miehekkäitä sanoja käyttänyt.

Ed. Räisänen: Ed. Karesen lausunnon johdosta minä pyydän huomauttaa, että jos hän vuonna 1929 puhui niin kiltisti, että se kelpasi ulkoministeriön julkaisuun, niin, niinkuin minä tässä istunnossa juuri puhuin, mutta ed. Kares oli silloin kahvilla, hän vuonna 1931 „Aktivisti”-lehdessä, — nimimerkki „Toimitus” on alla, ja Kares kuului toimitukseen — kirjoitti: „Suomen itärajana ovat Uralin vuoret ja — — — Suomen suurvalta on tärkeä tekijä maailmanpolitiikassa.” Ed. Simojoki sanoi, että hän ei tunne tätä lehteä eikä tiedä tuosta lehdestä. Minä kysyin nyt ed. Karekselta, tunteeo hän tätä lehteä, onko hän sen toimituskuntaan kuullut, onko hän kirjoittanut tämän kirjoituksen ja vastaako hän tästä kirjoituksesta? — senkin voisi sanoa yksintein.

Puhemies (Ed. Kares pyytää istua puheenvuoroa): Puheenvuorot on pyydettyä nousemalla seisomaan. Haluaako ed. Kares puheenvuoron? (Ed. Kares: Kyllä!).

Ed. Kares: Kyllä minä tunnen „Aktivisti”-lehden ja minä tunnen senkin miehen, joka on kirjoittanut tämän artikkelin. Se mies on kirjoittanut samasta asiasta kirjankin, mutta ei se meidän joukossamme ole se mies, vaan se on hyvinkin tyynessä joukossa tällä kertaa. Minä en kyllä ole kirjoittanut sitä artikkelia sen paremmin kuin minä kirjoitin „Aktivistin” mitään muuta artikkelia kuin ensimmäisen johtavan artikkelin, kun se lehti ilmestyi (Ed. H. Ryömä: Vastaa kumminkin!). — — Kyllä minä vastaan.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Luku I Ulkoasiainministeriö, hyväksytään.

Luku II Vakinainen edustus ulkomailla.

Keskustelu:

Ed. Cajander: Viitaten herra ulkoasiainministerin käyttämään puheenvuoroon ja viitaten valtiovarainvaliokunnan

mietintöön liitettyyn I vastalauseeseen pyydän saada ehdottaa, että 5 Pl:n II luvun 1 momentin kohdalle lisättäisiin 180,000 markkaa ja 2 momentin kohdalle 38,000 markkaa sekä 3 momentin kohdalle kertamenona 150,000 markkaa. Ja lisäksi pyydän, viitaten herra ulkoasiainministerin puheenvuoroon ehdottaa, että 11 momentille merkittäisiin lisäystä 131,000 markkaa, mikä ehdotus on jaettu arvoisille edustajille.

Ed. Inkilä: Pyydän kannattaa ed. Cajanderin tekemiä ehdotuksia.

Ed. Pekkala: Minä myöskin kannatan ed. Cajanderin tekemiä kaikkia ehdotuksia.

Ed. Huittinen: Tämän luvun kohdalle ehdottaa valtiovarainvaliokunta eräitä muutoksia hallituksen esitykseen. Asiallinen ero hallituksen esityksen ja valiokunnan mietinnön välillä on se, että valiokunta ehdottaa hylättäväksi hallituksen esityksen itsenäisen lähetystön perustamisesta Brasiliaan, ja että edustuksemme siellä jäisi edelleen, paitsi konsuliedustusta, Argentiinan lähetystön alaisen lähetystösihteerin hoidettavaksi. Tästä aiheutuva vähennys on, kuten jo on sanottu, 368,000 markkaa. Asiallisesti minä olen sillä kannalla, että varsinkin niiden taloudellisten suhteiden hoitamiseksi ja edelleen kehittämiseksi, jotka on viime vuosina saatu syntymään maamme ja Etelä-Amerikan valtioiden kanssa, on edustustamme tällä laajalla mantereella lähiaikoina vahvistettava ja lisättävä. Että en sittenkään asianomaisessa jaostossa enkä myöskään valiokunnassa asiaa käsiteltäessä voinut yhtyä kannattamaan hallituksen esitystä tällä kertaa, johtui siitä, että niiden selvittelyjen jälkeen, joita asiassa saatiin, tuntui siltä kuin tarvitsisi asia vielä ainakin eräiltä kohdiltaan lisäharkintaa, ja kun asioittemme hoito Brasiliassa nykyiselläkin edustuksella tulee sentään jollakin tavalla hoidetuksi, niin ei lähetystön perustaminen Brasiliaan ole aivan niin kiireellistä kuin on tahdottu väittää. Näin ollen yhdyin minä siihen, että esitys tällä kertaa voitaisiin hylätä. Minulla on edelleen se käsitys, että asian vastaiselle järjestelylle on ehkä eduksi, jos tällä kertaa eduskunta hyväksyy valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen; ja jos lähetystön pe-

rustaminen Brasiliaan on todella sellainen asia, että se on välttämättä lähiaikoina toteutettava, niin seuraavan talousarvion yhteydessä on taas tilaisuus ottaa asia esille.

Ed. Soini: Herra puhemies! Pyysin puheenvuoron kannattaakseni ed. Cajanderin ehdotusta määrärahan ottamisesta tulo- ja menoarvioon Brasiliaan suunniteltua lähetystyä varten. Jo hallituksen ja sen jälkeen ulkoasiain herra ministerin esittämät perusteet riittäisivät kyllä osoittamaan tämän toimenpiteen välttämättömyyden, mutta saanen tässä yhteydessä viitata kuitenkin lisäksi eräisiin lähetystön perustamisen tarpeellisuutta puoltaviin näkököhtiin.

Tarkastellessamme maatalouden asemaa ja sen mahdollisuuksia tulevaisuudessa on kieltämättä tilanne viime vuosina vaikeutunut sen kautta, että kilpailu ulkolaisilla markkinoilla on kiristymistään kiristynyt aiheuttaen siten epävarmuutta maataloudellemme. Ei tarvis kuin viitata karjatalouden tuotemarkkinoilla olevaan kilpailuun ja siitä johtuneeseen hinnan alentumiseen, mikä on aiheutunut valtamerentakaisen maiden vallan huomattavasta karjataloustuotteiden lisäyksestä eurooppalaisilla markkinoilla. Olisi näin ollen välttämättöntä valtiovallan taholta tehdä kaikki, mitä tehtävissä on, jotta maataloutemme kehittymiselle varautuisi mahdollisuuksia niin terveellä pohjalla kuin suinkin. Yksi sellainen ja varsin tehokas keino on kieltämättä se, että maataloustuotteillemme hankittaisiin uusia markkinapaikkoja. Sellainen mahdollisuus, ja kieltämättä varsin edullinen, on Brasilia. Mutta niitä mahdollisuuksia meillä ei ole osattu tähän asti käyttää. Tarkastellessamme kauppatilastoa huomaamme tämän laiminlyönnin varsin helposti. Brasiliaan on kaikista Euroopan karjatalousmaista viety huomattavat määrät esim. juustoa. Ennen pula-aikaa tämä määrä nousi vuosittain noin 800 tonniin. Viejinä ovat m. m. Ruotsi, Norja, Tanska ja Sveitsi, siis maat, joiden tuotteiden laatu ei suinkaan ole ollenkaan yläpuolella meikäläisten valmisteiden, olemmepa päinvastoin tässä suhteessa varsin kilpailukykyisiä mainitsemieni maiden kanssa. Mahdollisuudet meillä olisivat varmaan hyvätkin päästä näille markkinoille, jos vain oikein tahdomme etujamme valvoa.

Ei ehkä tässä yhteydessä ole tarpeellista maataloutemme vientimahdollisuuksista mainittuun maahan laajemmalla enää puhua, mutta mainittakoon kuitenkin, että paperi- ja varsinkin faneerituotantoamme niinkään voitaisiin enentyvässä määrässä kyseellisille markkinoille lisätä, jos vakinainen lähetystö olisi aina etujamme valvomassa ja ajamassa. Näitä yleisiä mahdollisuuksia markkinoiden hankkimiseksi täällä tukee vielä sekin, että kauppataaseemme on voimakkaasti passiivinen Brasiliaan nähden. Niinpä, kuten herra ulkoasiainministeri täällä huomautti, vuonna 1935 vientimme mainittuun maahan nousi ainoastaan noin 29 miljoonaan, tuontimme mainitusta maasta noustessa yli 130 miljoonan markan. Kun brasilialaiset toisaalta näkisivät tämän kauppataaseen kehittyvän meillekin edullisemmaksi kuin mitä nykyisin on asianlaita, varmentaisi se mahdollisuuksiamme sitäkin enemmän. Olen sitä mieltä, että maatalouden edut puhuvat voimakkaasti kaupallisten suhteiden kehittämisen puolesta Brasiliaan, ja kun sellainen käy mahdolliseksi vasta oman lähetystön perustamisen kautta Rio de Janeiroon, pyydän, herra puhemies, kannattaa ed. Cajanderin tämän lähetystön aikaansaamista tarkoittavaa ehdotusta.

Ed. Voionmaa: Vaikka minun ulkoasiainvaliokunnan jäsenenä täytyy suuresti valittaa sitä, ettei ulkoasiainvaliokunnalla ole ollut tilaisuutta käsitellä niin tärkeätä ulkopoliittista kysymystä kuin on uuden lähetystön perustaminen Rio de Janeiroon, niin tuntuu minusta kuitenkin välttämättömältä kannattaa ed. Cajanderin tekemää ehdotusta. Kun on jo ryhdytty laajoihinkin toimenpiteisiin meidän kauppamme vilkastuttamiseksi Brasilian kanssa, tuntuu ikäväältä, jos nyt toisilla toimenpiteillä taas ikäänkuin jarrutetaan tämän toiminnan hedelmällistä jatkumista. Kun otamme huomioon, että nyt on kysymys n. s. budjetti-lähetystöstä, joka voidaan verraten helposti lakkauttaa, jos ei se toivottuja tuloksia tuottaisi ja joka siis on tavallaan kokeilu-luontoinen, ja kun tällaista kokeilua nykyisenä maailman aikana täytyy harjoittaa, en näe, mikä estäisi nyt meitä ryhtymästä tähän vain sangen kohtuullisia kustannuksia vaativaan uudistukseen. Näin ollen tässä kohden kannatan ed. Cajanderin ehdotusta.

Pääministeri Kallio: Minä pyydän myöskin kannattaa ed. Cajanderin tekemiä ehdotuksia.

Ed. Räisänen: Minä pyydän vastustaa ed. Cajanderin tekemää ehdotusta uuden lähetystön perustamisesta ja teen sen sillä syyllä, johonka herra ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja viittasi, vaikka hän — omituista kyllä — tuli toiseen tulokseen. Tämä asia, niin tärkeä kuin se saattaa ollakin, ei ole ollut ammattivaliokunnan valmisteltavana. Sen on budjetin yhteydessä käsitellyt vain valtiovarainvaliokunta. Tällaisten asiain täytyy kulkea ammattivaliokunnan, siis tässä tapauksessa ulkoasiainvaliokunnan kautta. Kun se ei nyt ole saanut sen käsitteä ei sitä voida tällä kertaa hyväksyä.

Ed. Lohi: Viimeisen lausunnon johdosta minä pyydän huomauttaa, että kun yleisenä tapana on ja valtiopäiväjärjestyksen mukaista, että valtion tulo- ja menoarvion käsittelee valtiovarainvaliokunta, minusta se ei ainakaan ole pätevä syy tämän ehdotuksen hylkäämiseen, että sitä ei ole käsitellyt ulkoasiainvaliokunta, jos eduskunnan jäsenet muuten katsovat sen tarpeelliseksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Cajander ed. Inkilän kannattamana I vastalauseen mukaisesti ehdottanut, että 1, 2 ja 3 momentti hyväksyttäisiin hallituksen esityksen mukaisesti. Kutsun tätä ehdotusta ed. Cajanderin 1) ehdotukseksi. Edelleen ed. Cajander ed. Inkilän kannattamana on ehdottanut, että 11 momentille palautettaisiin valiokunnan siitä poistamat 131,000 markkaa yksityisestä aloitteesta syntyvän, ulkomaista poliittista ja talouspoliittista tiedoitustamme täydentävän ranskankielisen julkaisun avustamista varten. Kutsun tätä ehdotusta ed. Cajanderin 2) ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Cajanderin 1) ehdotuksesta, joka koskee 1, 2 ja 3 momenttia.

Joka hyväksyy valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Cajanderin 1) ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 80 jaa- ja 105 ei-ääntä, 6 tyhjää; poissa 8.

Eduskunta on siis hyväksynyt ed. Cajanderin 1) ehdotuksen.

Äänestys ed. Cajanderin 2) ehdotuksesta, joka koskee 11 momenttia.

Joka hyväksyy valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Cajanderin 2) ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 147 jaa- ja 43 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 7.

Eduskunta on siis hyväksynyt valiokunnan ehdotuksen.

Luku III Tilapäinen edustus ulkomailla, hyväksytään keskustelutta.

Luku IV Erinäiset määrärahat.

Keskustelu:

Ed. Pekkala: Tämän luvun 3 momentin kohdalla on valiokunta tehnyt 600,000 markan vähennyksen niillä perusteilla, jotka ulkoasiainministeriön taholta on esitetty. Kun niistä perusteluista, jotka sisältyvät valtiovarainvaliokunnan mietintöön, saattaisi ehkä olla seurauksena, ettei ministeriö voisi ulkomaanedustuksen palkkauksessa sovelluttaa niitä maksuperusteita, joista ministeriö on neuvotellut Suomen Pankin kanssa ja joista tehtiin selkoa valiokunnassa, olisi perusteluja tässä kohden selvennettävä. On samalla syytä huomauttaa, että hallitus esittää lisämenoarviossa sanotun järjestelmän toimitettavaksi jo kuluvan lokakuun 1 päivästä lukien. Minä ehdotan sen vuoksi, samalla viitaten herra ulkoasiainministerin lausuntoon, 5 Pl:n IV luvun 3 momentin perustelut muutettavaksi seuraavasti: Koska valiokunta ei puolla lähetystön perustamista Brasiliaan ja lisäksi kun eräät maat nyttemmin ovat luopuneet kultakannasta, on valiokunta,

ulkoasiainministeriön esittämillä perusteilla vähentänyt momentilta 600,000 markkaa. — Niin, perustelut tulevat nyt kyllä jonkun verran muuttumaan sen jälkeen, kun eduskunta on tehnyt päätöksensä Brasilian lähetystöstä: „Valiokunta on vähentänyt momentilta ulkoasiainministeriön esittämällä perusteilla 600,000 markkaa.”

Ed. Tarkkanen: Pyydän saada kannattaa ed. Pekkalan tekemää ehdotusta.

Valtiovarainministeri Niukkanen: Minä mainitsen, että erikoisesti juuri sen takia, että valtiovarainvaliokunnan perustelut ovat epäselvät, lisämenoarvion perustelussa on aiottu määritellä se peruste, jota sovelletaan näitä palkkoja maksettaessa. Tämä peruste on tietääkseni sama kuin se, josta ed. Pekkala mainitsi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Pekkala ed. Tarkkasen kannattamana ehdottanut perusteluihin 3 momentille sen muutoksen, että momentti tulisi kuulumaan: „Valiokunta on ulkoasiainministeriön esittämällä perusteilla vähentänyt momentilta 600,000 markkaa.” Tämä ed. Pekkalan tekemä ehdotus hyväksyttäneen?

Ed. Pekkalan ehdotus hyväksytään.

6 Pl.

Yleiskeskustelu:

Ed. Räisänen: Herra puhemies! Tämän pääluokan kohdalla täytyy kiinnittää huomiota erääseen Kivimäen hallituksen kaikkein viimeisimpään toimenpiteeseen, nimittäin viime lokakuun 7 päivänä annettuun vankeinhoitolaitosta koskevaan asetukseen, jolla kumotaan vuoden 1925 vankeinhoitoasetus ja joka tulee voimaan tammi-kuun 1 päivänä 1937.

Tämä asetus, joka miltei kokonaan eroittaa vankeinhoiton oikeusministeriön valvonnasta ja antaa sen erityiselle virastolle, vankeinhoitovirastolle, tai paremmin sanoen sen päällikölle, vankeinhoitolaitoksen ylijohtajalle, on annettu samana päivänä kuin Kivimäen hallitus erosi ja uusi hallitus tuli

tilalle. Kun muistaakseni hallituksen vaihdos tapahtui puolenpäivän aikana, sopii tosiaan sanoa, että tämän tärkeän asetuksen esittäminen vahvistettavaksi on ollut hallituksen viimeisiä toimenpiteitä. Voi sanoa enemminkin, nimittäin, että Kivimäen hallituksen oikeusministeri tai tosiasiassa vankeinhoitolaitoksen ylijohtaja on tarkoituksellisesti jättänyt asian esiteltäväksi hallituksen viimeisillä minuuteilla ehkä epäillen, ettei uusi hallitus asiaa ensinkään esittäisi. On kuvaavaa Kivimäen hallitukselle ja vankeinhoitolaitoksen nykyiselle johtajalle, että uusi oikeusministeri asetetaan tapahtuneen tosiasian eteen, tosiasian, jolla hänen toimivallastaan otetaan hyvin huomattava osa pois.

Sopii myös kysyä, onko hallitusmuodon mukaista, että hallitus, jolle eduskunta oli antanut epäluottamuslauseen, joka oli jo jättänyt erohakemuksensa ja joka muodollisestikin oli juuri lähtemässä, ryhtyi näin tärkeään toimenpiteeseen, jota ei suinkaan ole pidettävä juoksevien asioiden hoitoon kuuluvana, sillä tämä asetus ei ainoastaan vähennä oikeusministerin toimivaltaa, vaan saattaa ei ainoastaan vangit vaan myöskin vankiloiden viran- ja toimenhaltijat vankeinhoitoviraston mielialoista riippuviksi.

Asetuksen 2 pykälän mukaan vankeinhoitoviraston tehtävänä on huolehtia siitä, että vankeinhoidosta voimassaolevia lakeja, asetuksia ja muita määräyksiä noudatetaan. Tässä valvontatehtävässä, joka vankeinhoidon kannalta on tärkeintä, ei oikeusministerillä ole mitään osaa. Oikeusministerin mieltä kysytään vain sellaisista asioista kuin missä laitoksessa vapausrangaistus on kärsittävä sekä missä pakkolaitokseen tai pakkotyölaitokseen määrätty on pidettävä, vankeinhoitolaitoksen talousarviosta ja vankien ruokajärjestyksen ja vaatetussäännön noudattamisesta. Kaikki muut asetuksessa yksityiskohtaisesti luetellut tehtävät kuuluvat yksinomaan vankeinhoitovirastolle. Niinpä oikeusministeriltä on riistetty sananvalta vankien ehdonalaista vapautta koskevissa asioissa. Vankeinhoitolaitoksen ylijohtaja on uuden vankeinhoitoviraston päällikkönä, siis tästä lähtien yksin määrää, päästetäänkö vanki ehdonalaiseen vapauteen. Tämä yksi ainoa virkamies joutuu näinollen määräämään yhdestä kolmasosasta vapausrangaistuksia. Niin suurta kansalaisten henkilölliseen vapauteen ulot-

tuvaa valtaa ei ole yhdelläkään ainoalla virkamiehellä.

Vankeinhoitolaitoksen ylijohtajan, vankeinhoitoviraston päällikön valtuudet määritellään asetuksen 4 §:ssä. Siitä nähdään, että ylijohtaja on tämän jälkeen rajaton yksinvalti vankeinhoitolaitoksessa. Oikeusministeri on alennettu siinä pelkäksi koristukseksi. Mainitsemani 4 §:n 2 kohdassa nimittäin sanotaan, että vankeinhoitolaitoksen ylijohtajan tulee ilmoittaa oikeusministerille tärkeimmistä tapahtumista vankeinhoitoalalla ja tehdä selkoa ministerille asiain tilasta. Ministerille siis vain ilmoitetaan ja tehdään selkoa, mitään muuta ei hänellä ole sanomista.

Asetuksen tavaton virkavaltaisuus ja kaiken vallan keskittäminen tulee myöskin näkyviin vankeinhoitoviraston ja muiden ylempien vankeinhoitoviranomaisten vallan täydellisyydessä vankiloiden viran- ja toimenhaltijoiden suhteen. Vankeinhoitovirastolla on oikeus rangaista viran- ja toimenhaltijaa varoituksella, enintään 60 päiväsakolla taikka virantoimituserolla enintään kuuden kuukauden ajaksi sekä sen ohessa menettämällä rahapalkkansa osaksi tai kokonaan. Edelleen voi vankeinhoitovirasto siirtää toimenhaltijan ilman hänen suostumustaan toiseen toimeen. Tästä vankeinhoitoviraston toimenpiteistä ei voi ensinkään valittaa. Samoin ei ole valitusoikeutta päätöksestä, joka koskee virkaan tai toimeen nimittämistä tai määräämistä sitä hoitamaan, toimenhaltijan vapauttamista toimestaan, erokirjan antamista eroamisijän saavuttaneille viran- tai toimenhaltijalle taikka varoitusta. Siis niinkin tärkeissä asioissa kuin toimesta vapauttamisessa on vankiloiden henkilökunnalta otettu valitusoikeus pois. Tällaisten ja muiden heidän oikeuttaan rajoittavien määräysten takia vallitsee vankiloiden palveluskunnassa suurta tyytymättömyyttä puheenaolevaan asetukseen.

Uusi vankeinhoitoasetus tietää suurta taantumusta vanhaan asetukseen verraten. Kun sen mukaan kaikki valta tulee vankeinhoitolaitoksen ylijohtajalle eikä vastuunalaiselle ministerille, merkitsee asetus myöskin yritystä vaikeuttaa kansanedustuksen kontrollia vankeinhoidon alalla. Vankeinhoitolaitoksen johtoa on hyvällä syyllä arvosteltu viime aikoina. Oikeusministerin asioihin puuttuminen on kuitenkin

monissa yksityistapauksissa saanut korjauksen aikaan. Mitä tämän jälkeen tulee tapahtumaan, kun vankeinhoitovirasto itsevaltaasti, tosiasiallisesti ilman mitään valvontaa hoitelee vankiasioita, niin vankiloiden henkilökuntaa kuin vankejakin koskevia, saattaa käsittää.

Olisi mielenkiintoista tietää jo nyt, onko nykyinen oikeusministeri kiinnittänyt huomiota siihen, että samana päivänä, jolloin hän tuli toimeensa, edellinen oikeusministeri oli esitellyt vahvistettavaksi asetuksen, joka poisti oikeusministerin valvonnasta tärkeän osan hänen hoidettavinaan asioita? Ja mitä on yleensä sanottava siitä, että lähtevä hallitus viime töikseen tekee tärkeitä päätöksiä vaikka se tietää, ettei se enää nauti eduskunnan luottamusta?

Ed. Leinonen: Aikanaan hallitus antoi eduskunnalle esityksen säännöksistä tuomiokuntien hoidosta ja silloin eduskunta lausui pitävänsä välttämättömänä, että ryhdytään jakamaan suuria tuomiokuntia, että siten tuomareille kävisi mahdolliseksi toimittaa kärkeä enemmän kuin nyt. Tahdon nyt vain herra oikeusministerin suosiolliseen huomioon sulkea erään epäkohdan Pohjanmaan tuomiokuntain nykyisessä järjestelyssä; 6 Pl:n 5 kohdassa on mainittu, että jonkinlainen järjestelyaloite on sielläkin jo suoritettu siten, että Alavuden tuomiokunta muutetaan toiseen palkkaluokkaan kuin missä se nyt on. Mutta tämä on kovin vähän niihin oloihin. Siellä olisi nyt mahdollisuus järjestellä tuomiokuntaoloja vähän perinpohjaisemmin ja tarkoitustaan vastaavammin senjohdosta, että Alavuden tuomiokunnan tuomari kuoli viime vuonna ja paikka on nyt avoinna, samoin kuin on myöskin Korsholman tuomiokunnan tuomarinvirka täytettämättä. Erikoisesti tahtoisin viimeainittuun kiinnittää huomiota. Se on kaksikielinen tuomiokunta, ja on aivan varma, että olisi huomattava parannus asioiden hoidolle, jos voitaisiin siellä yhdistää eräitä nyt kaksikielisiä tuomiokuntia yksikieliseksi, siis ruotsalaisia ruotsinkieliseksi ja suomalaisia suomenkieliseksi tuomiokunniksi, ja muodostaa uusi tuomiokunta, jota voitaisiin nimittää vaikkapa Kyrönmaan tuomiokunnaksi. Siihen kuuluisi Isokyrö, Ylistaro, Laihia ja Vähäkyrö. Samantapainen järjestelytarve olisi myös Kauhajoen tuomiokunnassa. Siellä ei kuitenkaan ole tällä hetkellä tuomarin

paikka avoinna, ja siksi kävisikin järjestely helpoimmin nyt mainitsemallani pohjoisemmalla alueella.

Minä siis pyytäisin herra oikeusministeriä harkitsemaan, kun tulee näitä järjestelyjä tästä alkaen kysymykseen, että tutkittaisiin mahdollisuutta, voitaisiinko Etelä-Pohjanmaalle muodostaa uusi suomalainen tuomiokunta ja päästä tästä hankaluudesta, että siellä on joku suomalainen pitäjä, ruotsalaisen pitäjän yhteydessä, jota haittaa asianomaiset pitäjäläiset ovat valittaneet.

Ed. Wainio: Herra puhemies! — Minulla on erikoinen, vaikka lyhyt asia herra oikeusministerille, asia, josta eduskunnassa on vuosien kuluessa kylläkin jo paljon puhuttu, mutta on tultu minun ymmärtääkseni päätökseen, joka ei tyydytä kansaa. Tarkoiton sitä oikeudenhoidollista epäkohtaa, joka koskee kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoa. Kuten sanottu, asiasta on paljon puhuttu. Mutta se ei mielestäni kuitenkaan merkitse sitä, että sitä olisi vielä loppuun käsitelty. En kuitenkaan enää lähde uudestaan todistelemaan kuolemanrangaistuksen välttämättömyyttä, koska asia on jo kiistämättömästi todistettu. Oppineena lakimiehenä ei herra oikeusministeri liioin kaivanne mitään juridisia perusteluja. Mutta tässä asiassa on eräs käytännöllinen puoli, joka näyttää kärjistyvän päivästä toiseen. Me olemme kaikki huomanneet, että kansa pyrkii reagoimaan, sen oikeustajuntaa ei näytä nykyinen tilanne tyydyttävän. Taannoin tapahtuneet Vaasan levottomuudet ovat siitä viimeisenä todistuksena. On pelättävissä, että eräänä päivänä kansan kärsivällisyys on siinä määrin pingoittunut, että tuollainen joukkoliikehtiminen on sellainen tapahtunut tosiasia, jonka tulokset ovat kenties tällä hetkellä laskemattomissa. Suomen kansa on kärsivällistä, mutta se voi läikähätä yli laidankin. Eduskunnassa voidaan kyllä huutaa, niinkuin täällä kerran huudettiin: aina niitä huligaaneja löytyy. Mutta asia ei ole kuitenkaan sillä kuitattu. Meidän on ainakin kunnioitettava kansan oikeustajuntaa, vaikkapa voisimme olla sen ilmaisutavasta, vieläpä itse asiastakin eri mieltä.

Kysymys kuolemanrangaistuksesta on ymmärtääksemme kertakaikkiaan sellainen,

että siitä ei näytä olevan ulospääsyä tavallista tietä. Emme pääse eteenpäin muuten kuin kansanäänestystietä. Tähän voitaneen kyllä väittää — ajatus on kyllä täällä ennenkin lausuttu — ettei kansa ymmärrä tällaisia asioita. Omasta puolestani olen aivan vastaista mielipidettä. Sanonpa vielä niinkin, että kansa ymmärtää vielä silloinkin, kun eduskunnassa jo on lakattu ymmärtämästä (Eduskunnasta: Ohoh!). Jos tällainen neuvoa-antava kansanäänestys pantaisiin toimeen, ei sillä menetettäisi yhtään mitään, ellei menetykseksi luettaisi vaalikustannuksia. Kun nykyään puhutaan niin kovin paljon kansanvaltaisuudesta ja kansanvallasta, olisi tällainen toimenpide omiaan antamaan uskottavuutta näille puheille. Herra oikeusministeri lienee tällaiseen kansanvaltaisuuteen valmis, koska hän kuuluu puolueeseen, joka erikoisesti alleviivaa tätä ominaisuutta.

Ehdotukseni kansanäänestyksen toimeenpanemisesta tässä kysymyksessä lienee siihen määrin selvä, ettei se kaipaa enempää sanoja. Jos toivomukseni ei johda hallituksen puolelta mihinkään sellaisiin toimenpiteisiin, joita kansa tätä nykyä yleisesti odottaa, saanee kansa niin pian kuin suinkin kuulla, miksi sen mieltä ei haluta kuulla tässä asiassa. Toivoisin kuitenkin, että siinä tapauksessa mahdollinen kielteinen vastaus ja ennenkaikkea sen perustelut olisivat niin kiistämättömän selvät, että kansa ne myöskin ymmärtää ja että kansa ne ennenkaikkea hyväksyy.

Oikeusministeri Kekkonen: Herra puhemies! Ed. Räisänen täällä kiinnitti huomiota siihen, että nyt on lokakuun 7 päivänä annettu asetus vankeinhoitolaitoksesta. Tämä asetus, mikäli minä tiedän, on ollut luonnoksena valmiina jo puolisen vuotta, kenties enemmänkin aikaa, hallituksessa ennenkuin se annettiin, ja näin ollen se seikka, että se annettiin vasta samana päivänä kuin edellinen hallitus joutui jättämään paikkansa, johtuu siitä, että sitä ei siis valmiina ole aikaisemmin saatu käsitellyksi. Ne perusteet, joiden nojassa tämä asetus on valmistunut, olivat siis edellisellä hallituksella tiedossa jo hyvissä ajoin ennen hallituksen kaatumista. Siinä lausunnossa, jonka ed. Räisänen esitti, mainitaan myöskin kuinka suurella määrin vankeinhoitolaitoksen ylijohtajan valtuudet

ovat tämän uuden asetuksen jälkeen enentyneet. Näin asian laita muodollisesti onkin, mutta mikäli minä tiedän, oli vankeinhoitolaitoksen ylijohtaja oikeutettu jo vanhankin asetuksen aikana tasavallan presidentin hänelle antaman päätöksen perusteella käsittelemään suurin piirtein samat asiat, jotka hänen käsittelynsä alaiseksi nyt asetuksella on annettu. Kun erikoisesti tarkastellaan valitusoikeutta toimenhaltijan vapauttamista koskevassa asiassa, niin täytyy siihen huomauttaa, että nyttemmin muuallakin hallinnon alalla on menty pääasiassa siihen, joka vankeinhoitoasetuksessa on vahvistettu myöskin vankeinhoitoalalla voimassa olevaksi.

Täällä ed. Leinonen kiinnitti huomiota siihen, kuinka välttämätöntä olisi saada eräitä uusia tuomiokuntia. Sen vuoksi sallittaneen minun sanoa, että tällä kertaa on olemassa tänä vuonna määräraha yhden uuden tuomiokunnan perustamista varten, ja on olemassa suunnitelmia siitä, että Viipurin tuomiokunta, joka on maan suurimpia, jaettaisiin kahtia. Mikäli hallituksen esitys tulevaa vuotta varten hyväksytään tässä kohdin, merkitsee se sitä, että hallituksella tulee olemaan mahdollisuus kahden uuden tuomiokunnan perustamiseen tulevana vuonna, ja toinen niistä on alustavan suunnitelman mukaan ajateltu käytettäväksi siinä yhteydessä, kun vuoden 1938 alusta Lapin lääni tulee toimimaan, ja toinen luultavasti tulee käytettäväksi Helsingin tuomiokunnan jakamisen yhteydessä syntyvää uutta tuomiokuntaa varten. On ilmeistä, että monet muutkin tuomiokunnat ovat niin suuritöisiä, että niiden jakaminen ennenpitkää tulee välttämättömäksi ja myöskin kielelliset tasoitukset, joista ed. Leinonenkin mainitsi, saattavat olla tarpeellisia, mutta tällä kertaa näyttää, että läheisessä tulevaisuudessa ei voitane niitä tuomiokuntien uudelleenjärjestelyjä, jotka ovat Etelä-Pohjanmaalla tarpeellisia, panna täytäntöön. Parastaikaa on Alavuden tuomiokunnan tuomarinvirka avoimena ja sitä on ajateltu pitää avoimena siltä varalta, ettei joku edellämäinensami tuomiokunnan jako voisi tulla toteutetuksi, jos nimittäin jotkut syyt sen estäisivät.

Ed. Wainio vihdoinkin kiinnitti huomiota siihen, että täytyisi hallituksen esittää kannottonsa kuolemanrangaistusta koskevaan

asiaan. Minun on varsin vaikeata käsittää, minkä takia tämä asia budjetin yhteydessä tulee esille, koskapa täällä ei ole milteään taholta esitetty lisämäärärahaa kuolemanrangaistuksen toteuttamista varten. Missään tapauksessa ei minun mielestäni kysymystä kuolemanrangaistuksesta voida ratkaista ehkäpä oikeutetustikin syntyneen kiihkomielen vallitessa, johon ed. Wainio täällä viittaisi. Tämä on siksi suuri kysymys, että mikään tilapäinen mielenkihtymys ei voi olla aiheena siihen, että tämä kysymys lopullisesti joutuu ratkaistavaksi. Kyllä asiassa täytyy olla suuret periaatteelliset kysymykset selvillä, ennenkuin sitä käydään ratkaisemaan.

Ed. M. Ryömä: Minä luulen, että ed. Wainio kyllä tavallaan on ollut oikeassa tässä esittämässään toivomuksessa. Onhan käynyt juuri viimeksi kuluneen vuoden aikana sillä tavalla, että eräs tämän pääluokan alaisista virkamiehistä, eräs valtionsyyttäjä ehkä ikäänkuin koko ministeriön puolesta on esittänyt myönteisen käsityksensä kuolemanrangaistuksen käyttämisestä. Nimittäin tunnetun Antikaisen jutun yhteydessä hän esitti jo ennen oikeudenkäyntiä, ennen tuomioistuimen päätöstä haastattelulausunnon, jossa hän ilmoitti käsityksensä, että käsittelyn tuloksena täytyy olla kuolemanrangaistuksen langettaminen. Tämä on sellainen tapaus, jota täydellä syyllä on pidetty suorastaan skandaalimaisena, että virkamies, menneen edelle oikeusistuimen toimintaa, etukäteen sanelee sen päätöksen. Tällainen, jos mikään, on omiaan vähentämään kansalaisten luottamusta oikeuslaitokseen. Sillä tavalla helposti syntyy epäily, että tämä etukäteen lausuttu vaatimus syyttäjän taholta on siksi arvovaltainen, siksi määrävä, että oikeastaan oikeuslaitoksen päätös loppujen lopuksi ei olekaan mitään muuta kuin siihen mukautumista. Ed. Wainiolla siis ei ole ainakaan syytä tyytymättömyyteen, vaan sen sijaan sitä on kaikilla niillä, jotka haluavat oikeuslaitoksen arvovaltaa ylläpitää.

Ed. Nikkola: Tahtoisin tämän pääluokan kohdalla kiinnittää asianomaisen ministerin huomiota siihen merkilliseen epäkohtaan, joka vallitsee Pohjanmaalla Ilmajoen varavankilan kohdalla. Tämä

vankila, jota on rakennettu viime vuoteen asti, esim. viime kuluneena vuotena on uusittu talousrakennuksia maksaen toistasatauhatta markkaa. Tämä vankila on rakennettu 300 vankia varten, ollen siinä lisäksi vanginvartijan ja virkailijain rakennukset. Lisäksi on tämä vankila rakennettu turvepehkuteollisuutta varten ja tätä teollisuutta on harjoitettu tässä vankilassa hyvin suuressa määrässä ja hyvillä tuloksilla sekä kannattavasti. Nyt yhtäkkiä tämä vankila on huomattu tarpeettomaksi ja niin tällä kertaa tässä suuressa laitoksessa ei ole muuta kuin yksi yövartija vartioimassa näitä rakennuksia. Täällähän ovat suuret arvot kysymyksessä, jotka käyttämättömänä rappeutuvat ja sivukulkijat kyselevät, mikä on tarkoituksena näin suuren laitoksen kylmillä pitämisellä. Olisi mielestäni juuri tällä kohdalla erittäin tarpeellista tietää, mihin hallitus aikoo tätä vankilaa käyttää, vai aiotaanko sitä edelleen pitää tyhjänä.

Oikeusministeri Kekkonen: Mikäli olen saanut selville Ilmajoen entisen varavankilan käyttämismahdollisuuksia, niin näyttää siltä, niinkuin se aivan lähitulevaisuudessa voitaisiin ottaa vankilalaitoksen käytäntöön, niin että ed. Nikkolan tiedusteluun saanen tämän antaa vastaukseksi.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Luku I Oikeusministeriö, luku II Korkein oikeus, luku III Korkein hallinto-oikeus, luku IV Hovioikeudet, luku V Kihlakunnanoikeudet, luku VI Valtionsyyttäjät, luku VII Maanjako-oikeudet, luku VIII Vankeinhoitolaitos ja luku IX Eri näiset määrärahat, hyväksytään.

7 Pl.

Yleiskeskustelu:

Sisäasiainministeri Puhakka: Herra puhemies! Valtiovarainvaliokunta on ehdottanut sisäasiainministeriön menoarvioon eräitä vähennyksiä, joista jotkut koskevat varsin tarpeellisia määrärahoja.

Ensiksikin valiokunta on ehdottanut 7 Pl:n I luvun 1 momentilta poistettavaksi 106,500 markkaa, minkä määrän hallitus oli tälle momentille ottanut väestösuojeluasiain esittelijän ja hänen apulaisensa palkkausta varten. Syynä poistoon valiokunta mainitsee, että yhtenäistä suunnitelmaa kaasusuojelutoiminnan järjestelystä ei vielä olisi olemassa ja että puolustuslaitoksen vastaavanlainen toiminta olisi tarkoitettu koskemaan siviiliväestöäkin. Valiokunnan perusteluista päättäen sen ehdotus näyttää tässä kohden johtuneen erehdyksestä, sillä valtioneuvoston aikanaan asettama komitea on jo laatinut melkoisen osan kysymyksessä olevasta suunnitelmista ja vielä jäljellä olevat ehtivät valmistua siihen mennessä kuin hallituksen esityksessä ehdotetut toimet voitaisiin perustaa ja täyttää. Mitä taas toiseen valiokunnan mainitsemaan syyhyn tulee, niin tosin puolustuslaitoksen toiminta luonnollisesti koituu myös siviiliväestön hyväksi, mutta tässä on kuitenkin kysymyksessä sellainen toiminta, jota puolustuslaitos ei suorita eikä voikaan suorittaa, mutta joka väestösuojelun kannalta on välttämätöntä.

Kuten hyvin tiedetään, nykyaikainen sodankäynti on muodostunut sellaiseksi, että sotatoimet eivät enää rajoitu varsinaisille taistelurintamille ja niiden välittömään läheisyyteen. Jo uudenaikainen tykistö voi ulottaa vaikutuksensa kauas rintaman taakse, ja viime vuosina on lentoase kehitetty sellaiseksi, että sen avulla voidaan uhata toisen valtion alueen mitä osaa tahansa, lukuunottamatta eräitä kaikkein suurimpia valtakuntia, joiden rajoista kauimpana olevat osat eivät ole vihollisen lentoaseen saavutettavissa, mutta joihin valtakuntiin meidän maamme ei kuulu. Nykyaikainen sodankäynti tarkoittaa oleellisesti osaltaan kaiken rintamantakaisen toiminnan häiritsemistä ja ehkäisemistä sekä vihollisen sotilaallisen voiman lamauttamista tätä tietä. Ja varsin yleinen on se käsitys, että juuri tämä toiminta vaikuttaa ratkaisevasti tulevilla sodilla. Sen tähden puolustuksenkin täytyy kohdistua myös vihollisen mainitunlaisen toiminnan torjumiseen, ja siihen eivät riitä varsinaiset puolustusvoimat, vaan siihen tarvitaan mukaan kaikki siviiliviranomaiset ja koko siviiliväestö. On etukäteen laadittava valmiiksi suunnitelmat siitä, miten siviiliviras-

tojen toiminta voidaan suojata sodan aikana, minne niiden on ehkä silloin siirryttävä rauhanaikaisista sijaitsemispaikoistaan j. n. e. Erityisesti asettaa nykyaikainen sota suuria vaatimuksia poliisi- ja paloviranomaisille sekä palolaitoksille. Näiden valmentaminen sodanaikaisiin tehtäviin ei kuulu eikä voi kuulua sotilasviranomaisille, vaikka niiden apua tietenkin on tarpeen tullen käytettävä. Edelleen on kiinnitettävä huomiota erinäisten tuhansiin nousevien tuotantolaitosten ja muun omaisuuden suojeluun, ja vihdoin on järjestettävä osa siviiliväestöstä niin sanottuun aktiivisen väestönsuojelun sekä muu osa siitä valmennettava suojelemaan itseään hyökkäyksen sattuessa eli n. s. passiiviseen väestönsuojeluun. Kaikki tämä toiminta on niin laaja ja monipuolinen, ettei ole ajateltavissakaan nykyhetkellä sen ottamista kokonaisuudessaan valtion huostaan. Suurin osa siitä jää joka tapauksessa vapaaehtoisten järjestöjen ja kuntien huostaan. Mutta osa, kuten nimenomaan valtion siviilivirastojen suojelu sekä niiden sodanaikaisen toiminnan järjestely ja turvaaminen jää pakostakin valtion huooleksi. Ettei tässäkään ole kysymys mistään vähäpätöisestä toiminnasta, se havaitaan jo siitä, että meillä on noin 400 sellaista valtion virastoa ja laitosta, joiden sodanaikainen toiminta olisi välttämätöntä turvata, sekä yli 500 sellaista, joihin vihollisen toiminta myös voi kohdistua, mutta joiden tärkeys ei ole yhtä suuri. Sisäasiainministeriössä, jonka toimialaan asia kuuluu, ei ole kysymyksessä olevaan tehtävään käytettävissä työvoimia, eikä asiaa voida ilman ehdotettuja uusia toimia hoitaa.

Mutta paitsi sitä, että valtion olisi välttämätöntä huolehtia oman toimintansa turvaamisesta sodan aikana, olisi sen myös valvottava ja ohjattava kuntien sekä vapaaehtoisten järjestöjen toimintaa kysymyksessä olevalla alalla. Tämäkään ei käy päinsä, jollei ole siihen tarvittavia työvoimia. Olisi siis tärkeää, että valtiovarainvaliokunnan poistettavaksi ehdottama määräraha palautettaisiin.

Valtiovarainvaliokunta on myös ehdottanut 7 Pl:n V luvun 1 momentin kohdalta etsivän keskuspoliisin palkkauserästä 96,000 markkaa vähennettäväksi. Tämä määräraha oli tarkoitettu käytettäväksi etupäässä ylimääräisten passintarkastajain

palkkaamiseksi kesäaikana matkailijatulvan vuoksi. Kun mainittu tehtävä on annettu etsivälle keskuspoliisille, olisi sille myös myönnettävä sen suorittamista varten tarvittavat varat. Jos kuitenkin eduskunta olisi sitä mieltä, että menoja ei etsivän keskuspoliisin kohdalta voitaisi lisätä, voitaisiin 7 Pl:n V luvun 3 momentilta siirtää ensimmäiselle eli palkkausmomentille 56,700 markkaa, joten luvun kokonaissumma ei muuttuisi, mutta mainittu määräraha voitaisiin käyttää siellä, missä se kipeimmin tarvittaisiin. Käsittääkseni eduskunnalla ei pitäisi olla mitään tällaista siirtoa vastaan ja toivoisin senvuoksi, että se toimitettaisiin.

Erittäin valitettavana vihdoin pidän sitä, että valtiovarainvaliokunta on ehdottanut vähennettäväksi 7 Pl. III luvun 4 ja IV luvun 1—3 momentilta määrärahoja, joiden tarpeellisuus on moneen kertaan todettu ja jotka jo hallituksen esityksessä oli supistettu sangen vähäisiksi.

Ed. J. Raatikainen: Herra puhemies! — Minä haluan tässä kohdassa kiinnittää huomiota erääseen seikkaan. Se koskee maamme poliisimiehistöä. Meillähan maamme poliisimiehistö yleensä on erittäin kunnollista ainesta ja senvuoksi varsinkin vastuunalaisissa tehtävissä olevat, harvoja poikkeuksia tietysti lukuunottamatta, toimivat siten, ettei se anna erikoista aihetta muistutuksiin, ja tähän onkin hyvä ja on eräs niistä perusedellytyksiä, jotka takaavat järjestysvallalle sen auktoriteetin, jota se vastuunalaisessa tehtävässään tarvitsee. Mutta kuitenkin minun on todettava, että poliisimiehistön keskuudessa on yksilöitä, joiden toiminnasta ei voida sanoa aivan samaa. Muutamat harkitsemattomat poliisimiehet voivat tehdä tekoja, jotka ovat omansa heikontamaan poliisiviranomaisten auktoriteettia ja vaikeuttamaan heidän tehtävänsäkin. Että näin on asianlaita, siitä on meillä ollut täällä jo jossakin yhteydessä ohimennen puhetta. Eräät viralliset asiakirjatkin siitä ovat tämän istuntokauden aikana jo kertoneet. Niinpä herra oikeuskanslerin vuoden 1935 kertomuksessa kerrotaan erästä tapauksesta, joka on sattunut Karjalassa ja siinä oikeuskanslerin kertomuksessa puhutaan eräiden poliisiviranomaisten menettelystä seuraavalla tavalla. „Parikkalan nimismiespiirissä pal-

veleva poliisikonstaapeli Pekka Kainulainen talvella vuonna 1930—1931 toimittaessaan talollisen Matti Löppösen asunnossa Parikkalan pitäjän Joukion kylässä tutkimusta erästä Löppösen pojan Olavi Löppösen pahoinpitelystä oli nyrkillään lyönyt Löppösen rengiltä Viljo Pulkkiselta kolmesta kohden huulen rikki ja kolme etuhammasta sijoiltaan, sekä siitä, että Kainulainen ja niinkään Parikkalan nimismiespiirissä palveleva poliisikonstaapeli Juho Anttonen olivat vuonna 1931 tai 1932 laittomasti pidättäneet sanotun pitäjän Koitsanlahden kylästä olevan talollisen Matti Piilin ja pahoinpidelleet häntä.” Tämä vain osoitukseksi siitä, että silloin tällöin tulee julkisuuteen tuollaisia tapauksia, jotka eivät ole omiaan kohottamaan poliisiviranomaisten auktoriteettia.

Myöskin täällä aikaisemmin eräässä istunnossa hyväksytyn järjestyksen ja turvallisuuden tehostamisesta annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä, on siinä yhteydessä eduskunnan lakivaliokunta joutunut kiinnittämään tähän asiaan huomiota ja kun tämä lakivaliokunnan mietintö lie-nee useilta edustajilta jäänyt huomaamatta, niin minä haluan mainita siitä, että asiaan on ollut aihetta, koskapa valiokunta ja myöskin eduskunta on siihen nähnyt tarpeelliseksi kiinnittää huomiota. Tässä mietinnössä sanotaan, että varsinkin n. s. lentävään poliisikomennuskuntaan kuuluvat eivät aina ole käyttäneet järjestyksen ja turvallisuuden tehostamisesta annetun lain heille suomia valtuuksia taiten ja harkitusti, mutta valiokunta katsoo tästä huolimatta voivansa esityksen perusteluissa mainituilla syillä puoltaa kysymyksessä olevan lain voimassaoloajan pidentämistä, varsinkin kun saatettaneen toivoa, että viranomaiset pyrkivät vastaisuudessa lain noudattamista valvoessaan entistä enemmän välttämään liiallista kovakouraisuutta ja muita harkitsemattomia toimenpiteitä, mitkä ovat omansa katkeroitamaan kunnollisten, hyviä tapoja ja järjestystä harastavien kansalaisten mieltä.

Tässä olen kertonut pari tapausta, jotka ovat virallisten asiakirjojen perusteella jo selvitetty, että muistuttamisen aihetta eräissä tapauksissa eräiden poliisimiesten menettelyssä on. Minä haluaisin tähän vielä lisätä erään tapauksen, joka ehkä parhaalla tavalla toteaa sen, että on poliisi-

viranomaisia, jotka eivät menettele sillä tavalla kuin poliisimiesten pitäisi menettellä. Tämän kuluvan vuoden syyskuun lopulla sattui Suojärvellä eräs erittäin traagillinen tapaus ja minä kerron sen tässä sikäli kuin olen saanut virallisiakin tietoja asiasta ja sikäli kuin asia minun tietääkseni on tapahtunut. Sortavalan kaupungissa asuvalla eräällä rakennusmestarilla — hänen nimeään en halua tässä mainita — oli työurakka Suojärvellä ja hän matkusti eräänä iltana iltajunassa sinne, saapui Suojärven asemalle ja lähti matkaamaan jalkaisin asuntoonsa, lähellä olevaan matkustajakotiin. Hän sai tällä matkalla ankaran taudinkohtauksen ja tuupertui maantien viereen lähelle asuntoonsa. Paikalle saapuivat, kenties sattumalta, poliisiviranomaiset ja luulivat tämän ehdottomasti raittiin miehen olevan juovuksissa, kansan kertoman mukaan kohtelivat häntä niinkuin juopunutta, heittivät hänet poliisiautoon, veivät poliisilaitokselle ja pistivät hänet putkaan. Kerrotaan, että putkassa samalla kertaa oli myöskin eräs juopunut mies, joka saatuaan tämän rakennusmestarin seuralaisekseen antoi äänellä tavalla poliisien tietää, että he ovat tuoneet väärän miehen putkaan. Tämän jälkeen kutsuttiin paikalle ylikonstaapeli, joka kykeni heti toteamaan, että mies oli kuollut. Tämän jälkeen toimitettiin lääkäri paikalle, ja lääkäri myöskin totesi, että tämä rakennusmestari oli saanut sydänhalvauksen ja kuollut. Rakennusmestari vietiin putkasta, jonne hänet ylikonstaapelin minulle antaman lausunnon mukaan oli viety, poliisilaitoksen liiteriin, josta seuraavana aamuna hänen omaisensa kävivät hänet noutamassa ja toivat Sortavalaan, Sortavalan hautausmaalle haudattavaksi.

Tällainen poliisiviranomaisten harkitsematon menettely ei ole omiaan kohottamaan poliisiviranomaisten auktoriteettia eikä tämä asianomainen kertomani tapaus ole sitä omiaan tekemään myöskään Suojärvellä. Siellä kerrotaan tämän yhteydessä kansan suussa paljon sellaista, jota ei tietysti ole tapahtunut, mutta jota ei ole myöskään voitu vielä kumota. Sen vuoksi minä toivoisin, että tämä asia jollakin tavalla selvitettäisiin siten, että se kykenisi puhdistamaan sikäläiset syyttömät viranomaiset tällaiseen harkitsemattomuuteen osallistumisesta ja antamaan tarpeellisen

ojennuksen niille, jotka ovat tällaiseen tehneet itsensä syypäiksi. Minä olen kajonnut näihin asioihin vain siinä mielessä, että ne muuttamat harkitsemattomat, ehkä tehtävänsä sopimattomat poliisiviranomaiset saisivat tehtävänsä tarvittavaa opetusta, ohjausta ja neuvoa riittävässä määrin, oikeastaan enempi kuin tähän asti, ja sen vuoksi minä haluaisin tässä yhteydessä herra sisäasiainministerille huomauttaa, että eikä olisi vastaisuudessa syytä pyytää eduskunnalta lisävaroja poliisiopetuksen tehostamiseen, jotta poliisimiehistö kauttaaltaan voitaisiin kouluttaa, jotta ne kykenisivät suorittamaan edes alkeellisimpia poliisitehtäviä, ettei tällaisia valitettavia tapauksia enää tässä maassa sattuisi.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Luku I Sisäasiainministeriö.

Keskustelu:

Ed. V. A n n a l a: Herra puhemies! Tämän luvun 1 momentilta on valtiovarainvaliokunta varsin kevein perustein poistanut 106,500 markkaa väestönsuojeluasiain jaoston perustamiseksi sisäasiainministeriöön. Valiokunta esittää tämän perusteluiksi sen, että kaasusuojelutoiminnan järjestelystä ei ole vielä yhtenäistä suunnitelmaa ja että puolustuslaitoksen kaasusuojelutoiminta on tarkoitettu koskemaan siviiliväestöäkin. Tulevaisuuden sodat ja nykypäivienkin sodat ovat juuri kauhistuttavia siitä, että ne eivät jätä vapaaksi siviiliväestöä. Siviiliväestö saattaa joutua kärsimään paljon tuhoisamminkin kuin rintamalla olevat varsinkin siinä tapauksessa, että se on kaasusodassa aivan suojaamaton. Tässä on nyt kysymys toimenpiteistä, joiden tarkoitus on tehdä siviiliväestö puolustuskykyiseksi kaasua vastaan siten, että se saa neuvontaa tässä tarkoituksessa ja että lääkintäopetusta järjestetään riittävässä määrin siviiliväestön kaasusuojelua silmälläpitäen.

Valtiovalta ei ole uhrannut sanottavasti varoja tähän toimintaan. Se on jättänyt kokonaan yksityistoiminnan varaan kaikki ne toimenpiteet, jotka tarkoittavat siviiliväestön suojelua kaasusodan tuhoilta. Tässä mielessä toimii Suomen kaasusuojelujärjestö, joka jäsenmaksujen ja kannatusavustusten turvin tekee työtä siviiliväestön kes-

kuudessa. Mutta täällä on jo herra sisäasiainministeri huomauttanut, että tällainenkin työ vaatii valtiovallan puolelta hoitoa ja johtoa. Ja kun lisäksi myös valtion virastojen hoito on järjestettävä kaasusuojelua varten, niin ei ole mahdollista asioita kunnolleen hoitaa, ellei sisäasiainministeriön, jolle asia kuuluu, saada erikoista jaostoa tätä tarkoitusta varten.

Minä sentakia pyydän esittää III vastalauseeseen viitaten, että tämän luvun 1 momentille lisätään 106,500 markkaa.

Ed. Moilanen: Pyydän kannattaa ed. V. Annalan tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. V. Annala ed. Moilasan kannattamana ehdottanut, että 1 momentti hyväksyttiin hallituksen esityksen mukaisesti. Kutsun tätä ehdotusta ed. V. Annalan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. V. Annalan ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 128 jaa- ja 53 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 16.

Eduskunta on siis hyväksynyt valiokunnan ehdotuksen.

Luku II Lääninhallitukset, hyväksytään.

Luku III Kihlakuntain hallinto ja maalaispoliisi.

Keskustelu:

Ed. Bööck: Herra puhemies! — Hallitus on ehdottanut perustettavaksi joukon uusia poliisitoimia maaseudulle ja ottanut sitä varten korotetun määrärahan III luvun 4 momentille. Nyt on valtiovarainvaliokunta ehdottanut momentille 148,100

markan supistuksen ja sitä johtuvat supistukset myöskin 7 ja 14 momenttiin, edelliseen 5,400 ja jälkimmäiseen 30,000 mk. Tätä supistusta en voi hyväksyä. Kuten hallituksen esityksestä käy selville ja muutenkin lienee yleisessä tietoisuudessa, ovat maalaispoliisin tehtävät huomattavasti lisääntyneet, mutta siitä huolimatta on maalaispoliiseja nyt, kuten hallituksen esityksessä sanotaan, saman verran kuin kolme-toista vuotta sitten ennen silloin toimeenpantua poliisivoiman vähennystä, vaikka poliisin työ senjälkeen on tullut laadultaan ja määrältään raskaammaksi. Pitäisin sangen luonnollisena, että valtio aivan ensi tilassa ryhtyisi maalaispoliisienkin palkkojen korotuksiin, joka epäilemättä lisäisi nyt alipalkkatun maalaispoliisimme työtehoa ja, sanoisinko, työniloa. Mutta siitähän ei tässä yhteydessä nyt kannata puhua, saattikka ehdotusta tehdä. On toivottavaa, että asia tältä kohdaltaan edes jossain määrin korjautuu toisessa yhteydessä, tarkoitan siinä, että eduskunta myöntää määrärahan valtion virkailijain palkkojen tasaukseen. Mutta kun maalaispoliisivoimien lisäyskin osaltaan auttaisi asiaa, olisi mielestäni välttämätöntä tällä kohdalla hyväksyä hallituksen esitys maaseudun poliisivoimien lisäyksistä ja ehdotan sentähden II vastalauseen mukaisesti, että 7 Pl:n III luvun 4 momentille lisätään 148,100 markkaa sekä 7 momentille 5,400 markkaa ja 14 momentille 30,000 markkaa.

Ed. Soini: Pyydän kannattaa ed. Böökin tekemiä ehdotuksia.

Ed. V. Annala: Minäkin pyysin puheenvuoron kannattaakseni ed. Böökin ehdotusta. Teen tämän senkin takia, että erehdyksessä tämä asia on jäänyt vastalauseessa mainitsematta. Ja jotta minun kantani ei kävisi epäselväksi, ilmoitan sen näin julkisesti.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Bööck ed. Soinin kannattamana ehdottanut, että 4, 7 ja 14 momentti hyväksyttiin hallituksen esityksen mukaisesti. Kutsun tätä ehdotusta ed. Böökin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Böökin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 124 jaa- ja 53 ei-ääntä, 6 tyhjää; poissa 16.

Eduskunta on siis hyväksynyt valiokunnan ehdotuksen.

Luku IV Kaupunkien poliisilaitokset.**Keskustelu:**

Ed. Bööck: Herra puhemies! Tämän luvun kohdalla on valtiovarainvaliokunta tehnyt varsin omituisen vähennyksen hallituksen esitykseen. Mitään välttämättä hallituksen hyvin perustellusta ehdotuksesta Tampereen kaupungin poliisilaitoksen henkilökunnan lisäämisestä valiokunta perin yksinkertaisesti ja kuivasti lausuu, että sen mielestä määrärahaa voidaan vähentää 400,000 markalla. Tämä tuntuu oudolta, kun ottaa huomioon ne syyt, joita hallitus on esityksensä tueksi esittänyt, nimittäin ensiksikin esikaupunkialueen liitoksen Tampereen kaupunkiin. Tämä liitos tuo mukanaan noin 13,000 asukasta ja esikaupunkialueen, joka on miltei yhtä suuri kuin kaupungin nykyinen pinta-ala, alueen, jossa epäilemättä todella tarvitaan järjestyksen ja hyvien tapojen samoin kuin liikenteenkin tehokasta valvontaa. Hallitus on myöskin tehnyt vertailuja Tampereen ja monien muiden siihen verrattavien kaupunkien poliisilaitosten henkilökuntain luvuissa ja huomauttaa aivan oikein, että Tampere hallituksen esittämän poliisivoiman lisäyksen jälkeenkin jää huomattavasti jälkeen muista. Turun 68,000 asukasta kohti on 288, Viipurin 70,700 asukasta kohti on 308 toimen haltijaa, mutta Tampereen liitoksen jälkeen 62,000—63,000 asukasta kohti tulisi esityksen mukaan olemaan vain 226 toimen haltijaa. Toisen laskutavan mukaan yksi toimen haltija Turussa 236, Viipurissa 219, mutta Tampereella 277 asukasta kohti. Ja jos valiokunnan ehdotus hyväksytään, tulisi Tampereella olemaan vain yksi toimen haltija noin 294 asukasta kohti. Tästä jo käynee hyvin selville, miten suorastaan lap-

sipuolen asemaan Tampere jää sitä muihin samansuuruisiin kaupunkeihin verrattaessa.

Ei tosin väkiluku yksin ole se mitta, jonka mukaan poliisivoiman suuruus on määrättävä, mutta jonakin lähtökohtana sitä kuitenkin aina voidaan pitää. Ja toisaalta rikollisuus tilastonumeroina ei yksin osoita sitä työmäärää, minkä rikosten selvälle saaminen vaatii puhumattakaan siitä, etteivät rikosnumerot koskaan näytä, miten suuri rikosten määrä nimenomaan poliisivoiman vähälukuisuuden vuoksi on jäänyt kokonaan virallisesti esille tulematta. Onhan totta, että riittämättöminkin poliisivoimin voidaan joten tulla toimeen, mutta sellainen asiain tila ei missään tapauksessa ole puolustettavissa, päinvastoin. Rikollisuudesta ja sen jatkuvaisuudesta puhutaan paljon, mutta eikö ole väärin samalla estää yrityksiäkin sen poistamiseksi tai ainakin huomattavaksi vähentämiseksi samoin kuin turvallisuuden ja järjestyksen parantamiseksi lisäämällä poliisia ja järjestämällä sille muutenkin nykyistä parempia mahdollisuuksia tehokkaaseen toimintaan.

Nyt niiden taholta, jotka ovat vastuussa poliisin tehokkaasta toiminnasta nimenomaan Tampereella, ja siihen liitettävällä esikaupunkialueella, pitävät hallituksenkin esityksiä vielä liian pieninä ja vaatimattomina. Jottei tästä kaupunkiin liitettävästä alueesta aivan turhanpäiten tehtäisi jonkinlaista rikollisuuden pesäpaikkaa tai rikollisten aineiden rauhoitusaluetta, niin ei kaiken järjen nimessä siitä, nimittäin hallituksen esityksestä, olisi varaa tinkiä enää rahtuakaan. Se on ainakin minun uskoni, sillä luotan tässä asiassa eniten asiantuntijoihin ja niihin, jotka ovat vastuussa asioiden oikeasta ja järjellisestä hoidosta. Siksi olisin mieluummin koroittanut kuin vähentänyt hallituksen esittämää määrärahaa. On sanottu ikäänkuin jonkunlaiseksi lohdutukseksi, että hämäläinen mentaliteetti on niin rauhallinen ja siinä suhteessa toisenlainen kuin muualla maassa, että Tampere kyllä tulee toimeen suhteellisesti pienemmällä poliisivoimalla kuin muut seudut. Mutta eiköhän sen mentaliteetin vastineeksi riitä tuo hallituksen esityksessäkin esiintyvä suhteellisesti paljon pienempi poliisivoima, mikä siellä tulisi olemaan, sitä muihin siihen verrattaviin kaupunkeihin verrattaessa. Ja liikkuuhan Tampereella sitäpaitsi muutakin ainesta kuin rauhallista hämäläistä.

Se on rautatiesolmukohta ja vilkkaan linja-vaunuliikenteen keskuspaikka, joten muut maakunnat tuovat sinne sekä paljon liikennettä että kansanainesta. Ei tämä lohduks sellaisenaan pidä paikkaansa.

Mutta vielä yksi seikka on, johonka kiinnitän huomiota, nimittäin, että jos yleensä tahdotaan saada poliisilaitos, joka kykenee tehtävänsä täyttämään, niin silloin on varattava poliisilaitokselle ehdottomasti nimenomaan kunnollinen alipäällystö ja tarpeellinen miehistö. Nyt on Tampereen poliisilaitoksella juuri tuosta alipäällystöstäkin puute. Alipäällystön tehtäviin, päyvästäjiksi, tarkastajiksi, kuulustelijoiksi j. n. e. on ollut pakko käyttää konstaapeleita ylikonstaapeleiden sijasta. Tämä voi harjoituksen kannalta, on Tampereen poliisimestari sanonut minulle, käydä päinsä joskus, tilapäisesti, mutta vuodesta toiseen jatkuvana se alentaa laitoksen tasoa ja heikentää kuria. Samoin kuin sotaväessä, riippuu poliisilaitoksessakin sen kunto suuresti alipäällystöstä ja sen tähden tässäkin suhteessa, siis poliisilaitoksen oman sisällisen kehityksen kannalta, on hallituksen esitys asiassa vähin mahdollinen.

Kaikkeen ylläolevaan viitaten ehdotankin, herra puhemies, että 7 pääluokan IV luvun 1, 2 ja 3 momentti hyväksyttäisiin hallituksen esityksen mukaisesti siten, että 1 momentille palautetaan se 400,000 markan määräraha, minkä valiokunta on siltä poistanut ja samoin tästä supistuksesta aiheutuneen 24,600 markan suuruisen määrärahan luvun 2 momentille ja edelleen 3 momentille samasta syystä tehdyn supistuksen 25,800 markkaa.

Ed. Soini: Herra puhemies! Minun ei tarvitse tässä yhteydessä enää lähteä selostamaan syitä, jotka puhuvat poliisivoimien lisäyksen välttämättömyydestä Tampereelle, koska ne on esitetty sekä hallituksen esityksessä että asiaa koskevassa II vastalauseessa, jonka olen allekirjoittanut ja joita edelleen ed. Böökin on täällä puheenvuorossaan esittänyt.

Minua ihmetyttää todella se kanta, jonka valtiovarainvaliokunta hallituksen asiallisista perusteista huolimatta on asiassa omaksunut. Kun tiedämme, että kaupunkiin liitetään alue, joka laajuudeltaan on vanhan kaupunkialueen suurui-

nen ja vallan varmaan poliisitoimen kunnolliseen hoitoon nähden paljon vaativampi ja työtä kysyvämpi, on todella ihmeteltävää, että poliisivoimia ei katsota tarpeelliseksi lisätä siinä määrin, että edes kohtuulliset edellytykset järjestyksenpidolle luotaisiin. Mitään asiallista syytä eivät vähennyksen tekijät ole esittäneet siitä luonnollisesta syystä, että sellaisia ei voida yleensä tällä kohdalla esittää. Jos tahdotaan tällä vähennyksellä vaikeuttaa Tampereen poliisilaitoksen tähänastisen mallikelpoisen järjestyksenpidon edellytyksiä, niin helposti kyllä se päämäärä saavutetaan, mutta eihän nyt kukaan kumminkaan näin kestäättömillä motiiveilla lähde tätä asiaa ratkaisemaan.

Ei hallituksenkaan ehdotus tiedä vielä sitä, että poliisitoimen haltijoita tulisi Tampereelle siinä määrin kuin suhde asukaslukuun edellyttäisi ottamalla huomioon vastaavat suhteet muissa kaupungeissa, joten hallituksen ehdotuksen hyväksyminen on mielestäni vähin mahdollinen. Että rahallisista syistä tämä ehdotus katsottaisiin voitavan hylätä on syytä huomauttaa, että säästö tässä suhteessa voi tulla sangen kalliiksi, kun palautamme mieliin vain ne raskaat järjestyshäiriöt, jotka aikaisemminkin varsinkin muutama vuosi sitten ovat tapahtuneet juuri niillä alueilla, jotka nyt kaupunkiin tulevat liitettäväksi. Ei ole pois paikaltaan huomauttaa siitäkin, poliisitoimen hoitoa varsin huomattavasti kysyvistä lisäyksestä, minkä aiheuttavat ne ahtaat läpikulkuväylät, jotka kaupungista esikaupunkien kautta johtavat laajalle maakuntaan. Varsin suureksi paisunut läpikulkuliikenne monine kymmenine jopa satoine linja- ja tavara-autoineen päivässä sitoo vallan huomattavasti poliisivoimia nekin. Toivon, että eduskunta todella käsittää mitkä suurkaupungiksi muodostumassa olevan Tampereen minimivaatimukset järjestyksenpidon edellytyksiin nähden ovat ja mikä merkitys yleisen turvallisuuden kannalta on sillä, että nämä minimivaatimukset myöskin täytetään. Jos tämä käsitys omaksutaan, silloin on vähintään hallituksen ehdotuksen mukaisesti asia järjestettävä.

Minä pyydän kannattaa, herra puhemies, ed. Böökin tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Böökin ed. Soinin kannattamana ehdotanut, että 1, 2 ja 3 momentti hyväksytäisiin hallituksen esityksen mukaisesti. Kutsun tätä ehdotusta ed. Böökin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Böökin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 125 jaa- ja 57 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 15.

Eduskunta on siis hyväksynyt valiokunnan ehdotuksen.

Luku V Valtiollinen poliisi.

Keskustelu:

Ed. Ampuja: Ehdotan tämän luvun hyväksyttäväksi IV vastalauseen mukaisesti.

Ed. Aattela: Kannatan ed. Ampujan tekemää ehdotusta.

Ed. Sundström: Minä pyydän myös kannattaa ed. Ampujan ehdotusta.

Ed. Salmiala: Valtiovarainvaliokunta on valtiollista poliisia varten ottanut talousarvioon määrärahan suuruudeltaan 6,365,400 markkaa. Jollen väärin kuullut, niin ed. Ampuja sosialidemokraattien vastalauseen mukaisesti ehdottaa tätä määrärahaa vähennettäväksi 3,277,200 markalla. Toisin sanoen vasemmiston käsityksen mukaan pitäisi valtiolliselta poliisilta vähentää puolet sen välttämättömistä käyttövaroista. Käsitykseni mukaan ei tällaista ehdotusta voi pitää muuna kuin kevytmielisenä, jollei se laadultaan ole vain poliittinen mielenilmaisuus. Mutta minä uskoisin kuitenkin, että se on johtunut sittenkin ystävyyden tunteista niitä henkilöitä kohtaan, jotka valtiollisen poliisin toiminnan kautta ovat joutuneet lukkojen taka. So-

sialidemokraattien käsityksen mukaan pitäisi kommunistien tässä maassa saada toimia täysin vapaasti, vaikka ne sosialidemokraattienkin tietojen mukaan tarkoituksellisesti pyrkivät hävittämään tämän maan itsenäisyyden ja vapauden. Kommunistit haluavat yhdistää meidän maamme jonkinlaisena kuvernementtinä Neuvosto-Venäjään, ja marxilaisen maailmankäsityksen mukaan ovatkin nämä kansojen väliset valtiolliset rajat tarpeettomia. Yksi suuri marxilainen ihannevaltio on heidän mielestään parempi (Eduskunnasta: Höpö, höpö!). Tämä on sopusoinnussa sosialidemokraattien ohjelman kanssa (Vasemmalta: Naurettavaa!).

Ei todella voi tulla muuhun tulokseen kuin tähän, kun ajatellaan että sosialidemokraatit voivat nykyisessä tilanteessa tehdä tällaisen ehdotuksen. Valtiollinen poliisihan on viime päivinäkin saanut suuria apajia. On saatu kiinni useita henkilöitä, joilla on käytettävissään jopa lyhytaalto-lähetyslaitteet. Tämä osoittaa, että kommunistien toiminta ei suinkaan ole tukahduttamassa, vaan että se päinvastoin pyrkii vilkastumaan, vilkastumaan ajankohdalla, jolloin maailmanpoliittinen tilanne tulee yhä vaarallisemmaksi. Jokaisen, joka tahoo puolustaa tämän maan itsenäisyyttä ja vapautta, pitäisi tietysti silloin tehostaa valtiovallan toimenpiteitä tuollaisen myyräntyön lopettamiseksi ja tuhoamiseksi. Mutta aivan samoin kuin sosialidemokraatit äsken hylkäsivät ehdotuksen valtio- ja maanpetosrikoksista tuomittujen rangaistusten koventamisesta, niin nyt he tahtovat myös hävittää ne välineet, joiden avulla nämä valtio- ja maanpetokselliset saatetaan valtiovallan käsiin. Minä katsoisin, että tämä ei ole sellaista toimintaa, joka on sopusoinnussa valtion edun kanssa. Minua ihmetyttää, että sosialidemokraatit nykyään uskaltavat ryhtyä tähän toimintaan, varsinkin kun he hautovat sisimmässään tuota työläis- ja talonpoikaisrintamaa ensi presidentinvaalien jälkeen. Heidän ei pitäisi nyt ainakaan näin aikaisin paljastaa korttejaan.

Ed. M. Ryömä: Minä luulen, että jos jossain muussa maassa olisi lyhyenä aikana paljastettu niin paljon epäkohtia jonkin valtion viraston toiminnassa kuin nyt tänä syksynä on meillä etsivään keskuspoliisiin

nähdessä tapahtunut, niin siellä, jossakin täydellisesti demokraattisessa valtiossa ei myönnettäisi penniäkään enää määrärahoja sellaiselle laitokselle. Kyllä nyt vähin, mikä meillä saisi tulla kysymykseen, on se, että vähennetään etsivän keskuspoliisin määrärahaa sen vastalauseen mukaisesti, jonka sosialidemokraatit ovat mietintöön liittäneet.

Silloin kuin tänä syksynä jo kahteen otteeseen oli puhetta tämän laitoksen toiminnasta, silloin eduskunnan enemmistö molemmilla kerroilla totesi näiden epäkohtien olemassaolon. Mutta nyt tällä kertaa, kun on aivan kouraantuntuva ratkaisu edessä, nyt unohtettaisiin kaikki ne sanat, mitä näissä aikaisemmissa keskusteluissa on esitetty, ja palkinnoksi kaikista ilmenneistä rötöksistä myönnettäisiin tämä määräraha yhtä suurena kuin kaikkina aikaisempina vuosina tähän asti.

Minä ihmettelen sitäkin, että ed. Salmiala, joka juuri eilen on esittänyt liittoa meille vieraan ja vihamielisen valtion kanssa, että hän ollenkaan julkeaa moittia joitakin muita isänmaalle vaarallisista puuhista. Ainakaan hänelle se ei kuuluisi.

On nähdäkseni siis vähin, mikä voisi tulla kysymykseen, että määrärahaa vähennetään sillä määrällä, mikä neljännessä vastalauseessa esitetään.

Pääministeri Kallio: Se seikka, että jossain laitoksessa olisi jotain epäkohtia, ei tee missään suhteessa itse laitosta tarpeettomaksi, eikä missään maassa ole voitu tulla toimeen ilman tällaista tai sitä vastaavaa laitosta. Olosuhteet meilläkin osoittavat, että sellaista tarvitaan, ja sentähden minä toivon, että eduskunta hyväksyy tässä suhteessa valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen.

Ed. Salmiala: Minä ihmetyksellä kuulin ed. Ryömän, nuoremman, puheen. Hän sanoi, että minä olen eilen ehdottanut liittoa jonkin meille vihamielisen valtion kanssa. Ensinnäkään minä en ole puhunut koskaan mistään liitosta, vaan nimenomaan olen sanonut, että meidän tulee olla ehdottoman puolueettomia. Kyllä ed. M. Ryömältä sentään pitäisi odottaa totuuden puhumista tässä eduskunnassa. Eilinen päivä on siksi lähellä, ettei täällä vielä voi panna päällelleen kaikkea, mitä täällä puhutaan.

Ed. Riipinen: Etsivä keskuspoliisi on välttämätön kommunistien toiminnan seuraamiseksi (Vasemmalta: Ja fascistien!). On väitetty julkisuudessa ja minäkin olen väittänyt, että tässä eduskunnassa istuu sosialidemokraattien nimellä kommunistien tänne lähettämiä edustajia (Vasemmalta: Solvaus!). Nyt on asianlaita siten, että noin 500 maan- ja valtiopetosrikosta käsitellään vuosittain. Tilanne on sellainen. Jos seuraavassa äänestyksessä käy siten, että vasemmisto kokonansa tai suurelta osalta tulee vastustamaan etsivän keskuspoliisin määrärahoja, niin te osoittatte sillä, että täällä tosiaankin istuu ei vain muudan, vaan niin monta kuin teitä silloin äänestää, kommunistien edustajia (Vasemmalta: Nyt ainakin äänestetään!).

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Ampuja ed. Aattelan kannattamana ehdottanut, että IV vastalauseen mukaisesti 1 momentilta vähennettäisiin 2,656,900 markkaa, 3 momentilta vähennettäisiin 386,200 markkaa ja 6 momentilta 234,100 markkaa. Kutsun tätä ehdotusta ed. Ampujan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Ampujan ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 108 jaa- ja 77 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 12.

Eduskunta on siis hyväksynyt valiokunnan ehdotuksen.

Luku VI Rikostutkimuskeskus ja poliisi-sanomat, luku VII Poliisiopetus, luku VIII Poliisikoiralaitos, luku IX Erinäiset poliisimenot, luku X Merivartiolaitos, luku XI Rajavartiostot, luku XII Lääkintöhallitus, luku XIII Maaseudun terveydenhoito ja luku XIV Helsingin yleinen sairaala, hyväksytään järjestänsä keskustelutta.

Luku XV Läänin- ja yleiset sekä suku-puolitautien sairaalat.

Keskustelu:

Ed. Pekkala: Tämän luvun nimikkeessä perustelujen puolella on tullut erheellisesti mainituksi „sairaalat”-sana kaksi kertaa. Jotta perustelujen ja numeropuolen nimikkeet tulisivat yhdenmukaisiksi, ehdotan perustelujen puolella olevasta nimikkeestä poistettavaksi ensimmäisen „sairaalat”-sanan.

Ed. H. Ryömä: Kannatan tehtyä ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Pekkala ed. H. Ryömän kannattamana ehdottanut, että perustelujen puolelta poistettaisiin ensimmäinen „sairaalat”-sana. Kutsun tätä ehdotusta ed. Pekkalan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Pekkalan ehdotus hyväksytään.

Luku XVI Tuberkuloosiparantolat, luku XVII Mieli- ja hermosairaalat, luku XVIII Sairaanhoitajataropetus, luku XIX Kätilöopetus, luku XX Lääkintöhallituksen laboratorit ja rokkoainevarasto, luku XXI Mielisairaalain, hermo- ja kaatumatautisten hoitolaitosten sekä tuberkuloosiparantolain avustaminen, luku XXII Muut lääkintölaitoksen menot ja luku XXIII Erinäiset määrärahat, hyväksytään järjestänsä keskustelutta.

8 Pl.

Yleiskeskustelussa ei haluta puheenvuoroa.

Luku I Valtiovarainministeriö, luku II Valtiokonttori ja luku III Tullihallitus hyväksytään keskustelutta.

Luku IV Tullikamarit ja tullirajavartiostot.

Keskustelu:

Ed. Cajander: Kannaksen rajavartiostoinnin uudestaan järjestelyn johdosta joutuu lakkautettavaksi suuri joukko tullilaitokseen kuuluvia virkoja ja toimia, m. m. 49 tullivartijan tointa. Niiden haltijat joutuivat lakkautuspalkalle. Lakkautuspalkkalaiset pääsevät yleensä ylimääräisten edelle vakinaisia virkoja täytettäessä. Tämä on omiansa yhä enemmän vaikeuttamaan tullilaitoksen ylimääräisten tullivartijain asemaa, joita m. m. Helsingissä on noin 60 % vakinaisten luvusta, niistä useat yli 15 vuotta tullilaitoksen palveluksessa olleita. Kannaksen tullivartijatoimien lakkautuksen johdosta nämä ylimääräiset tullivartijat joutuvat yhä kauemmin odottamaan, ennenkuin saavat vakinaisen paikan.

Tämä tullilaitoksen kohdalla muodostunut epäkohta johtaa koskettelemaan paljon laajempaa kysymystä, nimittäin valtion ylimääräisten viran- ja toimenhaltijain asemaa yleensä, m. m. metsänhoitolaitoksessa on 135 ylimääräistä metsänhoitajaa vakinaisten aluemetsänhoitajien luvun ollessa vain 89. Tullilaitoksesta oli juuri puhetta. Postilaitoksessa ja vankeinhoitolaitoksessa kohonnee ylimääräisten luku niin ikään noin 60 %:iin vakinaisten luvusta. Rautatielaitoksen suuresta henkilökunnasta lähes $\frac{1}{3}$ lienee ylimääräisiä.

Ei ole asianmukaista, että toimet, jotka ovat pysyvän tarpeen vaatimia, vuosikymmeniä hoidetaan ylimääräisillä. Se on väärin näitä toimenhaltijoita kohtaan, sillä heidän asemansa on epävarma ja heidän palkkaetunsa ovat huonommat kuin vastaavien vakinaisten. Mutta myöskin valtiolle se on epäedullista, sillä tällaiset ylimääräiset eivät voi tuntea samaa antaumusta ja kiintymystä tehtävänsä kuin vakinaiset, ja varsinkin kaikki pystyvimmät ensi tilassa siirtyvät tarjoutuviin yksityisiin toimiin. Valtion asioiden hoito siitä kärsii.

Kaikkeen edelliseen viitaten saan I vastalauseeseen viitaten ehdottaa, että eduskunta kehoittaisi hallitusta harkitsemaan, eikö tullissa, samaten kuin useilla muillakin hallinnon aloilla olevia ylimääräisiä toimia olisi nykyistä suuremmassa määrässä asetettava vakinaiselle kannalle.

Ed. H. Ryömä: Kun keväällä 1935 tullivartiointi Karjalan kannaksella siirrettiin rajavartioston haltuun, oli nimenomaan puhe siitä, että silloin vapautuville tullivartijoille järjestettäisiin edelleen työtä tullin palveluksessa ja sitä varten varattaisiin sinne peruspalkkaisia toimia. Tämä kuitenkin on toistaiseksi jäänyt toteuttamatta, niin että minä tältä ja myöskin muilta kohdin pyydän kannattaa ed. Cajanderin tekemää ehdotusta.

Ed. V. Annala: Tässä on todellakin valitettava epäkohta, joka vuosien aikana on pahentumistaan pahentunut. Varsinkin pula-aikana on viran- ja toimenhaltijain toimia ruvettu yhä suuremmassa määrin korvaamaan ylimääräisellä henkilökunnalla. Tämä rajavartiokysymys ja tästä vapautuneiden henkilöiden järjestäminen tullin palvelukseen on sittenkin pienempi asia kuin kaikki se, miksi asia on muodostunut useissa virastoissa. Ponnen ensimmäisessä kohdassa ei ole kuin joistakin kymmenistä henkilöistä kysymys, kun sen sijaan ylimääräiset toimenhaltijat muodostavat tuhantisen joukon, kun kaikki virastot otetaan huomioon. Puuttumatta asiaan yksityiskohteisemmin pyydän kannattaa ed. Cajanderin esittämää pontta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Cajander ed. H. Ryömän kannattamana ehdottanut, että 3 momentin kohdalla hyväksyttäisiin I vastalauseessa oleva ponsi. Kutsun tätä ehdotusta ed. Cajanderin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Cajanderin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 99 jaa- ja 77 ei-ääntä, 8 tyhjää; poissa 15.

Eduskunta on siis hyväksynyt valiokunnan ehdotuksen.

Luku V Rahapaja, luku VI Valtion revisiolaitos, luku VII Luottolaitosten tarkastus, luku VIII Leima- ja valmisteverokonttori, luku IX Erinäisten verojen maksuunpanokustannukset ja luku X Erinäiset määrärahat, hyväksytään keskustelutta.

Puhemies: Eduskunnan istunto keskeytetään nyt ja jatketaan sitä kello 19.

Täysistunto keskeytetään kello 16,45.

Täysistuntoa jatketaan

kello 19.

Puhetta johtaa puhemies **Hakkila**.

Lomanpyyntö.

Vapautusta eduskuntatyöstä saa yksityisasiain vuoksi tämän illan istunnosta lähtien ensi tiistaiamun asti ed. Kaijalainen.

Jatketaan päiväjärjestyksen 2) asian käsittelyä.

9 Pl.

Yleiskeskustelu:

Puolustusministeri Oksala: Herra puhemies! — Minun on mielihyvin pantava merkille, että valtiovarainvaliokunta on suurin piirtein hyväksynyt hallituksen talousarvioesityksen, mikäli se koskee puolustuslaitokselle myönnettäviä määrärahoja. Tämä osoittanee, että valiokunta tuntee ajan vakavuuden ja sen suuren vastuun, joka näissä asioissa painaa sekä eduskuntaa että hallitusta. Kuitenkin on valiokunta tehnyt muutamia pienempiä muutoksia hallituksen esitykseen, joista eräiden vakanssien poistaminen varsin kipeästi koskee asioiden kunnolliseen hoitoon ja joista minä sentähden pyydän vielä muutaman sanan sanoa.

Valiokunta on 9 Pl:n II luvun 1 momentin, joka koskee peruspalkkoja, kohdalta poistanut hallituksen tulo- ja menoarvioesitykseen sisältyvät määrärahat kahden majurin, kahden kapteenin, yhden luutnantinviran sekä yhden erikoismestarin ja kymmenen kersantintoimen perustamista varten puolustuslaitokseen, yhteensä 427,500 markkaa, sekä sitäpaitsi alentanut Kankaan harjoituskeskukseen esitetyn rahastonhoitajan peruspalkan 33,000:sta 27,000 markkaan. Mainituista viroista on yhden majurin ja yhden kapteenin virka suunniteltu yleisesikunnan tilastotoimistoon. Tämän toimiston tehtävänä on jatkuvasti seurata kehitystä ulkomaiden armeijoissa ja muokata niissä saavutetut tulokset sellaisiksi, että niitä voidaan hyväksi käyttää omassa puolustuslaitoksessamme. Tämä työ on erittäin tärkeä meidänlaisillemme pienille valtioille, joilla ei ole varaa tehdä suuria taloudellisia uhrauksia omakohtaisiin kokeiluihin, vaan joiden on koetettava mahdollisimman suuressa määrässä käyttää hyväksi rikkaampien ja suurempien valtioiden puolustuslaitosten kokeiluja ja näissä kokeiluissa saatuja tuloksia soveltamalla ne sitten luonnollisesti omiin oloihin. Viime aikoina on kehitys kaikkialla puolustuslaitoksen alalla, kuten hyvin tiedetään, mennyt valtavasti eteenpäin. Kehitystä seuraavan puolustuslaitoksen elimen työ määrä on paisunut niin suureksi, ettei se nyt enää nykyisellä henkilökunnalla pysty sitä suorittamaan siinä laajuudessa kuin olisi tarpeen. Tästä syystä on puheenaolevat virat katsottu välttämättömiksi.

Sitten minä tulen kysymykseen, joka läheisesti koskee samaa asiaa, mistä herra sisäasiainministeri täällä tänä päivänä jo puhui. Toinen valtiovarainvaliokunnan poistamista majurinviroista on tarkoitettu Länsi-Suomen ilmatorjuntapiirin päällikköä varten. Ilma-ase on jo nykyään kehittynyt niin pitkälle, että sen vaikutukset ulottuvat kauas taistelevien joukkojen taakse. On sen takia välttämätöntä, että ajoissa ryhdytään toimenpiteisiin vaaran torjumiseksi, ei ainoastaan varsinaisten taistelujoukkojen kohdalla, vaan myöskin koko maata silmälläpitäen. Tämä työ lankeaa luonnostaan puolustuslaitokselle, mutta sitä ei voida suorittaa kuten tähän asti muiden mahdollisuuksien puutteessa, on yritetty tehdä tilapäisellä työvoimalla, komennus-

ten avulla ja varsinaisten virkatehtävien ohella suoritettuna ylityönä ja sivutyönä. Kokemukset ovat osoittaneet ettei ilmatorjuntaa tällä tavalla saada järjestetyksi. Sitä varten tarvitaan oma organisaatio ja tämä on luotava jo rauhan aikana. Kaikki mahdolliset toimenpiteet vihollisen lentäjien hyökkäyksen varalle on suunniteltava ja valmistettava etukäteen. Sodan sytyttyä se on jo varmaan myöhäistä. Kun meillä puolustuslaitoksessamme nyt on ryhdytty luomaan ilmatorjuntaorganisaatiota ja tätä varten menoarvioesitykseen otettu sen johdoelimiin tarvittavat virat ja toimet sekä esityksessä pysähdetty äärimmäisen minimin rajalle, on välttämätöntä, että ehdotetut virat ja toimet hyväksytään sellaisinaan, muuten ontuu koko järjestelmä. Ja kuten jo on sanottu ilmatorjuntaorganisaatiotyö ei tule yksinomaan puolustuslaitoksen hyväksi, vaan pääasiassa ennen kaikkea siviiliväestön ja maan talouselämän turvaksi.

Edellisen kanssa läheisessä yhteydessä on väestösuojelutoiminnan järjestäminen. Kuten jo mainitsin kohdistuu lentoaseen vaikutus siviiliväestöönkin. Pommitukset ja kaasutukset voivat — siitä on olemassa kourantuntuvia todistuksia aivan viimeisiltä ajoilta — lyhyessä ajassa saada aikaan tuhoisia aineellisia seurauksia, lamaannuttaa maan talouselämän ja järkyttää koko kansan puolustustahdon, ellei ole ajoissa ryhdytty toimenpiteisiin vaikutusten supistamiseksi mahdollisimman vähiin. Mainitsemani ilmatorjuntaorganisaation luominen on yksi rengas näiden vastatoimenpiteiden ketjussa. Mutta se ei yksinään riitä. Väestön tulee myös itse pystyä käyttämään kaikkia mahdollisia keinoja suojautuakseen ilmavaaraa vastaan. Sitä varten on sen saatava opetusta ja välineitä, sille on koulutettava sen omasta keskuudesta asiaatuntevia johtajia. Tätä kaikkea tarkoittaa n. s. väestön suojelutoiminnan järjestely. Muualla maailmassa on kiinnitetty siihen vakavaa huomiota ja eräissä maissa on järjestely jo jokseenkin valmis. Meilläkin on tässä suhteessa tehty työtä. Hallitus asetti vuonna 1935 n. s. väestösuojelukomitean suunnittelemaan niitä toimenpiteitä, joihin tässä suhteessa olisi ryhdyttävä ja onkin komitea työssään jo päässyt huomattavan pitkälle. Meillä on myös olemassa vapaaehtoinen järjestö asian edelleen viemiseksi. Väestö-

suojeluharjoituksia on pidetty ja väestö on niissä osoittamallaan innostuksella näytännyt ymmärtävänsä asian tärkeyden. Mutta sittenkin olemme me tässä suhteessa vielä alkuasteella. Valmisteluja on suoritettu, mutta varsinaiset väestösuojelutoimenpiteet ovat keskeneräisiä, yhtenä tällaisena toimenpiteenä on mainitsemieni väestösuojelun johtajien kouluttaminen. Tämä voi tapahtua puolustuslaitoksen kaasusuojelukoulussa, jossa on jo olemassa asiantuntijoita ja ja koulutusvälineitä. Koulun nykyinen henkilökunta ei kuitenkaan sellaisenaan riitä laajentuneeseen tehtävään, se on nimittäin tarkoitettu yksinomaan puolustuslaitoksen omaa tarvetta varten. Mutta on ajateltu, että niinkin pienellä lisäyksellä kuin kahden väestösuojelujoukkueen ja niitä varten tarvittavan kahden joukkueenjohtajana toimivan luutnantin viran ja kahden koulutuskersantin toimen perustamisella kouluun voidaan väestösuojelun johtajien koulutus toistaiseksi järjestää. Valiokunta on kuitenkin näistäkin poistanut toisen luutnantin viran. Tästä on luonnollisena seurauksena, että se tärkeä toiminta, joka tarkoittaa siviiliväestön parasta, on supistettava jo sellaisenaankin vaatimattomasta laajuudesta vielä puoleen. Ja kuitenkin on poliittinen tilanne maailmassa nykyään sellainen, ettei se suinkaan kehoita väestösuojelutoiminnan järjestelyä jarruttamaan, vaan päinvastoin kiihertämään. Kosketellun joukkueenjohtajan viran perustamisen epäminen todistaa, ettei tilannetta ole vielä täysin oivallettu.

Sota-arkisto ei nykyisillä työvoimilla, siellä nimittäin on vain yksi virka, arkistonhoitajanvirka, pysty selviytymään tehtävästään. Kun sota-arkistoon on vuosittain joukko-osastoista ja laitoksista lähetetty kaikki viisi vuotta vanhemmat asiakirjat säilytettäväksi, on sinne vähitellen kertynyt niin valtavat määrät materiaalia, ettei henkilökunta ole pystynyt sitä edes kokonaisuudessaan purkamaan laatikoista saatikka järjestämään arkistohoidollisten periaatteiden mukaan. Tämän vuoksi olikin pakko toistaiseksi keskeyttää asiakirjojen lähetys sota-arkistoon. Tämän kautta on kuitenkin taas ruuhkautuminen joukko-osastoihin aiheuttanut siellä tilanpuutetta ja ovat asiakirjat alttiina turmeltumiselle. Työvoiman lisäys sota-arkistoon on siis tarpeen vaatima ja pitää myös valtion arkis-

tonhoitaja, jonka valvonnan alainen sota-arkisto on, sitä välttämättömänä. Se, että tarkoitusta varten on ehdotettu kapteenin virka johtuu siitä, että arkistonhoitajana on ollut ja tulee todennäköisesti vastaisuudessakin olemaan arkiston hoidollisen koulutuksen saanut siviilihenkilö. Sota-arkiston järjestelyssä vaaditaan kuitenkin asiakirjojen laadusta riippuen myös sotilaallista asiantuntemusta ja tämän takia on suunniteltu arkistonhoitajan apulaisen virka upseerin viraksi, mitä järjestelyä sekä valtion että sota-arkiston hoitajat pitävät tarkoituksenmukaisena.

Merivoimille on hankittu ja tullaan edelleen perushankintaohjelman mukaisesti hankkimaan väyläkalustoa. Luonnollista olisi, että tuota kalustoa hoitamaan tarvitaan myös henkilökuntaa. Tätä varten on menoarvioon otettu yksi erikoismestarin toimi. Kun nyt valiokunta on tämänkin toimen poistanut, olisi siitä seurauksena, että kalusto, jonka arvo jo nykyään kokonaisuudessaan nousee noin miljoonaan markkaan, jäisi ilman asianmukaista hoitoa ja olisi pelättävissä sen turmeltumisen.

Yleisesikunnan tilastotoimistoa varten esitetyistä 39 kersantin toimesta on valiokunta poistanut kokonaista kymmenen. Valiokunnan puolustusasiain jaostolle ja valiokunnallekin esitetyistä laskelmista ja selvityksistä käy ilmi, että esitettyjen kersantin toimien lukumäärä on juuri ja juuri sellainen, että suunniteltu toiminta voidaan tehokkaasti toteuttaa. Jos poistoja tehdään, on seurauksena ehdottomasti toiminnan vaikeutuminen. Kyseessä olevien toimien summittainen vähentäminen on tältä kannalta katsoen arveluttavaa. Mikäli tiedän, tapahtui vähentäminen valtiovarainvaliokunnassa 11 äänellä 10 vastaan, siis mahdollisimman pienellä enemmistöllä.

Mitä sitten lopuksi tulee Kankaanpään kertausharjoituskeskukseen esitetyn rahastonhoitajan peruspalkan alentamiseen ehdotetusta 33,000 markasta 27,000 markkaan, viittaa siihen suureen työtaakkaan ja vastuuseen, mikä rahastonhoitajalla on tällaisessa laitoksessa, jossa pääosa reserviläisistä vuosittain koulutetaan ja huolletaan. Kankaanpäässäkin tulee koulutettavaksi reserviläisiä vuosittain 20—30,000 mieheen yhdessä paikassa, ollen niitä yhtäaikaa yli 4,000:kin palveluksessa.

Palaan sitten erääseen asiaan, josta vuositain, ainakin kahtena edellisenä vuotena on ollut kysymys, nimittäin korvauksen suorittamisesta aluevalvoille. Vuonna 1932 voimaanastunut uusi asevelvollisuuslaki sekä sen yhteydessä tapahtunut aluejärjestelmään siirtyminen aiheutti huomattavan työtaakan lisääntymisen aluevalvoille, joi-na toimivat maaseudulla nimismiehet ja kaupungeissa erikseen määrätty poliisiviranomaiset. Tämä johtui siitä, että valvonnanalaisten lukumäärä lisääntyi. Aluejärjestelmämme vaatii entistä tarkempaa valvontaa, koska siinä on oltava selvillä jokaisesta reserviläisestä, kertausharjoitukset toimeenpannaan paljon suuremmassa laajuudessa kuin aikaisemmin. Aluevalvojien on jatkuvasti pidettävä kortistoa valvonnanalaisista asevelvollisista, jätettävä sotilaspiirin esikunnan tiedoituksia heille, suoritettava tiedusteluja, niistä aiheutuvine matkoineen, jaettava palvelukseen astumismääräykset ja kertausharjoituskäskyt sekä maksettava matka- ja päivärahat palvelukseen määrätuille. Sen lisäksi on heidän oltava jatkuvasti kirjeenvaihdossa sotilaspiirien esikuntien kanssa. Tästä kaikesta aiheutuu heille jo suoranaisia lisämenoja kansliamienojen ja matkakustannusten muodossa puhumattakaan työpäivän pitenemisestä. Nimismiehet ovatkin useampaan otteeseen pyytäneet, että heidät vapautettaisiin aluevalvojien tehtävistä. Kun tätä ei kuitenkaan voida tehdä, koska tästä aiheutuisi suuria lisämenoja valtiolle ja aluevalvojain tehtävät niiden luonteesta riippuen sitä paitsi parhaiten soveltuvat juuri poliisiviranomaisille, on oikein, että he saavat kohtuullisen korvauksen lisätyöstä. Tähän asti on tarkoitukseen ollut käytettävänä 300,000 markkaa, josta on tullut 500—1,000 markkaan suuruisia korvauksia aluevalvojaa kohti vuodessa. Korvaus on ollut siis varsin pieni. Hallitus on esittänyt 150,000 markan lisäystä, jotta saataisiin korvatuksi ne suoranaiset menot, mitä aluevalvoille aiheutuu tehtävistä sekä sitä paitsi annettaisiin heille vähäinen tunnustus valtiovalan taholta siitä työstä, minkä he, se voidaan tässä sanoa, ovat erittäin kiitettävällä tavalla suorittaneet.

Aluejärjestössä on kanslia-apulaisten nykyinen määrä osoittautunut riittämättömäksi. Etukäteen ei osattu arvioida oikein sitä työn paljoutta, mikä aluejärjes-

tön esikunnalle todellisuudessa on tullut. Tämän vuoksi olisi tärkeätä, että sinne ehdotettu vähäinen työvoiman lisä saataisiin. Valiokunta ehdottaa tätä määrärahaa vähennettäväksi 20,000 markalla.

Kun minä nyt olen täällä ja minulla on puheenvuoro, pyydän omalta osaltani vastata ed. Kareksen tämän päiväiseen tiedusteluun kummituslentäjistä. Jokainen tapaus, mikä on viranomaisille ilmoitettu, on tarkkaan tutkittu, mutta yhtään tapausta ei ole saatu sellaista, jossa olisi voitu todeta vieraan lentokoneen olleen meidän alueemme yläpuolella. Tutkimuksissa annetaan varsin ristiriitaisia tietoja ja kun johdopäätöksiä näiden tietojen perusteella tehdään, niin on tultu siihen tulokseen, että lentäjät ovat tosiaankin olleet kummituslentäjiä. Muuten tuntuu luonnolliselta, että asia näin onkin. Eihän oikeastaan kellekään pitäisi olla mitään hyötyä lentää syysmustassa yössä meidän suurten erämaitemme yläpuolella. Sieltä ei mitään näe ja jos sieltä päivällä jotain näkisi, niin näkee vain metsää. Me voimme kyllä antaa näitä metsäkarttoja, joita meidän ilmavoimamme nykyään valmistavat ilman kummituslentäjiäkin ja niitä on saatavana kai kirjakaupoissakin nykyään. Näitä varten ei lentoja tarvitse suorittaa. Sotilasviranomaiset ovat sitä mieltä, että tähänastisten tutkimusten ja tietojen perusteella todellisia lentäjiä siellä syksyisellä taivaalla erämaiden yläpuolella ei ole ollut.

Ed. A a t t e l a : Herra ensimmäinen varapuhemies! Ryhtyessäni puhumaan tämän pääluokan kohdalla valtaa mieleni masentava epätoivo, epätoivo sen häikäilemättömän kiihoituksen johdosta jota on jatkuvasti harjoitettu ja yhä edelleenkin harjoitetaan kaikkialla maailmassa ja niin myöskin meillä sotilasmäärärahojen lisäämisen puolesta ja sotaisen mielialan herättämiseksi. Merkkejä tästä raivokkaasta sotilasmiljoonien lisäämishalusta näkyy myöskin valiokunnan mietintöön liitetyissä vastalauseissa, eritoten kolmannessa vastalauseessa, jossa ehdotetaan lähes 100 milj. markkaa lisää niihin määrärahoihin, joita valiokunta ehdottaa puolustuslaitokselle myönnettäväksi. Puolustuslaitoksen menojen lisäämistä ja yhä uusien määrärahojen myöntämistä sekä jatkuvien lisäämishotusten tekemistä perustelee niin hallitus

kuin yleensä kaikki ne henkilöt, jotka tarkastelevat tätä asiaa niin sanoakseni sotaiselta näkökannalta, pääasiassa sillä, että nykyinen maailman tilanne on sellainen, että se vaatii kansoja uhraamaan viimeisetkin roponsa maan puolustusta varten. Tämän näkökannan mukaisesti joutuvat siis maailmanpolitiikan suurkysymykset ikäänkuin luonnonlain välttämättömyydellä veristen ja tuhoisten sotien avulla ratkaistaviksi. Usko rauhallisiin ratkaisukeinoin näyttään sillä taholla menetetyt ja jäljelle on jäänyt melkein pä yksinomaan luottamus aseiden mahtiin ja raajan voiman oikeuteen. On kyllä merkille pantavaa, että vihan ja väkivallan voimat raivoavat tällä hetkellä ihmiskunnan keskuudessa. Ihmisi- mielen myrkyttämiseksi on pantu käyntiin voimakas koneisto, joka kaikin käytettävissä olevin keinoin, valhetta ja vääriste- lyäkään säikähtämättä, koettaa saattaa ihmiset menettämään rauhallisen ajatusky- kynsä ja asioiden oikein arvioimisen tai- don.

Mutta vielä eivät nämä raakaa voimaa ja sokeata vihaa sekä sodan jumaluutta edustavat ainekset muodosta enemmistöä kansakuntien keskuudessa. Tästä oli yhtenä todistuksena Brysselissä kuluneen syyskuun 3—6 päivinä pidetty rauhan- kongressi, jossa oli edustajina yli 4,000 henkilöä 35 maasta edustaen 750 kansal- lista ja 40 kansainvälistä järjestöä. Tämän kokouksen julkaisemassa manifestissa sano- taankin m. m.: „Kirkot, entiset sotilaat, ammattiliitot ja osuustoimintajärjestöt ovat rauhantaistelussa seisoneet henkisen työn- tekijäin, naisten, maanviljelijäin ja nuori- soliihtojen rinnalla. Samoin ovat siinä kaikki poliittiset puolueet edustettuina, ei- vät kuitenkaan fascistiset, tämä on oma huomautukseni (Ed. Kares: Ne eivät ole- kaan puolueita!). Ne ovat puolueita, ed. Kares. Vanhoilliset, vapaamieliset, demo- kraatit, sosialistit ja kommunistit ... Kol- men päivän työskentely, jatkuu manifestin julistus, yhdessä on vahvistanut vakaumus- tamme siitä, että ihmiskunnan suuri enem- mistö kauhulla torjuu ajatuksen sodan välttämättömyydestä.

Huomaamme siis, että nyt, niinkuin aina ennenkin pienen pieni vähemmistö pyrkii saattamaan ihmiskunnan valtavan enem- mistön tekemään jotakin sellaista, jota tuo suuri enemmistö ei todella halua tehdä:

teurastamaan miljoonamäärin toisiaan, tu- hoamaan ja hävittämään kukoistavaa elä- mää. Kysymme kuinka voi pieni vähem- mistö toivoa onnistuvan yrityksessään? Tällä vähemmistöllä on hyviä syitä uskoa voittoonsa. Sillä on käytettävänä suun- nattomat rahavarat. Ennenkaikkea kan- sainvälisen aseellisuuden valtaiset pää- omat. Näitten rahojen avulla se on osta- nut ja yhä edelleen ostaa haltuunsa sano- malehtiä ja niitten toimittajia. Sanoma- lehtien avulla se taasen pyrkii muokka- maan yleisen mielipiteen halujensa ja toi- vomustensa toteuttamiselle edulliseksi.

Tanskan ulkoministeri, tri P. Munch on kansainliiton yleiskokouksessa kuluneen syyskuun 28 päivänä lausunut tästä m. m.: „On tunnustettava tosiasiaksi, että viime vuosien tapahtumat tälläkin alalla ovat aiheuttaneet laajan kilpavarustelun. Ra- jummin kuin koskaan ennen harjoitetaan propagandaa kansojen kiihoittamiseksi toi- siaan vastaan. Nykyisen tilanteen eri kan- soissa herättämä keskinäinen kauhu val- mistaa tälle kiihoitukselle otollista maape- rää. Suuria rahamääriä ja teknillisiä väli- neitä on sen käytettävänä. Tämä kaikki on helppo ymmärtää. Nykyisissä kansain- välisissä oloissa ei voi olla toisin. Mutta, jos annetaan tämän aatteellisen kilpavarus- telun jatkua, jos tämä suvaitsemattomuus- den propaganda saa ylitteen, tulevat kaikki ponnistukset päästä valtioiden kes- ken yhteisymmärrykseen ja yhteistyöhön ehdottomasti epäonnistumaan.

Tässä likaisessa kansojen terveen vaiston ja mielipiteen myrkytystyössä ei isänmaal- lisuudella tämän sanan oikeassa merkityk- sessä ole mitään arpaa eikä osuutta, vaan kaikki tapahtuu kapitalististen liikeperiaat- teiden mukaisesti. Niin, sotahan on kapi- talistisen järjestelmän tulos.

Kun sanoin, että kaikki tapahtuu kapi- talististen liikeperiaatteiden mukaisesti, on minun tämä todistettava ja se onkin helppo todistaa. Sota ja sotavarustelu on aina ollut ja on sitä tälläkin hetkellä, mitä lois- tavin ja tuottoisin liikeyritys. Fridtjof Nansen sanoo eräässä kirjoituksessaan, että Zaharov-yhtymän sanotaan ansainneen maailmansodasta 7 miljoardia dollaria. Za- harov itse hankki asekaupoillaan elämänsä aikana suunnattomia summia. Hänen jäl- keensä jättämän kuolinpesän arvoksi ilmoi- tetaan Suomen rahassa laskettuna noin 135

miljaardia, toisten tietojen mukaan „vain” 135 miljoonaa. Mutta ei vain Zaharov ja hänen yhtymänsä hankkineet maailmansodan kustannuksella loistavia voittoja, vaan monet tuhannet muut varustus- ja asekauppiaat ja -tehtailijat hankkivat suuria omaisuuksia itselleen. Edellämainitsemassani Nansenin kirjoituksessa sanotaan tästä m. m. seuraavaa: „Veroilmoitusten mukaan oli v. 1916 10,000 amerikkalaista enemmän kuin v. 1914 saanut miljoonan dollarin tulot sotateollisuudesta ja kaupasta. Liittoutuneista maista myytiin Saksaan (huomattakaa, liittoutuneista maista Saksaan), koko sodan ajan sotatarvikkeita puolueettomien maitten välityksellä ja Amerikka on myynyt miljoonien arvosta sotatarvikkeita Japaniin. Tuhansia kansalaisia on tapettu heidän omassa maassaan valmistetuilla työkeillä ja ammuksilla, sillä sota on nykyään kaupallisesti hyvin organisoitu ja muutamille harvoille erinomaisen tuottava teollisuus.” Näin sanoo Fridtjof Nansen.

Tälläkin hetkellä on kuoleman tukku-kauppiaille erittäin hyvät markkinat. Sitä todistavat asetehaiden ja -kauppiaiden saamat suuret voitot. Sodan ja sotavarustelun muuttuminen kapitalistiseksi liikeyritykseksi paljastaa hirvittävällä tavalla nykyisen talousjärjestelmän mädännäisyyden. Se osoittaa, että kiiltävä kulta on arvokkaampaa kuin miljoonien ihmisten henki, arvokkaampaa kuin ihmistöin ja -voimin rakennetut kylät ja kaupungit, raivatut pellot ja niityt, jotka kaikki ollaan valmiit tuhoamaan, jotta sodan liikeyritys tuottaisi mahdollisimman suuren voiton. Kansainväliset asekauppiaat ja -tehtailijat vähät välittävät, kelle heidän myymänsä tai valmistamansa aseet joutuvat, ketä niillä tapetaan. Pääasia on, että voitot tulevat ja osingot nousevat. Isänmaallisuus on heille vain naamari tai kaapu, jonka taakse kätetään todelliset tarkoitukset. Huomaamme siis, että taistelu sotaa ja sotakiikkoilua sekä kilpavarusteluja vastaan on taistelua erikoisesti kapitalismin kaikkein räikeintä epäkohtaa vastaan. Tätä taistelua on jatkuvasti käytävä, vaikka vastassamme onkin kansainvälinen rahapääoma ja sen ostamat häikäilemättömät kätyrit.

Parlamenttien puhujalavoilta on maailmalle osoitettava, että on sentään enemmistö niitä, jotka haluavat rauhaa. Mitä enemmän rauhantekijät saavat äänensä

kuuluville, sitä vähemmän on sotakiikkoilijoilla mahdollisuutta yleisen mielipiteen myrkyttämiseen. Miten suuri merkitys kansainvälisen luottamuksen lisääntymiselle ja rauhallisten suhteiden säilymiselle onkaan sillä, että juuri parlamenttien puhujalavoilta osoitetaan halua ja tahtoa rauhallsilla keinoilla eikä aseiden avulla ratkaista kansainvälisiä kiistakysymyksiä.

Kansainliiton yleiskokouksessa antamassaan lausunnossa, josta jo edellä esitin erään kohdan, on Tanskan ulkoministeri hyvin vakuuttavalla tavalla osoittanut rauhan propagandan välttämättömyyden. Hän sanoo siitä m. m. seuraavaa: „Tämän niin perin uhkaavan todellisuuden edessä kansainliitto nojautuu toimintaansa yhteistyön puolesta humanitäärisellä, sivistyksellisellä ja teknillisellä alalla sekä myös eräänlaiseen propagandaan keskinäisen yhteisymmärryksen hyväksi.”

Mutta luulen meidän kaikkien tunnustavan, että tuo propaganda tähän mennessä on ollut hyvin heikko — valitettavasti —. Käsitykseni mukaan sen on muututtava aivan toisenlaatuiseksi. Se on järjestettävä ottamalla käytäntöön kaikki tarjona olevat keinot, jotka ovat omiaan edistämään yhteisymmärryksen ja yhteistyön henkeä. Sitä ei ole järjestettävä eri kansojen tai eri valtioryhmien kesken, vaan sen tulee keskittyä tuohon ainoaan päämäärään: saada kansat ymmärtämään, että uusi maailmansota tuhoaisi sekä voittajan että voitetun, että se synnyttäisi hävittäviä yhteiskuntamullistuksia ja pitkiksi ajoiksi lamauttaisi sen sivistyksen, johon ihmiskunta vuosisataisin ponnistuksin on saapunut, sekä ettei ole mitään muuta keinoa tätä vastaan kuin oikeuteen perustuvan kansainvälisen järjestön luominen. Ei tule olemaan ajattelijoiden, kirjailijain ja sanomalehtimiesten puutetta, jotka olisivat valmiit myötävaikuttamaan sellaiseen työhön. Sille omistautuu jo nyt paljon huomattavia ja lahjakkaita miehiä ja naisia, mutta heidän ponnistuksensa ovat tilapäisiä ja hajanaisia. Kansainliitolle on luonnollinen ja erikoisen tärkeä tehtävä järjestää kaikki nämä pyrkimykset ja varustaa ne sellaisilla välineillä, että tämä toiminta saa voiton siitä propagandasta, jota harjoitetaan yhteisymmärrystä ja rauhaa uhkaavien mielialojen puolesta. Se tulee vaatimaan paljon työtä ja paljon varoja varmaankin miljoonia vuo-

sittain, jos tohdin sen sanoa. Mutta ei ole olemassa mitään tärkeämpää tehtävää. Rauhan kysymys on loppujen lopuksi moraallinen kysymys. Emme saa jättää mitään keinoa käyttämättä, joka voisi vähentää vallitsevia hankauksia ja tasoittaa poliittisia ja taloudellisia vastakohtia. Mutta kaikilla näillä pyrkimyksillä voitetaan vain aikaa eikä niillä turvata tulevaisuutta, ellei meidän onnistu perinpohjaisesti muuttaa sitä henkeä, joka tähänasti on hallinnut. On välttämätöntä, kuten Englannin ulkoministeri on sanonut, poistaa sotamentaliiteetti.

Olisiko tämä mahdotonta? Minusta se ei näytä mahdottomalta. Ennen muinoin valitsi myös pohjoismaissa eripuraisuuden ja sodan henki ja pohjolan kansat ovat käyneet keskenään verisiä sotia. Mutta kaikki tämä kuuluu nyt kaukaiseen menneisyyteen. Huomattujen kirjailijoiden määrätietoisien työn ansiosta on noin 100 vuotta takaperin luotu uusi yhteisymmärryksen ja yhteistyön henki näiden kansojen kesken. 80 vuotta sitten lausui Ruotsin kuningas: „Tästä lähtien on sota pohjoismaisten veljeskansojen kesken mahdoton.” Tämä käsitys on nykyään yksin vallitseva meidän maissamme. Meidän kesken on saattanut syntyä vaikeita kysymyksiä. Ne ovat kaikki tulleet ratkaistuksi rauhanomaista tietä. Mikään meidän maistamme ei voisi ajatella toista menettelytapaa. Myönnän, että sellaisen käsityksen voittoonpääsyä meillä ovat helpottaneet erikoiset seikat. Mutta silmästä silmään katsoen niitä vaaroja, jotka uhkaavat ihmiskunnan tulevaisuutta, emme saa heittää toivoa, että sellainen yhteisymmärryksen ja yhteistyön henki pääsee muuallakin voittoon ennenkuin se on myöhäistä.

Edellä mainitsemassani Brysselin rauhan-kongressin antamassa manifestissa sanotaan m. m.: „Rauhan taistelun pohjana on ollut ja tulee olemaan seuraavat neljä pääperiaatetta: 1) Tehtyjen sopimusten loukkamattomuuden tunnustaminen. 2) Yleismaailmallinen sotavarustusten rajoittaminen ja supistaminen kansainvälisten sopimusten perusteella ja sotatarveteollisuudesta ja kaupasta johtuvan voiton lopettaminen. 3) Kansainliiton lujittaminen sotien ehkäisemiseksi ja lopettamiseksi järjestämällä kollektiivinen turvallisuus ja keskinäinen avunanto. 4) Tehokkaan koneiston

luominen kansainliiton puitteissa sellaiseen kansainväliseen tilanteeseen puuttumista varten, joka saattaa johtaa sotaan.

Manifestillaan pyrkii siis Brysselin rauhan-kongressi viitoittamaan sitä tietä, jota myöten ihmiskunnan olisi kuljettava pysyvää rauhaa kohti. Brysselin rauhan-kongressi on siis samalla kannalla kuin Tanskan ulkoministeri Munch ja monet muut, että nimittäin kansainliitosta on luotava sellainen elin, joka järjestää kollektiivisen turvallisuuden ja joka organisoi sen propagandan, jota rauhan ja kansainvälisen yhteisymmärryksen hyväksi tehdään.

En voi olla tässä yhteydessä jälleen huomauttamatta siitä, mikä merkitys kansainvälisellä työväenliikkeellä on rauhan säilyttämiseksi eri valtioiden kesken. Sitä mukaa kun tämä liike voimistuu ja saavuttaa valtaa yhteiskunnallisissa ja valtiollisissa asioissa alkavat kaikista maista hävitä sodan syyt, ja ne voimat, jotka sotaa lietsovat, käyvät yhä merkityksettömämmiksi. Täten siis työväenliike tuottaa kaikille maille ja kansoille pelastuksen sodan tuhoilta. Näin siis työväenliike parhaalla mahdollisella tavalla palvelee maata ja kansaa (Ed. Brander: Niinkuin Venäjällä!).

Olen edellä koettanut osoittaa sen pohjan, jonka perusteella me täällä vasemmistossa rakennamme maamme itsenäisyyden säilymisen, sekä ne näkökohdat, jotka saattavat meidät arvostellen suhtautumaan puolustusmäärärahojen lisäykseen (Ed. Kares: Huono pohja!). Se on kestävä pohja. — Olemme aikaisemmin ja viimeksi nyt käsiteltävänä olevan budjettiesityksen lähetekeskustelussa osoittaneet, että maamme osallistuminen kilpavarusteluun johtaa meidät loputtomaan ruuvikierteeseen, josta ei tule päättää eteen. Ed. Tanner lausui äsken mainitsemassani talousarvion lähetekeskustelussa m. m.: „Varustelukilpailuhan on saanut kaikki kansat valtaansa. Mutta se on vaarallinen kilpailu. Siinä on toivotonta milloinkaan päästä mihinkään lopputulokseen. Varsinkaan näin pienen maan on toivotonta ajatellakaan voivansa kilpailla varustuksissa suurvaltojen kanssa. Jos me jaksamme panna lisää 100 miljoonaa, niin kyllä joku suurvalta panee ehkä sata kertaa enemmän ja pysyy aina kuitenkin meidän edellämme. Ja me näemme, että jos yksi valtio tekee vedon, niin toinen valtio tekee heti vastavedon.” Yhdyn täysin näihin ed. Tannerin sanoihin.

Niinhan asia nimittäin joka tapauksessa on. Jos ajattelemme, että meidän puolustuslaitoksemme voimasuhde on tällä hetkellä jonkun toisen maan puolustuslaitoksen voimasuhteeseen verraten esim. sama kuin 1: 25 ja jos sitten ajattelemme voivamme uusien perushankintojen avulla parantaa tätä suhdetta niin, että se tulisi olemaan esim. sama kuin 2: 25, niin jokseenkin varmana voitaneen pitää sitä, että tuon toisen maan taholta heti pyrittäisiin kohottamaan sen maan puolustuslaitoksen menoja, ja hetken kuluttua olisi suhde jälleen sama kuin aikaisemminkin, siis 1: 25.

Erikoisesti juuri pieniin maihin nähden pitää siis paikkansa se, että sen on rakennettava turvallisuutensa muidenkin seikkojen kuin pelkkien aseiden varaan. Juuri tätä seikkaa tähdensi ed. Tanner talousarvion lähetekeskustelussa pitämässään puheessa seuraavin sanoin: „Jokaisella kansalla on eräs hyvin voimakas puolustuskeino. Se on se, että se esiintyy arvokkaasti ja hankkii semmoisen aseman maailmassa, ettei toisilla ole halua sen kimppuun hyökätä. Mutta meillä sensijaan jatkuvasti räkytetään naapureita ja koetetaan ylläpitää mahdollisimman huonoa sopua. Tämä puolustuskiihkoilu kantaa päivittäin näkyviä hedelmiä kaikenkaltaisen militaristisen propagandan muodossa. Sanomalehdet ovat täynnä sitä ja puheissa toimitetaan alituisen samaa asiaa.”

En ole tähän mennessä vielä kajonnut siihen taloudelliseen rasitukseen, jonka suhteettoman suuriksi paisuneet puolustusmenot kansalle aiheuttavat. Tästä seikasta on taholtamme jo aikaisemmin — ja minäkin olen sen tehnyt — esitetty varsin yksityiskohtaisia tietoja, joten en asian tähän puoleen tällä kertaa varsin laajasti kajoa. Mainittava kuitenkin on, että puolustuslaitoksen menojen suhteeton nousu valtion muihin menoihin verraten on estänyt ja yhäti estää tärkeiden yhteiskunnallisten uudistusten toimeenpanoa. Minulle voitaneen sanoa, että juuri nyt on suunnitteilla kansanvakuutuslaki. On kyllä, mutta ei vielä ole tiedossamme, millainen siitä tulee, kuinka paljon tai vähän hyvää se tämän maan vähävaraiselle luokalle tulee antamaan. Yhden seikan on kuitenkin voinut panna merkille, sen nimittäin, että juuri sillä taholla, jossa niin kiivaasti vaaditaan sotilasmenojen lisäämistä, itketään valtion

menojen lisääntymistä kansanvakuutuksen kautta (Eduskunnasta: Kaikki tulee kansalle! — Ed. Kares: Ei missään ole itetty!).

Puolustuslaitoksen menot nousevat nyt, jos valtiovarainvaliokunnan ehdotus hyväksytään, 9 Pl. kohdalla 604,185,000 markkaan, 19 Pl:n kohdalla 12,170,000 markkaan ja 20 Pl:n kohdalla 249,668,000 markkaan eli yhteensä näiden pääluokkien kohdalla 866,023,000 markkaan. Kun tähän lasketaan lisäksi 7 Pl. kohdalla olevat merivartiolaituksen ja rajavartiolaituksen menot, jotka ovat 49,881,500 markkaa, tekevät puolustuslaitoksen menot yhteensä 915,904,500 markkaa. Tähän summaan olisi vielä lisättävä eläkkeet, tapaturmavakuutusmaksut, asevelvollisten omaisten avustaminen y. m. tämänluontoiset menot, jotka nekin tekevät kymmeniä miljoonia markkoja. Mainitsemani puolustuslaitoksen menoerä 915,904,500 on 22.6 % budjetin kokonaismäärästä. Henkilöä kohti ovat puolustuslaitoksen menot ensi vuonna noin 250 markkaa.

Olemme vastalauseessamme tehneet eräitä vertailuja puolustuslaitoksen menojen noususta vuoteen 1934, siis melko läheiseen aikaan verraten. Vastalauseesta käy selville, että v. 1934 olivat taisteluvälineiden kunnossapidon ja uusinnan menot VII luvun 1 ja 2 momentin kohdalla noin 21 milj. markkaa, mutta nousivat ne valiokunnan ehdotuksen mukaan ensi vuonna 25,200,000 markkaan, joten tällä kohdalla on lyhyessä ajassa menot lisääntyneet yli 4 milj. markalla. IX luvun kohdalla, joka koskee ilmailuvälineiden kunnossapitoa ja uusintaa, on menojen lisäys vuoteen 1934 verraten 22 milj. markkaa ja suojeluskuntajärjestön kohdalla on menojen lisäys vuoteen 1934 verraten yli 13 milj. markkaa. Yhteensä nousevat lisäykset vuoteen 1934 verraten yli 113 milj. markan.

En käsittele tässä puheenvuorossani niitä vähennysehdotuksia, joita vastalauseessamme tehdään, siitä syystä, että toisessa lausunnossa tullaan tähän seikkaan lähemmin koskemaan.

Lopuksi tahdon huomauttaa erästä tärkeästä seikasta. Jos me rauhan ystävät nyt joudummekin myöntämään suuria määrärahoja puolustuslaitosta varten, niin meillä on kuitenkin oikeus vaatia, että annettuja rahoja ei käytetä väärin, että puolustuslaitos pysytetään vain puolustuslaitoksena ja

että hyviä naapuruussuhteita edelleenkin pidetään voimassa sekä päättävästi estetään kaikki sotakiikkoilu tai sotaa tai sotaista mielialaa lietsovat liikkeet.

Ed. Moilanen: Herra puhemies! — Valtiovarainvaliokunta on tällä kertaa yleensä suhtautunut jokseenkin suojeasti hallituksen esittämiin puolustusmäärärahoihin. Ne on suurin piirtein hyväksytty. Siten on puolustuslaitoksen kehittämistä pidetty huolta, kuten tuleekin näinä levottomina maailmanaikoina. Eräitä arviomäärärahoja on myöskin korotettu. Siten on tapahtunut muonitus-, lämmitys- ja valaistus- sekä asevelvollisten päivärahojen ynnä eräiden muiden momenttien kohdalla. Hevosten hinnan kohoamisen vuoksi on myöskin hevosten ostoon käytettävä määräraha korotettu 200,000 markalla. Armeijan oloissa tapahtuneesta kehityksestä on mainittava kasarmi- ja sairaalaolojen parantuminen. Juuri nyt on saatu Helsinkiin uusi ajanmukainen keskussairaala ja eräitä joukko-osastojen sairaaloita on niinkään kuluvan vuoden aikana korjailtu. Armeijan ylilääkärin lausunnon mukaan on joukko-osastojen sairaaloissa kuitenkin vielä paljon puutteita ja niiden korjaamiseen on lähivuosina edelleen kiinnitettävä huomiota. Myöskin uusia kasarmeja on vielä rakennettava, sillä vanhoista kasarmeista ei korjaamallaakaan aina saada kunnollisia. Sitäpaitsi vallitsee kasarmeissa vielä monin paikoin liiallista ahtautta, mikä vaikuttaa haitallisesti asevelvollisten terveydentilaan. Kasarmeista puhuessani tahdon lausua sen toivomuksen hallitukselle, että myöskin Itä-Suomeen saataisiin kesäharjoituksia varten samanlainen kasarmi, mikä nyt on saatu Kankaanpäähän. Tämän toimenpiteen kautta helpotettaisiin paljon kertausharjoitusten järjestämistä ympäri vuoden tapahtuvaksi myöskin Itä-Suomessa.

Armeijan ravinto-oloja vastaan ei myöskään ole enää tehty muistutuksia asevelvollisten taholta, enemmän kuin koulutustakaan tai muuta järjestystä vastaan sotilaspalveluksen aikana. Tietysti on aina sellaisia yksityisiä asevelvollisia, jotka löytävät muistuttamisen aiheita, olivatpa olot minkälaiset tahansa. Mutta joka tapauksessa ovat muistutukset käyneet yhä harvinaisemmiksi, niin, että kenenkään terveen

nuorukaisen ei tarvitse enää pelätä sotilaaksi joutumistaan.

Samaa tervettä kehitystä on myöskin havaittavissa suojeluskuntajärjestön piirissä. Kuluvaksi vuodeksi myönnetty perushankintamääräraha on tehnyt mahdolliseksi ottaa uutta miehistöä suojeluskuntiin. Uusi armeijassa toimeenpantu aluejärjestelmä on lisännyt suojeluskuntien tehtäviä ja tehnyt ne entistä monipuolisemmiksi, mikä on lisännyt yhä suojeluskuntalaisten harrastustamaan puolustustyöhön. Suojeluskunnissa valitsee reipas ja toverillinen henki sekä työn ilo (Oikealta: Niinkuin olla pitää!). Aivan perättömiä ovat sellaiset väitteet, että suojeluskuntien tai suojeluskuntalaisten puolesta olisi ilmaantunut vihamielisyyttä työväestöä tai muita kansalaispiirejä vastaan. Suojeluskuntatoiminta saa yhä vakaantuneemmat ja varmemmat muodot ja kuri ja järjestys ei ole antanut enää aihetta mihinkään huomautuksiin. Vain vanhat ennakkoluulot saavat syntymään sellaisia ajatuksia, joita vasemmiston vastalauseissa on tälläkin kertaa esitetty. Valitettavaa vain on, että valtiovarainvaliokunta ei ole katsonut voivansa tälläkään kertaa hyväksyä hallituksen esitystä suojeluskuntapiirien kansliapäälliköitten toimien vakauttamisesta. Sellainen ehdotus sisältyy jo viime syksynä hallituksen esitykseen. Mainitut toimet ehdotettiin vakautettaviksi sotilasohjaajien toimina. Ei ole epäilystäkään siitä, etteikö näitä toimihenkilöitä tarvittaisi, mutta kun suojeluskuntalaissa ei ole mainittu kansliapäällikön tointa, katsoi valtiovarainvaliokunta näiden paikkojen täyttämisen sotilasohjaajilla lain kiertämiseksi. Omasta puolestani olen sitä mieltä, että kun kansliapäällikön toimi on suurimmaksi osaksi luonteeltaan sotilaallista hallituksen esitys olisi voitu hyväksyä. Siihen nähden, että valiokunta melkein kokonaan oli toista mieltä lain tulkitsemisesta tässä asiassa, en ole kuitenkaan mietintöön pannut vastalauseettani, vaikka käsitykseni ei ole vieläkaan asiassa mitenkään muuttunut. On kuitenkin selvää, että nämä toimet, samoin kuin valistusohjaajienkin toimet, on saatava vakautetuiksi.

Samalla tahdon tässäkin yhteydessä lausua sen toivomuksen, että niin suojeluskuntien kuin armeijankin päällystön ja ali-päällystön palkkauksessa saataisiin aikaan sitä palkkojen tasausta, jota varten talous-

arvioon on otettu määräraha. Valitettavasti se vain on budjettiin otettu niin pieninä, että siitä ei riitä apua kaikkiin parannusta kaipaaviin kohtiin.

Kun eilen puhuttiin puolustuskysymyksestä ja kosketeltiin tähän pääluokkaan kuuluvia kysymyksiä, niin on minun senvuoksi lyhyesti kosketeltava IKL:n tekemiä suojeluskunta-aloitteita ja niiden johdosta tehtyä vastalauseetta, vaikka minua jo etukäteen hiukan peloittaakin se tuomio, minkä minä voin osakseni saada (Ed. Komu: Älä pelkää lauma piskuinen! Ed. Hämäläinen: Ei sotilasasioissa saa pelätä!). IKL:n vastalauseessa ehdotetaan suojeluskuntien määräraha korotettavaksi 8,798,800 markalla. Ne koskevat sotilasohjaajien toimien lisäämistä, paikallispäälliköiden palkkion korottamista, poikatyön tukemista, suojeluskuntajärjestön apurahan ja suojeluskuntien perushankintamäärärahan korottamista. Nämä ovat kaikki epäilemättä oikeita ehdotuksia ja siis kannatettavia. On kuitenkin huomautettava, että hallituksenkin esityksessä pyritään samaan päämäärään. Siihen sisältyy kymmenen uuden paikallispäällikön toimen perustaminen, suojeluskunta-apurahan lisääminen, matkustusmäärärahan korottaminen sekä virkapuvun avustuksen antaminen viran- ja toimenhaltijoille. Nämä lisäykset on valtiovarainvaliokunta hyväksynyt. Sen lisäksi on valiokunta ehdottanut suojeluskuntien apuraha korotettavaksi 500,000 markalla m. m. sillä perusteella, että suojeluskunnissa suoritettavaa poikatyötä voitaisiin tehostaa, josta täällä eilen varsin lämpimästi puhuttiin. Voidaan siis todeta, että suojeluskuntajärjestön tarpeita on jossakin määrin otettu huomioon. Suojeluskuntajärjestön voimakkaampi tukeminen on epäilemättä toivottavaa, mutta minun on todettava, että valtiovarainvaliokunnassa ei ollut mahdollisuuksia näiden määrärahojen korottamiseen tällä kertaa sen enempää kuin mitä mietinnöstä käy ilmi.

Mitä tulee siihen IKL:n rahaasia-aloitteeseen, jossa ehdotetaan ilmatorjunnan vahvistamiseksi myönnettäväksi 90 miljoonaa markkaa, niin se tarkoittaa lähinnä perushankintaohjelman toteuttamista nopeammin kuin hyväksytyssä ohjelmassa on tarkoitettu. Kun perushankintamäärärahat tulevat kuitenkin käsiteltäväksi vasta 20 pääluokan kohdalla, ei minulla ole aihetta

tässä yhteydessä kajota lähemmin puheena-olevaan ehdotukseen enemmän kuin perushankintaohjelmaan yleensäkkään.

Minä en voi myöskään, vaikka nykyisessä budjettikäsitelyssä ei olekaan tapana paljon käyttää aikaa keskusteluun — todennäköisesti on budjetti ensi maanantai-iltana loppuunkäsitelty — kokonaan sivuuttaa sosialidemokraattien vastalauseetta ja niihin sisältyviä ehdotuksia. Mainitussa vastalauseessa ehdotetaan 9 pääluokan menoihin vähennyksiä palkka- ja palkkiomenojen kohdalla 612,000 markkaa, armeijan muihin menoihin vähennyksiä 23,500,000 markkaa, suojeluskuntajärjestön kohdalla 25,864,000 markkaa eli pyörein luvuin noin 50 miljoonaa markkaa. Sitäpaitsi ehdotetaan 20 Pl:n kohdalla vähennystä perushankintamenoissa 165 milj. markkaa, yhteensä siis 215 milj. markkaa. Perustelujen teksti on kyllä tällä kertaa niukempi kuin aikaisemmin, mutta numerot puhuvat sitävastoin selvää ja kylmää kieltään. Sosialidemokraatit ehdottavat siis yli 200 milj. markan vähennystä ensi vuoden puolustusmenoissa. Kaunista maanpuolustusta tosiaankin, muuta ei voi sanoa (Vasemmalta: Ei pidä kiihtyä!). Taikka sanoa voisi kyllä paljon enemmänkin (Ed. Komu: Antaa tulla vain!). Minä olen jo useamman kerran näissä samoissa budjetin käsitelytilaisuuksissa lausunut oman ja koko porvarillisen yhteiskunnan kummutuksen meikäläisten sosialistien suhtautumisesta maanpuolustuskysymykseen. Meidän sosialidemokraattimme elävät vieläkin, niin heidän ylemmät kuin alemmat johtajansa, sen vanhan ideologian vallassa, että maanpuolustuksesta huolehtiminen rauhanaikana on aivan toisarvoinen asia, jota heidän vakaumuksensa vaatii kynsin hampain vastustamaan. Tätä kantaa kummasteltiin suuresti viime syksynä, jolloin maailma jo oli ylen levoton ja kanuunat paukkuivat kovasti. Ja kun nyt kaikki kansat Keski- ja Länsi-Euroopan pienistä valloista lähtien aina Skandinaviaan asti kiiruhtavat vahvistamaan puolustuslaitoksiaan, niin täällä meillä on kokonainen suuri puolue, joka haraa kaikin voimin kohtuullista maanpuolustuslaitoksen tehostamista vastaan (Ed. Komu: Mikä on se kohtaus!). Eikö, hyvät herrat vasemmistolaiset, eikö teillä ole syytä Ruotsin ja Länsi-Euroopan matkoillanne kysyä puoluetovereittenne mieltä tässä asiassa. Te tiedätte, että Ranskan ja

Englannin vasemmistopuolueet ovat myöntämässä lisättyjä määrärahoja maanpuolustukseen (Ed. Wiik: Mitä se tähän vaikuttaa!). Teidän pitäisi sieltä jotakin oppia. Ruotsin sosialidemokraatit ottivat jo viime talvena pitkän askeleen maanpuolustuksen vahvistamista kohti ja nyt toteuttaa Ruotsin sosialidemokraattinen hallitus puolustusohjelmaa, joka vaatii melkoisen runsaasti varoja, eikä siellä ole kysymys tilapäisistä perushankinnoista, kuten meillä, vaan vuotuisia puolustusmenoja siellä on suuresti lisätty (Ed. Komu: Porvarilliset ovat lisäneet!). Niin, mutta pääministeri Hanson sanoo, että ohjelma toteutetaan tinkimättä (Ed. Komu: Se on pakko parlamentin enemmistön edessä!). Kun te vetoatte Ruotsin sosialipolitiikkaan ja neuvotte meitä porvareita ottamaan oppia Ruotsista, niin kysykää te sieltä neuvoa maanpuolustusasioista (Ed. Puittinen: Lähdetään yhdessä opintomatkalle!). Kyllä minä olen valmis tulemaan mukaan (Oikealta: Ei tarvita oppia!). Tuntuu siltä kuin meidän vasemmistomme kulkisi side silmillä, ettei se vain huomaisi mitään, mitä meidän ympärilämme kaikkialla tapahtuu. Mitenkä on selitettävissä sosialidemokraattien suhtautuminen esimerkiksi ilmavoimia koskevaan määrärahaan tässä pääluokassa ja varsinkin perushankintamäärärahoihin. Vastalauseessa sanotaan, että sosialidemokraatit eivät tunne perushankintaohjelmaa eivätkä tiedä, mihin ja miten nämä varat käytetään. Sellainen väite on sangen kummallinen, kun muistaa, että sosialidemokraateilla oli useita edustajia n.s. Paasikiven komiteassa, jossa mainittu perushankintaohjelma viime vuonna hyväksyttiin. Niinkään oli valtiovarainvaliokunnan puolustusjaostossa, jossa perushankintaohjelmasta annettiin hyvinkin yksityiskohtaisia seloituksia viime syksynä, kolme sosialidemokraattien edustajaa ja tänäkin syksynä on samaa asiaa jaostolle selvitetty. Tietämättömyyteen vetoaminen on näin ollen tyhjä veruke, jonka taakse vetäytyminen tuntuu aivan keksityltä pakotieltä (Eduskunnasta: Annetaan laiskanläksyä!). On murheellista todeta, että puolue, jolla on kannattajia maassa noin 40 % ja joka pyrkii hallitukseen ja valtiollisen vallan korkeimpaan käyttöön, suhtautuu puolustuskysymykseen niin kielteisellä tavalla. Ja tätä samaa käsitystä levitetään jatkuvasti laajoihin työ-

väenpiireihin. Täytyy sanoa, että se on sangen vaarallista oppia ja tuomittavaa oppia. Meidän sosialidemokraattimme kulkevat lapsenkengissä puolustusasioissa ja valitettavinta on se, että mitään miehistymisen ja selviämisen merkkejä ei ole havaittavissa enemmän johtajiston kuin laajojen puolueenkerrostenkaan keskuudessa (Ed. Räisänen: Kyllä nyt on sotaherrat Moilasta narranneet!).

Ed. Tuomivaara: Herra puhemies! Ed. Moilanen mainitsi juuri puhuessaan, että meidän aloitteemme suojeluskuntajärjestön määrärahojen lisäämiseksi ovat olleet hyviä, mutta että valiokunnassa ei ole ollut mitään mahdollisuuksia saada niitä hyväksytyiksi. Ja juuri se seikka, että valiokunnassa ei ole näkynyt olleen mahdollisuuksia saada niitä hyväksytyiksi, on pakottanut minut astumaan tälle paikalle (Vasemmalta: Nyt sitä sitten tulee!). Minä teen sen rajan läheisyydessä asuvana suojeluskuntalaisena ja minä teen sen erään tärkeimmän suojeluskuntapiirin piiriesikunnan jäsenenä (Vasemmalta: Y. m. y. m.!). Se uhkaus, joka näinä päivinä on itäisestä naapurivaltiosta heitetty meitä päin silmiä Shdanovin sanojen muodossa, hän kun on luvannut tulla avaamaan ikkunoita länteen, ja joka uhkaus, kuten nyt on selvinnyt neuvostohallituksen selityksistä, ei voi olla tarkoitettu muille kuin Suomelle, sattuu ensi kädessä ja ennenkaikkea meihin Kansaksen suojeluskuntalaisiin. Ja mitä varten? Sitä varten, että me seisomme juuri noiden ikkunoiden vartijoina, meidän on pidettävä huoli siitä, ettei noita ikkunoita vieras avaa. Ja minä vakuutan, että me olemme valmiit viimeiseen saakka huolehtimaan tästä. Mutta me voimme täyttää tämän tehtävän vain silloin kun hallitus ja eduskunta pitävät huolen siitä, että meillä on sellaiset välineet, että me voimme näillä välineillä estää vierasta avaamasta ikkunoita tänne ja tulemasta tutkimaan, mitä me teemme täällä omassa talossamme, me, jotka olemme täällä isäntinä. Ja sen tähden minun onkin näiden meidän aloitteittemme johdosta esitettävä eräitä näkökohtia, syitä, jotka mielestäni olisivat olleet siksi painavia, että niiden olisi pitänyt tällaisissa oloissa velvoittaa valtiovarainvaliokuntaa hyväksymään ne.

Jos valtiovarainvaliokunta ja tämä eduskunta ymmärtää, mitä sen tehtäviin tänä aikana kuuluu, niin minun nähdäkseni se ei voi jättää niitä hyväksymättä. Eri asia on, jos tämä eduskuntakaan ei välitä siitä, voimmeko me nuo ikkunat pitää kiinni siinäkin tapauksessa, että niitä väkivaltaisesti yritetään asevoimin aukaista. Asia on silloin toinen. Mutta koska eduskunnalla on vielä tilaisuus korjata se virhe, mikä valtiovarainvaliokunnassa on tapahtunut, niin minä perustelen nyt, mitä varten nuo aloitteet ovat olleet hyviä ja tärkeitä.

Suojeluskuntajärjestön määrärahat kuluvan vuoden menoarviossa ovat 63,650,000 markkaa. Vähin tarve, jotta suojeluskuntajärjestö voisi toimia tällä hetkellä riittävän tehokkaasti aluejärjestelmän runkona, on suojeluskuntien yliesikunnan hallitukselle esittämien ja säästävästi tehtyjen laskelmien mukaan 74,432,000 markkaa. Lisäyksen vuodelle 1937 pitäisi, jos edes välttämättömimmät tarpeet tahdotaan tyydyttää, olla 10,782,000 markkaa. Hallituskin on kuitenkin ehdottanut lisäystä vuodelle 1937 ainoastaan 2,634,000 markkaa. Valtiovarainvaliokunta on nyt käsiteltävänä olevassaan menoarvioehdotuksessaan päätenyt 66,534,000 markkaan, joten valtiovarainvaliokunnan tekemä lisäys kuluvaan vuoteen verrattuna on vain 2,884,000 markkaa. Tämän verran vain tuosta välttämättömästä 10 milj. markan lisäyksestä valtiovarainvaliokunta nyt ehdottaa suojeluskunnille lisää ensi vuodeksi. Kun vertaamme tätä lisäystä siihen, mitä suojeluskuntajärjestö välttämättömästi tarvitsee, siis tuohon 74 milj. markan kokonaismäärään, on esillä oleva valtiovarainvaliokunnan mietintö suojeluskuntajärjestön kannalta katsottuna monessakin suhteessa — ja minä sanoisinkin suojeluskuntamiehenä — lievimminkin sanaan sängen valitettava. Osoittaakseni, että asia on näin, pyydän esittää seuraavaa.

Valtiovarainvaliokunta on 9 pääluokan XIV luvun 1 momentin kohdalla asettanut sille kannalle, että suojeluskuntapiirien kansliapäälliköitä ei voida asettaa vakinaiselle kannalle, koska ne poikkeavat sotilashajaajien tehtävistä eikä niitä siksi voida vakinaistuttaa. Hallitus oli kuitenkin pitänyt tarpeellisena ja välttämättömänä, että nämä kansliapäällikköjen virat vakinaistutettaisiin ensi vuoden alusta, mutta sitenkin valiokunta vetäytyen tällaisen syyn

taakse ehdottaa menoarvioehdotuksessaan, että sitä varten hallituksen esittämät varat, 871,500 markkaa palautettaisiin saman luvun 2 momentille, siis maksettavaksi edelleenkin palkkioina kansliapäälliköille, ja että ensimmäistä momenttia, — siis vakinaista palkkausta, — vähennettäisiin samalla määrällä.

Jos me nyt tarkastamme suojeluskuntapiirien kansliapäälliköiden tehtäviä, niin niistä on sanottava seuraavaa: Suojeluskuntapiirien kansliapäälliköiden toimet, joihin kuuluvat suojeluskuntapiirien hallinnon ja taloudenhoito sekä adjutantin tehtävät, perustettiin suojeluskuntajärjestön ensimmäisten toimien yhteydessä. Suojeluskuntajärjestön arvokkaat ja vuosi vuodelta yhä täydellisemmiksi tulevat vaatetus- ja varustuspäämäärät ovat jaettuina ympäri maata ja niiden hoito sen vuoksi vaikeata ja erittäin tehokkaan valvonnan vaativaa. Minä tiedän paikallisen suojeluskunnan esikunnan jäsenenä, mitenkä vastuunalainen ja vaativa tehtävä on hoitaa niitä moninaisia ja kalliita varastoja, jotka suojeluskunnilla ovat tällä kertaa jo hoidettavinaan. Nämä valvontatehtävät suorittavat kansliapäälliköt samalla johtaen ja valvoen suojeluskuntapiirien oman, kymmeniin miljooniin markkoihin nousevan omaisuuden käyttöä ja hoitoa. Sen lisäksi suorittavat kansliapäälliköt pääasiassa suojeluskuntapiirien huoltokoulutuksen. Niin suuria taloudellisia arvoja hoitavat ja niistä ensi kädessä vastuunalaiset toimenhoitajat, yksi kussakin suojeluskuntapiirissä, olisi nyt jo välttämättä muutettava peruspalkkai-siksi. Tehtävien kunnollinen hoitaminen on vaatinut jo nykyiset kansliapäällikön toimenhoitajat hankkimaan itselleen merkittävän jatkokoulutuksen. Kansliapäälliköt ovat paria poikkeusta lukuunottamatta suorittaneet joko sotilashallinnollisen koulun puolustuslaitoksessa tai vastaavan suojeluskuntajärjestön sotilashallinnollisen kurssin. Me näemmekin tästä, että tehtävä ei siis suinkaan ole niin mitätön ja vähäpätöinen kuin ehkä päältä käsin näyttäisi. Ja ennen kaikkea me näemme siitä, mitä minä sanoin, että valtion omistamien suojeluskuntajärjestön hallussa olevien kalliiden ja muutenkin erittäin tärkeiden varusteiden hoito edellyttäisi kansliapäälliköiden virkojen vakinaistamista. Eduskunnalla olisi siis täysin asiallinen aihe mielestäni

palata tässä hallituksen esityksen kannalle. Tulen tekemäänkin siitä ehdotuksen XIV luvun kohdalla.

Siirryn nyt koskettelemaan suojeluskuntajärjestössä vallitsevaa päällystön ja alipäällystön puutetta.

Aluejärjestelmään siirtyminen on aiheuttanut suojeluskuntajärjestölle niin paljon entistä vaativammat, monipuolisemmat ja laajemmat tehtävät, ettei suojeluskuntajärjestön nykyinen päällystö ja alipäällystö mitenkään riitä niiden suorittamiseen. Sentähden olisi, kuten suojeluskuntien yliesikunnalta olenkin saanut tietää, perustettava noin 20 uutta aluetta jakamalla ja uudelleen järjestämällä entiset. Tätä varten tarvittaisiin luonnollisesti 20 uutta aluepäällikön virkaa, joista 12 kuuluisi 10 palkkausluokkaan ja 8 11 palkkausluokkaan. Näiden virkojen perustaminen aiheuttaisi 829,000 markan lisämenon. Kun olen ollut tietoinen siitä, että tässä kamarissa on hyvin vaikea, näyttääpä se tälläkin kertaa suorastaan mahdottomalta, tyydyttää edes tärkeimpiä ja välttämättömiä suojeluskuntajärjestön kasvaneita tarpeita siksi, että lisämäärärahoja näihin ei hevillä myönnetä, en ole ollenkaan tästä uusien aluepäällikköjen virkojen perustamisesta tehnyt rahaasia-aloitettakaan. Sen sijaan olen pitänyt vielä tätäkin tärkeämpänä erästä toista seikkaa, joka rahaasia-aloitteessani n:o 10 on ehdotettu, nim. että suojeluskuntajärjestöön perustettaisiin jo ensi vuoden alusta 60 alisotilasohjaajan tointa ja tämä siksi, että näillä alisotilasohjaajilla voitaisiin poistaa suojeluskuntajärjestössä tällä kertaa vallitseva huutava alipäällystön puute. Alipäällystää nimitäin tarvitaan paitsi apukouluttajina suuremmissa alueissa myöskin tykistö- ynnä muun kaluston hoitoon, ja pahin puute voitaisiinkin yliesikunnan antamien tietojen mukaan poistaa näin. Jos ensi vuonna saataisiin 60 uutta alisotilasohjaajaa, on selvää, että suojeluskuntajärjestö saadaan koulutettua jo rauhan aikana sellaiseksi, että se tosiaan sodan sattuessa kelpaa sodanaikaisen armeijan rungoksi ja pystyy tässä asemassa tehtävänsä mahdollisimman tehokkaasti täyttämään. Sitä varten tarvitaan sekä päällystöä että myöskin riittävästi alipäällystöä. Ja kun näin on asianlaita, olenkin aloitteessani esittänyt, että 60 uutta

alisotilasohjaajaintointa varten myönnettäisiin lisää 1,093,800 markkaa.

On syytä vielä tässä mainita jotakin eräistä palkkiotoimista. Suojeluskuntajärjestössä on, niinkuin jokainen suojeluskuntatyöhön perehtynyt ja siinä mukana oleva suojeluskuntalainen tietää, suojeluskuntien paikallispäälliköillä hyvin tärkeä ja minä sanoisin suorastaan ratkaiseva tehtävä suojeluskuntien kehityksessä. On myöskin huomattava, että paikallispäällikköiden työmäärä on viime vuosina huomattavasti lisääntynyt ja varsinkin sen jälkeen kun puolustuslaitos järjestettiin nykyiselle aluejärjestelmän kannalle. Paikallispäällikköiden hoidossa ja vastattavana on suojeluskuntien hallussa olevat huomattavat, suuret ja arvokkaat vaatetus-, varuste-, aseistus- ja kalustovarastot. Kaikkein useimmissa tapauksissa eivät paikallispäällikköiden palkkiot ole ollenkaan suhteessa heiltä vaadittavaan työmäärään. Korkein paikallispäällikön palkkio on 1,000 markkaa kuussa. Näitä ei ole monta. Pienin on 250 markkaa kuussa. Näitä, joilla on tämä 250 markkaa kuussa, on 90. Keskipalkkamääräksi tästä tulee 385 markkaa kuussa. Ajan pitkään ei voida kohtuudella vaatia, että paikallispäälliköt, kuten tähän asti on ollut laita, hoitaisivat näitä vastuunalaisia tehtäviä pääasiallisesti kunniaavirkoina, vaan on heille tehtävistään maksettava kohtuullinen palkkio. Vähimpänä tällaisena määränä voidaan pitää keskimäärin noin 500 markkaa kuukaudessa. Tuntien käytännöllisestä suojeluskuntatyöstä hyvin paikallispäällikköiden vastuunalaisen ja tärkeän tehtävän olen sitä mieltä, että valiokunnalla ei ole oikeutta vaatia heitäkään suorittamaan enää näitä vaativia tehtäviä vain kunniatehtävinä. Olen sentähden rahaasia-aloitteessani n:o 11 ehdottanut, että suojeluskuntien paikallispäällikköitten palkkioita varten otettaisiin lisää 1 milj. markkaa.

Suojeluskuntajärjestön apurahaa valtioneuvoston käytettäväksi koskevan rahaasia-aloitteeni johdosta huomauttaa valtiovarainvaliokunta, että se on hyväksynyt sen osittain myöntämällä momentille lisäystä 500,000 markkaa. Se ei kuitenkaan ole läheskään riittävä. Tietysti voidaan sanoa, että onhan se parempi kuin ei mitään. Mutta jos me otamme suojeluskuntajärjestön koon ja tehtävät huomioon, niin tällä

500,000 markalla ei paljonkaan asiaa nykyisestäään paranneta. Arvosteltaessa tähän momenttiin sisältyviä tarpeita on otettava huomioon suojeluskuntajärjestön huomattavasti lisääntynyt jäsenmäärä ja aluejärjestelmään siirtymisestä johtuneet suojeluskuntajärjestöle suoritettavaksi annetut uudet tehtävät. Ja siitä syystä olisi tässäkin kohden lisäys välttämätön. Aloitteessani olin ehdottanut, että lisäystä myönnettäisiin 2,200,000 markkaa. Mutta kun valtiovarainvaliokunta on 500,000 myöntänyt, niin tarvitaan vielä 1,700,000 markkaa sen lisäksi, jotta suojeluskuntajärjestö voisi tyydyttävästi suoriutua sille kuuluvista tärkeistä maanpuolustustehtävistä. Osoittaakseni, että tällä momentilla on sellaisia tarpeita, joihin ehdottamani lisäys ehdottomasti tarvitaan, mainitsen niistä vain eräitä näkökohtia.

Tältä momentilta on maksettu m. m. suojeluskuntajärjestön tarve- ja vuokrat rahat, mutta ovat suojeluskuntapiirit vuosittain määrärahan pienuuden takia joutuneet käyttämään suuren määrän yksityisiä varoja piiriesikuntien huoneistojen vuokriin, kansliahenkilökunnan palkkaukseen ja kansliatarpeiden hankintaan. Tältä momentilta on myös otettu varat suojeluskuntajärjestön harjoittamaa valistus- ja hengellistä työtä varten. Tällä hetkellä kaipaavat nämä lisävaroja, erikoisesti myöskin elokuvatoiminnan kehittämiseksi ja suojeluskuntien torvisoittokuntien torvivarastojen hankkimiseksi. Suojeluskuntajärjestön koulutusmenot on edelleen suoritettu tältä momentilta. Kun aluejärjestelmään siirtyminen on suojeluskuntien koulutustoiminnalle asettanut huomattavasti uusia vaatimuksia ja määräraha on jo muutenkin tähän saakka ollut riittämätön, on jo tämänkin johdosta välttämätöntä, että valtioneuvoston käytettäväksi asetettua suojeluskuntajärjestön apurahaa lisätään ainakin sillä 1,700,000 markalla, joka on ehdotettu valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetystä III vastalauseessa. Lisäämistä vaatii vielä sekin, että suojeluskuntajärjestöllä on puolustuslaitoksen aluejärjestelmään siirryttyä hoidettavanaan huomattavasti liikekannallepano-työtä.

Tältä nyt kysymyksessä olevalta momentilta on vielä suoritettu menot suojeluskuntajärjestön taisteluvälineiden kunnossapitoa ja käyttöä varten. Kun ne varat,

jotka momentilta tähän mennessä on voitu varata kysymyksessä olevaan tarkoitukseen, ovat osoittautuneet riittämättömiksi, jotta taisteluvälineet voitaisiin pitää asianmukaisessa kunnossa, vaatii luonnollisesti jo tämäkin tärkeä seikka momentin lisäämistä. Sitä on vielä huomattava, että tältä nyt kysymyksessä olevalta momentilta on suoritettu myöskin rakennusavustuksia suojeluskuntapiireille ja yksityisille suojeluskunnille. Kun yhä edelleenkin monet suojeluskuntapiirit ja yksityiset suojeluskunnat eivät varojen puutteessa ole voineet hankkia niiden toiminnalle tuiki välttämätöntä omaa taloa ja kun monet jo hankitut talot ovat edelleen raskaan velkataakan rasittamia, olisi rakennusavustuksia edelleen voitava suorittaa vuosittain ainakin sama määrä kuin ennen ja mikäli mahdollista hieman enemmänkin. Kun on kysymyksessä esim. oman piirini suojeluskuntatalojen avustaminen niillä määrärahoilla, joita piiriesikunta sitä varten saa, on tuiki vaikeata, suorastaan raskasta jakoa toimittaa sen takia, että talot varsinkin Karjalan kannaksella, missä väestö on köyhää, ovat suurten velkataakkojen rasittamia. Sk-talojen kuntoonpano, jotta ne vastaisivat tarpeellisia vaatimuksia, aiheuttaa myös sellaisia kustannuksia, että niistä ei parhaalla tahdollaakaan jakseta selviytyä. Minä en ollenkaan tarkoita tällä sitä, etteivät lotat ja me suojeluskuntalaiset olisi valmiita tekemään kaikkea sitä mitä me voimme, hankkiaksemme vapaaehtoista tietä avustusta kansalaisilta suojeluskuntatyön tukemiseen sekä myöskin itse mahdollisuuksiemme mukaan uhraamalla siihen varoja. Mutta vaikka se 10 miljoonan lisäys, joka nyt on välttämätön suojeluskuntajärjestön sotilaallisen toiminnan kannalta, myönnettäisiinkin, olisi meillä vielä kylliksi tehtävää hankkiaksemme ne varat, mitä tämän lisäksi tarvitaan. Katson, että valtiovalle kuuluu huolehtia kaikesta siitä, mikä välttämättömästi kuuluu suojeluskuntajärjestön sotilaalliseen kuntoisuuteen. Ja meidän suojeluskuntalaisten tehtävänä on hankkia se, minkä me tarvitsemme sen lisäksi pitääksemme suojeluskuntatoiminnan ja työn vireillä ja tehtävänsä tasalla.

Näin luulenkin jo osoittaneeni, että se 2,200,000 markan lisäys, mitä aloitteessani olen ehdottanut ja josta vielä valtiovarainvaliokunnan myönnettyä 500,000, puuttuu

1,700,000, on varsin tärkeä ja välttämätön suojeluskuntajärjestön toiminnalle.

Mitä sitten tulee 9 Pl:n XIV luvun 7 momenttiin, vaatetuksen ja varustuksen hankinta suojeluskunnille, valtioneuvoston käytettäväksi, on siitäkin aikanaan jätetty eduskunnalle rahaasia-aloite ed. V. Annalan y. m. allekirjoittamana. Ja tässä rahaasia-aloitteessa me ehdotamme lisäystä tälle momentille 4 milj. markkaa. Pyydän vielä saada lyhyesti perustella, mitkä syyt ovat vaatineet meitä tällaisen lisäyksen esittämiseen.

Tästä, siis 9 Pl:n XIV luvun 7 momentilla olevasta määrärahasta, suoritetaan suojeluskuntajärjestön kulutusvaatetuksen ja varustuksen sekä taisteluvälineiden kunnossapito ja uusinta. Määrärahan tähän astisesta pienuudesta on johtunut, että se etupäässä on huvennut vuotuisen kulutukseen. Tästä on seurauksena, että suojeluskuntajärjestöltä vielä edelleenkin puuttuu kaikkiin välttämättömiäkin vaatetus- ja varustusesineitä, kuten päällystakkeja, turkislakkeja, kenttäpulloja, selkäreppuja, leipälaukkuja j. n. e. sekä koulutustilaisuuksia varten välttämätön määrä telttoja ja vuodevaatteita. Määrärahan pienuudesta on johtunut, ettei myöskään ole vähässäkään määrin voitu avustaa suojeluskuntia varusvarastoista aiheutuvilla vuokramenoilla, mikä heikkojen varasto-olojen parantamiseksi eritoten köyhemmissä suojeluskunnissa olisi varsin tärkeätä, minä sanoisin suorastaan välttämätöntä. Määrärahan pienuudesta on niinikään johtunut, että kiväärien patruunoita on voitu esimerkiksi vuonna 1936 jakaa suojeluskunnille vain 45 patruunaa miestä kohti, jota määrää koulutuksen kannalta on pidettävä aivan liian vähäisenä. Ajatelkaa, silloin kun me joudumme tämän kansan kohtaloista vastaamaan taistelutantereella, pitäisi meidän silloin tasoittaa sitä miesylivoimaa, mikä hyökkääjän puolella on, paremmalla taistelukuntoisuudella. Ennen kaikkea meidän pitäisi pystyä suuremmalla ampumatarkkuudella hoitamaan isänmaan puolustustehtävää voitokkaasti. Nyt me saamme 45 patruunaa vuodessa harjoitusammuntaa varten. Ei kukaan ampuja voi väittää, eikä edes yrittä väittääkään, että tällä patruunamäärällä suojeluskuntalaisista, vaikka heillä olisi siihen hyviäkin edellytyksiä, tulee tarkka-ampuja. Heistä ei voida sellaisia kouluttaa eikä kehittää,

jollei tätä vuotuista, miestä kohti tulevaa patruunamäärää voida lisätä. Minä myönän, että on suojeluskuntia, joilla itsellään on varoja ja joissa saadaan siinä määrin lahjoitusvaroja, ja joissa lisäksi on siksi vauraassa asemassa olevia suojeluskuntalaisia, että tämä puute voidaan korjata uhramalla siihen joko suojeluskunnan saamia lahjoitusvaroja taikka suorastaan omia varojaan. Mutta suurin osa meidän suojeluskunnistamme on niin vähävaraisia, että niiden on tyydyttävä 45 patruunaan miestä kohti vuodessa. Ja mitä tulee siihen osaan maata, jonka minä tunnen ja jossa elän, nim. Karjalan kannakseen, sanoisin, että on suorastaan sopimatonta vaatia sellaisissa ahtaissa oloissa, monta kertaa puutteen kourissa taistelevilta suojeluskuntalaisilta, että he, talon ainoina miehinä, uhraamansa ajan lisäksi, vielä hankkisivat itselleen omilla varoillaan lisää harjoituspatruunia, siis varoilla, joita heillä ei usein edes ole. Tästä huomaamme, että senjälkeen kun suojeluskuntajärjestöstä aluejärjestelmän kautta on tullut kiinteä puolustusvoimien osa, ei tämä ole asiallista eikä myöskään mahdollista. Ne varat, mitä suojeluskunnilla on, tarvitaan niin moneen muuhun sellaiseen, joihin valtion varoja ei saa eikä edes voida pyytää. Mainitsen näistä vain ampumaratojen kunnossapitämisen ja perustamisvelkojen maksamisen ja muut sellaiset. Sama on asianlaita pika- ja konekivääripatruunoihin nähden, paukkupatruunoistaakin on alituinen kroonillinen puute. Matalapainepatruunoita ei ole meillä käytettävissä edes sitä määrää, jonka välttämättömästi tarvitsemme. Asianlaita ei ole parempi kenttätykistön, kranaatinheittäjien ja rannikkotykistön ammuksiinkaan nähden. Niidenkin määrät ovat olleet niin pieniä, että se on suorastaan lamauttavaa suojeluskuntalaisten harrastukselle. Ja nyt me tulemekin tässä minun mielestäni erääseen tärkeään kohtaan. Jos suojeluskuntalaiset, jotka ovat valmiit harjoitusten takia siirtämään omat kiireensä ja leipähuolensa ja, niinkuin minä jo sanoin, usein tiukatkin leipähuolensa syrjään täyttääkseen velvollisuutensa isänmaataan kohtaan, näkevät, että tällä kaikella ei totta tarkoiteta, jos he näkevät, että heidän harjoitusammuntansa rajoitetaan patruunain puutteessa ja ammuksien puutteessa mitättömän vähäiseen, niin heille tulee se käsitys, että mi-

täpä hekään tuhlaavat kallista aikaansa, jos ei kerran valtiolla ole halua ja jollei kerran valtio katso tarpeelliseksi, että tämä kaikki suoritetaan vakavassa mielessä ja riittävillä välineillä. Kun tällainen mieliala pääsee syntymään, on se vaarallista sentakia, että se lamauttaa suojeluskuntatoimintaa. Tullee muistaa, että suojeluskuntatoiminta on riippuvainen aatteellisesta innostuksesta, se riippuu ennen kaikkea isänmaanrakkautesta ja sen synnyttämästä voimakkaasta puolustustahdosta. Tätä puolustustahdosta ei saa tylästi kolhia, sillä sitä ei osteta takaisin rahalla, silloin kun sitä tarvitaan, vaikka pantaisiinkin likoon monia kymmeniä miljoonia näiden nyt siihen nähden vähäisten lisäysten korvaamiseksi, joita aikanaan ei ole sk-järjestölle myönnetty.

Kaiken sen perusteella, mitä olen edellä esittänyt, minä rohkenen väittää tässä eduskunnan edessä, että ne lisäykset, jotka sisältyvät mainitsemini aloitteisiin ja valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitettyyn III vastalauseeseen, ovat vähin määrää, mikä suojeluskuntajärjestölle on ensi vuodeksi annettava. Ne eivät vielä täytä 10 miljoonaa, sillä näidenkin aloitteiden hyväksymisen jälkeen puuttuu tuosta määrästä, jonka yliesikunta on laskenut vähimmäksi, 3 miljoonaa. Tämä kuitenkin tietäisi jo sellaista parannusta, että suojeluskuntatyössä se kaikkialla maassa tuntuisi. Minä tulenkin XIV luvun kohdalla tekemään asianomaiset ehdotukset tässä esityksessäni mainitsemini eri momentteihin.

Kun minulla on nyt puheenvuoro, en malta jättää aivan ilman mainintaa eräitä kohtia siitä — minä sanoisin — murheelisestä esityksestä, minkä ed. Aattela puolustuslaitosta koskevan luvun kohdalla esitti. Ed. Aattela puhui täällä verrattain mahtipontisesti siitä, että sellainen pyrkimys, jota esim. tämä esitykseni suojeluskuntajärjestön kohdalla osoittaa, olisi jonkinlaisen aseistetun mahdin ja raa'an voiman ihannoimista, ja hän totesi voitonriemuisesti, että aseistettuun mahtiin ja raa'kaan voimaan luottavien ja niitä kannattavien määrä ei muodosta onneksi enemmistöä maailmassa ja hän kai tarkoitti, että ne eivät muodosta enemmistöä meilläkään. Hänen perustelunsa, jolla hän kaiken tämän tahtoi todistaa, oli merkillinen. Sanoisin, että se oli naiivi ja sille olisi saanut nauraa, jollei sen takana olisi liiankin va-

kava totuus, jonka naamioimiseksi ed. Aattela esitti, että joku kongressi on antanut hänelle selvän käsityksen siitä, että puolustusmenoja vähentämällä voidaan lopettaa se jännitys, mikä Euroopassa ja maailmassa nyt on, sekä ratkaista asiat rauhallisesti. Kolmessa päivässä hän sanoi näin viisaaksi tulleen. Minä en usko tähän ed. Aattelan vakuutukseen, sillä minun mielestäni nykyinen Eurooppa näyttää ihan toista. Ei tarvitse mitään muuta kuin viitata Espanjaan ja siihen, kutka siellä nyt rauhan häiritsijöinä pääasiassa esiintyvät. Ed. Aattela sanoi, että sellainen rauhan häiritseminen — siis minun käsittääkseni sama, jota Espanjassa nyt harrastetaan — se on eräs kapitalismin aikaansaama räikein epäkohta (Vasemmalta: Niinpä se onkin!). Kieltämättä minun mielestäni tässä on paljon totta, mutta vähän toisella tavalla kuin ed. Aattela tarkoitti. Se, joka häiritsee Euroopan rauhaa, se joka uhkaa vyöryttää Euroopan sodan myrskyihin ja miltei väkipakolla tehdä sen, se sama, joka Espanjassa hoitelee lankoja nyt niin, että siitä alkaa tulla todennäköisesti kansainvälinen vakava selkkaus, se on Moskovan komintern. Se on kyllä jossain määrin eräs kapitalismin räikeä ilmenemismuoto siinä mielessä, että eräät marxilaiset rahavaltiaat ja nämä levottomuuden lietsojat ovat hyvin läheisessä yhteistoiminnassa keskenään. Siinä suhteessa minä kyllä olen tämän ed. Aattelan väitteen valmis myöntämään oikeaksi.

Minun ei kannata puuttua enempää tähän ed. Aattelan lausuntoon. Totean vain, että minun pyrkimykseni suojeluskuntajärjestöön nähden, mikä on aivan luonnollista ja selvää, on ollut kokonaan päinvastainen kuin sosialidemokraattien, jotka tahtoisivat ottaa siltä pois 26 miljoonaa. Mitä varten tällaisia vähennyksiä suojeluskuntajärjestöltä yritetään tehdä, siitä emme ole vielä aivan selvillä, ja varsinkaan sen jälkeen, kun ed. Tanner on kerran tai pari kolmekin kertaa lausunut, että suurimpia virheitä, mitä sosialidemokraattinen puolue on tehnyt, on se, että se on ryhtynyt vastustamaan suojeluskuntajärjestöä. Minä käsitän, että tätä virhettä nyt korjataan ja pyritään vaikkapa peitetystikin kannattamaan suojeluskuntajärjestöä jättämällä sille nyt sentään vielä muutamia kymmeniä miljoonia markkoja eikä enää ehdoteta

sitä kokonaan lopetettavaksi. Ja minä luulisinkin, että tämä muuttunut taktiikka ainakin sosialidemokraattien omien laskelmien mukaan on viisaampi kuin aikaisempi taktiikka. Sillä en ehkä erehtyne, jos ajattelen niin, että he toivovat vielä saavansa suojeluskuntajärjestöstä sopivalla tavalla asioita hoitaen ja ensi kädessä tietysti hallitukseen päästyään punaisen miliisin rungon. Ja silloinhan olisi ja paljon saavutettu. Kyllä minä suojeluskuntamiehenä varoitan tätä yrittämästä, sillä se on aika vaikea tehtävä suorittaa. Ei pidä sinne pistää näppiään ainakaan siinä tarkoituksessa, että suojeluskuntajärjestöstä tehtäisiin kumousta suosiva ja tukeva aseellinen voima. Se on vaarallinen yritys.

Ed. Lintulahti: Tahdon lausua muutamien sanan myöskin siitä luvusta, joka sisältää suojeluskuntajärjestöä koskevat määrärahat. Täällä on kahdessa edellisessä, varsinkin tämän edellisessä puheenvuorossa jo kovin yksityiskohtaisesti koskettu suojeluskunnan työtä ja sen tarpeita, niin että minä voin supistaa sanottavani lyhyeen.

Ei tarvinne tässä yhteydessä korostaa suojeluskuntalaitoksemme merkitystä, joka samoin kuin koko maanpuolustusjärjestömme varsinkin nykyhetken maailman tapahtumien luomaa taustaa vastaan tunnetta neen kaikissa maanpuolustustahtoisissa piireissä entistä selvemmin. Ehkei myöskään tarvitse selvittää sitä tosiseikkaa, että suojeluskuntajärjestö, tämä ainoalaatuinen vapaaehtoinen maanpuolustusjärjestömme on halvin puolustuslaitosmuoto, korvaamaton vakinaisen puolustuslaitoksen täydentäjä ja meidän oloihimme erikoisesti juurtunut ja soveltuva. Aluejärjestelmän voimaan tultua on tämän järjestömme asema koko maan puolustusjärjestelmässä entisestään huomattavasti tehostunut sen kautta, että tämä järjestö on saanut uusia tärkeitä tehtäviä ja velvollisuuksia. Nämä tehtävät ovat sen laatuista, että ne edellyttävät ennenkaikkea entistä tehokkaampaa koulutustyötä suojeluskunnissa, ei ainoastaan entisiin jäseniin, vaan myöskin tietysti erityisesti uusiin jäseniin nähden. Ja uusia jäseniähän on suojeluskuntiin viime aikoina liittynyt hyvin lukuisasti. Mutta koulutustyöllä ei ole tarkoitettua merkitystä, ellei järjestöllä ole kaikkia niitä välttämättömiä

tarvikkeita, välineitä ja mahdollisuuksia, joita koulutustyössä tarvitaan.

Vasemmiston vastalauseessa, jossa tahdotaan supistaa huomattavasti suojeluskuntamäärärahoja lausutaan m. m., että suojeluskuntajärjestöstä olisi yhä enemmän häviämässä se vapaaehtoisuuteen perustuva harrastus, johon aikaisemmin sen ylläpidosta keskusteltaessa on vedottu. Tämä väite ei pidä paikkaansa. Juuri vapaaehtoisuus se on yhä edelleen suojeluskuntajärjestön tunnusmerkillisin ominaisuus ja sen koko sisäisen voiman, eheyden ja merkityksen lähde. Se, että on anottu ja ehdotettu korotettuja määrärahoja järjestöä varten, ei osoita tämän vapaaehtoisuuden vähenemistä. Se johtuu muista syistä. Se johtuu näistä äsken mainituista ja täällä jo monta kertaa laajasti selostetuista uusista velvollisuuksista, lisääntyneestä miesvahvuudesta, uusista tärkeistä työmuodoista, entisten työmuotojen tehostamisesta ja laajentamisesta, ja se johtuu myöskin siitä, että juuri vapaaehtoisuuteen perustuva innostus ja harrastus suojeluskunnissa on huomattavassa määrässä lisääntynyt. Se työ ja uhrausten osuus, joka suojeluskunnissa suoritetaan, on monin verroin moninkertainen siihen kannatukseen verraten, jonka järjestö saa valtiolta.

Vasemmiston vastalauseessa lausutaan vielä, että suojeluskuntajärjestö ei ole saanut kansan syvien rivien luottamusta. Ne, jotka ovat voineet seurata suojeluskuntatyötä esim. Karjalan kannaksella ja rajalla, ne voivat todistaa, kuinka juuri siellä vähäväkisimmät, kaikkein ankarimmissa olosuhteissa elävät rajan kansalaiset ovat suojeluskuntaharrastuksen täyttämät. Tämä on tosiasia. Ja kaikkialla muuallakin maaseudulla me voimme todistaa ja näyttää kuinka vähäväkistenkin, syvien rivien lapset ovat maanpuolustustahtoisia, pojat suojeluskunnissa ja tytöt Lotta Svärd-yhdistyksissä. Ja ei suinkaan ole aivan merkitystä vailla sekään, että varsinkin kaupunkiloissa on viime aikoina ollut havaittavissa, kuinka useiden sosialistienkin lapset, monien huomattavassa asemassa olevien sosialistien lapset, ovat suojeluskuntien tai Lotta Svärd-yhdistysten jäseninä ja toimivat niissä innokkaina, mallikelpoisina jäseninä. Mehän voisimme mainita tästä lukuisia esimerkkejä, mutta tässä se on tarpeetonta (Vasemmalta: Antaa tulla vaan!).

Mitä koulutustyöhön tulee suojeluskunnissa, niin se niin suuressa järjestössä kuin suojeluskunta, on erittäin laaja ja monipuolinen. Se ei rajoitu yksistään miehistöön, vaan niinkuin täällä on jo pari kertaa huomautettu, sen rinnalla erikoisesti alipäällystään, jonka koulutus suojeluskunnissa on, sehän meidän täytyy tunnustaa, ollut tähän asti riittämätön ja johon olisi kiinnitettävä paljon enemmän huomiota kuin mitä tähän asti on tehty. Varsinkin juuri pienemmissä yksiköissä on alipäällystön merkitys erikoisen suuri ja ratkaiseva. Tämä kouluttaminen, tämä koulutustyö taas vaatii pätevien ylempien kouluttajavaimien, upseerien kiinnittämistä suojeluskuntien käytettäväksi. Nämä upseerit nehan ovat suojeluskuntapiireissä toimivia eriarvoisia sotilasohjaajia tai ne ovat aluepäälliköitä. Suojeluskunnassa on niinkuin tiedetään varsin lukuisa vapaaehtoinen päällystö, jonka muodostaa koulutettu upseeristö, mutta tämä upseeristö se tahtoo myöskin itse jatkokoulutuksen avulla pysyä ajan vaatimusten tasalla. Sitäkin on siis koulutettava. Tätä varten siis on paikallaan, että on tehty aloitteita ja tehdään ehdotuksia näitten ylempienkin kouluttajavaimien lisäämisestä suojeluskuntajärjestössä. Ja luonnollistahan on, että kun miesvahvuus suojeluskunnissa on lisääntynyt, sitä mukaa tarvitaan myös vaatetus- ja varustustarpeita, tarvitaan taisteluvälineitä ja monenlaisia tarvikkeita. Ja nämä meidän täytyy olla valmiit uhraamaan, jotta tämä halpakuustannuksinen maanpuolustusjärjestö voisi olla tehtävänsä tasalla.

En tahdo tehdä erikoisia yksityiskohtaisia ehdotuksia, koska niitä on täälläkin jo tehty ja tullaan tietysti eri momenttien kohdalla tekemään. Mutta toivomukseni on, että eduskunta, sen maanpuolustustahtoiset piirit ja ryhmät tahtoisivat antaa suojeluskuntajärjestölle sen tunnustuksen, jota se ansaitsee osoittamalla suopeutta sen määrärahojen asettamisessa niin korkeiksi, että ne todella tyydyttävät suojeluskuntatyön tarpeita ja antavat mahdollisuuden tälle järjestölle velvollisuuksiensa täyttämiseen.

Eräs asia, josta täällä on jo myös kahdesti mainittu, on tuo suojeluskuntapiirien kansliapäälliköiden toimien vakiinnuttamisesitys. Tällä on jo varsin laajasti ja monipuolisesti tuotu esille ne tehtävät, joita suojeluskuntapiirien kansliapäälliköillä on.

Tahdon vielä mainita erään, joka täydentää sitä kuvaa, mikä meidän täytyy saada näistä toimista. Täällä jo lyhyesti huomautettiin, että suojeluskuntapiirien kansliapäälliköt toimivat myös kaiken muun tehtävänsä ohella huoltopalveluksen opettajina. Tämä huoltopalvelus on vasta viime aikoina joutunut suojeluskunnissa opetuksen kohteeksi ja se on johtunut siitä, että koko huoltopalveluksen opettaminen on vasta näinä vuosina saanut kiteytyneet muodot myöskin armeijassa. Huoltopalvelus liittyy niin läheisesti varsinaiseen taistelutoimintaan sota-aikana, että sitä ei voida siitä erilliseksi asettaa. Nämä suojeluskuntapiirien kansliapäälliköt ovat sotilaallisesti koulutettuja henkilöitä, mutta heidän on täytynyt hankkia itsellensä erikoiskoulutus juuri huoltotoiminnan alalla, joka toiminta on erinomaisen laaja ja monipuolinen. Sehän sisältää kaikki sekä ampumatarvike-, elintarvike-, että lääkintähuollon ja kaikki muut monipuolisen huollon haarat. Tämä näiden kansliapäälliköiden velvollisuus asettaa heidät ehdottomasti samaan asemaan kuin ovat suojeluskuntapiirien eri arvoiset sotilasohjaajat. He ovat siis tässä mielessä puhtaasti sotilasohjaajia. Olisi siis voitu täysin perustella ja voidaan täysin perustella sitä hallituksen esitystä, että nämä kansliapäällikön toimet vakiinnutettaisiin asettamalla tai rinnastamalla ne siis sotilasohjaajiin. Kun nyt kumminkin näyttää siltä, että tätä esitystä täällä ei ehkä saada läpi, koska kuuluu lakimiespiireissäkin olevan eri mieltä siitä, voidaanko tämä kysymys näin yksinkertaisesti ratkaista, niin pyydän lausua tässä sen toivomuksen, että siinä tapauksessa että tämä kysymys täällä ei tule myönteiseen ratkaisuun, että hallituksen taholla ryhdyttäisiin ensi tilassa toimenpiteisiin, jotta tässä asiassa saataisiin esitys ja jotta siis nämä erinomaisen tärkeät toimet suojeluskuntapiireissä voitaisiin vakiinnuttaa. On jo erikoisesti mainittu, kuinka näillä henkilöillä on m. m. tavattoman vastuunalainen tehtävä suurien omaisuuksien hoidossa. Tämähän johtaa jo luonnollisesti siihen ajatukseen, että tällaisten toimien hoitajien täytyy olla mahdollisimman päteviä henkilöitä, ja jotta päteviä henkilöitä voitaisiin saada, silloin on myös luonnollista, että heidän toimensa asetetaan vakinaisiksi, koska väliaikaisiin ja tilapäisiin toimiin ei koskaan voida saada

niin täysin päteviä henkilöitä kuin vakinai-
siin toimiin.

Ed. Peltonen: Herra puhemies! — Jo talousarvion lähetekeskustelussa kiinnitettiin ryhmämme edustajain taholla huomiota yhäti kasvaviin puolustuslaitoksen menoihin ja toivottiin, että valtiovarainvaliokunta koettaisi saada siinä suhteessa supistuksia aikaan. Tällainen toivomus olikin tarpeen, sillä tosiaan osoittavat puolustuslaitoksen menot niin runsasta kasvua vuosittain, että menoissa olisi saatava aikaan rajoituksia.

Valitettavasti valtiovarainvaliokunta ei ole ottanut ryhmämme edustajain toivomuksia huomioon, vaan on esittänyt vielä lisäyksiäkin eräisiin kohtiin.

Tästä asiasta nyt puheen ollen on lausuttava jo heti alussa, että on aivan turhaa intoilua sillä tavalla puhua kuin mihin äärimmäisen oikeiston edustajat yleensä ovat hairahtuneet lausunnoissaan. Mutta asiahan onkin sillä tavalla, että heidän käsityksensä johtuu mielestäni paremmin tilanteen ja maamme muiden tarpeiden väärin ymmärtämisestä kuin siitä, mikä on puolustuslaitoksen kehittämisen kannalta välttämätöntä. Kun on kuullut heidän lausuntojaan täällä, on tosiaankin tullut siihen käsitykseen, että he pitävät sodan syttymistä aivan lähitulevaisuudessa mahdollisena (Ed. Puittinen: Jo monta vuotta sitten!). Elämme heidän mielestään aivankuin veitsen terällä. Tällä tavalla käsittävät lähinnä IKL:läiset tilanteen tällä hetkellä. Toisin sen sijaan ajattelee suurin osa maamme muista kansalaisista ja lähinnä työväestö. Ei se näe mitään sellaista vaaraa enemmän idässä kuin lännessäkään, ja tästä käsityksestä lähtien sosialidemokraattien kanta suhtautumisessa puolustuslaitoksen menoihin on myöskin oikea ja käsitettävä (Ed. V. Annala: Väärä on!). Mutta tämä myöskin edellyttää, että meillä valtiovalta on oikeissa käsissä, ja siinä suhteessa ei tällä kertaa olekaan toivomisen varaa. Herra ulkoministerin täällä esittämä lausunto ja se ohjelmapuhe, jonka nyt remmissä oleva hallitus on aikoinaan esittänyt, on siitä mielestäni aivan hyvänä takeena. On vain entistä tiukemmin pidettävä huolta siitä, ettei harkitsemattomilla puheilla, esim. sellaisella kuin edelli-

sessä istunnossa esitti ed. Salmiala, kirjoituksissa ja muuten toimien anneta väärää kuvaa meidän maassamme vallitsevasta yleisestä mielipiteestä. Kun näin elämme ja kun teemme kansamme hyvinvoinnin eteen kaiken, minkä voimme, kohotamme kansalaisten taloudellista ja henkistä tasoa, niin voimme olla aivan vakuutettuja siitä, että voimme olla aivan rauhassa ulkopuolisilta hyökkäyksiltä (Ed. V. Annala: Oho!). Mutta minä lisään vielä: jos teemme, kuten lausuin, voimme olla vakuutetut siitä, että Suomen työmieskään ei tule maata uhkaavan vaaran hetkellä vapaaehtoisesti luovuttamaan tuumaakaan tämän maan kamaraa, ei nyt, eikä vastaisuudessa, eikä alistumaan minkäänlaisen diktatuurin alle (Ed. V. Annala: Eikö marxilaisenaan?). Ei senkään. Olemme tällä kertaa olleet valmiita myöntämään puolustuslaitoksen tarpeisiin varoja enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Siitä huolimatta, vaikka puolustuslaitoksemme hyväksymillämme määrärahoilla voi tulla toimeen ja ettei siitä myöskään puolustusvalmius kärsisi, meitä kohtaan heitetään oikeiston taholta aivan ilkeämielisiä solvauksia. Me torjumme jyrkästi tällaiset solvaukset.

Taloudelliset mahdollisuutemme ovat myöskin vakavasti otettavat huomioon, eikä paisutettava puolustuslaitosta sellaisella vauhdilla, jota taloutemme ei tule kestä-
mään. On toki muitakin tärkeitä asioita meillä kehitettävä. Sellainen on mielestämme nyt eduskunnassa vireillä oleva lakiesitys vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaiksi. Siihen tarvitaan paljon enemmän varoja ja valtion avustusta kuin mitä hallitus on ehdottanut. Välilliset verot painavat suhteettoman raskaasti etenkin kansamme vähävikisiä. Niissä kaivattaisiin myöskin lievitystä. Työläisten palkkataso on aivan liian alhainen, sitä pitäisi entistään voimakkaammin valtionkin tukea (Vasemmalta: Oikeiston mielestä ei merkitse mitään!). Monia muitakin kansallemme perin tärkeitä asioita on tällä hetkellä vielä aivan rempallaan, niin että oikeiston on syytä katsoa vähän muuhunkin kuin puolustuslaitoksen tarpeisiin ja niiden tyydyttämiseen (Ed. Linkomies: Kyllä me katsomme!). Jos meidän katseemme ja ajatuksemme on näissä asioissa vähän toisenlainen kuin oikeiston, niin siitä meitä tuskin voidaan syyttää.

Siis me olemme ottaneet ehdotuksessamme huomioon taloudelliset mahdollisuudet. Tarkastellessamme puolustuslaitoksemme menoja viimeksikuluneilta vuosilta havaitaan niiden kasvaneen tavattoman runsaasti. Tämänkin ehdotuksen loppusummaksi tulee, kun otetaan huomioon myöskin merivartiolaitos ja rajavartiosto, joihin tarkoituksiin käytetyt varat myöskin suurimalta osalta palvelevat maanpuolustustarkoituksia, niin huimaava summa kuin 919,174,500 markkaa (Eduskunnasta: Ei se niin huimaava ole! — Ed. Puittinen: Ja lisää vaaditaan!). Aivan. — Jo yksistään nyt käsillä olevan pääluokan kohdalla nousevat menot valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen mukaan 604,185,000 markkaan. Kun vuonna 1934 nämä menot olivat 490,770,615:85 on nousua nyt siitä tällä kertaa 113,414,384:15 ja hallituksen esityksenkin mukaan tekee tämä nousu kokonaista 107,942,884:15. Edelliseen vuoteen verraten on tämän pääluokan kohdalla nousua hallituksen esityksenkin mukaan kokonaista 44,848,700 markkaa. Ja jos hyväksytään valiokunnan lisäys 5,471,500 markkaa, niin nousu edelliseen vuoteen verraten tulee olemaan yksistään tämän pääluokan kohdalla 50,320,200 markkaa. Meidän vastalauseessamme ehdotettavat vähennykset tietäisivät ainoastaan 49,977,000 markan vähennystä, joten puolustuslaitoksen määrärahat olisivat vielä suuremmat kuin viime vuonna olivat. Tämä tietäisi varmaankin sitä, että maanpuolustusta ei tälläkään tavalla mitenkään vaarannettaisi.

Oli siis aivan liian opettavaista ed. Moilasen esiintyminen täällä meille. Emme ole hänen suosittelemiensa neuvojen tarpeessa tällä kertaa ainakaan (Ed. Moilanen: Näytte olevan!). Paremmin minä luulisin olevan hyödyksi mainitulle puhujalle käydä ja ottaa itselleen ja ryhmälleen oppia Ruotsista muissakin suhteissa. Silloin voitaisiin meilläkin päästä vähän nopeamassa tahdissa korjaamaan peräti heikkoja sosialisia olojamme ja lainsäädäntöämme sekä kohottamaan myöskin maaseudun väestön sekä palkkatyöväestön elintasoa kohtuulliselle tasolle.

Ed. Tuorila: Historia on kiistämättömästi osoittanut, että ne maat, jotka ovat laiminlyöneet maanpuolustuksensa kehittämisen, ovat joutuneen ennenpitkää tuhon

omiksi. Kansainliitto ei muutamien viimeksi kuluneiden vuosien kuluessa ole voinut pelastaa kahta jäsenvaltiotaan Abessiniaa ja Kiinaa hyökkääjältä. Tosiasia on, että kansainliiton apuun ei enää tämän kokemuksen jälkeen kukaan järjellinen ihminen voi luottaa (Ed. Puittinen: Kovempaa!). Suomen asema on viimeisten vuosien kuluessa tullut kiistämättä yhä vaaranalaisemmaksi. Onhan meillä naapurina militaristinen suurvalta, joka virallisesti meihin ja muihin valtioihin nähden on ystävällisissä suhteissa, mutta jonka alueelta tuetaan kommunistista propagandaa, jonka lonkerot ulottuvat kaikkiin maihin ja jonka propagandan tarkoituksena on saavuttaa kaikissa maissa proletariaatin diktatuuri ja näitten maitten yhteiskuntajärjestyksen tuhoaminen. On muistettava, että tämä propagandan koneisto on tällä hetkellä ehdottomasti maailman suurin propagandakoneisto. Siihen uhrataan miljoonia. Venäjällä on kommunistisia korkeakouluja, joihin erikoisesti valmistetut koulutetut henkilöt lähetetään opettaviksi ja monivuotisen koulutuksen jälkeen nuo agitaattorit sitten lähetetään mukanaan runsaasti varoja kaikkiin maihin propagandaansa harjoittamaan. Meidän sosialidemokraattimekin tietävät, että tämä on totta. Kommunistisen propagandan vaikutuksesta on kaikkiin maihin syntynyt joko salaisia tai julkisia kommunistisia puolueita, jotka puolueet ovat ikäänkuin Neuvostoliiton muukalaislegiooneja näissä maissa (Ed. Komu: Puhutaanpas puolustuslaitoksestaikin välillä!) Mitenkä? (Ed. Komu: Puhutaan puolustuslaitoksestaikin!).

P u h e m i e s, koputtaen: Minä huomauttaisin, että nyt on Suomen puolustuslaitoksesta kysymys.

P u h u j a: Tulen Suomen puolustuslaitokseen. On selvää, että tällaisen maan naapurina olo koskee Suomen puolustuslaitosta, maan, joka paitsi propagandan lisäksi on tarpeen vaatiessa valmis aseellisestikin sekautumaan muiden maitten sisäiseen elämään, kuten viimeisin esimerkki Espanjasta selvästi osoittaa (Vasemmalta: Mitä se osoittaa!), että Neuvostoliitto on valmis sekaantumaan aseellisesti muiden maitten sisäiseen elämään (Vasemmalta: Entäs Saksa ja Italia!). Me olemme

Neuvostoliiton rajanaapureita (Vasemmalta: Myöskin Saksan naapureita!). Koska tahansa nykyoloissa voi sattua, että kansainliiton jäsenvaltio Neuvostoliitto hyökkää kansainliiton jäsenvaltion Suomen kimppuun, samoin kuin kansainliiton jäsenvaltio Italia valloitti kansainliiton jäsenvaltion Abessinian. Tähän viittaavat viimeiset Neuvostoliitosta tänne saapuneet tiedot ja Shdanovin uhkaukset.

Miten suhtautuu Suomen eduskunta näissä oloissa maanpuolustuskysymykseemme. Suomen sosialidemokraatit eivät tahdo tietää mitään siitä, että tässä maassa on maanpuolustus laiminlyöty. Tosiasiaan on, että kaikki valtiot ovat viime aikoina uuden aikaistuttaneet sotalaitoksensa. Tuo Neuvostoliitto, meidän rajanaapurimme, jos saan luottaa Sosialidemokraatissa olleisiin tietoihin, käyttää kuluneena vuotena sotavarustuksiinsa 540 miljoonaa puntia. Se on noin 100 miljoonaa Suomen markkaa. Samanaikaisesti ehdottavat sosialidemokraatit, että Suomessa ei korjattaisi niitä laiminlyöntejä jota viimeisten vuosien aikana on tapahtunut, puutteita joita asiantuntijat ovat osoittaneet olevan Suomen puolustuslaitoksessa. Tämä käy täysin yksin sosialidemokraattien puolueohjelmien kanssa. Sosialidemokraattien puolueohjelmassa on ajatus, tämä on vuodelta 1931, että Suomen on mentävä asteittain aseistariisuntaan, riippumatta siitä ryhdytäänkö muualla aseistariisuntaan. Ymmärtääksemme tämän katsantokannan täytyy minun maanpuolustusasian yhteydessä hiukan palauttaa muistiin eräitä tosiasioita (Vasemmalta: Ovatko ne uusia?).

Tosiasia on se, että lopulliset päämäärät ovat Suomen sosialidemokraateilla ja kommunisteilla samansuuntaisia (Ed. Räisänen: Hieman kovemmin!). Suomen sosialidemokraatit pyrkivät tuotantovälineiden yhteiskunnallistuttamiseen aivan samoin kuin kommunistitkin. Siihen käsitykseen olen tullut puolueohjelmista, ja samalla pyrkimyksenä on vallan saattaminen työväenluokan käsiin, sen kouluttaminen taistelukykyiseksi. Periaatteessa ovat siis sosialidemokraatit ja kommunistit oleellisesti samassa kohdissa yhtä ja samaa suunnitelmittaan. Menettelytavoissa voi olla kyllä eroa. Kommunistit ovat esiintyneet räikeästi, esiintyneet sillä tavoin, että tuo on herättänyt vastavaikutuksen, heidät on sul-

jettu pois Suomen eduskunnasta (Ed. Kiivisalo: Saisiko pyytää puhujaa palaamaan asiaan!). — Minä palaan heti asiaan, tämä koskee asiaa. Sosialidemokraatit siis perusohjelmassaan käyvät yksin kommunistien kanssa. Heidän menettelytapansa — nyt tulen juuri ohjelmaan — ovat varovaisempia. He katsovat, että ei ole mentävä ilman muuta aseellisen kapinan tielle, kuten kommunistit katsovat. Sosialisoimisen tulee sosialidemokraattisen puolueohjelman mukaan tapahtua siinä laajuudessa kuin työväenluokan valta-asema kulloinkin sallii.

P u h e m i e s, koputtaen: Kehoitän puhujaa palaamaan puolustusministeriötä koskevaan asiaan!

P u h u j a jatkaa: Maanpuolustusmäärärahoihin esittävät sosialidemokraatit suunnattomia vähennyksiä silloin kuin asiantuntijat osoittavat, että meillä on suuria epäkohtia olemassa (Vasemmalta: Ei suunnattomia!). Tämä käy yksin heidän kommunistisen suuntautumisensa kanssa. Sosialidemokraatit hyväksyvät väkivallankin käytön. Täällä heidän puolueohjelmassaan sanotaan näin maanpuolustukseen nähden: „Väkivallan käyttö on erinäisissä tapauksissa, kuten suurissa vallankumouksissa, ollut tarpeen ja yleensä tarpeen kansanvalan ja työväenluokan saavutusten puolustamiseksi. Mutta sosialidemokratia hylkää semmoiset uskottelut, että työväenluokka aina ja kaikissa olosuhteissa olisi velvollinen puolustamaan sotilaallisesti omaa maataan. Sellaisissa maissa, joissa vallitsevan valtiovalan kukistuminen merkitsee työväelle joka tapauksessa helpotusta, se ei voi tuntea halua eikä tunnustaa velvollisuuttaan puolustaa maata.” Näin sanotaan teidän puolueohjelmassanne (Vasemmalta: Martti Pihkala on jo lukenut sen!). Edelleen sanotaan niin, että „useiden varsinkin pienien maiden sosialidemokraattinen työväki on omaan maahansa nähden asettunut välittömän ja täydellisen aseistariisumisen kunnalle”, kuten täällä on esitetty. „Meidän aikamme yleinen kehitys vaikuttaa eri maissa tasoittavasti. Mikään ulkoa tuleva valloitus ei voi siinä määrin kuin ennen mullistaa maan oloja, sillä samaan sivistysmaailmaan kuulumme me kaikki.”

P u h e m i e s: Minä juuri huomautin, että ei lueta ohjelmia, vaan käsitellään sitä

asiaa, josta nyt on kysymys (Ed. V. Annala: Se kuuluu asiaan! — Ed. Kares: Ed. Aattela puhui aivan samantapaista! — Ed. V. Annala: Tarpeetonta kieltää!).

P u h u j a jatkaa: Tämä viimeinen lausunto osoittaa, että sosialidemokraatit eivät pelkää Neuvostoliitosta tulevaa valloitusta. Sen takia he ovat meidän maanpuolustus-rahojemme, maanpuolustuksen kehittämistä vastaan. Mutta sosialidemokraattien suhde muuttuu heti, jos tulee kysymykseen muut vallat. Viime aikoina on alettu kehittää Tanskan maanpuolustusta, kun rajanaapurina on fašistinen suurvalta. Ranskan kommunistit aikanaan tekivät propagandaa Ranskan aseistariisumisen puolesta, siksi kunnes Ranska solmi sotilasliiton Neuvostoliiton kanssa. Senjälkeen ovat Ranskan kommunistit muuttuneet maanpuolustumäärärahoja kannattaviksi. Tosiasia on nyt, että me olemme sellaisen suurvallan rajanaapurina, joka rauhanpropagandastaan huolimatta, siitä propagandasta huolimatta, joka tähtää taisteluun sotaa ja fašismia vastaan rauhan puolesta, on maailman militaristisin maa. Onhan siellä Venäjän armeijan suuruus 2 miljoonaa miestä, onhan reservissä 11 miljoonaa miestä, onhan lentokonevahvuus noin 6,500 kappaletta. Tosiasia on, että maailmantilanne on kehittynyt viime vuosilta yhä vaaranalaisemmaksi, ja kun me katsomme tätä tosiasiaa sitä taustaa vasten, että kaikissa maissa on kommunistisia salaisia muukalaislegionia ja sitä tosiasiaa vasten, että Suomen sosialidemokraattinen puolue, joka edustaa Suomen väestön suurinta osaa, ei ole sympaattinen meidän oman maamme maanpuolustukselle — sympatiat kulkevat toisiin suuntiin — kun me tämän otamme huomioon ja otamme huomioon sen, että Suomen kansa on lisäksi vielä eripurainen ja heikko, niin kehoitan minä tämän perusteella kaikkia isänmaan ystäviä ottamaan huomioon, että ainoastaan meidät voi pelastaa sortumasta se, että pidämme huolen maanpuolustuskokkeestamme. Sen kimppuun ei hyökätä, joka on varustautunut kaiken varalta.

Ed. Wiik: Pyysin puheenvuoron vastatakseni ed. Moilaselle, kun hän ihmetteli vasemmiston kantaa ja kehoitti meitä pyytämään neuvoja Ruotsin ja Englannin

sosialidemokraateilta. Olen aikaisemmin, nimittäin vuosi sitten, valaissut näitä asioita ja lausunut omana mielipiteenäni, että työväen edustajain kanssa voi kyllä keskustella sotilasmäärärahojen suuruudesta, jos niin tahdotaan, mutta että meidän on vaadittava takeet ensinnä siitä, että Suomen puolustuslaitos pysyy aina Suomen puolustuslaitoksena, ja toiseksi siitä, että se aina pysyy Suomen puolustuslaitoksena. Ruotsissa ja Englannissa tällaiset takeet ovat ilman muuta olemassa. Olen koettanut osoittaa, mistä syystä ne ovat tarpeen Suomessakin ja millä tavalla ne olisi hankittava. Porvaristomme pitää mukavampana olla näkemättä näitä probleemeja, mutta kansamme on oikeutettu vaatimaan takeita siitä, että sen poikia ei uhrata mihinkään muuhun tarkoitukseen kuin oman maan puolustukseen.

Ed. Saarinen: Herra puhemies! Tarkoitukseni ei ollut tänä iltana käyttää eduskunnan aikaa, mutta ed. Aattelan puheenvuoro suorastaan minut pakotti siihen. Ed. Aattela tahtoi kauniiden asioiden varjolla esittää täällä suoranaista puolustusihiilismia ja puolustustahdottomuutta. En voi vaitiollen sivuuttaa tällaista puheenvuoroa.

Minä olen ed. Aattelan kanssa yhtä mieltä siitä asiasta, jonka hän esitti sanoessaan m. m. „miten kaunista, että parlamentin puhujalavalta esitetään rauhanpropagandaa”, ja minä uskallan olla sitä mieltä, että tässä salissa on tuskin ketään, joka ei tähän ed. Aattelan käsitykseen yhtyisi. Mutta ikävä kyllä tämän kauniin lauselman varjolla unohdetaan tosiasiat. Tuon kauniin lauseen alle painetaan ja tahdotaan painaa nekin olosuhteet, joissa esim. Suomen kansa maanpuolustukseensa nähden tällä hetkellä elää. Edustajat ovat kaikki tietoisia siitä, että talousarvioehdotukseen ei ole sisällytetty muuta kuin se vähin minkä sotilasasiantuntijat ovat sanoneet välttämättömimmäksi, jotta tätä maata voidaan puolustaa. On näin ollen suoranaista puolustusihiilismia ja leikittelyä kansan elinarvoilla, kun näistä luvuista edesvastuuttomasti vaaditaan vähennettäväksi satoja miljoonia markkoja. Mutta asia on aivan niinkuin ed. Tuorila täällä esitti, ettei sosialidemokraattien taktiikkaan kuulu puolustumäärärahojen täydellinen kieltäminen ja siten mennä suoraa tietä pää-

maaliin, vaan kiertoteitse pyrkii tämän maan kertakaikkiseen puolustusmahdotto-muuteen, joka heidän ohjelmaansa sisältyy.

Ed. Aattela mainitsi täällä m. m., että on mahdotonta kilpailla varusteluissa suurvaltojen kanssa. Aivan, olemme yhtä mieltä, mutta huomattava on, että tässä nähtävästi ed. Aattela taas tarkoituksellisesti on sekoittanut paljouden ja laadun. Paljouudessa, kvantiteetissa, siinä me luonnollisesti emme pysty kilpailemaan satamiljoonaisten kansojen kanssa eikä se ole tarviskaan, mutta sen sijaan laadullisesti meillä välttämättömästi pitää olla edellytykset päästä samalle tasolle meidän todennäköisen ja ainoan vihollisemme kanssa (Vasemmalta: Mikä se on se ainoa?). Eduskuntahan on ilman muuta selvillä siitä, että jos vastustajalla on parempi kivääri kuin teillä itsellänne, vaikka kummankin ampumataito on sama, niin huonommin aseistettu mies joutuu häviölle. Niin on kaikkeen muuhunkin nähden. Ei kukaan rohkene väittää sitä, että meidän maamme pitäisi kyetä kustantamaan ja ylläpitämään 6½ tuhatta lentokonetta. Mutta sen sijaan meillä on oikeus vaatia, että meidän lentäjillämme on samanlainen kone käytettävänä kuin niillä, joiden hyökkäystä heidän on vastustettava. Kukaan järjellinen ihminen ei voi vaatia, että meidän lentäjämme tai meidän puolustuslaitoksemme miehet missään ase-lajissa pakotetaan menemään vihollista vastaan huonommin varustettuina, teknillisesti huonommin varustettuina kuin vastustajat (Ed. Voionmaa: Ei sitä ole vaadittukaan!), ja tästä on vastuussa hallitus ja loppukädessä tämä eduskunta. Me emme tiedä, mitä aivan seuraavat ajat tuovat tullessaan ja kun nyt edesvastuuttomasti vähennetään puolustuslaitoksen määrärahoja, erittäinkin perushankintamäärärahoja, niin siinä menetellään tavalla, josta minä epäilen, että me emme voi vastata jälkipolvien edessä.

Mitä sitten ed. Aattela esitti tämän mittättömiin vähentämänsä puolustusmäärärahan sijaan? Juu, ensimmäiseksi hän sanoi: „on luotava oikeuteen perustuva kansainvälinen järjestö”. Millä tavoin tämä on luotava, sen ed. Aattela jätti sanomatta. Ja varsinkin hän jätti sanomatta, millä tavoin tämä kamari pystyy sellaisen elimen luomaan. Mahdollisuutena hän kyllä esitti, että kansainliitosta on luotava sellainen elin. Erikoisesti panin merkille, ettei ed.

Aattelakaan väittänyt, että kansainliitto jo tällä hetkellä olisi sellainen elin, jolla olisi jokin merkitystä pienten kansojen turvana ja suojana. Onneksi hän käytti sitä sanontaa, että siitä olisi pyrittävä muodostamaan sellainen elin, jolla olisi jotakin käytännöllistä merkitystä. Kolmantena apuneuvona hän esitti Suomen armeijalle: „on välttämättöntä poistaa sodan mentaliteetti”. Millä tavalla Suomen armeija sen suorittaa ja millä tavalla tämä kamari poistaa maailmasta sodan mentaliteetin, tämänkin ed. Aattela jätti selvittämättä. Neljäntenä kohtana hän esitti, että meidän tulee esiintyä arvokkaasti eikä provosoida hyökkäystä maahan (Vasemmalta: Eikös niin pitäisi tehdä!). Minä rohkenen ed. Aattelalle tehdä erään kysymyksen. Minä luulen, että hän on perehtynyt meidän maamme historiaan ja sieltä hän on varmasti pannut merkille ne sodat Venäjän ja Suomen välillä, jotka olisivat aiheutuneet siitä syystä, että Suomi ei ole esiintynyt arvokkaasti. Suurin osa niistä on aloitettu salahyökkäyksenä ilman edelläkäypää sodanjulistusta. Suomi ei ole antanut aihetta hyökkäykseen, vaan on aina koettanut pelastaa maansa joutumasta hävityksen uhriksi. Jos ajattelemme viimeistään sotaa, joka on ollut Suomen ja Venäjän välillä, niin, ed. Aattelakin myöntäneen, että tämän maan hallitus teki kaikkensa, jotta eivät venäläiset olisi sekaantuneet meidän omiin sisäisiin asioihimme. Suomi silloinkin esiintyi arvokkaasti. Ei se antanut mitään aihetta eikä oikeutta venäläisten tulla komentelemaan meitä ja määräämään tämän maan sisäisistä asioista. Mitä merkitystä nyt tällöisten esimerkkien jälkeen on neuvolla, että meidän täytyy esiintyä arvokkaasti ja siten torjua mahdolliset hyökkäykset.

Ed. Aattela sisällytti puheeseensa erinäisiä kohtia, jotka olivat ilmeistä tosiasioiden vääristelyä. Hän sanoi, että Pohjoismaiden kesken on asiat onnistuttu jo vuosikymmeniä ratkaisemaan rauhanomaisesti. Niinhän on. Mutta mitä tällä on tekemistä meidän puolustusasioittemme kanssa. Täällä nähtävästi kukaan ei ole väittänyt sitä, että meidän on ensi kädessä varustauduttava länttä ja Pohjoismaita vastaan. Yleensä on aina ollut niin, että vihollinen on ollut idässä ja niin valitettavasti on meidän käsityksemme mukaan tälläkin hetkellä. Ed.

Aattela ei väittänyt sitä, että myöskin sen vallan kanssa on asiat hoidettu rauhanomaisesti vuosisatoja ja että on mahdollisuus niin edelleenkin menetellä.

Edelleen hän sanoi, että isänmaallisuudella ei ole mitään tekemistä maanpuolustuksen kanssa, vaan taistelu sotaa vastaan on taistelua kapitalismia vastaan ja tähän hän sisällytti sen, että yksinoman kansainväliset asekauppiat hyötyvät sotatilanteesta (Vasemmalta: Niinkuin se onkin!). Aivan, mutta mitäs se kuuluu meidän maamme puolustusasiaan, jos joku Zaharoff on rikastunut kymmeniä tai satoja miljoonia. Ei se ole ollut meidän korjattavissamme eikä nähtävästi vielääkään ole. Mutta jos sosialidemokraatit ja erikoisesti ed. Aattela tahtovat tämän panna esteeksi sille, että meidän maamme puolustuslaitosta ei tarvitse tehostaa, niin eiköhän voida asiat hoitaa niin, että valtion haltuun uskotaan kokonaisuudessaan aseteollisuus ja minä luulen, että niin on jo pääasiassa tapahtunut. Ed. Aattelan viittailu tässä yhteydessä siis kaikennäköiseen kansainväliseen kapitalismiin on aiheetonta ja tosiasioiden päälaelleen kääntämistä.

Täällä herra puolustusministeri esitti eräitä syitä, jotka erikoisesti tällä hetkellä oikeuttavat Suomen kansan odottamaan eduskunnalta, että se ymmärtää puolustusvalmiuden merkityksen. Hän nimenomaan sanoi, että lentoaseen vaikutus, hyökkäävän lentoaseen vaikutus ei suinkaan pysähdy taistelevaan armeijaan, vaan kohdistuu myöskin kotialueen rauhallisiin kansalaisiin. Myöskin tältä kannalta on asioita arvioitava, kun on kysymys maanpuolustuksesta lentoasetta silmälläpitäen ja väestösuojelua silmälläpitäen. Hän mainitsi, että väestösuojelutoiminnan järjestelyä varten on asetettu komitea v. 1935 ja sen komitean töitä varten tarvittaisiin pienimpänä mahdollisena ne muutamat upseerivakanssit, mitkä hän täällä esitti ja kumminkin valtiovarainvaliokunta katsoo asiakseen poistaa toisen kaasusuojelujoukkueen johtajan vakansseista. Kyllä tuollainen menettely ehdottomasti on edesvastuutonta tämän maan tulevaisuutta ajatellen.

On eräs asia herra puolustusministerin puheessa, jonka minä erikoisella ilolla painin merkille. Hän sanoi jokaisen niistä n. k. kummituslennoista tulleen tutkituksi eikä yhdessäkään tapauksessa ole todettu

lentoja tapahtuneen (Ed. Kares: Ed. Lohi väitti, että hän on nähnyt!). Täällä on mainittu, että ed. Lohi m. m. on kerran nähnyt niitä kummituslentäjiä. Ehkä ed. Lohi tahtois tässä kamarissa esittää, että hänkin on erehtynyt. Herra puolustusministeri suonee anteeksi, mutta hän ei ainakaan minua saanut täysin vakuutetuksi siitä, etteikö siellä sittenkin olisi saattanut sellaista tapahtua. Hän mainitsi perusteluna käsitykselleen m. m. sen seikan, että mitä varten nyt olisi tutkittava yöllä meidän erämaitamme ja pyrittävä niitä selvittämään. Minä olen tullut ajatelleeksi, että ehkä siellä on suoritettu koelentoja Petroskoin tai muilta rajalla olevilta lentokentiltä. Julkisessa sanassa on mainittu sieltä löydetyn jonkinnäköisiä myrskylyhtyjä, joita jotkut ovat olettaneet lentokoneiden merkkivaloiksi. Sitten on väitetty sieltä hangesta löydetyn lentokoneen jalkaksien jälkiä. Kuinka pitkiä matkoja niitä nyt tarvitsee löytää, ennenkuin maahan laskeutuminen on ollut mahdollista, sitä minä en uskalla sanoa. Mutta tuolla maakunnassa meidän kansalaisemme varsin epäilevästi suhtautuvat tähän asiaan ja sittenkin arvelevat, että nämä tutkimuksien tulokset kenties eivät ole aivan sataprosenttisen luotettavia.

Minä vielä lopuksi annan ed. Aattelalle pienen tehtävän. Hän sanoi, että Brysselin rauhankongressissa laaditussa memorandumissa ehdotetaan neljä kohtaa suunniteltaessa työtä rauhan hyväksi ja ensimmäisenä niistä kohdista hän mainitsi olevan, että tehtyjen sopimusten loukkaamattomuus on tunnustettava. Nyt minä ehdottaisin, että kun ed. Aattela taas jatkaa tätä innokasta rauhan työtä, hän nyt kääntyisi itäisen naapurimme puoleen ja sanoisi, että kun nyt Brysselin rauhankongressi näin kauniisti esittää, niin ehkä Neuvosto-Venäjä palauttaisi Inkerille ja Karjalalle ne oikeudet, jotka sille Tarton rauhassa myönnettiin ja joista täällä on jo yksityiskohtaisesti tehty selkoa. Valitettavasti niin ei ole tapahtunut, vaan me tiedämme kaikki, että sieltä Karjalan kansa karkoitetaan Venäjän erämaihin nääntymään ja me tiedämme, että sinne rakennetaan lentokenttiä, joiden tarkoituksena on tämän maan hävittäminen.

Lopuksi minä taas olisin yhtä mieltä ed. Aattelan kanssa siitä, että kun hän nyt

kaikesta huolimatta myöntää jonkun verran varoja puolustuslaitokselle, niin tämäkin sillä edellytyksellä, että puolustuslaitos on yksinomaan puolustuslaitos. Mutta miksi ed. Aattela katsoi tarpeelliseksi sitä asiaa täällä selvittää. Varmaankaan ei tässä salissa löydy taaskaan yhtään ainoata edustajaa, joka ei olisi vakuutettu siitä, että meillä tällä hetkellä on ja suunnitelmien mukaan vastaisuudessaakin tulee olemaan yksinomaan puolustuslaitos, niinkuin meillä on herra puolustusministeri.

Ed. Aattela: Herra puhemies! — Ensín on syytä vastata joku sana ed. Moilaselle. Lausunnossaan hän m. m. väitti, että me sosialidemokraatit muka tunnemme perushankintaohjelman yksityiskohdat ja että tähän tuntemiseen on meillä edellytyksiä sen perusteella, että joitakin puolueeseemme kuuluvia jäseniä on ollut n. s. Paasikiven komiteassa mukana. Ed. Tanner on tältä paikalta jo aikaisemmin osoittanut, minkä verran sanotun Paasikiven komitean jäsenillä oli mahdollisuutta tutustua kyseessä olevaan perushankintaohjelmaan. Edelleen ed. Moilanen väitti, että valtiovarainvaliokunnan puolustusjaoston jäsenillä olisi ollut mahdollisuus tutustua sanottuun ohjelmaan, koska siitä muka annettiin jaostolle yksityiskohtaisia tietoja. Mitä ensinnäkin ohjelmaan tutustumiseen tulee, niin on, mikäli ainakin allekirjoittaneesta on kysymys, tältä paikalta uudelleen sanottava, että sanottua ohjelmaa ei ole minulle tähän päivään mennessä näytetty niin puolustusjaoston jäsen kuin olenkin ollut. Eräillä muilla jaoston jäsenillä se sen sijaan näkyi salkussaan olevan, mutta minulle ei sitä annettu.

Mitä taas tulee niihin esitelmiin, joita perushankintaohjelmasta on pidetty, niin luonnollistahan on, ettei niissä ole asian yksityiskohtia täysin voitu selvittää monestakin syystä. Kun vielä mainitsen, että kun erään sellaisen esitelmän johdosta yritin tehdä eräitä muistiinpanoja, niin minut melkein pakoitettiin hävittämään nuo muistiinpanot. Näin arkana on asia pidetty ja niin vähän on meihin katsottu voitavan tässä asiassa luottaa. Kun ed. Moilanen piti tätä ohjelmaa itsestään selvänä asiana, niin on tämän johdosta huomautettava, että jo tänä syksynä puolus-

tusjaostossa saimme asiantuntijalta kuulla, että sanottua ohjelmaa on nyt jo ollut pakko eräiltä tärkeiltä osiltaan muuttaa. Ja näyttää olevan niin, että sitä mukaa kuin aika kuluu, sitä mukaa sanottua ohjelmaa edelleen joudutaan muuttamaan. Tämä ohjelman sisällöstä. On siis vähintään oikeutettua se epäily, jota taholtamme sanotun ohjelman suhteen on ollut, sillä sehän ei ole ollut mielestämme niin selvästi esitetty ja niin selvästi laadittu, ettei sen suhteen epäilyksiä olisi voinut syntyä.

Ed. Moilanen puhui myöskin tilapäisestä perushankintaohjelmasta. Tällä hän nähtävästi tahtoi uskotella, että puolustusmenoissa tapahtuisi alennusta perushankintaohjelman tultua toteutetuksi. Asiahan on kuitenkin niin, ja sen ed. Moilanenkin hyvin tietää, että meillä ei ole asiantuntijain lausuntojen perusteella mitään varmuutta siitä, että puolustuslaitoksen menot tulisivat vähemmän sen jälkeen kuin perushankintaohjelma on tullut toteutetuksi. Onhan niin, että tämän ohjelman toteuttamisen jälkeen suunnitellaan uusia perushankintoja toteutettavaksi. Uusia menoja on siis edelleen suunnitteilla ja kun tätä asiaa asiantuntijoilta kysyimme, niin asiantuntijat puolestaan vastasivat, etteivät he voi millään tavalla antaa vakuutusta siitä, että puolustusmenoissamme todella tapahtuisi vähennystä sen jälkeen kuin perushankinnat ovat tulleet toteutetuksi. Ei siis voida puhua tilapäisestä perushankintaohjelmasta, tai tilapäisestä menojen lisäyksestä, vaan näyttää nyt kertakaikkiaan asianlaita olevan niin, että nämä menot jatkuvasti alkavat pyöriä siinä 900—1,000 miljoonan markan korvilla. Lisäystä niissä näyttää tapahtuvan, mutta ei vähennystä.

Ed. Moilanen sanoi, että me levitämme tässä maassa varsin vaarallista oppia, ja että meidät olisi sen johdosta asetettava nyt ainakin epäluotettavien joukkoon ellei valan valtiollisesti likvidoitava. Minä pyytäisin ed. Moilaselta kysyä, onko rauhan työn tekeminen ja rauhan asian ajaminen niin vaarallista oppia, ettei sitä saa tässä maassa harjoittaa ja ettei sitä saa myös tältä paikalta esiintuoda. Mitään muuta oppia, ed. Moilanen, minä en ole tänä iltana täällä esiintuonut. Ja mitään muuta oppia ei meidän taholtamme ole tämän asian yhteydessä esitetty.

Sitten ed. Tuomivaaralle joku sana. Hänenkin rupesi niinkuin eräs hänen toinen ryhmätoverinsa jokin aika taaksepäin näkemään suuria näkyjä. Nyt hän näki näkyjä siitä, että suojeluskuntajärjestö pyritään meidän taholtamme muuttamaan joksikin punaiseksi miliisiksi. Ensi kerran minä tällaisen väitteen kuulin ja täytyykin olla vähintään IKL ja mahdollisesti vielä vähintään ed. Tuomivaara ennenkuin voi tällaisia sanoja suustaan päästää. Mehän olemme jatkuvasti puhuneet suojeluskuntajärjestön erikoisaseman lopettamisesta. Emme me ole tahtoneet sitä koskaan muodostaa emmekä halua muodostaa miksikään tai minkään kansanryhmän erikoisjoukoksi. Tosiasiassa se kyllä tällä hetkellä sitä on, sillä siinä on pääasiassa omistavan kansanryhmän jäseniä, ja sellaiseksi sen näyttää ed. Tuomivaarakin käsittävän puheestaan päättäen. Juuri tämän erikoisaseman lopettamisesta olemme puhuneet, olemme halunneet siitä tehdä armeijan reservin, yhdistää sen paljon kiinteämmin puolustuslaitokseen kuin mitä asianlaita tällä hetkellä on, ja siitä seikasta on taholtamme useissa yhteyksissä kyllin selvästi huomautettu. M. m. asevelvollisuuslain käsittelyn yhteydessä tästä asiasta meidän vastalauseessamme tehdään laajasti selvää. Ja silloin, tämän asian yhteydessä käyttämissäni puheenvuoroissa, minäkin tulin asiasta melko laajalti maininneeksi.

Ja sitten ed. Tuorilalle (Kovalla äänellä. — Naurua eduskunnasta. — Puhemies koputtaa), joka mainitsi että se joka varustautuu, sen kimppuun ei hyökätä, tahtoen tällä nyt osoittaa sitä, että paras turva sotaa vastaan on voimakas varustautuminen (Oikealta: Niin on!), se on juuri se käsityskanta, jota vastaan minä heikoin voimini olen koettanut taistella ja jota vastaan me, rauhanystävät, kaikissa maissa koetamme taistella. Me olemme jatkuvasti joutuneet osoittamaan, että juuri asevarustelut ovat voimakkaana kiihoittimena uusien sotien syntymiseen, ja viimeaikainen historia juuri osoittaa, että asevarusteluista huolimatta ja ehkäpä juuri siitä johtuen on sotia syntynyt ja syntyy. Ei, ed. Tuorila, nyt näytä päästävän siitä etteikö juuri se seikka, että kansakunnat varustautuvat kilpaa toisiaan vastaan, etteikö juuri se seikka ole omiaan johtamaan ihmiskuntaa sodan tielle.

Vielä minun on sanottava jokin sana ed.

Saariselle. Ensinnäkin minun täytyy todeta, että hän joko kuuli huonosti minun lausuntoni tai sitten ei ole sitä tarkemmin seurannut, sillä niin hämmästyttäviä erehdyksiä hänelle lausuntoni ymmärtämisen suhteen on tapahtunut. Minä en näinollen, koska erehdykset ovat inhimillisiä, laajasti halua kajota hänen lausuntonsa eri kohtiin. Mutta muutamia oikaisuja on minun välttämättä tehtävä. Hän puhui vähän samaan tapaan kuin ed. Moilanen, että me muka olisimme edesvastuuttomia ehdottaessamme puolustusmäärärahoihin sellaisia vähennyksiä kuin vastalauseessa käy selville. Me emme, ed. Saarinen, ole edesvastuuttomia. Päinvastoin me tunnemme mitä suurinta vastuuta tämän kansan kohtaloa ja sen menestystä kohtaan. Juuri tämä vastuuntunto on se voimakkain syy, joka pakottaa meidät esiintymään tässä asiassa sillä tavalla kuin me olemme esiintyneet. Minä huomautan että vähennysehdotuksemme jälkeen, jos ne tulisivat hyväksytyiksi, jäisi vielä yli 700 miljoonaa markkaa puolustuslaitoksen käytettäväksi.

Ed. Saarinen käänsi jokseenkin ylösalaisin lausuntoni sen kohdan, jossa selostin Brysselin rauhankongressin manifestia. Hän yhdisti tuossa kongressissa julaistun manifestin neljä periaatetta vain Suomen puolustuslaitosta koskeviksi. Tällainen yhdistäminen on nyt lievemmin sanoen väärä. Minähän olen tällä lainauksellani tahtonut osoittaa, minkälaisiin kansainvälisiin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä rauhan turvaamiseksi kaikkien kansojen kesken. Ja kun hän näytti muutenkin käsittäneen väärin nuo tehtävät, täytynee minun ne vielä kerran hänelle toistaa. Ensimmäisenä periaatteena tuossa julistuksessa mainitsin tehtyjen sopimusten loukkaamattomuuden tunnustamisen, toisena yleismaailmallisen sotavarustusten rajoittamisen ja supistamisen kansainvälisten sopimusten perusteella ja sotatarveteollisuudesta ja kaupasta johtuvan voiton lopettamisen, kolmantena kansainliiton lujittamisen sotien ehkäisemiseksi ja lopettamiseksi järjestämällä kollektiivinen turvallisuus ja keskinäinen avunanto, ja neljänneksi tehokkaan koneiston luomisen kansainliiton puitteissa sellaiseen kansainväliseen tilanteeseen puuttumista varten, joka saattaa johtaa sotaan. Tämähän on jotakin kokonaan toista kuin, mistä ed. Saarinen täällä puhui.

Myöskin pohjoismaita koskevan lausuntoni kohdan hän näytti joko käsittäneen väärin tai sitten käänsi senkin tahallaan ylösalaisin. Tuo kohtahan tuli puheeseeni, kuten mainitsin, Tanskan ulkoministerin, tri P. Munchin lausunnosta, jossa sanottu ulkoministeri osoittaa sen kehityksen, mikä on tapahtunut pohjoismaiden välillä. Mistään muustahan siinä yhteydessä ei ollut kysymys. Tohtori Munch nimenomaan tuossa lainaamassani kohdassa lausui seuraavaa Ruotsin kuninkaan sanoihin vedoten: „Tästä lähtien on sota pohjoismaiden veljeskansojen kesken mahdoton. Tämä käsitys on nykyjään, yksin vallitseva meidän maissamme. Meidän kesken on saattanut syntyä vaikeita kysymyksiä, ne ovat kaikki tulleet ratkaistuksi rauhanomaista tietä. Mikään meidän maistamme ei voisi ajatella toista menettelytapaa. Myönnän, että sellaisen käsityksen voittoonpääsyä meillä ovat helpoitaneet eräät seikat, mutta silmästä silmään katsoen niitä vaaroja, jotka uhkaavat ihmiskunnan tulevaisuutta, emme saa heittää toivoa, että sellainen yhteisymmärryksen ja yhteistyön henki pääsee muuallakin voittoon, ennenkuin se on myöhäistä.” Mitäs pahaa siinä on, että tällainen yhteistyön henki pyritään yleistämään ja että se, mikä on päässyt valtaan pohjoismaissa, toivotaan pääsevän valtaan kaikkialla. Sitähän minä puheeni tällä kohdalla halusin sanoa enkä mitään muuta.

Edelleen hän siteerasi puhettani väärin siinä, kun hän sanoi minun sanoneen, ettei muka isänmaallisuudella ole mitään tekemistä maanpuolustuksen kanssa. Jos minä uskaltaisin näin korkeassa paikassa käyttää vanhaa sananlaskua, niin minä sanoisin silloin, että ed. Saarinen tulkitse minun sanani samalla tavalla kuin Belsebubin sanotaan tulkinneen ja tulkitsevan raamattua. Puhuessani isänmaallisuudesta sotavarustusten yhteydessä, minä tällöin nimenomaan sanoin, tarkoittaessani erikoisesti sitä, että sota on muodostunut kapitalistiseksi liikeyritykseksi ja osoittaessani erinäisten lainausten avulla, että sota, sotavarustelu, tällä hetkellä, kuten jo Fridtjof Nansen kirjoituksessaan, josta esitin sitaatin, aivan oikein sanoo, näyttää olevan muutamille harvoille erinomaisen tuottoisa liikeyritys. Tällaisista henkilöistä puhuesani minä sanoin, ettei isänmaallisuus heille mitään merkitse. He myyvät vapaasti

aseita kaikille, kuka niitä vain ostaa ja kuka niistä vain paremman hinnan maksaa. Minä osoitin, mitenkä maailmansodan aikana Saksalle kaikista liittoutuneista maista myytiin sotatarpeita, osoitin, mitenkä oman maan sotilaita ammuttiin omassa maassa valmistetuilla aseilla ja ammuksilla. Tällä tavalla minä siis voin todistaa, ettei näille kapitalisteille isänmaa mitään merkitse. Vain se seikka, missä määrin ja kuinka paljon he saavat rahaa, on heille ratkaiseva. Tämä toki on jotakin muuta kuin se isänmaallisuus, jota nähtävästi ed. Saarinen tarkoitti. Siitä isänmaallisuudesta, sen oikeassa mielessä ottaen, minulla ei ollut aihetta tällä hetkellä mitään huomauttaa. Tosin sivumennen sanoen minä en ole valmis yhtymään ed. Saarisen isänmaallisuuskäsitteeseen tässä yhteydessä sen vuoksi, että hän ja hänen puolueensa ovat patentoineet isänmaallisuuden itselleen ja kieltävät sen kaikilta muilta ja tulkitsevat tätä isänmaallisuutta omalla tavallaan.

Ed. Saarinen piti myöskin pahana sitä, että minä viittasin puheessani kansainväliseen kapitalismiin ja erikoisesti kansainväliseen asepolitiikkaan ja asekauppaan, koska sillä muka ei ole mitään yhteyttä maamme puolustuslaitoksen kanssa. Heti puheeni alussa minä kuitenkin huomaustin, että puolustuslaitoksen määrärahojen lisäyksiä perustellaan m. m. juuri nykyiseen kansainväliseen tilanteeseen vedoten ja niinhän on tänäkin iltana jo useissa puheissa tehty. Ei tarvitse paljoakaan lukea porvarillista sanomalehdistöä, kun saa sen käsityksen, että yhtenä tärkeänä motiivina, jolla puolustusmäärärahojen lisäystä perustellaan, on juuri nykyinen kansainvälinen tilanne, ja nykyisen kansainvälisen tilanteen muodostumiseen on asetehtailijoilla ja asekauppiaille oma osuutensa. Siitä seikasta ja sen seikan toteamiseksi on esitetty paljon todisteita. Viime vuoden eduskuntakeskustelussa tämän saman pääluokan kohdalla oli minullakin tilaisuus näitä todisteita esittää. Ja on näin ollen itsestään selvää, että on paikallaan meidänkin maamme oloista puhuttaessa tarkastella asiaa myöskin kansainväliset näkökohdat huomioon ottaen.

Lopuksi tahtoisin ed. Saarille vaati-mattomasti huomauttaa, että minä en ole maamme ulkoministeri enkä kai siksi koskaan tule. Olenpahan vain vaatimaton työväen edustaja tässä eduskunnassa, joten ei

minulla ole suuria mahdollisuuksia toimia hänen esittämänsä suuntaan Inkerin asiassa inkeriläisten hyväksi.

Ed. Huittinen: Herra puhemies! Vaikkakin minä puolestani olen suurin piirtein tämän pääluokan menoihin nähden valiokunnan mietinnön kannalla, niin herra puolustusministerin ja eräiden muiden täällä tänä iltana esitettyjen arvostelevien lausuntojen johdosta olin pakotettu pyytämään tämän puheenvuoron perustellakseni lyhyesti niitä syitä, joitten tähden valiokunta on katsonut tarpeelliseksi ehdottaa ne muutokset, jotka sen mietinnössä hallituksen esitykseen nähden esiintyvät.

Hallituksen esityksessä on tämän pääluokan menojen loppusumma armeijan kohdalla 532,429,000 ja valiokunnan ehdotuksessa 537,651,000. Suojeluskuntajärjestön kohdalla ovat vastaavat luvut hallituksen esityksessä 66,284,000 ja valiokunnan ehdotuksessa 66,534,000. Valiokunta ehdottaa siis lisättäväksi määrärahojen loppusummaa armeijan kohdalla vähän yli 5 milj. markalla ja suojeluskuntien kohdalla 250,000 markalla. Mutta kun samanaikaisesti on ehdotettu vähennyksiä erinäisiin kohtiin, armeijan menoarvion kohdalla 503,500 markkaa ja suojeluskuntien kohdalla 250,000 markkaa, niin todelliset lisäykset toisilla kohdin armeijan kohdalla kohoavat yhteensä 5,725,000 markkaan ja suojeluskuntien kohdalla 500,000 markkaan.

Tämä lyhyt yleiskatsaus antanee jo selvän kuvan siitä, ettei valiokunta ole suinkaan pyrkinyt supistamaan määrärahoja tämän pääluokan kohdalla. Kun lisäksi mainitsen, että kuluvan vuoden talousarvion verraten tietävät lisäykset, jos valiokunnan ehdotus hyväksytään, armeijan kohdalla 47,436,000 ja suojeluskuntien kohdalla 2,884,000 markkaa ja kun on kysymys tämän pääluokan kohdalla, mitä tulee armeijaan, vain sen vakinaisten ja vuotuisten tarpeitten tyydyttämisestä eikä mistään perushankintojen rahoittamisesta, niin ymmärrämme, että näinkin huomattavat menojen lisäykset tällä kohdalla helpoittavat asioiden hoitoa armeijassa jo siksi suuresti, että tuskin on tällä kertaa syytä ja aihehtakaan mennä ainakaan sen pitemmälle kuin mitä valtiovarainvaliokunta ehdottaa.

Meidän on nykyinen jännittynyt tilanne silmien edessä koetettava tehdä kaikkemme puolustuslaitoksemme voiman ja tehokkuuden lisäämiseksi ja maanpuolustukssamme esiintyvien puutteiden poistamiseksi. Mutta varsinaisesti näihin tarkoituksiin tarvittavat varat myönnetään vasta 18, 19 ja 20 pääluokan kohdalla. Ja nyt esillä olevan pääluokan menoista suurin osa on puhtaita vuotuisia kulutusmenoja, joiden liiallisesta paisuttamisesta m. m. herra valtiovarainministeri talousarvion yleiskeskustelussa lausui varoittavia sanoja ja kehoitti eduskuntaa pidättyväisyyteen niiden lisäämisessä. Minä hyväksyn tämän kannan puolustuslaitokseenkin nähden. Meillä on edelleen maanpuolustukssamme siksi paljon puutteita, että niistä varoista, jotka meillä voidaan luovuttaa puolustusministerille vuosittain käytettäväksi, täytyy koettaa saada mahdollisimman suuri osa sellaisten perustehtävien rahoittamiseksi, joilla todella saadaan maanpuolustuksemme tehoa ja voimaa lisätyksi. Ja kulutusmenojen kohdalla voidaan paremminkin kärsiä pientä puutetta ja määrärahojen niukkuuttakin. Mutta minulle on muodostunut se käsitys joutuessani asiaa yksityiskohtaisesti valtiovarainvaliokunnan sotilasjaostossa syksyn kuluessa käsittelemään, että joskaan valiokunnan ehdotuksen mukaan ei voida puhua suinkaan mistään runsaista määrärahoista, niin tuskinpa suurempaa puutettakaan tulee millään kohdalla esiintymään, vaan armeijamme voi tämän nyt esillä olevan menoarvion ehdotuksen puitteissa jatkaa sitä tehtäväänsä, joka sillä on, entistään tehokkaammin ja nykyistä jonkun verran paremmissa oloissa ja entisestään enentyneillä mahdollisuuksilla.

Suojeluskuntajärjestöön nähden on asia sikäli toinen, että sen kaikki määrärahat, niin kulutus- kuin perushankintaluoontoisetkin ja perushankintoihin tarvittavat määrärahat esiintyvät tämän pääluokan kohdalla. Minä en voi olla tässä lausumatta julki sitä käsitystäni, että hallitus, joka on valmistanut nyt esillä olevan talousarvioesityksen, on suojeluskuntien kohdalla osoittanut aivan liian suurta pidättyväisyyttä. Suojeluskuntien jäsenmäärä on viime vuosina kasvanut verrattain runsaasti ja sama ilahduttava ilmiö jatkuu edelleen. Tästä johtuu luonnostaan menojen lisäystä pitkin linjaa.

Monet muut tärkeät tehtävät odottavat siellä toteuttamistaan. Mutta tästä huolimatta hallitus ei esittänyt suojeluskuntien määrärahoihin kuluvaan vuoteen verraten lisäystä kuin vain vähän yli 2,600,000 markkaa. Mistä syystä hallitus on näin menetellyt, sitä minä en tunne. Mutta vastaisuuteen nähden on käsitykseni mukaan välttämätöntä monistakin syistä, että suojeluskuntien kohdalla luovutaan tällaisesta liiallisesta pidättyvyydestä ja kitsaudesta ja vapautetaan suojeluskunnat siitä ainai-sesta kerjuusta, jota niiden nyt on pakko harjoittaa, ja päästetään ne toteuttamaan niitä monia maanpuolustukselle tärkeitä tehtäviä ja järjestelyjä, jotka nyt varojen puutteessa odottavat toteuttamistaan. Mutta nämä menojen lisäykset ja niiden käyttö-suunnitelma on hallituksessa harkittava ja sieltä käsin tehtävä ehdotukset eduskun-nalle. Silloin on meillä myös varmuus siitä, että lisävarat tulevat käytetyksi parhaalla mahdollisella tavalla. Ja siihenhän tulee myös aina pyrkiä eduskunnankin kansan- yhteisten varojen käytössä.

Valiokunta on kipeimmän puutteen pois-tamiseksi suojeluskuntien kohdalla ehdotta-nut suojeluskuntien apurahaa korotetta-vaksi hallituksen ehdottamasta määrästä 500,000 markalla. Mutta enempään ei ollut mahdollisuutta, kun menot pyrkivät paisu-maan läpi linjan niin runsaasti, että näytti, ettei tuloja löydy menojen katteeksi. Mutta sen toivomuksen minä lausun tässä yhteydessä herra puolustusministerille, että suojeluskuntien kohdalla on moniin tarkoi-tuksiin tarvis rahaa ja siitä syystä olisi ensi talousarviota laadittaessa entistään pa-remmin huolehdittava näiden tarpeiden tyy-dyttämisestä. Ja tällä menettelyllä meidän on vapautettava myös entistään enemmän suojeluskuntamme siitä riippuvaisuussuh-teesta, jossa ne nyt ovat monin paikoin niitä taloudellisesti tukeviin yksityisiin ja yhtymiin. Ja yksistään tämänkin tähden minulle on vakiintunut se käsitys, että ny-kyistä runsaampien määrärahojen varaami-nen suojeluskuntalaitokselle vastaisuudessa on tarpeellinen ja välttämätön.

Mitä tulee sitten yksityiskohtaisesti va-liokunnan ehdottamiin vähennyksiin, joita herra puolustusministeri ja eräät muut edustajat ovat lausunnossaan kosketelleet ja arvostelleet, on minun aivan lyhyesti niiden johdosta huomautettava vain seuraavaa.

Hallitus esityksessään ehdotti perustetta-vaksi armeijan kohdalla 136 uutta upseerin vakanssia ja 20 siviilivirkaa. Näistä valio-kunta ehdottaa hyväksyttäväksi 120 upsee-rin- ja aliupseerinvakanssia ja kaikki siviili-virat ja ehdottaa, että mietinnön peruste-luissa lähemmin määritellyt 6 upseerin ja 10 aliupseerin vakanssin perustamiseen tar-vittavat määrärahat evättäisiin. Kuluvaan vuoden talousarviossa lisättiin upseerinva-kansseja myös yli 100:lla. Tuntuu, että en-tinen hallitus ja ennen kaikkea sekä entisen että nykyisen hallituksen herra puolus-tusministeri pyrkii aivan liian nopealla vauhdilla lisäämään upseerivakanssien mää-rää ja sen kautta paisuttamaan kulutus-menoja. Mitä tulee nyt valiokunnan ehdot-tamiin vähennyksiin tällä kohtaa, niin en minä väitä, että ehdotetut virat eivät olisi tarpeellisia, mutta yksityiskohtaisesti asiaa käsitellessä se vakaumus minulle on tullut, että aivan välttämättömiä ne eivät ole (Mi-nisteri Oksala: Ovat!) ja että mitään vaa-raa ei aiheudu valiokunnan ehdotuksen hy-väksymisestä. Ja senhän voi rivien välistä lukea äskeisestä herra puolustusministerin lausunnostakin. Minä siis jään edelleen kannattamaan tälläkin kohtaa valtiovarain-valiokunnan mietintöä.

Muut vähennykset ovat siksi vähäisiä, ne eivät vaikuta varsinkaan armeijan kohdalla puoleen eikä toiseen, mutta asiaa käsitel-lessä jaostossa harkittiin, että kohtuussyistä voidaan ne vähennykset tehdä. Mitä tulee sitten suojeluskuntien kohdalla ehdotettu-jen kansliapäälliköiden toimien vakiinnut-tamiseen, niin on useimmille edustajille tunnettua, että muodollisista syistä ei tällä kertaa voida tätä ehdotusta hyväksyä ja siitä syystä se on ehdotettu myöskin pois-tettavaksi talousarviosta.

Lisäysehdotukset, joita on useiden eri lu-kujen kohdalla ja johtuen niistä syistä kuin perusteluissa on lähemmin selitetty, ovat käsittääkseni kaikki välttämättömiä ja tar-peellisia, joten toivoisin, että ne myös tuli-sivat hyväksytyksi täällä.

Ed. Tuomivaara äsken tiukasti vaati hei-dän ryhmänsä niiden aloitteiden hyväksy-mistä, jotka on käsitelty tämän pääloukan kohdalla ja antoi lausunnossaan sen kuvan, että jos ne hyväksytään, niin silloin m. m. raja Kannaksella on sulettu ja Kannaksen suojeluskunnat voivat hoitaa sen, että Ve-näjänkin on pidettävä akkunansa sulet-

tuina. Minun mielestäni ei näiden aloitteiden hyväksymisellä siihen päästä. Niissähän ehdotetaan, ed. V. Annalan ensimmäisenä allekirjoittamassa aloitteessa, 4 milj. mk. vaatetuksen ja varustusten hankintaan suojeluskuntajärjestölle, ed. Tuomivaara ensimmäisessä aloitteessaan ehdottaa perustettavaksi 60 uutta sotilasohjaajanvirkaa ja siihen tarvittaisiin vähän yli 1 milj. markkaa ja toisessa aloitteessa paikallispääliköitten palkkojen korotukseen 1 milj. markkaa. Nämä ovat ne aloitteet. Verrattain vähän nämä Kannaksen ja itärajan puolustusta erityisesti tukisivat. Aivan erityisiä toimenpiteitä tarvitaan, että rajasuojeluskuntien voima saadaan lisääntymään. Miten tämä saadaan aikaan, sen minä jättäisin hallituksen harkittavaksi. Mutta on syytä odottaa pikaisia toimenpiteitä juuri rajaseutujen suojeluskuntien toiminnan ja voiman tehostamiseksi. Sitä meillä rajaseudun asukkaina on syytä toivoa herra puolustusministeriltä, samoin kuin kokonaisuudessaan sen kysymyksen kiireellistä selvittelyä, mitä on tehtävä, että pahan päivän tullen, jos sellainen meitä kohtaa, raja-alueemme todella voidaan sulkea meidänkin puoleltamme. Tämä on toinen asia, herra puolustusministeri, joka ei käsitykseni mukaan sietäisi viivytystä hetkeäkään.

Haluamatta tässä yhteydessä lähteä pitemmältä ja yksityiskohtaisemmin käsittelemään tämän pääluokan asioita voim vain, sikäli kuin pystyn asioita arvostelemaan, loppupäätelmänä todeta sen, että valtiovarainvaliokunta on ehdotuksessaan — se täytyy jokaisen sentään todeta — asettunut hyvin myönteiselle kannalle niihin määrärahoihin nähden, joita armeijamme ja suojeluskuntamme tarvitsevat voidakseen toimintaansa ensi vuonna jatkaa. Ja eduskunta toivottavasti hyväksyy nämä ehdotukset. Se tietää sitä, että täällä suhtaudutaan kaikista vastaväitteistä huolimatta sitenkin myönteisesti maanpuolustukseen. Mutta meillä on täysi syy odottaa ja toivoa, että myös armeija ja suojeluskunnat tekevät puolestansa voitavansa, että nämä meidän pienissä ja köyhissä oloissamme sitenkin verrattain suuret määrärahat, siellä käytetään siten, että niistä todellinen maanpuolustuksemme mahdollisimman paljon myöskin hyötyy.

Ed. A m p u j a: Jos minulla olisi tapana olla osapuilleen niin juhlallinen kuin naapurikylästäni oleva edustaja professori Tuorila, minä luultavasti alkaisin, että „historia opettaa”, kuten hän alkoi, että yksistään aseelliseen varusteluun turvautuvat valtiot ovat harvoin onnistuneet puolustamaan ulkonaista vapauttaan ja sisäistä rauhaa. Tämä historian opetus on varmasti oikeampi, mitä edustaja Tuorilan juhlallinen alkulause edellytti (Vasemmalta: Abessiniala). Kävihän maailmansodassa niin, joka on kaikille tuoreessa muistissa, että maailman militaristisimmat suurvallat ja samalla vähimmin valtiollisia vapauksia omaavat valtat sortuivat, Venäjä ja Saksa. Täällä mainitsi eräs edustaja Abessinian. Mutta Espanja on myös opettava. Siinä on juuri sopiva esimerkki siitä, kuinka sisäinen vapaus voi olla vaarassa, jos sotilasainekset eivät ole sen vapauden turvana. Onhan siinä maassa vallitseva murhenäytelmä kai saanut alkunsa siitä, että armeijan ylin johto on lähtenyt laillista hallitusta vastaan. Tämä siis puhuu saman historiallisen totuuden puolesta, kuin ne pari muutakin esimerkkiä, jotka mainitsin. Ennen kaikkea pienille maille on vaarallista ja vähemmän viisasta, joskus melkein narrimaista, että ne kalistelevat liian paljon aseita, pöyhkeilevät aseellisella voimalla ja rakentavat ulkonaisen vapauden taikka sisäisen turvallisuuden yksistään aseellisiin voimiin. Niillä on aina parhaitenkin varustettuina mahdollisuus joutua suurvaltojen pelinappuloiksi kansain keskinäisissä riidoissa ja niin muodostuu usein tosiaankin niille aseellinen varustelu, pöyhkeily, ärsyttävä politiikka naapurimaita kohtaan tässä suhteessa kaikkein vaarallisimmaksi.

Sama ed. Tuorila mainitsi hirmuisen summan, jonka naapurimaamme Venäjä käyttää aseelliseen varusteluun, hän mainitsi, että se nousee 20 miljardiin Suomen markkaan. Tämä osoittaa itse asiassa, että väkilukuun verraten se on puolta pienempi Venäjällä kuin meillä (Ed. Simojoki: Se on 10 kertaa suurempi! — Ed. Saarinen: Ampuja laskee väärin!). Ei se ole väärin, meillä nousee sotilasmenot noin miljoardiin markkaan, siis ne ovat 20 kertaa suuremmat Venäjällä kuin meillä, mutta Venäjän väkiluku 160 miljoonaa on enemmän kuin 20 kertaa meidän väkilu-

kumme 3 miljoonaa. Kuka tässä on väärin laskenut? (Ministeri Oksala: Tuorila on väärin laskenut!). Se siis osoittaa, että pienet kansat eivät voi, vaikka käyttäisivät ed. Saarisen viisautta, kilpailla suurten kanssa aseellisessa varustelussa. Ei nyt aseitten laita oli yksistään niin, että siinä ei määrä merkitse mitään, vaan yksistään laatu. Vaikkapa pienellä maalla ja pienellä kansalla olisi laadultaan samanlaiset aseet niin ne määrältään ovat kuin pisara mereen, eihän siinä kannata reuhtoa. Pienten kansain turvallisuus on siinä, että he hoitavat asiansa niin, että heitä ei voida käyttää suurten kansain pelinappuloina ja etteivät he suorastaan anna aihetta hyökkäykseen suurvaltain taholta. Suomi on tässä suhteessa hyvin paljon rikkonut ja ne ainekset, jotka ovat kansanvallalle vaarallisia, ovat siinä suhteessa kaikkein eniten rikkoneet. Suomi on puolustusvoimiinsa nähden kansanvallan ja tasavallan kannalta maailman heikoimpia valtioita ja se on sitä sisäiseen vapauteen ja turvallisuuteenkin nähden. Suomen puolustusvoimat on muodostettu epänormaalisissa oloissa. Siinä on kaksi osaa, vapaaehtoinen armeija ja pakollinen armeija. Edellisessä puheenvuorossa mainittiin, että tämä vapaaehtoinen armeija on jopa taloudellisesti riippuvainen muutamista yksityisistä, sen järjestön avustajista. Ne tietysti ovat suurkapitalistisia työnantajia. Minkäverran voi luottaa kansanvallan ja kansan vapauden kannalta sellaiseen osaan armeijaa, joka yksistään jo on taloudellisesti riippuvaisuussuhteissa muista kuin valtiovallasta (Ed. Voionmaa: Aivan oikea huomautus!). Kun asiat on näin, niin meidän pitäisi puhua hyvin pienellä suulla puolustuslaitoksen menojen suurentamisesta, pitäisi puhua puolustuslaitoksen uudelleenjärjestämisestä.

Täällä on hyvin paljon tuhlattu sanoja siihen, että työväki on epäluotettavaa puolustussuhteessa. Minun mielestäni on kyllä sanaa „isänmaa”, „isänmaanpuolustus” näinä aikoina niin paljon väärinkäytetty, että minä en tunne halua vakuuttaa työväen puolesta, että kyllä se puolustaa maata. Minusta tuntuu toisinaan, niin kuin siinä olisi jonkinlainen pelastus, että ne, jotka pahimmin riehtovat aseellisilla voimilla tuntisivat sitä vakavaa epäilystä, että heidän politiikkansa takana eivät ole sentään kansan laajat joukot. Näyttää

niinkuin eräänä aikana olisi tämä epätietoisuus varmimpana maan turvana seikkailevaa porvaristoa ja sen liepeillä esiintyviä väkivaltaliikkeitä vastaan.

Puhemies: Tämän asian käsittely keskeytetään.

Poisto päiväjärjestyksestä.

Puhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 3) asia.

4) Ehdotus laiksi teurastetun siipikarjan ja syötävän metsänriistan maastaviennistä.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 11 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 55, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 11.

Puheenvuoroja ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi. Asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kahden kirjelmän ohella tältä päivältä on eduskunnalle saapunut hallituksen esitykset n:ot 59—62, jotka nyt on edustajille jaettu.

Pöydällepanot:

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

5) Ehdotuksen laiksi valtiopäiväjärjestyksen 7 §:n muuttamisesta

sisältävän lakialoitteen johdosta laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 6;

**6) Ehdotuksen laiksi valtiopäiväjärjestyksen
7 ja 13 §:n muuttamisesta**

sisältävän lakialoitteen johdosta laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 7;

**7) Ehdotukset laeiksi oikeudenkäymiskaaren
17 luvun, 21 luvun 3 §:n ja 24 luvun 3 §:n,
maakaaren 1 luvun sekä rikoslain 17 luvun
muuttamisesta**

sisältävien, vuoden 1935 valtiopäivillä le-
päämään jätettyjen ehdotusten johdosta
laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 14;

**8) Ehdotuksen laiksi alusrekisterilain
muuttamisesta**

sisältävän hallituksen esityksen johdosta
laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 15;

9) Tieteellisen tutkimustyön edistämistä

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laa-
dittu sivistysvaliokunnan mietintö n:o 3;

**10) Korkeakouluopetuksen saattamista
tarkoituksenmukaisemmaksi**

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laa-
dittu sivistysvaliokunnan mietintö n:o 4;
sekä

**11) Ehdotuksen merimiehen työajasta anne-
tun lain muuttamisesta**

sisältävän lakialoitteen johdosta laadittu
työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 4.

P u h e m i e s: Kun edustajille on jaettu
valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 26 ja
ulkoasiainvaliokunnan mietinnöt n:ot 10,
11 ja 12, voitaneen nekin esitellä pöydälle-
pantaviksi.

Ehdotus hyväksytään.

Tämän jälkeen esitellään pöydällepanoa
varten ja pannaan pöydälle puhemiesneu-
voston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan
istuntoon:

**Ehdotuksen laiksi viennin säännöstelystä
eräissä tapauksissa**

sisältävän hallituksen esityksen johdosta
laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö
n:o 26;

**Bulgarian kanssa tehdyn kauppasopimuksen
hyväksymistä**

koskevan hallituksen esityksen johdosta laa-
dittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o
10;

Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on
saatettu asetus Bulgarian kanssa tehdyn
maksusopimuksen voimaansaattamisesta,

laadittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o
11; sekä

Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on
saatettu asetus Italian kanssa kauppavaihdon
ja siihen kuuluvien maksujen järjestelyä kos-
kevan väliaikaisen sopimuksen muuttami-
sesta tehdyn sopimuksen voimaansaatta-
misesta,

laadittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o
12.

P u h e m i e s: Eduskunnan seuraava
täysistunto on huomenna kello 12.

Täysistunto lopetetaan kello 23,05.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

33. Lauantaina 5 p. joulukuuta 1936

kello 12.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.	
Ainoa käsittely:	
1) Ehdotus valtion tulo- ja meno-	
arvioksi vuodelle 1937	832
Asiakirjat: Valtiovarainvalio-	
kunnan mietintö n:o 25; hallituksen	
esitys n:o 1; rah. al. n:ot 1—258.	
2) Asetus Bulgarian kanssa tehdyn	
maksusopimuksen voimaansaattami-	
sesta	865
Asiakirjat: Ulkoasiainvaliokun-	
nan mietintö n:o 11; mainittu asetus.	
3) Asetus Italian kanssa kauppava-	
vaihdon ja siihen kuuluvien maksujen	
järjestelyä koskevan väliaikaisen sopi-	
muksen muuttamisesta tehdyn sopi-	
muksen voimaansaattamisesta	„
Asiakirjat: Ulkoasiainvaliokun-	
nan mietintö n:o 12; mainittu asetus.	
4) Ehdotukset laeiksi oikeudenkäy-	
miskaaren 17 luvun, 21 luvun 3 §:n	
ja 24 luvun 3 §:n, maakaaren 1 luvun	
sekä rikoslain 17 luvun muuttami-	
sesta	—
Asiakirjat: Lakivaliokunnan	
mietintö n:o 14; vuoden 1935 vp:ltä	
lepäämässä olevat edellämainitut laki-	
ehdotukset.	
5) Ehdotus toivomukseksi tieteelli-	
sen tutkimustyön edistämisestä	865
Asiakirjat: Sivistysvaliokun-	
nan mietintö n:o 3; ed. Cajanderin	
y. m. toiv. al. n:o 58.	
6) Ehdotus toivomukseksi korkea-	
kouluopetuksen saattamisesta tarkoi-	
tuksenmukaisemmaksi	„
Asiakirjat: Sivistysvaliokun-	
nan mietintö n:o 4; ed. Cajanderin	
y. m. toiv. al. n:o 59.	

Siv.

Ensimmäinen käsittely:	
7) Ehdotus laiksi eräiden Bulga-	
rian kanssa tehdyn kauppasopimuksen	
määräysten hyväksymisestä	868
Asiakirjat: Ulkoasiainvaliokun-	
nan mietintö n:o 10; hallituksen esi-	
tys n:o 53.	
8) Ehdotus laiksi viennin säännös-	
telystä eräissä tapauksissa	869
Asiakirjat: Valtiovarainvalio-	
kunnan mietintö n:o 26; hallituksen	
esitys n:o 47.	
9) Ehdotus laiksi alusrekisterilain	
muuttamisesta	„
Asiakirjat: Lakivaliokunnan	
mietintö n:o 15; hallituksen esitys	
n:o 52.	
10) Ehdotus laiksi valtiopäiväjär-	
jestyksen 7 §:n muuttamisesta	„
Asiakirjat: Perustuslakivalio-	
kunnan mietintö n:o 6; ed. Niukka-	
sen y. m. lak. al. n:o 3.	
11) Ehdotus laiksi valtiopäiväjär-	
jestyksen 7 ja 13 §:n muuttamisesta	
„	
Asiakirjat: Perustuslakivalio-	
kunnan mietintö n:o 7; ed. Ampujan	
y. m. lak. al. n:o 4.	
12) Ehdotus laiksi merimiehen työ-	
ajasta annetun lain muuttamisesta ..	„
Asiakirjat: Työväenasiainva-	
liokunnan mietintö n:o 4; ed. Sund-	
strömin y. m. lak. al. n:o 57.	
Esitellään:	
13) Hallituksen esitys n:o 58 li-	
säyksistä vuoden 1936 tulo- ja meno-	
arvioon	„
14) Hallituksen esitys n:o 59 laiksi	
kiellosta käyttää poliittisia tunnus-	
merkkejä eräissä tilaisuuksissa	„

15) Hallituksen esitys n:o 60 määrärahan myöntämisestä valtion viljavarastorahaston lisäämiseen

16) Hallituksen esitys n:o 61 laiksi lisämaan antamisesta Kuusamon kunnassa oleville pienille taloille sekä samassa kunnassa olevien viljelys- ja asuntoalueiden muodostamisesta itsenäisiksi tiloiksi 22 päivänä toukokuuta 1931 annetun lain muuttamisesta

17) Hallituksen esitys n:o 62 määrärahan myöntämisestä valtion tykki-tehtaan perustamista ja Helsingin asevarikon korjauspajan siirtoa varten ..

Puhetta johtaa puhemies H a k k i l a.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Hänninen, Kaijalainen, Kannisto, Karveti, Oksanen, Salovaara ja Sundström.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tämän päivän istunnosta yksityisasiain vuoksi ed. Sundström sekä virkatehtävän takia ed. Karveti.

Itsenäisyyspäivän jumalanpalvelus.

Puhemies: Valtiopäivien juhlamenojen ohjaajalta on saapunut kirjelmä, jonka sihtööri lukee:

Sihtööri lukee:

„Helsingissä, 28 päivänä marraskuuta 1936.

Eduskunnan Puhemiehelle.

Juhlamenojen ohjaajaksi määrättyinä kunnioittaen kutsun Teidät, Herra Puhemies, sekä Eduskunnan Varapuhemiehet ja

Siv.

870

871

Edustajat Suurkirkossa joulukuun 6 päivänä 1936 klo 12 pidettävään itsenäisyyspäivän jumalanpalvelukseen.

Rafael Hakkarainen.”

„Helsingfors, den 28 november 1936.

Till Riksdagens Talman.

I egenskap av tillförordnad ceremonimästare har jag äran härmed inbjuda Eder, Herr Talman, och Riksdagens Vicesalmän och Riksdagsmän till den gudstjänst, som på självständighetsdagen den 6 december 1936 förrättas i Storkyrkan kl. 12.

Rafael Hakkarainen.”

Puhemies: Kehoitän edustajia täsmälleen kello 11,50 kokoontumaan huomenna Säätytalon edustalle.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1937.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 25 valmistelevasti käsitellyt hallituksen esitys n:o 1 valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1937 sekä rah. al. n:ot 1—25 esitellään ainoaan käsittelyyn.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25.

9 Pl.

Yleiskeskustelu:

Ed. M. R y ö m ä: Herra puhemies! Tämä meidän puolustusbudjettimme on sen laatuinen, että siinä ilmeisesti on otettu huomioon ne ohjeet, mitä eräässä armeijan keskuuteen levitetystä lentokirjasesta annetaan. Sanotaan seuraavaa: „Sota ei enää ole armeijain sota toisiaan vastaan, vaan

koko kansan sota toista kansaa vastaan. Sotatapauksessa on meidän siis ei ainoastaan lähetettävä, kuten ennen mies talosta kaksi parhaasta, ei ainoastaan nostatettava jalkeille ja aseistettava maan koko aseihin kykenevä miespuolinen väestömme, siis ei ainoastaan luotava todellinen kansanarmeija, vaan meidän on otettava maan koko talouselämä maanpuolustuksen palvelukseen. Tämä merkitsee teollisuuden, kaupan, merenkulun, maatalouden, kalastuksen jopa eräiden tieteenhaarojenkin alistamista maanpuolustuksen etujen mukaiseen valvontaan ja määrättyjen alaisuuteen niiden tuotannon ja toiminnan suhteen.” Ja tämä lentokirjanen jatkaa: „Tämän mukaisiin rauhanaikaisiin valmistelutehtäviin on luonnollisesti jo ryhdytty.” Tämä ilmeneekin tästä puolustusbudjetista, joka ulottuu miltei kaikkien pääluokkien kohdalle. Siinä on kyllä muistettu aivan kaikki paitsi luonnollisesti varsinaisen miehistön ja alemman päällystönkin olosuhteet, jotka suuressa määrässä on laiminlyöty.

Erikoisesti tällä hetkellä viimeaikaisten sanomalehti uutistenkin perusteella herättää huomiota se puolustusteollisuuden laajentaminen, joka näyttää olevan käynnissä. Tässä suhteessa haluaisin eräitä kysymyksiä tehdä herrä puolustusministerille. On mainittu klooritehtaasta, joka on perusteilla Äetsään. Kun siitä ensimmäisen kerran oli julkisuudessa tietoja, esitettiin, että tämä tehdas tulisi perustettavaksi saksalaisen pääoman varassa. Sen jälkeen kyllä on näkynyt eräänlaisia korjauksia tähän uutiseen, että pääomat olisivatkin Englannista peräisin, mutta kuitenkin on syytä tiedustella, onko kysymyksessä jonkinlainen saksalaisen yhtiön naamiointi tällä englantilaisella vai onko se viimeinen tieto suorastaan virheellinenkin. Joka tapauksessa on myös syytä tiedustella, mihinkä tarkoitukseen nyt puolustuslaitos tarvitsee tällaisia klooritehtaita, typpitehtaita ja muita kaasutehtaita, minkälaisia kaasuja sotalaitos, puolustusministeriö tarvitsee, aiotaanko ruveta myrkkyykaasuja täällä valmistamaan. Aivan uusin on sitten tykkitehtaitten perustamispuuha. Ne esitetään ruotsalaisen Bofors-yhtiön kanssa tehdyn sopimuksen perusteella rakennettaviksi. Mutta eikö ole niin, että tämä Bofors-yhtiö on osa saksalaisesta Krupp-yhtiöstä ja

tämä Krupp-yhtiö taas muodostaa hyvin oleellisen osan nykyisen saksalaisen niin sanotun demokratian aineellisesta perustasta, josta eilen jotkut IKL:n edustajat puhuivat.

Tärkeintä kuitenkin on, että puolustuslaitokseen nähden otetaan huomioon se, mitä ed. Wiikkin täällä eilen lyhyesti mainitsi, että annetaan takeet siitä, että se on ensinnäkin Suomen puolustuslaitos ja toiseksi, että se on Suomen puolustuslaitos. Ja tähän nähden taas antavat eräät armeijan aikakauslehdet esimerkkejä sekä niistä yleisistä periaatteista, joita meidän puolustuslaitokseemme nähden on voimassa, että myös näiden yleisten periaatteiden eräistä sovellutuksista. Niinpä kirjoittaa aikakauslehti nimeltä „Kaartilainen” — se esittäytyy Suomen Valkoisen Kaartin lehtenä, joka ilmeisesti myöskin on puolustuslaitoksen alainen — seuraavia ajatuksia: „Historia osoittaa, että siellä, missä sodan ja politiikan johto on keskitetty saman miehen lujiin, vankkumattomiin käsiin, on parhaiten vältetty ikävyydet ja tappiot ja siellä on saatu aikaan suuria politiikan ja sodankäynnin yhteistyöllä.” Minun mielestäni tämä periaate on jokseenkin sama, kuin mitä äärimmäisen oikeiston taholla esitetään yhden miehen diktatuurista, ennen kaikkea sodan näkökohtia silmällä pitäen. Lehti jatkaa: „Sodan päämääriin päästään ainoastaan hyökkäysluontoisen sodankäynnin kautta. Sen vuoksi ensimmäisenä valmiiksi ehtinyt armeija ottaa, jos suinkin mahdollista, aloitteen käsiinsä menemällä rajan yli ja hyökkäämällä viholisalueelle sotasuunnitelman edellyttämien päämäärien saavuttamiseksi.” Minun mielestäni tämä riittäisi vastaukseksi ed. Saarisen eiliseen puheenvuoroon, jossa vakuutettiin, että minkäänlaisia hyökkäysnäkökohtia ei meidän puolustuslaitoksemme keskuudessa ollenkaan voitaisi esittää. Ja edelleen tätä periaatteellista pohjaa saman lehden, saman numeron ja saman kirjoituksen mukaan: „Mutta historia osoittaa muutakin. Sodan kärsimykset ja yhteiset vaarat ovat toisaalta vaikuttaneet kohottavasti ja puhdistavasti kansaan... Ne tuovat uutta elinvoimaa ja sytyttävät uusia voimakkaita virtauksia... Sodissahan on kunkin kansan parhaat, ylevimmät muistot.” Jollei tämä ole suoranaista sodan

ihannoimista, sodan tekemistä päämääräksi ja tavoiteltavaksi ihanteeksi kansalle, niin sitten minä en tiedä, mikä sitä olisi.

Eräs armeijan virkamies, joka esitellään kontra-amiraalin tittelillä, nimittäin von Schoultz, kirjoittaa eräässä julkaisussa, joka on tänä syksynä jaettu edustajille, nimittäin „Toukokuun 16 päivä” m. m. seuraavaa: „Kaikki sisäiset riidat, niin kansalliset kuin yhteiskunnalliset erimielisyydet on tasoitettava... Puolustusrintamalle ovat vaarallisia esim. kieli- tai uskontoriidat taikka luokkayllytykset ja -riidat j. n. e.” Minä luulen, että jokainen voi arvata, mitä tämä kirjoittaja, sikäli kuin tunnetaan hänen mentaliteettinsa, tarkoittaa luokkayllytyksillä, ja mitä hän siis tarkoittaa niiden poistamisella, ja silloin myös voidaan otaksua, että tämäkin on eräs sen ensimmäisenä mainitun yleisen periaatteen sovellutus, koko kansan alistamista yhden miehen diktatuuriin.

Mutta näitä yleisiä periaatteita sovelletaan vielä muillakin tahoilla. M. m. „Suomen Sotilas”-niminen lehti, joka esittäytyy Armeijan Aikakauslehtenä, Vapaussodan Invalidien Liiton ja Suomen Sotilaskotiliiton äänenkannattajana, kirjoittaa tämän vuoden maaliskuun toisessa numerossaan m. m. seuraavaa: „Materialistinen maailmankatsomus ei tunne muuta kuin itsekkäitä pyyteitä. Marx ja Engels ivailivat puhetta rakkaudesta. On aivan luonnollista, että materialistinen maailmankatsomus synnyttää itsekkyydsmoraalin niin yksilöllisessä kuin kansallisessa mielessä. Sen vuoksi on hulluutta ajatella, että tällaisella elämän perustalla olevat yksilöt tai kansat olisivat vilpittömässä mielessä maailmanrauhan vartijoita.” Ei voitane olla eri mieltä, ettei tässä esitettäisi, siis armeijan aikakauslehdessä, varsin yksipuolisia puoluepoliittisia näkökohtia juuri vasemmistoa vastaan.

Mutta eivät nämä kannanilmaisut suinkaan tähän rajoitu. Sama lehti samassa numerossa esittää toimituksen puolesta m. m. seuraavaa: „Bolshevismin tunnusomaisia piirteitä on alusta alkaen ollut mitä puistattavin raakuus. Bolshevismin julmuudesta on todisteena se väkivalta ja sorto, minkä alaiseksi suuri osa Venäjän kansaa on vuosien kuluessa joutunut. Missä ikinä bolshevikit ovat liikkeellä — kuten esim. tätä kirjoitettaessa Espanjassa —

siellä barbaria kukoistaa.” Joskaan tässä ei aivan suoraan sanota kirjoittajan tarkoituksia, niin ei myöskään voi jäädä epäilyksiä hyvin monellekin haaralle ulottuvista ulkopoliittisista kannanotoista. Mutta tämä äskennämainittu kirjanen, jonka antamaa yleisohjetta puolustusbudjettia laadittaessa varmaan on noudatettu, se kyllä antaa parhaita esimerkkejä armeijan puolueettomuudesta niin sisä- kuin ulkopoliittisessa suhteessa. Sen tekee luonnolliseksi jo se, että tämän kirjasen kirjoittaja on Ajan Suunnan päätoimittaja Kallia. Tässä kirjasessa esitetään myöskin seuraavanlaisia ulkopoliittisia kannanottoja: „Meidän on itsemme tunnustettava, että Suomella on odotettavissa määrätyissä olosuhteissa Neuvostoliiton taholta joko itsenäisen valtakunnan täytettäväksi mahdottomia nöyryyttäviä vaatimuksia tai suorastaan avoin hyökkäys meitä vastaan... Neuvostoliitto onkin ainoa lähimaa, jonka etuihin ei kuulu Suomen säilyminen itsenäisenä.” Nämä esimerkit ovat aivan avointa vihamielisyyden lietsontaa meidän yhtä naapuriamme vastaan (Ed. Kares: Vai niin, vai niin!). Mutta millä tavalla esittelee tämän kirjasen eräs armeijan aikakauslehti, nimittäin Kaartilainen-lehti, tällä kertaa n:o 5. Tästä kirjasesta sanotaan siinä seuraavaa: „Se on tarkoitettu sekä puolustuslaitoksemme vastustajien että ystävien luettavaksi ja kirjoitettu kiihkottomasti ja asiallisesti sivuuttaen kaikki muut kansaamme repivät kiistakysymykset.”

Ja nyt minulla on syytä siirtyä niihin toisiin näkökohtiin, jotka tässä kirjasessa esitetään, jotka tällä kertaa koskevat sisäpolitiikkaa. Ensiksikin, missä tarkoituksessa tämä kirjanen on välittömimmin julkaistu ja missä tarkoituksessa sitä kai siis myöskin jaettiin juuri vaalien aattona reserviharjoituksissa oleville asevelvollisille (Ed. Räisänen: Mutta Kallia ei päässyt eduskuntaan, vaikka kirjoitti kirjasen!). „Edessä olevissa vaaleissa”, tällä sanotaan, „ratkaistaan m. m. kysymys siitä, saadaanko jatkuvasti turvatuiksi nämä määrärahat (nimittäin perushankintamäärärahat), jotka ovat välttämättömiä, jottei kansamme tarvitse lähettää poikiaan aseetomina maata puolustamaan. Sosialidemokraattinen puolue on asettanut vastustamaan määrärahojen myöntämistä.” Ja edelleen: „Marxilainen, tilanteen toivotto-

muutta valheellisesti kuvaileva propaganda on valtakunnalle vaarallisena estettävä ja ellei siitä muulla keinoin voida tehdä loppua, on koko tuo yhteiskunnan vastainen, köyhien kansankerrosten hartioilla ratsastava puolue hävitettävä.” Tämä on kyllä varsin omalaatuista „kansaamme repivien kiistakysymysten sivuuttamista” ja on kyllä ehdottomasti liikaa, että tämäntapaisia näkökohtia esitetään armeijan keskuudessa. Missä tarkoituksessa, herra puolustusministeri, vaaditaan armeijan keskuudessa Suomen sosialidemokraattisen puolueen lakkauttamista, onko se puolueetonta puolustuspolitiikkaa, vai onko se fascistista sisäpolitiikkaa? Minä luulen, että se on jälkimmäistä (Ed. Moilanen: Kuka se on sitä vaatinut?).

Juuri nykyisessä tilanteessa on hyvin tärkeätä, niinkuin eilisessä ulkopoliittisessa keskustelussakin, huomautettiin, minkälainen suhtautumisemme on imperialististen valtioiden pyrkimyksiin, ettei ainakaan jouduta niiden astinlaudaksi. Satuain äskettäin silmäilemään erästä englantilaista kirjaa, tänä vuonna ilmestynyttä, se ei ole minkään puoluemiehen kirjoittama ja m. m. kansainvälisesti tunnetut tiedemiehet Bertrand Russell ja Albert Einstein antavat siitä varsin kiittävän lausunnon. Tässä kirjassa esitetään varsin huolestuttavia tietoja, jotka läheisesti koskevat meidänkin maatamme. Tämän johdannoksi kannattaa mainita, että tunnettu kai on se strateginen suunnitelma, mainittuna niin sanotuksi Hoffman-suunnitelmaksi, jossa esitetään ne pyrkimykset, joita nykyinen Saksa aikoo sotaan nähden toteuttaa, ja juuri tätä taustaa vastaan kannattaa näihin meidänkin maatamme koskeviin huomautuksiin ja esityksiin kiinnittää huomiota. Tässä kirjassa esitetään m. m., että heinäkuussa 1934 olisi Lontoossa pidetty eräs neuvottelu, johon lukuunottamatta erästä ruotsalaista kenraalia, nimeltään de Champ, olisi osallistunut eräs saksalainen amiraali nimeltä Gadow ja sitäpaitsi eräs varsin huomattava meidänkin sotilashenkilömme, jonka nimen hienotunteisuussyistä jätän mainitsematta, mutta jonka ehkä kaikki muutenkin saattavat arvata. Ja tämä kirja, joka näyttää perustuvan varsin vakuuttaville tosiasioille, se esittää, että tässä salaisessa tai puolisalaisessa kokouksessa olisi suunniteltu Ahvenanmaan linnoittamista ja olisi

päätetty tai ainakin pidetty päämääränä tämän Ahvenanmaan linnoittamisen pohjalla yleistä skandinaavista sotilasliittoa juuri nykyiseen Saksaan nojautuen. Ja tässä kirjassa esitetään myöskin tietoja eräästä toisesta kokouksesta, joka olisi loka-kuussa 1935 pidetty Rominten-nimisessä paikkakunnassa Puolassa ja siihen neuvotteluun olisi osallistunut paitsi Göringiä, Gömbösiä ja puolalaista Radzivilia samainen meidän sotilashenkilömme ja tässä neuvottelussa tällä kertaa olisi keskusteltu lentotukikohtien perustamisesta juuri Suomeen, ilmeisesti juuri tämän saman saksalaisen Hoffmannin suunnitelman tarkoitusperien mukaisesti. Tästä jälkimmäisestä en nyt tiedä sen enempää, mutta ainakin on näkynyt julkisuudessa varsin monessa yhteydessä, että tätä Ahvenanmaan linnoittamista on viime aikoina oikeiston taholta alettu hyvin voimakkaasti propagoida, eikä ainoastaan IKL:n, vaan myöskin virallisesti armeijan taholta, sikäli kuin tämä äsken mainittu lentokirjanen saadaan pitää eräänä armeijan virallisena kannan ilmaisuna, koska sitä siellä myöskin on armeijajohdon taholta jaettu (Ed. Kares: Onko se väärin, herra ilmiäntaja!). Tässä kirjassa esitetään Ahvenanmaan linnoittamista seuraavalla eittämättömällä tavalla. Kaikkein tärkeimpänä tehtävänä meidän puolustusrintamassamme tässä pidetään „Ahvenanmaan linnoittamista ja varustamista, niin että se taatusti pysyy Suomen hallussa Pohjanlahden lukkona.” Tämän vaatimuksen, kun katsotaan sitä juuri äskeisten saksalaisten suunnitelmien taustaa vastaan, toiseksi huomioonottaen sen, että Ahvenanmaa kansainvälisillä sopimuksilla on määrätty linnoittamattomaksi, ja kolmanneksi, että meidän omat sotilaalliset näkökohtamme eivät missään tapauksessa tätä linnoittamista vaatisi, voidaan kyllä katsoa palvelevan kaikkia muita kuin oman maamme tarkoitusperiä.

Olen aikaisemmin tänä syksynä jo esittänyt esimerkin siitä, mitenkä armeijan keskuudessa harjoitetaan toimintaa, jota edelleenkin ei voida pitää muuna kuin varsin oikeistolaisena propagandana, nimittäin sen, että armeijan eräänlaiseksi yleiseksi lauluksi on otettu Saksan natsilaisen armeijan varsinainen laulu nimittäin Horst Wessel, ja että sitä suurella tarmolla opetettaisiin saksankielisin sanoin meidän ase-

velvollisillemme. Tämä kerrotaan tapahtuneeksi ainakin viime elokuussa Uudenmaan rykmentin neljännen komppanian toisen pataljoonan kesäleirillä n. s. Isolla saarella ja näihin harjoituksiin olisi siinä yhteydessä osallistunut ainakin 70—80 alokasta. Samassa yhteydessä on näitten laulujen harjoittaja esimerkkinä näille alokkaille kertonut, samalla valittaen heidän oppimattomuuttaan, että muissa osastoissa tämä laulu — saksankielisin sanoin — menee jo aivan sujuvasti. Ilmeisesti sillä siis on varsin laaja ja yleinen käytäntö meidän armeijamme keskuudessa.

Esimerkkinä siitä taas, minkälaista puolueettomuutta harjoitetaan suojeluskuntien keskuudessa, pyydän saada lukea otteen eräästä suojeluskuntakouksen pöytäkirjasta: „Ote. Pöytäkirja, pidetty Turtolan suojeluskunnan vuosikokouksessa Turtolan kansakoululla tammikuun 28 päivänä 1936. 7 §. Suojeluskunnan esikunnan esityksestä otettiin harkittavaksi, minkälaisiin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä niitten suojeluskuntalaisten suhteen, jotka kuuluvat jäseninä Kemin Osuuskauppaan tai muuten kannattavat mainittua liikettä, jonka toiminta ulottuu myös Turtolan suojeluskunnan alueelle . . . Vuosikokous oli yksimielinen siitä, että kukaan oikean suojeluskuntahengen omaava suojeluskuntalainen ei voi olla Kemin Osuuskaupan jäsenenä eikä myöskään minkäänlaisissa liike- tai muussa yhteydessä mainitun osuuskaupan kanssa . . . Kokous päätti kehoittaa esikuntaa toimittamaan tiedon vuosikokouksen pöytäkirjan tästä pykälästä kaikille Turtolan suojeluskunnan jäsenille. Kokouksen puolesta: Aarne Hilli, Chr. Kallioniemi. Jäljennöksen oikeaksi todistaa virallisesti paikallispäällikkö K. M. Lantto.”

Kun siis jo edistysmieliseen osuuskauppaliikkeeseen otetaan näin puoluepoliittinen näkökohta, niin minkälaista puoluepolitiikkaa sitten harjoitetaan suojeluskunnan keskuudessa kaikkeen muuhun toimintaan nähden meidän maassamme.

Eilen puhuttiin useissa puheenvuoroissa puolustustahdosta ja valitettiin sen puuttumista kansamme keskuudesta (Oikealta: Onko puhujalla sitä!). Tässä yhteydessä myöskin eräs edustaja, nimittäin ed. Tuorila, luki erään meidän ohjelmakohtamme, jossa esitettiin se periaate, että työväki ei kaikissa olosuhteissa ja kaikkina historian

hetkinä ole valmis maataan puolustamaan. Tämä on erinomainen ajatus. Eräänä esimerkkinä sen soveltamisesta aikaisemmin historiassa on m. m. Venäjän vallankumous, jolloin Venäjän sotilaat kieltäytyivät menemästä rintamalle ja sen sijaan toimeenpanivat tsaarinvallan kukistamisen, ja eräänä seurauksena tästä kieltäytymisestä oli myöskin se, että meidän maamme saattoi saavuttaa itsenäisyyden. Minä luulen, tai en tiedä, vaikka ed. Tuorila ei olisi tästä niinkään tyytyväinen. Mutta kyllä on myöskin toisenlaista suhtautumista puolustuskysymykseen. Kyllä työväki kaikkialla maailmassa on valmis puolustautumaan silloin kuin sen oikeuksia todella uhataan ja silloin kun todella voidaan antaa sille takeita siitä, että niitä puolustusvoimia, joita pannaan pystyyn, että niitä käytetään, kaikki takeet antaen, todella valtakunnan hyväksi. Katsokaa vain Espanjaan, millä sankaruudella työväki siellä taistelee kansanvallan ja maan itsenäisyyden puolesta (Vasemmalta: Ja laillisen hallitusvallan!). Samalla tavalla kyllä myöskin kaikkialla muualla maailmassa työväki on valmis taistelemaan silloin kuin sille voidaan antaa takeet siitä, että taistelu ehdottomasti kohdistuu valtakunnan vihollista vastaan.

Tämän maan porvaristo on jo kahdenkymmenen vuoden ajan esittänyt satua itäisestä perivihollisesta muka meidän maamme uhkaamassa, mutta tämän tarun pohjalla, kuten juuri oikeistolaiset puhujat ovat valittaneet, ei ole kovin voimakasta puolustustahtoa saatu syntymään. Minä kehoittaisin heitä yrittämään myöskin sitä, että esitettäisiin se todellinen vaara, joka meidän maattamme uhkaa, nimittäin Saksan taholta, ja minä luulen, että silloin paljon lyhyemmässä ajassa voitaisiin saada se kaivattu puolustustahto heräämään (Oikealta: Ryömä puolustaa sitä vuoden alusta!). Suomen kansa samoin kuin kaikki muutkin kansat ovat valmiit puolustautumaan todellisia vihollisia vastaan. Mutta yhtä kylminä ne pysyvät silloin kuin ne näkevät vaaran, että näitä puolustusvoimia voitaisiin käyttää ei puolustukseen vihollista vastaan, vaan väärinkäyttää hyökkäykseen valtakunnan ystäviä vastaan. Niin pian kuin täydelliset takeet voidaan antaa, niin pian voidaan myöskin toivoa myönteisempää suhtautu-

mista, mutta näitä takeita ei toistaiseksi ole haluttu antaa eikä niitä mahdollisesti myöskään ole pystytty antamaan (Ed. Kares ja ed. Riipinen: Kommunistin puhe! — Ed. Räisänen: Älä anna väärää todistusta, rovasti!).

Ed. Kivisalo: Herra puhemies! Kun puhutaan niin vakavasta ja nykytärkeästä asiasta kuin maanpuolustuksesta, sen itäisyyden ja kunnian säilyttämisestä, niin siinä keskustelussa pitäisi pyrkiä samaan objektiivisuuteen ja asiallisuuteen, johonka täällä on pyritty muissakin asioissa ja eräissä asioissa jo päästykin (Oikealta: Sanokaa se Ryömälle!) — no, ennenkaikkea minä tahtoisin sen sanoa sinne oikealle. Asianlaita on niin, että ihmiset eivät tule yhteen ääneen määkiviksi lampaiksi siinä mielessä, että jokaisessa asiassa ja sen jokaisessa yksityiskohdassa oltaisiin samaa mieltä. Tällaista ihmisten laumaelämäiksi muuttumista vastaan puhuu koko ihmiskunnan historia, joka, samalla kun se osoittaa kehitystä yksilöllisyydestä yhteiskunnallisuutta kohti, kuitenkin osoittaa myös kehitystä yksilöiden ja ryhmien erikoistumista kohti. Tällaisen historiallisen totuuden edessä ei mikään ryhmä tai puolue ole oikeutettu asettamaan elämänohjeekseen vaatimusta, että kaikkien pitää olla joka asiassa ja jokaisessa yksityiskohdassa samaa mieltä kuin he, vaan paremminkin on asetettava elämänohjeeksi se, minkä asettivat aikoinaan Rochdalen köyhät kankurit sanoessaan: „Suurissa asioissa yksimielisyyttä, pienissä asioissa suvaitsevaisuutta ja kaikissa asioissa rakkautta.”

Maanpuolustus on sellainen suuri asia, jonka Suomen kansa itsepuolustusasiana täysin yksimielisenä hyväksyy. Tässä kamarissa ei ole erimielisyyttä siitä, onko tätä maata puolustettava vaiko ei. Niinkuin häkkiin suljettu lintu ikävoi vapautta niin myöskin sitä ikävoi jokaisen vieraan valtion alaisuudessa kärsivä kansa, ja meidänkin kansamme iloitsee tästä vapaudesta, kun se on saavutettu. Tai ottaakseni toisen esimerkin: suuri osa Suomen pienviljelijäväestöstä on entisiä torppareita, josta asemasta he pyrkivät tilustensa omistajiksi, ja niin paljon kuin pienviljelijäin elämässä onkin vaikeuksia ja puutteita, ei kukaan heistä varmastikaan pyri takaisin torpparin epävakaiseen asemaan. Kuten työväki

pyrkii vapauteen työnantajain mielivallasta ja työmaaterrorista ja muusta riippuvaisuudesta, mikä monin paikoin vielä rehoittaa, niin pyrkivät työläiset myös Suomen kansalaisina olemaan vapaita vieraan kansan holhouksesta, eikä muuten voi ollakaan, sillä vapaus ei voi ainakaan ajan oloon vallita millään alalla, jos muilla aloilla rehoittaa orjuus ja riippuvaisuus. Ja niinkuin sosialidemokratia pyrkii yhteiskunnalliseen oikeamielisyyteen kansakunnan sisäisessä elämässä, niin samaan oikeamielisyyteen se pyrkii kansojen välisissä suhteissa. Tämä edellyttää, että kansan on huolehdittava oikeuksiensa puolustamisesta, niinkuin kunkin puolueen ja ryhmän on kansan sisäisessä elämässä oikeuksistaan huolehdittava.

Näiden teoreettisten seikkojen lisäksi voi mainita käytännöllisenkin edun, josta johtuu edelläesitetty työväen kanta. Jos tänne vieras valloittaja hyökkää, niin työväkihän siitä enimmänsä saa kärsiä, jos näin onnettomasti kävisi, sillä varmasti porvarilliset osaisivat jollakin tavalla järjestää asiansa niin, että he nahkansa ja omaisuutensa pelastaisivat, niinkuin osasivat varsin taitavasti venäläisen sortovallan aikana tehdä. Työväki tuosta ikävyydestä raskaimman taakan saisi kantaa ja epäilemättä porvarit tuon uuden sortajan kanssa olisivat samantyyppisessä veljeydessä työväen oikeuksien polkemisessa kuin olivat aikoinaan venäläisten kanssa. Tuona synkkänä aikana oli työväen taisteltava sekä tätä vierasta valtaa vastaan että sen kanssa monin tavoin työväkeä vastaan yhtynyttä taantumuspörvää vastaan. Tuona aikana kasvoi ja juurtui työväen mieliin sosialidemokraattisen puolueen valistamana luja vakaumus Suomen valtiollisen itsenäisyyden välttämättömyydestä ja tämä ilmeni jo Turun puoluekokouksessa 1899 hyväksytyssä puolueohjelmassakin, jossa sanotaan, että perusedellytyksenä työväenluokan vapauteen on Suomen valtiollisen itsenäisyyden säilyttäminen ja sen kehittäminen.

Minä olen viipynyt näissä tosiasioissa osoittaakseni, miten perättömiä ovat ne syytökset, mitä meitä vastaan täällä eilen tehtiin. Niinkuin on selvää, että jokainen puolustaa kotiaan, jos sinne rosvot yrittävät ja niinkuin todella tehtiinkin Lapuan liikkeen aikana, jolloin muiluttajat yön pimeydessä tunkeutuvat moniin työläisten

koteihin, niin on periaatteellisesti selvää, että myöskin yhteistä kotia puolustetaan.

Mutta tästä kaikesta ei johdu eikä tule vasta johtumaan, että me kilpailisimme sotakiikhoilijain kanssa asevarusteluissa ja jättäisimme kaikki muut maanpuolustuskeinot huomioonottamatta, ikäänkuin niitä ei olisiakaan. Paitsi sitä, että tämä tällainen kilpailu olisi aivan järjetöntä, olisi se toivotontakin, sillä meillä ei ikinä päästä siihen, että meillä asevarustelu olisi niin pitkällä, että se näitä varustelukiihkoilijoita tyydyttäisi. Heidän vaatimuksensa ovat yhtä rajattomia kuin korkeuksien avaruus, yhtä rajattomia kuin näiden kiihkoilijain mielikuvitus kaikkine kummituslentokoneineen.

Asevarustelu ei suinkaan ole ainoa keino maanpuolustukseksi eikä tekniikan sana suinkaan ole tälläkään alalla viimeinen sana. Tämän osoittaa historia vastoin ed. Tuorilan suurella päätöksellä eilen esittämiä väitteitä. Vanha Rooman valtakunta oli joka tapauksessa aseellisesti kuten muutenkin monin verroin etevämmin varustettu kuin ne, joita vastaan se soti, mutta se ei kuitenkaan voinut säilyä, vaan hajosi alkutekijöihinsä. Napoleonin maailmanvalta oli niinkään sekä teknillisesti että muuten varustettu etevämmin kuin ne, joiden kanssa sotiessa se sortui, ja syy oli yksinkertaisesti se, mikä täällä eduskunnassakin on monasti sanottu, että parhainkin puolustuslaitos on heikko, jos se on liian raskas. Jos kansan hartioille sälytetään enemmän rasituksia kuin se jaksaa kantaa ja sen oikeutetut ja ajanvaatimat uudistukset lyödään laimin, niin kyllä silloin maanpuolustuksen kanssa on vähän niin ja näin, olkoot teknilliset varusteet miten etevät tahansa.

Mitä tulee erityisesti tähän valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitettyyn sosialidemokraattisten vastalauseeseen, on huomattava, että nämä menot valiokunnan enemmistön ehdottamina ovat pyörein luvuin 604,200,000 mk. ja valiokunnan sosialidemokraattisten jäsenten vastalauseissa esitetty vähennykset tekevät yhteensä niinkään pyörein luvuin 49,700,000 mk. Sosialidemokraattien vastalauseessa siis ehdotetaan vain niin vähäistä kuin 8 % vähennystä. Jos siis maanpuolustusta mitataan yksinomaan markkojen luvun mukaan, joka ei ole oikea mitta, mutta vaikka senkin mukaan mitataan, niin sosialidemokraattien

erimielisyys ei suinkaan tässä ole suuri. Sitä paitsi, eihän hallitukseen ehdottanut niin suurta summaa kuin nyt valtiovarainvaliokunta ehdottaa, vaan hallitus ehdotti useita miljoonia pienemmän summan. Kuitenkaan ei hallitusta ole moitittu puolustuskylmäksi eikä muilla rumilla syytöksillä, joita me saimme kuunnella eilen illalla monta tuntia.

Ed. Tuorilalle pyydän huomauttaa, että me kansanmiehet, jotka emme ole käyneet korkeita kouluja, odottaisimme sellaiselta mieheltä kuin kahdenkertaiselta tohtorilta ja professorilta jotakin, joka asiaa jollakin tavalla valaiseisi. Mutta me olemme ed. Tuorilan suhteen tässä suuresti pettyneet. Hänen puheensa, mitä hän täällä on pitänyt sekä nyt että ennen, on ollut moneen kertaan vatkattuja juttuja, joille hän ei ole viitsinyt keksiä edes uusia sanamuotoja. Ed. Tuorilan esiintyminen on ollut, lievimmin sanoen, lapsellista, sillä huomautuksella vain, että siitä puuttuu se rehelliisyys, joka on ominaista lasten puhelulle (Eduskunnassa naurua.).

Jo Snellman aikoinaan sanoi Valtio-opissaan, että se ei ole aseiden paljous eikä tappelukykyisten käsivarsien iso luku, josta viime kädessä kansakunnan vapaus ja itsenäisyys riippuvat, vaan se on kansalaisen sydämissä elävä vakava tahto pysyä itsenäisenä kansana. Tämä Snellmanin ajatus sisältää toisen ajatuksen, nimittäin sen, että on pyrittävä kasvattamaan puolustus- tahtoa. Mutta sitä ei kasvateta säilyttämällä kansan harteille yhä raskaampia veroja ja painamalla sen kautta sen elintasoa mahdollisimman alas. Meillä on tästä varoittava esimerkki omassakin historiasamme Bobrikoffin routavuosilta, jolloinka lähetettiin laukkuryssiä puhumaan mökinmiehille ja torppareille, että nyt alkaa kulta-ajat, kun tulee tänne Venäjän valta, ja monet ottivat viattomassa tietämättömyydessään nuo jutut täydestä.

Kuten ed. Wiik sanoi ja kuten myös edellä on sanonut ed. M. Ryömä, niin meidän täytyy saada takeet siitä, että puolustuslaitosta ei käytetä muuhun tarkoitukseen kuin maanpuolustukseen. Tällaisia takeita meillä ei ole, siitä on todistena Mäntsälän kapina, jossa suuri osa suojeluskuntalaisia oli mukana, toiset aktiivisesti ja ehkä vieläkin suurempi osa hengessään. Tällaisia takeita me odotamme ja niin

kauan kuin niitä ei ole, niin me emme voi suhtautua suojeluskuntiin muulla tavalla kuin siten, kuin tähänkin asti olemme suhtautuneet.

Puolustusministeri Oksala: Tähänastisten puheenvuorojen johdosta tahdon nyt lausua muutaman sanan.

Eilen illalla ed. Aattela täällä esitti suurta rauhanohjelmaa, josta ohjelmasta luonnollisesti meillä kellään ei ole mitään pahaa sanottavaa. On sanottava vain se, että meidän ei ole tätä ohjelmaa omalta osaltamme eikä yksinämme vietävä liian pitkälle. Silloin kun päästäisiin yleensä maailmassa siihen olotilaan, että aseet voitaisiin hävittää, niin luultavasti olisi jokainen Suomen kansalainen ensimmäinen iloitsemaan siitä. Mutta kun niin ei ole, kun ikävä kyllä meidän ympärillämme joka puolella ja maailmassa kaikkialla varustaudutaan ja varustaudutaan, niin edesvastuutonta ja sanoisinpa rikollista olisi, jos me jättäytyisimme ilman varusteluja. Kuka silloin meitä auttaisi? Se on tämä tosiasia ja suuri vastuu, joka on pakottanut hallituksen esittämään lisäyksiä varustuksien täydentämiseksi, joita eduskunnalle on esitetty.

Ed. Aattela sanoi, että perushankintaohjelman on havaittu muuttuneen. Siinä hän on perää ja niin tulee vastaisuudessaakin tapahtumaan. Ei voida monen vuoden varalle suunnitella aivan tarkalleen pitävää ohjelmaa, sen tähden että aika aina muuttuu. Mikä tänä vuonna on pidetty jonkin aseiden suhteen parhaana, se voi olla ensi vuonna jo tähän aikaan muuttunut toisenlaiseksi, ja meidän täytyy aina koettaa hankkia viimeinen ja paras, jotta rahat eivät menisi hukkaan. Vuonna 1934 suunniteltu perushankintaohjelma on siis eräissä osissaan nyt jo muuttunut laatuun nähden ja tulee varmasti vielä muuttumaan, ennen kuin 1942 vuoteen on eletty. Mutta suurin piirtein se pysyy semmoisena, kuin se nytkin on ja kuten se on suunniteltu (Ed. Aattela: Mutta ei edes miljooniin nähden!).

Ed. Wiik eilen illalla teki minun mielestäni aivan oikean kysymyksen, että onko Suomen kansan kodit vakuutettuja siitä, että heidän poikiensa tullaan käyttämään vain Suomen puolustukseen. Tähän minun täytyy vastata vain sillä, mitä laki sanoo.

Asevelvollisuuslain 1 §:ssä sanotaan, että (Ed. Wiik: Se tunnetaan!), „Isänmaan ja laillisen yhteiskuntajärjestyksen puolustamiseksi on jokainen Suomen mies asevelvollinen”. Näitä kahta tarkoitusta varten meillä on olemassa myöskin puolustuslaitos eikä mitään muuta.

Eilen illalla ed. Ampuja sanoi, että voi olla vaarallista suojeluskuntien luotettavuudelle se seikka, että ne ovat riippuvaisia aika paljon erinäisistä lahjoituksista. Tämän epäilynkäin — minä otaksun, että se oli vain epäily — tämän epäilynkäin minä tahtoisin sentään jyrkästi torjua. Suojeluskunta on voimakas vapaaehtoisien maanpuolustuksen ilmaisu. Sitä avustavat henkilöt työllänsä, ajallansa, varoillansa, neuvoillansa, kukin sillä tavalla ja niillä keinoilla, kuin jokaisella käytettävänä on. Mutta en usko ja olen siitä vakuutettukin, että ei kukaan näistä ajattele, että suojeluskuntia tultaisiin käyttämään oman tai oman luokan tai omien ryhmien tarkoituksien hyväksi. Eivät ne maanviljelijät, jotka antavat sille viljaa, eivät ne virkamiehet, teollisuusmiehet, jotka antavat varoja, eivätkä ne työläiset, jotka uhraavat työnsä ja aikaansa, ajattele muuta kuin maanpuolustusta. Jos päästään siihen, että valtio kokonaan voi suojeluskunnat ylläpitää, niin sen parempi. Meillä ei ole suinkaan mitään sitä vastaan. Mutta kun nyt valtiolla ei ole ollut varoja ja ihmiset ovat puolustusaatteen innostamina tahtoneet uhrautua, niin ei ole kellään oikeutta eikä syytä panna ihmisten puhtaita tarkoituksia epäilyksenalaiseksi.

Ed. M. Ryömän tämän aamuinen lausunto oli monessakin suhteessa valitettava. Se henki epäilyksiä ja väärinkäsityksiä, liioitteluja, arveluja. Mihinkään tosiseikkaan ei perustunut mikään osa lausunnosta (Ed. Wiik: Eivätkö sitaattitkaan?). Meidän teollisuutemme kasvu, mikäli koskee nyt nimenomaan kemiallista teollisuutta, on luonnonpakko, joka ei ole viimeaikaisten vuosien eikä viime vuosien harkinnan tulos. Ei edes yksinomaan puolustuslaitoksen, eikä pääasiassakaan puolustuslaitoksen vaatimuksien mukainen. Klooritehdasta, niinkuin typpitehdastakin on suunniteltu kauan tähän maahan. Jos ne nyt saadaan, niin ne tulevat palvelemaan pääasiassa siviilielämää, ja siviilielämä niitä tarvitsee, sillä kumpiakin näitä aineita tuotetaan ny-

kyään maahan, vaikka niitä puolustuslaitos ei käytä juuri nimeksikään. Mehän pyrimme kaikilla aloilla omavaraisuuteen ja antamaan omille kansalaisillemme työtä. Miksi me emme pyrkisi myöskin näillä aloilla, varsinkin kun nämä alat ovat sellaisia, joita hallitsevat koko maailmaa käsittelevät trustit ja joista siis riippuvaisuus on varsin kohtalokasta (Ed. Räisänen: Ei voida appelsiiniviljelyksessä mennä omavaraisuuteen!). Ed. Ryömän siteeraukset eri lehdistä eivät oikeastaan osoittaneet minun mielestäni mitään. Mitä vaalikirjasissa on kirjoitettu, se tietysti ei koske puolustuslaitosta eikä puolustuslaitos niistä missään tapauksessa vastaa.

Ed. Kivisalo minun mielestäni aivan oikein sanoi, että puolustuslaitos ei saa tulla liian raskaaksi. Niin, se ei saisi tullakaan, mutta kun me otamme huomioon sen puolustuslaitoksen tarkoituksen ja merkityksen, johonka äsken asevelvollisuuslakiin vedoten viittasin, niin tämän kamarin, niinkuin hallituksenkin, tulisi kai olla yksimielinen siitä, että meidän täytyy antaa niin paljon varoja, että me saamme siitä laitoksesta edes jotenkuten tarkoitustaan vastaavan. Jos me tahdomme jonkinlaisia laitoksia pitää pystyssä, niin silloin on annettava välttämättömät varat. Tämä nousu, mikä nyt 9 pääluokassa on tapahtunut, on, sen minä ilmoitan suoraan niinkuin ilmoitin viime vuonnakin, vasta alkua. Perushankintamäärärahat tulevat vaatimaan myös 9 pääluokan nousua sen tähden, että lisääntyneet varusteet, monipuolistunut toiminta vaatii sekä henkilöitä että varoja. Laskettiinhan perushankintaohjelmaa laadittaessa, että 9 pääluokka tulee nousemaan ainakin 70 miljoonalla siitä, mitä se oli vuonna 1934. Siihen me olemme olleet varustautuneet ja siihen minä pyydän eduskunnan tulemaan mukaan. Ymmärtäähän tämän asian, eikä sille mitään voi. Ei se ole mitään aseiden kalistelua, se johtuu nyt tästä ohjelmasta, johonka on menty ja jonka ohjelman läpivieminen on välttämätön.

Ed. Huittiselle minä pyytäisin eilisen puheenvuoron johdosta sanoa, että nämä vakanssit, jotka valtiovarainvaliokunta nyt on ehdottanut poistettaviksi ja joista minulla oli eilen kunnia eduskunnalle mainita, eivät ole millään tavalla tuulesta temmatut, eikä otettu arviokaupalla. Ne on hyvin pitkän ja tarkan harkinnan jälkeen

otettu talousarvioesitykseen, ja vakuutan vielä kerran eduskunnalle, että toiminta tulee kärsimään, jos ne jätetään pois. Eikä ainoastaan toiminta kärsi, mutta me menetämme myös sikäli, että niitä mahdollisuuksia, joita meillä muuten olisi, ei voida täysin käyttää hyväksi, ellei ole tarpeellista väkeä, tarpeellisia ja jo hankittuja laitoksia ja kojeita käyttämään. Me olimme laskeneet kuuden tunnin työajan esim. näille alipäällystään kuuluville henkilöille, ja 39 kersantista oli vain 3 varalla. Kaikki 36 oli aina työssä, 3 oli varalla sairauden, komennuksien, opintojen ja sen sellaisten tapausten tähden. Tätä laskelmaa ei voine nyt kai kukaan sanoa suurenmoiseksi tai suurelliseksi, se on juuri ja juuri sellainen kuin sen olla pitää. Sama on seikka kaikkiin muihin näihin vakansseihin nähden ja sen tähden minä uskallan toivoa, että eduskunta suostuisi nämä vakanssit antamaan.

Ed. Brander: Herra puhemies! Kun tällä pääluokalla on näin suuri menoarvio, ei ole ihme, jos sitä eri puolueet katsovat hiukan eri tavalla. En luule ollenkaan, että tässä ollaan niin erimielisiä, kuin muutamien äärimmäisyysmiesten puheista päätäten voisi luulla. Olemmehan me jo aika paljon rahaa saaneet yhdessä jo tähän sopeutumaan ja hyvällä tahdolla siihen luultavasti voidaan vieläkin hiukan lisätä. Se, että lausutaan ylisanojakin, sehän nyt kuulu aina poliittiseen puhetapaan. Tätä menoarviota hyväksyessä täytyy nämä liiat puheet katsoa jotakuinkin ylitse. Vaalikaikana jouduin puolustusmenoja paljon käsittelemään ja tavallisesti keskustelun pohjana oli sosialidemokraattien johtajan ed. Tannerin vaalipuhe. Ja sehän oli sangen puolustusystävällinen. Se luettiin moneen kertaan ja joka sana tutkittiin ja siinähän sanotaan semmoista, jonka me voimme suurin piirtein allekirjoittaa (Ed. Ryömä: Lukekaa se täälläkin!). Siinä sanottiin, että on ollut aikoja meidänkin maassamme, jolloin työläisillä oli semmoinen kanta, ettei yhtään miestä eikä yhtään markkaa ole annettava tämän maan puolustamiseen. Mutta se aika on ollut ja mennyt. Nyt on työmiehelläkin puolustettavaa. Tämän minä muistan. Kävin juuri tuolla yliopiston kirjastossa etsimässä sitä sanomalehteä, mutta pahaksi onneksi en kerinnyt löytämään näin aamuvarhaiseen,

ja sentähden jäi tämä puhekin puhtaaksi tekemättä, kun minä turhaan tuota artikkelia etsin. Mutta ed. Tanner voi itse sen paremmin täällä lukea, hänhän ehkä muistaa tarkemmin miten se oli (Ed. Räisänen: No anna tulla puheesi!).

Siinä samassa puheessa ed. Tanner hyvin tarkkaan puolueelle selittää, että heidän on saatava vähemmistönsä ymmärtämään, että ei saa ruveta mihinkään yhteiskuntaa häiritseviin jyrkkiin tekoihin, täytyy tyytyä järkähtämättömän kehityksen tiehen. Ja me kirjoitettiin alle, että tähänhän pitää jokaisen viisaan miehen yhtyä (Vasemmalta: Mutta IKL ei yhdy!). Kyllä hekin yhtyvät kun he malttavat ensin lukea, mutta he ovat olleet niin kiihkoutuneita, että hyppäivät yli rivien. Sitten panivat minut tiukalle, että kumpako puoluetta tässä on äänestäminen. Minä sanoin, että arvostelkaa itse. Kyllä minä hyväksyn oikean työväen ohjelman, mutta mihinkä ed. Tannerikin viittaa, niin se on se vasemmalta oleva vähemmistö, että jaksako ed. Tannerkaan pitää sen ryhmänsä vähemmistön rauhallisena kurissa nyrkin alla. Jos tulee mellakka, muu kapina tai niinkuin pelättiin sota-aika, niin tässä oli pääkysymys, jaksako johtaja Tanner pitää omat kukkopoijat kurissa. Tästä usein keskusteltiin ja perästäpäin kuulin, en sattunut olemaan siinä autossa, missä oli keskusteluun osanottajat työmiehet matkalla vaali-paikalle, että eräät työmiehet sanoivat, jospa tällä kertaa äänestetään tätä Branderia, että ehkäpä se näistä puolustus-asioista vielä siellä eduskunnassa kalkattaa.

Puhemies: Kehoitän puhujaa pysymään asiassa.

Puhuja: Kansa kokonaisuudessaan kannattaa menoarviota ja puolustusmäärärahoja kun se vain oikein tulkitaan ja toivoo myöskin työväenliikkeen johtaja Tannerin pitävän sanansa.

Muuten kiihko on tässä pääluokassa kookonaan jätettävä pois. Senhän on aina historia todennut, että sota-asioissa ja puolustusasioissa ei saa antaa päänsä kiihkoutua (Ed. Räisänen: Se on jämerää hommaa!). Jos me tarkastamme Saksan ja Ranskan pitkää kamppailua, niin siellähän melkein aina vaihteleva sotaonni väistyy tavallisesti sen puolelta, joka on kiihkoutunut ja

yliarvioinut itsensä, kunnes taas vastapuoli joittenkin vuosikymmenien perästä tekee saman tyhmyyden. Ja meidän on aina muistettava, että tämänkin pääluokan kohdalla oleva virkamiehistö ja sotalaitos ei koskaan ole niin hyvässä kunnossa, että sitä kannattaisi kehua. Kehuminen vie aina miehiltä terveen ajattelun. Kaikissa onnettomissa sodissa on nähty, että rauhan aikana on päässyt kiipeämään palvelusaikansa tai ystävyysien perusteella miehiä johtoon, jotka vasta sodan ankarat kokemukset paljastavat ja poistavat heidät vastuunalaisilta paikoilta ja käytännön osoittamat nerot pääsevät oikeuksiinsa. Saksassakin olisi voitto maailmansodassa kallistunut heidän puolelleen, jos ne miehet, jotka lopulta osoittautuivat neroiksi, olisivat myös olleet johdossa jo sodan alussa. Suomessa on katsottava ankarasti menoarvion summien suuruutta kuin myöskin, ovatko varat semmoisissa käsissä, missä niiden tulee olla. Ja toiseksi on pidettävä hyvä kuri, se ei herätä koskaan alempienkaan kansankerrosten vastenmielisiä tunteita sotaväkeä vastaan. Ne ovat tavallisesti epäonnistuneet päälliköt, jotka saavat pahennuksen aikaan. Meidän ei tule elää sotapsykoosin vallassa rauhan aikana eikä ihannoida kansaa halveksivaa militarismia, sillä monessa maassa todelliset sotapäälliköt, ne eivät ole militaristisen hengen läpikutkemia huonossa mielessä. Saksassakin se valta, minkä Bismarek ja Wilhelm II loivat sisäpolitiikassa oli juuri Saksan sortumisen edellytys. Jos sielläkin olisi seurattu niitä suuria periaatteita, mitkä Fredrik Suuri loi sille kansalle ja joita Hindenburg on sieltä kaivanut esiin, niin Saksassakin olisivat kärsimykset olleet pienemmät. Meidän on muistettava, että Marx ja Bismarek olivat samanaikuisia ja joutuivat taistelemaan vastakkain ja vaikka he olivat molemmat suuria miehiä, niin eivät olleet kuitenkaan inhimillisistä heikkouksista vapaita, kumpikin kehitti oppinsa äärimmäisyyksiin ja siten yhdessä heikensivät Saksan puolustustahtoa. Mutta molempien miehen suunnat ovat tavallaan jo siirtyneet historiaan. Missä elävä työväenliike elää kuten Englannissa, niin tunteakseni on Marx jo siirretty museoon (Eduskunnassa naurua. — Puhemies koputtaa: Ehkä puhuja taas palaisi asiaan!). No niin. Ja tässäkin menoarviossa me voimme

pitää sen varmuuden, että meidän työväenliikkeessä niiden johtajien taholta, ei tuota valtakunnan heikontamisen vaaraa ole. Tulen erinäisissä kohdissa kannattamaan lisäyksiä, mutta toivon, että niin puolustusministeri kuin korkeimmat päälliköt pitäisivät kylliksi tiukkaa nyrkkiä puolustuslaitoksessa. Meidän täytyy valittaa, että kaikesta eteenpäinmenosta huolimatta meidänkin sotaväessä sattuu vielä semmoisia tapauksia, jotka sietäisivät kuulua menneisyyteen. Pitää katsoa tarkasti, ne viat saattavat olla aivan oman portinpielen varjossa ja usein tällaisia, jotka ovat niin lähellä, niitä ei huomata. Toivon siis, että tätä puolustustasialaa myönteisesti käsiteläisiin (Eduskunnassa naurua.).

Ed. Lohi: Herra puhemies! — Minä olin pyytänyt puheenvuoron ed. M. Ryömän lausunnon johdosta. Tässä lausunnossa oli sellaisia kohtia, joita minä en katso voitavan vaitiololla sivuuttaa. Täällä ulkoasiainministeri esitti ne suuntaviivat, mitkä meillä on ulkopoliitikassa ja vasemmiston edustaja Voionmaa täydensi sitä aivan oikealla tavalla. Mutta valitettavasti minun täytyy uudistaa se muistutus, jonka minä ed. Salmialan lausunnon johdosta sanoin, että on tällaisina aikoina toisinaan asioita, joissa on parempi pitää kieli keskellä suuta. Täällä ed. M. Ryömä eräillä otteilla joistakin lehdistä ja muilla kertomuksilla tahtoi saada suorastaan uskotuksi, että ne hyökkäykset, mitä Moskovassa äskettäin meitä vastaan on esitetty, että ne ovat sittenkin oikeita. Me olemme täällä vasemmiston kanssa yhdessä pyrkineet nämä hyökkäykset aiheettomina torjumaan. Oliko ed. M. Ryömän tarkoitus tällä lausunnollaan tehdä tämä torjuminen tehottomaksi? Niin, minä ymmärrän sen kyllä. M. Ryömä on nuori mies ja häneltä ei voi paljoa odottaakaan, enemmän voi kyllä odottaa yliopiston professorilta, mutta nuorikin mies, joka on valittu Suomen eduskunnan jäseneksi, sen täytyy myöskin oppia se, mitä täällä on puhuttava ja mitä ei. Ja on toivottavaa, että tämäkin nuori mies, kun hän pääsee suorittamaan asevelvollisuuttansa, oppii jotakin.

Minä olen täydellisesti samaa mieltä, minkä ed. Wiik täällä lausui, että puolustuslaitoksen täytyy olla Suomen puolustus-

laitos ja sen täytyy olla Suomen puolustuslaitos eikä mitään muuta. Ja minä olen tietoinen siitä, että on tapahtunut sellaista, varsinkin meidän vapaaehtoisen puolustuslaitoksen, suojeluskunnan, piirissä jälkeisinä aikoina, jota vastaan täytyy protesteerata, se oli Mäntsälän kapinan aikana. Mutta minä uskon, että tässä Suomen maassa, joka on niin peräti kaikilta osiltaan demokratian läpitunkema maa, ei joku sotilasjunta kykene määräämään, että Suomen puolustuslaitoksella tehtäisiin muuta kuin mitä Suomen puolustuslaitoksella on tehtävää. Ja sen takia sellaiset viittailut, että täällä jotkut piirit määräisivät jonkun suurvallan tukihotia toista kohti hyökkäämään, ovat alarvoisia. Ja jos joku tyhmä sellaisia on esittänyt, ei ole viisasta sellaisia eduskunnan puhujalavalta toistaa (Eduskunnasta: Oikein!). Asia on kerta kaikkiaan niin, että nykyisessä maailmantilanteessa ei millään kansalla ole oikeutta jättäytyä huolehtomaksi maansa puolustuksesta. Tosiasia on se, että se kansakunta on pian pyyhkäisty pois itsenäisten kansojen joukosta, joka tämän laiminlyö. Sen ovat todenneet myös sosialidemokraattiset puolueet useissa maissa jo ja käsityskanta puolustuslaitokseen nähden on muuttunut. Ja se on ilahduttavasti muuttumaan päin meidänkin sosialidemokraattisessa puolueessa. Minä olen vakuutettu siitä, että siellä niiden riveissä löytyy vastuuntuntoisempia aineksia, kuin mitä osoitti ed. M. Ryömän äskeinen lausunto (Ed. Räisänen: Ei pitäisi väärää todistusta antaa nuoren miehen puheesta!). Minä toiselta puolelta olen sitä mieltä, että meillä ei myöskään sotapsykoosin tai sotapelon vallassa saa mennä niin pitkälle, että me puolustukseen yksinään uhraisimme kaikki varat, niin että se johtaisi puolustustahdon vähene-miseen, ja tästä syystä minusta ne suuret vaatimukset, mitä on siinä suhteessa täällä esitetty, eivät ole tällä hetkellä meidän budjetin mahdollisuuksien rajoissa, silloin kun ei ole esitetty mistä varat niihin saataisiin. Minä luulen, että sittenkin valtiovarainvaliokunnan mietintö sellaisenaan on kohtuullinen ja aivan oikeutettu ja minä rohkenen olla sitä mieltä, että ei ole totta sittenkään se, mitä on lausuttu, että koko vasemmisto olisi puolustusihiilistinen. Täällä edellinen puhuja sen puolueen joh-

tajan lausuntoa siteerasi ja minä tahdon kanssa terästää sitä, että puolueenjohto asettuisi realiselle pohjalla tässä niinkuin muissakin kysymyksissä ja ojentaisi niitä aineksia, jotka eivät elämän todellisuutta jaksa vielä ymmärtää.

Ed. Simojoki: Herra puhemies! Täällä on arvosteltu sosialidemokraattien kantaa puolustuskysymykseen nähden. On lausuttu aivan vastakkaisia arveluja siitä, mikä sosialidemokraattien kanta tässä kysymyksessä on. Ei ole ihmeellistä, että on voitu tulla niin erilaisiin käsityksiin tässä asiassa, kun ottaa huomioon, kuinka risti-riittäisiä lausuntoja sosialidemokraattisen ryhmän taholta on tässä kysymyksessä lausuttu näinä kahtena päivänä. Ed. Kivisalo antoi ymmärtää, että sosialisteilla on sellainen käsitys, että maata tai paremminkin, hän sanoi, kansaa on puolustettava, kun sen oikeuksia loukataan. On vaikea uskoa ed. Kivisalon vakuutuksiin sen vuoksi, että täällä on ylen voimakkaasti tuotu esille myös päinvastainen kanta. Ellisillan istunnossa ed. Ampuja sanoi sanasta sanaan seuraavalla tavalla, minulla on ote pikakirjoituskansliasta hänen puheestaan: „Minä en tunne halua vakuuttaa työväen puolesta, että kyllä se puolustaa maataan.” Nämä ovat sanasta sanaan ed. Ampujan, Ihmisoi-keuksien liiton johtokunnan jäsenen, sanat: „Minä en tunne halua vakuuttaa työväen puolesta, että kyllä se puolustaa maataan.” Tämä on selvääkin selvempi lausunto siitä kannasta, jota ainakin ed. Ampuja edustaa sosialidemokraattisessa ryhmässä. Ja minun käsittääkseni hän tuopi tässä täysin rehellisesti ilmi marxilaisten yleisen kansainvälisen kannan puolustuskysymykseen nähden. Kaikkein selvimmin on tämän ajatuksen lausunut täällä ed. Mauri Ryömä, joka luonnehti marxilaisten kantaa tässä kysymyksessä seuraavilla sanoilla: „Työväki on valmis puolustautumaan, kun sen oikeuksia loukataan.” Tässä ei puhuta isänmaan, valtakunnan, puolustamisesta mitään, mutta vain työväenluokan oikeuksien puolustamisesta, siis selvästi on kysymys tässä lausunnossa sodasta. Kun eduskunnassa vuonna 1917 Suomen tultua itsenäiseksi tehtiin aloite Suomen puolustuslaitoksen perustamiseksi sanoi ed. Wiik eduskunnassa: „Minä olen tunnetun sosialidemokraatin Debbsin kannalla; on

vain yksi sota, jonka voin hyväksyä, köyhälistön sota riistäjiä vastaan.” Ed. Wiik, onko tämä yhä edelleenkin teidän kantanne tässä kysymyksessä, niinkuin ed. Mauri Ryömän ja ed. Ampujan kanta näkyy olevan. Täällä ovat edustajat Brander ja Lohi puhuneet siihen suuntaan, että marxilaisten kanta puolustuskysymyksessä on paljon kirkastunut ja selvinnyt. En mitään toivoisi niin hartaasti, kuin että todellisuudessa asianlaita olisi niin, mutta tällaisten lausuntojen ja esiintymisten jälkeen en ainakaan minä rohkene siihen uskoa. Ed. Mauri Ryömän puhetta kuunnellessa joutui kysymään, onko hän täällä mielestään kominternin edustajana vai Suomen kansan edustajana? (Vasemmalta: Häpeä! — Ed. Räisänen: Älkää puhuko roskaa!). Hän katsoi tehtäväkseen täällä puolustaa Neuvosto-Venäjää ja kaikilla tavoin häväistä sitä armeijaa, jonka asetakin hän kohta tulee vetämään päällensä. Kun ajattelee sen armeijan perustamisaikoja, minkälaisilla uhrauksilla se armeija on perustettu, niin on sille armeijalle todella häpeäksi, että se saa riveihinsä sellaisen sotilaan kuin Te Mauri Ryömä olette.

P u h e m i e s (koputtaen): Kehoitän puhujaa käyttämään parlamentaarista kieltä eikä herjaamaan toista.

P u h u j a: Jo toisen kerran ed. Mauri Ryömä täällä kahden päivän sisällä esiintyi myös Espanjan bolshevikien puolesta, jotka siellä surmaavat pappeja ja polttavat kirkkoja. Minä vastaan ed. Mauri Ryömän puheeseen (Vasemmalta: Ei se kuulu tähän asiaan!). Kuten täällä ed. Lohi lausui edellisessä puheessaan, oli ed. Mauri Ryömän puheessa surkeinta se, että hän täällä puheensa kautta provosoi jälleen mielialaa meitä vastaan Neuvosto-Venäjän taholta. Hän puheillaan ja salaperäisillä viittauksillaan Suomen sotilaspolitiikasta suorastaan ruokki Isvestijan ruokahalua. On häpeällistä Suomen eduskunnalle, että täällä esiinnyttäen sillä tavalla ja vahingoitetaan meidän maatamme ja kansaamme mitä suurimmassa määrässä. Sosialidemokraatit ovat kehunneet vaalivoitollaan, mutta ei ole syytä heitä onnitella, kun ovat saaneet sellaisia selvästi kommunistihenkisiä edustajia riveihinsä kuin Mauri Ryömä on. Minä uskon kyllä omasta puolestani, että Suo-

men työväestö on puolustusystävällistä ja isänmaallista, mutta juuri senvuoksi onkin meidän isänmaallinen tehtävämme mitä pikimmin irroittaa marxilaisten kynnet tästä työväestöstä ennenkuin se tällaisilla opeilla turmellaan ja pelastaa tämä työväestö isänmaalle ja kansakokonaisuudelle.

Ed. Saarinen: Ed. Aattelan eilisen lausunnon johdosta, jonka hän kohdisti erikoisesti allekirjoittaneeseen, katson tarpeelliseksi vielä esittää pienen lisäyksen.

Ed. Aattela sanoi, että sosialidemokraatteja, laatiessaan vastalauseitaan tulo- ja menoarvioon puolustuslaitoksen menojen kohdalla, on toiminnassaan yksinomaan johtanut vastuuntunto eikä millään tavoin puolustustahdottomuus. Ikävä kyllä ed. Ampujan lausunto tässä suhteessa antoi toisenlaisen kuvan, jota kuvaa ed. Ryömän lausunto vielä valitettavan rumasti pahensi. Myöskin ed. Aattela lausunnossaan sanoi, että isänmaallinen kansanliike on patentoinut isänmaallisuuden itselleen, ja sillä tavoin maata vahingoittanut. Kun ed. Aattela tämän lauseen lisäsi esittämänsä kauliin vastuuntuntoajatuksen jälkeen, niin sekin pani epäilemään ed. Aattelan vilpittömyyttä. Mutta tarpeeton tahan meidän on siitä nyt enää keskustella. Minä tulen vakuutetuksi ed. Aattelan ja koko sosialidemokraattisen puolueen vilpittömyydestä tässä kysymyksessä vain nimenomaan sillä ehdolla, että he myöntävät puolustuslaitokselle ne rahat, jotka nyt tällä hetkellä välttämättömästi katsotaan tarvittavan.

Ed. Aattela, väitellessään minun puheenvuoroani vastaan, myönsi, että Bryselin kongressin memorandumien ensimmäinen kohta oli nimenomaan siten kuin minä sen sanoin. Mutta sen toivomuksen tai pyynnön, minkä minä ed. Aattelalle tämän memorandumien kohdan johdosta lausuin, hän tahtoi torjua sillä perusteella, että hän ei ole Suomen ulkoministeri eikä niin ollen hänellä ole mahdollisuuksia myötävaikuttaa kansainvälisten sopimusten kunnioittamiseen. Ed. Aattela voi tässä suhteessa kyllä myötävaikuttaa olematta ulkoministeri vain aivan tavallisena kansalaisena siinä rauhan-työssä, jota hän sanoo tekevänsä.

Ed. Ampuja eilen illalla varsinaisesti ed. Tuorilan lausuman johdosta selosti niitä sotilasmäärärahoja, joita naapurimaassamme tämän vuoden talousarvion mukaan on

käytetty. Kun nämä tiedot olivat virheelisiä, niin ne on oikaistava. Venäjän talousarvion mukaan sotilasmenot, sikäli kuin niistä virallisesti ilmoitetaan, ovat tätä vuotta varten 14,816,000,000 kultaruplaa. Aukasta kohti tämä tekee 88.19 kultaruplaa. Ja Venäjä ilmoittaa oman rahansa arvoksi kultapariteetin mukaan meidän rahassamme 20 markkaa 43 penniä. Aukkaita maassa lasketaan olevan 168 miljoonaa. Näinollen on todettava, että sotilasmenot tämän vuoden Venäjällä ovat asukasta kohti meidän rahassamme Smk. 1,801:72. Venäjän sotilasbudjetti tekee 30 % valtakunnan menoarviosta.

Ed. Aattela eilisessä lausunnossaan teki selvää oloista tässä suhteessa meidän maassamme. Hän sanoi — aivan oikein, — että puolustusmenoarvion mukaan menot ovat 866,023,000. Ja kun hän lisäsi siihen vielä rajavartioston ja merivartiolaitoksen menot, jonkalaatuiset menot eivät sisälly yllämainittuihin venäläisiin lukuihin, niin hän tuli summaan, joka on n. 915,000,000 mikä ed. Aattelan ilmoituksen mukaan on n. 250 markkaa henkilöä kohti. Hänen laskelmiensa mukaan ovat meidän sotilasmenomme 22.6 % koko menoarviosta. Väitettäessä, että puolustusrasitus meillä on suurempi kuin Venäjällä tuli ed. Ampuja varsin pahoin poikenneeksi totuudesta. Päinvastoin havaitsemme, että Venäjällä tosiasiallisesti tällä hetkellä maksetaan puolustuslaitokselle 6—7 kertaa se määrä mikä meillä.

Vielä lopuksi tahtoisin kiinnittää huomiota erääseen asiaan. Talousarviossa ei ole esitetty varsinaisesti mitään lisäystä meidän laivastoamme varten. Alun toistakymmentä vuotta sitten meidän maassamme asetettiin puolustusrevisioni, joka laati maanpuolustusohjelman ja erikoisesti laivaston kohdalla tämä puolustusrevisioni lausui, että meidän laivasto-ohjelmamme on riippuva kokonaan Venäjän laivasto-oloista, ja sanottiin, että sillä hetkellä Venäjä eli, mitä taloudelliseen elämään ja yleensä sisäiseen järjestykseen tulee, heikkouden tilassa, joka ilmeisesti tulee toistaiseksi jatkumaan. Ja tällä perusteella esitettiin sitten, että meidän liikkuvan meripuolustuksemme minimiin tulisi kuulua ainakin 3 rannikkopanssarilaivaa, 6 sukellusvenettä ja 2 hävittäjää. Eduskunta tietää, ettei tuota laivastominimiä ole ja

ettei tässä suhteessa ole uskallettu edes esitystä tehdä, vakuutettuina siitä, ettei se tulisi hyväksytyksi.

On vielä välttämätöntä tarkastaa, millä tavoin Venäjällä ovat olot puolustusrevisionin lausuman jälkeen muuttuneet. Eräs asiantuntija kirjoittaa, samalla kun hän myöntää, että on vaikeaa saada ehdottoman luotettavia tietoja laivasto-oloista Venäjällä, tutkimuksiansa tuloksena seuraavaa: „Selville on käynyt, että idän jättiläisvaltakunta työskentelee määrätietoisesti ja herkeämättä meren valtiutta kohti. Jo viitisen vuotta sitten laadittiin kauastähtäävä 10-vuotissuunnitelma laivaston kehittämiseksi. Suunnitelman ensimmäinen puolisko on jo täytetty. Itämerellä ja Mustallamerellä on käyttövalmiina yhteensä 3 linjalaivaa, neljäs on vielä kunnostamatta Leningradin telakalla, 1 lentotukialus, 2 raskasta ja 4 kevyttä risteilijää, 2 laivueen johtajaa, 17 hävittäjää, 23 torpedovenettä, jotka samalla ovat miinanlaskijoita, noin 90 sukellusvenettä, joista yksin Itämerellä yli 40, 12 miinanlaskijaa, 23 miinanetsijää, 21 tykikivenettä, 32 jokitykkikivenettä ja niin edelleen. Mitä 10-vuotissuunnitelman toinen puolisko tulee tuomaan, siitä ei ole tietoa, mutta ulkomaiset ammattilehdet arvelevat senkin lisäävän kevyttä hyökkäyspuolta. Tällä hetkellä pitäisikin ulkomaisilla telakoilla olla jo rakenteilla 4 risteilijää, 4 hävittäjää sekä 1 sukellusveneristeilijä. Jo suoritettun 5-vuotissuunnitelman saavutus yhdessä sen seikan kanssa, että punaisen laivaston johto on kauan ollut tsaarin aikuisen kokeneen meriupseerin, amiraali Hallerin käsissä, joka maailmansodassa toimi m. m. linjalaiva „Slavan” ensimmäisenä upseerina, riittänee antamaan ainakin sen varmuuden, että Venäjän Itämeren laivasto on ainakin suuresti voimistunut viimeisten viiden aikana, ja että se jatkuvastikin voimistuu vuosi vuodelta. Tähänastinen kehityssaavutus on todettu Neuvostoliiton laivaston, rannikkotykistön ja meriilmavoimien yhteisharjoituksissa syys-lokuun vaihteessa tänä vuonna. Harjoitusten loppuarvostelussa sotakomissari Voroshilov lausui: „Laivat ja miehet ovat kestäneet kokeen.”

Kun näin on, niin ei kukaan voi väittää, että meillä on ja voi olla hyökkäysaikeita, vaan varmasti jokainen tulee vakuutetuksi, että meillä on niinkuin eilen jo sanoin, yk-

sinomaan puolustuslaitos. Mutta sen tarkoituksenmukaiseksi kehittämiseksi on tämän eduskunnan nyt, jos se tahtoo vastata maan tulevaisuudesta, myönnettävä se pienin, mitä hallitus on pyytänyt, niillä lisäyksillä, joita valtiovarainvaliokunta siihen on tehnyt.

Sen ryhmän puolesta, johon kuulun, on lisäksi esitetty koko joukko välttämättömiä lisämäärärahoja sen vuoksi, että rakennusmaterialin hinnat ovat nousseet ja sen vuoksi, että kansainvälinen tilanne on äärimmäisen uhanalainen (Ed. Räisänen: Ei riitä rahoja!). Isämaallisen kansaliikkeen eduskuntaryhmä on tahtonut tällä huomauttaa Suomen kansalle, että nyt on korkea aika tehostaa maamme puolustuslaitosta.

Ed. Pitkäsilta: Kysymys ei suinkaan ole nyt siitä, kuten oikeiston taholta aivan väärin halutaan väittää, tahtooko sosialidemokraattinen puolue puolustaa tätä maata ja sen itsenäisyyttä, vaan kysymyksen käsittääkseni on tälläkin kertaa vain siitä, kuinka paljon varoja sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä tämän maan kaikkein vähäväkisimmän kansanosan edustajana katsoo voivansa tähän tarkoitukseen uhrata (Vasemmalta: Siitä on kysymys!), ilman että sen edustaman kansanosan tärkeät elinedut tulevat kokonaan laiminlyödyiksi tai ainakin perin huonosti hoide- tuiksi ja huomioon otetuiksi. Tarkoitin tällä tietenkin sitä, ettei sotilasmenoja voida paisuttaa niin suuriksi, että sen kautta muut tämän kansanosan turvaamiseksi välttämättömät toimenpiteet jäävät varojen puutteessa toteuttamatta. Tämä ryhmämme kanta pitäisi olla helposti ymmärrettävissä, varsinkin kun muistelemme niitä suurten kärsimysten ja kieltäymysten vuosia, joita tämän maan vähäväkisinkin kansanosa on saanut aivan viime aikoinakin elää. Puhumattakaan siitä, että se olisi tuntenut olevansa vapaa ja tasavertainen tämän maan kansalainen, ei sillä ole läheskään aina ollut tietoa eikä varmuutta edes huomisen päivän leivästä. Vuodesta toiseen jatkuvien leipähuoliensa ja muun alennustilansa painamana se ei ole jaksanut kohota yhtä suureen isänmaallisuuden vireeseen, johon näkyvät voivan nousta ne, joiden asema on näissä suhteissa monin verroin turvatumpi ja jotka katsovat olevansa

oikeutettuja syyttämään sitä epäisänmaallisuudesta. Myöskään se henki ja se suhtautuminen, joka näissä laitoksissa, ainakin niiden johdossa, vallitsee työväestöön ja niiden pyrkimyksiin nähden, ei suinkaan ole omiaan herättämään työväestössä erikoista luottamusta ja ihailua näitä laitoksia kohtaan.

Tämä meidän suhtautumisemme kysymyksessä oleviin määrärahoihin nähden on myös täydellisesti sopusoinnussa valitsijaimme toivomusten kanssa, joten minä puolestani yhdyn valtiovarainvaliokunnan sosialidemokraattisten jäsenten esittämään IV vastalauseeseen.

Ed. Tuorila: Ed. Kivisalon minuun kohdistamien sanojen vuoksi haluan huomauttaa, että en esityksessäni esittänyt mitään muuta kuin otteita sen neuvoston, johon kuuluivat J. Helo, M. Puittinen, R. Swentorzetski, K. H. Wiik, V. Voionmaa, esittämästä Suomen sosialidemokraattisen puolueen maanpuolustus- ja ulkopoliittisesta ohjelmasta, joka on painettu vuonna 1930. Kun tässä ohjelmassa näin vaikutusvaltaiset puolueen henkilöt esittävät sentapaisia ajatuksia, ettei ole vaaraa sodasta, valloituksista, että me kaikki kuulumme samaan isänmaahan, olen katsonut velvollisuudekseni kiinnittää Suomen isänmaallisen kansan huomion näihin ajatuksiin. Tästä on kulunut vain muutama vuosi, tässä on takana puolueen huomattavia henkilöitä. Minä en tiedä Suomen sosialidemokraattisella puolueella vielä olevan olemassa muuta maanpuolustusohjelmaa. Ja se keskustelu, mikä täällä eduskunnassa on tänään käyty, se osoittaa, että minulla on ollut riittävästi aihetta huomion kiinnittämiseen Suomen sosialidemokraattisen puolueen edustajain maanpuolustusta koskeviin käsityksiin.

Ed. M. Ryömä: Minun ei oikeastaan tarvitsisi vastata näille ed. Lohelle ja Simojelle, sillä herra puolustusministerin vaikenemisen puheenvuoroni johdosta tai sen kuittaamisen ainoastaan parilla ylimalkaisella viran puolesta annetulla huomautuksella, oikeastaan pitäisi riittää näille kahdelle ensinmainitullekin vastaukseksi. Nähdäkseni ei ole mitään sanottavaa kypsydydennäytettä pelkkä solvaaminen, mi-

tään tosiasioita esittämättä. IKL:n puolelta on kyllä totuttu siihen, että kaikki fascismin vastustaminen, kaikki kansanvallan puolustaminen ja senmukaisten näkökohtien esittäminen on heille kommunismia, koska kansanvalta on se, minkä he haluavat hävittää.

Erääksi vastaukseksi siihen, mitä ed. Simojoki esitti Espanjan tapahtumista, haluan esittää pienen otteen Ilkka-lehden eräästä kirjoituksesta. Tässä kirjoituksessa huomautetaan Espanjan taisteluista, että hallituksen joukoissa taistelee suureksi osaksi vapaaehtoisia (siis ilmeisesti Espanjan kansa), jotka eivät saa palkkaa, kun sen sijaan Franccon joukot ovat palkkajoukkoja. Mistä saa Franco rahat, se on arvoitus, niin huomauttaa Ilkka-lehti. Marokosta tulee kuukausittain noin 16 miljoonaa pesetaa, mutta vallankumouksellisten — tämä tarkoittaa Franccon armeijaa — sotamenot ovat kuukausittain noin 250 miljoonaa pesetaa. Siis lähes 16 kertaa niin suuret menot kuin mitä tiedetään omista varoista saatavan kokoon. Mistä tulevat nämä loput? Ilmeisesti joltakin ulkovaltalta. Siis tämäkin kirjoitus, Ilkka-lehden kirjoitus, kyllä antaa riittävän vastauksen siihen, minkä voimien välillä Espanjassa taistelu tapahtuu.

Mitä sitten vielä tulee tähän lausuntooni, niin siitä, kuten jokaisesta lausunnosta, voidaan antaa väärää kuvaa esittämällä aivan irrallisia lauseenpätkiä. Niiden värien väitteiden johdosta pyydän saada tästä pikakirjoituspöytäkirjasta lukea eräitä kohtia: „Kyllä työväki kaikkialla maailmassa on valmis puolustautumaan silloin — — — kun todella voidaan antaa sille takeita siitä, että niitä puolustusvoimia, joita pannaan pystyyn, että niitä käytetään kaikki takeet antaen todella valtakunnan hyväksi.” — — — „Samalla tavalla kyllä myöskin kaikkialla muualla maailmassa” — muuallakin kuin Espanjassa — „työväki on valmis taistelemaan silloin kuin sille voidaan antaa takeet siitä, että taistelu ehdottomasti kohdistuu valtakunnan vihollista vastaan.” — — — „Suomen kansa samoin kuin kaikki muutkin kansat ovat valmiit puolustautumaan todellisia vihollisia vastaan. Mutta yhtä kylminä ne pysyvät silloin kuin he näkevät vaaran, että näitä puolustusvoimia voitaisiin käyttää ei puolustukseen vihollista vastaan,

vaan väärinkäyttää hyökkäykseen valtakunnan ystäviä vastaan”.

Tästä kyllä pitäisi riittävällä selvyydellä käydä esille lausuntoni ajatus ja sen myöskin pitäisi riittää vastaukseksi näille edellisille puheenvuoron käyttäjille, ennen kaikkea edustajille Lohi ja Simojoki.

Ed. Wiik: Kun en ole seurannut armeijamme lehtiä, oli minulle uutta se, mitä ed. M. Ryömä niistä luki. Kävi ilmi, paitsi että fascistisia roskajulkaisuja on saatu levittää armeijan keskuuteen, että eräät armeijan omat lehdetkin ovat alentuneet sanottujen roskajulkaisujen tasolle harjoittamalla yllytystä sekä oman maan työväkeä että myöskin eräitä ulkovaltoja vastaan.

Täällä herra puolustusministeri on monta kertaa vakuuttanut, että armeijassa ei politikoida. Minä hartaasti toivon, että herra puolustusministeri ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, että vakuutukset vastaisivat todellisuutta, että siis fascistinen yllytys armeijassa loppuisi. Sillä niin kauan kuin se jatkuu, ei sovi ihmetellä, että me täällä vasemmistossa suhtaudumme pidättyvästi varusteluihin.

Kun ed. Simojoki suvaitsi sanoa, ettei hän voi vastata siitä, mikä on sosialidemokraattien kanta puolustuskysymyksessä, huomautan, että kukaan ei ole pyytänyt häntä siitä vastaamaan. Sen me teemme itse. Mutta jos ed. Simojoki tahtoo päästä siihen, että voisi vastata omista sanoistaan ja edesottamuksistaan, niin siinä jo olisi täysi työ.

Ed. Salmiala: Herra puhemies! (Vasemmalta: Monesko kerta?). Siihen kai ei minun tarvitse vastata. Se käy selville pikakirjoituspöytäkirjoista (Ed. Räisänen: Semmonen rauhallinen äänensävy vai?).

Meillä on edelleen voimassa kesäkuun 20 päivänä 1898 annettu asetus, jonka Suomen valtiopäivät ovat aikanaan hyväksyneet. Sen asiallinen sisältö on kansalaisia velvoittava vielä nykyisinkin ja valtakunnan viranomaisten on pidettävä huoli siitä, että sen säännöksiä sovelletaan. Tämä asetus on luonteeltaan rikosoikeudellinen ja sisällytetty rikoslain 12 luvun kohdalle, jossa puhutaan maanpetoksesta. Asetuksen 1 §:ssä sanotaan: „Joka saattaa

tiedoksi semmoisen vieraan vallan hallitukselle tai asiamiehelle, mikä ei ole sodassa maata vastaan taikka julkaisee pohjapiirustuksen taikka tiedon, joka hänen tietensä on valtakunnan ulkomaisen turvallisuuden tähden pidettävä salassa vieraalta valtiolta, rangaistakoon kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi sekä kansalaisluottamuksen menettäneeksi.” Jokainen tieto, minkä kansalainen tietää olevan pidettävä salassa maan turvallisuuden kannalta, on saatettu tämän lainkohdan kautta salaisuudeksi. Sitä ei kukaan saa ilmaista uhalla, että joutuu tämän raskaan rangaistuksen alaiseksi. Ja joka näistä seikoista haluaa tietoa saada muussa kuin maanpuolustuksen edun tarkoituksessa, palvelee käsitykseni mukaan tarkoituspieriä, jotka ovat ristiriidassa tämän lainkohdan kanssa.

Ed. Ryömän menettely kannattaa ottaa harkittavaksi juuri tämän lainkohdan valossa (Vasemmalta: Sopii harkita!). Kun luemme ed. Ryömän lausuntoa, niin havaitsemme, että hän kohdistaa huomiota sellaisiin seikkoihin, jotka valtakunnan turvallisuuden tähden on nimenomaan pidettävä salassa. Hän pyrkii pakottamaan viranomaisia paljastamaan niitä täällä. M. m. kysyy hän: „Joka tapauksessa on syytä tiedustella, mihinkä tarkoitukseen nyt puolustuslaitos tarvitsee tällaisia klooritehtaita, typpitehtaita ja muita kaasutehtaita” (Ed. Räisänen: Kysyvä ei tieltä eksy!). Kyllä kai ed. Ryömä tietää, että silloin, kun maan puolustuslaitos ryhtyi valmistamaan tehtaita näitä tarkoituksia varten, niin silloin on kysymys maanpuolustuksesta. Mutta hän pyrkii tässä paljon pitemmälle. Hän tahtoo tietää yksityiskohtia näistä suunnitelmista, yksityiskohtia, jotka ovat sangen kiinnostavia eräille valtioille. Ed. Ryömällä ei voi olla mitään maanpuolustuksen suojelemisen kannalta tiedusteltavaa tässä asiassa. Jos nämä tiedot julkituotaisiin, niin käsitykseni mukaan tässä olisi olemassa ilmeisesti maanpetoksellinen toiminta (Ed. Tanner: Voi, kun typerä väite! Jokainen kemisti tuon tietää!). No miksi ed. Ryömä sitten tätä kyselee (Ed. Komu: Hän ei ole kemisti!). Hän on medisiinari ja hän on suorittanut medikofilissä varsin laajan kurssin kemiassa, sen tietänee kai ed. Tanner. Tässä on kysymyksessä sotateknilliset salaisuudet (Ed. Tanner: Nähtävästi

ei juristi tiedä tuota, kun noin järkeilee! Klooritehtaita on täällä muillakin!).

Katson, että ed. Ryömän menettely on ehdottomasti sopimaton sille, jonka sydäntä lähellä on Suomen puolustus. Mutta jos tarkastelemme ed. Ryömän puhetta, niin havaitsemmekin, että se on kohta kohdalta aivan samojen kysymysten esittämistä, joita Isestija tekee rajan tuolla puolen (Ed. M. Ryömä: Englantilaisista kirjoista!). Meillä on Soihdu-lehti ja tämä lehti voitaisiin ilmoittaa yhtä hyvin Pietarissa, Leningradissa painetuksi kominternin kustannuksella (Ed. Riipinen: Voitaisiin! Aivan! — Ed. Österholm: Onko tämä puolustusbudjettia!). Tämä on puolustuskysymys, sillä ed. Ryömä pyrki tässä yhteydessä tekemään paljastuksia, jotka vahingoittavat Suomen puolustusta. Ja minua ihmetyttää, että täällä sallitaan sellaisten puheenvuorojen käyttö kuin ed. Ryömän (Ed. Ryömä: Mitä ne paljastukset olivat!). Täällä on huomautettu, että meille on vahinkoa, jos me tuomme esille seikkoja, joita Venäjä voi käyttää hyväkseen harjoittaessaan propagandaa Suomea vastaan. Eikö kaikki se, mitä ed. Ryömä täällä on esittänyt, ole selaista, jonka Neuvosto-Venäjä voi kopioida ja lähettää agenttiansa kautta ympäri maailman osoitukseksi siitä, että Suomi on astinlautana eräiden muiden valtioiden hyökkäysaikeille Venäjää vastaan. Tämä on tosiasia, jota ei kukaan kieltäne. Ja minua ihmetyttää, että ed. Tanner, joka pitää ryhmänsä sangen lujassa kurissa, ei ole estänyt ed. Ryömän tällaista toimintaa, sillä varma on, että se ei vahingoita vain asianomaisen puolueen asemaa, vaan myös ennen kaikkea Suomen intressejä (Ed. Tanner: Pitäisi IKL:ssä olla vähän semmoista kuria! — Ed. Voionmaa: Kenenkäs intressejä te ajoitte puheenvuorossanne toissa päivänä?). Minä katsoisin ed. Voionmaan kysymyksen johdosta voivani sanoa, että ei kai kukaan sentään epäile todellisuudessa tässä maassa, että isänmaallinen kansanliike ajaisi mitään muuta kuin Suomen itsenäisyyden ja vapauden turvaamista (Ed. Voionmaa: Sitä tekevät kaikki kansalaiset tässä maassa!). Ed. Voionmaa, jos hän tämän kieltää, väittää siis, että isänmaallinen kansanliike ajaa täällä jonkin toisen valtakunnan intressejä. Täällä herra puhemies antoi huomautuksen ed. Simojoelle,

kun hän lausui muutamia sanoja ed. Ryömästä. Minä katsoisin, että nämä huomautukset, mitkä vasemmiston taholta nyt tehdään, ovat paljon julkeampia (Ed. Kuusisto: Kenen puolella te olitte Saksan kauppasopimuksessa?). Isänmaallinen kansanliike vaatii ehdottomasti, että maanpuolustus on asetettava ensi sijalle, että Suomen valtiomahdin on tyrehtydyttävä kaikki ne voimat, jotka tekevät työtä Suomen maanpuolustuksen tuhoamiseksi ja voimien koaamiseksi tämän maan itsenäisyyden hävittämiseksi. Meille ei todellakaan ole yhden tekevää se sosialidemokraattisen puolueen vuoden 1930 puolueohjelman perusteluissa lausuttu toteamus, että kuulummehan me kuitenkin kaikki samaan sivistysmaailmaan (Ed. Voionmaa: Niinkuin kuulummekin kansainliitossa!). Me olemme sitä mieltä, että Suomen on suojattava ja turvattava itsenäisyyttään ja että täällä on ponnistettava kaikki voimat sen itsenäisyyden ja vapauden turvaamiseksi.

Se, mitä vasemmiston taholta on tämän maan puolustusbudjetin yhteydessä esitetty, osoittaa, ettei sosialidemokraattisen puolueen taholla tämä kysymys ole kyllin lähellä sen miesten sydäntä (Ed. Voionmaa: Yhtä lähellä kuin teidänkin!). Isänmaallinen kansanliike toteaa surulla, että vasemmalta juuri näinä aikoina todella ponnistetaan kaikki voimat maanpuolustuksen heikentämiseksi (Ed. Voionmaa: Ei ensinkään! Erehdys!). Meidän mielestämme on aika todellakin sellainen, että valtakunnan olisi ponnistettava kaikkensa, jotta maan puolustuslaitos saataisiin kyllin tehokkaaksi.

Tulin tänne lähinnä lausuakseni juuri ne sanat, mitkä alussa mainitsin ed. Ryömän puheesta ja tarkoituksesta. Minun mielestäni eduskunnan taholta pitäisi panna jyrkkä vastalause tällaista toimintaa vastaan, joka ei voi ilmetä isänmaan ystävälle muuta kuin määrätynlaisen toiminnan ilmauksena. Jokaisen tämän maan kansalaisen pitäisi ponnistaa voimansa isänmaan aseman turvaamiseksi eikä tehdä kaikkeansa jotta heikennettäisiin maanpuolustusta ja jotta lisättäisiin niitä epäilyksiä, jotka meidän vihollisemme nyt kylvävät tätä maata ja kansaa vastaan. Mutta, kuten sanoin, „Soihdu” voitaisiin yhtä hyvin ilmoittaa Venäjälläkin painetuksi ja Mauri

Ryömän suhde „Soihtuun” on selvä (Ed. M. Ryömä: Päävastoin painetaan Työväen kirjapainossa!).

Ed. Kares: Herra puhemies! Vain pari lyhyttä huomautusta. Ed. Ryömä on kaksi eri kertaa vaatinut takeita siitä, että Suomen puolustusvoimia käytetään vain maan puolustamiseksi sen vihollisia vastaan ja ettei niitä käytetä hyökkäykseen maan ystäviä vastaan. Mitä tämä tällainen vaatiminen merkitsee, varsinkin kun nämä takeet pannaan muka ehdoksi sille, että sosialidemokraatit saataisiin myötelemisiksi puolustusasialle (Ed. M. Ryömä: Onko liikaa vaadittu!). Tämä vaatimus on, ellei se ole typeryyttä, jotain muuta ja vaarallisempaa. Kuka sellaiset takeet voisi antaa? Mikä on se elin, joka voisi antaa tällaiset takeet sosialidemokraateille tai jollekin muulle? (Ed. Voionmaa: Hallitus ja puolustusministeri kelpaavat!). Puolustusministeri on sen monta kertaa ilmoittanut, hallituksen taholta on ilmoitettu avoimesti, ettei mitään muuta tarkoitusta puolustusvoimilla ole. Maan yleinen mielipide on myöskin herra Ryömälle ja muille sosialidemokraateille tässä asiassa täysin selvillä. Ei kiivaampienkaan puolustusystävien taholta ole tässä maassa ajateltu minkäänlaista hyökkäyssotaa (Ed. Pekala: Mikäs on teidän mielipiteenne?). Meidän mielipiteemme on aivan selvä ja monta kertaa lausuttu. Mitään muuta taetta ei voida saada muuten kuin sillä keinolla mahdollisesti, että puolustusasioita pannaan hoitamaan sosialidemokraattinen puolueuuvosto, silloin saadaan kyllä takeet, että puolustusvoimia ei käytetä määrättyä valtiota vastaan, jota vastoin ei millään tavalla saada takeita silloinkaan, ettei niitä käytettäisi toisia valtioita vastaan. Ehkäpä ed. Ryömä kuitenkin sentähden, että hän joutuu armeijan palvelukseen, on niin peljästynyt, että hän on jollakin tavalla menettänyt arvostelukykynsä tässä asiassa. Mutta ellei tätä voi olettaa, niin täytyy ajatella, että tällaisilla kysymyksillä, tällaisilla takeitten vaatimuksilla on joku toinen tarkoitus. Ja tämä tarkoitus kyllä käy selväksi niistä vihjailuista, joita ed. Ryömän puhe viimeinen, ja varsinkin ensimmäinen olivat aivan täynnä. Vihjailuja, että meidän armeijaamme tullaan ehkä

käyttämään hyökkäykseen meidän ystäviämme, meille ystävällisiä valtioita vastaan. Joka ainoa tietää, mitä ed. Ryömä tarkoittaa tällä meidän ystävävaltiollamme. Samaan suuntaan käyviä ovat ne kertomukset, mitä ed. Ryömä täällä luki joidenkin ulkomaalaisten teoksista. Niissä kertomuksissa puhuttiin joistakin hämäräperäisistä kokouksista, joissa muka joku huomattava suomalainenkin sotilashenkilö olisi ollut saapuvilla ja jossa olisi neuvoteltu peräti vaarallisista strategisista suunnitelmista. Minä kysyn ed. Ryömältä oliko todella nyt puolustuasian tähden tarpeellista (Ed. M. Ryömä: Kyllä!) vetää esille näitä juttuja, joita Venäjällä käsin on yhtä mittaa meitä vastaan jauhettu ja jotka jutut ovat asianomaisten taholta jyrkästi peruutettu? Herra Ryömä tietää kyllä kenenkä asioilla tällaisia juttuja täällä esittelemällä asialla juostaan (Ed. M. Ryömä: Suomen kansan!). Ei juosta Suomen kansan asioilla, vaan päävastoin. Täällä on kerran ollut ryhmä, joka on avoimesti juossut samoilla asioilla. Minä pyydän varoittaa herra Ryömää, ettei näillä teillä enää ruveta avoimesti kulkemaan.

Ed. M. Ryömä: Kyllä minun nähdäkseni on aivan liian hassunkurista ed. Salmialan mennä väittämään, että sellaisten asioiden tiedustelu, jotka englantilaisessa teoksessa, sen kolmannessa painoksessa esitetään, että niiden maininta ja niiden johdosta tiedusteleminen olisi jonkinlaisten suurten salaisuuksien paljastamista. Kyllä nämä asiat jo silloin ovat tunnettuja, kun ne tällaisiin kirjoihin on painettu, ja se juuri onkin se, mikä meille on vaarallista, ja juuri sentähden onkin välttämätöntä, että näihin asioihin kiinnitetään huomiota, jotteivät ne pääsisi uusiutumaan. Sama koskee niitä lainauksia, joita esitin kotimaisista lehdistä. Ei suinkaan ed. Salmiala voine väittää, että niidenkään lukeminen olisi minkäänlaista valtiosalaisuuksien paljastamista, vaan ainoastaan sellaisten epäkohtien osoittamista, jotka mikäli niitä ei korjata, juuri meidän puolustusvalmiuttamme ja puolustuskykyämme heikentävät. Ja minä luulen, että herra puolustusministerin vastaus antoi jonkinlaisen lupauksen siitä, että näitä epäkohtia ryhdyttäisiin edes tarkkailemaan.

Ed. Salmiala: En nyt oikein tiedä, onko ed. Ryömä nuoremalla niin tavattoman huono muisti vai toimitko hän vastoin parempaa tietoaan. Jo monet tapaukset täällä eduskunnassa ovat osoittaneet, että on syytä vakavasti tehdä tämä kysymys. Eilen hän väitti, että minä toissapäiväisessä puheenvuorossani ajoin sotilasliittoa Saksan kanssa. Se oli täydellistä vääristelyä (Ed. Voionmaa: Ei ollut ihan vääristelyä!). Pyydän herroja lukemaan minun lausuntoni pikakirjoituksena niin silloin ei tarvitse lausua enää mitään epäilystä. Nyt hän taas huomauttaa, että se kysymys, johonka minä kiinnitin huomiota, on tehty jossakin englantilaisessa julkaisussa. Niin ei ole asianlaita. Täällä hän tiedustelee näiden tehtaitten perustamistarkoitusta. Siitä minä olen puhunut täällä ja näiden tehtaiden perustamiseen ei tuossa englantilaisessa lehdessä ole kiinnitetty huomiota. Minä sanoin, että maanpetoksellista olisi antaa ne tiedot, minkä vuoksi Suomen puolustuslaitos täällä ryhtyy valmistamaan sotatarpeita. Kaikki tietävät sen, että se tapahtuu puolustustarkoituksessa. Mutta jos mennään pitemmälle, niin silloin tullaan sotilassalaisuuksien ilmituomiseen, joka on rikos. Tästä minä puhuin ja kun ed. Ryömä nyt tahtoo kääntää asian siten kuin minä olisin kiinnittänyt huomiota johonkin englantilaiseen julkaisuun, niin en voi sanoa mitään muuta kuin että hän puhuu vastoin parempaa tietoaan, sillä en todellakaan saata uskoa, ettei hän muistaisi, mitä hän puhui puoli tuntia sitten, vaikkakin voi olla mahdollista, ettei hän muista, mitä täällä puhuttiin päivää aikaisemmin. Minä huomautan siis, että ed. Ryömän menettely täällä eduskunnassa on ollut jyrkästi ristiiriidassa niiden alkeellisten eettisten periaatteiden mukaan, joita täällä vaaditaan. Minä tiedän, millä tavoin itärajan toisella puolen menetellään sen julkaisuissa ja minusta tuntuu siltä, että Mauri Ryömä käyttää jokseenkin samanlaisia periaatteita silloin kun hän täällä ryhtyy ajamaan Suomen maanpuolustuksen vastaista politiikkaa tietäen hyvin, että kaikki se, mitä hän täällä tekee ja suorittaa, tapahtuu meidän perinnäisvihollisemme hyväksi.

Ed. von Frenckell: Herr talman! Jag vill icke klandra de riksdagsmän som i dag och i går uppträtt och ansett det nöd-

vändigt att för fredande av sitt samvete eller av andra orsaker vittna i den allmänna debatten vid försvarsbudgetens behandling. Jag vill blott framhålla att den svenska befolkningen i allmänhet icke genom stora manifestationer, men sedermera vid omröstningarna kommer att visa sin kända, jag vill säga välkända, inställning till försvarsväsendet. Vid detaljbehandlingen kommer det säkert att framgå, hur de svenska riksdagsmännen och de valmän som stå bakom dem, äro inställda till detta problem.

Jag nämnde om att jag icke vill klandra sådana riksdagsmän, som ha ansett det vara sin skyldighet att uppträda i dag och i går med långa andraganden. Jag tror emellertid att man gagnat saken bättre, om man icke på ett så häftigt sätt angripit varandra. Det skadar helt säkert försvarsväsendet och försvarsandan, om något parti önskar på entreprenad taga försvarsfrågan och önskar framhålla sig själv såsom det mest försvarsvänliga. Därmed åstadkommer man automatiskt en annan front, vilken lägger en ära i, att åtminstone här, uppträda såsom försvarsovänlig. Landet har icke intresse av att ha två ytterlighetspartier, en försvarsvänlig och en försvarsovänlig. Landet är mycket mer betjänat, om folkets medeltal är försvarsvänligt. Jag tror icke att man behöver befara att försvarsoviljan vore så stor som några riksdagsmän önskat påpeka.

Så mycket vill jag i detta sammanhang föregripa detaljbehandlingen, att jag vill erinra om att vårt försvarsväsende och den levande kraft som står i dess tjänst är gott, men det är icke skäl för riksdagen att altför mycket understryka den ideella försvarsviljan hos de personer som offra sig för försvarsväsendet. Det är riksdagens angelägenhet att se till att de anställda i materiellt hänseende bli gottgjorda för sin uppoffrande verksamhet för försvarsväsendet. Såväl de stamanställda som officerarna böra hava sådana löner att de kunna känna sin ekonomiska framtid tryggad, såväl då de tillhöra försvarsväsendet som ock för det fall att de stupa i krig varvid deras änkor och barn böra hava sin utkomst tryggad. Genom att rösta för tillräckliga löneanslag för stamanställda och officerare tror jag att riksdagen kan manifesteras sin försvarsvilja mycket bättre än

genom timplånga andraganden. Vid i detaljdebatten och framförallt i omröstningarna kommer det att framgå, var den verkliga försvarsviljan finnes. Jag uttalar den förhoppningen att riksdagsmännen skola rösta rätt, varigenom vi föra försvaret bättre framåt än genom hetsiga diskussioner.

Ed. K. Jokinen: Täällä on Ryömä jo puheessaan huomauttanut, että armeijan eräissä osastoissa on harjoiteltu „Horst Wessel’iä” saksankielellä, mutta että sama henki vallitsee muuallakin, siitä tahdon tuoda esiin eräitä huomioita Turusta. Siellä on eräissä joukko-osastoissa annettu sotilaille määräyksiä, joissa luetellaan ne paikat, mihin sotilaat saavat iltalomiensa aikana mennä. On erittäin huomioitava tässä kiellossa se, että se koskee ainoastaan työväentaloa, sen kahvilaa ja ruokalaa sekä osuusliike Tarmolan ruokalaa. Mutta kaikki niin sanotut porvarilliset paikat ovat kielon ulkopuolella. Myöskin IKL:n kahvila näyttää olevan paikka, jota päälystön taholta tahdotaan erikoisesti suositella. Koska olen kuullut, että juuri „Horst Wessel” on näissä kahviloissa korkeassa kurssissa, niin olisi toivottavaa, ettei suomalaiselle sotilaille tyrkytettäisi sille vierasta henkeä ja että sotilaat saisivat vapaasti ja rajoituksetta mennä kaikkiin julkisiin paikkoihin eikä siinä suhteessa annettaisi mitään erikoisoikeuksia jollekin kansanluokalle.

Ed. M. Ryömä: Kyllä minun täytyy sanoa, että ed. Salmiala kaikkien käyttämiensä voimasanojen paljoudesta huolimatta sotkeutuu yhä enemmän. Ei suinkaan hän voi otaksua, että jos näitä erilaisia tehtaita pidettäisiin jonakin valtiosalaisuutena, että silloin Suomen Tietotoimiston välityksellä lähetettäisiin niiden perustamisesta ja luonteesta uutiset kaikkiin päivälehtiin. Herra puolustusministeri huomautti, että ne palvelevat siviilitarkoituksia. Ed. Salmiala taas kiistää vastaan, väittäen niiden olevan sotatarvetuotantoa varten perustetut, siis jonkinlainen sotilasalaisuuksien paljastaminen kyllä menisi hänen puolelleen. En kuitenkaan siitä syystä rupea vaatimaan hänen pois kuskamistaan täältä, sillä silloin täällä muuttuisi elämä kovin yksitoikkoiseksi. Minä luulen, että se kiivastuminen, joka sillä taholla

esiintyy, ei johdu mistään muusta tai se on aivan varmaankin, ettei se johdu maan asioista huolehtimisesta, vaan siitä, että tässä on ollut esillä eräiden saman puolueen puoluepyrkimysten esille ottaminen armeijan keskuudessa, ja se on heille niin raivostuttavaa, ettei siitä voida asiallisella puheella enää päästä eteenpäin. Tuntuu myöskin vähän siltä, että nämä ed. Salmialan ja vähän muidenkin kovin voimakkaat lausunnot palvelisivat samanlaisia kansanliikkeen nostattamispyrkimyksiä, joita sillä taholla aikaisemminkin on ilmennyt, ja sen tähden minulla lienee oikeus valittaa, että sellaisia täällä esitetään. Kun sitten vielä näille puhujille näyttäisi tuottavan kovin suurta iloa minun joutumiseni sotaväkeen, ja kun he sen tässä yhteydessä ottavat esille, niin minusta alkaa tuntua, ettei tämäkään heidän pyrkimyksensä lähtisi mitään asialliselta perusteelta, vaan että siinä olisi pohjana aivan poliittiset näkökohdat.

Ed. Vallas: Kun on tässä nyt joutunut kuuntelemaan tavallaan niinkuin sivusta, vaikkapa näin keskelläkin ollen tätä salia, sitä keskustelua, joka tämän pääluokan kohdalla nyt on käyty, niin minusta tuntuu, että on aivan turhanpäiten täällä käytetty niin paljon sanoja kuin on käytetty, sekä vasemmalla että äärimmäisellä oikealla. Mehän kaikki tiedämme, minkälainen on tilanne maailmassa. Minun mielestäni olisi viisainta kaikessa hiljaisuudessa myöntää ne määrärahat, jotka nyt vähintään täytyy myöntää, josta nyt tässäkin pääluokassa on kysymys. Minä käsittäisin, että tämä tosin on vielä liian vähän. Täällä on erään toisen ryhmän taholta tehty aloite, jonka mukaan perushankintaohjelma suoritettaisiin lyhyemmässä ajassa. Se on minun nähdäkseni oikeaan osunut aloite, joka tulee erään toisen pääluokan kohdalla esille, ja minä tulen sitä henkilökohtaisesti kannattamaan. Meidän täytyy tuntea tämä aika, missä me elämme, ja meidän täytyy tehostaa maanpuolustusta siinä määrin, että me kykenemme kunnialla suoriutumaan, jos meidän kimppuamme hyökätään, hyökättäköön sitten Neuvosto-Venäjän taholta taikka Saksan taholta, se on meille aivan yhden-tekevää mistä hyökätään. Mehän tahdomme vain suojella maatamme. Senhän tietävät herrat täällä vasemmalla samoin kuin oikealla ja kovin turhaa on ollut pitää täl-

laista suukopua itsestään selvästä asiasta. Minä olen pannut merkille, että esim. kokoomuspuolueen taholta eikä myöskään keskustasta ole pidetty mitään suurta ääntä, sillä asiaa pidetään itsestään selvänä.

Ed. Salmiala: Ed. Vallaksen puheenvuoron johdosta pyytäisin vain huomauttaa, että ed. Vallas on aivan samalla kannalla kuin hänen ryhmänsä oli silloin kun tuolla oli aivan ilmeisiä kommunisteja. Antaa niitten puhua ja antaa niitten olla rauhassa, kyllä tämän maan asiat kuitenkin selviytyvät! Se on tuota „antaa mennä” politiikkaa. Mutta isänmaallinen kansanliike, joka on ottanut perinteekseen juuri tuon aikaisemman kansannousun ohjelman loppuun viemisen, se ei voi vaieta, se pitää häpeänä tälle kansalle ja tälle parlamentille, että täällä saadaan pitää sellaisia puheita, kun ed. Ryömä on puhunut.

Mitä ed. Ryömän vastaukseen tulee, niin havaitsen nyt, että on aivan turhaa hänen kanssaan ryhtyä asialliseen keskusteluun.

Ed. Tanner: Herra puhemies! Ei ole tehnyt mieli sekaantua tähän pitkään keskusteluun. Se on yleensä liikkunut niin matalalla tasolla, ettei rauhallinen ihminen ole siihen halunnut ollenkaan puuttua. Mutta kun keskustelu tavallaan vaatii jonkun loppuselvityksen meidän taholtamme, en voi välttää käyttämästä lyhyttä puheenvuoroa.

Edustajain olisi tässä keskustelussa ollut kohdistettava päähuomio 9 pääluokkaan, niinkuin herra puhemies usealle puhujalle on huomauttanut, ja osoitettava, mitä tarpeita puolustuslaitoksella on ja miten suuria määrärahoja sille olisi myönnettävä. Keskustelun olisi siis tullut liikkua asiallisella pohjalla ja olla semmoinen, että se voi vakuuttaa ainakin eduskunnan jäseniä ja mahdollisesti myöskin koko kansaa siitä, että eri tahoilta ehdotetut määrärahat ovat tarpeellisia. Mutta kaukana siitä, että tästä olisi puhuttu. Päinvastoin on eduskunnan nuorin ryhmä, IKL, jolla ei vielä näytä olevan parlamentaarista tottumusta, käyttänyt melkein koko voimansa ja suurimman osan täällä keskusteluun käytettyä aikaa moittiakseen vasemmistoa. Eikä vain moittiakseen, vaan solvatakseen, herjatakseen — haukkuakseen, sanoisi tavallinen kansalainen.

seen — haukkuakseen, sanoisi tavallinen kansalainen.

Luullaanko, että tuommoisella haukkumisella lisätään jonkin kansanosan puolustus- tahtoa? Kaukana siitä. Jos te epäilette, että tämän maan työväki ei ole puolustus- tahtoista (Ed. Salmiala: Työväki kyllä on!), niin ainoa keino saada muutos aikaan on saada se vakuutetuksi siitä, että puolustustahto on tarpeellinen. Te ette sitä yritäkään. Te koetatte tosiaan saada maahan ja myöskin toisiin maihin juurrutetuksi semmoisen käsityksen, että vasemmisto meillä ei ole puolustustahtoinen (Ed. Annala: Ei olekaan!). Hävetkää! (Ed. Salmiala: Johto ei ole!). Hävetkää! (Ed. Annala: Sen näkee teidän ehdotuksistanne! — Ed. Salmiala: Te ehdotatte puolet määrärahoista pois!). Minä tulen siihen vielä.

Te väitätte, että vasemmistossa ollaan epäisänmaallisia. Onpa täällä kehdattu heittää sellainenkin väite, että täällä ollaan suorastaan maanpetoksellisia. Naurettavaan äärimmäisyyteen meni äsken eräs professorimies väittäessään, että tiedot jostakin klooritehtaastakin kuuluvat maanpetoksen alaan. En ole vielä mokomaa kuullut edes siltä taholta tässä parlamentissa (Ed. Salmiala: Kun kysytään, mihin maan puolustuslaitos niitä käyttää!). No, senhän tietää jokainen lapsikin, mihin niitä käytetään. Ei sitä kysyä tarvitse.

Kun tällä lailla koetetaan edistää maan puolustuksen asiaa ja nostattaa puolustus- tahtoa, niin ainakin jokainen suomalainen ymmärtää, että sillä on aivan päinvastainen vaikutus. Varsinkin kun tuommoiset puheet tulevat IKL:n taholta, jolta maan työväki ei ole koskaan tottunut mitään hyvää ja itselleen edullista saamaan (Vasemmalta: Eikä saa!). Minä tahtoisin väittää samaa, mitä meidän taholtamme on usein toistettu, että tämän maan työväki on puolustustahtoinen (Vasemmalta: Oikein! — Ed. Salmiala: Työväestö on, johtajat eivät!). — Eräs professori näyttää olevan parantumaton. — Väitän lisäksi, että tämän maan työväki on isänmaallista (Eduskunnasta: Oikein!). Se ei käytä sitä huulillaan, niinkuin täällä eräät intelligenssiin kuuluvat. Se tekee työtä isänmaan hyväksi. Se on kirveellä ja kuokalla tehnyt tämän maan viljelyskelpoiseksi. Se hoi- taa koneita tehtaissa ja hankkii maalle hyvinvointia. Ja jos sota sytyy, josta on-

nettomuudesta meitä kaikki hyvät voimat varjelkoot, niin se osoittaa silloinkin isänmaallisuutensa.

On suorasstaan häpeäksi asettaa jonkun henkilön taikka ryhmän isänmaallisuus tai puolustustahto riippuvaksi siitä, kuinka monta markkaa tai miljoonaa markkaa hän on valmis puolustuslaitoksen hyväksi antamaan. Silläkö mittapuulla isänmaallisuutta mitataan, markkoilla? (Ed. Annala: Ei, vaan puolustustahtoa!). Ei puolustustahtoaakaan sillä mitata. Silloinhan voi joku mennä vielä pitemmälle kuin te ja vaatia sata tai kaksisataa miljoonaa markkaa enemmän kuin te ja leimata teidät Moskovan käytyreiksi (Ed. Annala: Me olemme kyllä valmiit siihen, tulkaa vain ja ehdottakaa!). Ette te jaksaa kilpailla, jos joku kerran uhalla lähtee sille tielle (Ed. Annala: Varmasti!). Sitten te olette päästänne aivan sekaisin. Me siis kuulinne, että tuon ryhmän taholla ollaan valmiita menemään mihin järjettömään ehdotukseen tahansa, jos joku vain kehtaa sitä ehdottaa (Ed. Annala: Jos te Tanner ehdotatte sitä! — Ed. Salmiala: Oli kysymys 200 milj. markasta, se ei ole vielä järjetöntä!).

Siihen että eduskunnan sosialidemokratinen ryhmä ei ole katsonut voivansa olla mukana siinä, mitä toisten ryhmien taholta on ehdotettu, siihen on omat sangen painavat syynsä. Ensinnäkään meitä ei ole saatu vakuutetuksi edes siitä, että puolustuslaitos näitä määrärahoja tarvitsee. Me olemme monta kertaa pyytäneet, että meille esitettäisiin yksityiskohtainen selostus siitä, mitä puolustuslaitos tarvitsee (Ed. Voionmaa: Se on maanpetosta!). Minulla oli vuosi takaperin tilaisuus tältä samalta paikalta, silloin kuin laajennettu perushankintaohjelma eduskunnalle esitettiin, huomauttaa siitä, ettei edes valtiotalouskomitea, jonka ehdotuksen pohjalla asia läksi liikkeelle, saanut tietää, mitä tarvittiin. Me olemme nyt täällä monen puhujan suusta kuulleet, ettei nytkään valtiovarainvaliokunta tai edes sen puolustusasiainjaosto tiedä, mitä tarvitaan. Onhan vallan outoa, että tuomoinen lisäys ennestäänkin raskaaseen puolustusbudjettiin, kuin 210 milj. markkaa vuodessa, vaaditaan myöntämään silmät ummessa ilman, että tiedetään mihin se käytetään ja tokko sitä edes tarvitaan (Oikealta: Verukkeita!). Muualla maailmassa asiat hoidetaan toisella tavalla. Vuosi ta-

kaperin jo viittasin siihen, miten Ruotsissa asia hoidettiin. Siellä jaettiin painettuja julkisia asiakirjoja, joissa tuhannella sivulla asiaa selvitettiin. Ja sanomalehdissä käytiin jälkeinpäin kuukausimääriä kestänyt yksityiskohtainen keskustelu, jossa melkein joka aselaji vuorollaan tuli tutkituksi, mitä siinä tarvitaan ja mitä siinä ei tarvita (Ed. Puittinen: Asiallinen menetelmä!). Meillä ei ole näin menetelty. Meitä vasemmistossa ei ole saatu vakuutetuksi siitä, että ehdotetut lisäykset ovat tarpeellisia. Kunnes semmoinen selvitys meille hankitaan, ymmärrettäköön myös se, että me katselemme epäilyksellä näitä vaatimuksia.

Toinen peruste meillä on ainakin yhtä pätevä. Me sanomme, että kansan kanto-kyvyllä ovat omat rajoituksensa. Ei vero- taakkaa voida lisätä mielin määrin. Jos on saavuttu rajalle, josta ei enää päästä korkeammalle, niinkuin ilmeisesti tällä hetkellä ollaan, niin suurien summien käyttö johonkin erikoiseen tarkoitukseen rajoittaa mahdollisuuksia käyttää varoja toisiin tarkoituksiin. Tulee liian ahdasta menopuolelle. Sinne ei saada enää mahtumaan toisia tarpeita, joita vasemmisto pitää sekä työväenluokan että koko maan edun kannalta välttämättöminä. Näillä toisiin tarkoituksiin käytettävillä menoilla, ennen kaikkea sosiaalisiin tarkoituksiin käytettävillä on sitäpaitsi, niinkuin useasti on huomautettu, erinomaisen suuri merkitys myös puolustustahdon kohottajana. Minä arvelenkin, että me kaikkein korkeimmassa määrässä nostamme kansan puolustustahtoa, jos me hankimme työväestölle jotakin puolustettavaa (Vasemmalta: Oikein!). Mitä paremmat yhteiskunnalliset ja sosiaaliset olosuhteet meillä on, sen varmemmin voitte myöskin luottaa siihen, että se hädän hetkellä on valmis maata ja myöskin omaa omaisuuttaan puolustamaan (Ed. Kareksen Välihuomautus.) Sanoiko rovasti jotakin? (Ed. Kares: Ehtoja taas asetetaan!). — Ehtoja, ei! Me olemme valmiita maata puolustamaan, senhän jo sanoin. Me vaadimme vain, että myös muihin tarkoituksiin käytetään riittävästi varoja (Ed. Moilanen: Niitä käytetään!). — Ei riittävästi! (Ed. Moilanen: Mikä on se riittävä määrä? — Ed. Räisänen: Moilanen on hakoteillä!).

Toinen ikävä piirre tässä keskustelussa paitsi sitä, että vasemmistoa on koetettu

herjata ja sillä tavalla muka koetettu kohottaa sen puolustustahtoa, on ollut se vähintään harkitsematon sävy, jota maan suhteista ulkovoimoihin on käytetty. Ei yksikään puhuja IKL:n taholta, josta enemmistö puheenvuoroista on käytetty, ole voinut olla pahasti heittämättä syytöksiä itäistä naapurivaltiotamme vastaan. Minkä vuoksi tällainen menettely? Mehän olemme maantieteellisen asemamme vuoksi pakotetut elämään tällä Suomenniemellä ja suuren valtion vieressä ja meidän täytyy katsoa, että suhteemme tähän valtioon pysyvät niin hyvinä kuin mahdollista. Nämä suhteet eivät parane sillä, että täällä jokaisessa käänteessä heitetään syytöksiä, koetaan ärsyttää, väitetään hyökkäystarkoituksia olevan olemassa ja kaikilla tavoilla osoitetaan, että täällä on olemassa, joskaan ei suurempaa merkitystä omaava, niin kuitenkin eräs kansalaisryhmä, joka ei harasta hyvien välien aikaansaamista Venäjälle (Ed. Aattela: Aivan!). Ihmekös sitten, että jokainen tällainen mielipiteen ilmaisu herättää voimakasta vastakaikua jossakin moskovalaisessa lehdessä ja sillä tavalla tätä vastakohtien kärjistämistä jatkuu kuukaudesta toiseen. Juuri tämäntäpäisiin mielipiteen ilmauksiin venäläisellä taholla jatkuvasti viitataan, kun puhutaan huonoista väleistä Suomen kanssa. Ei Venäjä väitä, että toiset Venäjän rajalla olevat valtiot olisivat sille jollakin lailla vaarallisia taikka haluaisivat esiintyä sen vastustajina. Siellä tiedetään, että niissä ei ole minkäänlaista sympatiamme Saksaa kohtaan, koska näiden maiden aikaisempi historia on johtanut niiden kansat huomaamaan, ettei saksalaisista paljon iloa ole ollut. Meillä sensijaan samainen ryhmä-kunta kansassa ja ennen kaikkea sen eduskuntaryhmä jatkuvasti ylistelee Saksaa ja antaa helposti aihetta luulla, että jos aseellinen konflikti näiden kahden suurvallan kesken syntyisi, niin sympatiat täällä olisivat Saksan puolella. Siinä syy, minkä vuoksi Venäjällä niin helposti tehdään jokaisesta tällaisesta pienestäkin lausunnosta suuri numero. Olisi viisaampaa puhua pienemmällä suulla Venäjästä vihamielisessä tarkoituksessa ja Saksasta sympaattisessa mielessä. Niin suurella ihailulla ja niin suurella kehulla kuin IKL:n puhujat ovat näinäkin kahtena päivänä puhuneet Saksasta, eivät edes kommunistit aikoinaan

rohjenneet eduskunnassa puhua Venäjästä (Vasemmalta: Aivan! — Oikein! — Ed. Riipinen: Onhan siinä nyt ero! — Vasemmalta: Mikä?).

Ed. Tarkkanen: Herra puhemies! — Me maalaisliittolaiset tiedämme, kuinka arkaluontoisia asioita ovat nämä puolustusasiat, joista olemme nyt jo toista päivää keskustelemassa. Se keskustelu, mikä täällä on tämän 9 Pl:n kohdalla suoritettu, se on ollut sellaista, joka minun mielestäni ei eduskunnan arvovaltaa ainakaan kohota. Ja se on myöskin ollut arkaluontoista, joka meillä on tavattoman paljon löyhdyttänyt myös niitä suhteita, joita meidän päinvastoin pitäisi ulospäin vahvistaa, ja sen syyn takia olisi ollut paljon parempi, että täällä monet puheenvuorot olisivat jääneet käyttämättä ja sillä tavalla parhaiten tämä aika tullut käytetyksi (Eduskunnasta: Oikein!). Me emme ole tahtoneet olla äänettöminä sen takia, että me aliarvioisimme tämän puolustuskysymyksen merkitystä, vaan me pidämme sen senverran tärkeänä kysymyksenä nykyisenä ajankohtana, että me emme tahdo tuoda sitä semmoisen keskustelun aiheeksi, joka sitä heikentää, vaan me tahdomme todellakin hoitaa tätä kysymystä siten, että se koituisi isänmaallemme onneksi. Jos tällainen katsantokanta meillä leimataan vääräksi, niinkuin ed. Salmiala täällä äsken tahtoi sanoa, niin minä pyydän huomauttaa vain siitä, että me emme tahdo tässä tilaisuudessa käydä historiijoitsijan edelle ja tahdo leimata oma toimintaamme sellaiseksi, että se todella olisi kaikkien muiden ryhmien toiminnan yläpuolella, vaan me odotamme, että se, joka tulee käsittelemään myöskin tämän ajan historiaa, tulee siitä kirjoittamaan muistelmiaan, hän tulee oikealla tavalla silloin asiaa käsittelemään, ja toivomme, että se myöskin silloin tulee osoittamaan, mitenkä ja millä tavalla eri ryhmät ovat tämän valtakunnan vakavaa tulevaisuuden asiaa vieneet eteenpäin.

Mitä tulee tähän puolustuskysymykseen, niin siinä mielestäni meidän on otettava huomioon n. s. valtiotalouskomitean viimevuotiset selvittelyt, jotka myöskin ed. Tanner varsin hyvin tuntee, ja sillä pohjalla meillä on mahdollisuus arvostella sitä tarvetta, mitenkä puolustuslaitoksemme asemaa on vahvistettava. Me olemme kai-

kissa ryhmissä olleet tilaisuudessa tämän ohjelman kuulemaan myöskin yksityiskohtia myöten ja niinollen olemme mahdolliset tätä kysymystä arvostelemaan oikealla tavalla. Me maalaisliittolaiset olemme pitäneet välttämättömyytenä, että tätä ohjelmaa käydään soveltamaan. Siinä mielessä olemme myöskin esillä olevaan menoarvioon suhtautuneet myötämielisesti, ja toivomme, että täällä eduskunnassa voimme tehdä päätökset sillä tavalla, että se tänä vakavana aikana todella koituu meidän puolustuslaitoksellemme hyödyksi ja sillä tavalla koko isänmaamme tulevaisuuden onneksi.

Ed. Vallas: Täällä edellinen puhuja jo oikeastaan vastasi ed. Salmialalle siihen syytökseen, minkä hän heitti meitä maalaisliittolaisia kohtaan. Se syytös oli tavatoman ikävä ja ilkeä. Nimittäin että harjoittaisimme muka täällä vain „antamennä”-politiikkaa välittämättä siis isänmaan asiasta mitään. Tämä oli rumaa, ed. Salmiala. Senhän ed. Salmiala itsekin varsin hyvin tietää, että me kannamme vähintään yhtä raskaan vastuun kuin ed. Salmialakin kantaa, niin, minä tiedän, että me kannamme suuremman vastuun tässä kysymyksessä, jos niin vaaditaan. Minä en ymmärrä, sekö, että ed. Salmiala, joka on täällä ed. Ryömä nuoremman kanssa pitänyt suuhavia, on jotakin hyödyttänyt maanpuolustusta. En todellakaan ymmärrä, jos sellaista puhetta täällä tarvitsee puolustusbudjetin yhteydessä käyttää kuin juuri IKL:n ja muutamien vasemmistolaisien taholta on tehty. Minä puolestani katson, että se alentaa eduskunnan arvoa. Erikoisesti sosialidemokraattisen ryhmän puheenjohtajan ed. Tannerin lausunto oli siinä suhteessa tarpeen, ja se teki hyvän vaikutuksen monessa suhteessa.

Ed. Cajander: Kansallisen edistyspuolueen eduskuntaryhmän taholta ei ole tahdottu puuttua tähän hyvin vähän rakentavaan keskusteluun. Me olemme katsooneet, että maanpuolustusta ei palvella pitkällä puheilla, joissa syytellään toinen toisiaan ja käytetään sanoja, joita voidaan käsittää loukkaukseksi kanssamme ystävällisessä suhteessa olevia valtakuntia kohtaan. Edistyspuolue on täysin tietoinen kansainvälisen aseman vakavuudesta ja tulee sen mukaisesti toimimaan ja äänestämään.

Ed. Pennanen: Minä olen puolestani kaiken kykyni mukaan koettanut suhtautua toisin ajatteleviinkin sillä tavalla, että katsoisin asioita paremmalta puolelta. Ja vaikka minä ed. Tannerin lausunnon johdosta voinkin uskoa, että hän katselee asioita kokolailla toiselta kannalta kuin monet hänen ryhmätoverinsa, niin minä muistutan ed. Tannerille, että hän on kuulemma eräässä tilaisuudessa itse valitellut sitä, että heitä yleensäkin vaivaa luottamuksen puute. Ja minä uskon asian niin olevankin. Ne lausunnot, joita esim. edustajat Ampuja ja Ryömä nuorempi ovat täällä tämän puolustusasian yhteydessä antaneet, eivät suinkaan ole omiaan lisäämään luottamusta. Minä mainitsen tämän sentakia, kun kokoomusryhmänkin taholta on arvostelevasti suhtauduttu sosialistien ehdotuksiin tämän pääluokan kohdalla.

Meillä on erilainen käsitys ed. Tannerinkin kanssa siitä, mikä puolustuksen kannalta on kaikkein tärkeintä. Ei meidänkään tahollamme kielletä sosiaalisten toimienpiteiden tarpeellisuutta yleensäkkään eikä niiden merkitystä puolustuksenkaan kannalta (Ed. Räisänen: Mutta vastaan ollaan!), mutta aseitahan joka tapauksessa ja varuksia tarvitaan, olkoonpa sosialiset olot miten hyvät tahansa ja siitä on kysymys. Täällä on jo moneen kertaan mainittu siitä, että kaikki se, mitä tuo perushankintaohjelma sisältää, pitäisi olla yhtä tunnettua vasemmistolle kuin se on toisillekin ryhmille (Ed. Tanner: Yhtä vähän!).

Ed. Salmiala: Herra puhemies! Ed. Tannerin puheenvuoron johdosta uskallan vielä kerran tulla tänne.

Ed. Tanner vakuutti, että Suomen työväestö on puolustustahtoista ja isänmaallista. Ja minä olen ehdottomasti samaa mieltä, Suomen työväestö tahtoo varmasti viimeiseen saakka puolustaa tätä maata ja Suomen työväestö varmasti on valmis uhraamaan kaikki sen, mitä se voi, jotta se saisi säilytettyä tämän kansan itsenäisenä ja vapaana ja että se voisi rauhassa tehdä täällä työtä ja jättää sen voimakkaana niille, jotka jälkeen tulevat. Mutta minä uskallan samalla olla sitä mieltä, että sosialidemokraattisen puolueen johdossa on paljon sellaisia henkilöitä, jotka eivät ajattele tällä tavoin isänmaan puolustuksesta. He katsovat, että isänmaan puolustus on tur-

haa, ja edustaja Tanner tietänee paremmin kuin minä, mitä tästä asiasta sosialidemokraattien keskuudessa todellisuudessa ajatellaan. Kyllä kai tämä vuoden 1930 puolueohjelma sisältää periaatteet, jotka sosialidemokraattinen puolue hyväksyy (Ed. Lonkainen: Joko ne taas tulee!). On pakko palata tähän asiaan, ed. Lonkainen, sen vuoksi, että ed. Tanner kielsi tämän tosiasiain. Tässä puolueohjelmassa nimenomaan sanotaan, että Suomen on ryhdyttävä aseistariisumiseen riippumatta siitä, mitä muut tekevät. Meidän on tyydyttävä jonkinlaiseen tullivartiostoon. Mutta luuleeko joku ihminen, että se olisi maanpuolustusta, kun lähdetään hävittämään maanpuolustuksen alkeellisimpiakin perustuksia. Ei tämä ole mitään maanpuolustusta, vaan se on maan luovuttamista. Ja tässä samassa ohjelmassa sanotaan nimenomaan, että on suurempi rikos ihmisoikeuksia vastaan, että uhrataan sodassa ihmisiä, kuin että luovutaan itsenäisyydestä. Tämä ajatus sisältyy nimenomaan tämän puolustusohjelman 4 sivulla, kolmannessa kappaleessa, sen jälkiosassa ja jossa sanotaan näin: „Meidän aikanamme yleinen kehitys vaikuttaa eri maihin tasoittavasti, mikään ulkoa tuleva valloitus ei voisi siinä määrin kuin ennen mullistaa maan oloja, sillä samaan sivistysmaailmaan kuulumme kaikki. Mutta sodan raivottaret tuottaisivat, kerran irti päästettyinä, kaikille kansoille tuhoa.” Tässä asetetaan toisin sanoen sodan jumalien irtipääseminen suuremmaksi rikokseksi kuin maan itsenäisyydestä luopuminen. Sosialidemokraattien käsityksen mukaan ei tämä itsenäisyydestä luopuminen merkitsekään mitään suurempaa pahaa, koska muka me kaikki kuulumme samaan sivistysmaailmaan (Välihuutoja eduskunnasta. — Vasemmalta: Aika professorimainen selitys!). Tämä on totuus tässä, sitä ei voida millään verukkeilla muuksi muuttaa (Eduskunnasta: Voi, voi!). Herra pääministeri sanoi: „Voi, voi!” Minä luulen, että Suomen kansa kuitenkin ymmärtää tämän minun esittämäni perustelun (Eduskunnasta: Ei se ollut pääministeri!). Joku toinen siten, ehkä se oli edustaja Voionmaa (Ed. Tanner: Kaikki yhtyivät siihen!).

Kuvaavaa on tälle parlamentille, että silloin kuin puhutaan isänmaan kaikkein vakavimmista kysymyksistä, niin silloin täällä

nauretaan (Eduskunnasta välihuutoja. — Puhujalle nauretaan!). Sosialidemokraattien ohjelma, sen maan luovutusohjelma on meidän puolueitten kannalta todellakin seikka, johonka ei tarvitsisi huomiota kiinnittää. Tämä on todellakin aivan sama tilanne, kuin oli ennen kansannousua. Tällä puolella oli joukko henkilöitä, kolmattakymmentä, jotka puhuivat selvästi maanpetoksellisesti, mutta siitä huolimatta ei eduskunnasta ryhdytty toimenpiteisiin, että ne olisi poistettu täältä. Ulkopuolisten isänmaallisten voimien täytyi astua väliin, ennenkuin tästä kansan itsenäisyyden häpäisemisestä tehtiin loppu (Eduskunnasta: Taas uhkaa! — Se alkaa pian taas! — Ed. Räisänen: Ketä jää isänmaata puolustamaan, jos tapatte meidät!). Ed. Räisäsellemme huomauttaisin, ettei Suomen työväestö ole sama kuin sosialidemokraattisen puolueen ryhmä (Ed. Räisänen: Minä olen sen edustaja!). Mutta minä uskon, että useimmat ed. Räisäsen valitsijoista ovat toista mieltä isänmaan puolustukseen nähden (Ed. Räisänen: Minun kanssa samalla kannalla, minä ilmoitan sen! — Ed. Aattela: Eivät äänestäneet Salmialaa!).

Minä lausun vain lopuksi sen, että isänmaallisen kansanliikkeen taholta on tahdottu vain julkilausua se ajatus, että tässä parlamentissa pitäisi ennenkaikkea kiinnittää huomiota maanpuolustukseen. Täällä on huomautettu, että kaikki ovat valmiit antamaan mikä mahdollista on puolustuslaitoksen vahvistamiseen, mutta isänmaallisen kansanliikkeen edustajien valtiovarainvaliokunnan mietintöön liittämä vastalause osoittaa, että paljon on tässä suhteessa laiminlyöty. Ennenkaikkea on tosiasia se, että jos me noudatamme puolustuskomissionin ehdottamaa hiljaista tahtia puolustuslaitoksen kuntoonsaattamiseksi, niin silloin me myöhästymme (Ed. Tanner: Mistä?). Puolustuslaitoksemme kunnostamisesta (Ed. Lohi: Mistä rahat? — Vasemmalta: Ei tule vastausta!). Kyllä rahaa saadaan (Ed. Lohi: Ei vastalause osoita sitä!). Meidän puoleltamme on nimenomaan sanottu, että tästä valtakunnasta voidaan lainoilla saada tällä hetkellä kokoon monia satojamiljoonia ja sellainen laina, jos hallitus ja eduskunta päättää sen ottamisesta, tulee varmasti merkityksi hyvin lyhyessä ajassa (Ed. Sillanpää: Laina on maksettava takaisin! — Va-

semmalta: Mistä korot?). Kyllä keinoja on, jos vain niitä tahdotaan käyttää. Mutta juuri tästä tahdosta on nyt kysymys.

Ed. V. A n n a l a: Minä en ole sekaantunut enkä olisi halunnut sekaantua tähän keskusteluun lainkaan, ellei ed. Tanner olisi antanut siihen aihetta (Ed. Tanner: Minä käskin häpeämään vaan!). Hän huomautti meille m. m., että jos te epäilette, että työväki on puolusmäärärahoja vastaan, niin koettakaa saada työväki vakuutetuksi niiden tarpeellisuudesta. Tämä oli ajatus, vaikka sanat mahdollisesti kuuluivat toisin. Mutta kuinka on mahdollista saada työväestö vakuutetuksi tästä, kun sosialidemokraattisen puolueen johto ja sen lehdistö tekevät voitavansa saadaksensa työväestön vakuutetuksi siitä, että puolustusmäärärahat muodostavat välttämättömän pahan, sellaisen raskaan taakan, joka on tehtävä niin helpoksi kuin suinkin ja samalla selitetään agitatorisesti, että työväestö ei tarvitse aseita, vaan se tarvitsee leipää. Jos tällaista propagandaa tehdään maanpuolustusmäärärahoja vastaan, silloin on ulkokulusta häikäilemättömyyttä vaatia jotain ryhmää tekemään voitavansa, jotta kansassa tämä puolustustahto ja halu uhrata maanpuolustuksen hyväksi säilyisi ja kehittyisi. Ja hän huomautti, ettei puolustustahtoa markoilla mitata. Kyllä se vain niin on, että sota mitataan aina ennenkaikkea markoilla (Ed. Tanner: Puolustustahdosta oli kysymys eikä sodasta!). Edustaja Tanner, puolustustahto merkitsee tässä sitä, että kun kerran on kysymyksessä tulo- ja menoarvion käsittely, niin puolustustahto ei voi ilmetä missään muussa muodossa kuin markkojen muodossa, vai tahtooko ed. Tanner väittää, että puolustusbudjetissa olisi kysymys jostain muusta kuin rahasta (Ed. Tanner: En minä ole markoista puhunut koko keskustelussa!).

Tästä pääluokasta ei olisi varmaankaan syntynyt näin tavattoman pitkäaikaista ja kiihkeätäkin keskustelua, ellei sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän jäsenten taholta olisi tehty sellaista vastalauseita, joka merkitsee satoihin miljooniin markkoihin nousevaa vähennystä puolustusmäärärahoissa, tehty tällaista ajankohtana, jonka kaikki ovat tunnustaneet äärimmäisen vakavaksi. Jos nyt tämän ryhmän taholta jätetään yksityiskohtaisessa asiankäsitte-

lyssä tekemättä nämä vähennysehdotukset (Ed. Lonkainen: Ei jätetä!), niin silloin me olemme valmiit muuttamaan käsitystämme tämän ryhmän puolustustahdosta. Mutta jos nämä määrärahavähennysehdotukset tehdään, silloin on aivan oikea se arvostelu, joka vasemmistoon on kohdistettu ja jota ed. Tanner täällä kävi valittelemassa. Se arvostelu, mikä tässä on meidän taholtamme esitetty, on oikea. Ja jos tämä aika kehittyy niin vakavaksi, että todellakin niitä aseita ja niitä välineitä tarvitaan, joita varten tällä hetkellä myönnetään määrärahoja, niin silloin arvostelu muodostuu kansakunnan tuomioksi, jonka alla ei sosialidemokraattinen puolue kestä.

Ed. Colliander: Att man från svenska gruppens sida i så ringa grad deltagit i denna debatt beror inte på bristande intresse för den fråga vi hava förhånden. Det intresset finns och det i hög grad. Det är sedan gammalt känt. Det beror på att hela denna debatt befinner sig vad de flesta talare beträffar på så låg nivå, att man icke gärna velat blanda sig i densamma. Man har icke med denna debatt gagnat försvarsfrågan, utan tvärtom och man har icke gagnat vårt förhållande till främmande makter, utan tvärtom.

Ed. Voionmaa: Täällä on useita kertoja tänäkin päivänä tuotu esille eräs kuuluisa asiakirja vuodelta 1930. Mutta vuodesta 1930 vuoteen 1936 on maailman kehitys perusteellisesti muuttunut. Me olemme seuranneet maailmantilanteen muuttumista, meidän vastustajamme eivät ole sitä tehneet. Sopii kysyä, minkälaisia maanpuolustajia ovat ne itse, jotka eivät kykene seuraamaan maailmantilanteen kehitystä.

Vapaan maan parlamentissa saadaan vapaasti puhua kaikista asioista, myöskin ulkopoliittisista ja maanpuolustusasioista ja jokseenkin vapaasti täällä meidänkin parlamentissa on niistä asioista viime päivinä puhuttu. Mutta saadaan tehdä myöskin muutamia johtopäätöksiä ja päätelmiä näiden vapaiden puheiden johdosta. Teen pari sellaista.

Me olemme ensi kerran parlamenttimme historian aikana voineet nyt todeta, että se yksimielisyys, joka on ulkopoliitiikan

alalla luojan kiitos vallinnut meidän parlamentissamme, on nyt IKL:n taholta rikkottu, sillä he ovat täällä esittäneet viime päivinä sellaista ulkopoliittikkaa, joka ei ole eduskunnan suuren enemmistön ulkopoliittikkaa. Kun täällä erittäinkin ed. Salmiala puhuu tänäkin päivänä suurella ponnella meidän „perinnäisestä vihollisesta”, vai oliko aivan „verivihollisesta”, ja toiselta puolen tehostaa, kuinka meidän maamme todellisen hädän tullessa ei voi saada apua muuta kuin erään suurvallan taholta, niin jokainen osaa siitä tehdä johtopäätöksensä, ne johtopäätökset, jotka täällä on sanottukin, että nim. ed. Salmiala ei ole mies syyttämään toisia Venäjän liittoon pyrkimisestä, koska hän itse ilmeisesti tähtää Saksan liittoon.

Edelleen tahdon sanoa, että kun täällä on todellisessa puolustusharrastuksessa huomautettu meidän puolustuslaitoksessamme vallitsevasta suuresta ja käsittämättömästä ristiriidasta siinäkin kohdin, että täällä kansakunnan ja valtakunnan armeijan rinnalla on toinen yksityisistä työnantajista riippuvainen, yksityisistä rahoittajista riippuvainen vapaaehtoinen sotilasjärjestö, joka herättää työväessä ristiriitaisia ajatuksia, niin tämä leimataan suureksi epäisänmaallisuudeksi, vaikka se itse asiassa on sitä todellista puolustuslaitoksen harrastusta, jota valitettavasti porvarillisissakaan puolueissa ei riittävästi näy olevan, koska ne hajottavat meidän puolustuslaitostamme silloin kuin sitä pitäisi yhdistää.

Ja jos joku kansanedustaja kysyy ja tahtoo saada tarkempia tietoja tulevista typpi-tehtaista, niin täällä lakikirjan kanssa tullaan huutamaan sitä maanpetokseksi.

Enkä minä voi hyväksyä sellaistaakaan ajatustapaa, jonka ed. Pennanen täällä äsken toi esille, kun hän sanoi, että „aseita tarvitaan, olkootpa sosiaaliset olot minkälaiset tahansa”. Emme me voi semmoistaakaan ajatustapaa hyväksyä, se on vieras, se on huolestuttava, se on väärä ajatus, eikä se ole omiansa rakentamaan meidän puolustuslaitostamme semmoiselle pohjalle, jolle oikea puolustuslaitos ja puolustustahto pitäisi rakentaa. Olen tahtonut näillä sanoillani huomauttaa, että meidän tahollamme ei ole suinkaan vastustettu yhteistyötä, ei ulkopoliittikan eikä puolustuslaitoksen alalla. Kun yhteistyötä kuitenkin on vas-

tustettu, niin se vastustus on tullut aivan vastakkaiselta taholta.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Luku I Puolustusministeriö.

Keskustelu:

Ed. Aattela: Ehdotan, että I luku hyväksyttäisiin IV vastalauseen mukaisesti.

Ed. Peltonen: Pyydän kannattaa ed. Aattelan täällä tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Aattela ed. Peltosen kannattamana ehdottanut, että 1 momentilta IV vastalauseen mukaisesti vähennettäisiin 52,500 markkaa. Kutsun tätä ehdotusta ed. Aattelan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy valiokunnan mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Aattelan ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 100 jaa- ja 75 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 23.

Eduskunta on siis hyväksynyt valiokunnan ehdotuksen.

Luku II Palkkausmenot.

Keskustelu:

Ed. Moilanen: Valtiovarainvaliokunta on tämän luvun kohdalla vähentänyt hallituksen esittämistä määrärahoista 503,500 markkaa. Näistä tekevät palkka-menot 433,500 ja palkkiomenot 70,000 markkaa. Valiokunta on täten ehdottanut jätettäväksi perustamatta kaksi majurin, kaksi kapteenin virkaa, joista toinen on

sota-arkistonhoitajan apulaisen virka, 10 kersantin tointa, yhden luutnantin viran ja yhden erikoismestarin ja 10 kersantin tointa. Sitä paitsi on hallituksen ehdottamasta määrärahasta aluevalvojien ja kanslia-apulaisten palkkioksi vähennetty 70,000 markkaa.

Näiden virkojen perustamista on kuitenkin pidettävä puolustuslaitoksen kehittämisen kannalta varsin tärkeinä. Seurauksena 10 kersantin toimen perustamatta jättämisestä on se, että tärkeätä viestipalveluksen kehittämissuunnitelmaa ei voida asian vaatimalla tavalla toteuttaa, koska kysymyksessä olevat kersantintoimet sisältyvät siihen välttämättömänä osana. Sitä paitsi edellyttää näiden toimien hoito perusteellista koulutusta, jonka vuoksi se minimimäärä, jonka hallitus on ehdottanut näitä toimia perustettavaksi, olisi välttämättä hyväksyttävä. Valiokunnalle on tehty yksityiskohtaisesti selkoa nimenomaan tästä kysymyksestä. 10 kersantin toimen poisjättäminen budjetista onkin tehty ilman perustelematta.

Kun valiokunnassa on osoittautunut kuitenkin mahdottomaksi saada kannatusta kaikkien näiden vakanssien perustamiseen, katson, että ainakin ne virat ja toimet, jotka II vastalauseessa on ehdotettu, nimittäin 10 kersantin, yhden majurin, yhden kapteenin ja yhden luutnantin virat olisi perustettava. Ilmatorjunnan päällikön virka Länsi-Suomen piiriä varten on erittäin tarpeellinen maamme ilmatorjunnan järjestelyssä ja hoidossa ja majurin virka tarkoittaa juuri tätä. Kapteenin vakanssi on tarkoitettu sota-arkistonhoitajan apulaisen tointa varten. Ottaen huomioon sota-arkistossa esiintyvän työn paljouden on puheena olevan apulaisen saaminen sinne välttämätöntä. Kaasusuojelukouluun tarvittavan yhden luutnantin vakanssin perustamisesta on puolustusministeri juuri eilen antanut lausuntonsa.

Pyydän sen vuoksi ehdottaa, että II vastalauseen mukaisesti 9 pääluokan II luvun 1 momentille lisätään 309,000 markkaa 10 kersantintoimen sekä yhden majurin, yhden kapteenin ja yhden luutnantin viran perustamista varten puolustuslaitokseen.

Ed. Aattela: Siitä huolimatta, että ed. Annala jälleen halusi mitata meidän isänmallisuuttamme sillä, jätämmekö me

vähennysehdotuksemme tekemättä, uudistan tämänkin luvun kohdalla vastalauseessa tehdyt ehdotukset. On huomattava, että hallitus ehdottaa nyt perustettavaksi puolustuslaitokseen 161 uutta virkaa tahi tointa. Tämän vuoden tulo- ja menoarvion yhteydessä esitettiin perustettavaksi 120 uutta virkaa ja tointa. Tämän ohella on muistettava, että yhä pienemmäksi on käynyt se säästö, joka aikaisemmin on arvioitu täyttämättä olleista viroista ja toimista. Näin ollen on siis puolustuslaitokseen vuosittain tuntuvasti lisätty uusia toimia ja virkoja. Vielä on huomattava, että eräitä niistä viroista, joita tiedotustoiminnan järjestämistä varten on ehdotettu perustettavaksi, ei nähdäksemme tällä hetkellä ole tarpeen perustaa siitäkään syystä, että näihin toimiin ei ole vielä koulutettua henkilökuntaa olemassa, joten olisi parasta tällä alalla edetä hitaasti ja käytännön antaman kokemuksen mukaisesti. Ehdotan, että II luvun 1 momentilta vähennetään 460,500 markkaa.

Ed. V. Annala: Kun tiedetään, että hallituksessa on tämänkin pääluokan kohdalla tingitty ja puristettu määrärahat mahdollisimman vähäiseen, en katso olevan syytä kannattaa ed. Moilasan edelleen tinkimistä, vaan ehdotan III vastalauseen mukaisesti, että tämän luvun 1 momentille lisätään ne määrät, mitkä valiokunta on hallituksen esityksestä poistanut, nimittäin 1 momentille 433,500 markkaa ja 2 momentille 70,000 markkaa.

Ed. von Frenckell: Jag ber att få understöda rdm. Moilanens förslag.

Ed. Cajander: Minä pyydän myöskin saada kannattaa ed. Moilasan ehdotusta.

Ed. Soini: Luovun.

Ed. Aattela: Hallitus ehdottaa myöskin ylimääräisen henkilökunnan palkkiota koskevan momentin kohdalle aluevalvojina toimivien nimismiesten palkkiota korotettavaksi yhteensä 150,000 markalla. Valiokunta on hyväksynyt tästä ehdotuksesta 100,000 markkaa ja vähentänyt siitä vain 50,000 markkaa. Kun eduskunta viime vuonna kohotti nimismiesten palkkoja hy-

vin huomattavasti, ei minun nähdäkseni ole tällaiseen erikoiskorotukseen mitään ai-
hetta. Senvuoksi ehdotan, että tältä mo-
mentilta vähennetään 100,000 markkaa.
Edelleen ehdotan, että II luvun 3 momen-
tin kohdalla perusteluihin otetaan sellainen
lisäys kuin vastalauseessamme ehdotetaan.

Ed. Tuorila: Pyydän saada kannattaa
ed. V. Annalan tekemää ehdotusta.

Ed. Tarkkanen: Koska olen valio-
kuntakäsittelyssä ja sitten myöskin nyt
myöhemmin saatujen selvityksien perus-
teella tullut siihen käsitykseen, että valio-
kunnan vähennykset olivat liian suuret,
niin pidän täysin asiallisena sitä ehdotusta,
jonka ed. Moilanen täällä on tehnyt, ja
sillä perusteella kannatankin hänen teke-
mää lisäysehdotustaan.

Ed. Peltonen: II luvun 3 momen-
tilla on lisätty 7,500,000 markkaa, joka on
tarkoitettu käytettäväksi puolustuslaitok-
sen palveluksessa olevien viran- ja toimen-
haltijain virkapukuavustuksiin, siten että
upseerien pukuavustuksiin annettaisiin
1,500 markkaa ja alipäällystölle ja heihin
verrattaville 1,200 markkaa vuodessa. Pe-
rusteluissa mainitaan, että muillekin val-
tion viran- ja toimenhaltijoille myönnetään
pukuavustusta. Tästä perustelusta voisi
tulla siihen käsitykseen, että pukuavustusta
myönnetään kaikille muille viran- ja toi-
menhaltijoille, joiden velvollisuuteen tulee
käyttää virkapukua. Näin ei kuitenkaan
ole asian laita. Suuri joukko mainitun-
laisia henkilöitä ei saa pukuavustusta, vaan
joutuvat omilla varoillaan kustantamaan
virkapukunsa. Esim. rautateillä asema-
miehet ja alokkaat, vaikka heidän palk-
kansa muutoinkin on aivan riittämätön
kunnolliseen toimeentuloon, eivät saa vir-
kapukuavustusta. Olisi siis odottanut, että
hallitus olisi ehdottanut myöskin mainitse-
milleni ryhmille ja kaikille samassa ase-
massa oleville viran- ja toimenhaltijoille,
joiden on velvollisuus käyttää virkapukua,
samanlaista avustusta kuin näille sotilas-
henkilöille. Kun näin ei ole tehty, olisi
eduskunnan lisättävä asianomaisille koh-
dille määrärahaa ja jos vastoin luuloani
näin ei tapahtuisi, vaan joitakin mainit-
semistani toimenhaltijoista jäisi saamatta
pukuavustusta, pyydän hallituksen kiinnit-

tämään siihen huomiota ensi vuoden ta-
lousarvioehdotusta laadittaessa. Kun val-
tiovarainvaliokunta on esittänyt hyväksyt-
täväksi nyt esilläolevan 7.5 milj. markkaa,
ei ole siis mitään syytä silloin tässä suh-
teessa jättää näitä mainitsemiani pienpalk-
kaisia huonompaan asemaan.

Samalla minä pyydän kannattaa ed.
Aattelan täällä äsken tekemiä esityksiä.
On mielestäni aivan kohtuutonta, että nimi-
tyksiin nähden asetetaan sotilashenkilöt
toiseen asemaan kuin muilla siviilialoilla
toimivat henkilöt. Ed. Aattela mainitsi,
että täällä on perustettu virkoja ja toimia,
vakinaistutettu, vaikka vielä näihin ei ole
viranhaltijoitakaan olemassa. Kun meillä
useilla aloilla, vallankin rautateillä, on
vuosikymmeniä hoidettu erilaisia tehtäviä
ylimääräisinä, olisi tässäkin suhteessa odot-
tanut, että hallitus olisi näilläkin aloilla
jo vihdoinkin varannut virkapaikkoja.
Näin ei kuitenkaan ole tässäkään talous-
arvioesityksessä tehty. Kun mielestäni
varsin hyvin voidaan tulla toimeen, vaikka
ed. Aattelan mainitsemia kaikkia virkoja
ei vakinaistutettaisi, minä pyydän kannat-
taa hänen ehdotustaan, sekä kahta muuta
hänen tekemäänsä ehdotusta.

Ed. Huittinen: Herra puolustus-
ministerin äsken antaman lausunnon koh-
dalla, joka koskee esillä olevia virkojen
vähennyksiä, minun on lausuttava pieni
huomautus.

Herra puolustusministeri lausui, että
minä olisin edellisessä lausunnossani väittä-
nyt, että nämä virat, jotka valiokunta
ehdottaa poistettaviksi talousarviosta, olisi-
vat olleet tuulesta temmattuja virkoja.
Minä en ole näin sanonut. Minä sanoin
nimenomaan, että minä en väitä edes sitä-
kään, että ne eivät ole tarpeellisia, mutta
aivan välttämättömiä ne eivät ole. Näin
minä sanoin ja edelleen jatkoin, että mi-
nun käsittääkseni puolustustoiminnalle ei
aiheuteta mitään vaaraa, jos valiokunnan
ehdotus hyväksytään. Tämän kantani
takana minä edelleen olen.

Herra puolustusministeri sitten erityi-
sesti painosti näitten 10 kersantintoimen
perustamista, jotka valiokunta on poista-
nut, ja ehdottaa vain 29 perustettavaksi.
Eduskunnan asia on ratkaista tämä kiista.
Asiallisesti on kysymys siitä, kuten herra
puolustusministeri mainitsi, pannaanko

näitten uusien perustettavien virkojen ja toimien haltijain työpäiväksi 6 tuntia vai tuleeko niitten työpäivä jonkun verran pitemmäksi, jolloin asia valtiovarainvaliokunnan ehdottamallakin kersanttimäärällä voidaan hoitaa siinä laajuudessa kuin mitä hallituskin oli ajatellut. Ja minusta tuntuu, että esim. 8 tunnin työpäivä, olkoon, että tämä tehtävä onkin vastuunalainen, ei vuorokautta kohden ole niin pitkä, ettei voitaisi ainakin alkaessa lähteä tältä pohjalta. Tähän perustuu jaoston ehdotus 10 kersantinviran vähentämisestä ja se on myöskin valtiovarainvaliokunnan ehdotus. Minä edelleen näihin vähennyksiin nähden olen valtiovarainvaliokunnan kannalla.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Moilanen ed. von Frenckellin kannattamana ehdottanut, että 1 momentille II vastalauseen mukaisesti lisättäisiin 309,000 markkaa. Kutsun tätä ehdotusta ed. Moilasen ehdotukseksi. Ed. V. Annala ed. Tuorilan kannattamana on ehdottanut, että 1 momentille III vastalauseen mukaisesti lisättäisiin 433,500 markkaa. Kutsun tätä ehdotusta ed. V. Annalan 1) ehdotukseksi. Niinikään on ed. V. Annala ehdottanut, että 2 momentille III vastalauseen mukaisesti lisättäisiin 70,000 markkaa. Kutsun tätä ehdotusta ed. V. Annalan 2) ehdotukseksi. Ed. Aattela ed. Peltosen kannattamana on ehdottanut, että 1 momentilta IV vastalauseen mukaisesti vähennettäisiin 460,500 markkaa sekä että 2 momentilta saman vastalauseen mukaisesti vähennettäisiin 100,000 markkaa. Kutsun tätä ehdotusta ed. Aattelan 1) ehdotukseksi. Edelleen on ed. Aattela ed. Peltosen kannattamana ehdottanut, että perusteluihin 3 momentin kohdalla hyväksyttäisiin IV vastalauseen mukainen lisäys. Kutsun tätä ed. Aattelan 2) ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Mitä menettelytapaan äänestyksessä tulee, ehdotan, äänestyksen toimitettavaksi seuraavalla tavalla: 1 momentin kohdalla äänestetään ed. Moilasen ehdotuksen ja ed. V. Annalan 1) ehdotuksen välillä ja voittaja asetetaan vastaehdotukseksi valiokunnan ehdotukselle; 2 mo-

mentin kohdalla äänestetään ed. V. Annalaan 2) ehdotuksesta valiokunnan ehdotusta vastaan. Luku, sellaisena kuin se edellisten äänestysten jälkeen on hyväksytty, asetetaan vastaehdotukseksi ed. Aattelan 1) ehdotukselle. Sen jälkeen tehdään erikseen päätös ed. Aattelan 2) ehdotuksesta 3 momentin kohdalla.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätökset:

1 momentti.

1) Äänestys ed. Moilasen ehdotuksen ja ed. V. Annalan 1) ehdotuksen välillä.

Joka hyväksyy ed. Moilasen ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. V. Annalan 1) ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 150 jaa- ja 28 ei-ääntä, 7 tyhjää; poissa 14.

Eduskunta on siis tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Moilasen ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Moilasen ehdotuksen ja valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen välillä.

Joka hyväksyy valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Moilasen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 100 jaa- ja 83 ei-ääntä, 2 tyhjää, poissa 14.

Puhemies: Eduskunta on hyväksynyt valiokunnan ehdotuksen.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Moilanen: Pyydän avointa äänestystä.

Puhemies: Avointa äänestystä on pyydetty. Kehoitin niitä edustajia, jotka kannattavat avointa äänestystä, nousemaan seisalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Avoin äänestys tulee toimitettavaksi.

Sihteeri lukee äänestysesityksen uudelleen.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aarniokoski, Aattela, Alestalo, Ampuja, Andersson, Arhama, Asikainen, Bryggari, Eskola, Fagerholm, Haga, Hakala, Halonen, A., Halonen, T., Harvala, Hiltunen, Huittinen, Huotari, Hämäläinen, Inkilä, Jokinen, E., Jokinen, K., Jovero, Junes, Jutila, Juutilainen, Kallio, Kalliokoski, Karjalainen, Kekkonen, Kilpeläinen, V., Kilpi, Kivioja, Kivisalo, Koivulahti-Lehto, Koivuranta, Komu, Koponen, Kosonen, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Kupari, Kuusisto, Kääriäinen, Lastu, Lehtokoski, Lepistö, Leppälä, Lindström, Linna, Lohi, Lonkainen, Lumme, Malkamäki, Marttila, Meriläinen, Metsäranta, Muhonen, Mustasilta, Mäkeläinen, Niskanen, Niukkanen, Paasonen, Pekkala, Peltonen, Penttala, Perho, Pesonen, Puittinen, Pyy, Raatikainen, J., Raatikainen, U., Rantala, Reinikainen, Rytinki, Ryömä, H., Ryömä, M., Räisänen, Salmenoja, Salo, Sillanpää, Sini-salo, Stenwall, Swentorsetski, Syrjänen, Tanner, Tervo, Toivonen, Tolonen, Tukia, Turkia, Turkka, Welling, Venho, Wenman, Vesterinen, Wickman, Wiik, Wirtanen, Voionmaa ja Väisänen.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ala-Kulju, Annala, J., Annala, V., Bonsdorff, von Born, Brander, Böök, Cajander, Colliander, Estlander, von Frenc-kell, Frietsch, Furuholm, Hannula, M., Hannula, U., Harja, Heikkinen, Helene-lund, Hildén, U., Hirvensalo, Honka, Ho-relli, Hänninen, Hästbacka, Ikonen, Jan-honen, Joukanen, Jussila, Kaasalainen, Kares, Kemppi, Kilpeläinen, K. E., Kirra, Kivimäki, Koivisto, Kokko, Kukkonen, Kullberg, Kylänpää, Lahdensuo, Lahtela, Laurén, Lehtonen, Leinonen, Linkomies, Lintulahti, Luostarinen, Luukka, Löthman-Koponen, Malmivaara, Mantere, Miikki, Moilanen, Nikkola, Nordström, Nurmes-niemi, Oksala, Oksanen, Paavolainen, Pen-nanen, Pilkama, Pilppula, Pohjala, Poh-jannoro, Riipinen, Saarinen, Salmiala, Sariola, Simojoki, Soini, Soininen, Syrjä-lä, Söderhjelm, Takala, Tarkkanen, Tolppanen,

Tuomivaara, Tuorila, Törngren, Vaarama, Wainio, Vallas, Vehkaoja, Vilhula ja Österholm.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 12 edustajaa:

Helenius, Hildén, A., Jern, Kaijalainen, Kannisto, Karvetti, Kämäräinen, Pitkä-silta, Rapo, Salovaara, Sergelius ja Sund-ström.

Puhemies: Avoimessa äänestyksessä on annettu 102 jaa- ja 85 ei-ääntä.

Eduskunta on siis hyväksynyt valiokun-nan ehdotuksen.

2 momentti.

Äänestys ed. V. Annalan 2) ehdotuk-sesta:

Joka hyväksyy valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. V. Annalan 2) ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 144 jaa- ja 30 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 22.

Eduskunta on siis hyväksynyt valiokun-nan ehdotuksen.

1 ja 2 momentti.

Äänestys ed. Aattelan 1) ehdotuksesta:

Joka hyväksyy valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Aattelan 1) ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 103 jaa- ja 79 ei-ääntä; poissa 17.

Eduskunta on siis hyväksynyt valiokun-nan ehdotuksen.

3 momentin perustelut.

Äänestys ed. Aattelan 2) ehdotuksesta:

Joka hyväksyy valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Aattelan 2) ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 108 jaa- ja 75 ei-ääntä; poissa 16.

Eduskunta on siis hyväksynyt valiokunnan ehdotuksen.

Luku III Taloustarvemenot, hyväksytään.

Luku IV Hevosten ylläpito.

Keskustelu:

Ed. Peltonen: Hallitus ehdottaa lisättäväksi hevosten uusintaan 500,000 markkaa ja valtiovarainvaliokunta on nostanut tätä määrärahaa vielä 200,000 markalla, joten tarkoitukseen tulee varattavaksi yhteensä 2 milj. markkaa. Tämä lisäys tuntuu vähemmän harkitulta, jonka vuoksi se voitaisiin poistaa. Asian ollessa esillä asianomaisessa jaostossa, oltiin siellä ensimmäisessä käsittelyssä, nimittäin jaoston enemmistö sitä mieltä, että hallituksen lisäysehdotusta ei olisi hyväksyttävä. Vasta sen jälkeen kun jaostoon muuttui toinen henkilö, tuli aivan toisenlainen päätös asiassa. Asiantuntijainkin mielestä ratsuväki on käymässä tarkoitustaan vastaamattomaksi. Tämä siitä huolimatta vaikka tämä aselaji tulee suhteettoman kalliiksi. Kun meillä ei voida käyttää puolustuslaitoksen tarpeisiin läheskään niin paljon varoja kuin mitä sillä taholla pyydetään, olisi tällaisesta vähentuneesta puolustusmuodosta yleensä meillä päästävä luopumaan tai ainakin menoja vähentämään. Sen vuoksi pyydän ehdottaa sosialidemokraattien vastalauseen mukaisesti, että 1 momentilta vähennettäisiin 1 milj. markkaa ja 2 momentilta 700,000 markkaa. Jos 700,000 markan vähennys tehdään, silloin luonnollisesti voidaan myös hevosten ruokintaan tarkoitettuja määrärahoja vähentää.

Ed. Aattela: Kannatan ed. Peltosen tekemiä ehdotuksia.

Ed. Brander: Ehdotan, että tälle 2 momentille merkitään lisää 200,000 markkaa. Jos veturinkuljettaja huutaa, että hevosia voidaan vähentää, niin on se aivan väärä käsitys tällaisessa metsäisessä maassa kuten Suomessa. Jos sota syttyy,

niin otetaan heti maanviljelijöiltä hevoset ja elintarvetuotanto tyrehtyy. Maataloudessa kaikki hevoset silloin tarvittaisiin kiipeimmin. Sen takia pidän tärkeänä, että ensi vuonna hevoslukua täytyisi yhä enemmän lisätä. Tämä on vasta alussa. Armeijan hevoset ovat liian vanhoja ja niitä liian kauan siellä pidetään. Olen itse ollut Karjalan armeijakunnan yliesikunnassa v. 1918 mukana hevosia keräämässä ja tiedän, mitä on pakko-otolla talonpojalta hevosen ottaminen. Pakko saa sukkelaan mielet myrtymään. Pakko voi saada hevostenotossa ankaran konfliktin aikaan.

Ed. Huittinen: Herra puhemies! Täällä on taas, kuten monasti ennenkin, virinnyt keskustelu siitä, pysytetäänkö armeijan hevosten uusintaan ehdotettu määräraha edes siedettävänä, kuten valiokunta ehdottaa, vai supistetaanko se niin pieneksi, että armeijan hevosmäärä pakosta supistuu sellaiseksi, että armeijamme saadaan sen kautta suurelta osalta liikuntakyvyttömäksi. Heitetiinpä vielä varsinkin valiokuntakäsittelyssä letkauksiakin, että varsinkin me maanviljelijät, jotka koetamme estää tällaista menettelyä, teemme näin vain yksistään itsekkäistä syistä. Tällaiset väitteet on jyrkästi torjuttava. Se että on joutunut tiukasti vaatimaan hevosten uusintamäärärahojen lisäämistä vielä siitä, mitä hallituskin on ehdottanut, johtuu siitä, että minulla on se tietoisuus, että valiokunnan ehdotettu määräraha tarkoitukseen on vielä liian pieni. Jos kerran pyritään siihen, että armeijan välttämättömät tarpeet pitää saada tyydytettyä, niin silloin on vähin se, että hyväksytään valiokunnan ehdotus.

Armeijamme hevosvahvuudessa on suoraan huomattava vajuus johtuen aivan liiaksi supistetuista määrärahoista tällä kohden. Toiseksi siellä on yli-ikäisten yli 17 vuotiaitten hevosten lukumäärä myös aivan liian suuri. Jos nämä puutteellisuudet pyritäisiin poistamaan ilman, että vähäkään lisättäisiin hevosten lukumäärää tarvittavasta minimitarpeesta, pitäisi tämän määrärahan olla nykyin talousarviossa noin 6 milj. markkaa. Valiokunta ehdottaa vain 2 milj. markkaa hevosten uusintaan. Ja että näin vaatimattoman määrärahan myöntämistä tarkoitukseen vielä vastustetaan, sillä ei ole asiallisia perusteita, vaan se pal-

jastaa pyrkimyksen vaikeuttaa armeijan toimintamahdollisuuksia tälläkin tavalla. Asian käsittelyssä aikaisemmin sekä myöskin äsken ed. Peltonen viittasi myöskin siihen, että meidän on pyrittävä monien muiden maiden mukaisesti siihen, että armeija muutetaan moottorilaitteilla liikennöiväksi ja siksi voidaan koko hevoskanta vähitellen hävittää armeijasta. Tällainen menettely, armeijan motorisointi, saattaa olla paikallaan monissa muissa maissa, mutta meillä siihen on sellaiset esteet, että kaikki, jotka puhuvat vakavissaan meillä armeijamme täydellisestä motorisoimisesta, eivät ole todennäköisesti ajatelleet asiaa loppuun saakka. Se on ensinnäkin niin kallis toimenpide sekä perustamis- että käyttökustannuksiltaan, että me emme jaksa sitä toteuttaa vähääkään siinä laajuudessa kuin armeijan välttämätön tarve vaatisi. Motorisoidessamme armeijan me joudumme vielä sen kulkuvälineisiin ja niiden tarvitsemiin polttoaineisiin nähden kokonaan ulkomaisen tuotteiden varaan ja ymmärtää jokainen, kuinka epäedullista tällainen menettely olisi meillä sekä maanpuolustuksellisesti että kansantaloudellisesti. Mutta vaikka me kaikki nämä uhraukset kärsisimme, mitä me saavutamme? Sen, että meidän armeijamme on kaikista uhrauksista huolimatta silloin, jos sen motorisoiminen viedään kovin pitkälle, suurimmassa osassa maata määrättyinä vuodenaikoina täysin liikuntakyvytön.

Hevonen, joskin se on hitaampi kuin nykyaikainen moottoriajoneuvo, on siltäkin meidän oloissamme halvin ja varmin liikenteen välittäjä armeijassamme ainakin niissä osissa maata, joissa motorisoidut joukot olosuhteiden pakosta ovat liikuntakyvyttömiä ja siksi on välttämätöntä rauhan aikana säilyttää armeijassa edes se, meidänkin oloihimme nähden hyvin vaatimaton hevoskanta, joka siellä nyt on, ja myöntää tarkoitukseen edes se määräraha, jota valtiovarainvaliokunta ehdottaa.

Ed. Tolppanen: Kannatan ed. Branderin tekemää ehdotusta.

Ed. Pilkama: Kun valtiovarainvaliokunta on tämän luvun 2 momentille lisännyt 200,000 markkaa, niin on se ollut aivan välttämätön teko. Olen sitä mieltä kuin ed. Huittinenkin, että se lisäksi ei vielä ole tar-

peeksikaan suuri, sillä koko maamme hevoskanta on arveluttavasti supistunut niin pieneen, ettei täällä saada edes siviilitöihin tukiin ajoon ja maatöihin tarvittavia hevosia tarpeeksi niin että niitä pyritään tuomaan meidänkin maahamme ulkomailta ja onkin se osittain välttämätöntä. Tästä johtuu, että hevosten hinnat ovat nousseet niin suunnattoman korkealle, ettei voida tälläkään summalla luultavasti tarpeellista armeijan hevosten uusintaa toimittaa. Ei missään tapauksessa voi tästä valiokunnan päättämästä summasta enää mennä mitään vähentämään.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Peltonen ed. Aattelan kannattamana ehdottanut, että IV vastalauseen mukaisesti 1 momentilta vähennettäisiin 1 milj. markkaa ja 2 momentilta 700,000 markkaa. Kutsun tätä ehdotusta ed. Peltosen ehdotukseksi. Edelleen ed. Brander ed. Tolppasen kannattamana on ehdottanut, että 2 momentille lisättäisiin 200,000 markkaa. Kutsun tätä ehdotusta ed. Branderin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Esitän äänestyksissä meneteltäväksi sillä tavalla, että ensin äänestetään ed. Branderin ja ed. Peltosen ehdotusten välillä ja voittanut asetetaan vastaehdotukseksi valiokunnan ehdotukselle.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätös:

1) Äänestys ed. Branderin ja ed. Peltosen ehdotuksien välillä.

Joka hyväksyy ed. Branderin ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Peltosen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 95 jaa- ja 76 ei-ääntä, 5 tyhjää; poissa 23.

Eduskunta on siis hyväksynyt tässä äänestyksessä ed. Branderin ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Branderin ehdotuksen ja valiokunnan ehdotuksen välillä.

Joka hyväksyy valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Branderin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 116 jaa- ja 68 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 12.

Eduskunta on hyväksynyt valiokunnan ehdotuksen.

Luku V Koulutus ja kasvatus sekä luku VI Sairaanhoidto, hyväksytään.

Puhemies: Tämän asian käsittely keskeytetään.

2) Asetus Bulgarian kanssa tehdyn maksusopimuksen voimaansaattamisesta.

Esitellään ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 11 ja otetaan ainoaan käsitte-lyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu asetus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 11.

Puheenvuoroa ei haluta.

Eduskunta hyväksyy valiokunnan ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Asetus Italian kanssa kauppavaihdon ja siihen kuuluvien maksujen järjestelyä koskevan väliaikaisen sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen voimaansaattamisesta.

Esitellään ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 12 ja otetaan ainoaan käsitte-lyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu asetus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 12.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta hyväksyy valiokunnan ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

Poisto päiväjärjestyksestä.

Puhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 4) asia.

5) Ehdotus toivomukseksi tieteellisen tutkimustyön edistämisestä.

Esitellään sivistysvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ainoaan käsitte-lyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Cajanderin y. m. toiv. al. n:o 58, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 3.

Puheenvuoroa ei haluta.

Eduskunta hyväksyy valiokunnan ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotus toivomukseksi korkeakouluopetuksen saattamisesta tarkoituksenmukaisemmaksi.

Esitellään sivistysvaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ainoaan käsitte-lyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Cajanderin y. m. toiv. al. n:o 59, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 4.

Puheenvuoroa ei haluta.

Eduskunta hyväksyy valiokunnan ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

Ed. Jernin kysymys jakolainsäädännön uudistamisesta ja apulaismaatalousministerin siihen antama vastaus.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on puhemiehelle osoitettuna saapunut apulaismaatalousministeri Kalliokosken vastaus ed. Jernin kysymykseen, joka koskee esityksen antamista jakolainsäädännön uudistamisesta. Kysymys ja siihen annettu vastaus on painettuna jaettu edustajille ja tulevat ne otettaviksi eduskunnan pöytäkirjaan. Valtiojärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Till Riksdagens Herr Talman.

Frågan om åstadkommande av ny skifteslagstiftning har länge stått på dagordningen. Redan den 2 maj 1928 anhöll lantmäteristyrelsen hos statsrådet, att en kommitté måtte tillsättas för uppgörande av förslag till revidering av gällande skifteslag med därtill hörande lagar och författningar. Bifallande denna framställning beslöt statsrådet den 20 september samma år tillsätta en kommitté. Trots detta ansåg riksdagen frågan vara så viktig att den, med godkännande av en hemställningsmotion i ärendet, beslöt påskynda åstadkommandet av ny skifteslag.

Kommittén avgav sitt betänkande den 23 maj 1933 och torde alla med anledning därav inbegärda utlåtanden redan inkommit till statsrådet. Allt förberedande arbete borde sålunda vara undangjort.

Då frågan så länge förberetts har en viss stagnation i förrättande av nyskiftens uppstått, emedan skifteslagen landet runt velat invänta den nya lagen, för att kunna verkställa nyskifte efter tidsenliga och rationella metoder. En sådan stagnation är till skada isynnerhet för jordbrukarna men också ur allmän synpunkt.

Med hänvisning till det ovananförda och med stöd av 37 § 1 mom. R. O. anhåller

jag att till vederbörande regeringsledamots besvarande få framställa följande spörsmål:

När kan proposition till Riksdagen angående revidering av gällande skifteslagstiftning införfäntas?

Helsingfors den 21 november 1936.

Levi Jern.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kysymys uuden jakolainsäädännön aikaansaamisesta on kauan ollut päiväjärjestyksessä. Jo toukokuun 2 päivänä 1928 anoi maanmittaushallitus valtioneuvostolta komitean asettamista laatimaan ehdotusta voimassaolevan jakolain sekä siihen liittyvien lakien ja asetusten uudistamiseksi. Suostuen tähän esitykseen valtioneuvosto päätti saman vuoden syyskuun 20 päivänä asettaa komitean. Tästä huolimatta eduskunta piti asiaa niin tärkeänä, että se hyväksyen asiaa koskevan toivomusaloitteen päätti kiirehtiä uuden jakolain aikaansaamista.

Komitea antoi mietintönsä toukokuun 23 päivänä 1933 ja lienevät kaikki sen johdosta pyydetty lausunnot jo saapuneet valtioneuvostoon. Kaikki valmistava työ lienee siis suoritettu.

Kun kysymystä näin kauan on valmisteltu, on uusien jakotoimitusten suhteen ilmaantunut seisahdusta, sillä eri puolilla maata ovat jakokunnat halunneet jäädä odottamaan uutta lakia voidakseen toimittaa jaon ajanmukaisia ja järkipäisiä menetelmiä käyttäen. Tällainen seisaus on vahingoksi varsinkin maanviljelijöille mutta myöskin yleiseltä näkökannalta katsoen.

Edellä esitettyyn viitaten ja nojautuen VJ:n 37 §:n 1 momenttiin pyydän saada hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi esittää seuraavan kysymyksen:

Milloin voidaan odottaa Eduskunnalle esitystä voimassaolevan jakolainsäädännön uudistamisesta?

Helsingissä marraskuun 21 päivänä 1936.

Levi Jern.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Herra Puhemies on kuluvan marraskuun 21 päivänä päivätyssä kirjelmässä, valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa, lähettänyt minulle jäljennöksen edustaja Levi Jernin Herra Puhemiehelle jättämästä kirjallisesti laaditusta kysymyksestä, jossa valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi on esitetty seuraava kysymys:

Milloin voidaan odottaa Eduskunnalle esitystä voimassaolevan jakolainsäädännön uudistamisesta?

Kun kysymys koskee minun virka-alani apulaismaatalousministerinä, saan kunnioittaen vastata asiassa seuraavaa:

Valtioneuvosto asetti syyskuun 20 päivänä 1928 komitean laatimaan ehdotusta voimassaolevan jakolainsäädännön sekä siihen liittyvien muiden lakien ja asetusten tarkistamisesta. Komitean mietintö valmistui toukokuun 23 päivänä 1933.

Jättäessään mietintönsä valtioneuvostolle jakolakilakomitea huomautti ettei se ollut ehtinyt sille asetetun määräajan kuluessa toimittaa sellaista ehdotuksiansa yksityiskohtaista yhteistyä kuin sen tarkoitusena oli ollut. Erityisesti olivat asetus ehdotukset jääneet puutteelliseksi. Siten ei oltu voitu valmistaa kaikkia niitä hallinnollisia säännöksiä, joita jakolakiin otetut monet uudet säännökset edellyttivät. Jyvitystä koskevat hallinnolliset säännökset vaativat pitempiaikaista valmistavaa työtä, jossa jyvitysmenettely ja siinä käytettävät kaavat yksityiskohtaisesti suunniteltaisiin ja tällaisen suunnittelun perusteella valmistettaisiin hallinnolliset säännökset. Säännökset rekisterikartoista puuttuivat ehdotuksista kokonaan. Edelleen puuttui asetus kruununtalojen ja rälssitalojen muuttamisesta perintötiloiksi annetun lain täyttämöönpanosta. Tähän nähden jakolakilakomitea mietintönsä jättäessään edellytti, että Hallitus tulisi aikanaan pitämään huolen sen valmistamien ehdotuksien täydentämisestä edelläesitetyissä ja muissakin kohdissa.

Valtioneuvosto asettikin 28 päivänä syyskuuta 1933 kolmijäsenisen toimikunnan, jonka tehtävänä oli lopulliseen muotoon laatia ehdotukset jakolain ja siihen liittyvien muiden lakien edellyttämiksi hallinnolli-

siksi säännöksiksi, kaavoiksi ja muiksi ohjeiksi sekä tehdä jakolakiehdotukseen ne muutokset, jotka tällöin ehkä havaitaan tarpeelliseksi, sekä laatia luonnos Eduskunnalle annettavaksi esitykseksi asiassa.

Tämä n. k. jakoasetustoimikunta on kuluvan vuoden lokakuun 31 päivänä saanut valmiiksi sen osan työstään, joka on tarpeen jakolainsäädännön uudistamiskysymyksen käsittelyä varten Hallituksessa ja Eduskunnassa. Jakoasetustoimikunnan mietintö, joka sisältää ehdotukset jakolain ja jakoasetukseksi, on jätetty valtioneuvostolle kuluvan marraskuun 21 päivänä, minkä jälkeen maatalousministeriössä on voitu ryhtyä valmistelemaan asiaa koskevaa Hallituksen esitystä Eduskunnalle. Kun kysymyksessä on huomattavan laaja lainsäädäntötyö, käsittäen jakoasetustoimikunnan ehdotus jakolain 385 pykälää ja siihen liittyvät erikoislaki- ja asetusehdotukset mukaanluettuina yhteensä lähes 650 pykälää, ja kun Hallituksen esityksestä on lisäksi ennen sen jättämistä Eduskunnalle tarpeen hankkia Korkeimman oikeuden lausunto, voidaan Hallituksen esityksen Eduskunnalle jakolainsäädännön uudistamiseksi odottaa valmistuvan aikaisintaan vuoden 1937 kuluessa.

Tämän saan kunnioittaen saattaa Herra Puhemiehen tietoon.

Helsingissä, marraskuun 30 päivänä 1936.

Apulaismaatalousministeri
Viljami Kalliokoski.

Till Riksdagens Herr Talman.

Herr Talmannen har i skrivelse av den 21 innevarande november, i det syfte, som i 37 § 1 mom. riksdagsordningen sägs, tillsänt mig en avskrift av riksdagsmannen Levi Jerns till Herr Talmannen ingivna skriftligt avfattade spörmål, vari till vederbörande. regeringsledamots besvarande framställes följande spörmål:

„När kan proposition till Riksdagen angående revidering av gällande skifteslagstiftning införfäntas?“

Då spörmålet berör det ämbetsområde jag såsom biträdande lantbruksminister har

mig ombetrott, får jag vördsamt i saken avgiva följande svar:

Statsrådet tillsatte den 20 september 1928 en kommitté för uppgörande av förslag till revision av gällande skifteslagstiftning samt av i anslutning därtill tillkomma andra lagar och författningar. Kommitténs betänkande blev färdigt den 23 maj 1933.

Vid överlämnandet av sitt betänkande till statsrådet framhöll skifteslagskommittén, att den ej inom den till dess förfogande ställda tiden hunnit företaga sådan slutlig detaljerad formulering av sina förslag, som dess avsikt varit. Särskilt hade författningsförslagen blivit bristfälliga. Sålunda hade man ej kunnat uppgöra alla de administrativa stadganden, som de i skifteslagen intagna många nya bestämmelserna förutsatte. De graderingen berörande administrativa stadgandena skulle påkalla en längre tids förarbeten, varvid graderingsförfarandet och de därvid till användning kommande schemata skulle i detalj planläggas och på grundvalen av en sådan planläggning administrativa stadganden utarbetas. Stadganden angående registerkartor saknades i förslagen helt och hållet. Vidare fattades en förordning angående verkställighet av lagen om krono- och frälsehemmans ombildande till skattehemman. I betraktande härav förutsatte skifteslagskommittén vid överlämnandet av sitt betänkande, att Regeringen komme att i sinom tid draga försorg om komplettering av det av kommittén uppgjorda förslaget i ovananförda och andra avseenden.

Statsrådet tillsatte också den 28 september 1933 en tremannakommision med uppdrag att bringa i slutlig form förslagen till de administrativa stadganden, schemata och andra anvisningar, som av skifteslagen och övriga i anslutning därtill tillkommande lagar förutsattes, samt att i skifteslagförslaget vidtaga de ändringar, som därvid tilläventyrs befunnas erforderliga, ävensom att uppgöra utkast till proposition i ämnet att föreläggas Riksdagen.

Denna s. k. skiftesförordningskommision har den 31 oktober innevarande år fått färdig den del av sitt arbete, som är erforderlig för frågans om revision av skifteslagstiftningen behandling i Regeringen och Riksdagen. Skiftesförordningskommisionens betänkande, innefattande förslag till skif-

teslag och skiftesförordning, har ingivits till statsrådet den 21 innevarande november, varefter man i lantbruksministeriet kunnat skrida till beredning av den proposition i ämnet, som av Regeringen skall Riksdagen föreläggas. Då här är fråga om ett särdeles vidlyftigt lagstiftningsarbete, ity att skiftesförordningskommisionens förslag till skifteslag omfattar 385 paragrafer och jämte de därtill anslutna speciallag- och författningsförslagen sammanlagt inemot 650 paragrafer, och då över Regeringens proposition därtill, innan den förelägges Riksdagen, måste inhämtas Högsta domstolens utlåtande, kan en proposition från Regeringen till Riksdagen angående revision av skifteslagstiftningen motses bliva färdig tidigast under år 1937.

Det förestående får jag vördsamt bringa till Herr Talmannens kännedom.

Helsingfors, den 30 november 1936.

Biträdande lantbruksminister
Viljami Kalliokoski.

Uusi hallituksen esitys.

P u h e m i e s: Ilmoitetaan, että tasaval-
lan presidentin kirjelmän ohella eiliseltä
päivältä on eduskunnalle saapunut halli-
tuksen esitys n:o 58, joka nyt on edusta-
jille jaettu.

7) Ehdotus laiksi eräiden Bulgarian kanssa tehdyin kauppasopimuksen määräysten hyväksymisestä.

Esitellään ulkoasiainvaliokunnan mietintö
n:o 10 ja otetaan ensimmäiseen kä-
sittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty
hallituksen esitys n:o 53, joka sisältää yllä-
mainitun lakiehdotuksen.

P u h e m i e s: Käsittelyn pohjana on
ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 10.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely
julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään
suureen valiokuntaan.

8) Ehdotus laiksi viennin säännöstelystä eräissä tapauksissa.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 26 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 47, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 26.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

9) Ehdotus laiksi alusrekisterilain muuttamisesta.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 15 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 52, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 15.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

10) Ehdotus laiksi valtiopäiväjärjestyksen 7 §:n muuttamisesta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Niukkasen y.m. lak. al. n:o 3, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 6.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

11) Ehdotus laiksi valtiopäiväjärjestyksen 7 ja 13 §:n muuttamisesta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 7 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Ampujan y.m. lak. al. n:o 4, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 7.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

12) Ehdotus laiksi merimiehen työajasta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Sundströmin y.m. lak. al. n:o 57, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

13) Lisäyksiä vuoden 1936 tulo- ja menoarvioon

koskeva hallituksen esitys n:o 58 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

14) Ehdotuksen laiksi kiellosta käyttää poliittisia tunnusmerkkejä eräissä tilaisuuksissa

sisältävä hallituksen esitys n:o 59 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa asian lähetettäväksi lakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. von Born: Jag vill med anledning av föreliggande proposition endast med några ord genast säga ifrån, att jag och, som jag antar, många med mig icke skall vara med om att förlänga giltighetstiden för den s. k. bluslagen, såvida icke vissa garantier erhållas emot missbruk av densamma. Att den nu i en del fall kommit till användning i oträngt mål, torde knappast kunna bestridas. Jag erinrar t. ex. om det sorglustiga fallet, då några skolflickor i Vasa dömdes till straff för att de vid en medborgerlig svensk fest burit rödgula skärp såsom marskalksband. Högsta domstolen torde nyligen med 3 röster mot 2 hava givit slutligt fällande utslag i saken. Jag skall icke tvista om rätta tolkningen av den nuvarande lagen i denna del. Att tolkningen i varje fall icke synes vara alldeles ostridig, framgår därav, att rådstuvurätten i det nämnda fallet för sin del frikände, medan hovrätten och högsta domstolen, vardera dock efter omröstning, fällde. Men huru som helst, det kan icke vara något förnuft i att lagen skall utsträckas till att omfatta även dylika fall. Det är som om en viss färg, en viss färgsammansättning, i och för sig skulle s. a. s. kriminaliseras, i detta fall därtill vårt riksvapens färger. Det kan ännu förstås, att man vill kriminalisera den röda färgen såsom symbolisk för de yttersta vänsteridéerna. Men att man vill göra så med landets urgamla gulröda vapenfärger, är dock obegripligt. Om man använder just de färgerna eller låt oss fast säga flaggans färger, blått och vitt, i armbindlar eller mössor, skjortor eller blusar eller annat dylikt „uppseendeväckande kännetecken”, såsom lagen säger, för att just därmed angiva sin tillhörighet till en viss politisk sammanslutning eller riktning, så må detta gärna hemfalla under lagens straffbestämmelser. Här är ju dock i varje fall fråga om ett verkligt politiskt kännetecken. Men använder man dessa eller några andra färger uti igenkänningstecken, som ha ett helt annat syftemål, utan att ens kunna anses vara på något sätt särskilt uppseendeväckande, än mindre då av politisk innebörd, såsom t. ex. i kännetecken, som avse att utmärka en persons egenskap av ordningsman, marskalk eller annan funktionär vid

sammankomster eller tillställningar, så är detta dock något helt annat och bör icke kunna medföra straff. Blott på grund av sin färg bör ett dylikt sedvanligt kännetecken icke utan vidare få stämpas som politiskt, åtminstone icke där icke en tydlig provokatorisk avsikt eller ett trotsande av ett givet förbud föreligger. Medgiver man icke detta, så kan det kanske en vacker dag gå så, att även blått och vitt i kännetecken av denna art kommer att anses vara ett uttryck för politisk tankeriktning och alltså förklaras för kriminellt. Sådant är dock fullkomligt meningslöst, så långt få vi icke gå. Det vore att driva en lagstiftning som denna in absurdum. Och tolkas lagen verkligen och skall den tolkas på detta sätt, så måste den också enligt min tanke ändras.

Skall alltså den föreliggande lagstiftningen förnyas, — vartill man på goda grunder kan ställa sig tveksam nog, — så bör i varje fall en tolkning av denna art förbyggas och detta kan enligt min tanke ske enklast och bäst så, att i § 1 av lagen införes ett nytt stadgande av innehåll, att vad i denna paragraf säges gäller dock icke sådant sedvanligt kännetecken, som vid sammankomster, nöjestillfällen och processer användas för utmärkande av ordningsman, marskalk eller liknande funktionär.

Jämte det jag hoppas, att lagutskottet ville beakta dessa synpunkter, uttalar jag även den uppfattningen, att det icke är nödvändigt att av denna lag göres en bestående lagstiftning, utan bör redan en förlängning på låt oss säga 3, ganske 5 år, anses tillfyllest.

Keskustelu julistetaan päättäneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovainvaliokuntaan

15) Määrärahan myöntämistä valtion viljavarastorahaston lisäämiseen

tarkoittava hallituksen esitys n:o 60;

maatalousvaliokuntaan

16) Ehdotuksen laiksi lisämaan antamisesta Kuusamon kunnassa oleville pienille taloille sekä samassa kunnassa olevien viljelys- ja asuntoalueiden muodostamisesta itsenäisiksi tiloiksi 22 päivänä toukokuuta 1931 annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 61; sekä

valtiovarainvaliokuntaan

17) Määrärahan myöntämistä valtion tykkitehtaan perustamista ja Helsingin asevarikon korjauspajan siirtoa varten

tarkoittava hallituksen esitys n:o 62.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi maanantaina kello 12.

Täysistunto lopetetaan kello 16,32.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

